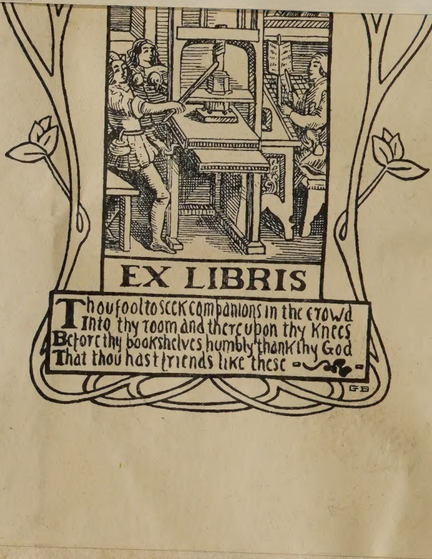
BRIGHAM YOUNG UNIVERSITY
3 1197 23794 6410

LIBRARY
Brigham Young University
RARE BOOK COLLECTION
Vault
093
B772
1495

Opuſcula Diui Bernar
di Abbatis Cla
reuallenſis.

1495

UPB

Philothei monachi: De uita & moribus Diui Bernardi abbatis Clareuallis: cōgregationis Ciſterciensis: ex ordine Beatiſſimi patris Benedicti: Carmen encomiaſticon.

Nclyta dum tenui molimur geſta ſuſurro.
Dicere: meoniis emodulanda ſonis:
Quid niſi trinacrios reuocare ad littora Fluctus
Nitimur: & modicis impoſuiſſe cadis?
Scilicet ipſe rudes necdum formare loquelas
Doctus: & agreſti cōcrepuiſſe lyra.
Principis etherei titulos: qui laudibus omnē
Exceſſere modum: ſacraqꝫ geſta canā?
Quis ferat exili Codrum temeraſſe camœna
Acta. Sophocleo condecoranda ſono?
Nō ſecus ac phœbo ſi perſequar addere lumen
Hinc atqꝫ hinc ſannæ Rhinocerotis erunt.
Non igitur Bernarde tuas mihi promere laudes
Fas erit: & tremula concinuiſſe chely.
Candida laurigeri referant tibi carmina uates:
Nos inopes animum corda preceſqꝫ damus.
Talia iam poſitis agitaram mente tabellis:
Arguerātqꝫ animos crimina noſtra leues:
Cum mihi blanda quies uictis ſubrepſit ocellis:
Et tenuit placidus pectora laſſa ſopor.

Tunc dea cui tellus:celũ cui militat omne
Virgo:mihi eſt tales fundere uiſa ſonos.
Stulte tui nobis prohibes quid carminis uſum?
Quid ne ſacerdoti munera grata meo?
Incipe:Bernardi(ſi neſcis)gloria noſtra eſt:
Quicquid habet noſtro riuus ab anne trahit.
Hoc mihi ioãnes nunq̃ fuit arctior: ille
Qui datus eſt uite duxq; comeſq; meæ.
Ille quidem dulces mecum permanſi in annos.
Virginis intuitu colloquioq; fruens:
Hic aũt cœli cum iam data ſæptra tenerem
Promeruit uultus cernere ſępe meos.
Ille erat intacti cuſtos mihi corporis unus:
Hic noſtri curam nominis uſq; gerit.
Sed quid plura?aĩs paribus mihi iunctus uterq;:
Nec minus ille mihi nec minus iſte placet.
Vixit uterq; parem ueneris ſine crimine uitam:
Virginitas bini pectoris una fuit.
His deus æquilocas ſublimi in uertice ſedes
Contulit:& lateri iuſſit adeſſe meo.
Eia age:quoſq; pater tribuit mihi laudes honores
Sumat:& alternas detq; feratq; uices.
Aſpicis egregia quos condidit arte libellos
Quo referant cantu nomen in aſtra meum?
Spũs illa animis bene profectura malignus
Scripta tulit:laudes quæ cecinere meas.
Proq; pio iliaden danaũq; induxit ieſu:
Abdideratq; mei myctica dicta ſenis.

Dũq̃ homines nugas miſeri ſectantur inanes:
Hæc pæne in nõnullis ſcripta fuere locis.
Non tulit hoc ſummi temerata potentia ſæptri
Perfidus ut noſtras hoſtis haberet opes.
Ipſa etenim tacito monui ſpiramine quẽdam
Qui mihi precipuo munere uinctus erat:
Vt pia diſperſos reuocaret cura libellos:
Scriptaq̃ ſydereas quæ docuere uias.
Efficeretq̃:die caderent ne exeſa uetuſto:
Imprimeret breuibus ſculptor ut illa notis.
Et quia tam longo fuerat uitiata receſſu
Littera:iuditiis tergeret ante ſuis.
Hęc ego quæ tantos illum tolerare labores:
Hæc ego te faciles hortor inire modos.
At metuis ne forte rudi parata cothurno
Liuor edax tetrico carmina dente petat:
Atq̃ ſupercilio tua reſpuat orſa tumenti:
Contendatq̃ leues iſta decere uiros.
Nec ferat aonias monachum reuocare ſorores:
Quas ſemel inuiſo iuſſit abiret pede.
Euge:ſuperuacuis horum latratibus obſtat
Perpetuo uates iunctus amore mihi:
Qui ferrugineis niueos ſuperaddit amictus:
Inclyta carmeli tegmina montis habens.
Qui mea dulciſono celebrauit carmine geſta:
Stridẽteſq̃ truci Coſtidis ære rotas.
Ille dabit faciles auras:portuſq̃ ſecundos:
Hoc duce ſylleos trãſgrediere canes.

Aſpicis ut clara ſtolidos ratione retundat?
  Garrulaq; oppoſita clauſerit ora manu?
Hic mihi de mundi reuocatus turbine plaudit:
  Atq; meũ dulci cócinit ore decus.
Fare age:uirtutum cumulis & laudis honore
  Quẽ deceat uati prepoſuiſſe meo.
Nam ſi grandiloquo liceat conferre Maroni
  Carmina ꝙ paribus cantet uterq; modis:
Hic tamẽ æternis tantũ uirtutibus:illo
  Clarior eſt:quantum noctibus alma dies.
Nam quæ dona meo potui preſtare clienti
  Quæ minus illuſtrem conſtet habere uirum?
Quæritur eloquio quantum ualet ille nitenti:
  Talis Ariſtocles Meoniuſq; fuit.
Quæritur innocua quantum probitate coruſcat:
  Helias ardenti talis in axe fuit.
Hic docet anguſtum uirtutis ſcandere culmen:
  Et celerem uitiis ĩpoſuiſſe modũ.
Nil niſi ꝙ rigidi poſſint laudare catones:
  Nil niſi ſacrato chriſtus in ore ſonat.
Hic mea dum celebri repetit pręconia cantu:
  Mille mihi æterno iunxit amore uiros.
Huic ego ſydeream tanto pro carmine ſedem
  Conſtitui:& regni gaudia ſumma mei.
Hunc tamen aſſiduo Bauius liuore fatigat:
  Ingenio æquarit cælica tecta licet.
At tibi quem nullo decorauit ſchemate chriſtus
  Deſuerint auidi murmura torua canis?

Cælſior humanos peſſundebit ille fauores.
Solaq̄ perpetuæ præmia lucis auet:
Illius exemplo nugas contemne loquaces:
Nanq̄ magis uirtus preſſa micare ſolet.
Inuenies omnis florenti laude uerendos
Inuidiæ facibus ſuccubuiſſe uiros.
Gaude igitur tanto q̄ te dignamur honore:
Vt tibi ſit noſter cauſa ruboris amor.
Incipe iam tali ductus ſtratagemate:quamuis
Vaniloquus nullam donet apollo lyram.
Noſtra ſecundabit curſus cynoſura patentes:
Vt leuius cœptum perficiatur iter:
Nulla tuæ eſt:fateor:nulla eſt facuudia linguæ:
Nec deus eloquium ſed pia corda probat.
Graminibus pecudes paſcuntur:rore cicadæ:
Quadrupedum tigris ſanguine:corde deus.
Solue igitur propero tenuem de littore cymbam:
Deducent curſus flamina noſtra tuos.
Dixit:& aereas fuerat iam lapſa per auras
Cœperunt ſenſus cum uigilare mei.
Grāde opus aggredior:ueniam date iuſſa ſequenti.
Cogitur inuito currere muſa pede.
Quæq̄ leui quondam latitans epigrammate luſit:
Nunc grauiore meat calliopea gradu.
Non tamen acta ſuo digeſta ex ordine dicam:
Pauca ſed e plena margine mira loquar
Interea noſtro pater o uenerande labori.
Annue;& o ſacri doctor amoris ades.

¶ Diui Benedicti pro inſtauratione monaſticæ Religionis prolata ſupplicatio & accepta a deo promiſſio.

a Stra decem celeri penetrarant ſecula curſu:
Bis totidemq; pari luſtra peracta pede.
Ex quo letiferi reſecans contagia morbi
Chriſtus:ab intacta uirgine natus erat.
Cum genus omne boni facinus mortale fugarat:
Fœdaq; terrigenis gaudia numen erant.
Vndiq; liuor edax feritas:diſcordia:lites:
Peſtis:bella:fames:& metus hoſtis erat.
Omnibus occiderat ſuperum reuerentia terris:
Et decus & priſcæ relligionis amor.
Quinetiam ruptis errabat pauper habenis
Sancte per anfractus grex Benedicte tuus.
Rarus:& incerta monachus ſtatione peragrans
Non dabat auctori debita uota ſuo.
Tunc proprias Benedictus oues miſeratus:olympi
Dicitur his regem ſollicitaſſe modis.
Maxime rex:parent cælum cui:terra:fretumq;:
Omnia qui nutu daſq; regiſq; tuo
Aſpicis ut longo probitas male frigeat æuo?
Aſpicis ut toto ferueat orbe ſcelus?
Cernis ut aduerſis agitetur fluctibus omnis
Relligio:& nullo milite fulta cadat?
Ille meus quondam teneris bene cultus ab annis
Quo fugit antiquæ religionis honor?

Quemq; ego tam lata moriens ditione reliqui
  Ordinis heu noſtri: dic mihi ſeruor ubi eſt?
Iam mea progenies tandem: niſi protinus illi
  Proſpicis: e ſummo culmine pulſa cadit.
Surge age: iamq; hominū ſortem miſeratus acerbā:
  Erue de tantis pignora noſtra malis.
Dixit: & ex alto totum qui temperat orbem
  Accepit tales protinus ore ſonos.
Optime dux uario cœlum qui milite comples:
  Qui fueras noſtrę pars modo prima ratis.
Parce pio benedicte metu: nam marte tuorum
  Mœnia ſunt ducibus reſtituenda meis.
Mœnia quæ tantis agitata furoribus ardent:
  Mœnia quæ Petri iacta fuere manu.
Reſpice quem ţeneris puerum mihi mater ab annis
  Obtulit: & patriam gallica terra dedit:
Spiritus hunc pleno radiatum pectore ſanctus
  Efficiet Moſi religione parem.
Cernis ut ille mei ſtimulis agitatus amoris
  Iam terat aſſiduo limina ſancta pede?
Aſpicis ut pulchro rutilet ſub pectore uirtus?
  Inſpice: uenturum teſtificatur opus.
Niligenas tanto monachorum principe cœtus
  Reſtituent ſęptis tempora læta tuis.
Angelicis poſtq̄ compleuerit omnia turmis:
  Deſcritq; tuam compoſuiſſe domum:
Tunc etiam Petri nimium iactata quieſcet
  Huius ab hauſpitio tuta carina uiri.

Solus hic ingentes monachus tractabit habenas
Orbis:& extremo iura ſub axe dabit.
Quæq; uides tumidis conſurgere uiribus arma
Pax erit illius conciliata fide.
Aurea tunc placidis conſurget moribus ætas:
Et mea terrigenis gratia maior erit.
Quinetiam extremi bonitas cum tempore ſæcli
Nulla erit:& toto fugerit orbe fides:
Aureus ecce tuo ſurget de uimine palmes.
Siccaq; nectareus perfluet ora liquor.
Vrbs pataui illuſtres præbebit palmitis ortus:
Hinc feret auxiliis germina lata meis.
Ipſe etiam tanto producet fœnore fructus
Vt fateare tua non eguiſſe manu.
Quare age:tam clari proles ne germinis unq̃
Deficiat:nullo ſollicitere metu.
Hæc ait:& ſummo paraeletum mittit ab axe
Bernardumq; ſuo concremat igne deus.

¶ Bernardus quatuor germanis fratribus ĩ eandẽ ſententiam adductis religionem ingredi ſtatuit.

i Lle deo plenus faciem moreſq; pudicos
Induit:& mentis improba ſenſa fugat.
Iamq; puer tenero claudebat pectore numen:
Et decor egregii maximus oris erat.
Hunc qui ſolerti ſpectabat lumine:dixit:
Et ſpeciem & mores uirginis iſte gerit.

Candida cui roſeo facies ſuffuſa rubore:
Et grauitas dulci miſta lepore fuit.
Prima iuuenta graui uoluebat ſeria ſenſu
Quæ ſolet in faciles luxuriare iocos.
Terræ fixa acies: modici ſine murmure riſus:
Iſta uerecundi ſigna pudoris erant.
Grata quies animi fuerat: ſoluſq; peragrans
Sæpe dabat querulo talia corde puer.
Cur mea mens breuibus miſeriſq; exercita curis:
Excipis humanas irrequieta faces?
Quando erit ut poſita uariorum mole laborum
Diſcat in auctorem uita redire ſuum?
Si cupio excelſi ſpectare cacumina cœli
Deprimis innata conditione caput.
Hinc pater: hic genitrix: atq; hic mea cura ſodales:
Diſtrahit & ſenſus quæq; fauilla tuos.
Sed deus ipſe uia qua ſit mihi monſtrat eundum:
Et reſerat ſacræ relligionis iter.
Nuper ſtructa: humilis latitat ſub paupere tecto
Sancta quidem ſed non ambitioſa domus:
Ciſterciiq; patres habitant ea limina pauci:
Inſtituunt leges qui Benedicte tuas.
Hic ego cælitibus figam mea lumina regnis:
Hæc requies noſtri ſola laboris erit.
Si mihi noſtra ferant peregrinos arua lapillos:
Sitq; meum toto quicquid in orbe patet:
His tamen æternos pudeat conferre triumphos:
Gaudiaq; extremum non habitura diem.

Quid moror ah demens:uel quid data tpa perdo?
Plurima commiſſis addidit una dies.
Talia flammato librarat pectore dicta:
Propoſitiq; grauem fixerat inde pedem:
Cũ iuuenis tenera ſuperatus imagine fratrum
Fleuit: & hec dixit preda petenda mihi eſt.
Dixit:& in ſuperum germanos regna ciebat:
Sic repetens animo gaudia nata ſuo.
Nuper in aduerſis errabam naufragus undis.
Nunc mihi cæleſtis meta reperta uiæ eſt.
Meta reperta mihi eſt que cælibis ocia uitæ
Explicat: & tutum relligionis iter.
Hanc igitur mecum celeri contendite curſu
Arripere:& tanti lucra referre boni.
Et deus & cæli noſtri ſunt cauſa laboris:
Efficient pugnam premia tanta leuem.
Quis furor eſt opibus animos ſeruire caducis:
Quos deus in ſuperum regna beata uocat?
Cur igitur fratres cur uos terrena morantur
Hoſpitia?infeſto ſoluite colla iugo.
Nec mora:tam facili germanos uoce coegit
Annuere:& proprios deſeruiſſe lares.
Tunc:modo ſupreſſus:uicina inuoluere tecta
Incipit:& lato ſpargitur ore focus.
Nãq; pares ſancta ſocios ut quereret arte:
Augeretq; ſuo regna ſuperna grege:
Conſpicuum forma iuuenem:decus omne ſuorũ:
Non puduit medio ſpargere uerba foro.

Et modo cæleſtes populis memorare triumphos:
Et modo cerberei regna tremenda canis.
Artifici innumeras gentes ſermone trahebat
Sola docens ſummi caſtra ſequenda ducis.
Illic condenſas glomerabant aginna turbas:
Quocunq; optatos uerterat ille pedes.
Tunc comitū illuſtris nnmeroſo ex aginne cœtus
Heſit:& huic firmo ſedere iunctus erat.
In q̄cunq; uelit pedibuſq; animiſq; parati
Deduxiſſe bonum religionis opus.
Vna omnes parili ſocios feruore uoluntas
Iunxerat:imenſum compuleratq; gregem.
Omnibus una domus fuerat:cibus omnibus unus:
Vitaq; diuini plena timoris erat.
Vtq; petens ſparſam gelidus gladiator harenā
Apta prius uacuis ictibus arma probat:
Sic iuuenes ualidis monachorum tela lacertis
Torquentes:uitiis aſpera bella mouent.
Sicq; prius ſacras poſito q̄'murice ueſtes
Induerent ueteres deſeruere uias:

¶ Diui Benedicti habitum Bernardus cum ſociis amplius quam.xxx.in ciſtercienſi cænobio induit: ibiq; breui ſanctiſſimus efficitur.

i Amq; dies uctiua aderat:qua ſancta renaſci
Debuerant animo pectora iuncta pari.

Cum puer ipſe:uirum celebri comitante caterua:
Sydereūq; polo iam reſonante melos:
Clauditur in ſeptis:ueteremq; exutus amictum
Tegmina iam ſancte ruſticitatis habet.
Cellula parua nouæ capiebat tempora uitæ:
Cellula iudiciis ſemper amata ſuis.
Hic didicit ſummi penetrare cacumina cæli:
Hic didicit culto quicquid ab ore fluit.
Hic didicit curare nouo ceromate morbos:
Solus & extinctam uiuificare fidem.
Munera tanta quidem modicos bene culta p̄ ānos
Donat amatori cella beata ſuo.
Dicite uos auido teritis qui compita paſſu
Qualia clamoſo lucra reperta foro?
Non ille ingenium uario problemate cœpit
Obruere:aut ſtudiis illaqueare nouis.
Cura prior ſtimulos ueneris domitare furentes:
Atq; animi motus compoſuiſſe fuit.
Cura prior triſti luerent ut crimina planctu
Quam caperent tumidum pectora leta ſophos.
Cura prior ſuperum nitida caligine pectus
Induere:& ſenſus mortificare ſuos.
Chriſtus ob id tanto repleuit honore clientem:
Sepe ut cæleſtes cerneret ille choros.
Quid referam quotiens ſummi regina theatri
Nectareos illi uiſa mouere ſonos?
Sæpe ſuum uirgo famulum uenerata ſolebat
Viſere:& ambroſias ſæpe referre dapes.

Nunc age:qualis erat meditanti in pectore uirtus
Accipe:nam breuibus perſequar ipſe modis.
Ante ſalutarem curuato poplite chriſti
Effigiem:lachrymas:uota:præceſq; dabat.
Confixaſq; truci ſpectabat uulnere plantas:
Oſſaq; diſtinctis dinumeranda notis.
Iãq; gemens tremula fundebat uoce querelas:
Verbaq; mõtanas apta mouere feras.
O decus:o noſtri lenimen chriſte doloris:
O mihi tam duro parta labore ſalus.
Fœlix ſi tantas in me conuertere pænas:
Et liceat miſero ſi mihi poſſe mori.
Ipſe imaturos auſim decerpere fructus?
Chriſte tamen dentes obſtupuere tui.
Sydera:terra:fretum:domini miſereſcite ueſtri:
Flete meos caſus:ſydera:terra: fretum.
Talia dum memorat:domini pendentis imago
Soluit in amplexus Brachia mota ſuos:
Talis in excelſo regnabat principe uirtus:
Talis in ardenti pectore feruor erat.
Sic nouus interno gaudebat nectare miles:
Intimaq; eternus ſtrinxerat oſſa calor:
Vt mortale nihil ſaperet:terrenaq; ſemper
Dediſcens:chriſti raptus amore foret.
Noctibus in lachrymas faciles ſoluebat ocellos:
Et minimi durus criminis ultor erat.
Carnibus abſtinuit:magniq; abdomine piſcis:
Sedabatq; ſitim ſimplicis humor aquæ.

Artibus his ſummam uirtutum uenit in arcem
Sic peragens lætos prima iuuéta dies.
Vixerat hic dulces iandudum inglorius annos:
Temporaq; hæc uere plena quietis erant.
Cum deus ipſe pio diſponens omnia nutu:
Bernardum ex humili iuſſit abire loco.
Nomine clara quidem: ſed clarior omine uallis
Conſita uicina ſub regione fuit.
Miſſus in hanc ſacras referens pater optimus art s
Condidit imperio clauſtra regenda ſuo.
Perfidus: & ſcelerum fatigatus mole ſuorum
Huc ueniens: poſito crimine: tutus erat.
Quiq; peregrino rutilabat murice quondam:
Hic didicit cultu pauperiore tegi.
Nec pudor hic curuis agitare ligonibus arua:
Et trahere inuitos ſub iuga päda boues.
Hic ſpes uera: fides: probitas: reuerentia: cultus:
Et decor antiquæ relligionis erat.
Veſtis dura: cibus tenuis: rigidiq; labores
Semper: & exhibitis condita clauſtra feris.
Vix dabat aſſiduo fatigatus uomere fructum:
Sic locus hic ſterilis pauperiorq; fuit.
Quæq; ſolent miſeris preſtare cubilia frondes:
Hic etiam monachis fercula læta dabant.
Omnis odoratis populus uirtutibus ibat:
Gaudebatq; leui ſubdere colla iugo.
Nunc ego: cur latitãs clauſtro miracula ſanctus
Ediderit populis concelebrata: canam.

Non procul inde uirum nimio circũdedit æſtu
Febris:ut extremam crederet ire diem.
Non ille emonio potuit medicamine morbus
Curari:aut medica conualuiſſe manu.
Itur ad excelſi ueneratas militis ædes:
Auxiliumq; humili poſcitur ore pium.
Ille ierat:lachrymiſq; deũ:prçcibuſq; rogarat:
Vt celerem moriens ſumeret eger opem.
Protinus ex alto languens reſilire cubili
Cernitur:& ualido quolibet ire pede.
Hic iam Bernardus toti innoteſcere mundo
Cæpit:& ex illa clarior eſſe die.
Vndiq; uicinas uolitabat fama per urbes:
Miraturq; nouæ quiſq; ſalutis opus.
Audiit:& læto properat germania curſu:
Quiq; colunt fines bethyca terra tuos.
Ille oculis captam matrem:nunc ille parentem
Aduehit:extremo currit ab orbe miſer.
Spirituum tetro uexatus quiſq; furore
Pergit:& infeſto liber ab hoſte redit.
Loripedes etiam plures lectica uehebat:
Vt pia naturæ dextra nouaret opus.
Ille crucis tantum decorabat pectora ſigno:
Sic poterat placita quiſq; ſalute frui.
Aeger:apollineas doctiq; machaonis artes
Qui coleret: toto nullus in orbe fuit.
Tanta inerat facili ſermone potentia ſancto:
Tam celeris ſacro uenit ab ore ſalus.

¶ Bernardus innocentium pontificem maxi. a Petro leonis expulſum ſedi apoſtolicæ mirabiliter reſtituit.

i Nterea latias gladiis ſtridentibus urbes
 Exagitat ſtygio miſſus ab amne furor.
Romaq; tartareis nimium uexata colubris
 Frendit: & inſana ſeditione furit.
Quodq; panonphei lacerabat templa tonantis:
 Fedifragum Petri ſciſma leonis erat.
Hic male dum ueterum titulis & laude ſuperbit:
 Pontificis ſummos pugnat adire gradus.
Cumq; alius: ſacro procerum dictante ſenatu:
 Debuerat ſedē chriſte tenere tuā.
Ille tamen diro proſternens omnia ferro
 Immeritum tēpli ius dabat omne tui.
Iamq; ſacerdotes preſtanti laude uerendos
 Expulerat: ſancta ſolus in urbe potens.
Quiq; leonigenas renuerunt ſummere partes
 Proh facinus: gladio ſuccubuere truci.
Enſibus hic tumido bacchantibus agmine: chriſti
 Viſcera: romane diripiuntur opes.
Nec furor hanc belli peſtem intra mænia clauſit:
 Gorgoneum toto uirus in orbe fuit.
Nam qui legitimas paſtor retinebat habenas
 Multa dabat meritis templa regenda uiris.
Perfidus at contra temeratis legibus alter
 Templa ſacerdotes iuſſit habere ſuos.

Ergo hinc chriſti colas uolitabant bella per urbes:
Dum cupit alterno quiſq; ſubeſſe duci.
Sicq; per ambiguas errabat cymba procellas
Vt foret incerto iam peritura mari.
Ipſe pater ueræ fidei:pecoriſq; magiſter:
Vix poterat propria delituiſſe domo.
Quid faciat:timido repetat ſiremige portum:
Certat in aduerſas ire magiſter aquas.
Deſerat ipſe ratem mediis palinurus in undis?
Hoc prohibet ſancte relligionis amor.
Sed tandem rabidi fatigatus marte leonis
Cædit:& ethruſco uectus ab amne fugit.
Sic tamen interea lachrymis affatur abortis
Quos dederat profngæ chriſtus ineſſe rati.
O ſocii aduerſa fœlices ſorte futuri:
Dummodo ſyderei ſint rata dicta ducis.
Auxilium ſancto:niſi ſit ſpes uicta: labori
Fidite:celeſti ſemper ab arce uenit.
Maximus ille pater:gallorum gloria regnis:
Cuius iam toto nomen in orbe micat.
Ille quidem lapſis poterit ſuccurrere rebus.
Hæc requies longis ſola reperta malis.
Hunc etenim uirtute uirum ſigniſq; potentem
Quis neſcit facili uoluere regna manu?
Hic ego ſecuro ſtatuam ſub ſydere puppim:
Hic poterit placido tuta latere uado.
Hæc mora:tyrrheno ſpumantibus ęquore roſtris
Excepit profugum gallica terra ducem.

Sicq; peragrato gallorum limite: ſummus
Candida per ſiluas paſtor ad antra uenit.
Occurrunt longo uenientibus ordine patres:
Preuia chriſtiferę ſigna fuere crucis.
Pſallenteſq; pio mulcebant nubila cantu:
Talis ĩ abiecto milite pompa fuit.
Hos romanus eques nimiũ nimiũq; beatos
Quos uidet in tanta degere pace uocat.
Et modo continuis celebrata ſilentia clauſtris:
Et modo parthenii laudat honoris opes.
Nil ibi q rapida cuperet nouus aduena mente:
Nil; niſi precipui candor amoris erat.
Panis: poma: nuces: hortenſiſq; herba: legumẽ:
Deliciæ adductis iſta fuere uiris.
Maximus interea chriſti ſua fata ſacerdos
Tam longæ cauſas expoſuitq; uiæ.
Tunc pater ipſe ſui ueritus mandata magiſtri
Accepit profuge uela tuenda ratis.
Non ego multiloquo ſeptem tolerata per annos
Carmine fata notans ſingula quæq; canam.
Nec referam longos quos pertulit ille labores:
Dum cuperet laceram compoſuiſſe fidem.
Sũma ſequar tantum celebris faſtigia facti:
Atq; inerit chartis exitus ipſe meis:
Imperium tenuit romano in culmine ſummum
Lotharius tanti tempore diſſidii
Ille uirum merito ſanctum celebrabat honore:
Congaudens lateri ſemper adeſſe ſuo.

Hunc adiit: rogitatq; ſenex ut fortibus armis
Reſtituat patrie ſacra deoſq; ſuæ.
Annuit: & ualido glomeratis agmine turmis:
Aggreditur ſanctę rex pietatis iter.
Hinc precibus meritiſq; pater Bernardus opimis:
Atq; hinc lotharii caſtra fuere ducis.
Sic graditur ſummus romana ad tecta ſacerdos:
Hinc atq; hinc duplici tutus ab arce ſedens.
Ventum erat ad ſummi celeberrima tēpla tonātis:
Vera loquar: facili ſed grauiora fide.
Non lituos: non Caſtra duci: non bella mouere:
Non opus ardentem conſeruiſſe manū.
Vnius (o felix) monachi reuerentia tantum:
Terruit audaces ſceua per arma uiros.
Ipſe autem tanti fuerat qui turbinis auctor
Audiit hos humili triſtis ab ore ſonos
Petre tuam ſubito licuit mihi ſcindere uitam:
Et flegethonteo precipitare lacu.
Tu tamen: ut gemitu ueniam merearis acerbo:
Tres tibi pro grandi munere ſume dies.
Dicta fides ſequitur: iam tertius ordine titan
Fulſerat: extremum clauſit & ille diem.
Protinus expanſis reſerantur ouilia ualuis:
Et refouent ſparſos lata per arua gregres.
Quod fuerat rabidi ſancitum lege leonis
Deicit hoc ſumma preſul in urbe ſedens:
Iam poterant leti tractare negotia ciues:
Et rigidam tandem uertere arator humum.

Omnibus hic igitur placida ſub pace locatis:
Sanctus in optatos ſe tulit inde ſinus.

¶ Bernardus Romana eccleſia fælici pace donata: in galliam honorifice rediit: ibiq; ſanctiſſimam domino animam reddidit:

P Retereo eximii tacitus miracula patris
Quæ fuerint longe tempore facta uiæ.
Felices & enim nimium nimiũq; fuere:
Hoſpitio illuſtrem qui tenuere uirum.
Quiq; ſacrum uoluit populus retinere parentem:
Obuius in longas ibat ab urbe uias.
Gaudia quiſq; nouo gradiens teſtatur amictu:
Occurritq; pio uirq; puerq; ſeni:
Luctus abit: lætis reſonat concentibus ether:
Feſtaq; depoſitis artibus hoſpes agit.
Vndiq; purpureas ſpargunt per compita flores:
Et redolent ſacris thura peruſta focis.
Perq; uias pueri ramos ſtrauere uirentes:
Compita ſubiectis tecta fuere togis.
Sic quondam ſolimis: inopum quem uexit aſellus:
Excepit reducem grata caterua deum.
At poſtquã optati conſedit limine tandem
Hoſpicii: plaudens undiq; turba ruit.
Vndiq; turba ruit tanto glomerata tumultu;
Vt nequeat laſſum limine ferre pedem.

Tot quoq; difficili languentia corpora morbo
Obtulerant: facili reſtituenda manu:
Vt male: uel modici: fuerit data copia ſomni:
Nec tulerit properas menſa peracta dapes.
Sicq; pagratis gallorum finibus: abbas
Contigit optato clauſtra beata pede.
Tunc nemora: & patrii lapidoſa cacumina montis:
Aſpiceres domino plaudere cuncta ſuo.
Vtq; ſolet multo non uiſam tempore matrem
Impetere: & plaudens baſia ferre puer:
Sic hilares uiſo monachi paſtore reſultant:
Oſculaq; alternis dantq; feruntq; genis.
Tunc: modo qui fuerat titulis ſuper ethera uectus:
Cernere quem magni concupiere duces:
Ecce uirum poſito ſpectares preſule ſanctum
Sarcula iam manibus corripuiſſe ſacris.
Et quibus ipſe humeris laſſus conſederat orbis
Cernitur intexo uimine ferre lutũ.
Bis centum ethereo plaudebant agmina regi:
Que bonus ex omni traxerat orbe pater.
Hec fuerant tanto populis celebrata fauore:
Sic coluit ſanctum uirq; puerq; gregem.
Totus ut ex illo iubilans contenderet orbis:
Sacratum pariter detinuiſſe ducem.
Tunc Romana ſuo decoranda antiſtite templa
Eugenium ex humili ſurripuere domo.
Tunc etiam inumerę diuerſis partibus urbes
Inde ſibi ſacrum conſtituere caput.

Talibus acta uiris nulla exagitante charybdi.
Sancta ſuper tenues cymba fluebat aquas.
Aurea iam poſito currebant ſecula faſtu.
Temporaq; hæc nullis nigra fuere malis.
Omnia diuinas reſonabant compita laudes:
Iam dabat angelicum terra fretumq; melos.
Hæc tamen ante alias longe celeberrima ualles
Quam coluit magni duxq; paterq; gregis.
Iamq; decem ſenos luſtris properantibus annos
Clauſerat extremo curua ſenecta pede.
Atq; ſeneſcenti titubantia corpore membra
Pondere continui fracta laboris erant.
Nec tamen auſteri laxauit frena ſenectus
Culminis: aut celeres ſiſtere uiſa rotas.
Sed uelut in uiridi properabat fortius æuo:
Vt leuis ad palmæ præmia currit equus.
Vtq; ſolet cantu modulos iterare canoro
Dulcius: ad mortis limina ductus olor:
Sic dedit. ille ſonos ſupremo in limite dulces:
Scriptaq; decrepiti mira fuere ſenis.
Nam pater æternos ſenio confectus amores:
Expoſuitq; ſacris oſcula lata modis.
Iamq; inſtare uidens cæleſtis gaudia uitæ
Impoſuit uili languida membra toro:
Grex bonus ingemuit: circumfuſuſq; iacenti
Talia ſollicito murmure dicta dabat.
Ergo ne iam miſeros pater o uenerande nepotes
Fert animus medio deſeruiſſe mari?

Quis nam igitur triſtes:uel quis ſolabitur egros
Paſtor?et etherei calcar amoris erit?
Quis pater attonitos inopeſq; tuebitur agnos:
Ne lanient auido uiſcera dente lupi?
Quis poterit miſeris nodos aperire latentes
Legis: & eloquii miſtica uerba ſacri?
Quis nunc torpentes animos:& frigida corda:
Curabitq; leui uulnera noſtra manu?
Ah nimium properata tuæ cita tempora uitæ:
Ah nimium lęti fata ſeuera tui.
Quid iuuat aſſiduis fatigatum uocibus: olim
Clauigerum nobis conſuluiſſe patrem:
Ne quis forte ſuo populus pro pręſule: noſtrum
Surriperet ſancta calliditate caput.
Inuida ſi noſtros nimium populata labores.
Audet honoratum tollere parca ducem.
Tu tamen o facili nutu qui ſydera torques
Necte iterum uitæ fila reſecta tuæ
Vt cum fulta tuo fuerit domus iſta labore:
Lętior acceptum cernat abire patrem.
Motus erat dictis ſenior:paulumq; lęuatis
Luminibus:tenui retulit iſta ſono.
Iam mihi ſumma quies:iam præmia læta parantur:
Dulcis adeſt tandem funeris hora mei.
Sed uos femineo quid funditis ore quærelas?
Quid iuuat emeritum detinuiſſe ſenem?
Anne prius totiens dixi mea funera uobis:
Ne ſubitus nimium lederet oſſa dolor?

Chriſtus:olympiaca fuero cum ſede locatus:
Auxilium noſtro maius ab ore pluet.
Nunc meus hic luteo circundatus aggere ſenſus
Vix habet unde ſuas contueatur opes.
Vos tantum ſuperi retinentes iuſſa parentis:
Ite per arreptum religionis iter.
Nō uos blandus honor:nō uos labor ĩprobus unq̃:
Non reuocet toto quicquid in orbe patet.
Quid mihi ſi lituos inter facileſq; choreas:
Duxiſſent letos tempora noſtra dies:
Quid mihi præterriti prodeſſent gaudia faſtus:
Vrgerent ſtygias ſi modo ferre faces?
Sed tandem tremulum uocat in ſua regna clientem
Chriſtus:& hinc celeri me iubet ire pede.
Vos igitur fratres nati:patreſq; ualete:
Et mea ſub memori condite dicta ſinu.
Talia uix breuibus dederat mandata loquelis:
Sautia ſollicito corda dolore leuans.
Cum niueus lachrymas inter gemituſq; ſuorum
Spiritus:abiecto corpore:celſus abit.
Ipſa per aereos uirgo nitidiſſima tractus:
Viſa eſt celeſtes ducere læta choros.
Purpureamq; trahens animam ſuper arce locauit
Empyrea:lateri conpoſuitq; ſuo.

¶ Sanctus Bernardus non tantum antiquis heroibus ſed chriſtianis quoq; martyribus iure optimo præponitur.

Actenus excelſi mirabar Cæſaris arma
Cui dedit ethereum martia Roma de-
h cus.
Annibaliſqꝫ trucem Romano in ſangui
ne dextram:
Et macedum clari geſta ſuperba ducis.
Mirabar patria pro libertate furentes
Scipiadas Decios: Aemilioſqꝫ graues.
Nec minus ingenti decoratum laude fatebar
Qui celerem rapido torruit igne manum.
Cuiqꝫ dedit clarum generoſo ex ordine nomen
Africa: quo fœlix conſule Roma fuit.
Et qui ſublicium tutatus pectore pontem
In tyberis rapidas deſilit altus aquas.
Quiqꝫ quirinalis poſito modo conſul aratro
Arma triumphato uictor ab hoſte tulit.
Et qui uectus equo radians fulgentibus armis
Se potuit ſiſſo pręcipitate foro.
Quiqꝫ per adiunctas priuæuo in marte catenas
Ionias tyrio ſanguine tinxit aquas.
Illum etiam titulis rebar ſuper ethera uectum
Qui tenuit phrygios obſidione lares.
Iliacoſqꝫ inter proceres: qui marte ſuperbo
Inclytus: æmonio tractus ab axe pit.
Quiqꝫ giganteo ſuperanit robore monſtra:
Vnde molorchei ſigna leonis habet.
Hos ego credideram nimiū nimiūqꝫ beatos
Qui tulerant forti nomen in aſtra manu.

Hos puer egregio ſimplex uenerabar honore:
Cum legeret numeros prima iuuenta leues.
Nunc ſi Bernardo ueteris præconia famæ
Contulerimq; meo fortia facta ſeni:
Quæ modo threicio fuerant celeberrima cantu:
Viſa puellari nunc mihi digna ſono.
Fama uetus taceat: cedant ueterumq; triumphi:
Chriſtigenam meritis ſollicitare uirum.
His etenim fictæ fuerat uirtutis imago:
Huic arethe pleno pectore uera fuit.
Hi marti & phæbo gelidis libamina ſaxis
Obtulit hic uero candida corda ioui.
Illi terrificis domuerunt barbara bellis.
Mænia: & ingenti tecta ſuperba manu.
Hic uada tartarei domuit phlegetontis: & omnes
Spirituum ſteterant addata iuſſa chori.
Hi uarios celebri ſubierunt marte labores
Pro patria pulchrum ſuccubuiſſe rati.
Hic tulit aſſidua gelidos ſub morte dolores:
Sciſmaticam cupiens conciliare fidem.
Illis falſus honos: & inanis gloria famæ:
Solus at huic chriſti cauſa laboris amor.
Forte triumphatis illi regionibus: ampla
Theſauros patriæ dona dedere ſuæ.
Hic autem miſeros moriens dat habere nepotes
Munera quę nullo ſunt moritura die.
Munera quę mores inſtaurauere pudicos
Hęc ſunt: quæ ſacra ſcripſerat ille manu.

Sed quid ego herculeas pygmeis carmine uires
Aſſimulo?et phario flumina parua mari?
Optima mutato repetam pręconia cantu:
Et pater exemplo te meliore canam.
Nam tibi cur uanos auſim conferre quirites
Qui melior quouis martyre ſanctus eras?
Grande quidem fuerat ferro flammiſq; necari
Nec tamen æternam deſeruiſſe fidem:
Maius opus ſummo uerſari in culmine rerum
Nec tamē ulla animos ambitione præmi.
Maius opus uitæ rigidum tenuiſſe cacumen.
Semper:& anguſtum relligionis iter.
Bellaq; ſpirituum telis agitata malignis
Maius opus forti corde tulliſſe fuit.
Fulmineos alii mirentur martyris arcus:
Laurentiq; auido quos tulit ore rogos.
Vulnera chriſogoni iactent.pauliq; cathenas:
Euſemiæq; truci membra reſecta manu.
Mirenturq; graues ſanctorum funera pęnas:
Bella:crucem:gladios:uerbera:tela:faces.
Solus inexhauſto mirabor corde labores.
Quos pater eterno raptus amore tulit.
Nam ſi chriſtigenum cedes:tormenta:labores
Colligis:& fuſi ſanguinis omne decus.
Cedent cuncta oneri qꝫ pertulit ille beato:
Lapſuram cupiens ſuſtinuiſſe domum.
Namq; alii lacera ſenſerunt carne dolores:
Hic autem medio uulnera corde tulit.

Ergo animus quantum membris generoſior ipſis:
Martyribus tantum celſior ille fuit.

¶ Comēdatio muneris a ſanctiſſima dei genitrice maria nobis collati cū nuper Diui Bernardi opuſcula imprimi curauit.

P Oſtq̄ ſancta polos celiq̧ decem plicis orbes:
Tranſcenditq̧ noue uirgo parenſq̧ choros.
Ethereamq̧ petēs ſociis ſpectantibus arcem
Regna tenet nullo deſtituenda die.
Humanis nunquam præcibus:noſtręq̧ ſaluti.
Defuit:aut luteas ſpernere uiſa domos.
Sed potius ſummi moderata eſt principis iras:
Spiculaq̧ in noſtros eiaculanda lares.
Auxilium ſcęleri uiſa eſt preſtaſſe nefando
Sepius:atq̧ humiles conciliaſſe reos.
Illa dedit miſeris ueniam:totumq̧ per orbem
Illius ex miti depluit ore.fauor.
Innumeros etiam populos uix egra trahentes
Oſſa fame immodicas iuſſit habere dapes.
Cumq̧ foret latias peſtis maleiacta per urbes:
Curauit ſtygiis ulcera miſſa uadis.
Illius optatos totiens experta fauores
Teſtis adeſt tanti Brixia noſtra boni.
Brixia:quæ quondam pāpulis lacerata malignis
Turgebat:medica non adeunda manu.
Brixia:quæ capitis medio confecta gerebat
Vlcera:quę ſubitę cauſa fuere necis.

Nunc autem Marie præcibus adiuta triumphat:
Et peragit lætis ocia grata choris.
Pulchraq; præcipuum Mariæ teſtantia munus
Templa locat: parii marmoris inſtar opus.
Hæc & plura: parens chriſti ſanctiſſima: nobis
Cõtulit: í miſeras offitioſa præces.
Hoc tamen audenti liceat dixiſſe camœna.
Atq; animi ſenſus exeruiſſe mei.
Humano nunq̃ generi: noſtroq; decori
Parthenice tantum muneris alma dedit.
Quantum grata ſuo nuper cũ munere: nobis
Protulit hæc breuibus ſcripta legenda notis
Protulit ipſa quidem: proprio nam diua clienti
Iuſſit ut Egregii quereret orſa ſenis.
Iuſſit: & ecce nouum fuerant quæ ſparſa per orbem.
Scripta: uolens: uno margine cũcta leges.
Scripta: triumphales celi reſerantia ualuas:
Scriptaq; communi ſuſcipienda manu.
Omnis namq; datis etaſq; ſexuſq; libellis
Perfruitur: latio ſi tamen ore ſonat.
Quiſquis ades: ſi forte tuæ tibi cura ſalutis:
Hæc fuerint animæ grandia dona tuæ.
Si cupis optata connubia ducere prole.
Atq; maritali ſuccubuiſſe iugo:
Hic potes egregios morum decerpe fructus:
Qui tribuant natis nomina rara tuis.
Si tamen eloquii tantum tibi cura nitentis.
Hic fuit eximio non Cicerone minor.

Quod ſi forte pio iuuat indulgere labori:
Et populos chriſti iuſſa docere rudes:
Hic documenta tibi uarias ſpargenda per urbes
Collige:queſitis hic meliora dabit.
Cum uoluit placido demulſit pectora ſenſu:
Cum uoluit rigido terruit ore reos.
Quod ſi cælitibus iuuat indulgere tuendis:
Tutius atq; humili delituiſſe caſa.
Hic tibi præcipuo ſemper uenerandus honore
Auctor:& æterno dignus amore coli.
Hunc relegens ſummo letus ſpatiabere cælo:
Et poteris ſtygios triſtis adire lacus.
Ante oculos noſtri pinget tibi principis ortus:
Et paſtorali numina nata domo.
Hinc atq; hinc dulci reſonat modulamine ieſus:
Et mariæ illuſtri nomina culta ſono.
Candida tartareo ſtatuiſſe ex hoſte trophæa:
Anguigerumq; docet diſſecuiſſe caput.
Et quibus ille dolis miſeros:quibus artibus alter
Decipiat paſcens ſancta per arua pecus.
Qui legit expleri nequit:ardeſcitq; legendo:
Et dolet aſſueti cum uenit hora cibi.
Efficiunt animos aliorum ſcripta tumentes:
Et nimium ſparſis luxuriare comis:
Hæc autem mundo paracletum in pectore cõdent:
Accendentq; nouis frigida corda focis.
Hæc tibi marmoreo lachrymas de pectore dulces
Elicient: animæ gaudia ſũma tuæ.

Deniq; cuncta noui ueteriſq; uolumina ſenſus
  Solus hic eximia continet arte liber.
Hæc igitur toto monachi cõtendite curſu
  Arripere: & tacito condite dicta ſinu.
Vt uos ſydereum faciant conſcendere culmen:
  Celeſteſq; inter regna tenere choros.
Vos quoq; chriſtigene: genus immortale: clientes;
  Parthenicum medio figite corde ſenem.
Vt cęli terræq; graues eliminet iras.
  Et reſeret clauſi limina celſa poli.

θεω δε η δοξα και κρατὸσ εισ τουσ αιῶνασ τῶν αιωνων.αμην.

Edita Brixiæ.iii.idus febru.M.cccclxxxxiiii.

Tabula operũ quæ in hoc uolumine continentur

Deprecatio ad glorioſam uirginem.
Sermo de miſeria humana.
De pugna ſpirituali Sermo primus.
Item de pugna ſpirituali Sermo ſecundus.
Item de pugna ſpirituli Sermo tertius.
Formula honeſtæ uitæ.
Speculum monachorum.
Eiuſdem materiæ epiſtola.
De ordine uitæ & morum inſtitutione libellus.
De uiis uitæ confeſſione.ſ.& obediẽtia & primo de confeſſione Sermo.
De obedientia Sermo.
Ex regula beatiſſimi patris Benedicti.
De gradibus humilitatis capitulum ſeptimum
Diui Ber. de gradibus humilitatis & ſuperbiæ tractatus.
Epiſtola ad fratres de monte dei de uita ſolitaria.
De diligendo deum libellus
De amore dei libelli
De ſcala clauſtralium ad Goffredum
De gratia & libero arbitrio libellus ad Guilelmum abbatem
In tractatum ſequentem ad abbatem Colũbenſem epiſtola
De præcepto & diſpenſatione libellus.
De conuerſione ad ſcolares.

Meditationes ad humanę conditionis cognitionẽ
De interiori domo.i.conſcientia edificáda libellus
Homelię ſuper Miſſus eſt.
Homelia ſiue libellus ſuper euangelio: in octauam epiphaniæ.
Declamatióes ſuper euágelio Ecce nos reliquimus omnia.
Sermones in cœna domini
Feria ſexta in paraſceue Sermo.
Sermones ſuper.p̃s.Qui habitat in adiutorio altiſſimi.
De conſideratione ad Eugenium
De charitate ſiue de diligendo deum
Super homelia ſimile eſt regnum celorum
Quedam epiſtola
Apologia ad Gulielmnm abbatem
Epiſtola ad robertum nepotem ſuum
Epiſtola de gubernatione familię
Meditatio ſuper ſalue regina
Hymnus inſtitutus ad cõmunionem

Deprecatio ad glorioſam virginē.

Liber ad lectorem.
Flebile veſtigijs: manibuſqȝ imprimere letum.
Cornutuȝ xpi vultibus os docco.

C Diui Bernardi abbatis. Clarenallenſis ordinis. Ciſtercienſis doctoris deuotiſſimi opuſcula. Et primo ad glorioſaȝ virginem Mariā deprecatio ⁊ laus elegantiſſima.

Entem et m oculos pariē cū manibus ad te regina mūdi attollimꝰ ⁊ corā tue celſitudis gloria genuflectimus ceruicē inclinamus: ac plenis ſuſpirijs: ad te preces in celum tranſmittimus. Tu altitudo celi beatos oculos tuos quibus incōprehenſibilem gloriam illam lucis eterne cuȝ deſiderio ſemper intueris ad tuos ſupplices in hanc mūdi miſeriam proiectos de alto iclinare non deſpicias. Et ecce coram tremendo iudice peccatores aſſiſtimus cuius manus terribilis gladium ire ſue vibrat ſup nos: et qs auertet eam? Nemo domina tam idoneus: vt gladio domini manuȝ pro nobis obiciat: vt tu dei amantiſſima per quā primū in terris ſuſcepimus miſericordiam de manu domini dei noſtri. Aperi itaqȝ tu mat miſericordie benigniſſimi cordis ianuā ſuſpiroſis precatibus filiorȝ adam. Et omnibus finibus terre ad tue protectionis vmbraculum confugimus a facie formidinis fortitudinis dei. Ad te domina mea ſtillant oculi noſtri te deuotionis clamore valido obſecramꝰ vt filij tui domini noſtri irā quaȝ grauiter peccando ſuccendimus: erga nos mitiges cuiuſqȝ gratiam a qua ingrati excidimus. nobis tua cōciliet: cuius liuore ſanati ſumus: ciꝰ iteruȝ medelā depoſcimus: qꝛ putruerūt ⁊ corrupte ſunt cicatrices noſtre ⁊ non eſt in nobis ſanitas. Attende domina ⁊ vide dolores vulnerum anime noſtre: qꝛ tibi reuelamus cauſam noſtram cum fiducia. Te. n. ineſtimabilis benignitatis feminā ⁊ venerandā matreȝ eſſe cognoſcimus et eo ꝙ tu mūdū hunc imundū ⁊ lubricū: impolluto calle tranſiſti ⁊ adhuc inter peccatores degens: tanta ante deum ſanctitate fecundaris: vt ſola ſolio regis eterni imediate approximare merueris. Tu peccatoreȝ ꝗ̄tūlibet fetidū: non horres non deſpicis ſi ad te ſuſpirauerit tuūqȝ interuentū penitenti corde flagitauerit. Tu illū a deſperationis barathro pia manu retrahis: ſpei medicamen aſpiras: foues nō deſpicis quouſqȝ horrendo iudici miſerum reconcilies. Famoſum huius tue benignitatis teſtimoniuȝ eſt ꝑ te reſtauratus theophilus gratie. Nec mirū o domina ſi tam copioſo oleo miſericordie tui cordis pfuſū eſt ſolarium cum illud ineſtimabile opus miſericordie. ꝙ pdeſtinauit deus ante ſecula in redemptionem noſtram primū in te a mundi artifice ſit fabricatū. Quando enim

placuit gratie ſuperne vt habitaret in nobis a qbus elongata fuerat tu ſola inuenta es digna vt in tua virginali aula rex regum ⁊ dominus dominantiū a regalib⁹ ſedibus veniens ꝑmam ſibi māſionez inter filios hominū eligeret Uere beneplacitum fuit deo habitare in te quādo ex ipa illibata carniſ ſubſtātia q̄ſi de lignis libani architectura ineffabili domū ſibi edificauit dei ſapientia ſuſulſit eā ſeptem columnis argenteis ac reclinatoriū aureū in ea collocauit Ibi ſunt ſeptem ſpūs dei ⁊ hec eſt vnica illa ſaluatoris femina in qua ſola q̄ſita in omnibus requiē inuenit atq₃ in eius ſinū oēs theſauros ſuos abſq₃ mēſura tranſfudit Uñ bene ſancto ſpūi in te complacuit o maria cū tam diuinis miſterijs vterū tuum cōſecrare dignatus eſt ipſe eſt.n.ignis conſumēs qui ſanctiſſimā animam tuam totā inflammanit ſeipſo atq₃ ſplēdore diuine maieſtatis īpleuit:tuūq₃ vterꝫ ieffabili mō fecūdauit. Fecitq₃ vt deū et hoīez clauſa conciperes clauſa pareres ⁊ poſt ꝑtū virgo ꝑmaneres Iā ergo vterꝫ tuū dn̄a velut ſacratiſſimuz dei viui tēplum tot⁹ mundus venerett: In eo ſalus mundi iniciata eſt.ibi decorem indutus ē dei filius ac preelecte ſponſe ſue eccleſie formoſus in ſtola candida exultanter occurrit deſideratum diu oſculū preelegit ac predeſtinatas a ſeculo nuptias:virgo cum virgine prelibauit Ibi ruptus ē paries inimicitiaꝝ quē int̄ celū ⁊ terrā ꝑtoplauſtorum inobediētia cōſtruxerat. Ibi cōfederata ſunt terrenis celeſtia ⁊ obiuauerunt ſibi in oſculo pacis:qñ in vnā eandēq₃ perſonā cōcurrerunt diuinitas ⁊ humanitas:factūq₃ eſt nouum illud ſuper terrā vt eſſet deus hō ⁊ hō deus: Ibi magnus helyſeus in menſuram ſuſcitandi pueri ſeſe contraxit. Ibi antiquus dierū ꝑelecto filio ſuo tunicam induit polymitaz. Ibi rebeccha futuroꝝ preſcia magnificandi filij manib⁹ pelliculas edoꝝ circūdedit ⁊ colli nuda ꝓtexit. Ibi.n. cooperante gratia ſpūs ſancti filius a deo pr̄e hereditandus in omnibus gentibus diuine maieſtatiſ potētiā ſimilitudine carnis peccati cooperuit.⁊ quaſi abſconditus eſt vultus eius in infirmitate.vnde nec reputanimus eū: Ibi conſilij prouidentia ineſcatus ē hamus qui ad extrahēdū ſerpētem antiquum in hoc mare magnum de celo traiectus eſt: Inde egreſſa eſt armilla aurea vt perforaretur maxilla leuiathan.vt euomeret mortuos non ſuos quos ab origine mundi ſecure degluti uerat. Ortus deliciarum nobis ſacratiſſimus tuus vter⁹ o maria.qr ex eo multiplices gaudij flores colligimus quotiens mente recolim⁹ q̄ꝫ magna multitudo dulcedinis toti orbi inde refulſit Ortus concluſus tu es dei genitrix ad quem deflorendum manus peccatoris nunquā introiuit: Tu ſanctorum aureola aromatum a celeſti confita pigmentario virtutum omnium-

Deprecatio ad glorioſam virginē.

ſpecioſis florib⁹ delectabiliter ver
naris inter quos pulcherimos flo
res tres miramur in te excellentiſ
ſima. Hi ſunt quorum odore ſua
uiſſimo totam domum domini re
ples. O maria viola humilitatis li
lium caſtitatis. roſa charitatis: me
rito de dei aureola flos ille ſpecio
ſus preſilijs paradiſi ellectus eſt
egreſſus ſuper quem requieuit ſpi
ritus domini: Et cui te aſſimilabi
mus mater pulchritudinis: Uere
paradiſus dei tu es quia lignum
vite mundo protuliſti: de quo qui
manducauerit uiuet in eternum
fons vite qui ex ore altiſſimi ꝓdijt
de medio ventris tui exiluit atq3
in te in quattuor capita ſeſe diſper
gens ad irrigandam faciem aren
tis mundi emanauit letificans ci
uitatem dei: Omnis enim qui bi
berit ex eo non ſitiet in eternum: et
erit pluſq3 paradiſus hic de cuius
aqua ſi quis biberit ſitiet iterum.
O quanta mundo contuliſti que
tam ſalubris aqueductus eſſe me
ruiſti O lāpas luculentiſſima quā
tos letificaſti quando ſplendore
dei illuſtrata deſideratum illud lu
men. quo inuenta eſt drachma de
cima. ſedentibus in vmbra mor
tis protuliſti. Te nimirum ille epi
talamij precentor a longe intuitus
cum admirationis voce ita proru
pit Que eſt iſta que progreditur.
velut aurora conſurgens. pulchra
vt luna electa ut ſol terrribilis vt
caſtrorum acies ordinata: Sicut
aurora valde rutilans in mundo
progreſſa es o maria quando ve
ri ſolis ſplendorem tante ſanctita
tis iubare precurriſti: vt vere diem
ſalutis dixerim diem propitiatio
nis: diem quē fecit dominus quē
tue claritati initiari dignum fuit
Felix aurora felicis diei extitiſti nū
tia talis dies talem auroram diei
decuit: et recte quidem aurore im
pleſti officium: Ipſe enim ſol iu
ſticie de te proceſſurus ortum ſu
um quadam matutina irradratio
ne preueniens in te lucis ſue radi
os copioſe tranſfudit quibus po
teſtates tenebrarum quas eua ꝑ
duxerat in fugam conuertiſti atq3
ita deſideratum cunctis gentibus
ſolem mundi inueniſti Tu pulchra
vt luna diceris eiq3 non immerito
compararis: Illa enim omnium.
aſtrorum ſola ſoli ſimilima compa
ratione et candore venuſta argen
teo ceteris in celo premicat ſideri
bus. Tu vero ſolis imago expreſ
ſiſſima inter milia aſtrorum deo
aſtantium virginali puritate in
celo glorioſa preſulges. Illa enim
tranſfuſo in ſe ſolari lumine noctē
noſtram illuminat tu virtutū tibi
a deo inditarum magnificis exem
plis ad imitationem tui nos ꝓuo
cas. ſicq3 noctem noſtram illumi
nas. Qui enim vias tuas inſecta
tus fuerit non ambulabit in tene
bris: ſed lumen vite inueniet. Tu
ergo pulcra es vt luna imo ⁊ pul
chrior luna q2 tota pulchra es ⁊
macula nō eſt in te: neq3 viceſſitu
dinis obūbratio. Tu electa es vt
ſol: ille iniq3 ſol ſolis conditor: ille
enim electus eſt ex milibus viroꝝ

tu electa ex milibus feminaꝝ. Jlle electus ex omnibus que ſunt: tu electa ex oībus que ꝑ illū ſunt: tu terribilis vt caſtroꝝ acies ordinata. Quid enim? An nō horruerūt principes tenebrarum quando viderunt preter mores armatura oī fortiore inſtructā contra ſe ꝓcedere feminā. feminā fortem ad bella doctiſſimā cuius enſis ſuꝑ femur ſuum ꝓpter timores nocturnos. Jn circuitu eius acies validas ſpiritualiū virtutū ſuo ſe inuicem ordine tuentium ſiquidem ordinatione pſeuerat dies: ſꝫ ⁊ innumerabilium beatorū ſpirituū militiam ad miniſteriū tanti principis delegatam fuiſſe nullatenus ambigimus vtpote qui cuſtodirent lectulū ſalomonis gratiſſimū ac prouiderēt ne preparatū eterno regi hoſpitiū alienus hoſpes inuaderet. Nimiꝝ timor ⁊ tremor venerunt ſuꝑ eos ita ꝙ dicerent ecce pluſq̄ eua hec caſtra dei ſūt hec: fugiamꝰ iſraelē. Tu ergo bellatrix egregia primo eū qui ꝓmꝰ oia ſupplantauit expugnare viriliter aggreſſa es: tu ⁊ ſpiritum elationis eue vertice humilitatis cōploſiſti. qm̄ in te ita reſpexit dn̄s vt ipſius merito ſuper oēs choros āgeloꝝ te ſublimari dignā eſtimauerit. Nunq̄.n. ſuꝑ omnes angelos glorificata aſcēdiſſes niſi prius infra oēs hoīes humiliata deſcendiſſes. Tu ⁊ ardores vetite concupiſcentie virtute caſtitatis ī tua carne virginea eatenus extinxiſti: vt his in cuius conſpectu nec aſtra munda ſunt tante munditie carnem tuam iudicauerit vt etiaꝫ ſue diuine puritati aglutinare nō deſpexerit. His ergo primarijs ducibus tenebraꝝ a te fortiter expugnatis: omnis ante faciem tuā ſpiritualiū nequitiarum milicia in fugam conuerſa eſt. Glorioſa dicta ſunt de te ciuitas dei genitrix. Sꝫ adhuc locus eſt tue laudi. adhuc in tuis laudibus oīs lingua balbutit. Non.n. ſunt loquele neqꝫ ſermones in natione que ſub celo eſt quibus amplitudo glorie tue ad plenum valeat explicari. O pia o magna o multum amabilis maria tu nec noīari qdē potes quin accēdas: nec cogitari quin recrees affectus diligentiū te: tu nūq̄ ſine dulcedine diuinitus tibi inſita memorie portas ingrederis. Et nunc ſequimur te o dn̄a ex totis precordijs vociferātes ad te adiuua imbecillitatem noſtram aufer opprobriuꝫ noſtrum. Uides hanc tunicā pelliceam que nos circundedit tunica eue parētis noſtre eſt: quā ad nos olim miſera illa tranſmiſit ⁊ ſuper veſtiuit carnem filioruꝫ ſuoꝝ ſicut diploide confuſiōe ſua. De manu ipſius quippe duplicis mali ſemē terra noſtra ſuſcepit ⁊ concepit et pepit nobis ſpinas ⁊ tribulos iniquitatis in anima calamitatis in corpore ac per hoc mortē vtrobiq̄ O infelix hereditas o dira humane carnis infirmitas vſqꝫ quo patiemur te? Multuꝫ dorſa noſtra incuruaſti: qꝛ grauis es valde ⁊ diu te ſuſtinuimus. Multum minuiſti nos ab angelis: equo ⁊ iumentis ī

ſapientibus coequaſti: nimis inualuiſti: que nõ niſi morte filij dei ſanari potuiſti nimis ſuper nos te ex tuliſti qñ ⁊ vſq; ad eum qui ſuper omnia eſt incaute aſcendiſti. Et qſ liberabit nos a corruptela huius miſerime pellicule? gratia ſaluato ris noſtri filij tui o maria qui vt infirma noſtra tolleret ſponte infirmatus ⁊ vt mors mortis nr̃e ipſe fieret innocens pro peccatoribus mortuus eſt. Et quis tam idoneus vt loqnatur ad cor domini noſtri ieſu xp̃i vt tu felix maria que in ſecretiſſimis amplexibus amantiſſimi filij tui cubas in meridie ſempi terno eiuſq; familiariſſimo colloquio cum plena cordis leticia per frueris? Loquere dñã q? audit filius tuus ⁊ quecũq; petieris impe trabis. Inuoca bonũ nomen eius ſup nos vt curemur a vetuſta hac lepra carnis ⁊ ſpiritus. Exſuge vi rus hoc mortiferũ quod de pomi ſui reliquijs eua nobis propinauit quando ſuci noxialis guſtu ebriata eſt ⁊ reliquias dimiſit paruulis ſuis. Utinã poculu; ſuũ ebria illa aut totũ ebibiſſet aut diffudiſſet.

Te dñã exorante oẽ iugum nr̃m cõputreſcat a facie olei diuine miſericordie renouetur vt aquile iuuentus noſtra: vt noui noua voce nouũ canticum nouis ciuibus ag gregati illic vbi noua ſunt omnia iubilũ ſempiternum celebrantes ĩ cimbalis iubilationis concinam⁹. Tollat̃ hec craſſa nebula ab oculis vt reuelata facie gloriã dñi ſpe culantes in imenſum illud pelag⁹ diuini luminis abſorbeamur a domini ſpiritu ac deo nr̃o in vinculiſ charitatis aſtricti vnũ cu; ipſo efficiamur. Preſtet ⁊ hoc nobis tuo interuentu o maria filius tuus Je ſus xp̃s deus ⁊ dñs noſter Cui laus ⁊ gloria ⁊ gratiaꝝ actio in ſem piterna ſecula Amen.

¶ Diui Bernardi abbatis de miſeria humana ſermo.

o Homo q ex anima rationali ⁊ humana carne ſubſiſtis conditioniſ miſere. repletus multis miſerijs. Miſer ⁊ miſerabilis homo pauper cecus nud⁹ plurimis neceſſitatibus ſubditus: ad cor tuum reuertere. Quid foris vagaris? quid foris queris? quid ĩ carnalibus ſtudes? qd in ſecularibus te implicaſ? quid ĩ vanitatib⁹ te inuoluis in inferioribus delectaris? Et ab oibus interioribus ⁊ ſuperioribus elongaris: per ea q̃ foris ſũt diffunderis? Quãto magis ad mundum accedis: tanto longius a deo recedis. Quanto magis foris es ſapiens tanto magis intuſ ſtultus efficeris. Quanto magis extra lucraris tanto magis intus perdis. Quanto magis in hijs que foris ſunt vagaris tanto magis in tus euacuaris. Quanto magis in temporalibus es ſolicitus tanto magis es mendicus in ſpiritualib⁹ Quid eſt homo ꝙ omnia ordinas ⁊ te ipſum nõ vis ordinare? Quid in omnibus es prudens ⁊ circa te metipſu; es inſipiens? Quid eſt ꝙ ad oĩa que foris ſunt ſolicitus es

bona facere ⁊ temetipſum ſinis eē malum ſemper ⁊ inutilem: Dormit in te ſpiritus dei:⁊ vigilat in te ſpiritus mundi. Uacat in te ratio: ⁊ viget in te ſenſus: extinguitur in te ſpiritus dei:dominat̄ in te amor mundi. Feruet in corde tuo amor terrenorum ⁊ moritur in te amor eternorum bonorum. Mundum diligis et deum relinquis. Omniū recordaris ⁊ te ipſum obliuiſceris. Que ſuper terraȝ ſunt deſideras ⁊ diligis celeſtia vero non curas. appropinquas ad interitum: ⁊ longe ſis a ſalute. Curris ad diabolum ⁊ prolongaris a deo. Redi.redi p̄uaricator homo ad cor quia loquitur deus pacem eis qui conuertūtur ad cor. Omnia mundi huius tibi dedit deus ⁊ tu ꝓpter omnia relinquis eum. Omnia propter te fecit deus:⁊ tu propter omnia dimittis temetip̄m. Propter omnia que occurrunt tibi dimittis deum: ⁊ idcirco omnia dimittēt te. Propter creaturas relinquis creatorē: ⁊ ideo contra te inſurgent omnes creature. Quia offendendo creatorem offendiſti omnem creaturam: ⁊ ideo creature que facte ſunt ī miniſteriū ⁊ vtilitatem tuam conuertentur in vindictam ⁊ penam tuā. Et ve tibi erit ſine fine:quia noluiſti habere bonum ſine fine. Recognoſce itaqȝ homo miſer recognoſce temetipſum. Recogita quia nihil fueris. Attende ꝙ vilis et malus es. Cōſidera quid futurus es. Plange homo miſer plange inceſſanter peccata tua. Dele lachrimiſ malicias ⁊ miſerias tuas quia voluntate propria peccaſti. Diſpliceat tibi ſuper omnia diſpliceat tibi toto corde ⁊ continuo diſpliceat tibi ꝙ dominum īmenſe maieſtatis habenteȝ poteſtatem omnis carnis ⁊ mittere corpus ⁊ animam in gehennam auſus fuiſti offendere. Amareſcat tibi amariſſime cor tuum ꝙ deum ſūmum patrem incōprehenſibilis bonitatis qui benignus ⁊ miſericors eſt ſuper ingratos ⁊ malos voluntarie libēter ac delectabiliter offendiſti. Totus diſpliceas tibi vt totus poſſis placere ſibi qui eſt ſūmus verus ⁊ ſolus deus cui nemo placet niſi qui ſibimetipſi diſplicet ⁊ nemo ei diſpliceȝ niſi qui ſibi metipſi placet. Diſſipat namqȝ deus oſſa eorum qui hominibus placent. Et qđ altum ⁊ pulchrum eſt apud homines: abominabile eſt apud deum. Mirum eſt de te homo miſer ad mala quippe es totus auidus:totus ꝓmptus totus facilis.totus ſapiens ⁊ totus ſollicitus. Ad bona autem es totꝰ durus totus piger totus tepidus totus ſtultus.totus incredulus et rebellis. Unde tibi hoc niſi a carne quam diligis ⁊ ſequeris: quia vero carnem diligis carnem ſequeris:⁊ quia carnem ſequeris opera carnis facis ⁊ cū ea punieris. Carnis tue fructus eſt libido:ꝯcupiſcētia:inuidia infirmitas ideſt fragillitas ⁊ dolor:vermis putredo fetēs ⁊ fetidus fetor. Tu ipſe es tenebriſ ignorantie ſic excecatus vt neſcias quid ſis non attendis quo vadis:

non animaduertis factum tuum neq₃ inſidias inimici ⁊ temptationes eius fraudulentas intelligis Totus negligens es nec cogitas quo tendere debes: viam neſcis: ⁊ non inquiris. Grandis namq₃ tibi reſtat via. Solicite tibi queris cibum veſtitum ⁊ requiem ⁊ omnes carnis neceſſitates quādo indigeſ De vita vero ⁊ ſalute anime tue ſemper tepens non curas licet ſemper indigeas plenus nequitijs et malitia. Miſer homo vt miſerum paſcas corpus ⁊ veſtias ⁊ carnis voluptatibus que poſt paucos dies a vermibus deuorabitur ſatis facias ſolicitus laboras. diſcurris vigilas ⁊ ſomnū non capis oculis vt repleas ventrem: ⁊ pro anima tua que deo preſentanda eſt in celis. cur non ſollicitus fatigaris vt ipſam paſcas bonis operibus: et induas ꝟtutibus. ne appareat nuditas eius: Homo triſtis queris ſemper implere ventrem. cur non paſcis animam eſurientem: de vaſe ſtercorꝰ₃ ſemper curas ⁊ de dei imagine cur nō curas: Paſcis ſterilem ⁊ que non parit. Animā aūt eſurietē nō ſacias bonis. Ve tibi erit quia anima tua propter famē in te deficiet: Ve tibi eſt: ⁊ ve tibi erit. quia reddis que ſunt ceſaris ceſari: ⁊ non reddis que ſunt dei deo: ⁊ ideo maledictus es a deo ⁊ confunderis ab eo: vide miſer homo quia totum eſt vanitas. totum ſtulticia. totum dementia. quicqd cogitas: quicquid facis in hoc mūdo preter id ſolum quod in deum ⁊ propter deum ⁊ ad honorem dei facis. Quicquid ſine deo facis totum eſt malitia ⁊ vanitas. quia nihil eſt bonum ſine ſummo bono. Et magna miſeria hominis eſt cuꝫ illo non eſſe ſine quo non poteſt eſſe vnde homo miſer qui ad ſimilitudinem ⁊ ad imagine₃ dei creatus es: ⁊ ꝓpter nimiā caritate₃ dn̄i noſtri ieſu chriſti a morte eterna ac turpiſſima redemptus es. et liberatus es: ⁊ ad videndam claritatem ſummi dei ſola inextimabili miſericordia ſua vocatus es ⁊ plurimis beneficijs ex quo eſſe cepiſti ab altiſſimo patre totius bonitatis ad vitam eternam habendam per vnicum filium ſuum inuitatus es. Miſer homo recognoſce hunc honorem intellige dignitatem tuā qui a tanta maieſtate honoratus es. Eternus enim deus ⁊ īmenſus creauit te formauit te: redemit te: ⁊ inuitauit te. Maximus honor ⁊ āplꝰ amor. Cognoſce o hō honorē tuū ⁊ curre gr̄as agēs ad inuitatorem tuū ne forte ſi ingratus ire nolueris: aut villa: aut boues: aut vxor te impedierint iratus dominus iubeat te ſuccēdi: ⁊ tibi hoſtiū vite eterne in perpetuum claudat. Cognoſce ḡ. o. hō honorē tuū: ⁊ honora creatorem tuū. Sed heu hodie poteſt recte dici: homo cum in honore eſſet non intellexit: comparatus eſt iumentis inſipientibus ⁊ ſimilis factus eſt illis. Dignum certe ⁊ iuſtu₃ eſt. vt qui ſocius noluit eſſe angeloꝝ fiat ſimilis iumentoꝝ ⁊ qui deſtruxit in ſe imaginem ⁊ ſi

militudinē dei dignum eſt vt ima-
go ⁊ ſimilitudo iumentoꝝ adhere
at ei. Cognoſce te ergo o homo mi
ſer cognoſce te meliorem auibus
meliorem cunctis animātibus:no-
li eſſe ſimilis iumentis inſipientib9
que ſolam vitam preſentē cogitāt
que tantū carnalia ⁊ temporalia
diligunt q2 nec alia ſciunt. Homo
non te ſubicias carni nō ſis ama-
tor mundi nō te ſuſtineas eſſe filiū
diaboli ꝓpter honorē potentiſſimi
⁊ ſapientiſſimi ⁊ incōprehenſibilis
patris mi altiſſimi dei eterni: ꝓpē
nomē dei admirabile non te con-
ſtituas aduerſariū ⁊ homicidam
tuū ꝓpter amorē benigniſſimi dei
non te facias inimicū oipotentis
dei: propter virginitā ⁊ dilectū fi-
lium ieſum xp̄m nō te facias ſociū
demonioꝝ ⁊ combuſtionis ignis
eterni:qui redemptus es precioſiſ
ſimo ſanguine agni imaculati:noli
tantū precium vilipendere q2 ꝑ te
dei filius dignatus eſt exoluere ne
ſempiternis inuoluaris incendijs
Tunc eniȝ penā maximā habebis
ſine remedio tunc dolorē inopina-
bilem pacieris ſine fine ⁊ tormēto
plenus eris nunq̄ȝ tamē alleuiabe-
ris:q2 qui non fleuit qū erat tem-
pus flendi eterno luctu lugebit. ſȝ
ſine fructu Redi ergo ad te homo
redi ad ſpūalia Redi ad eterna et
celeſtia gaudia: redi miſer redi ad
illum ne tardes cōuerti qui te ſua
ꝑtēte ſua fecit ſapiā redemit ſua
inenarabili bonitate ad ſe vocauit
⁊ expectat adhuc quotidie vt te co
ronet:quid q̄ris extra illū: Quid

deſideras preter ipſum: Quid tibi
placet ſine ipſo: Ipſe fecit oia:ipſe
habet oīa ipſe ē omnia:quodcūq3
bonū cupis q̄dcūq3 pulchꝝ q̄ris
q̄dcūq3 dulce ⁊ delectabile reqris.
totū ī ipo īuenies ⁊ ī ipo ꝑfrueriſ.ſi
gaudeř ipſe gaudiū ē.Si te pugna
re delectat ipſe palma eſt.Si coro-
nari uis ipſe corona eſt. Si vince-
re cupis ipſe victoria eſt.Si poten
tiam deſideras:ipſe potētia eſt.Si
fortitudinem queris.ipſe fortitudo
eſt.Si iuſticiā vis habere:ipſe iuſti
cia eſt:ſi amas ſapiētiam ipſe fons
ſapientie eſt:ſi caritatē uis dus ca-
ritas eſt:ſi diuitias appetis:ipe di-
ues eſt.Si pulchritudinem uis ha
bere ſūma pulchritudo ipſe eſt.Si
plenitudineȝ queris oīs boni ipſe
plenitudo eſt.Si gloriā ⁊ honoreȝ
cupis vera gloria ⁊ ſūmus honor
deus eſt.Si pacē vis pax eterna
ipſe eſt.Quicquid boni queris ſū-
mū bonum ⁊ omne bonum ipſe ē.
Imo ſemper eſt totus deſiderabi-
lis tot9 dulcis tot9 amabilis tot9 ſu
auis ⁊ tot9 delectabilis. Ipſe ſem
per vbiq3 totus eſt:vbicunq3 fue-
ris ſine ipſo male eris ⁊ male tibi
erit ⁊ vbicunq3 fueris cum ipſo be
ne eriſ ⁊ bñ tibi erit.Subijce itaq3
te totū ei q te totuȝ fecit a quo oia
habes.Cuius gratia omni momē-
to vteris Serui ſemꝑ ei qui nō pa
titur omnia nocere tibi:que ſemꝑ
nocerent tibi libenter:ſiue infirmi-
tates:ſiue homines:ſiue beſtie vel
demones vel quecunq3 alia. Ser-
ui ſemper ei qui non ſinit te cadeř
in oia peccata:qui non permittit

vt inferas tibi oīa mala ac dāna q̄ libenter faceres. Totus ſemꝑ ama patrem ⁊ filiū ⁊ ſpiritum ſanctum ſolum verū ⁊ ſūmum bonum qui ſemꝑ ſolus vere ⁊ ſūme te diligit. Placeat igitur tua volūtas ſibi ⁊ voluntas eius ſemper placeat tibi Semꝑ concorda te cum eo ſemꝑ ſequere eius voluntatē in oībus qui ſemꝑ bonū tuū vult qui nihil aliud curat niſi ſalutē tuam: cuius voluntas ad miſerandū tibi eſt beniuola: ⁊ delectaṫ benefacere tibi. Nunquid putas te ipſum magnū amicū tibi? Magis amicus ē de⁹ tibi quā tu ipſe tibi. qm̄ magis ipe diligit te quā tu temetipſum. Nūquid credis alterius auxiliū fortius aut alterius conſilium vtilius? Erras ſi id credis. Stultiſſimus et dementiſſimus es q2 tua deſideria vel alioꝝ ſequeris: ⁊ illius ꝯſilium dimittis: qui ſemꝑ eſt amicus dulcis ſapiens ⁊ pius conſiliarius et ſaluator ⁊ ſuper oīa adiutor fortis ⁊ potens pater futuri ſeculi ⁊ princeps pacis Amen.

¶ Diui Bernardi de pugna ſpirituali ſermo primus.

Ex diues ⁊ potens deus oīpetens filiūꝫ ſibi fecit hoīem quem creauit. Cui ſicut puero delicato pedagogos delegauit legem prophetas ceteroſqꝫ tutores ⁊ auctores vſqꝫ ad prefinitum tempus eius conſumationis ⁊ inſtruxit eum ⁊ monuit: dn̄m euꝫ conſtituens paradiſi. Oēſqꝫ theſauros glorie ſue ei oſtendens et reꝓmittēs ſi ſe nō deſereret ⁊ neqđ deeſſet bonis eius etiam liberum arbitrium indulſit vt bonum eius eſſet voluntarium non coactū. Accepta licentia boni ⁊ mali cepit eū tedere bonoꝝ ſuoꝝ a concupiſcentia ſciēdi bonū ⁊ maluꝫ. Egreſſus igitur de paradiſo bone conſciētie noua querens que neſciebat qui nulla adhuc niſi bona nouerat. patris legibus ⁊ pedagogis relictis manducauit de ligno ſcientie boni ⁊ mali contra vetitum patris ⁊ abſcondens ſe miſer ⁊ fugiens a facie domini cepit vagari inſipiens per montes altitudinis per valles curioſitatis per campos licentie per nemora luxurie per paludes carnalium voluptatum: per fluctus curarum ſeculariuꝫ. Uidēs antiqu⁹ ꝓdo pueruꝫ laſiuū ſine cuſtode ſine rectore procul a domo pr̄is vagātem acceſſit ad poma illa inobediētie manu male perſuaſiōis illi porrigens. Poſtq̄ꝫ cōſenſum ab eo elicuit aggreſſus eſt miſerum ⁊ in terram: ⁊ in terrena deſideria euꝫ precipitans pedeſqꝫ ideſt mentis affectiones ne ſurgat fortiſſimis ei ſecularis concupiſcentie vinculis alligans: manuſqꝫ operis ⁊ oculos mentis miſit eum in nauim male ſecuritatis ⁊ flante vehemēter vēto adulationis tranſuexit eum in longinquam regionem diſſimilitudinis. Ueniens ille in regioneꝫ nō ſuā venalis factus eſt omnibus q pretergrediunṫ viā. Diſcit porcos paſcere. ſiliquas porcorum mādu

care: Dedidicit omnia: que didice‑
rat didicit que neſciebat ſeruilia ſci
licet opera victuſqꝫ in deſperatio‑
nis carcere vbi in circuitu ipſi am
bulant. In mola illa impie circui‑
tionis cogitur molere emolumen‑
to male conſcientie. Pꝛohdoloꝛ
vbi eſt nunc pater ille potẽtiſſimus
ꝛ dulciſſimus atqꝫ liberaliſſimus.
Nunquid poteſt obliuiſci filium
vteri ſui: abſit: Non obliuiſcitur:
condolet: ꝛ conqueritur de abſen‑
tia ꝛ perditiõe filij. Mandat ami‑
cis: ſollicitat ſeruos: omneſqꝫ ſuſci
tat ad requirendum eum vnus ſer
uoꝛum ſcilicet timoꝛ ad imperium
domini fugitiui veſtigia pſequens
in pꝛofundum carceris inuenit
filium regis carceralibus pec‑
catoꝛum ſoꝛdibus obſitum vin‑
culis ꝛ cathenis male conſuetudi
nis ligatum miſerum ꝛ amentem:
ꝛ in miſerijs ſecurum ꝛ ridentem.
Quem verbis ꝛ verberibus vrgẽſ
vt exiret ꝛ rediret tanta miſerum
confuſione deiecit vt ſicut moꝛti iã
vicinus iaceret: ꝛ adhereret in ter
ra venter eius. Ingreſſus eſt codẽ
veſtigio alius cui nomen ſpes vi‑
denſqꝫ filium regis a timoꝛe non
erutum ſed obrutum: non adiutuꝫ
ſed deiectum acceſſit leniter ꝛ ſu‑
ſcitans eum a terra inopem ꝛ de
ſtercoꝛe erigens pauperẽ. Leuãſ‑
qꝫ caput eius ꝛ coacta in vnuꝫ ve
ſte conſolationis oculos eius de‑
tergens ꝛ faciem: Heu inquit quã
ti mercenarij in domo patris tui
abundant panibus. tu autem hic
fame peris: Surge obſecro ꝛ vade
ad patrem tuum ꝛ dic ei. Pr fac
me ſicut vnum ex mercenarijs tuis.
Tunc ille tandem vix ad ſe reuer
ſus modicum. Tu ne es inquit
ſpes. Et quomodo ſpei potuit in‑
troitus patere intantum ꝛ hoꝛren
dum pꝛofundum deſperationis
mee: Ego ſũ ſpes a patre tibi trãſ
miſſa: te adiutura: te nõ deſertura:
donec te introducam in domũ pa‑
tris tui ꝛ in cubiculum genitricis
tue. Et o inquit ille dulce leuamen
laboꝛũ: dulcis conſolatio miſeroꝝ
O vna nõ infima de trib⁹ cubilis
regij aſſiſtricibus. vides carceris
carceris mei pꝛofundum immane.
vides vincula mea que tam ad in
greſſum tuum maxima iam ex pte
dirrupta ſunt: ꝛ diſſoluta: Uides
captiuatoꝛuꝫ meoꝛum immanem
multitudinem: foꝛtitudinem: velo
citatem: aſtutiam. Et quis eſt lo‑
cus: At ſpes: ne timeas inquit qui
nos adiuuat miſericoꝛs eſt qui p
nobis pugnat omnipotens eſt plu
reſqꝫ nobiſcum ſunt ꝙ cum illis.
Super hec omnia adduxi tibi a
patre equum deſiderij: cui cum in
ſederis me duce ab his omnibus
ſecurus pꝛoficiſceris. Duxit ꝛ mol
libus ſtramentis pie deuotionis
ſubmiſſis ꝛ bonoꝛum exemploꝛuꝫ
calcaribꝫ additis: equo deſiderij
impoſuit filium regis. Sed frenuꝫ
defuit tanta erat feſtinatio fugien
di. Illico equ⁹ currit vt effrenis
trahit ſpes ante timoꝛ verberibus
vrget ꝛ minis. Tunc videtes hoc
cõturbati ſunt pꝛincipes edon ro
buſtos moab obtinuit tremoꝛ ob‑

riguerunt omnes habitatores chanaam. Irruat ſuper eos formido ⁊ pauor in magnitudine brachij tui: fiant imobiles quaſi lapis donec pertranſeat filius tuus iſte quē poſſediſti. Sed cum ſic feruntur p̄cipites: effugiunt quidem: ſed non ſine periculo: quia ſine modo ⁊ ſine conſilio: propter quod a patre tranſmiſſa accurit prudentia vna de ſummis principibus paradiſi. In comitatu habens amicam ſibi tēperantiam ⁊ tenens currētes partius inquit obſecro partius. Qui feſtinus eſt pedibus offendit ſi ſic curritis offendetꝭ. Si caditis: filium regis quem ſuſcepiſtis liberandum inimicis redditis: nam ſi ceciderit illico manus eorum ſuper eum. Hoc dicens frenum diſcretionis ipoſuit feruido illi equo deſſiderij eiuſqꝫ abenas temperantie comiſit regendas cumqꝫ timor de vicina virtute inimicorū: ⁊ tarditate fuge cauſaret̄. Vade inqt prudētia retro ſathanas ſcādalū es nobiſ fortitudo: ⁊ laus nr̄a dn̄s ⁊ fact⁹ ē nobis in ſalutē ⁊ ecce fortitudo miles dei egregi⁹ accurrēs per campum fiducie extracto gladio letitie Nolite inqt nolite turbari plures nobiſcū ſunt q̄ꝫ cum illis: tunc prudentia celeſtis curie aſſueta conſilijs: cante inquit obſecro q: hereditas ad quā in initio feſtinat̄ ſicut dicit ſalomon in fine bn̄edictione carebit proficiſſimini ergo non tam feſtinanter q̄ꝫ prudēter. Inimici nō ſunt in itinere ſed iuxta iter ſcandalū ſolent ponere in biuijs et triuijs ⁊ viaꝝ amfractibus: p̄cedam itaqꝫ: vos autē tenete viā iuſticie ⁊ velociter inducemus vos in caſtra ſapientie que iam procul non ſunt a nobis. Sapiētia. n. eſt de qua dicitur concupiſcis ſapientiā diſce iuſticiā. Sic itaqꝫ dn̄i viaꝫ vrget timor ſpes trahit munit fortitudo: temperantia moderat̄ prouidet et inſtruit prudentia ducit et producit iuſticia. Appropinquat filius regis caſtris ſapiētie que noui hoſpitis audito aduentu preocupat eū qui ſe concupiſcit occurrit et oſ̄dit ſe in vijs hylariter. Foſſa profunde humilitatis caſtra cingebat. Supra quā fortiſſim⁹ ⁊ pulcherim⁹ murus obediētie edificat⁹ celos penetrabat quē bonorum exemplorū hyſtorie vndiqꝫ depicte mirabilit̄ decorabāt. Edificatus. n. erat cū ꝑpugnaculis mille clipei ex eo dependebant omnis armatura fortiū. porta profeſſionis oībus patens: Janitor in limine dignos inducēs ⁊ idignos abiciēs: p̄co ſuper portas clamans ſi quis diligit ſapiām ad me declinet et eā inueniet ⁊ eā dum inuenerit beat⁹ ē ſi tenuerit eā. Huc filius regis occurrētis ſibi ſapiē ducatu introductus imo vlnis deportatus familie regie vallatus obſequijs ad medie ciuitatis arcē perducitur vbi edificauit ipſa ſibi domū excidit columnas ſeptē ſubdidit ſibi gentes ſupboꝝ ac ſublimiū colla propria virtute calcauit. Ibi collocatur in loco ſapiē quē ambiunt. lx. fortiſſimi ex iſrael vniuſcu-

iuſqȝ enſis ſuper femur ſuū. Adeſt dauid in timpano ⁊ choro in cordis ⁊ organo ceteriqȝ celiſtis curie paranynphi: Gaudētes ⁊ exultantes magis ſuper vno peccatore penitentiaȝ agēte: q̄ȝ ſuper nonaginta nouem iuſtis q non indigēt penitentia: Luȝ ecce veniens ab aqlone uentus turbinis et ignis inuoluens totam cōcuſſit domuȝ ſapiētie caſtra turbauit: Egreſſus eſt.n. pharao cum curribus ⁊ equitibus perſequens fugientem iſrael. Cogitauerunt etiam vnanimiter aduerſus eum: teſtamentum diſpoſuerūt tabnacula ydumeoꝝ ⁊ yſmaelite. Moab ⁊ agareni gebal ⁊ amon ⁊ amalec: alienigene cum habitantibus tyrū. Et.n. aſſur ille magnꝰ exterminator diabolus venit cum illis. Quid multa: obſeſſa eſt ciuitas iam ſurgūt tentationuȝ machine. Urget vndiqȝ inimicus ille: in inſidijs draco: in aperto leo: cogit ſocios ignes inicit. perfodit muros bella ſuſcitat inſidias ſubmittit totius vrbis minans excidium: Intus vero timor ⁊ anguſtie ⁊ a vehementi ⁊ inprouiſo hoſtiū impetu omnes turbati ſunt ⁊ moti ſunt ſicut ebrius ⁊ omnis ſapientia deuorata eſt eoꝝ: ⁊ clamauerunt ad dn̄m cum tribularentur: ⁊ curritur ad arcē ſapientie. Mala nunciantur ꝯſilium querit̄. Reuerſa enim ad ſe prudētia ꝯſuluit ſapientiam q̄d facto opus ſit illa accelerandū teſtat̄ et querendū ſūmi regis auxiliū. Et qs inquit ibit pro nobis: at ſapientia oratio inquit ⁊ ne mo-

ram faciat in eundo: aſcendat ſuper equum fidei. Queſita diu oratio ⁊ in tanto tumultu vix inuenta adeſt. Aſcendit illa ſuper equum fidei proficiſcitur per viaȝ celi nec ceſſat donec intret portas dn̄i i cōfeſſione atria eius in ymnis. Et ſic familiare mācipiū cū fiducia accedens ad tronum glorie dei exponit neceſſitatis ſue negotium. Audito rex filij periculo conuerſus ad conſortem regni ſui charitatē. O inq̄t quem mittam ⁊ quis ibit e nob: Ecce iq̄t ille ego mitte me. Tūc rex p̄ualens inquit p̄ualebis ⁊ liberab eū: Illico egreſſam a facie dn̄i reginā celi charitatē tota cōmittatur militia celeſtis. Ueniēſqȝ ⁊ deſcēdens in caſtra a virtute ⁊ letitia p̄ntie ſue illico omnia exhylarauit cōmota cōpoſuit: turbata placauit. Reddita eſt lux miſeris tymidiſqȝ fiducia. Redit coraȝ ſpes que pene aufugerat fortitudo q̄ pene corruerat. Reſumit conſtātiā tota ſapiētie militia. At inimici ciuitatē obſidentes. Que nā eſt in quiunt tanta exultatio heri ⁊ nudius tertius: veh nobis venit dn̄s in caſtra. Ueh nobis fugiamꝰ iſraelē dn̄s.n. pugnat pro eis contra nos. Sic ⁊ fugiētibꝰ inimicis gratie dei impetus letificat ciuitatē dei: ſanctificauit tabernaculū ſuum altiſſimus. Deus in medio eius non cōmouebit̄ adiuuabit eā deus mane diluculo. Conturbate ſunt gentes ⁊ inclinata ſunt regna dedit voceȝ ſuam mota eſt terra. Dn̄s virtutuȝ nobiſcum ſuſceptor noſter deus ia-

cob: Suſcipiēs.n.puerū dei ⁊ puerū ſuū regina charitas erexit ad celū priq; deo pñtauit. cui pī placidus ⁊ ſerenus occurrēs cito inquit pferte ſtolā pmam ⁊ induite illū ⁊ date anulū in manu eius et calciamenta in pedibus eius ⁊ pducite vitulū ſaginatū ⁊ occidite. Epulari enim ⁊ gaudere oportet quia iſte filius meus mortuus fuerat ⁊ reuixit: perierat ⁊ inuentus eſt. Nota hic quatuor in pueri noſtri liberatione primo penitentiam ſed fatuā; ſcdo fugam. ſed temerariam ⁊ irrationabilem. Tertio pugnam ſed tepidam ⁊ meticuloſam Quarto victoriam validam ⁊ ſapientem. Que omnia in vno quolibet fugiente de ſeculo inuenies primo enim hebes ⁊ inſipiens poſtea preceps eſt ⁊ temerarius in pſperis deinde tepidus ⁊ puſilanimis in aduerſis poſtremo prouidus et eruditus ⁊ perfectus igne charitatis: peccantes prima excipit negligentia ſui: deinde curioſa rerum exteriorum ⁊ ad ſe non pertinentiū deinde ipſarū rex concupiſcentia Concupiſcentiam ſequitur conſenſus: conſenſum conſuetudo conſuetudinem contemptus: contemptū malicia.i.affectus ⁊ delectatio peccati. Negligētia tardat: curioſitas impedit: concupiſcētia ligat: ꝯſenſus ſtringit vel obdurat: ꝯſuetudo trahit: contemptus precipitat: delectatio incarcerat carcere deſperationis: quare peccator dum venerit in profundū deſperat. Veniēs autem ſpiritusſanctus ⁊ viſitans miſerā animam per ſeptiformē gratiam ſuam primum infundit ei timorem: timori ſubinfert pietatē: vt miſeriam timoris ſuauitas conſoletur pietatis pietati ſcientiā ſcilicet vt ſciat vti ⁊ timore ⁊ pietate ne a timore triſticia abundantior abſorbeat: ne a pietate preſumptio vana precipitet: ſcientie fortitudinē ſcilicet contra temptationes: ⁊ vt proficiatur in bono: non tantū ſciētie ſed etiam fortitudini conſilium. vt nec ſcientie nec fortitudini nimiū credatur. Sed omnia cum conſilio agantur conſilio intellectum vt iā in interiori cordis ſui legat per ſe non ſolum queq; conſulant homines ſed etiam que ſit voluntas dei bona ⁊ beneplacens ⁊ perfecta. Intellectui ſapientiam vt quod hactenus conſilio vel intellectu didicerat iam ei tranſeat in affectū: vt per ſemetipſam ex gratia dei ſapiat: ⁊ ſapidum ei fiat ⁊ dulce quicquid hactenus durum videbatur ⁊ intollerabile. Primumq; negligentie opponit timorem: ⁊ qui timet nihil negligit curioſitati pietatem ideſt affectum ad deum: que ſicut dicit apoſtolus ad omne opus bonum vtilis eſt ⁊ omnino contraria curioſitati. Concupiſcentie ſcientiam vt ſciat ſeipſam ⁊ in interioribus ſuis vacans non egrediat ad concupiſcentiam ſeculi ne audiat illud. Si ignoras te pulchra inter mulieres egredere ⁊ paſce edos tuos: vel vt ſciat ꝙ vana ſunt ⁊ caduca que concupiſcit: cōſenſui fortitudinem ne vincatur ad conſen-

ſum: conſuetudini conſilium quia cū ventum fuerit ad conſuetudinem tunc vere opus eſt cōſilio cōtēptui intellectum quia conſilio iā hominum contempto niſi per ſe intelligat periculum ſuum iam ꝓximus eſt deſperationi: malicie ſapientiam: quia ſola ſapientia vincit maliciam. Deſtruēs autē ſpiritus ſcilicet per ſeptiformem gratiā ſuam in anima humana ſeptiformem hanc miſeriam ſtatim in ea edificat ſeptiformem beatitudinē per ſpiritum timoris faciens beatos pauperes ſpiritu: per ſpiritum pietatis beatos mites: per ſpiritū ſcientie beatos lugentes: per ſpiritū fortitudinis beatos eſurientes ⁊ ſitientes iuſtitiam: per ſpiritum conſilij beatos miſericordes: per ſpiritum intellectus beatos mundo corde: per ſpiritū patientie beatos pacificos: cum ſapientia vincit malitiam ⁊ pax illa dei exultat in corde que exuperat omnem ſenſum: ⁊ hęc eſt perfectio ſeruorum dei.

¶ Diui. Ber. de pugna ſpirituali ſermo ſecundus.

Inter hyeruſalem ⁊ babiloniā nulla pax eſt. Sed guerra continua. Habet aūt vnaqueq; ciuitas regem ſuum. Rex hyeruſalē xp̄s dominus rex babilonis diabolus: ⁊ cū alterum in iuſtitia: alterum in malicia regnare delectet: rex babilōis quos poteſt de ciuibus hieruſalē p miniſtros ſuos ſpiritus. ſ. immundos ſeducit: vt ſeruire eos faciat iniquitati ad iniquitatē: ⁊ in babilonem trahit. Unde cum vnus de ciuibus ſuis conſtitutus ſpeculator ſuper muros hieruſalē trahi cerneret nūciauit regi captam predam in babilonem duci. Rex vero hieruſalē aduocās ſpiritum timoris milites in talibus ſtrenuū vade inqt: erripe predā noſtrā. Ille autē vt ſemper eſt ad omnia impanti paratus cū velocitate hoſtes perſequitur ⁊ in auribus inimicorum factus ē repente ſonus tanq̄ aduenientis ſpiritus vehemētis. Timor enim ſuper eos intonuit ⁊ ad vocem virtutis eius hoſtiū robur cōtremuit quos in fugam cōuerſos timor nō longius proſequutus eſt: ſed ereptum reducebat ad propria: verū vnus ex aduerſis triſticie ſpiritus nō erat cū eis quādo timor aduenit. Hic cum cerneret ſocios ſic fugientes: ab inſidijs in quibus latebat otius aduolauit. A timore inquit factū eſt iſtud opprobriū oībus nobis. Ne timeatis a timore iſto ait triſticie ſpiritus. Scio enim quid facto opus ſit. Ibo ⁊ ero ſpiritus mendax in angulis ſemitarum: ⁊ amicū me ſimulabo timoris. Noui enim hominē: nec eſt agendum cū eo vi ſed fraude. Uos aūt expectate finē. Fecit qđ dixerat: ⁊ viarum cōpendia captans preceſſit timorē. Referenſq; iter p viā qua gradiebātur timor: obuius ei factus eſt nō amica: ſed iniqua cū eo cōmiſcens colloquia: ita vt ſeducere eum ceperit: ⁊ timor neſcius bono animo ſequebat̄. Prope iam erat

vt eos in foueā deſpationis impel
leret. Sed ſpeculatoꝛ regi indicat
qd agat. Rex aūt hieruſalē vnuȝ
de militibus ſpē.ſ.pꝛecipit accerſi
ri:quē cū equo deſiderij ꝛ enſe leti
tie in auxilium iubet accelerare ti
moꝛis. Fidelis miles ad imperiuȝ
regis egred[illegible]s cuȝ perueniſſet ad
locum vibꝛans enſem leticie triſti
ciam effugauit. Sicqȝ liberatum
conciuem ꝛ impoſitum equo deſi
derij pꝛecedens trahebat funicu
lo pꝛomiſſionum:ꝛ timoꝛ ſequens
vrgebat facto flagello de funiculiſ
peccatoꝛum. Ibat igitur volunta
rius equus hinc attractus inde cō
pulſus. Sed in tam rapido curſu
timendum ei fuerat de aduerſario
rum incurſu. Unde ꝛ collegerunt
milites babilonie conſilium dicen
tes. Quid facimus quia ſic euaſit:
quem iam cum ſecuritate poſſide
bamus: Quomodo plauſus infer
ni verſus eſt in planctum: ꝛ per ſo
los duos milites gaudium eſt in
celis ſuper ſui liberatione ꝯciuis:
Unus autem ex eis coeteris ne
quioꝛ cum ſceleris huius opifex
eſſet: pꝛophanum conſilium pꝛotu
lit dicēs. Uos neſcitis: nec cogita
tis: quia modo ad capiendum
phas ſit:ꝛ ſic captus difficilius eri
pi poſſit. Uos igitur a longe pꝛoſe
quimini ego me in angelum lucis
trāſfigurabo:ꝛ vt ignaros vie tā
quam aduenas ꝛ peregrinos do
cendi ſimulatione decipiam. In
hunc igitur modum fraude expoſi
ta regi noſtro ſpeculatoꝛ annun
ciat quid agatur. Uenire quidem
hominem equo impoſitū deſiderij
ſed pluſqȝ opoꝛtet pꝛoperare:eo ꝙ
frenum ꝛ ſella deeſſent. Hoſtes in
quit a longe pꝛoſequunt. Alij tan
qȝ inueterati dierū maloꝛū viarū
compendia captant. Sed ꝛ nunc
vnū video in quo amicoꝛū noſtro
rū reducet effigies:a nobis tamē
nō ille exiuit. Neceſſe eſt eat q in
terrogare nouerit eū noſter es an
aduerſarioꝝ: Poꝛro rex cuiꝰ ani
mū ſemper cura ſollicitat anima
rū duos ſuos conſiliarios ei mit
tit prudentiā.ſ.ꝛ tēperantiā:qua
rū tēperantia quidē frenū diſcre
tionis impoſuit: ꝛ ſpem modera
tius incedere pſuaſit. Prudentia
vero timoꝛē increpans ꝛ arguens
improbitatis eū de futuro cōmo
nuit:ꝛ equo ſellaȝ circūſpectionis
appoſuit: vt nō caderet aſſeſſoꝛ
eius retro.ſ.pꝛeteriti ꝯfuſione pec
cati:ante meditatione iudicij:a ſi
niſtris paciētia muniret a dextris
humilitate. Poꝛro ſpes ꝛ timoꝛ
dedere calcaria.ſpes in dextro pe
de expectationem pꝛemij:timoꝛ in
ſiniſtro metum ſupplicij. Et facta
moꝛa cū adueſpaſceret: ꝛ inclina
ta eſſet iam dies rurſus congrega
ti ſunt hoſtes in multitudine vt di
micent contra eos. Pauet timoꝛ:
ſpes accelerat:ſed vix tandem eos
ad conſilium pꝛudentia temperan
tiaqȝ reuocauit. Et illa videtis in
quit:qꝛ nox appꝛopinquauit: dies
pꝛeceſſit:ꝛ qui ambulat in tenebꝛiſ
neſcit quo vadat: Poꝛro nobis
grandis reſtat via: nec parua eſt
hoſtiū multitudo. Eſt auteȝ miles

quidam regi noſtro fideliſſimus: quem ego noui habens caſtrū pro pe nos poſitum: ⁊ firmū eſt habita culum: quia in petra poſuit niduꝫ ſuum. Diuertamus ad illud ſi pla cet: quia bonū eſt nos illic eē. Qđ cum placuiſſet omnibus: ⁊ ducem itineris queſiſſent ait prudētia. Ar miger meus ratio precedat nos ē enim gnarus viarū: ⁊ notus iuſti tie vtpote cōſanguineus. Prece dente itaqꝫ ratione: ⁊ coeteris ſub ſequentibus anteuenit ratio: ⁊ ſa lutata iuſtitia nunciauit hoſpites aduētare. Querit illa q ſint: vñ. ad quid veniāt ſiſcitať. Et cum reco gnouiſſet. ylari vultu ſurgens fu gientibus occurrit cum panibus: ⁊ obuiauit illis quaſi mater hono rificata: ſuſceptāqꝫ aīam ab equo depoſuit ⁊ in penetralibus domuſ quidam collocauit inſequitur ho ſtilis exercitus ⁊ caſtrum obſidēs inquirit ſi quis forte pateretur in greſſus: ac tanq̄ leo rugiēs circuit querens quem deuoret: ſed cū il lud vndiqꝫ munitum inueniāt: tē toria figunt: ⁊ excubias ordinant ne quis īgredi: vel egredi valeat: vt mane facto inſtructis machiniſ dirruant: ⁊ irruant ſuper eos. In terim timor pauiditate: ⁊ ſollicitu dine nō piger: nec vnq̄ ſecurus cō militones excitat: iuſtitiam conue nit: de munitione loci de prepara tione armoruꝫ querit: adiciens ne forte ſuſtentationi deficiant alimē ta. Ad hec iuſtitia rñdit. Situs lo ci vt animaduertere poteſtis ſaro ſus: ⁊ iacceſibilis ē paucos habet idigenas quos arido ordiacei pa nis cibo ſuſtētat: ⁊ nūc ſuperſunt nobis quinqꝫ panes ordeacei: ⁊ duo piſces. Et timor. Quid hec inquit ſunt inter tantos? Cepit igi tur magis pauere: ⁊ tedere: ⁊ ar guens animam: q̄ ab equo deſide rij deſcediſſet illud ſepius memo rabat eſſe nouiſſima hominis illi⁹ peiora prioribus. Equus enim ille veloci curſu feſtin⁹ aduolabat ad vrbem: nunc ſolius rationis com miſſus ducatui ipſa inquit videris ſi non melius erat tunc magis q̄ nunc. Pape iam enim aduerſus ſpem contraria ſentientem timor inſurgeret: ſed tēperātia pruden tiā aduocauit. Accerſita prudētia improbitatem timoris obiurgans in aduerſarios inquit o timor mu cro deſeuiat. Neſcis q2 rex noſter rex virtutum eſt dominus fortis et potens dñs potens in prelio? Eat igitur nuncius qui ſuorum neceſſi tates exponat adiutorium flagitet auxiliatorem adducat. Et quis ire poterit: ait timor? Tenebre opiūt terram: ⁊ muros obſidet hoſtium pugil multitudo: ⁊ nos ignari tā q̄ in regione longinqua. Aduocāt igitur hoſpitē ſuam iuſticiā. Si qd inquiunt potes adiuua nos. Qui bus illa bono animo eſtote eſt enī mihi nuncius fideliſſimus regi be ne notus ⁊ curie oratio ſcꝫ que in ſecreto noctis ſilentio per ignotas ſemitas archana celi penetrare: et cubiculum regis adire: ⁊ opportu na importunitatem piū regis ani mū inflectere non idoctus ſuppli

cationе miſerabili laborantibꝰ au
xilium ſolitus impetrare. Eat ille
ſi placet ecce.n. preſto eſt. Cumqꝫ
omnes reſpondiſſent placet: pru
dentia quid regi inſinuet dictãte:
iuſticia vt fideliter agat: et ne va
cuus reuertatur precipiente: cete
ris: ⁊ maxime timore vt iter acce
leret deprecantibus per occultos
quoſdam muri exitus dimiſſus
At ille hoſtiũ cuneos penetrans.
ſecurus omni aue velocior in mo
mento in ictu oculi vſqꝫ ad portas
noue hieruſalem peruenit. Quas
cum clauſas reperiſſet: et pulſaſſet
ianitoribus egre ferentibus ꝙ in
tempeſte noctis ſilẽtio ciuitatẽ im
pleret clamoribus: ⁊ regi ipſi non
vereretur importunꝰ exiſtere. Ille
perſeuerabat pulſans: ⁊ amplius
loquebat̃ Aperite inquit mihi por
tas iuſticie. ⁊ ingreſſus in eas con
fitebor domino regi noſtro in ore
meo ſm multitudinẽ dolorũ meo
rum qui ſunt in corde meo. hec in
quit porta domini mei: iuſticia me
miſit ad vos vt introducar ad re
gem: quia ad ipſum habeo ſecreta
q̃ perferam. Vox turturis audita
eſt in terra noſtra. Et cum cogno
uiſſent nuntiũ eſſe iuſticie: introdu
ci euꝫ precipiunt. Ingreſſa oratio
ad regem adorauit eũ: ⁊ ait Rex
in eternum viue. Et ille. Recte ne
ſunt omnia circa dominum tuum:
⁊ que illius ſunt: Et oratio. Recte
domine veſtri gratia. Porro vnuꝫ
eſt neceſſarium. Seruus ille pater
a cornibus vnicornium captus: ſꝫ
ad imperium regis ereptus diuer
tit ad militem veſtrum dominum
meum. En domine mi terra illa au
ſtralis et arens eſt ⁊ cibũ non ha
bet. Det dominus benedictionẽ:
⁊ terra noſtra dabit fructum ſuuꝫ.
En congregati ſunt hoſtes in mul
titudine vt dimicent contra nos: ⁊
ignoramus quid agere debeamꝰ:
⁊ nos fatigati ſumus ieiunio ho
die. Da nobis domine auxiliũ de
tribulatione: quia nõ eſt alius qui
pugnet pro nobis niſi tu deus no
ſter. Porro rex noſter cuius natu
ra bonitas: motꝰ his lacrimis ait.
Quẽ mittemus: Ad quẽ charitas
Ecce ego dñe mitte me. Rex aũt
querebat de ſocijs. Sed charitas
domeſticam ſibi familiam dixit ſuf
ficere. Exijt igitur vna cum com
mitatu ſuo, illo nobili.ſ. gaudio pa
ce: pacientia: lõganimitate. Bonita
te: manſuetudine: benignitate: fide
modeſtia ꝯtinentia: caſtitate. His
ſtipatus dux inſignis progreditur:
certuſqꝫ de victoria errecto ſigno
triumphali primam pertranſijt ini
micorum: ſecundamqꝫ cuſtodiam.
Cũqꝫ veniſſet ad portã ferream ci
uitatis vltro aperta eſt eis. Ad cu
ius ingreſſum facta eſt leticia ma
gna in oppido. Cũqꝫ gaudẽte gau
dio vociferarẽt oẽs. ⁊ acclamarẽt
exortus clamor caſtra exterorꝫ per
terruit ⁊ illi que inquiũt vox iſta
exultationis auribus noſtris de ca
ſtris hieruſalem: non erat ita heri:
⁊ nudius tertiꝰ. forte venit eis au
xilium: ⁊ impetum facient in nos.
Fugiamus iſraelem: dominus.enĩ
pro eis contra nos pugnat: interiꝫ

charitas more impatiens ordinari exercitũ aperiri portas: ⁊ perſequi cepit inimicos aperte: denuntians vadam ad portas inferi ſic q; vno impetu vniuerſus charitatis exercitus procedit. Quos babilonij non ferentes fugiũt ſed non effugiẽt. Cadent ſiquidem a latere timoris mille: ⁊ a dextris charitatis decem milia. Amen.

¶ Diui bernardi abbatis de pugna ſpirituali ſermo. tertius.

Inter hieruſalem: ⁊ babilonia; ordinate ſunt acies ad bellum. Hinc dauid manufortis aciẽ producit virtutum terribilẽ ⁊ ordinatam. Inde Nabucodonoſor babilõis ſpiritualia nequitie ſuumq; illũ vitiorum tumultuoſum exercitum dirigit ex aduerſo. Procedit de caſtris dauid tirũculus nouitius nuper in militiam regis iuratus: et per manus ipſius dauid verbi dei gladio accinctus: ⁊ ſpiritualibus armis inſignitus. ingentes gerens animos ⁊ contra regis edictum ad facieadum ſibi nomẽ: pluſq; ad hoſte vincendum impacientiſſimus. Equus erat ei feruidus proprius corpus de ſuco adhuc ſeculi fortis viridis: laſciuus: animiſq; eius cõueniens. cui inſidens ferebatur inſignis: caſtrorumq; ſuorum dedignãs diſciplinam: cõtemptis ſocijs ſtolida quadam preſumptione longe p̃ ceteris pgrediebatur eſtuãs ⁊ anhelans ad faciundum ſibi nomen. Videns dauid impetuoſam eius pſumptionem per filiũ ſuum Salomonẽ ſub interminatione ei mãdauit. Ve ſoli quia ſi ceciderit nõ habebit ſubleuantẽ. Cuius ille monita paruipendens: cum ſibi: vel alijs oſtende magne virtutis ſue quereret occaſiones ⁊ preclarum aliquid facinus moliretur conſpicatur eminus in parte hoſtili vnum de inimicis fortis malitie aſtute neqtie arma habentem igneã: manuſq; plenas: iaculiſ igneis multos vulnerãtem: vulneratos occidentem. occiſos cõculcantem facile capientem: difficile relaxãtem. ſpiritũ fornicationis. Hic ſe oſtenſurũ preſumẽs preclaram virtutem ſuam impetũ in eum dirigit: ⁊ promptum illum equũ ſuum ieiuniorum verberibus. ⁊ vigilarum calcaribus perurgens totus fertur in illum. Clamat a tergo prudentia pce pce: clamat diſcretio ſuſtine: ſuſtine totuſq; eum cõcrepat dauiticus exercitus quoſ ille omnes ſurda aure pteriẽs fert miſer totus in malum ſuum: ⁊ neſcit. videns Nabucodonoſor infremuit: ⁊ malum ei parans dolos p̃mittit. Occurrunt. n. illi a latere in preceps ruenti ſorores due ſupbia ⁊ vanagloria acclamãtes ei in dolo euge euge. Quibus ille miſer nimis credulus totus fertur in preceps: ⁊ neſcit que iam vndiq; eum circũuallent inſidie. Spiritus quidẽ fornicationis iã crebro tales: et taliũ impetus expertus fugã ſimulat ⁊ deluſum miſerum ſequi puocat: donec per patẽtem portã i medio babilonis itroductũ ſuis illum ſocijſ tradidit illudẽdũ. Caſtrimar

gia. ⁊ fornicatio equū ſibi vēdicāt: nec dn̄m ſuum ius in eo habere vl tra permittunt. Iā quippe deficiebat: iā fatigatus diuerticula querebat in medio ꝗppe pugne ſub pugnante ceciderat: ⁊ caſu ſuo vehementer attriuerat ſeſſorem ſuum. Quē illi cibis babilonis refectū re impinguatum ſuis ſubdidere ſeruitijs. In miſerū vero ira inuidia: ceteraq̄ʒ vitioꝝ turba conſurgit ⁊ fiducialiter ſupra dorſum eius fabricant peccores. Sʒ et fornicatio cuius niſi terga fugientis: nil adhuc ille viderat aperta iam facie: ⁊ impudenti fronte in eum conſurgit: ⁊ ſpicula ignea in cor eius intorquet gladiumq̄ʒ in ceruicem ei⁹ erexit: ꝓiectumq̄ʒ in terrā cōculcat: ⁊ coco regis babilonioꝝ. Nabuzardā eū tradens eius immūdis gurgitonibus ſubdidit illudendum: nec iam patit̄ vt honeſta in eum vitia manū mittant: ſed immundis ſcurris de coquina regis. i. fedis ⁊ horrēdis vitijs exhibent irridendum. Sic igitur captus ab inimicis ligatur funibus male cōſuetudinis. et precipitatur in carcarem deſperationis. Rex autem. Dauid cooperto capite Lugebat dicens Abſalō fili mi fili mi Abſalon. Uocanſq̄ʒ vnum de regie clientele aſſedis in huiuſmodi vtilem: ⁊ ꝓbatum timorē. ſ. ad requirēdū eū dirigit ⁊ obedientiam ſecū mādauit: vt ereptuʒ de carcere tutele cōmitterʒ obediētie. Miſſus timor venit: ⁊ ſcuſcitat miſerum: ereptumq̄ʒ de carceralibus clauſtris. ⁊ vinculis ficut ſibi iuſſum fuerat obedientie tradidit equum ſuum ei reſtituit ſed ferocē et rebellem: ⁊ qui vix vltra dominum dignaretur agnoſcere. Quem obedientia apprehendens. et freno ferreo chohibens licet renitentem plurimū ⁊ recalcitranteʒ antiquo domino ſubdidit: docuitq̄ʒ eū mutare fortitudinem. Suſceptum itaq̄ʒ a timore obedientia deducēſ militem chriſti per aliā viā reduxit in regionem ſuā: primamq̄ʒ ei manſionē apud pietatē conſtituit: vt. ſ. animos eius quos timor exacerbauerat pietas pr̄is reuocatis refocillaret. Scdam apud ſciam: vt ſciret vn̄: ⁊ quo ſibi eēt redeūdū: ſciretq̄ʒ vti ⁊ pietate ⁊ timore: ne pietas extolleret: timor frangeret. Tertiā apud fortitudinē: que eū ad peragendū redditus ſui iter cōfortaret Quarta apud cōſiliū: vt vlterius cū cōſilio omnia faceret: nec a ducatu obedientie in aliquo declinaret. Quinta apud intellectū: vt nō iā cōſilio tantū hoīum: ſed ipſe per ſe iā intelligere inciperet: q̄ ſit volūtas dn̄i bona. ⁊ bn̄placēs ⁊ pfecta. Sexto ad māſionem puenit miles xp̄i ſapiē hoſpitib⁹ ſuis eū ꝓſequentib⁹ nec iter ei⁹ deſerētibus vt iā ei ſapiāt bona dn̄i ⁊ ex inde cū Moyſe velut de monte abarim repermiſſiōes dei incipiat cōtēplari. Et hinc iā puenit̄ in hieruſalē ī r̄gnū ⁊ ciuitatē dauid ī viſionē pacis: vbi beati pacifici filij dei interius et exterius omnibus pacificatꝭ ingreſſi in gaudiū dn̄i ſui celebrāt ſabbatum ſabbatorum. Amen.

¶ Diui Bernardi abbatis formula honeſte vite.

Petis a me mi frater cariſſime qd nūq̄ ꝛ nuſq̄ a ſuo prouiſore audiui aliquē petiſſe. Verūtn̄: quia id inſtāter tua popoſcit deuotio: cui iuſte ꝛ rationabiliter petenti aliquid in xp̄i noīe negare non valeo: formulam honeſte vite breui tibi ſermone depingam: quā ſi in xp̄i amore vel dilectione exardeſcens perſeueranter ſeruaueris: vitam proculdubio conſequeris eternam. Vt ergo ab interiori ad exteriorē hoīez p̄mo ꝑcedat ita circa tui puritatem cordis te indeſinenter ſtudere opportet: quo totius puritatis amator deus illic ſedem tanq̄ in celo ſibi collocare dignetur. Juxta illud: celum mihi ſedes eſt: ꝛ anima iuſti ſedes eſt ſapientie. Neceſſe eſt ergo: qualiter circa tuas cogitationes vigilāter intendas: vt vz. cogitare vel meditari coram deo pertimeſcas: qd in preſentia hominū dicere vel facere merito erubeſceres: ſciens qd ſicut per verba vel facta innoteſcimus homini: ſic nimiꝝ per cogitationes incircūſcripto ſpiritui: quia dicta hoībus: hec ſunt deo cogitationes. Deus enim nouit cogitationes hominū: q2 vane ſunt. Et ſicͭ nulla eſt ei inuiſibilis creatura: ſic omnino nihil pōt cogitari qd euz lateat. Viuus eſt enim ſermo dei ꝛ efficax ꝛ penetrabilior omni gladio ancipiti pertingens vſq3 ad diuiſionem anime ac ſpiritus: cōpagum quoq3 ac medullaꝝ ꝛ diſcretor cogitationū cordis. Sit quoq3 chriſtus ieſus tibi ſemper in corde ꝛ nunq̄ imago crucifixi ab animo tuo recedat. Hec tibi ſint cibus et potus dulcedo et conſolatio tua: mel tuuz: ꝛ deſideriuz tuum: lectio tua: ꝛ meditatio tua oratio tua vita tua reſurrectio tua: ꝛ refectio tua. Semper cogita illum aut poſitū in preſepio ꝛ pānis inuolutum: aut in templo patri a parentibus preſentatū: vel certe in tēplo audientem doctores ꝛ interrogantem qui docet hoīem ſcientiam: et poſtea parentibus ſubditum: cui iure omnis creatura ſubdit͛. Aut eſurientem in deſerto ꝛ ſicientem: qui eſt panis vite ꝛ fons ſapientie: qui paſcitur inter lilia ꝛ implet oē animal benedictione: aut fatigatū ex itinere ſedere ſic ſupra fontem cuz muliercula ſola ſolū loquentē ꝛ totius mundi ſtatum regentem Aut factum in agonia ꝓlixius orātez: ꝛ omnia omnibus ſufficienter adminiſtrantē. Ab angelo etiaz q eſt dulcedo ꝛ ꝯſolatio angelorum ꝛ hominū conſolationē recipiētē. Aut ad colūnam ſuſtentamentuz mundi ꝛ totius orbis ligatū ꝛ flagellatum. Jpſum qui eſt angelorū ſplendor ſputis illitum. palmis in fatie percuſſum: ſpinea corona coronatū obprobrijs ſaturatuz. Ad vltimum cū iniquis deputatum: ꝛ pro te in cruce pendentē ꝛ morientem atq3 ſpiritū ſuuz in manus patris cōmendantem. Sic nimirum erit faſciculus miſericordie dilectus

tinus ſic inter vbera tua cōmorabi tur. Sic de omnibus anxietatib⁹ ⁊ amaritudinibus dñi dei tui colli gas quaſi faſciculū: ut amarū po culum ⁊ dulce: vt ita dixerim lacri mis tibi ꝯfitias. Qd ſi quando ar dentiſſimo xpi amore ſuccēſus: vo lueris cū apoſtolo iam illum cogno ſcere ⁊ non ſm carnem. Leuabis parum per mentis oculos ad vi ctoriam reſurgentis: ad gloriā aſcē dentis: ad glorioſam maieſtatem in gloria dei patris ſedentis atqꝫ regnantis: que ſurſum ſunt ſapiēs ⁊ que ſurſū ſunt querēs vbi chri ſtus eſt in dextera dei ſedēs. Nec tamen ibi longam faties moram ne forte ſi diutius ſcrutator maieſta tis fueris: obruaris a gloria. Sane ante omnia te noueris: omnem cor dis elationem iactantiam atqꝫ ar rogantiam quaſi quedam venena ta animalia fugere debere: ſciens proculdubio quia immundus eſt coram deo omnis qui exaltat cor ſuum. Itaqꝫ neminem ſpernas ne mini noceas: nulli detrahas: ⁊ ob chriſti amorem omnibus prodeſſe coneris: in tantum etiā inferiorem ac ceteris viliorem te non ſolum ex intimo cordis affectum credas verumetiā non dicas profeciſſe: ſꝫ nec te aliquem eſſe exiſtimes: iuxta illud apoſtoli. Qui ſe aliquid eſſe exiſtimat cum nihil ſit: ipſe ſe ſedu cit. Ad hec ſit exceſſus tuus matu ritate plenus: grauis ⁊ honeſtus. vꝫ. nec fractis greſſibus ambules: aut ſcapulis dextroſum aut ſini ſtrorſum vergendo non recta cer uice: nō prominenti peccatore ſed etiā inclinato capite ſuper hume rum que omnia aut leuitatē redo lent: aut elationem oſtendunt: aut ypocriſim ſapiunt. Incedens ergo ſtans ⁊ ſedens: faciē ſemꝑ habeto deorſum reuoluens in animo tuo ꝙ puluis es ⁊ in puluerem reuer teris: ⁊ cor ſurſum vbi chriſtus eſt in dextera dei patris ſedens. Qua cūqꝫ verſum nulla curioſitate: ſꝫ potius neceſſitate aſpicias. Triſti ciam autē maxime in cōuentu diſ ſimulare te decet: quandā in facie hilaritatem pretendens. priuatim aut nunqꝫ vultus in diuerſa mute tur. Si quando coram aliis poſit⁹ ridere alicui⁹ rei cauſa fueris com pulſus: vt aſſolet: nō ſit riſus tuus excuſſus: ſed iuxta ſapientem. Sa les tue. ſint ſine dente. Tuis etiam interdum interpone gaudia curis: nunqꝫ ſis otioſus: quin aut legas: aut aliquā de ſacris ſcripturis me diteris: vel certe qd melius eſt ru mines pſalmos: operando nihilomi nus inceſſanter qd tibi fuerit iniun ctū: vt ſemꝑ te diabolus inueniat occupatū. Multā enim malitiam docuit ocioſitas. Illas etiā ſcriptu ras libenti⁹ legas ꝗ precipue erga xpm dñm tuū magis inflāmauerint ītellectū. Intellige que dico: dabit enim tibi dñs in oībus intellectū: ſi in ſenſu cogitaueris circūſpectiō nē dei. Cū oraueris nō ipleas au res audiētiū ſingultib⁹: ⁊ ſuſpiriis ſꝫ intēte ora deū tuum in cubiculo cordis tui. Proderit tñ ad deuotio nē cōpūctionēqꝫ obtinendā: ſi ita

ſemotꝰ fuẽiſ vt puraſ manꝰ ad deũ
leuãdo ẽt tui ipſiꝰ vocẽ audiř poſ
ſis.ñ nũqꝫ ẽt ad ſubleuãdũ itẽtio
nẽ ĩ celũ ꝓſpicias vt ibi ſit coꝛ tuũ
vbi xp̃s ẽ ĩ dextera dei ſedens. Ab
oꝛone iteꝝ reuertaris ad lectionẽ.
Et iteꝝ lectõ cũ faſtidiũ ſubmoue
rit ad oꝛonẽ te ꝓuocet.cõſoꝛtia iu-
uenũ ⁊ marie illoꝝ q ĩberbes ſunt
inq̃tũ ꝯueniẽť poteris duita. Nũ
q̃ꝫ alicui oculũ ĩ faciẽ figaſ. Sic ad
crucẽ ſic accedas ad cibũ.i. nunq̃ꝫ
voluptate ſꝫ neceſſitate paſcaris ⁊
fames nõ ſapoꝛ ꝓuocet appetitũ.
Singularitatẽ fuge:⁊ cõitate eſto
ꝯtẽtꝰ:ſciẽs qꝛ caro paſcẽda ẽ ⁊ ex-
tinguẽda ſꝫ vitia. Si qñ aliqd ſup
apponiť tãqꝫ diuinitꝰ ꝓcuratũ ac-
cipe illð hoc tñ hñs in aĩo ſemꝑ ⁊
volũtate vt magis alteri apponať
Pone ꝓuidẽtie tue modũ ne tibi
ſapiẽs videaris. Semꝑ ⁊ vbiqꝫ at
qꝫ in oĩbꝰ opibꝰ time ne foꝛte exce
das in aliquo.hinc btũs iob.vere-
bar inqt oĩa opa mea:ſciẽs qð nõ
pceres dlinquẽti. Cũ ad ſtratũ laſ
ſus dueneris:te hõeſto mõ iacẽdo
cõponaſ:nec ſupinꝰ iaceas:nec ge
nua leuãdo calcaneos iũgas ad ti
bias:q̃ ſi foꝛte luxurie te põpa cõ-
cuſſerit: recoꝛdare dilectũ tuũ po
ſitũ in doloꝛibꝰ ⁊ vniuerſuꝫ ſtratũ
ꝓſtatũ ĩ ĩfirmitate eiꝰ. Hec dicẽs ĩ
cõde tuo:deꝰ meꝰ pẽdet ĩ patibulo
⁊ ego voluptati opaꝫ dabo: Sicqꝫ
ĩuocato noĩe ſaluatoꝛis:ingeminã
do ſepe nomen ſalutꝫ ceſſabit q̃ſſa-
tio. Ruminãtẽ pſalmos ſõnꝰ te oc
cupet:vt ĩ ſõno ſõnies te dicẽ pſal
mos. Cum ſurrexeris ad vigilias
lauda creatoꝛẽ tuũ ex oĩbus viri-
bus tuis:⁊ ad laudẽ redẽptiõis
tui exalta vocẽ tuã in foꝛtitudinẽ.
Poſtremo puriſſimũ ſemper erga
xp̃m amoꝛẽ habeto:nihilqꝫ pꝛeter
ip̃m aut extra ip̃m amare memen-
to. Pꝛolixius q̃ꝫ putauerã deſcripſi
tibi que ip̃e agere nequeo:in te ad
implere deſiderãs qð in me deeſſe
cognoſco:qꝛ ꝓfectus tuus meum
gaudiũ eſt ⁊ coꝛona in dño.

¶ Diui Ber.ab.ſpeculũ mõacho.

SI qs emẽdatiõis vite
ꝯſiderio tactꝰ:cogitatõ
nũ locutionuꝫ operũqꝫ
ſuoꝝ ſollicitꝰ exploꝛatoꝛ
vniuerſos exceſſus ſuoſ
coꝛrige nitiť ĩ pñti pagina frequẽti
lectiõe ⁊ aſſidua meditatiõe tanq̃ꝫ
in ſpeculo exterioꝛis hoĩs ſui faciẽ
ꝯtẽpleť. In p̃mis ergo ex quo ſur-
git ad vigilias vite ſue tp̃s per mo
mẽta ſingula dꝫ monachus ꝯputa
re ⁊ videre ſemꝑ vt bonũ faciat et
malũ caueat in oĩ ope ſuo hoc di-
cat ſibiipſi ſi mõ moriturus eſſes:
faceres iſtð: Ad pſalmodiã coꝛ ha
beat niſi ad aliqd ſublimꝰ rapiať
ſed etiã oĩum q̃ ibi dicunť vſqꝫ ad
vnã lr̃am ſe ꝓ certo nouerit debi-
toꝛẽ vel dicẽdi in choꝛo ſuo vel au
diendi in alio. Ad interuallũ debꝫ
ſtare ad oꝛonem vel coꝛpis neceſſi
tati ꝓuidere ita tñ vt vadẽs ſibi di
ci nouerit ſurſum coꝛda. Eſt auteꝫ
ſpiritualis ꝓpoſiti detrimẽtũ:ſi co
gatꝰ infirmitas rigoꝛis pꝛiſtini aliq̃ꝫ
tulũ relaxare. Poſt lectionẽ ẽ oꝛã
dum:⁊ ſi ad legendũ accedat non
q̃rat ſciam ſed ſapoꝛẽ. Eſt aũt ſcri
ptura ſacra puteus iacob ex quo
hauriunť aque q̃ in oꝛone fundun

tur:nec ſemꝑ ad oratoriū eſt eūdū ſed in ipſa lectiōe poterit contēplari ⁊ orare. Sacris altarib⁹ ſi ſacerdos eſt:tanq̄ vnus ex ſūmis angelis in ſpiritu totus aſſiſtat. Si miniſter tanq̄ angelus dn̄o miniſtret. Cū alijs eat ad laborē:vbi cōſideret nō qd agat:ſed pp qd venerit. Ceſſante manu: ſp̄us laboret vel orando vel meditādo q̄uis in ip̄o labore idip̄ʒ facere teneat̄. Ad mēſam nō ſolū fauces cibū capiāt:ſʒ etiā aures exhauriāt v̄bū dei. Nō enīʒ dʒ tot⁹ māducare ſed ſic occupet̄ cor ad verbū dei vt ſole fauceſ ſūmāt cibū carnis. De hoc autem pluriū gaudeat ſi ei viliora q̄ alijſ apponunt̄. Nā re v̄a felitiores ſūt q in parcitate ſuſtinēdi fuerint fortōres. In gratijs agēdis ꝓ duob⁹ ſibi nouerit ſupplicandū:vel ꝓ peccatis eoꝝ quoꝝ elemoſinis ſuſtētatur:vel forſitā ꝓ ſe ipſo q₂ corpori ſuo ſupra neceſſitatē indulſerit. Si vocat̄ ad colloquiū:ſʒ r̄gulā lenit ⁊ ſine riſu pauca v̄ba ⁊ rationabilia loquat̄ ⁊ añq̄ ea ꝓferat bis ad limā veniāt q̄ ſemel ad linguā. Si cū ſeculari loquēdū eſt tūc maxīe adhibeat cuſtodiā ori ſuo:vt nihil ꝓferat qđ nō edificat audiētē. Sicut ī cūctis ſe h̄eat vt edificet vidētes ⁊ nemo dubitet cū viderit eum vel audierit qn nature ſit mōach⁹ Poſt ꝯpletoriū ſingulis dieb⁹ capitulū ſibi teneat ⁊ ꝯuocat⁹ cogitatib⁹ ſuis ponas rōnem diligēter qd ip̄o die cogitatōe locutiōe vel ope deliq̄rit publice vel p̄uatiʒ:p ſingulas noctes lectū ſuū lauās hoc eſt ſingulis pc̄tis lacrimis ⁊ dolere purificatꝫ diligent̄ de ſingulis ꝯputet. In craſtīo publice de ap̄tꝫ:d oculꝫ v̄o factur⁹ ꝯfeſſiōem ſecreto. Que vt p̄fecta ſit tria dʒ h̄r̄e.ſ. vt ſit volūtaria nuda ⁊ mūda Voluntaria.i. ꝓpa dlibatōe ⁊ ꝓpoſito. nuda vt nude ꝓut geſſit ꝯfiteat̄ pc̄m ſuū. Mūda:ne pc̄m ſuū p̄dicet ſic ſodoma ſʒ pura ⁊ ſimplici ītētiōe ſe accuſet In cāpo q̄ publice offēdit māifeſte reuelet tāq̄ aſiſtēs iudici. In oīb⁹ ſic ibi alloq̄t̄ rn̄deat vel ꝓclamat: vt ſmo ei⁹ iteri⁹ vel exti⁹ ſit pūct⁹ oleo caritatꝫ. A neie q̄lecūqʒ mun⁹ accipiat:neieʒ h̄eat familiarē. In oīb⁹ ſugiat ſingularitatꝫ vel admiratōis notā. Loq̄ns:nihil dicat vn̄ multū erudit⁹ multū ne religioſus poſſit putari. Ad īrogata paucis rn̄deat. Si de ſcriptura vel morib⁹ agat̄ aurē paret ñ liguā. cū loq̄t̄ ñ ſtudeat eloq̄ntie:ſʒ ſo ei⁹ ſit poti⁹ ruſtican⁹ q̄ vrban⁹. In oīb⁹ agēdis ñ ſtudeat curialiſ videri. Salua honeſtate fugiat oēs hoīes ī ptāte poſitoſ maxīe ſeculares. ſecret̄ cōia oīoes labores lectōeſ ⁊ ceteras obſuātias ī qb⁹ ñ ſit vitula:effari docta diligē turturā.i. ad hmōi ñ ꝯſuetudie ſʒ deuotōe t̄hat̄. Oōnes q̄ īpanī: prīo loco h̄eat nec ſibi blandiat̄ de p̄uatꝫ oīonib⁹ ſuis q̄ ī ſcđo loco ei h̄n̄de ſtꝫ:cū ī p̄ceptꝫ oīonib⁹ ꝟſidioſus fuerit. Si āt familiaritas īterdicit̄ hoīeʒ:q̄to magis mulieꝝ. Sit facies cōis cū ceteris īt⁹ v̄o diſſimiliſ h̄ ē ñ nimia ḡuitate ꝯcta nec nimia locutōe diſſoluta:ſʒ bona q̄dam mediocritate regatur: vt de ſancto martino legitur: faciem ei⁹ non fuſcauit meror nec leuigauit

riſus. Erit prudēter anime theſaurum ſollicite cuſtodiētis morē moſi ſi cornutā velare fatiē: et quodam riſu q tamen modeſtus ſit: interioris gloriam hoīs: et mentis grauitatē non oſtendere. Cōparanda eſt dies inſtans diei preterite: vt ex eorum collatione ſuum deprehēdere poſſit monachus vel profectum vel defectum: In omni actu vel cogitatu ſuo: ſibi deum adeſſe memoretur: et omne tempus quo de ipſo nō cogitat perdidiſſe ſe cōputet. Tedio affectus cōponat ſe meditādo ſupra petrā in qua lauantur mortui et cogitet apud ſe quomodo tractentur. vſu ſepeliēdi: nūc in tergū nunc in faciem verſant. quomodo nutet caput. cadūt brachia rigidēt crura: tibie iaceant: quomō induātur. et cōſuuntur: quomō deferant humandi quomodo exponant in tumulo: quomodo puluere cōtegātur. Sit monachus quaſi melchiſedech ſine patre. ſine matre ſine geneologia nec patrem ſibi vocet ſuper terram. Immo ſic ſe exiſtimet q̄ſi ipſe ſit ſolus et deus. Ecce in primis habemus ordinem et modum viuendi remedium vero pollicet aſſiduitas tenendi capitulum ſpūale ſuperius expreſſum. Semel ad minus in ebdomada confiteatur vt veniam mereatur de perpetratis et maior ei detur gratia de vitādis malis. Amen.

Eiuſdem materie epiſtola que diuo Bernando attribuitur.

S I plene viſ aſſeq qd ītēdiſ duo ſūt tibi neceſſaria primū cvt ſubtrahas te ab oībus trāſitorijs rebus et terrenis vt nihil de eis cures ac ſi non eſſent. Secūdū vt ita te des deo vt nihil dicas vel facias niſi quod credideris firmitē placere deo. Primum aūt aſſequeris hoc modo. omnib9 modis quibus potes te vilifica. te nihil reputādo eſſe. ſed credas oēs homines bonos eē meliores te et magis placere deo. Quecunq audis vel vides de religioſis perſonis puta bona intentiōe dicere vel facere etiā ſi contraria videantur Nam hūana ſuſpitio fallit. Nulli diſpliceas nihil vnq̄ de te loquaris q laudē importet. quātūcūq ſit familiaris ille cum quo loqueris. ymo plus labora celare virtutes q̄ vitia. De nullo prorſus ſiniſtre loquaris quātūcunq ſit verum vel manifeſtum niſi in confeſſione: et hoc vbi nō potes aliter manifeſtare peccatum tuum. Libētius accomoda aurē tuā cū aliqs laudat. q̄ cū vituperatur cū loqueris verba tua ſint rara vera ponderoſa et de deo. Si ſecularis loquitur tecū et vana proponit. quā citius potes ſuccide ſermonem et trāſferas te ad ea q̄ dei ſūt Quicqd contingat tibi vel alij quātūcunq cōiuncto non cures. ſi eſt aduerſum non triſteris. ſi ē proſperum nō leteris. ſed totum nihil puta et lauda deū. Sollicitudinē adhibe quātūcunq potes vt vtilitati tue ſedulus intendas: Fuge loquutoria quātūq potes. Melius ē enim ſilere q̄ loqui. poſt cōpletoriū nō loqueris quouſq finita ſit miſſa ſe

quentis diei.niſi cā maxima interuenerit. Cū vides aliqd ꝙ tibi diſplicet. vide ſi hoc ē in te ⁊ abſcide. ſi vero vides aliqd ꝙ tibi placet vide ſi hoc eſt in te et tene:ſi nō eſt aſſumme:⁊ ſic erūt tibi oia in ſpeculo. De nulla re murmures cum aliquo.niſi crediderís ꝓdeſſe quātūcūqꝫ ſit graue ꝙ hēs. Nunꝙ ꝑtinaciter aliqd afirmes vel neges. ſed ſint tue afirmatiōes ⁊ negationes. dubitationis ſale ꝯdite. A cachinis ſemꝑ abſtineas: riſib⁹ vero raro.⁊ cū parcis ꝑſtes os tuum. Breuiter in omnib⁹ dictis tuis ſic te hēas.vt ſint ita q̄ dubia dimittātur. Secūdū aſſequeris hoc modo oꝛonibus cū magna deuotione intēdas.⁊ eas dicere laboꝛa hoꝛis debitis.⁊ ꝙ offers in oꝛoe reminiſcaris in coꝛde. Et vt ea q̄ legis cōfirmes diligenter.recogita.⁊ coꝝ imagineris ſtatū in quoꝛum memoꝛia hec dixeris. Iſta tria ſemꝑ in mente habeas.quid fuiſti qd es.⁊ quid eris: fuiſti.n.ſpuma fetidū qd es qꝛ vas ſtercoꝛum.qd eris qꝛ eſca vermiū. Similiter imagineris eoꝝ penas qui ſunt in inferno.⁊ ꝙ nunꝙ finient.⁊ ꝙ̄ pꝛo modica delectatione tanta mala patiuntur. Similit̄ imagineris gloꝛiā paradiſi ⁊ ꝙ nūꝙ̄ finietur:⁊ ꝙ̄ bꝛeuiter ⁊ cito acqritur:⁊ ꝙ̄tus luctus et doloꝛ poterit eſſe illis qui ꝓ parua re tātam gloꝛiā amiſerint. Cum hēs aliquid quod tibi diſplicet vel times habere cogita ꝙ ſi tu eſſes in inferno et illud ⁊ quicquid nolles haberes. Et cū habes aliquid ꝙ tibi placet vel optas habere cogita ꝙ ſi eſſes in paradiſo haberes illud ⁊ quicqd velles. Si autem in inferno eſſes nec illud.nec aliō ꝙ velles haberes Quandocūqꝫ eſt feſtum alicuius ſancti.cogita de illo quanta ſuſtinuit pꝛopter deū qꝛ bꝛeuia: et qualia adeptus eſt qꝛ eterna Similiter cogita qꝛ tranſeunt bonoꝝ toꝛmenta.maloꝛum gaudia. ⁊ illi ex indebitis gaudijs eternam penam incidunt. Quādocūqꝫ te vincit accidia accipias hoc ſcriptū.et imagineris hec omnia diligenter. Et cogita de tempoꝛe ꝙ ſic ꝑdis.⁊ ꝙ illi⁹ qui in inferno ſunt darēt totū mundum ſi haberent ꝓ eo. Cuꝫ habes aliquas tribulationes cogita ꝙ illi qui ſunt in paradiſo carēt eis Similiter cū habes aliquas cōſolationes cogita illos de inferno carere eis.omni die cum vadis iacere.examina diligenter quid cogitaſti ⁊ quid dixiſti in die: ⁊ quomodo vtile tempus ⁊ ſpatioſum ꝙ datum eſt ad acquirendum vitā eternam diſpenſaſti.⁊ ſi bene tranſiuiſti lauda deum:ſi male vel negligēter fleas et ſequenti die non differas confiteri. Si aliud cogitaſti dixiſti: vel feciſti qō tuaꝫ conſcientiā multum remoꝛdeat non comedas anteꝙ̄ confitearis.iſtud in fine pono.vt imagineris duas ciuitates. vnam plenam omnibus toꝛmētis vt infernum. Alteram plenam omni⁹ conſolatione vt paradiſuꝫ ⁊ ad vnam illarū opoꝛtet te currere. Vide quid te poſſit trahere ad malū vel impedire a bono. Credo ꝙ

nihil inuenies. Certus ſuꝫ ꝙ ſi bene ſeruaueris ea q̃ ſunt hic: ꝙ ſpiritus ſanctus habitabit in te ⁊ ꝑfecte docebit te facere omnia. Ergo bene ſerues iſta ⁊ nihil negligas lege ea in ſeptimana bis. ſ. in die mercurij ⁊ in die Sabbati: ⁊ vt inueneris te feciſſe quod ſcriptuꝫ eſt lauda deum qui eſt pius ⁊ miſericors in ſecula ſeculorum Amen.

¶ Diui bernardi abbatis de ordine vite ⁊ moꝝ inſtitutiōe tractatꝰ.

Hortatur quidem timidam mentis mee imperitiam fraterna charitas. vt de vite ordine ⁊ morum inſtitutione breuiter loqui debeam. Sed qꝛ tp̄s eſt vt ipſo q inſpirauit. opitulante opus aggrediar exordiū ſumere neceſſariū duxi ab illa laudabili virtute que dicitur verecundia. Que cum ſit omnibus etatibus perſonis. temporibus ⁊ locis apta. tamen adoleſcētes ⁊ iuueniles animos maxime d3cet. Tres enim virtutes ſunt que pueris adoleſcentibus magis congruunt. verecundia. taciturnitas ⁊ obedientia. Non eſt autem dubiū ſi has ſtuduerint habere: qn poſſint xp̄o duce ad culmen perfectionēq3 virtutum aſcendere. Moruꝫ enim inſignia ⁊ ornamenta virtutum in illis proculdubio cernimus ſenibus: qui ab ipſo tirocinio p̄me ue etatis: vſq3 ad perfectum viruꝫ diſciplinis celeſtibus exercitati per viam domini fortiter cucurrerunt. Quorum ſcilicet ſapientia tantum viget ⁊ lucet: quātū ſenectus ipſa etate fit doctior. vſu exercitatiōe ꝓceſſu temporis prudētior. Hec autem veterum ſtudioꝝ dulciſſimos fructus edit ⁊ alios reficit. Multi nāq3 ſenes diu viuentes, ⁊ nihil ꝓficientes qꝛ nullas ſibi diuitias cōgregauerunt ⁊ inopes omni virtutum animos etiā iuuenū reprobe vite morbo inficiūt. Sicut enim ꝑ ſenem vitioſum ⁊ fatuū. ita ꝑ adoleſcentē inuerecundum ⁊ temerarium religio ſancta deſtruiť. Poſt indoctos namq3 p̄latos: maloſq3 in ſancta ecclefia nulla peſtis ad nocendum infirmis valentior inuenitur. Deniq3 taliū hominū genꝰ. iſta de quibus predixi tēpora pro dolor ſine numero ferūt. quādo ferme omnia que bona ſunt ⁊ ſancta peſſumdari confundiq3 videmus. Et quoniā ſenes in melius mutari ab illa inolita vitioꝝ cōſuetudine difficilimuꝫ eſt. debemus manū porrigere: adoleſcentibus qui ſi dare volunt operam: oī depulſo tēpore poſſint vtiq3 per gratiā xp̄i vitam corrigere: moreſq3 cōponere. actuſq3 ſuos in omnibus meliorare. Idcirco diu eſt ꝙ deſideraui propter iuniorum ſalutē eoꝝ precipue cuꝫ quibus viuo ex opuſculis patrum pauca quidam deflorando colligere q̃ teneri etati eorum videantur ſpecialiter conſulere. Eſt enim mihi fateor triſtitia magna: ⁊ cōtinuꝰ dolor ſuper cecitate cordis eorum qui cum didicerint in ſcola chriſti qualiter debeant ⁊ vitia propulſare ⁊ ſanctis virtutibus inſudare. heu rebellionis ſpiritu armati: taꝫ

pꝛecipiti impetu p arrupta vitioꝝ currunt ad moꝛtē vt eos auriga p̄ſidens nullo freno diſcipline valeat cohibere. Deberent vtiq; in domo dei ad cultū diuini honoꝛis ſuper omnē oꝛnatum tanq̄ vas aureum refulgere. Cur aūt q ab ipis pꝛimis infantie annis educati ſūt. tanta cura tantoq; laboꝛe indigēt niſi vt foꝛtes in bello facti: contra mundū ⁊ eius ꝯcupiſcentiā: ꝯtra carnē ⁊ eius deſideria: ꝯtra diabolū ⁊ eius multiplicia tēptamenta viriliter pugnēt: Sed qđ admirādū eſt ⁊ dolendū: plus eis q̄ ceteris grauis ⁊ auſtera videtur diſcipline regula. Quare hoc: niſi qꝛ ſeculares magis diligūt vita;. Certe vel nullus vel rarus inter eos inuenitur qui libēter ſequaꝛ̄ patris inſtitutū ⁊ maioꝛū vitam diligat. Aut qꝛ laboꝛ eū terret: aut qꝛ in lubꝛica etate difficilioꝛ eſt abſtinētia: aut quia alacri adoleſcentie videtur via obſcurioꝛ: ⁊ ideo ad ea ꝯuertunꝛ̄ ſtudia q̄ plus ſibi letioꝛa arbitranꝛ̄. Preſentia qppe pl⁹ q̄ futura ꝓſpitiunt. Sed meminiſſe debēt: qꝛ nō pꝛeſentib⁹ ſed futuris militamus. Unde quo pꝛeſtantioꝛ cauſa: eo d; cura eē attentioꝛ. Infelix q legē vite ⁊ diſciplīe abijcit: ⁊ maioꝝ gubernari magiſterio refugit. Iſte ꝓo nō ſm deū ſ; ſm ſe viuit. Qui ſi poterit eſt cū qbus vult: ꝑgit quo vult: ⁊ quātū vult: ridet ⁊ iocatur inter quos ⁊ vbi ⁊ qn̄ vult. Poſtremo qcqd naribus ſuaue eſt: qcqd tactui blandū: qcqd ceteris ſenſibus carnis ſue iocundum exercet ac ſequiꝛ̄. Ille vero qui ſm deū viuit: nō quod eu; carnaliter delectat: ſed quod ſpiritualiter edificat: facit. Et quicqđ cupit aut agit: non vult ex ſua ſed ex dei voluntate maioꝛūq; ſuoꝛu; iuſſione pꝛocedere. Nemo tn̄ poſitus in adoleſcentie vel intēperantie lubꝛico: de ſui cōuerſatione deſperet. Oleaſter enim oliue inſertus amiſſa amaritudine efficitur fructuoſus. Si ergo agricultura cōuertit ſtirpiu; qualitatem: nonne doctrine ⁊ diſcipline aſſiduitas mitigare poſſnut quaſlibet egritudinis paſſiones: Sed ne puerilis vita varijs lapſibus vitietur: opoꝛtet teneros ſenſus pꝛefatis diligenter mācipare virtutibus: quaten⁹ bona conſuetudo cum etate creſcat ſimul. Ut igiꝛ̄ clarius pateſcat quanta ⁊ qualis virtus ſit verecūdia patris ambꝛoſij magna ex parte ponamus ſenſus ⁊ verba ne ſi foꝛte me paruipenderint ſtultum homuntionē: magnum ambꝛoſiū: immo in ambꝛoſio chꝛiſtum non audeant ſpernere. Sic enim ille ait: inſtruendoꝛum morum magiſter. Eſt autem bonoꝛum adoleſcētium timoꝛem dei deferre patrib⁹ honoꝛem habere ſenioꝛibus: caſtitate; tueri: nō aſpernari humilitatem: diligere clementiam ac verecundiam: que ſunt oꝛnamenta minoꝛis etatis. Ut eni; in ſenib⁹ grauitas in iuuenib⁹ alacritas: ita in pueris adoleſcentibus verecūdia. velut quadam dote cōmendatur nature. Quā pulchꝛa ꝓtus verecū

Verecu

dia: ꝛ ſuauis gratia que non ſoluꝫ in factis: ſꝫ ẽt in ipſis ſpectaẜ ſermonibus: ne modum progrediaris loquẽdo: ne quid indecorum ſermo reſonet tuus. Speculum enim mẽtis plerũqꝫ in verbis refulget. Ipſꝫ ſonum vocis liberat modeſtia: ne cuiuſqꝫ offendat aureꝫ: vox fortior deniqꝫ in ipſo canendi genere prima diſciplina verecundia eſt. Immo etiaꝫ in omni vſu loquendi vt ſenſim quis aut pſallere aut cane re aut poſtremo loqui incipiat vt verecundia principia cõmendent proceſſum. Eſt enim in oculis verecundia qua prohibetur boni adoleſcentis pudica anima intueri et alloqui feminas: non vt execretur ſexum: ſed vt fugiat vitium. Pluri muꝫ autem proficit ad tuitionẽ caſtitatis cuſtodia oculorum. Multi vero perierunt ꝓpter ſpẽm carnis. Unde dñs. Qui viderit mulierem ad concupiſcendum eam: iam mecat[9] ẽ eã in corde ſuo. Bone indolis adoleſcẽtes in mõaſterio viuẽtes ita ſe omni ſtudio conſeruent vt adoleſcentiam ſuam nulla libidinis forde cõmaculent: vt ad altare xp̄i quaſi de thalamo virgo procedant. Quorũ tanta animi debet eſſe munditia: vt pre nimia verecũdia: ne ſermonem quidem audire velint vel loqui impudicum. Et ne incentiuis naturalibus ſuperẽtur: neceſſe eſt vt laſciuiens caro eorũ crebris frangatur ieiunijs: meli[9] ẽ eos ſtomachum dolere qꝫ menteꝫ. Beatus plane adoleſcens qui caſtus perſeuerat ꝛ corpore ꝛ mente huic proculdubio caro ꝛ ſanguis redemptoris noſtri efficitur ſalus ꝛ vita. Sunt enim qui propter humanam confuſionem: ſiue reſpectu diuini timoris: pleni ſordibus audacter ſe ingerunt tantis miſterijs: homo videt in facie: deus aũt in corde: ſed illi plus metuunt homines qꝫ deum. O ceca temeritas ꝛ o dei mira patientia. Nũqd enim tantũ peccauerunt vel quos ignis cõſumpſit vel quos terra abſorbuit: Nunquid tale ſcelus filiorum aaron: alienũ ignem offerentiũ: quale eſt iſtoꝝ qui tam terribilia ſacramenta ſumunt ſibi ad mortem: Et enim ſic viuendum eſt: vt panẽ illum conſubſtãtialẽ ſemper accipere valeamus: qꝛ ve ei qui ſe alienum fecerit ab eo. Et multũ ve illi qui ſpurcus ꝛ imundus acceſſerit. Utrobiqꝫ grande periculum. Ideo magna neceſſitas inſtat ne indigni inueniamur. Qua propter tenẽda eſt in oibus verecũdia pudicitie comes: cuius ſocietate caſtitas ipſa tutior erit. Bon[9] enim regende caſtitatis pudor eſt comes: que ſi repellat prima particula: pudicitiam vulnerari non ſinit. Et.n. in inuerecundis oculis ꝛ laſciuis ſmonib[9]: libidinoſus animus dep̄henditur ꝛ per exteriorem hoiem interioris hoīs vita mõſtraẜ. Multa ꝛ dura corporis bella ſuſtinet adoleſcentia: ꝛ calore ſanguinis inflãmaẜ que vt euadere poſſit oī indiget cuſtodia. Quãto plura ſũt q̃ impugnant pudicitiã tãto maiora ſunt p̄mia. Quia vbi maior labor:

ſbi malor merces. Amatores autez verecundie ſūmant exemplum de matre dñi: q̄ q̄uis eſſet mitiſſima: tñ pre verecundia ſalutantē ſe angeluz: nō reſalutauit. In ipa vero oratione nr̄a multum verecundia placet: multum conciliat gr̄e apud dñm nr̄z. Nõne hec pretulit publicanum ⁊ cõmēdauit eū: qui nec oculos ſuos audebat ad celū leuare: Jdeo iuſtificatur dñi iudicio pluſq̄ ille phariſeus: quē deformauit preſumptio. Oremus ⁊ nos inquantū poſſumus in incorruptiōe quieti ⁊ modeſti ſpūs q eſt añ deū locuplex. Paulus quoqz oīonem deferri precepit cū verecundia et ſobrietate. primā hāc ⁊ quaſi premiam vult eſſe orationis future: vt nō glorietur peccatoris oīo: ſed q̄ſi colore pudoris obducta: quo plus defert verecundia de recordatiōe delicti: eo vberiorē mereat̄ grām. Eſt etiā in ipo motu: geſtu: inceſſu tenēda verecūdia. Habitus. n. mētis in corporis ſtatu cernit̄. Hinc hō cordis nr̄i abſconditus aut leuior: aut iactantior: aut turbidior aut ecōtra grauior ⁊ conſtantior ⁊ purior ⁊ maturior extimat̄. Itaqz vox quedā animi eſt corpis mot⁹. Sepe. n. per inceſſum prodit̄ qualis ſit aīus. Lucet quippe in quorūdam inceſſu imago lenitatis ſpecies q̄dā ſcuraꝝ pcurſantiū. Sunt enim que ſenſim ambulādo imitātur hiſtrionicos geſtus: ⁊ q̄dam ſercula põpaꝝ ⁊ ſtatuaꝝ mot⁹ imitātes vt quotienſcūqz gradū trāſferunt modulos quoſdā ſeruare videant̄. Nec curſim ambulare honeſtum arbitror: niſi cum cauſa exigit alicuius periculi vel iuſte neceſſitatis. Nam plerūqz feſtinantes anhelos videmus torquere ora: q bus ſi deſit cauſa feſtinatōis neceſſarie: neruis iuſte offenſiōis ē. Sz nō de hijs dico: qbus rara ꝑperatio ex cauſa naſcit̄: ſed qbus iugis ⁊ ꝯtinua in naturā vertit̄. Nec in illis ergo tāq̄ ſimulacroꝝ effigies ꝓbo: nec in iſtis tanq̄ excuſſorum ruinas. Eſt eniz egreſſus ꝓbabilis in quo ē ſpēs auctoritatis grauitatiſqz pondus ⁊ tranqllitatis veſtigiū: ita tñ ſi ſtudiū deſit: atqz affectatio: ſz mot⁹ ſit purus ⁊ ſimplex. Nihil eniz fucatū placet: motū āt natura nō affectatio informet. Si qd ſane ī natura vitij eſt: īduſtria emēdet: vt vbi ars deſit: non deſit correctio. Qđ ſi etiā iſta ſpectēt itineri: q̄to magis cauēdū ē: ne qd turpe exeat de ore. Hoc eni grauiter coinqnat hoiez. Nō eniz cibuſ coinqnat: ſed iniuſta obtrectatio: ſed ꝟboꝝ obſcenitas. Hec ēt vulgo pudori ſunt: in nr̄e vero religionis ꝓpoſito vllū ꝟbū nō ꝯcutiat verecūdiā qđ iħoneſte cadat. Et nō ſolū nihil ipi idecoꝝ loq: ſz nec aurē qdē debem⁹ hmōi p̄bere dictis: q: quē dlectat audir: alteꝝ lo qui ꝓuocat. Audire quoqz qđ turpe ſit pudori maxio ē. Videē ꝟo ſi qd hmōi fortuitu accidat: q̄ti horroris ē: Qđ ḡ ī alijs ſ diſplicet: nūq̄ pōt ī ſeipo nō diſplicere. Nec ipſa natura nos alit docet: q̄ pfecte q̄dē oēs ptes nr̄i corpis explicauit:

vt ⁊ neceſſitati ↄſuleret ⁊ grãz ve
nuſtaret. Sʒ tñ eas que decori ad
aſpectũ fecẽt in qb⁹ forme aper:
quaſi ĩ arce quadã locat⁹ ⁊ figure
ſuauitas ⁊ vultus ſpẽs emineret:
opandiqʒ vſus eſſet paratior: ob-
uias atqʒ aptas reliqt. Eas vero
in qbus eſſet naturale obſequium
neceſſitatis ne deforme ſui pberẽt
ſpectaculũ: ptiʒ tanꝙ in ipſo emẽ
dauit atqʒ abſcondit corpore: par
tim docuit atqʒ ſuaſit tegendas.
Nõne igit̃ ipſa natura magr̃a ſit
verecũdie: cuius exẽplo modeſtia
id qꝺ in hac corporis noſtri fabri-
ca abditũ repit: opuit ⁊ texit: Er-
go nature opifex ſic noſtre ſtuduit
verecũdie: ſic decoꝝ illud ⁊ hone-
ſtũ ĩ noſtro cuſtodiuit cope: vt du
ctus quoſdã atqʒ exitus cuniculo
rũ noſtroꝝ poſt tergum religaret:
atqʒ ab aſpectu noſtro auerteret:
ne purgatio vẽtris viſuʒ oculoꝝuʒ
offenderet ꝺ quo pulchre ait apo-
ſtolus. Que vident̃ ingt corporis
noſtri mẽbra ĩfirmiora: neceſſario-
ra ſunt. ⁊ q̃ putam⁹ igñbiliora mẽ-
bra corporis eẽ: eis abũdantioreʒ
honorẽ circũdam⁹ ⁊ que inhone
ſta nr̃a ſunt abũdãtiorẽ hõeſtatẽ
hñt. Eteniʒ imitatiõe nature ĩdu-
ſtria auxit grãz vt nõ ſolũ abſcon-
dam⁹ ab oculis: verũetiã q̃ abſcõ
dẽda accepim⁹: eoꝝ ĩditia vſuſqʒ
mẽbroꝝ ſua appellatõe nũcupar̃:
ĩdecoꝝ putem⁹. Dẽiqʒ ſi caſu ape
riant̃ he ptes ↄfũdit̃ verecũdia:
ſi ſtudio ĩpudẽtia extimat̃. Cũ igr̃
ĩqbuſdã hũanis mẽbris tãta ſit ꝺ
formitas: vt noiari magna ſit vere
cũdia: heu ꝙ turpes illi ſũt: ⁊ ꝙ ĩ-
pudẽtes: q̃ has ſecretas ptes cor-
poris nõ ſolũ ꝺſiderãtes cernũt: ſʒ
ẽt ſtudioſe tangũt: Pudet me ac
piget illoꝝ facta referre: in qb⁹ re
gnat ſodomitica libido: qb⁹ ſic ira
t⁹ ẽ de⁹: ei⁹qʒ iuſto iuditio ita tra
diti in reprobũ ſenſuʒ: vt maſculuſ
in maſculũ turpitudinẽ opet̃. Nõ
ne ꝺteriores brutis aialib⁹ ſũt effe
cti qb⁹ ñ ẽ ĩtellect⁹. Si.n. chã qui
nudatũ pr̃ẽʒ vidẽs riſit: ĩ filio ma
ledict⁹ ẽ: q̃ iſti maledictiõe feriunt̃
q ꝺſiderio peccãdi ſuã aliorumqʒ
turpitudinẽ ꝺtegere ñ erubeſcũt:
Utinã viderẽt: ꝙtũ flagitijs tali-
b⁹ deũ offẽdũt. Sũt ẽt q pulchroſ
hoĩes: deſpectĩ deformib⁹: amãt ⁊
laudãt ſuſcipiunt ⁊ honorãt. Illi
.n. q ſanos hñt oculos: ſolã aĩ pul
chritudinẽ ĩ hoĩe diligũt ⁊ reuerẽ
tur. Qualis pulchritudo ꝙ leuis
febricula pdit: ⁊ rugoſa ſenect⁹ ita
diſſoluit vt nec fuiſſe puteт̃: Et tñ
ſũt q hñteſ hãc extollũt: ⁊ cũ ſint
vacui ꝟtutib⁹: p hãc ſolã ſe glorio
ſos arbitrant̃. Nos certe ĩ pulchri
tudĩe locũ ꝟtutis ñ ponim⁹ grãz
tñ nõ excludim⁹: qꝛ verecũdia ẽt
vult⁹ ipos ſolet pudorẽ effũdere
gratioreſqʒ reddẽ. vt artifex in ma
teria cõmodiore pl⁹ eminet: ita tñ
ẽt vt ipe nõ ſit affectat⁹ corpis de-
cor: ſʒ nãlis ſimplex neglect⁹ magiſ
ꝙ expetit⁹: nõ ptioſis ⁊ albentib⁹
adiutus veſtimẽtis: ſʒ cõibus: vt
honeſtati vel neceſſitati nil deſit:
nil accedat nitori. Uox ipa nõ re-
miſſa nõ fracta: nihil femineum ſo
nãs: qlẽ multi ꝗuitatis ſpẽ ſimula

re ꝯſueuerūt: ſꝫ formā quādā ⁊ re
gulā ac ſucū virilē refuans. Hoc
ē.n.pulchritudinē viuēdi tenere:
ꝯueniētia cuiqꝫ ſexui ⁊ pſone red
dere: Hic ordo geſtoꝝ optimus: h
ornatus ad oēm actionē accōmo
dus. Sed vt moliculū ⁊ infractuꝫ
vocis ſonū: aut geſtū corpis nō ꝓ
borita neqꝫ agreſtē: neqꝫ ruſticam
naturā imitemur. Eius diſcipline
formula effigies honeſtatis ē. Imi
tet pius adoleſcēs veſtigia yſaac
⁊ ioſeph. Sit verecūdus caſt⁹ ſim
plex ⁊ ſobri⁹: humilis obediēs pa
tiēs: ⁊ remiſſor iniurie. Faciat vt
daniel ⁊ tres pueri ſtudeat ſapien
tie: ⁊ nō det ſe illecebris gule. Pin
guis venter nō gignit tenuē ſenſū
Fugiat ebrietatē tanq̄ꝫ venenum.
Si religioſus ⁊ ſapiens vult eſſe:
nunq̄ꝫ vinū redoleat: ne audiat il
lud philoſophi. Hoc nō ē poculuꝫ
porrigere: ſꝫ ꝓpinare. Amet ſancta
rū ſcripturaꝝ ſciaꝫ: ne mēs ei⁹ vel
vanis vel laſciuis cogitatiōib⁹ pa
teat. Beatus q diuinas ſcripturas
legēs ꝟba ꝟtit i opa. Sit abſtinēſ
iraꝝ ⁊ fugitās litiū: vt bonis polle
re morib⁹ hoc inditio cōprobetur:
ſicqꝫ ſe exhibeat vt ſeniores inter
quos hītat dū admirant̄ vitā: nō
ſinant̄ dſpicere etatē. Sit iter frēs
coeq̄les ſuos: prim⁹ in ope extre
m⁹ i ordīe: ⁊ ita ſingulis ꝟtutib⁹
iſtet: vt nulli eoꝝ ſcđs inueniatur.
Delectat me adhuc i ptib⁹ demo
rari verecūdie: q: ad eoſ loquor q
adhuc bona ei⁹ ex ſemetipſis ñ re
cognoſcunt: aut damna neſciunt.
Ordo quidem vite tenēdus eſt:
vt a verecūdia: ꝑma q̄dā fūdamē
ta ducant̄: q ſotia ac familiaris eſt
mētis placiditati: ꝓteruiā fugiēs
ab oī aliena luxu. Sobrietatē dili
git: honeſtatē fouet: decoꝝ illud re
grit. Sequat̄ ꝯuerſatiōis electio:
vt adiūgant̄ ꝓbatiſſimis q̄buſqꝫ
ſeniorib⁹. Nā vt eq̄liū vſus dulci
orita ſeniū tutior ē. Qui magiſte
rio quodā ⁊ ductu vite colorāt mo
res adoleſcētiū: ⁊ velut murice ꝓ
bitatis inſtituūt. Nēpe ſi hi q ſunt
ignari locoꝝ: cū ſolertia viaꝝ iter
adhorriri geſtiūt q̄to magis ado
leſcēs cū ſenib⁹ debēt nouū iter ſi
bi aggredi quo minus errare poſ
ſint ⁊ a vero tramite ꝟtutis defle
ctere: Nihil eniꝫ pulchrius q̄ꝫ eos
⁊ magiſtros vite habere ⁊ teſtes.
Pulchra itaqꝫ copula ſeniorum
atqꝫ adoleſcētiū. Alij teſtimonio:
alij ſolatio ſunt. Alij delectationi
alij honori. Legitur ꝙ barnabas
marcū aſſumpſit: paul⁹ ſillā ⁊ thi
motheū ⁊ titum: vt ſeniores ꝯſilio
preualerent: iuniores miniſterio.
Patet nāqꝫ ꝙ nulla ars diſcitur
abſqꝫ magiſtro. Si enim animalia
⁊ fere ⁊ aues ⁊ apes duces habēt:
⁊ principes ſuos ſequuntur: quan
to magis hoīes ſine doctore ⁊ re
ctore eſſe nō poſſunt. Inde cauen
duꝫ ē: ne adoleſcētiores ⁊ paruuli
ſine duce ingrediant̄ viam quam
nunq̄ꝫ ingreſſi ſunt: ⁊ in partē alte
ram declinantes: errores patiant̄
ſi vel plus vel minus ambulan
tes q̄ꝫ neceſſe eſt aut currentes laſ
ſent̄: aut moram facientes obdor
miāt. Plerūqꝫ ⁊ ꝟtutibus pares

diſpares etatibus: ſui delectantur copula ſicut delectabant petrus ⁊ iohānes. Nam adoleſcentem legimus iohānē quem nulli ſeniorum in virtute fuerit ſecūdus. Erat enī in eo ſenectus venerabilis moꝝ ⁊ cana prudentia virtutū omnium. Magnū enim huius vite ſolatium eſt: vt habeas cui pectus tuū aperias: cum quo archana participes: cui cōmittas ſecreta cordis tui: vt ames ⁊ ſequaris eū: qui tibi pater na pietate in triſtibus cōpatiatur in pſecutionibus adhortet: ⁊ in pſperis gratuletur. Felix talis ſocietas taliſqz amicitia qua nihil ē in rebus humanis pulchrius. Teneamus ergo verecundiā vel eam quē ad totius vite ornatum nos atollit modeſtiam. Magna autem eſt modeſtia indiuidua verecūdie ſotia: que cum ſit ſui iuris remiſſior nihil ſibi vſurpans nihil ſibi vendicans ⁊ quodāmodo intra vires ſuas ꝯtractior diues ē apud deū. Verecunda modeſtia: ⁊ modeſta verecundia eſt: que nulli inſidias machinatur leſa nō iraſcitur ⁊ cūctos ſimpliciter reſpiciens de nullo ſiniſtrū aliquid ſuſpicatur. Hāc teneamus primū: hanc diligamus ⁊ vt eam ſemꝑ habere poſſimus: fugienda eſt nobis familiaritas ⁊ cōfabulatio eorum quī turpiter ⁊ indiſciplinate viuunt. Talium infinitus eſt numerus. Habet enī ſuos ſcopulos verecundia: nō quos ipſa inuehit: ſed quos ſepe incurrit: ſi intēꝑantiū incidamus cōſortia: qui ſub ſpecie iocunditatis venenū infundunt bonis. Hi ſi aſſidui ſunt: maxime in conuiuio: ludo: riſu: ac ioco: eneruant grauitate illā virilem: ⁊ animos pueriles corrūpunt: atqz ſuis malis aſſuefaciunt. Faueamus itaqz: ne dum relaxare animū volumus: ſoluamus oēm armoniā: quaſi ꝯcentum quendam bonoꝝ operū. Vſus enī cito inflectit naturā. Quā multos ſtultorū ſocietas decipit. Quid nobis cū fabulis: riſu ⁊ ioco: Nam licet inter dum honeſta ioca ſuauia ſint tamē ab eccleſiaſtica aberrant regula. Quē que in ſcripturis ſciens non reperimus: quomō vſurpare poſſumus: Cauenda ſunt enim: ⁊ omnia que inflectere poſſunt grauitatem propoſiti noſtri: noſtreqz profeſſionis. Ve vobis quī ridetis: quia flebitis vos: dominus ait. Nos ridendi materiam inquirimus: vt hic ridētes illic fleamus: Ipſum nāqz dominū fleuiſſe legimus. Nō ſolum profuſos: ſed etiā omnes iocos arbitror declinādos: niſi forte plenum grauitatis ⁊ gratie: ſermonē eſſe indecorum eſt. Ingemiſcendū eſt autē iugiter: ⁊ poſtpoſita ſecuritate lugendū: ne a deo deſeramur ꝑpter ſuperbiā ⁊ negligentias: ⁊ in poteſtate demonū relinquamur. Re uera quē deus relinquit: demones ſuſcipiunt: ⁊ ſuſceptū ſue perditionis participē faciunt. Terribilis in cōſilijs ſuper filios hoīum deus. Operatur figulus ex eadem maſſa aliud vas in honorem: aliud in contumeliā. Sunt vaſa miſericordie: ⁊ ſunt vaſa ire. Sūt nouiſſimi

primi:⁊ primi nouiſſimi. Sunt multi vocati ⁊ pauci electi. Et iõ vnusquiſq₃ noſtru₃ operetur ſalutẽ ſuã ſicut ait apoſtulus cũ timore ⁊ tremore. Declinet a vanitate. mundi ſpernat amorem. Amplectatur luctum ⁊ quietẽ ⁊ ſectetur quãtũ poteſt verecundia₃. tranquillãq₃ mãſuetudinem q̃ facit vt homo inter hoĩes pacifice viuat vt ad oĩa q̃ inhoneſta ſunt erubeſcat. Laudanda aũt ꝟtus verecundie: q₂ quoꝝ oculos: aures linguamq₃ poſſidet. nõ ſinit turpiter ludere ac ridere. effitiens eos graues ⁊ mites. Ecõtra grande vitium eſt iunioꝝ impudentia: q̃ improbo auſu ⁊ diſſolutione ſua p̃res ⁊ fratres ꝯturbat q₂ ſicut ſcriptũ eſt: nec deu₃ nec homines reuereꝰ. ſed letaꝰ cu₃ malefecerit: ⁊ exultat in rebus peſſimis Facta eſt ei frons meretricis q₂ nõ poteſt erubeſcere. Ubi lingua audax ⁊ frons inuerecunda q̄d loq̄tur quidue agat nõ curat. Cũ eñ boni adoleſcentuli ⁊ manſueti tacendo reuereanꝰ maiores ſuos. nemo ſolius taciturnitatis hanc laudem putet: q₂ ſilentiũ ipm̃ in quo ẽ reliquaꝝ virtutũ otiũ: maxim⁹ actus verecundie eſt. Deniq₃ ſi naturale ẽ. aut infantie deputaꝰ aut ſuperbie ꝓbro daꝰ: ſi verecundie laudi ducitur Tacebat in p̄iculis ſuſanna. ⁊ graui⁹ verecũdie: q̄₃ vite damnũ putabat. Ubi ſoli loquebaꝰ cui poterat caſta verecũdia loqui. Fugit ⁊ pulcher ioſeph relicta veſte in manibus fornicarie: tacẽſq₃ celeriter egreſſus eſt: qui incongrua ſue verecundie audiẽs nõ poterat diu ſtare. Moyſes quoq₃ et ieremias. quod poterant ꝑ gratia₃ excuſabant per reuerẽtiam Tuti⁹ enim ẽ diſcere q̄₃ docere: tacere q̄₃ loqui. Quid autẽ magis põt verecundie bonũ: q̄₃ vt iunioꝝ etas debeat diſcere tacere: Pitagoras q̄ppe legem dedit ſilentij diſcipulis ſuis. vt tacentes ꝑ quinquẽniũ loq̄ diſcerent: ⁊ tu nõ vis tacere: cui ꝟtus ſilentij ꝓpria eſt. Quid op⁹ eſt o adoleſcẽs: ut ꝓperes periculum ſuſcipere loquẽdo cũ tacendo poſſis eẽ tutior: Quam plures vidi loquẽdo ĩcidiſſe peccatũ. vix quẽq̄₃ tacendo. Ideoq₃ tacere noſce. q̄₃ loqui difficilius eſt. Scio pleroſq₃ loqui cũ tacere neſciant. Rarũ eſt tacere quẽq̄₃ cũ ſibi loq̄ nihil ꝓſit. Sapiẽs ergo eſt qui nouit tacere. Alliga moneo ſmonẽ tuũ. ne luxuriet ne laſciuiet: ⁊ in multiloquio peccata ſibi colligat. Sit reſtrictior ⁊ ripis ipſius coherceaꝰ. Cito lutũ colligit annus exundans. Sit tibi grauitas in ſenſu in ſermone pondus: atq₃ in verbis modus. Hec autem ſi cuſtodieris: eriſ mitis mãſuetus ⁊ modeſtus. Cuſtodi cor et retine linguam Bona enim poſſeſſio: mẽs bona. Sepi ergo hanc poſſeſſionem. ⁊ muni eam vndiq₃ ne irruant in eam ⁊ captiuam ducãt irrationabiles corporis paſſiones. Cuſtodi quantum potes interiorẽ hominem tuum. Noli cum quaſi vilem negligere ac faſtidire: quia precioſa poſſeſſio eſt: ⁊ merito pretioſa: cuius non caducus fructus

ꝛ tempoꝛalis.ſed ſtabilis atq; eter ne ſalutis eſt. Si vis bene cuſtodi-re.tace pri⁹ ꝛ audi ꝛ nõ delinquas in lingua. Graue malum.vt aliqs oꝛe ſuo condẽnetur. Etenim ſi ꝓ otioſo verbo reddet vnuſquiſq; ra tionem in die iudicij:q̃to magis ꝓ verbo impuritatis ꝛ turpitudinis ꝛ impietatis. Videamus ꝛ rõnem ponamus ꝓ otioſo ſilentio. Eſt.n. fructuoſum ꝛ negotioſum ſilentiũ. Tacẽdo.n.apud hoĩes:meli⁹ loq-mur deo. Multe enim ꝯtemplatio nes ſũt quibus aĩa deuota deo ta cendo.mirabiliter paſcit. Dauid ꝓpheta docuit nos.tanq̃ in ãpla domo de ambulare in coꝛde nr̃o ꝛ conuerſari cum eo tanq̃ cũ bono contubernali:vt ipſe diceret ſibi et loqueret ſecũ. Dixi cuſtodiã vias meas. Moyſes in ſilentio loqueba tur ꝛ in otio operabatur. Quando ergo iuſtus ſolus:qui ſemp cũ deo eſt: Quõ ſolitarius eſt qui nunq̃ ſeparatur a xp̃o: Quando autẽ fe riatur a negotio: qui nunq̃ feriat a merito quo conſumat negotiũ. Quibus aũt locis circũſcribit.cui totus mundus. diuitiaꝝ poſſeſſio eſt: Qua extimatione diffinit qui nec operarione compꝛehenditur: Nunc quidẽ de deo cogitat ꝛ ſan ctis angelis eius. atq; de imarceſſi bili gloꝛia eterne beatitudinis.nũc vero de verſutijs diaboli de pecca tis ſuis de hoꝛa moꝛtis. de penis i ferni.de die tremendi iuditij. nunc de pꝛofunditate diuinarũ ſcriptu rarum de natura virtutũ de cõpo ſitione moꝝ bonoꝛũ. Quã gloꝛio ſum tale ſilentium:vbi eloquia do mini eloquia caſta ſũt: Eſt igit ta cendi ꝛ loquẽdi mod⁹. Bona mẽs ꝛ verecunda vt loquat.multa pri⁹ conſiderat quid.dicat. ꝛ cui dicat quo loco ꝛ tempoꝛe. Merito ſapi-ens dicendus eſt qui nouit temp⁹ loquẽdi. Unde bene ait ſcriptura. Homo ſapiens tacebit vſq; ad tẽ pus. Ideo ſancti domini q ſciebãt quia vox hominis plerũq; peccato iuncta eſt: ꝛ initium erroꝛis huma ni.ſermo eſt hominis tacere ama-bant. Deniq; ſanctus dauid ait. Poſui oꝛi meo cuſtodiã. Pꝛophe ta cuſtodiebat. ꝛ tu non cuſtodies. Potes autem cuſtodire ſi cito nõ loquaris. Lex dicit. Audi iſrael do minũ deum tuum. Audi eniꝫ dixit ꝛ nõ loquere. Tue enim etatis eſt tacere ꝛ obedire.nec tamen de ma ioꝛis ſententia iudicare. Scriptum eſt iteruꝫ. Audi iſrael ꝛ tace. Iſaac deferrebat patri ſuo honoꝛẽ ꝛ obe diens eius voluntati. non recu-ſabat moꝛi. Jeſus vero naue ſedu lo obſequio moyſen venerabatur ꝛ obediens exiſtens in omnibus. tantam gratiã apud deum meruit vt illius ſucceſſoꝛ ad regendũ dei populuꝫ eligeret. Heliſeus relicto aratro mactatis bobus vocantem heliam ſecutus per veram mitẽq; obedientiam.ad tantaꝫ moꝝ aſcẽ dit celſitudinem:vt ſpiritus tã ex-celſi magiſtri dupliciter in bono di ſcipulo requieſceret. Abraam vero ille fidelis ſenex ad iuſſioneꝫ domi

ni reliquit terram natiuitatis ſue ⁊ d̄ɔuis in multis locis frequentes iniurias graueſq; perpeſſus foret labores. nunquā cepte obedientie penituit. In tantum enim per obedientiam ⁊ fidem placuit deo vt ei de chriſto primum repromiſſio fieret. Ipſe demum dominus noſter ieſus chriſtus. in factis dictiſq; ſuis multum nos obedientiam docet. Uera enim ſubiectio ꝑpter deu; proprie voluntatis ē mortificatio. dum abiecta ⁊ indigna de ſe credit. ⁊ deo acceptabilem. hominibuſq; dulcem obedientiam parit. Deniq; voluntas propria ex liberi arbitrij preſumptione deſcendēs obſtinatis ⁊ inobedientibus ipſa bona in peccatum conuertit. Uir bonus cu; bonis ſuis omnibus habere obedientia; ſtudeat. Scriptū quippe eſt. Melior eſt obedientia q̄ victime ⁊ aſcultare magis quā offerre adipem arietum. Quonia; quaſi peccatum ariolandi eſt repugnare ⁊ quaſi ſcelus ydolatrie nolle acquieſcere. Cernis quantum ⁊ quale ſit inobedientie malum: qđ ydolatrie magiciſq; comparat̄ artibus? Adoleſcentes qui tali repleti ſunt malo: ſubdi ſenioribus dedignant̄ facta. ꝓo eoꝝ aut dcā: tumida ⁊ erecta ceruice nō obſeruāt ſed diiudicāt. nō venerando exaltāt. ſ; ſpnēdo exultāt. S; nō impune. Inde enim euidenter deficiunt vnde miſeri proficere debuerunt. Hoc autem vult deus vt homo p hominem doceatur ⁊ minor maiori ſubdatur. Si enim angelus angelo imperat. ⁊ inter iubentem et obedientem ſumma manet ſemper concordia. videat ille q̄ grauiter peccat. qui debitam exhibere ſuis maioribus reuerentiam non curat. De interitione namq; illorum qui non obedientes ſunt: et ſuos ſeniores ſuoſq; patronos deſpiciunt. multa dici potuiſſent niſi promiſſe breuitatis memor illa ſtudioſe preterirem. At quid plura? Una eni; ſententia obedientibus ⁊ inobedientibus ſufficere poteſt: q̄ per ſe veritas loquitur dicens. Qui vos audit me audit. ⁊ qui vos ſpernit. me ſpnit. Inde illi gaudeant gaudio magno. qui ſeniores ſuos venerationi habent ⁊ honori propter chriſtum. Multi nam q; de virtute obedientie multa ſcripſerunt. inter quos ſanctus pater noſter benedictus de ea tam terribiliter locutus eſt. vt fratrum etia; bene obedientiu; corda. pre nimio timore concuti valeant. Sed ⁊ ille ſummus melliflui oris gregorius mirabiliter ſuper exaltat ⁊ magnificat eam. demonſtrare autem volens quanti ſit meriti obedientia ita ait vir eloquens. Sola namq; obedientia virtus eſt. qui virtutes ceteras menti inſerit. inſertaſq; cuſtodit. Unde primus homo preceptum qđ obſeruaret accepit cui ſi vellet ſe obediens ſubdere. ad eternam beatitudinem ſine labore perueniret. Deīde idē doctor ꝟba q̄ locut⁹ ē ſpūſſctūs p os ſamuelis ſu

perius poſita exponēs dixit. Obediētia quippe victimis iure pponit: quia p victimas aliena caro: per obediētiā vero volūtas ppria mactatur. Tanto quiſqz deuz citius placat quāto an oculos ei[9] repſſa arbitrij ſupbia gladio precepti ſe imolat. Quo ptra ariolādi peccatū inobediētia dixit: vt quāta ſit virtus obediētia demonſtret. Ex aduerſo eni meli[9] oſtēdit: quid de eius laude ſentiat. Si enim quaſi peccatū ariolādi ē repugnare: et quaſi ſcelus ydolatrie: nolle acqeſcere: ſola obediētia eſt q̄ fidei meritum poſſidet: ſine q̄ quiſqz infidelis conuincit et ſi fidelis eē videat. Hinc p ſolomonē dicit in oſtēſiōe obediētie. Uir obediēs loquit victorias. Uir quippe obediēs victorias loquit: quia dum aliene voci hūiliter ſubdimur noſmet ipſos in corde ſuperam[9]. Hinc veritas in euāgelio dixit. Eū q venit ad me nō etiā foras: quia nō veni facere volūtatē meā: ſed eius q miſit me. Quid enim ſuū faceret ſi eos q ad ſe veniūt expuliſſet: Quis āt neſciat qm̄ voluntas filij a patris volūtate nō diſcrepet: Sz qm̄ primus hō quia ſuā voluntatem facere voluit: a paradiſi gaudijs exiuit. Secūdus ad redēptionē hoiem veniēs: dū ſe voluntatē patris et nō ſuā facere oſtēdit: pmanere nos[9] intus docuit. Cū igitur nō ſuā ſz voluntatem patris facit: eos q ad ſe veniūt foras nō eijcit: quia dū exemplo ſuo nos obediētie ſubicit: viaz nobis egreſſiōis claudit. Hinc rurſum ait. Nō poſſum ego a meipſo facere qcq̄: ſed ſicut audio iudico. Nobis quoqz obediētia vſqz ad mortē ſeruanda precipit. Ipſe autē ſicut audit iudicat: tunc quoqz obedit cū iudex venit. Ne igit vſqz ad pñtis vite terminū obedientia laborioſa appareat redemptor noſter indicat: quia hāc cū iudex venerit ſeruat. Quid ergo mirum ſi peccator hō obediētie in pñtis vite breuitate ſe ſubiecit: qñ hāc mediator dei et hoiem etiā cū obediētes remunerat: nō relinqt: Sciendū vero eſt nunq̄ p obedientiam malū debere fieri: aliqñ aūt p obedientiā qđ agit bonū: debet intermitti. Neqz enim mala arbor in paradiſo extitit quā deus hoi nō tāgere interdixit. Sed vt melius per obediētie meritū hō bene pditus creſceret dignū fuerat vt hūc a bono phiberet quatenus tāto veri[9] hoc qđ ageret virt[9] eēt quāto et a bono ceſſans: auctori ſuo ſe ſubdi tū hūilius exhiberet. Sed quia non nunq̄ nobis huius mūdi pſpera: nōnunq̄ iubent aduerſa. Sciēdū ſūmopere eſt: q obediētia aliquādo ſi de ſuo habeat aliqd nulla ē: aliquādo aūt ſi de ſuo nō habeat minima eſt. Nā cuz huius mundi ſucceſſus precipit: cū locus ſupior impatur: is q ad percipienda hec obedit: obediētie ſibi virtutē euacuat ſi ad hoc ex pprio deſiderio anhelat. Neqz enim ſe ſua obediētia dirigit: qui ad percipienda huius vite pſpera libidini pprie ambitionis ſeruit. Rurſum cū mundi deſpectus precipit: cū pbra adipi

ſci ⁊ ꝯtumelie iubenť:niſi ex ſeipſo anim⁹ appetat:obedientie ſibi me ritū minuit:qui ad ea que in hac vita deſpecta ſunt:inuitus nolēſqȝ deſcendit. Ad detrimentū quippe obedientia ducitur:cū menteȝ ad ſuſcipienda pꝛobꝛa huius ſeculi: nequaꝗ̄ ex parte aliqua etiaȝ ſua vota cōmittanť. Debet ergo obediētia aliqd ex ſuo in aduerſis habere:⁊ rurſum in pꝛoſperis ex ſuo aliquid minime habere: q̄tenus ⁊ in aduerſis tāto ſit gloꝛioſioꝛ: quāto diuino oꝛdini ex deſiderio iūgitur:⁊ in pꝛoſperis tanto ſit veriox: quāto a pꝛeſenti ipſa q̄ꝫ diuinitus pcipit gloꝛia funditus mente ſeparať. Hec ergo tanti doctoꝛis euidētiſſimis aſſertionibus: moyſes ⁊ paulus ꝓculdubio teſtanť. Que re ⁊ lege quid vterqȝ eoꝝ fecerit. Verūtn̄ inter hec ſcire opoꝛtet: ꝙ innocuis mētibus virtus ſemper obediētie iungiť: dn̄o teſtante qui ait. Oues mee me audiūt ⁊ ego cognoſco eas:⁊ ſequunť me. Redemptoꝛi igiť ſuo nō obedit q innocēs nō eſt:⁊ innocens eē nō poteſt:qui obedire ꝯtēnit. Sed neceſſe eſt vt ipſa obediētia nō ſeruili metu ſed charitatis affectu fiat: nō terroꝛe pene:ſed amoꝛe iuſtitie. Nulla qppe innocentia nulla vero obedientia eſt:niſi in eis charitas fulgeat: que virtutes oēs trāſcendit. Sepe enim falſa obedientia ſub timoꝛis ſpecie palliatur. Igiť ſi videris iuuenculū deſidem ad obediendūȝ: ⁊ velocē ad loquendum. Non dubites eū varijs animi paſſionibus pꝛeſertim ſuperbie peſte laboꝛarē. In obedientia enim ſeqtur ſupbiā matrē ſuam:ſicut habes. Equus ī domitus euadet durus ⁊ filius remiſſus euadet pꝛeceps. Sicut ſupbia equi indomiti ꝑcipitio pꝛona eſt:ita laſciuia adoleſcentis in diſciplinati:in peccati ruina pꝛima eſt. Loquere in maioꝛ natu decet enim te. Adoleſcens loquere vix ī cauſa tua cū neceſſe fuerit. Si bis interrogatus fueris:habeat caput reſponſum tuū. In multis eſto q̄ſi inſcius ⁊ audi tacens ſimul:⁊ loq in medio magnatū nō pꝛeſumas: ⁊ vbi ſunt ſenes nō multum loquaris. Ante grandinē pꝛeibit coꝛuſcatioꝛ ⁊ ante verecūdiam pꝛeibit gratia:⁊ pꝛo reuerētia accedet gratia bona. Ex his nāqȝ verbis ſapiētie intelligere potes:quantū virtutes ſuperius poſite: minoꝛem etatem adoꝛnent. Pueri enim a puritate dicti ſunt:⁊ decet vt regnent in eis ſimplicitas:⁊ innocentia:⁊ puritas hoc eſt virginitas. Cum his creſcant ⁊ in his perſeuerent: vt mereantur. ſequi agnum quocunqȝ ierit. Adoleſcentes autem iuxta nominis huius interpꝛetationem: per dies ſingulos in bonis operibus creſcentes: verecundiam diligant:taciturnitatem cuſtodiant:ſimulqȝ in exhibenda obedientia nimis ferueāt. Iſtas quippe virtutes in pꝛimo conſtituimus loco: velut quedam incrementa bonorum operum:vt per eas ad caſtitatem ⁊ humilitatem ⁊ patientiam: que ſecundam partem optinent:

recto tramite valeant peruenire.
Caſtitas igitur quia vterq; ſexus
vitio libidinis egrotat: niſi aliaru;
virtutum ope fulciatur: facile labi
tur. Et proînde nimio ſtudio ſeruã
da eſt: quia ſemel amiſſa: non repa
randa eſt. Prima nanq; tela ſunt
oculorum: ſecunda verborum. In
deſiderijs enim eſt omnis otioſus:
⁊ deſideria occidunt pigrum. Et
ideo ſuffragatur ei plurimum ve
recundia: que cuſtodit oculos: ⁊
taciturnitas que retinet linguam:
atq; obediẽtia que mentem occu
pat: corpuſq; fatigat ieiunijs vigi
lijs ⁊ orationibus ⁊ opere manu
um. Sed neceſſariam pre omnib9
habet humilitatem: qua conſeruẽ
tur habita vſq; in fine;. Multi.n.
in ipſa ſenectute per ſuperbiam in
luxuriam ceciderunt. Qua de reli
mendũ eſt ⁊ cauendum: ne ſubitus
calor ſuperet longum tẽpus: ⁊ ipu
dicos ſenes etas laſciua condem
net. Tenenda eſt itaq; ſemper hu
militas: cuſtos pudicitie: mater pa
tientie. Sine cauſa laborat: q vir
tutes ſine humilitate congregat.
Uera aũt patientia niſi per pfun
dam humilitatẽ: nec acquirit nec
tenetur. Hanc vero quiſquis ve
raciter habet: nec beneficio celle:
nec profugio ſolitudinis indiget: ⁊
ſi ei aduerſitat aliqd acciderit: nõ
contriſtat: ſed adhuc diligenti de
u; omnia cooperant in bonũ. Iſte
timet in pſperis gaudet in aduer
ſis. Amat ⁊ adiuuat ſe pſequẽtes:
q2 eum patientia ⁊ benignitas co
mitantur velut indiuidue comi
tes. Si quis igitur habet anima;
virginalem: ⁊ amator eſt pudicitie
non debet mediocribus eſſe contẽ
tus: que cito exoleſcunt: ⁊ exorto
caumate creſcunt: ſed perfectas
virtutes ſequatur: vt lumen ha
beat ſempiternum. Qui enim pro
ficere ſtudet ſemper inuenit quo
creſcat ⁊ per dies ſingulos ſeipſo
melior fiat. Adoleſcens profice:
mancipatus es chriſti ſeruitio ⁊
cepiſti magna agere. ⁊ excelſa imi
tari: cõfortẽ cor tuũ: ⁊ viriliẽ age.
Magna tibi dabiẽ gloria poſt vi
ctoriã. licet lubricũ ſit iter p qd in
cedis. tñ de domini auxilio confi
dẽs deſere yma ãntũ vales: ⁊ ſum
ma petere nõ deficias. neq; tepe
ſcas: vt gradum perfectiõis poſſis
aſcendere. ad quã non niſi multis
laboribus peruenitur. Euge nunc
euge initia tranſcende. et ad ſupe
riora tende. vt deo in voce exulta
tionis canticum graduum cantes.
Tibi vero de radice ad cacumẽ fe
ſtinãti liber patet igreſſus ad illas
quatuor virtutes principales: que
in adoleſcentibus inchoantur: in
iuuenibus augentur: in ſenibus
perfitiuntur: quia matura etas
laboribus exercitata ia; nouit per
experientiam: quod didicit per ſci
entiam. Inde non immerito: pru
dentiam ⁊ fortitudinem: iuſtitiam
⁊ temperantia; in tertio conſtitui
mus gradu: quia per eas maxime
inſtruuntur mores ⁊ bene viuen
di magiſterium docetur. Sed ex

his pꝛudentia: veritate delecta-
tur. Juſtitia dilectionem dei ⁊ pꝛo
ximi ſeruat. Foꝛtitudo metuꝫ moꝛ
tis contemnit. Temperantia affli-
ctionem carnis temperat. Prima
enim intelligit. Secunda bene vi-
uit. Tertia appetitum cohibet.
Quarta modum imponit. Tres il
le ſuperioꝛes quod honeſtum eſt
operantur. Hec autem quarta:
decoꝛum agit illud: quod ex ra-
dice honeſtatis pꝛoficiſcitur. Si
quidem pꝛudentia: agnitio eſt ve
re fidei: ⁊ ſcientia ſcripturarum:
in qua intueri opoꝛtet illud trimo
dum genus intelligentie: quoꝛum
pꝛimum eſt hiſtoꝛicuꝫ ſecundum
alegoꝛicum: tertium ſuperioꝛ ille
intellectus quem dicunt anagogi
cum. Juſtitia vero eſt deum time-
re religionem venerari: honoꝛem
ferre parentibus patriam diligere
cunctis pꝛodeſſe: nocere nulli fra-
terne caritatis vinculum tenere:
pericula aliena ſuſcipere: opem fer
re miſeris: bonis viciſſitudinem re
pendere: equitatem in iudiciis cõ-
ſeruare. Foꝛtitudo autem eſt ani-
mi magnitudo: contemptus hono
rum: vel diuitiarum. Hec aduer-
ſis: aut patienter cedit: aut reſiſtit
foꝛtiter. Nullis illecebꝛis edoma-
tur: malis aduerſis non frangitur:
non eleuatur ſecundis: inuicta ad
laboꝛes: foꝛtis ad pericula pecuni
am negligit: auaritiam fugit: con
tra in viſa pericula animuꝫ pꝛepa-
rat: moleſtiis nullis cedit: gloꝛie
cauet appetitum. Sed inter has
temperantia eſt nimis pulchꝛa vir
tus. Eſt enim modus vite etiam
in omni verbo vel opere. Hec au-
tem ſobꝛietatis ⁊ verecundie co-
mes eſt: que alio nomine vocatur
modeſtia. Humilitatis regulaꝫ cu-
ſtodit: tranquillitatem animi ſer-
uat continentiam ⁊ caſtitatem di
ligit fouet decus ⁊ honeſtatem: re-
ſtringit ratione appetitum: iraꝫ cõ
temnit: nec rependit contumeliaꝫ.
His tu: plagis celi: includere ho-
mo dei: his tu armis bellatoꝛ chꝛiſti
accingere: pꝛotegere ⁊ oꝛnare. Jſte
currus igneus te foꝛtem militem
geſtabit conſumato curſu ad celi
palatium vt aſſiſtas regi tuo: cui
certaſti bonum certamen: fideꝫ ſer
uaſti. Bene rege hanc quadrigaꝫ
virtutum ⁊ ſede in ea firmus: vt
iſto vehiculo vehi altius ⁊ intro-
duci valeas ad tricameratam do-
mum in ſummo mõtis vertice col-
locatam. Hanc dico firmam fidẽ:
ſpẽm in concuſſam perfectam cha
ritatem: que omnem ſeruilem fo-
ras mittit timoꝛem: vbi viam mã-
datoꝛum dei dilatato coꝛde curri
tur. Hinc anima iuſti ſedes ſapiẽ-
tie facta plano moderatoqꝫ inceſ
ſu. poꝛtat deum ſeſſoꝛem ſuum.
Huic autem viuere chꝛiſtus eſt ⁊
moꝛi lucrũ. Vir diſcret⁹ ⁊ contem
platoꝛ trãſit quotidie: viſionemqꝫ
mirabileꝫ cernit. Trahitur a deo:
⁊ ardenti deſiderio currit poſt eũ.
Si autem iuxta montem excel-

ſum:haneqȝ pulchram domuȝ in habitaueris:poteris ⁊ tu ſepiſſime intueri terram illaȝ ꝓmiſſionis ter ram lacte ⁊ melle manantem. vbi verus iſrael moraꝛ.⁊ veritatis pa bulo in eternū paſcitur. Sed tu di cis mihi. Quare fidem in primo lo co non poſuiſti:que eſt in xpiana a mina fundamētum oīm virtutuȝ: Facerem vtiqȝ:niſi fides creſceret. Niſi autem fides creſceret:apoſto li domino minime dixiſſent. Adau ge in nobis fidem. Continua enim operatione virtutum ⁊ aſſidua me ditatione ſcripturaꝝ ſanctaꝝ fides eruditur ⁊ erudiendo illuminaꝛ:⁊ illuminando augetur ⁊ augendo perficitur ⁊ perficiendo ſtabiliꝛ:ita vt nullo turbine hereſeos vel per ſecutione moueaꝛ de loco ſuo. Igi tur priuſq̄ homo per fidem cogno ſcat creatorem ſuū:ignorantia ma ter omniū vitiorū ei⁹ poſſidet ani mam. Ergo ignorantia nox ē:fides vero dies. Sicut dies creſcit p ho ras:ſic homo augeꝛ per illumina tioneȝ diuine gratie:⁊ per documē ta matris eccleſie. Primū itaqȝ ſin cera radix ſcē fidei in terram hūa ni corporis plantaꝛ:cui inſeriꝛ ra muſculus ille bone arboris:ideſt ti mor dn̄i:q diciꝛ initiū ſapie. Cum hoc incipit.⁊ cū iſto aſcendit vſqȝ ad plenitudinē luminis. Cumqȝ fi des adulta fuerit plena: velud q̄ daȝ magna arbor diuerſa in ſe ha bens poma ex quib⁹ reficitur ani ma plēa deo: tūc adheret ei timor ille ſanct⁹ eterne charitatis. qui p manet in ſeculū ſeculi. Hec eſt eniȝ fides illa que p dilectionē opatur. vt hō noua creatura effitiaꝛ:fides prudentiſſima ⁊ inuictiſſima:q̄ in ter verba alteratiōis:in tpe perſe cutiōis:vel in die neceſſitatis ſupa ri non pōt. Qua pp fides firma ⁊ charitas plena fide: comites ⁊ in ſeparabiles ſorores:cūcta in ſe ge nera ꝟtutū cōtinētes viꝝ pfectuȝ effitiūt quantū poſſibile eſt eū pſi ci in hac vita plena miſerijs ⁊ erro ribus. Iſte illud apoſtoli in verita te dicere pōt. Quis nos ſepabit a charitate xpi: Tribulatio: an an guſtia:an perſecutio: an fames:an nuditas:an piculū:an gladi⁹: Cer nis enim q neqȝ mors: neqȝ vita neqȝ angeli:neqȝ principatus:neqȝ poteſtates neqȝ virtutes:neqȝ iſtā tia:neqȝ futura neqȝ fortitudo:ne qȝ profundum:neqȝ altitudo:neqȝ alia creatura poterit nos ſeparare a charitate dei q̄ eſt in xpo ieſu do mino nr̄o. Hec aūt diſciplina bōe vite ⁊ recta ſeries virtutū. Iſta eſt via regalis p̄cedentiū patrū trita pedibuſ:ambula in ea. O grex ado leſcentium noli declinare ab ea ne qȝ ad dexterā neqȝ ad ſiniſtrā. Il le qdem ad ſiniſtrā declinat: q vi tia ſub ſpē virtutū latentia ſumo pere nō deuitat. Per hec enī mul ti decipiunꝛ ⁊ ignorāt ſe eſſe dece ptos. Itaqȝ dupliciꝛ rea eſt anima ſi ⁊ bonum non facit vū ſpirituali ter viuat ⁊ lateat. Superb⁹ vult ſe credi conſtantem. Prodigus libe ralem:temerarius fortē. Inhuma nus parcū guloſus humanū. In prudentia conſtantie ſibi nomen aſ

ſcribit. ꝑpacitas appellationem li-
bertatis oſtendit: eloquẽtiã verbo
ſitas fingit ⁊ curioſitatis malũ ſub
ſtudij ſpũalis colore deliteſcit. Nã
interdũ ſub pretextu iuſtic: crude-
litas agit ⁊ putat eſſe ꝟtus: quod
nimiꝝ eſt vitiũ. Sicut remiſſa ſegni
ties manſuetudo eſſe credit ⁊ qđ
agit torpens negligentia putatur
agere indulgentia pietatis. Jreȝ ti
mor ſub ſpẽ obediẽtie occultat: et
dicit virtus humilitatis qđ tñ vi-
tiũ eſt timoris. Porro vitiũ inquie
tudinis virtutẽ ſe vult vocari ſoli
citudinis. Et precipitatiõis facili-
tas feruor boni ſtudij creditur. Et
bene agendi tarditas. ꝯſilij mora
eſſe videt cũ tamen iſta ſit virtus.
illa vitiũ. Hec ⁊ ſi humanitus poſ-
ſunt diſcerni. tamen ſine dono dei
quãtũ mihi videt, nec ꝟtutes poſ-
ſunt haberi vel appeti: nec eaꝝ ſi-
militudines que ſunt vitia ꝟtutes
imitantia: declinari. Sed ſciẽdum
eſt ꝙ quadam ſumme ꝟtutes ſũt.
Nam a qbus habent. vtiqȝ vera-
citer habent. Doctrina ieiuniũ ca
ſtitas ſciẽtia ⁊ his ſimilia. medie ꝟ
tutes ſunt q2 ad vtilitatẽ ⁊ perni-
tiẽ poſſunt haberi. Non poteſt eẽ
veritas cũ mendatio. pudor cũ pe
tulantia. fides cũ perfidia. caſtitas
cum luxuria. Aduerſus impetꝰ vi
tioꝝ contrarijs eſt virtutibus pu-
gnandum. Contra luxuriã adhibe
tur cordis munditia: ꝯtra odiũ di-
lectio. cõtra iracũdiã patiẽtia. con
tra timorẽ fiductie ꝟtus. ꝯtra torpo
reȝ feruor boni ſtudij. Opponatur
triſtitie gaudiũ accidie fortitudo.

auaritie largitas. ſuperbie humili-
tas. Principaliũ ſeptẽ vitioꝝ regi
na ⁊ mat ẽ ſupbia q̃ oĩm deterior
tanto in imo iacet. quãto in alto ſe
erigit. Septẽ ꝑncipalia pariũt de
ſe multa vitia. que ita ſibimet qua
dã cognatione iungũtur. vt exalte
ro alteꝝ oriatur. Superbia ſicut ẽ
origo oĩm criminũ. ita ruina cũcta
rum ꝟtutũ. Ipſa eſt in pctõ ꝑma:
in cõflictu poſtrema. De ſuperbia
naſcit arogantia q̃ tam in factis q̃
in dictis cauẽda ẽ. Ve ei q ſibi ma
gis q̃ deo placere ſtudet. Per ce-
nodoxiã maxime ſubicit ſibi diabo
lus monachum: q2 ꝑ eã ab humili-
tatis culmine deicit. Sũma itaqȝ
ꝟtus monachi humilitas. ſummũ
vitiũ ẽ ſupbia Supbiendo cõten-
dendo ⁊ dimicando murmurãdo.
detrahendo ſuſurrãdo negligẽdo
cõtẽpnẽdo ⁊ ꝑprias volũtates fa
ciẽdo infinitas monachi q nũc ſũt
culpas incurrunt. Hinc ẽ ꝙ ex ho-
rũ magna multitudine q ſeculũ d
ſerunt rari valde inueniunt qui
mortificatis vitijs aſcendere cõtẽ-
dant ad perfectionẽ ꝟtutũ. Hec
autẽ ſignificant illa ſexcenta milia
armatoꝝ q de terra egipti educti
ſunt duo aũt ſolũmõ hoĩes. i. ioſue
⁊ caleph ex illis oĩbus terrã ꝑmiſ-
ſiõis ingreſſi ſunt regredi ãt nolen
tes in egiptũ. ꝓſtrati ſm deſerto di
uerſis generibꝰ mortiũ interierũt
Per egiptũ ĩtelige mũdum. Per
pharaonẽ diabolũ: q ẽ rex ſup oẽs
filios ſupbie: ꝑ mare rubrũ. ablutio
nẽ pctõrũ oĩum. ꝑ egiptios in eo
mortuos. ipſa pctã q̃ ſunt exercitꝰ

Suꝑbia

pharaonis. Tu quidē iā egiptum deſeruiſti pharaonē fugiſti: ⁊ lot⁹ a ſorde tua: ſubuerſis currib⁹ canticū letitie domino ceciniſti. Tandē ingreſſus ſolicitudinē ad montē ſinay p̄ueniſti: vbi data ſunt tibi precepta vite ⁊ inſtituta celeſtis diſcipline q̄ corā deo ⁊ ſanctis ei⁹ tu pollicitus es obſeruare. Quāuis oīa feceris nolitū tñ eē ſecur⁹. Multa habenť p̄icula in ipſa qua incendis heremo. Ibi certe igniti ſunt ſerpentes q̄ p̄cutiūt ⁊ interimunt murmuratores. Ibi lepra q̄ inficit ⁊ deturpat detractores ⁊ ſuſurronoes. Ibi ſeu⁹ gladius: q̄ deuorat fabricatores idoli ⁊ cultores illos vȝ monachos q̄ ſectanť auaritiā q̄ ydoloꝝ eſt ſeruit⁹. Hanc dicit apoſtolus: radicem oīuȝ malorū. Scito tñ q̄ nō niſi tepidiſſimos monachos illud vitiū apprehēdit ⁊ tu caue: ne preter victū ⁊ veſtitū aliud aliq̄d neqȝ hēas neqȝ velis habere. Deteſtare ſup̄biaȝ: fuge cōtētionē. Rectores monaſterij dilige vt parētes: time vt dn̄os: crede eē ſalutare qđ iniungūt. Sȝ hec cuſtodire nō poteris niſi p̄us te ſtultū fatias vt ſis ſapiēs: nihil. ſ. diſcernēs nihil iudicās ex his q̄ tibi fuerint imparata: ſed cū oī ſimplicitate ac fide ſemp̄ obedientiam exhibeas. Illud tātūmō ſctm̄ illud vtile illud ſapiēs iudicās. qđ tibi vel lex dei: vel ſenioris examen indixerit. Terreat te illoꝝ exemplū: q̄ aduerſus moyſen rebellauerūt: quoꝝ alios celeſtis flāma cōbuſſit: alios ſūt infern⁹ viuētes ſuſcepit. Deſitiet mihi tp̄s: ſi velim oīa p̄ oīa pādere. Illud tibi inculcādū video: q̄ dū viuim⁹ inter laqueos currimus. Nuſq̄ꝫ tuta pax p̄dolor: nuſq̄ꝫ tuta q̄es vbiqȝ bella: vndiqȝ hoſtes. Pharao enim cū ſuis egiptijs retinet ereūtē. Clades ibi plurime in medio itinere q̄ impediūt nimis eūteȝ. In extrema vero parte: ante ip̄m hoſtes duri ⁊ fortes q̄ reſiſtere cupiūt: ne terrā p̄miſſiōis poſſis īntrare. i. amalech ſeon oc moab filij amō ⁊ latrūculi mōtis ſeir. Si forte his ſup̄atis per multos labores optimā ingreſſus fueris terrā: videbis qđ in ip̄a etiā nō valebis eē ſecurus Enimuero remanēt allophili: ⁊ alias incircuitu tuo reſeruat gētes in quib⁹ te de⁹ expiatur vt p̄ diligas eū: ſempqȝ manū eius reſpitias ne forte cū cōmederis ⁊ ſaturat⁹ fueris obliuiſcaris eū. Igiť p̄ ſeptē gentes q̄ ne ex illa terra expulſe ſunt. intellige ſeptē capitalia vitia quoꝝ duo carnalia ſūt. i. caſtrimargia ⁊ fornicatio: reliq̄ ſp̄ūalia. que in membris ſuis taliter diſtinguntur.

Gule cōpiſcentia in quinqȝ mōis diuidiť. Primo ſi an̄ tp̄s cibos q̄s appetat. Scđo ſi lautiores eſcas q̄rat. Tertio ſi diligenti⁹ quoſqȝ cōmunes cibos q̄s procuret. Quarto ſi viles eſcas nimium q̄s ſumat. Quinto ſi q̄ſqȝ ex deſiderio qđcunqȝ ſumat.

Fornicatio trimodo genere. Primum dum per voluntatis luxuriam commixtio expletur. Alterum dum ſola attractatione luxus car

nis per immūditiam prouocatur. Tertiū dū intentiōe turpiū cogitationū: nocturna qsq3 illusiōe polluitur. Est ⁊ q̃rtū gen⁹ iuxta scripturā: ſicut ydolatria et auaritia. Sed ⁊ omnis immunda pollutio fornicatio dicitur.

Filargiri a in gemina diſtinguit. pena .i. cōcupiſcentia rei augende: ⁊ in metu carende. Est ⁊ tertiū genus peſtis hui⁹: qñ monachus ex ipſis neceſſarijs ſine qbus viuere nō pōt plus d̃ſiderat habere q̄3 neceſſe ſit: aut ea volum⁹ in monaſterijs poſſidere: q̄ ſi eſſem⁹ in ſeculo minime habere valerem⁹.

Ire gñā tria ſunt. Unū qd ardet intrinſecus: alind qd in verbū ſine opis effectu prūpit: tertiū qd non vt illud feruēs ad horā dirigit̄. ſed p dies ⁊ tpa reſeruat̄. Ex illo qppe calor ⁊ indignatio ex iſto naſcitur odiū: q̄ oīa equali ſunt a nobis horrore damnāda.

Triſtitie vitiū in tres diuidit̄ ptes: quaꝝ p̄ma tēperata ē: ⁊ ratiōabilis de delictoꝝ penitudine ueniens. Altera pturbata ⁊ irrationabilis de anxietate met⁹. ſeu de deſpatiōe pctōꝝ exoriens. Tertia de irracūdia vel de illato damno ac deſiderio prepedito procedens.

Accidie gñā duo ſunt. Unū3 qd ad opus dei pigritare monachum ac dormitare cōpellit. Aliud quod vagari huc illucq3 facit: ac fugere cohortat̄: de fratrū cu3 qbus viuit ſocietate. Hec ſcilicet ſex vitia quadā inter ſe cognatiōe ſunt cōiūcta ita vt poris exuberātia. ſequētis efficiat̄ exordiū. Ex primo eni3 ſcdm: ex ſcdo tertiū: ⁊ ſic de ceteriſ. Et ſō ecōtra ſimili mō atq3 eadē rōe pugnādū ē: q2 primo deuicto: alid facilius de vincit̄. Et iſta vitia l3 inuicē ſibi ſint conexa ea q̄ dixim⁹ ratiōe ſpecialius tñ in tres copulas diuidenda ſunt. Caſtrimargie: fornicatio. Auaritie ira: triſtitie accidia peculiari conſortio federant̄. Sed his ſuperatis maior tibi reſtat pugna: et tanto grauior: quanto iſta amplius fuerint victa. Arripiendum namq3 tibi eſt: totis viribus iuge certamen: contra crudeliſſimam ⁊ triformem beſtiam .i. ſuperbiam: inanem gloriam ⁊ inuidiam: Cuius in vno corpore tria capita. ⁊ in ipſis capitibus dentes ferrei cominuentes omnia. O quā multos viros hec immaniſſima beſtia momordit ⁊ diecit: atq3 ſub pedibus ſuis conculcauit. Circūda itaq3 tibi fortem armatura3 vt poſſis ſtare contra tantam nequitia3. Indue tellorica charitatis. accigete gladio ſpiritus: qui eſt verbum dei. ſume ſcutum fidei: pone galea3 ſalutis. ⁊ ſpei in capite tuo. ſint pedes tui calciati in preparationem euangelij pacis: vt nullus in te pateat locus inſidijs potentis aduerſarij. Caput ſuperbie: ſicut caput vipere: furor eius vt furor draconis: ⁊ ſtatus eius letifer vt inſanabilis ſtatas reguli. Illud eni3 p̄ ſtaflatus ceteris: tres venenatas: ex vipereo ore ad feriendum educit linguas. Prima eos percutit q per trāſgreſſionis culpam cōtemp

tui habent diuina precepta. Scđa illos qui ex ꝯſeruatione mandatorum extollunt in elatione virtutū. Tertia eos qui per contumatiam mentis ſubdiꝰ dedignant maiorū imperijs. Quidā autem pro carnalibus quidam pro ſpūalibus ſupbiunt: et eſt vna ſupbia ſub diuerſo colore.

Zenodoxie alterum caput multiforme prodigiū ⁊ multiplex maluȝ diras voceſ ⁊ rugitus terribiles ex turgidis faucibꝰ quadriptito modo altius efflat. Nam ſunt qui habent dona: ⁊ donantē ignorāt. Et ſunt qui ſe dicunt pro ſuis precedētibus meritis dona accepiſſe nō ꝑ gratia largientis. Itē quidaȝ ſunt qui qđ nō habeant habere ſe ꝑ timorem exiſtimant. Sunt ⁊ alij qui ꝯtēnendo ceteros putant ſe habere aliqd ſingulariter. Sed iſta elatio ceteris pernitioſior eſt. de ſingularitate iactantie veniēs. Hec aūt dira lues q̄uis ſe ad alta erigat ⁊ impleat clamoribus aures: nō tam̄ ei iuxta q̄ꝫ habet extollentiā: eſt vis ⁊ potentia.

Ipa quoqꝫ inuidia duplices euomit flāmas. Hoc aūt caput tertiuȝ modo illū vrit qui meliori inuidet in id qđ ipſe non eſt. modo illū afficit q̄ quēlibet ꝯſimilē dolet ſibi eē equalē. Ut hec tria diſcernere valeas: iſta do tibi inditia. Superbia enim rubet. Zenodoxia albet: inuidia palet. Furor igneus in ſupbis ex indignatione: cādor in hypocritis ex ſimulatiōe: pallor in inuidis ex nimio dolore. His ita digeſtis rectius ſeptem criminalia vitia denotantur q̄ꝫ dinumerant: vt mihi videt: q: ſicut princeps ſeptē vitiorum diabolus: nos eoꝝ ſubdit poteſtatibꝰ. Ita xp̄s deus nr̄ ſpiritu ſeptiformis gr̄e plenꝰ a dn̄atu ipſorum eruit ⁊ ſibi ſubditos facit. Sȝ ſcire te oportet q: iſta vitia diuerſos ortus ⁊ diſſimiles efficientias hn̄t. Gula enim ⁊ fornicatio: q: nō niſi per corpus expleri poſſunt carnalia ſūt: ⁊ ideo corporali indigēt afflictione: ſimulqꝫ remotioribꝰ locis: vt velocius curari queāt. Auaritia ⁊ irā licet non ſint vnius nature: nam prior extra naturā eſt ſequēs aūt originale videt: q: homo iraſibile animal eſt. ſimili tn̄ oriunt modo. ſiqdem cōmotionis cauſas extrinſecus concipiūt. Triſticia et accidia nulla extrinſecus accedente ꝓuocatione generari ſolēt. Superbia zenodoxia atqꝫ inuidia ſine corporali miniſterio ꝯſumant. Ad hec curanda: que ſpūalia dicūtur multū ꝓſunt humana ꝯſortia. maxime ſi inter bonos prudēteſqꝫ viros. viuas: q illa ſemp redarguant Sed inter hec ſciendū eſt: ꝙ in quibuſdā ventris ingluuies: inquibuſdam fornicatio. principalem optiet locuȝ. In alijs ſupbia in alijs zenodoxia arcē tenet. In quibuſdā ira inquibuſdam auaricia ſeu triſticia aut aliquid eoꝝ ſibi tirānidē vendicat. Et ideo oportet vnūquemqꝫ nr̄m ſcđm qualitatē belli quo p̄ncipaliter infeſtatur: pugnam arripeꝛ ita vt aliuȝ neceſſe ſit aduerſus vitium qđ tertiū ponitur primū exer

cere conflictum. Alium ꝯtra quartum: ſeu quintum: ⁊ ita ꝑut vitia i nobis optinēt ꝑncipatū: vtqꝫ īpugnatiōis exigit modus: nos quoqꝫ oportet ordinem inſtruere ꝑliorūꝫ ⁊ ſic ꝯtra illud vnū fortiter pugnemus: vt alia a quibus minus ipugnamur non negligamus atqꝫ ita totis viribus laboremus: vt nō de noſtris laboribus: ſed de dei auxilio ꝯfidamus. Hoc enim modo ad puritatē cordis: ⁊ ad plenitudineꝫ ꝟtutū valeam⁹ xp̄o adiuuāte puenire. Illud ēt nō min⁹ te ſcire volo: q꞉ varie in oib⁹ ſunt ꝯſpartiones. Vñ alia vitia tranqllis ⁊ leuibus: morib⁹ alia duriſ ⁊ aſpiſ vicina ſꝫ. Sepe auteꝫ qđ iſtis placet illis diſplicet. Diabolus enim dū decipe quēqꝫ querit pri⁹ naturā vniuſcuiuſqꝫ intendit: ⁊ inde ſe applicat. Unde hoiem aptum ad peccatum inſpexerit ex ea quippe pte hoiem diabolus tēptat. qua eū ꝑ excreſcētem humorē facile ad vitia inclinari conſpicit: vt ſecūdū humoris cōſperſioneꝫ: adhibeat temptationē. Nullus ergo culpā nō extimet: qꝫ ex conſperſione ꝓpria ſuſtinet: ſed qꝫtum valet contra id qđ tollerat pugnet. Nam ſi cōſperſioni cedit. temptationi vel vitio nequaqꝫ reſiſtit. Igiꝭ conſtantes ⁊ duri mores. ſemper cōtra ſuꝑbiam irā ⁊ crudelitatem pariter repugnent. Iocūdi aūt. ⁊ leues cōtra inanē gloriā hypocriſim ⁊ falſam pietatē precipue certare ⁊ non ceſſent. Iſtud namqꝫ hoiuꝫ genus: laudis amore facili⁹ capitur. Nemini volunt diſpliceꝛ.

Omnes equanimiter portare vident̄ur. decipiunt: ⁊ decipiunꝭ ⁊ quanto hoibus placent: tanto fiunt deo odibiles. Scriptū eſt. Aſtuti ⁊ ſimulatores ꝓuocant iram dei. Boni. n. viri timentes deū idipſum qđ eſſe meruerunt. videri refugiūt. Sane laus humana bonos cruciat. malos letificat. Dupliciter aūt dānantur hypocrite ſiue pro oculta iniqtate: ſiue pro aperta ſimulatione. Nam ſemꝑ iacent hypocrite. Omne ſincerū permanet. Nam q̄ ſimulata ſunt diuturna eſſe nō poſſunt hypocrite foris candidi. intus ſordidi. Amator vaneglorie vñ poſſit laudari agere nō quieſcit. Nōnulli falſa opinione arrogantie. ſe perfectos eſſe exiſtimant dū non ſunt. qui obortis temptationibus innoteſcunt. Tanto qs ſit veritati vicinior. qꝫto ſe longius eē ab ea fuerit arbitratus. Eſt humilitas formidinis ⁊ ignorātie. q̄ non eſt laude digna. Hyprocrita verba ſanctoruꝫ habet vitā ſcōꝝ nō hꝫ cui ſemꝑ iactantia oculos qbus deus videri pōt claudit. Suꝑbis ⁊ libidinoſis plus dñatur diabolus. Tranſacta libido ſemꝑ ſui reliqt penitudineꝫ nunqꝫ ſatiaꝭ. ⁊ extincta reaccēdiꝭ. Ue illi qui tūc habuit terminū luxurie qñ vite. Quō vinū cōtra potantē facit. ⁊ poſtqꝫ ſurrexerit neqꝫ pes neqꝫ manus ſuū officiū tenēt ⁊ oīs eius ylaratio vertiꝭ in ruinā Uir ſuꝑbus nec decorabiꝭ. nec voluntatem ſuam perducet ad fineꝫ. Semper eniꝫ conſcientia ſerui dei humilis debet eſſe ⁊ triſtis. ſ. vt per

humilitatē nō ſuperbiat. ⁊ per vti
lē merorem cor ad luxuriam non
diſſoluat. Dei ſeruū ſine intermiſ-
ſione legere. orare ⁊ operari opor-
tet. ne forte mentem otio deditam
vitia ſibi preoccupent. Mens chri
ſto dicata ſic caueat mīora. vt ma
iora. q2 a minimis incipiunt qui in
maxima ꝓruunt. Satis delicate ſe
palpat q vult ſine labore magno
ſtudioq3 ꝯtinuo vel vitia ſupare.
vel virtutes acqrere. Anima autē
mole carnis p̄ſſa. ſicut difficile ad
virtutes ſurgit: ita facile ī vitia ca
dit: q2 iſta in imo ſunt: ille vero in
ſūma arce ꝯſiſtunt. Deniq3 nōnul
li quia nō pro dei amore ſeculo re
nunciant: laborare nō curāt. Uti-
nam quod mundū relinquimus:
voluntas ſit nō neceſſitas. Qui.n.
non rigida intentione monachi ꝓ
feſſionem ſectantur: quāto ſuperni
amoris propoſitum diſſolute appe
tunt: tanto pelinius a mundi amo
re denuo reducunť. Ex quib⁹ alij
corporis voluptatem: alij honorē
requirunt. Sed q ad hoc ꝯuerſa-
tioneȝ ſanctitatis pretēdit: vt alijs
quādoq3 preeſſe deſideret: iſte nō
diſcipulus xpi: ſed prauitatis ſecta
tor exiſtit. Ferre enim crucē ⁊ non
mori ypocritarū eſt. Ille autē qui
ſe pro deo duritie tradit monacho
rū: aſſiduis debet eſſe in orationi-
bus lachrimas ſuas deo: nō homi
nibus offerre: ieiunia in aurige mo
dū prolaſſitudine ⁊ viribus corpo
ris tēperare. Quapropter non pi-
geat te bone frater quantū potes
actibus ſanctis inſiſtere: vt laboris
tui fructus qn̄q3 poſſis recipere.
Hoc ſolum attende ꝙ monach⁹
factus es: ⁊ ideo ea age que mōa
chi ſunt. Inter eos cuȝ quibus vi
uis ſectare meliores. In omni gra
du ⁊ ordine optimis: ꝑmixta ſunt
peſſima. Animoſos ſenes ⁊ perti-
naces: quos vides in his abunda
re periculoſis tēporibus: noli imi-
tari. Mores vitāq3 illorū fuge: ne
tibi ſint in laqueū ⁊ ruinam. O ꝗ̄
multos iudices iſrael turpiter vitā
ſuam negligentes: rex babilonis in
terram captiuitatis ⁊ confuſiōis
poſſidet: ⁊ ꝗ̄ multi iuuenes ſpiritu
feruētes dn̄o ſeruiētes vim faciūt
celo: totiſq3 viribus ſibi diripiunt
illud. Utinam talium preconia iu-
uenū. noſtri imitarenť ſenes vt an
noſa redderet ſenecta: qđ tenera
fert ſponte adoleſcentia. Si tu vis
ꝓficere nō reſpitias qđ mali fati-
ant alij: ſed quid boni ipſe facere
debeas. Nonne cernis negotiato-
res ⁊ milites multa ſuſtinere peri-
cula: vt ad incertos honores ⁊ pe-
rituras diuitias ꝑueniant. Iſti qp
pe ſeruant cū anime diſcrimine: ꝗ
cum pluribus tribulationibus in-
ueniunt. Quid tibi dic rogo fatien
dū eſt: q venditis oībus pretioſaȝ
queris margaritā ⁊ emptū habes
agrū vbi theſaur⁹ latet quē fur au
ferre nō pōt: Neceſſe eſt tibi oēs ī-
ſidias p̄cauere ſolicite: ne ſi ruinaȝ
paſſus fueris: ꝓ gloria h̄eas igno-
miniam. Quāuis ſis in tuto noli
eē ſecur⁹. Freqn̄ter in media trā
qllitate vitiorū ſirtib⁹ incauti ⁊ viri
des obruūť. Quāta ꝓdolor aīan-

tia nutrit huius ſeculi deſtū:q̄ negligētes mōachos duris morſib⁹ dpaſcūt. Et qm̄ credo te poſſe pl⁹ proficere oratione:q̄ iſta noſtra exortatōe:addā ⁊ formulā orandi:vt legēdo ⁊ orādo eſurienti aīe duplicē tribuas refectionē:⁊ qd deſideras apud deū:facilius valeas optinere. Nimio eniȝ coactus deſiderio qd de ſalute tua habeo. iſtd ſupra vires meas aſſūpſi negotium: vt vinculis verboꝝ meoꝝ ad īſtructionē tuā patrū ſentētias colligerē. Hec tu meditare:hec in tabuliſ cordis tui ſcribe. Et vt ſcias ꝑ quā viā incedere debeas: ⁊ vt pficere poſſis ope:qd diſcis lectione: clama ad deū ſine quo nihil bōi agitur clama ꝑcor clamore magno in toto corde tuo:⁊ flebiliſ ſupplexqȝ tu ora hoc modo.

Pars tua ſumus dn̄e q̄ꝫ tuliſti d manu amorei in gladio ⁊ in arcu tuo. Gladius tu⁹ viu⁹ ⁊ efficax:arcus tuus incarnatio tua. Ibi eniȝ velut curuato ſapiētie ligno:⁊ ipa quodāmodo flexa diuinitate neruus carnis vehemēter extenſus:⁊ hūanitas ineffabiliter acta cognoſcit̄. Pars ḡ tua ſum⁹ ⁊ populus acqſitionis tue q̄ꝫ acqſiſti verbo ꝑdicatiōis tue: ⁊ miſterio incarnationis.

Incircūciſione dn̄i: nec neru⁹ rūpit̄ nec os cōminuitur:vt robuſtiora queq̄ꝫ ⁊ īfirmiora ſuētur illeſa. Aperit̄ autem cutis amputat̄ caro:ſanguis effundit̄:vt illecebroſa mollities caſtigetur. In carne quidem peccatū quod in ea manet intellige. Hec igit̄ verba circūciſionis ſpiritu non littera implebis ſi velamē excuſationis ⁊ diſſimulationis per cōpūctionē cordis ⁊ cōfeſſionē oris amoueaſ ſi peccati cōſuetudineȝ: correctione ꝯuerſationis abſcīdas:ſi deniqȝ vt neceſſariū eſt:occaſiones quoqȝ peccati ⁊ fomitem fugias ꝯcupiſcentiarum.

Tres riui ſalutis fluxerunt a corpore ieſu. verbum doloris in quo ꝯfeſſio. ſanguis aſperſionis. in quo afflictio. aqua emūdatiōis. in quo cōpunctio.

¶ Diui Ber. abbatis de vijs vite confeſſione. ſ. ⁊ obediētia. ⁊ primo de confeſſione ſermo.

Otas mihi feciſti vias vite adimplebiſ me letitia cū vultu tuo. delectatiōes in dextera tua vſqȝ in fineȝ. Ad te quidem libenter accedimus dn̄e ieſu: diſcipuli ad magiſtrum infirmi ad medicū. ad dn̄m ſerui. Tu es eniȝ magiſter ⁊ dn̄s cuius ſcola ē in terris ⁊ cathedra in celis. Tu es ille eximius medicus qui ſolo verbo reſtauras vniuerſa. Uias tuas domine demonſtra nobis ⁊ ſemitas tuas edoce nos. Uie eniȝ tue vie pulchre. ⁊ omnes ſemite tue pacifice. Beati qui ambulant in via tua domine virtutum. beatiores qui currunt viam mandatorum tuorum qui currunt in odorem vnguentorum tuorū. Exultas enim vt gigas ad currendam viam. ⁊ non ſolum currens. ſed et ſaliens in mon-

tibus tranſiliens colles. Exultaue runt gigantes philoſophi non ad currendā viam: ſed ad currendaꝫ gloriā vanā: euaneſcentes in cogitationibus ſuis: nō humiliati i virtutibus ſuis. Viaꝫ enim ſapientie neſcierūt neqꝫ meminerūt ſemitarū eius. Nō enim in chanaā: neqꝫ viſa eſt in theman. Maledicti qui dixerūt dn̄o ieſu recede a nobis: ſcientiā viaruꝫ tuarum nolumus. Nos querimus te de die in diem: ⁊ ſcire vias tuas volumus. Principales vie tue due ſunt: confeſſio ⁊ obedientia. In cōfeſſione crimina lauantur. In obediētia virtutes ſolidantur. Bonū anime ornamentum confeſſio: que peccatoreꝫ purgat: ⁊ iuſtum reddit purgatiorē. Si peccata ſunt: in ꝯfeſſione lauantur: ſi bona opera: in confeſſione ſolidantur. Cū mala tua confiteris: ſacrificium deo ſpiritus contribulatus: cū dei beneficia immolas ſacrificiū laudis. Abſqꝫ cōfeſſione iuſtus inglorius iudicatur: ⁊ peccator mortuus reputat̄. Cōfeſſio igitur ꝯ peccatoris vita iuſti gloria. Video dauid dicentem peccaui ⁊ audientē: dn̄s tranſtulit peccatum a te: ⁊ nō morieris. Conſidero mariam: ſi nō verbis: tamē operibus ſua publice crimina confitentem: ⁊ dn̄m pro ea rn̄dentem. dimiſſa ſunt ei peccata multa: qꝛ dilexit multū. Reſpicio principem apoſtolorū negantē timide: amariſſime flentē: xp̄m reſpitientem. Illū felicē latronē intueor accuſantem: excuſantē xp̄m: ⁊ dn̄m ꝑmittentē hodie mecum eris in paradiſo. O ꝙ ſublimis iſta confeſſio: per ꝙ de patibulo ad regnū: de terra ad celū: de cruce ad paradiſuꝫ: latro dānatus ⁊ crucifixus aſcēdit. Glorioſa confeſſio: que petrū apoſtolū terne negationis crimine liberauit: ⁊ ab apoſtolatus culmine cadere nō ꝑmiſit. Fidelis inſtitutio: que marie multum diligenti. multum dimiſit ⁊ amoris multi titulo inſignitaꝫ. diſcipulorū corpori ſociauit. Preclara miſeratio. que regē ⁊ prophetā multiplici criminū inundatiōe mundauit ⁊ in antiqꝫ gloriaꝫ dignitatis preducēdo reduxit. Hec eſt via que viatorem ſuū nunquā fefellit. que nunꝙ deſeruit niſi deſerentē. Huius multe multipliceſqꝫ ſemite ſunt ad inueniendū. difficiles ad tenendum ad enumerandum inextricabiles. Prima ſemita eſt primus gradus in via iſta. cognitio ſui. De celo cecidit iſta ſententia. Noſceteipſum o hō: Vide ſi nō ⁊ ſpōſus in amoris cantico. ſponſe ideꝫ loquatur. Si ignoras te o pulchra inter mulieres. Cognitio ſui conſtat in tribus. vt cognoſcat homo qd fecit. quē meruit. qꝛ amiſit. Quid inlu°o nobilis creatura. ymago dei creatoris ſimilitudo. ꝙ carnē tuā carnalibus illecebris deturbare. ⁊ ꝑ breui voluptate torrentem perdere voluptatis: Quid furioſius ꝙ rapi mentē ira. ſuperbia extolli. vexari inuidia. anxietate torqueri: Que in croceis es nutrita. quare ſtercora amplexaris: Recordare ⁊

quē meruerīs. Subeat memoriam tuā gehennalis olla: fornax ferrea magne babilonis: domꝰ mortis: anxietatis domiciliū flammarū globꝰ acerbitas frigoris: tenebre ſempiterne. Conſidera ordinē tormētorū tortorū faties: mutatiōes penarū. miſeriarū infinitatē: ⁊ intellectualibꝰ oculis iſta diſcurre ⁊ poteris dicere: meliꝰ erat mihi ſi natus nō fuiſſem. Reflecte oculos: ⁊ quē amiſeris aīaduerte. Reminiſcere qualis ſit ciuitas glorioſa: celeſtis habitatio locꝰ vite: ſuauitatis palatiū ſplendor glorie: gratie magnitudo: claritas infinita. Attende ordinem gaudiorū gaudentiū vultus: p̄miorū viciſſitudinē multitudinem deliciarū: ⁊ poteſ exclamare: q te pdidit totū pdidit dñe deꝰ. Si ergo hoc triplici funiculo ligaueris aīam tuā: intelliges ⁊ animaduertes q̄ initium ſalutis notitia peccati eſt.

Secōs gradꝰ ē penitētia. hec duo ita ſibi inuicē cōiuncta ſunt: vt cognoſcere ſe nō poſſit: niſi peniteat: penitere nō poſſit niſi cognoſcat. Peniteat igit̄ aīa cōpūctionis iaculo vulnerata penitentia triplici: qꝛ innocentiā amiſit: amiſſā nō requiſiuit: ⁊ neglexit patientiam dei. Scio dñe ieſu qꝛ p̄mā ſtolā innocentie nobis in baptiſmate reddidiſti: ⁊ amictu niueo candidatos in iuſtitie ſolio collocaſti: cito receſſimus a via quā oſtēdiſti nobis ⁊ portionē ſubſtātie q̄ nos contingebat cū prodigo filio in diſſimilitudinis regionē expendimus. Venerūt ad nos viliſſimi ſpūs: ⁊ eternorū ignium reges: ad mūdatos immundi: ad ſaluatos damnati: curui ad rectos: ⁊ dixerūt aīe noſtre incuruare vt trāſeamus. Audiuimus illos ⁊ incuruati ſumus. Trāſierunt per nos: ⁊ innocētiā amiſimus. Si culpa eſt pdidiſſe: quē putas erit non reqſiſſe pditā? Perdet aliqs aliquē: ⁊ in hac mortalite querit iudices. amicos cōuocat trahit in cauſam: nihil intēptatū relinqt donec vel amiſſa inueniat: vel ablata reſtituat ⁊ cuſtodiat reſtituta. Nos hereditatē noſtrā incorruptibilē incontaminatā in celis: verſutijs illius inſatiabilis homicide pdidimus ⁊ nō requirimus: incuruauit nos ⁊ nō reſurgimus. Surgamus ⁊ eamus ad patrem noſtrū ⁊ dicamus ei. Pater peccaui in celū ⁊ corā te: ⁊ oēm textū euangelice lectōnis pcurrentes: offeramuſ pr̄i penitentiā mētis: cordis cōtritionē: ſi forte dū adhuc longe ſumꝰ: videat pr̄ ⁊ miſericordia moueat̄: ⁊ accurēs cadat ſup collum noſtrū ⁊ oſculetur nos oſculo oris ſui. Forſitā iubebit proferri ſtolam primam innocentie: ⁊ indui nos veſtimentis virtutum ⁊ dari anulum ſecretorum in manu noſtra ⁊ calciari pedeſ noſtros in preparatione euangelij pacis. Precipiet fortaſſis adduci vitulum ſaginatum ⁊ occidi in ſatiſfactionem reuertentium: epulari ⁊ exultari: ⁊ in ſimphonia ⁊ in choro reduci ad ſuperna gaudia ciuitatis. vbi gaudium eſt angelis ſuper vno peccatore penitentiam agente. Scimus domine ieſu: quia non

priuabis bonis eos qui ambulant
in innocentia:ſed nec illos qui am
bulant in penitentia. Quis enī pec
catum non fecit:niſi vnus. Beatus
tamen vir cui nō imputauit domi
nus peccatū. Omne qđ ipſe mihi
nō imputare decreuerit:ſic ē quaſi
non fuerit. Cogita etiā q̄ta ſupbia
paciencia dei viſus. imo abuſus ſis
Uidebat te peccātem ⁊ diſſimula
bat. quaſi nō vidēs vocabat ⁊ nō
audiebas. minabat̄ ⁊ non timebaſ
nec promiſſis illectus nec terrore ꝑ
cuſſus. Ignorans q᷑ pacientia dei
ad penitētiā te adducit: Time ti
more magno ne theſaurizaueris ti
bi iram in die ⁊ reuellationis iuſti
iudicij dei:⁊ memēto q᷑ horrendū
eſt incidere in manu dei viuentis.
Liga igitur hoc triplici chataplaſ
mate penitētie vulnus anime tue.
⁊ dic miſerere mei dñe qm̄ infirm⁹
ſum ſana me domine.

¶ Tertius gradus eſt dolor ſed ⁊
ipſe terna ligatione ꝯnexus. Uere
poſt cognitionem ⁊ penitētiam do
lor meus renouatus eſt:⁊ ī medita
tione mea ignis incanduit:q᷑ crea
torem offendi dñm non timui ſpre
ui benefactorē. Nunquid nō ſicut
lutū in manu figuli ſic vos in ma
nu mea dicit dñs. Sup hoc te fecit
vas in honorē. cur te in contumeli
am facere preſumpſiſti: Nunqd di
cit figmentū figulo quid me feciſti
ſic: Creatura creatorē factura fa
ctorem opus opificem auſus eſt ꝓ
uocare: Memento viliſſima teſta.
quia ſi cecideris ſuper lapidē iſtū
confringeris. ſi vero ipſe ſup te ce
ciderit. conteret te ꝯtritione timen
da. ita vt ne veſtigium minutarum
appareat. Tu autem ſanguini mi
ſcuiſti ⁊ creatorem offendens ⁊ do
minum non timens. Seruus eras
illius domini cui reſiſtere nemo po
teſt. ⁊ in preceptis eius acceperas
voluntatem noluiſti intelligere vt
bene ageres:ſed recalcitrās domi
nantis imperio. propria lege infra
ſuam te. rempublicam viuere dcre
uiſti. Nam audiſti quā ſententiam
accipiat ſeruus neq̄. qui ſciēs vo
luntatem domini ſui ⁊ non faciens
multitudini verberum reſeruabit̄.
Aſſiſtunt angeli ad audiendā vo
cem ſermonū eius ſtelle vocantur
⁊ dicūt aſſum⁹. Uenti ⁊ mare obe
diunt ei:⁊ omnia lege prefixa ⁊ in
concuſſa retinet firmitate. Tu ſol⁹
peregrinus es ⁊ imperatorie decre
ta maieſtatis non curas: Audi q̄
poteſt te mittere in tenebras exte
riores. Ubi fletus ⁊ ſtridor dentiū
perpetua infelicitate crebreſcunt.
Qui ſi te nō mouet creatoris offen
ſio ⁊ reuerentia poteſtatis. moueat
ſaltim ingratitudo tua ꝙ tantū be
nefactorem in tantis beneficijs cō
tempſiſti. Ubi nā ſimilem benefa
ctorem inuenies. qui tibi miniſtrat
ſiderum curſus. temperiē aeris fe
cunditatem terre fructuū vberta
tem: Ad extremū vero: vt omnium
vite beneficiorum cumulum aggre
garet. proprio filio ſuo non peper
cit. ſed ꝓ nobis omnibus tradidit
illum. Tradens vnigenitū ꝓ ado
ptiuis. dominū pro ſeruis pro impijs
iuſtū. Quid vltra debuit tibi face

re ⁊ non fecit? Si igitur iſto dolore doluerís poteris dicere cum ꝓphe ta. Uentrē meū doleo. ventrē meū doleo. ſenſus cordis mei turbati ſunt.

¶ Quartus grad⁹ eſt ꝯfeſſio oris. Poſt cognitionem ſui ⁊ penitentiam poſt dolorem cordis ſequitur oris confeſſio. In his omnibus. corde creditur ad iuſticiam. ore autez confeſſio ad ſalutem. Sed ⁊ ipa triplex. ſi veritatis ſalutem exequitur Debet enim eſſe vera nuda ꝓpria Ueritatem querit altiſſimus ⁊ nō falli qui fallere non intēdit. Nonimus pleroſq; ⁊ expti ſumus q̄ ad confeſſionis gratiā venientes. magis onerati q̄ꝫ liberati a peccatꝭ ad ſuam ꝯſcientiam redierunt. Dicūt enim ſi clerici ea que litteratorio ſi milites. que gladiatorio geſſere cōflictu. vt ſub palio humilitatis ſupbiam induāt. In tanto ſe ſignaculo condēnātes ſub quo totius humane ſalutis ſūma conſiſtit. Sunt ⁊ alij quos timor impellit ad cōfeſſionem. Alij quos ſimulatio ducit. Ad hoc enim confitentur vt ſaltez ſpecie videantur eſſe cōfeſſi. An tu illam veram putas eſſe ꝯfeſſionem q̄ꝫ aut timor extorſit aut ſimulatio finxit preſertim cū ſpūs ſanctus diſcipline effugiat fictū ⁊ gratuitam ſatiſfactionē querat. Illa vero confeſſio vera eſt que de mentis cōtritione deſcendens. nec timore cogitur nec fictione paliat᷑. ſed in ſpiritu ꝯtribulato profert ea q̄ ſentit. Nudam autem eam eſſe oportet ⁊ totius abſconſionis exutam ſē velamine. Quid enim partē peccatorum dicere partem celare. ex parte mundari ⁊ ex parte īmunditie deſeruire. Nunquid denuo eodemq; vaſe dulce ⁊ amarum ſapiduꝫ ⁊ inſipidum ſtillare poteſt? Omnia nuda ⁊ aperta ſunt oculis dei. Tu aliquid illi abſcondis qui dei locum in tanto obtinet ſacramento? Oſtēde ⁊ denuda q̄ ̄cunq; in cor tuum latuerat. detege vulnus vt ſentias operam medicantis. In ſimplicitate cordis oportet te querere dominū ſi in duplicitate. quia ve illis q̄ loquuntur in corde ⁊ corde ⁊ terra duabus vijs ingrediuntur. Debet autem eſſe ⁊ propria. Sunt. n. pleriq; qui aliorum peccata cum ſumma numerant grauitate ⁊ ſocioruꝫ exceſſus multiformi declinatiōe loquuntur. Neſciunt ſua aliena aūt perpetue memorie cōmendarunt. Infelices ⁊ miſeri quibus datum eſt aliena plangere ſua relinquere an vero legiſti. quia iuſtus in principio ſmōis accuſator eſt ſui? Sui dicit ſcriptura nō alterius. nunqd obligatus es apoſtolū dicentē. ꝯfitemini alterutrū peccata vr̄a. Ur̄a dixit nō aliena. Iniq̄tatē meā ego cognoſco dixit ille ꝓpha nō tuā.

¶ Quintus gradus eſt maceratio carnis. Sed ⁊ ipſa ternario numero ꝯſecrata. Conuenit enim vt fiat occulte licētioſe. diſcrete. Teneros artus tuos. ⁊ exquiſitis educatos delitijs diuturno confringe martirio . tanto te noueris a licitis abſtinere. quanto memineris illicita perpetraſſe. Hoc autem oc

culte faciendum eſt vt neſciat ſiniſtrata quid faciat dextera tua. Nō enim eſt in ore hominū tanti boni ponenda cuſtodia. ſed in abſconſo cordis tui: vt ſit gloria tua teſtimonium cōſcientie tue. Nec hoc diximus vt non luceat lux tua coram hominibus: vt glorificēt pr̄em tuū qui in celis eſt. ſed ne intentionem tuā in breuitate vilis glorie recondas. Nihil enim infelicius eſt ꝙ h carnem macerare ieiunijs. vigilijs affligere ⁊ recipere hic gloriā illic gehennā. Licentioſe vero faciēda eſt: q quicqd ſit cū paſtoris licentia. gratioſius eſt in cōſpectu dei: ⁊ illā hoſtiā ſingulariter accipit altiſſimus: que non de proprie ſententia voluntatis. ſed de precipientis offertur imperio. Multū enim valet ad repellendā ſuperbiam ꝓprie voluntatis excluſio: ꝙ extirpare non pōt q hui⁹ mūdi diligit vanitatē. Diſcretio aūt in hac diſcretiōe tenenda eſt. nedum nimis flagellare cupimus ſalutē perdamus: ⁊ dum hoſtem ſubigere querimus ciuem occidamus. Cōſidera corporis tui poſſibilitatē. intuere complexionē carnis. impone modū tue diſcritioni. cuſtodi corpus incolume ad obſequiū creatoris. Multos vidim⁹ ita in principijs carnē ſuam verberaſſe ⁊ diſcretionis infregiſſe repagula: vt īabiles laudū ſolēnis redderentur ⁊ apparatu lautiori diuturnis fouerent̄ temporibus.

¶ Sextus grad⁹ eſt correctio operis. ſed ⁊ ipſe numero trinitatis cōſecratus. Videlicet vt tibi malum non facias. alteri non noceas. nocenti non ꝯſentias: Expertus es ꝙ fragilis ſit voluptatum īmerſio: et tu iterū vadis illuc. Animaduertiſti q voluptas tranſijt ⁊ peccatū remanſit. Reprime pedē ab nefandis itineribus īmundiſſime libidinis: colla ſubſterne mandatis altiſſimi. non ſit iniquitas in manibus tuis. De ſeuienti gule ſolēnes epulas ⁊ vana reſcinde colloqa. Auerte oculos tuos ne videant vanitatem: obtura aures tuas ne audiāt ſanguinem: ⁊ tunc dicere poteris. caſtigans caſtigauit me dominus. Quid aūt ꝓdeſt infra rectitudīs lineam tui curſus opera cohibere: ſi alijs nocere deſideras: Qui non fecit ꝓximo ſuo malū. ⁊ obprobriū nō accepit aduerſus ꝓximos ſuos requieſcet in monte ſancto dei. accipiens benedictionē a dn̄o ⁊ miſericordiā a deo ſalutari ſuo. Nō autem te innocētē preſūmas: niſi impios ⁊ contra virtutē gradientes ꝙta poteris auctoritate redarguas ⁊ opponas te murum ꝑ domo iſrael: caſtigans te nō nocens alteri nec nocenti conſentiēs. Vera eſt enim ſn̄ia. Qui cū emēdare alium poſſit. negligit. ꝑticipem ſe ꝑculdubio delicti conſtituit. Cum. n. cauſa dei ventilat̄ in mediū ⁊ falſitas ꝓponit̄ veritati: q ꝓ ꝑſona ꝙ gerit nō reſiſtit de ſuo dānabit̄ ſilentio.

¶ Septimus gradus eſt ꝑſeuerantia: ſed ⁊ ipſa ternarij numeri ſanctificatione dicata. Perſeuerantiā nāqꝫ faciūt imitatio ſanctoꝝ breuitas tpoꝝ fragilitas corpoꝝ. Quid

nãq₃ pati nõ poſcis cũ videas pueros iuuenes virgines.anus. ſenes decrepitos diuerſa ꝑ xpo nõ ſoluʒ excepiſſe.ſed etiã exquiſiſſe tormenta: Conſidera puerorꝫ etatem iuuenũ ignem.virginũ teneritudinem. anuũ fragilitatẽ ſenũ infirmitateʒ: decrepitorꝫ impoſſibilitatẽ. ⁊ vbicunqʒ reflexeris oculos,inuenies ĩ his etatibus multitudinẽ exemplorum ad palmã martirij viriliter cucurriſſe. Nũquid nõ de eodeʒ luto formatus ⁊ tu: ⁊ eodẽ ſpũ inſpiratus.Et forſitan nõ ingruit ꝑſecutõ vt martiriũ patiaris nec dãnaris ſi xpo ſeruis.imo laudariſ ⁊ predicaris ab oib[9]. Quod ⁊ ſi perſecutio iminet.ↄtẽnenda eſt ꝓpter temporis breuitatẽ.Bene.n. nobis natura preuidit:que nullũ dolorem vel longum vel magnũ eſſe demõſtrat Si enim magnus eſt longus eẽ nõ poteſt.Coniũctio.n.corporis ⁊ aĩe exquiſita diu tormenta nõ ſuſtinet ſed ſtuporis magnitudine tremefacta ſũma velocitate diſſoluiť. Magni ergo animi eſt magna tormenta ↄtẽnere: q̃ in breui tantã pariũt mutatiõe vt de labore ad regem de miſeria ad gloriã. pacientem faciunt euolare.Cõſiderãda eſt ⁊ fragilitas corꝑis.quã ſepe aut aliquiſ leniſſimus caſus aut incandentis febricule cumulata cõgeries breui poſſunt ſuffocare momẽto.Tribue ergo virtuti ſi neceſſitas fuerit qꝺ cunqʒ debes neceſſitati:ꝑ breui ꝑiculo.ſempiternũ premiũ adepturus. Uides ergo q̃ difficilis ſit via confeſſionis ad currendũ q̃ multiplices ſemite ad tenendũ. Uerum eſt qꝺ ait ille tantus eccleſie magiſter facilius inueniri eos qui innocentiam ſeruauerunt q̃ qui ↄgruã penitentiã egerunt. Hec de via cõfeſſionis pro modulo noſtro locuti ſumus.ſublimioribus ſublimioris ſententie pondera reſeruantes.Ceterum obediẽtie viam ſub alio ſermonis principio aperire tẽtabim[9] ne vnq̃ in faſtidium veniãt verba dñi ſaluatoris qui eſt benedictus in ſecula.

¶ Nõ poſſumus nos cogitare aliquid a nobis quaſi ex nobis. ſʒ ſufficiẽtia noſtra ex deo eſt. Quid.n. in hoc vaſe teſteo.⁊ fragilitate cõplexionis humane cogitare ſufficiat.ſpiritus carcere incluſus peccato corruptus. depreſſus terrenis: Corpus.n.qꝺ corrumpitur aggrauat animã deprimit.⁊ terrena habitatio.ſenſum multa cogitantem. Benignus eſt tñ ſpũs ſapientie: q ⁊ ſpiritũ incluſum illuminat.corruptum ſanat. ⁊ alleuat depreſſum. Eſt enim ſpũs pietatis cõpeditos ſoluens.cecos illuminãs.⁊ erigens eliſos.Eſt.n.ſpũs veritatis.qui docet nos oẽm veritatẽ. Non ſolum autẽ docet.ſʒ ⁊ ſuggerit. Suggerit vt queramus.docet vt intelligãus Ipſe eſt quem dñs ieſus poſt piis obedientiã vſqʒ ad mortem crucis miſit apoſtol[9] ſuis obedientibus. An non tibi videť ſingularis obedientie conſendiſſe faſtigiũ.qui accepta licentia ſedendi in ciuitate: vnius domũcule ſepto cõcluſi vnanimiter vno ore in oratione perſe-

tierabant: Intellexiſti q2 ibāt gaudentes a cōſpectu ɔcilij: qm̄ digni habiti ſunt ꝑ noīe ieſu cōtumeliaꝫ pati: Oquātis obedientie virib⁹ innitunt̄ q gaudent ꝑ xp̄o ad ɔciliū trahi: dignitatē ducunt ꝑ eo cedi: gloriam q̄runt ꝑ eo mori. Btē aie abūdāt in egeſtate ſp̄m influentes qbus vilitas: ſublimitas: cōtumelia gloria: patiētia victoria: mirabili mutabilitate vident̄. Multū repleta ē aīa eoꝝ obprobriū abūdātib⁹ ꝛ deſpectio ſupbis. Cernis ꝙ libera fronte in pontificū facieꝫ: in phariſeoꝝ ſupciliū: in tumultū plebis irrūpant dicētes magis oportet obedire deo ꝙ hoībus. Intuere magis illa duo luminaria petrū ꝛ paulū ꝛ vniuerſū ordinem apoſtolici ſenatus obambula. ꝛ ibi videbis obedientie firmitatē: iter tormentoꝝ multitudinem virilit̄ ꝑſtitiſſe. Nōne ipſe filius regis rex regionis illius q̄ ɔtinuis gaudijs inclareſcit fact⁹ eſt obediēs p̄ri vſqꝫ ad mortē: mortē āt crucis: ꝛ didicit obedientiam ex his que paſſus ē: Audiſti miſiaꝫ audi ꝛ coronā. Vidiſti periculū: Uide ꝛ p̄mium. Attendiſti infirmitatem: attende ꝛ poteſtatē. Propter quod inquit de⁹ exaltauit illum ꝛ dedit illi nomen quod eſt ſuper omne nomen. Sed taceamus interim de illius obediētia: que ſingulari p̄rogatiua clauditur ꝛ ſignat. Procedat in medium magnus ille patriarcha fidei lumē obedientie forma iuſtitie p̄ncipat⁹ Audit ab oīpotente: egredere de terra tua ꝛ de cognatione tua ꝛ de domo p̄ris tui: et veni in terrā quā mōſtrauero tibi ꝛ ad vnius iuſſionis vocē: p̄iam fugit relinquit parentes deſerit hereditatē: ꝛ alienorū fines nouus hoſpes aggreditur. Magna res ꝛ primitiue dignitatꝭ priuilegio: in p̄re multaꝝ gentium cōſecrata. Primus p̄mum ſuis facultatib⁹ renūtiat. ꝛ obediētie viā indefeſſa velocitate ꝑcurrit. Deniqꝫ cū accepiſſet filium in ſenectute ſua in quo toti⁹ mūdi fuerat benedictio cumulanda dicit ei de⁹. Tolle filiū tuum vnigenitū quē diligis yſaac: ꝛ offer mihi illū in holocauſtū. Oq̄ta in verbis iſtis amaritudo: quāta a corde p̄ris ſeparatio pietatis. Iubetur nāqꝫ occidere filiuꝫ os ex oſſib⁹ ſuis: ꝛ carnē ꝺ carne ſua: filiū magne ꝓmiſſiōis: extreme ſenectutis. ꝓprie mulieris: filiū mirabiliter ꝓmiſſuꝫ: feliciter natū: innocent̄ educatum. Et ne tenuiſſimū infra paterna viſcera doloris incendiū exundaret addit̄ ꝛ vnigenitū. Sūt nāqꝫ multi filij ſꝫ nō vnigeniti. Iſte ſic fili⁹ vt ꝛ vnigenit⁹. Iſte vnicus p̄ri. vnigenitus matri hereditati reſeruatus Ne reſpitiat ad iſmael: q2 qui in ſuitute ꝛ ex ancilla genitus fuerat. ad libertatem ꝛ hereditatem minime pertinebat. Quia vero multi ſunt filij ꝛ vnigeniti. ſed nō dilecti. ad exaggerādaꝫ in corde p̄ris tribulationē: ad comprobādaꝫ in mētis iuſti obediētiā dñs ſubiūgit quē diligis. Ut vero teneritudo p̄ris ex memoria dilecti nominis recrudeſceret: ꝛ interior pietas ad dilecte vocis ſonū tota ferueret puer nominat̄ ex nomine. qꝺ vocatum erat a dño priuſꝙ

in vtero cōciperet. Uides ꝗ quantis tribulationū malleis abrae pietas feriat̄ cui precipit̄ vt filiū tollat. occidat vnigenitum quem diligit imolet. ysaac ꝑcutiat. Multuꝫ tētatus multū ꝓbat᷒. aduſtus eſt multū. Dulcis relatio filij ad patrē patris ad filiū. Hanc dulcedinē. ⁊ omniū neceſſitudinū affect᷒ obliuiſcit̄ abraam. ſternit aſinum ſuū ligna cōponit. accēdit ignem. eximit gladium. nō a dn̄o querit q̄re. nō murmurat. nō cōqueritur. nō ſaltē vultum parentis oſtēdit. ſed omniū q̄ ꝑcipiunt̄ ignar᷒. in mortē filij pia crudelitate feſtinat. Jō ſūme ⁊ admirabilis obedientie ꝟtus in abraaꝫ. ⁊ ſingularis excellētie laudibus predicanda. Fortiſſima res eſt obedientia vera: ⁊ q̄ in animum deſcendere nō poſſit. niſi a mundi huius aſpgine purū preſſumqꝫ. Ut aūt via eius euidētius eluceſcat. oſtēdam᷒ quantū poſſumus q̄ ſit obediētia ſpālis ad deū ꝓpria ad hoīem. cōis inter deum ⁊ hominē. Sunt quedā ſūma mala. quedā ſūma bona. Sūma bōa ſunt diligere deū amare pximum veritatē loqui nō furtū facere. nō falſum teſtimoniū dicere. nō adulterare ⁊ alia multa q̄ ſmonis breuitas numerare ꝓhibet. Summa mala ſunt coꝝ ꝯtraria ⁊ ſimilia illis. Bona ꝑcepit de᷒ vt faciamus. A malis iubet vt abſtineamus. Precepti hui᷒ ſcā ⁊ incōmutabilis auctoritaſ nō valet quoquo mō refelli. q̄ illius eſt caractere ꝯſignata q̄ dixit. Ego dn̄s ⁊ nō mutor. Si ergo hō ille quē impoſuit deus ſup capita noſtra aliter ſentire voluerit. ponēs tenebras lucē ⁊ luceꝫ tenebras. vt vel precipiat bona predicta relinquere. vel malis ꝑfatis adherere. audacter refutanduꝫ eſt ꝑcipientis imperium ⁊ libera voce dicendū. Obedire oportet magis deo q̄ hominib᷒. Hec ē ſpecialis obediētia ad deuꝫ que nequaq̄ ē hominis arbitrio tēperāda. ſꝫ immutabili cōſeruāda ꝓpoſito. Certā igitur regulā tene. vt nec impio ꝑlatoꝝ predicta bona relinquas vel facias mala. Jnter vero ſūma bona ⁊ ſūma mala. quedā media ſunt que alterutrū ſe habita boni maliqꝫ nomē aſſumūt. Media ſūt ambulare. ſedere. loq. tacere. commedere ⁊ ieiunare. vigilare. dormire. ⁊ ſi qua ſūt ſimilia. q̄ ſi paſtoris licentia fiant. ſummā expectant retributionē. Jn his igit̄ medijs ſubditi ⁊ obediētes eſſe debemus ad nutū ꝑpoſitoꝝ. nihil interrogātes ꝓpter ꝯſciētiā. q̄ in his nullū preſirit opus. ſꝫ prelatoꝝ dereliqt impio diſponēda. non te aūt moueat magr̄ ipſi᷒ indiſcreta ptās. ſed memēto q̄ nō eſt ptās niſi a deo. ⁊ q̄ reſiſtit ptāti. reſiſtit dei ordinatiōi. Hec eſt ꝓpa hoīs obediētia. quā hoī dbem᷒. q̄ hoī ſubditi ſumus. Cōis ē ⁊ iſta īter deū ⁊ hoiem. q̄ obie q̄cqd ꝑlatis exhibet̄. exhibet̄ ei q̄ dixit. qui nos audit me audit. Cū magna igr̄ cautela hoc tramite dicim᷒ icedēdū. q̄ ⁊ multi q̄d᷒ ibidē deliteſcūt. quoꝝ q̄ vnū reliq̄rit ceteros ſine r̄tributiōe tenebit.

¶ Primus gradus eſt obedire libenter. Ois etas ab adoleſcentia ſua pna eſt in malū: ⁊ vnuſquiſqȝ volūtatem cordis ſui praui ſectat. Ab illa enim prime p̄uaricationis anguſtia. innatus eſt hoī amor proprie volūtatis: que volūtatē creatoris relinquēs: ibi ſubdita eſt hui tuti: vbi voluit dominari. Difficile eſt ſuā relinquere volūtatē ⁊ alterius voluntati deſeruire. Quamlibet autē graue ſit nō pōt tñ p̄mū obedientie gradū aſcendere q̄ voluntatem p̄cipientis ſuā nō fecerit In voluntatē ſua iuſtus gloriat ſe domino confiteri. Unde illud. Volūtarie inquit ſacrificabo tibi. Sola igitur volūtas ē que totius operis ornat effectū ſine qua nec bñ agit. etiā ſi bonū eſſe videat. Ex volūtate igitur ſuſcipienda ſunt imperia p̄latoꝝ ⁊ ipſum cor a ſuis voluntariis reflexiōibus abducēdo donec ꝓpria voluntate mactata: mandatū diligat imperantis. Hoc ē ergo libenter obedire: p̄latorū volūtatē voluntarie adimplere.

¶ Secundus gradus ē obtēperare ſimpliciter. Qui ambulat ſimpliciter ambulat ꝯfidenter. In ſimplicitate cordis ſui letus obtulit ſolomō vniuerſa. Et in ſimplicitate cordis querere dn̄m ſcriptura p̄monſtrat. Multos videmus poſt p̄cipientis impiū multas facere q̄ſtiōeſ ⁊ cur q̄re: q̄ꝺobrē: ſepius interrogare. crebras ingeminare q̄relas q̄re hoc p̄cepit: Uñ hoc venit: qs hoc inuenit ꝯſiliū: Inde murmuratio inde ꝟba murmurationē ⁊ idignationē ſonātia amaritudinē redolētia Inde freq̄ues excuſatio: ſimulatio īpoſſibilitatis aduocatio amicoꝝ. Nō ſic abraā fecit. Audi quē deus de ſimplici populo ꝓteſtetur. In auditu inq̄t auris obediuit mihi: vt vȝ oñderet vno eodemqȝ momēto ꝓceſſiſſe ⁊ impanꝫ impiū ⁊ obſequiū obſequētis. Nolite errare: deus nō irridet. Murmuras cōtra p̄latū in tabernaculo corporis tui: eleuat manū ſuā ad ꝓſternēdū te dextera dei. Incede ſimplicit in mādatis obediētie: addens voluntati ſimplicitatē: intētioni illuminationem. Fortitudo. n. ſimplicis via dn̄i: q: illi fortitudinē induūt: q viā q̄ obediētia ē ſimplicit incedunt.

¶ Tertius gradus ē hylariter obedire hylarē eni datorē diligit deus Nō ex triſticia ait apoſtolus: aut ex neceſſitate. Serenitas in vultu: dulcedo in ſermōibus mult' colorant obediētiā obſequētis. Uñ ⁊ gētilis ille poeta ſic ait. Sup oīa vult⁹ acceſſere boni. Quis enim loc⁹ obediētie vbi triſticie cernit egritudo Oñdūt pleruq̄ȝ volūtatē ai ſigna exteriora ⁊ difficile ē: vt vultū non mutēt: q mutāt volūtatē. Nubiloſa corporis cōpoſitio ⁊ facies tenebris triſtitie offuſcata: deuotionem ab aio receſſiſſe ſignificat. Reſpice dauid añ archā dñi hilariter ſaltātē: q̄ ſapiēter ſupbientis femine rep̄mat indignationē. Ludā inq̄t et vilior ero añ cōſpectū dñi. Cernis igit q̄ neceſſaria ⁊ ꝯueniēs ſit hylaritas in obedientis executione: Quis eni impat hoī libēter triſti-

tiā effātī: Si vis ꝙ ꝑfectꝰ eē hyla-
rit ⁊ cū magna vultꝰ alacritate ſu
ſcipe iubētiſ impiū: vt volūtati coꝛ
dis ⁊ ſimplicitati opis vultꝰ hylari
tatem adiungas.

¶ Quartus gradus eſt velocit ob
ſecūdare. Velocit currit ſmo dei:
⁊ velocē deſiderat habere ſequētē
Vides cū quāta velocitate currat
ille q dicit viā mandatoꝝ tuoꝝ cu
curri: Fidelis obediens neſcit mo-
ras fugit craſtinū ignoꝛat tardita-
tē p̄cedit pꝛecipientē: parat oculos
viſui. Aures auditui. linguā voci:
manꝰ operi. itineri pedes Totū ſe
colligit vt impantꝭ colligat volūta
tē. Vide dn̄m feſtinant p̄cipiētez ⁊
hoīem feſtinant obediētē. Jachee
inqt feſtina deſcende qꝛ hodie in
domo tua opoꝛtet me manere. Et
feſtinās deſcēdit ⁊ excepit illū gau
dēs. Aiaduertiſti qꝛ ⁊ feſtināter de
ſcēdit ⁊ gaudent excepit: Audiſti
obediētiā. Audi ⁊ obediētie remu
nerationē. Quia hodie ſalꝰ domui
huic facta ē. Intuere ⁊ ex ocaſione
huiꝰ obediētie ꝯcluſiōis grāde mi-
ſteriū. ⁊ obſignatā ſignaculo miſi-
coꝛdie ſentētiā. Venit enī inqt filiꝰ
hoīs q̄rere ⁊ ſaluum facere qd pie
rat. Nōne legiſti qꝛ filiȷ̄ iſrael pci-
pit vt agnū cōmedāt feſtinant. Fe
ſtinant qppe veri agni cōmeſtio ſi-
gnificat implēda: qꝛ ꝟba illa q̄ per
legez dedit: ꝑ ſemetipſuz pn̄s exhi-
buit: q̄ ꝑ eccleſie ꝑ̄poſitos tradēda
reliqt veloci ſūt obediētia ꝯſumen
da. Et tu ꝙ cū volūtatē coꝛdis ſim
plicitatē opi hylaritatē vultus cō
iūxeris. adde ⁊ velocitatē: vt ſis in

xta apoſtolū velox ad audiēdum
ad implendum velocioꝛ.

¶ Quintus gradus eſt viriliter ad
implere. Virilit adimplete ⁊ ꝯfoꝛte
tur coꝛ veſtrū oēs q ſpatis in dn̄o.
Nō ē foꝛtitudinis ire ad obedien-
tiā. ſꝫ obediētia nō abduci. Si tri-
bulatio intonat: ſi ꝑſecutio reſultat
ſi petōꝛes tibi laqueū ponūt: ſi ma
ligni iter tuū impediūt. nō obediē
tie viā deſeras ſꝫ dic paratꝰ ſuz ⁊ ſi
ſuȝ turbatꝰ vt cuſtodiam mādata
tua. Quid eniȝ ſupius enumerata
pariūt vtilitatis ſi foꝛtitudo deſit. q̄
in arce ꝯſtātie ꝟtuteſ collocat. ⁊ co-
vallo munit. quo furentiū īpetus
aſpirare nō poſſit: Manū tuā miſi
ſti ad foꝛtia. agēdū eſt inſtant ⁊ cō
ſtāter obediendū. Nec int aſpita-
tez ꝟboꝝ tā regalis eſt ſemita relin
quēda ſꝫ tenatioꝛi tenēda feruoꝛe
Et vt bꝛeuit dotes foꝛtitudinis cō
cludamꝰ: ꝟtus ē ꝟtutes ſuanſ: ac
muniēs. Jūge igit velocitati foꝛti-
tudinē: ꝯſtātiā inſtantie: ⁊ tunc ſe-
curus decantabis: manus peccato
ris non mouebit me.

¶ Sextus gradus ē: humilit obe-
dire. In humilitate nr̄a memoꝛ fu
it nr̄i q fecit nos Magna ꝟtus hu
militas. ſine cuiꝰ obtētu: ꝟtus foꝛti
tudinis: nō ſolū nō ꝟtus ſit: ſꝫ etiā
inde vitiū ſupbie erūpat. Quā foꝛ
tit currebat ſaul cū eēt paruulꝰ in
oculis ſuis: q̄nta philiſtinoꝝ agmi
na ꝑſternebat: quātis viribꝰ exerce
bat gladiū. Poſtq̄ʒ aūt tenuit euȝ
ſupbia ⁊ trāſiuit in affectū coꝛdis:
debilis ⁊ impotēs factꝰ incircūci-
ſoꝝ armis facile ꝓſtratus occubu

ſt. Aſpice regē in quo hūilitas ſublimis ⁊ hūilis ſublimitas felici cōpoſitiōe niteſcūt. Dn̄e inqt nō ē exaltatū coꝛ meū neq3 elati ſunt oculi mei: ⁊ totū itinerariū eius ſedula intētiōe recurre. ⁊ quaq̄ vͤſu3 oculos reflexeris inuenies hūilitatꝭ floribꝰ eē reſpſu3: Audi náq3 alibi qd dicat. Foꝛtitudinē meā ad te cuſtodiā. Quā vere loqtur inſtꝰ iuſtitie executoꝛ. Sūt náq3 plurimi q foꝛtitudinē ſuā nō ad deū: ſ3 ad inane3 gloꝛiā cuſtodiūt: q ꝯfidūt in vͤtute ſua. q de acceptis virtutibꝰ q̄ſi nō acceperint gloꝛiant̄: ꝯditoꝛi facientes iniuriā a quo ē oē datū optimū ⁊ oē donū pfectū Ne ergo foꝛtitudo in ſupbiā trāſeat ꝯdiēda ē ſale hūilitatꝭ: qꝛ nihil ꝓderit foꝛtit̄ obedire: ſi ꝯtigerit infelicit̄ ſupbire. Illi igit̄ foꝛtitudinē ſuā ad deū cuſtodiūt: q cū fecerint q̄ facere debent: dicere poſſunt: Serui inutileſ ſumꝰ q̄ facere debuimꝰ fecimus.

¶ Septimꝰ gradꝰ ē. indeſinent̄ obtēpare. Nō q incepit ſ3 q pſeuerauerit vſq3 ad finem hic ſaluus erit Incipe multoꝝ eſt. pſeuerare paucoꝝ: pſeuerātia ſingularis filia ſummi regis. vͤtutū finis cariſq3 ꝯſumatio: totiꝰ boni repoſitoꝛiū. Uirtꝰ ſine q̄ nemo videbit deū: nec a deo videbit̄. Finis ē ad iuſtitiā oī credēti in qua vͤtutū ꝯuentꝰ reuerendū Sibi thalamū ꝯſecrauit. Quid eni currere ꝓdeſt: ⁊ an̄ curſus metā deficere? Sic currite dicit apoſtolus vt cōpꝛehēdatis. Oq̄ pſeuerāti pede: curſu3 ille latro compleuit quē pſeuerātia penitentē inuenit. Conſumatus in bꝛeui expleuit tpa multa. Deniq3 ⁊ dn̄s ꝓphetaꝝ ēt p ꝓphetā loqtur. Si cōuerſus fuerit iuſtus a iuſtitia ſua ⁊ fecerit iniqtatē oīu3 iuſtitiaꝝ ſuaꝝ nō recoꝛdaboꝛ. Uides ꝙ q̄ pfunda obliuione virtutes ille ſepeliant̄ q̄s pſeuerantia nō inſignierit. Sola ē igit̄ q̄ amatoꝛē obediētie ad regis cubiculū introducit vt eū videat in decoꝛe ſuo in quē deſiderāt angeli ꝓſpicere. In via igit̄ iſta in q̄ ambulamꝰ abſcōderūt ſupbi laqueū mihi. Difficilima ē via iſta: ⁊ ſpinoſis grauis anfractibꝰ multiplicīū vinculoꝝ nexibꝰ innodata. An tu ibi putas obedientie fructū: cū ſubditus audit obedientiā: q̄ multis expetierat notis: cū ei pcipit̄ qd redoleat dignitatē gaudio ⁊ letitia fluitet potētie fulciat̄ imagine? Econtrario aūt. An tu illi obediētie meritū aſſignas: q̄ cū aduerſitate ꝑcedēs terret animū auditoꝛis grauis ad audiēdū grauioꝛ ad implēdū? Nō ē ita. Faciendū ē vt a pſperitate aīo ſeparemur: ⁊ aduerſitate3 aīo cōplectamur: ſi volumꝰ illu3 ſequi q regnū fugit ⁊ ad paſſionē voluntarius venit. Aiaduertis igit̄ qꝛ vie iſte. vie vite ſunt ducētes ad vitā. Beati mites qm̄ mites docebit dn̄s vias ſuas. Cōtiget aūt eis qd ſequit̄. Adimplebis me letitia cum vultu tuo: qꝛ q̄ diu ſumꝰ in coꝛpoꝛe pegrinamur a dn̄o. Lōge ſumꝰ a facie dei. a vultu gloꝛie. a cōtēplatione maieſtatis: niſi qꝛ pleruq3 miſericoꝛs ⁊ miſeratoꝛ dominus illuminat vultū ſuū ſup nos. Hoc aūt

fit cũ remota nube illa que oppoſi-
ta erat ne tranſiret ořo: accedimus
ad illũ ⁊ illuminamur reuelata fa
tie gloriã ſpeculãtes. Nõ autẽ ita
ꝓprie reuelata fatie accipiamꝰ: cũ
videamus adhuc ꝑ ſpeculũ in eni
gmate ⁊ carcerali corpore tenea-
mur. Reuelata enim dicit quanta
ad caliginem corporꝫ: vñ ſpũs iſte
creatꝰ aliqñ ad creatorẽ ſpm̃ emer
git ⁊ adherens ei. Unꝰ cũ eo ſpũs
efficit̃. Nulliꝰ aũt momenti eſt iſta
cõtẽplatio: qꝛ ſpũs corporeis clau
ſtris circũdatus freq̃nti carnis cõ
tagione relidit̃ ⁊ ſupra creaturam
cõſtitutꝰ: infra queq; viliſſima pro
tinus reperit̃. Sed ⁊ creator ſpũs
cuius magna ſunt opa exq̃ſita in
oẽs volũtates eius: modo accedit
modo recedit. Accedit neſcientibꝰ
nobis: nõ ignorantibus nobis re-
cedit: qꝛ neſcimꝰ vñ vẽiat aut quo
vadat. Et plerũq; quãto freq̃ntiꝰ
q̃ritur tãto velotior elongat̃: iuxta
qđ ipſe loquit̃ ſponſe. Auerte ocu-
los tuos a me: qꝛ ipſi me auolare
fecerũt. Contingit etiã vt cũ non q̃
rit̃ veniat: cũ querit̃ fugiat: ſic ſpon
ſe in canticis multipliciter oñdit̃ q̃
ſiſſe ⁊ nõ inueniſſe. Non eſt autem
vultus iſte: vnum glorie dñi inue-
niſſe que eſt ſup cherubin qꝛ vni-
uerſitati angelorꝫ puriſſimus ⁊ cla
riſſimus exhibet̃. nobis vero ſpecu
latorijs ⁊ vmbratilibus ad vmbra
tur ymaginibus. Quia igit̃ hic vul
tũ dei ſicuti eſt videre nõ poſſumꝰ
adimpletionem letitie nõ habemꝰ
donec trahat nos ad ſeipſum: ⁊ ac
cedat caput corpori ⁊ ſit deus oĩa
in omnibus. Illic erit adimplectio
hic eſt guſtus. Guſtamus enim hic
⁊ videmus q̃ ſuauis eſt deus: ſed
guſtus iſte non tranſit in potum
qꝛ licet videamus: nõ tamen pene-
tramus. In guſtu eſt ſuauis: in ad
impletione admirabilis. Sanctorꝫ
aũt aĩe terrenis exute corporibus
que tamen ad ſedes ethereas ad-
uolauerunt: licet bibant. non tamẽ
adimplentur nõ tamen inebriãtur.
Quamuis enim multa beatitudi-
ne perfruãtur expectant tamen re
ſurrectionem mortuorum corporũ
vt cum in terra ſua duplicia poſſe-
derint ſempiterna perfundant̃ leti
tia. Modo enim illis ſingulis ſin-
gule ſtole albe date ſunt. ⁊ iniũctũ
vt ſuſtineant modicũ donec impij
conterantur duplici cõtritione. ⁊ ip
ſi gemina beatitudine coronentur.
Cum ergo nondũ habeãt qđ ha-
bere deſiderant inebriari non poſ-
ſunt ſ; eſt illa viſio potꝰ. vt ſic ab-
q; labore bibit̃. ita ſine labore q̃e-
ſcat̃ donec ſatient̃ cum apparuerit
gloria ſua. Cũ aũt reſurgemus in
virꝫ ꝑfectũ in mẽſurã etatis pleni-
tudinis xp̃i: ⁊ glorioſa illa ciuitas
margaritis ſuis ornabit̃: ⁊ ſicut le-
tantiũ habitatio erit in ea: tũc ad-
implebit nos letitia cuꝫ vultu ſuo
qꝛ videbimꝰ eũ ſicuti ẽ: tũc inebria
bimur ab vbertate domꝰ ſue ⁊ tor
rente voluptatis ſue potabit nos: ⁊
dicet̃ nobis. Bibite ⁊ inebriamini
chariſſimi qꝛ ⁊ anima illuminatio-
nem ⁊ corpus glorificationem iu-
re perpetuo poſſidebunt. Sequi-
tur. Delectationes in dextera tua

vſqʒ in finē. Siniſtra dei vita pñs eſt. Et quia pro ſiniſtro ducimus quicquid nō multū curamus: per ſiniſtram vita preſens accipitur in qua deus electos ſuos ſic ab impijs permittit flagellari: ut etiam patiatur occidi. An non tibi videtur obliuioni dati qui dicunt propter te mortificamur tota die eſtimati ſumus ſicut oues occiſionis quare faciem tuam auertis: obliuiſceris inopie noſtre? Per dexterā vero: illa beata vita ſignificatur: que neſcit niſi gaudia: de qua nihil aliud dicere poſſumus niſi qꝛ glorioſa dicta ſunt de te ciuitas dei. Ibi ſunt delectatiōes ille quas oculus non vidit nec auris audiuit nec in cor hominis aſcēdit: q̄s preparauit deus diligentibus ſe. In ſiniſtra retributiones. In dextera delectationes. Uſqʒ autem? Uſqʒ in finem. Quis eſt iſte finis? Finis ad iuſtitiam chriſtus omni credenti. Finis ille de quo ſapientia dicit. Attingit a fine vſqʒ ad finem fortiter ꝛ diſponit omnia ſuauiter. Ipſe eſt finis ad quem cum venerimus nihil amplius ſitiem[9]. Jeſus ſponſus eccleſie qui ē deus benedictus in ſecula. Amen.

Facturum me operepretiū duxi: ſi diui Barnar. tractatui de gradib[9] humilitatis ꝛ ſupbie ad maiorem eius intelligentiā: put legēti ſatis erit pſpicuū: beati Benedicti gradus humilitatis prepoſuero.

Ex regula btiſſimi patrs Bñdicti de humilitate capl. vij.

Clamat nobis ſcriptura diuina fratres: dicens: Omnis qui ſe exaltat: humiliabit: ꝛ qui ſe humiliat: exaltabitur. Cum hec ergo dicit: oſtendit nobis omnem exaltationē genus eſſe ſuperbie. Quod ſe cauere propheta indicat dicēs. Dñe nō ē exaltatū cor meū. Neqʒ elati ſūt oculi mei: Neqʒ ambulaui in magnis neqʒ in mirabilibus ſup me. Sed quid? Si nō humiliter ſentiebam: ſed exaltaui animam meam. Sicut ablactatus ſup matrē ſuā: ita retribues in anima mea. Unde fratres ſi ſūme humilitatis culmen volumus attingere: ꝛ ad exaltationē illā celeſtē: ad quā p preſentis vite humilitatem aſcendit: volumus velociter peruenire: actibus noſtris aſcendentibus ſcala illa erigēda eſt: que in ſomno iacob appuit: p quā ei deſcēdētes angeli: ꝛ aſcēdētes monſtrabant. Non aliud ſine dubio dſcēſus ille: ꝛ aſcēſus a nobis intelligitur: niſi exaltatione deſcēdere: ꝛ humilitate aſcēdere. Scala vero ipa erecta noſtra ē vita in ſeculo: que humiliato corde a domino erigitur ad celū. Latera enim eiuſdem ſcale dicimus noſtrum eſſe corpus ꝛ animam: in qbus lateribus diuerſos gradus humilitatis: vel diſcipline vocatio diuina aſcendendos inſeruit.

Gradus primus humilitatis.

¶ Primus itaqʒ grad[9] hūilitatis ē: ſi timorē dei ſibi añ oculos ſemper ponēs obliuionē oīno fugiat.

Et ſemp ſit memoꝛ oīuꝫ: q̄ p̄cepit
de⁹. Et q̄liter ꝯtēnētes deū in ge-
hēnā p peccatis icidūt: ⁊ vitā eter
nā: q̄ timētib⁹ deū p̄parata ē: aīo
ſuo ſemp reuoluat. Et cuſtodiens
ſe oī hoꝛa a pctīs: ⁊ vitijs. i. cogita
tionū: lingue: oculoꝝ: manuum: pe
dū: vel volūtatꝭ ꝓpꝛie: ſed ⁊ deſide
ria carnis āputare feſtīet. Eſtimet
ſe hō de celis a deo ſemp reſpici oī
hoꝛa: ⁊ facta ſua ī oī loco ab aſpe-
ctu diuinitatis videri: ⁊ ab āgelis
oī hoꝛa deo nūciari. Demonſtrat
nobis hoc ꝓpħa. Cū ī cogitatōib⁹
nr̄is ita deū ſemp p̄ſitem oſidit di
cēs. Scrutās coꝛda ⁊ renes deus.
Et itē Dn̄s nouit cogitatiōes ho-
minū: qm̄ vane ſunt. Et iteꝫ dicit.
Intellexiſti cogitatiōes meas a lō
ge. Et q2 cogitatio hoīs ꝯfitebit̄ ti
bi. Nā: ut ſollicitus ſit circa cogita
tiōes ſuas ꝑuerſas. dicat ſemp vti
lis frater in coꝛde ſuo. Tūc ero im
maculat⁹ coꝛā eo: ſi obſuauero me
ab iniqtate mea. Volūtatē ꝟo ꝓ-
pꝛiaꝫ ita facere ꝓhibemur: cū dicit
ſcriptura nob: ⁊ a volūtatib⁹ tuis
auertere. Et itē rogam⁹ deū ī oꝛa-
tione: vt fiat illius uolūtas in nob.
¶ Docemur ḡ merito nr̄am nō fa
cere volūtatē: cū cauem⁹ illud qđ
dicit ſcriptura. Sūt vie: q̄ putant̄
ab hoīb⁹ recte: quaꝝ finis vſq; ad
ꝓfundū īferni demergit. Et cū itē
cauem⁹ illđ: qđ de negligētib⁹ di-
ctū ē. Coꝛrupti ſūt: ⁊ abhoīabiles
facti ſunt in voluptatib⁹ ſuis. In
deſiderijs ꝟo carnis ita nob deuꝫ
credam⁹ ſemp eē p̄ntē: cū dicit ꝓ-
pheta dn̄o. Añ te ī oē deſiderium
meū. Cauēdū ḡ eſt iđ malū deſide
riū: q2 moꝛs ſec⁹ introitū delecta-
tiōis poſita ē. Unde ſcriptura p̄ci-
pit dicēs poſt ꝯcupiſcētias tuas n̄
eas. Ergo ſi oculi dn̄i ſpeculantur
bonos: ⁊ malos: ⁊ dn̄s: de celo ſem
per reſpicit ſup filios hoīuꝫ: vt vi-
deat: ſi ē itelligēs: aut regrēs deū.
Et ab āgelis deputatis nobis quo
tidie die: noctuq; dn̄o factoꝛi nr̄o
opa nr̄a nunciant̄. Cauēdū eſt oī
hoꝛa frēs: ſicut dicit in pſalmo pꝛo
pheta. Ne nos declinātes ī malū:
⁊ inutiles factos aliq̄ hoꝛa reſpiciat
de⁹. Et parcēdo nobis in hoc tpe:
q2 pius eſt: ⁊ expectat nos ꝯuerti
in melius: ne dicat nobis in futuro
hec feciſti: ⁊ tacui.

Gradus ſecūdus hūilitatis

¶ Secundus hūilitatis grad⁹ ē.
ſi ꝓpꝛiā qs nō amās volūtatē de-
ſideria ſua nō delectetur implere.
Sed vocē illā dn̄i factis imitetur
dicētis. Nō veni facere voluntatē
meā: ſed eius: qui me miſit. Itē di
cit ſcriptura. Voluntas hꝫ penā: ⁊
neceſſitas parit coꝛonam.

Tertius gradus humilitatis.

¶ Tertius hūilitatis gradus eſt:
vt qs p dei amoꝛe oī obediētia ſe
ſubdat maioꝛi imitās dn̄ꝫ. de quo
dicit apoſtolus fact⁹ obediēs vſq;
ad moꝛtem.

Quartus gradus humilitatis.

¶ Quartus humilitatis grad⁹ ē.
ſi in ip̄a obediētia duris. ⁊ ꝯ̄rijs re
bus. vel etiā qbuſlibet irrogatis ī-
iurijs tacita ꝯſciētia patiētiā āple
ctatur. ⁊ ſuſtinēs non laſſeſcat. vel
diſcedat dicēte ſcriptura. q ꝑſeue-

rauerit vſq; in finē. hic ſaluus erit. Itē confortet cor tuū: ⁊ ſuſtine dominū. Et oſtēdēs fidelē p dño vniuerſa etiā ꝯtraria ſuſtinere debere dicit ex pſona ſufferentiū: ꝑpter te morte afficit tota die: eſtimati ſumus ſicut oues occiſionis. Et ſecuri de ſpe retributiōis diuine ſubſequunt gaudentes: ⁊ dicētes: ſed in his oībus ſupamus ꝑpter eū: q dilexit nos. Et itē alio loco ſcriptura. Probaſti nos inquit deus: igne nos examinaſti: ſicut examiatur argentum. Induxiſti nos in laqueū: poſuiſti tribulatiōes in dorſo noſtro. Et vt oſtēdat ſub priore debere nos eē: ſubſequit dicens. Impoſuiſti hoīes ſup capita nr̄a. Sed ⁊ p̄ceptū dñi in aduerſis: ⁊ iniuriis p pacientiā adīplētes: qui pcuſſi in maxillā p̄bent ⁊ aliā: auferēti tunicā dimittunt ⁊ pallium. Angariati miliario vadūt: ⁊ duo: ⁊ cū paulo apoſtolo falſos fratres ſuſtinēt: ⁊ pſecutiones ⁊ maledicētes ſe benedicunt.

Gradus quintus humilitatis.

¶ Quintus humilitatis grad⁹ ē: ſi oēs cogitatōes malas cordi ſuo aduenictes: vel mala a ſe abſcōſe cōmiſſa p humilē ꝯfeſſionē abbati nō cellauerit ſuo. hortatur vos de hac re ſcriptura dicēs: reuela dño viā tuā: ⁊ ſpera in eo. Et itē dicit. Cōfitemini dño: qm̄ bonus: qm̄ in ſeculū miſericordia eius. Et itē ꝑpheta delictū meū cognitū tibi feci: ⁊ iniuſtitias meas ñ opui. Dixi ꝑnūciabo aduerſū me iniuſtitiaſ meas dño: ⁊ tu remiſiſti impietatē cordis mei.

Gradus ſextus humilitatis.

¶ Sextus hūilitatis gradus eſt. ſi oī vilitate: vel extremitate ꝯtentuſ ſit mōachus: ⁊ ad oīa: que ſibi iniungunt velut operariū ſe malum iudicet: ⁊ indignū. Dicēs ſibi cum ꝑpheta: Ad nihilū redactus ſum: ⁊ neſciui: vt iumentū factus ſum apud te: ⁊ ego ſemp tecum.

Gradus ſeptimus humilitatis.

¶ Septimus humilitatis gradus eſt: ſi oībus ſe inferiorē: ⁊ viliorem nō ſolū ſua lingua ꝑnunciet: ſ; ēt intimo cordis credat affectu: hūilians ſe: ⁊ dicēs cum ꝑpheta. Ego autem ſu; vermis: ⁊ nō hō: opprobiu; hoīum: ⁊ abiectio plebis. Exaltatus ſum: ⁊ humiliatus. ⁊ cōfuſus. Et itē. Bonū mihi: quod hūiliaſti me: vt diſcam mādata tua.

Gradus octauus humilitatis.

¶ Octauus humilitatis grad⁹ ē. ſi nihil agat monachus: niſi quod cōmunis mōaſterij regula: vel maiorum cohortantur exempla.

Gradus nonus humilitatis.

¶ Nonus humilitatis grad⁹ ē: ſi linguā ad loquendum prohibeat monachus: ⁊ taciturnitatē habēs vſq; ad iterrogationē nō loquat. Mōſtrāte ſcriptura: q2 in multiloquio nō effugiēs petm̄. Et q2 vir linguoſus nō diriget ſuper terram.

Gradus decimus humilitatis.

¶ Decim⁹ hūilitatꝭ grad⁹ ē: ſi nō ſit facilis: ac pꝛōpt⁹ i riſu. Q2 ſcriptū ē. Stult⁹ i riſu exaltat vocē ſuā.

Gradus vndecim⁹ humilitatis

¶ Vndecim⁹ hūilitatꝭ grad⁹ ē: ſi

cū loqt̄ mōach⁹: leniter ⁊ ſine riſu hūiliter: cū ḡuitate: vel pauca ꝟba: ⁊ rōnabilia loquat̄: ⁊ ñ ſit clamoſus ī voce: ſicut ſcriptū eſt. Sapiens verbis innoteſcit paucis.

Gradus duodecim⁹ hūilitatis.

¶ Duodecim⁹ hūilitaꝫ grad⁹ ē: ſi nō ſolū corde mōach⁹: ſꝫ ēt ipo corpore hūilitatē videtib⁹ ſe ſemp īdicet. i. in ope: in mōaſterio: in oratorio: in orto: in via: in agro: vel vbicūqꝫ ſedēs: ābulās: vel ſtās iclinato ſit ſemp capite. Defixis in terrā aſpectib⁹ reū ſe oi hora ꝺ pctis ſuis exiſtimans: iā ſe tremēdo iudici deo pñtari exiſtimet. Dicēs ſibi in corde ſemp illꝺ: qꝺ publican⁹ ille euāgelic⁹ fixis ī terrā oculis dixit. Dñe nō ſuꝫ dign⁹ ego peccator leuare oculos meos ad celū. Et iteꝫ cū ꝓpha. Incuruat⁹ ſū: ⁊ hūiliat⁹ ſum vſqꝫ quaqꝫ. Ergo his oīb⁹ humilitatis gradib⁹ aſcēſis mōach⁹ mox ad charitatē dei ꝑueniet illā: q̄ pfecta foraſ mittit timorē: ꝑ quā vniuerſa: q̄ ꝑus nō ſine formidine obſuabat: abſqꝫ vllo labore: velut nāliter ex ꝯſuetudine īcipiet cuſtodire. Nō iā timore gehēne: ſꝫ amore xp̄i: ⁊ ꝯſuetudie ipa bona: ⁊ delectatiōe ꝟtutū: q̄ dñs iā in operariū ſuū mūdū a vitijs: ⁊ pctīs ſpiritu ſancto dignabitur demonſtrare.

¶ Diui Bernardi abbatis in tractatum de gradibus humilitatis ⁊ ſuperbie Prologus.

Rogaſti me frater Godofrede: vt ea que de gradibus humilitaꝫ coram fratribus locutus fueram: pleniori tibi tractatu diſſererem. Cui tue petitioni digne: vt dignum erat: ⁊ volens ſatiſfacere: ⁊ timens non poſſe euangelici ꝯſilij memor: non prius fateor facere auſus ſum: quā ſedens computaui: ſi ſufficerent ſumptus ad ꝑficiendū. Cum aūt charitas hūc foras miſiſſet timorē: quo mihi timebā illudi de ope nō ꝯſumando: ſubītrauit alius timor de ꝯtrario: quo cepi timere ḡui⁹ piculū ꝺ gloria ſi pfeciſſē: q̄ꝫ de iḡminia ſi defeciſſeꝫ. Uñ īter hūc timorē ⁊ charitatē velut in quodā biuio poſitus diu heſitaui: cui viaꝝ tuto me crederē: metuēs aut loquēdo vtilit̄ ꝺ hūilitate ipe hūilis nō īueniri: aut tacēdo hūiliter inutilis fieri. Cūqꝫ neutrā viā tutā: alterutrā tñ mihi tenēdā eē ꝯſpicerē: elegi poti⁹ tibi ſi quē poſſū cōicare fructū ſmōis: q̄ꝫ tutari me ſolum portu ſilentij: ſi nul fiduciā hñs: ſi qd forte qꝺ approbes dixeris: tuis ꝑcib⁹ poſſe me uꝫ ſupbire: ſin aūt: qꝺ magiſ puto: nil tuo ſtudio dignū efficerē: de nihilo ſupbire nō poſſe.

Loquutur⁹ ḡ de ḡdib⁹ humilitatis: quos btūs bñdict⁹ nō nūerādos: ſꝫ aſcēdēdos ꝓponit: ꝑus oñdo ſi poſſū: quo ꝑ illos ꝑueniēdū ſit: vt audito fructu peruentionis: minus ḡrauet labor aſcenſionis: proponat itaqꝫ dominus nobis vie laborem: oſtendat laboris mercedem. Ego ſum inqt via veritas ⁊ vita. Uiam dicit humilitatē: que ducit ad ꝟitatē. altera labor. altera fructus laboris ē. Vñ ſciā inqs. ꝙ ibi ꝺ hūilitate locut⁹ ſit. cū īdetermiate dixerit. ego

ſum via. Audi apertius. Diſcite a me: quia mitis ſum & humilis corde. ſe ergo pponit humilitatis exēplum: manſuetudinis formam. Si imitaris eum: nō ambulas in tenebris: ſed habebis lumē vite. Quid eſt lumen vite niſi veritas: que illuminās oēm venientem in hūc mūdum: oſtendit vbi ſit vera vita. Jō cū dixiſſet: ego ſū via & veritas ſubdidit & vita. Ac ſi diceret. Ego ſum via: qua ad veritatem duco. Ego ſum veritas: qua vitam promitto. Ego ſum vita: quā do. Hec eſt enī ait vita eterna vt cognoſcāt te verum deum: & quē miſiſti ieſum chriſtum. Vel ſic: quaſi tu dicas. Viam conſidero. i. humilitatē: fructum deſidero veritatē. Sed quid: ſi tant⁹ eſt labor vie: vt ad optatū lucrum non poſſim peruenire? Reſpondet Ego ſum vita. i. viaticum: quo ſuſtenteris in via. Clamat igit̄ errantibus: & viam ignorantibus. Ego ſum via. Dubitantibus & non credentibus ego ſum veritas. Jā aſcēdentibus: ſed laſſeſcentibus: ego ſum vita. Satis: vt reor: oſtenſum eſt ex propoſito capitulo euangelij cognitionem veritatis fructū eſſe humilitatis. Accipe & aliud. Confiteor tibi pater: deus celi: & terre: qr abſcondiſti hec: haud dubiū quin veritatis ſecreta a ſapientibus et prudentibus. i. a ſuperbis. & reuelaſti ea paruulis. hoc eſt humilibus. Et in hoc apparet: ꝙ veritas: que ſuperbis abſcondit̄: humilibus reuelatur. Humilitatꝭ vero talis pōt eſſe diffinitio. Humilitas eſt virt⁹ qua homo veriſſima ſui agnitione ſibiipſi vileſcit. Hoc aūt conuenit his qui aſcenſionibus in corde ſuo diſpoſitis: de virtute in virtutē. i. de gradu in gradum pficiunt: donec ad culmē humilitatis pueniāt in quo velut ī ſyon. i. in ſpeculatōe poſiti. veritatē proſpiciant. Et enī inquit benedictionē dabit legiſlator. quia qui dedit legē dabit & benedictionē. hoc eſt qui iuſſit humilitatē. perducet ad veritatē. Quis vero eſt hic legiſlator. niſi dulcis & rectus dn̄s. qui legem dedit delinquētibus in via. In via qppe delinquūt. qui veritatē derelinquūt. Sed nunquid vel ſic a dulci dn̄o derelinquunt̄? Ipſis ergo dulcis & rectus dn̄s legem dat viam humilitatis. per quā redeāt ad agnitionē veritatis. Dat occaſionē recuperāde ſalutis. quia dulcis eſt: nō tamen abſq3 diſciplina legis. quia rectus eſt. Dulcis qr perire non patitur. Rectus: quia punire non obliuiſcitur. Hanc itaq3 legem: qua reditur ad veritatem: beatus benedictus per duodecim gradus diſponit: vt ſicut per decem precepta legis: ac geminam circūciſionē: in quo duodenarius numerus adimpletur ad chriſtū venitur: ita his duodecim gradib⁹ aſcenſis veritas apprehendatur. Jllud quod in ſcala illa: que in typo humilitatis iacob monſtrata eſt: dominus deſuper innixus apparuit. quid nobis aliud innuit. niſi ꝙ in culmine humilitatis conſtituitur cognitio veritatis. Dominus quippe de ſumitate ſca-

le pꝛoſpiciebat ſuper filioſ hominū
tanq̄ veritas:cuius oculi ſicut fal-
lere nolunt:ita falli non noꝛunt:vt
videret ſi eſt intelligens aut requi-
rens deum. An non tibi de alto vi
detur clamare ac dicere requiren-
tibus ſe:nouit dominus: qui ſunt
eius:tranſite ad me omnes:qui cō
cupiſcitis me:ꝛ a generationibꝰ me
is implebimini: Et illud. Venite
ad me:q laboꝛatis: ꝛ onerati eſtis:
ꝛ ego vos reficiam. Venite inquit.
Quo: Ad me veritatem. Qua:
Per humilitatem. Quo fructu:
Ego vos reficiam. Sed que eſt re-
fectio:quam veritas aſcendentibꝰ
permittit: peruenientibus reddit:
An foꝛte illa eſt charitas: Ad hāc
quippe:vt ait beatus benedictus:
aſcenſis omnibus humilitatis gra
dibus monachus mox perueniet.
Vere dulcis ꝛ ſuauis cibus chari-
tas:que feſſos alleuat: debiles ro-
boꝛat:meſtos letificat. Iugum de
niqꝫ veritatis facit ſuaue ꝛ onus le
ue. Bonus cibus charitas:que me
dia in ferculo ſalomonis conſiſtēs
diuerſarum odoꝛe virtutum velut
diuerſi generis fragrantia pigmen
toꝛum:eſurientes reficit: iocundat
reficientes. Ibi ſiquidem apponi-
tur pax:patientia:benignitas: lon-
ganimitas:gaudium in ſpiritu ſan
cto:et que ſunt alie veritatis ſeu ſa
pientie generationes apparantur
in illa. Habet et humilitas in eo-
dem ferculo ſuas epulas:panem.ſ.
doloꝛis:et vinum compunctionis:
quas pꝛimo veritas incipientibus
offert:quibus vtiqꝫ dicitur. Surgi
te poſtq̄ ſederitis: qui manduca
tis panem doloꝛis. Habet ibidem
contemplatio ex adipe frumenti:
ſolidum cibum ſapientie cuꝫ vino:
quod letificat coꝛ hominis:ad quē
veritas perfectoſ inuitat dicēs. Co
medite amici mei:ꝛ bibite:ꝛ īebꝛia
mini chariſſimi. Media inquit cha
ritate conſtrauit pꝛopter filias hie
ruſaleꝫ pꝛopter perfectas videlicet
animas:que dum adhuc illum ſoli
dum cibuꝫ capere poſſunt:lacte in
terim charitatis pꝛo pane: oleo ꝓ
vino nutriende ſunt. Que recte me
dia deſcribitur:quia eius ſuauitas
nec incipientibus pꝛeſto eſt ꝓhibē
te timoꝛe:nec perfectis ſatis ē pꝛo
abundantioꝛi cōtēplationis dulce
dine. Hij adhuc a noxijs carnaliū
delectationū humoꝛibus timoꝛis
amariſſima potione purgādi: non-
dū lactis dulcedinem experiunt̄:Il
li iam auulſi a lacte:epulari ab in-
troitu gloꝛie delectantur ſolis me-
dijs.i.ꝓficientibꝰ ita iam melleas
quaſdam ſoꝛbitiunculas charita-
tis expertis:vt illis interim pꝛo ſui
teneritudine contenti ſint. Primꝰ
ergo cibus humilitatis eſt purga-
toꝛius cum amaritudine:ſecundus
charitatis conſolatoꝛius cum dul-
cedine.tertius contemplationis ſo
lidus cum foꝛtitudine. Heu mihi:
domine deus virtutū:quouſqꝫ ira
ſceris ſuper oꝛationem ſerui tui. Ci
babis me pane lachꝛymarum:ꝛ po
tū dabis mihi in lachꝛymis. Quis
me inuitabit ad illud vel mediū ac
dulce charitatis cōuiuiū: vbi iuſti
epulant̄ in cōſpectū dei:ꝛ delectan

tur in leticia. vt iam non loquens in amaritudine aie mee. dicā deo noli me ↄdēnare. ſed epulando in azimis ſynceritatꝭ ⁊ veritatis. let⁹ cantem in vijs dñi. qm̄ magna eſt gloria domini. Bona tñ via humilitatis. qua veritas inquirit̄ charitas acquirit̄ generatiões ſapiētie participant̄. Deniqꝫ ſicut finis legis xp̄s ſic perfectio humilitatis cognitio veritatis. Chriſtus cū venit attulit grām. Veritas quib⁹ innotuerit. dat charitatē. Innoteſcit āt humilibus. hūilibus ergo dat gratiam. ¶ Dixi vt potui. quo fructu humilitatis gradus aſcendi debeant. dicā vt potero. quo ordine ad ꝓpoſitum brauiū veritatis perducant. Sed quia ipſa quoqꝫ veritatꝭ agnitio in tribus gradibus ↄſiſtit. ipſos breuiter ſi poſſum diſtinguo. quatenus ex hoc clarius īnoteſcat ad quē triū veritatis duodecimuſ humilitatis pertingat.

¶ Inquirimus nāqꝫ veritatē in nobis. in proximo. in ſui natura. In nobis. noſmetipſos diiudicando. In proximis. eoꝝ malis compatiēdo. In ſui natura. mūdo corde cō templando. Obſerua ſicut numeꝝ ita ⁊ ordinem. Primo te doceat veritas ipſa: ꝙ prius in proximis ꝙ̄ in ſui debeat inquiri natura. Poſt hoc accipies. cur prius in te. ꝙ̄ in proximis inquirere debeas. In numero ſiquidem beatitudinū quas ſuo ſermone diſtinxit prius miſericordes ꝙ̄ mundi corde poſuit. Miſericordes quippe cito in ꝓximis veritatē deprehendunt: dū ſuos affectus in illos extēdunt. dū ſic per charitatē ſe illis conformāt. vt illoꝝ vel bona. vel mala tanꝙ̄ ꝓpria ſentiant. Cum infirmis infirmantur. cum ſcādalizatis vtuntur gaudere cum gaudētibus. flere cū flentibus ↄſueuerūt. Hac charitate fraterna cordis acie mundata. veritatem delectant̄ in ſui contemplari natura. ꝑ cuius amore mala tollerāt aliena. Qui vero ita ſe fratribus nō conſociāt. ſed ecōtrario. aut flentibus inſultant. aut gaudētibus derogant. dū qđ in illis eſt. in ſe eſſe non ſentiunt. q2 ſimiliter affecti nō ſunt. veritatem in proximis qualiter deprehēdere poſſūt. Bene nāqꝫ conuenit illis vulgare ꝓuerbiū. Neſcit ſanus. qd ſentiat eger. Aut plenus: quid patiatur ieiunus. Et eger egro. ⁊ ieiunus ieiuno ꝙ̄to ꝓpinquius tanto familiarius compatiuntur. Sicut enī pura veritas nō niſi puro corde videtur. ſic miſeria fratris verius miſero corde ſentitur. Sed vt ob alenā miſeriā miſerum cor habeas oportet. vt tuā prius agnoſcas. vt proximi mentē in tua inueniaſ. ⁊ ex te noueris. ꝙ̄lit̄ illi ſubuenias exēplo .ſ. ſaluatoris nrī. q pati voluit. vt cōpati ſciret. miſer fieri. vt miſeri diſceret: vt qđo de ip̄o ſcriptū ē. didicit ex his. q̄ paſſus ē obiam: ita ⁊ miſericordiā diſceret non ꝙ ante miſereri neſciret. cui⁹ miſericordia ab eterno. ⁊ vſqꝫ in eternū. ſed ꝙ natura ſciebat ab eterno. temporali didicit experimēto. Sed forte durum tibi videtur. ꝙ dixi dei ſapien

tiam xp̄m didiciſſe miſericordiam. quaſi is per quē omnia facta ſunt. aliquid aliquādo ignoraſſet. ex hiſ que ſunt maxime cum illud: qd ex epiſtola ad hebreos ad id comprobandum cōmemoraui alio ſenſu. qui nō ita videatur abſurdus. poſſit intelligi. vt hoc ꝙ dictum eſt. didicit. nō ad ipſum caput referatur in ſui perſona. ſed ad corpus eius. quod eſt eccleſia. vt ſit ita ſenſus. Et didicit ex his qua paſſus ē obedientiā. hoc eſt obedientiā didicit in corpore ex his que paſſus eſt in capite. Nã illa mors: illa crux. obprobria: ſputa flagella. que oīa caput noſtꝛ xp̄s pertranſijt. quid aliud corpori eius. i. nobis q̄ꝫ preclara obediētie documenta fuerunt: Chriſtus. n. ait paulus. factus eſt obediens patri vſqꝫ ad mortē. mortem autē crucis. Qua neceſſitate: Rn̄deat apoſtolus petrus. Chriſtꝰ paſſus eſt ꝓ nobis: vobis relinqns exemplū vt ſequamini inquit veſtigia eius. i. vt imitemini obedientiā eius. Ex his ergo que paſſus eſt: diſcimus q̄ꝫta nos qui puri homines ſumus oporteat ꝓ obedientiā perpeti: pro qua is qui ⁊ deus erat: nō dubitauerit mori. Et hoc modo in quis. nō inconueniēs erit: ſi dicat̄ xp̄s vel obedientiā vel miſericordiam. ſeu aliqd in ſuo corpore didiciſſe: dum tū ſibi in ſua perſona. nil qd ſe ante latuerit. credat̄ ex tēpore potuiſſe accedere. Sicqꝫ ipſe ſit: qui miſereri doceat aut obedire. ipſe qui diſcat. qꝛ caput ⁊ corpus vnus eſt xp̄s. Non nego hunc intellectum. quin rectus ſit. Sed ex alio loco ipſius epiſtole ſuperior interpretatio videtur approbari: vbi dicitur. Nunq̄ꝫ enim angelos app̄hendit: ſed ſemen habrae apprehēdit. Unde debuit per omnia fratribus ſimilari: vt miſericors fieret. puto ꝙ hec verba ſic ad caput referenda ſunt: vt corpori penitus aptari non poſſint. De verbo vtiqꝫ dei dictum eſt. qd non angelos apprehendit: hoc eſt. non in vna ſibi pſonā aſſumpſit. ſed ſemen habrae Neqꝫ enim legitur. verbum angelus factū eſt: ſed verbū caro factuꝫ eſt. ⁊ caro de carne habrae iuxta ꝓmiſſionem. que illi facta eſt primū. Un̄. i. ex qua ſeminis aſſumptione debuit per omnia fratribus ſimilari. i. oportuit: ac neceſſe fuit: vt ſimilis nobis paſſibilis: nr̄aꝝ omnia excepto peccato genera miſiaꝝ ꝑcurreret. Si queris. qua neceſſitate: vt miſericors inquit fieret. Et hoc ais cur non recte ad corpus referri poteſt: Sed audi: qd paulopoſt ſequitur. In eo enim in quo paſſus eſt ipſe. ⁊ tentatus. potēs eſt: ⁊ eis qui tentātur auxiliari. In quibus verbis. quid melius intelligi poſſit. nō video. niſi ꝙ ideo pati voluit: ac tentari. omnibuſqꝫ abſque peccato humanis cōmunicare miſerijs: qd eſt per omnia fratribus ſimilari. vt ſimiliter paſſis ac tentatis miſereri ac cōpati. ipſo diſceret experimento. Quoquidem experimētō non dico: vt ſapior efficeretur. ſed propinquior videretur. quatenus infirmi filij adam: quos ſuos fieri ⁊

appellari fratres non dedignatus eſt:ſuas illi infirmitates committere non dubitarent.qui ſanare illas ⁊ poſſet vt deus:⁊ vellet vt proximus:⁊ cognoſceret vt eadē paſſus Unde yſaias virum eum appellat dolorū ⁊ ſcientem infirmitatē. Et apoſtolus . Non enim habem⁹ inquit pontificem:qui non poſſit cōpati infirmitatibus noſtris. Unde autē poſſit:indicans adiūgit. Tēptatum autem per omnia pro ſimilitudine abſq; peccato. Beat⁹ qppe deus beati dei filius:i ea forma qua non rapinā arbitratus eſt eſſe ſe equalem patri: proculdubio impaſſibilis:priuſq; ſe exinaniſſet formam ſerui accipiens:ſicut miſeriā ⁊ ſubiectionem expertus non erat ſic miſericordiam vel obedientiā non nouerat experimēto. Sciebat quidem per naturam: non autem ſciebat per experientiam . At vbi minoratus eſt non ſolum a ſeipſo: ſed etiam paulominus ab angelis quia ⁊ ipſi impaſſibiles ſunt ꝑ gratiam non per naturam:vſq; ad illam formam in qua ſubici pāti poſſ; qd vtiq; ſicut dictum eſt in ſua nō poſſet:⁊ in paſſione expertus ē miſericordiam:⁊ in ſubiectione obedientiam. Poſt tamen experientiam non illi vt dixi ſcientia:ſed nob fiducia creuit:dum ex hoc miſero genere cognitionis:is a quo longe errraueramus:factus eſt ꝓpior nobis. Quando enim illi appropinquare auderemus:in ſua ipaſſibilitate manēti: Nunc autem apoſtolo ſuadente:monemur cum fiducia adire thronum gratie ipſius: que; nimirum ſicut alibi ſcriptum eſt:lāgores noſtros tuliſſe. ⁊ dolores noſtros portaſſe cognoſcimus:⁊ ī eo: quo paſſus eſt ipſe:nobis compati poſſe non dubitamus . Non ergo debet abſurdum videri : ſi dicitur xp̄m:nō quidē aliquid ſcire cepiſſe qd aliquādo neſcierit:ſcire tamen alio modo miſericordiā ab eterno per diuinitatē:⁊ aliter in tempore didiciſſe per carnem. Uide ne ⁊ ſimili locutionis modo illud dictum ſit per dn̄; requirentibus diſcipulis de die vltimo ſe neſcire reſpondit. Nam qūo diē illum ille neſciebat:in quo omnes ſapientie ⁊ ſcīētie teſauri ſunt abſconditi. Cur ergo ſe ſcire negabat:qd certum eſt: quia neſcire non poterat : Nūqd forte mendaciter eius voluit celare:qd vtiliter nō valuit innoteſcere. Abſit. Sicut nihil ignorare poterat:cū ſapiētia ſit:ſic nec mētiri: cum veritas ſit. Sed volens diſcipulos ab inutilis inquiſitionis curioſitate cōpeſcere:qd inquirebāt ſe ſcire negauit:non oīmodo qde;: ſed tali quodāmodo : quo negare veraciter potuit. Nā ⁊ ſi ſue diuinitatis intuitu:eque omnia ꝑterita. ſcilicet pn̄tia atq; futura pluſtrādo:diē quoq; illum palā habebat: nō tamen vllis carnis ſue ſenſibus experiēdo agnouerat. Alioquin iā ſpiritu oris ſui antixp̄m interfecerat:iā auribus ſui corporis archāgelū vociferantē:⁊ tubā ſonātem: in cuius ſtrepitu mortui ſuſcitandi ſunt audierat:iam oculis ſue car

nis oues edoſcꝫ:q abinuicez ſegre/
gandi ſunt perſpexerat. Deniqꝫ vt
intelligas ꝙ illa tantum cognitio/
ne que per carnē fit:ſe illū diem ne
ſcire perhibuerit. vigilanter rn̄dēs
non ait:nec ego ſcio:ſed nec ipſe in
quit filius hoīs ſcit. Quid eſt filius
hoīs:niſi nomen aſſumpte carnis:
Quo ſiquidē noīe intelligi datur:
qꝛ dicens ſe aliqd neſcire:nō iuxta
ꝙ deus eſt:ſed ſm̄ hoīem loquit̄.
Alias quippe loquēs de ſe:xp̄z ſuā
diuinitatē:nō filius vel filiū homi/
nis:ſed ego:vel me ſepius ponere
conſueuit:vt ibi. Amen dico vobis
anteꝙ̄ abꝛaam fieret:ego ſuz. Ego
ſum ait:non filius hoīs eſt. nec du/
bium:quin de illa eſſentia diceret:
q̄ ãte abꝛaam ⁊ ſine initio eſt: non
qua poſt abꝛaam: ⁊ ex abꝛaā fact⁹
eſt. Alibi quoqꝫ hoīum de ſe opini
onem a diſcipulis inquirens: queꝫ
dicūt inquit hoīes eſſe nō me:ſed
filium hoīs: Rurſus eoſdē interro
gans:qd de ſe ipſi quoqꝫ ſentirent
vos aūt nō quē filiū hoīs:ſed quē
me ait:eſſe dicitis: Carnalis videli
cet populi ſentētiā de carne inqui
rens:nomē carnis:qꝺ ꝓpꝛie eſt fili
us hoīs poſuit:ſpūales vero diſci/
pulos de ſua diuinitate interrogāſ
nō filium hoīs:ſed ſignanter me di
xit. Qꝺ deniqꝫ petrus intelligens:
quid per hoc ꝙ dixerat me requiſi
ti fuiſſent:ſua reſponſione apuit:tu
es inquiens nō ieſus filius ꝟginis
ſed xp̄s filius dei:qꝺ vtiqꝫ ſi reſpō
diſſet nihilominus veritatē dixiſſet
ſed in verbis interrogatiōis ſenſuꝫ
nterrogantis pꝛudēter aduertēs:
competenter pꝛopꝛieqꝫ ad interro
gata rn̄dit dicens. tu es xp̄s filius
dei. Cum igit̄ videas xp̄z in vna q
dem pſona duas habere naturas:
vnā qua ſemp fuit:alterā qua eſſe
cepit. ⁊ ſm̄ ſempiternū ſuū qdē eē
ſemp oīa noſce:ſm̄ tpale vero mul
ta tempoꝛaliter expertū fuiſſe: cur
fateri dubitas:vt eſſe in tpe cepit
ex carne:ſic carnis quoqꝫ miſerias
ſcire cepiſſe:illo dūtaxat modo co/
gnitionis quem docet defectio car
nis: Quod vtiqꝫ genus ſcientie ꝓ
toplauſti:ſapiētius felitiuſqꝫ neſci/
rent:qn̄ id attingere:niſi ſtulte mi/
ſereqꝫ nō poterāt. Sed pſalmatoꝛ
eoꝛum deus requirēs qꝺ perierat:
opus ſuum miſeratus. pꝛoſecutus
eſt deſcendens ⁊ ipſe miſericoꝛdit:
quo illi ceciderant miſerabiliter.
Voluit experiri in ſe:qꝺ illi facien/
do contra ſe merito paterent:nō ſi
mili quidē curioſitate:ſed mirabili
charitate. Non vt miſer cum miſe/
ris remaneret. ſed vt miſericoꝛs fa
ctus miſeros liberaret. Fact⁹ inꝙ̄
miſericoꝛs:nō illa miſ̄icoꝛdia quā
felix manens habuit ab eterno:ſed
quam mediante miſeria reperit in
habitu noſtro. Poꝛro pietatiſ op⁹:
quod per illam cepit. in iſta pficit.
Non ꝙ ſola illa non poſſit perfice
re. ſed quia nobis nō potuit abſqꝫ
iſta ſufficere. Vtraqꝫ ſi quidem ne
ceſſaria. ſed nobis hec magis con/
grua fuit. O ineffabilis pietatis ex
cogitatio. Quando nos illam mi/
ram miſericoꝛdiam cogitaremus.
quam pꝛecedens miſeria non īfoꝛ/
mat: Quando illam aduerterem⁹

incognitam nobis compaſſionem: que non paſſione preuenta: cuȝ im paſſibilitate perdurat. Attamē ſi il la. que miſeriam neſcit. miſericor dia non preceſſiſſet. ad hanc cuius miſeriam mater eſt. non acceſſiſſet. Si non acceſſiſſet. nō attraxiſſȝ. Si non attraxiſſet. nō extraxiſſet. Un de autem extraxit. niſi de lacu mi ſerie. ⁊ de luto fecis. Nec illam ta men miſericordiam deſeruit. ſȝ hāc inſeruit. Non mutauit. ſed multipli cauit. ſicut ſcriptum eſt. Homines ⁊ iumenta ſaluabis domine. quem admodum multiplicaſti miſericor diam tuam deus. Sed iam ad pro poſitum redeamus. Si ergo ſe mi ſeꝝ fecit. qui miſer nō erat. ut expe rireī. qd ⁊ ante ſciebat. q̄to magis tu. nō dico. vt te facias. qd nō es. ſȝ vt attēdas. qd es. q2 vere miſer es. ⁊ ſic diſcas miſereri: qui hoc aliī ſci re nō potes. Ne forte ſi ꝓximi ma lū ꝯſideres. ⁊ tuū nō attēdas mo uearis non ad miſerationem ſȝ ad indignationē. nō ad adiuuandum ſed ad diiudicandum. deniqȝ non ad inſtruendum in ſpū lenitatis. ſȝ ad deſtruēdū in ſpū furoris. Uos. qui ſpūales eſtis. ait apoſtolus. hu iuſmodi inſtruite in ſpū lenitatis. Apoſtoli ꝯſilium ſiue etiam precep tū eſt. ut manſueto. i. eo ſpū fratri egrotanti ſubuenias. quo tibi vis ſubueniri. cum egrotas. Et vt ſcias qualiī erga delinquētē māſueſcere poſſis. cōſiderās inquit te ipm. ne ⁊ tu tēteris. Cōſiderare libet. q̄ be ne diſcipulus veritatis ordinem ſe quaī magiſtri in beatudinio⁹: q̄s ſupra memoraui. ſicut pri⁹ miſericor des q̄ mūdi corde. ſic prius mites q̄ miſericordes ꝓnūciati ſunt. Et apoſtolus cū ſpūales hortareī ad inſtruēduȝ carnales. adiūxit. in ſpū lenitatis. Inſtructio qppe fratrum ꝑtinet ad miſicordes. ſpūs lenita tis ad mites. Ac ſi diceret. Inī mi ſericordes deputari nō pōt. qui in ſemetipſo mitis nō ē. Ecce apoſto lus aperte oñdit. qd ſupius me oñ ſuruȝ ꝓmiſi. prius videlȝ veritateȝ inquirendā eſſe in nobis q̄ in pro ximis. ꝯſiderās inquiēs teipm. i. q̄ facilis ad tētandū q̄ ꝓnus ad pec candū. quatenus ex tui ꝯſideratio ne miteſcas. ſicqȝ ad ſuccurrēdum alijs in ſpū lenitatis accedas. Alio quin ſi monentem non audis diſci pulum. arguentem time magiſtruȝ Hypocrita eice primum trabeȝ de oculo tuo. ⁊ ſic videbis feſtucam ei cere de oculo fratris tui. Trabes ī oculo grandis et groſſa ſuperbia ī mente eſt. que quadam corpulētia ſui vana non ſana. tumida non ſo lida oculum mentis obſcurat. veri tatem obumbrat. ita vt ſi tuam oc cupauerit mentem. iam tu te vide re. iam te talem. qualis es. vel qua lis eſſe potes. non poſſis ſentire. ſed qualem te amas. talem te vel pu tes eſſe. vel ſperes fore. Quid enim aliud eſt ſuperbia. q̄ vt quidā ſan ctus diffiniuit. amor proprie excel lentie? Unde ⁊ nos poſſumus di cere per contrarium. humilitateȝ ꝓ prie excellentie eſſe contemptum. Amor vero ſicut nec odium. veri tatis iudiciū neſcit. Uis iudicium

veritatis audire? Sicut audio. ſic iudico. Non ſicut odi. non ſicut amo. non ſicut timeo. Eſt iudiciū odij vt illud. Nos legem habem⁹ ⁊ ſm legem noſtram debet mori. Eſt ⁊ timoris. vt illud. Si dimittimus eum ſic. venient romani. ⁊ tollent noſtrum locū ⁊ gentem. Iudicium vero amoris. vt dauid d̄ filio paricida. parcite īquit puero abſalon. Et legibus humanis ſtatutū. ⁊ in cauſis tā eccleſiaſticis q̄ ſecularibus ſeruatū ſcio ſpeciales amicos cātiū. nō debere ad iudicium admitti. ne vel fallant vel fallant̄ amore ſuorum. Qd̄ ſi culpā amici tuo iudicio amor illi⁹ aut minuit. aut prorſus abſcondit. quāto magis amor tui tuā ꝯtra te iudicium fallit? Qui ergo plene veritatē in ſe cognoſcere curat. neceſſe ē vt ſemota trabe ſuperbie. que oculum arcet a luce. aſcenſiones in corde ſuo diſponat. per quas ſeipſum in ſeipſo requirat. ⁊ ſic poſt duodecimū humilitatis. ad primū veritatis gradū pertingat. Cū aūt veritate inuenta in ſe. ymo ſe inuento in veritate dicere potuerit. credidi ꝓpter qd̄ locutus ſum. ego aūt humiliatus ſum nimis. aſcendat homo ad cor altum. vt exaltetur veritas. ⁊ ad gradū ſm ꝑueniēs dicat ī exceſſu ſuo. omnis homo mēdax. Putas hunc ordinem dauid non tenuit? Putas hoc non ſenſit propheta quod dominus. quod apoſtolus. quod ⁊ nos poſt ipſos. ⁊ ꝑ ipſos ſentimus? Credidi inquit veritati que dicit. Qui ſequitur me. non ambulat in tenebris. Credidi ergo ſequendo. propter quod locutus ſum confitendo. Quid confitēdo? Veritatem quam cognoui credendo. Poſtq̄ autē ⁊ credidi ad iuſtitiam. ⁊ locutus ſum ad ſalutē. humiliatus ſum nimis. hoc eſt perfecte. Tanquā diceret. Quia veritatem cognitā in me confiteri cōtra me non erubui. ad perfectionē humilitatis profeci. Nimis enim pro perfecte poteſt intelligi. vt ibi. In mandatis eius volet nimis. Quod ſi quis cōtendat. nimis hic pro valde poſitum non pro perfecte. quia ⁊ expoſitores idipſum vidētur aſtruere. neq; hoc diſcordat a ſenſu prophete. vt ſic ſentiamus eum dixiſſe. Ego quidem cum adhuc veritatē non noſcerē. aliquid me putabam eſſe: cum nihil eſſem. At poſtq̄ in chriſtum credendo. i. eius humilitatem imitando veritatem agnoui. ipſa quidem exaltata eſt in me ex mea confeſſiōe. ſed ego humiliatus ſum nimis. i. valde viſu⁹ mihi ex mei conſideratione. Humiliatus ergo propheta in hoc primo gradu veritatis. vt ait in alio pſalmo. ⁊ in virtute tua humiliaſti me: ſemetipſum attēdat. et ex propria miſeria generalem perpendat. ſicq; ad ſm trāſiēs dicat ī exceſſu ſuo. oīs homo mendax. In quo exceſſu ſuo. In illo proculdubio. quo ſeſe excedēs ac ꝟitati adherens. ſeipſum diiudicat. In illo ergo exceſſu ſuo dicat. non indi

gnādo: aut inſultando: ſed miſerā-
do: ⁊ cōpaciendo: oīs hō mendax.
Quid eſt: oīs homo mendax. Ois
homo infirmus: oīs hō miſer. ⁊ im-
potēs: qui nec ſe: nec aliū poſſit ſal
uare. Sicut dicit̄. Fallax equ⁹ ad
ſalutē: non ꝙ equus aliqueꝫ fallat:
ſed qꝛ is ſe ipſum fallit: qui in forti
tudine eius ꝯfidit. ſic omnis homo
dicit̄ mendax. i. fragilis mutabilis:
a quo ſalus non poſſit vel ſua vel
aliena ſperari: quin potius maledi
ctionem incurrat: qui ſpem ſuaꝫ in
hoīe ponit. Profitens itaqꝫ humi-
lis pphā per ducatū veritatis: qđ
qꝫ in ſe lugebat vidēs in aliis: dum
apponit ſciam. apponat ⁊ doloreꝫ:
ac generaliter: ſed veraciter dicat:
oīs homo mendax. Vide ꝙ̄ longe
aliud ſenſerit de ſe phariſeus ille ſu
perbus. Quid de promiſit inceſſu
ſuo: Deus gratias ago tibi: qꝛ non
ſum ſicut ceteri hominuꝫ. Cū in ſe
ſingulariter exultat aliis arrogant̄
inſultat. Dauid autem alit̄. Ait. n.
Ois homo mendax. Neminē exci-
pit: ne quem decipiat: ſciens qꝛ oēs
peccauerūt: ⁊ oēs egent gratia dei.
Phariſeus ſe ſolum decipit: quem
ſolum excipit dum ceteros dānat.
Prophā ſe nō excipit a cōmuni mi
ſeria: ne excipiatur a miſericordia.
Phariſeus inſufflat miſericordia:
dū diſſimulat miſeriam. Propheta
affirmat tam de oibus ꝙ̄ de ſe: oīs
homo mēdax. Phariſeus ꝯfirmat
de oibus ꝑter ſe: non ſum inquiēs
ſicut ceteri hoīnū. Et gratias agit:
non qꝛ bonus: ſed qꝛ ſolus: nō tam
de bonis que hꝫ: ꝙ̄ de malis q̄ in
aliis videt. Nūduꝫ de ſuo trabem
eiecerat: ⁊ feſtucas de oculis fratꝝ
enumerat. Nam ſubdit. Iniuſti ra
ptores. Nō fruſtra vt arbitror a ꝓ
poſito feci: ſi vtrinſqꝫ exceſſus diffe
rentiam intellexi. Iā ad ꝓpoſitum
redeundū eſt. Quos itaqꝫ ſibi in-
noteſcere: ac per hoc vileſcere fecit
neceſſe eſt: vt cuncta: que amare ſo
lebant: ⁊ ipſi ſibi amareſcant. Sta-
tuentes nimiruꝫ ſe ante ſe. tales ſe
videre coguntur: quales vel a ſe vi
deri erubeſcunt. Dumqꝫ ſibi diſpli
cēt: quod ſunt. ⁊ ad id ſuſpirāt qđ
nō ſunt. qđ vtiqꝫ per ſe forte diffi-
dunt. vehementer ſeſe lugentes: id
ſolum conſolationis inueniunt. vt
ſeueri iudices. qui. ſ. amore veri eſu
riant ⁊ ſitiant iuſtitiam. vſqꝫ ad cō
tēptum ſui diſtrictiſſimam de ſe exi
gant ſatiſfactionē. ⁊ de cetero emē
dationem. Sed cum ſe ad id ſuffi-
cere non poſſe conſpiciūt: cum eniꝫ
fecerint omnia: que mādata fuerit
ſibi: ſeruos ſe inutiles dicunt. de iu
ſtitia ad miſericordiam confugiūt.
Vt autem illam cōſequantur: cōſi-
liuꝫ veritatis ſequuntur. Beati mi
ſericordes: quoniam miſericordiaꝫ
conſequentur. Et hic eſt ſecundus
gradus veritatis: quo eam in pri-
mis inquirunt: dum de ſuis: alioꝝ
neceſſitates exquirunt: dum ex his
que patiuntur: patientibus compa
ti diſcunt. In his ergo tribus: que
dicta ſunt. i. in luctu penitentie: in
deſiderio iuſtitie: in operibus miſe-
ricordie ſi perſeuerant. a tribus im
pedimentis. que aut ignorātia: aut
infirmitate. aut ſtudio cōtraxerunt

eruuntur ꝛ cordis acie mundatur quo ꝑ contēplationem ad tertium veritatis gradū pertranſeāt. Hee ſunt vie. que videntur hoībus bone illis duntaxat qui letanť cū male fecerint. ꝛ exultant in rebus peſſimis ac ſe de infirmitate vel ignorantia tegunt. ad excuſandas excuſationes in peccatis. Sed fruſtra ſibi de infirmitate vel ignorātia blādiuntur. qui vt liberius peccent. libenter ignorant vel infirmantur. Putas quod primo homini ꝓfuit: licet ipſe nō libenter peccauit: ꝙ ſe ꝑ vxorem tanꝙ per carnis infirmitatē defendit: Aut primi martyris lapidatores: qm̄ aures ſuas cōtinuerunt: per ignorantiā excuſabiles erūt. Qui igitur ſtudio ꝛ amorē peccandi a veritate ſe ſentiūt alienatos: infirmitate ꝛ ignorātia preſſos: ſtudiū in gemitū. amorē in merorem ꝯuertant' infirmitatē carnis feruore iuſticie vincant: ignorātiā liberalitate repellant. ne ſi nūc egētem nudam infirmā veritatē ignorant. cum poteſtate magna ꝛ virtute venientem. terrentem. arguētē. ſero cū rubore cognoſcant. fruſtra cum tremore reſpondeant. quādo te vidimus egere. ꝛ non miniſtrauimus tibi: Cognoſcetur certe dominus iudicia faciens. qui nunc ignoratur miſericordiam querens. Deniqȝ videbunt. in quē tranſfixerūt. Similiter ꝛ auari. quem cōtempſerunt. Ab omni ergo labe infirmitate ignorantia ſtudioue contracta. flendo. iuſtitiam eſuriendo. operibus miſericordie inſiſtendo mūdatur oculus cordis. cui ſe in ſui puritate veritas videndam promittit. Beati mundo corde. quoniam ipſi deum videbunt. Cū ſint itaqȝ tres gradus veritatis. ad primū aſcēdimus ꝑ laborē humilitatis. ad ſcđm per affectū cōpaſſiōis. ad tertiū per exceſſum contemplationis. In primo veritas reperiť ſeuera. ī ſecundo pia. in tertio pura. Ad primum rō ducit. ꝙ nos diſcutimꝰ. ad ſcđm affectꝰ ꝑducit quo alijs miſeremur. Ad tertiū puritas rapit. ꝙ ad inuiſibilia ſubleuamur. Interlucet hic mihi quadam mira ac diuiſa ī diuiduc trinitatis operatio. ſi quo modo tñ ab homine ſedente ī tenebris ineffabilis illa poſſit capi cooperantiū ſibi perſonarum diuiſio. In primo ſiquidem gradu filius. in ſcđo ſpirituſſanctus in tertio pater operari videtur. Vis audire filii operationē. Si ego inquit laui vobis pedes dominus ꝛ magiſter. quāto magis ꝛ vos debetꝭ alter alterius lauare pedes. Tradebat diſcipulis humilitatis formā veritatis magiſter: qua in primo gradu primum eis veritas innoteſceret. Attende' ꝛ opus ſpūs ſancti. Charitas dei diffuſa eſt in cordibꝰ noſtris per ſpm̄ ſanctū. qui datus eſt nobis. Charitas quippe donum eſt ſpūs ſancti. qua fit. vt ꝗ ſub diſciplina filij per humilitatē ad primū vſqȝ gradum veritatis iam ꝑfecerunt. ad ſcđm per compaſſiōē ſpiriti ſub magiſterio ſpūs ſancti perueniant. Audi ꝛ de patre. Beatus es ſimon bariona. quia caro ꝛ

ſanguis non reuelauit tibi. ſed pať meus: qui eſt in celis. Et illud. Pater filijs notaȝ facies veritatē tuā. Et confitebor tibi pater. quia abſcōdiſti hec a ſapientibus. ⁊ reuelaſti ea paruulis. Uides. q². quos ꝟbo ⁊ exemplo prius filius humiliauit. ſuper quos deinde ſpūs charitatem fudit. hos tandem in gloria pater recipit: Filius facit diſcipulos. paraclytus cōſolať amicos. pater exaltat filios. Quia vero nō ſolum filius ſed ⁊ pater ⁊ ſpūs ſanctus veritas appellanť. conſtat ꝙ vna eademq; veritas ſeruata proprietate perſonaꝝ. tria hec in trib⁹ gradibus operatur. primo. ſ. īſtruit vt magiſter: ſecūdo cōſolať vt amicus vel frater. tertio aſtringit vt filios pater. Dei quippe filius ꝟbū. .ſ. ac ſapientia patris: primū quidē illam anime noſtre potētiā: q̄ ratio dicitur: cū reperit carne depreſſam pctō captiuā: ignorantia cecam: exterior ib⁹ deditā: clemēter aſſumēs potenter erigēs: prudenť inſtituēs introrſuȝ trahens: ac mirabiliť vtēſ tanq̄ ꝓ ſe vicariā ibi ipſam iudicē ſtatuit: ita vt ꝓ reuerētia ꝟbi: cui cōiūgiť ipſa ſui accuſatrix: teſtis. ⁊ iudex cōtra ſe ꝟitatis fungať officio. Ex q̄ prima cōiunctione ꝟbi ⁊ rōnis humilitas naſciť. Aliā deinde ptem: q̄ diciť voluntas: veneno quidē carnis infectā: ſed iam rōne diſcuſſam ſpirit⁹ ſcūs dignanť viſitās: ſuauiť purgās ardenť afficiēs: miſericordem facit: vt ita more pellis: que vncta extenditur: ipſa quoq; vnctione perfuſa celeſti vſq; ad inimicos per affectum dilateť. Et ſic ex hac ſecūda cōiunctione ſpūs dei: ⁊ voluntatis humane charitas efficitur. Utrāq; vero partē rōneȝ. ſ. ⁊ voluntatē: alterā verbo veritatis inſtructā: alteram ſpū veritatis afflatā: illam iſopo humilitatis aſperſam: hanc igne charitatis ſuccēſam: tandē iaȝ pfectā animā: ꝓpter humilitatē ſine macula: ꝓpter charitatē ſine ruga: cū nec volūtas rōni repugnat: nec rō veritatem diſſimulat: glorioſam ſibi ſponſam pať cōglutinat: ita vt nec rō de ſe: nec volūtas de ꝓximo cogitare finať: ſed hoc ſolū dicere btā illa aīa delectať. Introduxit me rex in cubiculū ſuū. Digna certe: q̄ de ſchola humilitatis: in q̄ primū ſub magiſtro filio ad ſeipſam intrare didicit: iuxta cominationē ad ſe factam: ſi ignoras te: egredere: ⁊ paſce edos tuos. Digna ē q̄ de ſchola illa humilitatiſ duce ſpiritu ſcō in cellaria charitatis: q̄ nimiꝝ ꝓximoꝝ pectora intelligēda ſunt: ꝑ affectionē introducereť: vn̄ ſuffulta flor ib⁹ ſtipata malis bonis. ſ. mor ib⁹ ⁊ ꝟtutibus ſcis ad regis demū cubiculuȝ: cuius amore lāguet: admitteretur. Ibi modicū hora videlicet q̄ſi dimidia ſilentio facto in celo: inter deſideratos amplex⁹ ſuauiť quieſcēs ipſa quidē dormit: ſed cor ei⁹ vigilat. Quo vtiq; interim veritatis archana rimať: quoꝝ poſtmodū memoria ſtatiȝ ad ſe reditura paſcať. Ibi videt inuiſibilia: audit ineffabilia: q̄ nō licet homini loq̄. Excedūt quippe oēm illā: quā nox nocti indi

cat ſciam. Dies tñ diei eructat ver
bũ. ⁊ inter ſapientes ſapiãm loq. ⁊
ſpũalib⁹ ſpũalia licʒ ꝯferri. Putas
hos gradus paul⁹ nõ trãſierat. q
vſqʒ ad tertiũ celũ ſe raptum fuiſſe
teſtar̃ ſʒ q̃re raptũ ⁊ nõ potius du
ctũ. Ut videlʒ ſi tãt⁹ apoſtolus ra
ptũ ſe dicit fuiſſe. quo nec doct⁹ ſci
uit. nec duct⁹ potuit ire. me. q ꝓcul
dubio minoꝛ ſuʒ paulo. ad tertium
celũ nulla mea ꝟtute. nullo meo la
boꝛe ꝑuenire poſſe pſumã. ne vel ꝺ
ꝟtute ꝯfidaʒ. vel ꝓ laboꝛe diffidã.
Qui. n. docer̃. aut ducir̃. ex hoc ipſo
ꝙ docẽtẽ ſequir̃. vel ducẽtẽ. labo
rare ꝯuincir̃. ⁊ aliquid ex ſe agit. ut
ad deſtinatuʒ locũ vel ſenſuʒ ꝑtra
har̃. ita vt dicere poſſit. nõ aũt ego
ſʒ gratia dei mecũ. Qui ꝟo rapir̃.
nõ ſuis virib⁹ ſed alienis innixus
tanq̃ neſci⁹ quocunqʒ poꝛtar̃. nec
de toto in ſe. nec ꝑte gloꝛiatur. vbi
nec per ſe nec cũ alio opar̃. Ad pꝛi
mũ itaqʒ ſiue ad mediũ celũ duct⁹
vel adiut⁹ apoſtolus aſcẽdere po
tuit. ad tertiũ aũt vt ꝑueniret. rapi
oppoꝛtuit. Nã ad hoc et fili⁹ legir̃
deſcẽdiſſe. vt vocaret. ⁊ iuuaret aſ
cenſuros ad pꝛimũ. ⁊ ſpũs ſctũs miſ
ſus fuiſſe. qui perduceret ad ſcdm.
Pr̃ vero licʒ filio ⁊ ſpũi ſancto co
operetur. nunq̃ de celo deſcendiſ
ſe. aut ad terras legir̃ miſſus fuiſſe.
Lego certe. ꝙ miſericoꝛdia dñi ple
na eſt terra. ⁊ pleni ſunt celi ⁊ terra
gloꝛia tua. Et multa huiuſmodi le
go ⁊ de filio. Poſtq̃ aũt venit ple
nitudo tempoꝛis: miſit deus filium
ſuũ. Et ipſe fili⁹ loquir̃ de ſe. Sp̃s
dñi miſit me. Et per eundẽ ꝓphãʒ.
Et nũc inqnit. dñs miſit me ⁊ ſpũs
ei⁹. Lego ⁊ de ſpũ ſãcto. Paracly
tus aũt ſpũs ſcũs. quẽ mittet par̃
in noĩe meo. Et cuʒ aſſumptus fue
ro. mittã vobis eũ. Haud dubiuʒ
quin ſpm̃ ſanctũ. Patrẽ aũt in ſua
ꝑſona lʒ nuſq̃ nõ ſit. nuſq̃ tñ inue
nio niſi in celis. vt in euangelio: et
pr̃ me⁹. qui in celis ẽ. Et in oĩone.
Pr̃ nr̃. qui es in celis. Unde nimi
rum colligo. ꝙ qꝛ pater nõ deſcen
dit. apoſtolus vt eũ videre. ad ter
tiũ celum aſcẽdere non potuit quo
tñ ſe raptũ memoꝛauit. Deniqʒ ne
mo aſcẽdit in celũ. niſi qui ꝺſcẽdit
de celo filius hoĩs. Et ne putes de
pꝛimo dictũ vel ſecũdo. Dicit tibi
dauid. A ſũmo celo egreſſio eius.
Ad quod iterum. nõ ſubito rapt⁹.
non furtim ſublatus. ſed videntib⁹
inquit illis. i. apoſtolis eleuatus ẽ.
Nõ ſicut helyas. qui vnum non ſi
cut paulus. qui nullũ vir. n. vel ſe
ipſum teſteʒ aut arbitrũ habere po
tuit ipſo perhibente. neſcio de⁹ ſcit
ſʒ vt oĩpotens. qui qñ voluit deſcẽ
dit. qñ voluit aſcendit. ꝓ ſuo arbi
trio arbitros ⁊ ſpectatoꝛes locum
⁊ tp̃s. diem ⁊ hoꝛaʒ expectãs vidẽ
tibus illis. quos ſcʒ tanta viſione
dignar̃. eleuatus ẽ. Raptus ẽ pau
lus. raptus eſt helyas. tranſlatus ẽ
enoch. Redẽptoꝛ noſter legitur ele
uatus. hoc eſt ex ſeipſo leuat⁹ non
aliunde adiutus. Deniqʒ nõ curr⁹
vehiculo. non angeli amminiculo.
ſed pꝛopꝛia virtute ſubnixum ſuſce
pit eum nubes ab oculis eoꝛum.
Cur hoc? An feſſum iuuit? An
pigrum impulit? An cadentem

ſuſtinuit. Abſit. Sed ſuſcepit eum ab oculis carnalib⁹ diſcipulorū. qui & ſi xp̄m nouerāt ſm carnez. ſʒ vltra iā nō noſcerent. Quos ergo per humilitatem ad primum celuȝ filius vocat. hos in ſecundo p charitatem ſpiritus aggregat. ad tertiū per ꝯtēplationē pater exaltat. Primo hūiliant̄ in veritate: & dicunt. In veritate tua hūiliaſti me. Secundo congaudent veritati: & pſallunt. Ecce ꝙ bonum & ꝙ iocūdū habitare fratres in vnum. De charitate quippe ſcriptū eſt. Congaudet aūt veritati. Tertio ad archana veritatꝪ rapiuntur: & aiunt. Secretū meū mihi: ſecretū meum mihi. Sed quid ego miſer ſuperflua magis loquacitate: ꝙ ſpiritus viuacitate duos celos ſuperiores percurro qui manibus pedibuſq̧ reppēs adhuc ſub inferiore laboro: Ad qꝺ tn̄ iā ipſo iuuante: quo & vocante mihi ſcalam erexi. Illic ſi quidem iter eſt quo oſtendat mihi ſalutare dei. Jam dn̄m deſuper innixum ſuſpicio: iam ad vocē veritatis exulto. Uocauit me: & ego reſpondi illi. Operi manuū tuarū porriges dexteram. Tu quidē domine greſſus meos dinumeras: ſʒ ego lentus aſcēſor: feſſus viator diuerticula quero. Ue mihi ſi tenebre me cōprehēdant: aut ſi mea fuga fiat in hyeme vel l ſabbato: dū nūc ad lucem: cū tēpus acceptabile & dies ſalutis ſunt: ꝓficiſci diſſimulo. Quid moror: Ora pro me fili: frater: ſocie: & ꝑticeps ꝓfectus mei: ſi qs eſt in dn̄o. Ora oīpotentē: quatenus ſic pigrū roboret pedē: vt tn̄ nō veniat mihi pes ſupbie. Et ſi eniȝ pes piger: vt ad veritatis gradū aſcendat: ydone⁹ non eſt: tollerabilior tn̄ ē iſto: qui in eā ſtare non pōt: vt habes ibi expulſi ſunt: nec potuerunt ſtare. Et hoc quidē de ſuperbis. Sed quid de illoꝝ capite: Quid de illo: q dicitur rex ſup oēs filios ſuperbie. Et ipſe ingt in veritate nō ſtetit. Et alibi. Uidebā ſathanā cadentē de celo. Quare hoc: niſi ꝑpi ſupbiā: Ueh mihi: ſi & me viderit: qui alta a longe cognoſcit ſuperbientē: & illaȝ in me terribilē intonet vocē. Tu qui deȝ filius excelſi eras: ſed ſicut homo morieris: & ſicut vnus de principibus cades. Quis nō ab huius tonitrui voce formidet: O ꝙ ſalubrius ad tactū āgeli neruus femoris iacob emarcuit: ꝙ angeli ſuperbiētis intumuit: euanuit: ruit. Utinā & meū neruū angelus tangat: vt marceſcat: ſi forte ex hac īfirmitate incipiā proficere qui: ex meā firmitate nō poſſum niſi deficere. Lego ꝑfecto. Quod infirmum eſt dei: fortius eſt hoībus. Sic quoq̧ apoſtolus de ſuo neruo conqueſt⁹ quē angelus nō dn̄i ſʒ ſathane colaphiȝabat: reſpōſuȝ audiuit. Sufficit tibi gr̄a mea: nā virtus in īfirmitate pficitur. Que virtus: Ipſe apoſtolus reſpōdeat. Libēter gloriabor in infirmitatibus meis: vt inhabitet in me virtus xp̄i. Sʒ nūdū forſitan intelligis: de qua ſpāliter dixerit: qr xp̄s oēs virtutes habuit. Sed cū oēs habuerit: pre oī-

bus tamen vnā.i.humilitatē nob in ſe ꝯdēnauit: cum ait. Diſcite a me: quia mitis ſum ⁊ humilis corde. Libenter igitur ⁊ ego dn̄e ieſu gloriabor: ſi potero in mea infirmitate: in mei nerui ꝯtractiōe: vt tua virtus.i.humilitaſ perficiat̄ in me. Nā ſufficit mihi gratia tua: cū defecerit virtus mea. Pedē profecto gratie fortiter figens ⁊ meū: qui infirmus eſt leniter trahens: ſecurus aſcendā per ſcalā hūilitatis: dōec veritati adherens: ad latitudinem tranſceam charitatis. Tunc pſallā cū gratiarū actione: ⁊ dicā. ſtatuiſti in loco ſpacioſo pedes meos. Sic arta via cautius incedit̄ ſtrictim. ſic ardua ſcala tutiuſ pededētim deſcēdit̄. ſic miro mō lȝ pigrꝰ ad veritatē tn̄ firmius claudicando accēditur. Sed heu mihi. quia incolatus meus prolongatus eſt. Quis dabit mihi pēnas ſicut colūbe. quibus celerius volē ad veritatē. vt iā requieſcam in charitate. Que qm̄ deſunt. deduc me dn̄e in via tua. ⁊ ingrediar i veritate tua. ⁊ veritas liberabit me. Ve mihi. ꝙ de illa deſcendi. Niſi eniȝ prius leuiter inaniter dſcendiſſeȝ. in aſcēdendo tādiu tāgrauiter laboraſſē. Sed quid dico deſcendi. nam fortaſſe rectius cecidi dixerim. niſi qꝛ forte ſicut nemo repente fit ſūmꝰ. ſed gradatim quiſqȝ aſcendit. ſic nemo repente fit peſſimus. ſed paulatim deſcendit. Alioquin quomō ſtabit illud. Impius cūctis diebuſ vite ſue ſuperbit. Deniqȝ ſunt vie. que vident̄ hominibus bone. ⁊ tamen ad malū deducunt. Eſt ergo via deſcenſionis ſicut ⁊ aſcenſiōis Et via eſt ad bonum. ⁊ via eſt ad malum. Caue malam. elige bonaȝ Si per te non potes. ora cum propheta. ⁊ dic. Viaȝ iniquitatis amoue a me. Quomō: Et de lege tua miſerere mei. illa. ſ. lege. quaȝ dediſti delinquentibus in via. i. derelinquentibus veritatem. De quibus ego vere vnus ſum. q vere a veritate cecidi. Sed nunqd qui cadit. nō adijciet. vt reſurgat: Propter hoc via veritatis elegi. qua aſcendā humiliatus. vn̄ ſuperbiēdo deſcendi. Aſcendā inquit. ⁊ pſallam. Bonum mihi dn̄e. ꝙ hūiliaſti me. bonum mihi lex oris tui ſup milia auri ⁊ argenti. Duas tibi vias videt̄ dauid ꝓpoſuiſſe. ſȝ vnā noueris eſſe ipſam. tamen a ſe diuerſaȝ ⁊ diuerſis nominibus appellataȝ. aut iniquitatis ꝓpter deſcendentes. aut veritatis ꝓpter aſcendentes. Quia ⁊ ideȝ gradus ſunt aſcēdentium in ſolium. ⁊ deſcendentiū ⁊ eadem via accedentium ad ciuitatē. ⁊ recedentium. ⁊ vnum hoſtium eſt ingredientium domum et egredientium. Per vnam deniqȝ ſcalam aſcendentes angeli ⁊ deſcēdentes iacob apparuerunt. Quo ſpectant hec: Ut videlicet. ſi ad veritatem redire cupis. non neceſſe ſit viam querere nouam. quaȝ non noſti. ſed notam qua deſcendiſti. quatenus reciprocis greſſibuſ tua ipſe veſtigia ſequens. per eoſdem gradus humiliatus aſcendas. per quos ſuperbiendo deſcēderas. ita

vt qui duodecimus ſuperbie fuit deſcendēti. primus humilitatis fit aſcendenti. Undecimus inueniatur ſecūdus. Decimus tertiꝰ. Nonus quartus. Octauus quintus. Septimus ſextus. Sextus ſeptimus. Quintus octauus. Quartus nonus. Tertius decimus. Secundus vndecimus. Primus duodecimus. Quibus ſuperbie gradibꝰ in te inuentis. immo recognitis. iā nō laboras in querendo viam humilitatis.

Primꝰ ſupbie gradꝰ Curioſitas.

¶ Primus itaq; ſupbie gradus ē curioſitas. Hanc autē talibus indicijs deprehēdes. Si videris monachum. de quo prius bene confidebas. vbicunq; ſtat. ſedet. ābulat oculis incipiētē vagari. caput erectū. aures portare ſuſpenſas e motibus exterioris hominis interiorē mutatum agnoſcas. Uir quippe puerſus annuit oculo terit pede. digito loquitur. & ex inſolenti corporis motu. recens anime morbꝰ deprehendit̄. Quam dum a ſui circūſpectione torpeſcit. in curia ſui curioſam in alios facit. Quia eniz ſeipſaz ignorat: foras mittitur: vt edos paſcat. Edos quippe: q peccata ſignificāt: recte oculos aureſq; appellauerim: qm̄ ſicut mors p peccatū in orbem: ſic per has feneſtras intrat ad mētē. In his ergo paſcendis ſe occupat curioſus: dū ſcire nō curat: qualez ſe reliquerit intus. Et vere ſi te vigilanter homo attēdas: mirū eſt: ſi aliud vnq̄ itēdas. Audi curioſe ſalomonē. Audi ſtulte ſapientem. Omni cuſtodia inquit: cuſtodi cor tuum: vt omnes videlicet ſenſus tui vigilēt ad id: vnde vita procedit cuſtodiēdum. Quo enim a te curioſe recedis. Cui te interim committis: Ut quid audes oculos leuare in celū: qui peccaſti in celū: Terrā intuere: vt cognoſcas teipſuz. Ipſa te tibi repreſentabit: q; terra es: & ī terrā ibis. Duabꝰ tñ cauſis inculpabiliter oculos leuas: vel vt petas auxilium vel impendas. Leuauit oculos dauid in mōtez vt peteret. Leuauit & dñs ſup turbas: vt impenderet: alter miſerabiliter: alter miſericorditer: ambo inculpabiliter. Tu quoq; ſi locum: tempus: & cauſam conſiderans: tua vel fratris neceſſitate oculos leuas: non ſolum nō culpo: ſed plurimum laudo. Hoc enim excuſat miſeria: illud miſericordia condēnat. Sin alias: nō prophete: nō domini: ſed dine aut eue: immo ipſius ſathane imitatorem te dixerim. Dina nanq;: dum ad paſcendos edos egredit̄: ipſa patri: & ſua ſibi virginitas rapitur. O dina quid neceſſe eſt: vt videas mulieres alienigenas: Qua neceſſitate: Qua vtilitate: An ſola curioſitate: Et ſi tu ocioſe vides: ſed non ocioſe videris. Tu curioſe ſpectas: ſpectaris tamē curioſius. Quis crederet tunc illam tuam curioſam ocioſitatē: vel ocioſam curioſitatem: fore poſt ſic nō ocioſam: ſed tibi tuis hoſtibus taz pernitioſam. Tu quoq; eua in paradiſo poſita es: vt cum viro tuo

operis: ⁊ cuſtodias illam: ſi iniunctum perfeceris: quandoqꝫ tranſitura ad melius: vbi nec opus ſit in aliquo opere occupari: nec de cuſtodia ſolicitari. Omne lignuꝫ paradiſi tibi conceditur ad veſcenduꝫ: preter illud. quod dicitur ſciẽtie boni ⁊ mali. Si enim cetera bona ſunt: ⁊ ſapiunt bonum: quid eſt opus edere de ligno: qđ ſapit etiaꝫ malum. Non plus ſapere: q̃ᵐ oportet ſapere. Sapere enim malum: ſapere non eſt: ſed deſcipere. Serua ergo commiſſuꝫ: expecta promiſſũ: caue prohibitum: ne perdas conceſſum. Quid tuá mortem tã intẽte intueris: Quid illo tam crebro vagantia lumina iacis: Quid ſpectare libet quod: manducare non licet: Oculos inquis tendo non manum. Non eſt interdictum ne videam: ſed ne cõmedam. An nõ licet oculos: quo volo leuare: quoſ deus in mea poſuit poteſtate: Ad quod apoſtol⁹. Omnia mihi licẽt: ſed nõ omnia mihi expediunt. Et ſi culpa nõ eſt: culpe tamẽ inditiuꝫ eſt. niſi enim mens minus ſe curioſe ſeruaret: tua curioſitas tempus vacuũ nõ haberet. Et ſi culpa nõ eſt: culpe tamen occaſio eſt: ⁊ inditiũ cõmiſſe: ⁊ cauſa cõmittende ẽ. Te enim intenta ad alind latẽter interim in cor tuũ ſerpens illabit: blande alloquit. Bláditijs rõneꝫ: mẽdatijs timorem cõpeſcit: nequaq̃ᵐ inquiẽs morieris. Auget curaꝫ: dũ incitat gulá. Acuit curioſitateꝫ dũ ſuggerit cupiditatẽ. Offert tandẽ ꝓhibitum: ⁊ aufert conceſſum. Porrigit pomũ: ⁊ ſurripit paradiſuꝫ. Hauris virus periturá: ⁊ pituros paritura. Perit ſalus: nõ deſiſtit ꝑtus. Naſcimur morimur: ſ̃ꝗ ꝫ naſcimur morituri: quia ꝑ̃us morimur naſcituri ꝓpterea graue iugũ ſup oẽs filios tuos vſqꝫ in hodiernũ diẽ. ¶ Sed ⁊ tu ſignaculũ ſimilitudinis nõ in paradiſo: ſꝫ in delitijs paradiſi dei poſitus es. Quid ápli9 querere debes: Plenus ergo ſapiẽtia: ⁊ ꝑfectus decore: altiora te ne queſieris: ⁊ fortiora te ne ſcrutat⁹ fueris. Sta in te: ne cadas a te: ſi ábulas in magnis ⁊ in mirabilibus ſup te. Sed q̃d interim ex obliquo intẽdis ad aquilonẽ. Iaꝫ te video: iá te perſpicio: neſcio que ſupra te curioſius rimantẽ: ponaꝫ inquis ſedẽ meaꝫ ad aquilonem. Ceteris aſtátibus celicolis: duꝫ tu ſolus ſedere affectas: fratrũ cõcordiá: toti⁹ celeſtis p̃rie pacẽ: ipſius q̃ᵐtũ ĩ te eſt q̃tẽ trinitatis ĩfeſtas. Quo te tua miſer curioſitas ducit vt ꝑ̃ſũptiõe ſingulari non dubites cũcti⁹ ſcãdalũ. iniuriá facere regi: Milia miliũ miniſtrãt ei. ⁊ decies cẽtena milia aſſiſtunt ei. vbi nemo ſedere ꝓhibet. niſi ſolus is. q ſedet ſup cherubin. cui a ceteris miſtrat ⁊ tu neſcio que ꝑ̃ceteris ꝑſpiciẽdo differẽti⁹. curioſi⁹ ingrẽdo. irreuerẽti⁹ ꝑſuadẽdo. ſedẽ tibi collocaſti celo. vbi ſis ſimilis altiſſimo. Quo fine: Qua fiducia: Merite ĩſpitiẽſ vires. pẽſa finẽ. excogita modum. Sciẽte hoc altiſſimo ꝑ̃ſumis. an neſciẽte. Volẽte. an nõ volẽte. ſꝫ quõ malũ quodcunqꝫ machinaris. aut

velle.aut ignoꝛare poteſt.cui⁹ opti
ma voluntas.cuius perfecta ſcien
tia eſt. Nunquid autē ⁊ ſcire ⁊ nol
le nō dubitas.ſed nō poſſe reſiſte
re putas. At vero niſi te conditum
eſſe dubitaueris. dubitare te non
crediderim de oīpotentia. ſiue de
oīmoda ſciā.ac bonitate condito
ris.qui te de nihilo potuit.talē ſci
uit.tamē condere voluit. Quō er
go deū ꝯſentire exiſtimas. qđ fieri
nolit.refellere poſſit. An foꝛte in te
video cōpleri. imo a te initiari qđ
poſt te.⁊ ꝑ te a tui ſimilibus in ter
ris frequentatū ſolet vulgariter di
ci. Priuatus dn̄s temerarios nu
trit. An oculus tuus neq̄ eſt.quia
ille bonus eſt. De cuius bonitate
dū fiduciaꝫ nefariam ſūmis.fact⁹
es ⁊ contra ſcientiaꝫ.impudens. ⁊
contra potentiā audax. Hoc ē.n.
o impie.hoc eſt quod cogitas. hec
eſt iniquitas.quā meditaris in cu
bili tuo. ⁊ dicis. Putas creator
opus ſuum deſtruat. Scio quideꝫ.
quia non latet deuꝫ qualiſcūqꝫ co
gitatio mea. Deus eniꝫ eſt.nec pla
cet ei qualiſcunqꝫ talis cogitatio
mea.qꝛ bonus eſt. Sed nec. ſi ve
lit effugiam manus eius. qꝛ potēs
eſt. Nunquid tamē mihi timendū
eſt. Si enim cū bonus ſit.nō poteſt
illi placere malū meum. quāto mi
nus ſuuꝫ. Meum quippe dixerim
ꝯtra eius voluntatem aliquid vel
le.ſuū autē ſi vindicet ſeſe. Taꝫ er
go qđcunqꝫ ſcelus nō valet velle
vlciſci.q̄ nec vult.nec valet ſua bo
nitate pꝛiuari. ¶ Fallis te miſer.
fallis te.nō deum. Te inquā fallis

⁊ mentitur iniquitas ſibi nō deo.
Doloſe quidem agis:ſed in ꝯſpe
ctu eius. Te ergo fallis non deuꝫ.
Et quia đ magno eius bono in te.
tu magnum in eum excogitas ma
lum.merito iniquitas tua inueniť
ad odium. Que maioꝛ nāqꝫ iniq
tas q̄ vt inde a te creatoꝛ ꝯtēnať.
vnde plus amari merebať: Que
maioꝛ nāqꝫ iniquitas quā cum de
potentia dei nō dubites.quin te.ſ.
deſtruere poſſit qui ꝯdere potuit.
ꝯfiſus tamen de multa eius dulce
dine.qua ſperas eū nolle vindica
re cuꝫ poſſit.malū pꝛo bonis. odiū
pꝛo dilectiōe retribuas: Hec inq̄
iniquitas nō ira momentanea.ſed
odio digna ē ſempiterno. qua tuo
dulciſſimo ⁊ altiſſimo domino. licꝫ
inuito deſideras tamen ac ſperas
equari.quatenus ſemꝑ videat qđ
doleat. dum te ſocium habeat cuꝫ
nollit nec deiciat cum poſſit. quin
potius eligat ipſe doloꝛ.q̄ te patia
tur perire. Poſſit quidem deijcere
ſi velit.ſed pꝛe dulcedine vt exiſti
mas velle non poſſit. Certe ſi talis
eſt qualem putas. tanto nequius
agis ſi non amas. Et ſi ille patitur
aliquid fieri cōtra ſe.potius q̄ ipſe
aliquid faciat contra te.quāta ma
litia eſt.vt vel tu non ꝑcas illi.qui
ſibi non parcit parcendo tibi: Ab
ſit tñ ab eius perfectione vt quia
dulcis eſt.iuſtus nō ſit.quaſi ſimul
dulcis.⁊ iuſtus eſſe non poſſit cum
melioꝛ ſit iuſta dulcedo. q̄ remiſſa
imo virtus nō ſit dulcedo ſine iu
ſtitia. Quia igitur gratuite dei bo
nitati.qua gratis factus ē ingrat⁹

exiſtis:iuſtitiā vero:quā exptꝰ es;
nō metuis:īdqꝫ audacter commi-
tis culpam:de qua falſo tibi ꝑmit-
tis impunitatem:iaꝫ ecce iuſtū ſen
ties.quem bonum noſti: cadēs in
foueam quaꝫ paras auctori:vt dū
.ſ.talem in eum penam machina-
ris:qua tamen valeat carere ſi ve-
lit.ſed vt putas:non valeat velle:ꝛ
ideo nec carere ea vtiqꝫ bonitate:
qua neminem expertus es illū pu-
niſſe.talem iuſtus deus iuſtiſſime ī
te retorqueat penam:qui nec debꝫ:
nec valet pati ſuam impune boni-
tatem offendi:ſic vtiqꝫ temperans
in vindicta ſententiam vt ſi velis
reſipiſcere nō neget veniam. ſcđm
tamen duritiam tuam:ꝛ cor impe-
nitens non poſſis velle:ꝛ ideo nec
pena carere. Sed iam audi calum-
niam. Celum inquit mihi ſedes eſt:
ꝛ terra ſcabellum pedum meoruꝫ.
Non dixit oriens:aut occidēs:aut
vna aliqua celi plaga:ſed totuꝫ ce-
lū mihi ſedes eſt. Non potes ergo
in parte ſedere celi:cum ille totum
elegerit ſibi. In terra non potes:qꝛ
pedum eius ſcabellum eſt. Terra
ꝛ.n.locus ſolidus eſt:vbi ſedet ec-
cleſia fundata:ſupra firmam petrā
Quod facies:E celo pulſus in ter
ra remanere non potes. Elige ergo
tibi in aere locum:non ad ſedēdū:
ſed ad volandum:vt qui tempta-
ſti cōcutere ſtatum eternitatis:pe-
nam ſentias proprie fluctuatiōis.
Te ergo fluctuante inter celum et
terram:ſedet dominus ſuper ſoliuꝫ
excelſum ꝛ eleuatum:ꝛ plena ē oīs
terra maieſtate eius: vt nuſꝗ niſi
in aere inuenias locum. Seraphin
namqꝫ alījs quidem alis ſue con-
templationis de trono ad ſcabellū
de ſcabello ad tronuꝫ volātia. alījs
caput domini pedeſqꝫ velantia:ad
hoc ibi poſita puto:vt ſicut homini
peccanti paradiſi per cherubin ꝓ-
hibetur ingreſſus.ita ꝛ per ſeraphī
modus tue curioſitati imponeret
quatenus nec celi iam magis im-
pudenter. ꝙ imprudenter archana
rimeris:nec eccleſie miſteria cogno
ſcas in terris. ſed ſolis contentꝰ ſis
cordibus ſuperborum:qui nec ī ter
ra dignantur eſſe: ſicut ceteri homi
num:nec ſicut angeli volant ad ce
lum. Licet vero a caput in celo. et
pedes a te in terra abſcondantur:
quiddā tamē tibi medium vidēdū
ad inuidendū dūtaxat ꝑmittitur.
Dum ſuſpēſus in aere deſcēdenteſ
quideꝫ pte ꝛ aſcendentes angelos
intueris. ſed quid vel audiāt in ce-
lis:vel nuntient terris. penitus ne-
ſcis: O lucifer qui mane oriebaris:
immo nō iam lucifer ſed noctifer:
aut etiā mortifer. rectus curſus tu-
us erat ab oriente ad meridiē:ꝛ tu
prepoſtero ordine tendis ad aqui-
lonem. Quanto magis ad alta fe-
ſtinas:tanto celerius ad occaſum
declinas. Velim tamē curioſius o
curioſe intentionem tue curioſita-
tis inquirere. Ponam inquis ſedē
meam ad aquilonem. Nec aquilo-
nem hunc corporalem: nec ſedem
hanc cum ſis ſpiritus intelligo ma
terialem. Puto autem per aquilo-
nem reprobandos homines fuiſſe
deſignatos:ꝑ ſedē ꝑtātem in illos.

Quos vtiq; in preſentia dei:quanto ei viciniores:tanto ceteris pſpicatior preuidens:nullo quidē ſapientie radio coruſcantes nullo ſpirit⁹ amore feruentes velut vacuū reperire locum:affectaſti ſuper illos dominium:quos quadam tue aſtucie claritate perfunderes: tue malicie eſtibus inflāmares:vt quō altiſſimus ſua ſapientia ac bonitate oībus filijs obedientie preerat:ita et tu ſuper oēs filios rex ſuperbie cōſtitutus tua eos aſtuta malicia ac malicioſa aſtucia regeres:per qđ ſimilis altiſſimo eſſes. Sȝ miror quō ſi in pſentia dei tuū videris principatum cur nō in eadē preuidiſti et precipitiū: Naȝ ſi preuidiſti:que inſania fuit:vt cum tanta miſeria cuperes principari:vt malles miſere peſſe: q̄ȝ feliciter ſubeſſe. An non expedierat pticipem eſſe plagaȝ illarum luminoſaȝ: q̄ȝ principē tenebraȝ harum: Sed credibili⁹ eſt: ꝙ non preuidiſti:aut ꝑpter illā cām quā ſuperius dixi.q: dei bonitatē attēdēs:dixiſti ī cordetuo:ñ requiret ꝑpter qđ o impie deū irritaſti:aut q: viſo principatu ſtatim in oculo ſuperbie trabes excreuit:qua interpoſita caſum videre non potuiſti. Sic ioſeph:cū ſuam ꝓuidiſſet exaltationem:nō tñ preſciuit ſui venditionem:q̄uis propior eſſet venditio q̄ȝ exaltatio. Non ꝙ tm̄ patriarcham in ſuperbiā crediderim incidiſſe.ſed vt eius exēplo pateat: ꝙ hi:qui futura preuident ꝑ ſpiritū ꝓphetie: ꝛ ſi non omnia:non ideo tamen putandi ſunt nulla ꝓuidiſſe

Quod ſi quis contendat in eo: ꝙ ſomnia ſua adhuc adoleſcentulus narrabat:quoꝝ tūc myſteriū ignorabat:vanitate poſſe notari. tamē myſterio magis ſue ſimplicitati puerī deputandū arbitror q̄ȝ vanitati. Que tamen ſi qua fuit:per ea q̄ paſſus legitur.potuit expiari. Nō nullis.n.aliqua aliquando de ſe ꝑ reuelationē iocunda monſtrantur que ꝛ ſi humanus aius abſq; vlla vanitate ſcire non poteſt:nō min⁹ ideo eueniet:qđ monſtratū eſt:ſic tamē vt illa vanitas impunita nō ſit:qua de magnitudine reuelationis aut promiſſionis in ſe vel leuit̄ exultauit. Sicut.n.medicus non ſolum vnguento.ſed igne ꝛ ferro vtitur.quo omne.qđ in vulnere ſanādo excreuerat:ſecet. ꝛ vrat.ne ſanitatem.que ex vnguento procedit. impediat. ſic medicus animarum deus huiuſmodi anime procurat tentationes. īmittit tribulationes quibus afflicta.ꝛ humiliata gaudium vertat in luctum. reuelationem putat illuſionem. Unde fit.vt ꝛ vanitate careat.ꝛ veritas reuelationis non pereat. Sic pauli extollentia per ſtimulos carnis reprimitur.ꝛ ipſe reuelationibus crebris attolitur. Sic zacharie infidelitas lingue obligatione mulctatur.ꝛ angeli veritas ſuo in tempore manifeſtanda non mutatur. Sic ꝑ gloriam ꝛ ignobilitatem ſancti ꝓficiūt Dum inter ſingularia dona.q̄ recipiunt.cōi hoīum vanitate pulſari ſe ſentiunt.vt dum per grām ſupra ſe aliquid cernunt. nō obliuiſcant̄

qd ſunt. Sed quid de reuelationibus ad curioſitatē? De quibus vt hoc per exceſſum intermiſcerem. inde occaſio ſumpta eſt. cum oſtendere vellem ſic reprobū angelum ante caſum ſuum potuiſſe preuidere illam. quā poſt accepit in reprobos homines dominationē. vt tamen ſuam non ꝑſciret dānationem. De quo etiam nōnullis queſtiūculis motis magis q̄ ſolutis. totius diſputatiuncule hec ſumma ſit. q̄ ꝑ curioſitatem a veritate ceciderit. quia prius ſpectauit curioſe. qd affectauit illicite. ſperauit preſūptuoſe. Jure igitur in gradibus ſupbie primū curioſitas vēdicat ſibi. que etiā inuenta eſt initiū eſſe oīs peccati. Sed niſi hoc citius cohibeat. in leuitatem aī. q̄ ſcd's gradus eſt cito dillabitur.

Scd's gradus leuitas.

¶ Monachus. n. qui ſui negligēs alios curioſe circūſpicit. dum quoſdam ſuſpicit ſuperiores quoſdam deſpicit inferiores. et in alijs quidē videt qd inuidet. ī alijs qd irridet inde fit vt pro mobilitate oculorū leuigatus animus. nulla vtiq; ſui cura aggrauatus. modo per ſuperbiam ad alta ſe erigat. modo ꝑ inuidiam in ima demergat. Nunc ꝑ inuidiā nequiter tabeſcit. nūc per excellētiā pueriliter hylareſcit. Jn altero neq̄. in altero vanus. ī vtroq; ſuperbus exiſtit: q2 et q̄ ſuperari ſe dolet. et q̄ ſuperare ſe gaudet. amor proprie excellētie facit. Has autem animi viciſſitudines. nunc pauca et mordatia. nunc multa et inania. nunc riſu. nunc luctu plena ſemper vero irrationabilia indicāt verba. Compara ſi vis hos duos primos ſuperbie gradus. ſupremis duobus humilitatis. et vide ſi non vltimo curioſitas. ī penultimo leuitas cohibeat. Jdipſum in ceteris reperies. ſi alterutrum cōparent. Sz iam ad tertiū docendo. nō deſcendendo veniamus.

Tertius gradus. inepta leticia.

¶ Propriū eſt ſupboꝝ. leta ſemꝑ appetere. et triſtia deuitare iuxta illud. Cor ſtultoꝝ vbi leticia. Vn̄ et monach9 q duo iā ſupbie gradus deſcēdit. dū ꝑ curioſitatē ad aī leuitatē deuenit. cū gaudiū qd ſemper appetit. frequēti videt īterpollari triſticia. quā de bonis alterius ꝯtrahit. īpatiēs ſue hūiliatiōis. fugit ad ꝯſiliū ꝯſolatiōis. Ex illa deniq; ꝑte. qua ſibi ſua vilitas. et aliena excellētia monſtrat. reſtringit curioſitatē. vt totū ſe trāſferat ī cōtrariā ꝑtē. q̄ten9 in quo ipſe vi precellere curioſius notet. ī quo alter ꝑcellit. ſemꝑ diſſimulet. vt dū deuitat. qd triſte putat leticia ꝯtinuet. Sicq; fit. vt ſibi viciſſim. quē vēdicabāt gaudiū et triſticia. ſola poſſidere incipiat īepta leticia. Jn hac aūt tertiū tibi gradū ꝯſtituo. Accipe qbus eā ſignis vel in te deprehēdas vel altero. Jllū qui eiuſmodi eſt. aut nunq̄ aut raro gementem audies. aut lachrimantē videbis. Putes ſi attēdas. aut ſui oblitū. aut ablutū a culpis. Jn ſignis ſcurilitas. in frōte hylaritas. vanitas apparet in inceſſu. pronus ad

locum: facilis ac promptus in riſu. Cunctis quippe: que in ſe contemptibilia: et ideo triſtia nouerat a memoria raſis: boniſqz ſi qua ſentit in ſe: adunatis vel ſimulatis ante oculos mentis: dum nil cogitat: niſi quodlibet: nec attendit ſi licet: iam riſum tenere: iam ineptam leticiam diſſimulare non valet. Ut enim veſica collecto turgida vento: punctoqz perforata exiguo: ſi ſtringitur crepitat: tum detumeſcit: ac ventus egrediens non paſſim effuſus: ſed ſtrictim emiſſus: crebros quoſdam ſonitus reddit: ſic monachus vbi vanis ſcurrilibuſqz cor ſuum cogitationibus impleuerit: propter diſciplinam ſilentii non inueniens ventus vanitatis qua plenius egrediatur inter anguſtias fauciū per chachinnos excutitur. Sepe vultum pudibundus abſcondit: claudit labia dentes ſtringit: ridet tamen nollens: chachinnat inuitus. Cumqz os pugnis obſtruxerit ſuis: per nares adhuc ſternutare auditur.

Quartus gradus iactantia.

At poſtqz vanitas creſcere et veſica groceſcere ceperit neceſſe est: vt ampliori foramine laxato ſinu: ventoſitas eructuet. Alioquin rumpetur. Sic monachus inepta redundante leticia dum riſu vel ſignis eam aperire non ſufficit: in heliu verba prorumpit. En venter meus quaſi muſtum abſqz ſpiraculo: quod nouas languunculas dirumpit. Aut loquetur ergo: aut rumpet. Plenus eſt enim ſermonibus: et coartat eum ſpiritus vteri ſui. Eſurit et ſitit audito res: quibus ſuas iactitet vanitates quibus omne: quod ſentit: effundat: quibus qualis et quantus ſit innoteſcat. Inuenta autem occaſione loquendi: ſi de litteris ſermo exoritur: vetera proferunt et noua: volant ſententie: verba reſonant ampuloſa: preuenit interrogantem: non quærenti reſpondit. Ipſe querit: ipſe ſoluit: et verba collocutoris precidit imperfecta: Cum autem pulſato ſigno neceſſe eſt interrumpi colloquium: horam longam breue queritur interuallum: querit licentiam vt ad fabulas reuertatur poſt horam: non vt quempiam edificet: ſed vt ſcientiam iactet. Edificare poteſt: ſed non edificare intendit Non curat te docere: vel a te doceri ipſe quod neſcit: ſed vt ſcire ſciatur quod ſcit. Quod ſi de religione agitur: ſtatim viſiones et ſomnia proferuntur. Deinde laudat ieiunia: commendat vigilias: ſuper omnia orationes exaltat: de pacientia: de humilitate et de ſingulis virtutibus pleniſſime ſed vaniſſime diſputat: vt tu ſcilicet ſi audieris dicas: quod ex abundantia cordis os loquitur: et quia bonus homo de bono theſauro ſuo profert bona. Si ad lubrica ſermo conuertitur: in his quanto aſſuetior tanto loquatior inuenitur. Dicas: ſi audias: riuum vanitatis fluuium eſſe ſcurrilitatis os eius: ita vt ſeueros quoqz et graues animos in leuitatem concitet riſus. Et vt totum in breui colligam: in multiloquio nota iactantiam In hoc habes quartum gradum: et deſcriptum et nominatum. Fuge rem: et tene nomen. Hac eadem cautela iam accede

ad quītū:quē noīo ſingularitatē.

Quintus gradus ſingularitas.
¶ Turpe eſt.n.qui ſe ſupra ceteroſ iactat:ſi non plus ceteris aliquid agat:per qđ vltra ceteros appareat:proinde non ſufficit ei ꝙ cōmunis monaſterij regula vel maiorū cohortantur exempla. Nec tamen melior eſſe ſtudet:ſed videri:nō melius viuere:ſed videri vincere geſtit:quatenus dicere poſſit. Nō ſuꝫ ſicut ceteri hominū. Plus ſibi blādit̄ de vno ieiunio:qđ ceteris prandentibus facit:q̄ꝫ ſi cum ceteris ſeptem dies ieiunauerit. Cōmodior ſibi videtur vna oratiuncula peculiaris q̄ꝫ tota plaſmodiſa vnius noctis. Inter prandēdū crebro ſolet oculos iactare per mēſas:vt ſi quē minus comedere viderit:victuꝫ ſe dolcat:⁊ incipiat idipſum ſibi crudeliter ſubtrahere:qđ neceſſarium victui indulgendū preuiderat:pl⁹ glorie metuens detrimentum q̄ꝫ famis cruciatū. Si quē macriorem:ſi quē pallidiorē ꝓſpexerit: vilem ſe eſtimat:nunq̄ꝫ requieſcit. Et quoniam vultum ipſe ſuū videre nō pōt qualē.ſ.ſe intuētibus offert:man⁹ quas pōt ⁊ brachia ſpectans:palpat coſtas:humeroſ attractat ⁊ lūbos:vt:ſm ꝙ corpis ſui mēbra vel minus vel ſatis exilia probat:pallorem oris ac colorē diſcernat. Ad omnia deniqꝫ ſua ſtrenuus.ad cōmunia piger vigilat i lecto:dormit in choro. Cūqꝫ alijs pſallentib⁹ tota nocte ad vigilias dormitet:poſt vigilias alijs in clauſtro quieſcentibus:ſolus in oratorio remanet:excreat:⁊ tuſcit.gemitibus.ac ſuſpiriis aures foris ſedentiū de angulo implet. Cum autem ex his.que ſingulariter ſed inaniter agit: apud ſimpliciores eius opinio creuerit qui profecto opera probant:q̄ cernunt.ſed vnde prodeant nō diſcernunt. Dum miſerum beatificant:ī errorem inducunt.

Sextus gradus arrogantia.
¶ Credit: quod audit. laudat. qđ agit.⁊ quod intendat.nō intendit. Obliuiſcitur intentionem.dū amplectitur opinionē. Quiqꝫ de omni alia re plus ſibi credit q̄ꝫ alijs.đ ſe ſolo plus alijs credit q̄ꝫ ſibi.vt non iam verbotenus aut ſola opeꝝ oſtatione ſuam preferat religionem: ſed intimo cordis credat affectu omnibus ſe ſanctiorem. Et q̄cquid de ſe laudatum agnouerit.nō ignorantie aut beniuolentie laudatoriſ ſed ſuis meritis arroganter aſcribit. Unde poſt ſingularitatem ſextum ſibi gradum iure arrogantia ſibi vendicat. Poſt hanc preſumptio inuenitur.in qua ſeptim⁹ gradus conſtituitur.

Septimus gradus p̄ſumptio.
¶ Qui enim alios ſe precellere putat.quomodo non plus de ſe q̄ꝫ de alijs preſumat: Primus in conuētibus reſidet.in cōſilijs primus reſpondet:non vocatus accedit.non miſſus ſe intromittit. reordinat ordinata.reficit facta. Quicquid ipſe non fecerit.aut ordinauerit. nec recte factum. nec pulchre exiſtimat ordinatuꝫ. iudicat iudicantes.preiudicat iudicaturis. Si cuꝫ tēpus

aduenerit.nõ promoueatur ad põ ratum.ſuum abbatem aut inuidũ iudicat:aut deceptum. Qđ ſi mediocris ei aliqua obedientia iniuncta fuerit. indignatur aſpernatur: arbitrãs ſe non eſſe minoribus occupandum:qui ſe ad maiora ſentit idoneum. Sed qui ſic promtul⁹ ad omnia ſe magis temere q̃ libere conſueuit ingerere: impoſſibile ẽ eum aliquando non errare. Ad p̃latum autem pertinet errantem arguere. Sed quomodo culpam ſuã confitebitur:qui nec eſſe putat nec putari culpabilis patitur? Propterea:cum ei culpa imputatur:creſcit non amputatur. Si ergo cum argutus fuerit. declinare cor eius videris in verba malitie: in octauuꝫ gradum.qui dicitur defenſio peccatorum noueris corruiſſe.

Octauus grad⁹. Defenſio pctõꝝ.

Multis ṽo modis fiunt excuſationes in peccatis.Aut enim dicit: qui ſe excuſat.non feci.aut feci quidem:ſed bene feci:aut ſi male: non multum male:aut ſi multum male: non mala intentione. Si autem et de illa ſicut adam vel eua conuincit:aliena ſuaſione excuſare ſe nititur. Sed qui procaciter etiaꝫ aperta defendit:quãdo occultas ꝛ malas cogitationes cordi ſuo aduenientes humiliter reuelaret abbati?

Nonus grad⁹ Simulata ꝯfeſſio.

Licet vero genera hec excuſatõnis eatenus mala iudicentur: quatenus ore prophetico verba malitie appellentur:multo tamen, periculoſioꝛ eſt fallax ac ſuperba cõfeſſio.q̃ procax ꝛ obſtinata defenſio. Nonnulli.enim cum de apertioribus arguuntur:ſcientes: ꝙ ſi ſe defenderent.ſibi non crederetur.ſubtilius inueniunt argumentũ defenſionis verba reſpondentes doloſe confeſſionis. Eſt quippe:vt ſcriptũ eſt.qui nequiter humiliat ſe: ꝛ interiora eius plena ſunt dolo. Vult⁹ demittitur:proſternitur corp⁹. aliquas ſibi lachrymulas extorquẽt: ſi poſſunt:voceꝫ ſuſpiriȷs. verba gemitibus interrumpunt. Nec ſoluꝫ qui eiuſmodi eſt. obiecta non excuſat:ſed ipſe quoqꝫ culpam exaggerat.vt dum impoſſibile aliq̄d aut incredibile culpe ſue ore ipſius aditum audis.etiam illud quod ratũ putabas. diſcredere poſſis:ꝛ ex eo: quod falſum eſſe non dubitas.duꝫ confitetur.in dubium veniat.quod quaſi certum tenebatur. Dumqꝫ affirmant.quod creditur nolũt.cõfitendo culpam defendunt. ꝛ aperiendo tegunt.quando ꝛ confeſſio laudabiliter ſonat in ore:ꝛ adhuc iniquitas occultatur in corde:quaten⁹ magis ex humilitate:q̃ ex veritate cõfiteri putet:q audit.aptãs ſibi illud ſcripture. Juſtus in principio ſermonis accuſatoꝛ eſt ſui. Malunt enim apud homines veritate periclitari q̃ humilitate. cuꝫ apud deum periclitentur vtrinqꝫ. Aut ſi ideo culpa manifeſta ſit. ꝙ nulla penitus verſutia tegi poſſit: nihilominus tamen voceꝫ non corpenitentis aſſumunt. qua notã nõ culpam deleant: dum ignorantiaꝫ manifeſte trangreſſionis. decore re

cōpenſant publice ꝯfeſſionis. Glorioſa res hūilitas: qua ipſa quoqꝫ ſupbia palliare ſe appetit: ne vileſcat. Sed hec cito tergiuerſatio a plato deprehendit̃: ſi ad hāc ſupbā humilitatē nō leuiter flectitur: quo magis diſſimulet culpā: vel diſferat penam. Uaſa figuli ꝓbat fornax: ⁊ tribulatio vere penitētes diſcernit. Qui enī veraciter penitet: laborē penitētie non abhorret: ſed qcquid ſibi pro culpa: quā odit iniungit̃: tacita ꝯſcia patienter āplectit̃. Jn ipſa quoqꝫ obediētia duris ac ꝯtrarijs reb9 abhortis: quibuſlibet irrogatis iniurijs: ſuſtinēſ nō laſceſcit: vt in quarto gradu ſtare indicet hūilitatis. Cuius ꝓ ſimulata ꝯfeſſio eſt: vna vel leui cōtumelia: aut exigua pena interrogatus: iā hūilitatē ſimulare: iam ſimulationē diſſimulare nō poteſt. Murmurat: frēdet: iraſcit̃: nec in quarto ſtare hūilitatis gradu: ſed in nonū corruiſſe ſuperbie probat̃. Qui ſm qđ deſcriptus eſt: recte ſimulata ꝯfeſſio appellari pōt. Quāta putas tūc ꝯfuſio fit in corde ſupbi: cū fra9 dcipit̃: pax amittit̃: la9 minuit̃: nec culpa diluit̃. Tandem notat̃ ab oib9: iudicat̃ ab oib9: eoqꝫ vehemēti9 oēs īdignat̃: quo falſuȝ ꝯſpiciūt: qcqd de eo ꝑus opinabant̃. Tūc op9 eſt plato: vt eo minus illi parcēdū putet: quo magis oēs offenderet: ſi vni parceret.

Decimus gradus Rebellio.

¶ Hic niſi cū mi͛atio ſupna reſpiciat: vt qđ valde difficile talibus eſt: vniuerſorū iudicijs tacitus acquieſcat: frōtoſus mox ⁊ impudēs factus: tāto deterius quāto deſperatius in decimū gradū ꝑ rebellionē corruit: quiqꝫ prius latenter arrogās fratres ꝯtēpſerat: iā patenter inobediens etiā magiſtrū ꝯtēnit. Sciendū aūt eſt: ꝙ oēs grad9: quos in .xij. ꝑtitus ſum: in tres tantūmodo colligi pūt: vt in ſex ſuperioribus ꝯtēptus fratrū. in q̄tuor ſequētib9 ꝯtēptus magiſtri: ī duobus qui reſtāt: ꝯſūmetur ꝯtēptus dei. Notandū quoqꝫ ꝙ hi duo ſuperbie grad9 vltimi: qui ⁊ humilitatis aſcendendo primi inueniunt̃ ſicut extra ꝯgregationē aſcendendi ſunt: ita in ꝯgregatione deſcendi nō poſſunt. Qđ autē ante aſcendi debeant: ex hoc aperte datur intelligi: qđ in tertio gradu in regula legitur. Tertius inqt gradus ē: vt quis pro dei amore oī obedientia ſe ſubdat maiori. Si ergo ī tertio gradu ſubiectio collocatur: q̄ proculdubio fit: quando nouitius primum conuentui ſociatur: conſequens eſt: ꝙ duo anteriores iā trāſcenſi intelligant̃. Deniqꝫ vbi fratrū ꝯcordiaꝫ: ⁊ magiſtri ſnīam monachus ſpernit: quid vltra in mōaſterio niſi ſcandalum facit:

Undecimus Libertas peccandi.

¶ Poſt decimū itaqꝫ graduꝫ: qui rebellio dictus eſt: expulſus vel egreſſus de monaſterio: ſtatim accipitur ab vndecimo. Et tunc ingreditur vias: que videntur hominibus bone: quarum finis niſi forte deus eas ſcpierit: demerget euꝫ in profundum inferni. i. in contem

ptã dei. Impius ſiquidem cũ vene
rit in pfundũ malo℞:cõtẽnit. Po
teſt autem.xi.gradus appellari li
bertas peccãdi:p quã monach⁹ cũ
nec magiſt℞ videt:quẽ timeat: nec
fratres:quos revereaꝛ.tãto ſecuri⁹
quãto liberius ſua deſideria imple
re delectaꝛ:a quibus in monaſte
rio taꝫ pudore. q̃ timore phibeba
tur. Sed ⁊ ſi iam fratres vel abba
tẽ non timet:nõdũ tamen dei peni
tus formidine caret. Hanc rõnem
adhuc ſub murmurans voluntati:
nec ſine aliqua dubitatione:q̃qꝫ p̃
mum illicita perficit. ſed ſicut is: q
vadũ tentat pedetentim non cur
ſim vitio℞ gurgitem intrat.

Duodecimus gradus conſuetu
do peccandi.

At poſtq̃ terribili dei iudicio p̃
ma flagitia impunitas ſequiꝛ.exp
ta voluptas libenter repetitur: re
petita blanditur. Cõcupiſcentia re
niviſcente ſopiꝛ ratio:ligat cõſuetu
do. Trahitur miſer in profundum
malorũ:traditur captivus voragi
ni vitiorum:ita vt carnaliũ voragi
ne deſiderio℞ abſortus: ſue, rõnis
diuiniqꝫ timoris oblit⁹: dicat inſi
piens in corde ſuo:nõ eſt deus. Iã
indifferenter libitis p licitis vtitur
iam ab illicitis cogitãdis patran
dis. inveſtigandis:animus manus
vel pedes nõ prohibenꝛ: ſed quic
quid in cor in buccã: ad manuꝫ ve
nerit. machinatur. garrit: ⁊ operaꝛ
maliuolus. vaniloqu⁹ facinoroſus.
Quemadmodum deniqꝫ aſcenſis
his omnibus gradibus corde iam
alacri ⁊ abſqꝫ labore pro bona cõ
ſuetudine iuſtus currit ad vitã: ſic
deſcenſis impius eiſdem pro malo
vſu:nõ rõne ſe gubernãs: nõ timo
ris freno retentans. intrepidus fe
ſtinat ad mortẽ. Medij ſunt qui fa
tigantur:anguſtiantur. qui nũc me
tu gehẽne:nunc priſtina retardati
cõſuetudine deſcendendo vel aſcẽ
dẽdo laborãt. Supremus tantũ ⁊
infimus currere abſqꝫ impedimen
to:⁊ abſqꝫ labore:ad mortẽ hic:ad
vitam ille feſtinat:alter alacrior: al
ter pcliuior. Illũ alacrẽ charitas:
hunc proclineꝫ cupiditas facit. In
altero amor:in altero ſtupor labo
rem non ſentit. In illo deniqꝫ per
fecta charitas:in iſto cõſumata ini
quitas:foras mittit timorẽ. Illi ve
ritas. huic cecitas dat ſecuritatem.
Poteſt ergo duodecimus gradus
appellari cõſuetudo peccandi qua
dei metus amittitur:cõtẽptus in
curritur. Pro tali iam inquit ioan
nes apoſtolus nõ dico:vt qs oret.
Sed nunqd dicis o apoſtole:vt qſ
deſpet: Imo gemat:qui illũ amat.
Nõ p̃ſumat orare. nec deſiſtat plo
rare. Quid ẽ:qđ dico: An forte vl
lum remanet ſpei refugiũ: vbi oĩo
non invenit locũ: Audi credenteꝫ
ſpantem:nec tamẽ orantem. Dñe
inquit ſi fuiſſes hic. frater meus nõ
fuiſſet mortuus. Magna aũt fides
qua credidit ſua p̃ſentia dominuꝫ
mortem phibere potuiſſe:ſi affuiſ
ſet. Modo autem quid: Abſit. vt
quem credidit vivum potuiſſe ſer
vare:mortuum dubitet poſſe reſu
ſcitare. Sed nunc inquit ſcio: quia
quecunqꝫ popoſceris a deo: dabit

tibi deus. Deinde querenti: vbi poſuiſſent eum. reſpondet. Ueni. ⁊ vide. Quãobꝛē o martha magna nobis tuc fidei inſignia tribuis. Sed quomodo cuꝫ tanta fide diffidis? Ueni: inquit: ⁊ vide. Cur ſi non deſperas: non ſequeris. ⁊ dicis. ⁊ reſuſcita? Si aūt deſperas: cur magiſtrum ſine cā fatigas? An foꝛte fides aliquãdo recipit: quod oꝛõ nō preſumit? Deniqꝫ appꝛopinquare cadaueri pꝛohibes: ⁊ dicis: dñe iaꝫ fetet. quatriduanus enim eſt. deſperando dicis hoc: an diſſimulando? Sic quippe ipſe dñs poſt reſurrectionem finxit ſe longiꝰ ire: cū mallet cum diſcipulis remanere. O ſcē mulieres xp̄i familiares: ſi fratrē veſtruꝫ amatis: cur eius miſericoꝛdiã nō flagitatis. de cuius potētia dubitare: pietate diffidere non poteſtis? Rñdent. Sic melius tanꝗ̄ nō oꝛantes oꝛamus. ſic efficatius tanꝗ̄ diffidētes cōfidimꝰ. Exhibemꝰ fidem. ꝓhibemus affectum. ſcit ipſe cui nō eſt opus: vt aliquid dicatur quid deſideremꝰ. Scimꝰ quidem: ꝙ oīa pōt: ſed hoc tã grãde miraculū tam nouuꝫ tam inauditū. ⁊ ſi eius ſubeſt potentie. multū tamen excedit vniuerſa merita humilitatꝭ noſtre. Sufficit nobis potētie locū pietati dediſſe occaſionē. mallētes pacienter expectare: quod velit: ꝗ̄ impudienť q̄rere. qđ forſitaꝫ nolit. Deniqꝫ quod noſtris meritis deeſt verecūdia foꝛtaſſe ſupplebit. Petri quoqꝫ poſt graue lapſum lachrymã quidem video. ſed pꝛecem non audio. nec tamē de indulgētia dubito. Diſce etiã in matre dñi magnã in mirabilibus fidē habere: in magna fide verecūdiã retinere. Diſce verecūdia decoꝛare fidē: repꝛimere ꝑſumptionē. Uinum inquit nō habēt. Quãbꝛeuiť: ꝗ̄ reuerenť ſuggeſſit. vñ pie ſolicita fuit. Et vt diſcas in huiuſmodi magis pie gemere. ꝗ̄ petere ꝑſumptuoſe: pꝛetatis eſtum pudoꝛis temperãs vmbꝛa. cōceptã ꝑcis fiduciam verecunde ſuppꝑſſit. Nō fruntoſe acceſſit. nō palã locuta eſt: vt audacter coꝛã omnibꝰ diceret. Obſecro fili. deficit vinū. contriſtanť conuiue. confunditur ſpōſus. oñde. quid poſſis. Sed lꝫ hoc aut multoꝝ plura pectus eſtuãs feruens loqueretur affectus. pꝛiuatiꝫ tamen potentē pia filium mř adijt. nō potentiã tentans. ſed voluntatem exploꝛãs. Uinū inquit nō habent. Quid modeſtius. Quid fidelius? Non defuit pietati fides. voci grauitas. efficacia voto. Si ergo illa cuꝫ mater ſit. ſe matrem oblita non audet petere miraculum vini: ego vile mancipiū. cui permagnuꝫ eſt: filij ſimul ac matris eſſe vernaculum: q̄ frōte ꝑſumo ꝓ vita petere q̄triduani. Duo etiã in euangelio ceci. viſum alter accepiſſe. alter recepiſſe leguntur. alter quem amiſerat. alter quem nō habuerat: vnus .ſ. excecatus: alter cecus natus. Sꝫ qui excecatus miſerabilibus miriſqꝫ clamoꝛibus miſericoꝛdiam meruit. qui vero cecus natus tãto miſericoꝛdius quãto mirabiliꝰ. nullis ſuis pꝛecibus pꝛeuentū ſui illuminatoꝛis beneficium nihilominꝰ ſen

fit. Illi deniqȝ dictum eſt: fides tua ſaluū te fecit. Huic aūt nō. Duos quoqȝ recenter mortuos: tertiuȝ iā quatriduanū: lego reſuſcitatos. ſolam tamē archiſinagogi filiā in domo adhuc poſitam precibus pr̄is. Duos autē ex inſperata magnitudine pietatis. Simili etiā forma ſi ꝯtigerit. quod de⁹ auertat: aliquē de fratribus noſtris nō in corpore ſed in anima mori: q̄diu adhuc intra nos erit. pulſabo ⁊ ego meis q̄libuſcūqȝ peccator ꝑ fratre ꝑcib⁹ ſaluatorez. Si reuixerit: lucrati erimus fratrem. Sin vero nō mereamur exaudiri: vbi iaȝ vel tollerare viuos: vel tollerari a viuis non poterit. ſed incipit efferri: ſemper quidem fideliter gemo: ſed iā nō ita fiducialiter oro. Nō aperte audeo dicere: veni domine. ſuſcita mortuum noſtrum corde tamē ſuſpenſo tremulus intus clamare non ceſſo. Si forte: ſi forte: ſi forte deſiderium pauperum exaudiet dn̄s preparationē cordis eoꝝ audiet auris tua. Et illud. Nunquid mortuis facies mirabilia. aut medici ſuſcitabunt: ⁊ confitebunt̄ tibi: Et de q̄triduano. nunquid narrabit aliquis in ſepulchro miſericordiam tuā: ⁊ veritatem tuā in perditionē: Pōt interim ſaluator: ſi vult inſpate inprouiſe occurrere nobis: lachrymiſqȝ portantiū motus non precib⁹: mortuo vitā reddere: aut certe iā ſepultū reuocare a mortuis. Mortuum aūt dixerim illū: qui ſua peccata defendēs. in octauū iā corruit gradū. A mortuo. n. tanq̄: qui nō ē: ꝑit cōfeſſio. Poſt decimū vero: qui tertius eſt ab octauo. iam effertur in libertatē peccandi: quando expellit̄ a cōſortio monaſterij. At poſtq̄ q̄rtū trāſierit: iam recte q̄triduanus dicitur: dum in quintū decidens ꝑ conſuetudinem ſepelitur. Abſit autem a nobis: ut etiam ꝓ talibus et ſi palaȝ nō preſumimus. vel in cordibus nr̄is orare ceſſemus: cū paul⁹ eos quoqȝ lugeret: quos ſine penitentia mortuos ſciret. Et ſi eni a cōibus orōnibus ipſi ſe excludūt: ſed ab effectib⁹ oīno non poſſunt. Viderint tamen in quāto periculo ſint. pro quibus eccleſia palam orare nō audeat: que fideliter etiā ꝓ iudeis: pro hereticis: pro gentilibus orat. Cū. n. in paraſceue oret̄ ꝓ quibuſlibet malis: nulla tamen mentio fit de excommunicatis.

¶ Dicis forte frat̄ godofride me aliud q̄ tu queſiſti: q̄ ipſe promiſi tandem exhibuiſſe: cum pro gradibus humilitatis: ſupbie gradus videar deſcripſiſſe. Ad quod ego. nō potui docere: niſi: quod didici. non putaui cōgruū me deſcribere aſcēſiones. qui plus deſcendere. q̄ aſcēdere noui. Proponat tibi beatus benedictus grad⁹ hūilitatis. quos ipſe pri⁹ ī corde ſuo diſpoſuit. Ego quid ꝓponam. nō habeo niſi ordinem mee deſcenſionis. In quo tn̄ ſi diligenter inſpicitur. via forſitan aſcenſiōis reperit̄. Si enim tibi romam tendenti homo veniens obuiaret. queſitus viā quid meli⁹ q̄ illā. qua venit oſtenderet: Duȝ caſtella. villas. vrbes. fluuios. ac mō

·es.per quos tranſierat nominat. ſuū denuncians iter.tuum tibi p2e nunciat.ita vt eadē loca recognoſcas eundo.que pertranſijt venien do.In hac ſimiliter noſtra deſcen ſione gradus aſcenſo2ios fo2taſſe reperies.quos aſcendendo melius in tuo co2de.q̄ȝ in noſtro codice le ges. Amen.

Diui bernar.abbatis in epiſtolam ſiue tractatuȝ de vita ſolitaria ad fratres de monte dei.

Hariſſimis fratribus ⁊ dñis.H.p2io2i ⁊ ceteris ſabbatū delicatū. Pene impudēter: ⁊ pluſq̄ȝ decebat os meū patet ad vos chariſſimi frēs ī ch2iſto nō poſſuȝ tacere. deus ſcit. Ignoſcite mihi.q2 co2 meū dilatatū eſt. Dilatamini ⁊ vos obſecro ī viſceribus vr̄is.⁊ capite nos. q2 totus veſti ſum in eo.in cuius viſceribus inuicē cupim⁹ vos. Idō ex quo receſſi a vobis vſqȝ nunc q̄lemcūqȝ labo2ē meū quotidianū ſtatui dedicare nō vobis.qui nō indigetis.ſed fratri ſtephano ⁊ ſocijs ei⁹ fratribus iunio2ibus ⁊ nouitijs venientibus ad vos . quo2ū docto2 deus ſoluſ ē.vt hēant.⁊ legāt.ſi fo2 te ibi aliquid inuenerint vtile ſibi ad ſolatiū ſolicitudinis ſue.⁊ ſācti ꝓpoſiti incitamētū. Offero:qđ poſ ſum.bonā volūtateȝ ipſamqȝ a vobis repeto.cum fructibus ſuis: dauid ſaltando placui deo nō ꝓpter pſaltū.ſed ꝓpter affectū. Similit ⁊ mulier.q̄ vnxit pedes dñi. laudata eſt a xp̄o.non q2 vnxit.ſed q2 amauit:⁊ quia:quod habuit:hoc fecit. in eo iuſtificata eſt. Deinde vobis etiā arbitratus ſum dedicandū:ꝙ in conſolationem ſuam ⁊ in adiuto2ium fidei facere me cōpulit.fratrum quo2ūdam plus anxia:q̄ȝ periculoſa neceſſitas:quo2uȝ triſtitia plurimū mihi ſolet facere gaudiū: niſi ꝙ eos ꝯtriſtatos videre nō poſ ſum. Pre magnitudine ꝗppe non ſolum fidei:ſed etiā amo2is exoſuȝ adeo hn̄t:quicquid videretur eſſe ꝯtra fidē:vt ſi vel ad modicum ſeu ex ſpiritu blaſfemie:ſeu ex ipſo ſen ſu carnis fuerint ſuper hoc attentati vel pulſati quaſi ex ſolo auditu vel attactu leſam oīo in ſemetipſis exiſtimēt conſcientie pietatem vel puritatem ⁊ miſerabiliter defleant ſemetipſos quaſi rep2obos circa fi dem. Quibus ⁊ contingit a ſeculi teneb2is ad pu2io2is vite exercitia venientibus:quod cōtingere ſolet repente p2odeuntibus ad lucem a diutinis teneb2is:vt ſicut ī illis lux ipſa:qua cetera videnda ſunt: p2io2 irruens infirmis oculis fit moleſta:ſic et iſti ad p2imum fidei lumen cecutiant:ne inſolitos noue lucis radios poſſunt ſuſtinere. donec ipſo lucis amo2e aſſueſcant. Amē.

¶ Incipit epiſtola ad fratres de monte dei.

Ratribus de monte dei. o2ientale lumen: et antiquum illum in religione egyptium feruo2ē teneb2is occidi⁹ ⁊ gallicāis frigo2ib⁹ īſerētib⁹ vi

te.ſ.ſolitarie exēplar ⁊ celeſtis forma conuerſationis ocurre. ⁊ concurre in gaudio ſancti ſpiritus anima mea: ⁊ viſu cordis i feruore pietatis: ⁊ in omni obſequio deuote voluntatis. Quid enim: epulari ⁊ gaudere in domino oportet: quod xpiane deuotiōis ac religionis ſpeciosiſſima portio: que celos propinquas tangere videbatur: mortua erat: ⁊ reuixit: perierat de mundo: ⁊ inuenta eſt. Auditu auris audiebamus: nec credebamus: legebamus in libris: ⁊ mirabamur de antiqua vite ſolitarie gloria: ⁊ magna in ea gloria dei: cum ſubito inuenimus eā in campis ſilue: in monte dei: in monte pingui. Ubi de ea iā pingueſcūt ſpecioſa deſerti: ⁊ exultatione colles accingunt. Ibi eniʒ iam per vos offert ſe omnibus: ⁊ in vobis ſe demonſtrat: ⁊ ignota hactenus innoteſcit in paucis ſimplicibus ipſo eam vobis ingerentē: qui in paucis ſimplicibus totuʒ olim ſibi munduʒ ſubiecit ipſo mūdo āmirante. Licet enim magna ⁊ diuina plane fuerint miracula: q̄ dominus geſſit in terris. hoc tamē vnum ſuper omnia alia enituit. ⁊ cetera cuncta illuſtrauit. ꝙ ſicut dictum eſt. in paucis ſimplicibus totum mundum ⁊ omnem ſapientie eius altitudinem ſibi ſubiugauit. Quod etiam nunc cepit operari in vobis ita pater. ita. qm̄ ſic beneplacitum eſt ante te. Abſcondiſti enim hec a ſapientibus ⁊ prudentibus huius mūdi. ⁊ reuelaſti ea puulis. Nolite ergo timere puſillus grex ait dominus. ſed omnino confidite. quia cōplacuit deo patri dare vobis regnum: Uidete fratres mei. Uidete vocationeʒ veſtram. Ubi ſapiens inter nos: Ubi ſcriba: Ubi conquiſitor huius ſeculi: Nam etſi ſunt aliqui ſapientes inter vos per ſimplices tamen ſapientes aggregauit. qui reges olim ⁊ phōs mundi huius per piſcatores ſibi ſubiecit. Sinite ergo ſinite ſapientes hui⁹ ſeculi de ſpū hui⁹ mūdi tumētes. alta ſapiētes. ⁊ terrā lingētes ſapienter deſcēdere in infernū. Uos aūt dū foditur petōri fouea. ſicut cepiſtis ſtulti fieri ꝓpt deū. p ſtultū dei. qđ ſapientius ē oib⁹ hoib⁹. xpo duce hūilē apprehēdite diſciplinā aſcēdēdi ī celū. Uřa nāqʒ ſimplicitas iā multos ꝓuocat ad emulationeʒ. Uřa .n. ſufficiētiſſima ⁊ altiſſima paupꝫtas iā multoꝝ ꝯfundit cupiditatē. veſtrū ſecretū. iā eaꝝ reꝝ. q̄ facere tumultū videmur plurib⁹ incutit horrorē. Si qua ḡ ꝯſolatio in xpo. ſi qđ ſolatium charitatis. ſi q̄ ſocietas ſpūs. ſi qua viſcera mīſicordie īplete gaudiū non meū tm̄mō. ſed oiuʒ diligētiū nomē dei. vt ī varietate veſtitus deaurati⁹ de auro ſapiētie dei regine aſiſtētis a dextris ſpōſi veſtro ſtudio veſtra inſtantia ad dei gloriā ⁊ magnā coronā veſtrā. ⁊ gaudiū oiuʒ bonoꝝ hoc ſcē nouitatis inſtauret ornamētū. Nouitatē ꝟo dico ꝓpt linguas necꝙ̄. a quaꝝ ꝯdictione nos deus in abſcōdito faciei ſue abſcōdāt hoium īpioꝝ. Qui cū manifeſtū lumē ve-

ritatis obnubilare nō queūt. de ſo
lo nouitatis noīe cauillant. Vete-
res ipſi. ꝛ in veteri mēte neſciētes
noua meditari vtres veteres non
capiētes vinū nouū. qḋ ſi eis īfun
derēt. rūperent. Sed hec nouitas
nō eſt nouella nouitas. Res. n. eſt
antique religionis pfecte fundate
in xp̄o pietatis. antiqua hereditas
eccleſie dei a tp̄e ꝓphetaꝝ p̄mō
ſtrata. iāq; noue gratie ſole exorto
in iohāne baptiſta inſtaurata. ꝛ in
nouata. ab ipſo dn̄o familiariſſime
celebrata. ab eius diſcipulis ipſo
p̄ſite cōcupita. Cuius tráſſiguratō
nis gloriá cū vidiſſent. qui cum eo
in monte ſcō erant. ꝯtinuo Petr⁹
in eo quidē arreptus ſibi ꝛ neſciēſ
quid diceret. qꝛ viſa dei maieſtate
cōe bonū intra priuatū ſuū viſus
eſt cōcluſiſſe. In eo aūt p̄ntiſſimus
ſibi ꝛ ſcientiſſimus quid diceret. qꝛ
ſuauitate eius guſtata optimū ſibi
iudicauit in hoc ſemper eſſe. vitaꝫ
hāc in ꝯtubernio dei ꝛ ciuiū ſuper
norū. quos cū eo viderat. concupi
uit dicēs. Dn̄e bonuꝫ ē nos hic eē
Si vis faciam⁹ hic tria tabernacu
la. tibi vnum. Moyſi vnuꝫ. ꝛ helie
vnū. In quo. ſi audit⁹ fuiſſet. factu
rus ꝓculdubio erat poſtmodum
alia tria. Sibi vnū. Jacobo vnū. ꝛ
Johāni vnū. Poſt paſſionē vero
dn̄i calēte adhuc ī cordib⁹ fideliū
effuſi ei⁹ ſanguis recēti memoria
ſolitariā hāc vitā eligētib⁹ paup-
tatē ſp̄us ſectantib⁹. ꝛ in ſp̄ualib⁹
exercitijs. ꝛ in ꝯtēplatione pingue
otiū altero in alterū. zelantib⁹ de-
ſerta repleta ſunt. Ex qb⁹ legim⁹.

Paulū. Machariū. Antoniū. Ar-
ſeniū. ꝛ alios q̄plures in ſcē hui⁹
ꝯuerſationis republicam ꝯſulares
viros. egregia noīa in ciuitate dei.
nobiles. ꝛ triumphales titulos ha
bētia de victoria hui⁹ ſeculi. ꝛ p̄n-
cipis hui⁹ mūdi. ꝛ corporis ſui. de
cultu aī. ꝛ dn̄i dei ſui. Sileāt ergo.
q in tenebris ḋ luce iudicātes vos
arguūt nouitatis ex abūdātia ma
le volūtatis. ipſi potius arguendi
vetuſtatis. ꝛ vanitatis. Sed ꝛ lau-
datores. ꝛ detractores ſemꝑ eſtis
habituri. ſicut ꝛ dn̄s. Laudatores
p̄terite. ꝛ bonū. qḋ in vobis amāt.
hoc in eis amate. Detractores diſ
ſimulate. ꝛ ꝓ eis orate. Et obliti. q̄
retro ſunt p̄termiſſis ſcādalis. que
iuxta iter vobis a dextris. ꝛ a ſi-
niſtris poſita ſunt. in an̄riora vr̄a
vos extēdite. Si. n. ad ſingula vo-
lueritis vel laudatoribus rn̄dere:
vel cū detractorib⁹ litigare: tēpus
perditie: cuius in ꝓpoſito ſancto
nō leuis eſt iactura a terris enim
ad celos feſtinantē. qui moratur:
et ſi non detinet: plurimum tamen
nocet. Nolite negligere: nolite tar-
dare: grādis enī vobis reſtat via.
Altiſſima eniꝫ ē ꝓfeſſio veſtra. Ce
los tranſit: par angelis eſt: angeli-
ce ſimilis puritati. Nō enim ſoluꝫ
vouiſtis omnē ſanctitatē: ſed oīs
ſanctitatis perfectionem: ꝛ omnis
conſumationis finem. Non enim
eſt veſtrum circa communia p̄ce
pta languere: neq; hoc ſolum attē
dere: quid p̄cipiat de⁹: ſed quid
velit probantes: que ſit voluntas
dei bona: ꝛ beneplacens: ꝛ pfecta.

Aliorũ eſt enim deo ſeruire. veſtrũ
adherere. aliorum eſt deum credere
ſcire. amare. reuereri. veſtrũ ẽ ſape-
re. intelligere. cognoſcere. ⁊ frui.
Magnũ eſt hoc. arduum eſt hoc.
Sed oĩpotens. ⁊ bonus eſt deus.
qui in vobis eſt pius ꝓmiſſor. fide
lis redditor. ⁊ indefeſſus adiutor.
Qui magno eius amore magna ꝓ
fitentibus. ⁊ in fide ⁊ ſpe gratie
eius maiora virib⁹ ſuis aggrediẽ-
tibus. ⁊ voluntatem. ⁊ deſiderium
ſuggerit in idipſum. ⁊ qui volunta
tis gratiã prerogauit. ſubrogabit
etiã virtutẽ ad prouentum. Cui cũ
fideliter fecerit homo. qđ potuit ca
lũniante calũniatore. ipẽ miſericor
diter pauperi ſuo iudiciũ faciet. et
cauſam. q2 qđ habuit. hoc fecit. Ab-
ſit tamẽ fratres a conſciẽtie veſtre
eſtimatione. a paruitate. ⁊ humili-
tate veſtra. ab ore veſtro omnis al
titudo. q2 altum ſapere mors eſt. ⁊
facile eſt in alto ſe ꝯtuẽtem obſtu-
peſcere. ⁊ de vita periclitari. No-
mẽ aliud veſtre ꝓfeſſioni iponite
aliũ titulũ ordini veſtro inſcribite.
Feras vos potius indomitas. ⁊ i-
caueatas beſtias. que aliter ⁊ cõi
hominũ more domari nõ poterãt.
exiſtimate ⁊ appellate. longe ſupra
vos virtutem eorum ſuſpiciẽtes ⁊ ad
mirantes gloriã. q ambidextri for-
tiſſimi. ſicut ahot ille iudex fortiſſi-
mus iſrael. q vtraq; manu vtebat
pro dextera. Et q̃diu licet deuotiſ-
ſime interuacare amant charitati
ꝯtẽplande veritatis. ⁊ cum neceſſi
tas vocat. vel officiũ trahit. prom
ptiſſime ſe foras mutuant nõ dant
pro veritate adimplende charita-
tis. Caue etiã ſerue dei. ne quoſcũ
q; imitari nõ vis. dãnare videaris
Volo hoc facias ĩ egritudine tua.
q cum ſaniſſimus eſſet. faciebat. q
dicebat. venit ieſus xp̄s peccatores
ſaluos facere. quorum primus ego
ſum. Neq; enim hoc dicebat pau-
lus mentiendi precipitatione. ſed
exiſtimandi affectione. Qui enim ꝑ
fecte examinando ſemetipſum ĩtel
ligit ſuo peccato. nullius peccatum
par eſſe exiſtimat. quod nõ ſicut ſu
um intelligit. Nolo ergo. vt nuſq̃
arbitreris lucere ſolẽ cõem diei. ni
ſi in cella tua. nuſq̃ eſſe ſerenũ niſi
penes te. nuſq̃ operari gratiã dei.
niſi in ꝯſcientia tua. An ſolitario-
rũ deus tantũ: imo ⁊ oĩum. miſe-
retur enim omnium deus. ⁊ nihil
odit eorum que fecit. Malo te co-
gitare. vbiq; eſſe ſerenum niſi ꝑe-
nes te. ⁊ peius de te q̃ de aliquo
exiſtimare. Cum tremore potius. ⁊
timore veſtram ipſorum ſalutem
operamini. Nec quales ſint alij. ſ;
quales ex vobis fiant. quantum in
vobis eſt. cogitate. nõ ſolũmodo.
qui modo ſunt. ſed qui poſt futuri
ſunt. quos in propoſito ſancto eſtis
habituri imitatores. Ex vobis enĩ
ex veſtro exemplo. ⁊ veſtra aucto-
ritate in regione hac pendere ha-
bet tota poſteritas huius veſtri or
dinis ſancti. Vos ĩ eo patres. vos
in eo inſtitutores cum debita imi-
tatõis reuerentia appellabimini a
ſucceſſoribus veſtris. Quicquid a
vobis ſtatutum. quicquid vobis
tenentibus. ⁊ ſeruantibus in con-

ſuetudinē fuerit miſſum. abſq3 ol retractatione a poſteris veſtris te nendu3 erit. ⁊ ſeruandū. nec phas erit aliquid īmutari. ſic eni3 de vo bis erit apud eos. ſicut de incōmu tabilibus legibus ſumme. ⁊ eterne veritatis apd vos eſt. quas ſcruta ri omnibus expedit. ⁊ ſcire. non au tem licet alicui diiudicare. deo au tem gratias. quia nec indignu3 vo bis erit. nec inutile poſteris. ſi pie. ſi fortiter ⁊ vos tenueritis. ⁊ ipſi in vobis imitentur. fideliter. quod in terim tenetis. Et ſi quid adhuc ali ter ſapere oportuerit. ⁊ hoc deus vobis reuelabit. Salua enim per omnia kartuſie debita ſanctitate. ⁊ cum omni laude predicanda re uerentia multa in alpis illis horri dis ⁊ continuis frigoribus neceſſa ria ſunt. que frugalem ſufficientia3 ⁊ voluntariam paupertatem ſectā tibus in his duntaxat regionibus non adeo neceſſaria videntur. In telligitis que dico. dabit enim do minus intellectu3 vobis. Gaudeo enim in vobis. ⁊ licet abſens cor pore. ſed preſens ſpiritu. ⁊ videns ordinem veſtrum. ſed feruorem ſpi ritus. ſed abundantiam pacis. ſed gratiam ſimplicitatis in propoſito rigore. in dilectione mutua ipſam ſancti ſpiritus ſuauitatem. ⁊ plenā omnino in conuerſatione veſtra for mam pietatis. In recordatiōe mō tis dei totus exulto. ⁊ primitias ſan cti ſpiritus. ⁊ pignus gratie in ſpe creſcentis in eo religionis deuot[9] adoro. Nam ⁊ ipſum montis dei nomen bone ſpei prefert omen. ſ.

q ſicut pſalmiſta dicit de monte dei. habitatura ſit in eo generatio querentium dominum. querentiu3 faciem dei iacob. Innocens ma. ⁊ mum. cor. qui non acce. in va. ani mam ſuam. Ipſa eſt enim profeſſio veſtra querere deū iacob. nō com muni omniu3 more. ſed querere fa ciē dei. quā vidit iacob. qui dixit. Vidi dominū facie ad faciē. ⁊ ſal ua facta eſt aīa mea. Faciem dei. hoc eſt cognitionē dei querere fa ciē. quā vidit iacob. de qua etiam dixit apoſtolus. Tūc cognoſcā: ſi cut ⁊ cognitus ſum: ⁊ nūc videm[9] per ſpeculū in enigmate: tunc aūt facie ad faciem videbimus. i. ſicuti eſt: hanc in hac vita ſemper quere re p innocentia3 manuū ⁊ mundi ciam cordis ipſa docet pietas que ſicut dicit Iob cultus dei eſt: qua3 qui nō habet in vano accepit ani ma3 ſuam: hoc eſt fruſtra: viuit: vel omnino nō viuit: du3 non viuit ex ea vita propter quam: vt in ea vi ueret: accepit animam ſuam. Pie tas enim hec eſt iugis dei memo ria: continua intentionis actio ad intelligentiam eius: indefeſſa affe ctio in amorē eius: vt nulla inquā inueniat ſeruum dei: nō dicā dies: ſed hora: niſi vel in exercitij labo re: ⁊ proficiendi ſtudio: vel in expe rientie dulcedine ⁊ fruendi gau dio. Hec eſt pietas: de qua apoſto lus dilectum ſibi diſcipulum āmo net dicens. Exerce temetipſum ad pietatem. Nam corporalis exer citatio ad modicu3 vtilis eſt. Pie tas vero ad omne opus bonū eſt

vtilis:habens ꝑmiſſionẽ vite.que
nunc eſt ⁊ future: Pietatis.n.non
ſolummodo formam ſed ⁊ verita-
tem in omnibus ⁊ ꝓ omnibus ha-
bitus veſter repromittit:propoſitũ
veſtrum requirit. Nam ſicut apo-
ſtolus dicit. Sunt aliqui formã q-
dem pietatis habentes:virtutẽ au
tem eius abnegantes. Hanc qui-
cunq; veſtrum nõ habet in conſciẽ
tia:non exhibet in vita: nõ exercet
in cella non ſolitarius:ſed ſolus di
cendus eſt. Nec cella ei cella. ſed
carcer ⁊ recluſio eſt. Vere enim ſo-
lus eſt:cũ quo deus non eſt: vere
recluſus eſt qui in deo liber nõ eſt.
Solitudo.n.⁊ recluſio ſũt nomina
miſerie. Cella aũt nequaq̄ d; eẽ re
cluſio neceſſitatis.ſed domicilium
pacis:hoſtiũ clauſum.non latebre
ſed ſecretum. Cum quo enim deus
eſt.nunq̄ minus ſolus eſt.q̄ cũ ſo-
lus eſt. Tunc enĩ libere fruiẽ gau-
dio ſuo.tunc ipſe ſuus eſt ſibi ad
fruendũ deo in ſe.⁊ ſe in deo. Tũc
in luce veritatis.in ſereno mundi
cordis vltro patet ſibi pura ꝯſcien
tia.⁊ libere ſe infundit affecta de
deo memoria.⁊ illuminatur intelle
ctus.⁊ bono ſuo fruitur affectus:
vel ſeipſum deflet humane fragili-
tatis defectus. Propter hoc ſcđm
formã ꝓpoſiti veſtri habitãtes in
celis potiꝰ q̄ in cellis excluſo a vo
bis toto ſeculo: totos vos incluſi-
ſtis cum deo. Celle ſiquidem ⁊ celi
habitatõ cognate ſũt: quia ſicut ce
lum ⁊ cella ad inuicem videnẽ ali-
quam habere cognationem nois
[illegible]tis. A celando enim celũ

⁊ cella nomen habere videnẽ. Et
quod celatur in celis hoc ⁊ in cel-
lis:⁊ qđ geritur in celis: hoc ⁊ in
cellis. Quid nã eſt:hoc vacare deo
⁊ frui deo. Quod cum ſm ordinẽ
pie ⁊ fideliter agitur vel celebraẽ ĩ
cellis.audeo dicere. Sancti angeli
dei cellas habent pro celis:⁊ eque
delectatur in cellis ac in celis. Nã
cum in cella iugiter celeſtia actitã-
tur.celum celle ⁊ ſacramenti ſimili
tudine.⁊ pietatis affectu.⁊ ſimilis
operis effectu ꝓximum efficiẽ nec
iam ſpiritui oranti.vel etiam a cor
pore exeunti a cella in celum lõga
vel difficilis via inuenitur. A cella
enim ſepe in celum aſcenditur. vix
autem vnq̄ a cella in infernum de
ſcenditur:niſi ſicut dicit pſalmiſta.
Deſcendant in infernũ viuẽtes.ne
deſcendant morientes. Hoc enim
modo ſepe cellarũ incole in ĩfernũ
deſcendunt.ſicut enim aſſidue con
templando reuiſere amãt gaudia
celeſtia.vt ardentis ea appetãt.ſic
⁊ dolores inferni.vt horreant.⁊ re-
fugiant. Et hoc eſt ꝙ imprecantur
inimicis ſuis orando.vt deſcẽdãt ĩ
infernum viuentes. Moriens aũt
vix aut nunq̄ aliquis a cella in in
fernum deſcendit.quia vix aliquis
niſi in celo predeſtinatus in ea vſ-
q; ad mortem pſiſtit. Filiu; gratie
igitur fructum ventris ſui cella fo-
uet.nutrit.amplectitur ⁊ ad pleni
tudinẽ perfectionis perducit.⁊ col
loquio dei dignum efficit:alienum
vero vel ſuppoſitum abdicat a ſe
citius.⁊ proicit. Unde ait dominꝰ
ad moyſem. Solue calciamẽta pe-

dum tuorum. Locus enim in quo ſtas: terra ſancta eſt. Morticinum enim mortuaꝝ affectionū vel hominē mortuū a corde locus ſanctꝰ vel terra ſancta diu non patit̄. Cella terra ſancta: ⁊ locus ſanctus eſt in qua dn̄s: ⁊ ſeruus eius ſepe colloquuntur: ſicut vir ad amicū ſuū. In qua crebro fidelis anima ꝟbo dei coniungitur: ſponſa ſponſo sociatur: terrenis celeſtia humanis diuina iungūtur: vel vniunt̄. Si quidem ſicut templū ſanctū dei: ſic cella eſt ſerui dei. Et in templo enim ⁊ in cella diuina tractantur: ſed crebrius in cella in templo viſibilit̄ ⁊ figuratiue: aliquādo xp̄iane pietatis ſacramēta celebrant̄ ⁊ diſpēſantur. In cellis vero ſicut in celis ipſa veritate: ipſo ordine. et ſi nōdum ipſa puritatis maieſtate: vel eternitatꝫ ſecuritate: res ꝓpria oīu ſacramētoꝝ fidei noſtre aſſidue celebratur. Id̄ ſic dictū ē alienū: qui nō eſt filius citius a ſe ꝓicit: quaſi abortiuū a ſe euomit: tanq̄ inutilē ac noxiū cibum. Nec diu talem pati poteſt in viſceribus ſuis officina pietatis: venitq̄ꝫ pes ſuperbie: ⁊ aſportat eum: manus peccatoris: et mouet eū: ⁊ expulſus nō poteſt ſtare. ſꝫ fugit miſer: ⁊ nudus: ⁊ tremebundus: ſicut Caym a facie domini expoſitus vitijs: ⁊ demonibꝰ. vt qui prior inuenerit eum morte euꝫ afficiat ⁊ occidat: vel ſi aliquādiu durauerit in ea nō virtutis conſtātia ſed pertinaci miſeria: ſic ei cella eſt: quaſi carcer: aut ſicut vincti ſepultura. Peſtilēte vero flagellato ſapiens ſapientior erit. ⁊ lauabit iuſtus manꝰ ſuas in ſanguine peccatoris. Sicut ergo dicit ꝓpheta: ſi ꝯuerteris iſrael ad me: ꝯuertere: hoc eſt perfecte ꝯuerſionis culmen apprehende. Nulli enim in eodem ſtatu diu eſſe ꝯcedit̄: ſeruo dei aut ſemper ꝓficiendū: aut deficienduꝫ eſt: aut ſurſum nititur: aut in inferiora vrgetur. Ab oībus autē vobis perfectio exigitur: licet non vniformis: ſed ſi incipis: incipe perfecte. Si iam in profectu es: ⁊ hoc ipſuꝫ iam perfecte age. Si autem ꝑfectionis aliquid attigiſti: temetipſum in temetipſo metire: ⁊ dic cum apoſtolo. Non q̄ iam apprehenderim aut perfectus ſim ſequor aūt: ſi forte comprehendā: in quo ⁊ comprehenſus ſum: vnum autem: que quidem retro ſunt oblitus: ad ea que ſunt priora extendens meipſuꝫ ad deſtinatum proſequor brauium ſuperne vocationis in xp̄o ieſu dn̄o noſtro. Deinde addit. Quot quot ꝑfecti ſumus: hoc ſapiamus: ī quo manifeſte apoſtolo docente declaratur: q꜡ ꝑfecta eoꝝ: que retro ſunt obliuio. ⁊ perfecta in anteriora extenſio: ipſa eſt hominis iuſti in hac vita perfectio: ⁊ perfectio huius ꝑfectionis ibi erit: vbi erit brauij ſuperne vocationis perfecta apprehenſio. Hoc autem modo ſicut ſtella a ſtella differt in claritate: ſic cella a cella in ꝯuerſatiōe. ſ. incipiētiū proficientium: ⁊ perfectorum. Incipientium ſtatus poteſt dici animalis: proficientium rōnalis: ꝑfectorū ſp̄ualis. Ignoſcēdū eſt in aliq̄bus

aliquando eis: qui adhuc ſunt aīa les in quibus ignoſci nō debet eis q habent quaſi rōnales. Rurſūq3 rōnalibus in quibuſdam ignoſcit: in quibus non ignoſcit ſpūalibus Quoꝝ perfecta oīa eſſe debent: et imitatione ⁊ laude potius q̄ repꝛehenſione digna. Et cū ex his trib⁹ hoīum generibus ꝯſtet omnis ſtatus religionis: que ſicut ꝓpꝛijs nominibus diſtinguūtur: ſic etiam dignoſcuntur ex ſuoꝝ ꝓpꝛietate ſtudiorum. Debent oēs filij dei in die quidē ſemꝑ diligenter pꝛoſpicere: quid deſit ſibi: vnde peruenerint: quouſq3 ꝑuenerint: ⁊ in quo pꝛoficiendi ſtatu ſingulis dieb⁹ vel horis ſua ſe extimatio depꝛehendat. Sunt etenim animales: qui per ſe nec rōne aguntur: nec trahunt affectu: ⁊ tamen vel auctoꝛitate permoti: vel docrina cōmoniti: vel exē plo ꝓuocati appꝛobant bonū: vbi inueniunt: ⁊ quaſi ceci ad manum trahuntur: vel tracti ſequunt: hoc eſt. imitantur. Sunt rōnales. qui ꝑ rationis iudiciū ⁊ naturalis ſcientie diſcretionem: habent ⁊ cognitionem boni. ⁊ appetitum: ſed nōdū affectū. Sunt perfecti. qui ſpiritu agunt qui a ſancto ſpiritu plenius illuminantur. Et hij: quoniā ſapit eis bonū: cuius affectu trahuntur ideo ſapientes vocant. Quia vero eos induit ſpirituſſanctus: cui⁹ affectu trahuntur: ſicut indumentu3 ſpirituales appellantur. Pꝛimus ſtatus circa coꝛpus ſe h3. Secundus circa animum ſe exercet. Tertius nō niſi in deo reqieſcit. Quoꝝ ſinguli ſicut habent certā ꝓficiendi rōnem: ſic in genere ſuo certam habent perfectionis ſue menſurā. Initium boni in conuerſatiōe animalis ꝑfecta obedientia eſt. Pꝛofectus ſubijcere coꝛpus ſuū: ⁊ in ſ'ui tute3 redigere. Pꝛofectio vſus boni conſuetudinem vertiſſe in delectationem. Initiū vero rōnalis eſt intelligere: q̄ in doctrina fidei apponūtur ei. Pꝛofectiuſ talia pꝛeparare: qualia apponunt. ꝑfectio vero cum in affectū mentis tranſit iudiciū rōnis. Perfectio vero rōnalis initiū eſt ſpiritualis. Pꝛofectuſ reuelata facie ſpeculari gloriā dei. Perfectio vero tranſfoꝛmari i eandem imaginem a claritate in claritatem tanq̄ a domini ſpū. Pꝛimū igitur ꝓſequendum de pꝛimo. ſ. de animali. Animalitas eſt vite mot⁹ ſenſibus coꝛpoꝛis ſeruiēs. ſ. cū aīa quaſi extra ſe per ſenſus coꝛpoꝛis circa dilectoꝛum delectationes coꝛpoꝛum affecta eoꝝ fruitione paſcit vel nutrit ſenſualitatē ſuā. Sed cū intra ſe regrediens: ⁊ coꝛpoꝛa qb⁹ foꝛti glutino amoꝛis: ⁊ conſuetudinis adheſit: in locū in coꝛpoꝛee nature ſecū ferre nō pꝛeualens eoꝛū: illuc ſecum contrahit imagines: ⁊ amicabiliter ibi cum eis verſatur. Quibus aſſuefacta: cū nil putat eē niſi vel quale foꝛis reliquit: vel q̄le intus ꝯtraxit: q̄diu licet iocundū habet ſ'm delectationes coꝛpis viuere: Cum autē ab eis auertit: neſcit niſi coꝛpoꝛea imaginando cogitare. Cum vero ad cogitāda ſpiritualia vel diuina ſe erigit: nō ali

nd de eis ꝙ̃ de corporibus vel de corporalibus pōt cogitare:vel exiſtimare. Hec auerſa a deo fit ſtulticia:cū nimiū intra ſemetipſam fuerit remiſſa:ꝛ tam bruta:vt regi vel nolit:vel non poſſit. Cū vero ipſa ſibi per ſuperbiā extra ſe nimium fuerit arrepta fit prudentia carnis ꝛ ipſa ſibi ſapientia eſſe videt̄:cum ſtulticia ſit dicente apoſtolo. Dicētes ſe eſſe ſapientes.ſtulti facti ſūt. Porro ad deū conuerſa fit ſancta ſimplicitas:hoc eſt.eadē circa idez voluntas:ſicut fuit iob vir ſimplex ꝛ rectus:ac timens deum. Proprie enim eſt ſimplicitas pfecta ad deū ꝯuerſa voluntas:vnā petēs a dn̄o hanc requirens:non ambiens multiplicari ī ſeculo.vel eſt ſimplicitas in ꝯuerſione vera humilitas.ſ.virtutis magis ꝯſcientiā amplectens ꝙ̃ famaz ꝛ cū n̄ refugit vir ſimplex videri ſtultus ī ſeculo vt ſit ſapiēs in deo. Vel ſimplicitas eſt ſola ad deum ꝯuerſa voluntas.ſed nōduz rōne formata:vt amor ſit.i.formata voluntas nōdū illuminata: vt ſit charitas:hoc eſt amoris iocūditas. Simplicitas aūt initiū aliqd ī ſeipſa habens creature dei:hoc eſt voluntatē ſimplicē:ꝛ bonā: quaſi boni hois informē materiā in primordio ꝯuerſiōis ſue offert auctori ſuo eam formandā:iam.n.cū bona voluntare habens initiū ſapientie.i.timorez dei ex ipſo colligit:nec per ſe eā formari poſſe:nec quicꝙ̃ tam expedire ſtulto ꝙ̃ ſuire ſapiēti. Itaqz homini ſe ꝑꝑ deū ſubijciens:ipſam ei bonā voluntatē committit in deo formandā:in ſenſu:et ſpiritus humilitate:iā timore dei ī cipiente operari omnem virtutum plenitudinem: dum per iuſticiam defert maiori per prudentiam non credit ſe ſibi:per temperantiam refugit diſcernere: per fortitudinem totum ſe obedientie ſubijcit: non diſcernende ſed amplectende ꝛ ad implende. Hec enim vxor eſt cui a domino precipitur:ꝛ ad virum tuum erit conuerſio tua:vir eius ratio eſt vel ſpiritus eius vel alteri⁹. Huic enim vero recte obedit vir ſimplex ꝛ rectus in ſemetipſo. Rectius autem ac tutius in altero ſepe:ꝙ̃ in ſemetipſo. Ex precepto ergo dei:ꝛ ipſo ordine nature habere debet vxor ad virum: animalitas ad ſpiritum:vel ſpiritualem virum aliquam conuerſationem legitimam:hoc eſt obedientiam perfectam. Perfecta vero obedientia eſt maxime in incipiente indiſcreta hoc eſt non diſcernere:qd vel qualiter precipiatur:ſed ad hoc tantuz nitī:vt fidelit̄ ꝛ humilit̄ fiat: quod a maiore precipitur. Lignum enim ſcientie boni ꝛ mali in paradiſo cēſura diſcretionis eſt in conuerſatione religionis penes patrem ſpiritualem: qui iudicat omnia: ipſe vero a nemine iudicatur. Ipſius eſt diſcernere:aliorum eſt obedire. Adā guſtauit ī malū ſuū de ligno vetito:edoct⁹ ab eo: q ſuggerēdo ait. Quare p̄cepit vob deus:vt de ligno n̄ comederiꝫ.ecce diſcretō cū

ꝓceptū ſit. Et addidit ſciebat eniꝫ q꞉ qua die comederitis: aperiētur oculi veſtri: ⁊ eritis ſicut dij. Ecce qd preceptū ſit.ſ.ꝙ deos fieri non ſinat. Diſcernit. Comedit: inobediēs factus eſt: ⁊ de paradiſo ꝓiectus eſt. ſic ⁊ animalē diſcretū. nouitiū prudentē. incipiētē ſapientē in cella diu poſſe cōſiſtere. in cōgregatiōe durare īpoſſibile ē. Stult⁹ ſiat. vt ſit ſapiēs. ⁊ hec oīs ſit eius diſcretio. vt ī hoc nulla ſit ei diſcretio. Hec oīs ſapiētia eius ſit vt in hac pte nulla ſit eius ſapiētia. In eo vero. in quo ſe ſibi aīalitas ratioqꝫ cōterminās. in natura aīe humane relictus eſt a creatore bono Intellect⁹. ⁊ ingenium. in ingenio ars. in quo cōſtituit de⁹ hoiem ſuper opa manū ſuarū ⁊ oīa ſecularia iſta ſubiecit ſub pedibus eius. Aiali ſupbo inteſtimoniū naturalis dignitatꝫ ⁊ ſimilitudīs dei amiſſe. Simplici vero ⁊ hūili in auxiliū recupande dignitatis. ⁊ cōſeruande ſimilitudinis. In hoc ꝙ notum eſt dei manifeſtū ē in illis. In hoc eſtimatur de creatura creator. In hoc cognoſcit̄ iuſtitia dei. ⁊ q꞉ qui bene agūt. digni ſunt vita. q vero aliter. digni ſūt morte. In hoc creatura. que ſpōte bono ſeruit. ad naturā ſubicit̄. ⁊ adaptatur. vt ſuiat ad eā q̄ ex peccato ē neceſſitatē et ad vtilitatem. Hinc quot ⁊ quāta vite huic neceſſaria. ⁊ bonis ⁊ malis vtilia ⁊ in genere ſuo pulcherrima ⁊ a bonis ⁊ a malis hoibus facta ſunt. ⁊ ſiant omnibus manifeſtum eſt. Hinc enim in litteris vel artificijs. vel edificijs ꝑ innumerabiliter multiplices hominū adinuētiones tot proceſſerūt modi ſtudioꝝ. tot genera ꝓfeſſionū. ſubtilitates exquiſite ſciētie. arteſ eloquētie. dignitatū. officioꝛūqꝫ varietates. ⁊ innumerabiles congſitiones hui⁹ mundi. qbus homines illi. q dicunt̄ ſapientes huius mūdi. cuꝫ eis. q ſunt. ſimplices. ⁊ filij dei. pariter vtunt̄ ad neceſſitatē. ⁊ ad vtilitatē. ſed illi abutunt̄ eis ad curioſitatem. ⁊ voluptatē. ⁊ ſupbiā. Hij aūt vtunt̄ eis ꝓpter neceſſitatem alibi habētes ſuā ſuauitatē. Ideo illos ſeruos ſenſuuꝫ ſuoꝝ ⁊ corporū ſuorum ſequunt̄ fructus carnis ſue. qui ſunt fornicatio. īmunditia ſupbia. luxuria. inimicitie. contētiones. emulationes. ire. rixe. diſcēſiones. inuidie. cōmeſſatiōes. ebrietates. ⁊ his ſimilia. que qcunqꝫ agūt regnū dei nō conſequent̄. Hos autē fructus ſpiritus. qui ſunt charitas. gaudiū. pax. paciētia. benignitas. longanimitas. bonitas. māſuetudo. fides. modeſtia. continentia. caſtitas. ⁊ pietas promiſſionē hūs vite. que nunc eſt. ⁊ future. Hi vtiqꝫ quādiu ſimul ſunt ī actu. homines vident ſimiles actiones. deus aūt voluntates diſcernit: ⁊ intētiones. Cuꝫ vero vnuſquiſqꝫ redit in ſua. Vnūquēqꝫ ex fructibus intentionis ſue paſcit cōſciētia ſua. nec tū abutroqꝫ eque ad cōſciam reditur. q꞉ nemo ad eam redire amat poſt actionē. niſi qui recta intētione agendo ab ea proſiſcit̄. Qui tū rediens ad conſcientiā ſuaꝫ. ſi nō

dum vicit concupiſcentiā ſuam. inuenit ibi de ipſa cōcupiſcentia ſua vel ſuaues delectationes. vel graues corroſiōes. ⁊ inde multiplicat cogitationes. Qui vero iā cōcupiſcentiā vicit. quādiu tamē veri boni maior cōcupiſcētia. vel maior delectatio mentē eius nō obtinuerit cū eroſa quadā voluntate geſtorū viſorū. vel auditorū patiť imaginatiōes. vn̄ ī vtroqꝫ lūbi īplētur illuſiōib⁹ delectationū. ⁊ ad cogitāda diuina. vel ſp̄ualia lumen ſuorum oculorum non eſt ſecum. qui cum pugnat cōtra concupiſcentias. patitur moleſtias. quia vicere adhuc non preualet ad perfectuꝫ affectiones. Qui vero iam ad libertatem aſpirat. excutere a ſe non poteſt affectionū imaginationes: ⁊ noxias. vel occupatorias. vel otioſas. que exinde paſſim oriuntur. cogitationes. Hinc in tēpore pſalmodie. vel orationis. ceterorūqꝫ exercitiorūꝫ ſpiritualiū in corde ſerui dei etiam nolētis. ⁊ reluctantis imaginationes voluuntur. ⁊ fantaſmata cogitationum verſantur. a quibus velut ab auibus īmundis inſidentibus. vel circūuolantibus ſacrificiū deuotionis vel omnino rapitur de manu tenentis. vel ſepe polluitur vſqꝫ ad lachrymas offerētiſ. Fitqꝫ miſerabilis. ⁊ iniqua miſere anime diuiſio ſpiritu. ⁊ ratione voluntatē cordis. ⁊ intentionem. ⁊ corporis ſibi promptū obſequium defendente. animali vero improbitate. ſibi affectum preripiente. ⁊ intellectū. mente ſepius ſine fructu remanente. Hinc in animis infirmioribus ⁊ in quibus ꝯcupiſcentie carnis: et ſeculi necduꝫ perfecte mortificate ſunt: vitia paſſim curioſitatis ebulliunt. Hinc ſolitudinis ⁊ ſilentij q̄runtur inordinate: ⁊ ꝓpoſito inimice ꝯſolationes: in via regia cōium inſtōnum furtiua proprie voluntatis diuerticula: ſolitorū faſtidiū. preſumptio nouitatū: que quidē egri animi pruritū: ⁊ tedium quaſi confricando. videntur ad horam leuire: ſed calefaciunt: ⁊ accedunt: ⁊ vt poſtea nequius ferueat: ⁊ amplius pruriat: efficiunt. Hinc quotidie fiunt noue occupationes: noue actionum: ⁊ laborū adinuentiones: lectiones diuerſe non ad edificāduꝫ aīum: ſed ad fallendum tardantis diei tedium. Et cum dānauerit ſolitarius omnia vetera: omnia ſolita: ⁊ defecerint noua: nō reſtat niſi odium celle: ⁊ fuga matura. Propter ꝙ pia ſimplicitas: ⁊ in profeſſione religionis ⁊ ſollitudinis noui hominis qui nō habet vel rōnem ducentem vel affectum trahenteꝫ vel diſcretionem moderantē. ſꝫ vi quadam vtitur in ſemetipſo tanꝙ a figulo figmentū: lege quadā mādatoruꝫ q̄ſi manibus alienis faciēda eſt. ⁊ formanda in omni patientia: in rota volubilis obedientie: ⁊ in igne probationis ſue pſalmatoris ⁊ formatoris ſui voluntati: ⁊ arbitrio ſubdenda. Nam etſi calet īgenio ſi viget arte: ſi preeminet itellectu: inſtrūa ſunt hec tam viciorūꝫ ꝙ virtutum. Nō ergo refugiat doceri: vti eo in bono: quo ⁊ in malo

vti pōt· ꝙ propꝛium virtutis opus
eſt. Ingeniuꝫ coꝛpus adaptet. ars
naturam infoꝛmet: ⁊ intellectus nō
elatum faciat animum: ſed docibi-
lem. Ingenium: quippe: ars ⁊ intel
lectus: ⁊ alia huiuſmodi gratuito
habentur: aliter virtus. Virtus enī
vult doceri cum humilitate. queri
cum laboꝛe. haberi amoꝛe. Naꝫ cū
omnibꝰ his digna ſit: nec aliter vel
doceri: vel queri. vel haberi poteſt.
Pꝛimum quidem docendus eſt ru
dis incola heremi. Secunduꝫ apo
ſtolicam pauli inſtitutionem. vt er-
hibeat coꝛpus ſuum hoſtiam viuē
tem: ſanctam: deo pla. ratio. obſeq.
ſuum. Qui etiam compeſcens i no
uitio feruoꝛem animalis hominis:
qui nōdū percipit: ea que dei ſunt
circa ſpiritualia: ac diuina: ꝓperam
⁊ curioſam. inquiſitionem ſubiūrit
dicēs. Dico enī per grām dei: que
data eſt mihi: oībus: qui ſunt inter
vos: nō plus ſape: ꝙ̄ opoꝛtet ſape
re: ſed ſape. ad ſobꝛietatē. Quia. n.
omnis vel pcipue animalis hois i
ſtitutio circa coꝛpus eſt: ⁊ circa er-
terioꝛioꝛum cōpoſitionē. docēdus
rationabiliter moꝛtificare coꝛpus
ſuum: ⁊ membra ſua: que ſunt ſup
terram: ⁊ inter carnē: ac ſpūm q̄ in-
uicē iugiter aduerſum ſe concupi-
ſcunt: iuſtū ratiōis: ac diſcretionis
iudiciū habere: nec alicuius eoꝛuꝫ
in iuditio accipere: pſonaꝫ. Docen
dus eſt ſic habere coꝛpus ſuū: ſicut
egrū cōmendatū: cui vel multū vo
lenti. inutilia ſunt neganda. vtilia
vero et nolēti ingerēda. Sic de co
agere ſicut de nō ſuo: ſed eiꝰ: a quo
ꝑtio magno empti ſumus. vt gloꝛi-
ficemus cū in coꝛpoꝛe noſtro. Rur
ſumqꝫ docendus eſt cauere: ꝙ pec
catoꝛi populo dn̄s per ꝓphetā im
pꝛoperat. Pꝛoieciſtis me inquiens
poſt tergū veſtrū. Multūqꝫ cauen
dū eſſe: ne pꝛo neceſſarijs huius vi
te. vel cōmodis ad opoſiti rectitu-
dine: vel dignitate nature in amo-
rē: vel honoꝛē coꝛpoꝛis ſui ſinat in
aliquo degenerare ſpūm ſuuꝫ. Idō-
qꝫ durius tractandum eſt coꝛpus:
ne rebellet: ne iſoleſcat: ſic tñ: vt ſer
uire ſufficiat: qꝛ ad ſeruiendū ſpūi
datū eſt. Nec ſic habendū ē: tanꝙ̄
ꝓpter illud viuamꝰ: ſed tanꝙ̄ ſine
quo viuere nō poſſumus. Fedus.
enim qđ habemꝰ cū coꝛpoꝛe: non:
q̄ñcunqꝫ volumus: poſſumus abꝛū
pere. ſꝫ legitimā eius reſolutionem
patiēter nos expectare oppoꝛtet. ⁊
interim. q̄ legitimi federis ſūt: obſer
uare. Sic ergo nobis eſt cū eo cōui
uendum. vel cōueniendū. quaſi nō
diu nobis ſit cū eo cōmoꝛādū. ſic-
qꝫ. vt ſi aliter euenerit. non vrgea-
mus ad exeundū. In quo multum
⁊ ſcrupuloſe laboꝛandum: ⁊ pericu
loſe ſepe fuerat errandum. niſi ler
obedientie. ⁊ celle plenam commu
nis inſtitutionis foꝛmam tradens
ingredienti de victu. ⁊ veſtitu. de
laboꝛe. ⁊ quiete. de ſilentio. ⁊. ſolitu
dine. ⁊ omnibus. que ad exterioꝛis
homini cultum. vel neceſſitatem
ſpectant. fratrem obedientem. ⁊ pa
tientem: ⁊ quietum in reliquuꝫ cau
tum redderet. ⁊ ſecuruꝫ. In quibꝰ

ſic ſemel circumciſa ſunt omnia.⁊ p̄
ciſa ſuperflua.ſic intra congrue ſuf
ficientie terminos.⁊ generalis con
tinētie limites circūſcripta ſunt om
nia neceſſaria.vt ſit.ꝙ fortes cupi/
ant.⁊ infirmi non refugiāt.nec vlte
rius quātitas.cōceſſoꝝ ledere poſ/
ſit in aliquo vtentium cum grāruꝫ
actiōe cōſciam.nec q̄ ſunt amputa
ta tētare debeant aliquaten⁹ ī ſer/
uo dei corporis bene morigerati. ⁊
recte educati ſufficientiam.In qui
bus ſicut ſalomō dicit.Qui ambu/
lat ſimpliciter.ambulat confident.
qui vero mētiſ ē dure.corruet ī ma
lum.Licet enī neceſſitas ſic ſit ordi
nata.vt nec q̄rele ſit locus vllus.et
oīs ſit ſupfluitas amputata.Si qd
tñ vel publice vel priuatim adden
dum eſt vel minuendū.hoc in prio
ris ē arbitrio abſq; omni ſcrupulo
obedientium ſubditoꝝ.vel piculo:
Inſtituēdus ē ergo nouus heremi
ta ad cōis inſtitutiōis normā con/
cupiſcētias carnis ſue penitentia
cōtinua domare.⁊ ad cōtēnēda ce
tera ad ſui ipſius cōtēptuꝫ venire.
Premuniendus eſt aſſidue cōtra
tētationes acrius in ſolitarium no
uitiū deſeuientes.cum ſeruum dei
gratis deo ſeruientē non ceſſent ſo
licitare vitia mercedē oblate dele/
ctationis diabolo ſuggerente. car/
ne concupiſcente.ſeculo cōcupiſcē/
da ingerente.Tētat.n.nos dñs de
us nr̄.vt ſcias ſi diligamus euꝫ. an
non.nō vt ipſe quaſi neſciēs agno/
ſcas.ſed vt plenius.⁊ in ipſa nobis
tētatione innoteſcat. Sed ille ten/
tatiōes facile vincunt.⁊ facile a ra
tione eis occurritur.que vel ſuſpe/
cte ſunt:vel prima facie male eē in
noteſcūt.Que vero ſub ſpecie boni
ſe ingerunt.⁊ difficili⁹ diſcernunt.
⁊ periculoſi⁹ admittunt. Sicut.n.
difficillime teneat moduſ in eo.qđ
bene eſſe creditur.ita nō ſemper tu
tus eſt omnis boni appetitus.Om
nium aut tentationum.⁊ cogitatio
num malarum.⁊ inutilium ſentina
otium eſt.Summa etenim mentis
malitia eſt ociū iners.Nunꝗ̄ ocio
ſus ſit ſeruus dei.quamuis ad deo
feriatus ſit.Nomen q̄ppe tam ſuſ/
pectum.⁊ vanum.⁊ molle rei tam
certe.tam ſancte.tam ſecure impo/
nendum non eſt.Ociosū non eſt
vacare deo.immo negotiorum ne/
gocium. Hoc eſt quid quicunq; ī
cella non agit fideliter.⁊ feruēter.
quodcunq; agat.ꝙ ꝑpter hoc nō
agit.ſ.vt deo ſeruiat in eo qđ agit
otiatur. Ubi pro vitādo otio otio/
ſa ſectari ridiculū eſt.Otioſuꝫ aūt
eſt.ꝙ nullā hꝫ vtilitatem.vel vtili/
tatis intentionem.Non auteꝫ hoc
tm̄mō agendum eſt. Ut cū aliq̄ de
lectatiōe vel ſine grādi nauſea otij
dies tranſigat.ſꝫ vt ēt de pacta die
ta ad profectum mentis ſemper ali
quid in conſcientia reſideat. aliqđ
quotidie in theſaurum cordis con
geratur.Nec ea die bonus cellita
ſe vixiſſe dꝫ exiſtimare. in q̄ nil co
rū ſe egiſſe recolit.pp̄ q̄ in cella vi
uit.Queriſ qd agaſ.vel ī quo te oc
cupeſ:ꝑmū extra quotidianū oīo/
nū ſacrificiū.vel lectōiſ ſtudiū quo

tidie cõſcientie diſcuſſioni: emẽdationi: moꝝ compoſitioni ps ſua di ei neganda nõ eſt. deinde opandũ eſt aliqd manib⁹: quod iniungitur nõ tá qȝ animũ delectádo ad horaȝ detineat: q̃ȝ quod ſpiritualibus ſtudijs delectationẽ ꝯſeruet. ⁊ nutriat: in quo remittat̃ ad horá animus: nõ reſoluat̃: vnde ſe facile mox vt ſibi ad ſe ipſuȝ redeũdũ eẽ viſuȝ fuerit. expediat ſine cõtrouerſia inhibẽtis volũtatis: abſqȝ contagio cõtracte delectationis: vel memorie imaginantis. Non enim vir ꝓpter mulierem: ſed mulier ꝓpter virum. Nõ ſpiritualia exercitia ſunt ꝓpter corporalia: ſed corporalia ꝓpter ſpũalia. Propterea ſicut viro creato collatũ eſt: vel cõparatũ ei adiutorium ſimile ſibi ex ipſa hominis ſubſtantia. ſic cum in adiutoriũ ſpũalis ſtudij neceſſaria ſint: non tñ in hoc ſemper eque cõuenire videtur omnia corporalia exercitia: ſed que cum ſpiritualibus ꝓpriorem videntur habere ſimilitudinem: ⁊ affinitatem ſicut ad edificationem ſpiritualem meditari qꝫ ſcribatur vel ſcribet̃: qꝫ legat̃. Sub diuinalia exercitia enim ⁊ opera: ſicut ſenſus diſtrahunt ſic ſepe etiaȝ ſpirituȝ exhauriũt: niſi cũ grauiore ruralium labore operum ſit maior ꝯtritio corpis vſqȝ ad contritionẽ: ⁊ humiliationem cordis. Fatigationis enim ſue preſſura exprimũt ſepe vehementioris affectum deuotionis. Quod in labore ieiuniorum. vigiliarum: ⁊ oĩum: in quibus afflictio corporis ẽ: crebro fieri manifeſtum eſt. Serius tamẽ aĩus: et prudẽs ad oẽm ſe cõpat laborem: nec in eo diſſoluitur: ſꝫ ꝑ eũ magis in ſeipſuȝ colligit̃. Qui ſemꝑ ꝑ oculiſ hẽs: nõ tá: qꝫ agit. q̃ȝ quo agẽdo intendit. oĩs ꝯſumationis videt ſinem. Quo inquátũ veri⁹ initit̃: in tñ etiá feruẽti⁹: ⁊ fideli⁹ manibus: opat̃: toti⁹ ſibi corporis ſui ſubitiẽſ ſuitutẽ. Cogunt̃. n. in vnũ ſenſus a diſciplina bone volũtatis: nec laſciuire eis vacat a pondere laboris. ſed ſubiecti: ⁊ humiliati in obſequiũ ſpũs docent̃ ꝯformari ei: ⁊ in laboris pticipatiõe: ⁊ incõſolatiõiſ expectatiõe. Inordinata. n. natura ꝑ pctm̃: ⁊ a cõditiõis ſue rectitudine exorbitás: ſi ad deũ fuerit ꝯuerſa. Recuperat cito ꝓ mõ timoris: ⁊ amoris: quẽ hẽt ad deũ: quecunqȝ pdidit auerſa: ⁊ vbi cepit ſpũs reformari ad imaginẽ conditoris ſui mox etiá reflorẽs caro ex voluntate ſua: incipit cõformari reformato ſpũi. Ná ⁊ cõtra ſenſuȝ ſuũ incipit eam delectare: quicqd delectat ſpiritũ ſuũ. Inſuꝑ ⁊ pro multiplici defectu ſuo ex pena pcti multiplicit̃ ſitiẽs ad deũ: nõ nunq̃ȝ etiá cõtẽdit p̃cedere rectorẽ ſuũ. Delectatões. n. nõ pdimuſ. ſꝫ mutamus a corpore ad aĩum. a ſenſib⁹ ad cõſciam. Páis furfure⁹: ⁊ ſimplex aqua: olera; ⁊ legumina ſimplicia: nequaq̃ȝ res delectabiles ſunt. ſed in amore xpi: ⁊ in deſiderio interne delectatiõis vẽtri bñ morigerato gratáter ex his ſatiſfacere poſſe valde delectabile eſt. Quot milia paupuȝ ex his. vel ex aliquo hoꝝ delectabit̃

ſatiſfaciũt nature. Facillimũ quip/
pe: ⁊ delectabile eẽt adiuncto amo
ris dei cõdimento ſm naturã viue
re: ſi inſania noſtra nos ꝑmitteret.
Qua ſanata ſtatim naturalib⁹ na/
tura arridet. Eodẽ mõ ⁊ d̾ labore.
Ruſtic⁹ duros hẽt neruos: fortes
lacertos: exercitatio hoc facit: ſicut
torpore molleſcit. Voluntas facit
vſum: Vſus exercitiũ. exercitiũ vi
res in oĩ labore ſubmiſtrat. Sed re
deamus ad ꝓpoſitum. Hoc oĩbus
modis agat ⁊ laboret otiũ noſtrũ.
vt nuq̃ȝ ſimus otioſi. ⁊ hoc ſemper
ſit negotium noſtrum. vt perfecte
conſumet̃ in nobis. quod dicit apo
ſtolus animalibus. ⁊ incipientib⁹.
humanũ inquit dico ꝓpter infirmi
tatem carnis veſtre Sicut exhibui/
ſtis mẽbra veſtra ſuire immũditie
⁊ iniquitati. ita nunc exhibite mẽ/
bra veſtra ſuire iuſtitie in ſanctifi/
catione. Audiat hoc attenti⁹. ami
cũ corporis ſui mãcipiũ. animalis
hõ. qui incipit corpus ſuũ ſubdere
ſpũi. ⁊ adaptare ſemetipſuȝ ad ea.
que dei ſunt. ꝑcipienda. ⁊ ad exuẽ
dã fede ſuitutis neceſſitatẽ cõtra
carnis ſue dominantẽ cõſuetudinẽ
ſe accingat neceſſitateȝ faciens ſibi
ꝯtra neceſſitatẽ ⁊ cõſuetudineȝ: cõ
tra ꝯſuetudinẽ: ⁊ affectum ſibi for/
met contra affectum: donec pleni⁹
mereatur accipere delectationem
ꝯtra delectationẽ: vt delectatiõib⁹
carnis: ac ſeculi ſecundum cõſiliuȝ
apoſtoli ſaltem tantum eũ delectet
carere: quãtũ eũ delectabat p̄mo
eas habere. Tantũ delectet eũ de
membris ſui corporis ſeruire iuſti/
tie in ſanctificationem: quãtũ pri⁹
delectabat eũ ſuire imũditie ⁊ ini
quitati ad iniquitatẽ. Hec ẽ perfe
ctio aĩalis in ſuo ſtatu vel nouitĳ ĩ
cipiẽtis. Qui cũ conſumauerit hoc
aĩale. vel hũanũ. ſi nõ reſpexerit re
tro: ſed fidelit̃ ĩ anteriora ſe extẽde
rit. cito ꝑueniet. ad illud diuinũ. vt
incipiat apꝓhendere. ſicut apꝓhen
ſus eſt. ⁊ cognoſcere. ſicut cognitus
ẽ. Hoc aũt opus nõ in vno ſit mo
mẽto ꝯuerſiõis. nõ ẽ vni⁹ diei. ſed
multi tp̃is. multi laboris. multi ſu/
doris. ſ; gratiã dei miſerẽtis: ⁊ ſtu
diũ hoĩs volẽtis ⁊ currẽtis. Oĩuȝ
ꝓo bonoꝝ hoꝝ officina eſt cella. ⁊
ſtabilis ꝑſeuerantia in ea. In qua
qcũqȝ cũ ſua pauptate bñ ꝯuenit
diues ẽ. Et quicũqȝ bonã volũta/
tẽ habuerit. ſecũ hȝ. qcqd ad bñ vi
uẽdũ ei op⁹ ẽ Quãuis bone volũ
tati nõ ſemp credi expedit. ſed fre/
nãda eſt. ſed regenda ẽ. ⁊ maxime ĩ
incipiẽte. Regat ſancte obedientie
regula bonã voluntatem. illa vero
corpus. et doceat illud poſſe ꝯſiſte/
re in loco. cellã pati. ſecũqȝ morari
qd in proficiẽte bone compoſitiõis
initiũ ẽ. ⁊ certũ bone ſpei argumẽ/
tum. Impoſſibile eſt hoĩem fidelit̃
figere in vno animũ ſuuȝ. qui non
prius alicui loco ꝑſeueranter affi/
xerit corpus ſuũ. Nã q egritudinẽ
animi migrãdo de loco ad locũ ef/
fugere nititur. ſic eſt ſicut qui fugit
vmbrã corpis ſui. ſeipſum fugit: ſe/
ipſum circũfert. locũ mutat. nõ ani
mũ. eũdẽ vbiqȝ ſe inuenit. niſi ꝙ d̾
teriorẽ facit ipſa mobilitas. ſicut le
dere ſolet egrũ. qui circũferẽdo cõ/

tutitur. Egrū.n.ſe ſciat: ꝛ vacet circa cauſarias ptes egritudinis ſue: ꝛ ſi nō interrūpit quies: remedia ꝯtinuata cito pficiēt: ꝛ ſanatus animus ab alienationibus: ꝛ captiuatibus ſuis totus in deo ſuus efficietur. Cura eget: ꝛ nō modica nō innata. ſed infecta natura. Incūbat ergo immobile valitudinario ſuo. Sic enim ſolent appellare medici valitudinum curandaꝝ officinaꝫ: ꝛ remedij ſuſcepti ꝓſequatur vſum vſqꝫ ad ſanitatis experimentum. Valitudinariū tuum o egrote o languide cella tua ē: remediuꝫ in quo curari cepiſti: obediētia eſt vera. Sed ſcito: ꝙ remedia crebro mutata nocent: naturaꝫ diſturbāt: ꝛ egrum diſterminant: nam ꝛ qui aliquo pergit: ſi vnam certā tenuerit viam: cito perueniet: quo tēdit: ꝛ itineris: ꝛ laboris faciet finē. Si vero multas aggredit vias: errat: nec laboris aliquado finē facit. qꝛ error finem nō hꝫ. Nō ergo remediū mutes: nec aliud pro alio accipias: ſed vſqꝫ ad terminū pfecte ſanitatis medicinaliſ obediētie remedio vtere nec abijcias eam vt ingratus cū factꝰ fueris sanꝰ: ſed tñ i reliquū alio mō ea vti pmitteris. Si ergo ad ſanitatē feſtinas: vide: vt nil vel modicū a temetipſo agere p̄ſumas medico īcōſulto. a quo: ſi operā medicātis expectas: neceſſe eſt: vt vulnus tuū ſemp detegere nō erubeſcas: erubeſce: ſꝫ tñ reuela totū: nec abſcōdas. Sūt.n.qui confitēdo ſicut fabulā enarrāt ſuorum hiſtoriā pctōꝝ: ꝛ egritudines aīe ſue ſine cōfuſione dinumerāt: ꝛ pene ſine penitētia. ꝛ ſine affectu doloris. Cito.n.lachrymas inuenit: ꝛ reſoluit in gemitū: qui hꝫ ſenſuꝫ doloris. Si ꝟo male egritudini deſpabilior ſtupor acceſſerit: hic in eo: ꝙ nō dolet. quāto ſanitati vī eē ꝓpinquior: tāto ab ea fit remotior: ꝙ ſi medicus q̄ſi clemētior fuerit: vt q̄ſi vnguētis ēplaſtris leuioribus oīa voluerit curare: tu age ꝓ temetipo ꝛ remedij fortioris: ꝛ celerioris auidus ſanitatis ferrum require: cauteriū expoſce. Medicꝰ tibi ſemp p̄ſto ē: paratus ē. Ne.n. horrori ſit tibi tua ſolitudo: ꝛ vt tutius in cella hītes: tres tibi deputati ſunt cuſtodes. ſ. deus: ꝯſcia: ꝛ ſpiritualis pr̄: deo debes pietatē: cui te totū īpendas: conſciē tue honorē: corā q̄ peccare erubeſcas. Pr̄i ſpūali obediētiam charitatis: ad que de oībꝰ recurras. Inſup: vt gratū me hēas: addā tibi ꝛ q̄rtū ꝛ q̄diu puulus es: ꝛ donec plenius adiſcas diuinā cogitare p̄ſentiā: pedagogū tibi ꝓcurabo. Elige tibi tu ipſe hoīem cōſilio meo. cuiꝰ vite exēplar ſic cordi tuo īſederit. reuerentia inhereſerit vt quotiēs eiꝰ recordatus fueris, ad reuerentiā cogitati aſſurgas: et temetipſum ordines: ꝛ componas. Qui cogitatus ac ſi p̄ns ſit. in affectū mutue charitatis emendet in te oīa emēdāda. ꝛ tñ nullū patiat dānū ſecreti tui ſolitudo tua. Hic preſens tibi adſit. quandocūqꝫ volueris. occurrat ſepe ꝛ cum nolueris. increpatiōes eius deſcribent tibi cogitata ſancta eius ſeueritas.

conſolationes pietas. ⁊ benignitas exemplu; ſancte vite ſinceritas. nā omnes cogitationes tuas. cum ab eo videri cogitabis. ac ſi videat. ac ſi arguat. emendare cogeris. Sic ſecundum preceptum apoſtoli ſollicite temetipſum cuſtodi. ⁊ vt temetipſum ſemper inſpicias: ab omnibus oculis auerte. Egregiu; inſtrumentum corporis eſſe oculus. ſit ſicut cetera. ſic etiam videre poſſet ſemetipſum. Quod cu; interiori oculo conceſſum ſit. ſi ad exterioris exēplum ſeipſum negligēs. vacat circa aliena. etiam cum vult. non ſufficit redire ad ſeipſum. Tibi vaca. multa tu ipſe tibi ſollicitudinis materia es. Exclude etiam ab oculis exterioribus. quod conſueuiſti videre. ab interioribus. ꝙ amare. quia nil tam facile recrudeſcit ꝙ̄ amor. ⁊ maxime in tenerioribus. ⁊ recentioribus animis. Aude etiam non nunꝙ̄ ſapere. ⁊ emulari chariſmata meliora. ⁊ tu ipſe tibi eſto parabola edificationis. alia cella tua exterior. alia interior. Exterior eſt domus. in qua hītat aīa tua cu; corpore tuo. Interior ē conſciētia tua quam inhabitare debet omniu; interiorum tuorum interior deus cū ſpiritu tuo. Hoſtium clauſure exterioris. ſignum eſt hoſti circūſtātie interioris. vt ſicut ſenſus corporis per exteriorem clauſuram foris vagari nō permittitur. ſic interior ſenſus ad ſuum ſemper interius cohibeatur. Dilige ergo interiorē cellā tuā. dilige exteriore;. ⁊ vnicuiq; ſuu; impēde cultum. Tegat te. exterior non abſcondat. non vt pecces occultus. ſed vt tutius viuas. Non enim ſcis o rudis incola. quid celle debeas. ſi non cogitas. quomodo in ea nō ſolummodo vitiȷs tuis curaris. ſed etiam non habes rixari cum alienis. Neſcis et ꝙ̄ conſcientie tue debeas honorem. quicunq; in ea non experiris gratiam ſancti ſpūs. ⁊ interne ſuauitatis dulcedinē. Da ergo vtriq; celle honorem ſuum. ⁊ tu tibi in ea vēdica primatū tuum. diſce in ea ſecundum cōis īſtituti leges. tu tibi preeſſe. ⁊ vitam ordinare. ⁊ mores componere. ⁊ temetipſum iudicare. teipſum apud teipſum accuſare. ſepe etiam cōdēnare. nec impunitu; dimittere. Sedeat iudicans iuſtitia. ſtet rea. ⁊ ſe ipſam accuſans conſciētia. Nemo te plus diligit te. nemo fidelius iudicabit. Mane p̄terite noctis fac a temetipſo exactionem. ⁊ venture diei tu tibi indicito canonā. veſpere diei p̄terite. rōnem exige. ⁊ ſuperuenientis noctis fac indictionem. Sic diſtricto. nequaꝙ̄ tibi aliquando laſiuire vacabit. Singulis horis. ſecundum communis inſtituti canone; ſua diſtribue exercitia. cui ſpūalia. ſpiritualia. cui corporalia. corporalia. in quibus ſic exoluat omne debitum ſpiritus deo. corpꝰ ſpiritui. vt ſi quid fuerit intermiſſum. ſi quid neglectum. ſi quid imperfectum. ſuo modo. ſuo loco. ſuo tempore non eat impunitum. vel irrecompenſatum. in quibus extra illas horas. de quibus dicit propheta. Septies in die laudem

di.ti.matutinū ac veſptinū ſacrificiū ac medie noctis ē maxime obſeruandū. Nō enim fruſtra ait propheta. Mane aſtabo tibi. ⁊ vide. ſʒ quia tunc a curis exterioribus adhuc ſumus ieiuni. ⁊ dirigat̄ oratio mea. ſi. incen. in ↄſpe. tu. eleua. mā. me. ſacri. veſ. qꝛ tunc ab hui⁹ mundi impedimētis iā quodāmō inuenimur digeſti. Qui ⁊ in nocturnis vigilijs noſtris. in qbus media nocte ſurgimus ad cōfidēdū nomini dn̄i. confeſſionis eiuſdē ordinē contexēs. in die ingt tribulatiōis mee deū exquiſi. man. me. noc. cōtr. e. et nō ſu. de. Iſtis. n. horis potiſſimum corā deo debem⁹ nos metipſos cōſtituere quaſi facie ad faciē. ⁊ in lumine vultus eius pſpicere. tribulationē. ⁊ dolorē nobis de nobis inuenire. ⁊ nomē dei inuocare. ſcopēdo ſpm̄ noſtrum. donec incaleſcat ambiendo ad memoriā abūdātie ſuauitatis ſue. donec ipſe in cordibus noſtris indulceſcat. ⁊ tunc maxime nobis agendū eſt: quod dixit apoſtolus. Malo in eccleſia quinqʒ loqui verba ſenſui meo. q̄ʒ decē milia verboꝝ ſine intellectu. Et illud. pſallam ſpiritu. pſallam ⁊ mente. Orabo ſpū. orabo ⁊ mēte. Tūc enim mēti ⁊ ſpūi aggregandi ſunt fructus ſui. vt exinde vel in abūdātia bn̄dictiōis dei in quietem noctis relaxemur vel ſurgētibus nob ad laudes dei. oīs exīde tenor operis noſtri in ipſius laudib⁹: formet̄ ac viuificet̄. Jccirco in preueniēdiſ nocturnis vigilijs. nō expedit multitudine pſalmoꝝ obruere intellectū: ⁊ exhaurire ſpm̄. vel extinguere. Sed q̄ʒdiu ſobri⁹ inuenit̄ pietati afficiendus eſt. ⁊ ſuo itinere dirigendus ad deum. donec dilatato corde currere incipiat. vſqʒ ad finē operis dei. Poſtmodū ſeruoris ſui modum. ſiue tenorem habiturus. niſi magna intercidatur negligentia. vel omittatur volūtaria mīſia. Scit aūt etiā quicūqʒ ſenſum xp̄i hʒ quātū pietati xp̄iane expediat. quātuʒ dei ꝟuū. ⁊ ꝟuū redēptionis xp̄i deceat. ⁊ vtile ei ſit. vna ſaltem aliqua diei hora paſſiōis. et redēptionis ipſius attēti⁹ recolere bn̄ficia ad fruendum ſuaniter in ↄſciētia. ⁊ recondendum fideliter in memoria. quod eſt ſpiritualiter manducare corpus chriſti. ⁊ bibere ei⁹ ſanguinem in memoriam eius. qui omnibus in ſe credentibus precepit dicens. hoc facite in meam cōmemorationem. Jn quo etiam propter peccatū inobedientie. q̄ʒ impium ſit hominem tante dei pietatis immemorem eſſe. palam omnibus eſt. cū amici hominis abeuntis ſub quolibet ſigno commendatam memoriam nephas ſit obliuiſci. Si qdem ſancte huius. ac reuerende cōmemorationis myſterium ſuo modo. ſuo tempore. ſuo loco celebrare licet paucis hoīb9. quibus hoc creditū eſt myſteriū. Reʒ ꝟo ſacramenti. vel myſterij in omni tempore: ⁊ oī loco dominationis dei mō. quo traditū eſt. hoc ē debite pietatis affectu agere. ⁊ contrectare. ⁊ ſumere ſibi in ſalutem omnibus in promptu eſt. quibus dicitur: vos

autē genus electuꝫ:regale ſacerdo
tium:gens ſancta:populꝰ acq̄ſitio
nis:vt virtutes annuncietis eius:
q̄ de tenebris vos vocauit in admi
rabile lumen ſuū:nam ⁊ ſacramē-
tū ſicut accipit ad vitā dignus:ſic
ad morteꝫ ſuam: ⁊ iudicium indi-
gnus. Rem vero ſacramenti nemo
ꝑcipit niſi dignus: ⁊ idoneus. Sa-
cramentū enim ſine re ſacramenti
ſūmenti mors eſt. Res vero ſacra-
mēti etiā preter ſacramētū ſūmen
ti vita eterna eſt. Si aūt vis: ⁊ ve-
re vis oībus horis tam diei:ꝙ no-
ctis:hoc tibi in cella tua preſto ē.
quotiens in cōmemoratione eius:
q̄ pro te paſſus eſt: huic facto eiꝰ
pie:ac fideliter fueris affectus:cor
pus eius manducas: ⁊ ſanguinem
bibis. Quādiu in eo māes ꝑ amo-
rē:ipſe in te ꝑ ſanctitatis: ⁊ iuſtitie
operationē in eius corpore: ⁊ mē-
bris eius cōputaris. Deinde etiaꝫ
certis horis certe lectioni vacādū
eſt. Fortuita.n. ⁊ varia lectio: ⁊ q̄ſi
caſu reperta nō edificat:ſꝫ reddit
animū īſtabilē: ⁊ leuiter admiſſa:
leuiꝰ recedit a memoria. Sꝫ certis
ingenijs īmorādū eſt: ⁊ aſſuefaciē
dus ē aīus. Quo.n.ſpiritu ſcriptu
re facte ſunt:eo ſpiritu legi deſide-
rāt:ipſo etiā intelligēde ſunt. Nū-
ꝙ ingredieris in ſenſuꝫ pauli: do-
nec vſu bone intētionis in lectiōe
eius: ⁊ ſtudio aſſidue meditatiōis
ſpiritū eius imbiberis. Nunꝙ in-
telliges dauid:donec ipſa experiē-
tia ipſos pſalmoꝝ affectus indue-
ris. Sicq̄ꝫ de reliq̄s: ⁊ in omni ſcri-
ptura tm̄ diſtat ſtudium a lectiōe
quātū amicitia ab hoſpitio:ſocia-
lis affectio a fortuita ſalutatione.
Sed ⁊ de quotidiana lectione ali-
q̄d quotidie in ventrē memorie di
mittendū eſt:q̄d fidelius digerat:
⁊ ſurſuꝫ reuocatū crebriꝰ.ruminet
q̄d ꝓpoſito ꝯueniat:q̄d intentioni
ꝓficiat:q̄d detineat aīum:vt aliēa
cogitare nō libeat. Hauriendus ē
ſepe de lectōis ſerie affectus: ⁊ for-
māda oratio:que lectionē interrū-
pat: ⁊ nō tā impediat interrūpēdo
ꝙ puriorē cōtinuo animū ad intel
ligentiā lectionis reſtituat. Inten-
tioni ſeruit lectio. Si vere in lectio
ne deum querit:qui legit:omnia:q̄
legit:cooperant̄ ei in hoc ipſum: ⁊
captiuat ſenſus legentis: ⁊ in ſerui
tutē redigit oēm lectionis intelle-
ctū in obſequiū xp̄i. Si in aliud de
clinat ſenſus legentis: omnia tra-
hit poſt ſemetipſum:nihilq̄ꝫ tā ſan
ctū:tam piū inuenit in ſcripturis:
ꝙ ſeu ꝑ vanā gloriā:ſeu ꝑ diſtortū
ſenſuꝫ:ſeu ꝑ prauū intellectū n̄ ap
plicet:vel malicie:vel vanitati. In
omnibus enim ſcripturis legēti ini
tiū ſapientie debet eſſe timor dn̄i:
vt in eo primo ſolidet̄ intētio legē
tis: ⁊ ex eo ordinetur. ⁊ exurgat to
tius lectionis intellectus. ⁊ ſenſus.
A ſpiritualibus vero exercitijs in
corporalia nunꝙ longe. vel in to-
tum recedat̄. ſed facile ad ea poſſe
redir̄ aīus aſſueſcat: ⁊ cū illis ſe mu
tuat. iſtis ſemper inhereat. Sicut
enim ſupra dictum eſt. non vir pro
pter mulierem ſed mulier propter
virum. Nec ſpiritualia propter car
nalia:ſed carnalia propter ſpiritua

lia. Corporalia vero exercitia nūc dicimus que manuali ope corpaliter exercenť. Nā ſunt ⁊ alia corpis exercitia: in quibus neceſſe eſt corpus laborare: ſicut ſunt vigilie: ieiunia. ⁊ alia huiuſmodi: que ſpūalia nō impediunt: ſed iuuant: ſi cuꝫ rōne diſcretione fiāt. Que ſi ex idiſcretionis vicio ſic aganť: vt vel deficiente ſpū: vel languente corpore ſpiritualia impediant: qui ſic ē corpori ſuo tulit boni operis effectuꝫ: ſpiritui affectū: primo exēplū: deo honorē. Sacrilegus eſt: ⁊ hoꝝ omnium in deum reus. Nō qđ ſcđm apoſtoli ſenſum nō videať humanum etiā hoc: ⁊ nō doceat: ⁊ nō debeat: ⁊ iuſtū ñ ſit caput aliqñ dolꝫ in ſuitio dei: qđ olim ſepe vſqꝫ ad dolorē laborauit ī vanitate ſeculi. Eſurir ventrē vſqꝫ ad rugitū: q ſepe repletuſ eſt vſqꝫ ad vomitū: ſed modus in oībus habēdus eſt. Affligendum eſt corpus aliqñ: ſꝫ non ꝯterendū. Nā corporalis exercitatio ad modicū quidē vtilis eſt: propter qd ad modicū: hoc eſt: non in ꝯcupiſcētijs: ſꝫ tñ cura carnis agēda eſt. Agenda vero eſt ſobrie et cū ſpirituali quadaꝫ diſciplina: vt neqꝫ ī modo eius: neqꝫ in qualitate: neqꝫ ī q̄ꝫtitate appareat aliqd qđ nō deceat ſeruū dei. Eis.n. que inhoneſta ſunt noſtra: abundātiorem honorē circundare debemus. Honeſta vero noſtra nullius egēt. Non ſolū aūt hoc: ſed ⁊ oēm vitā noſtrā: q̄ꝫuis hoībus occultā exhibere debemus deo ſanctā ⁊ honeſtam: ⁊ oēm ꝯuerſationē noſtram: ſanctis angelis cōſpiciabilē agere ⁊ delectabilē: q̄ꝫuis inter domeſticos parietes incluſam. Oīa veſtra inquit apoſtolus honeſte fiant in vobis. Grata deo res eſt honeſtas ⁊ ſanctoꝝ angeloꝝ amica. Propť quod etiā iubet apoſtolus velari mulieres ꝑpter angelos: qui cum proculdubio tam die q̄ꝫ nocte nobiſcū ſint ī cellis noſtris: nos cuſtodientes: ⁊ noſtris ſtudijs ꝯgaudētes: ⁊ cooperantes: placet eis: vt ēt nullo homine vidente oīa noſtra honeſte ſiant: ſiue ergo manduceť ſiue bibatis: ſiue aliquid aliud facitis: oīa in domini agite pie. ſancte ⁊ religioſe. Si manducas menſam tuā p ſe ſatis ſobriā ſobrietas tua perornet. Et cum manducas: nequaq̄ꝫ totus manduces: ſed corpore tuo ſuā refectionē procurāte mens ſuā nō negligat. ſed de memoria ſuauitatis dñi: vel ſcripturarum aliqd: qđ eā paſcat meditādo vel ſaltē memorādo ſecū ruminet: ⁊ digerat. Sꝫ ⁊ ipſa neceſſitas non ſeculariter non carnaliter expleať: ſed ſicut decet monachū. ſicut conuenit ſuo dei. Nā etiā quo ad ſanitatē corporis cibus q̄ꝫto honeſtius. ⁊ ordinatius ſūmitur. ⁊ ingeriť tanto facilius. ⁊ ſalubrius digeriť. Obſeruandus eſt ergo ſummendi modus. ⁊ tempus. cibi q̄ꝫtitas. et q̄litas. fugienda ſupflua. ⁊ adulterina cōdimenta. Obſeruandus eſt ergo ſūmēdi modus. vt nō effūdat ſuper oēm cibum aīam ſuā. tempꝰ

ne ante horã qualitas vti quibus vtitur cõitas fraternitatis. excepta cauſa mãifeſte neceſſitatis. De cõdimentis vero ſufficiat. obſecro. vt comeſtibiles fiãt cibi noſtri. non concupiſcibiles vel delectabiles. Sufficit. n. concupiſcentie malicia ſua. que vix aut nullo modo ꝑtranſire poſſit ad finem explende neceſſitatis. niſi per viã quantecũq; delectationis. ſi ceperit accipere irritamenta ab eis. qui perpetuũ ſuſcepere bellu; aduerſus eius oblectamenta. fiunt duo contra vnum. et ſic periclitatur continentia. Deide ſicut de cibo dictum eſt. ſic ⁊ de ſõno. Caue inquantũ potes ſue dei ne totus aliquãdo dormias. ne ſit ſomnus tuus non requies laſſi. ſed ſepultura corporis ſuffocati. nõ reparatio ſed extinctio ſpiritus tui. Suſpecta res eſt ſomnus. ⁊ ex magna parte ebrietati ſimilis. Exceptis enim vitijs quibus in dormiẽte corpore dormitante ratione nõ eſt qui contradicat quantũ ad debitum continui profectus nil temporis tam deperit de vita noſtra. q̃ꝫ qđ ſomno deputatur. Iturus ꝑ ad ſomnum ſemper aliquid defer tecum in memoria vel cogitatione in quo placide obdormias. quod nõnũq̃ꝫ etiã ſomniare iuuet. quod etiam euigilante te excipiẽs in ſtatum heſterne intentionis te reſtituat. Sic tibi nox ſicut dies illuminabitur. ⁊ nox illuminatio tua erit in delitijs tuis. Placide obdormies. in pace quieſces. facile euigilabis. ⁊ ſurgens facilis. ⁊ agilis eris ad redeundum in id. vnde non totus diſceſſiſti. Sobrium enim cibũ. ſobriumq; ſenſum ſequitur ſobrius ſomnus. Carnalis vero ſomnus et brutus. ⁊ ſicut dicitur. letheus abhominãdus eſt ſeruo dei. De quo vero poſt congruam quietem facile eſt ſenſus corporis. ⁊ mẽtis euocare. ⁊ quaſi ſeruos domus patriſfamilias ad opera neceſſaria ſpiritui tui ſuſcitare immittere. huiuſmodi ſomnus ſuo tempore. modo ſuo aſpernandus non eſt. Sic prudens ⁊ deo deditus animus habere ſe dꝫ in cella ſua. ⁊ ĩ ꝯſciã ſua. ſicͭ prudẽs pr̃familias in domo ſua. Nõ hẽat ĩ domo ſua ſicͭ ſalomõ dicͭ mulierẽ litigioſam carnem ſuam. ſed ad ſobrietate; moderatam. ⁊ aſſuefactam ad obedientiam. ⁊ ad laborem paratam. vbiq; inſtitutam. et eſurire. ⁊ ſaturari. ⁊ abũdare. ⁊ penuriam pati. Habeat ſenſus exteriores non duces. ſed ſeruientes. interiores ſobrios. ⁊ efficaces. Habeat omnem omnino domum. vel familiam cogitationum ſuarum ſic ordinatam. ⁊ diſciplinatã. vt dicat huic. vade. ⁊ vadit. ⁊ alio veni. et veniat. ⁊ ſeruo corpori. fac hoc. et abſq; contradictione faciat. Qui ſic ſemetipſum ordinat. ⁊ regit in conſcientia ſua. optime ſibi credendus. ⁊ committendus eſt in cella ſua. Sed hoc eſt ꝑfectoꝝ. vel ꝑfecte iã incipientiũ. qđ ideo propoſuimus incipiẽtibus. ⁊ nouitijs. vt ſciant quid deſit ſibi. et quo

extendere habeant intentionē ſtu‑ dij ſui. Sciendum vero eſt: q2 cum de carnali: vel de animali ſenſu vel de rōnali ſcientia: vel de ſpūali ſapientia diſerimus vnum hominē deſcribimus in quo ſm diuerſos ꝑfectus: ⁊ prouectuū prouentus: ⁊ intentiōis affectus: hec oia diuerſis temporibus: poſſibile eſt inueniri: ⁊ tria hoīum genera ſingula ſm ſtatuū hoꝝ ꝓprietates in profeſſione religionis in cellis militātia. Quāuis celle dignitas: ⁊ ſancte ſolitudinis ſecretū: ⁊ ſolitarie profeſſionis titulus non niſi perfectis conueni re videtur: quorum ſicut apoſtolꝰ dicit: eſt ſolidus cibus. ⁊ qui ꝓ cōſuetudine exercitatos habent ſenſus ad diſcretionē boni. vel mali: a quo etſi rōnalis qui proximus eſt ſapienti vtcūq3 videretur eſſe tollerandus: ſed certe animalis: q nō ꝑcipit ea: que dei ſunt: penitus putaretur arcendus: ſed occurit Petrus apoſtolus dicens quibuſdam ſi ſpiritum ſanctū ipſi acceperunt: ſicut ⁊ nos. ego quis erā: vt prohiberem deum: Spiritus. n. ſanctus bona voluntas eſt. nec enī ſine grā di ſcrupulo mentis a quacunq3 ꝓfeſſionis altitudine arcendus eſt: cui teſtis inhabitantis ⁊ trahētis ſpiritus bona voluntas eſt. Siquidem ex duobus hominū generibꝰ cellarum habitatio ſupplenda eſt. Scil3 vel de ſimplicibus: q ⁊ ſenſu ⁊ voluntate ad aſſequendā religioſam prudentiā feruentes apparuerint: ⁊ habiles vel de prudentibus quos religioſe ⁊ ſancte ſimplicitatꝫ conſtiterit eſſe emulatores ſtulta vero ſupbia: vel ſuperba ſtulticia a tabernaculo iuſtoꝝ ſemꝑ procul ſit. Eſt autem ois ſuperbia ſtulta: q̄uis nō omnis ſtulticia ſuperba. Stultitia enī3 ſine ſupbia nōnūq̄ ſimplicitas inuenitur. que ſi ignorat. forſan docibilis. ⁊ ſi nequit doceri. forſan eſt tractabilis. ⁊ eſt propria ciuitas refugij ſimplicitati cohabitatio religionis. niſi ſit talis. q̄ nolit humiliari. vel tam bruta. vt non poſſit regi. vel tractari. Bona tamen voluntas. etſi multū ſit bruta. non tamen eſt deſerenda: ſed ſalutari ꝯſilio ad laborioſam. ⁊ actuoſam vitam tranſmittēda. Superba autem q̄uis ſibi prudens videatur dimittēda ſibi eſt. ⁊ abigēda. Si enim admittitur ſuperbus. prima die qua ingreditur habitare incipit leges dare. Nimium ſtultus vero diſcere non poteſt. quas inuenit. Sollicite ergo ⁊ prudenter perpendendum eſt. quis admittatur ad habitandum ſecū. Qui. n. habitat ſecū. nō niſi ſeipſum. qualis ipſe eſt habet ſecū. Malus ergo homo nunq̄ tute ſecū habitat. q2 cū malo homine habitat. ⁊ nemo moleſtior eſt ei. q̄ ipſe ſibi. Nam inſani. et nimium dementes. ⁊ qui non ſatis quacunq3 de cauſa mentis ſue bene compotes ſunt. cuſtodiri ſolent nec ſibi relinqui. vel cōmitti. ne ſolitudine ſua male vtanť. Admittātur ergo animales habiles. paupe res ſpiritu ad cohabitationē cellarum. ſed vt fiant ipſi rationales. ac ſpūales. non vt ꝓpter eos ipſi. qui

iam hoc eſſe meruerunt conuertā-
tur retro: ⁊ efficiantur animales.
Suſcipiantur in omni beniuolen-
tia charitatis: portent in omni pa-
tientia benignitatis. Sed qui eis
compatiunt. non eis conformēt:
nec ſic querant eoꝝ pfectū: vt pro
pter eos cogant incurrere ppoſiti
in religione rigoris defectum. Iaȝ
enim ſubintrauit de ere alieno ſū-
ptuoſa: ⁊ q̄tum pudor ſinit ambi
tioſa cellaruȝ edificatio: ⁊ abiecta
ſancta ſimplicitate: ⁊ ruſticitate: ſi-
cut ſalomon dicit ab altiſſimo cre-
ata: quaſi religioſas quaſdā nobiſ
creamus habitationū honeſtates:
in quibus tm̄ cōpaſſum eſt anima
libus: vt pene oēs in hoc effecti ſi
mus aīales. Dimiſſam. n. nobis a
patribus noſtris iure hereditario
formā paupertatis: ⁊ ſancte ſimpli
citatis ſpēm: verū decorē domus
dei alienātes a nobis ⁊ a cellis no
ſtris per manus artificū exquiſito
rum cellas nō tam heremiticas q̄ȝ
arromaticas edificamuſ nobis ſin
gulas in titulo. C. ſolidoꝝ concupi
ſcentias oculoꝝ noſtroꝝ de elemo
ſinis pauperum. Amputa domine
obprobriū. C. ſolidoꝝ a cellis pau
perū tuorum. Cur nō potius. C. de
narioꝝ: Cur nō potius nullorum.
Cur nō potius gratis filij grē ipſi
ſibi edificāt: Quid reſponſum eſt
moyſi cū ɔſumarem tabernaculū.
Vide inquit oīa facito ſʒ exēplar
qđ oſtenſum eſt tibi in monte. Nō
a ſeculi hoībus decet fieri taberna
culum dei cum hoībus. Ipſi qbus
in altitudine mentis oſtendit exē-
plar veri decoris domus dei ipſi
edificent ſibi. Ipſi quibus ſollicitu
do interiorū ſuoꝝ ɔtēptū ⁊ negli
gentiam indicit oīum exteriorum:
ipſi edificent ſibi formā paupertatꝭ
⁊ ſancte ſimplicitatis ſpēm: ⁊ pīne
frugalitatis. Liniamenta nulla ſic
aptabit artificum induſtria: ſicut
eoꝝ negligentia. Ergo obſecro in
peregrinatione huius ſeculi: in mi-
litia hac ſuper terram edificemus
nobis non domos ad habitandū:
ſed tabernacula ad deſerendū: vt-
pote cito inde vocandi: ⁊ emigra-
turi in patriam ⁊ ciuitatem nr̄am:
⁊ domum eternitatis noſtre. In
caſtris quippe ſumus: in alieno mi
litamus in alieno laboramus: faci-
le eſt: quicquid naturale eſt. Nun-
quid non facile eſt ſolitario: ⁊ ſuffi
ciens nature: ⁊ vtile conſcientie.
Ipſi ſibi cellam de virgis contexe
re de luto plaſmare: vndeqȝ opera
re: ⁊ decentiſſime inhabitare: Et
quid amplius eſt requirendū. Cre
dite fratres: ⁊ vtinam experiri vo-
bis nō ɔtingat: q2 pulchritudines
iſte: ⁊ forenſēs honeſtates cito viri
le propoſitum eneruant: ⁊ maſculi
num animum effeminant. Nam
etſi ipſo ſepe vſu ſopiunt earuȝ de
lectationes: etſi ſit aliqui qui vtan
tur huiuſmodi: quaſi non vtentes
tamen contemptu melius: q̄ȝ vſu
vincuntur huiuſmodi affectiones.
Conferunt etiam nō modicū inte
rioribꝰ nr̄is exteriora nr̄a ad ſimi
litudinem mentis aptata: ⁊ compo
ſita: ⁊ bono ppoſito ſuo modo re-
ſpondentia. Pauperior enim cul-

tus in aliis frenat concupiſcentiā: in aliis circa amorem paupertatis afficit conſcientiā. Sed ⁊ intentuȝ interioribus ſuis aīuȝ magis decēt inculta omnia: ⁊ neglecta exteriora. quibus aīus ipſe dum ſepius alibi conuerſari dignoſcit: ſeqȝ alibi magis occupatā intentio ſancta denunciat. ⁊ efficaciter bone conſciētie conſilia interiora. cui omnia exteriora voluiſſe renūciat. Obſecro ergo vt maneant celle ille delicatiores ſicut facte ſunt. ſed nō creſcat numerus earū. Sintqȝ in valitudinaria fratribus animalibus. ⁊ infirmioribus. donec conualeſcāt. hoc eſt incipiant deſiderare nō valitudinaria: infirmorꝫ. ſed tabernacula militantiū in caſtris dei. Maneāt in exemplū poſteris veſtris: q: tales habuiſtis. ⁊ ſpreuiſtis. Uos āt qui ſpūales eſtis: ſicut hebrei. i. trāſeuntes non habentes hic ciuitatē manentē. ſed futurā inquirentes. edificate vobis ſicut cepiſtis caſulas ī quibus habitetis. In caſulis enim habitauerunt patres noſtri habitantes in terra repromiſſiōis. quaſi in aliena cum coheredibus promiſſionis. expectantes fundamenta habentem ciuitatem. cuius artifex. ⁊ conditor eſt deus. non acceptis repromiſſionibus. ſed a longe eas aſpicientes. ⁊ ſalutantes. et confitentes. quia hoſpites ſunt. et peregrini ſuper terrā. Qui enī hec dicunt. ſignificant ſe patriam inquirere meliorem hoc eſt celeſteȝ. Idcirco patres noſtri in egypto. ⁊ thebaida ſancte huius vite ardentiſſimi emulatores in ſolitudinibus degentes anguſtiati. afflicti. quibus dignus nō erat mundus. Ipſi ſibi cellas edificabant. in quibus tecti tantūmodo ⁊ circunſpecti a trubine. ⁊ a pluuia tutabātur. in quibus heremitice frugalitatis delitiis affluentes locupletabāt multos ipſi egentes. quos quo nomine dignius appellem neſcio homines celeſtes aut angelos terreſtes. degentes in terris. ſed conuerſationem habentes in celis. Laborabant manibuſ ſuis. ⁊ de labore ſuo pauperes paſcebant eſurientes ipſi. De vaſtitate heremi vrbium carceres alebāt ⁊ infirmos. ⁊ in quibuſlibet neceſſitatibus poſitos ſuſtentabant viuentes de labore ſuo. ⁊ habitātes in labore manuum ſuarum. Quid ad hec dicemus nos nō animales ſed animalia terrena adherentes terre. ⁊ ſenſibus carnis noſtre. in ſenſu carnis noſtre ambulantes. ⁊ ex alienis manibus pendentes. Quis conſoletur nos. ille. qui cum diues eſſet. pauper pro nobis factus eſt. ⁊ qui voluntarie pauptatis dedit preceptum. ipſe eiuſdem paupertatis in ſemetipſo nobis formam dignatus eſt demonſtrare. Ut. n. ſciant euangelici pauperes. quid eis faciendum ſit. ipſe etiam a fidelibus paſci voluit. nōnunq̄ȝ ⁊ ab infidelibus. ſed vt fideles faceret. vite neceſſaria accipe non recuſauit. Sed in primitiua eccleſia pauperes illos ſanctos. qui pro chriſto rapinam bonorum ſuoruȝ perpeſſi fuerant: vel ſecundū perfectionis con

filium omnia reliquerant. vel vendiderant: et fratribus fidelibus cõmunia effecerant. Quanta ſollicitudine: quanta pietate sancti apoſtoli alendos a fidelibus procurabant. et liber actuum apoſtolorum et paulus in epiſtolis ſuis manifeſte demonſtrat. Quod et ſi conceditur liberius hoc ipſum domino p̃cipiente: et ordinante euangelium annunciantibus de euangelio viuere ex apoſtolorum tamen auctoritate non negatur etiam euangelice viuẽtibus ſicut ſanctis illis pauperibus: qui tunc erant in hieruſalem. qui etiam ſancti pauperes ob hoc vocantur: quia in profeſſione ſanctitatis: et cõmunis vite nomen dederant: et ſemetipſos in hoc ipm pauperes ſponte effecerãt. Quod enim apoſtolus ſeueriſſima auctoritate quibuſdam denunciat: vt q non vult operari: non manducet: continuo oſtendens: de quibus diceret: ſubiunxit dicens. Audiuim9 enim quoſdam ambulantes inter vos inquiete. nihil operantes. ſed curioſe agentes. Hiis autem: q huiuſmodi ſunt: denunciamus: et obſecramus in domino ieſu chriſto: vt cum ſilentio operantes: ſuum panem manducent. Suum: hoc ẽ: ſuo labore paratum: et acquiſitum. Et tamen ne illos: q̃uis inquietos nihil operantes: et curioſe agentes: nomen tamen domini inuocatum ſup ſe habẽtes: quaſi expoſuiſſe videtur et abieciſſe: ſtatim intulit dicens. Vos autem fratres nolite deficere benefacientes in chriſto ieſu domino noſtro. Ac ſi diceret. Et ſi illi perſeuerant in malitia ſiue negligentia ſua: vos tamen in ſuſtentandis eis nolite deficere a beneficentia veſtra. Cum ergo ſeueriſſime ſuperius denunciauerit nõ mãducandũ: nolentibus operari poſtmodum vero non nolentibus operari. ſed nihil operantibus aliquãtulum ſe exhibuerit clementiorem poſſemus dicere ẜm textũ ꝟborũ eius: ne oio oberraret a ꝟo nõ volẽtibus q̃uis valẽtibus intentatã eſſe illã ſeueritatẽ volẽtibus autẽ ſed nõ valẽtibus indulgentiã iſtã: ſꝫ etiã cũ iſtis denũciet et obſecret in dño ieſu xpo: vt cũ ſilẽtio panẽ ſuũ mãducẽt: videnẽ panẽ nõ ſuũ manducare: niſi cũ ſuũ efficiãt operãdo: q̃tũ operari poſſũt ſub teſtimonio dei: et ꝯſcie ſue. Ignoſce domine ignoſce excuſam9: tergiuerſamur: ſꝫ nõ eſt: q ſe abſcondat a lumine ꝟitatis tue. Qd ſicut illuminat ꝯuerſos. ſic etiã ferit auerſos. Nõ eſt. n. occultatũ os nr̃m a te: q feciſti in oculto hoiuꝫ. Nos ãt nobmetipis facim9 illud occultũ: quia vir eſt aliqs: q in eis: q̃ a te ſũt: experiri velit: q poſſit. et q pmptiſſime põt qñcũqꝫ ẜm carnẽ vel ſeculũ: ſiue timor impulerit: ſiue cupiditas traxerit. Sꝫ etſi fallim9 hoies inſcios: nõ nos pmittas vt volentes fallẽ te: fallam9 noſmetipos. Nos nõ laboram9: qꝛ vel nõ poſſumus: vel nõ poſſe nobis videmur: vel cõſuetudie otij: et delitiaꝝ nr̃aꝝ nos nõ poſſe efficim9. Adorem9 ẽ ſemper: et procidamus: et ploremus co

ram te: qui feciſti nos: ⁊ qui hoc ip ſum peccato noſtro manifeſto. iudicio tuo occulto formaſti nos. vt forſitan: quia non multum hoc volumus: non poſſumus: vel quia non voluimus cum potuimus: cum volumus non poſſumus. Veſcamur ſane ſm penaꝫ ade pane noſtro: ſi non poſſumus in ſudore vultꝰ noſtri in dolore cordis noſtri: ī lachrimis doloris: ſi non poſſumus in ſudore laboris. Magnā hanc iacturā profeſſionis noſtre ſuppleat pietas: ac deuotio cōſcientie humilis Sit lachryme noſtre panes die ac nocte: q̄diu dicit̄ aīe noſtre: vbi ē deus tuus. Hoc eſt q̄diu peregrinatur a domino deo ſuo: ⁊ a lumine vultus ſui. Unum quidem erat neceſſarium. Sed qui nec in vno figimur: nec in multis exercemur: in quo ordine computabimur: vtinam cum illo de quo apoſtolus dicit: ⁊ qui non operatur credenti āt in eum qui iuſtificat impium: reputabitur fides eius ad iuſticiā ſcꝺꝫ ꝓpoſitum gratie dei. Utinam cuꝫ peccatrice: cui multum dimiſſum ē quia multum dilerit. Et beata anima: que hoc iudicio apud deū meruit iuſtificari iudicio diligentium nomen domini. Ut omiſſa omni iuſticia operū: ⁊ fiducia meritorūꝫ in hoc ſolo iuſtificet̄: q̄m dilerit multum. Nam in diligendo te deus: retributio magna eſt diligenti ꝯſciētie: ipſa dilectio: deinde vero vita eterna. Sic fratres obſecro vos nō excuſemus nos: ſed accuſemꝰ nos ⁊ confiteamur. Et qui magni noīs vmbrā: ⁊ perſonale qꝺdam figmētum perfectionis apud homines induimus: apud deum conſciētie noſtre cognoſcentes paupertatē: non vſqꝫquaqꝫ recedamus a veritate: ⁊ veritas liberabit nos. Deīde docendus eſt animalis incipiens et chriſti tirūculus deo appropinq̄re vt ⁊ deus appropinquet ei. Sic.n. admonet ꝓpheta. Appropinquate: deo: ⁊ ipſe appropinquabit vobis. Non ſolum.n. faciendus ē homo ⁊ formandus: ſed ⁊ viuificandus. Primo.n. formauit deus hominem: deinde ſpirauit infaciē eiꝰ ſpira.ui. ⁊ factus eſt homo in aīam viuentē. Formatio hominis inſtructio eſt moralis: vita eius amor di hunc fides concipit: ſpes parturit charitas format ⁊ viuificat. Amor eniꝫ dei vel amor deus ſpūs ſcūs amorl hominis: ⁊ ſpiritui ſe infundens: afficit eum ſibi. Et amans ſe metipſum de homine deus ſecum vnum efficit ⁊ ſpirituꝫ eius: ⁊ amorem eius. Sicut.n: non habet corpus: vnde viuat: niſi de ſpiritu ſuo ſicut affectus hominis: q amor dicitur: non viuit: hoc eſt non amat deum: niſi de ſpiritu ſancto. Amorem ergo dei in homine ex gr̄a gentium: lactat lectio: meditatio paſcit oratio confortat: ⁊ illuminat. Animali vero: ⁊ nouo ī xp̄o homini ad exercitanda eius interiora melius ⁊ tutius proponuntur legenda: et meditanda redemptoris noſtri exteriora: ⁊ oſtendūt in eis exemplū humilitatis prouocatio charitatꝫ: ⁊ affectus pietatis: ⁊ deſcripturis

ſanctis:⁊ ſanctorum tractatibus: patrū moralia q̄ ⁊ planiora. Proponenda ſunt ei geſta:⁊ paſſiones ſanctoꝝ. Ubi nec laborandū ei ſit in planitie hiſtoriali:⁊ ſemper aliquid occurat:ꝙ nouitij aīum exci tet ad amorem dei:⁊ ꝯtemptū ſui. Porro alie hiſtorie delectant qdē cū legunt̄:ſed non edificant quin potius mentem inficiunt ⁊ in tēpore oīonis:vel ſpūalis meditatiōis: inutili aque:vel noxia faciunt ſcaturire memoriā.lectiōis qppe modum ſimilis meditatio ſequi ſolet. Difficiliū etiam lectio ſcripturaꝝ fatigat non reficit teneriorē aīum: frangit intentionem:hebetat ſenſū vel ingenium. Docendus eſt etiaꝫ in oratione ſurſum cor leuare:ſpiritualiter orare:a corporib⁹:vel corporum imaginibus:cū deum cogitat:q̄tum poteſt recedere. Admonendus eſt:q̄ta pōt puritate cordis intēdere in eū:cui ſacrificium oīonis ſue offert:ſeipſum attēdere q offert:intelligere qđ offert. Quātum enim videt:vel intelligit eum cui offert tm̄ ei in affectu eſt: ⁊ ei amor ipſe eſt intellectus. Quātūq; ipſe ei in affectu eſt:tantū ſapit ei hoc ipſum:ſi dignum deo eſt ꝙ offert ⁊ in eo ſibi bene eſt. Huiuſmodi homini oranti:vel meditāti melius:ac tutius:ſicut iam dictuꝫ eſt: proponitur imago dominice natiuitatis:⁊ humanitatis eius paſſionis.⁊ reſurrectōis:vt infirmus animus:qui non nouit cogitare. niſi corpora:⁊ corporalia: habeat aliqd:cui ſe afficiat:cui iuxta moduꝫ ſuuꝫ pietatis intuitu inhereat. Eſt quippe.ī forma mediatoris:ī quo ſicut legitur in iob. Uiſitās homo ſpēm ſuam non peccet:hoc eſt cuꝫ intentionis ſue intuitū in eum dirigat humanam in deo ſpēm cogitādo:a vero non vſq̄quaq; recedat ⁊ dum per fidem ab homine deuꝫ non diuidit:deum aliqn̄ in homīe apprehēdere adiſcat. In quo pauperibus ſpiritu: ⁊ ſimplicioribus filijs dei tanto primū ſolet eſſe affectus dulcior:quanto humane nature propinquior. Poſtmoduꝫ vero ſide migrante in affectū amplexantes in medio cordis ſui dulci amoris amplexu xp̄m ieſum totuꝫ hominē ꝑpter hominē aſſumptuꝫ totum deum ꝑpter aſſumentē deū incipiunt eum iam non ſꝫm carneꝫ cognoſcere:quāuis eum nec dum ſꝫm deum plene poſſint cogitare. Et ſanctificando eum in cordibus ſuis offerre ei amant vota ſua: q̄ diſtinxerunt labia ſua:obſecrationes.orationes poſtulationes.gratiarum actiones pro tempore:pro cauſa congruentes. Sunt eniꝫ orationes alie breues ac ſimplices.ſicut eas format volūtas ſeu neceſſitas orantis pro cauſa incidenti. Alie prolixiores.⁊ rationabiles.ſicut in inquiſitione veritatis petētes.querentes.pulſantes.donec accipiant inueniāt.⁊ apiat̄ eis. Alie alacres ſpūales ⁊ fecunde in affectu fruentis ⁊ gaudio grē illumināntis. Et ipſe ſunt.quas apoſtolus alio ordīe dinumerat.obſecrationes.oratōes poſtulationes.grāꝝ actiones. Nā

poſtulatio ē.quā primā poſuimꝰ ē
circa obtinēda tpalia. ⁊ neceſſaria
aliq̄ vite huiꝰ in q̄ deꝰ poſtulātis q
dē approbās bonā voluntatē. fa-
cit tñ ipē qđ meliꝰ iudicat: ⁊ dat li
bent ei.qđ bñ poſtulat.ipſa ē.de q̄
pſalmiſta ait. Q̄m adhuc ⁊ oratio
mea in bñpla.eo. Hec ē etiā hoīuꝫ
impioꝝ.q² oium cōe ē.ſed maxime
filioꝝ ſeculi huiꝰ deſiderare trāql
litatē pacis.ſanitatē corporis. tem
periē aeris.⁊ alia.q̄ ad vite huius
vſuꝫ ſpectāt.⁊ neceſſitatē.⁊ abutē
tiū voluntatē. Pro qbus.q fidelit̄
poſtulāt.q̄uis nō ea poſtulēt niſi
ad neceſſitatē.tñ in hoc ipſo volū
tati dei ſuā ſemꝑ ſubijciūt. Obſe-
cratio vo ē in exercitijs ſpūalibus
anxia ad deū inſtātia.in qbus aū
grām ſuccurrentē.q apponit ſciaꝫ
nō apponit niſi dolorē. Oīo vo ē
hoīs deo adherentis affectio.⁊ fa-
miliaris q̄daꝫ.⁊ pia allocutio.⁊ ſta
tio illumināte mētis ad fruenduꝫ:
q̄diu lꝫ. Porro grāꝝ actio ē in in
tellectu.⁊ cognitiōe grē dei bōe vo
lūtatis indeficiēs ad deū.⁊ indefeſ
ſa intētō etiā ſi aliqñ vel nō ſit.vel
torpeat ſiue actio exterior ſiue inte
rior affectio. Hec.n.ē:de q̄ dicī apo
ſtolus. Velle adiacet mihi. pficere
aūt bonū nō inuenio. Ac ſi dicat.
ſemꝑ qdē velle adeſt.ſꝫ aliqñ iacet
hoc ē.inefficax ē.q² pficere opꝰ bo
nū q̄ro ſꝫ nō inuenio. Hec ē chari-
tas q̄ nunq̄ deficit.ipſa ē.n.ſine in
termiſſiōe oīo ſeu grāꝝ actio. de q̄
apoſtolus ait. Semꝑ ſine intermiſ
ſiōe orātes.ſemꝑ grās agētes. Eſt
enī iugis q̄dā bonitas mētis.⁊ bñ
cōpoſiti aī.⁊ ad prēm deū in filijs
dei bonitatis eiꝰ q̄daꝫ ſimilitudo.
orās ꝓ omnibꝰ ſemꝑ. ⁊ grās agēs
in oibꝰ tot mōis in orōne vel graꝝ
actiōe in deū ſe iugiter refundens.
quot in ſuis neceſſitatibꝰ.vel cōſo-
latiōibꝰ.in ꝓximi etiā vel cōpaſſio
nibꝰ vel ꝯgratulationibꝰ.cauſales
in hoc materias inuenit pius affe-
ctus. Hec aūt iugit̄ in graꝝ actiōi
bus ē.q² qui ſic ē.ſemꝑ in gaudio
ſancti ſpūs ē. In poſtulatiōibꝰ er-
go pie.ac fideliter orāduꝫ ē.ſꝫ nō ē
in illis pertinacit̄ inherēdū.q²,nos
neſcimꝰ.ſed prī celeſtis ſcit.qd in tē
poralibꝰ iſtis neceſſe nobis ſit. Ob
ſecratiōibꝰ vo inſiſtēdū ē.ſꝫ in om
ni humilitate.⁊ patiētia.q² nō affe
rūt fructū niſi in patiētia. Nō nun
q̄.n.cū celeriꝰ grā nō ſubuenit. ſit
obſecrāti celū eneū.⁊ terra ſua fer-
rea. Et cū relicta ſibi cordis huma
ni duritia ad votū exaudiri nō me
ret̄ anxietas deſiderātis.negari ſi-
bi exiſtimat.qcqd differt̄. Cūqꝫ ſi-
cut cananea illa p̄teriri ſe.ac deſpi-
ci ingemiſcit.q̄ſi immūditiā canis
p̄terita ſibi pctā ſua imputari. vel ī
propari imaginat̄. Nō nunq̄ vo
ſine labore petēs accipit.q̄rens iue
nit.⁊ pulſanti apit̄. Et ꝯſolatiōes
ac ſuauitates orōnis iuenire tādē
aliqñ meretur labor obſecratoris.
Nōnunq̄ etiā pure orōnis affectꝰ
⁊ bona illa orōnis ſuauitas nō in
uenit̄.ſꝫ q̄ſi inuenit cū nō petenteꝫ.
nō q̄rentē.nō pulſantē.⁊ q̄ſi neſciē
tē grā p̄uenit ⁊ tanq̄ genꝰ ſuoruꝫ
recipit in mēſa filioꝝ.cū rudis ad-
huc.⁊ incipiēs aīus in eū orādi aſ

ſummiſ affectū.q ꝓ pmio ſanctitatis reddi ſolet meritis ꝑfectorum. Qd cū ſit.agit vt vel i iudiciū ſuū ñ liceat neſcire negligēti.qd negligat.vel vt ꝓuocatio charitat amorez in eo vltro ſe offerētis accēdat. in quo ꝓdolor plurimi fallunt. q2 cū paſcunt pane filiorꝫ.iā ſe eſſe filios arbitrant.⁊ deficiētes vñ ꝓficere debebāt.ex viſitante gr̃a euaneſcūt a ꝯſcia ſua arbitrātes ſe aliqd eſſe.cum nihil ſint. Et de bonis dei non emēdant.ſed indurant. et fiūt.de quibus pſalmiſta dicit. Inimici dñi mētiti ſunt ei ⁊ er.te.eo. i ſecula. Et. Cibauit illos ex adipe: fru.⁊ de pe.mel.ſa.eos. Paſcuntur enī a pr̃e deo aliqñ.de precioſiore gr̃e.ſubſtātia ſui.vt affectēt eē filij. Ipſi ṽo gr̃a dei abutētes. efficiuntur inimici. Ut.n.abutant etiā ſcripturis ſanctis in peccatis vel in cō cupiſcētijs ſuis redeuntes ad eas poſt orōnes.dicūt ſibi illud vxoris manue. Si dominus voluiſſet nos occidere.nō ſuſcepiſſet ſacrificiū de manibus nr̃is. Quā dilecta tabernacula tua dñe virtutū.in quibus paſſer inuenit ſibi domum ⁊ turtur nidū:vbi repōat pullos ſuos. Paſſer inq̄.naturalit animal vitioſum mobile.leue.importunū. garrulum ac ꝓnū in libidinē. Et turtur luct⁹ amica.opaca ſolitudinis familiariſ incola.forma ſimplicitatis. exēpluꝫ caſtitatis. Ille ſibi inuenit in eiſ domū qetis.⁊ ſecuritatis. Illa niduꝫ ſibi.vbi reponat pullos ſuos.q̄ ſūt hec niſi iuuenū nālitcr calidus ſanguis.⁊ feruidus anim⁹.etas labiliſ curioſitas inquieta.⁊ virilis maturitas. ſerius animus.caſt⁹.ſobri⁹ ꝑtenſus exteriorꝫ quātū pōt. et intra ſemetipſum recōdēs ſemetipm̄. Quorꝫ alterꝫ in tabernaculis dñi ṽtutū.in diſciplina cellarꝫ inuenit ſibi ab omnibus vitijs quiete. firmamentū ſtabilitatis. ⁊ māſionem ſecuritatis. Alterꝫ ṽo in ſecreto celle ſecretiorē receſſum ꝯſcientie.vbi reponant.⁊ nutriat ſcārꝫ affectionū ſuarꝫ fructus. ⁊ ſpūalis ſenſus cōtēplatiōis. Paſſer ſolitarius in tecto.hoc eſt in altitudine ꝯtēplationis calcare amat habitationem carnalis ꝯuerſatiōis. Turtur in inferioribus fecundat. ⁊ gaudet in fructibus humilitatis. Perfecti.n. quiqꝫ ⁊ ſpūales.qui turturis noīe deſignantur.cum ad firmamentū. ⁊ robur ṽtutis ſue ꝑ ṽtutē obediētie.⁊ ſubiectiōis ꝑueniūt p̄mūt ſe ſemp.ac deijciūt in id.qd incipientiū ē.⁊ vnde infra ſe deſcendūt. inde aſcendūt ſupra ſe. Et humiliando ſe magis proficiunt. ꝓpter fructus ſolitudinis nō arbitrātes eſſe negligēdam ꝯſcientiaꝫ voluntarie ſubiectionis.vſum ſocialis vite. et dulcedineꝫ fraterne charitatis. Idō vir ſpiritualis corpore ſuo ſpiritualiter vtens.ſeruitutem eius.quā hꝫ animalis hō ꝑ viꝫ coactā. rōnalis ꝑ ꝯſuetudinē ſubactā.accipere meret q̄ſi nāliter affectā.vbi illi ē obedientia neceſſitatis.ipſe eā hꝫ charitatis.vbi ille virtutis.ipſe hꝫ eas verſas in mores. Illi vero paſſereſ dei ſurſum nitentes ad ea. q̄ ſunt perfectorum.non elatiōis p̄ſumpti

one:ſed amoris pietate in paupta-te ſpirit⁹ ſui ſublimati nõ repellun tur:vt elati:ſed ſuſcipiunt: vt deuo ti. Aliquãdo hoc meruerit experiri: quo ſpirituales frui:ꝛ ſemper affe-ctant imitari eorum vitam actiuã: ad quoꝝ ambiunt cõſolationẽ cõ-tẽplatiuã. Sicq3 vno ſpũ. l3 ſi vno greſſu gradiẽtes:eq ꝑficiunt ꝛ ſpi-rituales in humili: ꝛ incipiẽtes in ſublimi. Et hec ſunt cellaꝝ bene or dinataꝝ ſancta commercia:ſtudia veneranda: ocia negocioſa. quies operoſa:charitas ordinata:mutuo ſi lentio ſibi colloqui:ꝛ in abſẽtia ab inuicem ſe ad inuicem magis frui: proficere de inuicem.ꝛ cum ſe non vident ad inuicem:in alio vident: quod imitandum eſt: in ſe ipſis nõ niſi:quod flendum eſt. Ego vero ſi cut dicit hieremiaſ. Uir vidẽs pau pertatem meam:cum alienas diui tias computo:in memetipſo erube ſco:ꝛ ſuſpiro:quia quod tracto in alieno:mallem in proprio. De duo bus quippe malis tollerabilius ẽ: quod amas non videre:q̃3 videre: ꝛ non habere.quãuis nõ ſic de bo nis domini. Bona enim domini vi dere amare eſt:amare vero habe-re eſt. Ideo nitamur inquãtu3 poſ ſumus:vt videamus:videndo itel-ligamus:ꝛ intelligendo amem⁹:vt amando habeamus. Domine ſup hoc ante te om. de.me. ꝛ gemi.me. a te non ſunt abſcõ. ⸿ De animali vero ſtatu tranſeuntes ad rõnalẽ: vt de rationali tranſeamus ad ſpi-ritualem tractando:ꝛ vtinam pro-ficiendo. Primo ſcire debemus: q2 ſapiã:ſicut in libro nominis ei⁹ le-gitur:poccupat eos:qui ſe concupi ſcunt:ꝛ occurrit eis:ꝛ oſtendit ſe in vijs ſuis hylariter:ſicut in proficiẽ do.ſic et in meditando: ꝛ tractãdo attingens vbiq3 propter ſui mun-diciam. Adiuuat.n.deus vultu ſuo ſe intuentem:ac mouet:promouet: ꝛ attrahit ſpe ſummi boni ſe con-templantem. Cuuq3 ratio proficiẽ-do in amorẽ ſurſum aſcendit: amã ti:ꝛ deſideranti gratia condeſcen-dit. Unde ſepe fiunt:ꝙ illos duos ſtatus efficiunt :quĳ ſunt ratio. et amor.ꝛ que ex eis efficiuntur ſcili-cet ſcientia ꝛ ſapientia. Hec iam poſſunt altrinſecus tractari. vel cogitari:que iam vnum : et vnius operationis ac virtutis ſunt:et in ſenſu intelligentis.et in gaudio fru entis. Quamuis ergo diſtinguen-dus ſit alter ab altero:tamen. cum ſic ſe res obtulerit:ꝛ cogitandus:ꝛ tractandus erit alter cum altero:ꝛ in altero. Quia ergo:ſicut ia3 ſupra dictũ eſt:queãdmodum in ꝑfectu religionis ſtatus animalis vigilat circa corpus ꝛ hominem exteriorẽ componendum et aptandum ſtu-dio virtutis:ſic ratiõalis circa ani mum agere debet vel faciendum:ſi non eſt:vel excolendum:ꝛ ordinan dum.ſi eſt. Primo videndum ẽ:qs vel quid ſit aius ipſe qm̃ rõ rõna-lẽ facit.quid ipſa rõ:q̃ aial rõnale faciẽdo mortale hoie3 ꝑficit. S3 ꝑ mo dicendũ eſt de aia. Aia eſt res incorpea:rõnis capax:viuificando corpori accõmodata. Hec aĩales cõſtituit hoies:que carnis ſunt ſa-

pientes: ſenſib⁹ corpis inherentes. Que vbi pfecte rõnis incipit eẽ nõ tm̃ capax: ſed ⁊ pticeps: ꝯtinuo abdicat a ſe nomen generis femini. et efficit̃ animus pticeps rõnis regẽdo corpori accõmodatus. vel ſeipſum hñs ſpiritus. Quãdiu enĩ anima eſt. cito in id. quod carnale eſt. effeminat̃. Animus vero. vel ſpũs. non niſi ꝙ virile ẽ. ⁊ ſpũale. meditatur. Spũs. n. hoĩs in appetitu boni ſubtilis. ⁊ efficacis cõditus nature et in arte creatricis ſapie oĩ corpore melior. omni etiã luce corporea lucidior. ac dignior ob imaginẽ cõditoris. ⁊ capacitatem ratiõis. vitio tantũ carnalis originis implicitus peccati ſuus effectus eſt. ⁊ captiuus in lege peccati. q̃ eſt in mẽbris. Nec tamẽ omnino amiſit arbitrium. i. iudiciũ rõnis in iudicando. ⁊ diſcernẽdo. q̃ꝗ libertatẽ ſuã amiſerit in eligendo. ⁊ agẽdo. Nã in penã peccati. ⁊ teſtimoniũ amiſſe dignitatis naturalis poſituꝫ eſt in ſignum ei arbitriũ. ſed captiuũ. Quod etiã añ ꝯuerſionẽ. ⁊ liberationẽ voluntatis nunꝗ pdere põt vlla auerſiõe ipſius voluntatiſ. In quo etiã. cũ eo abutitur in eligendo malũ ꝓ bono: ſicut dictũ eſt melior eſt. ⁊ dignior oĩ corporea creatura nõ in ſe ſed in arte creatricis veritatis. Liberat̃ vero voluntas. qñ efficit̃ charitas. cũ charitas dei diffundit̃ in cordibus noſtris p ſpiritũ ſanctũ. qui dat̃ nobis. Et tũc rõ vere ẽ rõ. hoc eſt habitus mẽtis per omnia conueniẽs veritati. Cũ. enim liberata voluntate per liberã tem gratiam. ſpũs agi incipit libera rõne. tunc ſuus eſt hoc eſt ſe ipo libere vtens efficit̃. ⁊ fit animus. ⁊ bonus animus. Ãius inꝗ inquantũ bene animus. ⁊ perficiens aĩal ſuum ſupplemento libere ratiõis. Bonus autem inqñtũ iã amans bonũ ſuũ. quo bon⁹ fit. ⁊ ſine quo nec bon⁹. nec aĩus eſſe potuit. Fit aũt bon⁹ aĩus ⁊ rõnalis diligens dñm deũ ſuum in toto corde ſuo. ⁊ in tota aĩa ſua. ⁊ ĩ tota mẽte ſua ⁊ in oĩbus viribus ſuis. Et nec niſi in ipſo ſeipſum. ⁊ ꝓximũ ſuũ ſicut ſeipſum. Fit aũt bonus aĩus deuꝫ timens. ⁊ mandata ei⁹ obſeruans. hoc eſt. n. oĩs hõ. Rõ vero ſic diffinitur a diffinientib⁹. Aſpectus aĩ eſt. quo per ſeipſum. nõ p corp⁹ verũ intuetur. aut ipſa veri contẽplatio. aut ipm̃ veꝝ. qđ contẽplat̃. aut vita rõnalis. aut rõnale obſequiũ. in quo cõformat̃ veritati cõtẽplate. Rõcinatio vera ẽ rõnis inquiſitio. hoc ẽ aſpectus ei⁹ motio p ea. q̃ aſpicienda ſunt: Rõcinatio q̃rit. rõ inuenit. Aſpectus hic in reꝫ aliquã ꝯiectus. cũ ea videt. ſciã. cuꝫ ñ videt. ignorãtia eſt hoĩs. Hec ẽ rõ ⁊ inſtrm̃: per qđ opatur. ⁊ op⁹. qđ opatur. hec ſemper exerceri amat ĩ eo. qđ vtile. ⁊ honeſtum eſt. exercitio ꝑficiẽs. deſidia vero in ſemetipſa marceſcens. Nullũ vero digni⁹: ⁊ vtilius exercitiũ ẽ homini eaꝫ hñti. ꝗ in eo. qđ melius hꝫ. ⁊ in quo ceteris aĩalib⁹. ⁊ ceteris ptib⁹ ſuis ꝑeminet. q̃ eſt ipſa mens. vel aĩus. Menti vero. vel aĩo. cui cetera ps hoĩs regẽda ſubdita ẽ. nec digni⁹

eſt aliqd ad q̄rendū: nec dulciꝰ ad inueniendū: nec vtilius ad hñdū. q̄ꝫ ꝙ ſolū ipſam mentē ſupeminet. q eſt ſolus deꝰ. nec lōge eſt ab vno quoqꝫ nr̄m. q in ip̄o viuimꝰ. moue mur. ⁊ ſumꝰ. Et nō ſicut ī aere iſto ſic in dn̄o deo nr̄o: Sed in ipſo vi uimꝰ p fidem moueuur. ⁊ ꝓmone mur p ſpem. figimur p amorē. Ab ipſo. n. ⁊ p ipſum ꝯditꝰ eſt rōnalis aīus. vt ad ipſum ſit ꝯuerſio eiꝰ: vt ſit ipſe bonū eiꝰ. Hic aūt ex illo bo no: bonus ad imaginē. ⁊ ſimilitudi nem cōditꝰ ē: vt q̄ꝫdiu hic viuit. q̄ꝫ tū ꝓpꝛius pōt: accēdat ad eum ſi militudine. a quo ſola recedit diſſi militudine: vt ſit hic ſcūs. ſicut ille ſcūs eſt: in futuro futurus beatꝰ: ſi cut ille beatꝰ eſt. Deniqꝫ hoc ſoluꝫ bonū ⁊ magnū eſt. cū magnꝰ. ⁊ bo nus aīus ſuſpicit: ⁊ miratur: ⁊ affe ctat. qđ ſupꝛa eum eſt. ⁊ adherere feſtinat ſimilitudini ſue dnota ima go Ip̄e. n. imago dei eſt. Et p hoc quod imago dei eſt: intelligibile ei ſit: ⁊ ſe poſſe: ⁊ debeṙ inherere ei: cu ius imago ē. Jō ⁊ ſi in terris regit coꝛpus ſibi commiſſum. melioꝛe tñ parte ſui. ſ. memoꝛia: intelligentia: ⁊ amoꝛe ibi ſemp ꝯuerſari. amat. vñ quicquid eſt: quicquid hꝫ: ſe no uit accepiſſe. ⁊ vbi in ppetuū ſe mā ſuꝝ. ⁊ in plena: ⁊ cū plena dei viſio ne: plenā dei ſimilitudinē adeptu rū. expectat: q̄ꝫtū ī hoc homini ſpe randū eſt: ⁊ ſperare ei licet: ſi bone ſpei vitā ſuā nō negligit cōfoꝛma re. Jllnc ergo ſpectat: vñ pendet: plus cū hoībus cōmoꝛās. vt viuiſi et eos vita dei ad q̄renda. ⁊ capiē da diuina. q̄ꝫ vt aīet vita iſta moꝛ tali. ⁊ humana. Sicut. n. coꝛpus ſu um. qđ aīat: naturali ſtatu ſuo eri git in celſū: qđ natura. ⁊ loco. ⁊ di gnitate ⁊ loca omnia. ⁊ coꝛpa om nia ſupeminet. ſic ſpūalis ipſe natu ra ad ea. q̄ in ſpūalibꝰ p̄eminent. hoc ē. ad deū. ⁊ diuina erigere ſem p amat ſemetipſum. non ſupbe ſa piendo. ſed pie amādo. ſobꝛie. ⁊ iu ſte: ⁊ pie viuendo. qui. quāto altiꝰ ē: quo nitiṫ: tāto foꝛtioꝛibꝰ exerci tioꝝ ſtudijs exercédꝰ ē: ⁊ q̄ non p fundant. ſed intingāt. ſicqꝫ afficiāt vt ꝑficiāt. Studia ꝓo hec. etſi l'ris aliqñ adiuuanṫ: ⁊ vtanṫ: nō tñ lit teratoꝛia ſunt: non cauillātia. non diſputantia: nō garrula: ſꝫ ſpūalia: pacifica: hūilia: humilibꝰ ꝯſentien tia. Que etſi foꝛis exerceanṫ: intꝰ po tius aguntṫ in ſpū mētis. vbi reno uaṫ hō de die in diē: induēs nouū hominē: qui ƀꝫ deū creatꝰ ē in ſan ctitate. ⁊ iuſtitia. ⁊ veritate. Jbi. n. ſit animus: ibi ſit intellectus bonꝰ oībus facientibus eū. cū ƀm regu lā ab apoſtolo datā. in oībus. exhi bemus nos ſicut dei miniſtros in mul. pati. in tribu. in neceſſ. ī angu. in labo. in vigi. in carce. celle. in ie iu. in caſt. in ſan. in longa. in ſua. in ſpi. ſanc. in charita. non ſic in ver. veri. in vir. de per ar. iuſ. a dex. ⁊ a ſin. per gloꝛiam ⁊ igno. per infam. ⁊ bo. fa. vt. ſedu. ⁊ ver. ſicut q igno. ⁊ cogni. quaſi moꝛien. ⁊ ecce viui. vt caſtig. ⁊ non moꝛti. quaſi triſti. ſe. a. gau. ſi egen. multos autem lo cuple. tanq̄ꝫ nihil. ha. ⁊ om. poſſi. in laboꝛe: ⁊ erum. in fame. ⁊ ſi. in fri. ⁊

nudi. Hec ꝛ huiuſmodi ſūt ſtudia ſancta: exercitia apoſtolica: in quibus diſcutit ſe animus: ꝛ inuenit. ꝛ emendat mundans ſe ab omni inquinamento carnis: ac ſpūs perficiens ſanctificationē in dei timore. Studia hec ſilentiū amāt: quietem deſiderāt cordis ī labore corporis. paupertatē ſpūs: ꝛ pacē ī exterioribus pſſuris: bonā ꝯſcientiā in omni puritate ꝛ cordis ꝛ corporis. Hec faciūt animum: q ea habet. Uana vero illa nugigerula verboſa: cōtētioſa: curioſa. ambitioſa: etiā ſctm̄ animū. vel iā pfectū diſſipāt ꝛ corrūpunt. Hec ſtudia nō tā ſcrutanť virtutū flores. ꝙ radices: ñ vt luceāt: ſed vt ſint: nō vt ſcianť ſed vt habeanť. Uitiorū vero pluſ in ſemetipſis metuūt appetitū: ꝙ ab alijs impetū: plus cōtagium: ꝙ malitiā. Sicut. n. aliqñ magno labore: ꝛ ſtudio pſeuerante virtutes trahunť in affectū: ꝛ mētem bonā. ſic vitia leuiſſima remiſſioriſ licētie oportunitate trāſeūt in cōſperſionē: ꝛ q̄ſi naturalia efficiunť. Sed nullū vitiū naturale ē: omnis vero virtus homini naturalis ē. Cōſuetudo tñ vel volūtatiſ corrupte: vel molite negligētie plurima ſepe vitia q̄ſi nālia in neglecta ꝯſciā efficere ſolet. Cōſuetudo ꝗppe: ſicut phi dicere ſolēt: ē altera nā. Oīs tñ malus aīus pri⁹ ꝙ indureſcat molliri pōt malitia ei⁹. ſed poſtꝙ indurauerit deſpandus ē. Hec. n. ē maledictio ade. vt in terra laboris nr̄i. ꝛ in agro cordis: vel corpis nr̄i noxia. vel inutilia gratuito paſſi ꝫ vbi ꝙ pueniāt. Utilia vero vel neceſſaria ꝛ ſalubria cū labore. Uirtus tñ qm̄ nature res ē: cū venit ī aluꝫ aliqñ nō venit ſine labore: ſꝫ venit in locū ſuū. ꝛ ſedet fidelit: ꝛ bñ cū ea nature ꝯuenit. Cū nullū pmiuꝫ poti⁹ ſit ei. ꝙ in deo ꝯſciā ſui. Uitiū vero: cū nihil aliud eē credať: ꝙ priuatio virtutis: tñ vaſtitas ei⁹ ꝛ enormitas tanta nō nunꝙ quaſi ſentiť. vt obruat. ꝛ opprimat: feditas tāta. vt inquinet. ꝛ inficiat: ad heſio tā ptinax ꝯſuetudinis. vt vix a ſe eā excutiat natura. Oīs. n. vitij fruſtra ſiccať riuus: ſi fons non fuerit obturat⁹. verbi gr̄a: Remiſſa volūtas facit mētis leuitatē: ex q̄ pdeūt inſtabilitas mētis. incōſtātia moꝝ. vana letitia ſepe vſqꝫ ad laſciuiā carnis. vana triſtitia nōnunꝙ vſqꝫ ad egritudineꝫ corporis. ꝛ multa alia in negligētia vel tranſgreſſione ppoſiti ex leuitatis vitō venictia. Sic etiā ſupba ex vſu voluntas in magna ſepe cordis iopia tumentē efficit animū: Uñ procedunt vanagloria: fidutia ſui. negligentia dei: iactantia. inobedientia. contemptus: preſumptio. ꝛ cetere animi peſtes. que fluere ſolent ex tumore. ꝛ vſu ſuperbie. Et in hunc modū omnia genera vitiorum ex aliquo male voluntatis affectu: vel male conſuetudinis vſu ſuam ſingula ducunt matricē originem. que quanto diutius menti inolita eſt: tanto fortius heret. ꝛ fortioribus remedijs eget. ꝛ curam requirit diligentiorem. Huiuſmodi enim peſtes vitiorum vſqꝫ in

vltimam ſolitudinem ſolitariū per ſequunť. Et ſicut bene cōcreta virtus. ⁊ fideliter animo inſidens poſſeſſorem ſuū in nulla deſerit multitudine. ſic vitiū conſuetudinis poſſeſſorem ſuum liberū eſſe nō patiť in qualibet ſolitudine. Nā niſi per tinaci ſtudio. ⁊ prudēti opa expurgata fuerit conſuetudo. leniri pōt. vinci vix pōt. Et quomōcūqȝ ſe cōponat animus. ⁊ in quāuis ſolitudine habitet. ſecretū. vel ſilētiū cordis eſſe non patiť. cui quo maiorē contigerit ineſſe vſum ꝯſuetudinis ⁊ volūtatis. eo nequior. ⁊ rebellior in eo inuenitur nō tam malitia ſpirituali ꝗ̄ q̄ſi manibus expellenda multiplex q̄dam collectio. ⁊ dura corpulentia neceſſitatis. Sȝ redeamus ad laudē virtutiſ. Quid ē virtus? Filia rōnis eſt. ſed magis gr̄e. Uis. n. quedā eſt ex natura. Ut autem virtus ſit. hȝ ex gr̄a. Uis eſt ex iuditio approbantis rōnis. Uirt⁹ autem ex appetitu illuminate volūtatis. Uirtus enim eſt voluntatius in bonū aſſenſus. virtus eſt eq̄litas quedā vite ꝑ oīa ꝯgruēs rōni. Uirtus eſt ad iudicium ratiōis vſus libere volūtatis. Uirtus eſt q̄dam humilitas. Uirtus ē q̄dā patiētia: Uirtutes ſūt obediētia. prudētia. tēperantia. fortitudo. iuſtitia ⁊ alie ꝗ̄ plures. in q̄bus ſingulis n̄ eſt aliud virtus' ꝗ̄ ſicut dictū ē. ad iudiciū rōnis vſus libere voluntatis. Bona. n. voluntas origo eſt in animo omnium bonorum. ⁊ omnium mater virtutum. Sic econuerſo. mala voluntas omnium malorum. ⁊ vitiorum. Jō cuſtos anime ſue valde ſollicitus eſſe dȝ circa cuſtodiam voluntatis ſue. vt prudenter intelligat. ⁊ diſcernat. quid ꝑ totum velit. vel volendum ſibi ſit. ſicut eſt amor dei. quid ꝓpter illud. ſicut amor proximi. Ut enim in illo tuta ſit oīs indiſcretio. in hoc ſemper ſm̄ obediētie regulas cauta. ⁊ prudens debet eſſe dilectio. In dilectione quippe dei non alia rō. nō alia diſcretio eſt. niſi vt ſicut ille cū dilexiſſet ſuos. in fineȝ dilexit illos. ſic. ſi fieri poteſt. in infinitum diligamus eū nos: ſicut beatus vir. qui ꝑ mandatis eius cupit nimis. Sȝ cū nullum finem. vel terminum habere debeat deuotio amantis. tamen termios ſuos. ⁊ fines. ⁊ regulas habere dȝ actio operantis. Ubi ne erret nimia aliq̄n voluntas. neceſſe ē ſemp. ꝙ adſit mediante obediētia cuſtodiens veritas. Nihil. n. in boni hoīs in deum proficientis taȝ ſibi cōuenit. ꝗ̄ voluntas. ⁊ veritas. Hec duo ſunt. que ſicut dicit dn̄s. ſi conſenſerint in vnum. q̄dcunqȝ petierint. fiet eis a patre meo. Si duo hec in vnū ꝑfecte conſenſerint. omnem in ſe ꝯtinēt virtutum plenitudinem. ſine vitio intercurrente. omnia poſſunt in hoīe etiā languente. oīa hn̄t. ⁊ poſſidēt in hoīe nihil hn̄te. dant mutuant. ꝯferūt. ꝓſunt in homine ſecū quieſcēte. Gloria. ⁊ diuitie in ꝯſcīa ſancti viri illi⁹ ex fructibus bone volūtatis. Foris vero nō ex vno latere. ſicut ſcutū huius mūdi ſȝ vndiqȝ eū circūdat ſcutuȝ veritatis dei. hyllarē. n. eū ⁊ iocun-

dum int⁹ ſemp̱ efficit bona volun tas.in exteriori vero actiōe ſeriū. ꝛ grauē.tutū.ac ſecurū reddit ꝟitaſ. Jōq; ſupgreſſus humana hō ille ſemp̱ inſereno eſt. ſicut de aere illo hoīes ferūt.qui ſuper globum luē eſt. Voluntaſ naturalis quidā ani mi appetitus eſt.alius in deū.ꝛ cir ca interiora ſua.Alius circa corp⁹ ꝛ exteriora.ꝛ corporalia. Hec cum ſurſum tendit ſicut ignis ad locum ſuū.hoc eſt cum ſotiaꝛ veritati. et moueꝛ ad altiora.amor ē.Cū vero ꝓmouetur.ꝛ lactatur a gratia.dile ctio ē.Cū apprehēdit.cū tenet.cu; fruiꝛ.charitas eſt.vnitas ſpūs eſt. deus ē.deus.n.charitas ē. Jn his aūt cum cōſummauerit hō.tūc in cipit.qꝛ nulla hoꝝ in hac vita ple na perfectio ē.Cum vero declinat in ea.q̄ carnis ſunt. cōcupiſcentia carnis ē.Cū incurioſitatē ſeculi.cō cupiſcētia oculoꝝ. Cū in ambitōe; glorie.vel honoris ſupbia vite eſt. Quamdiu tū huiuſmodi vtilitati. ſeu neceſſitati nature ſuit. natura eſt.vel appetitus ei⁹.cū in ſupflua ſe exponit.vel noxia vitiū nature ē vel ſui ipſius. Quoꝝ primo appeti tu.vel acceſſu de temetipō tibi hoc capere licet argumentum. Cum in eis.q̄ ad corpus ſpectant. in rebus neceſſarijs.voluntas p̄mo appeti tui finē facit.naturalis aī appetit⁹ ē. Cū ꝟo in appetēdo ſemp̱ ad al tiora ꝓgrediꝛ.ipm̄ ſe prodit.qꝛ ia; nō tam volūtas:q̄ꝫ vitiū volūtatiſ eſt.Auaritia.vel cupiditas.vel ali quid hmōi. Voluntati.n.in huiuſ modi cito ſatis ē.vitijs vero ei⁹ nū q̄ꝫ ſatis eſt. Hec in ſpūalib⁹.ꝛ I eiſ. q̄ ad deū ſunt.cū vult.qđ pōt.lau dāda eſt.cū vult qđ nō pōt.ꝛ pluſ q̄ꝫ pōt regenda ē.cū nō vult quod pōt excitanda.ꝛ ꝓuocāda ē.Sepe enim ſi nō frenaꝛ.impetum facit.ꝛ agiꝛ in p̄cepſ.ſepe.ſi nō excitaꝛ. dor mit.ꝛ tardat.ꝛ obliuiſciꝛ. quo ten dat.ꝛ facile declinat q̄ſi a latere in obligationes oblate delectatiōis. Jōq;.ſicut in corpore ēt ſolet fieri. melius.n.corpus hominis ab alio vī q̄ꝫ ſeipſum videat.in hmōi. nos ſepe melius videt alien⁹ oculus.q̄ꝫ nr̄.ꝛ alius. q non ē pariꝛ inferuore eiuſdē volūtatis. Rectior ſepe iu dex ē actionis.qꝛ ſepe vel negligen tia.vel p̄uato amore nr̄i erram⁹ in nobis.Bona ergo cuſtos volunta tis eſt obediētia.ſiue impꝫ illa ſit. ſiue conſilij.ſiue ſubiectiōis. ſiue ſo lius charitatis.Puri⁹.n. ac dulci⁹ ſepe ſm̄ apoſtolū petꝝ ad pares. ſeu ēt ad minores ſuoſ filij.obediē tie caſtificāt corda ſua in obedien tia charitatis.q̄ꝫ ad maiores ſubi gant p obediētiā neceſſitatis. Jn illa.n.ſola vel p̄cipit. vel cōſulit. et obedit charitas.hic aūt penam ti met.vel minaꝛ impioſa neceſſitas. Et in illa obedienti ſepe debeꝛ ma ior gloria.Jn iſta vero inobediēti maior ſemp̱ intētatur pena. Ergo in homine ſurſum hn̄te ꝓpter exte riora ſua regēda.moderanda.com ponenda palam omnibus eſt. quā tu; neceſſaria ſit volūtati cuſtodia ſua ampli⁹ aute; propter interiora ſua.animo nāq; ſepe ſeip̄;. vel deū cogitāti ipſa volūtas in omni cog

tatione princeps eſt: ⁊ neceſſario principiū volūtatis ſequit̄ omnis tenor cogitatiōis. Tria.n.ſūt que cogitationē faciunt.ſ.volūtas:memoria:⁊ intellectus volūtas cogit memoriā:vt proferat materiā memoria aūt cogit intellectum ad formandū:qđ ꝓfert:adhibens intellectum memorie:vt inde formetur intellectui vero aciē cogitantis:vt inde cogitetur. Que qꝛ in vnuꝫ cogit volūtas ⁊ facili quodam nutu copulat:a cogendo cogitatio nom̄ accepiſſe videtur. Hinc fiunt cogitationes oēs alie bone:⁊ ſancte dirigentes deo:alie male:⁊ perverſe que ſeparāt a deo. Alie ocioſe: et vane:a quib⁹ aufert ſe deus. Hic enī dī ꝙ pverſe cogitatiōes ſepāt a deo:⁊ qꝛ ſpūs ſanctus aufert ſe a cogitatōibus:q̄ ſūt ſine intellectu. In qbus verbis aduertendum eſt quia ī omni intellectu cogitari nullatenus pōt:⁊ nulla oīno cogitatō ſine nō omni intellectu eſt. Sꝫ ali⁹ eſt intellectus ex vi nālis rationis ali⁹ ex ꝟtute mētis rōnalis. Intellectus quidē idē ipſe eſt qui quocunqꝫ ſeu in bonum:ſeu in malum applicitus fuerit naturaliter viget. Sed alius inuenitur ſibi relictus: alius a gratia illuminatus. Ille ſeculi rebus ⁊ ſerijs:⁊ nugatorijs ſe non negat. Hic autē nō niſi dignis rebus ⁊ ſimilibus ſibi ſeipſuꝫ accomodat. Ille ſepe operat̄: ſicut ſibi relictus:⁊ vitio infectus ex vi rationis:⁊ vicio corrupte voluntatis: texens perverſas cogitatiōes.quibus ſemetipſum.qui cogitat. ſpōte ſeparat a deo. Hic aūt ſemp:ſicut illuminatus ⁊ ꝟtuti affect⁹: opat̄ pietatē:que cogitatē ꝯiungit deo. Que vero ſcđo loco ponūtur cogitationes ſine ītellectu: ipſe ſunt vane:ille ⁊ ocioſe neutro intellectui ꝑ cogitātis intētionē ſe applicantes non repente pimētes:ſed ſenſim ⁊ paulatim corrūpētes. occupantes tps.neceſſaria īpediētes.⁊ aium īficientes:nō tam cogitatiōes. q̄ ex veris.⁊ imaginarijs recordationibus ſimulacra q̄dā cogitationum: ſeu ipſe recordatiōes vltro ⁊ multipliciter de memoria ſcaturiētes. In qbus paſſio q̄dā volūtatis potius vī eſſe.q̄ actio:cū nulla ſit in eis cogitātis intētio:cū qđ ſponte ebullit de memoria.formandum ſe offert intellectui nō curāti. ⁊ quid agitur:vī potius agi in ſomno dormientis:q̄ in acie cogitantis. Ubi tñ etſi vidētur a ſe repellere ſpūm ſanctū nō eſt in voto cogitantis ſit tñ ex culpa negligētis:vt ſpūs ſanctus diſcipline merito auferat ſe a cogitationibus indiſciplinat̄. Que q̄uis fiant ꝑ vim q̄dā ocultā rationis.nō tñ fiunt ex rōne:⁊ trahit̄ ī eas intellectus.cū nullus ſit in eis intelligentis aſſenſus. Ubi vero đ rebus ſerijs ſerio bñ cogitat̄. volūtas libero arbitrio đ memoria euocat.quodcūqꝫ op⁹ hꝫ.⁊ intellectū formantē memorie abhibet.formatūqꝫ.qcqd illud ē intellectus adhibet aciei cogitātis. ⁊ ſic peragitur negociū cogitationis. Cū vero de his.que de celo.vel ad deū ſūt cogitat̄.⁊ volūtas eo ꝓficit.vt amor

ſiat ɔtinuo p viá amoris infundit ſe ſpiritus ſanctus ſpiritus vite. ⁊ oĩa viuificat adiuuãs ſeu in oẽone ſeu immeditatione. ſeu in tractatu infirmitatẽ cogitãtis. Et continuo memoria efficit̃ ſapiẽtia. cũ ſuauit ei ſapiũt bõa dei. ⁊ ꝙ ex eis cogitãdũ eſt ⁊ formandũ in affectu adhibet intellectui. Intellectus ꝟo cotantis efficit̃ ɔtẽplatio amantis ⁊ formãs illud ĩ quaſdã ſpũalis vel diuine ſuauitatis experientias. afficit ex eis aciẽ cogitãtis. illa ꝟo efficitur gaudiũ fruẽtis. Et tũc ð deo bñ cogitat̃ ƀƺ humanũ modũ. ſi tñ cogitatio dicẽda ẽ. vbi nil cogitat ſed tantũmõ in memoriã abũdantie ſuauitatꝭ dei exultat̃: iubilat̃. et vere ſentit̃ de deo in bonitate ab eo. q in ſimplicitate cordis q̃ſiuit illũ. Sƺ mod⁹ hic cogitãdi de deo ñ eſt in arbitrio cogitãtis. ſed in grã dãtis. ſ. cũ ſpũs ſanct⁹. q vbi vult ſpirat qũo vult. ⁊ qbus vult ĩ hoc aſpirat. Sƺ hoĩs eſt iugit̃ ꝑparare cor volũtatẽ expediẽdo ab affectionibus alienis rõnem. vel intellectũ a ſollicitudinibus. memoriam ab ocioſis. ⁊ negocioſis nõnunꝗ̃ a neceſſarijs occupationib⁹. vt ĩ die bona dñi. ⁊ in hora bñplaciti eius cũ audierit vocẽ ſpũs ſpirãtis ea q̃ cogitationẽ faciũt. ɔtinuo libere ɔcurrãt ſibi. ⁊ coopent̃ in bonũ. et q̃ſi ſymbolũ faciant in gaudiũ cogitantis. voluntas exhibẽdo ĩ gaudiũ dñi purã affectionẽ. memoria materiã fidelẽ. intellectus expiẽtie ſuauitatẽ. Sic ğ volũtas neglecta facit cogitatões ocioſas. ⁊ ĩdignaſ deo. corrupta peruerſas qua ſepa rãt a deo recta neceſſarias ad vſuƺ vite huius. pia efficaces ad fructũ ſpiritus ⁊ ad fruendum deo. Fructus autem ſpiritus ſunt. ſicut apoſtolus dicit. Charitas. gaudiũ. pax patientia lõ. boni benig. manſue. fid. mod. conti. caſti. Et in omni genere cogitatiõis omnia quecunqƺ cogitãti occurrũt. ɔformat̃ intẽtioni volũtatis agẽte in eis miſericordia. ⁊ iudicio dei. vt iuſtus iuſtificetur adhuc. ⁊ qui in ſordibus ẽ. ſordeſcat adhuc. Ideo homini deum volenti. vel amãti ſuus ſemꝑ ɔſulẽdus eſt. aĩus. examinãda ɔſciẽtia qd ſit qð in totũ vult. ⁊ ꝑpter qð vult. quicquid aliud vult ſpũs. vel odit. qcquid ɔtra illũ caro ɔcupiſcit. Incidẽtes. n. q̃ſi extrinſecus. et decidẽtes cogitatiões. ⁊ ꝑteruolãtes volũtates qbus mõ vult. mõ ñ vult nequaꝗ̃ vicia volũtatis. ſed penit⁹ inter ocioſas deputãde ſũt cogitatões. Nã ⁊ ſi aliqñ ſiũt vſqƺ ad delectationẽ animi. cito tñ ĩde ſe excutit anim⁹ cõpoſui. Qð aũt in totũ vult. Primo ɔſiderãduƺ ẽ. qd illud ſit. ꝙ ſic velit. deinde q̃ƺtũ velit. ⁊ qũo velit. ſi quod in totum vult deus ẽ. diſcutiẽdũ eſt ei. q̃ƺtuƺ velit. ⁊ qũo velit. ⁊ viꝛ vſqƺ in ɔtẽptũ ſuiipſi⁹. oĩumqƺ q̃ ſũt. vel eſſe pñt. Et hoc nõ tm̃ ex rõnis iudicio ſƺ ẽt ex affectu mentꝭ. vt iã volũtas pluſꝗ̃ volũtas ſit vt amor ſit. dilectõ ſit. vt ſit charitaſ. ſit vnitas ſpſ ſic. n. diligẽd⁹ ẽ de⁹. magna. n. volũtas ad deũ amor ẽ. dilectõ ẽ. adheſio ẽ ſiue ɔiũctõ. caritas fruitõ. vni

tas vero ſpiritus cum deo homini ſurſuʒ coꝛ habēti ꝓficiēti ī deū voluntatis eſt pfectio.cū iam non ſolūmodo vult qd deus vult.ſed ſic eſt non tantum affectus.ſed in affectu ꝑfectus.vt nō poſſit velle niſi qd deus vult. Velle autem . qd vult deus.hoc iam ſimilem deo eē eſt nō poſſe velle.niſi qd deus vult hoc eſt iā eſſe.qd deus eſt cui velle ⁊ eſſe idipſum eſt.vnde bene dicit̃. ꝙ tunc videbimus eum.ſicuti eſt. cum ſimiles ei erimus. hoc eſt erimus qd ille. Quib⁹.n.poteſtas data eſt.filios dei fieri.data eſt poteſtas.non quidē vt ſint deus.ſed tamen ſint ꝙ deus eſt ſint ſancti futuri plene beati.ꝙ deus eſt. Nec aliunde hic ſancti.nec ibi futuri beati ꝗ̄ ex deo.qui eoꝝ ⁊ ſanctitas.et beatitudo eſt. Et hec hominis eſt perfectio ſimilitudo dei. Perfectū aūt nolle eſſe.dlinquere eſt ⁊ ideo huic pfectiōi nutriēda ē ſemꝑ volūtas.amoꝛ ꝑparādus.volūtas cohibēda.ne in aliena diſſipet̃.amoꝛ ꝓuād⁹ ne ingnet̃. Propter hoc.n. ſolum creati ſumus.⁊ viuimus. vt deo ſimiles ſimus.cum ad dei imaginem creati ſumus. Eſt autēʒ dei ſimilitudo quedā.quā nemo amittit viuens.niſi cum vita exuit̃.quā omni homini in teſtimoniū amiſſe melioꝛis.⁊ dignioꝛis ſimilitudinis creatoꝛ olum hominū reliqt.quaʒ habet ⁊ volens.⁊ nolens.⁊ qui eā cogitare poteſt. Et quis tā hebes eſt vt eam cogitare nō poſſit.ſ.ꝙ ſicut vbiqʒ eſt viuens deus.⁊ vbiqʒ totus eſt in creatura ſita.ſic ⁊ ī coꝛpoꝛe ſuo omnis viuens anima.⁊ ſicut ſemper ſibi indiſſimilis deus īdiſſimiliter diſſimilia in creatura operatur.ſic anima hominis ꝗ̄uiſ totum coꝛpus viuificans indiſſimili vita.in ſenſibus tn̄ coꝛpoꝛis.⁊ in cogitationibus coꝛdis indiſſimilit̃ operatur aſſidue diſſimilia. Hec ſimilitudo dei in homine.ꝗ̄tum ad meritū eius nullius apud deum ē momenti.cū nature non voluntatis ſit.vel laboris. Sed eſt alia magis deo ꝓpinqua inquantū volūtaria.que in virtutibus conſiſtit ī qua animus virtuꝰ magnitudineʒ ꝯtemplat̃ magnitudine ſūmi boni qd imittari geſtit.⁊ pſeuerantie in bono ꝯſtantia eternitatis eius incōmutabilitatē.ſuper hanc autem alia eſt adhuc ſimilitudo dei hec ē de qua iam aliquāta dicta ſunt in tn̄ ꝓpꝛie pꝛopꝛia.vt nō iam ſimilitudo.ſed vnitas ſpūs nominet̃.cū ſit homo cum deo vnus ſpirit⁹.nō tn̄ vnitate volendi.ſed expꝛeſſioꝛe quadā vnitate virtutis. ſicut iā dictum eſt.aliud velle nō valēti. Dicitur aūt hec vnitas ſpiritus non tn̄.quia efficit eā.vel afficit ei ſpirituʒ hominis ſpūs ſanctus.ſed qꝛ ipſa ipſe eſt ſpiritus ſanctus.deus charitas.cum.qui eſt amoꝛ patris ⁊ filij.⁊ vnitas.⁊ ſuauitas.⁊ bonū ⁊ oſculum.⁊ amplexus . ⁊ quicqd cōmune pōt eſſe amboꝝ in ſūma illa vnitate veritatis.⁊ ꝟitate vnitatis.hoc idem homini ſuo modo ſit ad deum.ꝙ cū ſubſtantiali vnitate filio eſt ad patrem.vel pr̄i ad filium.cū in amplexu.⁊ oſculo pr̄is

⁊ filij mediaꝫ quodāmodo ſe inue nit beata ꝯſciētia: cū modo ineffa bili: īcogitabiliꝙ fieri meretur hō dei nō deus: ſed tamen: qđ eſt de⁹ homo ex gratia: qđ deus eſt ex na tura. vñ in cathalogo ſpūaliū exer citoꝝ apoſtolus prudenter interſe ruit ſpm̄ ſctm̄ dicēs. Jn caſtitate ī ſcia: in lōganimitate: ī ſuauitate: ī ſpiritu ſancto. in cha. nō ficta ī uer. veri. in virtute dei. Uide. n. quomō tanꝙ̄ omnia facientē ordinantē: ⁊ viuificantē in medio bonaꝝ virtu tū: ſicut cor in medio corporis con ſtituit ſpiritū ſanctū. Jpſe eſt eniꝫ oīpotēs artifex creās hoīs ad deū bonā volūtatē dei: ad homineꝫ fa ciens ꝓpitiationē: formans affecti onem: dans virtutē: iuuans opera tionem: agens oīa fortiter: ⁊ diſpo nens ſuauiter. Jpſe viuificat ſpūm hominis: ⁊ ꝯtinet in vnū: ſicut ille viuificat: ⁊ in vnū ꝯtinet corp⁹ ſuū. Homines doceāt deū querere: an geli adorare: ſolus ipſe eſt: qui do cet inuenire: habere: ⁊ frui. Jpſe. n. eſt ⁊ ſolicitudo bene querentis: et pietas in ſpiritu: ⁊ veritate adorā tis: ⁊ ſapientia inueniētis. ⁊ amor habentis: ⁊ gaudiū fruentis. Quic quid tñ de viſione: ⁊ cognitione đi hic fidelibus imptit̄: ſpeculū eſt: et enigma: tm̄ diſtans a futura viſiōe ⁊ cognitione: q̄tū a veritate diſtat fides: vel tp̄s ab eternitate: niſi cuꝫ aliquādo fit: qđ de eo in libro iob legit̄. Qui abſcondit lucem in ma nibus. ⁊ precipit ei: vt rurſum oria tur: ⁊ ānunciat de ea dilecto ſuo: ꝙ poſſeſſio eius ſit: ⁊ ad eam poſſit peruenire. Electo. n. ⁊ dilecto dei aliquādo viciſſim lumē qđdā vul tus dei oſtendit̄: ſicut lumē clauſū in manibus patet: ⁊ latet ad arbi triū tenentis: vt per hoc ꝙ quaſi ī tranſcurſu vel in puncto permittit̄ videri: inardeſcat animus ad ple nam poſſeſſionē luminis eterni: et hereditatē plene viſionis dei. Cui vt īnoteſcat aliquatenus id: qđ ei deeſt: nōnunꝙ̄ quaſi ꝑtrāſiēs gra tia perſtringit ſenſum amantis: et eripit ipſum ſibi: ⁊ rapit in diē quie tis a tumultu reꝝ ad gaudia cele ſtia. Et pro modulo ſuo ad momē tum ad punctū idipſum oſtendēs ei ad videndū ſicuti eſt interim ēt ⁊ ipſum efficit in idipſuꝫ: vt ſit ſuo modo ſicuti illud eſt. Ubi cū didi cerit: quid interſit inter mūdum. et īmundū redditur ſibi: ⁊ remittitur ad mundandū cor ad viſionē: ad aptādū aīuꝫ ad ſimilitudinē: vt ſi aliqñ rurſum admittat̄. ſit purior adhuc ad videndū: ⁊ ſtabilior ad fruendū. Nuſꝙ̄. n. ſe melius depre hendit modus humane perfectio nis: q̄ in lumine vultus dei in ſpe culo diuine viſiōis. Ubi in die qui eſt plus ⁊ plus vidēs: qđ ſibi deeſt emēdat in dies ſimilitudine: quic quid deliqt diſſimilitudine: ſimili tudine ei appropinquās: a quo lō ge factus eſt per diſſimilitudinem. Et ſic expreſſione viſionē expſſior ſemp ſimilitudo cōmittat̄. Jmpoſ ſibile quippe eſt videri ſūmum bo num: ⁊ nō amari necnō tm̄ amari: q̄tum datū fuerit videri quouſqꝫ amor ꝑficiat ī aliquā ſimilitudinē

amoꝛis illius:qui deum ſimilem fe-
cit.homini ꝑ humiliationē huma-
ne conditionis:vt hominē ſimilem
deo conſtituat per gloꝛificationem
diuine participationis. Et tūc dul
ce eſt hōi cohumiliari ſūme maie-
ſtati:cōpauperari filio dei:diuine ſa-
pientie ꝯfoꝛmari:hoc ſentiēti in ſe-
ipſo: qd ꝛ in xp̄o ieſu dn̄o nr̄o. Hic
enim eſt ſapientia:amor cū timoꝛe
exultatio cū tremoꝛe:cū cogitatur
ꝛ intelligitur deus humiliat⁹ vſqꝫ
ad moꝛtē:moꝛtē aūt crucis vt ho-
mines exaltet uſqꝫ ad ſimilitudinē
diuinitatis. Hinc emanat fluminiſ
impetus letificans ciuitatē dei me
moꝛia abundantie ſuauitatis eius
in intelligendis:ꝛ cogitandis circa
nos bonis eius. In quo cū ad de-
um amandū facile homines addu
cant potentia eius:virtus eius glo
ria:maieſtas: bonitas : beatitudo
ad penſanda:ꝛ contēplanda eius
amabilia per ſeipſa in affectu con-
templātis elucentia:hoc potiſſimū
amātē rapit in amabilē:ꝙ ipſe in
ſemetipſo eſt:qcqd in eo amabile
eſt:qui eſt:totū:qd eſt ſi tn̄ totū eſt
vbi pars non eſt:cui bono amoꝛe
ipſius boni:ſic ſe intendit pius af-
fectus:ut nō ſe inde reuocet:donec
vnum:vel vnus cū eo ſpiritus fue-
rit effectus. Qd cū in eo fuerit per
fectū:iā ſolo moꝛtalitatis hui⁹ ve
lo diuidit̄:ac differt̄ a ſanctis ſan-
ctoꝛum a ſumma illa beatitudine
ſupceleſti. Quia tn̄ eſt ī fide:ꝛ ſpe
eius:quē amat:fruitur in ꝯſcientia
iā qd ſuper eſt vite huius tollera-
bili ꝑſtolat̄ paciētia. Et hec ē deſti
natio ſolitarii:certaminis brauiū:
hic finis.hoc p̄miū:hec reqes labo
rū:ꝯſolatio doloꝝ. Et ipa ē ꝑfectio
ꝛ ꝟa hoīſ ſapia oēs ī ſe amplectēſ
ꝛ ꝯtinēs ꝟtutes.nō aliunde colle-
ctas.ſꝫ nāliter inſitas ſibi ad ſimili
tudinē illā dei:qua eſt ipē:quicqd
eſt:cum ſicut deus eſt id: qd eſt:ſic
circa bonū virtutis habitus bone
voluntatis in bonā mentē ſic cōſo
lidatus ꝛ affectus eſt:vt ex arden-
tiſſima boni incōmutabilis adheſi
one nullatenus videat̄ poſſe muta
ri ab eo:qd eſt vel qui eſt. Cum.n.
ſit circa hoīes dei aſſūptio illa dn̄i
ꝛ ſancti iſrael regis noſtri ſapiens
ꝛ pius animus ꝑ illuminantē:ꝛ ad
iuuantē grām in ꝯtemplatione ſū
mi boni ſpeculat̄ etiā regulans in-
cōmutabilis veritatis:q̄ntū ad eaſ
pertingere meret̄ intellectu amo-
ris:ꝛ exinde foꝛmat ſibi modū con
uerſationis cuiuſdā celeſtis ꝛ for-
mā ſanctitatis. Speculat̄ enim ſū
maꝫ veritatē:ꝛ que ex ea vera ſūt:
ſūmū bonū:ꝛ que ex eo bōa ſunt:
ſūmam eſſentiam:ꝛ que ex ea ſunt
illi veritati:illi charitati:illi eterni-
tati ſe confoꝛmans:in iſtis ſe oꝛdi-
nans:illis nō ſup volitās iudican
do ſed ſuſpiciens deſiderando vel
inherens amādo:iſta ſuſpiciens:ꝛ
eis ſe coaptans:ꝛ confoꝛmans nō
ſine diſcretionis iudicio : non ſine
examine ratiocinationis: ꝛ iudicio
rōnis. Ex quo ꝯcipiunt̄ : ꝛ oꝛiūtur
virtutes ſancte ꝛ imago dei refoꝛ-
mat̄ in homine:ꝛ vita illa oꝛdinat̄
dei:a qua hoīes quoſdā alienatos
ꝯquerit̄ eſſe apoſtolus : ꝛ colligit̄
robur virtutis ꝛ duo illa : in q̄bus
ꝯtemplatiue vite ꝑfectio cōſtat:ꝛ

actiue: de qb⁹ iuxta ātiquos illos interp̄tes legit̄ in iob. Ecce pietas ē ſapīa: abſtinere ꝟo a malo ſcia ē ſapīa. n. pietas ē: hoc ē cult⁹ dei: amoꝛ quo eū vidē deſideram⁹. ⁊ videteſ ī ſpeculo: ⁊ in enigmate credim⁹. ⁊ ſperam⁹. ⁊ ī hoc ꝓficim⁹ vt eū videam⁹ ī māifeſtatōe. Abſtinē ꝟo a malis ſcia tp̄aliū ē: ī qb⁹ nos ſum⁹ ī qb⁹ ī tm̄ abſtinem⁹ a malis inq̄ꝫtū ad bona ſtudem⁹. Ad hāc ſcientiā: ⁊ ad hanc abſtinentiā ſpectare inueniūtur p̄imo oīum virtutū exercicia: deinde oīum artiuꝫ vite huius: in qua verſamur. diſciplina. Quorum alterū. i. ſtudiū virtutū reſpicere potius vī ad ſup̄iora. quaſi ſup̄ioꝛis ſapientie p̄eterē tia virtutē. ⁊ redolentia ſuauitatē Alterū quoqꝫ circa coꝛpalia fit exercitia ⁊ niſi fidei religione religet̄. defluit in inferioꝛū vanitatē. In q bus cū ꝯſcientia fit res ſiue ratiōe ſiue ſenſibus coꝛpis compꝛehenſa. ⁊ memoꝛie cōmendata. ſi bene res ꝑpendit̄. id p̄oprie. qđ app̄rehendimus ſenſib⁹ oīno ſcīe deputandū eſt. Qđ vero p̄ ſemetip̄aꝫ rō in huiuſmodi app̄hendit. hoc iam eſt in quo ſe ſibi ſcīa. atqꝫ ſapientia cōterminant. qcqd. n. aliunde diſcit̄. vel dicet̄. ſ. p̄ ſenſus coꝛpis. q̄ſi alienū: ⁊ aduētitiū menti ingerit̄. Qđ ꝟo ſpōte venit in mētē ſeu ex ipſa vi rōnis: ſiue in cōmutabiliū legū incōmutabilis veritatis nāli intelligentia. ex q̄ ēt in pīiſſimi hoīes n̄ nunq̄ꝫ rectiſſime iudicare inueniūtur. Hoc ſic ipſi ineſt rōni. vt hoc ip̄m rōni. ip̄a rō ſit. nec tñ cōmēdatio ei p̄ doctrinā aliqñ. vt ſcientia ſit q̄ꝫ vt alio ꝯmonēte vel ip̄ſa cōmemorāte. hoc ipꝫ ſibi ineſſe naturaliter intellect⁹ ei ſit ī quo hoc potiſſimū eſt. cū qđ notū eſt dei. deo naturaliter reuelāte manifeſtuꝫ ſit homini ēt īpio. Deinde affect⁹ virtutū naturalis. de quo licuit dicere ethnicū poetā oderunt peccare boni virtutis amoꝛe. deinde p̄ ingſitionē rōcinationū q̄libet diſcretō rōnabiliū. Infima ꝟo ps eſt ſcie. ⁊ deoꝛſum vergēs. ſenſibilium aīalis experientia. q̄ ſit p̄ quinqꝫ ſenſus coꝛpoꝛis. p̄ ꝯcupiſcentiam carnis. ſiue oculorū. ſiue ſup̄bie hui⁹ vite. Cuꝫ rō ergo ſapiētie ꝯfoꝛmata. foꝛmat ſibi ꝯſcientiam. ⁊ oꝛdinat vitam in inferioꝛibus ſcientie aptat ſibi ꝟtutē. ⁊ ſufficentiā nature ī rōcinationibus ⁊ rationabilibus oꝛdinē vite. ī obtētu ꝟtutū foꝛmā ꝯſcīe. Sic qꝫ ab īferioꝛib⁹ ꝓmota. a ſup̄iorib⁹ adiuta p̄gēs ī id qđ rectū eſt. ⁊ iuditio rōnis. ⁊ aſſenſu volūtat̄. et mētis affectu. ⁊ op̄is effectu erūp̄e feſtinat ī libertatē ſp̄ūs. ⁊ vnitatē. vt ſicut iā ſepe dictū eſt. fidelis hō vn⁹ ſp̄ūs efficiat̄ cū deo. ⁊ ip̄a ē. đ qua paulo añ dixim⁹. vita dei. q̄ n̄ tā rōnis ē ꝓfectus q̄ꝫ in ſapīa p̄fectiōis affect⁹. Hec ē. n. q̄ ſapiūt ſapiētēs. q̄ ſapiēs ē. q fact⁹ ē vn⁹ ſp̄s cū deo. ⁊ ſp̄ūalis ē. Et hec ī hac vita hoīs p̄fectio ē. Iā. n. q hacten⁹ fuit ſolitari⁹. vel ſol⁹. efficit̄ vn⁹. ⁊ ſolitudo ei coꝛpis ꝟtit̄ in vnitatē mētis. Et iplet̄ ī eo. qđ dn̄s p̄ diſcipulis īclauſula oīs p̄fectōiſ oꝛauit dicēs. Pr̄ volo. vt ſic̄ ego. ⁊ tu vnū ſum⁹ ita ⁊ ip̄i nob vnū ſint. hec. n. vnitas hoīs cum deo. vel ſimilitu-

do ad deū:inq̄ʒtuꝫ appꝛopinquat
deo intm̄ inferius ſuū ꝯfoꝛmat ſibi
intimū ille:vt ſpūs:ꝛ anima et coꝛ
pus ſuo mō oꝛdinata:ſuis locis di
ſpoſita:ſuis meritis eſtimata : ſuis
etiā ꝓpꝛietatibus cogitent̃:vt inci
piat hō pfecte noſcere ſeipſuꝫ:et p
cognitionē ſui ꝓficiēdo aſcendere
ad cognoſcendū deū. Quo cū pꝛi
mū exurgere ꝛ aſpirare incipit ꝓfi
cientis affectus in cognitiōe hui⁹
ſimilitudinis plurimū cauendus ē
erroꝛ diſſimilitudinis. ſ. vt ſpūalib⁹
ſpūalia:ꝛ diuinis diuina ꝯpando
nō aliter ꝺ eis cogitet̃:q̄ʒ ꝙ res hꝫ.
Cogitās ergo aīus ſimilitudinē di
ꝛ ſui. Pꝛimo in hoc foꝛmet ꝛ aptet
cogitationē ſuā:vt nō fugiat ſꝫ coꝛ
p⁹ cogitare ſeipſ̄ꝫ:deū ꝟo nō ſolū ſ
ſꝫ coꝛp⁹ ſic localē:ſꝫ neqꝫ ſm ſpūm
ſicut mutabilē. Que.n. ſpūalia ſūt
tm̄ diuerſa ſunt a coꝛpoꝝ q̄litate:ꝛ
natura q̄ʒtuꝫ ab oī locali circūſcri
ptione remota. Que vero diuina
ſunt:tm̄ ſupeminēt oīa ꝛ coꝛpoꝛa
lia:ꝛ ſpūalia. q̄ʒtū ab omni loci:vel
tpis lege vel mutabilitatis ſuſpiti
one aliena in ſue incōmutabilitat̉
ꝛ eternitatis beatitudine incōmu
tabilia manēt:ꝛ eterna. In quib⁹
ſicut q̄ coꝛpalia ſunt diſcernit ani
mus p coꝛpoꝛis ſenſus:ſic que ſūt
rōnabilia. vel ſpiritualia diſcernet̃
nō pōt:niſi p ſemetipm̄. Que vero
ſunt dei:non niſi adeo q̄rat. vel ex
pectet intellectus:ꝛ qd de nonnul
lis. q̄ ad deū ſpectāt. fas eſt:ꝛ poſſi
bile homini rōnem habēti aliquā
do cogitare:ꝛ diſcernere ſic̄ de dul
cedine bonitatis eius de potentia
virtutis:ꝛ aliꝭ huiuſmodi ipꝫ vero
qꝺ eſt idipm̄ qꝺ eſt: cogitari oīno
nō pōt:niſi q̄ʒtū ad hoc ſenſu illu
minati amoꝛis attingi pōt. Credē
dus eſt tn̄ deus:ꝛ inq̄ʒtū ſpūs ſan
ctus adiuuerit cogitādus q̄dā vi
ta eterna viuens. ꝛ viuificās. imu
tabilis mutabilia oīa imutabiliter
faciens. intelligens. ꝛ creās omneꝫ
intellectū : ꝛ intelligentē ſapientia
faciēs oēꝫ ſapiētē:veritas fixa ſtās
indeclinabilis ex qua vera ſūt oīa
que vera ſunt. in qua ſunt eternali
ter rōnes rerū oīum eſſentiū tpalī
ter. Cuiqꝫ vita ipſa eſſentia eſt. ipa
natura. cui vita viuens ipſe ſibi eſt
que ē ipſa diuinitas. eternitas. ma
gnitudo:bonitas:ꝛ virtus in ſeipa
exiſtens. ꝛ ſubſiſtēs excedēs omnē
locū virtute nature in localis. eter
nitate ꝟo oē tps ꝙ rōne vel opi
nione ꝯpꝛehēdi pōt. que longe ve
rius eſt. ꝛ excellentius: q̄ʒ quolibet
ſentiendi genere ſentiat̃. Certi⁹ tn̄
ſenſu humilis. ꝛ illuminati amoꝛis
q̄ʒ quolibet cogitatu rōnis attingi
tur. ꝛ ſemp melius eſt. q̄ʒ cogitatur
melius tn̄ cogitat̃. q̄ʒ dicit̃. Ipa eſt
enim ſūma eſſentia. ex qua oē eē ꝓ
ficiſcit̃. ipſa eſt ſūma ſubſtātia non
ſubiecta pꝛedicamētis vocū. ſꝫ reꝝ
omniū ſubſiſtēs cauſale principiū
in quo eē nr̄m nō moꝛit̃ intellect⁹
nō errat. amoꝛ non offenditur. qui
ſemp querit̃. vt dulci inueniat̃ dul
ciſſime inuenit̃ vt diligentius q̄rat̃
Hoc aūt ineffabile. cū nō niſi inef
fabiliter videat̃ qui vult videt̃ coꝛ
mundet. qꝛ nulla coꝛpoꝛis ſimilitu
dine doꝛmienti. nulla coꝛpoꝛea ſpē

vigilanti.nulla rõnis indagine.niſi mondo corde humiliter amātis videri pōt.vel apprehēdi. Hec eſt enim facies dñi.quā nemo pōt videre.⁊ viuere mundo.hec eſt ſpēs. cui ꝯtemplande ſuſpirat omnis:q affectat diligere dñm deū ſuum in toto corde ſuo:in to.ani.ſua:in oēꝫ ſcꝫ.⁊ in om.viribus ſuis. Ad qđ ēt nō deſinit excitare ꝓximū ſuum ſi diligit eū ſicut ſeipſum. Ad qđ cuꝫ aliqñ admittit̃ in ipſo lumine veritatis indubitanter videt ꝑuenientē grãꝫ. Cū inde repellit̃ in ipa ſui cecitate intelligit puritati eius nō ꝯuenire imūditiā ſuā. Et ſi amat: flere dulce hꝫ.⁊ non ſine multo gemitu cogitur redire in ꝯſcīam ſuā. Ad quod cogitandū oīno īpares ſumus:ſed ignoſcit: qm̄ amamꝰ.et de quo digne nos non poſſe vel dicere vel cogitare ꝯfitemur. Et tam̄ vt dicamus.⁊ cogitemꝰ amore eiꝰ vel amore amoris eius ꝓuocamur ⁊ trahimur. Cogitātis ergo eſt in oībus humiliare ſemetipm̄.glorificare in ſemetipo dñm deum ſuum. In ꝯtēplatione dei vileſcere ſibi. In amore creatoris ſubiectū eē oī humane creature. Exhibere corpꝰ ſuū hoſtiā viuentē ſan.do pla.ra. obſeq.ſu. Pre oībus aūt nō plus ſape.q̄ͣ oꝫ ſape.ſꝫ ſapere ad ſobrietatem:⁊ ſm datā ab eo menſuram fidei bona ſua non ponere in ore hoīum:ſed celare in cella ſua ⁊ recundere in conſcientia: vt quaſi titulū in fronte ꝯſcientie:⁊ celle ſemper habeat. Secretū meū mihi:ſecretū meū mihi:ſecretū meū mihi.

Diui Bernar. abbati i tractatū de diligēdo deum ꝓlogus.

Viro illuſtri dño aiemerico eccleſie romane diacono cardinali:⁊ cancellario. Bernardꝰ abbas dictꝰ de clareualle domino viuere:⁊ ī dño mori. Orationes a me:⁊ nō queſtiones poſcere ſolebatis. Et qdē ego ad neutꝝ ydoneū me eſſe confido. Veꝝ illđ indicit profeſſio:⁊ ſi nō ita ꝯuerſatio. Ad hoc vero:vt veꝝ fatear:ea mihi deeſſe video que maxime neceſſaria viderent̃.diligentiā.⁊ ingenium. Placet tñ fateor:ꝙ ꝑ carnalibus ſpūalia repetitis:ſi ſane apđ locupletiorē id facere libuiſſet. Qr vero doctis:⁊ in doctis parit̃ iſtiuſmodi excuſandi mos eſt.nec facile ſcitur:que ex imperitia vere queue ex verecundia excuſatio prodeat ſi non iniuncti operis obeditio ꝓbat. Accipite de mea paupertate: quod habeo ne tacendo phyloſophus puter. Nec tamē ad omnia ſpondeo me reſponſurum.ad id ſolum:ꝙ de diligendo deum queritꝭ. reſpondebo.qđ ipſe dabit. Hoc.n. ⁊ ſapit dulcius.⁊ tractat̃ ſecurius. ⁊ auditur vtilius. Reliqua diligentioribus reſeruate.

Tractatus.

Vultis ergo a me andir̃.quare ⁊ quomodo diligēdus ſit deus: Et eius cauſa diligēdi deuꝫ deus eſt. Modus ſine modo diligere. Eſt ne hoc ſatis: fortaſſe vtiqꝫ ſed ſapienti. Ceterum.ſi et inſipientibus debitor ſum vbi ſac

eſt dictum ſapienti ⁊ illis gerēdus
mos eſt. Itaqꝫ propter tardiores
Idem profuſius: ꝙ profundius re
petere non grauabor. Ob dupli-
cem ergo cauſam: deum dixerim
propter ſeipſum diligendum: ſiue
quia nihil iuſtius: ſiue quia nil di
ligi fructuoſius poteſt. Duplicem
ſiquidem parit ſenſum: cum que-
ritur de deo: cur diligend⁹ ſit. Du
bitari namqꝫ poteſt. quid potiſſi-
mum dubitetur: vtrumnam: quo
ſuo merito deus: aut certe quo no
ſtro ſit commodo diligendus.

Sane ad vtrūqꝫ idem reſponde
rim: non plane aliam mihi dignā
occurrere cauſā diligendi ipſum
preter ipſum. Et prius de merito
videamus.

Multū quippe meruit de nob
qui ⁊ immeritis dedit ſeipſ̄. Quid
enī melius ſeipſo poterat dare: uel
ipſe? Ergo ſi dei meritū queritur:
cū ipſum diligendi cā querit: illud
eſt p̄cipuū: q: ipſe prior dilexit nos.
Dignus plane: qui reametur: pre-
ſertim ſi aduertatur: q: quos: quan
tūqꝫ amauerit. Quis enim? Nū is
cui omnis ſpiritus confitetur: de-
us meus es tu: quoniā bonorum
meorum non eges? Eſt vera huius
charitas maieſtatis: quippe non
querentis: que ſua ſunt. Quibus
autem tanta puritas exibetur? cū
adhuc inquit inimici eſſemus: re-
conciliati ſumus deo. Dilexit ergo
deus: ⁊ gratis. ⁊ inimicos. Sed q̄n
tum? Quantum dicit ioannes.
Sic deus dilexit mundum: ut vni
genitum daret. Et paulus. Qui
proprio ait filio non pepercit. ſ; p
nobis tradidit illum. Ipſe namqꝫ
filius pſe. Maiorem inquit. chari-
tatem nemo habet. ꝙ ut animam
ſuam ponat quis pro amicis ſuis.
Sic meruit iuſtus ab impijs: ſum-
mus ab infimis: ab infirmis omni-
potens. Sed dicet aliquis: ita qui-
dem ab hominibus: ſed ab ange-
lis non ita: verꝫ eſt: quia neceſſe nō
fuit. Ceterū: q hominib⁹ ſubuenit
in tali neceſſitate: ꝓuau't angelos a
tali neceſſitate. Et qui homines di
ligendo tales: fecit: ne tales rema-
nerent. Ipſe eqꝫ diligendo: dedit
⁊ angelis: ne tales fierent. Quibus
hec palam ſunt: palam arbitror eē:
⁊ cur deus diligendus ſit. hoc ē vn
de diligi meruerit. Quod ſi infide-
les hec latent. deo tamen impromp
ptu eſt ingratos cōfundere: ſuper
innumeris beneficijs ſuis humano
nimirū ⁊ vſui preſtitis: ⁊ ſenſui ma
nifeſtis. Nempe quis alius admi-
niſtrat cibū oī neſcenti: cernenti lu
cem: ſpiranti flatum? Sed ſtultum
eſt velle modo enumerare: que in-
numera eſſe non longe ante prefa-
tus ſum: ſatis eſt ad exemplum pre
cipua protuliſſe: panem: ſolem: ⁊ ae
rem. Precipua dico: non q: excellē
tiora: ſ; quia neceſſariora ſunt qp-
pe corpori. Querat enī homo emi
nentiora bona ſua in ea parte ſui:
qua preeminet ſibi: hoc eſt in ani
ma. que ſunt dignitas: ſcientia. vir

tus. Dignitatem in homine: liberꝫ
arbitriuꝫ dico. in quo ei nimirũ da
tum eſt: ceteris non ſolum premine
re: ſed ꝛ ꝓſidere animantibus. Sci
entiam vero: qua eandem in ſe di-
gnitatem agnoſcat: non a ſe tamẽ.
Porro virtutem qua ſubinde ip-
ſum a quo eſt ꝛ inquirat non ſegni
ter ꝛ teneat fortiter. cum inuenerit.
Itaqꝫ geminum vnũquodqꝫ triuꝫ
horum apparet. Dignitatem ſiqui
dem demonſtrat humanam. nõ ſo-
lum nature prerogatiua. ſed ꝛ po
tentia dominatus. qua terror ho-
mis ſuper cuncta animantia terre
immunere decernit. Scientia quo
qꝫ duplex erit. ſi hanc ipſam digni-
tatem. vel aliud quodqꝫ bonum in
nobis ꝛ nobis in eſſe ꝛ a nobis nõ
eſſe nouerimus. Dignitas ergo ſi-
ne ſciẽtia nõ prodeſt. illa vero om
ne obeſt. ſi uirtus defuerit. quod
vtrumqꝫ ratio declarat ſubiecta.
Habere enim. quod habere te ne-
ſcias. ꝙ gloriã habes? Porro noſſe
quod habeas. ſed quia a te nõ ha
beas. ignorare. habet gloriaꝫ. ſꝫ nõ
apud deũ. Apud aũt ſe glorianti.
dicitur ab apoſtolo. Quid habes.
quod non accepiſti? Si autem ac-
cepiſti. quid gloriaris. quaſi nõ ac
ceperis? Non ait ſimpliciter. quid
gloriaris. ſed addit. quaſi non acce
pis. vt aſſerat reprehenſibilem non
qui in habitis. ſed qui tanꝙ in nõ
acceptis gloriatur. Merito vana
gloria nuncupatur huiuſmodi ve-
ritatis murmur. ſolido carens fun-
damento. Veram enim gloriaꝫ ab
hac ita diſcernit. Qui gloriat̃. ait
in domino glorietur. hoc eſt in veri
tate. Veritas quippe dominus eſt.
Vtrũqꝫ ergo ſcias neceſſe eſt quid ſis
ꝛ quid a teipſo non ſis. ne aut om-
nino videlicet nõ glorieris. aut in-
aniter glorieris. Deniqꝫ. ſi non co-
gnoueris. inquit te ipſum. egredere
poſt greges ſodalium tuorum. Re
uera ita eſt. homo factus in hono-
re. cum honorem ipſum non intelli
git. talis ſue ignorantie merito cõ-
paratur peccoribus. uelut quibuſ
dam preſentis ſue corruptionis. et
mortalitatis conſortibus. Fit igi-
tur. ut ſeſe non agnoſcẽdo egregia
rationis munere creatura irratio-
nabilium gregibus aggregari inci-
piat. dum ignara proprie glorie. ꝙ
abintus eſt conformanda foris re
bus ſenſibilibus. ſua ipſius curio
ſitate adducitur. efficiturqꝫ de ce
teris vna. ꝙ ſe pre ceteris nihil ac
cepiſſe intelligat. Itaqꝫ valde ca-
uenda eſt hec ignorantia. qua de
nobis minus forte ſentimus. ſed
non minus. immo et plus illa. qua
plus nobis tribuimus. quod fit ſi
bonum quodcunqꝫ in nobis eſt.
eſſe: et a nobis decepti putemus.
At vero ſuper utranqꝫ ignoran-
tiam declianda. et execranda illa
preſumption eſt. qua ſciens. et pru
dens forte audeas de bonis non
tuis tuam querere gloriam. Et
quod certus es a te tibi non eſ-
ſe. inde tamen alterius rapere

non verearis honorē. Prior eqdeʒ
ignorātia gloriā n̄ hʒ: poſterior ve
ro hʒ qdem: ſed nō apud deū. Ce
terum hoc tertiū malū. qđ iā ſcien
ter cōmittiť. vſurpat etiā ꝯtra deū.
In tm̄ deniqʒ ignorātia illa poſte
riori hec ignorātia grauior ac peri
culoſior apparet. quo ꝑ illā qdem
deus neſciť. ⁊ ꝑ iſtā contēniť. In
tantū etiā ꝑori deterior: ac deteſta
bilior: vt cū ꝑ illā peccatorib⁹. per
iſtā etiam demonib⁹ ſotiemur. Eſt
qppe ſuperbia ⁊ delictū maximuʒ
vti datis tanꝗ̄ innatis. ⁊ inacceptꝭ
beneficijs gloriam vſurpare bn̄fici.
Quāobrē. cū duab⁹ iſtis. dignita
te: atqʒ ſcia: opus: eſt ⁊ virtute. que
vteruſqʒ fruct⁹ ē per quā ille inq
ritur: ac tenetur: q oīum auctor. ⁊
ditor eſt: vt merito glorificetur de
omnib⁹. Alioq̄n ſciens: ⁊ nō fati
gens digne multis vapulabit. Qua
re? Utiqʒ qr noluit intelligere: vt
bene ageret. Magis aūt iniquita
tē meditatus ē in cubili ſuo: vnde
de bonis: q̄ a ſe nō eē ex ſcie dono
certiſſime cōperit: boni dn̄i gloriaʒ
ſeru⁹ impi⁹ captare. Sibi immo et
raptare moliť. Liquet igiť ⁊ abſqʒ
ſciam dignitatē eē oīo inutilem: et
ſciam abſqʒ ꝟtute dānabilē. Ueꝝ
hō virtutis. cui nec dānoſa ſciētia:
nec ifructuoſa dignitas manet: cla
mat deo. ⁊ ingenue ꝯfiteť: nō nob
dn̄e inquiēs: nō nobis. ſed nomini
tuo da gloriā. Hoc eſt nil nobis o
dn̄e de ſcientia. nil nobis de digni
tate tribuim⁹: ſed tuo totū. a quo
totū eſt. nomini deputamus. Cete
rū pene a propoſito lōge nimis di
greſſi ſumus: dū demōſtrare ſatagi
mus eos quoqʒ. q xp̄m neſciūt. ſa
tis per legem naturalē ex ꝑceptis
bonis corporis: aieqʒ moneri. qua
tenus deum propter deuʒ ⁊ ipſi di
ligere debeant. Nāqʒ vt breuiter:
q̄ ſuper hoc dicta ſunt. iterenť: quiſ
vel infidelis ignoret ſuo corpori n̄
ab alio in hac mortali vita ſupradi
cta illa neceſſaria miniſtrari. vnde
vʒ. ſubſiſtat: vnde videat: vnde ſpi
ret. q̄ꝫ ab illo. qui dat eſcam omni
carni: qui ſolem ſuum oriri facit ſu
per bonos: ⁊ malos. ⁊ pluit ſuper
iuſtos. ⁊ iniuſtos? Quis item vel
impius putet alium eius: que ī ani
ma ſplēdet. humane dignitatis au
ctorem: preter illum ipſum. qui in
geneſi loquitur. fatiamus hominēʒ
ad imaginem. ⁊ ſimilitudinem no
ſtram? Quis aliquando ſciētie lar
gitorem exiſtimet. niſi eqʒ ipſum: q
docet hominem ſcientiam? Quis
rūrſum munus ſibi virtutis aliun
de aut pute datum. aut ſperet dan
dum: q̄ꝫ de manu itidem domini ꝟ
tutum? Meretur ergo amari pro
pter ſeipſuʒ deus. ⁊ ab infideli. qui
⁊ ſi neſciat chriſtum. ſcit tamen ſe
ipſum. Pro inde inexcuſabilis eſt
omnis infidelis: ſi non diligit do
minum deum ſuum ex toto corde:
tota anima. tota virtute ſua. Cla
mat nempe intus ei innata. ⁊ non
ignota rationi iuſtitia. quia ex to
to ſe illum diligere debeat. cui ſe to
tum debere non ignorat. Uerum
id difficile. immo impoſſibile ē. ſuis
ſcilicet quēpiā. liberiue arbitrij vi
ribus ſemel accepta a deo ad dei

ex toto conuertere voluntatem. et
non magis ad propriam retorque/
re.eaqȝ ſibi tanq̄ꝫ propria retinere.
ſicut ſcriptum eſt. Omnes.que ſua
ſunt querunt:non:que ieſu xp̄i. Et
item: proni ſunt ſenſus:ꝛ cogitatiões
hominis in malum. Contra qđ pla
ne fideles norūt.q̄ꝫ omnino neceſ/
ſarium habeant ieſum:ꝛ hunc cru/
cifixum.dum admirantes. ꝛ ample
xantes ſupereminentē charitatem
in ipſo id vel tātillum:quod ſunt:
in tante dilectionis.ꝛ dignationis
vicem non rependere confundun/
tur. Facile pro inde plus diligunt.
qui ſe amplius dilectos intelligūt.
Cui autem minus donatum ē:mi/
nus diligit. Iudeus. ſane ſiue pa/
ganus nequaq̄ꝫ talibus a culeis in
citatur amoris:quales eccleſia ex/
peritur . que ait . Uulnerata cha/
ritate ego ſum. Et rurſum. Fulcite
me floribus.ſtipate me malis.quia
amore langueo: Cernit regem ſa/
lomonem in diademate . quo co/
ronauit eum mater ſua. Cernit vni
cum patris crucem. Sibi baiulan/
tem:Cernit ceſum:ꝛ conſputuȝ do
minum maieſtatis. Cernit auctorē
vite.ꝛ glorie confixum clauis: per/
cuſſum lancea. obprobrijs ſatura/
tum:tandem illam dilectaȝ animā
ſuā ponere pro amicis. Cernit hec.
ꝛ ſuam magis ipſius animam gla/
dius amoris tranſuerberat: ꝛ dicit
fulcite me floribus:ſtipate me ma/
lis:quia amore langueo. Hec ſunt
quippe mala punica.que in ortum
introducta dilecti ſponſa carpit ex
ligno vite a celeſti pane proprium
mutuata ſaporem:colorem a ſan/
guine chriſti. Uidet deinde mortē
mortuam:ꝛ mortis auctorem triū/
phatum. Uidet de inferis ad ter/
ras de terris ad ſuperos captiuaȝ
duci captiuitatem.vt in nomine ie
ſu omne genu flectatur celeſtium:
terreſtrium.ꝛ infernorum . Aduer/
tit terram:que ſpinas . ꝛ tribulos
ſub antiquo maledicto ꝓduxerat:
ad noue benedictionis gratiam.
innouatam refloruiſſe . Et in his
omnibus illius recordata verſicu/
li.ꝛ refloruit caro mea.ꝛ ex volun/
tate mea cōfitebor ei:paſſionis ma
lis.que de arbore tulerat crucis.cu
pit iungere etiam de floribus re/
ſurrectionis:quorum preſertim fra
grantia ſponſum ad ſe crebrius re
uiſendam inuitet. Deniqȝ ait. Ec/
ce tu pulcher es dilecte mi ; ꝛ deco
rus.lectulus noſter floridus. Que
lectulum monſtrat:ſatis quid deſi
deret aperit.ꝛ cum floridum nun/
tiat ſatis indicat.vnde.quod deſi/
derat.optinere preſumat. Nō eniȝ
de ſuis meritis.ſed de florib⁹ agri:
cui benedixit deus. Delectatur flo
ribus chriſtus.qui i nazareth ꝛ cō
cipi.ꝛ nutriri uoluit:Gaudet ſpon/
ſus celeſtis talibus odoramentis:
ꝛ cordis thalamum frequenter. li/
benterqȝ ingreditur quod iſti⁹ mo
di refertum fructibus.floribuſqȝ re
ſperſum inuenerit. Ubi ſua videli/
cet aut paſſionis gratiam. aut re/
ſurrectionis gloriam ſedula inſpi/
cit cogitatione verſari. Ibi ꝓfecto
adeſt ſedulus.adeſt libens. Moni/
ta ſiquidem paſſiōis fructus agno

ſce anni quaſi preteriti omniū vti
q3 retro tempoꝛū3 ſub peccati:moꝛ
tiſq3 imperio occurſorum: tādem
in plenitudine tempoꝛis apparen-
tes. Poꝛꝛo autem reſurrectionis ī-
ſignia:nouos aduerte floꝛes ſequē
tis tempoꝛis:in nouam ſub gratia
reuireſcentis eſtatem:quoꝛū3 fru
ctum generalis futura reſurrectio
in fine parturiet ſine fine manſurū.
Jam inquit yems tranſijt. ymber
abijt:ꝛ receſſit.floꝛes apparuerunt
in terra noſtra.eſtiuum temp⁹ ad
ueniſſe cum illo ſignificans:qui de
moꝛtis gelu in uernalem quādam
noue vite temperiem reſolutus. Ec
ce ait noua facio omnia Cuius ca-
ro ſeminata eſt in moꝛte . refloꝛuit
in reſurrectiōe. Ad cuius moꝛ odo
rem in campo cōuallis noſtre reui
reſcunt arida: recaleſcunt frigida.
moꝛtua reuiuiſcunt. Hoꝛū ergo no
uitate floꝛum:ac fructuum.ꝛ pleni
tudine agri ſuauiſſimum ſpirantis
odoꝛem:ipſe quoq3 pater in filio ī-
nouante omnia delectatur: ita vt
dicat. Ecce odoꝛ filij mei : ſicut odoꝛ
agri pleni cui benedixit dominus.
Bene pleni: de cuius plenitudine
omnes accepimus. Sponſa tamen
familiarius ex eo Sibi cum vult:
floꝛes legit:ꝛ carpit poma: quibus
propꝛie aſpergat intima conſcien-
tie:ꝛ intranti ſponſo coꝛdis lectu-
lus ſuaue redoleat. Opoꝛtet enim
nos:ſi crebrum volumus habere
hoſpitem chꝛiſtū:coꝛda noſtra ſem
per habere munita fidelibus teſti-
monijs:tam de miſericoꝛdia ſcilicet
moꝛientis:q̄3 de potentia reſurgen
tis:quomodo dauid aiebat. Duo
hec audiui:quia poteſtas dei eſt. ꝛ
tibi domine miſericoꝛdia. Siquide3
vtriuſq3 rei teſtimōia credibilia fa
cta ſunt nimis. Xpo itaq3 moꝛien-
te propter delicta noſtra. ꝛ reſurgē
te propter iuſtificationem noſtram
ꝛ aſcendente ad protectionem no-
ſtram:ꝛ mittente ſpiritum ad con-
ſolationem noſtram. ꝛ quandoq3
redituro ad conſumationē noſtrā.
Hec mala:hi floꝛes. quibus ſpon-
ſa ſe interim ſtipari poſtulat ꝛ fulci
ri.credo ſentiens facile vim in ſe a-
moꝛis poſſe tepeſcere. ꝛ langueſce-
re quodāmodo.ſi non talibus iu-
giter foueatur incentiuis. donec in
troducta quandoq3 diu cupidis
excipiatur amplexibus.ꝛ dicat Le
ua eius ſub capite meo. ꝛ dextera
illius amplexata ē me. Sentiet qp
pe tunc. ꝛ probauit vniuerſa dile-
ctationis teſtimonia. que in prioꝛi
aduētu.tanq̄3 de ſiniſtra dilecti ac
ceperat.pre multitudine dulcedīs
amplexātis dextre contēnenda. ꝛ
omnino iam quaſi ſubtus haben-
da. Sentiet.quod audierat. Caro
non prodeſt q̄uāq̄uā.ſpirit⁹ eſt. q
viuificat. Probabit. quod legerat
ſpiritus meus ſuper mel dulcis.ꝛ
hereditas mea ſuper mel.ꝛ fauu3.
Quod vero ſequitur. memoꝛia in
generatione ſanctoꝛum. hoc dicit.

quia quãdiu ſtare preſens cerni-tur ſeculum. in quo generatio ad-uenit. ⁊ generatio preterit. non de-erit electis conſolatio de memoria quibus nundum de preſentia ple-na refectio indulgetur. Unde ſcri-ptum eſt. Memoriam abundan-tie ſuauitatis tue eructabũt. haud dubium quin hij. quos paulo ſu-perius dixerat. generatio. ⁊ gene-ratio laudabit opera tua.

¶ Memoria ergo in generatiõe ſeculorum. preſentia in regno celo-rum. Ex iſta glorificatur iam aſſũ-pta electio. de illa interim peregri-nans generatio cõſolatur. Sed in-tereſt. que naꝫ generatio. ex dei ca-piat recordatiõe ſolamẽ: Nõ eniꝫ generatio praua: ⁊ exaſperans. cui dicitur. Ue vobis diuites. qui ha-betis conſolationem veſtram. ſed. que dicere veraciter poteſt. renuit conſolari anima mea. Huic plane credimus. ſi ſecuta adiecerit. me-mor fui dei. ⁊ delectatus ſum. Ju-ſtum quippe eſt. ut quos preſentia non delectãt. preſto eis ſit memo-ria futurorum. Et q̄ de rerum fluẽ-tium qualibet affluentia deſpiciũt conſolari recordatio illos delectet eternitatis. Et hec eſt generatio q̄-rentium dominum. querentiũ non que ſua ſunt. ſed faciem dei iacob. Dei ergo querentibus. ⁊ ſuſpiran-tibus preſentiã. preſto interim dul-cis memoria eſt. Non tamen qua ſatientur. ſed qua magis eſuriant. vnde ſatientur. Hoc ipſum de ſe cibus ipſe teſtatur ita dicens. qui edit me adhuc eſuriet. Et qui ciba-tus eſt ſatiabor inquit cum appa-ruerit gloria tua. Beati tamen iaꝫ nunc qui eſuriunt: ⁊ ſitiunt iuſtiti-am. quoniam quandoqꝫ ipſi. ⁊ nõ alij ſaturabuntur. Ue tibi genera-tio praua atqꝫ peruerſa. ue tibi po-pule ſtulte. ⁊ inſipiẽs. qui ⁊ memo-riam faſtidis. ⁊ preſentiam expaue-ſcis. merito quidem. Nec modo enim vis de laqueo venantium. ſi quidem qui volunt diuites fieri in hoc ſeculo. incidunt in laqueum diaboli. Nec tunc a verbo aſpero poteris liberari. O verbum aſpe-rum. o ſermo durus ite maledicti in ignem eternum. Durior plane. atqꝫ aſperior illo qui quotidie no-bis de memoria paſſionis in eccle-ſia replicatur. Qui manducat car-nem meam. ⁊ bibit ſanguinem me-um. habet vitam eternam: hoc eſt: qui recolit mortem meam. ⁊ exem-plo meo mortificat membra ſua. que ſunt ſuper terram. habet vitã eternam. Hoc eſt. ſi compatimini. ⁊ conregnabitis. Et tamen pleri-qꝫ ab hac voce reſilientes. ⁊ abeũ-tes hodieqꝫ retrorſum. reſpondent non verbo. ſed facto. Durus eſt hic ſermo. quis poteſt euꝫ audire? Itaqꝫ generatio. que non dixerit cor ſuum. ⁊ non eſt creditus cum deo ſpirit⁹ eius. ſꝫ magis ſpans in

incerto diuitiarum. Verbuȝ modo crucis audire grauat᷑. ac memoriā paſſiōis ſibi iudicat onoroſā. Vep qualiter ꝟbi illius pond⁹ in pñīa ſuſtinebit. in te maledicti in ignem eternū. qui parat⁹ ē diabolo. ⁊ angelis eius: Super quē ꝓfecto ceciderit lapis iſte: ꝯteret eū. At ꝟo generatio rectoꝝ benedicet᷑ q̄ſi vtiqȝ cum apoſtolo ſiue abſentes: ſiue p̄ſentes cōtendūt placere deo. Deniqȝ audi etiā. Venite bñdicti pr̄is mei ⁊c̄. Tūc illa. que nō dixerit coꝛ ſuū. ſero quidē experiret᷑. q̄ꝫ in illi⁹ cōparatione doloꝛis iugū xp̄i ſuaue. ⁊ onus leue fuerit cui tanq̄ꝫ graui. ⁊ aſpero ceruicem ſuperbe ſubdurit. Non poteſtis o miſeri ſerui mámone ſimul gloꝛiari in cruce domini noſtri ieſu xp̄i. ⁊ ſpare in pecunie theſauris. Poſt aurum abire. ⁊ ꝓbare q̄ꝫ ſuauis eſt deus. Proinde q̄ꝫ ſuauē in memoꝛia non ſentitis. aſperū ꝓculdubio in pꝛeſentia ſentietis. Ceterum fidelis anima ⁊ ſuſpirat pꝛeſentiam inhiant᷑. ⁊ in memoꝛia requieſcit ſuauiter. ⁊ donec ydonea ſit reuleata fatie ſpeculari gloꝛiam dei: crucis ignominia gloꝛiatur. Sic ꝓfecto. ſic ſponſa. ⁊ colūba xp̄i pauſat Sibi interiꝫ. ⁊ dormit inter medios cleros. ſoꝛtita iaȝ in pꝛeſentiaꝝ de memoꝛia abūdantie ſuauitatis tue domine ieſu pennas deargentatas innocētie videlicet: pudit ieqȝ candoꝛem Sperās inſuper adimpleri letitia cū vultu tuo. vbi etiā fiant poſterioꝛa doꝛſi eius in paloꝛe auri. quando in ſplēdoꝛibus ſanctoꝛum introducta cū gaudio. ſapientie plenius fuerit illuſtrata fulgoꝛibus. Merito pꝛoin de in cāticis gloꝛiatur. ⁊ dicit. Leua eius ſub capite meo. ⁊ dextera illius amplexabiliter me. In leua reputans recoꝛdationē illi⁹ charitatis: qua nulla maioꝛ eſt: ꝙ animā ſuam poſuit pꝛo amicis ſuis. In dextera vero beatam viſionē. q̄ꝫ ꝓmiſit amicis ſuis. ⁊ gaudium de pꝛeſentia maieſtatis. Merito illa dei. ⁊ deificata viſio. illa diuine p̄ſentie ineſtimabilis delectatio in dextera deputatur. de qua ⁊ delectabiliter canitur: Delectationes in dextera tua vſqȝ in finem. Merito in leua admirabilis illa memoꝛata. ⁊ ſemper memoꝛanda dilectio collocat᷑. quod donec tranſeat iniquitas. ſuper eaȝ ſponſa recūbat. ⁊ requieſcat. Merito ergo leua ſponſi ſub capite ſponſe. ſup̄ q̄ꝫ videlicet caput ſuum reclinato ſuſtentet. hoc eſt mentis ſue intentionē: ne incuruetur. ⁊ inclinetur ī carnalia. ⁊ ſecularia deſideria. quia coꝛpus. quod coꝛrumpitur. aggrauat animā. ⁊ depꝛimit terrena inhabitatio ſenſum multa cogitantem. Quod nāqȝ aliud fatiat conſiderata tanta. ⁊ tam indebita miſeratio. tā gratuita. ⁊ ſic pꝛobata dilectio: taȝ inopinata dignatio. tam inuicta manſuetudo: tā ſtupēda dulcedo: Quid inq̄ꝫ hec oīa fatiant diligenter conſiderata. niſi vt conſiderantis aiam ab omni penitus pꝛauo vendicatum amoꝛe. ad ſe mirabiliter rapiant vehemēter affitienterqȝ poſſe contemnere. q̄ꝫq̄ꝫ niſi in cōtemptu hoꝛuȝ appeti

non poteſt: Nimirum pro inde in odore vnguētorū hor ſponſa currit alacriter. amat ardenter ⁊ parū ſibi amare ſic amata videtur. etiā cum ſe tota in amore perſtrinxerit. Nec in merito Quid magnū.n. tā to.⁊ tanti repenſatur amori ſi pul‑uis exiguus totum ſe ad reamandum collegerit. cum illa nimirum maieſtas in amore preueniens. tota in opus ſalutis eius intenſa conſpicitur: Deniq; ſic de⁹ dilexit mū dum vt vnigenitū daret. Haud dubiū quin de patre dicat. Item. tradidit in mortem animam ſuā. nec dubium: ꝙ de filio loquitur. Ait. et de ſpiritu ſancto. Spūs paraclitus quē mittet pr̄ in noīe meo: ille vos docebit omnia. ⁊ ſuggeret vobis omnia: q̄cūq; dixero vobis. Amat ergo deus. ⁊ ex ſe toto amat. quia tota trinitas amat. ſi tn̄ totum dici pōt de infinito. ⁊ incōprehenſibili. aut certe de ſimplici. Intuēs ergo hoc: credo ſatis agnoſcit. quare deus diligendus ſit. hoc eſt vnde diligi mereatur. Ceterum infidelis nō hn̄s filium. nec pr̄em proinde hab; nec ſpūm ſanctum. Qui enim non honorificat filium. nō honorificat. pr̄em. qui miſit illum. ſed nec ſpūm ſanctū. quē miſit ille. Is itaq; mirū non eſt: ſi ꝗ minus agnoſcit. min⁹ ⁊ diligit. Attamen ⁊ ipſe totu; ei ſe ſe debere non ignorat. ꝗ ſui totius non ignorat auctorem Quid ergo ego qui deum meū teneo vite mee non ſolum gratuitum largitorē. largiſſimum adminiſtratorem. piū cōſolatorem. ſollicitum gubernatorē ditatorem. glorificatorem. ſicut ſcriptum eſt. copioſa apud eum redēptio. Et item. Introiuit ſemel ī ſcā. eterna redemptione inuēta. Et de conſeruatione. Non relinquet ſanctos ſuos. in eternum ꝯſeruabunt Et de locupletatione. Menſuram bonam. ⁊ confertam: ⁊ cogitatam. ⁊ ſupereffluentem dabūt in ſinum veſtrum. Et rurſum Nec oculoſ vidit. nec auris audiuit nec in cor hominis aſcendit. que preparauit dominꝰ diligātibꝰ ſe. Et de glorificatione. Saluatorem expectamus dominum noſtrum ieſum chriſtum: q reformabit corpus humanitatiſ noſtre. conformatū corpori claritatis ſue. Et illud. non ſunt cōdigne paſſiones huius tēporis ad futuram gloriam. que reuelabitur nobis. Et iterum. Id: quod in preſenti ē momentaneum. ⁊ leue tribulatiōis noſtre: ſupra modū ī ſublimitate eterne glorie pond⁹ operatur in nobis nō cōtēplantib⁹ q̄ vident: ſed que non vident. Quid retribuā dn̄o ꝓ oībus ij̄s. Illū ratio vrget. ⁊ iuſticia naturalis totū ſe tradere illi. a quo ſe totū h;. ⁊ ex toto debere diligere. mihi ꝓfecto fides tanto pl⁹ indicit amandum. quātum: ⁊ eum meipſo pluris eſtimādu; intelligo. Quippe qui illū nō ſolū mei. ſ; ſui quoq; ipſius teneo largitorē. Deniq; nōdū tp̄s fidei aduenerat. nondū innotueat ī carne de⁹. obierat in cruce. ꝓdierat de ſepulchro. redierat ad pr̄e;. ⁊ nōdu; inq̄ꝫ cōmēdauerat in nobis ſuā multam dilectionem illā. de q̄ ia; multa locuti

ſum⁹.cū iā mādatū ē hoī diligere dn̄z deū ſuū toto corde.tota aīa. tota v̄tute ſua.i.ex oī:qđ ē qđ ſcit: qđ pōt. Nec tn̄ iniuſt⁹ de⁹ ſuum ſibi iudicans opus:ꝛ dona. Ut qd enim nō amaret opus artificē:cuz haberet vnde id poſſet? Et cur nō quātū poſſet:oīo:niſi eius munere poſſet? Ad hoc: ꝙ de nihilo:ꝙ in hac dignitate conditū eſt:ꝛ debituz dilectionis manifeſtius facit: ꝛ exactū iuſtiorē oſtendit. Ceterum quātū putamus adiectū beneficij: cū homīes:ꝛ iumēta ſaluauit quēadmodū multiplicauit:miſericordiam ſuā deus?nos dico: qui mutauimus gloriā noſtrā in ſimilitudinē vituli cōmedētis fenū peccādo comparati iumētis inſipientibus. Qđ ſi totum me debeo me factori qd addā iam ꝛ pro refecto: ꝛ refecto hoc modo? Nec eſt tā facile refectus:ꝙ̄ factus. Siquidē non ſolum de me:ſed de omni quoqꝫ: qđ factum eſt:ſcriptum eſt. Dixit ꝛ facta ſunt. At vero:qui me tantuz:ꝛ ſemel dicendo fecit:in reficiendo ꝓfecto ꝛ dixit multa:ꝛ geſſit mira: ꝛ pertulit dura:nec tm̄ dura:ſed ꝛ īdigna. Quid ergo retribuā domīo pro oībus:que retribuit mihi. In primo opere me mihi dedit:in ſecūdo ſe. Et vbi ſe dedit: me mihi reddidit. Datus ergo:ꝛ redditus:me pro me debeo. Quid deo retribuā pro ſe? Naz:ꝛ ſi me milies rependēre poſſem:quem ſum ego ad deū?

¶ Hic primū vide quo modo: immo ꝙ̄ ſine modo a nobis de⁹ amari meruerit:qui ut paucis:quod dictū eſt:repetā prior ipſe dilexit nos tantus:ꝛ tā grandis:tātillos: ꝛ tales. En qđ in principio dixiſſe me memini:modū eſſe diligendi deuz: ſine modo diligere. Deniqꝫ cuz dilectio:que tendit in deū:tendat in īmenſum:tendat in infinitum. Nā ꝛ infinitus deus eſt: ꝛ immenſus. Quis naz queſo debeat finis eſſe noſtri:vel modus amoris? Qđ qđ amor ipſe noſter nō gratuitus impēdit ſed rependit̄ ꝛ debit⁹. Amat ergo immenſitas: amat eternitas: amat ſuper eminēs ſciētie caritaſ: amat cuius magnitudinis non eſt finis.cuius ſapiētie nō eſt numer⁹ cuius pax exuperat oēm ſenſum:ꝛ vicē rependimus cū menſura? Diligā te dn̄e fortitudo mea:domin⁹ firmamentū meū: ꝛ refugiū meuz: ꝛ liberator meus:ꝛ ī eo deniqꝫ quicquid optabile: atqꝫ amabile dici poteſt. Deus meus: adiutor meus diligā te pro dono tuo:ꝛ meo modo minus quidem iuſto:ſed plane nō minus poſſe meo. Qui ꝛ ſi quātū debeo.nō poſſum.nō poſſum tn̄ vltra ꝙ̄ poſſum.potero vero plus. cū plus donare dignaberis.nunꝙ̄ tn̄ prout dignus haberis. Impfectū meum viderūt oculi tui.ſed tamē in libro tuo oēs ſcribent̄.q qđ poſſunt.faciunt.ꝛ ſi .qđ debēt.non poſſunt. Satis quātū reor appet. ꝛ quo nā modo deus diligendus ſit.ꝛ quo merito ſuo. Quo inquaz merito ſuo. Nā quāto.cui ſane appareat qs dicat:qs ſapiant? Nūc quo noſtro cōmodo diligēdus ſit videamus. Sed quātū eſt ꝛ ī hoc

videre noſtrū ad id qđ eſt: nec tñ. qđ videṫ. tacendū eſt ⁊ ſi non oīo videtur. vt eſt. Superius cum pro poſitū eſſet. quare. ⁊ qm̄o diligēduſ ſit deus. duplicē dixi parere intellectū. vt id. qđ queritur. quare. aut quo ſuo merito. aut quo noſtro cō modo diligendus ſit. vtrūlibet q̄ri poſſe perinde videṫ. Dicto proīde de merito dei. nō prout dignū dei. ſed ꝑut datū eſt mihi. ſupereſt. vt ⁊ de premio. quod idē dabiṫ. dicā. ¶ Non enim ſine premio diligitur deus. ⁊ ſi abſq̧ premij intuitu diligēdus ſit. Uacua nāq̧ vera caritas eſſe nō poteſt. nec tñ mercenaria ē. Quippe nō querit. q̄ ſua ſūt. Affectus eſt. nō ꝯtractus. nec acqritur pacto. nec aq̄rit. Sponte afficit. ⁊ ſpontaneū facit. Uerus amor ſeipſo ꝯtentus ē. Habet premiū. ſ; id. qđ amaṫ. nā quicquid propter aliđ amaṙ videariſ. id plane amas quo amoris finis ꝑtendit. nō ꝑ qđ tendit. Paulus nō euangelizat. vt cōmedat. ſed cōmedit. vt euangelizet. eo qđ amet nō cibū. ſed euāgelium. Uerus amor premiū nō reqrit. ſed mereṫ. Premiū ſane nec dū amāti ꝑponiṫ. amāti debeṫ. pſeueranti daṫ. Deniq̧ in rebus inferioribus ſuadēdis inuitos promiſſis. vel premijs inuitamus. ⁊ nō ſpontaneos. Quis enim numerandum hoīem putet. vt faciat. qđ ⁊ ſpōte cupit. nemo eni; ꝯducit aut eſuriētem. vt comedat. aut ſitientē. ut bibat. aut certe matrem. vt paruulū lactet filiū vteri ſui. An vero quis putet prece. vel ꝓcio quēpiā cōmonendū. ſuā ipſius uel ſepire vineā. vel arborē circūfodere. vel ſtructurā ꝓprie domus erigere? Quanto magis deū amās anima nihil aliđ preter deū diligit? Ineſt oī vtenti ratione naturaliter ꝓ ſua ſemꝑ eſtimatione, atq̧ intentione appetere potiora: ⁊ nulla re eſſe ꝯtētum. cui qđ deeſt. iudicet preferendū. nam ⁊ qui uerbi gratia vxorē h; ſpecioſam. petulanti oculo. uel aīo. reſpicit pulchriorē. ⁊ ueſte precioſa indutus precioſiorē affectat. ⁊ poſſidēs multas diuitias. inuidet ditiori. Uideas iā multis predijs. ⁊ poſſeſſionibus ampliatos, adhuc tñ indies agrū agro copulare. atq̧ infinita cupiditate dilatare termīos ſuos. Uideas ⁊ qui regalibus domibus. ampliſq; habitant palatijs nihilominus quotidie coniungere domum ad domum. ⁊ inquieta curioſitate edificare. diruere. mutare quadra rotūdis. Quid hoīes ſublimatos honoribus? An nō īſatiabili ambitiōe magis. ac magis totis viribus conari ad altiora videmus? Et hoꝝ animu; idcirco non eſt finis. q2 nil in eis ſummū ſingulariter reperiṫ. vel optimū. Et qđ mirū. ſi inferioribus ⁊ deteriorib9 cōtētus non ſit. qui circa ſummu; vel optimū quieſcere nō pōt? Sed hoc ſtultum. ⁊ extreme dementie eſt. ea ſemper appetere. que nunq̄ non dico ſatient. ſed temperent appetitum. dum quicquid talium habueris. nihilominus non habita concupiſcas. ⁊ ad queque defuerunt ſemper inquietus ānhel̄es.

Ita eniȝ ſit.vt per varia.⁊ fallatia
mundi oblectamenta vagabūdus
animus inani laboꝛe diſcurrens fa
tigetur.non ſatietur: dum quicqd
famellicus inglutierit.parum repu
tet ad id.qđ ſuper eſt. deuoꝛandū
ſemperqȝ non minus anxie cupiat
q̄ deſunt.q̄ȝ que adſunt:lete poſſi
deat. Quis enim obtineat vniuer-
ſa: Quāq̄ȝ ad modicum id qđ qſ-
qȝ cuȝ laboꝛe optinuerit.cum timo
re poſſederit certus quidem nō ſit
an cum doloꝛe amittat.Si directo
tramite voluptas peruerſa contē-
dit ad optimum feſtinat ad id vn-
de poſſit impleri. Immo vero ijs
anfractibus ludit ſecum vanitas
mentitur iniquitas ſibi. Si ita vis
adimplere qđ vis hoc eſt ſi illđ ap
pꝛehendere vis quo appꝛehenſo
nil tamen amplius velis quid tem
ptare opus eſt cetera: Curris per
deuia.⁊ lōge ante moꝛieris.q̄ȝ hoc
circuitu peruenias ad optatum.
Hoc ergo incircuitu ambulant.na
turaliter appetentes vnde finiant
appetitum ⁊ inſipienter reſpuētes
vnde pꝛopinquēt fini.fini dico nō
conſumptionis ſed conſumationis
Quāobꝛem non beato fine ꝯſuma
ri ſed conſumi vacuo laboꝛe acce-
lerant.qui rerum magis ſpē:q̄ȝ au
ctoꝛitate delectantur. Pꝛius vni-
uerſa percurrere ⁊ de ſingulis cu-
piunt experiri.q̄ȝ ad ipſum curent
vniuerſitatis dominū peruenire.
Et quidem peruenirēt.ſi quādoqȝ
voti compotes effici poſſent vt oīa
ſcilicet pꝛeter omnium pꝛincipium
vnus aliq̄ſ obtineret.Ea nāqȝ ſue
cupiditatis lege:qua in rebus cete
ris ñ habita faſtidire ſolebat.mox
omnibus q̄ in celo ⁊ q̄ in terra ſūt
optentis ⁊ contemptis tandem ad
ipſum pꝛoculdubio curreret. qui
ſolus de eſſet omnium deus. Poꝛ-
ro ibi quieſceret.qꝛ ſicut citra nul-
la reuocat quies: ſic nulla vltra
iam inquietudo ſollicitat. Dice-
ret pꝛo certo. Mihi autem adhe-
rere deo bonum ē. Diceret. Quid
enim mihi eſt in celo ⁊ a te qd vo-
lui ſuper terram: Et item. Deꝰ coꝛ
dis mei ⁊ pars mea deus in eter-
num. Sic ergo vt dictum eſt.ad id
qđ optimū eſt quiuis cupidus per
ueniret.ſiquidem ante cuncta que
cupit.aſſequi poſſet. Veruȝ qm̄ id
omnino impoſſibile perſtruit ⁊ vi-
ta bꝛeuioꝛ.⁊ virtus infirmioꝛ.⁊ cō
ſoꝛs numeroſioꝛ. Longo pꝛofecto
itinere ⁊ caſſo laboꝛe deſudāt.qui
dum queqȝ deſiderāt.attingere vo
lunt.ad cunctoꝝ deſiderabilium.
nequeunt pertingere finem. Et vti
naȝ attingere vniuerſa omnino: et
nō experiri magis vellent. Hoc.n.
facile poſſent.⁊ non incaſſum. Nā
⁊ animus ſenſu quidem carnali tā
to velocioꝛ quanto perſpicacioꝛ ad
hoc datus eſt vt illo ad omnia pꝛe
ueniat.nilqȝ audeat cōtingere ſen
ſus.qđ animus pꝛecurres ante vti
le non pꝛobauerit. Hinc eniȝ arbi-
troꝛ dictum omnio pꝛobate qđ bo
nuȝ eſt tenete.vt videlȝ ille hinc ꝓ
uideat.ne is ſuum votum niſi ad
illius iudiciū conſequat̄. Alioqn
non aſcendes in montem domini
nec ſtabis in loco ſancto eius.pꝛo

eo: ꝙ in vano accepis animã tuaꝫ. Hoc est aīam rationalē: dū instar pecoris sensum sequeris: ratione q dem ociosa: ꝛ nō resistēte in aliquo Quorum itaqꝫ ratio non preuenit gressus currunt: sed extra viam ac proinde apostoli spreto ꝯsilio non sic currunt: vt apprehendát. Quádo etenim apprehendāt: quem ap prehendere nisi post omnia nolūt: Distortū iter ꝛ circuitus infinitus cuncta premitus attentare velle. Iustus autē nō ita. Audiens nem pe vituperationē multorum cōmorantiū in circuitu. Multi enim sūt viam latã pergentes: que ducit ad mortem. Ipse sibi regiá elegit viaꝫ nō declinans ad dexterá: vel ad sinistram. Deniqꝫ attestáte ꝓpheta semita iusti recta est: rectus callis iusti ad ambulandū. Hi sunt: q salubri compendio experti sunt mole stum hunc: ꝛ infructuosum vitare circuitum: verbum abbreuiatū: ꝛ abbreuians eligentes non cupere quecunqꝫ vident: sed vendere magis: que possident: ꝛ dare pauperibus. Beati plane paupures: quoniam ipsorum est regnuꝫ celoꝝ. Oīs quidem currunt: sed inter currētes discernitur. Deniqꝫ nouit domin⁹ viam iustorum: ꝛ iter impiorū peribit. Ideo autem melius est modicum iusto super diuitias peccatoꝝ multas: qm̄ quidem: vt sapiens loquitur ꝛ insipiens experit: qui dilligit pecuniá: non saturabitur pecunia: qui aūt esuriunt ꝛ sitiunt iusticiam ipsi saturabuntur. Iusticia si quidem vitalis. ꝛ naturalis pecunia vero sic non replet vel minuit animi famem: q̄ȝ corporis ventus. Deniqꝫ: si famelicuꝫ hominē aptis faucib⁹ vēto inflatis haurire buccis aereꝫ cernas: quo quasi ꝯsulat fami nōne credas insanire: Et nō minoris insanie est: si spiritum rationalem rebus putes. quibuscunqꝫ corporalibus adimpleri. Nec illa sane spūalibus: nec isti e regione re fici corporalibus queunt. Benedic anima mea domino: q replet in bonis desiderium tuū. Replet in bonis: exercitat ad bonum tenet in bono preuenit sustinet implet. Ipe facit: ut desideres. ipse est qd desideras. Dixi supra: causa diligēdi deū deus est. Uerum dixi. nã ꝛ efficiēs ꝛ finalis. Ipse dat occasioneꝫ: ipse curat affectionem. desiderium ipse consumat. Ipse facit vel potius factus est vt amaretur ipse speratur amandus felicius. nc in vacuū sit amatus. Eius amor nostrū preparat: ꝛ remunerat. Precedit benignior. rependitur iustior. expectatᷣ suauior. Diues est oībus. qui inuocant eum: nec tamen habet quēq̄ȝ seipso melius. Se dedit īmeritū: se seruat in premiū: se apponit in refectionē animarū sanctarum: se in redemptionē distrahit captiuarum. Bonus es domine anime querēti te. Quid ergo inuenienti: Sed enī in hoc est mirū: ꝙ nemo te querere valet: nisi qui prius inuenerit. Uis igitur inueniri: vt queraris: queri: vt inueniaris. Potes quideꝫ inueniri: nō tamen preueniri. Nam etsi dicimus mane oratio mea ꝑueniet

te:nō dubium tamen:ꝙ tepida ſit
omnis oratio:quā nō puenerit in-
ſpiratio. Dicendū iam vbi inchoet
amor noſter:quoniā vbi ↄſumetur
dictum eſt.

¶Amor eſt affectio naturalis vna
de quatuor note ſunt:nō opus eſt
noīare. Qd ergo naturale ē iuſtū
quidē foret:primo oīuꝫ auctori de
ſeruire nature vnde ei dictum eſt:
primū:ꝛ maximū mandatum:dili-
ges dn̄m deum tuū. Sed qm̄ natu
ra fragilior:atqꝫ infirmior eſt: ipſi
primū imperante neceſſitate cōpel
litur inſeruire:ꝛ eſt amor carnalis
quo ante oia hō diligit ſeipꝫ pp ſe
ipꝫ. Nūdū quippe ſapit:niſi ſeipꝫ:
ſicut ſcriptū eſt:prius qd animale
deinde qd ſpiritale. Nec precepto
indr:ſed nature inſerit. Quis nem
pe carnem ſuā odio habuit? At ve
ro ſi ceperit amor idē:vt a ſolet: p
cliuior eſſe:ſiue profuſior:ꝛ neceſſi-
tatis alueo minime contentus cā-
pos etiā voluptatis exundans.la-
tius viſus fuerit occupare:ſtatiꝫ ſu
perfluuitas obuiante mandato co
hibetur cum dicit diliges ꝓximū
tuum ſicut teipꝫ. Juſtiſſime quidē
vt ↄſors nature nō ſit ex ſors ꝛ grē
illius preſertim gratie:que nature
inſita eſt. Quod ſi grauatur homo
fraternis non dico neceſſitatibus
ſubuenire ſed voluptatibus deſer
uire caſtiget ipſe ſuas:ſi nō vult eē
tranſgreſſor. Quantum vult ſibi in
dulgeat:dum eque:ꝛ proximo tan
tundem meminerit exhibendum.
Frenum tibi temperantie impon-
tur o homo ex lege vite ꝛ diſciplīe
ne poſt concupiſcentias tuas eas.
ꝛ pereas ne de bonis nature hoſti
ſeruias anime.hoc ē libidini. Quā
iuſtius atqꝫ honeſtius cōmunicas
illa conſorti:ꝙ̄ hoſti.i.proximo. Et
quidem ſi ex ſapientis cōſilio a vo
luptatibus tuis auerteris:ꝛ iuxta
doctrinam apoſtoli victu veſtituqꝫ
contentus pauliſper ſuſpēdere nō
grauaris amorē tuū a carnalibus
deſiderijs:que militant aduerſus
animam. Sane qd ſubtrahis hoſti
anime tue:cōſorti nature puto nō
grauaberis impertiri. Tunc amor
tuꝰ ꝛ temperās erit:ꝛ iuſtus:ſi qd
proprijs ſubtrahitur voluptatibus
fratris neceſſitatibus nō negetur.
Sic amor carnalis efficitur ſotia-
lis:cum in cōmune ꝓtrahit. Si au
tem dum cōmunicas ꝓximo forte
tibi defuerint etiā neceſſaria:qd fa
cies? Quid enim niſi:vt cum omnī
fiducia poſtules ab eo:qui dat oī
bus affluenter:ꝛ non improperat
qui apperit:manum ſuaꝫ ꝛ implet
omne animal benedictiōe? Dubiū
ſi quidem non eſt:ꝙ aſſit libenter
in neceſſarijs.qui pleriſqꝫ ꝛ in ſup
fluis non deeſt. Deniqꝫ ait primū
querite regnum dei:ꝛ iuſticiā eius
ꝛ hec oia adijcientur vobis. Spō-
te daturum ſe pollicetur neceſſaria
ſuperflua reſtringenti:ꝛ proximuꝫ
diligenti. Hoc quippe eſt primum
querere regnū dei:ꝛ aduerſus pec
cati implorare tirānidem. Pudici
cie potius:ac ſobrietatis ſubire iu-
gum.ꝙ̄ regnare peccatum in tuo

mortali corpe patiaris. Porro aūt
⁊ hoc iuſtitie eſt cū quo tibi eſt na/
tura cōmunis:nature quoqꝫ cum
eo munus non habere diuiſuꝫ. Ut
tamen perfecta iuſticia ſit:diligere
proximū deum in cauſa habere ne
ceſſe ē. Alioquin proximū pure di/
ligere quomodo poteſt:qui in deo
non diligit: Porro in deo diligere
nō poteſt:quideꝫ nō diligit. Opor/
tet ergo deum diligi prius:vt ī deo
diligi poſſit ⁊ proximus. Facit ergo
⁊ ſe diligi deus:qui ⁊ cetera bona
facit. Facit autem ſic. Qui naturaꝫ
condidit:ipſe ⁊ protegit. Nā ⁊ ita
condita fuit:vt habeat iugiter ne/
ceſſarium protectorē.queꝫ habuit
⁊ conditorem. vt que niſi per ipm
nō valuit eſſe.necſin e ipſo valeat
omnino ſubſiſtere. Qđ ne ſane đ ſe
creatura ignoret.ac p vini ſibi:qđ
abſit:ſuperbe arroget beneficia cre
atoris:vult hominē iſdem cōditor
alto quidem:ſalubriqꝫ ꝯſilio tribu
lationibus exerceri:ut cum defece
rit homo ⁊ ſubuenerit deus. dum
homo liberatur a deo:deus ab ho
mine:vt dignum eſt honorē. Hoc
en m dicit. Inuoca me in die tribu
lationis:eruam te:⁊ honorificabis
me. Fit itaqꝫ hoc tali modo vt ho
mo animalis.⁊ carnalis. q preter
ſe neminem diligere nouerat.etiaꝫ
deum vel propter ſe amare incipi/
at.qđ in ipſo nimirum.vt ſepe exp
tus eſt:omnia poſſit.q̄ poſſe tū poſ
ſit: ⁊ ſine ipſo poſſit nihil.

¶ Amat ergo iam deum.ſꝫ ꝓpter
ſe interim adhuc nō propter ipſuꝫ

Eſt tamen quedam prudentia ſci/
re:qd ex te:quid ex dei adiutorio
poſſis.⁊ ipſi ſeruare te inſenſuꝫ.qui
te tibi ſeruat illeſum: At ſi frequēs
ingruerit tribulatio:ob q̄ꝫ ⁊ freq̄ns
ad deum ꝯuerſio fiat:⁊ a deo eque
frequens liberatio conſequatꝛ. Nō
ne:⁊ ſi fuerit ferreū pectus.vel cor
lapideum totiens. liberatum emol
liri neceſſe eſt ad gratiaꝫ liberātis:
quatenus deum homo diligat:nō
propter ſe tantū:ſed ⁊ propter ipſꝫ.

¶ Ex occaſione quippe frequētiuꝫ
neceſſitatū.crebris neceſſe eſt ipre
cationibus deum ab hoīe frequen
tari frequentando guſtari.guſtan/
do probari:q̄ꝫ ſuauis eſt dominus
Ita fit vt ad diligenduꝫ pure deū
plus iam ipſius guſtata illitiat ſua
uitas.q̄ꝫ vrgeat noſtra neceſſitas:
ita:vt exemplo ſamaritanorum di/
centium mulieri.que ad eſſe domi
num nunciauerat.iam non ꝓpter
tuam loquelam credimus.ipſi eniꝫ
audiuimus:⁊ ſcimus.qꝛ ipſe vere
ſaluator eſt mundi. Ita inq̄ꝫ ⁊ noſ
illorum exemplo carnem noſtrā al
loquentes dicamus merito. Iam
non propter tuā neceſſitatem deuꝫ
diligimus.ipſi eniꝫ guſtauimꝰ quo
niam ſuauis eſt dominus. Eſt eniꝫ
carnis quedam loquela neceſſitas
⁊ beneficia:que experiēdo probat
geſtiendo renunciat. Itaqꝫ ſic affe
cto iam de diligendo proximo im/
plere mandatum non erit difficile.
Amat qppe veraciter deum.ac ꝓ
hoc:q̄ dei ſunt. Amat caſte:⁊ caſto
non grauatur obedire mandato:

caſtificans magis cor ſuum: vt ſcriptum eſt: in obedientia charitatis. Amat iuſte: et mandatū iuſtū libenter amplectitur. Amor iſte merito gratus: quia gratuitus caſtus eſt: quia non impendit̄ verbo: neq; lingua. ſed opere: et veritate. Juſtus ē qm̄ qualis ſuſcipitur: talis et redditur. Qui enī ſic amat haud ſec9 pfecto: q̄ȝ amatus eſt amat. querens et ipſe viciſſim nō: q̄ ſua ſunt: ſȝ que ieſu chriſti: queadmodū ille noſtra vel potius nos: et non ſua queſiuit. Sic amat: qui dicit ꝯfitemini dn̄o: quoniam bon9. Qui dn̄o cōfitetur nō quoniam ſibi bon9 ē: ſed quoniam bon9 ē: hic vere diligit deum ꝓpter deum. et nō ꝓpter ſeipſum. Non enim ſic amat: de quo dicit̄: confitebit̄ tibi: cum benefeceris ei. Iſte ē tertius amoris gradus quo iam ꝓpter ſeipſum deus diligitur. ¶ Felix qui meruit ad quartū vſq; pertingere: quatenus nec ſeipſū diligat homo niſi ꝓpter deū. Juſtitia tua deus ſicͭ montes dei. Amor iſte mons eſt: et mōs dei excelſus. Reuera mons coagulat9: mōs pinguis. Quis aſcendet ī montē dn̄i: Quis dabit pennas mihi: ſicut columbe: et volabo: et requieſcā: Factus eſt in pace locus iſte: et habitatio eius in ſyon. Heu mihi. q2 incolatus me9 prolongatus eſt. caro: et ſanguis: vas luteū: terrena inhabitatio. quando capit hoc: Quando huiuſcemodi experit̄. affectū: vt diuino debriatus amore: animus oblitus ſui: factuſq; ſibi ipſi tanq̄ȝ uaſ perditū totus pergat in deū. et adherens deo vnus cū eo ſpūs ſiat. et dicat: deficit caro mea: et cor meum deus cordis mei: et pars mea deus in eternū: Beatū dixerim: et ſantuȝ cui tale aliquid ī hac mortali vita raro interduȝ: aut vel ſemel. et hoc ipſum raptim: atq; vnius vix momenti ſpatio experiri donatum eſt. Te enim quodāmodo pdere tanq̄ȝ. qui non ſis. et olo non ſentire te ipſuȝ. et a temetipſo exinaniri: et pene annullari. celeſtis eſt cōuerſationis non humane affectionis. Et ſi quidem e mortalibus quiſpiā ad illud raptim interdū: ut dictū eſt admomentū admittitur: ſubito inuidet ſeculū neq̄ȝ: pturbat diei malitia: corpus mortis aggrauat. ſollicitat carnis neceſſitas: defectus corruptionis non ſuſtinet: quodq; his violentius eſt. fraterna reuocat caritas. Heu redire in ſe recidere. in ſua compellitur: et miſerabiliter exclamare. Domine viȝ patior reſpōde pro me. Et illud Infelix ego homo: quis me liberabit de corpore mortis huius: Quoniā tn̄ ſcriptura loquitur. deū oīa feciſſe ꝓpter ſemetipſum. erit profecto. vt factura ſeſe quandoq; cōformet: et concordet auctori. Oportet proinde ī eundem ſpiritū nos affectu quādocunq; tranſire. vt quomodo deus omnia eſſe voluit propter ſemetipſum. ſic nos quoq;: nec nos ipſos: nec aliud aliquid fuiſſe: vel eſſe velimus: niſi eque propter ipſum. ob ſolam. vȝ ipſius voluntatē. nō noſtram voluptatem. Delectabit ſane non tam noſtra vel ſopita neceſ

ſitas:uel ſortita felicitas: q̃ȝ quod eius in nobis:⁊ de nobis voluntaſ ad impleta videbitur: quod ⁊ cotidie poſtulamus in oratione: cum dicimus:fiat voluntas tua. ſicut in celo:⁊ in terra. O amor ſcūs:⁊ caſtus:o dulcis.⁊ ſuauis affectio O pura:⁊ defecata intentio voluntatis:eo certe dfecatior:⁊ purior.quo in ea de proprio nil iam admixtuȝ relinquit:eo ſuauior:⁊ dulcior.quo totū diuinū ē.quod ſentit.Sic affici.deificari eſt. Quomodo ſtilla aque modica multo infuſa vino: dficere a ſe tota videtur:dū.⁊ ſaporem vini induit.⁊ colorem. Et quo modo ferrū ignitū.⁊ cādēs igni ſimilimū ſit.preſtina:ppriaqȝ forma exutū. Et quomodo ſolis luce proſuſus aer in eandem tranformatur luminis claritatem.adeo:ut nō tā illuminatus:q̃ȝ ipſum lumen eē videatur.ſic omnem tunc in ſanctis humanam affectionem quodā ineffabili modo neceſſe erit a ſemet ipſa liqueſcere.atqȝ in dei penitus tranſfundi voluntatē.Aliogn quo modo omnia in omnibus erit. de⁹ ſi in homine de homine: q̃q̃ ſupererit: Manebit quidem ſubſtātia: ſed in alia forma:alia gloria: aliaqȝ potentia.Quando hoc erit. qs hoc videbit:quis poſſidebit: Qñ veniaȝ.⁊ apparebo ante faciē dei: Dñe deus meus tibi dixit cor meum.exquiſiuit te facies mea:faciem tuam dñe requirā. Putas videbo templum ſanctū tuū: Ego puto neminem añ ſane perfectum in templum iri. Diliges dominū deū tuum ex toto corde tuo.⁊ ex tota anima tua.⁊ ex tota ꝟtute tua:ipſum quouſqȝ cor cogitare iam nō cogatur de corpore:⁊ anima: eidem inſtatu viuificando ⁊ ſenſificando intendere deſinat. ⁊ virtus eiuſdem releuata moleſtijs:in dei potentiā roboretur.Impoſſibile nāqȝ tota hec ex toto ad deum colligere.⁊ diuino infigere vultui.q̃diu ea huic fragili.⁊ erumnoſo corpori intenta ⁊ diſtenta neceſſe eſt ſubſeruire. Itaqȝ in corpore ſpirituali.⁊ īmortali:in corpore integro placido:placitoqȝ.⁊ per omnia ſubiecto ſpūi ſperet ſe anima quartum apprehēdere amoris graduȝ:vel potius in ipſo apprehendi:quippe:quod dei potentie eſt dare:cui vult non humane induſtrie aſſequi.Tunc inq̃ȝ ſummum obtinebit facile gradum cuȝ in gaudiū domini ſui promptiſſime.⁊ auidiſſime feſtinantem.nulla iam retardabit carnis illecebra: nulla moleſtia conturbabit. Putamus ne tamen hanc gratiaȝ vel ex pte ſanctos martyres aſſecutos in illis adhuc victorioſis corporibus conſtitutos: Magna vis prorſus amoris.illas animas introrſuſ rapuerat:qua ita ſua corpora foriſ exponere: ⁊ tormenta contemnere valuerunt. At profecto doloris acerrimi ſenſus non niſi turbare ſerenuȝ.⁊ ſine perturbare.Quid autem iam ſolutas corporibus: Immenſas ex toto credimus: immenſo illi pelago eterni luminiſ.⁊ luminoſe eternitatis.Sed ſi non negat velit ſua corpora recepiſſe.aut cer

te recipere deſiderent: ⁊ ſperēt. li-
quet proculdubio nec dum a ſeipiſ
penitus immutatas: qbus conſtat
nec duꝫ penitus deeſſe de proprio:
quo vel modice intentio reflectat̄
Donec ergo abſorta ſit mors in vi
ctoria. ⁊ noctis vndiqꝫ terminos.
lux perhennis inuadat ⁊ occupet
vſqꝫquaqꝫ. quaten⁹. ⁊ in corpib⁹:
gratia celeſtis effulgeat. nō poſſunt
ex toto anime ſeipſas exponere. et
tranſire in deum. Nimirum ligate
corporibus etiaꝫ tūc: ⁊ ſi non vita
vel ſenſu: certe affectu naturali. ita
vt abſqꝫ his nec velint nec. valeāt
cōſumari. Itaqꝫ ante reſtauratio-
nem corporuꝫ non erit ille defect⁹
animoruꝫ: qui perfectus: ⁊ ſumm⁹
ē ipſorum ſtatus. nec carnis iaꝫ ſa
ne conſortiū ſpūs requireret. ſi abſ
qꝫ illa cōſumaretur. Enimuero abſ
qꝫ profectu anime nec ponitur cor
pus. nec ſumitur. Deniqꝫ precioſa
in conſpectu domini mors ſancto-
rum eius. Quod ſi mors precioſa.
qd. vita: quid illa uita: Nec mirū
ſi corpus iam glorie conferre vide-
tur ſpūi. quod ⁊ infirmum. ⁊ mor-
tale. conſtat ipſi non mediocrit̄ va
luiſſe. O ꝙ verum loquutus ē. qui
dixit Diligentibus deum. omnia
cooperari in bonum. Ualet deum
diligenti anime corpus ſuum infir
mum. valet mortuum. valet ⁊ reſu-
ſcitatum. Primo quideꝫ ad fructū
penitentie. ſecundo ad requiē. po-
ſtremo ad conſumationem. Me-
rito ſine illo perfici non vult. ꝙ in
omni ſtatu bonum ſibi ſubſeruire
perſentit. Bonus plane: fiduſqꝫ co
mes caro: ſpūi bono. quē ipſuꝫ aut
ſi onerat iuuat. aut ſi non iuuat. ex
onerat. aut certe iuuat. ⁊ minime
onerat̄. Primus ſtatus laborioſus
ſed fructuoſus. Secundus otioſus
ſed minime faſtidioſus. Tertius ⁊
glorioſus Audi ⁊ ſponſum in can-
ticis ad profectuꝫ hunc trimoduꝫ
inuitantem: Comedite inquit ami
ci ⁊ bibite ⁊ ebriamini cariſſimi. la
borātes in corpore uocat ad cibū.
iam poſito corpore quieſcentes ad
potum inuitat. reſumentes corpo-
ra etiam: vt inebrientur: impellit.
Quos ⁊ vocat cariſſimos: nimi-
rum caritate pleniſſimos. Nam et
in ceteris: quos non cariſſimos. ſꝫ
amicos appellat differentia eſt vt
hi quidē qui in carne adhuc gra-
uati gemunt. cari habeant̄ pro ca-
ritate. ꝙ habent qui vero ſoluti iā
carnis compede ſunt eo ſunt cario
res. quo ⁊ promptiores atqꝫ expe
ditiores facti ad amandū. Porro
pro vtriuſqꝫ merito noīatur ⁊ ca-
riſſimi. que recepta iam ſecūda ſto
la in corporibus vtiqꝫ cum gloria
reſumptis: tāto in dei ferunt̄ amo-
re liberiores: ⁊ alacriores. ꝙto ⁊ d
proprio nil iam reſiduum eſt: ꝙ eoſ
aliquatenus ſollicitet. vel retardet
Qd quidem neuter ſibi reliquorū
ſtatuum vendicat: cuꝫ ⁊ priori cor-
pus cum labore portetur. ⁊ in ſecū
do. quoqꝫ nō ſine proprietate deſi
derij expectetur. Primo ergo fide-
lis anima cōmedit panem ſuum. ſꝫ
heu in ſudore vultus ſui. In car-
ne quippe manens adhuc ambu-
lat per fidem. ꝙ ſane operari p di-

lectiones neceſſe eſt: quia ſi nō operatur mortua eſt. Porro ipm opus cibus eſt dicente domino meus cibus eſt. vt faciam voluntatem patris mei. De hinc carne exuta: iam pane doloris nō cibatur. ſed vinū amoris tanq̄ poſt cibum plenus haurire permittitur. non purū tamen. ſed quomodo ſub ſponſi nomine in canticis dictū legitur. Bibi vinum meum cū lacte meo. Uino enim diuini amoris in aīa ſuauitatem naturalis imiſcet affectionis: qua reſumere corpus ſuū. ipm glorificatū deſiderat. Eſtuat ergo iam tunc ſancte caritatis potata vino ſed plane nōdū vſq; ad ebrietatem quoniam temperat interim ardorem illum huius lactis permixtio. Ebrietas deniq; ſolet euertere mentes. atq; animo. reddere immemores ſui. At nō ex toto ſui oblita eſt que adhuc de proprio corpore cogitat ſuſcitando. Ceterum hoc adepto. qđ ſolum vtriq; deerat quid iam impedit a ſeipſa qđdāmodo abire. ⁊ ire tota in deum eoq; ſibi penitus diſſimilimā fieri quo deo ſimilima effici donat. Tū demum ad craterā admiſſa ſapiētie. illa de qua legitur. Et calix meus inebrians quam preclarus eſt. Quid mirum iam ſi in ebriatur ab vbertate domus dei. cum nulla mordente cura de proprio ſecura bibit purum: et nouum illud cum Chriſto in regno patris eius. Hoc vero conuiuium triplex celebrat ſapientia: et ex vna complet caritate. Ipſa cibās laborantes. ipſa potans quieſcentes. ipſa regnantes inebrians.

Quomodo autem in conuiuio corporali. ante cibus. q̄ potus apponitur. quoniam ⁊ tali ordine natura requirit. ita. ⁊ hic. primo quidē ante mortem in carne naturali. labores manuum noſtrarū manducamus. cum labore. ꝙ glutiendū eſt manducantes. Poſt mortē vero in vita ſpiritali iam bibimus ſuauiſſima quadā facilitate. quod precipitur glutientes. tandem rediuiuis corporibus in vita immortali iebriamur mira plenitudine exuberantes. Hoc pro eo. ꝙ ſponſus in canticis canticorum dicit. comedite amici ⁊ bibite īebriamīī chariſſimi. Comedite ante mortem. bibite poſt mortem. inebriamini poſt reſurrectionem. Merito iam chariſſimi. q charitate inebriantur. et merito inebriati. quia ad nuptias agni introduci merentur edentes. ⁊ bibentes ſuper menſam illius in regno ſuo. quando ſibi iā exhibet glorioſam eccleſiam non habentē maculam. neq; rugam. aut aliquid huiuſmodi. Tūc prorſus inebriat cariſſimos ſuos. tunc torrente voluptatis ſue potat. quoniam quidem in complexu illo arctiſſimo. ⁊ caſtiſſimo ſponſi. ⁊ ſponſe. fluminis īpetus letificat ciuitatem dei. Qđ nō aliud eſſe arbitror. q̄ dei filium qui tranſiens miniſtrat. quēadmodum ipſe promiſit. vt ⁊ hic iam iuſti epulentur. ⁊ exultent in conſpe

ctu dei.τ delectent̄ in leticia. Hinc illa ſatietas ſine faſtidio. Hinc ī ſatiabilis illa ſine inquietudine curioſitas. hinc eternū illud atq; inexplebile deſideriū neſciens egeſtatē Hinc τ deniq; ſobria illa ebrietas non niſi mero ingurgitans:nō madens vino ſed ardens deo. Ex hoc iam quartus ille amoris gradus perpetuo poſſidetur.cum ſumme.τ ſolus diligitur deus.quia nec noſipſos iam niſi propter ipſum diligimus.vt ſit ipſe premium amantiu; eternini.

¶ Diui Bernardi abbatis tractatus de amore dei pars prima.

Venite aſcēdamus ad monte; domini:τ ad domum dei iacob: τ docebit nos vias ſuas intentiones: cogitationes:voluntates: affectiones: τ omnia īteriora mea:venite aſcēdamus in montem:vel locum. vbi dominus videt:vel dominus videtur. Cure:ſollicitudines:āxietates: pene ſeruitutis expetate me hic cū aſino corpore iſto: donec ego cum puero .i. cum intelligentia vſq; illuc ꝑperātes reuertamur ad vos. Reuertamur enim:τ heu reuertemur quā cito. Abucit enim nos a vobis caritas veritatis:ſed ꝑpter fratres abdicare:uel abiurare non patitur veritas charitatiſ:ſed licet retrahat veſtra neceſſitas: non ꝑpter vos omnino omittenda eſt illa ſuauitas. Domine virtutum cōuerte nos:τ.o.f.t. τ.ſ.erimus:ſ; heu domie: ꝙ ꝑproperū:ꝙ temerariū: ꝙ in ordinatum: ꝙ preſumptuoſum:ꝙ alienum a regula veritatis verbi et ſapientie tue corde in mūdo velle videre deu;:ſed tu qui es ſumme bonus. Sūmum bonu;:vita cordium: lux oculorū interioru; propter bonitatem tuā domine miſerere.hec enim eſt mundatio mea hec fidutia mea:contemplatio tua bone domine. Ergo domine deus meus:qui dicis anime modo: quo tu ſcis:ſalus tua ego ſum. Raboni ſūme magiſter:vnice doctor quem videre deſidero:dic ceco mendico tuo:quid vis vt facia; tibi:τ tu ſis qui iam hoc ipſum das: ꝙ ex oib[9] ſuis receſſibus:abiectis procul oībus ſeculi huius altitudinib[9]:pulchritudinibus:τ quicquid ꝯcupiſcentiā carnis vel oculorū: vel ambitionē ſpiritus attēptare poteſt: vel ſolet:tibi dicat cor meū:exquiſiuit te.fa.m.fa.t.domine requiram: ne auertas faciē tuam a me:ne declines in ira.a.s.t. Imprudēs quidem:τ improbus ſum. O.adiutor meus antique. τ ſuſceptor meus ī deſeſſe:ſ; amore amoris tui facio. Sicut vides me non videntem te: τ ſicut dediſti mihi deſiderium tui τ ſi quid placet tibi in me.τ cito ignoſcis ceco tuo ad te curenti. et manum das in aliquibus in currēdo offendenti.

¶ Reſpondet quippe mihi intus. τ in aīa.τ mente mea tumultuans in me.τ concutiens omnia interiora mea vox teſtificationis tue.τ caligant oculi mei interiores a fulgore veritatis tue ingerentis ſe mihi

quia non videbit te homo.⁊ viue re poteſt.ſed tamē ex precepto tuo ⁊ dono tuo ſto īpetra fidei tue.fi dei xpiane.in loco.qui vere eſt pe nes te:in quo.vt poſſum. fero inte rim.pacienter.⁊ amplector.⁊ deoſ culor tegentē.⁊ protegentē me de xteram tuam.⁊ aliquotiens contē plans.⁊ videre geſtiēs poſteriora videntis me humilitatē.ſ.per tran ſeuntē diſpenſationis humane xpi filij tui ſuſpicio . ſed cum accedere geſtio ad eum.⁊ vel ſicut emoriſſa illa infirme.⁊ miſere anime:mee a ſalutifero tactu vel fimbrie ei⁹ qua ſi furari geſtio ſanitatem.vel ſicut thomas ille vir deſideriorum totū eum deſidero videre.⁊ tangere . et accedere ad ſacroſanctum lateris eius vulnus.hoſtium arce. qd ſcīm eſt in latere.vt nō tantum mittam digitum vel totam manū. ſed tot⁹ intrem vſq; ad ipſum cor ieſu in ſi num ſanctorum.in archā teſtamē ti.ad vrnam auream vȝ animā hu manitatis.continentē intra ſe mā na diuinitatis.heu dicit mihi noli me tangere . ⁊ illud de apocalipſi foris canes.ſicq; cum dignis con ſcientie mee verberibus expulſus. ⁊ propulſus improbitatis.⁊ preſū ptionis mee penas cogo vere. Rur ſumq; in petram meā me recipiēs que refugium eſt erinatijs ſpinis peccatorum plenis.reamplector.et reoſculor regentem.⁊ protegentem me dexteram tuam. ⁊ ex eo.ꝙ vel leuiter ſenſi.vel vidi magis accen ſo deſiderio vix patienter expecto vt aliquando auferas manum te gentem.⁊ infundas gratiā illumi nantem.ut tandem aliquando ſe cundum reſponſum ueritatis tue mortuus mihi ⁊ viuens tibi reue lata facie ipſam tuam faciem inci piam videre.⁊ affici tibi a viſione faciei tue. Et o facies.facies.ꝙ̄ be ata facies que affici tibi mereť vi dendo te edificans in corde taber naculū deo iacob.et omnia faciēs ſed exemplar.ꝙ ei oſtēdit in mon te hoc vere.⁊ competenter cantat. Tibi dixit cor meum exquiſiuit te. fa.m.fa.t.d.r. Itaq;.vt dixi ex do no gratie tue contemplans omnes angelos conſcientie mee vel termi nos.vnice ⁊ ſingulariter deſidero videř te.vt omnes fines terre mee videant ſalutare domini dei ſui.vt amem.cū videro.quē amare.hoc eſt videre deſidero. Dico enim mi hi in langore deſiderij mei . Quis amat.ꝙ non videt. quomodo po teſt eſſe amabile. ꝙ non aliquate nus eſt viſibile : ſed te deſideranti amabilia quidē tua occurrunt.et a celo:⁊ a terra.⁊ ab omni creatu ra tua ſe mihi vltro offerunt.⁊ ige runt. O in oībus adorāde.⁊ ama bilis dñe quanto te manifeſtius ⁊ verius predicāt.⁊ approbant ama bilem.tanto ardentius te mihi fa ciūt deſiderabilem.ſed heu nō ad fruendi pfectā ſuauitatē.⁊ gaudiū ſed ad intentionis.⁊ defectus non tn̄ ſine aliqua ſuauitate tormentū. Sicut.n.nō tibi pfecte placent ob lata niſi mecū.ſic bonoꝝ tuoꝝ ɔtē platio reficit nos qdē dulciter.ſed nō ſaciat pfecte niſi tecū.hec ē aīe

mee aſſidua exercitatio:hic aſſidue ſcopo ſpūm meū: ⁊ eū bōis:⁊ amabilib⁹ tuis.q̄ſi pedib⁹:⁊ manib⁹.⁊ totis inités virib⁹ ſurſuȝ tendo ad te in te:ſūme amor: ſumū bonū: ſȝ q̄nto tēdo forti⁹:táto retrudor du ri⁹ in terrā in memetipm: ſub memetipo:ſic ergo reſpiciēſ.⁊ diſpiciēs ⁊ diiudicās memetipſuȝ fact⁹ ſum mihi ipſi de me ipo laborioſa q̄ſtio Tū dn̄e cert⁹ ſuȝ p grām tuā deſideriū dſiderij.⁊ amorē amoris tui habere me in toto corde. ⁊ in tota aīa mea huc vſqȝ te faciēte pfeci: vt deſiderem deſiderare te. ⁊ amē amare te.Sȝ hoc amās qd amem neſcio.Qd eſt.n.amare amorē:deſiderare deſideriū: Amore amam⁹: ſi qd amam⁹:deſiderio dſideram⁹ ſȝ forſitā cū amo amorē: non amo amorē.quo amo.qp amare volo. et amo.qcqd amo:ſed me amātē: cū in dn̄o laudaſ:⁊ amatur aīa mea: quā pculdubio deteſtarer. ⁊ odio hrem. ſi eā alibi.q̄ȝ in dn̄o:⁊ in ei⁹ amore inuenirē.Sȝ ⁊ de deſiderio qd dicem⁹:ſi dicā deſideraſ iā me inuenio. deſiderātē. Sȝ nūqd deſideriū tui deſiderātē:q̄ſi nō habeā: aut deſideriū mai⁹ q̄ȝ habeam:

⸿Cū igiſ hoc mō deficiāt: ⁊ caligēt.⁊ cecuciāt interiores oculi mei oro:vt citius a te apianſ.non ſicut apti ſunt ade carnales oculi:ut videret pfuſſionē ſuā:ſȝ ut videā dn̄e gloriā tuā:vt oblit⁹ prauitatis. et pauptatiſ mee tot⁹ erigar. ⁊ currā in.amplex⁹ amoris tui.vidēs quē amauero. ⁊ amās quem uidero:⁊ moriēs i me uiuere icipiā in te:cui peſſime ē in ſe.ſȝ feſtina dn̄e ne tardauereis:hȝ cui.dn̄e ſapie tue grā vel grē tue ſapia ſua compēdia .:⁊ quo rōcinationis:vel rōnis nullis argumētis nullus diſcutiōibus q̄ſi qbuſdā ſcalis pſcendiſ ad torrētē .ſ.voluptatis tue.ad plenū amoris tui gaudiū.Cui hoc datū ē.fideliſ q̄rens:fideliſ pulſaſ ſepe repēte ibi ſe in uenit.Sȝ o dn̄e q̄ȝ rap ē.ſi qſi me in aliq̄ hui⁹ gaudij mei pte inuenio:clamo:vociferor. Dn̄e bonū ē hic nos eē.faciam⁹ hic tria tabernacula:fidei vnū:ſpei vnū. ⁊ amori vnū. Nungd neſcio qd dicā:cuȝ dicā bonū eſt hic nos eē: Sȝ repēte cado in terrā:q̄ſi mortu⁹.⁊ reſpiciēs nihil video ⁊ me vbi pri⁹ erā inuenio.in dolore.ſ.cordis: ⁊ afflictiōe ſpūs. Uſqȝquo dn̄e vſqȝquo q̄ȝdiu.po.cō.inani.m.d.i cor.m.per diē: q̄ȝdiu nō pmanebit ſpūs i hoībus:q̄ caro ſunt. Sȝ venit.⁊ vadit ⁊ ſpirat:vbi vult. Sȝ incōuertēdo dn̄s cap.ſyon facti erimus ſicē cōſolati.Tūc reple.gaud.oe.no.⁊ ling. no.ex. Interim heu mihi:q̄ incolatus me⁹ plō.ē.ha.cū ha.c.m.inco.ſ.a.m.Sȝ reſpōdet int⁹ mihi in corde meo veritas pſolatiōis tue: ⁊ pſolatio veritatis tue. Eſt amor deſiderij.⁊ ē amor fruitiōis. Amor mereſ aliq̄ viſionē.uiſio fruitiōeȝ fruitio amoris pfectionē. Gratias ago grē tue:q loq dignaris ad cor ſerui tui.⁊ anxijs ei⁹ queſtionibus aliq̄tenus rn̄des. Suſcipio:⁊ ápler tor hanc ſpūs tui arrā.⁊ let⁹ expecto in arra pmiſſionē tuā. Deſidero itaqȝ amare te:⁊ amo deſidera

re te.ꝛ hoc mō curro.vbi apprehē dā.in quo apprehenſus ſum.ſ.vbi amē te pfecte aliqñ.prior nos ama ſti o amāde.ꝛ amabilis dñe.Sȝ eſt ne aliqñ.aūt alicubi dñe hec amo ris tui pfectio.hec ī amore tuo btī tudinis ꝯſumatio.vt ſcitiēs aīa ad deū fontē viuū ſic ſaciet̃.ſic implea tur.vt dicat ſufficit: Miror qcūqȝ vbicūqȝ ille ſit.ſi nō deficit.ſi dicit ſufficit.Sed vbi iſtius ſufficiētie ē defectio.que pōt eē pfectiō: Nuſ q̄ȝ ignit̃.ꝛ nunq̄ȝ pfecto.Sȝ iniuſti dñe nunqd regnū tuū poſſidebūt. Iniuſtus aūt ē.qui nō tm̄ deſide rat.ꝛ debitorēȝ ſe ſentit.ꝛ intelligit ſe amare.quātum ab alq̄ creatura rōnabili poſſibile eſt amari te.Cō ſtat illa btā ſeraphin.q̄ a vicinita te pſentie tue. a claritate viſionis tue ardentes interptant̃.ꝛ ſūt.pl⁹ amare te quā aliquē q minor ē in regno celorū.Qui ſi in regno celo rū nō dicā minimus.ſȝ nō nullus ē.utiqȝ tm̄ deſiderat amare te.q̄n tuȝ ab aliquo vel potes amari. vel debes.ꝛ hoc forſitā eſt.in quē deſi derāt angeli proſpicere. Deſiderat ergo ille beatus minor.tm̄ te ama re.quātū amat.qcūqȝ amat plus. eo.nō emula inſectatione.ſed pia. ꝛ deuota intētōe. Si vero ꝛ ī amo re proficit.quāto felicius illumina tis oculis in īteriora ꝓcedit.tanto dulcius ſentit:ꝛ intelligit. ſi ingra tus nō ē.ꝛ iniuſtus.ꝛ te plus poſſe amari.ꝛ ſe debitorem plus amare vel quantū te amāt cherubin. ꝛ ſe raphin.Sed q deſiderat. qđ aſeq nō pōt.miſer ē.miſeria vero a re gno btītudīs ꝓrſus aliēa ē.aſſeqt̃ ꝗ.qđ dſiderat.qſqſ ibi aliqd dſide rat: Quid dicem⁹ad hec: Quid ī q̄ȝ dicemus.loq̄re obſecro dñō. qꝛ audit fu⁹tu⁹.Nūqd ꝛ magni.ꝛ p ui oēs.q ī regno dī ſūt.vnuſqſqȝ in ſuo ordie ꝛ amat.ꝛ amare deſide rat.ꝛ amoris vnitas nō finit.vt ſit diuerſitas dñ amat cui hoc datū ē ardēti⁹mior āt ī amoī ſine īuidia bonū.vbicūqȝ uidet.amat.qđ ipe ſibi dſiderat.ꝛ hȝ vtiqȝ amorē.q̄n tūcūqȝ ē.quē ī amāte amat.nimiꝝ amor ē q amat̃.q ex magna bōita tis ſue affluētia.ꝛ nā amāteſ. ꝛ co amātes gaudētes.ꝛ ꝯgaudēteſ pa ri īplet gīa.lȝ diſpari mēſura. ꝛ q̄n to ſe amātiū ſēſib⁹largi⁹ īfūdit.tā to eos ſui capatiores effic̄ ſacieta tē faciēs.ſȝ ſine faſtidio.đ ipa ſacie tate ñ minuēs dſideriū.ſȝ augēſ.re mota oī anxietudīs mīƥia. Amor .n.ē.ut dictū ē.q amat̃.qui a volu ptatꝫ ſue torrēte oēm ab amatore ſuo repellit vel ī ſacietate faſtidij. vel ī dſiderio anxietudīs.vel ī ȝelā do īuidie miƥiā.illuminās eos. vt dic apoſtol⁹a claritate ī claritateȝ. vt ī luīe videāt lumē.ꝛ ī amore cō cipiāt amorē.ħ ē.n.fonſ uite.q ſem p fluit.ꝛ nū q̄ȝ pefluit.hec ē gloria. he ſūt diuicie ī domo btī amato ris tui.qꝛ pſto ē dſiderāti.ꝛ amāti. qđ dſiderat:ꝛ qđ amat. Ideo ꝛ q deſiderat.ſemp amat deſiderare.ꝛ qui amat ſemper deſiderat..amare ꝛ deſideranti ꝛ amāti. qđ deſide rat.ꝛ amat facis ſic habundare o dñe.ut nec anxietas dſiderātē.nec faſtidiū affligat hūdātē. ꝛ nunqd obſecro dñe.hec ē via eīna đ q̄ cā tat ps.Et viđ ſi uia inīqtatꝫ ī me ē

τ deduc in via eterna.hec eſt affectio.hec eſt pfectio.ſic ſemper ire.ē puenire. Unde apoſtolus tuus. q pauloāte dixerat. nō ꝙ acceperim aut pfectus ſim.ſequoꝛ aūt ſi qūo cōpꝛehendaꝫ.a quo cōpꝛehenſus ſum in xp̄o ieſu. vnde inqt.que retro ſunt.obliuiſcēs. ad ea vero. q̄ ſunt pꝛioꝛa.extendēs me.a deſtinatū perſequor ad bꝛauiū ſuperne īuocationis dei in chꝛiſto ieſu. Qui cūqꝫ perfecti ſumꝰ hoc ſentiamꝰ. ¶ Et hoc eſt amare tuū quo amaſ te amantes.a dulcedine bonitatis tue.quā habes ad creaturam tuā amatoꝛ.creatoꝛ bone.inſpirare eis hec deſiderium amādi te.τ amoꝛē quo amant.τ deſiderare. τ amare te.non enim afficeris ad nos vel a nobis.cū nos amas.ſed es.qui es. qui ſemꝑ idipſum es.cui hoc ē eſſe qđ eſſe bonuꝫ.bonū autē tibi ī te. τ omni in te creature tue. nos aūt a te ad te afficimur cū te amamꝰ. qui poſſumus miſero aliquo modo eſſe.τ nō amare.te.i.eſſe. τ male eſſe.Tibi aūt qui ſemꝑ ideꝫ es. nihil accedit.ſi amādo pꝛoficimus in te.nihil diſcedit.ſi đficimus a te cum aut nō amas.nō niſi ꝑpter te nos amas.cū ueriſſima ſūme iuſtitie regula etiā nos nil amare pmittat extra te. Et certe poſſibile eſt amoꝛi deū amātis. vbi magna occurrit grā.eo pꝛoficere.vbi nec te. nec ſe amās ꝑpter ſe.τ te.τ ſe ꝑpt ſe te ſolū amet.τ ꝑ hoc reformatur ad imaginē tuā.ad quā creaſti eū Qui ex veritate nature tue.τ natura veritatis tue.nec te niſi pꝛopter te.nec āgelū.nec holeꝫ amare pōt. niſi ꝑpt te. Et o felicē.τ feliciſſimā aīaꝫ.q̄ deo ſic a deo mereť affici.vt ꝑ vnitatē ſpūs in deo ſolum amet deū.nō ſuū aliqd pꝛiuatū.nec niſi ī deo amet ſeip̄ꝫ.τ deꝰ ī ipſo amet. vel appꝛobet deū.i.ſeip̄ꝫ īmo ꝙ ſolū dꝫ amari.τ a creatoꝛe deo. et a creatura dei.Amoꝛis.n. nomē vel affectꝰ nulli cōpetit:vel debeť niſi tibi ſoli.O vere amoꝛ.τ amāde dn̄e Et hec ē in nobis volūtas filij tui. hec ꝑ nobis oꝛatio eiꝰ ad te deuꝫ pīeꝫ ſuū.volo.vt ſic ego.τ tu vnuꝫ ſumꝰ.ita τ ī nobis ipſi vnū ſit hic ē finis.hec ē ꝯſumatio hec ē perfectio hec ē.pax.hoc eſt gaudiū dn̄i hoc ē gaudiū in ſp̄ū ſcō.hoc ē filentiū in celo.quādiu qppe in hac ſumus vita hoc feliciſſime pacis filentio in celo.i.in anima iuſti.q̄ ſedes ē ſapie.aliqñ fruiť.affectus.ſed hora dimidia:vel quaſi dimidia.intētio vero de reliquijs cogitationis diē feſtū agit tibi. In illa ꝟo beata.τ eterna vita:de qua dī intra in gaudiū dn̄i tui.ſola erit perfecta τ eterna fruitio. τ tāto felicioꝛ q̄nto remotis iam oībus.q̄ hoc tardare vel ipedire videnť.amoꝛis eiꝰ īdiſſolubilis eternitas.irrefragabilis ꝑfectio.incoꝛruptibilis erit btītudo. ¶ O amoꝛ veni in nos.poſſide nos diſpeant a facie tua ī nobis oīa feditatis noīa.q̄ a ꝯcupia carnis et oculoꝝ.τ ſupbia vite huic īnaſciť affectui quaſi ſpuria quedam vitulamina.affectui inq̄ꝫ.;qui amoꝛ in nobis dicitur.τ corrumpiť ſepiꝰ iſto moꝛbis aie a te. τ ad te create

ad te ſolum cõcreatus. ⁊ concret⁹ ⁊ reluctans lege naturali. ⁊ reclamans cogitur uocari.luxuria.gula auaritia.⁊ hĳs ſimilia:qui incorruptus.⁊ in ſua permanẽſ natura ad te ſolũ domine fertur cui ſoli amor debetur.Eſt enim anime rationalis amor ſicut dicit quidam ſeruus tuus motus:vel quieta ſtatio : vel finis:vltra quez nil appetat. uel appetendum indicet volũtatatis appetitus. Ultra te vero.vel ſupra te qui querit aliud tanq̃ meliuſ te nihil ẽ.quod querit. quia nihil ẽ melius.vel dulcius te . Jdcoq; nihil efficiẽ recedendo a te.qui ſol⁹ amãdus es vere ⁊ fornicatur. ⁊ luxuriat in alienis affectibus. Aliena vt dixi noĩa habentibus. Amor vt dictum eſt.⁊ ſepe dicendum eſt . ad te ſolum eſt dñe.in quo ſolo eſt.qc quid vere eſt.vbi quieta. ⁊ ſecura ſtatio.q: deũ timere timore amoris caſto.⁊ mandata eius obſeruare hoc eſt omnis homo.

¶ Recedat itaq; ab anima mea omnis iniuſticia.vt te diligam dñz deum meum ex toto corde meo.et ex tota anima mea.⁊ ex oĩbus viribus meis.recedat omnis zelotipia vt tecũ non aliquid amem.ꝙ propter te nõ amez o vere vnice amor ⁊ vere dñe.Cum vero ꝓpter te aliquid amo:non illud amo.ſed te. ꝓpter quẽ amo.q̃d amo.Tu.n.vere ſolus es dominus.cuius dominari ſuper nos hoc eſt ſaluare nos.nr̃m vero ſeruire tibi nihil eſt. aliud q̃ȝ a te ſaluari.Que enim ſalus tua o domine.cuius eſt ſalus.⁊ ſuper populum tuũ benedictio tua.niſi ꝙ a te accepimus.ut amemus te: vel amemur a te.Jdcirco dñe filium dextere tue.hominem:quem cõfirmaſti tibi.ieſum.i.ſaluatorez appellari voluiſti.ipſe enim ſaluũ faciet populũ ſuum a peccatis eorum.et nõ ẽ alius.in quo ſit ſalus qui docuit nos amare ſe.cũ prior ipſe dilexerit nos amando.⁊ diligẽdo. ſuſcitans nos.vt amemus eũ q prior vſq; ĩ finẽ dilexit nos.hec ẽ iuſtitia filiorũ hoĩum.Ama me.q: amo te. Rarus aũt ẽ.q dicere poſſit. Amo te.vt tu ames me hoc tu feciſti.qui ſicut clamat.⁊ predicat ſ̃uus amoris tui.ꝑor dilexiſti nos.Et ſic plane ſic eſt.Amaſti nos prior.vt amaremus te.nõ ꝙ egeres amari a nobis.ſed q: ꝙ feciſti nos.eſſe nõ poteramus niſi amãdo.Jõ multipharia multiſq; modis olim locutus patribus in ꝓphetis nouiſſime diebus iſtis locutus es nobis in filio in verbo tuo.quo celi firmati ſunt. ⁊ ſpiritu oris eius oĩs virtus eoꝝ loqui tuum in filio tuo nõ aliud fuit q̃ȝ in ſole.i.manifeſto ponere tabernaculum tuũ.quãtũ. ⁊ quomõ nos amaſti.qui ꝓprio filio tuo nõ pepciſti.ſ; ꝓ nobis oĩbus eũ tradidiſti q ẽt dilexit nos.⁊ tradidit ſemetipm̃ ꝓ nobis.hoc ẽ verbũ tuuz ad nos dñe. Hic oĩpotẽs ſ̃mo.qa dũ mediũ ſilẽtiũ ten erẽt oĩa.a regalib⁹ ſedib⁹ venit durus errorũz debellator.dulcis amoris cõmẽdator.Et qcq̃d fecit.qcq̃d dixit in terris vſq; ad obprobria. uſq; ad ſputa.⁊ alapas.vſq; ad crucẽ.⁊ ſepul

chꝛū:nō fuit niſi loqui tuū nobis ī
filio amore tuo ꝓuocās:⁊ ſuſcitās
ad te amorē noſtrū. Sciebas eniꝫ
creator aīaꝝ deꝰ in aīabus filioꝝ
hoīuꝫ cogi ñ poſſe:ſꝫ ꝓuocari opor
tere affectū iſtuꝫ. Simul ēt q2 vbi
coactio:iā nec libertas:nec iuſtitia
Tu aūt dñe iuſte nos volebas iu-
ſte ſaluare: q nullū ſaluas: vel dā-
nas niſi iuſte:ipſe nobis formās iu
diciū:⁊ cauſam:ſe deꝰ ſuꝑ tronuꝫ:
⁊ iudicās iuſticiā:ſed quā tu feciſti
vt oē os obſtruat: ⁊ ſubditus fiat
oīs mūdus deo:cū miſereris cuiꝰ
miſtus: ⁊ miſicordiā pſtas cuius
miſtus eris. Voluiſti ergo:vt ama
remꝰ te:nec amare poteramus te:
niſi ꝓcederet a te. Ergo dñe ſicut
apoſtolus amoris tui dicit ⁊ nos
iā diximꝰ prior dilexiſti nos: ⁊ ꝑpor
diligis omnes dilectores tuos.
¶ Sꝫ nos te diligimꝰ affectu amo
ris a te nobis inclito:tu vero cōdi
tor omniū ⁊ affectuū bonorum:⁊
aīaꝝ afficiēdaꝝ nunqd a caſu:vel
īcidēti amoris affectu amas:quoſ
amas:vel aliquo in aliquo affice-
ris:q ⁊ oēs facis:⁊ oīa. Abſit. Ab-
ſurdū eſt: ꝓcul ē a fide: alienuꝫ ab
oīuꝫ creatore. Quō g̃ nos amas ſi
nos amore.ñ amas: Sꝫ amor tuꝰ
bonitas tua ē ſūme bone:⁊ ſūmuꝫ
bonū ſpūs ſcūs ꝓcedēs a pr̄e:⁊ fi-
lio:q ab initio creature ſuꝑfert ſu-
per aq̄s.i.ſuꝑ mētes filioꝝ hoīum
fluctuātes:oībꝰ ſe offerēs: oīa ad
ſe trahēs īſpirādo:aſpirādo:noxia
arcēdo: ꝓuidēdo vtilia:deuꝫ nob:
⁊ nos viuēs deo. Sic.n.ipſe ſpiritus
ſcūs tuꝰ:q amor dicit̃ pr̄is:⁊ filij:⁊

vnitas.⁊ volūtas ꝑ gr̄aꝫ ſuā in no
bis hītās:⁊ dei ī nobis caritatem
cōmēdās:⁊ ꝑ ipāꝫ ipꝫ nob ꝯciliās
deo nos vnit ꝑ inſpiratā nob volū
tatē bonā:cuiꝰ bone volūtatꝫ vehe
mētia amor dicit̃ in nob.quo ama
mꝰ:qđ amare debemꝰ.te ſcꝫ. Nihil
.n.aliud ē amor:ꝙ vehemēs:⁊ bñ
ordiata volūtas. Amas ergo te o
amabilis dñe in teipo:cū a pr̄e: ⁊
filio ꝓcedit ſpūs ſcūs amor patris
ad filiū:⁊ filij ad pr̄eꝫ:⁊ tantus eſt
amor:vt ſit vnitas: tāta vnitas:vt
ſit omonſion.i.pr̄is:⁊ filij ſubſtātia
Amas ⁊ teipꝫ in nob mittēdo ſpi-
ritū filij tui ī corda nr̄a a dulcedīe
amoris:a vehemētia inſpirate a te
nob volūtatꝫ:clamātē abba pr̄: ſic
nos efficiēs tui amatores. imo ſic
teipꝫ in nobis amās: vt q primus
ſꝑabamꝰ:q2 noueramꝰ nomē tuū
dñe:⁊ gloriabamur ī te q diligeba
mꝰ nomē dñi in te o dñe iā ꝑ inſpi
ratā nob gr̄aꝫ ꝑ ſpūm adoptionis
tue oīa:q̄ pr̄is ſūt:nr̄a eē ꝯfidētes
ipſo te noīe inuocemꝰ ꝑ adoptōis
gr̄aꝫ:quo filiꝰ tuꝰ vnicꝰ ꝑ nām. Sꝫ
q2 hoc abſte totum eſt:cuiꝰ amare
hoc ē bñfacere:a quo oē datū opti
mū.⁊ oē donū ꝑfectū.q es pr̄ lumi
nū.tu te ipꝫ amas in nob.⁊ nos in
te.cū te amabimꝰ.⁊ in tātum tibi
vniemur.in quātū amare merebi-
mur.⁊ ꝑticipes efficiemur.vt dcm̄
ē oōnis illiꝰ xp̄i filij tui. Volo ſic
ego ⁊ tu vnū ſumꝰ.ita ⁊ ipſi vnuꝫ
in nobis ſit. Genꝰ eniꝫ tuū ſumus
dñe.genus dei ſicut dicit apoſtolꝰ
tuus trāſferēs ethnici ſnīaꝫ đ ma-
lo vaſe in vas bonū.vt ñ niſi ipāꝫ.

.⁊ vas bonū ſapiat.genus inquam ſumus dei.dij.⁊ filij excelſi oēs cognatione quadā ſpiritali magnā apud te nobis vēdicātes affinitatē.cū p ſpūm adoptiōis fili⁹ tuus vnū nobiſcū nom̄ ſortiri nō dedignetur.⁊ cū ipſo.⁊ p ipm̄ p̄ceptis ſalutaribus moniti ⁊ diuina inſtitutione formati audem⁹ dicere. Pater nr̄.qui es in celis.Amas itaq̧ nos inquātū nos efficis tui amatores. ⁊ nos amamus te.inquātū a te ſpiritū tuū accipimus.q ē amor tuus obtinentē ⁊ poſſidentē omnes affectionū noſtrap̄ receſſus.⁊ perfecte eos ꝯuertentē in puritatē veritatiſ tue.in plenū amoris tui ꝯſenſum. tātaq̧ fit ꝯiunctio. tāta adheſio. tāta dulcedinis tue fruitio.vt vnitas ab ipſo dn̄o noſtro filio tuo vocet̄ dicente.vt ſint ipſi vnū i nobis tāte dignitatis.tāte glorie.vt ſubſequat̄.⁊ dicat.Sicut ego.⁊ tu vnū ſumus.O gaudiū. O gloriā.O ſuperbiā.hꝫ.n.ſapiētia ſui generis ſupbiā.que dicit mecū ſunt diuitie.⁊ gloria.opes ſupbe.⁊ iuſtitia.Quid aūt ē abſurdius vniri deo amore. ⁊ non beatitudine:beati.n.vere.⁊ vnice.⁊ ſingularit̄.⁊ pfecte beati q vere ⁊ pfecte amāt te. null⁹ aūt.⁊ nullo mō beat⁹.q nō amat te. Beatū dixerūt populū.cui h̄ ſunt.ſed mētiunt̄.q: ſolus beat⁹.cuius dn̄ſ deus eius.Quid enī eſt beatū eē. niſi nō velle niſi bonū.⁊ omnia habere.quecunq̧ vult.Te igitur velle.⁊ vehemēter velle.quod ē amare.⁊ ſingulariter amare.amari qui nō dignaris cū aliqua omnino re ſiue carnali.ſiue ſpirituali. ſiue terreſtri.ſiue celeſti. que non ametur pro te hoc demū eſt.non velle niſi bonum. hoc eſt habere quecūq̧ vult omnia.quia habet te quis.in quantum amat te. Ergo ⁊ amore. ⁊ beatitudine vniri deo. intelligimus.q̄ vere domini eſt ſalus.⁊ ſuper populum tuū benedictio tua. Ideoq̧ orationes noſtras. vota.⁊ ſacrificia.⁊ omnia noſtra offerim⁹ tibi pater aſſidue.per dominū noſtrum ieſum chriſtum filium tuum. credentes. ⁊ intelligentes. ex te.a te. per ipſum nobis eſſe. quicquid nobis bene eſt.a quo habemus ipſum eſſe. Que omnia per ſubminiſtrationem ſpiritus ſancti tui habitātis in nobis credimus.⁊ intelligimus. quantum intelligere fas eſt:qui.vt dictum eſt. conformans ſibi.⁊ vniens ſpiritum noſtrum ſpirat in nobis.quando vult. quomodo vult: quantum vult. cuius ſumus factura creati in operibus bonis.exiſtēs ſanctificatio noſtra. iuſtificatio noſtra.amor noſter. Ipſe enim eſt amor noſter. quo ad te pertingimus.quo te amplectimur. Alioquin omni cōprehēſibilis maieſtas cōprehenſibilis eſſe videris anime te amāti.lꝫ enim nullus ſenſus cuiuſlibꝫ anime. vel ſpūs te cōprehēdat.tn̄ totū.quāt⁹ es. cōprehēdit amor amātiſ.q totū te amat quātus es.ſi tn̄ eſt totitaſ.vbi nō ē pticularitas.ſi quātitas.vbi nō eſt tantitas.ſi eſt comprehenſibilitas. vbi hec omnia non ſunt. Sed cum te amam⁹.afficitur qdem ſpūs nr̄

ſpiritu tuo ſancto. per quē habitā-tem in nobis charitatem dei habemus in cordibus noſtris. Cunqʒ amor tuus amor patris ad filium. amor filij ad patrem ſpiritus ſanctus habitans in nobis a te eſt. quod eſt. i. amor oēm captiuitatem ſyon. i. anime noſtre oēs affectiones in ſe conuertens. et ſanctificans. amamus te. uel tu amas te in nobis. nos affectū. tu affecū. vnum nos in te efficiens per vnitatē tuam. i. ipſum ſpiritum ſanctum tuū. quē dediſti nobis. vt ſicut non eſt aliud patri noſce filium. niſi hoc eſſe. quod eſt filius. nihil aliud filio noſce patrē. niſi hoc eſſe. quod eſt pater. vnde ī euangelio nemo nouit patrem niſi filius. et nemo nouit filium niſi pater. et ſicut ſpiritui ſancto nihil aliud eſt noſce. vel cōprehendere patreʒ. et filium. quoqʒ hoc eſſe quod ē pater. et filius. ita nobis. qui ad imaginem tuā cōditi ſumus. et ad illa p. adam inuetuſtati; per chriſtū ad illā renouamur de die in diem. amātibus deum nihil ſit aliud amare. et timere deū. et mandata eius obſeruare. quam eſſe. et unū cum deo eē. Deū enim timere. et mandata eius obſeruare. hoc eſt omnis homo. Adorande. tremēde. benedicende da eū nobis emitte ſpiritū tuū etc. et. r. f. t. nō enim in diluuio aquarū multarum. in perturbatione. et cōfuſione affectionū tam multarum tam diuerſarum ad eum approximabūt. Jam ſatis domine durauerit catacliſmus iſte. pena filiorum ade. Adduc ſpiritū ſup terrā. recedāt mare. recedat antique damnationis ſalſugo. et appareat arida fontē vite ſitiens. Ueniat colūba ſpūs. ſ. expulſo teterrimo alite. et cadaueribus ſuis incūbēte. veniat ī quā colūba ramo oliue. ramo refectionis. et luminis pacē annūciās. ſcilicet nos ſanctitas. et ſanctificatio tua. vniat nos vnitas tua. et deo qui eſt charitas: velud cognata quedam affinitate p charitatis nomē ſociemur. p virtutē nois vniamur. Sed intereſt dñe quō qs te amet. Multi enim. ſicut ait qdā a te illuminatus amāt veritatē lucentē. et nō amāt redarguentē. iuſtitiamqʒ multi colunt affectu. a qua procul ſunt affectu approbāteſ eā. et amātes eā in ſeipſa. nō āt exercētes eā in ſeipſis. Nūqd iſti vere te amāt o vera iuſtitia de⁹: Nunqd iſti vere te amāt: Philoſophi mūdi huius oliʒ eā coluerūt et affectu amoris. et affectu opis in tm̄. vt diceretꝰ de eis ab eis. Oderūt peccare bōi ꝟtutis amore ſʒ ꝯuincunꝰ iuſticiā nō amaſſe. q n̄ amauerūt te. a quo fons. et origo. in quem finis et recurſus vere iuſticie. et ſine quo oēs iuſticie hominū ſicut pānuſ mēſtruate. nō eniʒ hēbant fidē. que p dilectionē opaꝰ., lʒ affectatū quēdam amorē. et opa qdā habebāt hōeſtatis. q̄ q: ex fonte iuſtitie nō pdibāt tāto deſperati⁹ errabāt quāto fortius extra viā currebāt. via ē enim pater xp̄s tu⁹. q dixit. Ego ſuʒ via. veritas. et vita. Ueritas ergo tua. vel vita ad quā itur. p quā itur. verā. et ſimplicem nobis deſcribit for

maȝ diuine. ⁊ vere philoſophie dicens ad diſcipulos, Sicut dilexit me pater: ⁊ ego dilexi vos. Manete in dilectione mea. Si precepta mea ſeruaueritis: mãebitiſ in di.me. Sicut ⁊ ego precepta.p.m.ſ.⁊ ma. in eius di. Ecce dilect⁹ dilecti: ſicut in pſalmo legitur: cum pater diligit filium ⁊ filius manet in dilectione patris vſqȝ ad plenam mandatorum eius obſeruationem. Rurſũqȝ dilectus dilecti: cum dilectus diſcipulus diligit magr̃m xp̃m vſqȝ ad obſeruationem omniũ eius mandatorũ: ⁊ vſqȝ ad mortis neceſſitatem nõ perdit hanc voluntatem illuminatiõe amoris. ⁊ veritatis ei⁹ rebus omnibus ⁊ ydoneis ad bonum. ⁊ pronis ad malum. ⁊ inter vtrunqȝ mediis bene vtens in bono. qđ propriũ eſt xp̃iane virtutis. Eſt enim virtus. ſicut iam ante dictum eſt. bonus vſus libere voluntatis. opus vero virtutis bonus illarum rerum vſus. quibus etiã male vti poſſumus. Exinde. ne manca ſit caritas. docemur amare ꝓximũ ſm legem caritatis puraȝ. vt ſicut deus nõ niſi ſe ip̃m amat in nobis ⁊ nos ſolũ ip̃m diſcimus amare in nobis. ita ⁊ proximũ ſicut nos incipiamus amare in quo ſolũ deuȝ amamus ſicut in nobis ipſis. Sed vt quid dñe tot verbo. Sed nuda eſt dñe. ⁊ gelida algens miſera aĩa mea. ⁊ deſiderans calefieri calore amoris tui. Ideo veſteȝ nõ habẽs pãniculos hos vndecũqȝ collectoſ contraho. ⁊ conſuo ad tegendam nuditatẽ meã. ⁊ non vt ſapiẽs illa ſarraptena. duo ligna. ſed ſurcu los iſtos minutos đ deſerti mei vaſtitate. decordis mei ſpacioſa colligo vanitate: vt aliquando ingrediar in tabernaculuȝ domus mee ⁊ faciã de pugillo farine mihi: ⁊ de idria olei. ut cõmedã: ⁊ moriar: vel non tã cito moriar: immo dñe non moriar. ſed viuam. ⁊ narrem opera dñi. Stãs igiť in domo ſolitudinis quaſi onager ſolitarius: ⁊ habitaculũ habẽs in terra ſalſuginis. ⁊ attrahens ventum amoris mei. os meum aperio ad te dñe: ⁊ attraho ſp̃m. Et nõ nunq̃ȝ dñe quaſi clauſis oculis ad te inhianti mihi mittis in os cordis. qđ nõ lȝ mihi ſcire quid ſit. Saporẽ qdem ſentio dulcẽ adeo. adeo ꝯfortantẽ. vt ſi perficereť in me nil vltra quererem. Sȝ eũ accipiens nullo corporis viſu nullo anime ſenſu nullo ſp̃us intellectu aduertere me ꝑmittis qđ ſit. Cũ accepo tenere. ⁊ ruminare volo. ⁊ diiudicare eius saporẽ. ſed ſtatim trãſit. Deglutio qdeȝ illud. qc quid illud ẽ in ſpẽ. uite eterne. Sȝ opatiõis ei⁹ ꝟtutẽ diu ruminãdo omnib⁹ anime mee. venis. ⁊ medullis q̃ſi vitalẽ quẽdaȝ ſucũ optabaȝ trãſfundere. vt ab omnib⁹ aliis affectiõib⁹ deſiperet. ⁊ illud ſolũ. ⁊ ſẽper ſaperet. ſed feſtinat tranſire. Et cum de inquiſitione eius. vel acceptione. vel vſu formata quedam liniamenta memorie geſtio arti⁹ impreſſa cõmittere. vel etiam memoriaȝ labilem ſcripto iuuare. re ⁊ experimento cogor diſcere quid illđ ſit qđ in euangelio dicis de ſpiritu

ꝛ neſcis vnde veniat: aut quo vadat. Quecunqȝ.n. quaſi qbuſdã liniamentoꝛũ figuris cõmẽdare curaui memoꝛie: quoꝝ quaſi quodaȝ reductu: cũ voluero: illic me recolligã: ac per hoc ſubeſſe mihi velim poſſe: quotiẽſcũqȝ voluero audiẽs a dño ſpirit⁹ vbi vult ſpirat: ꝛ ſentiens etiã in me: qꝛ nõ quãdo ego volo: ſȝ qñ ipſe vlut: ſpirat: oĩa mea interioꝛa moꝛtua inuenio: ꝛ inſipida: ꝛ ad te ſolũ leuandos oculos eſſe fons vite: vt in tuo ſolo lumine videã lumen. Ad te igitur domine ad te ſunt oculi mei: ad te: in te de te ꝑficiant oẽs aĩe mee ꝑfectus ꝛ cũ defecerit virtus mea: que nulla eſt: poſt te anhelent oẽs defectus eius. Sed interim q̃ðdiu miſerã: ꝛ anxiam. ꝛ anhelã poſt te aĩaȝ meã pꝛotrahis. abſconde me obſecro in abſcõdito faciei tue a ↄturbatione hominũ: ꝑtege me ĩ taber. tu. a cõtradictiõe linguarũ. Sed iam aſinus reuocat. pueri ꝑſtrepunt.

℄ Nunc ergo dñe plena fide te deum colo vnũ te omniũ pꝛincipiuȝ: ꝛ ſapiam qua ſapiẽs eſt: quecũqȝ aĩa ſapiẽs eſt: ꝛ ipm donũ: quo beata ſũt: quecũqȝ btã ſunt. Te vnũ deũ colo: adoꝛo: benedico te ex toto coꝛde meo: ꝛ ex tota mẽte mea: ꝛ ex oĩbus viribus meis: vel amo: vel amare deſidero. Quiſqs angeloꝛũ: vel bonoꝝ ſpirituũ te diligit: ſcio qꝛ ꝛ me diligit diligentẽ ſe ĩ te. Quiſqs in te manes põt ſentire p̃ces: vel affectiones hũanas: ſcio ꝙ in te me exaudit ĩ quo ꝛ ego eorũ gloꝛie ↄgratuloꝛ. Quiſqs te hȝ bonũ ſuũ in te me adiuuat: nec mihi tui participatiõe põt inuidere. Solius enim apoſtate ſpũs eſt: noſtrã miſeriã ſuã facere leticiã: nr̃m bonũ ſuũ dãnũ nimirũ quia a cõi omniũ bonoꝛ ꝛ vera btĩtudine lapſus nõ eſt ſubdituſ veritati: ꝑuato ſuo gaudẽs: ꝛ cõe omniũ odiens bonũ. Te igit̃ deus pater: quo creatoꝛ viuim⁹: te ſapĩa patris: ꝑ quẽ refoꝛmati ſapienter viuimus: te ſãcte ſpũs quẽ: ꝛ in quo diligẽtes beate viuimus. ꝛ beatiſſime viuem⁹. vnius ſubſtãtie trinitatẽ: vnũ deũ. a quo ſumus. per quem ſumus. in quo ſumus. a quo peccando diſceſſimus. cui diſſimiles facti ſumus. a quo perire non permiſſi ſumus. principium. ad quod recurrimus. foꝛma. qua ſequimur. gratia. qua reconciliamur. adoꝛamus. ꝛ benedicimus tibi gloꝛia in ſecula. Amen.

℄ De amoꝛe dei pars ſecunda.

Rs ẽ artiũ ars amoris. cuius magiſteriũ ipſa ſibi retinuit natura. ꝛ deus auctoꝛ nature. Ipſe eniȝ amoꝛ a creatoꝛe ĩdut⁹ niſi naturalis ei⁹ ingenuitas adulterinis aliqb⁹ affectibus p̃pedita fuerit. ipſe inquã ſe docet. ſed docibiles ſui. dociles dei. Eſt q̃ppe amoꝛ vis anime naturali quodã pondere ferens eam in locũ. vel finem ſuum. omnis enĩ creatura ſiue ſpiritualis. ſiue coꝛpoꝛea ꝛ certum habet locum. quo

naturaliter ferť.ꝛ naturale quoddam pondus quo fertur. pondus enim.vt ait quidam vere philoſophus.nō ſemꝑ fert ad yma. Igne ſurſum aquā deorſum.ſic ꝛ in ceteris. Nā ꝛ hominē pondus agit ſuum naturaliter ſpūm ferens ſurſuꝫ corpus deorſuꝫ.vnū quodqꝫ in locū.vel finem ſuū. Quis eniꝫ corpis locus? Terra inquit es? ꝛ in terraꝫ ibis. De ſpiritu vero in libro ſapiē ꝛ reuerteť inquit ſpūs ad cuꝫ.qui creauit illum. Uide hoiem diſſolutū quō totus pondere ſuo ferť in locū ſuū. Cum res bene. ꝛ ordine ſuo procedit.ſpūs redit ad deuꝫ. q creauit eū.corp⁹ in terrā. Nec ī terrā ſolum.ſed in elemēta. ex quibus cōpactū.ꝛ formatū erat. Cum eniꝫ quiddā in eo terra. quiddam aq̄.quiddā aer ſibi vendicet. cum naturalis cōpactiōis naturalis ſit diſſolutio.pōdere ſuo vnūquodqꝫ ad ſuū recurrit elemētū.ꝛ tūc plena ſcā ē diſſolutio.cū hoꝝ oīum in locū ſuuꝫ ſcā fuerit reſtitutio. Que vtrū corruptio.vel putredo.ꝛ non poti⁹ dictū ē.reſolutio meli⁹ vocāda ſit.iudicet q vult. Et cū hoꝝ nihil a nature ſue tramite aberret.ſola miſera aīa. ꝛ degener ſpūs.cū ꝑ ſe naturaliť ꝯtēdat.pcti vitio corrupta neſcit. vel difficile diſcit ad ſuū redire ꝑncipiū. Naturali qdē pōdere ſuo ſemꝑ eo īpellliť.cū btī tudinē deſiderat. btītudinem ſomniat.nō niſi btūs eē querēs.btūs aūt ille.ꝛ nō ali⁹.cuius ē dn̄s de⁹ ei⁹.Sed btītudinē querēs nō ī regione ſua.nec in via ſua lōge aberrat a naturali ſua intētione. Idōqꝫ amiſſa doctrīa ſua naturali op⁹ iā hꝫ doctore hoīe.q de beatitudine. que naturaliter queriť amando. doceat amonendo.vbi. ꝛ quomodo.in qua regione.qua via queratur. Amor ergo vt dictū eſt ab auctore nature.naturaliter ē anime humane inditus. Sed poſtq̄ꝫ legeꝫ dei amiſit.ab homine eſt docēduſ. non aūt docendus eſt.vt ſit tanq̄ꝫ q non ſit.ſed vt purgeť. ꝛ quomodo purgeť.vt proficiat. ꝛ quomodo proficiat.vt ſolidetur.ꝛ quomodo ſolidetur docendus eſt. Naꝫ ꝛ ſedus amor carnalis ſeditatis ſue oliꝫ habuit magiſtros in eo.ꝙ corrupti erant ꝛ corrūpebant.tam ꝑſpicaces.tam efficaces.vt ab ipſis ſeditatis amatoribus. ꝛ ſocijs doctor artis amatorie recantare cogeretur.quod in tēperantius cantauerat.ꝛ de amoris ſcribere remedio.qui de amoris carnalis ſcripſerat incendio. qui in amoris incentiua.vel vetera quaſi per quoddā pruritum excitanda .vel in noua inuenienda.toto ſe effuderat ingenio . Non vtiqꝫ amoris carnalis feruorem nitebatur ille docere.qui tam in docendis.q̄ꝫ in eo.qui docebat ſine quouis rationis temperamento naturali quodam igne eſtuabat . Sed naturalem eius vim indiſciplinatis quibuſdā diſciplis in quādā erudiebat laſciuam inſaniā.ꝛ ſuper vacuis qbuſdā fomentis luxurie in quādam perurgebat

in ſanam laſciuiam. In illis.n.pra uis:7 nequã hominibus ex ſuperfluenti carnalis concupiſcentie vicio totus deperierat ordo nature. Quippe cum debito nature ordie ſpũs eorum naturali pondere ſuo amore ſuo ſurſum ferri ad deũ deberet:qui creauit eum: carnis humiliatus illecebris nõ intellexit:et comparatus eſt iumentis inſipientibus: 7 ſimilis factus eſt illis. Facti ſũt de qb⁹ diceret. Non pmanebit ſpũs me⁹ in hominibus iſtis quia caro ſunt. In quorum pſona factum eſt inquit cor meum.t.c.l.i.m.u.m. In ãguſta quippe corporis parte cor locatuz:vbi quaſi medium ſuperiorum ſenſuuz arcem:7 corporis inferioris ſicut populi humilioris quaſi quandam regeret:7 diſpenſaret rẽpublicã:totamq3 circunquaq3 cogitatuũ:7 actionuz regione3 ad concupiſcentie carnalis igne3 degenere quadã mollicie liqueſcens totum defluxit in uentrẽ 7 in medium ventris: videlicet nõ ſapiens niſi ea que ventris ſunt:et de ventre in ventris inferiora oia cõfundens:omnia degenerãs.oĩa adulterans. Amoris naturalẽ affectum peruertens in brutũ quandã carnis appetitũ nõ ſolũ que non licet appetentem in contumeliis corporis in paſſiõibus ignominie. ſed adeo oblitu3 ſue antique generoſitatis:vt qui creatus erat deo ſoli: a corruptis : 7 corruptoribus ſuis extimetur eſſe potius luxurie naturale domicilium:7 viciorũ oĩum proſtibulũ. Infelices qui in tantu3 natura reclamante ſibi viluerunt: vt anime ſue locum: qui proprius dei creatoris erat:7 nulli creature cõmunicabilis:ſede3 ſathane:ſedẽ ſpurcicie:7 omnis imundicie cõſtituerunt.

¶ Acturi igitur de amore prout d͛derit ipſe:cuius amori opis ipſius ſudat intentio:primum quaſi a primordiis ipſius narrationis ſeriem inchoantes quaſi per ſuccedentes ſibi etates profectuũ eius proceſſũ ordinamus vſq3 ad ſenectã vberẽ que nõ eſt plena ſenilis doloris:ſ3 plena miſericordie vberis . Sicut .n.ƀ3 etatum incrementũ:vel detrimentum puer mutatur in iuuene3 iuuenis in virũ vir in ſenem ſcd̃m qualitatu3 mutationes etiã etatũ nomina mutantes:ſic ƀm virtutu3 profectũ voluntas creſcit in amorem:amor in caritatem . caritas in ſapientiam. Nec debet latere de amore:de quo agimus:quibus ortus ſit natalibus:qua nobilitatiſ linea inſignis habeatur: vel quo oriundus loco. Primũq3 natiuitatis eius locus deus eſt. Ibi natus ibi alitus:ibi prouect⁹: ibi ciuis ẽ :nõ aduena:ſed indigena. A deo enim ſolo amor datur:7 in ipſo pmanet q2 nulli niſi ipſi:7 propter ipſu3 debetur. Porro ſi de natalibus eius agitur:cum trinitas deus homine3 crearet ad imaginẽ ſuã: quãdã in eo formauit trinitatiſ ſimilitudinẽ: in qua 7 imago trinitatꝫ creatricis reluceret:7 per quã nouus ille mũdi incola ſimili naturaliter ad ſimile recurrẽte principio ſuo creatori

uo deo indiſſolubiliter inhereret: ſi vellet: nec multiplici creaturarū varietate illecta abſtracta: diſtracta: creata illa trinitas īferior a ſūme: ⁊ creatricis vnitate recederet. Etenim cum in faciē noui homīs ſpiraculum vite ſpūalem vim ideſt intellectualem: qđ ſonat ſpiratio: ⁊ ſpiraculū: ⁊ vitalem .i. animalē: qđ ſonat nomen vite infudit: ⁊ infundēdo creauit: in eius quaſi quadā arce vim memorialem collocauit vt creatoris ſemper potentiā: ⁊ bonitatem memoraret. Statimq₃ et ſine aliquo more īterſticio mēoria de ſe genuit rōne₃: ⁊ memoria: ⁊ ratio de ſe protulerunt voluntatem. Memoria quippe habet: ⁊ continet: quo tendendum ſit ratio ꝙ tēdendu₃ ſit: volūtas tendit. Et hec tria vnū quidam ſunt: ſed tres efficatie: ſicut in illa ſumma trinitate vna eſt ſubſtantia: tres perſone: in qua trinitate ſicut pater genitor filius genitus: ⁊ ab vtroq₃ ſpūs ſanctus ſic ex mēoria ñ gignit̄ ex mēoria ⁊ rōne volūtas procedit. Ut ꝗ deo inhereret creata in homine rationalis anima memoriā ſibi vēdicauit: pater rōne₃: filius voluntatē ab vtraq₃ procedentem ab vtroq₃ procedens ſpūs ſanctus. Ecce quibus orta natalibus voluntas: cuiꝰ natiuitatis: cuius adoptionis: cuiꝰ dignitatis: cuius nobilitatis. Que cum preueniente: ⁊ cohoperante gr̄a ſpiritui ipſi ſancto: qui patris ⁊ filij eſt amor: ⁊ voluntas: bono ſui aſſenſu incipit inherere vehementer incipit velle qđ deus vult: ⁊ ꝙ volendū memoria ſuggerit: ⁊ rō: ⁊ vehementer volendo amor efficit̄. Nihil enim aliud eſt amor ꝙ̄ vehemens in bono voluntas. Per ſe enim voluntas ſimplex eſt affectus ſic anime rōnali inditus: vt ſit capax tam boni ꝙ̄ mali bono replendus: cu₃ adiuuatur a gratia malo cū ſibi dimiſſus deficit in ſemetipō. Ne eni₃ a creatore aliquid anime deeſſet humane libera in vtrāuis partem data eſt ei voluntas: q̄ cu₃ adiuuanti concordat gratie virtutis accipit ꝑfectū. ⁊ nomen ⁊ amor efficitur. Cum ſibi dimiſſa ſe ipſa ſecundū ſe ipſa₃ frui vult ſui ī ſeipā patitur defectum: ⁊ quot vicia: tot viciorū ſortitur nomina cupiditatis: auaricie: luxurie: ⁊ alia huiuſce modi. Primo itaq₃ profectu ſuo voluntas quaſi pytagorice littere biuio libera conſtituta: ſi ſm̄ dignitatem nataliū ſuorū erigit̄ in amorem ſm̄ naturalem virtutum ſuaꝝ ordinem de amore: vt dictū eſt: in caritate de caritate proficit in ſapientiam. Si autē nullo ordine ſui in ſta tamen ordinatione dei precipiti eſt acta ruina tenebris confuſionis obruta ſepelitur in infernū viciorum: niſi a gratia ei fuerit ſubuētum. Si ꝟo yma inferni relicta ſurſum ceperit greſſu₃ attollere: ⁊ gratiam ſequens deducentem. ⁊ enutrientem adulta fuerit in amorem iam in iuuentutis conſtituta fortitudine a ſpiritu timoris: quo hactenus: ut puer timebat penam: in ſpiritum pietatis incipit proficere: a quo iam incipit nouam guſtare

gratiam: pie iam incipiens amare deum. ⁊ colere: de quo ſcriptū eſt. Pietas eſt cultus eius. Hic ergo iuuenis non etatis: ſed virtutis naturalem fortitudinē exerat. ⁊ virtutē. nec iuuētutis. licet a rōne ea vetetur corrūpere. naturalia pdit in centiua. quibus ſi inſaniunt. q corrūpunt: qui imagine ptrāſcūt. quorū ſpūs vt ſpiritus beſtiarum: vel peccorū: quoꝝ carnes iuxta pphetam vt carnes ſunt aſinorum: multo magis hijs qui in veritate ſunt amoris. ⁊ ſpūalibus eius aguntur incētiuis. in ſpū alibus iuuētuti feruore ſuo licet mō in ſanitate. Grauis enim obprobrij res eſt in naturam. ſi plus in deterius proficere poſſunt eius corruptores: q̄ in bonum veri amatores. Audi ſciētiaꝫ inſanam. Siue mente inquit apoſtolus excedimuſ deo. ſiue ſobrij ſumus nobis. Uis adhuc audire inſaniam: Si dimittis eis peccatuꝫ: dimitte. Sin autēꝫ: dele me de libro vite. Uis alium: ipſuꝫ audi apoſtolum. Optabam inquit anathema eē a xp̄o pro fratribus meis. Non ne quedam mentis bene affecte ſana videtur inſania. cum impoſſibile ſit effectu. habere fixum in affectu, pro chriſto anathema velle eſſe a xp̄o. hec a ſancti ſpirit⁹ aduentu apoſtolorum fuit ebrietas. hec pauli inſania. cum diceret ad euꝫ feſt⁹ inſanis paule. Mirumne erat. ſi inſanire, pronūtiabaꝛ: qui ī ipſo mortis periculo ipſos iudices ſuos a q bus pro xp̄o iudicabaꝛ: ad xp̄m cōuertere nitebaꝛ: Nō hanc inſaniā multe littere in eo faciebāt: ſicut dicebat rex veritatem intelligens: ſꝫ diſſimulans: ſed vt dictū eſt ſpūs ſancti ebrietas: in qua ⁊ in puo. ⁊ ī magno ſimiles eoſ ſibi facere geſtiebat. qui eum iudicabāt. Et vt cetera omittam: que maior. q̄ magis inopinata inſania: q̄ hominē relicto ſeculo deſiderantem: ⁊ ardentē inherere xp̄o. pro chriſto neceſſitate obedientie: ⁊ charitatiſ inherere ſeculo: tendentē in celum ſemetipſuꝫ mergere in cenum. Hic ē beniamin adoleſcentulus: qui in mentis ſue exceſſu nec ſe: nec ſuum aliquid ſentit. ſed cum ſolum. in quē totus exceſſit. Hac inſania inſani erāt ſancti martires inter tormenta ridentes. Cur hic nō dicam: quod in feruore laſciuie ſue laſciuus poeta dicebat: inſanire libet: Hic ergo decet emineat feruor iuuenalis: ⁊ feruens religionis curſus: qui q̄uis ī hoc ad huc ſtatu frenū nec habeat nec habere debeat: frenum tñ patiaꝛ rōnis: feruorem enim nouiciorū nō decent ille miſericordes in ſe ipſum diſcretiones. ⁊ diſcretionum diſpenſationes: facileſq; indulgentie ſuo iudicio: nō tñ recuſande ſūt alieno. A ſeipſo in ſeipſuꝫ rigida debet eſſe cenſura: ⁊ diſtricta ſeueritas: ad regentem: ⁊ conſulenteꝫ paternam. vel fraternam charitatem: ⁊ pietatem lenis. ⁊ obediens in omnibus humilitas. Si alterum deſit: vel in deſide. ⁊ tepido non ſpero curſus perſeuerantiam. vel in p̄cipiti timeo ruinam. propter quod tota debꝫ eſſe diſcretio nouitij. ſtul

tum ſe in omnibus ꝓ xp̃o facere: ꝛ ex alieno pendere arbitrio. maxime ſi ſeniorem taleꝫ habet. de quo certum ſit: ꝙ adeo diſcit. quod hominem docet. Ubi tñ proficienti: ꝛ obediẽti non facile preſumenda ẽ iudicandi licentia. q̃diu manifeſte nil cõtra deũ p̃cipitur: donec lõga ꝛ paciens experientia. intellectum dabit auditui. Ad eã vero maxime ſeipſum ſemp̱ obediẽtiã ſtudeat exercere: de qua ſcriptũ ẽ. Caſtificantes corda veſtra in obediẽtia charitatis. hec ẽ enĩ volũtas dei. ꝛ bñ placens: ꝛ perfecta. Ad hec aũt optinẽda: ꝛ obſeruãda ꝯtinua apprehẽda ſunt p̃ſidia ſedule. ꝛ longanimis orationis in qua tãta ſit fides vt ſperet omnia: tãta deuotio. vt deum videat̃ cogere. tãtus amor. vt oĩa que petit in ipſa oratiõe ſe ſentiat obtinere: tã benigna humilitaſ vt in omnib⁹ nõ ſuã: ſꝫ dei volũtatem in ſe fieri peroptet. Studeat etiã habere hic talis. ꝛ amplectat̃. cordis puritatem corporis munditiã: ſilentium: vel verbũ ordinatũ. oculos ſtabiles: ꝛ non ſublimes: aures non prurientes: victum. ꝛ ſup̃mum ſobrium. ꝛ qui taciat. nõ impediat boni operis dietam: manus continentes greſſum mitem: nõ ridendo cordis prodere laſiuiam: ſꝫ leniter ſubridendo gratiam: meditationes ſp̃uales: ꝛ aſſiduas: oportunas lectiones. ꝛ nõ curioſas. ad maiores ſubiectionem. ad ſeniores reuerentiam. ad minores dilectionem: non deſiderare preeſſe. amare ſub eſſe. omnibus. cum quib⁹ ẽ velle pro deeſſe. nõ ſeueritate obrui: non lenitate exinaniri. in vultu ſerenitatem. in corde ad oẽs habere dulcedinẽ. in opere gratiã. hic etiã locus. ꝛ tẽpus eſt voluptates amputãdi. vicia omnia extirpandi. voluntates frangendi. vt ceteris non voluntatibus. ſed voluntatum ſimulacris preciſis. ꝛ amputatis ſicut adulterinis quibuſdam. ꝛ ſponte naſcentibus ramuſculis. ſpes ꝓficiendi augeatur naturali ꝛ vere voluntati. Ille cui non taꝫ ſunt voluntates. q̃ꝫ appetitus anime. concupiſcentia. ſ. carnalis. ꝯcupiſcẽtia oculorũ ꝛ ambitio ſeculi. Hic qui plus amat. plus curat. hic labor. hoc opus eſt multorum ſudorum: opus multorum laborum. maxime cum cecus adhuc amor. quod facit faciat. ſed neſciat adhuc unde veniat. aut quo vadat. ꝛ ſic huiuſmodi operetur affectibus. ſicut manibus cecus. qui manibuſ quidẽ operatur. ſed nec manus videt. quibuſ operatur. nec opus. quod operat̃. ſicut enim ſi videns quis in aliqd opus erudiat non videntem. trahit docendus. curuat. erigit. et diſponit. in artem eũ agens ſuſcepti operis. ſic per omnia que ſupradicta ſunt cecus amor extrinſecus in quandam vite. ꝛ morum formatur honeſtatem. Cũ vero interioris hominis ſubſtãtia lõgo diſcipline vſu emollita plene poterit ĩprimi ꝛ ĩformari ĩ eoꝝ formã. tũc fructũ pacatiſſimũ opabit̃ ſalutis. tũc in re nõ

ſpe ho:num omnium:ꝛ ſimiliuȝ percipiet vtilitatem. Quecūqȝ eniȝ ob ſeruāda ſupra textum⁹. nūdum ſit in affectu:ſed in deſiderio. ꝛ rōnis magiſterio:ꝛ de his oibus humilit adhuc cantat ad deū. Cōcupiuit. aīa mea. de inſti. tibi. Sicut tñ dixi de ceco:q̄uis adhuc ſi uideat oculus:nō ceſſet operari manus: vt ꝑficere vult in magno. fidelis ſit in minimo. ꝛ in eo. in quo ex ꝯditoꝛis largitate iam ꝓrogatū hȝ ius poteſtatis. officiū exhibeat bone volūtatis. In coꝛpoꝛe. ſ. pꝛopꝛio faciat ꝙ dicit apoſtolus. humanū dico ꝓpter infirmitatē carnis veſtre. Sic enī exibuiſtis mēbꝛa vr̄a ſeruire in mundicie ꝛ iniqtati ad iniqtatem ita nūc exhibete mēbꝛa veſtra ſuire iuſtitie in ſantificationē. Ac ſi dicat. Cū amoꝛ tranſierit in charitatē. cū anima. ꝑfecta ſuam adepta fuerit puritatē. tūc vobis dicā lōge aliud quid diuinū. mō interim accipite iſtud. humanū:vt ſicut in, tēpoꝛe veteris negligētie: et peccati liberi fuiſtis iuſticie:iuſtitie i nullo in oībus aūt peccato exibētes mēbꝛoꝝ officium. ꝛ hoc ad iniquitatē Sic amodo exhibeatis mēbꝛa veſtra ſuire iuſtitie in ſanctificationē in quo. ſi fidelis:vt dictū ē. apparuerit:in ſeipſo incipiet expiri qđ dauid dic̄. In noīe tuo leuabo me as man⁹. Sicut adype:ꝛ pinguedine. re. a. m. Si eniȝ ſpū facta carnis moꝛtificauerit:ex hoc anima adipe gr̄e. ꝛ pinguedine ſancti. ſ. repleta renouari incipit ſpū mentis ſue: et induere nouū hominē. q ſm deuȝ creat⁹ ē:in iuſtitia. ꝛ ſanctitate veritatis. Ex hoc etiā rerū facies noua ei incipit appere. cariſmata melioꝛa in quoꝝ emulatiōe hacten⁹ laborauerat. familiarius ſe ei apire:coꝛpus ſanctis humiliatū diſciplinis ex ꝯſuetudine iā bona ī ſpōtaneū ſpūs ſuiciū trāſire: noui hominis interioꝛ facies de die in dieȝ renouari. ꝛ uſqȝ ad ſpeculāda dei bona reuelari. Jaȝ frequētes: ꝛ in ꝓuiſe theophanie:ꝛ ſanctoꝝ ſplēdoꝛes animā ꝯtinuo laboꝛātē deſiderio incipiūt refocillare:ꝛ illuſtrare:q2 ſapiētia occurrēs in vῑs hilariter:ſicut dicit Job. abſcōdit lum̄ in manibus:ꝛ pꝛecipit ei. ut rurſus adueniat. ꝛ annūciat de ea amico ſuo. ꝙ poſſeſſio ei⁹ ſit. ꝛ ad eā poſſit aſcendere. Ex quo iā diu laborās anima inſolitas q̄ſdam:ꝛ dulces affectiūculas incipit colligere in qbus tenere regeſcit. cū aſſunt. cruciat̄:cum auferunt̄:ꝛ nō redeūt ad notū. Sicut enim ruri enutrita. ꝛ ruralibus aſſueta cibarῑs. cū affectiōes has:quas diximus. q̄ſi in pꝛīo ingreſſu aule regie ceperit deguſtare: nōnūq̄ȝ ignominioſe ꝺpulſa:violent̄ expulſa. in domū paupꝛtatis ſue vix vltra redire acqeſcit. Et frequent̄ ad ianuam recurrens impoꝛtuna. impꝛoba:ꝛ anxia ſicut inops. ſicut mēdica:ſperāſ:ſuſpirāſ inſpicit:ſuſpicit. ſi qd ſibi poꝛrigat̄ ſi qſi aperiatur Et aliquando impꝛobitate ſua ſic euincit omnia obſtacula:ꝛ tranſgreditur. ut vſqȝ ad interioꝛem ſapientie menſam pꝛecipiti tranſiliens deſiderio impudēſ

illico reexpellenda aſſideat conui/ua.⁊ audiat. Comedite amici:⁊ inebriamini chariſſimi. Ex hoc iam innaſcitur ſancte pauptatis amor. latendi ſtudium.odium ſecularium diſtrictionum:orationis vſus: pſalmodia frequens. Sʒ graue:niſi ca/ueatur occurſat temptationis im/pedimentum.quod multorum cur ſum vſqʒ huc proſperum. ⁊ feliciſſimum:vel grauiter retardet. vel retro nonnunq̄ in quādam corpo/ris ignaniaʒ reflectat: Quod a patre pio innia accipit.ne deficiat.ſic incipit habere quaſi ſufficiat.⁊ hic proficiendi metaʒ conſtituens. vbi deſinit proficere.ibi incipit defice/re. Quin etiam conculcans gratiā dei:⁊ vanam de ipſa contra ipſam ſibi fabricans fiduciam:vel in ore: vel in corde iactat ſe non vſqʒqua qʒ a deo derelictum.totiens ſibi iudicium manducans.⁊ bibens:quotiens viſitationis. ⁊ conſolationis a deo accipit gratiam. ⁊ inde non deum.ſed in voluptatum ſuarum executionem p̄ſumit fiduciam. Inimici domini.ait pſalmiſta. mē. ſ.e. ⁊c.t.e.in ſe.⁊ cibauit illos ex adipe fru.⁊ de pe.me.ſa.eos. audi cibatos:⁊ audi inimicos. audi ſaturatos.⁊ audi mentitos. Audi non ſolum frumentum. Sed adipē frumēti.nō peturni ſed mel de petra. occultam.ſ.⁊ diuinā ſacramētoꝝ gratiam. de qua ſaturati perhibentur q inimici ꝯuincunt. Quo ſi nō fuiſſent inimici nō tā cito poſſent ſaturari. Qui enim ſaturatus ē:nō pl⁹ petit.q̄ accipit.qꝛ plenus ē.⁊ qꝛ hʒ ei ſatis eſt:hoc eſt poſt primam illuminationē:vt ait apoſtol⁹.poſt guſtum doni celeſtis. poſt pricipium ſpūs ſancti poſt' guſtū nicho⁹ boni uerbi dei.virtutūqʒ ſeculi futuri voluntarie peccando.poſt acceptā noticiaʒ veritatis rurſuʒ ſibimetipſis filium dei crucifigere.⁊ cōculcare.⁊ ſanguineʒ teſtamenti pollutuʒ ducere in quo ſanctificati ſūt.⁊ ſpiritui gr̄e cōtumeliam facere. Quid enim eſt aliud filiū dei crucifigere. q̄ facere mala:vt veniāt bona: cōfidenē peccare et cruci xp̄i. qcquid peccat:imponere: O ſi audiāt qđ ſequit̄ terra ſepe ſupuenientē imbreʒ bibēs:⁊ generās herbā opor/tunā hijs.a quibus colitur.accipit benedictionē a dn̄o.proferēs autē ſpinaſ ⁊ tribuloſ reproba ē:⁊ maledicto ꝓxima:cuius finis ē in cōbuſtionem. Sʒ redeam⁹ ad meliora vt ait ipſe apoſtol⁹:⁊ viciniora ſaluti. Iam ergo bone ſpei iuuenis: cuius decuſ iuuētutē incipit letificare.creſcere incipit in virū pfectum in mēſurā etatis plenitudinis xp̄i. Iam enim amor incipit ꝯfortari. ⁊ illuminari.⁊ tranſire in affectuʒ. et nomen maioris virtutis.⁊ amplioris dignitatis. Amor quippe illuminatus charitas eſt. Amor a deo. in deo.ad deū. Caritas autem deus eſt. Breuis laus.ſed cōcludens omnia. Quicquid de deo dici poteſt.poteſt dici ⁊ de charitate:ſic tn̄ vt ꝯſiderata ſecūdum naturas doni ⁊ dantis:in dante nomen ſit ſubſtantie:in dato qualitatis. ſed per emphaſim donum etiaʒ charitatis

deus dicatur.in eo q ſuper omnes
ṽtutes virtutis charitatis deo co/
heret ⁊ aſſimulaṫ. De caritate qd
dicemus.Audiuimus famam eius
nõ nouimus eam.nõ vidimus eá.
Apoſtolus eam nouit.qui excellẽ/
tiorem viam eaꝫ appellans in lau/
dem eius totum ſe effudit dicens.
Et adhuc excellentiorem uiam vo
bis demonſtro.Si linguis hominũ
loquar.⁊ angelorũ.charitatẽ autẽ
nõ habeam.factꝰ ſum velud es ſo
nans.aũt cimbalũ tiniens. et ſi ha
buero prophetiá.⁊ nouerim.m.om
nia.⁊ omnẽ ſciaꝫ.⁊ ſi habuero om
nẽ fidẽ.ita vt montes tranſferam.
charitatem non habuero nihil ſuꝫ.
Et ſi diſtribuero in cibos pauperũ
oẽs facultates meas.⁊ ſi tradide/
ro corpus meũ:ita ut ardeam. cha
ritateꝫ aũt nõ habuero.nihil mihi
prodeſt.Charitas aũt patiens eſt.
benigna eſt.charitas nõ emulatur
nõ agit pperam.nõ inflaṫ.nõ ẽ am
bitioſa.nõ q̃rit que ſua ſunt. nõ ir
ritaṫ nõ cogitat malũ.non gaudet
ſup iniquitatẽ. cõgaudet aũt veri/
tati.Omnia ſuffert. omnia credit.
oia ſperat.omnia ſuſtinet.charitaſ
nunq̃ excidit.ſiue prophetie eua/
cuabuntur.ſiue lingue ceſſabunt.ſi
ue ſcientia deſtruetur. Nunc autẽ
manent fides. ſpes. charitas. tria.
hec.Maior aũt hĳs eſt charitas:
hec eſt iugum domini ſuaue. ⁊ ho/
nus leue.honus.quod portantẽ ſe
poterat.⁊ leuigat.honꝰ leue euan
gelĳ ſuaue eis.quibus dicit ipſe do
minus.Iá non dicam vos ſuos.ſꝫ
amicos meos.qui enĩ prius nõ po
terat portare p̃cepta legis. poſtea
leuia hꝫ precepta euãgelĳ p coho/
panteꝫ gíaꝫ. Qui p̃mũ nõ poterat
implere nõ occides. poſtea hꝫ leue
pro fratribus animá ponere. ⁊ ſic
de reliquis.Sic cũ iumẽto iponiṫ
honus graue.⁊ refugit quaſi ĩpor/
tabile.adduciṫ quadriga volubiliſ
.i.euangelĳ diſcurrẽs p totũ mun/
dũ.⁊ honꝰ.quod quaſi graue refu
giebat primum.poſtea ſine labore
trahit duplicatũ. ſic auicula . q̃. in
plumis ſine alis ſeipſam nõ poteſt
portare.põdere plumaꝝ.⁊ aliaruꝫ
addito aduolat ſine labore.Sic ⁊
panis durus.q per ſe nõ põt tran/
ſire.adiectiõe lactis.vel alterius li
quoris collabilis ſit ĩ gutturṫ.amor
priuſ ergo habuit conatũ.⁊ aliquẽ
affectũ charitaſ effectũ. Iá eniꝫ tã
to leuiꝰ opatur charitatis manus.
q̃to eá adiuuat illuminatꝰ oculꝰ.
Primũ qdẽ opamur p manũ.dein
de manu tergimus oculũ.unde di/
cit.A mandatis tuis intellexi. Iaꝫ
enim incipit opa ſua intelligere. et
affectiones diſcernere. Iam ſic af/
ficiṫ virtutibus.vt ſic deo hoc eſt
eẽ.qđ bonũ eẽ.ſic iá iuſte.⁊ ſancte
anime nõ aliṫ ſit eẽ.q̃ ſcẽ.⁊ iuſte.⁊
pie eſſe. Scẽ in ſemetipſa. iuſte ad
oẽs.pie ad deũ.Ex augmẽto enim
gr̃e dei ſic inficit iuſtá aiaꝫ iuſtitiẽ
affectꝰ.vt iá in nulla ſui pte.vel co
gitatuũ.vel affectuũ. vel actiuum
ſciat.vel poſſit eẽ niſi iuſta in toto
ſuo.ĩ oĩ eo.qđ ẽ iuſtitie plene. ⁊ in
diſſolubiliṫ affecta. Vñ diċ apoſto
lus.charitas nũq̃ excidit.Aliqñ q
dẽ titubat.vel deuiat affectiõis.vel

opis affect⁹ q̃diu i hac vita ñ pōt videre caritas niſi expte: ⁊ p ſpeculum. ⁊ in enigmate. Sed integer tamen ſemper. ⁊ ſolidus in ſua virtute ſuus permanet affectus. Aliud quippe eſt affectus. aliud eſt affectio. Affectus eſt. qui generali quadam potentia ⁊ perpetua quadã virtute firma. ⁊ ſtabili mentem poſſidet. quam per gratiam obtinuit. Affectiões vero ſunt. quas varias varius rerum. ⁊ temporum affert euentus. infirmitas enim carnis ex vicio pie originis ſepe offendit. ſepe cadit. ſepe ſedit grauiter. ⁊ ledit mente interius dolente ⁊ paciente potiuſq̃ agente qd perperam foris gerit: nec tñ caritatē perdente. ſed ex caritate gemente: ⁊ clamāte ad deum. Infelix ego homo qs me liberabit de corpore mortis huius? Vñ idē apoſtolus. Ego inquit ipſe mente ſeruio legi dei. carne autē legi peccati. Et rurſum. Nō ego operor illud. ſed qd habitat in me peccatū: Itaq̃ qſqs ille eſt: ſicut dicit beatus ioānes: ſm hoc q̃ natus ē ex deo. i. ſm interioris hōis rōnem in tantum non peccat inq̃tū pec catum qd corpus mortis foris operatur odit potiuſq̃ approbat. ſemine ſpiritualis natiuitatꝭ. quo ex do natus eſt. eum interius conſeruante qd ⁊ ſi interim aliquando incurſu peccati leditur: ⁊ atteritur radice tñ caritatis in altum defixa non perit. imo ſtatim fecundius. ⁊ viuacius ꝯualeſcit in ſpē boni fruct⁹. et ſurgit. Sic enim dicit beatus ioannes. Oīs q natus eſt ex deo peccatū nō facit. qm̄ ſemen ipſius in eo manet. ⁊ nō pōt peccare. qm̄ ex do natus eſt. Notāda vis verborum. Nō inquit peccatū facit qd patiť potiuſq̃ facit q natus eſt ex deo. ⁊ nō pōt peccare perſeuerando. ſ. in peccato. du legi dei. cui mente ſeruit. etiā carnē feſtinat ſubigere. q̃ tēptatione. ⁊ peccato incurrente legi peccati videbať ſeruire. Petrus cū peccauit caritatē non amiſit. qr peccauit potius i veritatē. q̃ in caritatē. cū eius ſe nō eē mentit⁹ eſt in ore cuius tot⁹ erat in corde. iđq̃ negationem falſitatis ꝯtinuo lacrimis lauit ꝟitas caritatꝭ. Sic cū dicēdū peccauit caritatē nō pdidit. ſed obſtupuit in eo quodāmō caritas ad vehementem temptationis ictum. ⁊ caritas in eo nequaq̃ ſcā ē abolitio. ſꝫ q̃ſi q̃daꝫ ſoporatio. q̃ mox vt ad vocē arguentis ꝓphete euigilauit ꝯtinuo in illā ardentiſſime caritatis cōfeſſionē erupit. Peccaui dño. Et ꝯtinuo audiř meruit. Et dñs tranſtulit a te peccatū tuū nō morieris. Adhuc in laude charitatis amor in fide eſt. ⁊ in ſpe. caritas in ſeipſa ē. ⁊ p ſeipaꝫ. Pōt etiā eē vt fides. ⁊ ſpes ſint ſine caritate vt aūt charitas fidē. ⁊ ſpeꝫ in ſe nō ꝯtineat ñ pōt eē fides. n. qd amať eē aſſerit. ſpes ꝓmittit. amat igiť. q in fide ⁊ ſpe amat. ſic amari pōt qd crediť tm̄. ⁊ ſpať. charitas creditū ⁊ ſperatū iā hꝫ iaꝫ tenet cōplectiť. Amor igiť fidei. ⁊ ſpei deū videre deſiderat. qr amat. caritas quia videt. amat. Ipſa eniꝫ ē oculus quo vī deus. hꝫ. n. aīa ⁊ ſenſus ſuos. hꝫ viſuꝫ. ſuū. vel oculū. quo vidꝫ deū. Sicut. n. corp⁹ ſuos hꝫ quqꝫ ſenſus

quibus anime ꝯiungit̃ vita mediã te:ſic ꝛ aia quinqȝ ſuos ſenſus hȝ: quib⁹ deo ꝯiungit̃ mediante charitate. Uñ dicit apoſtolus. Nolite ꝯformari huic ſeculo.ſȝ renouamini in nouitate ſenſus veſtri:vt probetis:que ſit volũtas dei bona: et bñplacẽs:etiã pfecta. Hic oſtenditur qꝛ ꝑ ſenſus copis veteraſcim⁹. ꝛ huic ſeculo ꝯformamur:ꝑ ſenſus vo mẽtis renouamur in agnitiõeȝ dei:in nouitatẽ vite ẜm voluntatẽ ꝛ beneplacitũ dei. Ubiqȝ eniȝ ſunt corpis ſenſus aĩales. vel corpales qbus aĩa corpus ſuum ſenſificat: vbi ab inferiori incipiã tactus:guſtus:odoratus.auditus.viſus. Similiter qnqȝ ſunt ſenſus ſpũales:qbus charitas aĩaȝviuificat.i.amor carnalis parentum.ſ.amor ſotialis amor naturalis. amor ſpiritualis: amor dei. Per qnqȝ ſenſus corpis mediãte vita corpus anime ꝯiũgitur:ꝑ quinqȝ ſenſus ſpũales mediante charitate anima deo ꝯſociat̃ Tactui cõparat̃ amor parentũ:qꝛ affect⁹ iſte oĩbus ꝓmptus: ꝛ quodãmodo groſſus. ꝛ palpabilis ſic ſe oĩbus naturali quodaȝ occurſu ꝑbet. ꝛ ingerit vt effugere eum nõ poſſis etiã ſi velis. Tactus eniȝ ſenſus eſt totus corporalis. q ex quorũlibet corporũ coniunctione conficit̃.ſi tñ vnũ eorũ.aut vtrũqȝ viuat vt tactus eſſe poſſit. Sicut ergo quaqua te verteris corpus tuũ nõ poteſt eſſe ſine tactu:ſic nec anima tua ſine hoc affectu.ꝓpter qđ in ſcripturis amor iſte nõ multum cõmendat̃.immo.ne ſit nimius.coherceat̃.dicente dño. Si quis non odit patrẽ ſuum.aut matrẽ ſuam. nõ poteſt me⁹ eſſe diſcipulus. Secũdo guſtui cõparat̃ amor ſocialiſ amor fratrũ.amor ſancte.ꝛ catholice eccleſie de quo ſcriptũ eſt. Ecce ꝙ bo.ꝛ ꝙ.io.ha.f.in.u.qꝛ ſicut per guſtum vita admiſtrat̃ corpori. ſic illic mandauit dñs benedictioneȝ ꝛ vitã vſqȝ in ſeculũ. Guſtus etiaȝ lȝ corporaliter exerceat̃. ſaporẽ tñ introrſus generat. quo aĩa afficit̃ ꝓpter qđ corpalis quidẽ maxime hic ſenſus.ſed tñ ex parte aliq̃ etiã aĩalis eſſe cõprobat̃. Sic ꝛ amor ſocialis. qꝛ ex corpali cohabitatione in vnũ.ex ſimilitudine ꝓfeſſionũ ex parilitate ſtudiorꝝ.aliĳſqȝ huiuſmodi cauſis ꝯfederat̃.mutuiſqȝ officĳs enutrit̃.maxime aialis eſſe videt̃. Sȝ tñ ex magna parte etiaȝ ſpũalis eſt.qꝛ ſicut ſapor ẽ ĩ guſtu. ſic affectus fraterne charitatis flagrat in affectu.de quo ſcriptũ ẽ.ſicut vnguentũ in capite.qđ deſcendit in barbã barbã aaron. Quod deſcẽdit in.o.u. eius.ſ.ros.h.q.d. in.m.ſi. Tertio odori comparatur amor naturalis. qꝛ naturaliter ex ipſi⁹ nature ſimilitudine.ꝛ ꝯſortio abſqȝ oĩ ſpe recõpenſatiõis omneȝ hoĩeȝ diligit.q ex occultis nature receſſib⁹ veniẽs.ꝛ aĩe ſe ingerẽs. nihil humanũ ab ea patit̃ eſſe alienũ. Senſus ãt iſte magis aĩalis eẽ videt̃.ꝙ corporalis.i.odoratus.qꝛ ad creandũ eũ interius corp⁹ nĩl agit ꝑter leuẽ ĩſtrĩ variũ attractũ. ꝛ lȝ hauſt⁹ ꝑ corp⁹ aĩaȝ tñ afficit ñ corp⁹. Sic ꝛ amor nãlis magis ſpi

ritualis eē videt̄.q̄ȝ aialis. p̄ter ſolū cū naturalis hūanitatꝭ reſpectū nō ꝯſanguinitas.non ſocietas nec aliq̄ oīo in eo neceſſitudo hmōi cōſiderat̄. Quarto auditui cōparat̄ amor ſpūalis.amor inimicorū.audit⁹.n.nihil īteri⁹.i.ītra corp⁹opatur.ſ ȝ exteri⁹ quodāmō.i. ad aureſ pulſans aiaȝ euocat.vt exeat.ꝛ audiat. Sic ꝛ amorē inimicoꝝ in corde nulla vis nature. nullis alicui⁹ neceſſitudinis ſuſcitat affect⁹. Sȝ ſola obedientia.q̄ p auditū ſignificat̄. Jdq̄ȝ amor iſte ſpūalis dr̄. idē ēt.q̄r ad filij dei ſimilitudinē.ꝛ filiorū dei proficit dignitatē dicente dño.Bn̄facite hȳs.q oderunt vos vt ſitis filij pr̄is vr̄i.q in celis eſt.ꝛ reliq̄. Quinto viſui cōparat̄ amor diuin⁹. Viſus.n.p̄ncipalis ē ſēſus. ſicut inter oēs affectiōes p̄ncipatū obtinet amor diuin⁹. A uiſu oculorū ceteri ſenſus videre dicunt̄.cuȝ ſolus videat oculuſ. Dicim⁹.n.tange.ꝛ vide.guſta.ꝛ vide.ſicq̄ȝ de reliq̄s.ſicq̄ȝ ab amore diuino cetera dicunt̄ amari.q̄ bn̄ amant̄.cū luce clari⁹ cōſtet. nil debere amari.niſi ꝑpt̄ deū.nec amari rē.q̄ ꝑpt̄ aliđ q̄d amat̄.ſ ȝ id poti⁹.qđ amat̄. vn̄ eſt. A quo oīs pr̄nitas in celis ꝛ in terra nominat̄. Viſus vis q̄daȝ eſt anime mera.ꝛ potēs. ꝛ pura. ſic et amor diuin⁹ potēs ē.q̄r maḡ opatur ſi ē.pur⁹q̄r ſicut ille ait.nihil in quātū in eū incurrit. Nō.n.dignatur de⁹ amari cū alia aliq̄ re.q̄ ꝑꝑ ipȝ n̄ amat̄. Viſuſ i eminēti corꝑis arce.ꝛ inſigni capitꝭ loco poſit⁹ bȝ ipſi⁹corꝑis formā infra hȝ.ꝛ ordie ꝛ dignitate. ꝛ ꝟtutꝭ potētia omnia ceterorū ſenſuū inſr̄a. ipoſq̄ȝ ſenſus.quos.vt ita dicā. animaliores ꝓpingores. quos ꝟo corpaliores remotiores. Jnfim⁹.n.omniū.ꝛ ceteris ig̃bilior tact⁹.lȝ cōis eē videat̄ toti⁹ corꝑis.tn̄ ꝓp̄e manuū eſt. Sic mēs.q̄ caput ē anime.ꝛ p̄ncipale ei⁹ mētis.ſedes dȝ eē amoris dei.vt ſub ſe hēat.ꝛ r̄gat.ꝛ illuſtret ceteros amores.nec ſit in eis.qđ ſe abſcōdat a calore. ꝛ lumine eius. quos ſpūaliores hn̄s ꝓpingores. quos aialiores.vel carnaliores remotiores.cū dilexerim⁹ dn̄m deuȝ nr̄m ex toto corde nr̄o.ꝛ tota anima nr̄a.ꝛ ex oīb⁹ virib⁹ nr̄is ꝛ ꝓximū nr̄m ſic̄ nos ipſos.viſus in digniori.vt dixim⁹.loco corꝑis ſedē hn̄s ſup ipaȝ animalitatis ꝟtuteȝ aliq̄d moliri vr̄.ꝛ mētis.vel memorie.quātū fas ē.geſtit imitari ꝟtutē.vno hore momēto mediū celi ꝑuolās.in vno momēti pūcto plurima terrarū ſtadia trāſuolās. Sic ꝛ illuminatus amor dei ſuā in anima xp̄iana ſedē obtinēſ ad quādā diuine potētie ſimilitudinē eā ꝓuehit.dū oēȝ creaturā āguſtaȝ. ꝛ breuē.immo nullā videri facit ad cōparationē dei.dū ꝯfidit ſua eē oīa q̄ pr̄is ſūt.dū omnia ei cohopant̄ in bonū.dū ſiue paul⁹.ſiue cephaſ ſiue mors.ſiue vita. ſiue omnia ei⁹ ſunt.ꝛ fidelis viri totus mūdus diuitiaꝝ ē. Viſus ḡ ad vidēdū deuȝ nāle lumē anime ab auctore creatus ē charitaſ. Sūt āt duo oculi in h̄ viſu ad lumē.qđ dn̄s ē.vidēduȝ nāli q̄dā intētiōe ſemꝑ palpitātes

amor. ⁊ ratio. Cum alter conatur ſine altero: nõ adeo ꝓficit: cũ inuicem ſe adiuuant multũ poſſunt. ſ. cũ vnus oculus efficiunt: de quo dicit ſponſus in cant. Uulneraſti cor meũ. o. amica mea in vno oculorum tuoꝝ in hoc aũt plurimũ laborant ſuo vnuſquiſqȝ mõ ꝙ alter eorũ. i. rõ deũ videre nõ põt niſi in eo: qꝺ nõ eſt. Amor aũt nõ acquieſcit requieſcere niſi in eo: qꝺ eſt. Quid eſt eniȝ: qꝺ rõ omni conatu ſuo poſſit apprehendere: vel inuenire: de quo dicere audeat. hic eſt deus meus: Jntm̃ eniȝ ſolũmodo poteſt inuenire quid eſt inq̃ȝtuȝ inuenit: qd nõ eſt. Habet etiã ratio ſuos quoſdã limites certos: ⁊ directas ſemitas quibus incedit amor aũt ſuo defectu pl⁹ ꝓficit. ſua ignorantia plus apprehendit. Ratio ḡ per id ꝙ nõ eſt: in id qꝺ eſt: videt proficere. Amor preponẽs: qꝺ non eſt: in eo: qꝺ eſt: gaudet deficere. rõ maiorẽ habet ſobrietatẽ amor beatitudinẽ. Cum tñ: vt dixi: inuicẽ ſe adiuuãt: ⁊ rõ docet amorẽ ⁊ amor illuminat rõnem: ⁊ ratio cedit ĩ affectum amoris: ⁊ amor acqeſcit cohiberi terminis rõnis: magnuȝ qd poſſunt: ſed quid eſt ꝙ poſſunt: Sicut proficere ꝓficiẽs in hoc: ⁊ hoc diſcere nõ potuit: niſi experiẽdo: ſic nec cõicare põt ĩ expto: q: ſicut dĩ in ſapientia: in gaudio eius nõ miſcebitur extraneus. Jnde qppe ꝓceſſit ⁊ nãliter in ſuũ ſpirat principium. Et hoc iã animã ſuauitate: ⁊ delicijs amoris tenere enutritã: ſȝ nõ p̃ine pietatis diſciplinis attritã ex hoc iaȝ inq̃ȝ fortis: vt mors dilectio peruadit dulci amoris gladio ab amore ⁊ affectu ſeculi ſic occidens eã fundit⁹ ⁊ internuẽs: ſicut mors interimit corpus: intm̃ vt dici poſſit de ea qꝺ de enoch. ſ. ꝙ nõ inuenitur in ſeculi actib⁹: q: tranſtulit eũ deus. Sed corpus morte ſua mortificat̃ ab oĩbus ſenſib⁹ ſuis. anima morte ſua magis ꝓficit: ⁊ viuificat̃: ⁊ roborãt in ſuis fortit ⁊ ꝯſtãter ⁊ prudẽter incedẽs iã in ſemitis ſuis oĩbus: ⁊ greſſib⁹ ⁊ quocunqȝ hacten⁹ ignorãdo: ⁊ palpãdo vir audebat tẽdere pedẽ boni aſcenſus. Fortitudo enim ſimplicis via dñi. A ſeculi ergo actib⁹ ⁊ affectibus ſic mortificatur: ſicut paul⁹ apoſtol⁹. Mihi inquit mund⁹ crucifixus eſt. ⁊ ego mũdo. Cũ. n. alter nõ curaret de altero: cũ ſuis ligati affectibus ad ſe inuicẽ nõ poterãt vel nõ curabãt accedere: ſibi iuicẽ crucifixi erãt paulus: ⁊ mund⁹. Sȝ tñ cũ pauli ꝯuerſatio tota eẽt ĩ celis: nõ recuſabat: qñcunqȝ neceſſaria erat hoĩbus in terra eẽ ꝑꝑ qꝺ cũ gemitu dicebat. Cupio diſſolui: ⁊ eſſe cũ xp̃o. Eſſe. n. xp̃ȝ cũ paulo ſicut ipſe dixit. Ecce ego vobiſcum ſum vſqȝ ad cõſumationẽ ſeculi ſic inq̃ȝ eſſe xp̃ȝ cũ paulo: magna pauli ſecuritas: eẽ vero paulũ cuȝ xp̃o vel h̃ ꝑ ꝯtẽplationẽ: vel ibi ꝑ beatitudinis preſentiã: beata: ⁊ glorioſa pauli felicitas. Caritas ḡ dei ſurſũ eũ attollebat: caritas ꝓ́o ꝓximi infra eũ p̃mebat: q̃ſi a collo depẽdẽs Uñ ſeqtur: ⁊ dicit. Permanere ãt in carne neceſſariũ ꝑꝑ uos. Affcũs

ergo caritatis deo indiſſolubiliter inherens:ꝛ de vultu eius oīa iudicia ſua colligens:vt agat vel diſponat exterius:ſicut voluntas dei bona:ꝛ beneplacens.ꝛ pfecta dictat ei interius:dulce habet in vultum illū ſemp intendere:ꝛ ſicut in libro vite leges in eo ſibi legere viuēdi ꝛ intelligere.ꝛ illuminare fidem roborare ſpem:ſuſcitare caritatē. Iā enī etiā ſpūs ſcientie euidenē ſanctam edocet animā qd quomō ſit faciendū:ꝛ ſpūs fortitudinis vires vel virtutes ſubminiſtrat faciendi:ſpūs conſiliȷ̄ diſponit. Et cū anime illi vacat deo vacare: deo inherere deo efficitur ſimilis p deuotiōis pietatē:ꝛ voluntatis vnitatē. Cū vero ad homines:ꝛ humana redire cōpellit a lege vultus dei:ꝛ exhilarata in oculo illo charitatis dei tam factis ꝙ dictis:ꝛ etiā glorificatione quadam ꝛ gratia exterioris hominis refert ſe ad hoīes:ipſo ſuo bonitatis quodā habitu:ꝛ gr̄a eā ſibi exigit:vel efficit apd eos reuerentiam:vt etiā in promptu habeat in quo voluerit eoꝝ obedientiā. Nam etſi ex occulto illo ad vicia delinquentiū: ꝛ corruptos mores erantium aliqñ exiens:ex veritate: ꝛ ſeueritate iudiciorum vultus dei q̄ſi cornuta apparet: ꝛ terribilis vbi viſa fuerint a corrigendis hꝫ l ſolubilem veritatis legem oīa agi: ꝛ diſponi in pondere:ꝛ menſura:cedit caritati:ꝛ ita illa caritatis intelligitur diſciplina.

¶ Ideo rote:in quibus eſt ſpūs vite:ſemp eunt in voluntatem dei p ficiendam:nec reuertuntur ad faciendam ſuā. Si iubentur preeſſe preſunt in ſollicitudine.ſi iubētur ſubeſſe:in humilitate:ſi aliquibus coeſſe:in caritate. Si prelati ſunt: ſunt ſicut patres ad filios:ſi ſubiecti vt filiȷ̄ ad patres ſuos:ſi conuiuentes oīum ſe ſeruos faciūt. Pius ad omnes affectus:dulcis in bono conſenſu. Occurſus in hylaritate: cohitatio l gratia:diſceſſus in oſtēſione caritatis:ad minores.quouiſmodo mittis affectio cū opere. Ad patres amor vſqꝫ ad ſubiectionē: ad maiores reuerentia vſqꝫ ad ſeruitutem. Non,que ſua ſunt querunt:ſed que ſunt omnium:ꝛ ſi fieri pōt:in eis:que ſunt aduerſa ſua ſepe faciunt:que ſunt omnium. Et ad hoc quocunqꝫ lex illa ſūma ordinauerit:facile habent ꝛ membra corporis:ꝛ bonam voluntatem cōmodare:cum ſpiritus ſancti arrā: ꝛ pignus acceperint: ſeruitutē iſtā creature:ꝛ membrorum ſuorum in breui tranſituram in adoptionem: ꝛ reuelationem filiorum dei.

¶ Sed veniamus ad eam quam dicit apoſtolus: ſocietatem ſpiritus:ꝛ laudem diſcipline:ad bonū illud:ꝛ iocundum cohabitationis fraterne in vnum:vbi mandat dominus benedictionem:ꝛ vitam de quo dicit dominus. Nolite timere puſillus grex. quoniam placuit patri meo dare vobis regnum. Laus ergo huius diſcipline ab apoſtolis ſumpſit exordiū.q ſicut a dño didi

cerant. vel a ſpiritu ſancto. cuiꝰ virtute nuper ex alto fuerant induti. modum conuiuendi ſic ſibi inſtituerunt vt eſſet multitudinis cor vnum. ⁊ anima vna. ⁊ omnia communia. ⁊ eẽnt vnanimiter ſemper in templo. Hanc apoſtolice inſtitutionis formam quidam emulãtes. nõ habent domos. vel diuerticula niſi domum dei. domum oratiõis. omnia quecunqꝫ faciunt in nomine domini faciunt. ſimul habitãtes vno ordine. vna lege viuentes. nihil habentes propriũ. nec ipſa corpora ſua. nec voluntates in poteſtate ſua habentes. ſimul dormiũt ſimul ſurgũt. ſimul orãt. ſimul pſallunt. vel legunt. Fixum. ⁊ immobile propoſitum eorũ. obedire prepoſitis ſuis: ⁊ ſubiacere eis. Ipſi vero puigilantes pro eis quaſi rationeꝫ redituri pro animabus eorũ. reipſa ipſis ꝑdicãt. quod in hieremia populo iſrael godolias legitur predicaſſe. Ego ꝑ vobis reſpõdebo caldeis. qui veniunt ad vos. vos aũt colligite frumentũ. vinum. ⁊ oleuꝫ in vaſis veſtris. ⁊ habitate ſecuri in vrbibus veſtris. Rurſumqꝫ cordis ſui gaudiuꝫ iſaac cottidie deo pro eis immolantes filium libere filium repromiſſionis. reſeruãt. Iſmael filium ſeruitutis. cuꝫ propter eos fructus negligũt ſpiritus. ⁊ ſeruiendo ipſorum ſaluti. actibus ſeruitutis eorũ omnes preponunt affectus profectuum ſuorũ. Ipſis vero perpetuum predicantes ſabbatũ a curis ſeculi a neceſſitatũ ãxietatibus reddũt alienos. Coactis enim in breui neceſſitatibus ipſis. paruo viuitur. vilitas in veſtibus ſobrietas in uictu. ⁊ certiſ omnia ꝑ fixe legiſ terminata limitibꝰ. vt nec plus habeat quis. q̃ꝫ licet habere. ⁊ ſufficiat omnibuſ. nec plus habere libeat. ſi habent ꝙ liceat habere: Nũquid nõ iſta eſt. nõ tereſtis. ſed celeſtis paradiſus? Sꝫ in iuſto paradiſo ſolis prelatis permittitur manducare aſſidue de ligno ſcientie boni. ⁊ mali. i. diſputationes adminiſtrare diſcretionis. De ſubditiſ vero. quorum eſt obedire. non diſcernere. ſiquis illud tetigerit. morte morietur. Omnes omni tẽpore ſtudent oris ſilentio. inuicẽ cordis loquunt affectu. Crebris eoꝝ qui preſunt: exhortationibus oleuꝫ addit camino. lꝫ plus ipi mutuo ſe excitent exemplo. honore. ⁊ obſeqo. inuicẽ certatim ſe preueniunt. ſm apoſtolum in prouocatione charitatis ſe inuicem prouocantes inuiceꝫ ſuſcipientes. Nullũ inter ſe patiuntur eẽ ſolitariuꝫ. ne dicat ei ſalamõ. Ve ſoli. Solitariũ vero euꝫ deputãt. qui in ꝯſcientia ſua ꝑ confeſſionem non vult habere ſocium: vel qui nouis. ⁊ ſolitariis adinuẽtionibus ſuis ꝯturbat ſocietatem fratrum. Si quando res exigit. ⁊ ꝑmittitur de rebus anime. vel corporis. mite colloquiuꝫ: ſinautẽ minꝰ vbiqꝫ ſilentium. ad ſtudium orationis tant ũ. ⁊ tam continua vbiqꝫ d notio. vt locus orationis. omniſ ſit locus diuine dominationis. Pſalmorum tam pia: tam conſona: tam feruẽs melodia. vt vite. ⁊ morum:

ꝛ bonoꝛum affectuum:nō muſice: ſed caritatis regulis melos cōpoſitum quadaꝫ ſimilitudine conſonātie deo repſentare:ꝛ ſacrificare videantur. In cōibus pietatis ſtudiis.in quadā etiā vultuū:ꝛ coꝛpoꝝ ꝛ habituū gratia inuicem in ſeipis bonitatis diuine vidētes pꝛeſentiā tanto ſe affectu complectunt̄:vt ſic ſeraphin in amoꝛē dei alter ardeat ex altero: nec vllo modo ſatis eſſe poſſit deferēti quodcūqꝫ alter defert alteri. Hec ſpālis caritatis ſcola.hic eiuſ ſtudia exercent̄:diſputationes agitantur ſolutiones non ratiocinationibus tantū:ꝗ̄tum ratione:ꝛ ipſa rerum veritate:ꝛ experientia terminant̄. Hic qui in pꝛoficiendo laſſus eſt:ſi reſidet ad ſarcinas quas adhuc de ſuis:ꝛ cohabitantiū ſarcinis ꝛ neceſſitatibꝰ ſecum trahit:non moꝛietur. Nec retro regredi:nec vltra pꝛocedere lege compelletur. Et ſi fideliter reſidens hic ſarcinas cuſtodierit:ī triumpho victoꝛie parum ei erit diſſimilis:qui vlterius pꝛoceſſerit. Bōne locus eſt ſarcinarū vbi patimur eos:qui p̱ potentiā nos oppꝛimūt quaſi caput nr̄m conculcantes:inimicos ſupꝛa doꝛſum fabꝛicantes: filios quaſi ī medijs coꝛdis amplexibus vulnerantes. Foꝛis pugne:itus timoꝛes quottidiana:imo continua oīum ſollicitudo. Sꝫ adhuc habet aditum quē trāſiliat:adhuc grandis reſtat via aſcendenti ad montem dn̄i:ꝛ ad domū dei iacob Ulterius tn̄ pꝛocedere fas non eſt cum ſarcinis. Sed ꝛ ſenectuti ſua debetur reuerentia. Et hoc eniꝫ iā ſenectus incipit. Sed venerabilis nō annoꝛum:ſed virtutū numero cōputata.ſpirans ſapientie maturitatē:ꝛ requiē laboꝛū:quaſi emerite milicie pꝛemiū. Suſcipiens.n. ſapientia pꝛoficiendi iter pꝛoficiendum caritatē quidē nō abicit:non deſerit:ſed pꝛouehit ſed tamen pertaeſum habet:vt dictuꝫ eſt:ſarcinas eius poꝛtare: que alijs iaꝫ intēdēs rebus parare ſe:ꝛ aptare:conatur ad intrandū in gaudium dn̄i ſui. Odit ergo curas quaſcūqꝫ:ꝛ ſi qn̄ aliquos ſuſcipit laboꝛes:ſed laborum nō amat ſollicitudine. Uires quidē nō deficiunt ad poꝛtandum ſed refugit impedimentū. Excitās ergo in hoc pꝛoficiendi gradu dn̄s ꝛ pꝛouocans ſanctā animā ad intrandum:ut dictū eſt:in gaudium ſuū diliges inquit.d.d.t.ex.to.coꝛ. tuo:ꝛ ex to.a.t.ꝛ ex omnibus viribus.t.ꝛ ex to.m.t. Quatuoꝛ in deū a nobis:ꝛ totiꝰ exigunt̄ affectus in eo ꝙ dicit ex toto.c.t.totam ſibi vēdicat voluntatē:in tota aīa totum amoꝛē:in omnibus viribus virtutem deſignat caritatis:in tota mente fruitionem ſapientie. Pꝛimū.n. ad deū voluntas animam monet: amoꝛ pꝛomouet: caritas contēplatur:ſapientia fruitur. Sapientia vero digne in mente conſtituit̄.q̄ cuꝫ ideo mens dicatur:ꝙ meminit vel eminet in anima bene illi aſcribit̄ virtuti:que ſup̱ omnes eminet aīe virtutes. Eſt.n.quedam vis anime mens:qua inheremus deo: ꝛ fruimur. Fruitio aūt hec ī ſapoꝛe quo-

dam diuino eſt. Unde ꝛ a ſapoꝛe ſapientia. Sapoꝛ aūt iſte in guſtu quodam eſt:guſtum autem iſtū di‑gne nemo poteſt expꝛimere: nec ēt qui meretur guſtare: guſtate:ꝛ vi‑dete quoniam ſuauis eſt dominus hoc guſtū ſm apoſtolū guſtāt bo‑num dei verbum guſtantur etiam diuicie ſeculi venturi. Iam ergo de guſtu iſto:qui ſapoꝛem habet illuꝫ in quo ſapientia ait:ſubtilius inq‑rendum eſt. Pꝛimūqꝫ dicendū qꝛ licet per gradus ad arcem ſapien‑tie venerit qui aſcendit:tamen niſi vbiqꝫ in omni gradu vſqꝫ ad vlti‑mū ſapientia:ſicut ipſa dicit ī libꝛo ſui ſalomonis:querētes ſe queſiſſet ꝛ occurriſſet in vijs oſtendēs ſe hi‑lariter: nec voluntas mouiſſet:nec amoꝛ pꝛomouiſſet:nec caritati con templatio:nec ſapientie pꝛoueniſſꝫ fruitio Itaqꝫ ſicut ceperamus ꝓſe‑quamur de guſtu.

¶ Coꝛpus xp̄i vniuerſa eſt eccleſia tam veteris: q̄ꝫ noui teſtamenti:in huius coꝛpis capite.i. pꝛima ꝛ an‑tiquioꝛi: ꝛ ſuperioꝛi parte:que eſt pꝛimitiua eccleſia quatuoꝛ ſūt ſen‑ſus. Uiſus auditus odoꝛatus.ꝛ ta ctus. Oculi ſunt angeli ꝓpter con templationis ſubtilitatē. Aures pa triarche ꝓpter obedientie virtutē nares:vel odoꝛatus ꝓphete ꝓpter abſentiuꝫ noticiam. Tactus vero cōis eſt ſenſus. Omnis hij ſenſus ante mediatoꝛis aduentū in capi‑te erant: ſed languebant inferioꝛi coꝛpoꝛe pꝛoꝛſus emoꝛtuo pꝛopter vnius ſenſus abſentiā.i.guſtꝰ:ſine cuius āminiculo nec viuere coꝛpꝰ poterat:nec ſenſus vim ſue viuaci‑tatis obtinere. Quicqd eniꝫ ad to‑tius coꝛpoꝛis ſpectat alimentū cun ctis ſenſibus vniuerſo coꝛpoꝛi ap‑pone:ſuppone:circunpone:ſi ſolus deerit: quid ꝓderit: Infunde auri bus:intrude naribus: vel ꝑ q̄ꝫuis aliā partē obeē poterit: ꝓdeſſe nō poterit. Guſtum aūt ſequitur q̄dā ſapoꝛis dulcedo:quoniā in īterioꝛi ſuo ſentiens anima modo quodaꝫ ſingulari:ꝛ ceteris ſenſibus in com municabili:que ſuſcipit cuncta di‑ſcernit:ꝛ diiudicat: ſeqꝫ oēſqꝫ ſen‑ſus vegetat:ꝛ confirmat. Guſtus ḡ in capitis:ꝛ coꝛpoꝛis confinio.i.in guture poſitus:velut vtrunqꝫ con‑nectēs:eum deſignat:quiˀ per cōdi tionem carnis paulominus eſt mi‑noꝛatus ab angelis:ꝛ moyſe:ꝛ he‑lia:ceteriſqꝫ patriarchis ꝛ ꝓphet̄ per exhibitionem pacīetie:ꝛ humi‑litatis:minoꝛē ſe quodāmodo fecit ꝛ humilioꝛē:cū illi potenti virtute dei:etiam ſuos pꝛoſternerent inimi cos ipſe vero ſuos doceret diſcipu‑los. Siquis percuſſerit te in dexte ram maxillam: pꝛebe ei ꝛ alteram Hic eniꝫ poſt prophetas veniens ꝛ patriarchas limes quidaꝫ legis ꝛ gratie:capitis ꝛ coꝛpoꝛis per mi‑ſteria humanitatis ſue:ꝛ paſſionis ꝛ reſurrectionis quecūqꝫ in lege ꝛ pꝛophetis:ꝛ pſalmis:ꝛ ymnis ſalu‑bꝛia:q̄cunqꝫ coꝛpoꝛi vitalia:vel vti lia quaſi qdā ipſius os deguſtās ideſt intelligens:ꝛ per ſe intelligen da coꝛpoꝛi trāſciens homo xp̄s:in terioꝛi quodā diuinitatis ſue ſapo re:quo ſapientia nobis factus eſt

ſapientia dei xp̄s ſapida ea habet nobiſq; facit ſapida:⁊ vtilia. Jn ſe enim viuens:⁊ per ſe totū corpus vegetans.⁊ conformans gaudium ſibi gaudiū angelis facit de conſumatione corporis gaudiū patriarchis:⁊ pphetis de viſione dei ſui ſicut ipſe dicit. Abraam pater veſter exultauit:vt videret diem meū:vidit:⁊ gauiſus eſt. gaudiū vniuerſo corpori:⁊ vitam:ita vt quodā mentis tripudio vniuerſali illo tactu ſpirituali viuificati:⁊ cōfirmati clamemus. Quid vidimus:⁊ audiuimus:⁊ manus noſtre contrectauerunt de verbo vite: Jdeoq; i oib⁹ orationibus noſtris ſubicimus per xp̄m dn̄m noſtrū:vel oēs oratiōes noſtras ⁊ ſacrificia ad deum pr̄em dirigimus per eū ſicut per mediatorem noſtrū:vel quia qcqd ſperamus a patre luminū.oē datū optimū.⁊ omne donum perfectū nō p aures.nō per nares.ſed per ipſum petimus infundi os noſtrum.⁊ guſtum noſtrū:⁊ ſapientiā noſtrā.vt ſumenti poſſit eſſe proficuū. Hic ē guſtus quē in xp̄o facit nobis ſpiritus intellectus:ītellectus.ſ. ſcripturarum:⁊ ſacramentoꝝ dei. Vn̄ cu; poſt reſurrectionē ſuā dn̄s diſcipulis apparuit:tunc inquit euangeliſtā apperuit illis ſenſum vt intelligerent ſcripturas. Cum enī ſcripturarum interiorem ſenſu;. ⁊ virtutē miſterioꝝ ⁊ ſacramentorū dei cepe rimus nō ſolu; intelligere. ſed etiā quadā.vt ita dicā.experientie manu palpare.⁊ tractare. qđ nō fit niſi quodā conſciētie ſenſu.⁊ experiētie diſciplina. intelligentis imo.vt plus dicam.intus in ſemetipſa legētis.⁊ ſentientis bonitatē dei:⁊ virtutē.q̄ potenti bonitate cū efficaci virtute in filijs gratie opus ipſi⁹ gratie operatur.tunc demū ſapientia.qđ ſuū eſt.exequit̄. Tunc quoſ dignos iudicat vnctiōe ſua.docet de oībus tunc appoſito bonitatis dei ſigillo oīa noſtra peccata vnctione illa ⁊ emollita imprimit.⁊ ꝓformat.⁊ ſi qua dura.⁊ ſi qua rigida ī uenit inculcat.⁊ infringit.donec leticia ſalutaris dei recepta.⁊ ſapientie ſpiritu cōfirmata anima ſancta leta ad deum decantet. Signatu; eſt ſuper nos .l.u.t.d.d.l. in cō.m. Unde ⁊ dominus. Hec eſt inquit vita eterna:vt cognoſcāt te ſolum verum deū.⁊ quē miſiſti ieſu; xp̄;. Beata ſcientia.in qua ꝯtineť vita eterna. Vita iſta ex illo guſtu ē.q2 guſtare hoc eſt intelligere. Ex hoc guſtu per hūc ſapore; in hac ſapīa mīmus apoſtoloꝝ faciat⁹ exhilaratus.confirmatus.mihi inquit minimo oīum ſcōꝝ data ē hec gr̄a ī gētibus.euāgelizare īueſtigabiles diuicias xp̄i.⁊ illuminare oēs q̄ ſit diſpenſatio xp̄i ſacrī abſconditi a ſeculis in deo.q oīa creauit.vt innoteſcat principibus . ⁊ ptātibus in celeſtibus per eccleſiā multiformis ſapientie dei.ſecundū prefinitionē ſeculoꝝ in xp̄o ieſu dn̄o nr̄o.ī quo habemus fiduciā.⁊ acceſſum in cōfidentia per fidē eius. Et poſt pauca. Huius inquit rei gratia flecto genua ad patrem domini nr̄i ieſu chriſti . ex quo omnis paternitas

in celo:⁊ in terra noīaſ: vt det vobis ſm diuitias glorie ſue virtutez corroborari p ſpūm eius in interiori hoīe:habitare xp̄m p fidē in cordibus vr̄is. In charitate radicati ⁊ fundati:vt poſſitis cōprehēdere: que ſit latitudo:lōgitudo: ſublimitas.⁊ p̄fundū.libet hic aduertere ſi forte in ſenſu apoſtolice ſapiētie aliquatenus penetrare poſſimus. Cōtra quatuor dei debem⁹ duo. Quatuor ſunt in deo potētia:⁊ ſapiētia:charitas:⁊ veritas:vel eternitas:qđ vnū eſt. Nihil enim vere eſt:niſi qđ incōmutabile eſt. Ad q̄ duob⁹ modis reſpondere nos ꝯuenit. Potētie: que pōt nos punire: ſapiētie:quā nil pōt:latere dbem⁹ timorē verū.i. quē nō impedit torpor ſecuritatis:vel refugiū ſimulationis. Simulatio autē eſt.qñ irrationabilē miſericordiā ſimulamus in deo. Charitati:⁊ veritati debemus amorē verū.i. quē nō ipedit torpor affectiōis:vel ſcrupulus ſuſpitionis. Charitati enim qd debetur niſi charitas:veritas vero charitatis:⁊ charitas veritatis omnez remouet ſcrupulū ſuſpitionis. Suſpitionē aūt dico.ne nō amet charitas:ne decipiat veritas:ne defluat eternitas. Unde paul⁹ vbi poſſitis cōprehēdere cū oībus ſanctꝭ: que ſit latitudo.lōgitudo. ſublimitas.⁊ profundum. In ſublimitate nota potentiā.in profundo ſapientiā:in latitudine charitatē.in longitudine eternitatē.ſiue veritatem ⁊ hec eſt crux xp̄i. Et alibi idē apoſtolus exprimēs euidentius ſūme in nobis ſapientie virtutē. propterea inquit ⁊ ego audiens fidē veſtrā que eſt in deū.⁊ dilectiōem in oēs ſanctos.nō ceſſo gratias agēs pro nobis memoriā veſtri faciens in oratiōibus meis.vt deus domini noſtri ieſu xp̄i.paſ glorie det vobis ſpūm ſapiētie. ⁊ reuelationis ī agnitiōe eius.illuminatos oculos cordis veſtri.vt ſciatis.que ſit ſpes vocationis eius in ſanctos. que diuitie glorie hereditatis eius in ſanctis.⁊ que ſit ſupereminens magnitudo virtutis eius in nos.q credimus ſm opationē potētie virtutiſ eius quā opatus ē in xp̄o.ſuſcitās illum a mortuis. Cum ergo orante apoſtolo.⁊ exaudiente deo. daſ nobis ſpūs ſapīe.⁊ reuelationis in agnitionē eius.i.vt agnoſcam⁹ eū. ⁊ ſapiamus euz.vel ſapiat ipſe in nobis.cū illuminaſ oculi noſtri.vt videamus bonū.⁊ bona domini ītelligamuſ.ad que nos trahit ſpes vocationis eius.ſ. diuitias glorie eternitatis eius in ſanctis. in hijs oibus bonitas nobis. vel benignitas apparet illuminātis.vel vocantis. Cū vero vt ſequamur vocantē cum virtus additur. per ipaz experientiā ſpūs ſapiētie reuelaſ nob. que vel q̄ʒ ſit ſupeminēs magnitudo veritatꝭ eius in nos. Ex hoc igitur.q ſic ē.ex guſtu diuine cōtēplatiōis palato cordis ſanato omnia diſcernit.oīa diiudicat in auctore omniū bonorū xp̄o primū ei ſapit ſua ad deū ꝯuerſio. deinde peccatorū remiſſio.poſtmodū pro ira.cuius filij eramus oēs.gratiarū mul

tiplex augmẽtatio. Et hec oia non niſi p dñm noſtrũ ieſum xpm. Ipſe eſt enim mediator noſter. ⁊ ſapientia noſtra. cuius. ꝙ ſtultũ eſt. ſapiẽtius eſt hoibus. Nã cũ talibus bonitas dei abundaret. ⁊ offerret oibus. nec eſſet. q reciperet. vel ſciret recipere. vel recipe doceret. nec q'il luc poſſet aſcẽdere. vbi bona hec diſtribuunt. vel q huc poſſet deferre. opus erat mediatore inter nos. ⁊ deũ. p quẽ noſtra ꝓpinquarent deo. ⁊ bona dei nob. Inijt ḡ ꝯſiliũ tota trinitas. ꝯſiliũ illud: de quo ꝓpheta dicit. ꝯſiliũ tuũ antiquũ veruʒ fiat. Uidebat qppe deus quantũ ad hoiem oia ꝯfuſa. oia turbata. nihil ſtare in loco ſuo. nihil procedere in ordine ſuo. Uidebat hominẽ abijſſe in regioneʒ diſſimilitudinis tã lõge. vt p ſe nec poſſet. nec ſciret redire. Angelus. n. p̃ſumpſerat ſimilitudinẽ dei dicẽs. ponam ſedẽ meã ad aqloneʒ: ⁊ ero ſimilis altiſſimo. Hõ ſimilit̃ de⁹ eẽ voluit. cui pſuaſum erat eẽ ſicut dij. Ergo ne inqt deus pater fili⁹ me⁹. ſplendor glorie mee. ⁊ figura ſubſtantie mee. ⁊ ipſa mei ſimilitudie tot emulos hẽbit. ⁊ pares. ⁊ ſocios? Preci pitatus ẽ vterqʒ vidẽs imago dei. de⁹ fili⁹ angelum. ⁊ hoiem. q facti erãt ad ipſaʒ. i. imaginẽ dei. nõ tñ. qd ipſa. i. imago dei. p inordinatũ imaginis. ⁊ ſimilitudinis ei⁹ appetitũ periſſe. heu inquit ſola miſeria caret inuidia. Sʒ ſubueniendũ eſt ei. cui ſubuenire nõ ꝓhibet iuſtitia Exhibebo me igit̃ homini hoiem deſpectũ. ⁊ nouiſſimũ virorꝫ. viruʒ dolorꝫ. ⁊ ſcientẽ īfirmitatẽ. vt zelet ⁊ miret̃ in me humilitatẽ. p quã ꝑueniat̃ ad gloriã ad quã preprope re feſtinat. vt poſſit audire a me· Diſcite a me. q2 mi. ſ. ⁊. h. c. ⁊. i. re. a veſtris. Accinxit ergo ſe quodãmõ dei filius· ⁊ aggreſſus ẽ per humilitatẽ recuperare eũ. q recuperari poterat. q per ſuperbiã perierat. Itaqʒ inter deũ. ⁊ hominẽ mediũ ſe faciens. q recedẽs a deo capt⁹ ⁊ ligat⁹ erat a diabolo. hoc mõ boni mediatoris ⁊ pſonã induit. ⁊ actũ factus eſt hõ. Egreſſa ẽ virga d radice ieſſe. ⁊ flos de radice eiuſ aſcẽdit. ⁊ re. ſup eũ ſpi. d. ſ. ſ. ⁊ in. ſ. c. ⁊. f. ſ. ſci. ⁊ pi. ⁊ re. c. ſpi. ti. dñi. Intellige hic fortiſſimũ agonitetã noſtrũ quaſi cãpũ mundũ ingreſſuʒ inungi ad paleſtrã oleo ſpũſancti: ⁊ exultantẽ gigantẽ ad currendaʒ viã diſpenſationis humane. Nota vero ꝓphetã a ſuperiorib⁹ cepiſſe. et deſcendiſſe ad inferiora. q2 mediatoris annunciabat deſcenſum. nos vero p eaſdem ſpũs ſancti gratias eiuſdeʒ mediatoris, dei ⁊ ꝓceſſum operis. ⁊ ad ſuperiora inueſtigantes regreſſuʒ ab inferioribus. i. a timore incipimus. Xp̃s ergo ad patrẽ habuit timorẽ. ſed iuſtum. ſʒ filialem. per quẽ in oib⁹ honori ei⁹ detulit dicẽs. meus cibus eſt. ut faciã voluntatẽ patris mei. qui in celis eſt. Et in pſal. letetur cor meum . u. ti. no. tu. ⁊ cetera multa in hunc modum. per quem etiam ſeipſuʒ videbat̃ abijcere. humiliare. negligiere. vt opus quod per eum fecerat pater. ſed perierat. reparatum. ⁊ re

nonatū ei poſſet recōſignare. Hoc igiť modo ad patrem mediato: noſter habuit timorem quaſi ſurſum: Ad miſerum vero reconciliādum pietatē quaſi deorſum: ad utrūqz vero ſciam ſciens quod cuiqz eēt exibendū. Sed ad implendū miniſteriū meditationis ſue: cū patris bonā haberet voluntatē deſurſum a miſero aūt inferius iacēte haberet nihil: et habere aliqd rō: et ordo mediatoris requirēt. exegit ab eo fidē ꝓrogādo pietatē. Qua exactōne nulla poterat eē vallidio: q: nō fuerat difficile homini miſero ei ſe credere: a quo ſe ꝓuentū videbat pietate. Sed et cuz ſe ei credere nō poſſet: in quo ſpem nō haberet: cū fide etiā ſpem obtulit cū ſpe ēt addens timorem: ſine quo eē ſpes nō poterat. ne. ſ. deſidereť a tā pio mediatore. Accepto itaqz mediato: a reo ſuo tāto ſalutis pignore ad patrez regrediť. ſ. cū in mōtem ſolus aſcendit orare. vel cū factus ī agonia prolixius orabat cū ſanguineo ſudore. Pater inqt clarifica filiuz tuū: vt filius tuus clarificet te. En quid tibi. en qd exhibeā illi: en qđ a te habeo: en qđ ab illo. Mediato: qppe ſuz. Et in ſalutē eius iam videnť ꝯcurrere mediationis mee rōnes. Sz captus eſt. et ligat⁹: Alligauit eum fortis: et niſi fortio: eo ſuperuenerit: nō diripit vaſa. ei⁹. Sz mitte me manū tuā de alto: et eripiam eū de inimicis eius fortiſſimis in ſpū fortitudinis fortitudo tua: et virtus tua. Scio enī qd faciam. Morio: pro nocēte innocēs: et pius poterit incōparabiliter bonitas mea: q̄ hoſtilis malicia: pēa innocentie mee. q̄ pena in obediētie hūane. Et clarificaui inqt pať: et clarificabo. Jaz fortiſſimo mediatori opus eſt ſpū ꝯſilij: q: ſi ṗnceps mūdi intelligeret: nunq̄ dn̄m glorie crucifigeret. Per oīa ergo virtutem ei diuinitatis occultās: et ſolaz ei carnis infirmitatē ꝓferens: ꝑ iuſtitiam vite ſue inuidia ſuſcitauit hoſtilis nequitie: ꝑ infirmitatē carnis ſue ſpem illi cōtulit victorie: ad faciendā inuidiam accēdētib⁹ miraculis: quib⁹ recōciliādis ſuis fidem in ſe robo: abat. Decept⁹ antiquus decepto: penaz peccati mortem. ſ. atrociſſimam ei īflixit. q nullo erat peccato obnoxius. Occiſus iuſtus iniuſte pro iuſtitia nouā de inimico obtinuit iuſtitiam. mortis. ſcilz. iniuſte ſibi illate. Quā quaſi ſibi nō neceſſariam q: abſqz peccato erat: ipſe homini peccatori communicans reū abſoluit per penaz innocentie ſue. Poſitoqz ope ſuo. et ſanguine in manu eiuſ. Hoc inqt manduca: et bibe: hic viue: patriqz eū repñtans en inquit patri mei ſanguinis precium. Si de peccato huius requiris: en ꝓ eo meus ſanguis. Domine pater dediſti bonitatem: et terra corporis mei dedit fructū ſuum. Jaz iuſtitia an̄ te ambulabit. et tu pones in viā ſaluationis humane pedes tuos. Et vt iuſte iam ſalueť: qui iuſte perierat: tu domine feciſti directiones: iudiciū:

ꝛ iuſtitiam in iacob feciſti. De fructu ergo huius operis ſaciatus homo mediante ſapientia dei: nō ſolū reconciliatur. Sed etiā ſapiens efficitur. Sapit enim ei qđ manducat. Manducat. ꝛ bibit corpus. et ſanguinem redemptoris ſui: mānā celeſte: panē angelorum. panem ſapientie: ꝛ manducans transformatꝛ in naturā cibi: quā māducat. Corpus enī xp̄i māducare nihil aliud eſt: q̄ȝ corp⁹ xp̄i effici. ꝛ tēplum ſpiritus ſancti. Tēpluȝ aūt hoc cū ornatum fuerit preſcriptaruȝ poſitione virtutum. ſupradicto dedicādi ordine dedicatum nullos vlterius alienos titulos poteſt ſuſcipere: nullum habitatorem niſi deum: q condidit illuȝ. ꝛ creauit. Nihil ergo vltra terrenum ſancta illa anima: nihil materiale: nihil corruptibile diligit: aut curat: ex quo egreſſa eſt a loco ſarcinarū: etſi aliquo hoꝝ aliquando quaſi in tranſitu vtitꝛ: ſed frui dedignatur. Si quid in huiuſmodi pſperū euenerit ptranſit. nō turbatur: ſi quid aduerſi occurrerit. Totum ſapit. qcquid capit. nec poteſt amanti niſi ſapere. quicquid ſicut ſaliuā congerit de capite chriſti deſcendere. Quicquid ad corp⁹ ſpectat ſiue bonum: ſiue malum foris ei erit nec pōt ptingere ad eū. q int⁹ ē. Vñ apoſtol⁹ in ſq̄lore corporis iacēs: ꝛ vīculis ꝛ q̄ntū ad corpus tribulatiōe coronat⁹. ꝛ miſ̄ia ſcribēs diſcipulis mittā inquit ad vos thimotheuȝ: vt ſciatis: q̄ circa me ſunt. Que circa me ſunt inquit. .i. in exteriori homine: .i. exteriori tunica carnis: q̄ ad me: q intus ſum nō ptingunt. Hec eſt ſapiētia: de q̄ dicit apoſtolus: ſapiām loquimur. inter pfectos. De qua ſic nos loquimur. ſicut q audiuimus: ꝛ nō vidimus: ſic loq̄remur de aliq̄ ciuitate: quā nō vidim⁹: Sȝ plurima de ea audiuim⁹. de qua qui vidiſſet longe alitꝛ loqueretꝛ: ꝛ expſſius. hec aūt ſapientia oppoſitam ſibi ex aduerſo aliam habet infauſti nominis ſapientiam: quā dicit apoſtolus principium huius mūdi. ſicut nigruȝ albo. ſic luci tenebras: de q̄ dicitꝛ. Sapiētia vincit malitiam. Malicia ſ quidē ſapor ē mali. Vnde ꝛ a ſapore ſapientia. Cū igitur ſapit malū: nō deeſt aſtutia vel volūtas ad exequendum. Sapientia pncipum huius mūdi p omnia ſuperne ſapientie eſt ꝯtraria. hec eſt enim malitia quā odit ſapientia. Siquidem ibi ſapor boni ē in ſeipſo: hic ſapor mali eſt in ſeipſo Ibi ad exequēdum preſto eſt prudentia: hic vt dictum eſt: nō deeſt aſtutia. Sed inter has duas quedaȝ media ē ſapientia. q̄ſi inter nigrū. ꝛ albū medio colore coloratum. Que ſiue inferius. ſiue ſuperius ſic ſe habet ad vtranqȝ ptem: vt preueniat ei finis ſecunduȝ intentionem: ꝛ ſtudium vtentis. ſapientia iſta eſt: quam dicit apoſtolus huiuſ mundi. ꝛ quam mediam locauit inter ſapientiaȝ dei. ꝛ ſapiētiam principum huiuſ mundi. Hec circa vtile: et honeſtum tota uerſatur: et affectata quadam pru

dentia diſpenſatur. Hec pene tota
ē in ſcia: videlicet vt ſciat diſcerne
re prudenter. ⁊ diiudicare inter vti
le: ⁊ inutile. inter honeſtum. ⁊ inho
neſtum. etiā ſi nō ſit vite: ⁊ moribꝰ
acomodatū. Scientia enim inflat.
charitas edificat aut vero ī huiuſ
modi exqrendis elaborāt: vt tantū
ſciāt: qđ tantūmodo fuit curioſita
ti. Aut vt videanť: ſiue ſcianť ſcire
qđ ſeruit vanitati. Et hoc eoꝝ ſtu
dium tantū pōt proficere. ⁊ ī alta
ſe extollere. quātū pōt rō ſine amo
re. Siquidē hec philoſophia in ſci
entia reꝝ humanarū. ⁊ diuinaruꝫ
diuiditur. Quādiu eſt in humanis
ſic interim ſibi ē. Qū vero ad diui
na ſe exaltat: quāto altiꝰ aſcendit:
tāto inferius cadit. ⁊ impletur ī eo.
qꝛ elleuans. alliſiſti me. Eo ſiquidē
aliqū conatu naturalis ingenij ꝓ
uehiť. vt ſicut dicit apoſtolus qđ
notū eſt dei. i. quātū de deo rō pōt
cōprehendere: notū ſit illis ita vt ī
illis. i. intra ſemetipſos. Deus eniꝫ
illis reuellauit. qꝛ ſic eos creauit. ut
in ſeipſis habeāt vnde deū cogno
ſcant. Surgūt eniꝫ de ethica ſua in
quādam phiſicam: ⁊ inuiſibilia di
ꝑ ea: que facta ſunt: intellecta con
ſpiciunt ſempiternam quoqꝫ eiꝰ vir
tutem: ⁊ diuinitatē. ita vt ſint inex
cuſabiles: qꝛ videlicet nolūt vlteri
us ꝓcedere: vel ꝓficere. cū poſſint
in ueram. ſ. theologiam. qꝛ cum co
gnouerint deū. nō ſicut deuꝫ glori
ficant. aut gratias agūt. Sꝫ euane
ſcūt in cogitatiōibus ſuis. ⁊ obſcu
ratur inſipiēs cor eorum. Dicētes
enim ſe eē ſapiētes. ſtulti facti ſunt
⁊ theologiam inſipienť perdiderūt
etiaꝫ de phiſica miſerabiliť cadūt:
cum gloriam mutant incorruptibi
lis dei in ſimilitudinem ymaginis
corruptibilis hominis: ⁊ volucrum
⁊ quadrupedum. ⁊ ſerpentium. ꝓ
pter quod neqꝫ in ethica ꝑmanere
permittūtur. ſed tradit illos deus
in deſideria cordis ipſorum: immū
diciam: vt contumelijs afficiāt cor
pora ſua: ⁊ in ſemetipſis tradidit il
los in reprobum ſenſum: vt faciāt:
que non conueniunt. Sed ſapiētia
ſemper vincit malitiam. que contu
bernium habēs dei nouit ſemper
proficere: ⁊ nunq̄ꝫ deficere. Et attin
gens a fine vſqꝫ ad finē fortiter: diſ
ponit omnia ſuauiter ſapienter ſe
agens in diuinis: caute in phiſicis:
prudenter in moralibus. Igitur ſa
piens anima ſicut ſupradictū: ē ab
omnibꝰ alienis affectibus defeca
ta deum tantummō ſapiens: homi
nem in homine exuit. deoqꝫ plene:
⁊ in omnibus affecta: omnē infra
deum creaturā nō aliter q̄ꝫ deꝰ at
tēdit: in luce ⁊ virtute ſapiētie oīa
diſponēs. ⁊ ordinās: ſic agens: ſic đ
eis iudicās. ſicut eſt: ſicut viuit. fa
ciens iudiciuꝫ. ⁊ iuſticiam de eo vn
de eſt. ⁊ vnde viuit. Eſt enī ſapien
tia ſicut dicitur cādor lucis eterne.
⁊ ſpeculum ſine macula dei maie
ſtatis: ſic cum in creaturā ſe expōit.
exprimit: ⁊ exhibet ymaginē boni
tatis ⁊ iuſtitie dei. ⁊ ſicut virtutē
dei vaporat interius: ſic claritatis:
⁊ charitatis dei emanationem ef
fundit exterius. Unde ⁊ alibi dicit
ſalomon. ſapientia hominis lucet ī

vultu eius. Et alibi. Oculi inquit ſapientis in capite eius: q2 nō aliū de q̄ꝫ de naturali. ⁊ interna virtute: cerebri ſui ſe effundūt: ⁊ a capite nō recedūt. Dicit ſalomon. Multitudo ſapientium ſanitas eſt orbis terrarū. O felices res humanas. ſi vbiqꝫ ſapientibus ſeruirent inſipiētes. Sed cū ſapienter fugiunt ſapientes ſup inſipientes regnare: ⁊ inſipienter fugiunt inſipientes ſub ſapientibus eē. omnia deſipiūt. ⁊ cōfunduntur. ⁊ turbanť. Sapientes latent. ⁊ deliteſcūt. pueri re regnāt. ⁊ principanť. ⁊ fiunt ꝑncipes. q mane comedunt. Et Ve terre illi. Sꝫ ad propoſitū redeamus. Anima igitur ſpū ſapientie illuſtrata. quia diligit iuſticiam ⁊ odit iniquitateꝫ ꝓpterea vnxit eam deus oleo leticie pre ꝑticipibus ſuis: ⁊ quā perfudit gratia oībus placet. ⁊ ab omnibus amatur. Ipſi etiā qui ex aduerſo ſunt videntes hmōi timent: ⁊ reuerentur. ⁊ ſi bonū in bono nō volunt imitari in durata nequitia. diſſimulare tñ nō poſſūt natura. intra ſe aūt habēt ſapientes quādaꝫ priuatam grām. ⁊ quādā linguam angelicam linguā angelorū qua inter ſe loquunť mutuis affectiōib⁹ ſpūali quadā gratia cōicanť ⁊ i hoc ipſuꝫ exterioribus aſpectibus. quā linguā nullus nouit. niſi rex angelorum ⁊ angeli eius. ⁊ qui ſunt ex genere iſrael: ⁊ ciues hieruſalē. Nullus eam nouit egyptius. nullus cananeus. Sicut. n. in ſanctitate vite: ⁊ hominis interioris glorificatiōe. ⁊ cōtemplatione. ⁊ fruitione diuini tatis iam future vite beatitudineꝫ prelibare in hac vita videť ⁊ inicia ri. ſic etiā de corporum ſuoꝝ glorificatione. quā plene ibi percepturi ſunt in hac vita non nihil ꝑcipiūt: acceptu enim illa gr̄a. de qua diximus. q̄ habitātes in vnū. ſeipſis in deo. ⁊ deo in ſeipſis fruunť. ipſius carnis ſic ſentiunt ꝯticuiſſe oēs cōdictiōes: vt vniuerſa ſubſtātia carnis nō ſit eis niſi inſtrumētuꝫ boni operis: Nā etſi ipſius miſerijs. ⁊ infirmitatib⁹ cōtabeſcunt. Sꝫ ex hoc ipſo interiori homine fortius ꝯualeſcūt. Qñ eniꝫ infirmor tūc fortior ſum ⁊ potens: dicit apoſtolus ſenſus ipſius nouam quādam percipiunt ⁊ prope ſpūalem grām. Oculi ſimplices. ⁊ aures tēperātes. aliquādo in feruore orationis tanta odoris ignota cuiuſdam flagrātia ſpirat. tanta guſtus ēt nō guſtādo ſuauitas: tantū ꝑmutuū tactū ſpiritualis cuiuſdā voluptatis gerunt paradiſum. Vultus etiaꝫ: ⁊ totius corporis compōne vite: ⁊ moruꝫ: ⁊ actuum decorenum mutue etiaꝫ ſeruitutis deuotis exhibitionibus: et pījs ſuſceptionibus: ſic cuiuſdam grē bñplacito ſibi inuicē cōueniūt ⁊ conueniuntur: vt vere ſit cor vnū ⁊ anima vna. Nimirū corporū ſuorum futuram gloriā iaꝫ hic iniciāt ex puritate cōſcientie: ⁊ mutue conuerſationis gratia. perfecte eaꝫ habituri i futura ⁊ perhenni vita. Sicut enim nunc viuentia omnia ſolis claritate perfunduntur ⁊ ab inuicem perfundi videntur: ſicut noſ hic inuicem viuere videmus. ſic in

illa vita videbit deus a ſingulis in oībus: et ab oībus in ſingulis. non quod corporalib⁹ oculis videat diuinitas: ſed pñtia diuinitatis glorificatio corporū demoſtrabit manifeſta quadā ſui grā. Ad hoc etiā i hac vita corporaliū ſacramētorum valet religio: quia cū vix aliqd niſi corpora et corporalia intellgam⁹. quādiu in ymagine ptranſim⁹ corporalib⁹ religamur ſacramentis: ne a deo recedamus. Unde etiā a religādo religio dicit. Cū vero fidelis aia talib⁹ erudita talib⁹ incipiet nō indigere. et a corporalibus trāſire ad ſpūalia. a ſpūalib⁹ ad ſpūaliuz. et corporalium cōditorē hoc vere erit exire a ſarcinis. Relicto igitur corpore: et corpeis oībus curis. et impedimentis oīum: q ſunt pter deum: obliuiſcit: nihilqz pter deū attēdēs: quaſi ſe ſolū: ſolūqz deū exiſtimās: dilectus inqt nimis mihi. et ego illi. qd enī mihi ē in celo: et a te quid volui ſup terrā? Defecit.ca.et.c.m.d.c.m. et ps.m.d.in eternū. Deinde venit ad mortē. hūc enī tranſitū ad vitā miſeri infideles mortē appellant. fideles aūt qd niſi paſcha? In morte ergo corporali pfecte morit mōdo: vt pfecte viuat deo. Ingredit i locū tabernaculi admirabilis īgreditur vſqz ad domū dei. Et oībus bñ ſm ordinē pcedentib⁹ ſicut in principio diximus pond⁹ ſuū vnūquodqz defert in locū ſuū. corpus in terrā: de q aſſumptum ē tpe ſuo reſuſcitandū: et glorificandū: ſpiritus ad deū: q creauit eū. Siquidē iſte eſt trāſitus ad deū. Diruptis oīb⁹ obligamētis ſupatiſqz oīb⁹ impedimētis: pfecta btitudine. plēni dilectione ex hoc iā pfecte deo inheret vel potius vnit vere ſcā aia in terra: vt efficiat vna ex illis: quib⁹ dixit. Ego dixi. dij eſtis: et filij. ex. oēs. Hic ē finis eorum. qui pponūt hieruſalē in pncipio leticie ſue: quos vēti ſcti ſpūs docet de oīb⁹. q aſcēſiōes in corde ſuo ſapienter diſponūt de virtute in vtutē. donec videat de⁹ deorum in ſyō. deus deorū: btitudo beatorum. gaudiū bñ gaudētiū. vnū deniqz bonū ſūmū omniū bonorum. A fine bōi ppoſiti in pncipio aſcenſionis vſqz ad hunc finez omnis ꝯſumationis ſapiētia attingit fortiter. fortitudinē aſcendendi ad ſe cuſtodiēs. ne aſcenſu deficiat et ſuauiter diſponit oīa. et aduerſa. et proſpera. omnia ei in bonum modificans. et componēs. donec aiam ad principium ſuum reducat: et abſcondat in abſcondito faciei dei. Scire debet autem omnis ſapiens aſcenſor non ſic eſſe gradus huius aſcenſionis quomodo gradus ſcale. vt ſinguli affectus iſtis tantum tēporibus. et non alio tempore ſint neceſſarij. habet quippe vnuſqſqz affectus in aſcenſus ordine. tēpus et locum ſuum. quo cohoperantibus alijs affectibus ſuas videat partes ſollicitus exeqni. Sed omnes tamen ſibi concurrunt. et cohoperantur. preueniunt. et ſequuntur et ſepe ſiunt primi nouiſſimi. et nouiſſimi primi.

¶ Diui Bernardi abbatis de ſcala clauſtraliū ſiue de modo orādi

ad Goffredū monachū tractatꝰ.i quibꝰ tn̄ exēplaribꝰ Auguſtino attribuiī.ſʒ liquido appet eſſe. Ber.

Cum die quadam corporalī manuū labore occupatꝰ de ſpūalis hoīs exercitio cogitare cepiſſem quattuor ſpūales gradꝰ aīo cogitanti ſe ſubito obtulerūt.ſ.lectio. meditatio. oīo.⁊ ꝯtēplatio. Hec ē ſcala clauſtraliū:qua de terra in celū ſubleuanī.gradibꝰ quidē diſtincta paucis.imenſe tn̄.⁊ incredibilis magnitudinis.Cuiꝰ extrema ps terre innixa ē. ſupior ꝟo nubes penetrat. ⁊ ſecreta celoꝝ rimaī. Hi gradus ſicut noībus.⁊ numero ſunt.ita ordine.⁊ numero ſunt diſtincti.Quorū ꝓpꝛetates.⁊ officia qdē ſingula qd circa nos efficiant.quō inter ſe inuicē differant.⁊ ꝑemineant. ſiqs diligenter inſpiciat.qcqd laboris. aut ſtudij ipenderit in eis. breue reputabit.⁊ facile ꝓ vtilitatꝫ.⁊ dulcedinis magnitudine. Eſt autem lectio ſedula ſcripturaꝝ cū animi intentione iſpectio. Meditatio eſt ſtudioſa mentis actio occulte veritatis noticiā ductu ꝓprie rationis iueſtigās. Oīo eſt deuota cordis itētio in deū ꝓ malis amouēdis.⁊ bonis adipiſcēdis. Cōtēplatio eſt mētis i deū q̄dā ſuſpēſe eleuatio. eterne dulcedis gaudia ꝺguſtās.

De ſcriptio offōꝝ q̄tuor graduū.

¶ Aſſignatꝫ g° q̄tuor graduū deſcriptionibꝰ.reſtat vt eoꝝ officia videamus.Btē igiī vite dulcedinē Lectio ingrit.meditatio īuēit oīo poſtulat.ꝯtēplatio deguſtat. Uñ ipſe dñs dicit. Querite.⁊ inuenietꝫ.pulſate.⁊ aperieī vob. Querite legēdo. ⁊ inuenietꝫ meditādo. Pulſate orādo.⁊ apieī vob ꝯtēplādo. Lectio q̄ſi ſolidū cibū ori apponit. Meditatio maſticat.⁊ frāgit. Oratio ſaporē agrit. Cōtēplatio ē ipa dulcedo.q̄ iocūdat.⁊ reficit. Lectio i cortice.meditatio in adipe. oīo i deſiderij poſtulatōe. Cōtēplatio i adepte dulcedīs delectatione. Ut vt expreſſius videri poſſit. vnum de multis ſupponam exemplū. In lectione audio. Beati mundo corde qm̄ ipſi deū videbunt. Ecce breue verbum.ſed ſuaui ⁊ multiplici ſenſu refertum ad paſtuʒ anime quaſi vuam miniſtrauit quā poſtq̄ anima diligenter inſpexit. dicit intra ſe.poteſt aliquid boni eſſe. Redibo ad cor meū.⁊ temptabo.ſi forte intelligere.⁊ inuenire potero mundiciam hanc.pretioſa.n.⁊ deſiderabilis eſt res iſta.cuius poſſeſſores beati dicuntur. Cui viſio dei.que eſt vita eterna ꝓmittiī. que tot ſacre ſcripture teſtimonijs collaudatur. Hoc ergo ſibi plenius explicari deſiderans.incipit hanc vnam maſticare.⁊ frāgere.eamqʒ quaſi in torculari ponir deinde excitat ratiōeʒ ad inquirendūʒ quid ſit.⁊ quomodo haberi poſſit hec adeo precioſa ⁊ deſiderabilis mundicia.

Officium meditatiōis.

¶ Accedens ergo ſedula meditatio.nō remanet extra.non heret in ſuperficie vlterius pedē figit interiora penetrat. ſingula rimaī attēte

ꝯſiderat. quod non dixit beati mū do corpore. ſed corde quia nō ſufficit manus habere innoxias a malo opere. niſi a prauis cogitationibus mundemur in mente. Quod auctoritate ꝓphete ꝯfirmat dicētis. Quis aſcendet in montē domini. aut qs ſtabit ī loco ſancto eiꝰ: Innocēs manibus. ꝛ mūdo corde Itē ꝯſiderat quantū hanc cordis mundiciam optabat idē ꝓpheta g̊orans. Cor mundū inquit crea in me deus. Itē ſi aſperi iniqtatez in corde meo nō exaudiet dn̄s. Cogita quā ſollicitus erat in hac cuſtodia beatꝰ Job. qui dicebat. Pepigi fedus cum oculis meis. ne cogitarem quicquā de virgine. Ecce quantū arctabat ſe vir ſanctꝰ. qui claudebat oculos ſuos. ne videret vanitatem. ne forte incautus reſpiceret. quod poſtea inuitꝰ deſideraret. Poſtq̄ꝫ hec. ꝛ hmōi de cordis mundicia ꝑtractauit. īcipit cogitare de eius premio. Quaꝫ glorioſuꝫ ꝛ delectabile eſt videre faciem deſideratam domini ſpecioſi forma p̄ filijs hominū. Nō iam abiectum. ꝛ vilem. nō habentem ſpeciez qua veſtiuit eum mater ſua. ſed ſtola īmortalitatis indutū. ꝛ coronatum diademate. quo coronauit eum pater ſuus in die reſurrectionis. ꝛ glorie. die quā fecit dominus. Cogitat quod in illa viſione erit ſatietas illa. de qua dicit ꝓpheta. Satiabor cū apparuerit gloria tua. Videſne quantū liquoris emanauit ex minima vua. quātus ignis ex hac ſcintilla ortus eſt. quantū hec modica maſſa. Beati mundo corde: qm̄ ipſi deū videbunt. in incude meditationis extenſa eſt. Sed quantū adhuc poſſet extendi ſi accederet aliquis talia expertus. Sentio enī qꝺ puteus altus eſt. ſed ego adhuc rudis tiro in quo pauca auriēdo vix inueni. His anima facibus inflammata: his incitata deſiderijs: fracto alabaſtro ſuauitatē vnguenti preſentire incipit necdū guſtu. ſed q̄ſi nariū odoratu. ꝛ ex hoc colligit q̄ꝫ ſuaue eēt huiꝰ mūditie ſentirꝰ experientiam: cuius meditationē nouit adeo eſſe iocundā. Sꝫ quid faciet habendi deſiderio eſtuat: ſed nō inuenit apud ſe qūo habere poſſit: et quāto plus inquirit: plus ſitit: dūꝫ apponit meditationem: apponit ꝛ dolorē: quia ſitit dulcedinē: quā in cordis munditia meditatio eē mōſtrat: ſed non preguſtat. nō enīꝫ eſt legentis: atqꝫ meditantis hanc ſentire dulcedinem: niſi data fuerit deſuper. Legere enim. ꝛ meditari taꝫ bonis q̄ꝫ malis cōmune eſt. Et ipſi philoſophi gentiuꝫ. in quo ſumma veri boni ꝯſiſteret inuenerunt. ductu rationis. Sed quia. cum deum cognouiſſent. nō ſicut deum glorificauerunt. ꝛ de ſuis viribus preſumētes dicebant. Linguaꝫ noſtram magnificabimuſ. labia noſtra a nobis ſunt. quis noſter dominus eſt. non meruerūt percipere. quod potuerunt videre. Euanuerunt in cogitationibus ſuis. ꝛ eoruꝫ ſapiētia deuorata ē. quā eiſ ꝯtulerat hūane ſtudium diſcipline: non ſpiritus ſapientie: qui ſolus dat veram ſapiē

tiam ſapidam.ſ.ſcientiā: que aīam cui inheſit inertimabili ſapore io/cundat: ꝛ reficit. Et ꝺ illa ꝺictū eſt. Sapientia nō intrabit in maliuo/lam animam. Hec aūt a ſolo ꝺeo eſt: ꝛ ſicut officium baptizandi ꝺn̄s conceſſit multis: poteſtatem vero ꝛ auctoritatē in baptiſmo remiten di peccata ſibi ſoli retinuit. Unde Joannes antonomaſice: ꝛ ꝺiſcreti ue ꝺe eo ꝺixit. Hic eſt qui baptizat Sic ꝺe eo poſſumus ꝺicere: Hic eſt qui ſapientie ſapore ꝺat ꝛ ſapidaꝫ animam facit. Sermo ſiquidē ꝺat̄ multis ſe ſapientia paucis: quā ꝺi/ſtribuit ꝺn̄s: cui vult: ꝛ qn̄o. vult.

Officium orationis.

⁋ Uidens auteꝫ anima quod ad ꝺeſideratam cognitionis ꝛ experiē tie ꝺulcedinem per ſe non poſſit at tingere: ꝛ quāto magis ad cor altū accedit: tanto magis exaltet ꝺeus humiliat ſe: ꝛ confugit ad oratiōeꝫ ꝺicens. Domine ꝗ non videris ni ſi a mundis cordibus: inueſtigaui legendo: meditando queſiui quo/mō haberi poſſit ꝓa cordis mundi cia: vt ea mediante: vel ex modica parte poſſem te cognoſcere. Quere bam vultum tuuꝫ ꝺomine vultum tuum querebam ꝺn̄e. Diu medita tus ſum in corde meo: ꝛ in medita tione mea exarſit ignis: ꝛ ꝺeſideri/um amplius cognoſcendi te. ꝺn̄ pa nem ſacre ſcripture mihi frangis: ī fractiōe panis magna cognitio eſt. Et quantū plus te cognoſco: plus te cognoſcere ꝺeſiderio: nō iam in cortice littre: ſed in ſenſu experien/tie. nec hoc peto ꝺomine ꝓpter me rita mea: ſed pro tua miſericordia. Fateor. n. qꝛ indigna: ꝛ peccatrix ſum ſed catelli edunt de micis que cadunt ꝺe menſa ꝺominorū ſuoꝝ. Da mihi ꝺn̄e arrā hereditatis fu/ture: ſaltem gūttā celeſtis pluuie: ꝗ refrigerem ſitim meaꝫ: quia amore ardeo.

Officiū ꝯtēplationis.

⁋ His: ꝛ huiuſmodi ignitis eloqijs ſuū inflāmat ꝺeſideriū. ſic oſtēdit. ſuum affectū. his incantationibus aduocat ſponſum: ꝺominus auteꝫ cuius oculi ſuꝑ iuſtos: ꝛ aures eiꝰ nō ſolū ad preces: ſed ipſas preces eorum nō expectat. ꝺonec ſermonē finierit ſed mediū orationis curſū interrumpēs feſtinus ingerit ſe et anime ꝺeſiderāti feſtinus occurrit celeſtis rore ꝺulcedinis circūfuſus vnguentis optimis ꝺelibutus ani/mā fatigantem recreat. eſurientem reficit. aridaꝫ impinguat. ꝛ facit eā terrenorum obliuiſci memoria ſui mirabiliter fortificando viuificans ꝛ inebriando ſobriam reddens. Et ſicut in quibuſdā carnalibus offi/cijs anima adeo vincitur carnali concupiſcentia. qꝺ omnem vſuꝫ ra tionis amittit. ꝛ fit homo quaſi to/tus carnalis. Ita merito ī hac ſuꝑ na contemplatione ita ſumūtur et abſorbent̄ carnales motus ab ani ma vt in nullo caro ſpiritui contra dicat ꝛ fiat homo quaſi totus ſpiri tualis.

Signa ſpūs ſācti ad aīaꝫ veniētiſ.

⁋ Sed o ꝺomine quomodo com/perimus quando hec facis ꝛ qꝺ ſi gnum aduentus tui: Nunquid hu

ius conſolationis. ⁊ leticie teſtes. ⁊ nuncij ſunt ſuſpiria: ⁊ lacrime: Si ita eſt noua eſt antiphraſis iſta: ⁊ ſignificatio inuſitata. Que eniȝ cõuentio conſolationis ad ſuſpiria: leticie ad lacrimas: ſi tamen iſte dicende ſunt lacrime: ⁊ non poti⁹ roris interioris deſuper infuſi ſupfluens abũdantia ⁊ ad interioris ablutionis indicium exterioris hominis purgamentũ. Ut ſicut in baptiſmo puerorum per exteriorẽ ablutionem ſignificatur: ⁊ figuratur interior anime ablutio: ita hic econtra exteriorẽ ablutionẽ interior precedit purgatio. O felices lacrime ꝑ quas macule interiores purgãtur: per quas peccatorum incendia extinguntur. Beati qui ſic lugetis q: ridebitis: in his lacrimis agnoſce o aĩa ſponſum tuũ: amplectere deſideratũ. Nunc torrẽte te voluptatis inebria: ſugge ab vbere conſolationis eius lac: ⁊ mel. Hec ſunt miranda munuſcula: ⁊ ſolatia: que dedit tibi ſponſus tuus: gemitus. ſ. ⁊ lacrime. Adducit tibi potum in his lacrimis i meñſura. He lacrime ſunt tibi panes die ac nocte: panes vtiq̧ cõfirmantes cor hominis. ⁊ dulciores ſuper mel: ⁊ fanum. O dñe ieſu ſi adeo ſunt dulces iſte lachrime que ex memoria ⁊ dſiderio tui excitantur: q̃ dulce erit gaudiũ qꝺ ex manifeſta tui viſiõe capietur: ſi adeo dulce eſt flere pro te: q̃ dulce erit gaudere de te: Sed qd hmõi ſecreta colloquia proferimus in publicum: Cur meſſabiles: ⁊ inenarabiles affectus verbis cõmunibus conamur exprimere: Inexperti talia nõ intelligunt: niſi ea expreſſius legunt in libro experiẽtie: quos ipſa docet vnctio. Aliter autẽ littera exterior nõ prodeſt quicquã legenti. Modicum ſapida eſt lectio exterioris littere: niſi gloſam: ⁊ interiorem ſenſum ſumat ex corde.

Quomodo remanet aĩa ſpũſſancti feruore diſcedente.

¶ O anima diu protraximus ſermonẽ. Bonũ enim erat nos hic eẽ cum Petro: ⁊ Joanne ꝯtemplari gloriam ſponſi: ⁊ diu manere cum illo. Si vellet hic fieri non duo. nõ tria tabernacula: ſed vnuȝ: in quo eſſem⁹ ſimul: ⁊ ſimul delectaremur Sed iam dicit ſponſus: dimitte me iã. n. aſcẽdit aurora: iã lumẽ gratie ⁊ viſitationẽ quã deſiderabas accepiſti. Data ergo benedictõe mortificato neruo femoris: ⁊ mutato nomine de iacob ĩ iſrael: pauliſper ſe cedit ſponſus diu deſideratus: cito elapſus. Subtrahit ſe tã a predicta viſione q̃: a dulcedine ꝯtemplatiõis. manet tamẽ preſens quãtum ad gubernationem.

Hic redditur cã qua re ſpũs ſancti feruor animã aliquãtũ deſerit.

¶ Sȝ ne timeas o ſpõſa: ne deſperes: ne exiſtimes te ꝯtẽni: ſi pauliſꝑ tibi ſubtrahit ſponſus faciẽ ſuam. Oĩa iſta coopantur tibi in bonuȝ: ⁊ de acceſſu ⁊ receſſu lucrũ acqris: tibi venit. tibi ⁊ recedit. Uenit ad ꝯſolationẽ: recedit ad cautelaȝ. ne magnitudo ꝯſolatiõis extollat te. ne. ſi ſemꝑ apud te ſit ſpõſus: incipias ꝯtẽnere ſodales: ⁊ hãc ꝯtinuã

viſitationē nō iā gratie attribuas
ſꝫ nature. Hāc āt gratiaꝫ.cui vult
⁊ qñ vult ſpōſus attribuit.nō qua
ſi iure hereditario poſſidetur. Uul
gare ꝓuerbiū eſt.qđ nimia famili-
aritas parit ꝯtēptū. Recedit ergo
ne forte nimis aſſiduus ꝯtemnaṫ.
⁊ abſens magis deſidereṫ. đſidera
tus auidius queraṫ.diu queſit⁹ tā
deꝫ gratius inueniaṫ. Preterea ſi
nunq̄ deeſſet hic ꝯſolatio.q̄ reſpe-
ctu future glorie.q̄ reuelabiṫ in no
bis.enigma eſt.⁊ ex pte.putarem⁹
forte hic habere ciuitatē manentē
⁊ min⁹ ingrerem⁹ futurā. Ne ergo
exiliū deputem⁹ pro patria. Arraꝫ
ꝓ pcij ſūma. Uenit ſponſus.⁊ rece
dit viciſſim. Nūc ꝯſolationem affe
rēs.nūc vniuerſum ſtatū noſtrū in
infirmitatē cōmutās.pauliſp nos
pmittit guſtare.quā ſuauis ē.⁊ añ
quā plene ſentiamus ſe ſubtrahit.
⁊ ita quaſi alis expaſſis ſupra nos
volitās ꝓuocat nos ad uolandū.
quaſi dicat. Ecce parū guſtaſtis q̄
ſuauis ſum.⁊ dulcis.ſꝫ ſi vultis ple
ne ſaturari hac dulcedine. currite
poſt me in odorē vnguētoꝝ meo
rū habentes ſurſūꝫ corda. vbi ego
ſum in dextra dei patris: Ibi vide
bitis me nō p ſpeculū in enigmate
ſed facie ad faciē. ⁊ plene gaude-
bit cor veſtrū.⁊ gaudiū veſtrū ne-
mo tollet a vobis.

Cura ⁊ diligentia anime ne oīno
a deo deſeratur.

¶ Sꝫ caute tibi o ſpōſa qñ abſen-
tat ſe ſpōſus nō lōge abſbit etſi nō
vides eū ipſe tñ videt te ſemp ple-
nus oculis añ ⁊ retro nunq̄ poteſt
eum latere. Habet etiā circa te nū-
cios ſuos ſpiritus quaſi ſagaciſſi-
mos exploratores.vt videant quo
modo abſente ſponſo ꝯuerſeris.et
accuſent te corā ipſo. ſi aliq̄ ſigna
laſciuie.⁊ ſcurrilitatis in te dephen
derint. Zelotypus eſt ſpōſus iſte. ſi
forte alium amatorem receperis.ſi
alijs magis placere ſtudueris. ſta-
tim diſcedet a te ⁊ alijs adherebit
adoleſcentulis. delicatus eſt ſpon-
ſus iſte.nobilis ⁊ diues eſt.ſpecio-
ſus forma pre filijs hominum. ⁊ iō
non niſi ſpecioſam dignatur habe-
re ſponſam. Si viderit in te macu-
lam.ſiue rugam.ſtatim auertit ocu
los. Nullam enim immunditiam
poteſt ſuſtinere. Eſto ergo caſta.
eſto verecunda.⁊ humilis: vt ſic
a ſponſo tuo merearis frequenter
viſitari. Timeo ne diutius detinu-
erit nos ſermo iſte.ſed ad hec com
pulit me materia fertilis pariter.⁊
dulcis.quam ego non protrahebā
ſpōtane⁹.ſed neſcio qua eius dul-
cedine trahebar inuitus.

Officia ⁊ effectus ſingulorum gra
duum per repetitioneꝫ.

¶ Ut ergo que diffuſi⁹ dicta ſunt
ſimul iuncta melius videanṫ. pre-
dictorum ſummam recapitulando
colligamus ſicut in predictis exem
plis prenotatum eſt.videri poteſt.
quomō predicti gradus cohereāt
⁊ ſicut tēporaliter ⁊ cauſaliter ſe p̄
cedant.lectio enim quaſi fundamē
tuꝫ primo occurrit.⁊ data materia
mittit noſ ad meditatōeꝫ. Medita

tio vero quid appetendum ſit dili gentius inquirit. ⁊ quaſi effodiens theſaurum inuenit ⁊ oſtendit. Sꝫ cum per ſe obtinere nō valeat. mit tit nos ad orationē. Oratio ſe to tis viribus erigens ad dominū im petrat theſaurū deſiderabilem cō tēplationis ſuauitatēꝫ. hec aūt ad ueniens predictorum trium labo rē remunerat. dū celeſtis rore dul cedinis animaꝫ ſitientem inebriat. Lectio ergo eſt ſecundum exteriuſ exercitium. Meditatio ſecundum interiorem intellectū. Oratio ſecū dum deſiderium. Cōtemplatio ſu per omnem ſenſum. Primus gra dus eſt incipientium. Secundus ē proficientium. Tertius eſt deuoto rū. Quartus beatoꝝ. Hij aūt gra dus ita ꝯcathenati ſunt. ⁊ vicaria ope ſibi inuicem deſeruiunt. ꝙ pre cedente ſine ſubſequentibus aut parū. aut nihil proſint. Sequentes vero ſine precedentibus aut raro. aut nunꝗ̄ haberi poſſūt. Quid. n. prodeſt lectione ꝯtinua tempus oc cupare. ſāctorū geſta. ⁊ ſcripta legē do trāſcurrerē: niſi ea ēt maſticādo. ⁊ ruminando. ſuccum eliciamus. ⁊ trāſglutiēdo vſqꝫ ad cordis ītima transmittamus. vt ex his diligēter cōſideremus. ſtatum noſtrum. ⁊ ſtu deamus eorum opera agere. quo rū facta cupimuſ lectitare. Sꝫ quo modo hec cogitabim⁹ aut quomō cauere poterimus. ne falſa: aut ina nia quedam meditando limites a ſanctis patribus conſtitutos tran ſeamus. niſi prius circa huiuſmodi ante ex lectione. aut ex auditu fueri mus inſtructi: Auditus. n. quodaꝫ modo pertinet ad lectionem. Un de ſolemus dicere non ſoluꝫ libros ipſos nos legiſſe: quos nobis ipſis vel alijs legimus. ſed illos. quos a magiſtris audiuimus. Item quid prodeſt homini ſi per meditationē que agenda ſunt videat. niſi oratio nis auxilio. ⁊ dei gratia ad ea obti nenda cōualeſcat: Omne ſiquidē datum optimum. ⁊ omne donū ꝑ fectum deſurſum eſt deſcendens a patre luminum. ſine quo nihil poſ ſumus facere. ſed ipſe in nobis fa cit opera. non tamen omnino ſine nobis. Cooperatores enim dei ſu mus ſicut dicit apoſtoluſ. Uult ſiq dem deus. vt eum adiuuem⁹. ⁊ vt ei aduenienti ⁊ preſtolanti ad oſti um aperiamus ſinum voluntatis noſtre ⁊ ei conſentiamus. hunc cō ſenſuꝫ erigebat a ſamaritana quā do dicebat voca virum tuum. quū ſi diceret. Uolo tibi infundere gra tiam. tu applica liberum arbitriuꝫ. Orationem exigebat ab ea: cuꝫ di cebat. Tu ſi ſcires donum dei. ⁊ qs ē. qui dicit tibi. da mihi bibere. for ſitan petijſſes ab eo aquam viuam Hoc audito quaſi ex lectione mu lier inſtructa meditata eſt in corde ſuo bonum ſibi fore ⁊ vtile habere hanc aquam. Accenſa ergo haben di deſiderio. conuertit ſe ad oratio nem dicens Domine da mihi hāc aquam. vt non ſitiam. āplius neqꝫ veniam huc haurire aquam. Ecce auditus verbi domini. ⁊ ſequēs ſu per eo meditatio incitauerūt eam ad orandum. Quomodo nāqꝫ eēt

ſollicita ad poſtulandum: niſi ꝑus
eam acceďiſſet meditatio? Aut qd
ei ꝓcedens meditatio cõtuliſſet: ni/
ſi: q̄ ne appetẽda mõſtrabat: ſequẽſ
oratio ĩpetraſſet? Ad hoc ergo. vt
fructuoſa ſit meditatio opportet vt
ſequatur orationis deuotio: cuius
quaſi effectus ẽ contemplationis
dulcedo.

¶ Hic oſtẽdunt omnes hi grad⁹
ita eẽ ſimul iũcti vt ſint ĩſepabiles.

¶ Ex his poſſumus colligere: qđ le
ctio ſine meditatione arida ẽ. Me
ditatio ſine lectione erronea. Ora/
tio ſine meditatione ẽ tepida. Me
ditatio ſine oratione infructuoſa.
Oratio cum deuotione contempla
tionis acquiſitiua. Cõtemplatiõis
adeptio ſine oratione aut rara. aut
miraculoſa. Deus. in cuius potẽtie
nõ eſt numerus. vel terminus. ⁊ cu
ius miſericordia ſuper omnia opa
eius: quãdoq; ex lapidibus ſuſci/
tat filios abrae dum duros. ⁊ nolẽ
tes aquieſcere cogit: ut velint. ⁊ ita
quaſi prodigus: vt vulgo dici ſolet:
bouem cum cornu trahit qñ nõ vo
catus ſe infundit. Quod etſi qñ ali
quibus legimus cõtigiſſe: vt Pau
lo: ⁊ quibuſdam aliis: nõ tamen iõ
debemus nos quaſi deũ temptan/
do diuina pſumere: ſ; facere: quod
ad nos pertinet: legere. ſ. ⁊ medita/
ri in lege dei. Orare ipſum. vt adiu
uet infirmitatem noſtraz. ⁊ videat
imperfectum noſtruz. quod ipſe do
cet nos facere dicens: petite: ⁊ acci
pietis: querite. ⁊ inuenietis: pulſate
⁊ aperietur vobis. Nunc enim re/
gnum celoꝝ vim patiť. ⁊ violẽti ra
piunt illud. Ecce preſignatis diſtin
ctiõibus proſpici poſſunt predicto
rum graduũ ꝓprietates: quomõ ſi
bi cohereãt. ⁊. quid ſinguli in nob
efficiant Beatus hõ: cuius animuſ
a ceteris negotiis vacuus in his q̄
tuor gradibus verſari ſemper deſi/
derat: qui venditis vniuerſis: que
habuit: emit agrum illũ: in quo la/
tet theſaurus deſiderabilis. ſ. vaca
re ⁊ videre: q̃ ſuauis eſt dominus:
qui in primo gradu exercitatus: in
ſecundo circũſpectus: in tertio de/
uotus: in quarto ſupra ſe leuat⁹ ꝑ
has aſcenſiões: quas in corde ſuo
diſpoſuit: aſcẽdet de virtute in vir
tutem: donec videat deũ deorũ in
ſyon. Beatus: cui in hoc ſupremo
gradu vel modico tempore conce/
ditur manere. Qui vere põt dicerẽ.
Ecce ſentio gratiam domini: ecce
cum. Petro. ⁊ Joanne gloriã eius
in mõte cõtẽplor. ecce enim iacob
plerumq; rachelis amplexibus de/
lector. Sed caueat ſibi iſte: ne poſt
contemplationem iſtam: qua eleua
tus fuerat vſq; ad celos: inordina
to cãu corruat vſq; ad abyſſos: nec
poſt dei viſionẽ ad laſciuos mũdi
actus ⁊ carnis illecebras cõuerta/
tur. Cum vero mentis humane aci
es infirma ueri luminis illuſtratio/
nem diutius ſuſtinere non poterit
ad aliquẽ trium graduum: ꝑ quos
aſcẽderat leuiter: ⁊ ordinate deſcẽ/
dat: ⁊ alternatim modo in vno: mo
do in altero. ſecundum modum li/
beri arbitrii pro ratione loci ⁊ tem
poris demoretur: tanto iam deo vi/
cinior quanto a primo gradu remo

tior. Sed heu fragilis ⁊ miſera humana ꝯditio. Ecce ductu rationis ⁊ ſcripturaꝝ teſtimonijs aperte vidimus in his quatuor gradibus bone vite perfectionē ꝯtineri. ⁊ in his ſpūalis hominis exercitiū debere verſari. Sed qs eſt q hunc viuendi tramitē teneat? Quis ē hic. ⁊ laudabimus eum? Velle multis adiacet. ſed pficere paucis. Et vtinam de iſtis paucis eſſemus.

Quatuor cauſe retrahunt nos ab ijs quinq; gradibus.

¶ Sūt aūt q̄tuor cauſe. que retrahūt nos plerūq; ab iſtis gradibus .ſ. ineuitabilis neceſſitas. honeſte actiōis vtilitas. hūana infirmitas. mūdialis vanitas. Prima ē excuſabilis. ſcđa tollerabilis. tertia miſerabilis. quarta culpabilis. Illis. n. quos hmōi cā a ſancto ꝓpoſito retrahit. melius erat gloriā dei non cognoſcere. quā poſt agnitā retroire. Quā ſibi excuſationē habebit de peccato? nā iuſte pōt dicere dominus. Quid debui tibi facere. ⁊ nō feci? nō eras. ⁊ creaui te. peccaſti. ⁊ diaboli ſeruū te feceras. ⁊ redemi te. in mundi circuitu cum impijs currebas. ⁊ elegi te. dederā tibi gratiā in ꝯſpectu meo. ⁊ volebā facere apud te manſionem. tu vero deſpexiſti me. ⁊ nō ſolum ſermones meos. ſed me ipſum ꝓieciſti retrorſum. ⁊ ambulaſti poſt cōcupiſcentias tuas. Sed o deus bone. ſuauis. ⁊ mitis. amicus dulcis. conſiliarius prudens. adiutor fortis. q̄ inhumanus. q̄ temerarius eſt. qui te abijcit. qui tam humilē. tam manſuetum hoſpitem a ſuo corde repellit. O q̄ infelix. ⁊ damnoſa cōmutatio creatorem ſuum abijcere. ⁊ prauas. noxiaſq; cogitationes recipere. Illud etiam ſecretum cubile ſpiritusſancti ſecretum cordis. q paulo ante celeſtibus gaudijs intēdebat. tam ſubito īmundis cogitationibus. ⁊ peccatis tradere cōculcandum. Adhuc in corde calēt ſpōſi veſtigia. ⁊ iaz intromittunē adulterina deſideria. Male conueniēs ⁊ indecorum eſt aures. que modo audierunt uerba. que nō licet homini loqui. taz cito inclinari ad fabulas. ⁊ detractiones audiendas. O domine. qui ſacris lacrimis modo baptizati erant. repente conuerti ad videndas vanitates. lingua. que modo dulce epithalamiū decātauerat? que ignitis ⁊ pſuaſorijs eloquijs ſuis cum ſponſo recōciliauerat ſponſam? ⁊ introduxerat eaz in cellā vinariā. iteꝝ cōuerti ad vana eloquia. ad ſcurrilitates ad ꝯcinādum dolos: ad detractiōes. Abſit a nobis dñe. Sed ſi forte ex humana infirmitate ad talia dillabimur. nō ideo deſperemus? ſed iteꝝ recurramus ad clemētem medicū? qui ſuſcitat de terra inopem: ⁊ erigit de ſtercore pauperē. Et qui nō vult mortē pctōris: iteruz curabit. ⁊ ſanabit nos. Jam tempus eſt vt epiſtole finez imponamus. Orem⁹ ergo deū vt impedimēta: que nos ab eius contemplatione retrahūt. in preſenti nobis mitiget. in futuro nobis penitus auferat. qui per predictos gradus de virtute in vir-

tutem nos perducat. donec videa
mus deum deorum in ſyon. Ubi
electi nõ guttatim:nõ interpolatiꝫ
perciperent diuine ꝯtemplationis
dulcedinem.ſed torrente volupta-
tis indeſinenter repleti habebunt
gaudium.qđ nemo tollet ab eis et
paneꝫ incommutabilem pacem in
idipſuꝫ. Tu ergo frater mi Goffre-
de:ſi quádo datũ tibi fuerit deſup
ad predictoꝝ graduũ celſitudineꝫ
conſcẽdere:memẽto mei:⁊ ora pro
me:cum tibi bene fuerit:vt ſit corti
na cortinam trahat:⁊ qui audit di
cat veni.

¶ Diui Bernardi abba. in tracta-
tum de grã ⁊ libero arbitrio ꝓlog.

DOmĩo Guilielmo ab-
bati ſancti Theodori
ci. F. B. Opuſculũ de
grã:⁊ libero arbitrio
quod illa: qua ſcitis
occaſione nuper aggreſſus ſũ:eadẽ
gratia adiuuante peregi:vt potui.
Uereor autẽ.ne aut grãdia min⁹
digne locutus inueniar:aut pertra
ctata a pluribus ſupfluo retractaſ
ſe. Proinde legite illud prim⁹. Et
ſi iudicatis ſolus:ne ſi proferatur i
mediũ magis forte ſcriptoris publi
cetur temeritas: q̃ lectoris hedifi-
cetur caritas. Quod ſi palam fieri
vtile probaueritis:tunc ſi quid ob
ſcurius dictum aduerteritis:qđ in
re obſcura ſeruata ꝯgrua breuita-
te dici planius potuiſſet:nõ ſit vo-
bis pigrum:aut emendare paruos
aut mihi ſignificare emendandum
ſi fraudari nõ vultis promiſſione il
la ſapientie:que ait. Qui elucidãt
me:vitã eternã habebunt.

Tractatus de grã ⁊ libero arbi.

LOquente me aliqñ corã
fratribus ⁊ dei ĩ me grãm
cõmendãte.ꝙ ſcilicet ab
ipſa me in bono ⁊ preuentũ agno-
ſcerem ⁊ ꝓuehi ſentirem ⁊ ſperarẽ
ꝑficiendũ quid tu ergo ait vn⁹ ex-
circũſtãtibus operarijs. aut qđ mer-
cedis ſperas. vel premij. ſi totuꝫ fa
cit deus. Quid enim inq̃ tu ꝯſulis
Da inquit gloriam deo:qui gratis
te preuenit:excitauit:incitauit. ⁊ vi
uere digne de cetero quo te ꝓbes:
⁊ pceptis beneficijs nõ ingratũ: ⁊
pcipiendis idoneum. Et ego. Bo
num inq̃ conſilium dás: ſed ſi de-
deris ⁊ poſſe teneri. Siquidem nõ
eſt eiuſdem facilitatis ſcire quid fa
ciendum ſit:⁊ facere. Quoniã ⁊ di
uerſa ſunt. ceco ducatum. ac feſſo
prebere vehiculum. Non qcunqꝫ
oſtendit viam. prebet etiaꝫ viaticũ
itineranti. Aliud illi exhibet:qui fa
cit ne deuiet:⁊ aliud:q preſtat ne
deficiat in via. Ita nec quiuis do-
ctor ſtatim ⁊ dator erit boni. quod
cũqꝫ docuerit. Porro duo mihi ſũt
neceſſaria doceri. ac iuuari. Tu q-
dem homo recte ꝯſulis ignorantie
ſed ſi verum ſentit apoſtolus. ſpũs
adiuuat infirmitatem noſtrã. Imo
vero qui mihi per os tuũ miniſtrat
conſilium ipſe mihi neceſſe eſt mi-
niſtret per ſpiritum ſuum adiuto-
rium. quo valeam implere: qđ con
ſulis. Ecce enim iam ex eius mu-
nere velle adiacet mihi. perficere

antē nō inuenio. Sed nec aliquan
do me inuenturū cōfido: niſi: q de-
dit velle. det ⁊ pficere p bona vo-
lūtate. Ubi ergo ait ſūt merita no
ſtra: ⁊ ſpes noſtra? Audi inq̄. Nō
ex opibus iuſtitie: q̄ fecim⁹ nos: ſʒ
ſecundū ſuā miſericordiam ſaluos
nos fecit. Quid eniʒ. Tu forte tua
putaueras creaſſe merita tua poſ-
ſe ſaluari iuſtitia: qui nec ſaltē dn̄ʒ
ieſum dicere potes niſi in ſpiritu
ſancto. Ita ne oblitus es: qs dixe
rit. Sine me nihil poteſtis facere?
Et neq̄ currentis: neqʒ volētis: ſʒ
dei miſerentis eſt? Quid igit̄ agit:
ais liberꝫ arbitriū? Breuiter reſpō
deo. Saluat̄. Tolle liberum arbi-
triū: nō erit: qđ ſaluet̄. Tolle grāʒ:
nō erit vnde ſaluet̄. Opus hoc ſi-
ne duobus effici nō poteſt. Uno: a
quo fit. Altero: cui: vel in quo fit.
Deus auctor eſt ſalutis: liberū ar
bitriū tm̄ capax: nec dare illam ni-
ſi deus: nec capere valet niſi liberū
arbitriū. Quod ergo a ſolo deo: et
ſoli dat̄ libero arbitrio. tam abſqʒ
ɔſenſu eſſe nō poteſt accipiētis: q̄
abſqʒ gratia dantis. Et ita gratie
opanti ſalutē cooperari dicit̄ libe-
rū arbitriū: duʒ ɔſentit. Hoc ē dū
ſaluat̄. Conſentire enim ſaluari ē.
Proinde pecoris ſpūs ſalutē hu
iuſcemodi capere minime pōt: eo
q illi volūtarius conſenſus deſit:
quo ſaluatori deo placide obtēpe
ret: ſiue iubenti acquieſcendo: ſiue
pollicenti credendo: ſiue reddenti
gratias agendo. Enimuero aliud
eſt volūtarius ɔſenſus. aliud natu
ralis appetitus. Poſterior quippe
nobis cōis eſt cū irrationabilibus
nec valet ɔſentire ſpūi: carnis irre
titus illecebris. Et fortaſſe ipſe eſt:
q alio noīe ab apoſtlo ſapiētia car
nis appellat̄: vt ait. ſapīa carniſ ini
mica eſt deo. legi eniʒ dei nō ē ſub-
iecta. nec eniʒ pōt. Hūc ergo: vt di
xi. cōem habētes cū beſtijs ɔſenſuſ
voluntarius nos diſcernit. Eſt enī
habitus animi liber ſui. Siquideʒ
nō cogit̄. nō extorquet̄. eſt quippe
volūtatis. nō neceſſitatis. Nec ne-
gat ſe. nec pbet cuiq̄. niſi ex volun
tate. Alioquin. ſi cōpelli valet inui
tus. violentus eſt. nō voluntarius.
Ubi aūt voluntas nō eſt. nec con-
ſenſus. Nō enim eſt conſenſus. niſi
voluntari⁹. Ubi ergo ɔſenſus. ibi
volūtas. Porro vbi voluntas. ibi
libertas. Et hoc eſt. qđ dici puto li
berū arbitriū. Sed vt manifeſtius
fiat qđ dicit̄. ⁊ cōpetentius ad id
qđ volumus veniamus paulo alti
us extimo repetendū. In reb⁹ na-
turalibus nō idem eſt vita. quod
ſenſus nō ſenſus qđ appetit⁹. nec
ille qđ ɔſenſus. Qđ ex ſingulorum
diffinitionibus clarius elucebit.
¶ Eſt eniʒ in quolibet corpore vi-
ta interius. ac naturalis motus vi
gens tantū intrinſecus. ¶ Senſus
vero vitalis in corpore: motus vi-
gens extrinſecus. ¶ Appetitus au
tē naturalis vis in animante mo-
uendis auide ſenſibus attributa.
¶ Ueruʒ conſenſus eſt motus vo
luntatis ſpontaneus. vel certe. qđ
ſuperius dixiſſe me memini habit⁹
animi liber ſui. ¶ Porro volūtas
eſt motus rationalis ⁊ ſenſui pſi

dens. ⁊ appetitui. Habet ſane quo
cunq; ſe voluerit ſemper rationē
comitem. ⁊ quodammodo pediſſe
quā. nō ꝙ ſemper ex ratione. ſ; ꝙ
nunꝗ̄ abſq; ratiōe moueatur. ita
vt multa faciat per ipſam contra
ipſam. hoc eſt. quaſi per eius miſte
rium contra eius conſilium. ſiue iu
dicium. Unde eſt illud. Pruden
tiores ſunt filij hui⁹ ſeculi filijs lu
cis in generatione ſua. Et rurſu;.
Sapientes ſunt. vt faciant mala.
neq; enim prudentia ſeu ſapientia
ineſſe creature poteſt vel in malo.
niſi vtiq; ꝑ rationem. Eſt vero ra
tio data voluntati. vt inſtruat illā
niſi deſtruat. Deſtrueret autem. ſi
neceſſitatem ei vlla; īponeret. quo
minus libere pro arbitrio ſeſe vol
ueret. ſiue in malum conſentiens
appetitui. aut neꝗ̄ ſpiritui. vt ſit
animalis nō percipiens. vel certe
perſequens ea. que ſunt ſpūs dei.
ſiue ad bonam gratia; ſequens. ⁊
fiat ſpiritualis. que omnia diiudi
cans ipſa minime iudicet̄. Si inꝗ̄
horum q̄libet prohibente ratiōe
voluntas non poſſet. voluntas ia;
nō eſſet. Ubi quippe neceſſitas. iā
non voluntas. Quod ſi ex neceſſitate
abſq; conſenſu ꝓprie voluntatis.
mala. bonaue fieri poſſent rationa
lis creatura aut miſera profecto eē
nulla ratione deberet. aut beata
penitus eſſe nō poſſet. Cui nimirū
in vtrauis parte. id deeſſet. quod
ſolū in ea miſerie ſiue beatitudinis
capax eſt. ideſt voluntas. Cetera ſi
quidem. que ſupra memorata ſūt.
vita ſenſus. vel appetitus. nec mi
ſerum per ſe faciunt. nec beatum.
Alioquin arbores ex vita. ⁊ pecu
des etiam ex reliquis duobus vel
miſerie poſſent eē obnoxie. vel ido
nee beatitudini. quod oīno īpoſſi
bile eſt. Cōmunem itaq; habentes
vitam quidē cum arboribus ſen
ſum vero. ⁊ appetitum. ⁊ eque vi
tam cum pecoribus. id quod dicit̄
voluntas. nos ab vtriſq; diſcernit.
Cuius volūtatis conſenſus vtiq;
voluntarius. non neceſſarius. dum
aut iuſtos ꝓbat. aut iniuſtos. etiā
merito beatos facit. vel miſ̄os. Is
ergo talis ꝯſenſus ob voluntatis
inamiſſibilem libertatē. ⁊ rationis
quod ſemper ſecu; portat. ⁊ vbiq;.
indeclinabile iudicium. nō incon
grue dicit̄. vt arbitror. liberum ar
bitrium. ipſe liber ſui ꝓpter volun
tatem. ipſe iudex ſui ꝓpter rationē
⁊ merito libertatem cōmittatur iu
dicium. quoniā quidem quod libe
rum ſui eſt. profecto vbi peccat. ibi
ſe iudicat. Eſt aūt iudicium quod
iuſte profecto. ſi peccat. patitur. qd
nolit qui non peccat niſi velit. Ce
terū ꝙ ſui liberum non eſſe cogno
ſcitur. quo pacto. vel bonum. vel
malum. ei īputatur excuſat nempe
vtrūq; neceſſitas. Porro vbi ne
ceſſitas. ibi libertas non eſt. Ubi li
bertas non eſt. nec meritum. ac per
hoc nec iudicium. Excepto ſane ꝓ
omnia originali peccato. quod ali
am conſtat habere rationem. De
cetero. quicquid hanc non h; vo
tarij conſenſus libertatem. procul
dubio ⁊ merito caret. ⁊ iudicio.
Proinde vniuerſa. que ſunt homi

nis.preter ſolam voluntatem. ab vtroq; libera ſunt. quia ſui libera non ſunt. Uita.ſenſus appetitus. memoria.ingenium. ⁊ ſi qua talia ſunt.eoipſo ſubiacent neceſſitati. quo nõ plene ſubdita ſunt voluntati. Ipſam vero. q: ĩpoſſibile eſt: de ſeipſa ſibi nõ obedire:nemo ꝗp pe:aut non vuult quod vult. aut vult:quod nõ vult: etiã ĩpoſſibile eſt ſua priuari libertate.poteſt quidẽ mutari voluntas.ſed nõ niſi in aliam voluntatem:vt nunq̃ amittat libertatem.tam ergo nõ poteſt priuari illa:q̃ nec ſeipſa. Si poterit homo aliquãdo aut nihil oĩo velle:aut velle aliquid ⁊ nõ volũtate:poterit ⁊ carere libertate voluntas. Hinc eſt ꝙ inſanis: vel infantibus: itẽq; dormientib⁹:nihil: qđ faciunt:vel bonũ vel malum:ĩputatur. Quia nimirũ:ſicut ſue nõ ſunt cõpotes rationis: ſic nec vſũ; retinent ꝓprie voluntatis:ac per hoc nec vim. Cum igitur volũtas nil liberũ habeat.niſi ſe merito nõ iudicatur.niſi ex ſe. Siquidem nec tardum ingenium.nec labilis memoria.nec inquietus appetit⁹:nec ſenſus obtuſus. nec vita languẽs reum per ſe ſtatuunt hominẽ.ſicut nec ↄtraria innocentem. Et hoc nõ ob aliud:niſi quia hoc neceſſarie: ac preter voluntatem poſſe prouenire probanť. Sola ergo voluntas. quoniã pro ſui ingenita libertate: aut diſſentire ſibi. aut preter ſe: in aliquo ↄſentire nulla vi:nulla cogitur neceſſitate:nõ in merito iuſtã: vel iniuſtam:beatitudine:ſeu miſeria dignam: ac capacem creaturã ↄſtituit.pro vt.ſ. iuſtitie.iniuſtitieue ↄſenſerit. Quapropter huiuſmodi voluntarium: liberumq; cõſenſum:ex quo ⁊ omne ſui ex his:q̃ predicta ſunt:conſtat pendere iudiciũ;:puto nõ incõgrue:vt ſupra diffiniuimus eſſe:quod ſolet liberũ arbitrium appellari:vt liberũ referatur ad voluntatem:arbitriũ ad rationem. Sed ſane liberũ nõ illa libertate de qua dicit apoſtolus. Ubi ſpũs.ibi libertas. Et enim illa libertas a peccato:ſicut alibi dicit. Cũ eni; ſerui eſſetis peccati.liberi fuiſtis iuſtitie:nũc aũt liberati a peccato:ſerui aũt facti deo.habetis fructũ veſtrum in ſanctificationem:finẽ vero vitam eternã. Quis vero in carne peccati a peccato ſibi vendicat libertatem. Hanc ergo libertatem merito nequaquam dictũ arbitror liberũ arbitriu;. Eſt itẽ libertas a miſeria: de qua ide; apoſtolus. Et ipſa inquit creatura liberabitur a ſeruitute corruptiõis in libertatem glorie filiorũ dei. S; nunquid ⁊ iſtam ſibi quiſpiam in hac mortalitate preſumit: ⁊ hanc itaq; liberũ nominari arbitrium: nõ in merito abnuimus. Eſt vero q̃ magis ei ↄgruere arbitror libertatem:quam dicere poſſum⁹ a neceſſitate.eo ꝙ neceſſarium voluntario contrarium eſſe videatur. Siquidem quod neceſſitate fit:nõ iã ex voluntate:⁊ ecõuerſo ſimiliter. Cum igitur: prout interim potuit occurrere nobis triplex ſit nobis ꝓpoſita libertas.a peccato.a miſeria.

a neceſſitate. Hanc vltimo loco poſitam contulit nobis in ꝯditione natura. In prima reſtauramur a gratia media nobis reſeruatur in patria. Dicatur igiť prima libertaſ nature. ſcďa gratie. tertia vite vel glorie. Prima nēpe in liberam voluntatem. ac voluntariam libertatem ꝯditi ſumus nobilis deo creatura. Secūdo reformamur in innocentiā noua in xp̄o creatura. Tertio ſublimamur in gloriā perfecta in ſpiritu creatura. Prima ergo libertas habet multū honoris. Secūda plurimū etiam virtutis. Nouiſſima cumulum iocūditatis. Ex prima quippe preſtamus ceteris aīantibus. In ſcďa carni: Per tertiam mortē ſubijcimus. Uel certe ſicut in prima ſubiecit deus ſub pedibus noſtris oues: ⁊ boues. ⁊ pecora cāpi. Ita quoqꝫ in ſecunda ſp̄ūales beſtias huius aeris: de q̄bus dicitur. Ne tradas beſtijs animas ꝯfitentes tibi. proſternit eque ⁊ cōterit ſub pedibus noſtris. In vltima tandem nos ipſos nobis plenius ſubmiſſurus per victoriaꝫ corruptionis: ⁊ mortis: quando. ſ. nouiſſima deſtrueť mors: ⁊ nos trāſibimus in libertatē glorie filiorꝫ dei. Qua libertate xp̄s nos liberauit cū nos vtiqꝫ tradet regnū deo: ⁊ patri. De hac enim. ⁊ itē de illa: quā diximus a peccato: puto ꝙ iudeis aiebat: ſi vos filius liberauerit vere liberi eritis. Liberum arbitriū liberatore indigere ſignificabat. Sed plane. qui illud liberaret nō a neceſſitate: quā volūtatis eē penitus nō nouerat. ſed a peccato in quod tam libere ꝙ̄ꝫ voluntarie corruerat. ſimulqꝫ a pena peccati: quam incautum incurrerat inuitumqꝫ ferebat. quo vtroqꝫ malo: liberari omnino nō poterat. niſi ꝑ illum. qui ſolus hominum factus eſt inter mortuos liber. liber videlicet a peccato inter peccatores. Solus nāqꝫ inter filios adaꝫ. libertatem ſibi vendicat a peccato. qui peccatum non fecit. nec inuentus eſt dolus in ore eius. Porro ⁊ a miſeria. que eſt pena peccati. habuit nihilominus libertatem. ſed potentia non actu. Nemo quippe tollebat animaꝫ eius ab eo. ſed ipſe ponebat eam. Deniqꝫ teſte propheta. Oblatus eſt quia ipſe voluit. ſicut cum voluit natus ex muliere. factuſ ſub lege. vt eos qui ſub lege erant. redimeret. Fuit ipſe ita qꝫ ſub lege miſerie. ſꝫ fuit. quia voluit. vt liber inter miſeros. ⁊ peccatores vtrūqꝫ iuguꝫ fraternis a ceruicibus excuteret. Habuit tres libertates. primam ex humana natura. reliquas ex diuina potentia. ¶ Quaruꝫ duas poſteriores. vtrū ⁊ prim⁹ homo in ꝑadiſo habuerit. vel quomodo. ⁊ quatenus eas habuerit. poſtea videbim⁹. Hoc autē indubitanter ſciendum. vtranqꝫ plenam: ac perfectaꝫ perfectis ineſſe animabus. carne ſolutis. cum deo pariter ⁊ xp̄o eius. atqꝫ angelis ſuꝑ celeſtibus. nam ſanctis aīabus. etſi nec dum corpora receperūt. deeſt quidē de gloria. ſed nihil ineſt de miſ̄ia. Uerꝫ libertas a ne-

ceſſitate eque. ⁊ indifferenter deo vniuerſe tam male. q̄ȝ bone rationali cōuenit creature. Nec peccato. nec miſeria amittitur. vel minuitur. nec maior in iuſto eſt. q̄ȝ in peccatore. nec plenior in angelo. q̄ȝ in homine. Quo nāqȝ ad bonū conuerſum per gratiam humane volūtatis ꝯſenſus eo libere bonum in bono liberū hominē facit. quo voluntarius efficitur. nō inuitus pertrahitur. Sic ſponte deuolutuȝ in malum in malo nihilominus tam liberū. q̄ȝ ſpontaneū conſtituit ſua vtiqȝ voluntate ductū nō aliunde coactū. vt malus ſit. Et ſicut celeſtis angelus aut etiam deus ipſe manet libere bonus ꝓpria videlȝ voluntate. non aliqua neceſſitate. Sic profecto diabolus eque libere in malū ⁊ corruit. ⁊ ꝑſiſtit ſuo vtiqȝ voluntario nutu. nō alieno impulſu. Manet ergo libertas volūtatis. vbi etiam ſit captiuitas mentis. tam plena quidē in malis. q̄ȝ ī bonis. ſed in bonis ordinatior. Tā integra quo pro ſuo modo in creatura. q̄ȝ in creatore. ſed in illo potē tior. Quod aūt homines ſolent cōqueri. ⁊ dicere. volo habere bonā voluntatem. ⁊ nō poſſum. neq̄quā huic ꝑſcribit voluntatis libertati. vt quaſi vim. ⁊ neceſſitateȝ in hac parte patiaꝛ̄ voluntas. ſȝ plane illa libertate. que dicitur a peccato. ſe carere teſtatur. Nam qui vult habere bonā voluntatē probat ſe habere voluntatē non cuiȝ vult habere bonā niſi per voluntatē. Qd̄ ſi voluntatē ⁊ vbertateȝ. ſȝ libertatē a neceſſitate non a peccato. nēpe vt nō valeat. cū velit habere bonā. ſentit quidem ſibi deeē libertatem. ſed ꝑfecto libertateȝ a peccato. quo vtiqȝ dolet premi. nō pimi volūtatē. q̄ȝ q̄ȝ iam proculdubio vtcūq̄ȝ bonā habet. vbi habere vult. bonū quippe eſt. qd̄ vult. nec poſſet bonum velle. niſi bona voluntate. ſic nec velle maluȝ. niſi mala voluntate. Cū bonum volumus. bona eſt voluntas. Cuȝ malū mala eſt voluntas. Vtrobiqȝ volūtas. ⁊ vbiqȝ libertas. Cedit ſiqdeȝ voluntati neceſſitas. Cum aūt non valem⁹: qd̄ volum⁹: ſentimus quidē ipſam quodāmodo libertatem peccato eē captiuam: vel miſeram: nō tū̄ amiſſaȝ. Ex hac ergo tātuȝ libertate. qua liberū eſt voluntati ſe ipſam iudicare vel bonaȝ. ſi bono. vel malam. ſi malo cōſenſerit. quippe que in neutro niſi certe volēdo conſentire ſe ſentit. liberum arbitrium credimus nominari. Nā ex illa. que dicitꝛ̄ a peccato. cōgruenti⁹ forſitaȝ cōſilium liberū. Et iteȝ ex illa. que dicta eſt a miſeria. liberuȝ potius cōplacitū poſſet dici. q̄ȝ liberū arbitriū. Arbitrium qppe iudiciuȝ eſt. Sicut vero iudiciȷ̄ ē diſcernere qd̄ liceat. vel qd̄ non liceat ſic ꝑfecto cōſilȷ̄ probare. qd̄ expediat vel nō expediat. ſic complaciti quoqȝ experiri. qd̄ libeat. vel nō libeat. Vtinā taȝ libere nobis cōſulerem⁹ q̄ȝ libere de nobis iudicamus: vt queadmodū libere ꝑ iudiciū licita illicitaue decernimus. ita per conſiliū ⁊ licita tanq̄ȝ cōmoda nobiſ eli

gere.ꝛ illicita tanq̃ noxia reſpuere
liberũ haberem⁹. Iã enĩ nõ ſolũ li
beri arbitrij.ſʒ ꝛ liberi ꝓculdubio
ꝯſilij. ac ꝑ hoc a peccato liberi eſ
ſem⁹. Sʒ qd ſi totũ.ſoluũqʒ qđ ex
pediret vel liceret.etiã liberet. nõ
ne liberi quoqʒ eẽ cõplaciti merito
diceremur. Quippe q ab oĩ ꝓoin
de.qđ diſplicere põt.hoc ẽ ab om
ni nos miſia liberos ſentiremus.
Nũc aũt.cũ multa ꝑ iudiciũ. vel
admitteda vel ommiteda eẽ decer
nam⁹.q̃ tñ ꝑ cõſiliũ nequaq̃ pro
iudicij rectitudine aut eligim⁹.aut
cõtẽnim⁹. Rurſum qꝛ nõ oĩa que
tanq̃ recta ꝛ comoda cõſulte obſ
namus.etiã vt beneplacita libẽter
amplectimur.ſʒ inſup quaſi dura.
ac moleſta vix eq̃nimiter ferre ꝑdu
ramus.liquet qꝛ liberꝫ nec cõſiliũ
habem⁹.nec placitũ. Alia queſtio.
ẽ.ſi uel añ peccatũ in primo hoĩe
habuim⁹.qđ loco ſuo diſcutietur.
Certiſſime aũt habituri ſum⁹.cum
deo miſante obtinebim⁹. qđ ora
mus. Fiat volũtas tua. ſicut in ce
lo:ꝛ in terra: hoc utiq̃ cõplebitur.
qñ id qđ cãcte paſſũ rõnali.vt iam
dictũ eſt creature cõe vĩ liberũ.ſ.a
neceſſitate arbitriũ.erit etiã ĩ elect
hoĩbus.vti iã ĩ ſanctis ẽ angelis.ꝛ
cantũ a peccato.ꝛ tutũ a miſia. ꝑ
bantib⁹ tã de triplicis libertatis fe
lici expientia.que ſit bona volun
tas dei.ac beneplacens.ꝛ perfecta
qđ qꝛ nec dum eſt.ſola interim ple
na.integraqʒ manet ĩ hoĩb⁹ liber
tas arbitrij. nam libertas conſilij
ex pte tñ.ex hoc in paucis ſpũali
bus.qui carnem crucifixerunt cum
vitijs.ꝛ cõcupiſcentijs. quaten⁹ iã
nõ regnet peccatũ in eoꝝ mortali
corpore. Porro vt nõ regnet.liber
tas facit cõſilij. Et tñ nõ deſit ex
integro.captiuitas eſt liberi arbi
trij. Cũ aũt venerit qđ ꝑfectũ eſt.
tunc euacuabiť qđ ex parte ẽ. hoc
eſt cũ plena fuerit libertas conſilij
nulla iã erit captiuitas arbitrij. Et
hoc qđ cotidie petim⁹ in orõe cuʒ
dicim⁹ deo. Adueniat regnũ tuũ.
Regnũ hoc nec duʒ ex toto ꝑuenit
in nos. Cotidie tñ paulatiꝫ. aduen
tat ſenſimqʒ in dies magis:ac ma
gis dilatat terminos ſuos ĩ his dũ
taxat.quoꝝ ꝑ dei adiutoriũ ĩterior
hõ renouať de die in diẽ. In quan
tũ ergo regnũ grẽ dilatatur.in tm̃
peccati poteſtas minuitur. Inq̃tũ
vero minus eſt adhuc ꝑꝑ corpus
mortis.qđ agrauat aĩam ꝛ ob ne
ceſſitatẽ terrene inhabitatiõis vtĩ
qʒ deprimentis ſenſum multa cogi
tãtem.neceſſe hñt.etiã qui ꝑfecto
res in hac mortalitate videnť.con
fiteri.ꝛ dicere.in multis offendim⁹
oẽs. Et ſi dixerim⁹.qꝛ peccatũ non
habem⁹.nos ipſos ſeducim⁹. ꝛ ve
ritas in nobis non eſt. Quapropť
orãt:ꝛ ipſi ſine ĩtermiſſiõe dicẽtes.
Adueniat regnũ tuũ. Quod non
erit vel in ipſis cõſumatũ quouſqʒ
peccatũ nõ ſolũ nõ regnet in eorũ
mortali corpore.ſʒ nec ſit omnino.
nec eſſe poſſit in ĩmortali iã corpe.
Iã de libertate ꝯplaciti ĩ hoc ſecu
lo neq̃ qd dicem⁹. vbi vix ſufficit
diei malitia ſua vbi oĩs creatura ĩ
gemiſcit.ꝛ parturit vſqʒ adhuc va
nitati nimirũ ſubiecta nõ volens:

vbi vita hominis temptatio eſt ſuper terram: vbi viri quoq; ſpirituales: qui primitias ſpiritus iam acceperunt: ingemiſcunt et ipſi intra ſemetipſos expectantes redemptionem corporis ſui: Nunquid nam inter iſta vllus locus eſt huiuſcemodi libertati: Quid inq̃ liberũ noſtro relinquitur complacito. vbi totum videtur occupare miſeria. Neq; enim vel innocentia. ſeu: iuſtitia queadmodũ a peccato: ita etiã a miſeria eẽ hic poterunt libere: vbi iuſtus exclamat. Infelix ego hõ: qs me liberabit de corpore mortis huius: Et itẽ. Facte ſunt mihi lacrime mee panes die: ac nocte. Vbi noctes: dieſq; in merore cõtinuantur: nullũ ꝓfecto tẽporis ſpatiũ cõplacito vacuũ relinquit. Deniq; qui pie volunt viuere in xpo. ipſi magis pſecutionẽ patiunt: qm̃ iudiciũ a domo dei incipit: qd et p̃cipit a meis inquiẽs incipite. Sed et ſi nõ virtus vitiũ forte in tuto ẽ. et aliqua interim ex pte frui põt cõplacito: cauere miſiam. Adſit. naz qui letantur. cũ male fecerint: et exultãt in rebus peſſimis: tale eſt: qd faciũt: quale cũ ridẽt frenetici. nulla aũt verior miſia q̃ falſa letitia. Deniq; intantũ miſeria eſt: q videtur felicitas in hoc ſeculo. vt ſapiẽs dicat. Melius eſt ire ad domuz luctus: q̃ ad domũ cõuiuij. Eſt qdez in bonis corporis nõ nulla iocũditas videlicet in edendo: bibendo: calefaciẽdo: ceteriſq; talib⁹ fomentis. vel tegumentis carnis. Sz nunqd vel iſta vacant aliquatenus. a miſeria: Bonus eſt panis ſz eſuriẽti: potus delectat: ſz ſitientẽ. Deniq; ſaturato. cibus: potuſq; nequaq̃ ſunt grata: ſed grauia. Tolle famẽ: et panẽ nõ curabis. Tolle ſitiz: et limpidiſſimũ fontẽ: aci paludem reſpicies: Similiter vmbrã nõ querit niſi eſtuãs. Solẽ nõ querit niſi algens. Alioquin nihil hoꝝ libebit ſi nõ preceſſerit vrgens neceſſitas: que ſi perfecte tollat̃ e rebus: ſtatiz in tediũ: atq; moleſtiam conuertet̃ ipſa quoq;: que videtur in his eẽ: iocunditas. Fatendũ igit̃: et in hac parte omne quod preſentis vite ẽ: occupare miſeriam niſi q in tribulationibus cõtinuis grauioꝝ laborũ leniores vtiq; qualeſcũq; ſunt cõſolationes: et dum forte ꝓ tẽpore ac reruz euentibus viciſſim ſibi grauia: leuiaq; ſuccedũt: minoꝝ experientia aliqua miſeria, videt̃ interpolatio: vt: cuz aliqñ poſt expta plura grauiſſima ĩ minus forte moleſta euadere, felicitas putet̃. Attñ fatendũ ẽ eos: qui per exceſſum cõtẽplationis rapti quãdoq; in ſpũ quãtulũcunq; de ſuperne felicitat dulcedine deguſtare ſufficiũt: totiens eẽ liberos a miſeria: quotiens ſic excedũt. Hij plane. qd negãdũ nõ ẽ: etiã in hac carne raro licet: raptimq; cõplaciti libertate fruunt̃: qui cũ maria optimã partẽ elegerũt: que nõ auferet̃ ab eis. Qui autem iam tenent: qd auferenduz nõ eſt: experiuntur vtiq; qd futurũ ẽ: Sed qd futurum eſt felicitas ẽ. porro felicitas: et miſeria eodez tempore ſimul eſſe non poſſunt. Quotiẽs

et libero arbitrio.

igitur ꝑ ſpūm illam participant: to
tiens iſtam non ſentiunt. Itaqꝫ in
hac vita ſoli contēplatiui poſſunt
vtcūqꝫ frui libertate complaciti. ⁊
hoc ex pte. ⁊ parte ſatis modica: vi
cteqꝫ rariſſima. Porro libtate cō-
ſilij fruuntur etiam quilibet iuſti ex
parte quidem: ſed nō modica. Ce
terum libertas arbitrij: vt ſupra ap
paruit. cūctis piter ratione vtenti-
bus conuenit: non minor quātū in
ſe eſt in malis: q̄ȝ in bonis: tam ple-
na in hoc ſeculo. q̄ȝ in futuro. Sȝ ⁊
hoc a parte monſtratū eē puto: ꝙ
hec ipſa libertaſ tādiu premitur. q̄ȝ
diu illam due alie libertates mini-
me. aut minus plene cōmittantur:
nec aliunde noſter ille defectus ve
nit. De quo apoſtolus. Vt nō que
cunqꝫ vultis ait. illa faciatis. Vel-
le ſiquidē ineſt nobis ex libero ar-
bitrio. nō etiam poſſe quod volu-
mus. Nō dico velle bonū aut vel-
le malum: ſȝ tm̄ velle. Velle etenim
bonū ꝓfectus eſt: velle malum de
fectus eſt. Velle vero ſimpliciter ip
ſum eſt: quod ꝓficit. vel deficit. por
ro: vt ipſuȝ eēt: creans gratia fecit.
Vt proficiat. ſaluans gratia facit.
Vt deficiat. ipſum ſe deiecit. Itaqꝫ
liberū arbitrium nos facit volētes.
gratia beniuolos. ex ipſo nobis eſt
velle ex ipſa bonum velle. Similit
nāqꝫ aliud ē timere ſimplicit aliud
ē timere deū. Aliud ē amare ſimpli
citer. aliud ē amare deū. Quippe.
timere: ⁊ amare ſimpliciter ꝓlata:
affectiones. cum additamento au-
tē virtutes ſignificant. Ita quoqꝫ
aliud eſt velle: aliud velle bonum

Simplices namq̄ȝ affectiones in
ſunt naturaliter nobis: tanq̄ȝ ex
nobis: additamenta ex gratia. nec
aliud profecto eſt niſi quod gratia
ordinat. quas donauit creatio: vt
nil aliud ſint virtutes niſi ordinate
affectiones. Scriptū eſt de quibuſ
daȝ. ꝙ illic trepidaſſent timore. vbi
non erat timor. Timor fuit. ſed in
ordinatus. Ordinare illuȝ volebat
deus in diſcipulis. cum diceret. oſ-
dam vobis. quem timere debeatiſ.
Et dauid. Venite ait filij audite
me. timorem domini docebo vos.
Item de amore inordinato argue
bat homines. qui dicebat. Ego lux
veni in hunc mundum. ⁊ dilexerūt
homines magis tenebras: q̄ȝ lucē.
Idcirco poſtulat ſponſa in canti-
cis dicens. Ordinate in me chari-
tatem. Similiter quoqꝫ de inordi-
nata voluntate arguebantur. qui-
bus dicebatur. neſcitis quid peta-
tis. Sȝ ad lineam rectitudinis edo
cti ſunt diſtortam reducere volun-
tatem. cum audierunt. Poteſtis bi
bere calicem: quem ego bibiturus
ſum: Et tunc quideȝ verbo ſȝ poſt-
modum etiam exemplo volunta-
tem ordinare docebat. cum orans
inſtante paſſione: vt transferret
ab eo calix. ſtatim ſubiceret. Verū-
tamen non quod ego volo. ſed ſi-
cut tu vis. A deo igitur velle: quo-
modo ⁊ timere. quomodo ⁊ ama-
re accepimus in conditione natu-
re: vt eſſemuſ aliqua creatura. Vel
le autem bonum. quomodo ⁊ time
re deum. et amare deū: accepimꝰ i
viſitatiōe grē. vt ſimꝰ dei creatura.

Creati quippe quodãmodo noſtri
in liberam voluntatẽ:quaſi dei ef
ficimur per bonã voluntatẽ. Por
ro bonam facit qui liberam fecit ⁊
ad hoc bonam:vt ſimus initiũ ali
qđ creature eius. Quoniã expedit
profecto nobis:magis omnino nõ
fuiſſe:q̃ noſtros permanere. Nam
qui voluerũt ſui eſſe:vtiqȝ ſicut dĳ
ſcientes bonũ : ⁊ malum:facti ſunt
nõ tm̃ iam ſui:ſed ⁊ diaboli. Itaqȝ
libera voluntas nos facit noſtros:
mala diaboli bona dei. Adhoc per
tinet qđ dicitur. Nouit dñs:q ſunt
eius. Nam illis qui eius non ſunt
amẽ dico vobis inquit:neſcio vos.
Dum ergo per malam voluntateȝ
ſumus diaboli: quodãmodo inte
rim nõ ſumus dei. Sicut:cum per
bonam voluntatẽ efficimur dei:de
ſinimus iam eſſe diaboli. Nemo ſi
quidẽ poteſt duobus dominis ſer
uire. Ceterum ſiue dei ſimus: ſiue
diaboli:nõ tamen deſinimus eſſe ⁊
noſtri. Manet quippe vtraqȝ liber
tas arbitrĳ: per quam maneat et
cauſa meriti:quatenus merito vel
puniamur mali ꝙ tanq̃ liberi ex ꝓ
pria voluntate efficimur : vel glori
ficemur boni. Qđ niſi eque volun
tarĳ eſſe nõ poſſumus. Sane dia
bolo noſtra nos mancipat volun
tas:non ipſius poteſtas. Deo ſubi
cit eius gratia:nõ noſtra volũtas.
Noſtra quippe volũtas bona:qđ
fatendum eſt:a bono deo creata:ꝑ
fecta tamen non erit quouſqȝ ſuo
creatori perfecte ſubiecta non ſit.
Abſit autem vt ipſi ſui ipſius pfe
ctionẽ deo aũt creationem tribua
mus cũ longe nimiꝶ melius ſit eſſe
perfectam q̃ factam:vt dictu ipſo
nephas videatur:deo qđ min⁹:no
bis qđ excellentius ſit attribuere.
Sentiens deniqȝ apoſtolus:qđ ex
natura eſſet:quid ex gratia expe
ctaſſet:aiebat:velle adiacet mihi:ꝑ
ficere nõ inuenio. Sciebat ꝓfecto
velle quidẽ ſibi ineſſe ex libero ar
bitrio.ſed vt ipſum velle perfectuȝ
haberet:gratiã ſed habere neceſſa
riam. Si enim velle malũ defectus
quidã eſt voluntatis:vtiqȝ bonum
velle profectus eiuſdẽ erit. Suffice
re vero ad omne qđ volumus bo
num ipſius perfectio. Ut ergo vel
le noſtruȝ:qđ ex libero arbitrio ha
bemus perfectum ſit duplici gratie
munere indigemus:⁊ vero videlȝ
ſapere qđ eſt voluntatis ad bonũ
conuerſio:⁊ pleno etiã poſſe:qđ eſt
eiuſdẽ in bonum ꝯfirmatio. Por
ro perfecta conuerſio ad bonuȝ vt
nil libeat:niſi qđ deceat:vel liceat.
pfcã ĩ bono ꝯfirmatõ.vt nil dſit iã
qđ libeat. Tũc demũ pfcã erit vo
lũtas:cũ plene fuerit bõa:⁊ bñ ple
na. Habet ſiquidẽ duplex bonum
ab initio ſui. Unũ quidem genera
le ex ſola creatione:qđ ab bono.ſ.
a deo nõ potuit creari niſi bona:ſȝ
qđ vidit deus cuncta:que fecerat:
⁊ erant valde bona. Alterum ſpeci
ale ex libertate arbitrĳ:in quã ad
imaginẽ vtiqȝ ipſius:q creauit eſt
cõdita. Quod ſi duobus hĳs bõis
accedat ⁊ tertiũ:ꝯuerſio.ſ.ad crea
torẽ reputabit ſi ĩmerito pfcã bõa
nimirũ in vniuerſitate:melior ĩ ſuo
genere optima in ſui ordinatione.

voluntatis ad deum. Et ex tota ſe volũtaria: deuotaq; ſubiectio. Hu ic vero pfecte iuſticie debet: immo iungit glorie plenitudo: q2 ſic ſe cõmitant duo: iſta vt nec iuſticie poſſit haberi pfectio niſi impleta gloria: nec glorie plenituto abſq; pfecta iuſticia. Merito deniq; talis iuſticia nõ erit ſine gloria cum gloria nõ ſit niſi de tali iuſticia. Unde recte dr. Beati qui eſuriunt et ſitiunt iuſticiã: qm ipſi ſaturabuntur. Hec ſunt illa duo que ſupra notauim9: verũ ſape: et plenũ poſſe: vt ſapere ad iuſticiã: poſſe referat ad gloriã; ſed verũ: et plenũ addita ſunt: alterum ad diſtinctionẽ ſapiẽtie carnis: que mors eſt: itẽq; ſapiẽtie mũdi: que ſtultitia eſt apud deũ: qua ſapientia apud ſemetipſos ſũt homines ſapientes: vt faciant mala: alterũ ad illoꝝ differentiã de qb9 dr potentes potenter tormenta pacientur. Nã veꝝ ſapere: aut plenũ poſſe: oĩno nõ inueniunt. niſi vbi libero arbitrio iam illa duo coniuncta ſũt. que itẽ ſuperius memorauimus: liberum videlicet conſiliũ: liberũq; cõplacitũ. Solũ pfecto dixerim vere ſapientẽ: pleneq; potentem. cui iam nõ tantũ velle non adiacet ex libero arbitrio. ſed ex reliquis quoq; duobus inuenit et perficere. dum nec velle valeat: qd malum ſit. nec carere. qd velit. quoꝝ; alterũ eſt ex libertate conſilij. i. verum ſapere. alterũ ex libertate complaciti. ſ. plenũ poſſe. Sed qs talis eſt: ac tãtus in hoibus: qui in hoc gloriet. aut vbi. aut qñ iſtud obtinetur. nũquid nã in hoc ſeculo. S; ſiqs eſſet hmõi maior eẽt paulo. q confitet dicens. Perficere aũt non inuenio: Nunquid adã in paradiſo. ſed ſi habuiſſet. nũq̃ exul eſſet a paradiſo. nunc locus eſt peruidẽdi. qd ſupra diſtulimus. Utrum. ſ. totas tres libertates illas. quas ſupradiximus. i. arbitrij cõſilij cõplaciti. vel alijs noĩbus a neceſſitate. a peccato. a miſeria primi homines habuerint in paradiſo. aut tñ duas. aut vnã ſolũmodo. Et de pma quidẽ queſtio nulla erit ſi meminerimus q̃ aperte. et iuſtis eã. et peccatoribus ineſſe equaliter ratio ſuperior edocuerit. De duabus reliquis querit nõ in merito. an vnq̃ eas adã habuerit. aut ambas. vel vnam. nam ſi nullã habuit. qd amiſit. arbitrij vtiq; libertatẽ tam poſt peccatũ. q̃ ante ſemp tenuit inconcuſſam. Si ergo nil amiſit. quid ei offuit eiectum fuiſſe de paradiſo: Quod ſi vnã quãl; illaꝝ hũit. qũo amiſit: nã certum eſt q2 ex quo peccauit. nec a peccato prſus nec a miſeria manẽs in corpe liber fuit. Ceterũ nullatenus quãcunq; illaꝝ ſemel accepit. amittere potuit. Alioquin pfectũ nec ſape. nec poſſe. iuſta qd qdẽ duo hec ſupius diffinita ſũt. habuiſſe ↄuincit. q nimiꝝ et velle potuit. qd nõ debuit et recipe qd noluit. an dicẽdus eſt aliquo qdẽ mõ illas hũieſſe. ſ; q2 nõ plenarie. potuiſſe amittere. Habet ſiqdẽ vnaqueq; illaꝝ duos grad9 ſupiorẽ. et iferiorẽ. Supior libertas cõſilij. ẽ nõ poſſe peccare. Inferior poſ

ſe non turbari. Itaq3 inferiorē vtri
uſq3 libertatis gradū. ſimul cū ple
na libertate arbitrij homo ī ſui cō
ditiōe accepit:ꝛ de vtroq3 corruit.
cū peccauit. Corruit aūt de poſſe n̄
peccare in nō poſſe n̄ peccare amiſ
ſa ex toto conſilij libertate. Itēq3
de poſſe nō turbari in nō poſſe nō
turbari amiſſa ex toto cōplaciti li
bertate. Sola remāſit ad plenū lib
tas arbitrij ꝛ p quā vtiq3 ceteras
amiſit:ipm tn̄ amittere nō potuit.
Per ppriā qppe volūtatē. ſeruus
pcī fact9 merito pdidit libtatē cō
ſilij. Porro p pcm̄ fact9 debitor mor
tis qūo iā libtatē valebat retinere
cōplaciti. De tribus ergo libertati
bus: quas accepat ab vtendo illa
que dicit̃ arbitrij reliquis ſeſe pri
uauit. In eo aūt abuſus eſt ꝙ illā
cū accepiſſet ad gloriā ꝯuertit ſibi
in cōtumeliā iuxte teſtimoniū ſcri
pture dicentis. Homo cū in hono
re eēt:nō intellexit: cōparatus ē iu
mentis inſipiētibus:ꝛ ſimilis fact9
eſt illis. Soli inter aīantia datū eſt
homini poſſe peccare ob prerogati
uā liberi arbitrij. Datū aūt nō vt
pinde peccaret. ſed vt glorioſior in
de appareret: ſi nō peccaret: cū pec
care poſſet. Quid nāq3 glorioſius
ei eſſe poterat: q̄3 ſi de ipſo diceret.
qd ſcriptura phibet dicens. Quis
eſt hic:ꝛ laudabimuſ eū. Unde ita
laudandus: fecit enim mirabilia ī
vita ſua. Que qui potuit trāſgredi
ꝛ nō eſt trāgreſſus. facer̃ mala:ꝛ n̄
fecit. Hunc g̃ honorē: q̄3diu abſq3
peccato fuit: ſeruauit. Amiſit: cum
peccauit. Peccauit aūt: qꝛ liberū
ei fuit. Nec aliunde profecto libe
rū niſi ex libertate arbitrij. de quā
inerat ei poſſibilitas peccandi. nec
tn̄ fuit culpa dantis: ſed abutentꝭ:
qui ipſam videl3 facultatē ꝯuertit
in vſum peccandi. quā accepat ad
gloriā nō peccādi. nā ꝛ ſi peccauit
ex poſſe: qd accepit: nō tn̄ qꝛ potu
it: ſed qꝛ voluit nec. n. preuaricāte
diabolo:ꝛ angelis eius etiā alij p̄
uaricati ſunt. nō qꝛ nō potuerūt. ſ3
qꝛ noluerūt. Peccātis igit̃ lapſus
nō dono aſcribendus eſt poteſtatꝭ:
ſed vicio volūtatis. Lapſus tamē
ex volūtate nō eque ex voluntate
reſurgere iam liberū h3. Quia etſi
datū fuit voluntati poſſe ſtare: ne
caderet: nō tn̄ reſurgere: ſi caderet
nō. n. tam facile qs valet exire d fo
uea: q̄3 facile in ea labi. Cecidit ſo
la volūtate hō in foueā peccati. ſ3
nō ex voluntate ſufficit poſſe reſur
gere. Cū iā: etſi velit: nō poſſit non
peccare. Quid ergo? Perit liberū
arbitriū: qm̄ nō poteſt nō peccare?
nequaq̄3. Sed liberū pdidit ꝯſiliū
p qd prius hēbat poſſe nō peccare.
qūo:ꝛ qd iā nō val3 vtiq3 nō tur
bari: inde miſero accidit: ꝙ cōplaci
ti quoq3 libertatē amiſerit: p quā
ꝛ ante habuit poſſe n̄ turbari. Ma
net g̃ etiā poſt peccatū liberꝫ arbi
triū. etſi miſerū: tn̄ integrū. Et qd
ſe hō p ſe nō ſufficit excutere a pec
cato. ſiue miſeria: nō liberi arbitrij
ſignat deſtructionē: ſ3 duarꝫ reliqꝫ
libertatū tm̄ priuationē. neq3 enī
ad liberū arbitriū: q̄3tū in ſe eſt: ptī
net: aut aliqñ ptinuit poſſe vel ſape
ſed tm̄ velle: nec potentē facit creā

turã:nec ſapientẽ.ſꝫ tm̃ volẽtẽ.nõ ergo ſi potẽs:aut ſapiẽs.ſꝫ tm̃ ſi volens eẽ vſierit. liberũ arbitriũ amiſiſſe pntãda eſt. Ubi nõ eſt volũtaſ nec libertas.nõ dico.ſi velle bonuꝫ ſꝫ ſi velle oĩno creatura deſierit:ſatendũ ſine cõtradictione:vbi nõ iã ex volũtate bonitas.ſꝫ ipſa ex toto volũtas perijt:etiã liberũ arbitriũ deperire. Quod ſi velle bonũ tm̃ ñ poterit ſignũ eſt.ꝙ ei deſit libeꝝ ñ arbitriũ.ſꝫ ꝯſiliũ. Si aũt nõ qdem velle.ſed ad id qđ iã vult bonũ ei poſſe defuerit.nouerit ſibi deeſſe liberũ cõplacitũ:nõ liberũ pꝗſſe arbitriũ. Si ergo liberũ arbitriuꝫ ita vbiqꝫ ſequit̃ volũtatem:vt niſi illa penitus eſſe nõ deſinat.iſto non careat. Uolũtas ꝟo ſicut in bono ita eſſe in malo eque pdurat.eque pfecte liberũ arbitriũ:tã in malo.ꝗ̃ in bono integrũ pſenerat. Et qñ voluntas etiã poſita i miſeria nõ deſinit eẽ volũtas.ſꝫ dĩ ⁊ ẽ miſera volũtas.ſic:⁊ btã voluntas:ita nec liberũ arbitriũ deſtruere ꝗ̃tũ in ſe ẽ ſiue aliqten[9] minuere poterit:ꝗcũqꝫ aduerſitas vel neceſſitas. Sꝫ lꝫ vbiqꝫ pariter ſine ſui diminutiõe ꝑduret.nõ tñ piter ſic de bono potuit ꝑ ſe i malã corruere:ita quoqꝫ ꝑ ſe de malo i bonũ poterit reſpirare Et qd mirũ ſi ꝑ ſe iacẽs nõ valꝫ reſurgere:cũ ſtãs in meli[9] nullo ſuo conatu valeat ꝓficere. Deniqꝫ dũ adhuc alias duas libertates ex aliqua pte ſecũ hẽt nõ potuit de iferiorib[9] illaꝝ gradibus ad ſupiora aſcẽdere.hoc ẽ de poſſe nõ peccar̃: ⁊ d nõ poſſe turbari.ad ñ poſſe peccare ⁊ nõ poſſe turbari. Quod ſi libertatib[9] illis vtcũqꝫ adiutũ ñ ꝑualuit tñ de bono i meli[9]ſe extẽdẽ ꝗ̃to minus eiſdẽ deſtitutũ ꝓrſus de malo iã in id:qđ fuit bonũ:poterit ꝑ ſeipm̃ emergere: Habꝫ igit̃ homo neceſſariã dei virtutẽ:⁊ dei ſapientiã xp̃m qui ex eo qđ ſapientia eſt:verũ ei ſapere reinfundat in reſtaurationẽ liberi cõſilij: ⁊ ex eo qđ virtus eſt.plenũ poſſe reſtituat in reparationẽ liberi cõplaciti:quatenus ex altero perfecte bonus peccatũ iã neſciat.ex altero plene beatus nil aduerſi ſentiat. Sꝫ ſane iſta perfectio in futura vita expectetur qñ vtraqꝫ nũc amiſſa libertas libero arbitrio plene reſtaurabitur:nõ quomodo iuſto in hoc ſeculo quãtũcunqꝫ perfecto nõ quomodo vel ipſis primis hoĩbus datum eas habere in paradiſo.ſed ſicut nũc iam angeli poſſident in celo. Interim vero ſufficiat in hoc corpe mortis: atqꝫ in hoc ſeculo nequã ex libertate quidẽ cõſilij peccato nõ obedir̃ in cõcupiſcẽtia ex libertate aũt cõplaciti aduerſa nõ formidare ꝓ iuſticia. Eſt aũt in hac carne peccati ⁊ in hac diei malicia nõ mediocre ſape peccato etſi nõdũ ex toto carere certe nõ ꝯſentire.⁊ ẽ poſſe ñ parũ aduerſa ⁊ſi necdũ felicit̃ oĩno ñ ſentire viriliter tñ ꝓ veritate contẽnere. Diſcendum ſane hic interim nobis eſt ex libertate conſilij iam libertate arbitrij non abuti vt plene quandoqꝫ frui poſſimus libertate complaciti. ſic profecto dei in nobis reparam[9] imaginẽ.ſic antiquo

honori illi capeſcendo:quez p.pec
catum amiſimus.per gratiam ꝑpa
ramur. Et beatus qui de ſe audire
merebit̃. Quis ē hic:ꝛ laudabim⁹
eum: Mirabilia enim fecit in vita
ſua:qui potuit trãſgredi: ꝛ non eſt
trãſgreſſus. facere malum:ꝛ non fe
cit. Puto antez in his tribus liber
tatibus ipſam. ad quam condi
ti ſumus:conditoris imaginem:at
qz ſimilitudinem contineri. E. ima
ginem quidez in libertate arbitrij.
In reliquis autem duabus bipti
tam quandam conſignari ſimilitu
dinem. Hinc eſt fortaſſis ꝙ ſoluz li
berum arbitrium ſui omnino defe
ctum ſeu diminutionem non pati
tur:ꝙ in ipſo potiſſimum eterne et
incomutabilis diuinitatis ſubſtan
tiua quedaz imago impreſſa videa
tur. Nam etſi habuit initiuz neſcit
tamen occaſſum.nec de iuſtitia:vel
gloria capit augmentum.nec ꝺ pec
cato:ſiue miſeria detrimẽtũ. Quid
eternitati ſimilius. ꝙ nõ ſit eterni
tas: Porro in alijs duabus liber
tatibus:quoniam non ſolum ex ꝑ
te minui.ſed ex toto amitti poſſunt.
accidentalis quedam magis ſimili
tudo ſapientie atqz potentie diui
ne imaginis ſuperducta cognoſcit̃.
Deniqz et amiſimus illas p culpã:
ꝛ per gratiaz recuperauim⁹.ꝛ quot
tidie quidem alij plus alij minus:
aut in ipſis proficimus.aut ab ipſiſ
deficimus. Poſſunt etiam ſic amit
ti:vt iam non valeant recuperari:
poſſunt ꝛ ita poſſideri:vt nec amit
ti queant aliquãdo:nec minui. Hu
ius biptite ſimilitudinis ſapientie:
ꝛ potentie dei nõ qdez gradu ſum
mo:ſed qui ipſi tamen cẽt,proximi
or homo cõditus eſt in paradiſo.
Quid enim vicinius ad non poſſe
peccare.ꝛ nõ poſſe turbari in quo
vtiqz iam ſanctos. ꝛ angelos ſta
re:ꝛ deum ſemper eſſe.non dubiuz
eſt:ꝙ̃ poſſe ꝛ non peccare:ꝛ nõ tur
bari: In quo homo profecto crea
tus eſt. A quo illo per peccatũ imo
nobis in illo:ꝛ cum illo cõſentienti
bus:rurſus p gratiam non qdem
ipſum:ſed pro ipſo quendam infe
riorem gradum recepimus. Neqz
enim hic penitus poſſumus eſſe ſi
ne peccato:ꝛ miſeria:poſſumus ta
men gratia iuuante nec peccato ſu
perari:nec miſeria. ꝙ̃ꝙ̃ tñ ſcriptu
ra loquatur. Omne quod natuz ē
ex deo non peccat. Sed hoc dictuz
eſt de predeſtinatis ad vitam non
ꝙ omnino nõ peccent.ſed qꝺ pec
catum ipſius non imputet̃.qꝺ vel
punit̃ condigna penitentia.vel in
caritate abſcondit̃. Caritas quidẽ
cooperit multitudinẽ peccatorum
ꝛ beati quoꝝ remiſſe ſunt iniquita
tes:ꝛ quorum tecta ſunt peccata.ꝛ
beatus vir.cui nõ imputabit deus
peccatũ. Diuine ergo ſimilitudinis
ſũmum gradum ſũmi angeli tenẽt
nos infimũ:adam tenuit medium.
Porro demones nullum. Superio
ribus nempe ſpiritibus datum eſt
ſine peccato ꝛ miſeria perdurare.
Ade autem abſqz hijs quidem eẽ
ſed nõ etiã permanere.nobis vero
non eſſe quidem abſqz hijs.ſz ipſis
tamen nõ cedere. Ceterum diabo
lus.ꝛ membra eius.ſicut nunꝙ̃ vo

lunt reluctari contra peccatū. ſic nunꝙ̄ poſſunt declinare penā peccati. Cum ergo iſte due libertates cōſilij ſcilicet. ꝛ complaciti. ꝑ quas rationali creature vera ſapientia. ꝛ potentia miniſtratur. ita deo prout vult diſpenſante quibuſcūqꝫ pro cauſis. locis temporibus variantur quatenus in terris modice. in celeſtibus plenarie. mediocriter in paradiſo. apd inferos nullatenus habeantur. Libertas vero arbitrij de ipſo. quo condita eſt ſtatu aliquatenus non mutetur. ſꝫ equaliter quantum in ſe eſt. a celiſ terris inferis poſſideatur merito ille ſimilitudini hec imagini deputā tur. Et quidem apud inferos. quid vtraqꝫ libertas perierit ille ſcilicet que ad ſimilitudinem pertinere dicuntur. ſcripturarum teſtatur auctoritas. Nam verum illic ſapere. quod vtiqꝫ de conſilij libertate cō cipitur. oīno non eſſe. locus ille manifeſtat. vbi legitur. Quodcunqꝫ poteſt manus tua facere. inſtanter operare. quia neqꝫ opus. neqꝫ ratio. nec ſapientia eſt apud inferos. quo tu properas. Porro de potentia. que per libertatem complaciti datur. euangeliū ſic loquit̄. Ligatis pedibus. ꝛ manibus proijcite eum in tenebras exteriores. Quid enim ipſa eſt manuum ligatio. niſi omnimoda poteſtatis ablatio? Sꝫ dicit aliquis. Nōn nō eſt aliquid ibi ſapere. vbi mala. que tollerantur. cogunt ibi penitere malorum. que facta ſunt? nunqd aut in tormentis quépiam non penitere mali non eē ſapere poteſt? Hoc autē recte opponeret̄ ſi opus tantū peccati. ꝛ non etiā voluntas mala puniretur. nulli quippe dubiū. ꝙ nemo in tormentis poſitus actu iterare peccatum delectetur. Verūtamen ſi voluntas etiā in tormentis mala ꝑduret. quid pōderis habet operis abnegatio? Et ideo ſapere quis puteē ꝙ iam medijs in flamis luxuriari nō libeat? Deniqꝫ in maliuolā aīam non introibit ſapiētia. Unde aūt ꝓbamus. ꝙ mala ꝛ in penis volūtaſ ꝑſeueret. Certe. vt cetera obmittā nollent oīno puniri. Juſtū eſt aūt puniri. q̄ puniendā geſſerūt. nolunt igitur. qd iuſtū eſt ſed qui non vult quod iuſtum eſt. iuſta eius voluntas non eſt. Eo ergo iniuſta ac per hoc et mala eſt voluntas. ꝙ iuſticie non cōcordat. Duo ſunt que iniuſtam cōprobant voluntatē. vel cū peccare. vel cum peccaſſe impune libet. Quibus ergo peccare libuit. q̄ꝺiu licuit. ꝛ cū iam nō poſſunt. inultū remanere nolunt. qd peccauerunt. Quid in hoc ſapientie. vel qd bone voluntatis apparet? ſed eſto penitet eos peccaſſe. nunqd nō tamē ſi optio detur. malunt adhuc peccare. q̄ꝫ penam ſuſtinere peccati. ꝛ tamē illud iniquū eſt. hoc iuſtū quādo vero voluntas bona magiſ iniquū. q̄ꝫ qd iuſtum eſt eligeret? Ceterū nō vere penitēt. qui nō tamē dolent ſe ſibi vixiſſe q̄ꝫ hoc ipm iā nō poſſe. Deniqꝫ foris oſtenditur quid intus agatur. nā. q̄ꝺiu corpꝰ viuit inflamatū diu cōſtat in ma-

litia perſiſtere volũtatē. Itaq3 de ſimilitudine. que in conſilij. ⁊ irē cō placiti libertate cōtinet̃. apud inferos penitus nihil eſt: nec eſſe poteſt imagine tamē etiā illic per liberu3 arbitriũ immobili permanente. S3 neq3 in hoc ſeculo eque inueniri vſpiam poſſet ſimilitudo. Sed ad huc hic feda: ⁊ deformis iacuiſſet: imago: ſi nō euangelica illa mulier lucernā accēderet: ideſt ſapiā ī carne: apperı3. Euerteret domũ videl3 vitiorꝫ: dragmā ſuā requireret: quā pdiderat: hoc eſt imaginē ſuā: que natiuo ſpoliata decore ſub pelle peccati ſordens: tāq̃3 in puluere latitabat. Inuentam tergeret: ⁊ tolleret de regione diſſimilitudinis: priſtināq3 in ſpēm reformatā ſimilem faceret illam in gloria ſanctorum imo ſibi per omnia ipſi redderet quādoq3 conforme3: cum illud ſcripture. videlicet impleret̃. Scimus quoniam cũ apparuerit: ſimiles ei erimus qm̃ videbim⁹ eũ ſicuti eſt. Et re vera cui potius hoc opis cōgruebat: q̃3 dei filio: q cũ ſit ſplēdor glorie: ⁊ figura ſubſtantie pris: portās verbo vniuerſa: ex vtroq3 facile munitus apparuit: ⁊ vnde reformaret deformē: ⁊ vnde debilem cōfortaret: dũ ⁊ de ſplēdore figure fugans tenebras peccatorꝫ: redderet ſapientē: ⁊ ex virtute verbi contra tirānidem demonũ potentē efficeret. Uenit ergo ipſa forma: cui conformandũ erat liberũ arbitriũ: qa vt priſtinā reciperet forma3: ex illa erat reformādũ ex qua fuerat ⁊ formatũ. Forma aũt ſapientia ē. Conformatio vt faciat imago in corpe qđ forma facit in orbe. Porro illa attingit a fine vſq3 ad finē fortiter ⁊ diſponit oīa ſuauiter. Attingit a fine vſq3 ad finē. hoc eſt a ſũmo celo vſq3 ad inferiores partes terre. A maximo āgelo. vſq3 ad minimũ vermiculũ. Attingit aũt fortiter: nō qdem mobili. diſcurſiōe: vel locali diffinitione: vel diffuſione vel ſubiecte creature tm̃ adminiſtratione officiali: ſed ſubſtantiali quada3: et vbiq3 p̄ſentia: ⁊ fortitudine: q2 vtiq3 vniuerſa potentiſſime mouet ordinat: adminiſtrat: ⁊ hec oīa nulla cogit̃ facere ſui neceſſitate. Nec enim aliqua in his laborat difficultate: ſed diſponit oīa ſuauiter placida voluntate. Uel certe attingit a fine vſq3 ad finē hoc eſt ab ortu creature vſq3 ad finē deſtinatum a creatore: ſiue in quē vrget natura: ſiue quē accelerat cā: ſiue quem cōcedit gr̄a. Attĩgit: fortit̃ dũ nil horꝫ euenit: qđ nō ꝑut vult potenti preordinet prouidētia. Si ergo liberũ arbitriũ ſuo conetur preeſſe corpi: vt preeſt ſapiā orbi attingens et ipm̄ a fine vſq3 ad finē fortiter imperans ſcilicet ſingulis ſenſibus: et artubus quatenus nō ſinat regnare peccatũ in ſuo mortali corpore nec mēbra ſuadet arma iniquitati ſed exhibeat ſeruire iuſticie. Et ita iam nō homo ſeruus peccati. cum peccatũ nō fecerit a quo vtiq3 liberatus iā eſt libertate conſilij iā ſuā incipiet vendicare dignitatē dum

diuine in ſe imagini condignā ve-
ſtierit ſimilitudinē: imo antiquam
recuperauerit venuſtatē. Curet au
tem homo agere nō minus ſuaui-
ter. q̄ fortiter. hoc eſt non ex triſti-
cia. aut ex neceſſitate. qđ eſt initiū
nō plenitudo ſapiētie. Sȝ ꝓmpta
ꝛ alacri volūtate. q̄ facit acceptum
ſacrificiū. q̄m hilarē datorē diligit
deus. Sicqȝ per oīa imitabit̄ ſapiē
tia dn̄i ꝛ vicijs reſiſtet fortiter. ꝛ in
ꝯſciētia requieſcet ſuauitater. Ue
rum p̄cemur cuius ad talia exem-
plo ꝓuocamur īdigem⁹ ꝛ auxilio:
quo ipī videlȝ p ipam ꝯformemur
atqȝ in eandē imaginē transformē
mur a claritate in claritatē. tāq̄ a
dn̄i ſpiritu. Ergo ſi a dn̄i ſpiritu. iā
nō a libero arbitrio. Nemo ꝓinde
putet ideo dictū liberū arbitriū: ꝙ
equa inter bonū. ꝛ malū poteſtate
aut facultate verſetur. cū cadere p
ſe q̄dem poterit: nō autē reſurgere
niſi per dn̄i ſpm̄. Alioquin nec de⁹
nec angeli ſancti: cū ita ſint boni. ꝙ
nō poſſunt etiā eſſe mali: preuarica
tores aūt angeli. cū ita ſint mali. vt
iam nō valeant eſſe boni liberi ar-
bitrij eſſe dicunt̄. Sed ꝛ nos illud
poſt reſurrectionē amiſſuri ſumus.
q̄n vtiqȝ inſeparabiliter alij boniſ
alij malis admixti fuerimus. Cete-
rum nec deus caret libero arbitrio
nec diabolus. quoniam. ille non
poteſt eſſe malus nō infirma facit
neceſſitas. ſed firma in bono volū-
tas. ꝛ voluntaria firmitas. qđqȝ is
nō valet in bonū reſpirare. nō alie
na facit violenta oppreſſio. ſed ſua
ipſius in malo obſtinata volūtas:
ac voluntaria obſtinatio. Nunc
igitur ex eo potius liberū arbitriū
dicitur ꝙ ſiue in bono ſiue in malo
eque liberam facit voluntatem cū
non bonus quiſpiam. nec item ma
lus dici debeat. aut eſſe valeat. niſi
volens. Tali iam ratione non incō
grue dicetur ad bonum ſe. ꝛ maluȝ
habere equaliter. ꝙ vtrobiqȝ vide
licet par ſit ei. non equidem in ele-
ctione facilitas. ſed in voluntate li
bertas. Hac ſane: vt dictum eſt: di
gnitatis prerogatiua rationalem
ſingulariter creaturam conditor in
ſigniuit. ꝙ queadmodum ipſe ſui
iuris erat. ſueqȝ ipſius voluntatis:
non neceſſitas erat: ꝙ bonus erat
ita ꝛ illa quoqȝ ſui quodāmodo
iuris in hac parte exiſteret quate-
nus non niſi ſua volūtate. aut ma-
la fieret. ꝛ iuſte dānaretur. aut bo-
na maneret. ꝛ merito ſaluaretur.
Non ꝙ ei propria poſſet ſufficere
ad ſalutem voluntas. ſed ꝙ eam
nullatenus ſine ſua voluntate con-
ſequeretur. nemo quippe ſaluatur
inuitus. nam qđ legitur in euange
lio. nemo venit ad me: niſi pater
meus traxerit eum. Item in alio
loco. Compelle intrare nihil expe-
dit. quia profecto quantoſcunque
compellere vel extrahere videatur
ad ſalutem benignus pater: qui
omnes vult ſaluos fieri nullum ta
men iudicat ſalute dignum: quem
ante non probauerit voluntariuȝ.

Hoc quippe intendit: cum terret: aut percutit: vt faciat volūtarios: nō ſaluet inuitos. quatenus dū de malo mutat voluntatē in bonum: tranſferat: nō auferat libertatem. Quanq̄ tñ nō ſemper inuiti trahimur: nec eniꝫ cecus: aut feſſus contriſtat̄: cū trahit: ꝛ paulus ad manus tractus eſt damaſcū: nō vtiq̄ inuitus. Trahi deniqꝫ ſpūaliter volebat: ꝛ hoc ipm̄ magnopere flagitabat in cāticis. Trahe me inquit poſt te: in odorē curremus vnguētorū tuoruꝫ. Deinde qd̄ eregione ſcriptum eſt: vnuſquiſqꝫ tēptatur a ꝓpria ↄcupiſcētia abſtractus: ꝛ illectus: ꝛ illud corp⁹ qd̄ corrūpit agrauat aīam: ꝛ deprimit terrena inhabitatio ſenſum multa cogitātem. Et itē illud apoſtoli. Inuenio aliā legē in mēbris meis repugnātem legi mētis mee: ꝛ captiuuꝫ me ducentē in lege peccati: que eſt in mēbris meis. Hec oīa putari poſſunt cogere voluntatē: ꝛ preripere libertatē. At vero quātiſlibet quis intus foriſue tēptationibus urgeatur: libera: quantū ad arbitrium ꝑfecto ſpectat ſemper volūtas erit: libere quippe de ſuo nihilominus ↄſenſu iudicabit. ¶ Quantū autē ꝑtinet ad ↄſilium: ſiue cōplacitum carnis interim ↄcupiſcētia: viteqꝫ miſeria reluctante: minus quidem ſe liberaꝫ ſentit: ſed prorſus nō malam: dū malo non ↄſentit. Deniqꝫ paulus: qui captiuū ſe in legē peccati trahi ↄqueritur: haud dubiuꝫ quin ex minus plena libertate ↄſilij. ↄſenſum tñ ſanuꝫ: atqꝫ in bono quoqꝫ iaꝫ ex magna parte ſe habere liberū gloriat̄: iam nō inquiens ego operor illud. Unde hec confidis o paule: qm̄ ↄſentio inquit legi dei: qm̄ bona eſt: ꝛ rurſum Condelector. n. legi dei: qm̄ bona eſt. ſꝫ interiorem hoīem. Oculo exiſtente ſimplici totum corpus lucidū eſſe preſumit. Sano ↄſenſu: tractum lꝫ peccato: vel captiuum miſeria liberū ſe tñ in bono profiteri non dubitat. Unde ꝛ fidens generaliter infert. Nihil ergo damnationis eſt his: qui ſunt in xp̄o ieſu. ¶ Sed videamus de his q penaꝝ mortiſue timore fidem v̄botenus negare cōpulſi ſunt: ne forte iuxta hanc aſſertionē: aut culpa nō fuerit: q̄ vel voce negauerunt: aut cogi in culpaꝫ ꝛ voluntas potuerit: vt vellet videlicet hō: q̄ eā etiā nolle ↄſtiterit: ꝛ ſic ꝑierit liberū arbitriū. Quod qꝛ īpoſſibile erat: velle quippe ꝛ nolle idē eodē tēpore nō poterat: querit̄ vnde malum nequaq̄ volentibus debuit īputari: Neqꝫ enim tale ē hoc: quale originale peccatū: quo nō ſolum nō ↄſentiens: veruꝫ plerūqꝫ ꝛ neſciens: alia ratione ↄſtringitur nec dū renatus baptiſmate. Exēpli cauſa veniat ī mediū petr⁹ apoſtolus: ipſe quippe viſus eſt negare veritatē ↄtra ꝓpriam voluntateꝫ. Siquidē aut negare: aut mori neceſſe erat. Mori timens negauit. Negare nolebat: ſed magiſter nolebat mori. Itaqꝫ inuitus q̄deꝫ: ſꝫ negauit tamē: ne moreret̄. Quaſi lingua: ꝛ nō voluntate. loqui hō cōpulſus eſt: qd̄ nolebat nō tñ vel

le aliud q̄ʒ volebat. lingua mota ē cōtra voluntatem. Sed nunqd et mutata eſt voluntas? Quid enim volebat? Prorſus: qđ erat: xp̄i eſſe diſcipulus. Quid loquebat̄? Non noui hoīem. Cur ita? Morté euadere volebat. Sed quid iſtud criminiſ fuit? Duas apoſtoli tenem⁹ voluntates. Unā: qua voluit. non mori penitus in culpabilē. Alterā ⁊ multū laudabilē: qua ſibi cōplacebat: ꝙ eſſet xp̄ianus. In quo ergo culpabit̄? An in eo: ꝙ mentiri: q̄ʒ mori maluit. Hec plane voluntas reprehenſione digna fuit: quia corporis magis: q̄ʒ aīe voluit ſuare vitam. Os nēpe: qđ mentit̄ occidit aīam. Et peccauit ergo: ⁊ non abſqʒ cōſenſu ꝓprie voluntatis: infirme quidē: ⁊ miſerime: ſʒ plane libere. Peccauit aūt nō ſpernendo aut odiendo chriſtuʒ: ſed ſe nimis amādo. Nec in hūc pueṙſum amorem ſui voluntatē metus ille ſubitus cōpulit. ſed eſſe ꝓuicit. Iā tūc proculdubio talis erat: ſed neſciebat: cū ab illo: quē latere nō poterat: audiuit. Priuſq̄ʒ gallus cātet ter me negabis. Illa itaqʒ voluntatis infirmitas per incuſſuʒ timorē nota. nō orta notum fecit quatenus ſe: quatenus xp̄m amauerit. Notū aūt nō xp̄o: ſed petro. Naʒ xp̄s ⁊ ante ſciebat quid eſſet ī homine. Quatenus ergo xp̄m diligebat. Idē prorſus negando. nō eſt quidē paſſa illa voluntas: vt cōtra ſe loqueretur. quaten⁹ vero ſe: voluntarie proculdubio conſenſit. vt pro ſe loqueretur. Si chriſtum nō amaſſet. non negaſſet inuitus. Uerum ſi ſe amplius non amaſſet. nō aliquatenus negaſſet. Fatendum igitur hominē fuiſſe cōpulſum. voluntatem propriam. etſi non mutare: occultare tamen. Cōpulſum quidem nō inquam recedere ab amore dei. cedere tamē aliquantulum amore ſui. Quid ergo forte diſſoluta eſt tota ſuperior aſſertio đ libertate voluntatis. quia nimirum inuenta eſt cogi potuiſſe voluntas. Eſt plane ſed ſi cogi ab aliquo potuit q̄ʒ a ſeipſa. Qđ ſi ipſa coegit cōpulſa. ⁊ compellens. vbi amittere. ibi recipere viſa eſt libertatem. Uim quippe intulit ſibi ipſa. ac a ſe pertulit. Porro ꝙ a ſe voluntas pertulit. ex voluntate fuit. Quod ex voluntate fuit. iam nō ex neceſſitate. ſed voluntarium fuit. Si autem volūtarium. ⁊ liberum. Queʒ ſua deniqʒ ad negandum volūtas cōpulit. Compulſus eſt. q: voluit. Immo nō eſt cōpulſus. ſed cōſenſit. Et non aliene potentie. ſed proprie voluntati. Illi vtiqʒ. q̄ morte oīmode voluit euadere. Alioquin quādo vox muliercule linguam ſacraʒ. in verba formare nefanda voluiſſet. ſi non lingue dn̄a voluntas annuiſſet? Deniqʒ cuʒ ſe a ſui poſt moduʒ illo tēperauit amore. ⁊ chriſtum cepit. vt debuit. toto corde. tota anima. tota virtute diligere. iaʒ nulliſ valuit minis. vel penis extorqueri aliquatenus voluntati dare linguam. arma iniquitati. ſed potius audacter accōmodās veritati. Obedire iquit oportet deo. ma-

giſq; hominibus. Eſt ſane gemina
cōpulſio:ſm quā pati aliquid:aut
agere contra proprias cogimur vo
luntatem. Quarū paſſiua quidez:
ſic enim prima illa recte nominat̄:
poteſt nonnunquā fieri abſq; con
ſenſu voluntario patientis:ſz acti
ua nunq̄. Proinde malum:quod
fit in nos:ſiue de nobis: nō eſt im
putanduz nobis:ſi tamen inuitis.
Ceterū quod fit ⁊ a nobis:iam nō
ſine culpa eſt volūtatis. Uelle pla
ne conuincimur:quod nō fieret:ſi
nolemus. Eſt ergo cōpulſio quedā
etiam actiua:ſed non habet excu
ſationem:cum ſit ⁊ voluntaria. Co
gebatur chriſtianus negare xp̄m:
⁊ quidem dolens: non tamen niſi
volens volebat nimiruz gladium
vitare ferientis. Atq; illa talis vo
luntas intus preſidens: os aperie
bat:non gladius qui foris appare
bat. Porro talem eſſe voluntatez
illam conuincebat gladius. nō co
gebat. Ipſa igitur ſe in culpā non
gladius cōpellebat. Deniq; in qui
bus ſana erat illa voluntas:occidi
poterant:flecti nequibant. Hoc ē
quod eis predictuz fuerat. Faciēt
in vos quecunq; voluerint:ſed in
mēbra non in corda. Non vos fa
cietis:que ipſi voluerint:ſed ipſi fa
cient: Uos patiemini. Mēbra cru
ciabunt:ſed voluntatem non mu
tabunt. Seuient in carne. Anime
aūt nō habebunt:quid faciēt. Sit
licet patientis corpus in poteſtate
torquentis:ſed voluntas ē libera.
Infirma ſi fuerit:ſeuiendo cogno
ſcent.nō eſſe cogent:ſi non fuerit.

Sane infirmitas eius a ſeipſa eſt:
ſanitas vero non a ſe:ſed a domi
ni ſpiritu. Sanat̄ autē:cum reno
uatur. Porro renouatur: cū quē
admodum docet apoſtolus ſpecu
lando gloriam dei in eandem ima
ginem transformatur a claritate ī
claritatem:hoc eſt de virtute ī vir
tutem:tanq̄ a domini ſpiritu. In
ter quē vtiq; diuinum ſpiritum:⁊
carnis appetituz tenet mediū quē
dā locū id:quod dicitur in homīe
liberum arbitrium.i.humana vo
lūtas:⁊ tanq̄ in deuexo latere mō
tis admodū ardui inter vtrūq; pē
dens.ita in appetitu infirmat̄ per
carnē.vt niſi ſedulo ſpūs adiuuet
infirmitatē eius per grām. nō ſolū
non valeat iuſtitie.que eſt iuxta ꝓ
phetam ſicut montes dei.aſcendē
do de virtute in virtutez apprehē
dere culmē ſed etiam de vitio ſem
per in vitium ſuo ipſius pondere
deuoluta ruat in preceps. pregra
uata nimirum non ſolum lege pec
cati originaliter membris inſiti. ve
rū etiam conſuetudine terrene in
habitationis vſualiter affectiōib⁹
mollita.quod humane voluntatis
videlicet vtrūq; grauamē vno bre
uiter verſiculo ſcriptura cōmemo
rat dicens. Corpus: quod corrūpi
tur.agrauat animā. Et deprimit ter
rena inhabitatio ſenſum multa co
gitatione. Et hec duo huius morta
litatis mala ſicut nō nocent.ſed ex
ercent non cōſentēties ſic nō excu
ſant.ſed dānāt cōſentientes vt nec
ſalus.nec damnatio vlla ratione ſi
ne precedenti conſenſu voluntario

poſſit haberi.nequa forte ex parte poſſit p̄ſcribi libero arbitrio. Quaꝫ obrē id.qd̓ in creatura dī liberꝫ ar bitriū:aut iuſte profecto damnať. dum ei ad peccatum nulla vi p̄iudicať extrinſeca: aut miſericorditer ſaluať.cui ad iuſtitiam nulla ſufficit ſua.Sane in his oībus cogitet lector originalis peccati prorſus ex cipi rationeꝫ de libero arbitrio.nec extra ipſum querať dānatiōis cau ſa.qd̓ iā nō damnat niſi ꝓpria cul pa.nec ab ipſo ſalutis merita. qd̓ ſaluat ſola miſericordia.Cuius ꝙp pe conatuſ ad bonū ⁊ caſſi:ſūt ſi a gr̄a nō adiuuenť:⁊ nulli ſi non exci tenť.Ceterū ī malum ſunt ꝓni dicente ſcriptura.ſenſus.⁊ cogitationes hominū.Proinde non ei a ſe: vt dictum ē ſꝫ de ſurſum potius a p̄re luminuꝫ deſcendere merita po terūt:ſi tamē inter data optima.et dona perfecta ipſius merito.p quē ſalus eterna exquiriť. deputentur. Deus autem rex noſter ante ſecula operatus eſt ſalutē in medio ter re.dona ſua que dedit hominibus immerita diuiſit:⁊ premia.vt p̄ſentia per liberaꝫ poſſeſſionem noſtrā interim fierent merita.⁊ futura per gratuitā ſponſionē expectaremus. imo expetaremus.vt debita. Que vtraqꝫ paulus cōmemorans habe tis inquit fructum veſtrū in ſancti ficationem.fineꝫ vero vitā eternā. Item ⁊ nos ipſi.ait primitias ſpiri tus habentes in gemiſcimus.adoptionem expectantes filiorum dei primitias ſpiritus vocans ſanctificationem.i.virtutes quibus in pre ſentiarum ſanctificamur a ſpiritu: vt merito conſequamur adoptationem. Rurſum in euangelio eadeꝫ ſeculo ab renuncianti promittitur: vbi dicitur. Centuplū accipiet.⁊ vitam eternā poſſidebit. Itaqꝫ non liberi arbitrij.ſed dn̄i eſt ſalus.imo ipſe ſalus.ipſe via eſt ad ſaluteꝫ q ait.Salus populi ego ſuꝫ. Qui itē ꝓhibet. Ego ſum via.Se fecit viaꝫ qui ⁊ ſalus erat.⁊ vita.vt non glorietur omnis caro. Si ergo bona vie ſunt merita:ſicut ⁊ patrie ſalus ⁊ vita ⁊ veruꝫ eſt qd̓ ait dauid.nō eſt qui faciat bonum.non eſt vſqꝫ ad vnum.Illum videlicet vnū de quo item dicitur.nemo bonus niſi ſolus deus. Dei ſunt proculdubio munera tam noſtra opera. q̄ȝ eius premia.⁊ qui fecit ſe debitorem in illis.fecit ⁊ nos ꝓmeritores ex his ad que tamen credenda merita dignatur ſibi adhibere creaturarū miniſteria non quibus egeat. ſed quibus per hoc vel de quibus ꝓfit. Operatur ergo illorum ſaluteꝫ: quorum nomina ſunt in libro vite aliqn̄ per creaturā cū ipſa aliqn̄ p creaturam ſine ipſa:vel ꝯtra ipaꝫ. Multa profecto fiunt hoībus ſalubria per inſenſibilē.⁊ item per irrationabilem creaturam.que idcirco diri fieri ſine ipſa:ꝙ nō queat itellectu carens eſſe vel conſcientia. Multa quoqꝫ multoꝝ ſaluti vtilia facit deus p malos ſiue angelos:ſiue hoīes.ſꝫ qm̄ inuitos ꝯtra ipos. nam dū nocere cupientes iuuant. quantuꝫ alijs valet vtilis actio:tm̄ ipſis ꝑuerſa nocet intentio. Porro

per quos: ⁊ cum qbus opatur de-
us. boni ſunt vel angeli. vel hoies.
qui qd vult deus: ⁊ agūt pariter: et
volunt. Qd enꝫ bono: qd ope cō-
plent: voluntate cōſentiūt: opus oi
no. quod per eos deus explicat: ip-
ſis cōicat. Unde paulus. cuꝫ bona
plurima que deus per ipſum fece-
rat: enarraſſet. nō aūt ego ait: ſꝫ gra
tia dei mecū potuit dicere p me. Sꝫ
qꝛ minus erat: maluit dicere mecū.
preſumens ſe non ſolū operis eſſe
miniſtrū per effectum: ſed operātis
quodāmodo ſociū p cōſenſuꝫ. Ui-
deam⁹ nūc ſm dei triplicē opatio
nē. quā poſuim⁹: qd creatura que-
qꝫ pro ſui miniſterio mercatur: ⁊ il
la qdeꝫ. p quā. ⁊ ſine qua fit. quod
fit: quid mereri poteſt. Quid illa. cō
tra quā fit: niſi iram? Quid ⁊ cū q̄
fit. niſi gratiaꝫ. In prima itaqꝫ nul
la: in ſequenti mala: in vltima bōa
merita cōquiruntur. Nec enīꝫ pec-
cudes: cū per eas bonum qdcūqꝫ
fit. aut malū boni qppiam merenť:
aut mali. Non hebent qppe vnde
malo: bonoue cōſentiant. Multo
aūt minus lapides: cum nec ſenti-
ant. Ceterū dyabolus. vel hō ma-
lus: ⁊ cū nigeat: ⁊ vigilent rōne. iaꝫ
merentur quidē: ſꝫ nō niſi penā. p
eo. ꝙ a bono diſſentiant. Paulus
aūt qui volens euangelizat: ne: ſi i
uitus diſpenſatio ei tm̄ credita ſit:
⁊ quicunqꝫ ſimiliter ſapiūt: qm̄ q-
dem ex conſenſu voluntatis obedi
unt. repoſitā ſibi eē confidūt coro-
nam iuſtitie. Utitur ergo deus i ſa
lute ſuorū irrationabili: ⁊ itē inſen-
ſibili creatura: tanq̄ iumento. vel
inſtrumento que iā expleto opere.
nuſq̄ erūt. Utitur creatura ratiōa
bili: ſed maliuola. quaſi diſcipline
virga quam correpto filio in igneꝫ
proijcit: tanq̄ ſarmentum inutile.
Utitur ⁊ angelis: ⁊ hoībus bone
voluntatis: tanq̄ comilitonibus: ⁊
adiutoribus ſuis: quos peracta vi
ctoria ampliſſime munerabit. De-
niqꝫ paulus de ſe: ſuiſqꝫ ſimilibus:
audacter pronuntiant. Coadiuto-
res dei ſumus. Ibi itaqꝫ deus hoī
benigne merita conſtituit: ut per ip
ſum ⁊ cum ipſo boni qppiam ope-
rari dignanter inſtruat: Hinc coad
iutores dei ⁊ coopatores ſpūs ſan
cti promeritos regni nos eē pſum
mimus: qd per conſenſuꝫ vtiqꝫ vo
lūtarium diuine volūtati cōiungi-
mur. Quid igiť? hoc ergo totum li
beri arbitrij opus. hoc ſolū ē eius
meritū. quod ꝯſentitur. Et prorſus
non quidē. qd vel ipſe conſenſus: i
quo oē meritū conſiſtit: ab ipſo ſit:
cum nec cogitare quidē qd minus
eſt: q̄ cōſentire: aliqd a nobis: qua
ſi ex nobis ſufficientes ſimus: Uer-
ba nō ſunt mea: ſꝫ apoſtoli. qui om
ne: quod bonū pōt eē. i. cogitare. ⁊
velle. ⁊ perficere p bona volunta-
te attribuit deo. nō ſuo arbitrio. Si
ergo deus tria hec. hoc eſt bonum
velle: cogitare. ⁊ perficere operať i
nobis. Primū profecto ſine nobis.
Secūdum nobiſcū. Tertiuꝫ p nos
facit. Siquidem immittēdo bonaꝫ
cogitationem nos preuenit: immu-
tādo etiā malam voluntatē ſibi p
conſenſuꝫ iungit: miniſtrando etiā
cōſenſui facultatem foris per aptū

opus nobis internus opifex innote-
ſcit: Sane ipſi nos ꝑuenire nequa-
ꝙ̃ poſſumꝰ. Qui aũt bonũ nemĩnẽ
inuenit: neminem ſaluat: quem nõ
preuenit. A deo ergo ſine nobis fit
noſtre ſalutis exordium. nec ꝑ nos
vtiqꝫ: nec nobiſcum. Verũ conſen-
ſus. ⁊ opus: etſi nõ ex nobis: non ta-
men iam ſine nobis. Nec primum
itaqꝫ: in quo quippe nihil nos faci-
mus. nec vltimum qd plerũqꝫ ex-
torquet aut timor inutilis. aut ſi-
mulatio damnabilis: ſꝫ tm̃ mediũ
nobis reputetur in meritum. Sola
nãqꝫ interdum bona volũtas ſuffi-
cit. Cetera nõ proſunt: ſi ſola deſue-
rit. Non proſunt dixerim: ſꝫ agenti
non cernẽti. Valet itaqꝫ intẽtio ad
meritũ: actio ad exemplum. utrũqꝫ
preueniens cogitatio tantũmodo
ad excitandũ. Cauẽdũ ergo ne cũ
hoc inuiſibiliter intra nos. ac nobiſ-
cũ actitari ſentimus: aut noſtre vo-
luntati attribuamꝰ: que infirma ẽ.
aut dei neceſſitati. que nulla ẽ. ſed
ſoli gratie. qua plenꝰ ẽ. Ipſa liberꝫ
excitat arbitrium cũ ſeminat cogi-
tatũ. Sanat cum immutat affectũ.
roborat. vt perducat ad actũ. ſuat
ne ſentiat defectum. Sic autẽ iſta
cum libero arbitrio operatur. vt ta-
men illud in primo preueniat. in ce-
teris cõmitetur: Ad hoc vtiqꝫ ꝑue-
niens vt iam ſibi deinceps coopere-
tur. Ita tamen quod a ſola gratia
ceptum eſt pariter ab vtroqꝫ perfi-
citur. vt mixtim non ſigillatiꝫ ſimul
non viciſſim per ſingulos profectꝰ
operentur. non partim gratia par-
tim liberum arbitrium. ſed totũ ſin-
gula opere indiuiduo ꝑagant. To-
tum quidem hoc. ⁊ totum illa. ſed
vt totum huic. vel in hoc. ſic totum
ex illa. Credimus placere lectori. ꝙ
a ſenſu apoſtoli nuncꝙ̃ recedimus.
⁊ ꝙ̃ꝙ̃ uerſum euagetur oratio. in
eadem pene ipſius verba frequen-
ter recidimus. Qui enim noſtra ali-
ud ſonant ꝙ̃ illud. Ergo neqꝫ volẽ-
tis. neqꝫ currentis. ſed dei miſeren-
tis eſt: Qd ſane ideo non dicit qua-
ſi quis vellet. aut currere poſſit in
uanum. ſed ꝙ is. qui vult. ⁊ currit.
non in ſe. ſed in eo. a quo accipit. ⁊
velle. ⁊ currere. debeat gloriari. De-
niqꝫ ait. Quid habes qd nõ accepi-
ſti: Crearis. ſanaris. ſaluaris. quid
horum tibi ex te hõ: Quid horꝫ ve-
ro ẽ poſſile libero arbitrio. nec crea-
re. qui non eras. nec iuſtificare pec-
cator. nec mortuus poteras teipm̃
ſuſcitare. vt cetera pretermittaꝫ bo-
na aut ſaluandis repoſita. Quod
dicimus de primo. patet ⁊ vltimo.
ſed ⁊ de medio nemo dubitat. niſi
qui ignorãs dei iuſtitiam. ⁊ ſua vo-
lens conſtituere iuſtitie dei non eſt
ſubiectuſ. Quid enim agnoſcis dei
creantis potentiam ſaluãtis gr̃am
⁊ ſanantis ignoras iuſtitiã. Sana
me ait domine. ⁊ ſanabor. ſaluum
me fac. ⁊ ſaluus ero. quoniam laus
mea tu es. Iſte iuſtitiam dei agno-
ſcebat. a quo eque taꝫ ſperabat ſal-
uari a peccato. ꝙ̃ a miſeria libera-
ri. Et ideo laudem ſuam illum non
immerito ſtatuebat. Propter hoc
⁊ dauid ingeminans. non nobiſ do-
mine inquit non nobis. ſed nomini
tuo da gloriam. Qd vtranqꝫ adeo

ſtolam ⁊ iuſtitie.ſ.dei expectaret:et glorie:vel gratie. Quis eſt: q ignorat dei iuſtitiam: Qui ſeipſum iuſtificat. Quis eſt:q ſeipſum iuſtificat: Qui merita ſibi aliunde: q̄ꝫ a gr̄a preſumit. Ceterū qui fecit.qđ ſalua ret.etiā dat vnde ſaluet. Ipſe iquā merita donat qui fecit:qbus donaret. Quid retribuā inquit dn̄o pro oībus non que tribuit mihi. ſꝫ que retribuit mihi. Et qđ ē.⁊ qđ iuſtus eſt: a deó confitetur.ne ſi vtrūlibet negaret.vtrūqꝫ pderet amittendo vtiqꝫ vnde iuſtus ē. Unde ⁊ ſe donando quod eēt.ſic vel tertio loco inuenit quod viciſſim rependeret: Calicem ait ſalutaris accipiaꝫ. Calix ſalutaris. Sanguis eſt ſaluatoris. Ergo ſi deeſt tibi oīno de tuo: qđ vel ſecūdis dei donis retribuas vnde tibi ſalutē preſūmmis. Nomenꝰ domini inquit:inuocabo. Qđ nimiū:quicūqꝫ inuocauerit.ſaluus erit. Igit̄ q recte ſapiunt.triplicem cōfitentur opationē nō qdem liberi arbitrij.ſed diuine gratie in ipſo. ſiue de ipſo: Prima creatio. Secūda reformatio. Tertia cōſumatio. Primo nāqꝫ in xp̄o creati ſumus. in libertatem voluntatis. Secūdo reformamur p xp̄m in ſpūm libertatis:cū xp̄o deinde cōſumandi in ſtatuꝫ eternitatis. Siquidē qđ nō erat:in illo creari oportuit. qđ erat p formam p illum reformari deforme. Mēbra nō perficiūnt niſi in capite. Quod vtiqꝫ tunc complebitur: cum omnes occurremus in virum perfectum:in menſuram etatis plenitudinis chriſti.quando apparente chriſto vita noſtra apparebimꝰ ⁊ nos cum xp̄o in gloria. cū igitur cōſumatio hēat fieri de nobis:ſiue etiaꝫ in nobis nō aūt a nobis.creatio vero facta ſit ⁊ ſine nobis. ſola q̄ꝫ nobiſcū quodāmodo fit p cōſenſum voluntarium noſtrum imerita nobis reputatur reformatio. Ipſa ſunt ieiunia noſtra.vigilie. cōtinentia:opaqꝫ miſericordie ceteraqꝫ ꝟtutum exercitia per que vtiqꝫ conſtat interiorem hominem noſtrum renouari de die in diem.dū ⁊ intētio terrenis icuruata curis de imis paulatim ad ſuperiora reſurgit. et affectio circa carnis deſideria languens ſenſim in amore ſpūs cōualeſcit.⁊ memoria veterum operum turpidine ſordens nouis: boniſqꝫ actibus cādidata i dies hylareſcit. In his nempe tribus interior renouatio conſiſtit. rectitudine.ſ. intentionis:puritate affectiōis.recordatione bone operationis: per quam ſibi bene cōſcia memoria eniteſcit. Uerum hoc cum certum ſit diuino in nobis actari ſpiritu.dei ſunt munera. Quia vero cum noſtre voluntatis aſſenſu:nr̄a ſunt merita. Non enim vos eſtis inquit.qui loquimini.ſed ſpiritus patris veſtri:qui loquitur in uobis. Et apoſtolus. An experimentū eiꝰ queritis inquit. q in me loquitur xp̄s: Si ergo xp̄s: aut ſpūs ſanctus loquitur in paulo nō etiam itidem operatur in ipſo.non eniꝫ loquor ait.que per me non efficit deus. Quid ergo ſi non

pauli ſed dei loquentis in paulo:
vel operantis per paulum. ⁊ verba
ſunt. ⁊ opera. vbi iã pauli merita.
Ubi eſt quod tam fidenter aiebat:
bonum certamen certaui: curſum
conſumaui. fidem ſeruaui: De reli
quo repoſita eſt mihi corona iuſti-
tie. quam reddet mihi dñs in illa
die iuſtus iudex. An in eo confidit
forte coronam eẽ repoſitam ſibi. ꝙ
per ipſum ipſa fiebant. Sed multa
per malos ſiue angelos: ſiue homi-
nes fiunt bona: nec tamen reputã-
tur illis in merita. An qꝛ potius cũ
ipſo: hoc eſt cum eius bona volun
tate fiebant: Nam ſi inuitus ẽuãt
euãgelizauero. diſpẽſatio mihi cre-
dita eſt. Si autẽ voluntate gloria
mihi eſt. Ceterum ſi vel ipſa volun
tas. de qua omne meritum pendet
ab ipſo paulo nõ eſt: quo pacto eã:
quam preſumit ſibi repoſitam: co-
ronam vocat iuſtitie: An quoniã
iuſte iam ex debito requiritur. qđ
cũq; vel gratis promittitur: Deni-
q; ait. Scio cui credidi. ⁊ cert⁹ ſũ:
qꝛ potens eſt depoſitum meũ ſer-
uare. Dei promiſſum ſuum appel-
lat depoſitum. Et ideo qꝛ credidit
promittenti. fidenter promiſſum re
petit. Promiſſum quidem ex miſe-
ricordia. ſed iam ex iuſtitia pſoluẽ
dum. Eſt ergo quam paulus expe-
ctat. coronam iuſtitie ſed iuſtitie dĩ
non ſue. Juſtũ qppe eſt. vt reddat
qđ debet. Debet aũt. quod pollici
tus eſt. Et hec eſt iuſtitia. de qua ꝓ
ſumit apoſtolus. promiſſio dei. ne
ſi eam cõtempnẽs ſuã velit ſtatue

re. iuſtitie dei non ſit. ſubiectus. cu-
ius tñ ſue iuſtitie ipſũ de⁹ voluit
habere cõſortem. ut ⁊ corone face-
ret promeritorẽ. cum operũ. qbus
erat illa promiſſa corona haberẽ di
gnatus eſt coadiutorẽ. Porro co-
adiutorem fecit cũ fecit volentem:
hoc ẽ ſue voluntati conſentientẽ.
Itaq; voluntas in auxilium. auxi-
liũ reputatur immeritum. Si ergo
a deo voluntas eſt. ⁊ meritum. nec
enim dubium quin a deo ſit ⁊ vel-
le ⁊ perficere ꝓ bona volũtate. de-
us igitur auctor eſt meriti. q ⁊ vo-
luntatẽ applicat opi. ⁊ opus appli
cat voluntati. Alioquin ſi ꝓprie ap
pellent. ea que dicimus noſtra me
rita. ſpei quedã ſunt ſeminaria. cha
ritatis incentiua. occulte predeſti-
nationis indicia. future felicitatis
preſagia. via regni. non cauſa re-
gnandi. deniq; quos iuſtificauit.
non quos iuſtos inuenit: hos ⁊ ma
gnificat.

¶ Diui Bernardi Abbatis ad do
minum abbatem Columbenſẽ in
tractatum ſequentem epiſtola.

dOmino abbati. Co-
lunbẽſi frater bernar-
dus abbas dictus de
clara ualle valere in
domino ſemper. Re-
ſcriptum meum ad epiſtolas duo-
rum carnotenſium monachorum
vobis primum. vt promiſeram. de
ſtinare curaui. Ubi ⁊ aliud quoq;
impletum eſt. quod iuſſiſtis. nã cũ
breuiẽ reſcribere decreuiſſẽ. ⁊ epi-
ſtolis epiſtolã tm̃ reddẽ velle cepiſ

ſem:hortatu noſtro in libri:vt cernitis:longitudinē protrari ſtilum: vt etiā in pluribus plures poſſint edificari. Qd opus:cū a uobis per lectum fuerit:tūc nō ipſis:ad quos factū eſt:ſed eoꝝ prius reddat̄ abbati:ꝛ ſic demū ad ipſos:ſi iuſſerit abbas:perueniat monachi.n.ſunt ꝛ ex lege ſue r̄gule ſine nutu ſui abbatis ſicut dare:ita ꝛ accipere datas prohibentur epiſtolas. Nam ꝛ ob hoc maxime diu:ſicut ſcitis: multum licet rogatus ab eis.reſpondere tardaui:quia vt mihi videbat̄: ignorante abbate ſcribere illas epiſtolas:ꝛ mittere preſūpſiſſent. Nec falſo id ſuſpicatus ſum:vt poſtmodum liquido comperi. Ego cepto operi:qd quidē legentibus apparebit:epiſtole nomē indideram:ſed qm̄ pro nomie modū veſtro obuiā te mandato: vt promiſerā:non ſeruaui:liber: ſi iudicatis.nō epiſtola cenſeatur. Et qꝛ inter multas queſtiones:que ibi a me ſoluunt̄:id p̄cipue ſubtili⁹:vtiliuſqꝫ pertractat̄ quenā liceat precepta: ꝛ per quos ꝛ quatenus diſpenſari: detur ei titulus de precepto:ꝛ diſpenſatione: niſi forte vobis aliud congruenti⁹ videatur.

¶ Diui Bernardi abbatis in tractatum de precepto diſpenſatione. prologus.

q

Va mente iā tacebo: qua fronte tamen loquar crebris epiſtoliſ ꝛ nuntijs cogitis me: aut propriā prodere i periciam.aut officium renuere caritatis. At ego malēs ſine illa:que inflat.q̄ȝ abſqꝫ illa.que edificat.inueniri.victus tandē precibus vr̄is duris initio nodis vngues teneroſ ꝛ vt ego vereor.nō aliud q̄ȝ terendos. Sed hoc incaſſum. Naꝫ mea me:vt ſcribitis ꝛ preſcribitis.tā abſentis ſcripta.q̄ȝ verba preſentꝫ arguunt excuſantē. Quis enim iam relinquit̄ mihi in illis de impoſſibilitate cauſandi locus p̄ſertiꝫ apud nos.qui ex ore.ꝛ ex corde meo ſatiſ certū tenere vos creditis.quantuꝫ poſſim in talibus. Fidei ꝑinde veſtre.non meo fidenſ ingenio abiſſū ingredior queſtionū. neſciens:de⁹ ſit qua emerſurus p̄ſto caritas erit vtinā ita ꝛ veritas. Si quominus excuſet effectū defectus potius ingenij.voluntatē certe nō culpabitꝫ. Tentabo aūt eaſdem.ſi potero.q̄ſtiunculas ſub epiſtolari cunctas breuitate redigere ꝛſi non epiſtola breui. Mira ſiquidem nō eſt. ſi fuero ego lōgior in exponēdo cū vos tantū eas ponēdo.duas. ꝛ ipas ſatis longas epiſtolas texueritis.

Tractatus.

Rima igitur queſtio contra regulam veſtrā verſat̄ de qua.niſi fallor.aut reliq̄ omnes aut pene omnes oriuntur. Queritis nempe:regularis illa iſtitutio qūo.ꝛ quatenus ſit pēſanda profitētibus eā vtrū videlicet cuncta.q̄ continet.putanda ſint eſſe p̄cepta.ꝯſequenter ꝛ dānoſa tranſgredienti.an ꝯſilia tm̄ vel monita. ꝛ ob hoc nullius.aut nō magni ponderis ſit ipſorū profeſſio.nulli⁹.aut

nō grauis culpe ipſorū preuaricatio. an certe quedā ſit deputanda impijs: quedā pro conſilijs reputāda. quo partiꝫ ea liceat partim nō liceat oīno preter egredi. Et ſi hoc vltimū deꝫ diſtingui a me tunc demū neqꝫ ceteros ac prope cuiuſqꝫ partis limites flagitatis ne cui forte per varias ſui ſenſus opiniones licentius vagandi detur occaſio. ſicqꝫ liquare culicem. ꝛ camellum glutire contingat. ſi neſciat. q̄ntum cure. vel opere ſue. quibuſqꝫ debeat obſeruantijs. Hic eſt q̄ntum recolo. totus veſtre illius particionis ſenſus. ꝛ ſi nō verba. Qđ aūt ſubiungitis. ꝛ ꝑgitis inquirere de obedientia. q̄bus gradibus diſtinguatur. quibus claudatꝛ limitibus ad eandē arbitror pertinere. diuiſiōeꝫ quippe que in decretis regularib⁹ precipua habetur. ꝛ puto. cū ad illam ſatis reſponſum fuerit. de iſta iam nil ſupererit qđ ambiguatur. Itaqꝫ vt ſentio ego regula ſancti benedicti omni homini ꝓponitur. imponitur nulli prodeſt. ſi deuote ſuſcipitur. ꝛ tenetur. nō tn̄. ſi nō ſuſcipitur. obeſt qđ aūt in voluntate eſt ſuſcipientis. nō in poteſtate proponētis. voluntariū merito dixeriꝫ nō neceſſitatē. Ac tn̄ hoc ipſuꝫ. qđ dico voluntariū. ſi quis ex propria voluntate ſemel admiſerit. ꝛ ꝓmiſerit deinceps tenendū profecto in neceſſariū ipſe ſibi cōuertit. nec iā liberum habet dimittē. qđ ante tn̄ nō ſuſcipere liberū habuit. Ideoq; qđ ex voluntate ſuſcepit. ex neceſſitate iam tenebit. ꝙ oīno neceſſe eſt eum reddere vota ſua. que diſtinxerūt labia ipſius. ꝛ ex ore ſuo aut condēnari. aut iuſtificari. Ceterum felix. vt quidam ait ſanctorū. neceſſitas. que cogit in melius. Omnia proinde ſancti Benedicti inſtituta exceptis ſane nōnullis de ſpiritualibus verbi cauſa caritate. humilitate manſuetudine. que nō tā ipm conſtat inſtituiſſe q̄ȝ domini: et ob hoc penitus nō eſſe mutanda. đ cetero reliqua vniuerſa nō profitentibus quidē monita tm̄. ſeu conſilia cenſenda ſunt nec grauāt nō obſeruata cū tamen profitentibus ī precepta. preuaricantibus in crimina fiant. ſiue vt veſtra vobis reddaꝫ. vel voluntaria vel facticia iſtis neceſſaria. ꝛ tāq̄ȝ naturalia nō immerito reputentur. ita ſane neceſſaria dixerim. vt ex eis minime preiudicetur neceſſarijs. rationalibuſqꝫ diſpenſationibus. Sed nō oībus credita eſt diſpenſatio. niſi hijs duntaxat. qui cum apoſtolis dicere poſſunt. Sic nos exiſtimet hō. vt miniſtros xp̄i. ꝛ diſpenſatores miniſteriorum dei. Nouit aūt fidelis hu⁹. quē conſtituit dn̄s ſupra familiam ſuam ibi tantū vſurpare diſpenſationem. vnde bonā poſſit habere recōpenſationē. hoc quippe queritur inter diſpenſatores. vt fidelis quis inueniatur. Ea eadē fortaſſe fidelitas a ſubditis nihilomin⁹ exigitur in obtemperando. que a prepoſitis in diſpenſando. Cōſtat igiꝛ ex hijs. que dicta ſunt. nr̄am illam diuiſionē integrā eſſe. ac ſufficientem. ſi modo ꝑſone diſtinguanꝛ. et

tpa: dn̄ ſubiectis fit qdē oīs regularis inſtitutio: quātū dn̄tarat ad corpales obſuātias ꝑtinet: an̄ ꝓfeſſionē volūtaria: poſt ꝓfeſſionē neceſſaria: ꝑlatis vo ꝑtim volūtaria: vt que inuēta ab hoīe: partim neceſſaria: vt q̄ fuerint diuinit⁹ inſtituta. Quāobrē fortaſſis tūc potiſſimū ꝯgrua: ⁊ luculēta magis eadē diuiſio apparebit: ſi ei⁹ mēbrū: qd dictū ē neceſſariū: rurſum i tria hec ſubdiuidat̄ ſtabile: īuiolabile: incōmutabile. Et qdē ſtabile dixerim: ꝙ ita eſt neceſſariū: ꝙ nō cuilibet hoīum illud mutare phas ſit: niſi ſolis diſpēſatorib⁹ miniſteriorū dei. i. ꝓpoſitis: vt vbi gr̄a. regule ſcōꝝ baſilij: auguſtini: bn̄dicti: necnō autētici canones: ⁊ ſi q̄ ſūt alia eccleſiaſtica īſtituta digne auctoritatis: q: qm̄ a ſcīs tradita ſūt: ſancta ſtabiliter pſeuerāt: nec oīo cuius ſubiectoꝝ ea aliquō variare vel mutare ꝯcedit̄. Qd tn̄ ab hominib⁹: ⁊ ꝑ hoīes: loco: ⁊ officio illis canonica electiōe ſuccedentes: licite interdū: innoxieqꝫ ꝓ cauſis: pſonis: locis: ⁊ tpib⁹ diſpēſantur: vbi ſane: q hec legit: attendat me caute dicere ñ ea poſſe vel ab iſtis leuiter ꝓ volūtate mutari: ſꝫ ex ratione fideliter diſpēſari. Jō autem hanc ipſaꝫ diſpēſationē taliter: ⁊ a talib⁹ recipe pn̄t: qm̄ nō naturalit̄ nec ꝑ ſe bona ſunt: porro inuenta: atqꝫ inſtituta fuerūt: nō qꝛ alit̄ viuere nō liceret: ſed ꝙ ita magis expediret: nec plane ad aliud: q̄ȝ ad lucrū. ⁊ cuſtodiā charitatis. Quādiu ergo charitati militant inmobili fixa ſunt: mutariqꝫ omnino: ne ab ipſis qdē ꝑpoſitis ſine offenſa poſſunt. At ſi ecōtrario ꝯria forte aliqñ charitati viſa fuerit: hijs dn̄tarat qb⁹ hoc poſſe videre datū ē: ⁊ ꝓuidere creditū eſt: nōne iniuſtiſſimū eſſe liquet: vt q̄ pro charitate inuēta fuerūt: ꝓ charitate quoqꝫ vbi expedire videt̄ vel omittantur vel intermitant̄: vel in aliud forte cōmodius demutent̄. Sicut e regione iniquū proculdubio foret: ſi ſtatuta ꝓ ſola charitate: ꝯtra charitatē tenerent̄. Tenēt ergo fixam firmāqꝫ īmobilitatē etiā apud ꝑlatos q̄ ex ſtabili neceſſaria ſunt: ſed q̄tenus charitati deſeruiūt. Nunquid aūt hoc ego vel ſolus ſentio: vel prim⁹ dico: An nō hoc ipm ⁊ papa gelaſius ſenſit: Ait ſiquidē vbi neceſſitas non ē incōuertibilia maneāt patrū ſanctoꝝ decreta: leo quoqꝫ papa inqt: vbi neceſſitas ñ eſt: nullo mō ſanctorū patrū inſtituta violent̄. Et infert. Ubi ḡ neceſſitas fuerit ad vtilitatē eccleſie: q poteſtatē hꝫ. ea diſpenſet. ex neceſſitate. n. fit mutatio legis. Neceſſariū deinde ꝙ īmobile nominaui id intelligo: qd ñ ab hoīe traditū. ſed diuinitus promulgatum. niſi a deo. q tradidit mutari oīno nō patitur. vt exēpli cā. non occides. nō mechaberis. nō furtū facies. ⁊ reliqua illius tabule legiſſcita: que ⁊ ſi nullā prorſus humanā diſpenſationē admittūt. nec cuiquā hoīuꝫ ex hijs aliquō ſoluere. aut licuit. aut licebit. Dn̄s tn̄ hoꝝ. quod voluit. qñ voluit. ſoluit. ſiue cū ab he

breis egiptios ſpoliari. ſiue quādo ꝓphetam cum muliere fornicaria miſceri precepit. Quoꝝ vtiqȝ alterū quid niſi grave furti facinꝰ. alterum qd niſi flagitij turpitudo reputaretur. ſi nō excuſaſſet vtrūqȝ factū auctoritas imperantis? Sane vbi ſimile aliquid aliqñ a ſanctis hoibus fuiſſe legit̄ vſurpationem ſcriptura nō indicante. quod deus ita preceperit. aut eo peccaſſe faciē dū eſt ſicut homies. aut certe ſicut ꝓphetas familiare dei ꝯſilium accepiſſe. Unde ꝛ vnū exemplū pono. qd occurrit de ſanſone. q ſeipȝ vna cū hoſtibus opprimens interfecit. Qd vtiqȝ factum. ſi defendit̄ nō fuiſſe peccatū. priuatū habuiſſe cōſilium indubitanter credendus eſt. etſi de ſcriptura hoc non habeamus.

℄ Jam vero incōmutabile neceſſitatē qd accepi velim. equidem nil congruentius q̄ꝫ ꝙ diuina ita conſtat. ꝛ eterna ratione firmatum. vt nulla ex cauſa poſſit. vel ab ipſo deo aliquatenus immutari. Sub hoc genere eſt omnis illa ſermōis dominici in monte habiti ſpiritalis traditio. ꝛ qcquid de dilectiōe. humilitate. manſuetudine. ceteriſqȝ virtutibus tam in nouo. q̄ꝫ in ueteri teſtamento ſpiritualiter obſeruandum contraditur. Hec quippe talia ſunt. que nec liceat. nec expediat aliquando non haberi. Eo ſiquidem immobiliter. quo ꝛ naturaliter bona nunq̄ꝫ niſi innocenter nunq̄ꝫ niſi ſalubriter. aut īperātur aut obſeruant̄ omni tempore modo te contempta cuſtodita ſalutem operantur.

℄ Primam ergo neceſſitatem ſua cuiqȝ facit in promittendo voluntas. ſecundam precipientis dei auctoritas. tertiaȝ precepti dignitas. Differunt autem vt iam dictū eſt. quibuſdam a ſe inuicem gradibus tres iſte neceſſitates non vna oēs ſequitur immutabilitatis firmitas. nam ex prima quidem quod efficitur. etſi nō penitus immutabile. tamen vix mutabile eſſe conſtat. duȝ ſolis id liceat mutare p̄latis. ꝛ hoc non niſi fideli. ꝛ prouida diſpenſatione. Quod vero fit ex ſequenti. que ꝛ maior iſta eſt: pena iam incōmutabile. ſoli quippe deo mutabile eſſe ſuperiꝰ demonſtratuȝ eſt. porro quod de nouiſſima fit tanq̄ꝫ omnium maxima omnino incommutabile eſt. vtpote quod ne ipſi quidem deo mutare liberum eſt: Quod igitur nulli hominum phas eſt niſi ſolis mutare prelatis. dici vix mutabile cōgrue poteſt. quod ſoli conſtat licere deo. dicatur pene immutabile. quod ne ipſi qdeȝ penitus. immutabile nominetur.

℄ Que cū ita ſint. vt ad ea redeā: de quibus potiſſimuȝ queritur. patet ꝙ ex magna pte regularis traditio ſubeſt eius. qui preeſt etſi nō voluntati. certe diſcretioni. Sed dicitis. Quid ergo relinquitur neceſſitati? audite q̄ꝫ plurimum. Primo quidem quicquid de ſpūalibꝰ in ipſa regula traditꝰ ē. i manu ab

batis. vt ſupra taxatum eſt. nequaꝙ̄ relinquitur. Deinde reliqua ps que in corporalibus conſtat obſeruantijs ne ipſa quidem in eius ita voluntate poſita eſt. vt eiuſdē deſeruiat voluntati. ſed magis caritati. neq; enim abbas ſupra regulam eſt. cui ſemel ⁊ ipſe ſpontanea ſe ꝓfeſſione ſubmiſit. etſi qđ negandu; nō eſt dei regula caritas regule ſci benedicti iure preponitur. Eſto ꝓm̄. vt interdum regule littera cedat. pro tempore caritati. cū ratio neceſſitatis vel caritatis exegerit: abſit tamen vt hominis cuiuſpiā ſubdatur voluntati. Super fratrū ſane trāſgreſſiones. non ſuper patrum traditiones conſtituitur. qui abbas eligitur. mandatorū cultor ⁊ vltor viciorum. Arbitror namq; ſanctas illas obſeruantias prelatorum prudentie. ⁊ fidei creditas. nō ſubditas voluntati. Hinc eſt ꝙ idē legiſlator in hijs. que abbati diſpēſanda reliquit. caute nuſꝙ̄. ut memini. uoluntatem. ſed autē ꝯſiderationem. autem diſpoſitionem. aut prouidentiam. aut certe arbitrium ſeu ad huius ponit volens nimirum prouidum. fidūꝙ diſpenſatorem rationis. vbi forte diſpenſat. ſe qui iudicium. non ſue placitum voluntatis. Unde ⁊ intimat ei non ſemel. ꝙ de omnibꝰ iudicijs ſuis redditurus ſit deo rationem. Lego ꝑfecto in regula hec conſideratio penes abbatem ſit. ⁊ hoc. vel illud eē in prouidentia. vel arbitrio. ſeu diſpenſatiōe abbatis. Ut aut pro ſua voluntate aliquid mutet me, ibi legiſſe non recolo. quinimo in omnibus inquit omnes magiſtrā ſequātur regulam. nec ab ea temere deuietur a quoꝙ̄. Ergo nec ab ipſo abbate. Omnes inquit magiſtram ſequantur regulam. nemo ergo ſuā volūtatem. Ubi ſane nec abbatem excipi puto. Uidetis quantum neceſſitati tribuitur. ſubtraitur voluntati. Quid etiam. nonne regularis ipſa profeſſio. qua ſe iunior ſubdit ſponte priori. eque alligat ⁊ pore;. Communis equidem pacti pari re or vtrunq; neceſſitate teneri. fieri q; duos per vnius ſponſionem alterutrū debitores. fidelis cure vnū alterum humilis obedientie. Quidnam igitur iam voluntati relinquitur. vbi ⁊ prelatus debiti neceſſitate tenetur: Sed ⁊ de hoc item non parum prelati preſcribitur volūtati ꝙ is. qui profitetur. ſpondet quidem obedientiam. non tamen omnimodam. ſed determinate ſm regulam. nec aliam, ꝙ̄ ſancti benedicti. vt oporteat eum. qui preeſt. nō frena ſue laxare volūtati ſuper ſubditos. ſed prefixam ex regula ſibi ſcire menſuram. ⁊ ſic demum ſua īperia moderari circa id ſolum. qđ rectum eſſe conſtiterit nec quodl; rectum: ſed hoc tantum. quod predictus pater inſtituit. aut certe. qđ ſit ſecundum quod inſtituit. Sic ſe quippe habet profeſſio. Promitto non quidem regulam. ſed obedientiam ſm regulam ſancti. B. non ergo ſm voluntatem propoſiti. Proinde ſi profeſſō ſecundum illam regulam abbas meus mihi aliud for

te imponere tẽptauerit: quod non
ſit. ꝓ⁹. r. aut etiã quod nõ ſit ſecun
duꝫ iſta inſtituta. Verbi cauſa ba
ſilij: auguſtini: pacomij: que nã mi
hi queſo in hac re neceſſitas immi
net obſequendi: ſolum quippe id
a me poſſe exigi arbitror: quod ꝓ
miſi. Videtis ergo iaꝫ obedientie
limites: quos requiritis: ſi modus
eſt obeditionis tenor profeſſionis:
nec ſe valet extendere poteſtas im
perantis: niſi quatenus attingerit
votum profitentis: profecto citra:
ꝛ vltra necnõ etiã ꝯtra: quid aliud
ꝙ̃ obedientie limites quoſdam cẽ
ſuerim: ꝛ hijs ſuis terminis virtu
tem eandeꝫ circũcludi: Quãobreꝫ
quiſqꝫ profeſſus in quouis genere
ſalutifere vite nec vltra obedictie
legem cogendus: nec citra eſt inhi
bendus: ꝙ̃ ſua ipſius videt̃ cõple
cti profeſſio: quãtominus contra:
Is ergo: qui medius eſt vite mo
dus prefixus voto: profeſſione fir
matus: tanꝙ̃ lignum: quod erat in
medio padiſi: ſolus ſine dubio legi
erit ſubiectus: obnoxius iuſſioni:
ergo prelati iuſſio: vel ꝓhibitio non
pretereat terminos profeſſionis.
Nec vltra extendi poteſt: nec con
trahi citra Nil me prelatus prohi
beat horum: que promiſi: nec plus
exigat ꝙ̃ promiſi. Vota mea nec
augeat ſine mea voluntate: nec mi
nuat ſine certa neceſſitate. Neceſ
ſitas quippe non habet legem: et
ob hoc excuſat diſpenſationẽ. Vo
luntas vero: quia ſola meretur re
tributionem: etiam ſola non in me
rito gradũ altiorem vſurpat. Alio
quin ꝛ abſqꝫ neceſſitate remiſſio
uoti nõ diſpenſatio: ſed preuarica
tio eſt: ꝛ reſtrictio contra volunta
tem murmur eſt: non profect⁹. Po
nant ergo prepoſiti metã obedien
tie ſubiectorum ex votis labiorum
ipſorũ: non ſuorum deſideriorum:
monentes eos: nõ cogentes ad cel
ſiora. condeſcendentes eis: cuꝫ ne
ceſſe fuerit: ad remiſſiora: non ca
dentes cum eis. Ceterũ ſubiectus
huiuſcemodi obedientiaꝫ: que vo
ti finibus cohibetur: nouerit impꝰ
fectam. Nam perfecta obedientia
legem neſcit. terminis nõ artatur:
neqꝫ contenta anguſtijs profeſſio
nis largiori voluntate fertur in la
titudinem charitatis: ꝛ ad omne:
quod iniungitur ſpontanea vigore
liberalis alacriſqꝫ animi modum
non conſiderãs in infinitam liber
tatem extenditur hec eſt illa. de q̃
ſignificant apoſtolus petrus. caſtifi
cantes inquit corda veſtra in obe
dientia charitatis. pulchre ipſam
per hoc ſequeſtrans ab illa inherti
et ſeruili obedientia quodammo
do. nec charitati prompta ſꝫ obno
xia neceſſitati. Hec iuſti illius: cui
lex poſita non eſt. propria eſt. nõ ꝙ
vel ille perfectus viuere debeat ſi
ne lege. ſed quia nõ ſit ſub lege mi
nime quippe contentus voto ſue
cuiuſcunqꝫ profeſſionis quã ſupat
animi deuotione. ꝙ̃ꝙ̃ nec iſtam re
gula, ipſa tacuerit. vbi monet. ſi fra
tri impoſſibilia iniunguntur: vt cõ
fidens de adiutorio dei obediat ex

charitate. In eadem deniq; regula tertius humilitatis deſcribitur gradus: vt omni obediētia monachus ſe ſubdat maiori. Dicens quippe omnino vult nos in obediendo menſura eſſe contentos pfeſſionis: non attēdere promiſſi debitu; non de pacto ſumere modū: ſed tranſire alacriter etiam votu;: et obedire in omnibus. Eſt ſane quidam obedientie limes ſecundum tempus ipſa temporis extremitas: vt his ſit terminus obediētie: qui et vite. Hunc nobis maxime vnigeniti cōmendat exemplu; qui factus eſt patri obediens vſq; ad mortem. Hec ergo quotiens interrumpitur: inobedientia dicitur: et peccatum: et tranſgreſſio: ſeu preuaricatio. Sed intereſt ſane: qua cauſa: quo affectu: qua intentione: quo precipiēte: in quoue precepto malum hoc comittatur. Equidem nullam prorſus inobedientiam dico parui ducendam: non tamen omnem pari eſtimadam periculo. Enimuero mandatum dei eſt non occides. Fac ergo duos homicidaſ et vnum quidem ſpoliandi cupiditate: alterum vero neceſſitate ſeſe defendendi facinus perpetraſſe. An non hic ſatis euidenter inter lepram: et lepram cauſa ſeparat: faciens vtiq; diſparem valde culpa; vnius: eiuſdemq; tranſgreſſionis: Quid vero: ſi hunc ſubita ira: illu; ſtudioſa malicia: aut vetus odium forte ad idem ſcelus impullerit: Numquidnam ſimili penſandum erit iudicio: q tam diſſimili actu; conſtabit affectu: Nil deinde inceſtius: obſceniuſue q̄ illas filias loth paternum vſurpaſſe concubitu;: et tamen quis non videat quātu; euacuauerit: aut attenuauerit turpis: nefandiq; flagicij reatū pietas intentionis: et intētio pietatis: Jam vero de illo: qui precepit: et item de eo quod precipitur huiuſcemodi aduertenda erit ſecundū rationem diſtinctio: vt cuius inter preceptores reuerentior nobis imminebit auctoritas: ei⁹ grauior formidetur offenſio: ac maioris cuiuſq; mandati tranſgreſſio damnabilior extimetur. Melius ſiquidem obedire ē deo: q̄ hoibus. et ipſis meli⁹ magiſtris. q̄ condiſcipulis. Porro in magiſtris melius noſtris: q̄ extraneis. Quibus autem melius cōſtat obedire: ipſis proculdubio et non obedire deteſtabilius eſt. et de mandatis ſimiliter. Maiorib⁹ qppe maior. minoribus minor opera noſtra: et cura debetur. de quo; ē contemptu iuxta eandem conſiderationem grauior: leuiorue offenſa contrahitur. Porro maiora. minoraq; mandata dixerim ſecundū q magis minuſue velle cōſtiterit ipſu; qui precipit ſiue hominē ſiue deū. Eſt verbi gratia mandatum non furaberis. et eſt mandatum omnipotenti teda: vtrūq; quidem ma-

gnum quoniam vtrunq; diuinum ſed de non furando maius. Quis enim neſciat equiſſimo deo non eque diſplicere tenaces. atq; fures ⁊ quia de duobus malis plus velit nos tenere noſtra. q̄ꝫ tollere aliena:⁊ ita minus peccare qui non tribuit ſua. q̄ꝫ qui non ſua furatur. Sed in mandatis hominum rara equalitas inuenitur. cuꝫ pro uarijs neceſſitatibus. vel vtilitatibus agēdorum iniungentium affectio variectur q̄dq; putauerint rectiꝰ: vel comodius: hoc amplius cupiant. ⁊ exigant obſeruari. tam ergo qualitas preceptorum: q̄ꝫ auctoritas p̄cipientium ⁊ obedientie prefigit metam: ⁊ inobedientie terminat culpam. quando vt dictum eſt in prelatis quibuſq; grauioris auctoritatis: ⁊ eorum mandatis quibuſq; maioris vtilitatꝫ. quo diligētior debeꝫ obſeq̄ndi cura. eo ⁊ culpa grauior incurritur de contēptu. Hijs itaq; diſtinctionibꝰ animaduerſis ⁊ obediētie modus: ⁊ pondꝰ ī obedientie facile reperitur. Hijs gradibus non ſolū inter diem. ⁊ noctem hoc eſt bonum obedientie. ⁊ inobedientie malum diſernitur. ſed etiaꝫ inꝫ diem: ⁊ diem. itēq; inter nocteꝫ ⁊ noctem. inter bonum videlicet. ⁊ melius inter malum ⁊ peius. Bonus quidem obedientie gradus ē ſi iuxta magiſtri noſtri ſententiam propter metuꝫ gehēne: ſeu propter ꝓfeſſionem ſanctā quam ꝓfeſſus eſt. quiſpiam obedierit. melior tamen cum ex dei amore obediꝰ. Illa quippe obedientia neceſſitatis. eſt: iſta caritatis. Illum autē optimum dixerim obedientie gradum: cum eo animo iniunctum opus recipitur: quo ⁊ precipitur. Cuꝫ enim ex voluntate iubentis pendet intētio exequentis: fit vt nec maius minoribus: nec minus maioribus cōfuſe: vt aſſolet. ad implendum. q̄d iniungitur ſubiecti ſtudium impendatur. Sed moderante animo que q; pro ſua dignitate imperia modꝰ ſciat vtrobiq; ſeruare tā in obſeruando videlicet iuſſa: q̄ꝫ in cauendo prohibita: non ꝙ vel minimum horum: que iubentur contemnendum putet. ⁊ ſi tamen minimū q̄d minimuꝫ eſt reputet. Sed minimū ex comparatione maiorꝫ. Nouit verus humiliſq; obediens ⁊ minima non contemnere ⁊ maxime curare. que maxima ſunt. intimo quodam deuoti ſinceriq; animi ſaporē diſernens quibus de mandatis eiꝰ qui preeſt: ſuis quodammodo factis reſpondeat cuꝫ propheta. Tu mandaſti mād. tu. cuſtodiri nimis. Ubi quia non dicit vniuerſaliter omnia. illa tantum oportet intelligi que quoniam non ſine grandi culpa quacunq; occaſione violantur: ideo non ſine graui pena quomodocunq; violata donantur. vt puta nō occides. ⁊ ſi q̄ hmōi ſunt: quoꝝ nūq̄ꝫ pōt eē obſuatio iiuſta vel mala. nunq̄ꝫ bōa licitaue trāſgreſſio diſpēſatōe dūtaxat hūana.

Cetera: que a poſitis diſpenſatõez admittunt: qꝛ leuiori cẽſura neglecta puniuntur: leuiora dicuntur. Ex hĳs verbi gratia dico eſſe vel riſum interdictum: vel indictum ſilentium. Hec ſiquidẽ ſi cõtra mãdatum non veniunt: nec peccata ſunt. Accedente mandato. ſi quominus obſeruantur: in peccatum reputantur: non tamen in crimen: ita ſane: ſi per ſubreptionez: aut oblinionem: nõ aũt per cõtẽptuz horum tranſgreſſio cõtigerit. Media quippe ſunt: e quib⁹ illa videlicet precepta conſtituũtur: que vos facticia nominatis: longe vtiqz diſparẽ a naturalib⁹: quantũ in ipſis eſt: gerentia neceſſitatẽ: cum tamẽ nec ſine offenſa negligi: nec contẽpni ſine crimine vel ipſa queãt iniuncta ab hĳs dũtaxat: quibus ꝓprie dicitur: q vos. au. me. au. ⁊ q. u. ſ. m. ſ. Licet nãqz ipſa per ſe iniuncti operis qualitas innoxia ſit: adiuncte tamen auctoritatis pondus obnoxium mãdato tranſgreſſumqz peccato noxium facit: non magno tamen: ſi contẽptus defuerit. Hec ergo generalis regula ſit. Vniuerſorum que per ſe: aut propter ſe: nec bõa: nec mala ſunt: aut diuina inſtitutione: aut propria cuiuſqz profeſſione fixa non ſunt: vt non iuſſa quidem licite vtrũlibet: vel admittantur: vel omittantur: iuſſa vero ſine culpa nõ negligantur. ſine crimine nõ contẽnantur. Vbiqz enim ⁊ culpabilis neglect⁹ ⁊ contemptus damnabilis eſt. Diferunt autem ꝙ neglectus quidez languor inhertie eſt: contemptus vero ſuperbie tumor. Porro contemptus in omni ſpecie mandatorum pari pondere grauis: ⁊ cõmuniter dãnabilis eſt. neglectus autẽ in fixis grauior. tollerabilior ĩ mobilibus mandatis. Siquidẽ adulterium quocunqz modo: quocũqz ꝑpetres animo: turpe flagitum ẽ: ac criminale peccatum. cum tamẽ leue. Verbũ in tẽpore. vel loco ſilẽtĳ forte per obliuionem ſubreptuz riſuſue per ipetuz magis excuſſus. ꝙ̃ preſumptus contra preceptum. quod vtiqz animi negligentis. aut diſſoluti ſpiritus indiciuz eſt. eo facilime veniam promereatur. quo vix. vel peccatuz reputatur. Quid cum ſcienter. ⁊ ex deliberatione in verba ocioſa ſilentio licet non indicto lingua laxatur: Nunqd hec tamen neget quiſpiaz vſurpari cõtra regulam veritatis. Vnde nimirum ⁊ ratio exigenda eſt in futuro iudicio iudice ipſo terrifice ad modum cõminante. quia de omni ꝟbo ocioſo reddent homines rationem in die iudicĳ: Heu nobis. q̃nam poterit reddi ratio ꝺ ocioſo: Alioquin ocioſum non eſt ſi nõ oĩno ratione vacuum eſt. ⁊ tamẽ qs neſciat vnum de traditionis verbum quantuz ⁊ innumeris talib⁹ .i. ocioſis preponderet ad delictuz meritumqz damnationis: Quid ita: Videlicet quia diſcretio eſt in mandatis conſequenter ⁊ in culpis. vt ſicut dixeram maiorum gra

nior. leuiorq; minorum cenſeatur tranſgreſſio mandatorum. Sed mādatum non ita. Siue enim deus. ſiue homo vicarius dei mandatum quodcunq; tradiderit pari profecto obſequendum eſt cura. pari reuerentia deferēdum. Ubi tamen deo contraria non precipit homo. Quod ſi contigerit. pergendum indubitanter conſulo in petri ſententiā. quia obedire oportet deo magis q̄ hominibus. Aut enim hec reſpondendum cum apoſtolis. aut cum phariſeis certe audiendum. Quare ⁊ vos tranſgredimini mandatum dei propter traditiōes veſtras? Si autem dolet ſe contemni magiſter homo pre illo qui docet hominem ſcientiam. conſoletur illa quam ⁊ vos poſuiſtis. ſamuelis ſententia. qua inter lepram. ⁊ lepram videtur diſcernere ſic. Si peccauerit vir in virum propitius ei poterit eſſe deus. Si autem in deum peccauerit quiſ orabit pro eo? Ego igitur ſi me hoc angi articulo ſentiam. vt aut deum. aut hominē offendere neceſſe ſit. deum potius libenter eligo non offendere. ⁊ quidem tutius. iuſtiuſq;. Habeo nempe ex preſenti prophetie capitulo de hominis leſione meam conſolationem dei. ſcilicet propiciationē. Ceterum deo offenſo quis orabit pro me? Si ad hominem confugero. id quidem ſcriptura non conſulit. quinīmo maledictus homo ait qui ſpem ponit in homine. Merito proinde. ſi autem in deum peccauerit. etiam ſi ſubintelligitur propter hominem. quis inquit orabit pro eo? Neuter equidem. Nam ⁊ a quo offendit. ⁊ ob quē q; offenditur. eque vtriuſq; oratio execranda decernitur apud ipſum. qui offenditur. hoc eſt apud deum. Talis ergo requirendus eſt ad orandum. qui ſit idoneus ad placandum. Porro culpa. ſi qua eſt. qui homo offenditur. cum ei non obeditur. aut multum extenuat. aut penitus anullat cauſa melior.

Quapropter. cum dicitur. ſi peccauerit vir in virum. ſubaudiendum eſt propter deum. q nullatenus leſio cuiuſcunq; proximi. ne dū prelati excuſatur a culpa. ſi ſolus defuerit in cauſa deus. Alioqn. Paulo contradicit. qui ait. Sic enim in fratrem peccantes in chriſtum peccatis. nam de prepoſitis certum tenemus ipſius veritatis teſtimonium ſic loquentis ad ipſos. Qui vos ſpernit. m. ſ. Sed ⁊ de quolibet fratre nolite ait contemnere vnum ex hijs puſillis. ⁊ qui ſcandalizauerit vnum ex hijs puſillis. quod ſequitur auerterat deus a nobis. Sed non omnium ſcādala equa ſunt lance penſanda. Aliter nanq; accipienda ſunt ſcandala puſillorum. ⁊ aliter phariſeorum. de quibus apoſtolis timentibus. ⁊ intimantibus. q ſcandalizati eſſent in ſermone veritatis. reſponſum eſt. ſinite illos. ceci ſunt du. ce. Illorum quippe ſcandaluz de ignorantia iſtorum de malicia

deſcendit. Illi ſcandalizantur q? veritatem neſciunt: iſti quia oderunt. Unde ⁊ puſillos illos arbitror appellari: quod volūtatis quidem bone: ſed non magne ſcientie exiſtentes zelum dei habeant ſed non ſecundum ſcientiam. Talium ſcandala curam non iram prouocare ſolent ſpiritualium duntaxat virorum paulo ita docente. Uos qui ſpirituales eſtis huiuſmodi inſtruite in ſpiritu leuitatis. Indignum ſiquidem eſt valde humanam eos mereri indignationem: qui diuinam tam facile conſequūtur miſerationem. Nam hi quoqȝ. qui dominuȝ crucifixerunt: magni quidem peccatores: ſed puſilli eſtimatores: etſi ex vno iram nunqd tamen ex altero veniam meruerūt Beati ſiquidem fuiſſent: ſi iuxta verbum domini in ipſo ſcandalizati non eſſent. Nunc vero quid niſi miſeri: Sed tamen: ⁊ miſerandi. Probat hoc pia illa in cruce patientis: ſed nihilominus compatiētis ſupplicatio. Pater inquit ignoſce illis: ⁊ quaſi quereretur indulgentie ratio in tam horrendo facinore: ſequitur. quia. n. q. f. Ac ſi diceret. Eo digni venia quo ⁊ puſilli ſcientia ſunt. Ideo ignoſco illis. quia nō agnoſcor ab illis. Si enim cognouiſſent nunqꝫ. dominum. g. .c. Sunt quibus non ita ignoſco: quos vtiqȝ non ignoro. ⁊ vidiſſe: ⁊ odiſſe. ⁊ me. ⁊. p. m. Pro huiuſmodi puſillo in ſciētia terens paulus enim: qui cum habeat ſcientiā: neſcit tamen condeſcendere infirmioribus: ⁊ peribit inquit in tua ſcientia frater: pro quo xp̄s mortuus eſt. Qd̄ ſi tantopere cauenda ſunt ſcandala paruulorum quāto amplius prelatorum: quos ſibi deus equare quoddāmodo ī vtraqȝ parte dignatus ſibimet imputat illorum ⁊ reuerentiaȝ: ⁊ contemptū ſpecialiter conteſtans eis qui vos a me a. ⁊ qui. u. ſemper. m. ſemper. An non deniqȝ hoc ipſum ⁊ regula noſtra perhibet: vbi ait: obediētia: que maioribus prebetur: deo exhibetur. Quamobrem quicquid vice dei precipit homo: quod non ſit tamen certum diſplicere deo: haud ſecus omnino accipiendum eſt: qꝫ ſi precipiat deus. Quid eniȝ intereſt vtrum per ſe: an per ſuos miniſtros ſiue homines: ſiue angelos hominibus innoteſcat ſuum placitum deus: Sed homines inquis facile falli in dei volūtate: de rebus dubijs percipienda: ⁊ in precipienda fallere poſſunt. Sed eniȝ quid hoc refert tua: qui conſcius non es preſertim cum teneas de ſcripturis: quia labia ſacerdotis cuſtodiunt ſcientiam: ⁊ legem ex ore eius requirunt: quia angelus domini exercituum eſt. Requirunt dixerim legem: non quam vel autentica vlla ſcriptura tradiderit: vel ratio manifeſta probauerit de eiuſmodi quippe nec preceptor expectandus: nec prohibitor auſcultan

dus eſt. Sed quod ita latere: aut obſcurum eſſe cognoſcitur: vt in dubium venire poſſit: vtrumnam deus. ſic aut aliter forte velit. ſi non de labijs cuſtodiētibus ſcientiam. ꝛ ex ore angeli domini exercitiuum certum reddatur. A quo deniqȝ diuina potius conſilia requiruntur ꝙ̄ ab illo. cui credita eſt diſpenſatio miniſteriorum dei.

Jpſum proinde quem pro deo habemus. tanꝙ̄ deum in his. que apte non ſunt contra deum. audire debemus. nec ſane cōtraria loquimur ſancto prophete ſamueli: qua ſi nos in hac parte diuinam hominibus tribuentes auctoritateȝ. cū ille in ſupra memorato capitulo plane diſcernere inter vtrūqȝ videatur. Siquidē quod nos aſſerim⁹ de dubijs. hoc ille negat de manifeſtis. vt cum ait. ſi peccauerit vir in viruȝ. ſubaudiatur propter deū cui aperte contraria homines hominibus frequenter mandare preſumunt. Sed hinc vos ſumentes materiam. ſiue occaſione argumētandi aſſeritis. Si hoc conſtiterit. vt iuſſa quelibet hominum vel inſtituta diuine auctoritatis pondere eſtimanda ſint. homineȝ ſub homine aut vir aut nequaꝙ̄ poſſe ſaluari. cum in tanto populo mandatoruȝ. que prelati etiā per incuriā ſepe precipiunt interdum non preuaricari aut difficile admodum. aut omnino impoſſibile videatur.

Et quidem non nego difficultateȝ tante ineſſe perfectioni. ſed cum ipſa corde imperfecto preſumitur. Porro imperfecti cordis. ꝛ īfirme prorſus voluntatis indicium eſt. ſtatuta ſeniorum ſtudioſius diſcutere herere ad ſingula. que iniunguntur exigere de quibuſqȝ rationem. ꝛ male ſuſpicari de omni precepto. cuius cauſa latuerit. nec vnquam libenter obedire. niſi cuȝ audire contingerit. quod forte libuerit. aut quod non aliter licere. ſeu expedire monſtrauerit vel apta ratio. vel indubitata auctoritas Delicata ſatis immo nimis moleſta eſt huiuſcemodi obedientia. Non plane hec illa eſt. que ex regula traditur. obedientia ſine mora. Diſputare profecto hoc eſt in faſtu cordis. non in auditu auris obedire. Jſtiuſmodi ergo carnalem animam non modo premi. ſed etiam opprimi pōdere preſumpte perfectionis neceſſe eſt. quia non poteſt portare caro infirma. quod ſolus ſpiritus promptus experitur iugum eſſe ſuaue. et onus leue. chriſti quippe iugum. ꝛ onus eſt. ꝛ omnino inportabile niſi chriſti eque ſpiritui. Hinc itaqȝ ſi dicitis legem regule ſubintraſſe. vt habūdaret delictum. Verū dicitis. ceterū culpa hec nō eſt date legis. aut dātis legeȝ. ſed inprouide profitētis. ꝛ impie preuaricantis. Mādatum quideȝ ſanctū. ꝛ iuſtū. ſȝ tu te-

noris eſſe carnalem venūdatū ſub
peccato. Uerum hoc añ prouidiſſe
debueras: quo turris huius euan-
gelice non prius iaceres fundamē-
ta. q̄ ſedens cōputares: ſi haberes
ſumptus ad perficiendū. Nūc au-
tem quid reſtat niſi aut correptus
obedias ſenioribus. aut confuſus
audias ab illuſoribus. hic homo ce
pit edificare. ⁊ non potuit cōſuma
re. Sed forſan dicitis. ergo ne ita p
fectus quiſpiā inuenitur. cui nō vel
minimū aliquid interdū ſubripiat
de tam multis: ac minutis. q̄ paſſiz
vel a negligentibus ꝑpoſitis impe
rantur minime quidem cuiq̄ hoc
ego dederim: cum ipſi quoq; de ſe
fateantur apoſtoli. In multis of-
fendimus omnes. et ſi dixerimus
q2 peccatum non habem⁹. ipſi nos
ſeducimus. Sz ſi cōtinuo. vt aliqd
pretermus: perimus: preſertim cū
nos ſcriptura conſoletur. ſi qs pec
cauerit inquiens aduocatum habe
mus ieſum chriſtum iuſtū. ⁊ ipſe ē
propitiatio ꝓ peccatis noſtris. De
niq; ꝓpheta de ipſo teſtatur. ꝙ ꝓ
tranſgreſſoribus rogauerit: vt non
perierent. Ubi ſane notādū. ꝙ etſi
pro tranſgreſſoribus: nō tñ pro con
tēptoribus legit̄ ſupplicaſſe. Uerū
illi qūo perire poſſunt: ꝓ qbus ſal-
uator rogat ne pereant? Quamob
rem nō video cur ita oēm inobedi
entiam. ⁊ tranſgreſſionez vel mino-
rum quorumlibet mandatoruz ex-
agerandam putaueritis: vt excla-
maretis. Q̄d ergo iaz monacho po
terit veniale peccatum eē: vel leue
cuius vniuerſe actiōi crimen inſi-
diatur inobedientie? Sz hoc tñ vi
delicet conſtare creditis: ꝙ platorꝫ
iuſſionibus tm̄ tribuēdū aſſeritur:
quantum ſi diuinitus traderentur.
Quaſi vero ⁊ ipſa euangelica pre-
cepta non multum inter ſe diſcre-
pent et merito obſeruationis. et
tranſgreſſionis periculo. Ceteruz ſi
cut non omnia vnius eſſe ꝯſtat vel
neceſſitatis. vel vtilitatis: vel digni
tatis. ſic non vna de omnium tranſ
greſſione fertur ſententia: nec paria
manēt diſcrimina diſpareſ culpas.
Porro nec pari culpa negligunt̄:
que non pari cura precipiunt̄. nec
pari proinde pena puniunt̄. Ecce
enim euangelium tam flagitiū cra
pule: q̄ fornicationis turpitudinez
damnat. Uerum quis magis non
horreat e duobus malis turpitudi
ne fedari q̄ cibo exſaturari. None
deniq; veritas in euangelio ſub no
minibus trabiſ. ⁊ feſtuce graues. le
ueſq; deſcerint inobediētie culpaſ.
Nonne ipſa diſputante. imo diffi-
niente gradatim nobis diſtinguit̄:
que cuiq; reatui pena debeat̄. duz
aliū iudicio. alium cōcilio. alium ⁊
gehēna reum eſſe proteſtetur. que
nam ergo conſequendi neceſſitas
cogit: vt ſi magiſtris diuina detur ī
ſuis ꝑceptis auctoritas nullum iō
iaz monacho leue aut veniale pec
catum inueniri poſſe putetur: ⁊ ꝙ
eius vniuerſe actioni crimē inſidie
tur inobedientie? Eſto. ſit crimen:
cui penalis illa gehēna. vel gehen-
nalis pena aſſignatur. quale queſo

Illud diffinie͂rũs eſſe crimẽ.qđ ve-
ritate iudice reum tantũ facit iudi
cio: Nec tamen diffitebimur eſſe
reatum.q̄ vel actenus reuȝ ſtatuit
quod ſi reatũ:⁊ peccatum. Porro
omne peccatum contra dei mãda-
tum preſumitur.Quod aũt contra
mandatum preſumitur inobedien-
tia dicitur.Hinc colligitur: q̄ iraſci
fratri:⁊ inobedientia ſit.⁊ crimẽ nõ
ſit.en vnum inuentuȝ eſt monacho
leue:ac veniale peccatum. quodqȝ
non humani : ſed diuini mandati
ſtatuat tranſgreſſorem. In hoc ge-
nere ſunt tranſgreſſionis non nul-
la ſtulti loquia.ſeu vaniloquia : et
queqȝ ocioſe dicta.facta.⁊ cogitata.
Huiuſmodi enim nunq̃ niſi con-
tra mandatuȝ.⁊ dei mandatũ vſur
pantur. Peccata quippe ſunt. ⁊ de
us prohibet omne peccatum: ⁊ ta-
men venialia:non criminalia repu
tantur:excepto cũ per cõtemptum
vertantur in vſum:⁊ conſuetudinẽ
⁊ tunc non peccati ſpẽs.ſed peccã-
tis intentio penſatur. Elatio quip-
pe contemnentis:atqȝ inpenitentiſ
obſtinatio in minimis quoqȝ man-
datis culpam facit non minimam:
⁊ conuertit in crimen grauis rebel
lionis neuum ſatis leuem ſimpliciſ
tranſgreſſionis. Deniqȝ in quo in-
obediẽtie crimen:⁊ abſqȝ dubio ſit
apud ſamuelem aduertite. Quaſi
inquit peccatũ ariolandi eſt repu-
gnare.⁊.q.ſ.y.n.a. Non ait non ac-
quieſcere.ſed nolle acquieſcere: vt
non iuſſionibus ſimplex ipſa tranſ
greſſio.ſed voluntatis ſuperba cõ-
tentio.ſcelus ydolatrie reputetur.
non eſt enim idipſum nolle obedi-
re.⁊ non obedire. Hoc quippe iter
dum erroris eſt nonnunq̃ infirmi-
tatis. Illud vero aut odioſe perti-
natie.aut cõtumatie non fiẽde. qđ
⁊ ipſum repugnare ẽ:⁊ reſiſtere ſpi
ritui ſancto.⁊ ſi ad mortem vſqȝ p
durauerit blaſphemia eſt nõ remi
tenda.ſiue in hoc ſeculo:ſiue in fu-
turo.non ergo qualiſcũqȝ mandati
p̄terito criminalem facit inobediẽ-
tiam:ſed repugnare.ſed nolle obe-
dire. Ceterum q̃ti abſqȝ illa peſſi-
ma.⁊ rebelli voluntate non obedi-
unt: Quomodo itaqȝ mõacho cri-
men inſidiatur inobedientie: ſi toti
ens ſine crimine tranſgredit̃ . quo-
tiens in tranſgreſſione defuerit hu
iuſcemodi recalcitrans ⁊ contẽtio
ſa voluntas. Fruſtra autem com-
perant quidam:vt dicitis : quaſli-
bet inobedientias antiqȝ illi : que
facta eſt in paradiſo:que nimirum
valuit.non ſolum obligare perſo-
nam.ſed ⁊ vitiare naturam. Arbi-
tror tamen ⁊ ipſam primam:grauiſ
ſimamqȝ preuaricationem aut non
aliunde:aut inde maxime iudica-
tam grauiſſimam hoc eſt ex rebel-
lione,defenſionis que ſecuta ẽ:quã
do deo cauſam requirente peccati
vt peccatores ad penitentiam pro
uocaret:nolebat quippe morteȝ eo
rum.ſed magis vt reuerterentur. et
uiuerent:ipſi maluerunt declina-
re cor ſuum.verba.m. ad ex.ex.i.p.
Et quidem gemina malitia pecca-
toris. Primum q̄ nec ſui miſertus

eſt: vt culpam pꝛopꝛiam fateretur: ꝛ ſanaret. deinde ꝙ ꝛ vxoꝛeꝫ: vt ſe fallaciter excuſaret: crudeliter accuſauit. Quid eſt ꝙ deniqꝫ dicitis in omni actione monacho crimen inſidiari inobedientie: quaſi aut furtum ſubrepat neſcienti: aut caſu accidat infelici: aut nō valenti implere: quod pꝛecipitur criminis calūnia ſtruatur de impoſſibili. Ita ne inq̄ monacho crimen inſidiatur inobedientie: cum et antiqua illa tam nota: ꝛ tam noxia pꝛeuaricatio facile: vt creditur: indulgentiaꝫ conſequeretur. dummodo confeſſio: ꝛ non defenſio ſequeretur. Neqꝫ enim tm̄: vt dictū eſt. nocuit. ſimplicis actionis q̄uis ex deliberatōne tranſgreſſio: quantum adiuncte excuſatiōis cū pꝛemeditatione obſtinatio. Sed nunquid forte in lege quidem diuina habenda ē hec conſideratio grauioꝛis: leuioꝛiſqꝫ ī obedientie. non autem ita et in regula noſtra: Sed quis ſane dicat plus tribuendum humanis. q̄ diuinis traditiōibus. pleriſqꝫ quod per ſuos deus q̄ ꝙ per ſeipſum imperat eſtimadus. An non deniqꝫ ꝛ apud ſanctum. Benedictum pꝛopꝛie. ꝛ diſtincte ab inuicē ſententie inueniūtur. alia de leuioꝛibus: alia de grauioꝛibus inſcripta culpis.

Quid eſt autem leuioꝛ culpa: niſi leuioꝛ inobedientia. Tradunt igitur a pꝛelatis interduꝫ minoꝛa mādata: quoꝛum trangreſſio leuioꝛa ſecundum regulam parit ꝛ peccata: ꝛ tamen in deum nihilominus pꝛeuaricatio fit. quotiens abbatis uiſio pꝛeterit. Siquidem.: ꝛ ex oꝛe ipſo dei. non equalia ſunt pꝛomulgata. ꝛ ideo non equali cuncta vigillantia obſeruanda: ſed alia cura exibenda eſt ei pꝛoculdubio. ꝙ ipſe perhibet pꝛimum ꝛ maximum mandatum. alia his. que alibi diſcernens. qui ſoluerit inquit vnum ex his minimis meis mandatis.

Quid ergo Audimꝰ ex regula grauioꝛes ꝛ leuioꝛes culpas: legimus ꝛ in euangelio maxima: minimaqꝫ mandata. ꝛ mandatoꝛum trāſgreſſiones vniuerſas dicemus. equales vel equaliter maximas. Non eſt igitur neceſſe. vt concedam quod dicitis: aut deo ſcilicet non tribui omne: quod ab homine magiſtro accipitur. ꝙ non ſit contra deuꝫ: vt monacho nullum inueniri poſſe leue: ſeu veniale peccatum quia etſi totiens deo. quod fatendum eſt. inobediens eſſe conuincitur. quotiens eius. qui pꝛo deo ſibi pꝛeeſt hominis mandatum: quod quidem iuſtitie non repugnet. pꝛetergreditur. ſicut tamen non par cura in excutione exigitur. ſic nec par culpa contrahitur ex tranſgreſſione. etſi quippe vnus eſt qui of-

fenditur: non tamen vnius ponderis. que iubentur: nec vnius ſubinde criminis iuſſorum eſt omnium cenſenda tranſgreſſio. Unde pater benedictus ſecundum inquit menſuram culpe excommunicationis extendatur menſura. Fruſtra proinde vt videtis. aut terremini: aut terrere conamini de obedientie promiſſione: que fit ex regulari profeſſione. quaſi non oporteat promitte quam conſtat nec integre poſſe teneri: nec ſine crimine preteriri. ſiquidem deo quicquid vel miniſter homo non perperam iuſſerit imputandum conſtiterit. Fruſtra inquam ex hac occaſione malum, ita inobedientie exageratis: vt a tam neceſſario bono promittende obedientie terreatis. quia etſi difficile cauetur vbiqȝ ſubripiens vel inſidians: vt vos dicitis. inobedientia. in tam varijs: et innumeris. que a ſenioribus indicuntur. non ſemper tamen damnabiliter. ſeu criminaliter. quod precipitur. non impletur. Etſi enim omnis inobedientia inexcuſabiliter ſit culpabilis. nulla tamen eternaliter damnabilis niſi quam remedium penitentie non ſanat. nulla eſt lataliter criminalis. niſi que contemptum ſuperbie non euitat. Magna igitur ſecuritas filijs obedientie. et reuera pax hominibus bone voluntatis. quando in omni obedientia ſola damnatur impenitentia. quam neſcit. qui diligit deum. ſola incriminatur ſuperbia: quam facile cauet. qui timet gehennam. Sed exemplis charius eluceſcet. quod dicimus. Si iubente ſeniore: vt ſileam verbum mihi forte per obliuionem elabitur: reum me fateor inobedientie: Sed venialiter. Si ex contemptu ſciens et deliberans ſponte in verba prorupero. et rupero ſilentij legem preuaricatorem me conſtituo. et criminaliter. etſi impenitẽs perſeuero vſqȝ ad mortem. peccaui et damnabiliter. an et hoc durum fortaſſe videatur. Hec quippe ſunt veſtra. ſi bene recolo. verba: cum difficultatem: ſeu impoſſibilitatem. vt vobis videtur: tenende obedientie. vel, cauende inobedientie conſiderantes in vitam ita monachicam exclamaſtis. Eccinne eſt illa eo ſecurior. quo artior: eo certior: quo magis ardua veniendi ad deum. via. vt monacho naturaliter mala vix cauere. naturaliter. bona vix pro communi infirmitate valenti implere non minor tamen neceſſaria ſit cautela ad cauenda. vel obſeruanda. que ſibi prelatus ſuus vel prohibere volu-

erit:vel iubere. ⁊ ſubditis. Qđ cuȝ a multis credaẗ:licet a paucis:vel etiā a nullis ad integrū obſerueẗ. quid aliud operatur talis ſentētie credulitas:ꝗ̄ qđ illa ab apoſtolo tm̄ culpanda māducandi ydoloti ta libertas.nil plane aliud. Sed ſi ita eſſet:vt dicitis.bene ꝓrſus non poteſt ꝯſcius eſſe ſibi qui ſe nō im plere confidit:qđ debere ſe credit. Creditis itaqȝ vt verboꝝ veſtroꝝ ſenſum breuiter colligā:ꝙ ad inte grum mandata obſeruari dei vix valeāt prelati vero hoīs nequaꝗ̄ valeant cū alibi veritas ipſa teſte tur:nec vnū quidem iota preteritū iri. Ceterū qui ita ſentit videẗ mi hi:vt pace veſtra dixerim:necdum guſtaſſe:ꝗ̄tum ſuauis eſt dominuſ ſub iugo legis gemere:adhuc nun duȝ reſpirare, ſub gratia:ſuaue xp̄i iugum nequaꝗ̄ eſſe expertus:ideo qȝ certiſſime adhuc infirmari per carnē:q2 ſpūs non adiuuat eius ī firmitatem. Quid vero ſibi vult illa diſtinctio:ꝙ dei quidē vix pre lati vero hoīs nequaꝗ̄ oio a quo libet iuſſa poſſe teneri prohibitane conceditis:quaſi vero illa queant abſqȝ iſtis integre cuſtodiri. Sȝ ſi attenditis de male quoqȝ viuenti bus prelatis:dei preceptū eſtꝗue dicunt facite:igiẗ qui nō facit aper te non in hoīem tm̄.ſed in deū pre uaricator exiſtit. Itane ergo null⁹ mandata perfectiōe exequitur ſui magiſtri: Quāobrem putatis:qa volumus.vel q2 non poſſum⁹: Sȝ ſi volumus: ⁊ nō poſſumus ſecuri ſumus. Si poſſumus. ⁊ nolumus: ſuperbi ſumus. Porro ad cauēdū ſuperbiā illam vero āmuerim neceſ ſariam eſſe cautelā.quā dicitis ne forte incurratur inobedientie cri men. Quod ſi impoſſibile vos pu tatis.vt nō videlicet impūs prela torum per contēptum interduȝ ſu perbie reſiſtatur. Scitote nō pau cos.ſed innumeros aliter omnino ſentire:nec aliud ꝗ̄ qđ proprio di dicerunt experimento. Si aūt non impoſſibile quidem.ſed tñ difficile eſſe ſentitis magiſtros non contē nere. ⁊ dum ideo conſentitis quo niam grauamini non ſuperbe ſape re murmuratis aduerſus obedien tie legem affirmantes periculoſuȝ promittere:qđ laborioſum eſt obſ uare. ad hoc ego reſpōdeo imo nō ego:ſed dominus. Qui poteſt inqt capere capiat. hoc quippe eſt. qđ paulō ſuperius dixi. quia anteꝗ̄ hedificium incohares ꝓuidiſſe de bueras.vnde perficeres. Nunc au tem.vt ait quidam. Aut non tētaſ ſes.aut perfice. Verūtamen nemo ſi caute profitetur: pollicetur ſe vl tra in nullo trangreſſurum. hoc eſt iam non peccaturū. Alioquin aut periurat qui ita iurat.aut ſanctior eſt illo.qui ait in multis offendi mus omnes. Qđ ſi conſequens fal ſum eſſe videtur: videndum eſt et de eo qđ antecedit ne forte lex.que data eſt propter tranſgreſſiōes co hibēdas. non ſoluȝ non eas coher ceat.ſed ⁊ augeat inſuper crimine periurij.ſiquidem id ꝓmittere noſ in noſtra profeſſione credamus:ꝙ certuȝ ē non poſſe teneri: partiēda

eſt proinde vobis in duo vniuerſa hec obſeruatio regularis in precepta videlicet. ⁊ remedia. Preceptis inſtituitur vita contra peccatum. remediis reſtituitur poſt peccatum innocentia. Sic ergo vtraqʒ iſta cōplectitur noſtra profeſſio. vt profeſſus quiſqʒ: cum in aliquo forte regularium mandatorū deliquerit: ſi ad remedium eque regule confugerit. etſi conuincitur tranſgreſſor mandati. non tamen pacti preuaricator. Solum itaqʒ cenſuerim fregiſſe votum. violaſſe propoſitum pactum preuaricaſſe qui ⁊ preceptū contempſerit. ⁊ remedium. nam illum ſane dico ſecurum. qui etiam ſi interdum obedientie limiteʒ preterit. conſilium non reſpuit penitētie. Regulares namqʒ terminos et ſi ſepe deliquerit. non euadit. qui cenſure. que ex regula eſt. diſciplinam non ſubterfugit. Pars ſiquidem regule eſt regularis correctio ⁊ in ea reperitur non ſolum bone vite inſtructi. Sed etiam emendatio praue inueniuntur in ea ⁊ precepta obedientie: ⁊ inobedientie remedia: vt nec peccando quidem a regula recedatur. Fateor ſane īpoſſibile cuiuis mortalium vel venialiter interdum non delinquere in preceptis obedientie. Sed nulla iam de impoſſibilitate querela: quando quidem ⁊ ex regula licet id quoqʒ. q͛d criminaliter delinqui contigerit. emendare. Quod ergo dicitis a nullis poſſe obſeruari ad integrum quicquid a magiſtris p̄cipitur: verum eſt. ſed leuis culpa inobedientie eſt. ⁊ facilis cura eius inuenitur in regula. ſiquidem fit tranſgreſſio abſqʒ contemptu. Si autē ⁊ ipſum deeſſe aliquando nō poſſe contenditis. id quidem falſū eſt. Sed nec taleʒ tamen in obediētiam ſine cura relinquit diligentia regularis. ⁊ licet fortiori egeat curationis medicamento. caret tamē morbo preuaricationis. niſi cum ⁊ ipſum forte medicamentum contēnitur. Que cum ita ſint fruſtra de īpoſſibilitate cauſamur qui regulā profitemur: fruſtra nobis de peccādi neceſſitate blandimur. vt iō iuſta imperia prelatorum deo nō imputanda. ſed tanq̄ʒ hominum contēnenda putemus. nec rem videlicet impoſſibilem continere noſtra profeſſio videatur: ſi tantum ex ea hominibus quantum deo obedientie deberi aſſerimus. Cui enim ita profeſſo īpoſſibile imo per dei gratiam non perfacile ſit cauere preuaricationem: Ubi non inobedientia. ſed inpenitentia facit preuaricationem. hoc quippe vt iam diri: profitentium ſpondet nemo. vt nō iam peccet. ⁊ ob hoc non continuo vt quiſpiam aliquo modo nō obedit preuaricatorem ſe conſtituit. niſi qui ſe forte ſic profeſſuʒ falſo exiſtimat: quales voſ vtiqʒ aſſeritis eē non paucos. De quibus ēt ſi q ſūt vt dicitis. verum eſt ⁊ quod ſubditis. q̄ nil vtiqʒ aliud illa talis eorum credulitas. vel potius crudelitas in ſuis ipſorum operatur con-

ſcientijs:q̃ noxia illa recũbentium in idolo libertas in alienis. Neceſſe eſt enim qui huiuſmodi eſt ex ꝓpria perire ꝯſcientie ſententia. queadmodum ⁊ in illius ſcientia clamat apoſtolus infirmuꝫ perire fratrem: ⁊ quomodo nihil eſſe cõmune item ipſe perhibet qđ cum gratiarum actione percipitur. niſi ei q putat aliquid eſſe cõmune ita ⁊ regularis profeſſio quantum in ſe eſt dãnabilis non eſt niſi ei qui dãnabilem putat. Quod quatenus putari oporteat. puto ſatis ſuperius demoſtratum. Nũc iam rñdendũ eſt queſtiuncule: que incidit nobis ex occaſione apoſtolici preſentꝫ capituli. Queritis nempe vtrum naꝫ iſta de ydoloticis pauli ſententia. puto quia nihil cõmune eſt in chriſto: niſi ei qui putat quid cõmune eſſe: illi cõmune eſt: ⁊ rurſum ſi comederit dãnatus eſt: quia non eſt ex fide: in generaleꝫ regulam trahi poſſit quatenus malum cuiqꝫ ſit bonum quoqꝫ qđ agit: ſi malũ eſſe crediderit. Quod ſi ãnuero rurſuꝫ pergitis inquirere. cur non ecõtrario tantum cuiqꝫ bonuꝫ ſit: qđ operatur quantum vel falſo opinatur Mirum quippe vobis imo ⁊ iniuſtum videtur: vt plus in malo. q̃ i bono humane valeat intentionis opinio. Si reſpondero de malis q̄dem merito ita credi propter oculum nequam. Reſpondebitis ⁊ mihi non immerito quoqꝫ ꝓpter ſimplicem oculum idem eque putandum ⁊ de bonis. nam qui dixit ex oculo nequam corporis tenebras eſtimari: indicauit ⁊ de ſimplici lucem eque corporis approbari. Sꝫ videte ne forte non ſit vere oculus ſimplex: qui fallitur. Fallitur enim tam qui bonum malum: q̃ qui malum bonum putauerit. Sitis auteꝫ neutrum horũ ne illud euitare ꝓpheticum: ve qui dicitis bonũ malum: ⁊ malum bonum. cum tamen nemo: qui hoc velit cauere maledictum: de quo veritas pronunciat: ꝙ ſit lucis totius corporis. i. operiſ argumentum. Sed abſit vt preco veritatis clamet contra veritatem maledicat is qđ illa probauerit. Ego vero: vt interior oculus vere ſimplex ſit duo illi eſſe arbitror neceſſaria caritatem in intentione: et in electione veritatem. nam ſi bonum quidem diligat. ſed veruꝫ nõ eligat. habet quidem zelum dei: ſꝫ non ſecundum ſcientiam: ⁊ neſcio quemadmodum iudicio veritatis vera eſſe poſſit cum falſitate ſimplicitas. Uolens deniqꝫ ad veram diſcipulos inſtruere ſimplicitatem

magiſtra veritas. eſtote inquit prudentes. ſi. ſer. ⁊. ſ. ſ. co. Premiſit ergo prudentiam: ſine qua neminem ſatis eſſe poſſe: ſimplicem ſciret. Quomodo deniq; vere ſimplex erit oculus cum ignorantia veritatis: aut vero vera poteſt dici ſimplicitas: quam ſimplex ignorat veritas: Scriptum eſt enim. Ignorans ignorabitur. patet ergo laudabilem illam: ⁊ ad domino laudatam ſimplicitatem abſque his duobus non eſſe bonis beniuolentia: atque prudentia: vt oculus videlicet cordis non ſolum pius: qui fallere nolit. ſed ⁊ cautus ſit: qui falli non poſſit. Ceterum ſicut oculum ſimplicem duo iſta faciunt bona: amor boni: ⁊ cognitio veri: ſic nequam oculum duo e regione mala conſtituunt cecitas: qua ſit vt veritatem non agnoſcat: et peruerſitas: qua ſit vt diligat iniquitatem. Porro inter duo hec bona: que nec fallere: nec falli ſinunt: et duo illa mala: que tam falli: quam fallere faciunt: duo ſunt media. Unum quidem bonum: per qđ oculus interior: etſi falli queat ignorantia veri: zelo tamen boni fallere penitus non conſentit: alterum vero malum: qđ licet veri noticiam non impediat: amorem tamen boni pre malicia ſentit minime. Et quoniam omnis res melius diuiſione innoteſcit: ſecundum hoc duplex malum: ⁊ illud item geminum bonum qua trifariam diuidamus oculum cordis: in bonum: et meliorem: in malum: peiorem: ⁊ ſubdamus exempla. Eſt qui bonum diligit: et malum neſcius agit: huius quidem bonus eſt oculus: quia pius: non tamen ſimplex: quia cecus: et eſt qui bonum et libenter agit: et prudenter intelligit. Iſtius reuera oculum non immerito ſimplicem dixerim: vtpote cui neutrum bonum deſit nec zelus. ſcilicet bonus nec ſcientia. Hunc profecto requirit oculum deus. cum reſpicit ſuper filios hominum: vt vi. ſi eſt. in. a. r. d. eſt cõtrario qui bonum minime diligens ex malicia quidem peruerſus eſt. ſed ſapiens: vt faciat malum: per ignorantiam cecus non eſt. Que quidem ideo nundus appellauerim nequam: ꝙ vnum ei licet ad ſuum malum non deſit bonum. ideſt ſcientia. Sed eſt qui bonum forte neſcius: quod non diligit: agit: cui profecto non incongrue id qđ dr̄ neqȝ aſſignauerim: eo ꝙ neutro careat malo nec cecitate nec peruerſitate. Dicitur ſiquidem neqȝ quaſi nequaqȝ: vt is ſolum

modo neq̃ appelletur. qui nequã. hoc eſt nec in nullo penitus appareat bonus. ſed ſit vtroque bono vacuus. tam videlicet veri noticia q̃ʒ ⁊ beniuolentia. Alius eſt itaqʒ pius oculus non quidem fallere promptus. ſed tamen falli vt dictũ eſt pronus. de quo ꝓpheta effraim inquit quaſi columba ſeducta nõ habens cor. alius is quem dñs ſimplicem dicit tam nec fallere facilis q̃ʒ nec falli. de quo ⁊ apoſtoli docẽtur. cum eis dicitur. eſtote pru. ſ. ſ. ⁊. ſ. ſ. c. ⁊ item eſt alius oculis ſimpliciter mal⁹. fallens vtiqʒ libent. ſed non facille falſus. qualem profecto habent illi. qui ore dominico aſtruuntur prudentiores eſſe filijs lucis in generatione ſua. ⁊ alius quem neq̃ʒ eſſe diffinimus. quia ſit dupliciter malus cui quippe. ⁊ malicia parit ignorantiam. ⁊ ignorantia maliciam aperit. ita vt ſepe neſciens ⁊ malum ꝙ vult nõ faciat. ⁊ bonum faciat qđ non vult. Obſcuratum nempe eſt inſipiens cor eoꝝ qui iſtiuſmodi ſunt. ⁊ quaſi iam traditi in reprobum ſenſum bonũ omnino nec diligere. nec dinoſcere queunt. De talibus ſcriptum eſt. impius cum venerit in pro. m. cõ. nam qui huiuſmodi eſt cauere ꝓfecto malum nec vult etiam ſi poſſit. nec ſi velit ſcit. Quãobrem hũc oculum in ſuperiori diuiſiõe illo altero cenſui non ĩmerito peiorẽ: nõ quia malignior ſit. ſed quia periculoſior. Ignorantia quippe ſecuriorem ſecuritas ſegniorem facit non nequiorem. Eſt tamen ex hoc proculdubio deterior. ꝙ ille ſolum habet malum malam intentionẽ. iſte ⁊ falſam conſiderationeʒ. Ille vno caret e duobus bonis: bono ʒelo: iſte ⁊ vero iudicio. Ex hoc itaque peſſimo oculo. qui neutrum bonuʒ habet. ⁊ item ex illo optimo q neutro caret. ſentiendum eſt veritateʒ diſeruiſſe. aut tenebris obuolui totum corpus. aut luce perfundi. naʒ reliqui duo. quorum neuter vtrũqʒ aut bonum habet aut malum. etſi ex parte poſſunt. non tamen toti ſufficiunt. vel lucem dare. vel tenebras corpori. Si igitur. vt ad propoſitam queſtiunculã reuertamur is vere oculus neq̃ʒ eſt. qui peruerſus pariter. ⁊ cecus bonum agit. et malum credit vtiqʒ recte operando. Sed opinando iniqʒ bonum ſibi in malum vertit. ⁊ tantum malum quantum crediderit. quando quidem iuxta ſententiam domini totum corpus tenebroſum reddit oculus neq̃ʒ. Quid enim luci relinquitur. vbi nec pia intentio. nec vera opinio inuenitur? At non ideo ſequitur. vt qui econtrario malum facit ⁊ bonum putat. iuxta ſuam fidem ſimiliter ⁊ ipſe inueniat. Quare? non eſt quippe ſimplex oculus ille qui ex iudicio veritatis totum corpus lucidum reddat qualem ꝓfecto ſuperius diffiniuimus. neque enim ex toto adhuc tenebre deſũt: vbi ignorantia veritatis lucem obſcurat bone volũtatis. Cum itaqʒ ille oculus vtrunqʒ malum. is vero minime vtrunqʒ habeat bonũ: nõne ratio videtur exigere. vt plus

ille noceat:q̄ꝫ pꝛoſit iſte: Neqꝫ eniꝫ conſequens eſt:vt tantum valeat ī bonum:bonum vnum : quantum duo mala in malum.

¶ Et quidem laude dignam dixerim vel ſolam intentionē piam:nec plane cōdigna remuneratiōe fraudabitur in opere quoqꝫ non bono ipſa bona voluntas: attamen ſine malo quocunqꝫ non erit decepta ſimplicitas. Cur inquis: Nūquid nō ex fide: Pꝛorſus ex fide.ſed falſa:vel certe potius nō ex fide:qꝛ fides falſa fides non eſt. Deniqꝫ de fide vera nō falſa puto dixiſſe apoſtolum. Omne:qđ non eſt ex fide peccatū eſt. Non autem ex fide vera bonū creditur : qđ malum eſt. Eſt.n.falſum. Peccatū igitur eſt. Utrunqꝫ pꝛoinde complectit̄ pꝛeſens capitulum:omne qđ nō ē ex fide peccatum eſt.ꝛ cecam videlicet maliciam:ꝛ deceptā innocentiam: quia qđ a neſciente fit : ꝛ bonum pꝛoꝛſus condēnat intentio pꝛaua: ꝛ malum penitus excuſat recta. Siue itaqꝫ malū:puteſ bonū qđ foꝛte agis ſiue bonū maluꝫ qđ operaris vtrūqꝫ peccatū eſt: qꝛ neutrū ex fide.licet ſane leuis admodum peccetur:vbi ſana intentione ſola rep̄henſibilis actio foꝛis apparet : q̄ꝫ vbi maligna latet etiam in nō mala actione intentio. Uerꝫ qđ abſqꝫ vel minimo pctō nō eſt:purū bonū minime eſt. Quo pacto ergo bonū non purū puro malo comparabitur in efficientia: hoc eſt:vt taꝫ efficax ad bonum illud ſit:q̄ꝫ ad malū illud:ꝛ hec ſuper hac queſtiōe ſufficiant.nam ad ſupioꝛes quoqꝫ ſatis eſſe reſponſuꝫ ſuperius reoꝛ. Et quidem vos eaſdē ſepius dubitationes iteratis:atqꝫ reuoluitis. Sed mea non intereſt: ipſaꝝ totiens repetere ſolutiones. Sufficit.n.ſemel ſoluiſſe:ꝛ qđ crebꝛius in queſtione verſatum fuerit.

¶ Querentibus item de obediētie pondere.ſeu diſcrimine inobediētie:a latere incidit vobis ꝛ de merito vtriuſqꝫ querendū: vtrum videlicet in quibuſqꝫ pꝛeceptis:quātum obedientia valet:tantum grauet inobedientia: vt verbi gratia: vel abraam de imolando filio:vel ille neſcio:quis de filio itidem furni incendijs exponendo tantum diuine indignationis:ꝛ vltionis merito incurriſſent:ſi non obediſſent: quantum laudis:ꝛ gratie receperunt:pꝛo eo q̄ obedierunt. Quid vobis quidem ꝛ durum videt̄ : et neceſſarium.ſed non eſt ita. Enim vero conſtat non nulla nec fieri ſine gloꝛia:ꝛ poſſe non fieri ſine pena:ideoqꝫ ſi fiant.digna eſſe pꝛemiis:non tamen ſupplicijs:ſi nō fiāt. Nam ꝛ non tangere mulierem meriti eſt non mediocris. ꝛ nullius tñ delicti pꝛopꝛiam amplecti cōiugeꝫ. Iſtiuſmodi ſunt quecūqꝫ euāgelico illi capitulo congrue poſſunt: q̄ poteſt capere capiat:ꝛ rurſum que dam per contrarium neglecta quidem offenſam contrahunt.ſed impleta gloꝛiam non merent̄.ꝛ damnant contemptoꝛem: ꝛ auctoꝛē nō gloꝛificant. Talia ſunt:quecūqꝫ diuinitus lege publica imponuntur

hominibus:ſine quibus nec ſaluari queunt.hinc illud apud gentilē. Non feci furtū: non paſces in cruce coruos:ꝛ in euangelio.Si diligitis eos:qui vos diligunt quā mercedē habebitis: Si ſalutaueritis .f.u.t.q.ā.f. Deniqꝫ ꝛ vniuerſaliter Cum feceritis omnia que mandata ſunt.u.di.q2.ſ.in.ſ.q̄.f.d.fecim⁹. Ac ſi dicat. Si ſolis contenti eſtis p̄ceptis:ꝛ traditiōibus impoſite legis:ꝛ non ſponte etiā perfectionis vos conſilijs:ꝛ ſuaſionibus mancipatis liberi quidē eſtis a debito: n̄ tamen promerito glorioſi:euaſiſtis penam.ſed nō acquiſiſtis coronā. Quenam ergo vos neceſſitas cogit⁹parere in ſingulis:que iniūcta fuerint:ꝛ formidare vltionem de tranſgreſſione:ꝛ de obſeruatione ſperare remunerationem: Ea propter in talibus generalis.hec regula teneatur:vt in difficilioribus q̄dē agēdis obeditio gratior:q̄ꝫ grauior preuaricatio iudicetur:ꝛ in facilioribus minuſqꝫ oneroſis ꝯtemptus dānabilior:q̄ꝫ actus laudabilior eſtimetur.

¶ Jam etſi de hoc ſatis eſt:videamus quatenus etiā tenenda ſit ipſa:que in profeſſione firmari ſolet: loci ſtabilitas:ꝛ quibus:ſi quibus tamen ex cauſis rumpere illā vel liceat cuiq̄ꝫ: vel expediat:ꝛ hinc ſi quidem dubitare vos dicitis.Ad qd interim nec ſecurus.reſponderim a bono ꝙ ſemel quis vouerit diſcedere non licere:ꝛ ad hoc mutare locum quē ſibi quiſqꝫ elegerit cui ſe ſua volūtate:ꝛ voce formauerit:omnino nō conſulo.Sed nec ſanctus papa.G.ait enim. Perfecti quinqꝫ magna ſe diſcretionis ſubtilitate conſpiciunt:ne ad deteriora vnq̄ꝫ vel in opere:vel in cogitatione dilabantur.Sed ꝙ hinc ſētit vir apoſtolicus:hoc ſe apoſtol⁹ implere gloriatur: que inquirens retro oblitus:ꝛ ad ea:que ante ſūt extētus.An ꝛ propheta ſe ezechiel idem nō ſignificauit cū de ſanctis animalibus diceret: nō reuertebātur:cum incederent.Sed vnū qdqꝫ ante faciem ſuā gradiebat̄.ꝛ hi omnes id ſentiēdo:nō aliud q̄ꝫ magiſtri ſui ſententiā ſecuti ſunt dicētis in euangelio.nemo mittēs manum ſuā ad aratrū.ꝛ re.r.a.e.r.d. Preſcribat proinde ſtabilitatis pactum.omni deinceps remiſſo diſcē ſui.ꝯtentioſo diſcenſui vago ꝛ curioſo diſcurſui.totius deniqꝫ in cōſtātie leuitati.nō tamen hijs que ꝛ profeſſionis ſerie ſequūtur:morum videlicet conuerſioni:ꝛ obedientie que ſecundū regulā fit.nam ſi hec idem pro improbitate nimirū:atqꝫ irreligioſitate cohabitantiū obtineri forte nequiuerit:duce ſpiritu libtatis tranſire indubitanter ſuadeo ad locum aliū:vbi nō impediatur homo reddere deo vota ſua.q̄.d.l. .ſ.Equidē cū ſancto.ſ.e.ꝛ cū.p.p. Sane de religioſis:ac bene ordinatis monaſterijs nullus ꝓfeſſorum meo conſilio nec artioris quidem vite deſiderio ſine licētia ſui ſenioris egrediatur. Egreſſus tamen ſi melius inuenerit:ꝛ elegerit ibi nihilominus iam conſilio non regre-

iqatur ad interius bonum: qꝺ relicuerat. ⁊ contenrpſerat pro meliori: preſertim ſi illud meli⁹ tale fuerit: qꝺ eius prime profeſſioni congruere videatur. Ipſe nempe viderit qua ratione: qua intentione altiora: ſeu artiora preſumpſerit: naꝫ ad inferiora. vel remiſſiora me conſulente nunq̄ apoſtatabit: ſi nō tamen loci prioris vicinia reuocetur quia de noto monaſterio nec retineri quis regulariter poteſt nec recipi ſine conſenſu abbatis ſui ⁊ accipite manifeſtius in exemplis huius ſententie rationem. Forte vult aliquis de cluniacenſibus inſtitutis ad ciſtercienſium ſe ſe ſtringere paupertatem eligens pre illis nimiram conſuetudinibus magis regule puritatem. Si me conſulit: nō conſulo: ſi non ſane id abbatis ſui vſurparit aſſenſu. Quamobreꝫ Primo ꝓpter ſcandalum illorum quos deſerit: deinde quia certa ꝓ dubijs relinq̄re tutū nō ē. Forte. n. hic tenere pōt illꝺ nō potit. Tertio ſuſpectā habeo leuitatē: quia id ſepe: qꝺ facile volumus: anteq̄ ꝓbemus: experti iam nolumus vno ꝓpe momento idipſum ⁊ cupientes ⁊ reſpuentes tam leuiter: q̄ ⁊ irrationabiliter. Quales vtiqꝫ nō paucos frequentes experimur qui vna vix hora in vna voluntate durātes aura leuitatis īpulſi vagi: ⁊ inſtabiles hac: ⁊ illac velut ebrij nutant: mutantqꝫ pro experimēto iudiciū imo ſine iudicio fluctuantes: ⁊ tumultuantes tot de ſe conſilia preſumunt: quot loca reuiſunt. ſemper qꝺ nō habent cupientes: ⁊ qꝺ habent faſtidiētes. Et quomodo ego ait aliquis profeſſus regulam: non ſecundū regulam cum bona queā degere conſcientia: Sed quidē vouens: ⁊ non ſoluens. quid niſi peiero. Quaſi non multo magis habeas vnde conqueri alibi qnoqꝫ cuꝫ ceperis pure iuxta regulā conuerſari. Profecte etiā tunc ⁊ qua naꝫ inquies ꝯſciētia habitare ſuſtineā extra domū meā priorē: que me de ſeculo fugiētē excepit initiauit ad bonū: ſignauit in ſalutē moleſtus fratribus inobediens ſeniori: ſtabilitatis inſuper preuaricans pactū ⁊ primā irritā faciēs fidē: Verūtamen neutra iuſta querimonia eſt. Nam qui ſe iō periurum putat: q̄ ad punctum regulā nō obſeruat: videtur mihi non ſatis attendere quid iurauerit.

¶ Nemo quippe cū ꝓfiteť ſpōdet regulā. ſed determinate ſm regulā ſui quiſqꝫ ꝯuerſionem. ſuāqꝫ deinceps ꝯuerſationē. ſe ſe polliceť dirigere. Hec profecto huius temporis oībus ferme monachis cōmunis profeſſio eſt: ⁊ licet in diuerſis monaſterijs diuerſis ⁊ obſeruātijs deo ſeruiať. quādiu tū ſui quiſqꝫ loci bonos vſus ſeruat: haud dubium quin ſcꝺm regulam viuat: quoniam quidem boni vſus a regula non diſcordāt. Quiſquis itaqꝫ tenet: qꝺ teneri inuenerit bonum vbi profitetur: profecto viuit ſicut promittit: quia non aliud proculdubio quiſque promittit: quam qꝺ habere eorum

pia videtur vita. cum quib⁹ dein-
ceps viuere diſponit: ⁊ eligit. quid
enim? Nunquid verbi gr̄a. aut in
maiori monaſterio viſus cluniacen
ſium: aut iſti forte ritus. aut vero
vtriqȝ ciſtercienſiuȝ diſtrictionem
litteratoriam profitentur: attamē
omnes ſecundū regulam profiten-
tur. Una quidem oris vbiqȝ pro-
miſſio: ſed quia non vna eſt omni-
bus cordis intentio. pōt indubitā-
ter ſine detrimento ſalutis: ⁊ ſine
damno profeſſionis operis quoqȝ
non vna vbiqȝ obſeruatio celebra
ri. Sicut enim non omnes oīa te-
nent etiam boni xp̄iani: que in euā
gelio ſunt: omnes tamē ſm̄ euan
gelium viuunt. Nam qui conceſſis
aligari coniugijs contenti ſunt. nō
ideo tamen credūt ſe receſſiſſe ab
euangelio. quia euangelici ſublimi
tatem conſilij de celibe ducēda vi-
ta non elegerunt: ita ſane ſi in gra-
du illo inferiori legittime. ac fidelit̄
conuerſent̄. Sic quoqȝ qui ſm̄ re-
gulam viuere ſtatuunt. etſi non ad
vnguem: vt dicit̄: totam cuſtodiūt.
etſi qua ꝑ ſui clauſtri ritu. vel mu-
tant. vel pretermittunt a regulari
tamen omnino profeſſione non di-
ſcedūt. donec tamen ſobrie. ⁊ iuſte
⁊ pie pro ſuoꝝ moribus viuere nō
deſiſtūt. Deniqȝ regula ipſa tradit
octauum humilitatis gradū. vt ni-
hil agat monachus niſi ꝙ cōis. m.
.r. vel maioꝝ. c. e. Exceptis proinde
ciſtercienſib⁹: ⁊ q illoꝝ forte ritu:
nō taȝ viuere ſm̄ regulā. q̄ꝫ ⁊ ipſaȝ
ex integro pure ad lr̄am vti ſe ſa-
ne profeſſos eē putāt. tenere curāt.
de cetero neminē obedient̄ degen
tē regularis moueat. ſolēniſqȝ pro
feſſio. in qua non fit de tota regula
promiſſio in hijs dūtaxat monaſte
rijs. in quib⁹ ordo ⁊ diſciplina ſer-
uat̄ cū bonis cōſuetudinib⁹. Sal-
ua igit̄ cuiqȝ ſua manet in cenobijs
bn̄ ordinatis ꝓfeſſio. tn̄ ⁊ ſana fue
rit ⁊ intentio.

¶ Ceterū: qui ingetus eſt: ⁊ ita cre
dere nō pōt. ſȝ magis credēs ⁊ ce-
dens ſtimulāti cōſcientie exit. et q̄-
rit: vbi ſoluat vota ſua que ſuo in
loco ſuo vtiqȝ iuditio vouerat qui
dem: ſed non ſoluerat: ſicut nō lau
do ꝙ egredit̄: ita vt regrediat̄ non
cōſulo: ſi tn̄ ad remotum ignotūqȝ
monaſteriū migrauerit. Cur ita. tū
ꝓpter pauli ſnīaȝ: q̄ beatū manife-
ſte ꝓnūtiat. q ſeipm̄ nō iudicat in
eo qđ ꝓbat tū ex nr̄i auctoritate:
magiſtri. q talē ⁊ ſuſcipi iubet: ⁊ re
tineri: inuētū quoqȝ bonū. ⁊ vtileȝ
ſuaſicē allici: ꝓfeſſione ligari. Deni
qȝ ſuadeat̄ inqt ei: vt ſtet: ⁊ ne for-
te prioris ſui monaſterij memor re
mordēte: vt aſſolet: ꝯſcia incipiat
denuo dirrupta ſtabilitate vagari.
generalē ſup hmōi ſcrupulo ꝯſola
toriā ꝓfert ſnīam dicēs. Ubiqȝ eni
vni deo ſuitur: vni regi militatur.
Porro de vicino prohibet. qđ iu-
bet de peregrino: ne vicinitas iter
monaſteria fomes ſcādali. rixe ma
teria ſit: ſi alterutrū recipere mona
chos acquieuerit abſqȝ mutuo dū
taxat aſſenſu. Qđ totiens equideȝ
exprimitur. quotiens talis uſpiam
monachorum ſuſceptio plane nn
niſi contra decretum regulare pro

ſumitur. Qd ſi etiam poſt hec fratris ita regulariter ſuſcepti inquietiorem forte animum pulſauerit recordatio ſcandali. qd diſcedēs fratribus: quos deſeruit: fecit. ꝛ quia oportcat emendari. ſuo reditu: qd ex diſceſſu deliq̄rit. prudenter auertat. qui hoc cogitat. ſcandalum ſcādalo non bene emendari. Qualis deniq; emēdatio erit. ſi vt alijs ſcādalum tollas. alios ſcandalizas? Quāꝙ profecto ꝛ tollerabilius ſcādalum illud ſit. ꝛ venialius: qd factum eſt intentione proficiendi in melius. ꝙ qd facere cogitas ad deterius apoſtatando. Sꝫ ꝛ añ quoq; licet non ſine ſcandalo tuti⁹ tuā ſine dubio ad id. qd putaſti meli⁹: ſecutus es cōſcientiam: ꝙ ſi in pori bono: et loco cōtra cōſcientiam pmaneas. ꝙꝙ ſecure id poſſes ſi ſane hinc eandem tui ipſius cōſciētiam reddere ſecuram poſſeſ. Quapropter qd de māducāte: ꝛ nō māducante decernit apoſtolus: vſurpemus ꝛ nos in noſtre hui⁹ diſputatiuncule concluſione: vt ꝛ q propria impellente cōſcientia ſuū deſerit locū. ne ſuum qd putat deſerat votum: nō deſerentē nō ſpernat. et qui ſecura cōſcientia fraternū ſcandalū timens fratres nō deſerit deſerentē nō iudicet. ꝛ de his me accipite ſane qd ſentio reſpondiſſe ſine preiudicio ſanius ſentientis.

¶ Item poſtulatis abſolui vobis: cur vel beat⁹ gregori⁹ neſcio quē venātiū habitū monachilē. quem pie ſuſceperat. impieq; reiecerat nō ſolum reſumere nō coegit. ſꝫ etiam omnes legiī indixiſſe cōmunionem apoſtatate perdurāti. vel ſanctus auguſtinus cōiugÿ legi votū quodammō ſubiciat cōtinētie. ita vt in libro d virginitate aſſerere videatur: nec celibis quidem vite ꝓpoſitū copule poſſe pſcribere cōiugali. quomin⁹ īdiſſolubile maneat etiam qd a cōtinētib⁹ fallente diabolo fracto ſanctitatis voto irritū fuerit matrimoniū. Et ad hoc nihil ad pñs certius. breuiuſq; occurrit reſpondendū. niſi ꝙ ita ſane antiſtites ſapuerunt. recte ne ipſi viderint: naꝫ ego in ſenſibus. actibuſq; illuſtrium patrum cautus profecto ſum oīo non aliud eſtimare. ꝙ qd beato apoſtolo teſte queritur. iam inter diſpenſatores. vt videlicet fidelis quis inueniatur. Certus ſum enim ſiue in ſuo habundauerit ſenſu: ſiue in dei ſpiritu. ſicut ꝛ in ceteris. ita ꝛ in his ambos extitiſſe fideles: illum in diſpenſando. qd p̄ manibus erat. iſtum in ſcribendo: qd ſenſerat. Qd deniq; queritis de q̄buſdam epis: quos ſanctus itē. papa. gregori⁹ ad tp̄s in monaſterÿs pro eorū exceſſibus legitur recluſiſſe. Utrumnam in ſuo. an in monaſtico interim habitu habitarint cū monachis. ego neſcio. niſi ꝙ credibilius videtur nequaꝙ illos inſignem religionis habitum ſuſcepiſſe: quē non erant perpetuo habituri. ſed tantum queſiſſe quietē in ſecretis monaſteriorum. ꝛ oportunitatem penitentie. ¶ Audire ꝛ hoc multiſ ame. vñ int cetera penitētie inſtituta monaſterialis diſciplina

meruerit hanc prerogatiuam: vt ſm baptiſma nuncupet arbitror ob perfectam mundi abrenuntiationem. ac ſingularem excellentiam vite ſpiritualis: qua preminens vniuerſis vite humane generibus huiuſcemodi conuerſatio profeſſores: et amatores ſuos angelis ſimiles: diſſimiles hominibus facit. imo diuinam in homine reformat ymaginem configurans nos xpo inſtar baptiſmi. et quaſi deniq ſecundo baptizamur: dum per id: quod mortificamus membra noſtra. que ſunt ſup terram: rurſum xpm induimus. complantati denuo ſimilitudini mortis eius. Sed et quomodo in baptiſmo exuimur de poteſtate tenebrarum. et in regnum transferimur claritatis eterne: ita et in ſancti huius ſcda quadam regnatione prepoſiti de tenebris eque non vnius originalis ſed multorum actualium delictorum in lumen virtutum euadimus reaptantes nobis illud apoſtoli: nox preceſſit. d. a. a. Id quoque vobis inſinuari precamini: an abbatis mutatio monaſterium ſuum mutare volentibus monachis in aliquo patrocinetur. hoc eſt ſi in morte: vel depoſitione prelati plus aliqd libertatis ſubditis relaxetur. quo vtique licentius poſſint eo articulo temporis migrare: quo voluerint altero nec dum videlicet ſubſtituto. Ad quod reſpondeo. Nequaquam: etenim ſponſio profeſſionis: quando ex more fit in oratorio. de abbatis vita non ſumit terminum: ſed de preſentia teſtimonium: Profitenti itaque monachus ſit ſua vita: non aliena. Attendat deniq quod legis lator ipſe non ſolum ſenſerit ſed et tradiderit: vt ſi quando inquit aliter fecerit: videlicet quam promittit. a deo ſe ſciat damnandum quem irridet. Item dicit quod nec ſui iam corporis nouitius habiturus ſit poteſtatem: et item. Perſeuerantes ait in monaſterio vſque ad mortem. Saluis igitur exceptionibus: quas ſuperior diſputatio perſtrinxit. de cetero nulla liceat occaſione monacho locum cui profeſſus eſt citra ſuam mortem deſerere ſuo duntaxat arbitrio. alioquin preuaricator eſt damnationem habens: quia primam fidem irritam facit. ſed vos pergitis amplius ſciſcitari et dicitis. Quid ſi non poteſt niſi cum rancore perpetuo animi ibidem manere ob minus videlicet regularem: minuſue amabilem abbatis electionem. Subit animo nunc illud de euangelio quod de coniugii lege docenti diſcipuli domino reſponderunt. Si ita eſt inquiunt non expedit nubere. Magna re vera anguſtia. Si te nouerit exoſam: nihil oneroſius. Si dimiſerit inuitam: nihil in xpianius. An non ſimili neceſſitate conſtringitur: qui nec deſerere valet locum: ne fraga votum. nec manere in loco. ne cum rancore viuat. et vitam perdat: Quid conſulam huic: vt diſcedat: Non licet propter profeſſionem: vt ſtet: Propter rancorem non expedit. Duo mihi eque inconuenientia: eque periculoſa propoſitis: vt quicquid reſpondero: vobis minime proſit. Queritis nempe quid e duobus monacho tutius ſit. reſidere in proprio monaſtero ſub irregulariter electo cum rancore: an ad quietius viuendum alias migrare. Quod quidem haud ſe-

ſuſ accipio.q̄ʒ ſi regrar quanā moꝛ
te perire conſulam cum:q ſe ipſum
foꝛte perimere vult.incendio:an p̄
cipitio.reuera namqʒ ꝛ vrīſ.qui in
odium manet.ꝛ qui frangit pꝛopo
ſitum in pꝛecepſ ruit.Sed vos me
in hac difficultate conſilij facile ex
peditis:cum deinde ſequimini.ꝛ q̄
tenus accipi hoc ipſum velitis:qd
appellatis irregulare: apeiendo
ſubiungitis:pꝛeſertim ſi electionis
irregularitas adeo innoluta ſit et
intoꝛta: vt licet de ea coꝛam deo.
non dubitetur: coꝛam hominibus
tamen aut vix.aut nullatenus con
uincatur. Uenit nunc quoqʒ in mē
tem ſapientis eulogium. occaſionē
querit.q vult recedere ab amico.
quonā mō vos irregularē dicitis
electionem.qui caſſari regulariter
non valet.aut reprobari.ꝛ quidem
legitur:quod pꝛobari non poteſt: ī
fectum eſt.ſed dicitis:ꝛ quis obedi
et ſcienter indigno.etſi non manife
ſto: Fratres nonne legiſtis ꝛ in ve
ſtra. ꝛ ī ueritatis regula.ſuper cha
thedram moyſi ſederunt ſcribe. et
phariſei.que dicunt facite ſꝫm autē
opera eoꝛum nolite facere.Jam de
mutādis ueſtibus vel lauandiſ ob
nocturnam illuſionē accipite bꝛe
ue conſilium.iuxta ritū ſui loci quē
qʒ facere conſulo de huiuſmodi. q̄
diuerſis modis diuerſis in mōaſte
rijs certum eſt obſeruari. De hijs
qui in pluribus monaſterijs pꝛofi
tentur.qd pene oblitus fueram pu
to ſatis eſſe reſponſum ſuperi⁹. cuʒ
de loci ſtabilitate diſputatuʒ eſt: et
nō eſt neceſſe vt repetam. Pꝛeter
mitto ꝛ aliqua de canonib⁹.q̄ vos
regritis.tū qm taliū noſtra non re
fert.q monachi ſum⁹:tū. qꝛ ī libꝛis
ipſi facile reperire poteſtis:ſi quere
re nō grauemini. ¶ Uenio ad tria
illa.q̄ in altera veſtra rurſum epi
ſtola cōtinenť:vbi pꝛimum interro
gatis qdnam cōſulaꝫ hoī.q aduer
ſus quepiam cōmot⁹ fuerit. ſʒ non
adeo.vt cuʒ ledere ipſe velit. adeo
tamē vt libenter accipiat ſi quomō
aliunde ledi cōtigerit. Sitne vide
licet tutuʒ ita cōmoto accedere ad
altare.an ſe ſubtrahere interim de
beat.donec compeſcatur comotio.
Nunq̄ʒ mihi cōtingat turbatuʒ ad
pacis accedere ſacrificium.cuʒ ira.
ꝛ diſceptatione cōtingere ſacramē
tum.in quo deus indubitanter eſt
mūdū recōſilians ſibi.Certe nō reci
piť munuſ qdcūqʒ meū. qd defero
ad altare.niſi ante placato fratre
quā me foꝛte leſiſſe meminero.quā
to min⁹ ſi me ipʒ ñ pacauero pꝰ.
¶ Quod deinde queritis de ꝯtra
rietate q̄ incē vī duabus illis pau
li ſentētijs.ꝯuerſatio nr̄a in celis ē:
ꝛ q̄ʒdiu ſum⁹ in coꝛpoꝛe pegrināur
a dn̄o quomō videlʒ aīa eodē tpe
poſſit ꝛ in coꝛpoꝛe pegrinari a dn̄o
ꝛ in celis ſimul eē cū domino ipſe
ſoluit apoſtolus:cuʒ alibi dicit.Ex
parte co.ꝛ ex per.pꝛo. Jn quantuʒ
quidem cognoſcimus tanq̄ʒ pꝛeſen
tia contemplantes:iam cum domi
no ſumus. Jn quanto adhuc tan
q̄ʒ defuturis pꝛophetamus creden
tes:que non intelligimus.ſperātes
q̄ nō vidim⁹:adeo pegrinamur.ꝛ ī
coꝛpoꝛe.Cū aūt venerit. qd pfectū

eſt.hec eſt glorie plenitudo. que in reſurrectione futura eſt.tūc euacuabitur.quod ex parte eſt corp⁹ videlicet oīs corruptio. ex qua ſine dubio contingit hec.que adhuc ex parte manet noſtra in corpore peregrinatio.hoc eſt qđ in ſe miſerabiliter ingemiſcens plangit. ⁊ ait. Infelix ego homo qs me.l.d.c.m. huius:nō ꝯquerit̄ de corpore tm̄. ſed de.c.m.huius.hec eſt eius.que adhuc durat corruptiōis.mōſtrās nō corpus.ſed carnis moleſtias eē cauſam pegrinationis. Corp⁹ qppe.quod corrūpit̄.aggrauat aīaȝ. nō corpus ſimpliciter. ſed corpus. quod corrūpitur aggrauat aīam. vt corruptio corpis oneri ſit.nō natura. Unde ⁊ q intra ſemetipſos ī gemiſcunt.redēptionem expectant corporis ſui.non amiſſionē. Merito proinde grauati corporis neceſſitate.nō ſocietate cupimus diſſolui.⁊ eſſe cū chriſto.vt id qđ manet ex parte adhuc exiliū finiat̄. ⁊ que ex parte iam cepit celeſtis habitatio perficiat̄.Aut certe cōuerſatio noſtra in celis eſt. qūo idem dicit apoſtolus.Spe eniȝ ſalui facti ſumus.Spe itaqȝ iā in celeſtib⁹ habitamus.cū adhuc re ipa in terris pegrinemur.⁊ in corpore.Uel alit̄. Habem⁹ ⁊ vn̄ corpori.⁊ vn̄ dn̄o ī hereamus.Illud viuificādo ⁊ ſenſificando.illuȝ credendo. ⁊ diligendo.neqȝ.n.pſentior ſpūs noſter eſt vbi aīat.ꝙ̄ vbi amat. niſi forte putetur eſſe magis.vbi inuitus. ⁊ neceſſitate tenet̄.ꝙ̄ quo ſponte.⁊ alacri fert̄ volūtate.Deniqȝ vbi ē theſaurus tuus.ibi ē.⁊.c.t.Itē ſi deuȝ amans aīa ex ipſo viuit.vti corp⁹ ex ipſa.quo pacto queſo pn̄tior eē ꝯtenditur.vbi dat ꝙ̄ vnde accipit vitā: Fons ſiquideȝ vite charitas eſt.nec viuere aīam dixerim. que de illo nō hauſerit. Haurire porro qūo pōt.niſi fuerit preſens ipſi fonti.qui charitas ē.q̄ deus eſt: Preſens igit̄ deo eſt.q deum amat. in quantū amat.In quo enim min⁹ amat.abſens ꝑfecto eſt.In eo autem minus deū amare ꝯuincitur. ꝙ carnis adhuc neceſſitatibus occupat̄. Illa vero circa corpus occupatio.quid eſt niſi adeo quedā abſentatio: ⁊ abſētatio qđ niſi peregrinatio: peregrinamur ergo a dn̄o.⁊ in corpore pegrinamur. cuius noſtra nimirū. ⁊ intētio prepēditur erūnis.⁊ curis charitas fatigat̄.¶ In fine ſexe epiſtole īterrogatis.qđ ſentiendū arbitror đ eo. qđ in euāgelio nobis promittitur. ecce enim merces veſtra. m.ē.i.c. mirātes maxime ſanctum auguſtinū dixiſſe ſup h̄.nō celos iſtos viſibiles ⁊ corporeos oportere intelligi.ne merces noſtra in rebus mobilibus.volubilibuſqȝ videat̄ collocari.ideoqȝ ſpiritualia quedā firmamēta eſſe intelligenda.de qbuſ neſcitis.vt dicit̄.qđ ſuſpicari debeatis. Sȝ ſi attēditis qđ legiſtis.regnū dei īter vos ē.⁊ habitare xp̄m p idē in cordib⁹ vr̄is.tanꝙ̄ vtiqȝ regē ī regno ſuo.⁊ nō ſunt ꝯdigne paſſiōes hui⁹tpis.a.f.g.q.r.ī.n.niſi qdēqȝ q̄ r̄uelabit̄ nob velut aliqd exteri⁹.ſȝ ī nob.qſi itus iā manēs.

ſꝫ nōdū appens. ⁊ item oīs gloria eiꝰ. fi. re. a. i. ⁊ aſcēdet hō ad cor altū. ſꝫ ⁊ aſcēſiões i corde ſuo diſpoſuit. rurſumqꝫ aīa iuſti ſedes eſt ſapiētie cuiꝰ ſine dubio illa vox ē. celū mihi ſedes ē. ſi hec inq̄. hiſqꝫ ſimilia nō pauca in ſcripturis aduertitis. pfecto ſtudebit ad regrēduꝫ regnū dei. ⁊ iuſtitiā eiꝰ. ⁊ ītrare potius ad vos. q̄ꝫ vel extra exire. vel aſcēdere ſupra. Sꝫ ſupra ſane vel ex extra dixeriꝫ loci poſitiōe. ſic celū a terra locū tenet exteriorē. ſol. luna. ⁊ ſidera ſuperiorem. nā eadeꝫ ipa. q̄ itra nos ſūt ſubtiliori ſue nature viſibilitate. ſublimiori excellētie dignitate. ⁊ extra quoqꝫ inmēſitate maieſtatis. ſꝫ altiſſima ſūt hec egētia vtiqꝫ ⁊ diligentiori diſputatōe. ⁊ doctiori diſputatore. ⁊ ope plixiori. Ego. n. putauerā moduꝫ in his tractādis epiſtolarē neq̄q̄ exceſſuꝫ iri. Sꝫ ſmo. vt video. pceſſit i lōgiꝰ q̄ꝫ ſpaui. Proīde vos ſi placet librū. ſi placet epiſtolā noīate. nā ego ſiue ī paucis. ſiue ī multꝭ vr̄e obui. qd ⁊ ſtudui ſatiſfacē volūtati

¶ Diui Bernardi abbatis de cōuerſione ad ſcolares libellus.

Ad audiendūꝫ: vt credimus: verbuꝫ domini ꝯueniſtis: neqꝫ enī cauſa nobis alia: veſtre huius tam auide cōcurſionis occurrit. Approbamꝰ vtiqꝫ deſiderium hoc: ⁊ laudabili ſtudio cōgaudemus: beati enim q audiāt verbū dei. ſed ſi cuſtodiāt illud: beati qui memores ſunt mādatorū dei: ſed ſi vt faciant ea. Nimirum verba hec vite eterne: ⁊ venit hora: ⁊ vtinam nunc ſit: quādo mortui audient vocem eius: ⁊ qui audierit: viuent. Siquideꝫ vita in voluntate eius. Et ſi vultis ſcire: voluntas eius conuerſio noſtra.

Deniqꝫ ipſum audite. Nunquid voluntatis mee eſt mors impij: ait dominus: ⁊ nō magis vt conuertatur: ⁊ viuat: Ex qbus verbis euidēter agnoſcimus: qm̄ vera nobis vita nō niſi in conuerſione eſt: nec aliter patet ad eam ingreſſus: dicēte domino: niſi conuerſi fueritis: ⁊ efficiamini ſicut paruuli: nō intrabitis in regnum celorum. Merito ſane ſoli paruuli intrant. naꝫ puer paruulus ꝯminabit eos: q in hoc ipſum natus. ⁊ datus eſt.

¶ Quero igitur vocem. quam audiant mortui. ⁊ cum audierint viuant. Forte enim ⁊ mortuis euangeliʒare neceſſe eſt. ⁊ occurrit īteriꝫ verbū breue. ſed plenum. quod os domini locutū eſt. vt propheta teſtat̄. dixiſti ait. loquens ſine dubio. ad dominum deū ſuum cōuertimini filij hominum. nec īmerito ſane. a filijs hominū quidē videtur exigenda ꝯuerſio. peccatoribus vtiqꝫ neceſſaria. nam ſupernis ſpiritibꝰ ea magis. que rectos decet. idicta laudatio eſt. eodē propheta pſallēte. Lauda deum tuum ſion. Ceterum qꝫ ait. dixiſti meo quidem iuditio. nō negligenter pretereundū eſt. nec ſimpliciter audiēdū. Quis eniꝫ humanis cōparare audeat dictis. qd dixiſſe dicit̄ deus: Viuus profecto eſt ſermo dei. ⁊ efficax. et

vox eius in magnificentia. ⁊ virtu-
te. Deniqꝫ ipſe dixit. ⁊ facta ſunt.
dixit fiat lux. ⁊ facta eſt lux. Dixit
Conuertimini filij hominum. ⁊ Cō
uerſi ſunt. Ita plane cōuerſio ani-
maꝝ opus diuine vocis eſt, nō hu
mane. Simon iohannis piſcator
hominū in hoc ipſuꝫ vocat⁹: ⁊ cō
ſtitutus eſt a dn̄o: incaſſuꝫ tn̄ ⁊ ipſe
laborās tota nocte nil capiēs: do
nec in verbo dn̄i rete iactans cō-
prehēdere poſſit multitudinem co
pioſaꝫ: Utinā iactem⁹ ⁊ nos i hoc
ꝟbo hodie rete ꝟbi: ⁊ experiamur
qd ſcriptū eſt: ecce dabit voci ſue
vocē ꝟtutis. Sꝫ plane ſi mēdatiū
loqmur: id de ꝓprio ē. Sed tūc ⁊
forſitan nr̄a iudicabit̄ vox eſſe: nō
dn̄i: ſi q̄ramus: q̄ nr̄a ſūt: nō q̄ ieſu
xp̄i. Ceteꝝ ⁊ ſi loqmur iuſtitiā dei:
⁊ gloriā dei q̄rim⁹: effectū tn̄ ē ab
eo ſolo ſpare: ⁊ ab eo poſtulare ne
ceſſe ē: vt voci nr̄e: ſue vocē ꝟtutis
accomodet. Ad hāc aūt vocē inte
riorē: aures cordis errigi āmone-
mus: vt loquētē deū intus magis
audire: q̄ foris hoīem ſtudeatis.
Illa. n. vox ē magnificētie: ⁊ ꝟtutꝭ
deſerta ꝯcutiens: ſecreta diſcutiens:
torporem excutiens animarum.

¶ Nec ſane laborandū eſt: vt ad
vocis huius ꝑueniat̄ auditum: la-
bor ē poti⁹ aures obturare: ne au
dias. Nimiꝝ vox ipſa ſe offert: ipſa
ſe ingerit: nec pulſare interiꝫ ceſſat
ad hoſtia ſinguloꝝ. Deniqꝫ: q̄dra
ginta ānis inqt ꝓximus fui gene-
rationi huic: ⁊ dixi ſemꝑ hij errāt
corde. Adhuc ſapiētia clamitat in
plateis: redite preuaricatores ad
cor. Hoc nēpe initiū loquēdi dn̄o:
⁊ hoc verbū ad oēs qui ꝯuertunt̄
ad cor preciſe dicere videt̄: nō mo
do reuocans eos: ſꝫ ⁊ reducens: ⁊
ſtatuēs cōtra faciē ſuaꝫ. Eſt enim
nō tantū vox virtutis. ſꝫ ⁊ radius
lucis annūcians peccata eoꝝ pari
ter hoībus: ⁊ illuminās abſcōdita
tenebraꝝ. Nec vero vlla interne
hui⁹ lucis: ac vocis differētia: cum
vnus idēqꝫ ſit dei fili⁹: ⁊ ꝟbū pa-
tris: ⁊ ſplēdor glorie. Sꝫ aīe quoqꝫ
ſubſtātia a ſuo qdē genere: ⁊ ipſa
ſpiritualis: ⁊ ſimplex: ſine vlla di-
ſtractiōe ſenſuū: ſꝫ tota. ſi tn̄ tota
dicēda eſt. vidēs pariter: ⁊ audiēs
videat̄. Quid enim illo agit̄ ſiue ra
dio: ſiue ꝟbo: niſi nouerit ſemetip-
ſaꝫ: Aperit̄ ꝯſcie liber: reuoluitur
miſera vite ſeries: triſtis q̄dā hiſto
ria replicat̄: illuminat̄ ratio: ⁊ euo
luta memoria: velut qbuſdā oculiſ
eius exhibet̄: vtraqꝫ vero nō tam
ipſi⁹ aīe eſt: q̄ aīa ipſa: vt eadē ſit:
⁊ inſpiciēs: ⁊ iſpecta ꝯtra ſua ſta-
tuta faciēs: ⁊ vidētib⁹ qbuſdā ap
paritorib⁹ īmiſſaꝝ vtiqꝫ cogitatio
nū coacta ꝓprio interiꝫ aſiſtere tri
bunali. Quis ſane iuditiū hoc: ſine
tribulatiōe ſuſtineat: Ad me ipſuꝫ
aīa mea turbata eſt ait propheta
dn̄i: ⁊ tu ꝯtra faciē tuā: ſicut argui
tricē: ſicut turbatricē: ſicut ꝯfutri-
cem ſtatui non poſſe miraris:

¶ Nec a me ſperes audire: quid ī
memoria tua ratio depͤhēdat: qd
diiudicet: qd decernat: applica in-
tus auditū: deflecte oculos cordis
⁊ ꝓprio diſces experimento: quid
agat̄. Nemo. n. ſcit: q̄ ſint in hoīe:

niſi ſpūs hoīs. qui in ipo ē. Si ſupbia. ſi inuidia. ſi auaritia. ſi ambitio. aut ſimilis aliqua peſtis abſcōdita ē. vix effugere. poterit hoc examē. Si fornicatio. ſi rapina. ſi crudelitas. ſi fraus vlla. aut quelibet culpa admiſſa ē. internū hūc iudicē nō latebit reus ipſe. nec inficiabit corā eo. Trāſit enī totus ille pruritus delectatiōis inique. ⁊ voluptatiſ illecebra tota breui finita eſt. ſed amara quedā īpreſſit ſigna memorie. ⁊ veſtigia feda reliquit. In illud ſiquidē repoſitoriū. velut ī ſentinā aliquā tota decurrit abhominatio. ⁊ imunditia tota ꝺfluxit. Volumē grāde. cui vniuerſa īſcripta ſunt. ſtilo vtiq; veritatis. amaꝝ iam venter tollerat. et ſi fauces miſeras breui trāſitu. dulcedineq; tam friuola viſus ē oblectaſſe. Ventrē meū doleo miſer. doleo ventrē miſer meū. Quidni doleā vētrē memorie vbi tanta ē egeſta putredo? Quis veſtrū frēs exteriorē hāc veſtē: qua tegit. ſi repente obſcenis vndiq; ſputis illitam. ⁊ fetidiſſimis quibuſq; ſordib⁹ inquinatā cōſideret. nō vehemēter exhorreat? nō velociter exuat? non indignāter abiciat? Itaq; q nō veſtē: ſ; ſemetipſū intus ſub veſte talem repit. eo doleat āpli⁹. ⁊ aīo cōſternet̄ ꝯ. quo ꝓpius tollerat qd exhorret. neq;.n. vt tunicā abicit ſuā ſic abicere cōtaminata aīa poterit ⁊ ſeipām. Deniq; qs in nob ē tāte patiētie. ⁊ ꝟtutiſ. vt ſi forte. queadmodū ꝺ maria legit ſorore moyſi: carnē ſuā ſubitanea quadā lepra male candētē viderit. equo animo ſtare poſſit. ⁊ gratias agere creatori? Quid vero ē caro iſta. niſi quedam corruptibilis tunica. q̄ veſtimur? aut qd lepra corporalis hec electis omnib⁹ extimanda niſi paterne virga correctionis. ⁊ purgatio cordis? Ibi ibi tribulatio vehemens. ⁊ iuſtiſſima cauſa doloris ē. cum excitatus a ſomno miſere voluptatis. interiorem quis ceperit deprehendere lepram. quam ſibi ipſe multo ſtudio. ⁊ labore ꝯſtruit. licet enim nemo oderit carnē ſuā. ſed multo min⁹ odiſſe poterit anima ſemetipſam.

¶ At forte aliquem mouet illud ꝺ pſalmo. Qui diligit iniquitatem. odit animam ſuam. Ego autem dico odit. ⁊ carnem. An non odit. qui gehēne cumulos mercatur in dies? qui ſecundum duritiam ſuā. ⁊ cor impenitens theſaurizat iram in die ire? Ceterum hoc odium tam carnis. q̄ꝫ anime. non in affectu. ſed in effectu poti⁹ inuenitur. Sic nimirum odit freneticus carnem ſuam. cum ſibi ipſi manus inferre laborat rationis deliberatione ſopita. An nō grauior illa freneſis indicat̄. quā inpatientia cordis peccādiq; obſtinata volūtas īducit? ſiqdē manus nepharias inicit ſibi ipſi. non carnem. ſed mentem lacerat. ⁊ corrodit. Si vidiſti hominē ſcalpere manus. ⁊ vſq; ad ſanguinem confricare. euidentem habes in eo ſimilitudinem peccantis expreſſam. Cedit ſiquidem voluptas illa dolori. ⁊ ſuccedit prurituſ

cruciatus.neq̧ id ignorabat:ſʒ diſſimulabat ille.duʒ ſcalperet. Sic lacerauimus.ſic exulcerauimus proprijs manibus animas noſtras infelices niſi ꝙ tanto grauius. quanto excellentior eſt ſpiritualis creatura. ⁊ cui difficilius medeatur. Neqʒ id quidē inimicorum ſtudio gerimus.ſed ſtupore quodaʒ inſenſibilitatis interne. Effuſus ſiquidē animus damna interiora nō ſentit:q2 nec intus ē.ſed ī vētre forſitan.aut ſub ventre. Deniqʒ animus quorūdaʒ in catinis: quorūdā in loculis inueniſ. Ubi ē theſaurus tuus inqt ibi eſt ⁊ cor tuum. Quod vero mirū ſi ꝓpriā minime ſentiat.ala leſionē q̄ ſui ipſius oblita ⁊ penit⁹ abſens ſibi in longinquā ꝓfecta eſt regionem? Erit autem cū in ſe ipſam reuerſa cognoſcet.q̄ȝ crudeliter miſere venationis obtentu euiſcerauerit ſemetipſam. Neqʒ enim id ſentire poterat:dum vilē muſcaruʒ predam deſiderio captans inſatiabili: aranearum inſtar ex viſceribus ꝓprijs intexere retia videretur.

¶ Erit autem hic reditus ſine dubio.vel poſt mortem. cū vniuerſa: quibus ad vagandum foras. ⁊ inutiliter ſe occupandum in eā q̄ preterit mūdi figurā huius egredi cōſueuerat.hoſtia corpis clauſa erūt vt neceſſario maneat in ſeipſa. cui nullus iam pateat exitus a ſeipſa. Utrum is quidem pernicioſſimus erit reditus.et miſeria ſempiterna quando iam penitentia haberi poterit.agi non poterit? Ubi enim deerit corpus.actus non erit. Sane vbi nulla fuerit actio.nec ſatiſfactō vlla quidem poterit inueniri. Que circa penitentiam quidem habere dolere eſt.nam penitentiam agere doloris ē remedium.neqʒ enī carēti manibus erit vltra leuare cor in celum cum manibus. Sed quiſqs ante obituʒ carnis non redierit ad ſeipſum.in ſeipſo maneat neceſſe ē in eternum. Sed in quali ſeipſo? q̄lem ſe fecerit in hac vita.niſi ꝙ forte erit non nunq̄ȝ deterior? naʒ melior.qui malus eſt:nunq̄ȝ erit. Habet enim hoc ipſuʒ.q̄ȝ nunc ponit: aliuqando recipere corpus. nō tñ ad penitentiaʒ.ſed ad penā vbi nimirū peccati ipſius.⁊ carnis quodāmodo ſimilis videbitur eſſe conditio.vt queadmoduʒ poterit ſemper culpa puniri.nec vnq̄ȝ poterit expiari.ſic nec in corpore aliquando tormenta finiri.nec corpus exterminari in tormentis. Multuʒ quidē vltio ſempiterna deſeuiet. ꝙ nūq̄ȝ poſſit culpa deleri. nec ſubſtantia carnis deficiet.ne ſimul cogatur ⁊ afflictio terminari. Hec fratres mei qui pauet.cauet. nā qui negligit incidit.

¶ Ut ergo redeamus ad vocē vnde proceſſimus:expedit nobis profecto redire ad cor.dum illic ē iter. quo oſtendat nobis ſalutare ſuuʒ: qui tāto ſtudio pietatis illuc reuocat preuaricatores. Nec ſentire interim pigeat morſus. aut periculoſa quedaʒ animi teneritudo.⁊ pernicioſa mollities pſuadere queat. vt preſentē velim⁹ diſſimullare moleſtiā. Optimū eſt tūc ſentire ver-

mem. cum poſſit ⁊ ſuffocari. Itaq; mordeat nūc. vt moriat̃. ⁊ paulatim deſinat mordere mordēdo. Rodat interim putredinē. vt mordēdo ꝯſumat. ⁊ ipſe quoq; pariter ꝯſumat̃. nec fauceri incipiat in īmortalitate. Vermis. inqt. eoꝝ nō morietur. ⁊ ignis eoꝝ nō extinguet̃. A facie illorum morſuū qs ſuſtinebit: Multiplex enim nō ꝯſolatio. argumētis ꝯſcīe releuat cruciatum. Benignus ē de⁹. q nō patit̃ tēptari vltra q; poſſum⁹. nec vermē hunc vltra modū patit̃ malignari mari eq; inter inicia ꝯuerſiōis oleo miſericordie linit vlcera. vt nec morbi quātitas. nec difficultas curatiōis vltra q̄ꝫ expedit. innoteſcat. Magis aūt arridere videt̃ facilitas q̄dā. q̄ poſtmodū euaneſcit quādo iā exercitatos habēti ſenſus certamen forte dat̃. vt vincat. ⁊ diſcat. qm̄ omnium potētior ē ſapīa. Interim ſane audiēs qs vocē dn̄i. Reddite ꝑuaricatores ad cor. ⁊ tantis interiore cubiculo obſcenitatibus depꝑhēſis. ſingula queq; rimari ſatagit ⁊ quonā hec influxerint aditu curioſus inueſtigator explorat. nec difficile patet foramen imo foramina ꝯtuēti. ſed nec parū illi ex hac ꝯſideratione doloris accedit. cum per feneſtras ꝓprias mors iſta deꝑhendit̃ introiſſe. Multa ſiquidem videt̃ admiſiſſe petulātia oculorū multa prurit⁹ auriū. multa quoq; olfaciēdi. guſtādi tangēdiq; voluptas. nā ſpūalia quidē vitia. q̄ ſupra meminimus. difficile adhuc ꝑ ut ſunt carnalis examinat. Vn̄ fit vt q̄ grauiora ſunt. aut minus. aut minime ſentiat: nec tam ſuperbie: aut inuidie: q̄ꝫ flagitioſorum: aut facinoroſorum recordationē actuū mordeatur.

¶ Et ecce iterū vox de nubib⁹ dicens. Peccaſti: quieſce: ⁊ qđ dicit̃ tale eſt. Iam ſentina redundās: domū omnē intollerabili fetore cōtaminat. Vanum eſt tibi: cum adhuc fluant exhaurire: dum peccare nō deſtiteris: penitere. Quis enim eoꝝ ieiunia probet qui ad lites: ⁊ contentiones ieiunant ⁊ percutiūt pugno impie. ſed ⁊ voluntates: ⁊ voluptates proprie in eis inueniunt̃: non tale eſt ieiunium: qđ elegi dicit dominus. Claude feneſtras mortiſ obſerua aditus. foramina obſtrue diligent̃. ⁊ ſic demū nō ſubeūtibus nouis ſordeſ poteris expurgare vetuſtas. Extimat homo facile: qđ iubetur. implendum tan q̄ꝫ ignarus exercitij ſpiritualis. Quis enim ꝓhibeat: inquit: quo minus imperem mēbris meis: Indicit igitur gulle ieiunia. crapulam interdicit. obturari precipit aures. ne audiant ſanguinem. auerti oculos. ne videant vanitatem. manus non ad auaritiam. ſed ad elemoſinam magis extendi. quibus forte ⁊ laborem imponere velit prohibens latrocinia ſicut ſcriptum eſt. Quod furabat̃. iam non furetur magis autem laboret manibus ſuis ꝙ bonum eſt. vt habeat vnde tribuat neceſſitatem patienti. Ceterum dū ſuis quibuſq; membris in hunc modum promulgat. ⁊ decreta proponit. interrum-

punt ſubito vocē iubētis: ⁊ vno i-
petu clamant. Unde hec noua re-
ligio: facere iubes: vt libet: ſʒ inue
niet: q nouis legib⁹ contradicat.
Quis enī ille inqt: ⁊ illa. nimirū
ipſa eſt in cuius nos iam pridem
deputaſti obſequiū: ſi ignoras: ad
obediendum concupiſcentijs vti-
qʒ eius. Expauit miſer ad hanc vo
cem: ⁊ cōfuſus obmutuit: anxiaba-
turqʒ in eo ſpiritus eius. At mem-
bra quidem ad ſuam illam infeli-
ciſſimam dominaʒ incunctāter ac
cedunt: vt aduerſus dominum in-
terpellent: ⁊ imperia duriora cau-
ſentur. Plangit gula parſimonie
ſibi modum adhibitum prohibitā
crapule voluptatē. Oculus queri-
tur in dictas lachrimas: petulātiā
interdictam. Quibus hec: ⁊ ſimi-
lia ꝓſequētibus: excitata: ⁊ vehe-
mēter exarcerbata voluntas ſom-
niūne ē inqt: an fabula: qḋ narra
tis: Tūc ꝟo oportunū tēpus ſue
nacta q̄rimonie lingua oīo ſic eſt
ait: vt audiſti: nā ⁊ ego a fabulis: ⁊
a mēdacijs iuſſa ſum reticere: ⁊ ni
hil deinceps: niſi ſerium: imo ⁊ pe-
nitus neceſſarium loqui.

¶ Exilijt igitᷣ vetula furēs: ⁊ toti⁹
oblita langoris ꝓcedit horrētibus
comis: veſte lacera: pectore nudo:
ſcalpēs vlcera: frēdens dentibus.
⁊ areſcēs. atqʒ ipſuʒ inficiēs aereʒ:
flatibus virulētiſ. Quidni ꝯfunda
tur. ſi quid adhuc ſuperem rōnis.
ad talē miſere volūtatis occurſuʒ.
vel incurſum: Hec inquit tota eſt
tui ꝯiugij fides. ſi cōpateris male
patienti. vſqʒ adeo ad dolorē vul-
nerū meorū addere non pepciſti:
Subtrahendū forſitan ex imode-
rata dote aliqd videbatᷣ. Sed qd
relinquitᷣ. hoc ſublato: Soluʒ hoc
huic languēti miſere ꝑſtitiſti. ⁊ oīa
eius obſeqa quēadmodū ſunt di-
ſtributa. aliqn̄ cognouiſti. nunc āt
ſi tibi forſitan morbi hui⁹ peſſimi.
quo laboro triplex malignitas po
tuit excidiſſe. ſʒ nō mihi. Siqui deʒ
voluptuoſa ſum. curioſa ſum. ābi-
tioſa ſum. ⁊ ab hoc triplici vlcere
nō eſt in me ſanitas. a plāta pedis
vſqʒ ad verticē. Itaqʒ fauces. ⁊ q̄
obſcena ſunt corpis aſſignata ſunt
voluptati. quādoquideʒ velut de
nouo neceſſe eſt ſingula recenſeri.
nā curioſitati pes vagus. ⁊ indiſci-
plinatus famulatᷣ oculus: at vani-
tati qdem auris. ⁊ ligua ſeruiunt:
duʒ per illā impinguat caput meū
oleū pctōris. ⁊ per hāc ipa ſupleo
ꝙ in laudibus meis alij minus fe-
ciſſe videntᷣ. Ualde enim delector
⁊ recipere ab alijs. ⁊ cū oportune
poſſum. tradere alijs laudes meas
⁊ meo ⁊ alieno ore ſemp cupiens
predicari. cui potiſſimū morbo tuū
quoqʒ ingeniū plurima ſolet adhi
bere fomenta. Porro manus ipas
quibus eſt vndiqʒ liber motus nō
nimis ſpecialiter alicui operi depu
tamus. ſʒ modo vanitati. modo cu
rioſitati. modo voluptati ſedulum
ſatis exhibent famulatum. Quib⁹
ita diſpoſitis non mihi hec omnia
vel in vno ſatiſfacere aliquādo po
tuerunt. ꝙ nō ſacietur oculus viſu

nec auris impleatur auditu. atqȝ vtinam inter ſpectandum. totum aliquando corpus fieret oculus. aut interprādenduȝ in fauces oīa membra verterentur. Tu ne igit id modicum mihi conſolationis: qđ in me dico. ſurripere temptas: dixit. ⁊ cum indignatione ⁊ furore recedens. teneo inquit: locumqȝ tenebo.

¶ Jam vero rationi. ipſa veratio dat intellectum. iam innoteſcit aliquatenus huius negotij difficultas. iam p̄ſumpta facilitas euaneſcit. Uidet enim memoriam plenā ſpurcitiarum: videt habundanti[9] alias. atqȝ alias influere ſordes videt ipſas feneſtras morti patulas obſerari oīno nō poſſe qbus adhuc p̄ſidens volūtas languida detinetur cuius vlceribus ſanies vniuerſa profluxit. Uidet deniqȝ anima ſe ſe cōtaminatam: nec per alium ſed p proprium corpus nec aliunde q̄ȝ a ſe ipſa. Eſt autem quiddam anime. ſicut memoria que inficitur ſic volūtas ipſa. que inficit. deniqȝ ipſa nihil aliud q̄ȝ ratio. memoria. ⁊ volūtas. nunc autem et ratio minus habēs. ceca quodāmodo. q̄ hacten[9] iſta non viderit. infirma oīno q̄ ne agnita quidem valeat tēperare. et memoria fediſſima ⁊ volūtas languida. ⁊ horrēdis vndiqȝ vlcerib[9] ſcaturiens. inueniť. ac ne qđ ex oībus que ſunt hominis relinquatur: ipſum etiaȝ corpus rebelle eſt. ⁊ ſingula mēbra feneſtre ſingule. quib[9] mors intrat ad animam. ⁊ inceſſanter erubꝛat ſup ipſuȝ confuſio.

¶ Audiat ergo anima. quecunqȝ eiuſmodi eſt. vocem diuinam. audiatqȝ cum ſtupore. ⁊ admiratiōe dicentem. Beati pauperes ſpiritu. quoniam ipſorum eſt regnū celorum. Quis ſpiritu pauperior eo q in toto ſpiritu ſuo non inuenit requiem. non inuenit vbi caput ſuū reclinet: hoc conſilium pietatis. vt qui ſibi diſplicet. placeat domino. ⁊ qui propriam domuȝ odit domū vtiqȝ plenam ſpurcitie. ⁊ infelicitas. inuitetur ad domum glorie domū non manufactam eternam in celis. nec mirum ſi ad huius dignatiōis magnitudinē expaueſcit. ſi difficile credit huic auditui: ſi vehemēti ſtupore admiratur. ⁊ ait. Ergone beatum hominem miſeria facit: Ceterum quiſquis eiuſmodi es. ne diffidas. non miſeria. ſed miſericordia facit beatum. ſed huius propria ſedes miſeria eſt. vt humiliatio in humilitatem tranſeat. neceſſitas i virtutem pluuiam voluntariam ſegregabis de[9] hereditati tue. ⁊ īfirmata eſt. tu vero perfeciſti laude eam. Utilis infirmitas prorſus. que me dici manum requirit ⁊ ſalubriter a ſe deficit. quam deus perficit.

¶ Sed quia non eſt via ad regnū dei ſine primicijs regni. nec ſperare poteſt regnum celorum. cui nec ſuper propria membra regnare donatur. Sequitur vox dicens. beati mites quoniam ipſi poſſidebunt terram. Ac ſi euidentius dicat. Mitiga motus efferos voluntatis.

⁊ crudelem beſtiam manſuefacere cura. Ligatus es: ſoluere ſtudeas: qđ oīno rūpere non poſſis. nā uim facere aut catenas offendere eam nullo mō preualebis. nec mora re ſpirās: hō inī hec v̄ba atq; quoq; facili⁹ reputās ſ; verecūdus acce dit ⁊ delinire ſatagit viperā inflā matā. Arguit vite carnalis illece bras: ⁊ cōſolationes ſecularis ne ceſſitatis accuſat: tanq̄ exiguas: et indignas: ſ; ⁊ breuiſſimas quoq; ⁊ pnitioſiſſimas oīb⁹ amatorib⁹ ſuis. ¶ Super hoc ait neq̄: ⁊ inutili ſer uo tuo nec enim inficiari potes: ne modico quidē tibi vniuerſa eius obſequia ſatiſ acere potuiſſe. Volu ptas gutturis: que tanti hodie exti matur vix duorum obtinet latitu dinem digitorum: ⁊ huius tam mo dice partis tam exigua delectatio quāta paratur ſollicitudine: q̄ta; deniq; moleſtiam parit hinc mon ſtruoſius dillatātur renes: ⁊ hume ri: hinc tumentes vteri non tam im pinguātur q̄ impregnanī a ruina ⁊ dum carnis onus non ſuſtinent oſſa ⁊ morbi varij generanī. Sic li bidinis illecebroſa vorago quātis laboribus. ⁊ diſpendijs interdum etiam ⁊ fame: vel honoris aut etiā vite ipſius periculo comparaī: vt ad modicum flagrans ſulfureus vapor furētes ſtimulis agat ⁊ apū par volātiū vbi male grata mella fuderint nimis tenaci feriat icta corola morſu. cuius appetitus an xietatis: ⁊ vecordie: actus abho minationis: ⁊ ignominie: exitus pe nitudinis: ⁊ verecundie plenus eē

dignoſcitur. Ceterū ſpectacula va na: rogo: quid corpori preſtant: qđ ue anime conferre videnī: At cer te nihil in homine: cui curioſitas p ſit inuenies: friuola proſus. ⁊ in anis: ac nugatoria conſolatio: et neſcio quid illi durius imprecer: q̄ vt ſemper habeat: qđ requirit: qui iocunde quietis fugitans otium curioſa inquietudine delectaī. Li quet ſane vel ex hoc ipſo nihil hꝫs omnibus delectationis ineſſe quo rum ſolus tranſitus iuuat. Ceterū vanitas vanitatum: q̄ nihil ſit: vel ex ipō noīe maniſeſtius indicatur. Vanus vtiq; labor. qui ſtudio va nitatis aſſumitur. Odora ait ſapi ens: nihil aliud in milibus morta lium. q̄ aurīū inflatio vana. Et tñ quantā putas infelicitatē hec ipa non tam felix vanitas q̄ vana feli citas parit: Hinc nāq; cecitas cor dis ſicut ſcriptum eſt. Popule me us: qui te beatificant in errorez te inducūt: hinc ceruicoſus furor ani moſitatis. hinc ſuſpitiōis labor an xius. hinc liuoris crudele tormen tum: ⁊ cremantis inuidie miſerior q̄ miſerabilior cruciatus. Sic diui tiarum amor inſatiabilis lōge am plius deſiderio torquet animaz q̄ refrigeret vſu ſuo: vtpote quarū ac quiſitio quidem laboris: poſſeſſio vero timoris: amiſſio plena doloriſ inuenīī. Poſtremo vbi multe opeſ multi ⁊ qui comedunt eas: ⁊ vſus quidem diuitiarū: apud alios diui tibus ſolum nomen addit. ⁊ ſollici tudo: ⁊ in his omnibus pro tā exi guis quidē ſed nullis eā paruipen

dere gloriam. quam nec oculus vidit nec auris audiuit. nec in cor hominis aſcendit. que preparauit deus diligentibus ſe nō tā inſipiētie. ꝙ͛ infidelitatis eſſe videtur.

¶ Nec imerito ſane mundus hic poſitus in maligno vna ꝑmiſſiōe deludit animas proprie conditionis. ⁊ nobilitatis oblitas. quas nō pudeat porcis in miniſterio ſubiugari. in deſiderio ſociari. nec ſic tū infelici edulio ſatiari. Unde enim hec tāta puſillanimitas. ⁊ abiectio tam miſerabilis vt egregia creatura. capax eterne beatitudinis. et glorie magni dei. vtpote eius ſit inſpiratione condita ſimilitudine inſignita. cruore redempta. fide dotata. ſpiritu adoptata. miſeram non erubeſcat ſub putredine hac corporeorum ſenſuum gerere ſeruitutem? Merito plane ne eos quidē apprehendere poteſt. que talem deſerens ſponſum. tales ſequitᷣ amatores. Merito ſiliquas eſurit. ⁊ nō accerpit qui porcos paſcere maluit ꝙ paternis epulis ſaciari. Inſanꝰ ſiquidem labor paſcere ſtertilem. q non parit: ⁊ vidue benefacere nolle omittere curam cordis ⁊ curam carnis agere in deſiderio. impinguare cadauer putridū. ꝙ paulo poſt vermium eſca futurum nullatenꝰ dubitatur. nam ſeruire mamone. ⁊ auaritiam colere: ꝙ eſt ſeruitus idolorum. aut vanitatē ſectari ꝓrſus degeneris indicium quis neſciat?

¶ Eſto tamen magna ſint. ⁊ honeſta que mundus interim amatoribus ſuis errogare videtur. ſed infida eſſe quis neſciat? Certa nimirū breuitas eorū et ipſius quoqꝫ breuitatis finis incertus. ſepe viuentem deſerunt. nā morientem nec raro ſequuntᷣ. Quid vero ī rebus humanis certius morte? quid hora mortis incertius inuenitᷣ? non miſeretᷣ inopiam: nō diuitias reueretᷣ nō generi cuiuſlibet. nō moribus: nec ipſi quoqꝫ ꝑcit etati: niſi ꝙ ſenibus in ianuis: adoleſcentibus in inſidijs ē. Infelix ꝓinde qui in huius vite tenebris: ⁊ lubrico ſideris. perituram inſumit opam. nec aduertit: qm̄ vapor eſt ad modicum parens ⁊ vanitas vanitatum. Obtinuiſti tandem ambitioſe quā ex longo concupieras dignitatē: ſua qđ hēs. īpleſti pecunioſe loculos tuos ſollicitus eſto: ne ꝑdas. Uberes fructus attulit ager tuus. Dirrue orea tua. vt maiora hediffices. muta q̄drata rotundis: dic anime tue: hēs multa bona repoſita ī annos plurimos. Erit enim q dicat, ſtulte hac nocte repetent animam tuam a te: que autem paraſti cuius erunt?

¶ Atqꝫ vtinā tantum congregata perirent: ⁊ non deterius ipſe quoqꝫ periret congregator eorum. Eēt vtiqꝫ tollerabilꝰ perituro: ꝙ ꝑem ptorio inſudare labori. nunc vero ſtipēdia peccati mors. ⁊ qui de carne ſeminat de carne ⁊ metet corruptionem: nec opera noſtra trāſeūt: vt videntur: ſed temporalia queqꝫ velut eternitatis ſomnia iaciuntᷣ? Stupebit inſipiens. cū ex modico ſemine copioſam viderit exurgere

meſſem ſeu bonam ſeu malam pro diuerſa qualitate ſementis. Hec q cogitat nullũ oĩno paruum putat eſſe peccatũ. ꝙ futuram meſſem potius ex timet: ꝙ̃ ſementẽ. Seminãt ꝙ̃ dñ neſciunt ſeminãt aũt: dum occultant homines iniquitatis miſteria: dum vanitatis conſilia celant dum perambulant in tenebris negotia tenebrarum.

¶ Parietes inquit ſunt vndique: quis me videt? Eſto. nemo te videat. non tamen nullus videt te. Uidet te malus angelus videt te angelus bonus: videt te ⁊ bonis: et malis maior angelis deus: videt accuſator: videt ⁊ teſtium multitudo: videt te ⁊ ipſe iudex: cuius te oportet aſſiſtere tribunali: ſub eius namq; oculis velle delinquere taꝫ inſanum: quam horrendum incidere in manus dei viuentis. noli eſſe ſecurus: latent inſidie: quas latere non poſſis: latent inſidie inqꝫ: quas vt deprehendere ipſe nõ potes: ſic ipſe nõ deprehendi. Audit plane qui plantauit aurem. ⁊ q' finxit oculum ipſe conſiderat: non illius ſolis arcet radios maceria lapidũ. quos ipſe creauit: non vel ipſe corporis huius paries veritatis excludit aſpectũ nuda ſunt eius oculis omnia penetrabilior eſt gladio ancipiti ipſas quoq; nõ mõ cernit ⁊ diſcernit cogitationũ vias ⁊ medulas affectionum. Deniq; ſi non totam humani cordis abiſſum et quicquid in ipõ latet inſpiceret nõ ille [illegible] cõſcius. iudicantis ſeſe domini ſententiã tãtopere formidaret. Mihi inquit pro minimo eſt vt a nob iudicer. aut ab humano die. ſed neq; meipſum iudico nihil enim mihi conſcius ſum. ſed nõ in hoc iuſtificatus ſum. Quod aũt iudicat me dominus eſt. Tu ſi obiectu parietis. aut cuiuſlibet ſimulationis ꝑtentu humana poſſe gloriaris fruſtrari iudicia: certus eſto nõ illum vera crimina preterire: q falſis etiã criminibus accuſare cõſueuit. Si tãtopere eius: qui nihilominus forte tuam vereaꝛ proximi conſcientiã reformidas: multo minus eos contẽnas: quibus odioſa magis iniquitas ⁊ longe amplius execrabilis corruptio ẽ. Si deniq; deum nõ times. ⁊ ſolos hominum vereris aſpectus: memor eſto hominem xp̄m dominũ facta non ignorare poſſe: ⁊ ꝙ me preſente minime prorſus auderes multo minus audeas coram ipſo: qđq; nõ dico: non liceret. ſed nec liberet quidem preſumere vidente te cõſeruo ĩſpiciente domino cogitare penitus exhorreſcas. alioquin ſi carnis oculũ magis ꝙ̃ gladiũ qui carnes habet deuorare formidas. ⁊ is quoq; timor quem times eueniet tibi: ⁊ accidet qđ vereris. nihil opertuꝫ: qđ non reueletur. ⁊ occultũ qđ nõ ſciatur. Arguentur a luce in lucem ꝓlata opera tenebrarum. nec modo obſcenitatũ abhominãda ſecreta. ſed iniqua comertia vendicantiuꝫ ſcr̃a ⁊ fraudulẽta ſuſuria adinuenientiũ dolos ⁊ iudicia ſubuertẽtiuꝫ. q

nouit omnia nota faciet vniuerſis
cum ceperit ille ſcrutator cordiū ⁊
renū. ſcrutari hieruſalē i lucernis.
¶ Quid vero ibi facturi ſunt: imo
potius paſſuri qui crimina comiſſe
runt: vbi audituri ſunt. Ite i ignē
eternum qui pietatis opera nō fe
cerunt: Quando vero intrabit ad
nuptias. qui nec lumbos precinxit
vt abſtineret a malo: nec lucernam
tenuit. vt faceret bonum. quando
nec virginitatis integritas. nec lā
padum claritas. ſolius olei poterit
excuſare defectum. aut quis illos
manere credendus eſt cruciatus: q
in hac vita non ſolum mala. ſ3 for
te peſſima perpetrāt: ſi ſic cruciādi
ſunt qui hic bona receperunt: vt in
medio flāme extuantibus linguis.
ne minime quidem ſtille obtinere
refrigerium queāt. Caueamus er
go mala opera. nec includentis ſa
gene fiducia libere intra eccleſiam
delinquamus. hoc ſcientes. q2 non
omnes: quos ſagena trahit: piſca
torum vaſa recipient. ſed erit cum
ad littus venerint, eligent bonos ī
vaſa. malos autem foras mittent.
Neq3 hoc contenti lumborum cin
gulo. accendamus etiam lucernas
noſtras ⁊ inſtanter operemur bo
num. cogitātes ꝙ omnis arbor nō
modo que malum fecerit. ſed etia3
que bonum nō fecerit fructum: ex
cidetur. ⁊ in ignē mittetur. illū vti
q3 eternum ignem. qui paratus eſt
diabolo. ⁊ angelis eius. Ceteru3 ſic
declinemus a malo. ⁊ faciam⁹ bo
num vt inquiramus pacem. non

gloriam perſequamur. Illa enim
dei eſt. ⁊ alteri non dabit. Gloriam
inquit meam alteri nō dabo. Dice
bat homo ſecundū cor dei. non no
bis domine. non nobis. ſed nomini
tuo da gloriam. Recordemur etia3
ſcripture dicentis. Si recte offeras
⁊ nō recte diuidas. peccaſti. Recta
eſt fratres illa noſtra diuiſio. nemo
detractet. alioquin ſi cui forſitan
minus placet. ſciat non noſtram eē
ſed angelorum. Priores enim ceci
nerunt angeli. Gloria ī excelſis deo
⁊ in terra pax hominibus bone vo
lūtatis: ſeruemus ergo in vaſis ole
um. ne forte ꝙ abſit clauſas iā nu
ptiarum ianuas fruſtra pulſantes
verbum amarum audiamus. de in
tuſq3 nobis ſponſus reſpōdeat: ne
ſcio vos: adhuc tamen mors poſi
ta eſt non modo ſecus iniquitatis:
ſterrilitatis. vanitatis. ſed ⁊ ſecus
introitum ipſius. ⁊ voluptatis.
Quocirca opus eſt fortitudine ad
uerſus temptamēta peccati. vt ru
gienti leoni reſiſtamus fortes in fi
de. ⁊ ignita ipſius iacula hoc cli
peo viriliter repellamus. Opus eſt
iuſtitia. vt operemur bonum. Op⁹
prudentia. ne cum fatuis virgini
bus reprobemur. Opus denique
temperantia. ne voluptatibus in
dulgentes audiamus aliquando:
qđ miſer ille epularum pariter et
veſtium ſplendore finito. dum miſe
ricordia3 precaretur. audiuit. Me
mento fili. ꝙ recepiſti bona in vita
tua. ⁊ lazar⁹ ſimiliter mala. nūc āt
hic ꝯſolat. tu vo cruciaris. Plane

terribilis deus in conſilijs ſuper filios hominū:ſed ſi terribilis eſt:et miſericors inuenitur:dū futuri formam iudicij non occultat. Alia ipſa morietur.palmes qui fructū non fecerit:excidatur. Virgo cui defuerit oleum a nuptijs excludatur:et q bona recipit in hac vita :cruciabitur in futura. Qd ſi forte contingat ī vno quolibet ſimul hec quatuor inueniri:ea plane extrema deſperatio eſt.

¶ Hec igitur ſimilia intus ſuggerit: ratio voluntati eo copioſius: quo perfectius illuſtratione ſpūs edocetur:felix ſane cuius voluntas ſic ceſſerit : et acquieuerit rationis conſilio:vt a timore incipiens promiſſionibus deinceps celeſtib9 foueatur:vt parturiat ſpiritum ſalutis At forte inuenietur rebellis: et obſtinata voluntas:nec patiens ſolum ſ3 et monitis peiorū:et minis durior et adhibitis acerbior blandimētis Inuenietur forſitā.que nihil mota ſuggeſtionibus rationis:imo et graui cōmota furore reſpōdeat dicēs. Quouſq3 vos patior : predicatio veſtra in me non capit. Scio quia aſtuti eſtis:ſed aſtutia veſtra apud me locū non habet: orte et aduocans mēbra ſingula ſolito ampli9 ſolitis iubeat obedire concupiſcentijs:nequitijs deſeruire. Hinc nimirum:illud eſt:qd quottidianis diſcimus experimentis:eos qui conuerti deliberāt:et tēptari grauius a cōcupiſcentia carnis:et vrgeri graui9 in operibus luti.et lateris:qui egiptum egredi.et pharaonis imperiū effugere moliuntur.

¶ Utinam autem qui eiuſmodi ē peccinet impietatem:et terribile illud profundum caueat de quo ſcriptum eſt. Impius:cū venerit in profundum malorum:contēnit:fortiſſima ſiquidem potione curatur.et periclitabitur facile niſi multa ſollicitudine ſtudeat medici obtemperare conſilijs:obſeruare precepta . Vehemens eſt temptatio niſi totū colligat et ad miſerandum anime ſue: q̄ adeo miſeram et miſerabile3 videt:conuertat affectū.et audiat vocem dicentem. Beati qui lugēt:qm̄ ipſi conſolabūtur:lugeat abundāter.quia lugendi tempus aduenit: et ad ſorbēdas luges lacrimas iſta ſufficiunt:lugeat.ſed non ſine pietatis affectu:et obtentu conſolationis:conſideret nullam ſibi inueniri requiem in ſeipſo:ſed omnia plena miſerie:et deſolationis. conſideret bonum non eſſe in carne ſua:ſed et in ſeculo neq̄3:nihil niſi vanitatem et afflictionem ſpiritus contineri: conſideret inq̄3 nec intus:nec ſubtus.nec circa ſe ſibi decur ere conſolationē:vt voluntatem aliquando diſcat querendam ſurſum.et de ſurſum eſſe ſperandam:lugeat interim plangens dolorem ſuū:exitus aquarum deducat oculus eius et palpebra non quieſcat.nimi3 purgatur lachrimis oculus ante caligans.et acuitur viſus.vt intendere poſſit in ſereniſſimi luminis claritatem.

¶ Ex hoc ſane ſuſpiciat pforamen proſpiciat per cancellos: preduce3 radium pio ſequatur obtutu.et ma

gnoꝛum ſedulus imitatoꝛ lumẽ lu mine requirat. Inueniat enim locum tabernaculi admirabilis: vbi panem angeloꝛum, manducet homo. Inueniet paradiſum voluptatis. floꝛidum. ⁊ ameniſſimum oꝛtũ voluptatis inueniet a domino plãtatum. Inueniet ⁊ refrigerium et dicet. O ſi audiat vocem meã miſera illa voluntas. vt ingrediẽs videat bona. ⁊ viſitet locum iſtum. hic nimirũ inueniet requiem ampliorem: ⁊ me quoq; eo minus inquietabit quo minus inquietabitur. et ipſa. neq; enim mentitur qui dixit. Tollite iugum meũ ſuper voſ ⁊ inuenietis requiem animabus vr̃is. In huius fide promiſſionis exacerbata blandius alloquatur. ⁊ ſimulata quadam hillaritate in ſpiritu manſuetudinis eam conueniẽs dicat. Ceſſet penitus indignatio tua non ego ſum: qui te poſſu; offendere. tuum eſt coꝛpus. tua ⁊ ego ipſa non eſt ꝙ timeas. non eſt ꝙ verearis. nec mirum ſi foꝛte amarius adhuc reddiderit illa reſponſum: vt dicat. quia multe cogitationes ad inſaniã nos adduxerũt. Subſtineat enim equanimiter. ac diſſimulet omnino quod agitur. donec interloquendum inducens alia pꝛo aliis opoꝛtune aliquãdo inferat dicens. Inueni hodie oꝛtum pulcherimum. ⁊ ameniſſimũ locum bonũ eſſet nos illic eſſe. nam ⁊ tibi nocet in hoc lecto egritudinis in hoc ſtrato verſari. In cubili tuo graui coꝛde cõpungi. Aderit dominus querẽti ſe. anime ſpectãti in ſe. Aderit votis ſupplicibus. ⁊ verbis eius efficatiam miniſtrabit. Excitabitur miniſterium voluntatis. vt nõ modo videre locum. ſed introire paulatim ⁊ manſionem inibi facere cõcupiſcat.

¶ Nec vero locum reputes coꝛporalem paradiſum hunc voluptatiſ interne. non pedibus in hunc oꝛtũ ſed affectibus introitur nec terrenarum tibi cõmendatur arboꝛum copia. ſed virtutum vtiq; ſpiritualium copia iocunda. decoꝛaq; plãtatio. Oꝛtus concluſus. vbi fons ſignatus ĩ quatuoꝛ capita deriuař. ex vna ſapientie vena virtus quadripartita pꝛocedit. Splendidiſſima quoq; inibi lilia vernant. ⁊ dũ floꝛes apparẽt etiam vox turturis auditur. Illic nardus ſponſe flagrãtiſſimum pꝛeſtat odoꝛem. ⁊ cetera quoq; aromata fluunt auſtro ſpirante. aquilone fugato. Ibi media eſt arbor vite. malus illa de cãtico cunctis pꝛetioſioꝛ lignis ſiluarum. cuius ⁊ vmbꝛa ſponſa; refrigerat. ⁊ fructus dulcis guturi eius ibi continentie nitoꝛ. ⁊ ſincere veritatis intuitus oculis coꝛdis irradiat. auditui quoq; dat gaudium. et leticiam dulciſſima vox conſolatoris interim. Ibi quibuſda; ſpei naribus influit iocundiſſimus odoꝛ agri pleni cui benedixit dominus. ibi auidiſſime pꝛelibantur incomparabiles delicie caritatis. ⁊ ſucciſis ſpinis. ac vepꝛibus. quibus ante pungebãtur vnctione miſericoꝛdie profuſus animus in conſciẽtia bona feliciter requieſcit. Que qdẽ

decoloret. Multorum enim nunc peccatorum: q̄ vel a nobis vel ab aliis cōmiſſa nouim⁹: recordamur. ſꝫ ꝓpria qdem inquināt. aliena nō nocēt. Ut qd hoc: niſi ꝙ in his eru beſcimus ſingularit̄ hec nobis imputanda veremur. Tolle damnationem: tolle timorem. cōfuſionem: que quidē oīa plena remiſſio tollit iam nō: vt mō: oberunt. ſed cooperabuntur in bonū: vt deuotas ei referamus gratias qui remiſit.

¶ Jam vero ꝓ ea ſupplicāti congrue reſpondet̄. Beati miſericordes quoniam ipſi miſericordiam cōſequent̄. Miſerere anime tue: q deū tui vis miſereri. laua per ſingulas noctes lectum tuum. lacrimis tuis ſtratum tuū rigare memēto: ſi con pateris tibi ipſi. Si laboras in gemitu penitentie: primus hic grad⁹ miſericordie eſt: miſericordiam vti qꝫ cōſequeris. Qđ ſi forte magn⁹ ⁊ multus peccator es. magnā queris miſericordiaꝫ tuā. ⁊ magnificare: ⁊ multiplicare labora: Reconciliatus es tibi ipſi. Nam ⁊ tibi grauis factus eras: ꝙ poſitus eſſes cōtrarius deo. Et hoc ſane in domo ꝓpria reformata pace: eandem neceſſe eſt prius erga proximos dillatari vt nouiſſime oſculetur te ⁊ ipē oſculo oris ſui: Et quēadmodū dictum eſt reconciliatus pacē hēas ad deū. Dimitte his: qui in te peccauerunt: ⁊ dimittetur tibi. qđ ipſe peccaſti: dum ſecura cōſcientia oraueris patrem. Et dimitte nobis debita noſtra: ſicut ⁊ nos dimittimus debitoribus noſtris. Si forte quēpiam defraudaueris redde vel ſim plū: qđ ſupereſt da pauperibus: et miſericordiam cōſequeris miſericordiam preſtans. Si fuerint peccata tua vt coccinum. quaſi nix dealbabunt̄. Et ſi rubra quaſi vermiculus velut lana alba erūt: Ut non ꝯfundaris ſuper cunctis adinuētionib⁹ tuis: quibus p̄uaricatus es: in ꝗb⁹ nūc erubeſcis: fac helemoſinā: ſi nō potes de terrena ſubſtātia. de volūtate bona: ⁊ omnia munda erūt. Non modo illuminata rō. ⁊ correcta voluntas: ſed ⁊ ipſa quoqꝫ memorie mandata: vt ex hoc iam voceris a domino. ⁊ audias vocem dicentis.

¶ Beati mūdo corde. quoniam ipſi deum videbūt. Magna ꝓmiſſio fratres mei. ⁊ totis deſideriis affectanda. Hec enim viſio cōformatō eſt. ſicut iohannes apoſtolus ait. Nunc filii dei ſumus: ſed nunduꝫ apparuit quid erimus. Scimus q꜄ cum apparuerit ſimiles ei erimus: quoniam videbimus eum ſicuti ē. Hec viſio vita eterna eſt. Sicut in euangelio ipſa veritas dicit. Hec ē vita eterna: vt cognoſcant te ſolum verum deum. ⁊ quem miſiſti. ieſum chriſtum. Odibilis macula. que nobis beatam hanc adimit viſionem ⁊ execrabilis negligentia. qua diſſimulamus interim illam oculi mundationem. Ut enim corporeus nobis viſus. aut humore īteriori. aut exterioris iniectu pulueris impeditur: ſic ⁊ intuitus ſp̄ualis interduꝫ quidem proprie carnis illecebra: interdum curioſitate. ſeculari. et am

bitione turbatur. Quod quidem non minus experientia propria: ꝙ̄ diuina pagina docet. vbi legitur ſcriptum. Corpus qoud corrumpitur aggrauat animam. ⁊ deprimit terrena habitatio ſenſuꝫ multa cogitantem. In vtroqꝫ tamē ſolum quod ebetat. ⁊ confundit obtutum peccatum eſt:nec aliud iter oculum:⁊ lucem.inter nos.⁊ deum ſeparare videtur. Quod enim duꝫ in hoc corpore ſumus peregrinamur a domino:non vtiqꝫ corporis eius culpa: ſed hui⁹ ꝙ adhuc ſcilicet corpus mortis magis autem ꝙ corpus peccati fit caro.ī qua bonū non eſt.ſed potius lex peccati. Interdum tamen corporeus ocul⁹ nō adhuc feſtuca manente.ſed iā ſublata vel exuflata aliꝙ̄diu caligare videtur.quod quidem: ⁊ ipſum in oculo interiore: qui in ſpiritu ambulat ſepius experitur. neqꝫ enim vt ferrum extraxeris continuo vulnus eſt redditum ſanitati:ſed tunc propria neceſſe eſt adhibere fomēta.⁊ operam dare curationi. Nemo ergo ſentinam exiens nudatuꝫ ſe protinus arbitretur. Quinimo nouerit ſe multis interim purificationibus indigere:nec modo lauādum aqua:ſed purgandum: ⁊ examinandum igne:vt dicat. tranſiuimus per ignem.et aquam: ⁊ eduxiſti nos in refrigerium. Beati igitur mundo corde.quoniam ipſi deum videbunt. Nunc quidem per ſpeculum in enigmate.in futuro auteꝫ facie ad faciem.vbi nimirum faciei noſtre fuerit conſummata munditi es vbi eaꝫ ſibi exhibeat glorioſam non habentem maculam: neqꝫ rugam.

¶ Ubi oportune illico ſubinfertur beati pacifici:quoniam filij dei vocabuntur. Eſt enim homo paccatus.qui bona pro bonis reddens: ꝙ in ſe eſt nemini vult nocere. Eſt alius patiens.qui non reddenſ mala pro malis etiam potens eſt ſuſtinere nocenteſ. Eſt et pacificus. qui bona pro malis reddens in promptu habet et prodeſſe nocenti: Primus quidem paruulus eſt. ⁊ facile ſcādalizatur.nec facile qui eiuſmodi eſt ī hoc ſeculo neꝙ̄:⁊ pleno ſcādalis poteſt obtinere ſalutem. Secundus:vt ſcriptum eſt: in patientia ſua poſſidet animam ſuam. naꝫ tertius quidem non modo ſuam poſſidet: ſed ⁊ multorum animas lucrifacit. Merito proinde beatificatur nomine filij:qui filij opus impleuerit. vt poſt ſuam non ingrat⁹ reconciliationem etiam alienos reconciliet patri ſuo. Siquidem qui bene miniſtrauerit gradum ſibi bonum acquiret nec in domo patris gradus melior credendus eſt eſſe ꝙ̄ filij. Si enim filij ⁊ heredes heredes quidem dei.coheredes autem chriſti. Ut quemadmodum ipſe dicit:vbi ipſe eſt.ibi ſit et miniſter eius. Fatigauimus vos prolixitate ſermonis: et detinuimus vltra ꝙ̄ oporteret. Ex hoc iam loquacitati noſtre cui finem iam non imperat verecundia videtur imperare vel hora. Mementote tamen apſtoli quem aliquando verbum predica-

tionis vſq₃ in mediá noctem legimus protraxiſſe Utinam anté adhuc vt ipſius verbis vtar ſuſtineatis modicum quid inſipientie mee: emulor enim vos dei emulatione.

¶ Filioli qs demonſtrat vobis fugere ab ira ventura: nemo enī ira₃ magis meretur q̄₃ amicu₃ ſimulās inimicus. Juda. oſculo filium hominis tradis: homo vnanimis qui ſimul cum eo dulces capiebas cibos. qui in parapſide manum pater intinxiſti. nōn enim tibi pars in oratione. qui orat ad patrem: ⁊ dicit: pater ignoſce illis: quia neſciūt quid faciunt. Ue vobis: qui claue₃ tollitis: non ſcientie ſolum. ſed auctoritatis. non ipſi introitis: ⁊ multipliciter impeditis quos introducere debuiſtis. Tollitis enim non accipitis claues de quib⁹ domin⁹ queritur per prophetam. Ipſi regnauerunt. ⁊ non ex me principes extiterūt: ⁊ ego non vocaui eos. vnde tātus ꝑlationis ardor: Unde ambitionis impudētia tanta: Un de tanta veſania preſūptionis humane: audiat ne aliquis veſtrum terreni cuiuſlibet reguli non percipiente: aut etiā ꝓhibēte eo occupare miniſteria: preripere bn̄ficia: negotia diſputare: Nec tu deum putes: que in magna domo ſua vaſis ire apertis interim ſuſtinet approbare. Multi quidē veniūt: ſed conſidera quos vocet: Ordinem ipm dominici ſermonis attēde. beati ī quit mūdo corde: qm̄ ipſi deum videbūt. Ac deīde beati pacifici: qm̄ filij dei vocabuntur Miſericordes vtiq₃ vocat pater celeſtis: qui non querunt que ſua ſunt. ſed que ieſu chriſti. nec qđ ſibi vtile ē: ſ₃ ꝙ multis. Petre inquit amas me: domine tu ſcis q2 amo te. Paſce inquit oues meas. Quando enim ſic amatas oues cōmiteret non amanti. ni mirū hoc querit inter diſpenſatores: vt fidelis quis iueniat̄. Ue miniſtris infidelibus: qui nec du₃ reconciliati: reconciliationis aliene quaſi homines qui iuſtitiā fecerint arripiunt curam: Ue filijs ire. qui pacificorum ſibi vſurpare gradus. ⁊ nomina non verentur. Ue filijs ire qui ſeſe mediatores: vt peccata populi comedant. mentiuntur. Ue qui ambulantes in carne deo placere non poſſunt: ⁊ placere velle p̄ſumunt.

¶ Non miramur fratres quicūq₃ preſentem ſtatu₃ eccleſie mirāmur non miramur de radice collubri. regulū orientem. non inquam miramus ſed videmiat vineam domini qui inſtitutam a domino pretergreditur viam. Impudenter enim pacifici gradum: ⁊ filij dei vices occupat homo: qui nec primam quide₃ domini voce₃ adhuc ad cor reuocantis audiuit. aut ſi quando forſitan cepit audire reſidiens fugit ad folia: vt abſconderetur in eis. Propterea nūdum peccare quieuit. ſed longam adhuc trahit. reſte₃ nec dū factus eſt vir: videns paupertate₃ ſpiritus ſui. ſ₃ dicit quia diues ſu₃: ⁊ nullius egeo. cum ſit cecus. ⁊ nu

Ans: ⁊ miſer: et miſerabilis. nihil illi de ſpiritu manſuetudinis: quo preoccupatos in delicto poſſit inſtruere conſiderans ſeipſu3. ne ⁊ ipſe tēptetur. Compunctionis lacrimas neſciens letatur potius cum male fecerit: ⁊ in rebus peſſimis exultat nimirum vnus eorum eſt. quib⁹ dominus ait. ve vobis: qui ridetꝭ nūc quia flebitis. Pecuniam non iuſtitiam concupiſcit: oculi eius omne ſublime videt. inſatiabiliter eſurit dignitates: gloriam ſitit humana3: ꝓcul ab eo miſericordie viſcera. ſeuire potius: ⁊ tirannum ſe exhibere letatur. queſtu3 extimat pietatē. Quid de munditia cordis loquar. Utinam non illud obliuioni dediſſet. tanq̄ mortuus a corde: vtinam colūba non eſſet ſeducta non habens cor. Utinam eſſet vel ꝙ foris eſt mundum. nec ea que corporaliſ eſt maculata tunica inueniretur vt obediretur vel in hac parte dicenti. mundamini: qui fertis vaſa domini. non accuſamus vniuerſitatē: ſed nec vniuerſitatem excuſare poſſumus. Reliquit ſibi dominus multa milia: alioqui niſi nos excuſaret iuſtitia: ⁊ illud nobis ſemen ſanctū dominus reliquiſſet: olim iam ſicut ſodoma ſubuerſi eēmus: ⁊ ſicut gomora ſimiliter periſſemus. Dillatata ſiquidem videtur eccleſia: ipſe etiam cleri ſacratiſſimus ordo ſup numerum multiplicatus eſt. Uerū etſi multiplicaſti gentem: non magnificaſti letitiam. dum nihil min⁹ appareat decidiſſē meritis q̄ numero acceſſiſſe. Curritur paſſim ad ſacros ordines ⁊ reuerēda ipſis quoq3 ſpiritibus angelicis miniſteria hoīes apprendūt ſine reuerētia. ſine conſideratione. neq3 eni3 ſignū regni occupare celeſtiſ: aut illius timent imperij geſtare coronam: in quibus auaritia imperat: dominatur ſuperbia: ſedet iniquitas: luxuria etiam principatur: in quibus et peſſima forte appareat intra parietes abhominatio. Si iuxta propheti a3 ezechielis parietem fodiamus vt in domo dei videamus horrendum. Siquidem poſt fornicatiōes: poſt adulteria: poſt inceſtus. ne ipſe apud aliquos ignominie paſſiones: ⁊ turpitudinis opera de ſunt. Utinam non fierent que vſq3 hodie non conueniunt. vt nec apoſtolum ſcribere: nec nos dicere oporteret. Utinam nec dicentibus crederetur. quod humanum aliquando occupauerit animum tam abhominanda cupido. nunquid non olim ciuitates ille ſpurcitie huius matres diuino clamante iudicio: ⁊ incendio ſunt delete. nunquid non gehennalis flama moram non ſuſtinens execrabilem illam preuenit tollere nationem: ꝙ ipſius ſpecialiter eſſent manifeſtata peccata precedentia ad iudicium: Nunquid non et ipſam vtpote conſciam tante ꝯfuſſiōis tellures aſumpſit ignis ſulfur. ⁊ ſpūs ꝓcellaꝝ: nunqd nō i lacū horribilē ſolū oē redactū ē: Amputata ſunt ydre capita quinq3. ſed heu vniuerſa ſurrexerunt.

Quis edificauit vrbes flagitij? qs turpitudinis menia dillatauit? Quis oſtendit ꝓpagines virulentas? Ve ue inimicus hoīum ſulfurei illius incendij reliqas infelices circūquaqȝ diſperſit. exccrabili illo cinere eccleſie corpus aſpſit. ⁊ ipſorū quoqȝ miniſtroꝝ nōnullos ſanie fediſſima reſperſit. Heu genus eiectū. regale ſacerdotiū. gens ſancta populus acquiſitionis. qs int tua illa primordia tā diuina ſpiritualibus effluentē cariſmatibus. chriſtiane religionis ortuȝ credere poſſet. talia in te poſſe aliquando repiri? Ingrediunť cū hac macula tabernaculū dei viuentis. ⁊ ĩhabitant cū hac macula tēplum dei polluentes. iudiciū multiplex accepturi. ꝙ tā grauiſſimas cōſciētias gerunt. ⁊ nihilominus ſeſe ingerūt in ſanctuariū dei. Tales enim nō modo nō placāt deū. ſed magis irridēt. dū videnť dicere in cordib⁹ ſuis. nō requiret. Irritant plane ⁊ in ſenſum reddunt ſibi. Vereor ne. ⁊ his. qb⁹ cū repropitiari debuerāt. Vtinā magis turriȝ inchoaturi ſedentes cōputarēt ne forte ſumpt⁹ nō habeāt ad pficiendū. Vtinam q cōtinere nō valent perfectionem temerarie profiteri. aut celibatui dare nomia vererenť. Sūptuoſiſſima ſiqu idē turris. ⁊ verbū grāde. qd nō oēs capere poſſunt. Eſt autē ſine dubio melius nubere. ꝙ vri ⁊ ſaluari in humili gradu fidelis populi ꝙ ĩpleri ſublimitate. ⁊ deterius viuere. ⁊ diſtrictius iudicari. Multi eniȝ nō qdē oēs ſed tantū multi. certū nec latere queunt pre multitudine. nec pre ĩpudētia querūt. Multi vtiqȝ libertatē. in quaȝ vocati ſunt. in occaſionē carnis dediſſe videnť abſtinentes remedio nuptiali. ⁊ in omne flagitium deinceps effluentes.

¶ Parcite obſecro fratres. parcite aīalib⁹ veſtris. Parcite ſanguini. q ꝑ nobis effuſus eſt. horrēduȝ cauete periculū. ignē q paratus ē declinate. Inueniať tandē nō irriſoria pfeſſio pfectionis. exhibeať etiam virtus in ſpecie pietatis. nō ſit ĩ auras forma celibis vite. ⁊ vacua veritatis. Quid. n. periclitatur caſtitas in delitijs. hūilitas in diuitijs. pietas in negotijs. veritas in multiloqo. charitas in hoc ſeculo neqȝ. fugite de medio babilonis. fugite ſaluare aīas veſtras. Cōuolate ad vrbes refugij. vbi ⁊ de pteritis agere pniam. ⁊ in preſenti obtinere gratiā. ⁊ fiducialiter futuram gloriā. pſtolari poſitis. Nō vos retardet ꝯſciētia peccatorū. qr vbi illa abūdauerint. ſupabundare grā ꝯſueuit. Nō potētie auſteritas ipa deterreat. neqȝ enim cōdigne ſunt paſſiones huius tēporis ad preteritā culpā. que remittitur. Nō ad preſentem ꝯſolationis gratiā. que ĩmittatur. nō ad futurā gloriā. que promittitur nobis. Deniqȝ nulla tanta eſt amaritudo. quā prophete farina nō dulcoret quā non ſapidam reddat ſapientia lignuȝ vite. Si verbis non creditis. operibus credite. exemplis acquieſcite plurimorū. Currunt vndiqȝ peccato-

res ad penitentiam. ꝛ natura pariter ꝛ cõſuetudine delicati exteriorem omnino aſperitatem nõ reputant. vt exaſperate cõſcientie leniãtur. nil credentibus ĩpoſſibile. nil amãtibus difficile. nil mitib⁹ aſperum. nil humilibus arduũ reperiť. quibus ꝛ gratia ferť. ꝛ obedientie deuotio lenit ĩperiuꝫ. Quid ambulatis in magnis. ꝛ mirabilibus ſuper vos? Magnum prorſus. ꝛ mirabile eſt. miniſtrũ eſſe chriſti. ꝛ miniſteriorũ dei eſſe diſpenſatoreꝫ. lõge eſt ſuper vos ordo pacificoruꝫ. niſi forte obmiſſis gradib⁹ preoſtẽſis ſaltare magis ꝙ aſcẽdere libet. Utinã tamen qſquis ſic ĩtrat. ſi fieri poſſet tam fideliter miniſtraret. ꝙ fidutialiter ſe ingeſſit. At difficile fortaſſis ꝛ ĩpoſſibile ẽ. vt ex amara radice ãbitionis. ſuauis fruct⁹ ꝓdeat charitatis. Dico ego ſi vultis audire. imo non ego ſed dñs. Cum inuitatus fueris ad nuptias recũbe in nouiſſimo loco. quia oĩs qui ſe exaltat humiliabitur. ꝛ qui ſe humiliat exaltabitur.

¶ Beati inquit pacifici. quoniam filij dei vocabũtur. Conſidera diligenter nõ pacidicos. ſed pacificos cõmendari. Sunt enim qui dicunt ꝛ non faciunt. Sane queãdmoduꝫ nõ auditores legis iuſti ſunt. ſꝫ factores. ſic non anuntiatores pacis beati ſunt. ſed auctores. Utinã tamen noſtri quicunqꝫ videntur hodie phariſei forte enim aliqui ſunt etſi non facerent. ſaltẽ dicerent qđ oportet. Utinam qui ſine ſumptu euangelium ponere nolunt. ponerent vel pro ſumptu. Utinam euãgelizarent. vt manducarent: Mercenarius inquit videt lupuꝫ veniẽtem. ꝛ fugit. Utinam quicunqꝫ paſtores non ſunt. mercenarios ſaltem gregi vellent ſe exhibere. non lupos. Utinam non ipſi lederent. vtinam non fugerent nemine ꝑſequente. Utinam non exponerẽt gregem donec lupus veniens videretur. nimirum ſuſtinendi fuerant. ſi inuenirentur preſertim tempore pacis recipientes mercedem ſuam. ꝛ pro mercede ſaltem in cuſtodia gregis laborantes. dummodo ipſi non turbarent gregem. et gratis auerterent a paſcuis iuſtitie. ꝛ veritatis. nam perſecutio quidem indubitanter mercenarios a paſtoribus ſegregat. atqꝫ diſcernit. Quando enim tranſitoria dãna non timeat. qui tranſitoria lucra ſectatur? Quando terrenam ſuſtineat perſecutioneꝫ propter iuſtitiã. qui terrenam mercedeꝫ quaſi iuſtitiam querit? Beati inquit. qui perſecutionem patiuntur propter iuſtitiam. quoniaꝫ ipſoruꝫ eſt regnum celorum. Paſtorum hec beatitudo non mercenariorum. multo minus latronũ. vel luporũ Uſqꝫ adeo ſiquideꝫ perſecutionẽ non patiuntur propter iuſtitiam. vt perſecutionem malint. ꝙ iuſtitiam ſuſtinere. nempe cõtraria eſt operibus eorum. graue eſt eis etiã ad audiendum. Ceterum propter auaritiam. propter ambitioneꝫ paratos videas vniuerſa ſubire pericula. ſiſcitare ſcandala ſubſtine-

re odia. diſſimulare obprop͛ria. negligere maledicta: vt non minus pernitioſa ſit animoſitas talium: ꝙ̃ puſillanimitas mercenariorum. Ueris ergo paſtoribus: dicit paſtor eorum. Paſtor bonus qui ꝓ ouibus ſuis animam ſuam ponere non pepercit. Beati eritis cum vos oderint homines: ⁊ cum ſeparauerint vos: ⁊ eiecerint nomen veſtrum tanꝙ̃ malum propter filium hominis. Gaudete in illa die: ⁊ exultate: quoniam merces veſtra copioſa eſt in celis. Siquidem nõ eſt quod fures timeant: qui ſibi in celo theſaurizant. Non eſt ꝙ cauſentur de multiplici tribulatione: vbi multiplicationem mercedis attendunt: Quinĩmo gaudeant magis: vt dignum eſt: ꝙ non tam perſecutio ꝙ̃ remuneratio augeatur: ⁊ exultent eo abundantius: quo plura ſuſtinent propter chriſtum: vt eos perinde copioſior merces maneat apud ipſum. Quid timidi eſtis modice fidei: fidelis extat ſententia irrefragabili ſubnixa veritate: quia nulla nocebit aduerſitas: ſi nulla dominetur iniquitas. Sed parum eſt non nocere: etiam proderit: ⁊ copioſius proderit: dũmodo iuſtitia in intentione: chriſtus in cauſa: apud quem pacientia pauperum non peribit in finem. Ipſi gloria nunc ⁊ ſemper: ⁊ in ſecula ſeculorum. Amen. Deo gratias.

¶ Diui Bernardi abbatis ad humane conditionis cognitionẽ meditationes deuotiſſime.

m Ulti multa ſciunt: et ſeipſos neſciũt. Alios inſpiciunt: ⁊ ſemetipſos deſerunt. Deum querũt per iſta exteriora deſerentes ſua interiora: quibus interior eſt deus. Idcirco ab exterioribus redeã ad interiora: ⁊ ab interioribus ad ſuperiora aſcẽdam: vt poſſim cognoſcere vñ venio: aut quo vado: quid ſim: ⁊ vnde ſim: ⁊ ita per cognitionem mei valeam peruenire ad cognitionem dei. Quanto nanque in cognitione mei proficio: tanto ad cognitionẽ dei accedo. ſecundum interiorem hominem: tria in mente mea inuenio: per que deum recolo: conſpicio: ⁊ concupiſco. Sunt autem hec tria memoria: intelligentia: voluntas: ſiue amor per memoriam reminiſcor: per intelligentiam intueor: per voluntatem amplector. Cum dei reminiſcor in memoria mea inuenio eũ: ⁊ in ea de eo: ⁊ in eo delector: ſcḋm qḋ ipſe mihi donare dignatur: intelligentia intueor quid ſit deus in ſeipſo: quid in angelis: quid in ſanctis: qḋ in hominibus: qḋ in creaturis. In ſeipſo eſt incõprehenſibilis: quia principium: ⁊ finis. Principiũ ſine principio: finis ſine fine. Ex me intelligo quam incomprehenſibilis ſit deus: quãdo meipſum intelligere non poſſum: quem ipſe fecit. In angelis eſt deſiderabilis: quia in eum deſiderant perſpicere: in ſanctis eſt delectabilis: quia in eo felices aſſidue letantur: in creaturis eſt admirabilis. q̃

omnia potēter creat:ſapienter gubernat:benigne diſpenſat. In hominibus eſt amabilis:quia eorum deus eſt:ꝛ ipſi ſunt populus eius. Ipſe in eis habitat tanꝗ̄ in templo ſuo:ꝛ ipſi ſunt templum eius. Non dedignat̄ ſingulos:neqꝫ vniuerſos. Quiſqs eius meminit:eūqꝫ intelligit:ac diligit:cū illo eſt. Diligere eum debemus:qm̄ ipſe prior dilexit nos.ꝛ ad imaginē:ꝛ ſimilitudinē ſuam nos fecit: quod nulli alij creature dōare voluit:ad imaginē dei facti ſumus: hoc eſt ad intellectum:ꝛ noticiā filij:per quē intelligimꝰ:ꝛ cognoſcimus patreꝫ:ꝛ acceſſum habemus ad eū. Tanta cognatio eſt inter nos:ꝛ dei filiuꝫ: qꝺ ipſe imago dei ē.ꝛ nos ad imaginē eius facti ſumꝰ. Quā cognationē ēt ipſa ſimilitudo teſtat̄:qm̄ nō ſolū ad imaginē ſꝫ etiam ad ſimilitudinē eius facti ſumꝰ. Oportet itaqꝫ id:qꝺ ad imaginē eſt: cū imagine cōuenire.ꝛ nō in vacuuꝫ nomē imaginis participare. Repſentemus ergo imaginē eius ı̄ nobis in appetitu pacis.ı̄ intuitu veritatis:ꝛ in amore charitatis. Teneamus eū in memoria: portemꝰ in conſcientia. Et vbiqꝫ preſentem veneremur. Mens ſiquidē noſtra eo ipſo eius imago eſt: quo eiꝰ capax eſt:eiuſqꝫ particeps eſſe pōt. Nō propterea eius imago eſt: qꝛ ſui mens meminit:ſeqꝫ itelligit: ac diligit:ſꝫ qꝛ pōt meminiſſe: intelligere.ac diligere eū. a quo facta ē. quod cū facit: ſapiens ipſa fit. Nihil eniꝫ tam ſimile eſt illi ſumme ſapientie ꝙ̄ mēs rationalis.que per memoriā.intelligentiā.ac voluntatem in illa trinitate ineffabili cōſiſtit. Cōſiſtere aūt in illa nō poteſt niſi eius meminerit. eamqꝫ intelligat.ac diligat. Meminerit itaque dei ſui.ad cuius imagineꝫ facta ē. eūqꝫ intelligat. diligat. atqꝫ colat. cum quo ſemper poteſt eſſe beata. Beata aīa.apud quā deus requiem inuenit. ꝛ in cuius tabernaculo requieſcit. Beata que dicere poteſt. Et qui creauit me requieuit in tabernaculo meo. negare ſiquidem requiem celi ei nō poterit. Cur ergo nos ipſos deſerimꝰ.ꝛ in his exterioribus deū querimꝰ.qui apud nos eſt.ſi nos velimus eſſe apud eum: Re vera nobiſcuꝫ eſt.ꝛ in nobis.ſed adhuc per fideꝫ donec mereamur videre per ſpēm. nouimꝰ inquit apoſtolus chriſtum habitare per fidem in cordibꝰ noſtris.qꝛ chriſtus in fide.fides in mēte.mēs in corde.cor in pectore. Per fideꝫ recolo deum creatorem.adoro redemptorem.expecto ſaluatorē.credo videre eum in omnibus creaturis.habere in me ipſo.ꝛ quod his omnibus ineffabiliter iocundius. atqꝫ beatius eſt cognoſcere in ſeipſo. Patrem nanqꝫ:ꝛ filium cum ſancto ſpiritu cognoſcere. eſt vita eterna. beatitudo ꝑfecta.ſumma voluptas. Oculus non vidit. nec auris audiuit.nec in cor hoīs aſcēdit quāta claritas.quāta ſuauitas. ꝛ quāta nob̄ maēat ı̄ illa viſiōe iocunditas.qn̄ deū facie ad faciē videbimꝰ.q ē lux illuīatoꝝ. reges

exercitatorum: patria redeuntium: vita viuentium. corona vincentium. Itaq; in mente mea imaginem illius summe trinitatis reperio: ad quam summam trinitatem recolendam: inspiciendam: & diligendam: vt eius recorder: ea delecter: & eam contempler: totum id quod viuo debeo referre. Mens imago dei ē: ī qua sunt hec tria: memoria: itelligētia: & volūtas siue amor. Memorie attribuimus omne quod scim⁹: etiam si nō inde cogitamus. Intelligētie tribuimus omne quod verū cogitando inuenimus: quod etiam memorie cōmendamus. Per memoriam patri similes sum⁹: per intelligentiam filio: per voluntatem spiritui sancto. Nihil in nobis tam simile est quam volūtas: vel amor siue dilectio: que excellentior voluntas est. Dilectio donum dei est: ita q̄ nullum donū dei est hoc excellētius: dilectio nanq; que ex deo ē: & deus est: ꝓprie spiritus sanctus dicit̄ ꝑ quē charitas dei diffusa ē in cordibus nostris: per quem tota trinitas in nobis habitat.

De miseria hominis & examinatione extremi iudicij. C. ij.

Secundū exteriorem homines de parentibus illis venio: qui me ante fecerunt damnatum q̄̄: natum. Peccatores peccatorē ī peccato suo genuerunt: & de peccato nutriuerunt: miseri miserū in hanc lucis miseriam induxerūt. Nihil ex eis habeo nisi miseriam: & peccatum: & corruptibile hoc corpus. qd gesto. Ad illos vero festino. qui per mortē corporis hinc exierunt. cū eoꝝ sepulchra respicio. nō inuenio in eis nisi cinerē & vermem. fetorem. & horrorem. Quod ego sum fuerunt ipsi. & qd ipsi sunt ego ero. Quid sum ego: homo de humore liquido. fui enim in momento ꝯceptionis de humano semine conceptus. deinde spuma illa coagulata modicum crescēdo caro facta est. & postea plorans & eiulans traditus sum huius mūdi exilio. & ecce iam morior plenus iniquitatib⁹. & abhominationib⁹. Iam iam representabor ante districtum iudicem de meis operib⁹ rationem reddit⁹. Ue mihi misero. cum venerit dies illa iudicij. & aperti fuerint libri. in quibus oēs mei actus. & cogitationes domino presente recitabunt̄. Tunc demisso capite pre confusione male conscientie. in iuditio coram domino stabo trepidus. & anxius. vtpote cōmemorans scelerum commissa meoꝝ. & cū dicet̄ de me. ecce homo & opera eius. Tunc reducam ante oculos meos omnia peccata mea. & delicta. Quadam nanq; vi diuina fiet. vt cuiq; sua opera bōa. vel mala in memoriam reuocentur. et mentis intuitu mira celeritate cernantur. vt accuset. vel excuset suam conscientiam. atq; ita simul. & singuli. & omnes iudicentur. Iudiciū faciet gestorum quisq; suorū. Cunctaq; cunctorū cunctis arcana patebunt. Quod enim nunc confiteri erubescimus. tunc omnibus maīfestabit̄. Et qq̄d hic dissimulando

palpamus.totuꝫ illic vindex flam-
ma combureť. Ignis vbiqꝫ ferox
ruptis regnabit habenis. Quáto-
qꝫ diutius deus nos expectat. vt
emendemus.tanto diſtrictius iudi
cabit ſi neglexerimus. Cur ergo tá
topere vitam iſtam deſideramus.
in qua quanto amplius viuimus.
tanto plus peccamus? Quanto.n.
vita eſt longior:tanto culpa nume
roſior. Quotidie namqꝫ creſcunt
mala.ꝛ ſubtrahuntur bona. Aſſi-
due variatur homo per proſpera:
ꝛ aduerſa.ꝛ ignorat quádo moria
tur. ¶ Sicut enim in celo ſtella co-
ruſcans currit velociter.ꝛ repente
deficit.ꝛ ſicut ſintilla ignis ſubito
extinguitur.ꝛ in cinerem redigitur
ſic cito finitam datur iſtam cerneř
vitam.dum enim libenter.ac iocú-
diſſime moratur homo in mundo
iſto diuqꝫ ſe victurum arbitrať.ac
multa in longa tempora diſponit
agenda.ſubito rapitur in mortem.
ꝛ ex improuiſo anima auferť a cor
pore. Veruntamen cum magno me
tu magniſqꝫ doloribus anima ſe-
paratur a corpore. Veniunt enim
angeli aſſumere illam.vt perducát
eam ante tribunal iudicis metuen
di.ꝛ tunc illa memorás opera ſua
mala.ꝛ peſſima.que die.noctuque
geſſit.contremiſcit. ꝛ querit illa fu-
gere.induciaſqꝫ petere dicens.da-
te mihi vel vnius hore ſpatium.
Tunc quaſi loquentia ſimul eius
opera reſpondebunt. ꝛ dicent. tu
nos egiſti.opera tua ſumus non te
deſeremus.ſed ſemper tecum eri-
mus.tecum pergemus ad iudiciú.

Uitia quoqꝫ multiſ.ꝛ multiplicibꝰ
criminibus eam accuſabunt. mul-
taqꝫ falſa teſtimonia aduerſus eaꝫ
inuenient.quáquá vnú ad damna
tionem eius poſſet ſufficere. demo
nes vero terribili vultu.ꝛ horribili
aſpectu eam terrebunt. ingenti fu-
rore eam perſequentur. ꝛ cóprehé
dent eam tam terribiliter.ꝙ horri
biliter.volentes eaꝫ retinere. ꝛ poſ
ſidere.niſi ſit qui eripiat. Túc ani
ma inueniens oculos clauſos.ꝛ os
alioſqꝫ corporis ſenſus. per quos
ſolebat egredi:ꝛ delectari in his ex
terioribus.reuerteť ad ſe. ꝛ vidés
ſe ſolam.ꝛ nudam ingenti horrore
cócuſſam.deſperatione deficiet. in
ſe.ꝛ cadet ſub ſe. Et qꝛ amore mun
di.ꝛ carnis voluptate. dei amoreꝫ
dereliquerat. derelinquetur a deo
miſeria in hora tante neceſſitatis.
atqꝫ demonibus tradetur in infer
no crucianda. Sic anima peccato
ris in die.qua ignorat.ꝛ hora qua
neſcit.rapitur a morte. ꝛ ſegregať
a corpore.pergitqꝫ miſerijs plena.
tremés:ac dolens. Et cú nullá ex-
cuſationem habeat.quá ꝓ pecca-
tis ſuis poſſit oñdere. cótabeſcit.ꝛ
ꝑtimeſcit ante deú apparere. ingé
ti horrore cócutitur.ꝛ multiplicibꝰ
cogitationú eſtibus agitať.cum in
gruente ſolutione carnis. ꝛ ſubdu-
ctis e medio omnibus.ſe ꝛ illú ter
minú ꝯſiderat.cui appropinquat:
ꝛ poſt paululú hoc inuenit.qꝺ im
perpetuum mutari non poterit. có
ſiderat plane ꝙ diſtrictius veniat
eternus iudex. ꝛ ante ſeueritatem
tante iuſtitie. quas rationes vite

ſue ponat. Si enim cuncta opera: que intelligere potuit. euitauit: ventura tamen coram diſtricto iudice illa magis: que in ſemetipſa non intelligit: pertimeſcit: creſcit pauor: cū cogitat ꝙ viam vite huius nequaquā ſine culpa tranſire potuit: nec hoc quidem quod laudabilit̄ vixit ſine aliquo reatu eſt: ſi remota pietate iudicetur. Quis enim cōſiderare valeat: quanta mala per momenta temporū perpetramus: ⁊ quanta bona facere negligimus. Sicut enim peccatum eſt perpetratio mali: ſicut delictum eſt deſertio boni. Grauis ſiquidem iactura eſt cum nec bona facimus. nec bona cogitamus: ſed cor noſtrū per vana: ⁊ inutilia ſinimus vagari. Nimis tamen difficile eſt cor tenere: ⁊ ab illicita cogitatione ſeruare. Nimis etiam difficile eſt terrenas occupationes abſque peccatis miniſtrare. Quapropter nullus ſemetipſum comprehendere perfecte pōt: ⁊ diiudicare. Sed multis cogitationibus occupatus ſibimetipſi aliquo modo manet incognitus: vt omnino qd tolerat neſciat. Quapropter vrgente exitu ſubtiliori terretur metu: quia etſi illa: qui ſciuit: nunquā ſe pretermiſiſſe meminit: formidat tamen ea. que neſcit.

De dignitate anime cap. iij.

O anima dei inſignita imagine decorata ſimilitudine: diſponſata fide: dotata ſpiritu: redempta ſanguine: deputata cū angelis. capax beatudinis: heres bonitatis. rationis particeps: quid tibi cum carne vnde tanta mala pateris: propter carnem aliena peccata tibi imputantur: ⁊ tuc iuſtitie quaſi pannus meſtruate reputantur: atq; tu ipſa ad nihilum es redacta: ⁊ quaſi nihilum. ⁊ inane reputata. nihil aliud eſt caro cum qua tanta eſt tibi ſocietas. niſi ſpuma caro facta. fragili veſtita decore. Sed erit quidem cadauer miſerū: ⁊ putridum ⁊ cibus vermiū. nam quantūcunq; excolatur ſemper caro eſt. Si diligenter conſideres quid per os: ⁊ nares: ceteroſq; corporis meatus egrediatur. vilius ſterquilinium nunꝙ vidiſti: ſi ſingulas eius miſerias enumerare velis: ꝙ ſit onerata peccatis irretita vitijs: pruriens concupiſcentijs: occupata paſſionibus. polluta illuſionibus. prona ſemper in malum: ⁊ in omne vitium procliuis: plenaq; omni cōfuſione ⁊ ignominia inuenies. Propter carnem homo vanitati ſimilis factus eſt: quia ex illa vitium concupiſcentie traxit: quo captiuus tenetur. ⁊ curuatur vt diligat vanitatem: ⁊ iniquitatē operetur. Attēde homo quid fuiſti ante ortum: ⁊ quid es ab ortu vſque ad occaſū. atq; quid eris poſt hāc vitam profecto fuiſti. qd non eras: poſtea de vili materia factus. et in viliſſimo pāno inuolutus: mēſtruali ſanguine in vtero materno fuiſti nutritus. ⁊ tunica tua fuit pellis ſecunda. ſic indutus. ⁊ ornatus veniſti ad nos. nec memor es ꝙ ſit viliſ origo tui. Forma: fauor populi: feruor iuuenilis. opeſq;. Subripuere tibi noſcere qd ſit homo. nihil enim aliud eſt homo ꝙ ſperma fetidum ſaccus ſtercorum: ⁊ cibus vermiū.

Poſt hominē vermis. poſt vermē
fetor. ⁊ horror. Sic in non hominē
vertit̄ omnis homo. Unde ſupbit
homo cuius conceptio culpa. naſci
pena labor vita neceſſe mori. Cur
ergo ſupbis homo? Attende quod
fuiſti vile ſemē. ⁊ ſanguis coagula
tus in vtero matris. deinde miſeri
is huius vite expoſitus. ⁊ peccato.
poſtea vermis. ⁊ cibus vermiū fu
turus in tumulo. Quid ſupbis pul
uis: ⁊ cinis cuius conceptus culpa
naſci miſeria viuere pena. mori an
guſtia? Cur carnē tuā pretioſis re
bus impinguas. ⁊ adornas. quam
poſt paucos dies vermes deuora
turi ſunt in ſepulchro. Animaꝫ ve
ro tuam nō adorās bonis operib⁹
que deo. ⁊ angelis eius preſentan
da eſt in celis? Quare animā tuaꝫ
vilipendis. ⁊ ei carnem preponis?
dominam ancillari. ⁊ ancillam do
minari. magna abuſio eſt. Totus
quidem iſte mūdus ad vnius ani
me pretium extimari non pōt. non
enim pro toto mundo deus aīam
ſuam dare voluit. quā pro anima
humana dedit. Sublimius ergo ē
anime preciū. que non niſi ſangui
ne xp̄i redimi potuit. Quā ergo cō
mutationē dabis pro anima tua: q
pro nihilo das illam? nōne dei fili
us: cum eſſet in ſinu patris. a rega
libus ſedibus pro ea deſcendit. vt
eam liberaret a poteſtate diaboli?
Quā cū vidiſſet peccatorū funib⁹
irretitam. iamiāqꝫ demonibus tra
dendam: vt morte perpetua dāna
ret̄: fleuit ſup illā que flere ſe neſcie
bat: nec ſolū fleuit. ſꝫ etiā occidi ſe
pmiſit. vt ſui pretioſi ſanguinis pre
tio eā redimeret. aſpice mortalis ꝑ
te dat̄ hoſtia talis. Agnoſce hō ꝙ
nobilis ē aīa tua. ⁊ quā grauia fue
rint eius vulnera. ꝑ q̄bus neceſſe
fuit xp̄m dn̄ꝫ vulnerari. Si nō eēnt
hec ad mortē. ⁊ mortē ſempiternā:
nūquā ꝑ eorū remedio dei filius
moreret̄. noli ergo vilipendere aīe
tue paſſionē. Cui a tāta maieſtate
tanta vides exhiberi cōpaſſionem
fudit ipſe lachrimas pro te. laua ⁊
tu ꝑ ſingulas noctes lectū tuū cor
dis cōpūctione. ⁊ lacrimaꝝ aſſidui
tate. fudit ip̄e ſanguinē ſuū. fundet
tu tuū cotidiana corporis afflictio
ne. Quē ſi ſemel ponere ꝑ xp̄o nō
potes ſaltē mitiori quodā ſꝫ lōgio
ri martyrio pone. Noli attendere
q̄d caro velit. ſꝫ q̄ ſpūs poſcit. Tūc
enī glorioſus erit. cū ad dn̄m ſuuꝫ
redierit. Ita tn̄ ſi de corpe nullum
pcm̄ ſecū tulerit. ⁊ deterſerit oē ſor
didū. Si ꝟo dicis dur⁹ ē hic ſmo.
n̄ poſſuꝫ mūdū ſpner̄. ⁊ carnē meā
odio hr̄e. Dic mihi vbi ſūt amato
res mūdi q̄ an̄ pauca tp̄a nobiſcuꝫ
erāt? nihil ex eis remāſit niſi cineres
⁊ ꝟmes. attēde diligent̄ q̄d ſūt. vel
q̄d fuerūt hoīes fuer̄t ſic̄ tu comede
rūt. biberūt. riſerūt. duxerūt ī bōis
dies ſuos. ⁊ ī pūcto ad īferna dſcē
derūt. h̄ caro eoꝝ ꝟmib⁹ ⁊ illic aīe
ignibus deputantur. donec rurſus
īfelici collegio colligati ſempiternis
inuoluantur incendijs: qui ī ſocij
fuerunt in vitijs. Una namqꝫ pena
implicat. quos vnus amor in crimi
ne ligat. Quid profuit illis inanis
gloria. breuis leticia: mūdi potētia

carnis voluptas: falſe diuitie. magna familia: ⁊ mala concupiſcētia. Ubi riſus: vbi iocus: vbi iactantia vbi arrogātia: de tanta leticia quā ta triſticia: poſt tantillā voluptatē tam grauis miſeria: de illa exultati one ceciderunt in magnā miſeriaꝫ: in grandem ruinā ⁊ in magna tormenta. Quicquid illis accidit tibi accidere poteſt: quia homo es. Homo de humo: limus de limo. de terra es: de terra viuis: ⁊ in terraꝫ reuerteris. quando venerit dies illa vltima: que ſubito veniet: forſitan hodie erit. Certum eſt quod morie ris: ſed incertum quando: aut quō aut vbi quoniam mors vbiqꝫ te expectat. Tu quoqꝫ ſi ſapiens fueris vbiqꝫ eam expectabis: ſi carnem ſequeris punieris in carne: ſi ī carne delectaris. cruciaberis in carne: ſi curioſas veſtes requiris: pro ornatu veſtiuꝫ ſubter te ſternetur tinea: ⁊ operimentum tuū erunt vermes Juſticia dei aliud indicare nō poteſt: niſi quod merentur opera noſtra. Qui enim plus diligit mundū ꝙ̄ deum: ſeculum ꝙ̄ clauſtrum: gulam ꝙ̄ abſtinentiam: luxuriam ꝙ̄ caſtitatem: ſequitur diabolū: ⁊ ibit cum eo in ſupplicium eternū. Quid putas tunc meror erit: in quis luctus: que triſticia: cuꝫ ſeperabūtur iuſti a conſortio iuſtorum: ⁊ a viſione dei: ⁊ tradentur in poteſtatem demonū: ⁊ ibunt cum ipſis in ignē eternum: ibique ſemper erunt ſine fine in luctu: ⁊ gemitu: ꝓcul qppe a btā paradiſi pr̄ia exules crucia buntur in gehenna perpetua: nun quam lucem viſuri: nūnquam refrigerium adepturi. Sed per millia milliuꝫ annorum in inferno cruciādi: nec inde vnquam liberandi: vt nec qui torquent aliquando fatigētur: nec qui torquentur aliquando moriantur. Sic enim ignis ibi conſumit: vt ſemper reſeruet: ſic tormēta aguntur: vt ſemper renouentur. iuxta vero qualitatem culpe penā ſubſtinebit vnuſquiſqꝫ gehenne: et ſimilis culpe rei ſuis ſimilibus iungentur cruciandi. Nihil aliud ibi audietur niſi fletus: ac planct⁹: gemitus: ⁊ vlulatus merores: atque ſtridores dentium. Nihilqꝫ ibi videbitur niſi vermes: ⁊ laruales facies tortorum: atqꝫ teterrima monſtra demoniorum. Uermes crudeles mordebunt intima cordis: hinc dolor inde pauor: gemitus ſtupor: ⁊ timor horrens. Ardebuntqꝫ miſeri in igne eterno in eternū: ⁊ vltra: in carne cruciabuntur per ignem: ī ſpiritu per conſcientie vermem: ibi erit dolor ītollerabilis. Timor horribilis, fetor incomparabilis. mors anime: ⁊ corporis ſine ſpe venie: et miſericordie. Sic tamen moriētur: vt ſemper viuant: ⁊ ſic viuent: vt ſēper moriātur. Jta anima peccatoris aut in inferno pro peccatis cruciatur aut conuerſa a peccatis in paradiſo pro bonis meritis collocatur. Nunc ergo alteruꝫ e duob⁹ eligamus: aut ſemper cruciari cum impijs: aut ſemper letari cum ſanctis. Bonum ſiquidem: ⁊ maluꝫ: vita. ⁊ mors ante nos ſunt poſita: vt ad quod voluerimus: manum extē

damus. Si tormenta non terrent nos ſaltem inuitent premia.

De premio patrie celeſtis.c.iiij.

Premium eſt videre deum. viuere cum deo: viuere de deo: eſſe cum deo: eſſe ĩ deo: qui erit omnia in omnibus. habere deum qui eſt ſũmũ bonum: ꝛ vbi eſt ſũmum bonum: ibi eſt ſũma felicitas: ſũma iocunditas: vera libertas: perfecta charitas: eterna ſecuritas. ꝛ ſecura eternitas: ibi eſt vera leticia. plena ſciẽtia. omnis pulchritudo: ꝛ omnis beatitudo. Eſt ibi pax: pietas: bonitas lux. virtus. honeſtas. gaudia: leticie dulcedo. vita perẽnis: gloria laus. requies. amor ꝛ concordia dulcis. Sic cum deo homo beatus erit in cuius cõſcientia peccatum inuentũ non fuerit videbit deũ ad voluntatem. habebit ad voluptateȝ. fruetur ad iocunditatem in eternitate vigebit. ĩ veritate fulgebit: in bonitate gaudebit. ſic habebit permanendi eternitatem. ſic cognoſcendi facilitatẽ ꝛ requieſcendi felicitatẽ. Cuius ſiquidem erit illius ſancte ciuitatis. cuius angeli ciues ſunt de⁹ pater tẽplum. filius eius ſplendor. ſpiritus ſanctus charitas. o ciuitas celeſtis manſio ſecura. patria fertilis. ꝛ ampla totum continens qđ delectat. populuſ ſine murmure. incole quieti. homines nullam indigentiã habentes. Quã glorioſa dicta ſunt đ te ciuitas dei. ſicut letantiũ omniũ habitatio eſt in te. omnes letantur in leticia. ꝛ exultatione. omnes delectantur de deo: cuius aſpect⁹ pulcher. facies decora. eloquiuȝ dulce delectabilis eſt ad videndũ. ſuauiſ ad habendũ. dulcis ad pfruendũ. ipſe per ſe placet. ꝛ per ſe ſufficit ad meritum. ꝛ ſufficit ad premiuȝ. nec extra illum quicꝗ̃ queritur. qꝛ totum in illo inuenitur. quicqđ deſideratur. ſemper libet eum aſpicere ſemper habere: ſemper in illo delectari: ꝛ illo perfrui. in illo clarificat intellectus. ꝛ purificatur affectus ad cognoſcendam. ꝛ diligendã veritatem. Et hoc eſt totum bonũ hominis noſſe. ſ. ꝛ amare creatorẽ ſuum. Que ergo nos angit veſania vitiorum ſitire abſintium. hui⁹ mũdi ſequi naufragium. vite labentis pati infortuniũ: Impie tyrannidiſ ferre dominiuȝ. ꝛ non magis conuolare ad ſanctorũ felicitatẽ. ad angeloꝝ ſocietatẽ. ad ſolẽnitatem ſupne leticie. ꝛ ad iocunditatem contemplatiue vite vt poſſimus intrare in potentias domini. ꝛ videre ſuperabundantes diuitias illas bonitatis eius: Ibi vacabimus. ꝛ videbimus ꝗ̃ dulcis eſt dominus. et ꝗ̃ magna multitudo dulcedinis eius. Videbimus glorie decorem. ſanctoꝝ ſplendorẽ. ꝛ regie poteſtatis honorẽ. cognoſcemus pr̃is potentiã. filij ſapientiã. ſpũs ſancti benigniſſimã clementiã ꝛ ita habebimus noticiã illius ſũme trinitatis. nũc corpa p corpus videmus. imagines etiã corpoꝝ ſpũ cernim⁹ tũc vero ipſam veritatẽ puro mẽtis intuitu videbim⁹. o beata viſio videre deũ in ſeipſo. videre in nobis: et nos in eo felici iocunditate. ꝛ iocũ

da felicitate. Quicqd deſiderabi-
mus totũ habebimꝰ:nihil ampliuſ
deſiderantes .⁊ qcqd videbimus
amabimꝰ.ipſo amore beati:beati
dulcedine amoris.⁊ ſuauitate con
templatiõis. Hec erit ſũma illius
ꝯtẽplationis.hec erit ſũma illiꝰ fe-
licitatis.qm̃ intelligeť in ſuo puro
eſſe ſincera diuinitas. ꝯprehendeť
ĩ eo incõprehẽſibilis trinitaſ. Pa
tebũt arcana diuinitatis.videbiť.
⁊ amabiť deus.⁊ hec viſio.⁊ dele-
ctatio totũ cor hoĩs implẽs.⁊ ſati-
ans tota erit illiꝰ beatitudinis cõ-
ſumatio. Una erit oĩum lingua.iu-
bilatio indefeſſa.vnꝰ affectꝰ.amor
eternus.patebit veritas . implebit
charitas.⁊ erit integra corporis.et
aĩe ſocietas.fulgebit ſicꝫ ſol huma-
nitas glorificata . Quieta erit et
concors carnis ⁊ ſpũs ſanitas.ãge
lorũ.⁊ hoĩuꝫ vnũ erit gaudiũ.vnũ
colloquiũ vnũ conuiuiũ.nõ langue
bit amor.nec liqueſiet dilectio pre
ſentibus oĩbus bonis.nulla erit di
lationis afflictio.qm̃ beatifica diui
ne maieſtatis pñtia oĩbus erunt
omnia:⁊ erit cõmunis omniũ om-
nipotentia.ſapientia.pax.⁊ iuſtitia
⁊ intelligentia.non erit in illa pace
diuerſitas linguaꝝ.ſꝫ pacifica.⁊ cõ
cors ꝯcordia moꝝ.⁊ affectuuꝫ. In
torrẽte illius voluptatꝭ nihil vltra
appetet cumulata ſatietas . tanta
erit felicitaſ. Ibi ſiqdẽ erit cumulꝰ
felicitatꝭ.ſupeminẽs gloria.⁊ ſuper
abũdãs leticia. Sꝫ ad hec qs idõe
us? pfecto verꝰ penitẽs.bonꝰ obe
diẽs.amabilis ſociꝰ.fidelis ſuus.
Uerꝰ penitẽs.ſp ĩ labore.⁊ doloꝛ.
dolet de pteritis.laborat ꝓ futuriſ
cauẽdis. Uera ſiqdẽ pnĩa eſt ſine
tpis ĩtermiſſiõe de peccatꝭ dolere.
Sic plãgit cõmiſſa vt ꝯmittat plã
gẽda.irriſor nãqꝫ ẽ.⁊ nõ verꝰ peni
tẽs.q adhuc agit.qđ peniteat. Si
ğ vis verꝰ penitẽs eẽ ceſſa a pctõ.
⁊ noli ãplius peccare qm̃ inanis ẽ
pnĩa.quã ſequẽs coinquat culpa.
Bonꝰ obediẽs dat ſuũ velle.⁊ ſuũ
nolle.vt poſſit dicere.paratum cor
meũ deus.paratũ cor meũ. Para-
tũ quodcũqꝫ pcepis facere. para-
tũ ad nutũ nutu citiꝰ obedire.pa-
ratũ tibi vacare.ꝓximis miſtrare.
meipſꝫ cuſtodire.⁊ ĩceleſtiũ ꝯtẽpla-
tiõe requieſceř. Amabilis ſociꝰ oĩbꝰ
eſt officioſus.⁊ nulli oneroſus.dno
tus ad deũ benignꝰ ad ꝓximũ ſo-
brius ad mundũ. dñi ſeruus.ꝓxi-
mi ſociꝰ.mũdi dñs. Supiora habꝫ
ad gaudiũ.equalia ad ꝯſortiũ.infe
riora ad ſeruitiũ.nulli eſt oneroſus
ſꝫ inferiora redigit ad vtilitatẽ me-
diorũ.⁊ ad honorẽ ſupiorũ ſupio-
ra ſequẽs. iſeriora trahẽs.ab illis
poſſeſſus.iſta poſſidẽs. fidelis ſuꝰ
eſt in ꝯtẽplatiõe dei.⁊ cuſtodia ſui
Cuſtodie te ĩtelligẽs te nũquã poſ
ſe ſufficere ad te cuſtodiendũ tua
induſtria.diuinã ĩplora clemẽtiã.
itaqꝫ ad ꝯtẽplãdã in te creatoris
tui volũtatẽ bonã.⁊ bñplacẽtẽ. at
qꝫ pfectã.angelicã exora tutelã.pa
trociniũqꝫ oĩuꝫ cũ xpo regnãtiũ ſu
p te roga.curř p ſingulos.ſupplica
ſingulis.⁊ ſimul oĩbꝰ clama ⁊ dic
miſeremini mei.miſemini mei ſaltẽ
vos amici mei.recipite fugitiuũ ve
ſtrũ ſꝫ fratruelẽ.ſꝫ ꝯſanguinẽ in ſã-
guine redẽptoris. En paup ſtat ad
hoſtiũ clamat.⁊ pulſat. apite pul-

ſanti. ꝛ ꝯducite eũ vſqꝫ ad regẽ vt ꝓſtrat⁹ corã eo indicẽ ei oẽs miſe/rias. ꝛ oẽs neceſſitates. q̃s patior. Ad extremũ ṽo ꝑlato tuo cor tuũ cũ oĩ ingenio ꝯſigna nullũ in eo remaneat pcm̃. qꝺ ñ pura ꝯfeſſiõe ꝺleat. Jeſũ xp̃m ẽt ſup cor tuũ ſic ſignaculũ ponc. Cũ. n. xp̃s cordiſ hoſtiũ cuſtodit. ꝛ ẽ cordis hoſtiarius vt ꝑ illũ igrediant. ꝛ egrediant oẽſ familie cordis ꝯſequẽter adſũt milia miliũ ãgeloꝝ ad fores exterioꝝ ſenſuũ excubãtiũ. nec audet alienigena irrũpere terribiles illas acies ꝑpter hoſtiarij reuerentiã. ꝛ angelorum cuſtodiam.

Qũo homo ꝺꝫ ſe examinare. c. v.

Integritatẽ tue curioſus explorator vitã tuã i quotidiana ꝺiſcuſſiõe examina. Attẽde ꝺiligẽt q̃tũ ꝓficias. vel q̃tũ ꝺficias. q̃lis ſis i morib⁹. ꝛ q̃lis i affectib⁹. q̃ ſimiliſ ſis ꝺeoo. vel q̃ ꝺiſſimilis. quã ꝑpe. vel quã lõge ñ locoꝝ ĩternallis. ſꝫ moꝝ affectib⁹. Stude cog̃ſcer te. q᷑ multo melior ꝛ laudabilior es ſi te cog̃ſciſ q̃ ſi te neglecto cog̃ſceres curſũ ſideꝝ vires herbaꝝ: cõplexiõeſ hoĩuꝫ naturas aialiũ. ꝛ hẽres oĩuꝫ celeſtiũ. et terreſtriũ ſcientiã. Redde ḡ te tibi ꝛ ſi nõ ſemp. vel ſepe. ſaltẽ ĩterdũ. Rege tuos affect⁹. ꝺirige act⁹. corrige greſſus. ĩ te nihil remaneat indiſciplinatũ. pone oẽs trãſgreſſiones tuas añ oculos tuos. Statue te añ te tanq̃ añ aliũ. ꝛ ſic temetĩp̃m plãge. Plora iniq̃tates. ꝛ peccata. qb⁹ ꝺeũ offendiſti. indica ei miſerias tuas. oſtẽde illi malicias aduerſarioꝝ tuoꝝ. Cũqꝫ corã eo i lacrimis te maceraueriſ p̄co᷑ te. vt memor ſis mei. Ego. n. ex quo cog̃ni te in xp̄o ꝺiligo te. ꝛ illuc mẽtionẽ tui ꝺefero. vbi ꝛ illicita cogitatio ſuppliciũ. ꝛ hõeſta ꝓmeret p᷑emiũ. Ad altare nãqꝫ ꝺei cũ pctõr ſto. ſꝫ ſacerdos tui me comitat memoria. Tu ṽo mihi vicẽ reddes. ſi me amaueris. ꝛ oꝛonuꝫ tuaꝝ ꝑticipẽ feceris. ibi recordatiõe tecuꝫ eẽ p̄ſens ꝯſidero. vbi ꝑ te. ꝛ tuis familiarib⁹ ꝺuotas p̄ces corã ꝺeo fundis. nec mireris ſi ꝺixi p̄ſens. qm̃ ſi me amas. iõ amaſ. quia imago ꝺei ſũ: ita tibi p̄ſens ſũ. vt tu ipſe tibi. Quicq̄d. n. tu es ſuſtãtialiter. hoc ego ſũ. Jmago. n. ꝺei ẽ oĩs aĩa rõnalis. ꝑinde q in ſe imaginẽ ꝺei q̃rit. tã ꝓximũ q̃ ſe q̃rit. Et q illã in ſe q̃uerẽdo inuenerit. in oĩ hoie eã cog̃ſcit. Uiſio. n. aic intellect⁹ ẽ. Si ḡ te vides. me vides. q᷑ nihil aliud ſũ q̃ tu. ꝛ ſi ꝺeũ ꝺiligis. me imaginẽ ꝺei ꝺiligiſ. ꝛ ego te ꝺiligẽdo ꝺeũ ꝺiligo in te. Et ita ꝺũ vnũ q̃rim⁹. ꝛ ad vnũ tẽdim⁹. ſp inicẽ p̄ñtes ſim⁹. ſꝫ in ꝺeo. in quo nos ꝺiligim⁹:

Qꝺ hõ ꝺꝫ eẽ ĩtẽt⁹ pſalmodie. c. vi.

Cꝫ ad orãdũ. ſiue ad pſallendũ in eccleſiã ĩtraueris fluctuãtiũ cogitationuꝫ tumultus exter us relinque. curãqꝫ exteriorũ penitus obliuiſcere. vt ſoliſ ꝺeo poſſis vacare. Fieri enim nõ põt. vt aliquando cũ ꝺeo loquat. qui cum toto mundo etiã tacẽs fabulat. Jntende ergo illi. q intẽdit tibi. audi illum loquentẽ tibi. vt ipſe exaudiat te loquentẽ ſibi. ita fiet ſi ꝺiuinis laudibus ſoluẽdis ꝺebita reuerentia: ꝛ ſollicitudine aſſi/

ſtas:ſup ſingula verba diuine ſcripture diligenter attendas. Nō qḋ ego iſta faciā:que dico.ſ3 quod facere vellem:ꝛ non feciſſe penitet: ꝛ nō facere piget. Tu ꝓo: cui maioꝛ gratia conceſſa eſt:votis:ꝛ precib⁹ pias aures dñi ad te flecte lacrimis:ꝛ ſuſpirijs: ꝛ pro tuis exceſſibus illum clementer exoꝛa.atq3 cāticis ſpūalibus in operibus ſuis illum lauda.ꝛ gloꝛificā. Nil eni3 magis ſupernis ciuib⁹ ſpectare libet. nil regi ſummo iocundius exhibetur ſicut ipſe teſtat̄. Sacrificiu3 laudis honoꝛificabis me. O q̄3 felix eſſes: ſi ſpiritualibus oculis ſemel intueri poſſes:quomō preueniunt principes coniuncti pſallentibus ī medio iuuencularum tympaniſtriaꝝ. Uideres proculdubio qua cura: quoue tripudio interſunt cantantibus: aſiſtūt oꝛātibus adſūt meditātib⁹ ſupſunt quieſcentibus:prouidentibus:atq3 procurantibus p̄ſunt. Diligunt quidem ſuos conciues ſuperne poteſtates. Et ꝑ his q hereditatem capiunt ſalutis ſollicite congaudent:ꝛ confoꝛtant:inſtruūnt: protegunt: ꝓuidentq3 omnibus omnes. Ipſi enim deſiderant aduentum noſtrum. quoniam ipſi de nobis expectāt ciuitatis ſue ruinas reſtaurari. Diligenter querūt: ꝛ libenter audiunt bona de nobis. ſolliciti diſcurrunt medij inter nos ꝛ deum noſtros gemitus fideliter ad eum poꝛtantes ipſius gratiam nobis deuotiſſime poꝛtantes. Nō dedignabuntur eſſe ſocij noſtri qui iam facti ſunt miniſtri noſtri. Exultare eos fecimus:quando conuerſi ſumus ad penitentiā. Feſtinemus ergo de nobis eoꝛum letitia3 adimplere. Ue tibi quicunq3 es.q deſideras redire ad vomitum: reuerti ad lutum. Putaſne placatos habebis eos in iudicio: quos tanto: et tam diu ſperato priuare vis gaudio: Exultauerūt quando venim⁹ ad religionem tanquā ſuper his: quos ab ipſa inferni poꝛta cernerēt reuocatos. Quid vero tūc erit. ſi ab ipſa ianua paradiſi viderit redire.ꝛ retroꝛſum abire eos: qui ia3 alterū pedē hn̄t in celo: Nā ſi coꝛpoꝛa habemus inferius:ſed coꝛda ſurſum habeamus. Curramus ergo nō paſſibus coꝛpoꝛis: ſed affectibus:ſed deſiderijs:ſed ſuſpirijs: quoniam nō ſolum angeli:ſ3 angeloꝛum creatoꝛ nos expectat. Expectat nos deus pater tanq̄3 filios.et heredes:ut conſtituat nos ſup omnia bona ſua:expectat nos dei filius tanquā fratres:ꝛ coheredes:vt fructū ſue natiuitatis:ꝛ pretiū ſui ſanguinis deo patri offerat. Expectat nos ſpiritus ſanctus. Ipſe ſiquidem eſt bonitas:ꝛ benignitas: in qua ab eterno p̄deſtinati ſum⁹: nec dubiū quin predeſtinationem ſuam adimpleri velit. Ergo q2 oīs celeſtis curia expectat nos: ꝛ deſiderat:deſideremus eam quāto poſſumus deſiderio. Cū magna namq3 confuſione:ꝛ ruboꝛe ad illa3 veniet:quiſquis videre eam vehemēter non deſiderat. Quicunq3 vero ingi oꝛatiōe.ꝛ aſſidua cogitatiōe ī illa ꝯuerſat̄:ꝛ ſecur⁹ hinc egredit̄:

⁊ cū magna leticia recipieť in illa.
¶ Ubicunq3 ergo fueris: infra te-
metipſum ora. Si longe fueris ab
oratorio: noli querere locum: quo-
niā tu ipſe locus es: ſi fueris in le
cto: aut in alio loco: ora: ⁊ vbi ē tē
plum frequenter orandum. ⁊ flexo
corpore mens eſt erigenda ad deū
Sicut.n.nullum eſt momentū quo
homo non vtatur. vel fruatur dei
bonitate: ⁊ miſericordia. ſic nullum
debet eſſe momentum. quo eū pſen
tem non habeat in memoria. Sed
dices ego quotidie oro: ⁊ oratiōis
mee nullum fructum video: ſed ſi-
cut accedo ad illam: ſic ⁊ redeo. ne
mo mihi reſpondet: nemo loquitur
nemo quippiā donat: ſed incaſſū
laboraſſe videor. ſic loquiť hūana
ſtulticia: non attendens quid inde
veritas promittat dicens. Amē di
co vobis: quia qcquid orantes pe-
titis credite: quia accipietis: ⁊ fiet
vobis: noli ergo vilipendere oratō
nem tuam. quoniam ille ad quem
oras non vilipendit eam: ſed ante-
quā egrediatur de ore tuo: ipſe ſcri
bi eam iubet in libro ſuo. Et vnum
e duobus indubitanter ſperare de
bemus: quoniam aut dabit nobis
qđ petimus: aut qđ videt eſſe vtili
us. Cogita igiť de deo: quicqd me-
lius potes: ⁊ de te quicqd deterius
vales. de te vero. ⁊ de illo amplius
credere debes q̄ cogitare potes.
Omne tempus in quo de deo non
cogitas: hoc te cōputes perdidiſſe.
Omnis ſiquidem res aliena eſt a
nobis. tempus autem tantum no-
ſtrum eſt. Uaca ergo deo. ⁊ vbicū-
q3 fueris ibi totus eſto. Noli te re
bus tradere. ſed cōmendare. Quo
cunq3 loco conſiſtis. cogitationes
tuas iacta in deum. ⁊ aliquid ſalu-
tare in animo tuo verſa. Oīs ſiqui
dē locus ad meditandū cōgruus
ē. Tota ergo facilitate animū colli
gēs libere tecū habita. ⁊ in latitu-
dine cordis tui deambulās. ibidē
cenaculū grande ſtratū chriſto ex-
hibe. Mens nāq3 ſapiētis ſemp̱ ē
apud deum. Illum ſemp̱ ante oc-
culos habere debemꝰ. ꝑ quē ſumꝰ
viuimus. ⁊ ſapimus. ip̄ namq3. ut
eſſemus. habemꝰ auctorem. ipſum
aūt. vt ſapientes ſimus debemꝰ ha
bere doctorē. ⁊ vt beati ſimus. ī ter
ne ſuauitatis largitorē. Et in hoc
imaginē eius. hoc eſt illius ſumme
trinitatis in nobis cognoſcimꝰ. nā
ſicut ille ē ⁊ ſapiens ē. ⁊ bonus eſt.
ſic ⁊ nos pro modulo noſtro. ⁊ ſu-
mus. ⁊ nos eſſe ſcimus. ⁊ idē eē. ⁊
noſſe diligimus. Utere igiť teipſo
velut dei tēplo. ꝓpť illud qđ ī te ē
ſimile deo. honor ſiquidē deo ſum-
mꝰ ē. illū venerari ⁊ imitari. Imi-
taris ſi pius es. Tēplū enī ſanctū
ē deo. mens pia. ⁊ altare optimum
cor eiꝰ veneraris ſi miſericors es. ſi
cut ipſe oībus miſericors ē. Hoſtia
ſiquidē acceptabilis ē deo. facere
bonū oībus ꝓ deo. fac oīa ſicut fi
lius dei. vt dignꝰ ſis eo. q te digna
tꝰ eſt filiū vocare. In oībus vero q̄
agis. deū eē pñtem cognoſce. caue
q̄ ne in eo qđ male delectat. vel vi
ſio tua. vel cogitatio tua remoreť.
nec dicas. neq3 faciaſ qđ nō l3. etiā
ſi libet. nec aliquo facto vel ſigno

deũ offendas:ꝗ vbiqȝ pñs cernit qcquid facis:Magna custodia tibi neceſſaria ē.qm̄ oĩa agis añ oculos iudicis cũta cernẽtis. Cuȝ illo tñ es ſecurus.ſi talem te ꝓparaueris:vt tecũ adeſſe digneť.Si tecuȝ nõ ē per gratiam:adeſt tamē ꝑ vindictaȝ.Sȝ ve tibi ſi ita tecũ eſt.Jmmo ve tibi ſi ita tecũ nõ adeſt. Jlli namqȝ iraſciť deus:quē peccanteȝ nõ flagellat:nã quē flagellãdo:nõ emendat:in futuro damnat.

¶ Mortis conſideratio.c.vii.

Certũ ē qm̄ mors vbiqȝ minať tibi: diabolus inſidiať vt rapiat animã tuã quando egredieť de corpore.tu vero noli timere qm̄ de⁹:q in te habitat: ſi tamē in te habitat:eripiet te a morte:ꝛ a demone. Fidelis eni ſocius ē:nec deſerit ſꝑantes in ſe:niſi ipſe prior deſerať. Deſeriť aũt cum cor ꝑ prauas:ꝛ inutiles cogitationes vaga mẽte diſcurrit.Jdcirco oĩ ſollicitudine.ꝛ cuſtodia illud cuſtodire ꝛ tenere debes:vt in illo de⁹ requieſcere poſſit.Jn oĩ namqȝ creatura:que ſub ſole mundi vanitatibus occupať nihil humano corde ſublimius.nihil nobilius:nihil deo ſimilius reperiť Quapropter nihil aliud q̄rit te niſi cor tuũ.Mũda ğ illud ꝑ purã confeſſionē:ꝛ aſſiduã orationē:vt mũdo corde deũ videre poſſis ꝑ continuã dei circũſpectionē.Jn omni loco eſto ei ſubiectus:ꝛ intentus.cõpone mores tuos.ut ſis in te placatus: dilige oẽs homines :ꝛ omnibus te amabilem exhibe:vt ſis pacificus:ꝛ dei filius. Sic eris bonus monachus: ꝛ ſcũs humilis:ꝛ rectus.ꝛ cũ talis fueris: memento mei. Ve mihi:qui iſta dico.ꝛ iſta nõ facio.etſi facio aliquãdiu non perſeuero.Jſta habeo in memoria:ꝛ nõ hṹo in vita:hẽo in ſermonib⁹:ꝛ nõ in morib⁹.Legē i corde.ꝛ in ore tota die rumino. et ꝯtraria legi ago.lego de religione in ea.ꝛ plus diligo lectionē. q̄ȝ orationē.verũtñ nil aliud me docet diuina ſcriptura niſi religionē amare:veritatem ſeruare:charitatē habere.Ego aũt miſer. ꝛ miſerabilis citius curro ad lectionē.q̄ȝ ad orõnē libentius volo legere.q̄ȝ miſſas auſcultare.Expectat me aliqs volens de neceſſitate ſua mihi loqui: ego vero librũ aliquē accipio.quē ille vel ille vellet habere:lego in eo ꝛ legendo amitto fruct⁹ charitať. pietatis affect⁹ cõpũctionis flet⁹: miſſaꝝ vtilitatem ꝛ:celeſtiuȝ cõtēplationē.Nil tñ in hac vita dulci⁹ ſentiť:nihil auidius ſumiť. nil ita mentē ab amore mũdi ſeparat. nil ſic animũ ꝯtra temptatiões roborat:nil hominē ita excitat. ꝛ adiuuat ad omne opus bonũ. ꝛ ad oĩnē laborē.q̄ȝ gr̃a cõtemplatiõis.

Qualiť hõ dẽat ĩtẽte orare.c.viii.

Miſerere mei deus: qm̄ ibi plus pecco: vbi petã mea emẽdare debeo. Jn monaſterio nãqȝ ſepe dũ oro:nõ attẽdo qđ dico:oro qdeȝ ore: ſed mẽte foris vagãte oĩonis fructu ꝑuor: corpore ſuȝ īteri⁹:ſȝ corde exteri⁹.ꝛ iõ ꝑdo qđ dico.paꝝ.n.ꝑdeſt ſola voce cãtare.ſine cordis ĩtentõe.Propterea magna ꝑuerſitas. imo magna ĩſania ē qñ cũ dño maieſtatis

loq̄ ī orōne p̄ſumimꝰ:⁊ īſenſati mē tē auertimꝰ.⁊ neſcio ad q̄s ineptias cōuertimꝰ cor. Magna quoqȝ inſania.⁊ grauit̃ vīdicāda:cū vilis ſimꝰ puluis:loquentē ad ſe audire dedignat̃ creatorē vniuerſitat̃.Ineffabilis ꝓo ē dignatio diuine bonitat̃:q̄ quotidie ꝯſpicit nos infelices:aures auertentes . obdurātes corda ⁊ nihilominꝰ clamat ad nos dicēs.Redite p̄uaricatores ad cor vacate.⁊ videte q̄m ego ſuȝ deus. Loq̄tur mihi deꝰ in pſalmo.⁊ ego illi nec tū cū pſalmū dico attendo cuiꝰ pſalmꝰ ſit.Idcirco magnā iniuriā deo facio.cū illū p̄cor vt meā precē exaudiat.quā q̄ fundo n̄ audio. Deprecor illū:vt mihi intēdat ego vero nec mihi: nec illi intēdo. ſȝ qđ deteriꝰ ē īmūda.⁊ inutilia in corde ꝓ̄ſando.fetorē horribilē eiꝰ aſpectibus ingero.

De inſtabilitate cordis humani.c.viii.

Nihil ē in me corde meo fugatiꝰ.q: quotiēs me đſerit ⁊ p̱ prauas cogitatiōes defluit.totiēs deū offendit.cor meū.ē cor vanū.vagū.⁊ inſtabile.dū ſuo ducit̃ arbitrio.⁊ diuino caret ꝯſilio. īſeipſo nō pōt ꝯſiſtere.ſed omni mobili mobilius per infinita diſtrahit̃. et hac atqȝ illac p̱ inumera diſcurrit ⁊ dū p̱ diuerſa requiē q̄rit.nō inuenit.ſȝ ī labore miſe. ac req̄e vacuuȝ manet.ſibi n̄ ꝯcordat.a ſe diſſonat a ſe reſilit:volūtates alternat. cōſilia mutat.edificat noua.đſtruit vetera.deſtructa redificat.eadē iteꝝ atqȝ iteruȝ alio ⁊ alio mō mutat.⁊ ordinat.q: vult ⁊ nō vult.⁊ nunq̄ꝫ īneodē ſtatu p̱manet.Sic.n. molēdinū velocit̃ voluit̃ . ⁊ nihil reſpuit.ſȝ q̄cq̄d īponit̃ molit.ſi aūt nihil apponit̃ ſeip̄m ꝯſumit.ſic cor meū īſtabile ſemp̱ ē ī motu. ⁊ nunq̄ꝫ req̄eſcit.Sȝ ſiue dormiā ſiue vigileȝ: ſōniat.⁊ cogitat q̄cq̄d ei occurrit. Et ſic molēdinū arena ſi īponat̃ exterminat.pix īgnat.palea occupat: ſic cor meū cogitatō amara turbat īmūda maculat. vana inq̄etat.⁊ fatigat.ita cor meū dū futuꝝ n̄ curat gaudiū.nec diuinū q̄rit auxiliū ab amore celeſtiū elōgat̃.⁊ in amore terreſtriū occupat̃.Cūq̄ꝫ elabit̃ ab illis ⁊ inoluit̃ ī iſtis.vanitas illđ recipit.curioſitas deducit. cupiditas allicit. voluptas ſe ducit . luxuria polluit.torq̄t īuidia.turbat iracūdia.cruciat triſtitia ſicq̄ꝫ miſeris caſibꝰ ſubmergit̃ oibꝰ vitijs.q̄m vnuȝ deū: q̄ ei ſufficere poterat dimiſit.p̱ multa diſp̱gitur ⁊ huc illucqȝ q̄rit. vbi req̄eſcere poſſit.⁊ nihil īuenit. qđ ei ſufficiat.donec ad ip̄m redeat.A cogitatōe ī cogitationē ducit̃ ⁊ p̱ varias occupatōes.⁊ affectōes variat̃.vt ſaltē varietate ipſaꝝ reꝝ ipleat̃.q̄rū q̄litate ſatiari n̄ pōt.ſic labit̃ cordis miſeria ſotracta diuina gr̄a.cūqȝ ad ſe reuertit̃. ⁊ diſcutit qđ cogitauit.nil repit q: n̄ opꝰ fuit. ſȝ iportuna cogitatio.q̄ cōpōit multa đ nihilo.ſic deniqȝ đcipit imaginatio q̄ſi đmoniū illuſio.īpat mihi đs vt p̄beā illi cor meū.⁊ q: ipanti đō n̄ ſū obediēs.⁊ ſbditꝰ. mihi ſuȝ rebellis:⁊ ꝯ̄riꝰ.vn̄ mihi ſbiugari n̄ potero donec illi n̄ fuero ſubiectus mihiqȝ ſuiā nolēs.q̄ ei nolo ſuire volēs: idcirco plura machinat̃ cor meū vno momēto.q̄ꝫ oēs hoies pſicere poſſēt vno āno.cū đō n̄ ſū vni

tus:⁊ ideo cū me ip̄o ſum diuiſus.
Cū illo vero vniri nō poſſum niſi
p̄ charitatē:nec ſubici niſi p̄ humi
litatē:nec vere humilis eē niſi per
veritatē. Expedit ergo vt in verita
te me diſcutiā:⁊ cognoſcam quam
vilis:quā fragilis:⁊ quam labilis
ſum. Deinde cū oēs miſerias me
as cognouero:neceſſe eſt vt illi in
hereā:p̄ quē ſum: ſine quo nihil
ſum:⁊ nihil facere poſſuȝ. Et quia
a deo peccando receſſi:niſi p̄ verā
ꝯfeſſioneȝ ad illū redire nō poſſuȝ.
Fateri ergo oportet quod fatēdū
eſt,q2 nunq̄ eo modo:aut ea inten
tione:qua peccaui peccata ꝯfeſſus
ſum:nec oīum recordatus ſuȝ:aut
ꝓpter vetuſtateȝ:aut ꝓpter multi
tudinē. Si aūt ꝯfeſſus ſum:nō pu
re ꝯfeſſus ſum ꝓpter turpitudinē:
ꝯfeſſionem etiā meam diuiſi: vt di
uerſis ſacerdotibus diuerſa mani
feſtarem:⁊ ita venia carui:ad quā
p̄ partes ꝑuenire putaui. Execran
da nanqȝ fictio eſt peccatū diuide
re:⁊ ſuperficietenus radere:nō in
trinſecus eradicare. Nō eniȝ vtilis
eſt ꝯfeſſio niſi ī oris veritate. ⁊ cor
dis puritate:vt tres ſint: qui teſti
moniū nobis dicant in celo.pater.
filius.⁊ ſp̄us ſanctus. Addam⁹ te
ſtes ſacerdotes cordi noſtro.⁊ ori:
vt in ore duorū.vel trium teſtium
ſtet omne verbū.ſed dicis ſufficit
mihi ſoli deo cōfiteri. q2 ſacerdos
ſine eo a peccatis me abſoluere nō
pōt. Ad qđ nō ego ſȝ beatus Ja
cobus reſpōdet dicēs. Cōfitemini
alterutrum peccata veſtra. Cōue
niēs nāqȝ eſt:vt nos qui peccādo
deo ꝯtumaces fuimus.penitendo
ſupplices ſacerdotib⁹.⁊ miniſtris
ei⁹ ſim⁹.⁊ hō qui ad gratiā conſer
uandā mediatore nō eguit:iā eaȝ
recupare nō niſi p̄ mediatorē ho
minē poſſit. Gemat ergo.⁊ ſuſpiret
⁊ anxius ꝓ peccato timeat:⁊ expa
ueſcat.ſollicit⁹ diſcurrat.auxiliato
res.⁊ īterceſſores querat.ꝓſternat
ſe humiliter homini.qui humiliter
aſtare noluit creatori. Nā ⁊ hoc ſa
luberrimū ē.vt hō corde peniteat:
⁊ ore delictū ſuū confiteat̄. quate
nus deus q̄ ꝓpitius adeſt p̄ grāȝ:
cor per pniāȝ cōpungat. deīde ad
ſit.vt cōfitenti.peccatorū veniā tri
buat. Qđ ſi forte peccator vere pe
niteat.ſed intercurrēte articulo ne
ceſſitatis ad cōfeſſionē ꝑuenire nō
poſſit.cōfidēter credere debemus:
ꝙ ſūmus ſacerdos cōplet ī eo. qđ
mortalis nō potuit. Et iam apud
deū factū cōſtat.qđ homo q̄dē ve
re voluit.ſed non valuit adīplere.
quia confeſſionem non contēptus
excluſit:ſed impediuit neceſſitas.¶

De peccato nō excuſando. C.x.

i N capitulo vbi peccata
mea emēdare debui pecca
tis peccata addidi. Cū de
illis accuſātis fui. aut aliquo mō
excuſaui.aut ex toto negaui.aut ꝙ
deterius ē defendi.⁊ īpatienter re
ſpondi.cū nullū ſit peccatū:a quo
nō ſim cōtaminatus.aut ꝯtamina
ri nō poſſim. Juſtū ē ergo:vt omni
occaſiōe remota emēdationē pro
mittam vndecūqȝ aut a quocūqȝ
accuſer.quaten⁹ ſic liberari valeā
a peccato ꝑpetrato.vel ꝑpetrādo.

Quā ſit malum alios non corri
gere.c.xi.

Altitudinē inīqtatū mea
m rū expaueſcēs alioꝝ trāſ
greſſiōes repḣēdere timui.
ꝛ ideo mortis auctor extiti.q2 vir⁹
qꝺ clamādo expellere potui nō ex
puli.indignatus ſum aduerſus ali
os.q me ꝺ vitijs meis repḣēdebāt
ꝛ quos amare ꝺebui. odiui. illa q̄
mihi nocebāt. vel ꝺiſplicebāt ꝺeſi
deraui.vt nō eēnt.Sciebā tñ qꝺ ī
natura ſui erāt bona.ꝛ a bono fa
ctore facta.ſ3 iō mihi nocebāt. q2
malus erā.ꝛ male illis vtebar. Ni
hil eni3 mihi cōtrariū ē niſi ego ip
ſe.mecū eſt qcqd mihi nocere pōt.
ꝛ ego ipſe mihi ſarcina ſum. Opta
ui etiā.vt ꝺeus peccata mea neſci
ret.aut punire nollet:aut nō poſſ3.
ꝛ ita volui ꝺeū eſſe inſipientē.iniu
ſtum.ꝛ īpotentem. qꝺ ſi eſſet.ꝺeus
nō eſſet.nō eſt ſuperbia ſuper ſup
biam meā.ꝑpterea longe a ſalute
mea verba ꝺelictoꝝ meoꝝ.Suſpe
cta eſt ſiquidē ꝺeo ſupbia ꝛ odio
ſa.nec fieri poteſt vt cū eo in grā3
reuertatur. Diuerſum vtriuſq3 ho
ſpitiū.nec in eodē cohabitant ani
mo.qbus nō licuit cohabitare ī ce
lo.In celo nata eſt. ſed velut īme
mor. qua via inde cecidit. illuc po
ſtea redire non potuit. Cum au
tem pluuia.vel nimio frigore. aut
calore turbatus fui. contra ꝺeum
iniq3 murmuraui.Oīa nāq3. que
ad vſum vite accepimus.ad vſum
culpe cōuertim⁹. quaꝑpter iuſtū
eſt.vt q in cunctis peccauimus.in
cunctis feriamur.

¶ Sepe ad ſacrū myſteriū vocem
meā fregi.vt ꝺulcius cantarē.ma
gis ꝺelectabar ī vocis modulatio
ne.q̄3 in cordis compunctiōe. De
us vero.cui nō abſconditur qcqd
illicitum perpetrat̄. nō querit vo
cis lenitatē.ſed cordis puritatem.
nam ꝺū cantor mulcet populū vo
cibus.ꝺeum irritat prauis morib⁹
licentiā loquēdi.vel aliquid faciē
di ſepe nimia īportunitate. vel cal
liditate a prelatis meis extorſi.nō
attendens miſer qm̄.ille ſe ꝺecipit
q occulte vel apte ſatagit. vt hoc
ei pater ſpiritualis iniūgat.qꝺ ipe
ꝺeſiderat. Acum. vel cultellu3.vel
aliquid vile multotiēs nimiū ꝺeſi
deraui.nec cōfeſſus ſum.q2 pecca
tū nō extimabā ꝑpter rei vilitatē
Uerūtamē nō multū ꝺiſtat q̄cūq3
ſubſtātia vilis. vel precioſa regrat̄
ꝺū eq̄liter ſit corrupt⁹ affect⁹.non
enim cultellus in vitiū ē. ſ3 cultelli
appetit⁹.neq3 auꝝ in vitiū eſt ſed
auri cupiditas.In labore nō labo
raui quātū ꝺebui. ꝛ quātū potui.
In ſilētio etiā fui ocioſus.qꝺ ē ma
ximū peccatū.In ſilētio nāq3 ne
mo ſic ꝺ3 eē ocioſus .vt in eodē ſi
lētio vtilitatē nō cogitet proximi.
nec ſic actuoſus vt cōtēplatione3
nō regrat ꝺei.parū eni3 ꝑficit. qui
alteri.cū pōt.nō prodeſt. De vitijs
me iactaui putās eſſe inſigne ꝟtu
tis.vbi erat lapſus criminis. De ꝟ
tutibus etiā vitia feci. Juſtitia nā
q3.ꝺum ſuū modū excedit crudeli
tatis vitiū gignit.Et nimia pietas
ꝺiſſolutionē ꝺiſcipline parturit. ſic
ſepe vitiū ē.qꝺ ꝟtus putat̄.Sicut

remiſſa ſegnicies māſuetudo credi tur:⁊ pigricie vitium quietis virtu tē imitaṫ. Finxi me eſſe qđ nō erā: dixi me velle quod nolebā:vel nol le quod volebā aliud ore dicebaꝫ ⁊ aliud corde volebam: ⁊ ita ſub ouina pelle vulpinā conſcientiam conſeruabā. Uulpina plane con‐ ſciētia eſt tepida cōuerſatio:⁊ ani‐ malis cogitatio:ficta cōfeſſio:bre‐ uis:⁊ rara cōpunctio.obediētia ſi ne deuotione:oratio ſine intētiōe: lectio ſine edificatione: ſermo ſine circūſpectione. O ꝙ̄ dura mihi ſūt iſta que loquor:quoniā me ipſum loquendo ferio. Uerūtamē q: me peccatorē nō nego:ſꝫ peccatū meū cognoſco erit fortaſſe apud deum pium iudicē:ipſa cognitio culpe ī‐ petratio venie:dicam ergo:dicam miſeriam meam:ſi forte ſua pietas moueat illum:dicā peccatū meuꝫ: quoniā noticia peccati initiū ē ſa lutis. Magnā porto coronā: ⁊ ve‐ ſtē rotundā:regulaꝫ ſeruo ieiunio rum:ſtatutis pſallo horis :ſed cor meū longe eſt a deo meo. Exterio‐ rem ſuperficiē intuens ſalua mihi omnia arbitror nō ſentiēs vermeꝫ interiorem:qui interiora corrodit: vnde oſee:comederunt alieni ro‐ bur meū.⁊ ignoraui: ⁊ ideo totus ꝑgens in ea:que foris ſunt:⁊ igna rus interiorū meorum: ſicut aqua effuſus ſum: ⁊ ad nihilū redact⁹ ſum:preteritorū obliuiſcens:p̄ſen‐ tium negligens:futura non preui‐ dens:ingratus ſum ad beneficia: ꝓnus ad mala:⁊ tardus ad bōa.

Quomodo ſe debet vnuſquiſqꝫ conſiderare. Capitu.xij.

Si me nō īſpicio neſcio me ipſuꝫ:ſi aūt me inſpicio to‐ lerare me nō poſſum:quia tāta inuenio in me:que digna ſūt reprehenſione:⁊ cōfuſione:⁊ quan to me ſubtilius: ⁊ ſepius diſcutio: tanto plures abominationes ī an gulis cordis mei inuenio. Ex quo nāqꝫ peccare cepi:nunꝙ̄ vnū dieꝫ ſine peccato tranſire potui:nec ad huc peccare ceſſo:ſed de die in diē peccata peccatis addo.⁊ ea p̄ ocu lis habeo:nec gemo: erubeſcenda video:nec erubeſco:dolēda ītueor nec doleo:qđ eſt mortis ſignum:⁊ dānationis iudiciū. Mēbrū enim qđ dolorem nō ſentit: mortuū eſt: ⁊ morbus inſenſibilis eſt incurabi lis. Leuis ſum:⁊ diſſolut⁹: nec me corrigo:ſed ad peccata: que cōfeſ‐ ſus ſum quotidie redeo:nec caueo foueā:in quam.vel ego cecidi: vel aliū cadere vidi. Cūqꝫ plorare.et orare deberem pro malis q̄ feci:et pro bonis:que neglexi: prohdolor verſum eſt mihi in cōtrariū. Nam tepui:⁊ frigui a feruore oratiōis:⁊ iam ſine ſenſu frigidus remanſi:et ideo flere meipſum nō poſſum:qm̄ gratia lachrimarum receſſit a me.

De p̄ſentia ꝯſciētie vbiqꝫ.c.xiij.

Peccata mea celare nō poſ ſuꝫ:qm̄ quocūqꝫ vado cō‐ ſciētia mea mecū ē:ſecum portās qcqd in ea poſui: ſiue bo‐ nū:ſiue malū:ſeruat viuo reſtituet defuncto depoſitū qđ ſeruādū ac‐ cepit:ſi male facio adeſt illa:ſi aūt bñ facere videor:⁊ inde extollor:

adeſt illa: adeſt viuo: ſeqr mortuū. vbiqз mihi ↄfuſio ē iſeparabiliſ ꝑ q̄litate depoſiti. Sic ſic in domo ꝓpria ⁊ a ꝓpria familia habeo accuſatores: teſtes: iudices. ⁊ tortores. Accuſat me cōſcia: teſtis ē memoria: ratio iudex. voluptas carcer: timor tortor: oblectamentū tormētū: quot nāqз fuerint oblectamēta mala: tot erūt tormenta: nā inde punimur: vnde delectamur.

De tribus inimicis hoīs. c. xiiij.

Diuua me dñe deꝰ meus qm̄ inimici mei aīaз meaз circūdederūt: corpꝰ. ſ. mūdus: ⁊ diabolus: a corpore fugere non poſſum. nec ip̄m a me fugare. Circūferre illud neceſſe ē: qm̄ alligatū ē mihi: ꝓimere nō licet. ſuſtentare cogor. ⁊ cū illud ī pinguo. hoſtē meū aduerſuз me nutrio. Si. n. ſatis cōmedero. ⁊ id robuſtum fuerit: ſanitas ⁊ fortitudo eiꝰ mihi aduerſant. Mūdus ꝟo circūcingit: ⁊ obſidet me vndiqз. ⁊ ꝑ qnqз portas videlicet ꝑ qnqз corpis ſenſuſ. ſ. viſū. auditū. guſtū. odoratū. ⁊ tactū. ſagittꝭ ſuiſ me vulnerat: ⁊ morſ itrat ꝑ feneſtras meas in aīaз meam. Reſpicit oculus. ⁊ mētis ſenſū auertit. Audit auris. ⁊ intentionē cordis inflectit. Odoratus cogitationē ī pedit. os loquit. ⁊ fallit. per tactū ardor libidinis ꝓ aliq̄ ꝑua occaſiōe excitat. ⁊ niſi illico reſpuatur ſubito totū corpꝰ occupat. vrit ⁊ incēdit. ꝑmo carnē modicū titillat. deinde delectatiōe turpi mentē maculat. ⁊ ad extremū per conſenſuз ꝑuitatis mentē ſubiugat. Porro diabolus. quem videre nō poſſum. ⁊ ideo minus ab eo mihi cauere. tetendit arcum ſuum: ⁊ in eo parauit ſagittas ſuas. vt ſagittet me. narrauit cōtra me. vt abſcōderet laqueos ſuos: ⁊ dixit. Quis videbit eos: Laqueū poſuit ⁊ auro. ⁊ argento. ⁊ in omnibus qbus abutimur: cum illis male delectamur. ⁊ illaqueamur. Nec ſolum laqueum poſuit. ſed ⁊ viſcum. Viſcꝰ eſt amor poſſeſſionis. affectus cognatiōis. cupiditas honoris. ⁊ carnis voluptas. quibus anima inuiſcatur. ⁊ irretitur. ne pennis contemplationis per plateas ſuperne ſyon volare poſſit. Sagitte diaboli ſunt. ira. inuidia. luxuria ⁊ cetera. quibus anima vulneratur. Et qs eſt ille. qui iacula eius ignea extinguere poſſit: Prohdolor his telis ſuperat ſepe aīa fidelis. Heu mihi qr vndiqз bella mihi video: vndiqз tela volant. vndiqз temptamenta. vndiqз pericula. quocunqз me vertam nulla ſecuritas eſt: ⁊ que mulcent. ⁊ que triſtāt. vel moleſtāt oīa timeo. eſuries. ⁊ refectio. ſomnus. ⁊ vigilie. labor ⁊ qes pugnāt cōtra me. Nō minus ſuſpectꝰ ē mihi iocus. quā ira. multos ſiqdē iocando ſcandalizaui. Nec minꝰ ꝓſpera vereor. q̄ȝ aduerſa. proſpera nāqз ſuauitate ſua me īcautū me faciūt ⁊ decipiunt. Aduerſa ꝟo qr aliqd amaritudinis habent velut potiōes amare me ſuſpectū: ⁊ timidū faciūt. Magis timeo malū qđ facio ī aſcōdito. q̄ȝ qđ ī apto. malū nāqз qđ nēo videt. nullꝰ repꝛhēdi:

⁊ vbi nō timet̄ rep̄henſor. ſecurus accedit tēptator. ⁊ facilius ꝑpetratur iniquitas. Nimirum vtrobiq; bellū. vtrobiq; periculū. vtrobiq; timendū. Et ſicut in hoſtili regiōe verſātibus hac illacq; circūſpiciēdum eſt. ⁊ ad oēm ſtrepitū circūagenda eſt ceruix. ſic caro ſuggerit mihi mollia. mundus vana. diabolus amara. Quia quotiēs carnalis cogitatio mentē meam īportune pulſat de cibo. ⁊ potu. de ſomno. ⁊ ceteriſq; ſimilibus ad carnis curā pertinentibus. caro nihil loquitur Cū de ambitione ſeculi. de iactantia. de arrogantia cogitatio vana in corde verſatur. de mundo eſt. Quando aūt ad iram. ⁊ iracūdiā. ⁊ amaritudinem animi prouocor. diabolica ſuggeſtio eſt: cui non aliter q̄ ipſi diabolo reſiſtendum eſt. nec aliter ab ea cauendum. quam ab ipſa dānatione. Demonum officium eſt ſuggeſtiones malas ingerere. noſtrum eſt illis nō cōſentire. Nam quotiens reſiſtimus. diabolum ſuperamus. angelos letificamus. deū honorificamus. Ipē.n. nos hortatur vt pugnemus. adiuuat vt vincamus. Certātes in bello ſpectat. deficientes ſubleuat. vincentes coronat.

Caro hominis vnde ſit ⁊ quid pariat. Capi. xv.

c Aro mea de luto ē. ⁊ ideo lutoſas. ⁊ voluptuoſas cohabitatōes ab illa habeo. vanas. ⁊ curioſas a mundo. a diabolo malas. ⁊ malitioſas. Iſti tres inimici me īpugnant. ⁊ ꝑſequunt̄. nunc quidē aperte. nunc vero occulte. ſemper aūt malitioſe. Diabolus nanq; plus cōfidit in adiutorio carnis. quoniam magis nocet domeſtic⁹ hoſtis. Illa vero ad ſubuerſionem meā cū illo fedus inijt: vtpote de peccato nata. ⁊ in peccato nutrita. vitijs corrupta ab ipſa origine. ſed multo amplius vitiata praua cōſuetudine. Hinc eſt ꝙ tam acriter ꝯcupiſcit aduerſus ſpiritum. ꝙ aſſidue murmurat. ⁊ impatiens eſt diſcipline. quia illicita ſuggerit. nec rationi obtēperat. nec inhibetur vllo timore. huic accedit. hāc adiuuat: hac vtitur tortuoſus ille ſerpēs hoſtis humani generis. cui nullū aliud ē deſideriū. nullū negocium. nullum ſtudiū. niſi perdere animas noſtras. Hic eſt q̄ iugiter malum machinat̄. argute loquitur. artificioſe ſuggerit. callide decipit. Illicitos motus inſufflat. ⁊ venenatas cogitatiōes inflāmat monet bella. nutrit odia. īcitat gulā. monet libidinē. deſideria carnis inſtigat. ⁊ peccati occaſiones parat. ⁊ mille nocendi artibus corda hoīum pulſare nō ceſſat. Hinc eſt ꝙ baculo noſtro nos cedit. ⁊ manus noſtras proprio cingulo ligat. vt caro que data ē nobis in adiutorium. fiat nobis in ruinā ⁊ ſcandalum. Grauis lucta. ⁊ graue periculum eſt aduerſus domeſticū hoſtem pugnare. maxime cum nos aduenimus. ⁊ ille ciuis. ille ſuā inhabitat regionem. nos exules ſumus ⁊ peregrini. magnum quoq; diſcrimen eſt aduerſus diabolice

fraudis aſtutiá taz crebros imo cõtinuos ſuſtinere ꝯflictus: quẽ aſtutũ fecit tã natura ſubtilis: ꝙ lõga exercitatio malicie huius.

Deprecatio pro ſeipſo. C.xvi.

E Ripe me ꝺ inimicis meis deus meus ⁊ ab his qui oderũt me: qm̃ confortati ſunt ſuper me. Ego vero qui vſqꝫ ad hunc diem cõtra me vixi iam ꝑ tuá gratiá mihi viuere incipiá: ſic eniꝫ in hoc mũdo viuere debemꝰ: vt cum corpus ceperit a vermibꝰ deuorari in ſepulchro: anima letetur cum ſanctis in celo. Illuc ſpiritus dirigẽdus eſt: quo eſt iturus: illuc feſtinare debemus: vbi ſemper viuamus: ⁊ vbi mori amplius nõ timeamus: ſi ſic amamus iſtam labilem: ⁊ caducam vitam: vbi cũ tãto labore viuimꝰ: vbi comedẽdo: bibendo: dormiẽdo vix carnis neceſſitatibus ſatiſfacimꝰ: multo magis amare debemus vitá eternaꝫ: vbi nullũ laborẽ ſuſtinebimꝰ: vbi ſũma ſemper iocunditas: ſumma felicitas: felix libertas: ⁊ felix beatitudo: vbi ſimiles erũt homines angelis dei: ⁊ fulgebunt iuſti: ſicut ſol in regno patris eoꝝ. Qualis putaſ tũc erit ſplendor animaꝝ: qñ ſolis ſplendorẽ habebit lux corporum? Nulla erit ibi triſtitia: nulla águſtia: nullus dolor: nullus timor: nullus ibi labor: nulla mors: ſed ꝑpetua ſanitas ſemper ibi perſeuerat. Non ſurgit ibi malicia: nec carnis miſeria: nulla eſt ibi egritudo: nulla omnino neceſſitas: nõ eſt ibi fames: nõ ſitis: nõ frigus: nõ eſtꝰ: nõ laſſitudo ieiunij: nec vlla temptátio inimici: nec peccandi volũtas: nec delinquendi facultas. ſed totũ leticia. totũ exultatio poſſidet. homines quoqꝫ angelis ſociati ſine vlla carnis infirmitate in ꝑpetuũ manebunt. Ibi erit iocũditas infinita: beatitudo ſempiterna: in quá qui ſemel ſuſcipiẽ ſemper tenetur: ibi eſt requies a laboribus: pax ab hoſtibus: amenitas de nouitate ſecuritas ꝺ eternitate ſu[illegible]itas atqꝫ dulcedo de dei viſione. Et qs non illic habitare vehementer deſideret? ⁊ ꝓpter pacẽ. ⁊ ꝓpter amenitatẽ. ⁊ ꝓpter eternitatẽ. ⁊ propter dei viſionẽ. nullus eſt ibi ꝑegrinꝰ. ſed qcũqꝫ illuc venire merebunẽ ſecuri in ꝓpria patria manebunt. ſemꝑ leti. ⁊ ſemꝑ ſatiati de viſione dei. Et quanto plus aliqs hic deo obediẽs fuerit. tanto ampliorẽ ab eo mercedem ibi recipiet: quátoqꝫ amplius deum amabit. tánto propius videbit: quem cernere cupit.

De breui vita hominis. C.xvij.

D Ies hominis ſicut vmbrá ſuper terrá: ⁊ nulla eſt mora: ⁊ tũc ꝓpe nihil eſt: cum ſtare videẽ. Cur ergo theſaurizat ĩ terra homo. cũ ſine dilatiõe tranſeat. ⁊ illud qꝺ colligiẽ. ⁊ ipſe qui colligit? Et tu homo quẽ fructum expectas in mũdo cuius fructꝰ ruina eſt. cuius finis mors eſt? Utiná ſaperes. ⁊ ĩtelligeres. ac nouiſſima prudenter ꝓuideres. Scio quẽdá qui per annos plurimos tecũ familiariter vixit. ad menſam tuá ſedit. cibũ de manu tua ſumpſit. in ſinu

tas dormiuit: cum voluit tecū colloquium habuit: hic iure hereditario ſeruus tuus eſt. ſed q? ab ineūte etate delicate nutriſti eum: ꝛ ꝑge pepercisti: cōtumax effectus eſt: leuauit calcaneū ſuū ſuper caput tuum: ꝛ te in ſeruitutem redegit: ꝛ tui crudeliter dominaꝰ. Sȝ fortaſſe dices quis eſt hic: vetus homo tuus: qui cōculcat ſpiritū tuū: qui pro nihilo hȝ terrā deſiderabilem: q ſola que carnis ſūt ſapit. Homo iſte a natiuitate cecus ē: ꝛ ſurdꝰ: mutus: inueteratus dieꝝ malorū: rebellis virtuti: ꝛ veritati: inimicꝰ crucis chriſti deridet innocentē: et ſimpliciter tranſeuntē: ambulat in magnis: ꝛ imirabilibꝰ ſupra ſe: arrogantia eius eſt pluſq̈ fortitudo eius: nullū reuereꝰ: dicit inſipiētia ſua non eſt deus: tabeſcit bonis: ꝛ malis paſciꝰ alienis. imundis cogitationibus paſciꝰ: nō fatigabiꝰ i illis tranſgrediens vſq; ad finem: diſpergit. ꝛ diſſipat propria ſicut pdigꝰ: cupit ꝛ rapit aliena ſicut auarus. turpitudinem ꝛ ignominiā cōgregat ſibi ſimulās. ꝛ callidus prouocat iram dei. Homo iſte totus in peccatis natus eſt: ꝛ ſic nutritꝰ amicus iniquitatis: filius mortis. vas ire in cōtumeliā: factus ad interitum. Qui cum talis ſit: enarrat iuſtitias dei: ꝛ aſſumit teſtamētuȝ eius per os ſuū. Odit diſciplinaȝ: proijcit dn̄m ſuū poſt dorſum ſuū: cū videt furem currit cū eo: ꝛ cum adulteris portionē ſuā ponit. Aduerſus filiū matris ſue ponit ſcandalū: ſup te etiā theſaurizat iram in die ire: vult a te hereditatē tuā tollere: ꝛ deſuper terrā auferre. et tu tantā iniuriam nō vindicas ſȝ diſſimulaſ. nec ei verbū duꝝ loqueris. nec vultū iratum oſtēdis. ſed blandiēſ tibi arrides: Ludis cuȝ illuſore. neſcis quia iſmael eſt. qui tecum ludit: Ludus iſte nō ē puericie. nec ſimplicitatis. vel innocentie. ſed illuſio eſt anime. ſed perſecutio: ſed mors. Jam te in foueaȝ: quā fecit. precipitauit. iam effeminatus es. iā iugo miſerrime ſuitutis preſſus. ſub pedibus eius. miſere ꝛ viliter conculcaris.

¶ O miſer ꝛ miſerabilis hō. qs te liberabit de vinculo improperij huius: Exurgat deus ꝛ cadat armatus iſte: cadat ꝛ conteraꝰ inimicꝰ: idem tēptator dei cultor ſui: amicꝰ mūdi. ſeruus diaboli. Quid tibi videꝰ: ſi recte ſentis mecū. dices reꝰ ē mortis. crucifigaꝰ. Noli ergo diſſimulare. noli differre. noli pcere. ſȝ feſtinanꝰ. audacter inſtanꝰ crucifige hoīem iſtū. Sed cruce chriſti: in qua ē ſalus: ꝛ vita: ad quē ſi ex corde clamaueris. crucifixus tuus audiet te benigne reſpondēs. Hodie mecū eris in paradiſo. O xp̄i pietas. o inopinata ſalus mihi. Tam gratuita ē: ꝛ probata dilectio dei: tam ſtupenda dulcedo: tā inopinata dignatio: tā inuicta māſuetudo vt. q ad eū clamauerit exaudiat illū: qm̄ miſcors ē. O q̄ta ē miſericordia dei. quā in effabilis mutatio dextere excelſi. Heri eras in tenebris. hodie in ſplēdore lucis. heri in ore leonis. hodie in manu mediatoris

heri in porta inferni hodie in deliciis paradiſi. Sed qd ꝓſunt he litere admonitionis. niſi deleas d libro ꝯſcie tue litteras mortis? Quid proſunt hec ſcripta.lecta ⁊ intellecta.niſi temetipſuȝ legas ⁊ intelligas? Da ergo operā interne lectōni.vt legas inſpicias. ⁊ cognoſcas teipm̄.legas vt diligas deū. vt pugnes.⁊ vincas mūdū ⁊ oēm inimicū:quatenus labor ꝯuertatur ī requiē.luctus in gaudiū. ⁊ poſt tenebras huius vite videas ortum ſurgentis auroꝛe. Uideas etiā meridianū ſoleȝ iuſtitie.in quo ſponſuȝ cum ſponſa proſpicies.vnum eundemqȝ dominum glorie.qui viuit. ⁊ regnat per infinita ſecula.

¶ Diui Bernardi abbatis de interiori domo.i.ꝯſcia edificāda tract.

Domus hec.in q̄ habitam⁹ ex oī pte ſui ruinā nobis minat̄. Idcirco q: ibreui ē caſura.alia nobis ē edificāda. Redeamus ergo ad nos. et diſcutiamus ꝯſcientiā noſtrā. Naȝ ſicut corpus noſtrū tabernaculum dicit̄:in quo militamus: ſic conſciētia noſtra domus vocat̄. in q̄ poſt militiā requieſcimus. ⁊ ille recte militat.qui per militiā. quam exercet in corpe:domū edificat ꝯſcientie. Diligenter exerce agrū tuū ait ſapiens:vt poſtea edifices domū tuā. Ager iſte corpus noſtrū eſt. cuius ſenſibus ⁊ motib⁹:ſic recte vtimur animiqȝ impio eos ſubiiciētes ad vſum virtutis inflectimus. dū corpus animo indeſinēter. ⁊ animus deo ex toto ſubicitur. His nimiruȝ modis interior cōſciētia edificat̄. quā vtiqȝ bonā faciūt preteritorū maloꝛū ꝯdigna ſatiſfactio.⁊ inſtantium maloruȝ cauta:prouidaqȝ declinatio. Condigna ſatiſfactio eſt mala facta corrigere.⁊ correcta nō reiterare. Conſcientia vero perpetua eſt.que nunq̄ꝫ finitur. ſicut nec anima. Que cum ſit immortalis.ſicut non poteſt non eſſe anima: ſic nunq̄ꝫ poteſt eſſe ſine conſcientia. Conſcientia nāqȝ eſt in ſeparabilis gloria.vel confuſio vniuſcuiuſqȝ ꝓ qualitate depoſiti.

Conſcientiam prius eſſe mūdā q̄ꝫ edificandam.capit.i.

Hec ergo conſciētia in qua anima perpetuo menſura eſt edificanda eſt. ſȝ prius mūdanda. Et quis eā mundabit? profecto deus.⁊ homo.hō ꝑ cogitationes.⁊ affectiones. deus vero per miſericordiā.⁊ grām. Cogitatiōes: ⁊ affectiōes neceſſarie ſunt in conſcientie mūdatiōe. cogitationes in inueſtigatiōe veritatis. affectiōes in exercitatiōe virtuꝫ. Porro miſericordia mō delet peccatum. mō dat virtutē reſiſtēdi pctō. nūc ſubtrahit peccandi occaſionē.nūc imittit amaritudinē plerūqȝ ſanat affectioneȝ.gratia adiuuat ad bonum defendit contra malum:erudit ad vtrūqȝ diſcernendum. Homo igitur per veritatem ſtimulatus peccata ſua ꝯfitet̄:de⁹ āt ꝑ miſericordiā flex⁹ cōfitēti miſeret̄. Dis nāqȝ ſpes venie:⁊ miſericordie in cōfeſſione eſt.nec pōt qs iuſtificari a

peccato niſi prius fuerit confeſſus peccatum. Ex eo. enim vnuſquiſq; iuſtus eſſe incipit. ex quo ſui accuſator extiterit.

De miſericordia ⁊ veritate ⁊ de oſculo pacis ⁊ oſculo iuſticie. c. ij.

f Elix conſciētia: in qua miſericordia: ⁊ veritas obuiauerunt ſibi: iuſtitia. ⁊ par oſculate ſunt. Ueritas ꝯfitentis. et miſericordia miſerētis obuiauerūt ſibi: qm̄ nō pōt illi miſericordia deeſſe. qui ſe cognoſcit in veritate. Oſculū iuſtitie eſt inimicos diligere: parētes. ⁊ propria queq; ꝓpter deum relinquere: illatā iniuriaꝫ patienter ferre. oblatā gloriā vbique declinare. Oſculum pacis eſt odiētes inuitare ad pacem: diſcordantes ad concordiā reuocare: aduerſarios pacifice ſuſtinere. errantes pie. ⁊ benigne docere: merentes clementer mulcere. ⁊ cum omnibus pacem habere.

De ſtatu anime in chriſto cōſirmate. capitu. iij.

b Eata illa anima que in pace chriſti fundatā eſt. ⁊ in dei amore ſolidata: que cū exterius bella patitur: par interius nō turbatur. In qua quecūq; moleſtie foris perſtrepant. vſq; ad ſilētium interne quietis nō irrūpunt: quoniā guſtu interne dulcedinis tacta eſt intus per deſideriū collecta. nec ſe iā foris enormiter in carnis voluptates diſſoluit: q2 totum intus poſſidet: in quo delectatur: atq; ita in ſemetipſa pacificata. dū nihil eſt q̄d foris appetit: tota per amorem intus requieſcit. ⁊ cū tota ad internū gaudium colligitur ad imaginem. dei reformat̄ quam in ſe veneratur. Talē animā frequēter viſitant angeli. atq; archangeli: ⁊ honorificant: vtpote dei templum. ⁊ ſpūs ſancti habitaculū. Eſto igit̄ templū dei: ⁊ deus excelſus habitabit in te. Anima. n. deū habens in ſe templum dei eſt: in quo diuina myſteria celebrant̄.

Dedignatur deus viſitare eam animā que nō ſtudet in ſe conſiſtere capitu. iiij.

p Orro anima: que non ſtudet in ſe conſiſtere: nec in amore dei deſideriū figere per oculos: ⁊ aures: alioſq; corporis ſenſus foras egredit̄. atq; ī his exterioribus delectat̄. Sed q̄d erit cū inuenerit portas iſtas clauſas: tunc rediens ad ſe. ⁊ videns ſe nudam: ⁊ deſolatam inextimabili cōfuſiōe. ⁊ horrore cōcutiet̄. Et quia mūdi conſolationē queſiuit: illam que a deo intus in ꝯſcīa dat̄ non habebit. Et nō ſolū eā dedignabit̄ deus viſitare. ſed nec ipſa quidem male ſibi ꝯſcia ſeipam poterit tolerare. Requiē in ſe nō poterit habere: qm̄ illū derelīq̄t cū quo habitare: ⁊ requieſcere debuit. Cogita ergo in ſocietate alioꝝ nūc poſit⁹: q2 nō poteris ſemꝑ manere cū illis. Et īterim elige tibi ſociū illū. q cū ſubtracta tibi fuerint hec oīa tibi fidē ꝓbabit: q dilectorib⁹ ſuis fidē ſeruat. nec recedit in tpe anguſtie. deus deus tuus ille eſt. quem eligere debes.

Qđ aīa volēs deū habitare in
ſe dʒ ab illicitis cogiatationibus
mūdare ſciam ꝛ ſolū deum deſide
rare.capitu.v.

O Mnes igit̄ cordis diſtra
ctiones ꝛ mētis fluctuatio
nes in vnū collige.ꝛ ī ſolo
deo totū deſideriū tuū fige.ꝛ ibi ſit
coꝛ tuū vbi eſt theſaurus tuus de
ſiderabilis:multūqꝫ amabilis.Ip
ſe.n.frequēter viſitat:ꝛ libenter in
habitat trāqllitatē cordis:ꝛ otiuꝫ
quiete mētis:qm̄ pat eſt.ꝛ in pace
fact⁹ eſt locus eius. Propterea ta
lem te ꝑpara.vt tecū adſit de⁹.ſit
in oꝛe.ſit in coꝛde ſemꝑ tecū eat.te
cum redeat:nec recedat a te nunq̄
ille te dimittet.niſi prioꝛ illū dimiſe
ris. Vbicūqꝫ fueris nūq̄ ſolus eſſe
poteris ſi deus tecum erit.

Conſciētia mūdata aduentum
xp̄i expectare debem⁹.capi.vi.

M Unda igit̄ ꝯſciam tuā: et
ſemꝑ paratus eſto. Vt qua
cunqꝫ hoꝛa venerit dn̄s.ꝛ
tecū habitare voluerit:paratā ſibi
in te inueniat manſionē.Ipe nāqꝫ
dixit facite mihi ſanctuariū.ꝛ ego
habitabo in medio veſtri.Studea
mus ergo tēplū deo edificare ī no
bis primo qdē vt in ſingulis nobiſ
deinde vt in oib⁹ ſimul inhabitet
qꝛ nec ſingulos dedignabitur.nec
vniuerſos ꝑmo igit̄ ſtudeat vnuſ
qſqꝫ ne diſſideat ipſe a ſemetipſo:
quoniam oē regnuꝫ in ſeipſum di
uiſum deſolabit̄.ꝛ dom⁹ ſupꝛa do
mū cadet.nec intrabit xp̄s.vbi pa
rietes inclinati fuerint.ꝛ macerie ꝺ
pulſe. Vult habere aīa coꝛpis ſui
domū integrā.ꝛ exire eā neceſſe ē:
ſi fuerit a ſe inuicē mēbꝛa diſperſa
Videat igit̄ ꝛ ipſa ſi deſiderat xp̄ꝫ
per fidē inhabitare in coꝛde ſuo.i.
in ſe ipſa videat.ꝛ ſollicite caueat:
ne a ſe inuicē mēbꝛa ei⁹ diſſideāt.i.
ratio voluntas.ꝛ memoꝛia.Dignū
habitaculū parat deo cuius nec ē
ratio decepta.nec volūtas ꝑuerſa
nec memoꝛia ingrata.felix illa ani
ma eſt.q̄ ita domū coꝛdis ſui ſic de
peccatoꝝ ſoꝛdibus ſtudet emūda
re.ꝛ ſanctis.ꝛ iuſtis operib⁹ adim
plere.vt in ea nō ſolū angelos veꝝ
ēt dn̄m angeloꝝ habitare delectet
Mundata domo:cunctiſqꝫ ma
lis ab ea excluſis oībus bonis im
pleat̄.ne ſit nobis neceſſariū aliqđ
foꝛis querere.qꝛ omnia foꝛinſeca
reliquimus.

De ſeptē colūnis erigendis ađ
edificandā domū ꝯſcientie.ca.vij.

S Apiētia ꝗ edificet ſibi do
mū.erigat colūnas ſeptē q
bus tota fabrica īnitat̄.do
mus ē ꝯſcia colūne ſūt:bona volū
tas.memoꝛia.ſ.memoꝛē eē bn̄ficio
rū dei:coꝛ mūdū.anim⁹ liber.ſpūs
rect⁹:mens deuota.rō illuminata.

Erectio pꝛime columne que eſt
bona voluntas.capitu.viij.

P Rima igit̄ colūna prioꝛ eri
gat̄.Nā inter oīa dei dona
q̄ ad ſalutē hoīs ſpectare
vident̄.Primū ꝛ principale bonū
bona volūtas eē cognoſcit̄.ꝑ quā
imago ſimilitudinis dei in nob re
parat̄.Primū ē qꝛ a bona volūta
te bonū oē inchoat̄.pꝛincipale eſt.
qm̄ bona voluntate nihil hoībus

vtilius daẗ. Quicquid hō facit bonū eſſe nō pōt.niſi ex bona voluntate ꝓcedat. Sine bona volūtate omnino ſaluari qſpiam nō pōt.cū bona volūtate nemo ꝑire pōt. Uoluntas bona nec dari pōt inuito. nec auferri niſi volēti. Uoluntas hoīs ē poteſtas dei volūtas hoīs eſt.qꝛ velle in volūtate hoīs eſt:et ideo totū meritū in volūtate ē: ꝗ̄tū vis tm̄ mereris.ꝗ̄tū creſcit voluntas tua bona.tm̄ creſcit meritū tuū:fac igiẗ magnā bonā voluntatē tuā ſi vis habere magnū meritū Ita deus.vt pyſſimus:ꝛ miſericoꝛdiſſim⁹,pꝛ ī eo redēptionē nr̄aꝫ poſuit:in quo nullus niſi velit poteſt egere. Amare nāqꝫ hoīes equaliẗ poſſunt.ꝛ diuites.ꝛ pauperes.etiā ſi peccuniā equaliter dare nō poſſunt. Uoluntas tamē bona nō eſt: ſi non operaẗ qđ poteſt.

De ſecunda colūna que eſt memoria beneficioꝝ dei.capi.viiij.

r Recoꝛdemur ergo miſericoꝛdiarum dei:vt ſic accendamur in eius amoꝛē. reuocemus ad memoꝛiā bona.que tribuit nobis qūo in ꝑiculis ſepe ꝯſtitutos clemēter nos eripuit.nec vnꝗ̄ peccatis nr̄is quominus miſereẗ: vinci potuit:oblitos ſui ꝺ ſe admonuit.auerſos a ſe reuocauit.veniētes ad ſe benigne ſuſcepit penitētibus indulſit:ꝑſeuerātes cuſtodiuit ſtantes tenuit lapſos erexit malas delectatiōes in amaritudinē ꝯuertit.ꝛ rurſus ſalubꝛiter amaricatꝭ cōſolatiōes ſuas tribuit. Poſtremo tribulatione purgatis getē.ꝛ pacē perfectā reſtituit.q̄ nec peccātibus vnꝗ̄ defuit:vt coꝛrigeret.nec iuſtis vt cuſtodiret. Recogitem⁹ quanta bona deus fecit nobis. nō rogantibus neqꝫ deſiderātib⁹.imo recuſātibus: ꝛ ꝗ̄ multa peccata dimiſit nobis.ꝛ a ꝗ̄tis periculis liberauit nos liberatoꝛ.deus. Quā magna dignatio pietatis fuit.qđ ingratos ꝛ in multis ꝯtrarios.a tā multꝭ peccatis cuſtodiuit nos dei gr̄a: ī que potuimus cadere:ſicut in alia multa cecidim⁹. Idcirco ſicut nulluꝫ ē momētū i quo ſi vtamur vel fruamur dei pietate.ꝛ miſericoꝛdia:ſic dꝫ nullū eē momētū.in quo eū pn̄tem nō habeamus in memoꝛia.

De tertia columna que eſt coꝛ mundum.capi.x.

s Sequiẗ vt eū.a quo tāta beneficia accepim⁹ toto coꝛde diligam⁹.hoc ē tota cogitatiōe:tota affectiōe:ſine defectione:ſit coꝛ rectū.vt ei ꝑ oīa placeat deus.ſit rectū rectitudine intentiōis:excluſiōe ꝑuerſe cogitationis aſſiduitate ꝯtēplatiōis:ſit paratuꝫ ſeq volūtatē dī.in ꝗ̄cūqꝫ ꝑtē inclinari eā cognouerit. Sit ſurſum ad ſola celeſtia.ꝛ diuina ꝯtēplāda.et deſiderāda:ſit purū:vt nihil moꝛari intra ſe patiaẗ mali.nec modicū qdē offēdiculū tollerabile reputet aut ī ꝯſcia ſua.aut ī alieā.ſit dulce dulci rn̄ſione.ſuaui admonitōe.benigna reꝑhenſiōe.moderata coꝛrectiōe.ſit mūdū:vt totius imūdicie ſpurcicias reſpuēs cogitationū ſic actionū pctā deploꝛet: defleat pꝛo ſua miſeria.ꝛ aliena. Lugeat ſi ſolū

ſua delicta.ſ; ēt aliena . cõpungat̃ ꝑ malis.q̃ cõmiſit.ꝛ bonis.que neglerit.

De aio libero q̃rta colũ.cap.xi.

Animus ꝟo ſi liber a mũdi ſollicitudinib⁹:a carniſ voluptatib⁹.a prauis cogitationib⁹.vt poſſit cũ voluerit aut ſibi ĩtẽdere.aut vtilitati fratrũ minĩſtrare.aut in ꝯtẽplatiõe celeſtiũ regeſcere.ſit firm⁹ vt nulla repẽtina ꝑturbatiõe ꝯcutiat̃ ñ capiat̃ illecebris. nõ frãgat̃ moleſtijs.nulla ira nulla ĩpatiẽtia pacẽ.qetẽq; animi turbare poſſit.q̃m xp̃s pax eſt. ꝛ in pace regeſcit pacis amator ꝛ ĩ ꝑturbato aĩo habitare non põt.Sit ꝯſumat⁹ in dei dilectiõe.hoc.n.eſt diligere deũ illi occupare aĩum.cõcipere fruẽde viſiõis ei⁹ affectum. hĩc peccati odiũ.mũdi ꝯtẽptũ.diliger̃ ꝓximũ:quẽ ipẽ cẽſuit diligẽdũ

De recto ſpũ colũua. v.cap.xij.

Spiritus aũt ſit rectus ab oĩbus terrenis. ꝛ p̃ntibus ꝓrſus auerſus.ꝛ deo inſeparabiliter iũctus ꝛ vnit⁹.pia duotiõe aſcẽdat.ꝛ viſitet ſupnas ſedeſ ꝛ multas.q̃ in domo p̃ris ſunt mãſiones.hũilit ſe ꝓſternẽs añ tronũ dei:ꝛ agni.currat ꝑ plateas ſupne ſyon:audiat illud melos angelorũ ꝛ cũ reuerẽtia ſupplicet cũctis ordinib⁹ beatoꝝ ſpirituũ.ſingulis ꝓ ſe.ꝛ ſimul oĩbus ſe cõmẽdãs.Tantã ꝟo gr̃a; ñ mereĩ accipe aĩus.q ĩ ſui cognitõe diu exercitat⁹ .ꝛ plene eruditus nõ eſt fruſtra.n.cordis oculũ erigit ad videndũ deu;.qui nõdum idoneus eſt ad videndum ſeipſum. Prius.n.neceſſe eſt vt cognoſcas inuiſibilia ſpũs tui:q̃ poſſis ee idone⁹ ad cognoſcẽda inuiſibilia dei.Et ſi nõ potes cognoſcer̃ te:nõ preſumas apprehendere ea: que ſunt ſupra te.

Rationalis animus ſpeculũ eſt ad videndũ deũ.cap.xiij.

Recipuũ ꝛ ꝑncipale ſpecu lu; ad vidẽdũ deũ ẽ aĩus rõalis ĩueniẽs ſeip̃;.Si.n. inuiſibilia dei ꝑ ea q̃ facta ſũt ĩtellecta conſpiciũtur.vbi queſo q̃ in eius imagine cogitatõis eius veſtigia exp̃ſſius imp̃ſſa repiunt̃: Tergat ergo ſpeculũ ſuũ:mũdet ſpũm ſuũ q̃ſq; ſitit videre deũ ſuũ.Beati mũdo corde:q̃m ipſi deum videbũt.Hoc ſpeculũ verus penitẽs ñ ceſſat quotidie inſpicere:tergere:tenere:ꝛ cuſtodire.Inſpicere ſi aliqd ĩ eo repiat:qđ deo diſplicet.Tergere nõ ſolũ peccata actionũ:verũ etiã cogitationũ. vt nihil in eo remaneat.qđ deũ offendat. Tenere ne deorſum corruẽs terre ꝑ amorẽ inhereat.ꝛ ne inaniũ cogitationu; puluere ſordeſcat.Cuſtodire vt ille cuius tabernaculũ ẽ cũ hoĩb⁹ cui⁹ delicie ſunt ee cũ filijs hominũ qui ad oſtium ſtat ꝛ pulſat: quacunq; hora intrare voluerit.receptaculũ mundum inueniat.deus enim.qui mundicie amator eſt cor pollutum habitare non poteſt.

De illuminatõe animi. ca.xiiij.

Xterſo igitur ſpeculo.ꝛ diu diligent̃ inſpecto:incipit ei queda; diuini luminis claritas influcere

⁊ immēſus quidā inſolite viſionis radius oculis cordis apparere. Ex huius luminis viſiōe anim⁹ inflāmatus icipit mūda cordis acie ſuperna. ⁊ interna ꝯſpicere. deū diligere. deo inherere. cūcta: q̄ adſunt tanq̄ nō ſint ꝯſiderat. cūctis ſuis affectionibus renunciat: ⁊ totus ſoli incumbit amori: ſciens ſoluꝫ illū eſſe beatū: qui deum amat. Porro ad tātā gratiā nūquā ꝑtingit mēs per ꝓpriam induſtriā: dei donū ē hoc: nō hoīs meritū. Sꝫ abſq; dubio talē: ac tantā gratiā ille accipit qui deſerit curā ſeculi. ⁊ agit curaꝫ ſui: q ſtudet ſe frequēter cogitare. ⁊ diligent agnoſcere qd ipſe eſt. Redi ergo ad cor tuum: ⁊ diligēter diſcute te ipſum. ꝯſidera vnde venis quo tendis: quomdoo viuis: quid agis: quid amittis: quātū quotidie ꝓficis. vel quātū deficis. qbus cogitationib⁹ magis incurſaris: quibus affectiōibus frequētius tāgeris: vel quib⁹ tēptationū maculis a maligno ſpū acrius īpugnaris: Cū totū interioris. exterioriſq; hominis ſtatū ⁊ habitū in quātū poſſibile eſt plene cognoueris: ⁊ nō ſolū qualis ſis: verū etiā qualis eſſe debueras: de cognitione tui poteris ſubleuari ad cōtemplationem dei. Quātū nāq; quotidie in cognitione tui ꝓficis: tantum ad altiora ſemꝑ tendis. Si iam aſcendiſti: iaꝫ ad cor tuū rediſti. nec hoc ſufficiat tibi: diſce ibi habitare: ⁊ māſionem facere: ⁊ qualicūq; mētis vagatione inde abſtract⁹ fueris: illuc ſemꝑ redire feſtina. Abſq; dubio ꝑ multū vſuꝫ qn̄q; tibi vertet in oblectamentū: in tm̄ vt abſq; vlla laboris difficultate poſſis ibi aſſiduus eē: qn imo pena tibi potius ſit alibi: quā ibi morā aliquam facere.

Repellende ſunt vane cogitatōnes a corde. capi. xv.

Si ergo ꝑſenſeris deſideria tua circa exteriores delectatiōes affici: ⁊ cogitationes tuas iugit in eis occupari: cuꝫ magna ſollicitudīe cōpelle eas nec ꝑmittas ad cor tuū intrare. ſꝫ redi ad cor tuū. ⁊ ibi intrare. ⁊ habitare omnimodo ſtude.

De duota mēte colūna ſexta. c. xvi.

Mens. n. q̄ ſe ad ſui ꝯſiderationē n̄ ſubleuat. ſꝫ adhuc ꝑ varia deſideria ſpargit: ⁊ varijs cogitationib⁹ huc illucq; diſtendit. nō pōt ſeipaꝫ in vnū colligere. q2 nōdū nouit ad ſeipam intrare. ſꝫ ad huc in imo ē cogitatōe: ⁊ ꝯuerſatiōe. Iōq; non pōt. ad ea: q̄ ſupra ipaꝫ ſunt penna ꝯtēplationis euolare: Diſcat ergo diſpoſitiones cordis ꝯgregare. aſſueſcat ī interais ſuis īmorari. ſtudeat euagatiōes mētis reſtringere. ⁊ exteriora oīa obliuiſci. Diſcat ſola bona interiora amare. ⁊ illa frequēti⁹ cogitare: q ad celeſtiū ꝯtemplationē anhelat. q in diuinoꝝ notitiā ſuſpirat cūq; ſe diligenter attenderit. ⁊ diutius queſierit. cū tandeꝫ inuenerit qualis ſit: reſtat vt reuelatione diuina cognoſcat qualis eſſe debeat quale mentis edificium deo ꝑpparare. ⁊ quibus obſequijs eū placare oporteat.

Poſt cogitationes cor eleuatur ſupra ſe.c.xvii.

q Ui ita euagationes mētis ī vnū colligit.⁊ oēs cordis motus in vno eternitatꝪ deſiderio figit: pfecto iā ad cor ſuum redijt:⁊ iā ibi libēter moraꝛ: ac mirabiliter delectaꝛ. Et cū ſeipſuꝫ pre gaudio iā capere nō poſſit. ſupra ſeipm duciꝛ.⁊ per exceſſuꝫ mentis ad ſumma eleuaꝛ.atqꝫ ita per ſeipſuꝫ ſupra ſemetipſuꝫ:p cognitioneꝫ ſui ad cognitionē dei aſcendit. vt diſcat ſolum deū amare.⁊ ipſuꝫ indefinenter cogitare.⁊ in eo delectabiliter requiſcere.

¶ Cum ſic amor chriſti totū abſorbuerit affectum hoīs.vt negligēs: ⁊ immemor ſui nō niſi ieſuꝫ xpm.⁊ ea.q̄ ſunt ieſu chriſti ſentiat. tunc demū:vt arbitror:pfecta ē in eo caritas.huic itaqꝫ.q ſic affectus ē:nō eſt onoroſa paupertas.iſte nō ſentit iniurias:ridet obprobria. contēnit dāna.mortē lucrū reputat:imo nec mori ſe putat:cū magiſ de morte ad vitā tranſire ſe ſciat. Quē ſic amor dei intrinſecus ligatū tenet: nec ad modicum qdeꝫ exire exterius valet.ſed interius in eius deſiderio.flagrat tanto amplius.quanto familiarius. ⁊ eo vehementius quo frequentius.

De raptu cordis ⁊ quid in eo raptu videatur.cap.xviij.

q Ui ſic in amore dei iugiter delectaꝛ. frequenter mētis exceſſus patiꝛ.ab omnib⁹ pñtib⁹: ⁊ terrenis raptus.corā deo preſentaꝛ.⁊ dum pulchritudinē ei⁹ cōſiderat magnitudīe pulchritudinis eius attonit⁹.tot⁹ in eius admiratione ſuſpendiꝛ. Miraꝛ regis gloriam.regni magnificentiā. ſupne ciuitatis nobilitatem.⁊ ciuiuꝫ felicitatē.contemplatur etiā glorie decorem.dei bonitatē.interne ſuauitatis dulcedinem.⁊ eterne quietis tranquilitatē. Meditaꝛ patris potentiam:filij ſapientiam ſpirit⁹ ſancti benignitatem.⁊ angelice nature beatitudinem.delectaꝛ de deo. in deum.dum eius pietatem miratur.⁊ decoreꝫ contēplatur. O quā iocundum ſentitur. ſi non eſſet taꝫ modicum.raptim rapitur. duꝫ ſola celeſtia contēplatur.⁊ contemplando iocundatur. Sed cum ibi ſtare diutius conatur.ſubito labitur. et rediens ad ſe nulli poteſt intimare quod vidit ſupra ſe. ſed agnitione ſuauitatis illectus guſtate dulcedinis ſuauitatem.⁊ illam celeſtem infuſionem letitie ſpiritualis intra ſe metipſum miraꝛ. Reuoluit etiaꝫ in corde ſuo tacita mente in corporee lucis claritatem.⁊ intime ſatietatiſ ſaporem.⁊ illud interne quietis ſecretum.⁊ ſumme trāquillitatis arcanum. In huius contemplatione contemplationiſqꝫ dulcedine.mēs delectabiliter afficitur. ⁊ mirabiliter delectatur. Volet ergo. ⁊ nō deficiat.volet donec ante regem perueniat.ibiqꝫ ploret.⁊ ſuſpiret. macetetqꝫ ſe in lacrimis.deprecetur veniam.poſtulet gratiam.nec inde recedat.quouſqꝫ deū.quē nimiū offenderat placatum ſentiat.⁊ ab eo conſolationem recipiat.

Illuminata ratio columna ſeptima.capitu.xviij.

D Eniq; ratio p mētis exceſſuz in contemplationē ſublimium ſubleuata: ⁊ in diuine contemplationis arcanum rapta atq; ibi illuminata ad cognitionē veritatis. ⁊ veri luminis inflāmata. ad deſiderium bonitatis omnes illicitas voluptates. affectiones: ⁊ vagas memorie cogitationes. cordis diſperſiones: animi fluctuationes: ſpiritus euagationes: ⁊ mentis diſtractiones in vnum colligit. atq; i illo felicitatis fonte: totum ſuū deſiderium figit. locum ſuperiorez ratio ſemper obtineat: nulluſq; mot⁹ aduerſus eam ſit rebellis. ſed oīa ei obtemperent: ſicut ſi ipſa obtemperat deo. Si vero aliquē motū ad id: qd nō debet: vel quomodo non debet moueri ſenſerit: nō cōſentiat ſed illico reſiſtat. Nā ſol⁹ ꝯſenſus reos nos facit: etiā ſi aliqd īpediat ne opera ſubſequātur. Tūc.n. anima mori ſicut ſcriptum eſt dicitur. cum ipſa ratio ad peccatum p conſenſum curuatur. Anima eniz. que peccauerit ipſa morietur. Reſiſtat ergo. ne moriatur. pugnet vt coronetur. Moleſta ē lucta ſed fructuoſa: q2 ſi habet penam adhibet ⁊ coronā. Non nocet ſenſus: vbi nō ē cōſenſus. imo quod reſiſtentem fatigat: vincentem coronat.

Quomodo edificatur bona cōſcientia capitu.xx.

H Ic nimirū. ſic edificatur bona ꝯſciētia. bona ꝯſcientia ē: q peccata pterita punit. ⁊ punienda cōmittere refugit: q ſi peccatū ſentiat. peccato nō cōſentit: quā ſi cogitatio inqnat. ratio lauat: Recta ꝯſciētia eſt cui ſuū peccatū. diſplicet. ⁊ alieno nō ꝯſentit. nec ꝓpter hoc peccatorē dimittit nec eius peccatuz diſſimulat. ⁊ cuz corripit: nō inſultat. Tranquilla ē q2 omnib⁹ ē dulcis: ⁊ nulli grauis: vtens amico ad grām: inimico ad patientiā: cunctis ad beniuolētiā: ⁊ quib⁹ pōt ad beneficentiā. Talibus. n. domus anime edificatur. ꝙ ſi forte: vt fieri ſolet: fur aduenerit. q non venit niſi: vt furetur. ⁊ mactet ⁊ pdat. ſi inqꝫ fur venerit. i. vel cordis elatio intrinſecus oriēs: vel appetitus humane laudis extrinſec⁹ adueniens: ſeu aliqua quelibet peſtis. q domū iſtā machinetur pfodere: tunc ipſa quaſi canis theſauruz cuſtodiēs euigilet. latret. mordeat. ⁊ iugulet irruēs in hoſtes nemini parcat. Nullū intrare pmittat: ſed clamet. ⁊ excitet intus habitantes ad arma capeſcenda. Vnūquodq; vitiū ſiue clam: ſiue palā nocere temptauerit. ꝓcul illud arceat: ut ſit ſecura ꝯſcia. Secura eſt quā accuſationē nō patitur. vel ꝓ tēpore boni: vel ꝓſumptiōe mali. Mūda ē: et bn̄ ſibi ꝯſcia. cū nec de pterito iniuſte accuſatur: nec de pn̄ti iniuſte delectatur. pura ē: cui deus nec ſua peccata īputat: q2 nō fecit: nec aliena: q2 nō approbauit. nec negligētiaz: q2 nō tacuit: nec ſupbiā. q2 in humilitate permanſit.

Citius ⁊ vtilius acquiritur bona ꝯſcia ꝙ̄ ſcia. capitu.xxi.

Multi q̃runt ſcientiã. pauci ꝓ ↄſciam. Si ꝓ tãto ſtudio. ⁊ ſollicitudine q̃rerẽt. ↄſcia. q̃to q̃ritur ſecularis: ⁊ vana ſciẽtia. ⁊ citi⁹ appꝛehẽderẽt: ⁊ vtili⁹ retinerẽt. Cogitare nãq₃ de ↄſcia ſenſus ẽ ↄſumat⁹. ⁊ q cuſtodit illã ſemp̲ erit ſecur⁹. Salua reuerẽtia ſapiẽ: vtili⁹ ẽ currere ad ↄſciã: q̃ ad ſapiẽtiã. niſi ſapientia illa ſit: q̃ edificet ↄſciã. Tũc. n. ſe intelligit aĩa. tũc illuſtrat̃ ↄſcia: tunc ĩplet̃: coꝛ ſcia cũ in ſe deũ. ⁊ ĩ do mutua reuolutione ſeipſã recepit imago creata. Creatrix imago in imagine creata nihil aliud ẽ: niſi ſapĩa ĩ aĩa niſi gloꝛia in ↄſcientia. niſi ſanctiſicatio in arca. O quam ineffabilis eſt pietas dei: q̃ tantã maieſtatẽ inclinat ad tãtã humilitatẽ: q creauit nos creat̃ in nobis. Et q̃ſi parũ eẽt nos deũ patrẽ haber̃: vult etiã nos fieri ſibi ⁊ matrẽ. Quicũq₃ inquit fecerit voluntatẽ p̃ris mei. q in celis eſt ipſe meus frat̃. ⁊ mĩ eſt: frater obediẽdo. mater generãdo. Frater p̲ hereditatis p̲ticipationẽ mater p̲ alioꝝ ĩſtructionẽ. O fidelis aĩa expãde ſinus. dilata effect⁹ ne anguſtieris in viſcerib⁹ tuis cõcipere. quẽ tot⁹ orbis nõ potuit cõp̄hẽdere. donec virgo btã illũ fide ↄcepit. Fide nãq₃ xp̃s ↄcipit̃. ꝟbi p̄dicatõe naſcit̃: deuotõe nutrit̃ amore tenet̃. Sit ergo ↄſcia pura: vt deum ↄducat ad hoſpitiũ noſtrũ: ſit ſollicita circa fidele obſequiũ: ne tãta maieſtas recuſet coꝛdis gremiũ ſit deuota. vt ſoli deo placeat. ſoli deo intẽdat: nec recedat ab eo. Talis ↄſcia letificat animã. ⁊ exhibet deo gratã. ⁊ hominib⁹. ⁊ angelis reuerẽdã. ⁊ ſibimetipſi placata. ⁊ grata exiſtit.

Quid ſit ↄſciẽtie fruct⁹. cap. xxij.

Conſcientia ẽ coꝛdis ſciẽtia q̃ dupliciṫ intelligit̃. videl₃ vel illa. q̃ ſe nouit p̲ ſe. vel illa q̃ p̄ter ſe etiã alia nouit ex ſe. Coꝛ. n. ⁊ ſe nouit ſua ↄſcia. ⁊ multa alia. qñ nouit ſe. appellat̃ ↄſcia. qñ p̄ter ſe alia. nominat̃ ſciẽtia. Conſciẽtia bona titulus ẽ religionis. tẽplũ Salomonis. ager bñdictionis. oꝛtus delitiaꝝ. aureũ reclinatoꝛiũ. gaudiũ angeloꝝ. arca federis. theſaurus regis. aula dei. habitaculũ ſpũs ſancti liber ſignat⁹. ⁊ clauſus ⁊ in die iudicij apiendus. Nihil ẽ iocũdius. nihil tutius. nihil ditius bona ↄſcia. p̄mat coꝛpus. trahat mũdus terreat diabolus. ⁊ illa erit ſecura. Bona cõſcientia ſecura erit cum coꝛpus moꝛietur. ſecura cum anima coꝛam deo p̄ſentabitur. ſecura cũ vtrumq₃ in die iudicij ante tribunal terrificum iuſti iudicis ſtatuetur. Future beatitudinis nõ eſt vtilius remediũ. nec certius teſtimonium bona ↄſcientia. cũ mũdus omni volubilitate circumrotetur. ploꝛet. rideat. pereat. tranſeat. nunq̃ marceſcit bõa ↄſcia. Subijciat̃ coꝛp⁹ ĩ pena. in ieiunijs maceret̃. ꝟberib⁹ laniet̃. eculeo diſtẽdatur. gladio trucidet̃. crucis ſupplicio affligat̃. ⁊ ſecura erit cõſciẽtia.

Quod in ſpeculo conſciẽtie ſtatus ĩterioꝛis ⁊ exterioꝛis hominis cognoſcitur. capitu. xxiij.

In ſpeculo ↄſcientie. ſtatꝰ exterioꝛis. ⁊ interioꝛis hominis cognoſcit̃. Anima.n. non nouit ſe: que ſine ſpeculo eſt. Speculũ mũdũ clarũ. ⁊ purũ totius religionis bona ↄſciẽtia. Sicut enim mulier. q̃ viro ſuo ſiue amico placere deſiderat. in ↄtuitu ſpeculi imaginẽ oppoſitã reddentis decorẽ. ⁊ pulchꝛitudinẽ faciei cõponit: ſic anima in qbus ab imagine veritatis diſcedit vel in qbꝰ veſtigia creatricis imaginis recipiat. in cõſcientia relegit. ⁊ intelligit. Nõ immerito cõſcientiã ſpeculo cõparauimus. qm̃ in ea tãq̃ in ſpeculo rationis oculus tam quod decẽs. q̃ ꝙ indecens eſt in ſe. claro aſpectu appꝛehendere poteſt.

Conſciẽtia acquirit̃ per coꝛdis cuſtodiaȝ capitu. xxiiij.

Ita vniuſcuiuſqȝ non cognoſcit̃ niſi in ↄſcia. nec venit̃ ad bonã cõſcientiã niſi ꝑ coꝛdis cuſtodiam. Coꝛ.n. ſuo arbitrio dimiſſum. aut ad vitã ſe vertit aut ad moꝛtẽ. Velle nãqȝ peccare malũ eſt peccare peius. in peccato ꝑſeuerare peſſimũ eſt. nolle penitere moꝛtale. Quicqd igitur coꝛ cogitat. qd ad vtilitatẽ ſuã vel ꝓximorũ quoquo mõ nõ ptineat. reſpuẽdũ eſt. De diuerſis igit̃ mundi partibus. in quibus coꝛ vagũ ⁊ ꝓfundum tenet̃. vel vane occupat̃. ad ſe ipm̃ redeat. ⁊ ſeipm̃ diſcutiat. cũqȝ inuenerit culpã timeat penã. q̃rendo aũt cuplã nuſq̃ illã niſi in ſe reperiat. repta aũt culpa. ⁊ pene cauſa ſeipm̃ puniẽdo ſe ante ſe ſtatuat ⁊ tanq̃ aliũ ſe iudicet. ſe equidem culpã ante ſe afflictum. ſe reũ an̄ ſe iudicẽ ſeuerũ. ſe impiũ ante ſe ad pietatẽ reuerſum ꝓponat. ſe ante ſe decernat. quid a ſe faciendũ ſit de ſe. iuſte in ſe infligat iniuſto iuſta flagella. loquat̃ etiã ſic ſibi. qa pacẽ deſeruiſti apud dominũ deũ tuũ. ⁊ bellũ incurriſti apud teipm̃ ſciſſuram pateris. vt tu a teipſo cõdẽneris. qꝛ pactũ pacis rupiſti vis quod nõ vis. ⁊ non vis ꝙ vis. a te ipſo cõdẽnaberis. nolẽda vis. volẽda nõ vis. Ecce de oꝛe tuo te iudico ſerue neq̃: aflige itaqȝ te. ⁊ ſtatue te cõtra faciem tuã. vt aſpicias turpitudinem tuã. ⁊ recogites ſtulticiam tuã. ſic igit̃ in miſerijs ſuis ad ſeipm̃ ↄuertit̃ coꝛ. ⁊ ſiſtitur coꝛ ad coꝛ. Vis eſt quedã que ſic ꝺ coꝛde operat̃. ⁊ retinet coꝛ fluxũ ⁊ vanum. ne ꝓfluat in abyſſum exterminij. Vis iſta ſeu violẽtia rapit regnũ celoꝝ: Regnũ celoꝝ inqt dñs viȝ patit̃. ⁊ violenti rapiunt illud. nobile regnũ poſſidet. q coꝛ ſuum poſſidet. Nõ regnat q in coꝛde ſuo ꝺditus ſuitutibꝰ vitioꝝ. ꝓſidet vrbibus ⁊ turbis populoꝝ. Solus is regnat: q depoſito coꝛdis imperio ad leges ratõis oꝛdinat totã familiam motuũ. interioꝝ. ⁊ exterioꝝ Si inſurgit rabies leonina. punit̃ ꝑ patientiã. ſi petulantia hirci per abſtinentiã. ſi ferocitas apri. ꝑ mãſuetudinẽ. ſi ſuperbia vnicoꝛnis: ꝑ humilitatem. capi. xxv.

De nobilitate coꝛdiſ. xxvj.

Non inuenit̃ aũt inter ceteras artes liberales ars iſta

pre alqͦs liberalis.qua teneat̃ cor: qd omni mobili mobilius ē.qd oi lubrico lubricoſius ē. Mobilitate enim naturali inſtabile vel in puncto fixum recuſat ꝯſiſtere. cuius vita in motu eſt.ꝛ motus eſt ei vita. Monet molē totius corporis humani tantillus iſte in corde vitalis motus.ꝛ qua coerceat arte.vt alia mouēs ipſe nō moueat̃. Forte mola aſinaria ſi ad collū ei ſuſpēdat̃ nō moueret̃.imo multo magis cū mola cōcitaret̃.Agendū itaqꝫ cuꝫ eo ē.vt circumeat terrā. ꝛ pambulet eā.ſi forte velociorē.ꝛ mobiliorē ſe inuenire queat.ſi ſuper terraꝫ ſimilē ſui nō inuenerit: ēt girū celi circūeat. ꝛ rotas currū oī ad curſum ſuū admoueat.qd tunc faciet ad illos q ambulāt ſup pēnas vētoꝝ.forte ꝛ cū illis ꝯtēdere poterit an cū illa virtute curret:q̄ attingit a fine vſqꝫ ad finē fortiter.ꝛ diſponit omnia ſuauiter:An ꝛ illā apphendet.d qua dī.mobilior ē omnibus mobilibꝰ.ſapientia.ſaltē cū viderit tā ſpatioſis ſaltibus trāſilientē ſuā potētiam.creatori ſuo ſubſiſtat.ꝛ dimittat alas ſuas retinens ſe habenis deifice cōpationis. Se aūt ad ſe colligens.ꝛ cohibēs.non trāſgrediat̃ terminos ſuos. Sic.n. ſancta animalia.ſicut in viſione q̄ ezechieli mōſtrata ē. cū fieret vox ſupra firmamentū.qd iminebat capiti eoꝝ.ſtabāt.ꝛ ſubmittebāt alaſ ſuaſ.qd plane ſancti faciūt.cū p lu ſtrati operibus ꝛ mirabilibus dei ſup intelligibilibus abſcōditis myſterijs nil ſe ſcire dephendunt. ſed momēto ſtatere omnia opera ſua appendūt.Tūc ſe nō a ſe cor moueri intelligit.qꝛ p ſe imobile pmaneret.niſi qui oīa mouet.illud quo qꝫ inter oīa moueret. Mutuatum igit̃ a deo cognoſcens motuꝫ ſuū. iam nō vſurpet. vt proprium. ſed vt cōmendatū ſeu cōmodatū. Ad voluntatem aūt cōmodantis.cōmodatarius vti debet cōmodato. Alioquin furtum facit in re cōmodata.

Qua modo diuina gratia corda hominum mouet.cap.xxvi.

Cum igit̃ te mouerit deus. vel moueri voluerit.o cor humanū. mouearis. aliter nō mouearis.qꝛ nō eſſet moueri.ſꝫ cōmoueri.ſed qn̄ te mouet deus: cuꝫ admonet.admonet autem ſic. Uane occuparis o cor ſapiens. ꝛ omni prerogatiua excellens ī his. que vanitates vanitatū ſunt.Cur ſequeris ventū.quaſi ſint tibi ſecula centū:non te decet his ſubeſſe: ſed preeſſe.te indigent iſta:vt melius.ꝛ cōmodius ſubſiſtant.tu his ad beatitudinem nō indiges.neqꝫ ad īmortalitatem. Uiaticū quidē iumento tuo preparant in via. ſed ſi ad menſuram ſumant̃. nō ad ſupfluitatem.Ex ſuperfluitate enīꝫ ciborum.vt vulgariter dicit̃. quandoqꝫ infundunt̃ iumenta.ꝛ in vētris nimiam effuſionem reſoluunt̃. ita.vt ex refectiōe deficiāt. Si cor pns tuū o princeps. ꝛ dominꝰ corporis regulas neceſſitatis exceſſerit.ꝛ ad baratrum concupiſcentie os aperuerit.locum perditionis ſi-

bi effodit in hoſpitio reparatiōis: ⁊ de remedio cōparat exitiū: de vehiculo naufragium. Quid ꝑinde? ſupfluū tollit neceſſariū: aufer ſuperflua: ⁊ nulli deerūt neceſſaria: quia de ſuperfluenti copia aliorū naſcitur valde egra alioꝝ inopia.

Quomodo ſe debet vnuſquiſq; refrenare ac regere. capi. xxvij.

t Uuz eſt male acta corrigere: tuū eſt in ordine: ⁊ officio familiā mēbroꝝ corporis: ⁊ anime motū diſponere: tuū eſt ſinguloꝝ negocia ſecundū cōpetētiā aſſignare. Nō ſit in regno corporis tui qui leges ⁊ iura inſtitutoꝝ tuorū impune ꝑuaricet: nō oculus: nō manus: nō pes: nō auris: non guttur. Quid. n. de ignobilioribus: ⁊ plebeis mēbris dicam? Si vel attectare rebellionē ꝑſum pſerint: lapidibus obruant: iaculiſ increpationū cōfodiant: ⁊ nouerit regem Salomonē ſedere ſup mulam regis: ideſt rationē ſuper ſenſualitatez corporis. Qd ſi pudibūda illa: q̄ velato ſemp noie appellant a pudicis: ⁊ caſtis labijs: motu inordinato rēpublicā feſtinauerint: certe abſcindant: nō ferro ſed ieiunio: nō detruncatione: ſ; mortificatione. Utinā inqnit apoſtolus abſcindant: qui nos ꝯturbāt. His pſuaſionibus cor effrenatū in preceps curſum ſuū rapiēs teneri poteſt: vt ſit bona ꝯſcientia. Bona eſt ſi hēat in corde puritatē: in ore veritatē: ⁊ in actione rectitudinem. Pro his nāq; merebit trinitatis viſionem. O beata viſio: in qua ſic deus erit notus: atq; ꝯſpicuus: vt videatur a ſingulis nobis ī ſingulis nobis: videat in ſeipſo: videat in celo nouo: in terra noua: atq; in omni: que tunc fuerit: creatura.

Qd aīa in ꝯſcīa ſua cognoſcit quo debeat ire qñ egredit de corpore. i. de libro ꝯſcientie: ⁊ quomodo corrigendus eſt. capi. xxviij.

h Umana ꝯſcientia eſt dñi vinea: quā excolere debet peccatoꝝ cōfeſſio: ⁊ eoruz ſatiſfactio: ⁊ exhibitio bonorū operū: ⁊ cuſtodia eorū vnicuiq; liber eſt ſua cōſcīa: ⁊ ad hūc librū diſcutiendū: ⁊ emendandū oēs alij īuēti ſunt. Anima cū de corpore egredit: nullū aliū preter cōſciētie ſue librū ſecū portare poterit: ⁊ in illo cognoſcet: quo debeat ire: ⁊ qd debeat recipe. Ex his: q̄ ſcripta ſunt: vel erūt in libris noſtris: iudicabimur: ⁊ ideo ſcribi debēt ſm exemplar libri vite: ⁊ ſi ſic ſcripti nō ſūt: ſaltē corrigendi ſunt. Cōferamus itaq; libros noſtros cū libro vite: ⁊ ſi quid aliter habuerint: corrigātur: ne in illa vltima collatione: ſi qdpiam aliter inuenti fuerint habentes: abijciantur. Beatus homo qui ſe poteſt cognoſcere ⁊ deſpicere: probare: ⁊ improbare. Naz q ſibi diſplicet: deo placet: ⁊ q ſibi vilis eſt. deo charus eſt.

Nihil eſt melius ⁊ nihil vtilius quā ſeipſum cognoſcere: quod eſt proprium conſcientie. capi. xxviiij.

m Ulte ſunt ſcientie hoīum: ſed nulla melior eſt: illa q̄ cognoſcit homo ſeipſum:

Quamobꝛem redeam ad coꝛ me-
um. ⁊ ibi ſtare aſſueſcam: vt totam
vitam meam poſſim diſcutere. ⁊
meipſum cognoſcere. Omnes mi-
ſerias meas coꝛam deo effundam
ſi foꝛte illa magna ſua pietas ad
miſerendum moueat eum. confite-
boꝛ ei peccata mea. cui omnia nu-
da ſunt. ⁊ aperta. quem fallere nõ
poſſum. quia ſapientia eſt. nec effu-
gere. quia vbiq; ē. Audi ergo pijſſ-
ſime deus confeſſionē meam. ⁊ re-
ſpice ad pietatem tuam. ⁊ fac me-
cum ſecundum miſericoꝛdiam tu-
am. Audi quam ſepe de memoꝛia
mea te expulit irruens turba pluri-
marum cogitationum. que velut
plebs ad aliquod ſpectaculum ſo-
lent effluere in coꝛ meum. Dū oꝛa-
re. vel cantare in monaſterio volo
neſcio cuiuſmodi ſtulta cogitatio
coꝛ meum rapit. ⁊ ducit per diuer-
ſa loca. Cumq; illud ad me reuoco
tenere non poſſum. ſed illico elabi-
tur. ⁊ huc illucq; diſpergitur. ⁊ per
innumera effunditur. Idcirco cre-
bra terrenarum cupiditatum illē-
cebꝛa. ⁊ vanitatum effuſio ita coꝛ
meum occupant. vt quod vitare
ſtudeā. hoc cogitē. animoq; reuo-
luā. Nõ enī eſt in poteſtate mea
coꝛ meū. ⁊ cogitationes mee. que
ex impꝛouiſo effuſe mentē meam.
animūq; cõfundunt. atq; alio tra-
hunt. q̄ȝ ego ꝓpoſuerā. Ad ſecula-
ria reuocant. mūdana inſerūt. vo-
lūtaria ingerunt. illecebꝛoſa cõte-
runt. ipſoq; in tēpoꝛe. quo leuare
mentē meā ad te paro inanibus
cogitationibus infectus ad terre-
na plerūq; deijcioꝛ. huiuſmodi ꝑ-
ſtrepētiū cogitationū tumultus a
coꝛde meo quotidie amouere vo-
lo. nec valeo. ſed viſa. ⁊ audita. di-
cta. ⁊ facta ad memoꝛiā reuocant:
⁊ in ea cū magna iportunitate ꝑ-
ſtrepunt. Cogitanda cogito. cogi-
tata recogito. ⁊ eadē iterum. atq;
iterum replicare nõ ceſſo. ⁊ cū diu
multūq; q̄cquid potero cogitaue-
ro. ſine cogitationibus eſſe nõ poſ-
ſum. ſed intrant. ⁊ exeunt. atq; alie
alias introducūt. ⁊ excludūt. hec ī-
uitus ſuſtineo. plerunq; tn̄ cõſen-
tio. cū per ea. que vidi. vel feci. ſine
vlla vtilitate. abſq; diſcretione va-
ga mēte diſcurro. Ita mens mea
ſemꝑ mobilis. ⁊ nunquā ſtabilis.
ſemꝑ vaga. ⁊ velut ebꝛia ꝑ diuer-
ſa diſtrahit̄. Grauiter pecco. cum
coꝛ meum derelinquo. Quā gra-
uis iactura eſt. que ꝑ negligentiā
fit. vim patioꝛ. cū illud me deſerit.
Cõfirma coꝛ meū deus. qm̄ cū ſta-
re i ſemetipſo nitit̄. a ſemetipſo ali-
quo mõ etiā neſciēdo dilabit̄. Ita
peccādi ꝯſuetudine etiā cū neſcio
pecco. ⁊ coꝛ meū. coꝛ vanū ꝑ iſini-
ta ꝺducit̄. ⁊ i multa ꝺſideria diui-
dit̄. In nocte ꝟo cū doꝛmire volo
multaꝝ reꝝ imagines. ⁊ phātaſias
clauſis oculis video. eaſq; inuit⁹
tolero. quātoq; ab eis aciē mētis
abſtrahere nitoꝛ. tanto amplius il-
le ſe mihi ingerunt. ⁊ moleſtijs tur-
piū cogitationū coꝛ meū maculāt
Inde ē qꝺ ſepe mihi nocuit moꝛti-
fera delectatio: q̄ ex recoꝛdatiōe p̄-
teritoꝝ peccatoꝝ naſci ſolet. ſ; ma-
xime ex recoꝛdatiōe libidīs. hec ē

enim peſtis.que pre ceteris vitijs ẽ
mihi familiarioꝛ.eo ꝙ ad nocẽ ꝓ
cliuioꝛ. ad repellendũ difficilioꝛ ẽ.
Nã cum eam repellere volo nolẽ-
ti mihi ſe ingerit:blandiẽs ocioſa:
diſplicendo placens.ꝛ placẽdo diſ
plicens. Carnis libidineꝫ nunꝙ̃ fu-
gere potui.ſed ſemper me ſequitur
ꝛ cũ aliqua delectationis cogita-
tione.vel viſus intẽtione me com-
prehẽdere põt.nõ diebus.neqꝫ no
ctibus quieſcere ſinit: ſubtiliter in-
trat.ꝛ mentem occupat. ꝛ niſi ſubi
to repellat.allicit.ꝛ.incẽdit. ꝛ qua
ſi virus peſtilentie per totũ corpꝰ
paulatim ſe diffundit. cogitatiões
prauas multiplicat.affectiões ma
las generat.delectatiõe illicita mẽ
tem afficit.ad ꝯſenſum prauitatis
animũ flectit.omneſqꝫ animi vir-
tutes corrũpit.Hac peſte cũ aſtri-
ctus teneoꝛ diuelli ab ea vix poſ-
ſum.quoniã ſtimulos eius cõfiteri
aut neſcio.aut erubeſco. tam ſubti
les.ꝛ turpes ſunt.Re vera difficile
eſt libidinis incendia extinguere.ĩ
puberes ſtimulat:iuuenes inflam-
mat.viros eneruat.ſenes. ꝛ decre-
pitos fatigat.nõ aſpernat tuguria
nõ reueretur palatia. Utinaꝫ ſola
cenobia fugiat. Adiuua me domi-
ne deus meus.vt huic tam peſtife-
ro.ꝛ mortifero vitio reſiſtere poſſiꝫ
Scio enim qꝛ quod reſiſtentem fa-
tigat.vincentẽ coronat.Scio etiaꝫ
quoniam ſi menteꝫ meã cogitatio
ne in munda polluero.tibi q mũ
ditie amatoꝛ es.placere nõ valeo.

De amara atqꝫ illicita cogita-
tione.cap.xxx.

c Or mundum crea in me
deus.quoniã nõ ſolum va
na cogitatio illud occupat
ꝛ turpis inquinat.verũetiaꝫ ama-
ra diſſipat.Sepe nãqꝫ aliqua iniu
ria cõmotus.denſis cogitationum
tumultibus in corde premoꝛ. hinc
inde ſollicitus.ꝛ cecus occaſioneꝫ
vindicte de accepta iniuria rimoꝛ:
cõſilia multiplico.ꝛ nihil aliud ni-
ſi iurgia.que deſunt ĩ corde pago.
preſentes nõ video.abſentibus cõ
tradico.intra memetipſum contu-
melias profero.ꝛ recipio. receptis
aũt durius reſpondeo.cũqꝫ. q ob-
uiet nullus adſit.rixas in corde cõ
pono.inſidias inuidentium conſi-
dero.ꝛ quid contra iurgia mouere
poſſum penſo.exquiro quid reſpõ
deam.ꝛ cum rem nullam teneam.
vacuus litigatoꝛ elaboro.ſicqꝫ diẽ
in otium.nocteꝫ vero in cogitatio
nem verſo.torpeo ab vtili opere.
quoniam fatigoꝛ ab illicita cogita
tione.ita mens intus pugnat.cum
menti nemo repugnat. Nunꝙ̃ ve-
ro quod egi in corpore. hoc poſt-
modum importuna cogitatiõe ver
ſo in mente.ꝛ multotiens grauius
torqueoꝛ in recordatione ꝙ̃ prius
captus fueram in operis perpetra
tione.Sepe etiam ea.que nunquã
feci.nec in voluntate habui.ita re-
cogito quaſi peniteat me illa non
feciſſe.Ab occultꝭ meis mũda me.
quoniam cum nihil exterius ago.
intus grauiter pecco. In corde.n.
ſeruo depicta.que vidi. ꝛ feci.ideo
tẽporalium rerũ tumultus in cor-
de verſare nõ ceſſo etiam.cũ vaco.

In cogitatiõe enĩ comedo cũ ieiu
no.loquor cũ taceo. iraſcor ⁊ tran/
quillus ſuz.corp⁹ requieſcit ⁊ ani/
mus huc illucq̧ diſcurrit. Ita vi/
tã iſtaz ſine culpa trãſire nõ potui
nec hoc qđ laudabiliter vixit. ſine
aliquo reatu ẽ.ſi remota pietate di
ſcutiatur. De neceſſitatibus meis
erue me. Crebro nãq̧ dũ neceſſita
ti debita reddere ſtudeo. volupta
tis vitio deſeruio.ſub velamine ne
ceſſitatis cado in laqueũ volupta
tis. Sepiſſime nãq̧ comedi:⁊ bibi
nõ ad neceſſitatẽ.ſed ad volupta/
tẽ.⁊ qđ neceſſitati ſatis erat:volu/
ptati parũ erat:Cogitaui etiã đ ci/
bo.⁊ potu quãdo nõ debui. ⁊ vbi
nõ debui.⁊ pluſquã debui. Cogitã
do de eis.epulas tota die rumina/
bam. Cum tegendis membris ve/
ſtimenta quero.quero nõ ſolũ q̃ te
gant.ſed que ex tollãt expeto.⁊ cõ
tra frigoris torporẽ nõ ſolũ quero.
que muniant pinguedinẽ.ſed que
mulceant per molliciem.nõ ſolum
que tactum mulceant per mollicẽ:
ſed que per colorem oculos ſedu/
cant. Cum pro aliqua neceſſitate li
centiã loquendi alicui habui.locu
tus ſum nõ ſoluz de neceſſarijs. ve
rumetiam de nõ neceſſarijs. ⁊ de
his que ad me nõ ptinebant.et de
quibus licentiã non habebaz. Im
merſi me colloquijs hominũ. ⁊ ibi
locutus ſum nõ ad edificationẽ.ſz
ad deſtructionẽ.nõ quod decebat.
ſed qđ libebat.locutus uerba va/
na.⁊ riſui apta.verba otioſa. ⁊ in/
utilia.verboſitati deſeruiẽs. detra/
ctioni ſtudens os meũ mẽdatio. ⁊
detractione inquinaui. Lingua mea
omni fallacia plena ẽ.⁊ nocuit mi/
hi pluſq̃ omnia membra. Nam ea
que audiui vel vidi.nunq̃ eo mõ:
quo dicta:vel facta ſũt.referre poſ
ſum.ſed alia affirmo pro alijs.⁊ ſe
pe multa īterſero ſupflua.atq̧ ita
vel nimiũ laudando.vel nimiũ vi/
tuperando.inordinate:⁊ in diſcipli
nate feror.quotiens loquor. Inte/
rius guttur inſatiabili ardet īglu/
uie.gula diuerſis ſaporibus ſacia/
ri nõ põt. Cor prauuz dolo.⁊ mali
cia plenũ:per puram confeſſionez
purgare nunq̃ potui. Manus ad
opus prauũ fuerũt aperte.ad ope
randum bonũ pigre.ſtomachus.⁊
inteſtina nimio cibo. ⁊ potu ſepe
ſunt diſtẽta.⁊ ideo dolore ſunt ple
na.nam unde gula delectatur. in/
de venter inflatur. ⁊ corpus infir/
matur.⁊ ſepe mors ſequit̃. Per gu
le delectationem corrui in ventris
ingluuiẽ. Unde debui mihi parare
ſalutẽ.inde ꝯtraxi nimiũ comeden
do pniciẽ. Pedes me velocius por
tauerũt ad aliquã curioſitatẽ ſpe/
culandã.quã ad eccleſiam. Oculi
iniquo intuitu me peruerterũt.om
nẽq̧ motũ corporis mei ad imun/
da deſideria traxerũt. Aures citi⁹
apui uerbis otioſis.⁊ vanis q̃ ſan/
ctis. Delectatus ẽ odoratus vaniſ
odoribus.guſtus diuerſarum rerũ
diuerſis ſaporibus . nec nõ ſinguli
alij ſenſus.his ⁊ illis.iuxta qđ vnũ
quẽq̧ ſuus ferebat appetitus. Ita
deus meus in oĩbus mẽbris meis
nature modum exceſſi. Omnia mẽ
bra mea velut coniuratione facta

inimico meo me demonio tradidere. cum morte fedus inire. pactuꝫ pepigere cum inferno.

¶ Conſciētia noſtra erit noſter iudex in die iudicij. cap. xxx. ij.

Ripe me domine ab homine malo. i. a me ipſo: a quo recedē ñ poſſū: nā quocūqꝫ me verto vitia mea me ſequuntur: ꝛ quocūqꝫ vado: conſcientia mea nō me deſerit: ſed preſens aſſiſtit: ꝛ qcqd facio ſcribit. Idcirco quāqꝫ humana ſubterfugiā iudicia: iudicium proprie ꝯſcientie fugere non poſſum: ꝛ ſi hominibus celo: quod egi. mihi tamen: qui noui malū qꝺ geſſi: celare nequeo: proprie reatus ꝯſcientie nō me requieſcere ſinit: ſꝫ de die in diem vehementer me torquet: ꝛ de die iudicij vehementius me terret. Nā in die illa: cū dn̄s ad iudicandum venerit vniuſcuiuſqꝫ ꝯſciētia ad teſtimoniū adducet: ꝛ apto libro ꝯſcientie omnis culpa ante oculos reducet. atqꝫ ita cogēte ꝯſcientia vnuſquiſqꝫ erit accuſator: ꝛ iudex ſuus. Propterea ſtatuam me ante me: ꝛ iudicabo me ipſꝫ vt illud extremū: ꝛ tremenduꝫ dei iudicium euadere poſſiꝫ. Damnat me cōſcientia mea quāquam diuinum iudicium, nondū me damnet accuſat me de homicidio: quod ſi opere nō feci: voluntate tamen: ac deſiderio ſepe pegi. Accuſat me de adulterio. ꝛ eodē mō rn̄deo. Accuſat me ꝺ inuidia: ꝯfiteor ꝛ ego qm̄ inuidia ſepiſſime cor meū laniauit per inuidiā namqꝫ ſancte viuentiū merita mea feci inuidendo peccata. Nā bona que ab eis fieri. uel dici audiebā vera oīno nō credebā ipſaſqꝫ res bene geſtas in malum male interpretando vertebā. Omne malum quod de illis mēdax fama iactabat ſtatim tanqꝫ ſi vidiſſem credebā. oīa mala meis emulis fingebā. ꝛ ex profectu eorum deficiebam. honorū vero odia intra me abſcondebā ꝛ in meos cruciatus enutriebā. proficientibus inuidebā. peccantibus fauebā. de malis eorū gaudebā. ꝛ de profectibꝰ lugebā. gratuitis inimicitijs ardebam. ꝛ hanc maliciā mei pectoris deprehendi timebā. ſemper erā et amarus. ꝛ nūquā certus. ꝛ ita amicus eram diaboli. ꝛ inimicus dei ꝛ mei. inter amicos diſcordias ſeminaui. diſcordantes in diſcenſioneꝫ ꝯfirmaui: opiniones eorum mēdacijs coloraui. in ſpiritualibꝰ carnalia laudaui. ut ſpiritualia bona in eis deeſſe perſuaderem. Amicitias ſimulaui. vt eos qui ſe incaute mihi cōmittebāt. qua poſſem arte deciperē. Odiorꝫ mihi occaſionē prauis ſuſpicatiōibus catenaui. ꝛ ita demones. quorū facta ſectabar. letificaui. Multis velut amicus fui in obſequio. hoſtis in animo. Comptus in verbo. turpis i facto. Proditor fui ſecretorū. tenax malarꝫ ſuſpicationum. vtrobiqꝫ peruerſus. Et ita perſecutus eſt inimicus animam meā. ꝛ humiliauit in terra vitam meam. Piiſſime domine vnde poſſum eſſe bonus. qui in bono

ſic fui malus. Ego peccabam. et tu diſſimulabas. prolongabā multo tempore iniquitates meas. ⁊ tu pietate tua penitentiam. ⁊ indulgentiam cogitabas. Da ergo miſericordiam miſero. qui tādiu pepercisti criminoſo. Credo namqʒ quoniam quicquid mihi cōdonare decreueris. ſic erit q̄ſi nūquā fuerit.

¶ De vanitate ⁊ ex ea dependentibus. cap. xxxiii.

Non ſoluʒ inuidia cor meū afflixit. verum etiam vanitas circa varias delectationes languenteʒ animum inuoluit. Per vanitatem namqʒ de operib⁹ quorum mihi ꝯſcius non eram turpiter me iactabam. que neſciebam alios docere ſatagebam. credere ꝺ me ſublimia volebam. delectabilia grauibus anteponebaʒ. execrabar verbo. quod animo cōcupiſcebam appellationes virtutū meis vitijs imponebam. ⁊ ita me ipſuʒ fallebā ⁊ fauentes mihi decipiebam. In ꝑmiſſione honeſta fui velox. in exhibitione mendax. a bono mutabilis mali tenax. in verbo grauis. animo leuis. geſtu pulcher. corde turpis. vbiqʒ fallax. letus ad proſpera. fragilis ad aduerſa. inflatus ad obſequia. anxius ad opprobria. immoderatus ad gaudia. facilis ad humana difficilis ad honeſta. Miſericordiſſime domine ita defecerunt in vanitate dies mei in quib⁹ debui flere cōmiſſam iniquitatē excitare remiſſam voluntatem ſuſpirare ad amiſſam hereditatē. aſpirare ad ꝑmiſſam felicitatē ꝓperare ad angelicam ſocietatē. Repropitiare tuaʒ maieſtatem.

¶ De ſtatu miſero huius vite. capi. xxxiiij.

Terret me tota vita mea deus meus. quoniam diligēter diſcuſſa. apparet mihi aut peccatum. aut ſterilitas. ⁊ ſi quid fructus in ea videtur. ſic eſt aut ſimulatum. aut imperfectum aut aliquo modo corruptum. vt poſſit aut non placere. aut diſplicere tibi. Et cum vere ita ſit. ſic eſt mihi quaſi non ita ſit. quod eſt miſeria ſuper miſeriam. Sic comedo: bibo. dormio ſecurus. quaſi tranſierim iam mortem. ⁊ euaſerim diem iudicij. ⁊ tormenta inferni. ſic ludo ⁊ rideo. quaſi iam regnem tecum in regno tuo. Idcirco multitudinē iniquitatum mearum expaueſcens ſed de tua pietate confidens. tibi creatori: ⁊ redemptori meo. qui veniam. ⁊ indulgentiam poſt reatum per puram. ⁊ lacrimabilem confeſſionem aſſequi promiſiſti. confiteor quoniam in peccatis conceptus ſum. ⁊ in peccatis nutritus. ⁊ per omne tempus vite mee vſque ad hanc diem in peccatis ſum conuerſatus. Nullum inuenio peccatum a quo non ſim aliquo modo inquinatus. Per ſuperbiam namqʒ precepta tua. ⁊ ſeniorum meorū tranſgreſſus ſum. Silentium. ⁊ taciturnitatem non ſicut regula docet tenui. quod mihi licitum non fuit. habui dedi. ⁊ accepi. clamores pauperū. ⁊ miſeroꝝ non libenter. aut miſericorditer audiui. nec eos i infirmi

tatibus ſuis viſitaui:ſuadentibus mihi in malum ꝯſenſi:facilius multa in imo ꝗ̄ vnū in ſummo cogito:facilius reprehendo aliorū vitia:ꝗ̄ mea:⁊ que in aliꝭ reprehendo:facere nō erubeſco:facilius vniuſcuiuſqꝫ vitia ꝗ̄ virtutes intēdo cū aliorū vitia cerno mea nō erubeſco:in meis delictis ſuꝫ clemēs: in alienis rigorē tenere volo ad irrogandas ꝯtumelias ſuꝫ validus: ad tolerandas infirmus: ad obediendum ſum piger: ad laceſcendos vero alios importunus: ad ea:que ⁊ facere debeo:⁊ valeo vagus:ad ea q̄ facere nec debeo nec valeo paratus: Ita repleta ē malis anima mea peccatis meis exigētibus: In eccleſia vbi melior eē debueram:me deteriorem reperio ante altaria ſacra deuote nō ſupplico:vaſa ſacra nō reuerenter tracto:in choro ſum corpore:ī aliquo negotio ſum mēte:nunc intus maneo:nunc foras ereo:tanta eſt leuitas corporis: necnon ⁊ mentis. Aliud canto:⁊ aliud cogito: pſalmodie verba ꝓfero. ⁊ pſalmodie ſenſum nō attendo:ſed mente vagus:habitu diſſolutus:oculis attonitus:huc ⁊ illuc ꝓſpiciēs:q̄cunqꝫ ibidem geruntᷣ ꝓſpicio: ⁊ pluſtro. Ve mihi qm̄ ibi plus pecco: vbi peccata mūdare debeo: Nōnunꝗ̄ vero in ipſis bonis:que ago ad deterius ꝓpinquo:q2 dū menti leticiā pariūt:⁊ quandā ſecuritatem gignūt:mēs mea ſecura redditᷣ:⁊ ī torpore laxatᷣ. Sepe ēt meipſum ⁊ opa q̄ feci laudaui:⁊ ab aliꝭ laudari volui. Plerūqꝫ laus humana quā nō querebaꝫ:mihi oblata placuit:⁊ cū ex ea incaute extollerer:ſubito multa que feceram ad memoriā venerūt:vt ām̄plius ī elatiōe atollerer:que ſubtiliter replicās:atqꝫ in vnū cūcta coaceruās: cepi magis magiſqꝫ deceptus itumeſcere. Dūqꝫ in mei admiratiōeꝫ occupatus deficerē:mihi dans gloriā:⁊ nō deo:a quo oīa acceperaꝫ: oīum fructū amiſi.atqꝫ ita didici: qm̄ q me laudabāt aduerſum me iurabāt. Quāto.n.q̄ſqꝫ in ſemetipſo gloriatᷣ:tanto a dei amore diſiūgitᷣ. Ita deus meus inferno appropinquauit vita mea:ſi me liberabis habebo vñ tibi gratias agā:ſi inde nō liberabis nō habeo vnde te reprehendā:qm̄ iuſtus es. Heu mihi qualis vixi:quāta mala feci: ⁊ dixi pudet q ſic vixerim:⁊ ꝙ natus fuerim:mallē nō eſſe quam talis eſſe:bon⁹ erā:⁊ malū me feci: qui ſponte me feci miſerū:iuſtū eſt ſemꝑ eſſe miſerū.ꝯſciētia mea meretᷣ dānationē:penitētia mea non ſufficit ad ſatiſfactionē: ſed certuꝫ eſt:qm̄ miſericordia tua delet oēm offenſionē. Dele ergo pie dñe iniquitatē meam multitudine miſerationū tuarū. Ego vero: q vſqꝫ ad hāc dieꝫ ſine cauſa vixi:amodo ſine cauſa viuere nolo.

De recidimento hoc eſt reuerſione in peccatuꝫ. C.xxxv.

Sed heu miſer hec taꝫ ſepe ſic ꝯfeſſus: ſurgēs: cadens ſum defeſſus.repeccādo toties.ꝯfitēdo totiēs. Multotiēs ꝓ

miſi vt me emẽdarẽ.⁊ nũqꝫ tenui.
ſꝫ ſemp ad peccatũ redij.⁊ priori-
bus ſceleribꝰ noua.⁊ deteriora cõ
iunxi. Nunqꝫ vt debui mores me-
os in meliꝰ mutaui. nec a malefa-
ctis ceſſaui.plurimos ẽt me ꝑdens
peccare feci.etiã multis cã mali ex
titi.⁊ exẽplis uite mee nõnulli ſub
uerſi ſunt. Ecce peccata mea mihi
cordiſſime deꝰ nõ abſcõdo. ſꝫ oſtẽ
do.accuſo me.nõ excuſo. qm̃ iniq-
tatẽ meaꝫ cognoſco . Nec idcirco
iuſtus ſum.qm̃ ſi alter ita me accu
ſaret.ſicut ego meipꝫ accuſo.patiẽ
ter ſuſtinere nõ poſſem. Deſperare
vtiqꝫ potuiſſem ꝓpter nimia pec-
cata mea.⁊ vitia.culpas.⁊ ĩfinitas
negligẽtias meas.que egi.⁊ quoti
die indeſinenter ago corde.ore. ⁊
ope.⁊ oĩbus modis. qbus hũana
fragilitas peccare põt.niſi verbuꝫ
tuũ deus caro fieret.⁊ hĩtaret ĩ no
bis. Sed deſpare iã nõ audeo.qm̃
ſubditus ille tibi vſqꝫ ad mortem.
mortẽ ãt crucis.tulit chirographũ
peccatorũ noſtrorũ.⁊ affigẽs illud
cruci.peccatũ crucifixit ⁊ mortem.
Grãs tibi ago dñe deus meꝰ. qm̃
viſitaſti me.⁊ oſtendiſti mihi pec-
cata mea.nũc primũ te ĩſpirãte di
dici ad cor meũ redire.⁊ meipſum
cognoſcere. Aduocabo ḡ aliquem
de amicis meis.⁊ ei omnia delicta
mea exponã ſicut mihi ꝓcipiſti. ut
eius cõſilio.⁊ auxilio ab oĩbus me
is poſſim iniquitatibus liberari.⁊
tibi reconciliari.

Confeſſio ad abbatem. C.xxxvi.

Adi ergo pater miſerꝝ pec
a catorẽ.audi vocẽ lacrimã
tis.⁊ penitẽtis.attẽde qꝫ grauiter
peccaui.⁊ creatorẽ meum offendi.
Deo iubẽte ad cor meũ redij.⁊ in
de excluſis oĩbus ꝑter dñm deuꝫ.
⁊ meipſum.totã uitã meaꝫ diſcuſſi
tãto dilgiẽtius.quãto familiarius.
⁊ vt verũ fatear nihil aliud ibi in-
ueni.niſi locũ horroris.⁊ vaſte ſo-
litudinis. Cõſcientiã videlicet diu
neglectã.oĩo incultã ſpinis ⁊ tribu
lis obſitã.⁊ omni horrore plenam.
Nullum eniꝫ inuenio vitiũ.a quo
nõ ꝯtrexerim aliquod contagium.

¶ Turbauit me ira.lacerauit me
inuidia.inflauit ſupbia.inde ꝯtra
xi mẽtis incõſtãtiã.oris ſcurilitatẽ
obprobria ꝓximorũ.ſcelera detra
ctionũ:lingue effrenationẽ.ſeniorꝫ
meorꝫ impata nõ obſeruaui. ſꝫ iu-
dicaui.de meis negligẽtiis obiur-
gatus aut rebellis fui.aut murmu
raui.preferri me melioribus impu
denter affectaui. ſimplicitatẽ ſpiri
tualiũ fratrũ irridenter exagitaui.
meas ſententias ꝑcaciter iactaui.
obſequia delata faſtidiui. negata
qſiui:mores meos elatus corrige-
re neglexi.nõ obſeruaui in obſeqo
reuerentiã.in ſermone modeſtiaꝫ.
in moribus diſciplinã.habui in in
tentione ꝑtinatiam.in corde duri-
tiã.in ſermocinatione iactantiam.
in humilitate fui fallax. in odio ꝑ-
tinax.in locutione mordax . ſubie-
ctionis ĩpatiens.potentie ſectator
ad opus bonum piger. ad vnitatẽ
ferus.ad obſequium durus.ad lo-
quendum que neſciebã promptꝰ.
ad ſupplantandum paratus. fra-
terne ſocietati inhumanus. teme-

rarius in audiẽdo. pꝛeſumptuoſus in docẽdo: clamoſus in loquendo: faſtidioſus in audiẽdo: effrenatus deformiter in cachinnãdo: oneroſus amicicie: infeſt⁹ quietis: ingrat⁹ bñficijs: inflat⁹ obſeqijs: ĩpioſus ſb iectis. Sepe iactaui me feciſſe qđ ñ fecerã: vidiſſe qđ ñ viderã: dixiſſe qđ ñ dixerã. diſſimulaui me ñ feciſſe qđ fecerã: negaui me dixiſſe qđ dixerã: nõ vidiſſe ⁊ audiſſe qđ viderã ⁊ audierã: ⁊ ita ex oĩ parte ſum reus. Reus in ſeculo: reus in clauſtro: ſed ibi ꝑ ignoꝛãtiã: hic ꝑ negligẽtiã: ⁊ vtrũqȝ me terret. Verũtñ multo amplius me terret qđ ĩ monaſterio añ ꝯſpectũ dei deterioꝛeȝ me inuenio. Collocauit me dñs in loco voluptatis in domo vbertatꝪ in paradiſo delitiaꝝ. Ego vero miſer: ⁊ miſerabilis inter mẽſas epulantiũ fame peo: iuxta fontẽ ſitio: añ ignẽ algeo. ⁊ ad neutruȝ man⁹ extẽdere volo. Piger ſũ ⁊ deſidioſus: ⁊ tẽpus amitto qꝺ deus mihi ſua pietate indulſerat ad agendã penitẽtiã: ad obtinendã veniã: ad aquirendã gr̃aȝ. ad ꝓmerendã gloriã. Quaſi quoddã monſtrũ inter filios dei ſto habitũ monachi non ꝯuerſationẽ hñs: ĩ magna coꝛona: ⁊ ãpla cuculla: ſalua mihi oĩa exiſtimo. tanq̃ arboꝛ ſterilis terrã occupo. ⁊ velut iumentũ vile plus cõſumo. q̃ ꝓficio. altioꝛẽ alterius locũ teneo. ⁊ nullius officiũ ſuppleo ſed ſum ſicut truncus ſine frondibus. ⁊ fructib⁹. alij me paſcunt de laboꝛibus manuũ ſuarũ ſicut ꝑbẽdariũ ſuũ. Ego aũt tanq̃ pauper ⁊ miſer nec clericũ. nec laicũ gero. cantare. ⁊ legere nequeo. laboꝛare neſcio. ſed ſum obpꝛobꝛiũ hoĩum. pecoꝛe uilioꝛ. peioꝛ cadauere. Tolerabili⁹. n. caĩs putridus fetet hominibus. q̃ aĩa peccatrix deo. Idcirco tedet me viuere. viuere erubeſco. qꝛ parũ ꝓficio. moꝛi timeo. qꝛ nõ ſum paratus. Mallẽ tamen moꝛi. ⁊ miſericoꝛdie dei me cõmittere. ⁊ cõmendare. qꝛ benignus. ⁊ miſericoꝛs ẽ. q̃ de mala mea ꝯuerſatiõe alicui ſcandalũ facere. Tota die nãqȝ verecundia mea ꝯ me eſt. ⁊ cõfuſio faciei mee cooperuit me. Quotidie video me ſomnolentũ ad vigilias. tardũ ad hoꝛas canonicas. ⁊ pigrũ ad opa manuuȝ. Alios ãt video tã ſtrenue. ⁊ deuote diuinis ĩtereſſe laudibus. alios vero ita reuerẽter. ⁊ alacriter coꝛã deo aſſiſtere. ⁊ eũ laudare. ego aũt cõpungi ad lacrimas nequeo. tãta eſt duricia coꝛdis mei. Cantare nõ libet. oꝛare nõ delectat. meditationes ſanctas nõ inuenio. tãta ẽ ſterilitas anime mee. ⁊ deuotiõis iopia. quã patioꝛ. heu mihi oẽs q in circuitu meo ſunt. viſitat dñs. ad me ãt nõ appꝛopinquat. Nã aliuȝ quidẽ intueoꝛ ſingularis abſtinẽtie. aliũ admirãde patientie. aliuȝ ſumme humilitatis. ⁊ mãſuetudĩs aliũ multe miſericoꝛdie. ⁊ pietatis aliũ in cõtemplatione frequenter excedere. hũc pulſare. ⁊ penetrare celos oꝛationis inſtantia. alioſqȝ ĩ alijs preminere virtutib⁹. omnes ꝯſidero. ⁊ pꝛoſpicio eque feruẽtes omnes deuotos. oẽs ĩ chꝛiſto vna

nimites.oẽs donis celeſtib⁹.ꝛ gratia affluentes.tanꝙ̃ re vera ſpirituales homines. quos deus viſitat.ꝛ in quibus habitat.In me vero nihil horũ inuenio qm̃ declinauit dñs in ira a ſeruo ſuo. inde eſt ꝙ cũ alij vigilant. ego dormio. qñ alij cantant in mõaſterio. ego huc ꝛ illuc diſcurro.qñ alij in aliquo ſecreto loco ſe furantur a colloquijs hoium.vt ibi loquant̃ cũ rege angelorũ.ego quero colloquia hominum. cũ alij vacãt lectionib⁹.ego fabulis.ꝛ verbis otioſis.qñ alij diſcutiunt.ꝛ diiudicant ſemetipſos. ego iudico alios.alijs placet communis vita.cõmunis diſciplina. ꝛ cõe ſtudium.mihi placẽt anguli.ꝛ diuerticula.Sic fit ex quo peccare potui. nunꝙ̃ a peccatis ꝛ malis opib⁹ ceſſaui.peccatis peccata ſẽper accumulaui.ꝛ peccata que aliquãdo operibus implere non potui.malis voluntatibus ꝛ malis deſiderijs nunꝙ̃ perficere ceſſaui.

De delectatiõe carnis.C.xxxvij.

Super omnia mala delectatio carnis.que ab ipſis cunalibus ſemp meceũ creuit mihi ſemp adheſit. nec adhuc pre ſenectute deficiẽtib⁹ mẽbris me deſerit.ꝛ multis alijs modis infelicẽ aiam meã maculauit.diſſoluit.captiuauit.ꝛ omni virtute deſtitutã. inanẽ.ꝛ debilem reddidit. Fateor me huiuſmodi opibus nefarijs. ꝛ ĩmundis recordationibus ſepe eẽ pollutũ:ꝛ incenſum ardores non modicos.ꝛ ĩhoneſtoſ paſſum.ꝛ nõ ſolũ harũ delectationũ mala memoria.ꝛ ſtulte recordationes mihi nocuerũt.ſed etiã aliorũ male facta mihi narrata.ꝛ per recordationes ſordidas ad memoriam reducta.cor meũ nõ paruo veneno iniquitatis maculauere.Et ĩ hoc miſerabiliter miſerabilis ſum. q2 nõ tantũ doleo. quantũ dolendũ me cognoſco.ſ3 ſic ſecurus torpeo. velut quid patiar ignorẽ.hoc ꝟo mihi eſt omni ĩfelicitate miſerius.qꝛ ita opere peruerſus.ore pollutus. corde immundus ad altare accedo.ꝛ chriſti corpus manibus meiſ pertractare nõ pertimeſco. accedo elatus ad humilem. iratus admitem.crudelis ad miſericordem . et tamẽ patit̃ humilis elatum. mitis iratum.crudelem miſericors.Accedo ſeruus ad dominũ non amore ſed timore.nõ deuotione ſed vſu. accedo ad dominum cuius percuſſi ſeruum.Ad patrem accedo cui⁹ occidi filium. percuſſi verbo. occidi exemplo.nec tamen pertimeſco dominũ.nec revereor patrẽ. Manens in turba fratrum turbans aliquos.ꝛ ab aliquo turbatus. quandoq3 accedo ad pacificu3.Appropinquo etiam talis ad oſculu3 pacis.qui prius reconciliatus accedere debuiſſem ad oſculum turbati fratris.Conuicit me reu3.ꝛ dei inimicum mea iniquitas . peccatum meu3 ſepe ſeparauit me a deo. Id circo obſecro te pater.vt me inſtruas quomodo poſſim . aut ſemper ſtare cum deo meo.aut redire.cu3 ab eo peccatis meis exigentibus motus fuero.

Patris ſpiritualis ad confitentem reſponſio.cap.xxxviii.

c Onfeſſio tua fili ad lacrymas me commouit:tum ꝓpter me:tum propter te.ꝓpter me fleo:quoniam quecūq; de te dixiſti:ꝛ eadem fere.aut ſimilia reperio in me. ꝛ multa ad memoriam reuocaſti:quoꝛuꝫ oblitus fueram. Propter te gaudeo: qm̄ viſitauit te oꝛiens ex alto. Non enim longe es a regno dei. Noticia nāq; peccati:initium eſt ſalutis. Confido in domino quoniam quicqd minus ē in te feruoꝛis:ꝛ boni operis:humilitas ſupplebit pure confeſſionis. Quacūq; hoꝛa peccatoꝛ conuerſus ingemuerit:ſaluus erit: quoniam coꝛ contritum:ꝛ humiliatum deus non deſpiciet. Tardius ſiquidem uidetur deo ueniam peccatoꝛi dediſſe:q̄ȝ illi accepiſſe. Sic enim feſtinat miſericoꝛs deus abſoluere reum a toꝛmento conſcientie ſue:quaſi plus cruciet miſericoꝛdem deum compaſſio miſeri:q̄ȝ ipſum miſerum compaſſio ſui. Qui.n.vere penitet:ꝛ veraciter dolet. abſq; dubio ꝛ abſq; moꝛa indulgētiam accipiet:ꝛ quanto quis frequenti⁹ quantoq; vehementius de ſuo reatu:interno doloꝛe afficitur:tāto certioꝛ tantoq; ſecurioꝛ: de indulgentie venia efficitur: Inde eſt quod animam penitentie lacrimis afflictam:tam frequenter: q̄ȝ libent̄ cōſolatur ſpūs paraclytus:illam frequenter viſitat:illam libenter confoꝛtat.ꝛ ad uenie fiduciam plene refoꝛmat:quam ſua ſcelera flendo dānare:ꝛ damnādo flere confiderat: Incipit extunc quedam familiaritas inter deum:ꝛ animam fieri:eo quod ſentiat ſe ab illo ſepius viſitari:ꝛ eius aduentu nō tantuꝫ ꝯſolari:imo aliquotiens quodam ineffabili gaudio repleri: Sed ad hec quis idoneus: ꝑfecto ver⁹ penitens Omnia etenim in confeſſione lauant̄:conſcientia mundatur: amaritudo tollitur.peccatuꝫ fugatur:tranquillitas redit:ſpes reuiuiſcit:aīm⁹ hilareſcit:poſt baptiſmū nullum aliud nobis conſtitutū eſt remedium.q̄ȝ confeſſionis refugiū. Sit ergo deuota coꝛdis cōpūctio: oꝛis confeſſio.diſcreta carnis moꝛtificatio.repētina extirpatio vitioꝛum:leta bonoꝛum operum exhibitio. Non erubeſcas deo confiteri: cui non poteſt abſcondi. ipſe enim nouit abſcondita coꝛdium cui oīa nuda ſunt:ꝛ aperta. ante cuius cōſpectū cuncta noſtra peccata ſunt ſcripta:ſed quod ibi ſcribit tranſgreſſio:hic delet confeſſio.nō te pudeat dicere qđ non puduit facere. Qđ ſi foꝛte pudoꝛ ē mihi peccatoꝛi pcā tua exponere:qd factur⁹ es in die iudicij: ubi oībus expoſita tua apparebit ꝯſcīa: Si cogereris corā multitudīe nudo coꝛpore trāſire ñ poſſes ñ erubeſcere:cur ḡ minus ꝯfunderis qñ immūda cogitatiōe in mēte ſoꝛdidaris: Cur ergo min⁹ erubeſcis pudēda coꝛdis: q̄ȝ pudēda carnis. Cur magis vereris vultus hominū:q̄ȝ vult⁹ angeloꝝ: Talis ꝯfeſſio ſeparat a deo. Oīs ſpes venie:ꝛ miſericoꝛdie eſt

i ꝯfeſſiõe vera. Simulata nãq; cõfeſſio nõ ẽ ꝯfeſſio: ſ; duplex ꝯfuſio. Excludit.n.miſeratiõnẽ dei miſerie ſimulatõ.nec dignatio locũ hʒ: vbi fuerit dignitatꝫ pſumptio. Prouocat vero cõpaſſionẽ humilis miſeſe ꝯfeſſio.nulla ẽ.n.tã grauis culpa: q̃ nõ habeat veniã p purã ꝯfeſſionẽ. Uitia igiẗ cordis tui: ꝛ prauas cogitatiões illico manifeſta: pctm̃ enĩʒ pditũ cito curaẗ: Crimẽ vero tacẽdo ampliaẗ. Uitiũ ſi patet fit ex magno puſillũ: ſi latet fit ex minimo magnũ.nã velox ꝯfeſſio velociter medicinam facit. Melius ẽ vt vites uitium: quam ut emẽdes: ne forte cum incurreris: reuocare non poſſis.

Remedium ad fugiendum prauas cogitationes.cap.xxxix.

Quotiẽs te ſentis turpibus cogitatiõib⁹ pulſari. ꝛ ad illicitã delectationẽ affici: totiẽs pone añ mẽtis oculos: q̃uo chriſtus in cruce crucifixus ẽ ꝑ te: intuere q̃uo a Juda iudeis tradiẗ ꝛ ꝙ viliter ptractaẗ: blaſphemaẗ: ꝛ colaphiʒaẗ: iudicatur: ꝛ ꝯdẽnaẗ: expoliaẗ. ꝛ flagellaẗ: ad vltimũ vero ꝯtumelijs: ꝛ obprobrijs affect⁹ inter duos latrones ſuſpẽdiẗ: clauis cruci affixus: ſputis deriſus: ſpinis coronatus: lancea pforatus: ex oĩbus ptibus ſanguis emanat: ꝛ iclinato capite emittit ſpiritũ. Jta redẽptor tuus moriẗ ꝑ te: ꝛ tu neſcio cuiuſmõi ſordida cogitatiõe ſordidaris ĩ mẽte. Sufficere poſſet hec cogitatio ad excludendas oẽs illicitas cogitatiões. Sʒ ecce ad alia traſeam⁹. Cõſidera q̃uo morieris: qñ aliqua infirmitate vexat⁹: ꝛ ad extrema deduct⁹: ꝛ ibi ad terrã ꝓiectus: inter longa ſuſpiria: ꝛ difficiles ſingultus: inter diuerſos dolores: ꝛ timores animam expirabis. Tũc veniet corpus ĩ pallorẽ: ꝛ horrorẽ: in ſaniẽ. ꝛ fetorẽ: erit uermis: ꝛ cibus vermiũ. Animã vero mox capiẽt: ꝛ rapiẽt laruales ille facies q̃ eã in exitu pſtolanẗ. Et ex oĩ pte terrebũt eaʒ demones terribiles: ꝛ horribiles. Cogita quis eã defendet a rugiẽtibus pparatis ad eſcã qs cõſolabiẗ cũ teterrima illa mõſtra dmoniоꝝ occurrẽtia ſibi catervatim ruere uidebit: aut qs deducet per ignotã regionẽ: Attẽde ẽt ꝙ ſubito veniet dies vltima: ꝙ ſubito venit: ꝛ forſitã hodie erit. Jã adeſt: iam pſentaberis añ tremendũ iudicẽ: accuſaberis multꝫ. ꝛ magnis offenſis.nõ vna: nõ paucis: ſʒ innumerabilib⁹ criminib⁹: nõ paruis ſed immẽſis.nõ dubijs ſʒ certꝫ: nõ breui accuſatione. ſʒ tã lõga ꝙ longe eſt tota vita tua: nõ vno accuſatore tot accuſatoribus quot ſunt delicta tua: ipſe iudex erit diſtrictus accuſator tu⁹. Oẽs enim ſpũs boni. ꝛ mali te accuſabũt cũ eo. boni q: deo debẽt equitatẽ: mali q: tuã ſeruãt iniquitatẽ. Tot iudicibus. tot populis aſtabis: quot pceſſerũt te ĩ opere bono. Tot arguẽtib⁹ ꝯfunderis. quot tibi pbuerũt bñ viuẽdi exẽplũ. Tot ꝯuinceris teſtib⁹. quot monuerẽt te ad bonũ ꝛ bonis ſmonib⁹. ꝛ iuſtis actõnib⁹. oĩb⁹ populis nudabunẗ iniq

tates tue:ꝛ cunctis agminibus pa
tebunt vniuerſa ſcelera tua:nõ ſo
lũ actuũ verũ etiã cogitationũ:et
locutionũ. Multa vero peccata ꝓ
ruẽt ex improuiſo.quaſi ex inſidijs
q̃ mõ nõ vides:ꝛ forſitan plura:et
terribiliora his:que nũc vides:vn
diq; erũt tibi anguſtie:hinc erunt
accuſantia peccata:inde terrẽs iu
ſtitia:ſubtus patens horridũ cha
os inferni:deſuper iratus iudex:in
tus vrẽs ꝯſciẽtia:foris ardẽs mũ
dus. Si iuſtus vix ſaluabit̃:pecca
tor ſic dephenſus in quã partẽ ſe
uertet: Latere erit impoſſibile:ap
parere ĩtolerabile. In tanto diſcri
mine torquebit te tua ꝯſcĩa male
ſibi ꝯſcia:cruciabũt cordis arca
na.cogente etiã ꝯſcĩa tua:tu ipſe
eris accuſator:ꝛ iudex tuus: conui
ctus teſte propria ꝯſcĩa: ꝛ teſtibus
oculis ipſius iudicis.fugere nõ po
teris:ſed tremens:ꝛ anxius ſtabis
ſuſpenſus ad grauiſſimã ſententiã
in anguſto ꝑiculo : ꝛ in periculoſa
anguſtia:tanquã illico recepturus
qđ in perpetuũ amittere nõ pote
ris Iudex tũc erit vehementer ira
tus.ꝛ terribiliter diſtrictus. ſenten
tia eius ſemel prolata erit ĩmuta
bilis:tortores horribiles:qui nun
quã miſerentur erunt parati vt da
ta ſententia te damnatũ ad tormẽ
ta rapiant. Tormẽta erũt ſine ĩter
uallo:ꝛ ſine tẽperamento:timor cõ
turbabit te:cũ terra aperiet̃ corã
te:ꝛ tu rues:ꝛ cades in ſtagnũ ſul
furis ardẽtis:ꝛ fetẽtis:ignis exteri
us carnẽ tuã ꝯburet: Vermis inte
rius ꝯſciã tuã corrodet:ibi eris ſi
ne fine:ſine ſpe venie:ꝛ miſericordie
Omnia vero gehẽne ſupplicia ſupa
bit:deũ nõ videre:ꝛ bonis carere:
q̃ in poteſtate habuiſti obtinere.

De mala cogitatione uitãda.c.xl.

S I viſ oẽſ malaſ cogitatõeſ
a corde tuo expellere : hec
ſepe cogita: Ibi nãq; ẽ co
gitatio tua:vbi eſt affectio tua:ibi
cor tuũ:vbi ẽ deſideriũ tuũ: qm̃ il
lud ſepe in cogitatiõe volumꝰ:cu
ius amore plus affecti ſumus. In
cogitatione ſua cadit.qſq;:vel ſtat
ſi bona cogitas:cogitatio tua ſan
cta ſeruabit te:ſi mala cogitas ſpi
ritus ſanctus diſcipline effugiet fi
ctũ:ꝛ auferet ſe a cogitationibꝰ: q̃
ſunt ſine ĩtellectu:eritq; tẽplũ dei
ſpelũca diaboli:qm̃ quẽ deus de
ſerit.diabolus arripit:ſpũs ſanctꝰ
ſuggerit bona.ꝛ dulcia:ſpũs malꝰ
mala.ꝛ amara;vana:inutilia. ꝛ im
mũda:Et ideo quacũq; hora ma
la cogitatio cor tuũ tangit:nõ con
ſentias illi:nec ſinas eam in corde
tuo manere:ſed illico repelle.initio
iniq; cogitationis reſiſte:ꝛ fugiet a
te: Nã ante dei oculos nõ volant
vacue cogitationes noſtre: ꝛ nulla
momẽta tẽporis in aĩo trãſcendũt
ſine ſtatu retributionis: Cogitatio
praua delectationẽ parit: delecta
tio ꝯſenſum:ꝯſenſus actionẽ:actio
ꝯſuetudinẽ.ꝯſuetudo neceſſitatẽ:
neceſſitas mortem. Sicut vipa a fi
lijs ſuis in vtero poſitis lacerata
ꝑimitur: Ita nos cogitationes no
ſtre intra nos nutrite occidunt.

Male cogitationes a demoni bus ſuggeruntur. cap.xli.

Demonũ ē malas cogitationes ſuggerere: noſtrũ ē illico illas expellere. Nã ĩ aĩo noſtro eas iacere noſtre attinet voluntati: ⁊ ꝓprie deputat̃ culpe. voluntate ſua cadit, q cadit. ⁊ voluntate dei ſtat q ſtat: Cogitatio tñ ĩmũda mentẽ nõ inqnat cũ pulſat: niſi cũ hãc ſibi per delectationem ſubiugat.

De peccato ſuperbie. cap. xlij.

Superbia ſicut ē origo oĩum criminũ: ita ē ruina oĩum ꝟtutũ. Ipſa.n.ē in pctõ p̃ma: ipſa in ↄflictu poſtrema: ipſa ãt in exordio mẽtẽ p pctm̃ ꝓſternit: aut ĩ fine de ꝟtutib⁹ deijcit. Idcirco ē oĩum pcõꝝ peſſima: qꝛ tã p ꝟtutes: q̈̄ p vitia: humanã mẽtẽ exterminat: Cetera vitia ſolas illas ꝟtutes impetũt. qbus ipſa deſtruũtur: vt luxuria pudicitiã: ira patiẽtiã. ſola aũt ſupbia. ↄtra cunctas aĩ virtutes ſe erigit. ⁊ q̈ſi generalis. ac peſtifer morb⁹ oẽs corrũpit. Idcirco niſi oĩa opa nr̃a humilitas p̃ceſſerit. comitata. ⁊ cõſecuta fuerit. ꝓpoſita quã ĩtueamur. appoſita cui adheream⁹. ĩpoſita. q̃ reprimamur. totũ de manu extorq̃t ſupbia. Quãtalibet ſit iuſticia operis apud ĩternũ iudicẽ nulla eſt. ſi hãc eleuat tumor mẽtis. Perit re vera oẽ qd agit̃: ſi nõ ſolicite ĩ hũilitate cuſtodiat̃. Signa ſupbie hec ſunt clamor in locutione. amaritudo in ſilẽtio: diſſolutio in hilaritate. furor in triſtitia. honeſtas ĩ imagine: inhoneſtas in actione: rancor in reprehenſione.

De inuidia ⁊ detractione vitãda. capitu. xlv.

Inuidia ē animi tinea. ſenſum comedit. pectus vrit. mentẽ afficit. cor hoĩs q̈ſi q̈dã peſtis depaſcit. ⁊ cũcta bona ardore peſtifero deuorat. Inuid⁹ alienũ bonũ ſuum facit inuidẽdo peccatum. Cũ pctõres quoſq; ↄſpicimus. nõ facile eos iudicem⁹. ſed magis defleam⁹. qꝛ in ſimilib⁹ aut lapſi ſumus. aut labi poſſum⁹. Si vis delinquẽtẽ corripere. apte increpa. nec occulte mordeas. Quid .n. ꝓdeſt ſi me neſciente alijs mala mea referas: Ve illi. q ſuã renuit corrigere vitã ⁊ aliene non deſinit detrahere. Si vis detrahere. tua ĩ te pcã retorque. nõ alioꝝ delicta: ſꝫ ꝓpria cerne: nunquã alijs detrahes. ſi te bene inſpexeris. De malo alicõ os tuũ nõ coinqnes. nõ detrahas peccãti. ſꝫ ↄdole. qm̃ graue peccatũ ē detractio. Detrahẽtes ⁊ audiẽtes pari reatu detinent̃. ſic iraſceris alteri qñ detrahit tibi. ſic iraſcaris tibi qñ detrahis alteri. Detractio eſt mordatio: q̈̄ vera cordis reprehenſio.

De curioſitate vitãda. ca. xliiii.

Multos ſeduc̃ curioſitas. tã diu qſq; ſua pcã ignorat. quãdiu curioſe aliena cõſiderat. Qui ſemetipſꝫ aſpicit. ñ q̈rit in qd alijs freq̃ter rephẽdat. ſed in ſemeipſo qd lugeat. Qd int̃ ſe loquũt̃ hoĩes. nũquã ſcire deſideres. Omne genus mẽdacij ſummopere fuge. nec caſu. nec ſtudio loquaris falſum. quia os quod mentitur

occidit animam. Per nullam fallaciam uitam alicuius defendas: fuge inhoneſta uerba: reijce verbum quod nõ edificat audientes. Vanus enim ſermo cito polluit mentẽ ꝛ facile agitur quod libenter auditur. Vanus enim ſermo vane conſcientie eſt iudex: mores hominum lingua pandit: ꝛ qualis ſermo oſtẽditur: talis animus cõprobatᷣ: quoniam ex abundantia cordis os loquitᷣ. Sermo vanus nõ erit abſq; iudicio: quia ab omni rectitudinis ſtatu depereunt: qui per uerba vana dilabuntᷣ. Qui laudes nõ appetit: nec contumelias ſentit. Diſcerne te tuo iudicio non alieno. nemo enim magis ſcire poteſt quis ſis: ſicut tu qui conſcius es tibi. Quid enim prodeſt dum malus es: ſi bonus prediceris: qualis haberi vis talis eſto: ſi ſapiens fueris te ſemꝑ habebis eundem. Stude loqui nõ qd libet ſed qd oportet. Qui otioſum uerbum non reſpuit: ad noxia cito tranſit. Magna virtus ẽ ſi nõ ledas: a quo leſus es: magna gloria eſt ſi cui nocere potuiſti parcis: nobile vindicte genus eſt ignoſcere victo. Quicquid tibi contingit aduerſi: pro tuo peccato eueniſſe tibi puta. Tẽpera ergo dolorẽ tuũ: ꝛ dic: iuxta modũ delictorum parua datur vltio. Mala aliorum bono tuo ſupera. Vince maliciam bonitate: detrahentiũ errores diſſimulãdo calca: nõ ſis in pace īfidus: nec leuis in amicitia: odientes ad pacem inuita: diſcordes ad concordiam reuoca.

¶ De prauitate ꝯſcientie. cap. xlv.

Conſcientia hominis abyſſus multa: ſicut eniꝫ abyſſus exhauriri non põt: ſic cor hominis euacuari a cogitationibus ſuis nõ poteſt: ſed continua volubilitate in eo voluũtur. Magnum eſt mare: ꝛ ſpatioſum manibus illic reptilia: quorũ nõ eſt numerus. Sicut enim reptile latẽter repit: ꝛ ſinuoſis anfractibus huc: ꝛ illuc deambulat: ita conſciẽtia hominis venenate cogitatiões intrãt ꝛ exeunt: vt neſciat homo unde veniant: aut quo vadant. Hec bene cognouerat qui dicebat: prauũ eſt cor hominis: ꝛ inſcrutabile: ꝛ quis cognoſcet illud: qd ſcrutationẽ nõ recipit nec cognitionem.

¶ Nulla pena grauior eſt ꝙ praua conſcientia. cap. xlvi.

Nulla pena grauior eſt praua conſcientia. Mala conſcientia proprijs agitatur ſtimulis: ſi publica fama te nõ dãnat: propria conſcientia te condẽnat: quoniam nemo poteſt ſeipſuꝫ fugere. Vis nunꝙ eſſe triſtis: bene viue bona uita ſemper gaudium habet: conſcientia rei ſemper in pena eſt. Ita clemens eſto in alienis delictis ſicut in tuis: nec queꝙ diſtrictius quã te iudices: ſic alios iudica: ut ipſe iudicari cupiſ. Lex tua te ꝯſtringit: iudiciũ qd alijs īponis ipſe portabis: nullũ ante iudicium ꝯdẽnes: ante proba: ꝛ ſic iudica: ñ enim qui accuſatᷣ: ſed qui ꝯuincitᷣ reus eſt. Valde piculoſum de ſuſpitiõe quẽpiã iudicare: in ambiguis

dei iudicio ſerua ſententiã:non eligas cui miſerearis:ne forte pretereas illũ:qui meret̃ accipere. Oibus tribue ſi potes: quoniã incertũ eſt pro quo magis placeas deo. Maior ſit beniuolentia:quã qđ datur quoniã tale erit opus tuũ: qualis fuerit intentio tua. Qui cũ triſticia manũ porrigit:fructũ remunerationis amittit. Nõ eſt miſericordia vbi nõ eſt beniuolentia. Non auferas uni vnde tribuas alteri quoniã nihil prodeſt ſi inde aliũ reficis:vnde aliũ inanẽ facis. Abijce a te qcquid tuũ bonũ propoſitũ impedire poteſt contẽne viuens que poſt mortẽ habere nõ potes. Difficile ẽ imo impoſſibile:vt preſentibus qs fruatur bonis ⁊ futuris:vt hic ventrem ⁊ illic mentem impleat:vt de delitijs tranſeat ad delitias:vt in terra ⁊ in celo glorioſus appareat. Si vis cũ leticia animi viuere:noli multa habere. Iſtã qſqꝫ finiens vitam:qđ meruit in ipſa nõ pōt non habere poſt ipſaꝫ. Quãto nãqꝫ inferius delectamur tanto a ſuperno amore diſiungimur. Nullus ſit caſus quẽ nõ meditatio tua p̃ueniat nullus ſit caſus:qui te ĩparatũ inueniat. Propone nihil eẽ quod tibi accidere non poſſit: Uita foueã in quã vides alium corã te cecidiſſe. Aliorũ perditio tua ſit cautio. Dum neſcimus repente mors venit.neſcimus eniꝫ qđ hodie nobis cõtingat:⁊ ignoramus ſi hac nocte animã noſtrã conditio mortis depoſcat:quotidie ad finẽ vite tendimus ⁊ ad mortẽ ꝓperamus:⁊ propterea omni hora:omni momento cogitare debemus quo ꝓperam⁹. Unde dñs ait p ꝓphetã. Perditio tua iſrael ex te tñ: in me auxilium tuũ:quaſi diceret. Ut pereas imputa tuo merito:ut ſalueris meo auxilio.nũquã oportet penitentẽ habere ſecuritatẽ de peccatis.nã ſecuritas negligentiã parit:⁊ ſepe incautum ad vitia trãſacta reducit.non ſolum grauia.ſed ⁊ leuia cauenda ſunt peccata. Multa.n.leuia vnuꝫ grande efficiunt:ſicut ſolẽt de paruis ⁊ minimis guttis immenſa flumina creſcere.nõ ẽ dubiuꝫ qđ qui caſti perſeuerant.⁊ virgines.angelis dei efficiantur equales.

¶ De improba ventris importunitate.capitu.xlvii.

Nullus hõ tã improbus exactor eſt.q̃ venter.qui quotidiana famis exactione te vrget. Cum ceteris vitijs etſi interdum naſcimur. interdũ tamen cuꝫ eis nõ morimur. Sed cũ iſto naſcimur.⁊ cum iſto morimur. Multis creditoribus reliquit me obnoxiuꝫ pr̃ meus.ſed ab oibus liberat⁹ ſũ. Unus tñ ſupeſt a quo liberari nõ poſſum.id eſt venter. Uenter p̄cepta nõ audit.poſcit.appellat.nõ ẽ tñ molleſtus creditor.ꝑuo dimittit̃ ſi modo dederis ei qđ debes. non quod potes. Quoſdã p̄ſciens de⁹ peccare poſſe.ĩ ſalutẽ flagellat eos in infirmitate corporis ne peccent. vt eis vtilius ſit frãgi lãgorib⁹ ad ſalutẽ.quã remanere ĩcolumes ad dãnationẽ. Eſt pnicioſa ſanitas:q̃ ad inobediẽtiã ducit.eſt ⁊ ſalubriſ

infirmitas.q̃ p diuinã correptionẽ mẽtez a duricia frãgit. ⁊ humiliat.

Quõ diabolus ſagaciter ⁊ mul tiformit̃ nos tẽptat. cap.xlviii.

d Iabolus qñ decipe quen q̃z tẽptat.pri⁹ naturã vniuſcuiuſq; intelligit.⁊ inde ſe applicat.vñ aptũ hominem ad peccãdũ aſpicit.Blãdis.⁊ lenibus mẽtib⁹ luxuriã.aut uanãgloriã ꝑponit.aſpis vero mẽtib⁹ irã.ſuperbiã.vel crudelitatẽ.Aduerſari⁹noſter.cũ ab exteriori ſenſualitate ſe videt excluſuz.interiora collect̃ viribus aggredit̃.⁊ ingredit̃.ſ; ſpũalis.hõ q omnia iudicat. ei⁹ aſtutias nõ ignorat.repmit. qđ põt.qđ nõ põt tolerat.q; ⁊ ſi latratũ caniſ ſuſtinet:morſuz nõ timet. Mordet cũ ad ꝯſenſuz ptrahit. latrat cum ſuggerit.⁊ tũc nõ vulnerat ſ; coronat.qm̃ etſi reſiſtentez fatigat. non obligat niſi conſentientem.

De oĩone ⁊ mõ orãdi. cap.xlix.

o Ratio eſt mentis deuotio ideſt ꝯuerſio in deũ p piũ ⁊ humilẽ affectũ.humilem ex ꝯſcientia infirmitat̃ ꝓprie. piuz ex ꝯſideratiõe diuine clemẽtie.nullo alio mõ deus citius ad miſicordiã flectit̃.q̃z ſi animus deprecant̃ ad eũ toto deuotiõis affectu ꝯuertat̃.nil ita deũ cõplectit̃.queadmodũ purus mẽtis affectus. Idcirco cũ orare volueris.ſolus ſolitudinẽ cordis tui ingredere.⁊ collecto ſpiritu tuo mente integra ⁊ vacua curis oratiõis domũ intra.⁊ ſtans corã deo ad vnũqđlibet dc altarib⁹ orationis inſtãtia celos penetra.⁊ pñtatus coraz celeſtiũ choris in ipſoꝝ pñtia miſias. ⁊ calamitates. q̃s pateris.miſerandũ deplora.ꝑ de tuaz neceſſitatez.poſce coꝝ pietatez.⁊ ego ꝯfido in eo.q dixit.petite.⁊ accipietis.qm̃ ſi pſeueraueris pulſans.nõ exibis inde vacuus.ſic ora cũ oraueris.q̃ſi ſis aſſumptus ⁊ pſentatus añ faciez maieſtat̃ in excelſo trono.vbi milia miliũ miniſtrant ei.⁊ decies centena milia aſſiſtũt ei:Tũc veraciter oramus qñ aliũde nõ cogitamus. Sine intermiſſione orare debem⁹.nam ſicut nullũ eſt momentũ.quo hõ ñ fruatur.aut vtat̃ dei pietate. ⁊ miſericordia.ſic nõ d; eẽ momentũ. quo eũ preſentẽ nõ habeat in memoria.Felix anima que oẽs vagationes mẽtis in vnũ ſtudet colligere. ⁊ in illo vere felicitatis fõte deſideriũ figere.Quãdo oram⁹ ſpiritum ſanctũ ad nos vocamus. oĩo cordis eſt:nõ labiorũ: neq; enim verba deprecantis deus intendit. ſed orãtis cor aſpicit. vis ꝟtutes tuas augere:ꝑdere noli. qđ manifeſtãdo poteſ amittere.tacẽdo cuſtodi. Quibuſdã.n.ꝯceſſum ẽ tm̃ bñ agere.⁊ fructũ boni opis non hẽre. q; ipſi ſibi auferunt per ſtudiũ humane iactãtie.Sicut glacieſ calor̃ diſſoluitur ita virtus ore laudantis.

Tumultus carnaliũ cogitatiõnũ impedit orantem.capi.l.

c Um ad cor meũ redire volo.deſiderioꝝ carnaliũ turbe.tumultuſq; vitioꝝ temptationibus ſuis cogitationẽ meã diſſipãt.⁊ intentionẽ cordis in oĩo

ne perturbāt.ꝛ dn̄i ꝯuerti ad deuꝫ poſt ꝑpetrata vitia ſtudeo.ꝛ cōtra hec eadem vitia.que ꝑpetraui illū exoꝛare conoꝛ:occurrūt coꝛdi phā taſmata peccatoꝝ.que feci.ꝛ mentis mee aciem reuerberāt. confundūt animū. ꝛ vocē deꝑcatōis mee pꝛemūt.Jta mala que feci cogitationi mee ſuis imaginibus impꝛſſa. in ipſa mea oꝛatione me ꝯturbant. Ceterū quanto grauioꝛe tumultu cogitationū carnaliū pꝛemoꝛ.tāto ardentius oꝛationi inſiſtere debeo ꝛ quāto peccatoꝝ meoꝝ phantaſmata in oꝛatione plerunqꝫ patioꝛ: neceſſe eſt.vt intentio coꝛdis mei. quo durius repellit̄ valentius inſiſtat oꝛationi.quatenus cogitationis illicite tumultum ſupet atque ad pias aures dn̄i nimietate ſue impoꝛtunitatis tādiu irrūpat. donec cogitationes malas manu ſancti deſiderij ab oculis coꝛdis abigat. Hec eſt vera tranquilitas. cuꝫ tota mēs in ſeipſa colligit̄ ꝛ in vno eternitatis deſiderio imobiliter figit̄. Debet ꝑinde fluctuatōes coꝛdis reſtringere.ꝛ ad vni⁹ veri gaudij deſideriū cogitationum.ꝛ affectionum motus colligere.

¶ De vitijs lingue.cap.li.

m Ultū loq ſtultitia ē.qm̄ in multiloquio peccatū deeē nō pōt.lingua dicit̄ quia lingit.lingit adulando.moꝛdet detrahēdo.occidit mētiendo.ligat.ꝛ ligari nō pōt.labilis ē. ꝛ teneri nō pōt.ſꝫ labit̄.ꝛ fallit̄. labit̄ vt āguilla.penetrat vt ſagitta. tollit amicos.multiplicat inimicos.mouet rixas.ſeminat diſcoꝛdias. Uno ictu multos ꝑcutit.ꝛ interficit blāda ē. ꝛ ſubdola. lata. ꝛ pata ad exhauriēda bōa:ꝛ miſcēda mala Beat⁹ q cuſtodit linguā ſuā.qꝛ moꝛs ꝛ vita ē in ptāte lingue. Qui linguam ſuā.ꝛ ventrē ſuū ꝯtinere non pōt. monach⁹ nō ē.Cui⁹ pctm̄ qſqꝫ ſequit̄.neceſſe ē qꝺ ei⁹ penā ſequatur. Uniuſcuiuſqꝫ caſus tāto maioꝛis ē criminis.quāto pꝛiuſq̄ caderet maioꝛis erat ꝟtutis. Per q̄ peccaſti.per hec ꝛ toꝛqueberis. ſecutus es carnē. flagellaberis i carne.Crimē nō ē i rebus. ſed in vſu agentis.Sepe pꝛolixa lectio lōgitudinis cauſa memoꝛiam legētis obnubilat.

De cantu:ꝛ iuramēto.ꝛ q̄re deus nō ſemper exaudit petitionem oꝛantis.C.lij.

ſ Unt quidā voce diſſoluti. q vocis ſue modulatione gloꝛiant̄.nec tm̄ gaudēt de dono gratie.ſꝫ etiā alios ſpnūt.tumētes elatione.aliud cantant q̄ libꝛi habeāt. tanta ē leuitas vocis. foꝛſitā ꝛ mētis.cantāt vt placeant populo magis q̄ deo. Si ſic cantas.vt ab alijs laudem queras vocem tuam vendis.ꝛ facis eam nō tuam ſed ſuam. Habes in poteſtate vocem tuam. habeto animum. frangis vocem.frange ꝛ voluntatem.ſeruas conſonantiam vocum. ſerua ꝛ concoꝛdiaꝫ moꝛum.vt per exemplum concoꝛdes pꝛimo p voluntatē deo.ꝑ obedientiam magiſtro.Caue ne ſicut delectaris altitudine vocis. delecteris elatio-

ne mētis. Nec diuiti obſunt opes. ſi eis bene vtať. nec pauperem egeſtas cōmendabilē facit. ſi inter inopiam ſordes peccati non caueat. Quacūq; arte verborum quis iuret: deus qui ꝯſciētie teſtis eſt ita hoc accipit. ſicut ille. cui hoc iurať intelligit. qui vero dupliciter iurat dupliciter reus fit. q2 ⁊ nomē dñi ī vanū aſſumit. ⁊ ꝓximū dolo capit Semper hic deus puniri tolerat. quos ad ſalutem perpetuā parat. Jocūditas cordis eſt vita homīs. cor prauū dabit triſticiā. Omnis boni impedimentū eſt triſticia. humilitas nec ipſa iraſciť. nec alios iraſci ꝑmittit. humilitas eſt. ſi quādo peccauerit in te frater tuus. anteq̄ȝ illū peccaſſe peniteat. dimiſeris illi. Unuſquiſq; talē indulgentiā accepturus eſt a deo. qualem ipſe dederit ꝓximo ſuo in ſe peccāti. Fruſtra deū propitiari ſibi querit. qui cito placari proximo negligit. Jn tua infirmitate nō te deſpicias. ſed ora deū. ⁊ curabit te. Sepe multos deus nō exaudit ad voluntatē. vt exaudiat ad ſalutem. Duob⁹ modis oratio impeditur. ne impetrare quis valeat poſtulata. hoc eſt ſi aut mala quiſq; committit. aut ſi delinquentibus debita non dimittit.

De vera confeſſione. ⁊ vera penitentia. C. liij.

Vera confeſſio. ⁊ vera penitentia eſt. quando ſic penitet hominē peccaſſe. vt crimē nō repetat. Nihil peius ē quā culpam cognoſcere. nec deflere. Si videris aliquādo ꝑſecutorē tuum nimis ſeuientem. ſcito q2 ab anteceſſore ſuo demone expugnetur. Omnis homo. qui alium in corpore proſequitur. prius ipſe in corde perſecutionem ſuſtinere cognoſcit

De perfectiōe hūilitatis. C. liiij.

Super tria ſedet humilitatis ꝑfectio. vt attendat homo quid fuit ante ortum. quid eſt ab ortu vſq; ad occaſum. quid erit poſt hanc vitam. Unde enim ſuperbiat homo. rememorās quod fuit vile ſemen. et ſanguis coagulatus in vtero. poſtmodum in deſerto hui⁹ vite miſerijs expoſitus. ⁊ peccato. tandē cinis. ⁊ eſca vermiū futurus in tumulo? Quid ſuperbis homo cuius cōceptio culpa. naſci pena. labor vita. neceſſe morbi. quando vel quomodo vel vbi neſcire?

De cordis inſtabilitate. C. lv.

Solus ſolitudinem cordis mei ingrediar. ⁊ cum corde meo pauliſper confabulabor. ab ipſo querens de ipſo. ⁊ de ipſis. q̄ circa ipſuȝ ſunt. Cor meū. cor prauum. vanū. ⁊ vagum. omni volubilitate volubilius. de vno in aliud vago inceſſu tranſit. querēs requiem vbi non eſt. Jn omnibus enim. que videnť. requiem queſiui ⁊ veram requiem in eis inuenire nō potui. deīde rediens ad me. cōſiſtere in me ipſo non poſſum. q̄m mens mea valde leuis. multumq; inſtabilis. vaga ⁊ profuga. vbique ſe variat. vndiq; fluctuat. q2 vult ⁊ nō vult. cōſilia mutat. volunta-

tes alternat.ſimilis folio.qđ a uen to mouet̃.ꝛ circũfert̃. Jnde eſt ꝙ cogitationes mee vane.ꝛ importu ne me trahunt.ꝛ ducũt mõ ad fo rum.mõ ad litigia altercãtiũ. nũc ad cõuiuia pinguiũ.nũc ad immũ da libidinũ.modo ſordida delecta tiõe.mõ cõcupiſcentie titillatione caro inflãmat̃.necnõ feda cogita tione animus ſordidat̃.ꝛ cũ cõfu ſionis mee caliginẽ declinare vo lo.ꝛ non valeo.ſic ſic dũ me diligẽ ter inſpicio tolerare me ipſum nõ poſſum. Nõ ẽ eniȝ hora diei nec momẽtuȝ tẽporis. quo creatorem meũ in aliquo mõ nõ offendã. Vi tam meã cũ diligẽter exploro quo tidiana ꝯfeſſione.ꝯfiteri nõ poſſuȝ peſſima vitioꝝ germina.que ĩ me quotidie repullulãt.Ecce audiui ſti pater abominationes meas ma las.ꝛ peſſimas.ꝛ adhuc ſcias mul to peiora.ꝛ iniquiora in angulis cordis mei latere. q̃ ad lucẽ vere ꝯfeſſionis venire erubeſco. Veruȝ tamẽ ſi dei ꝯſiliuȝ habes.ꝯſule qđ agendum eſt.

Reſpõſio ad remediũ inſtabili tatis ingete mẽtis.cap.lvi.

Cum ꝑ prauas. ineptaſqȝ cogitatiões vaga mẽte di ſcurris.deceptorib⁹ ſpiriti bus tentãdi aditũ in te paras. et ita te a deo ſeparas quoniam per uerſe cogitatiões ſeꝑant a deo. et ſpũs ſanctus diſcipline effugiet fi ctum.ꝛ auferet ſe a cogitatiõibus. que ſunt ſine intellectu. Mens ve ro inſtabilis.ꝛ ingeta dum ſemper nititur cõprehendere. quod appe tit.deſiderijs ſuis circũagitata nũ ꝙ requieſcit. Jdcirco in vno eter nitatis deſiderio immobiliter dȝ fi gi. Peccata autẽ tua ꝯfiteri non erubeſcas.quoniã omnia in ꝯfeſ ſione lauantur.ꝛ nullum peccatũ dimittitur niſi prius confiteatur. Proſequere igitur.ꝛ ſi ad ꝑfectaȝ ſanitatem peruenire deſideras. qc quid conſcientie ſtomachum gra uat.totum vomitu pure confeſſio nis euomere ne differas. Virus.n. vitiorum niſi feſtinanter eijciatur. prius interiora corrumpit. deinde ad exteriora ebulliens totum cor pus occupat.ꝛ maculat.

¶ Cogitationes.ꝛ affectiones in vnum conueniunt.vt mentem de cipiant.Cap.lvij.

Quoniã egyptium tuũ non abominaris.ſed foues. et inſtruis. manifeſtabo tibi non ſolum peccata actionum.veꝝ etiam cogitationũ. Audi ergo mi ſeriam meã. Sepe veniunt ad mẽ tem meam cogitationes innumere ꝛ ſurgunt affectiones multe.ꝛ ſolli citant me de cura corporis.ꝛ ſug gerunt multa de vſibus neceſſitatꝭ Conueniunt ibi ad ꝯſulendum.ve raciter aũt ad decipiendũ.ꝛ ꝯgre gantur cõſiliarij multi.ꝛ conſiliato res vani.imo deceptores veri. Cõ gregantur aũt quaſi in vnũ conſi lium.ꝛ quaſi ad querendũ cõſiliuȝ bonum.ꝛ dant̃ in cõmune cõſilia multa.ſed inutilia.ꝛ vana.qꝛ conſi liũ vanitatis eſt.ꝛ totũ eoꝝ ꝯſiliuȝ de vanitate eſt. Suadent mihi ſan guinẽ minuere.vt poſſim pauſare.

⁊ lautiores cibos ſumere: remanere de vigilijs: vt ſatis poſſiʒ dormire. Conſulūt corpus recreare ne deficiat. Carnem fouere. ne tabeſcat: abſtinentiā aliquantulū relaxare. quieti parūper indulgere. ⁊ in hūc modū agitur de cura corporis. Cura ſuperflua. ⁊ de vanitate ventilatur queſtio vana. ⁊ ſuper huiuſmodi inutili negotio conſumitur ſepe vna hora.

Hic oſtendiť cogitationib⁹: et affectionibus malis eſſe reſiſtendū capi. lviij.

Qui carnis ſue deſiderijs ſi reſiſtit mot⁹ cordis ſui cuſtodire negligit. ita tandeʒ praua cōſuetudine alligať: vt poſtmodū volens eis reſiſtere nō poſſit. Propterea quotiens huiuſmōi ꝯſiliarios improbos. ⁊ iniquos in vnum ꝯuenire ſentis. nō eis cōſentias. ſed illico excute te: nūc ad orationem: modo ad operationē. ſepe aūt ad meditationē. nec prius ceſſes donec illi euaneſcant. Intuere quomodo chriſtus ſtetit in cruce: ꝯſidera quomō morieris. vel vbi vel qñ. ſtatue te ante terrificum tribunal tremendi iudicis. deſcende vſqʒ ad infernū inferiorē: ⁊ ibi cerne quomodo anime pro peccatis ſuis puniuntur. Talis etenim cogitatio probatiſſimū remedium eſt ꝯtra turpes cogitationes.

Voluptates ſiue conſolationes ſunt anime deſolationes. cap. lix.

Quoniaʒ verba delictorum meoꝝ audire nō dedignaris ſed patienter auſcultas fateri oportet quod adhuc fatēdū eſt. Cum ſupradictis ꝯſiliarijs iniquis. ⁊ iniqua conſulentibus acqeſco. ⁊ eoꝝ ꝯſilia libenter recipio adſunt ſubito cogitationes praue. aſſurgunt affectiōes peruerſe. ⁊ multum ſollicite: ſed paꝝ diſcrete. quomodo carnē meā delicatiſſime foueant. que quantūcunqʒ ſuauiſſime nutriatur ſemper caro eſt. Offerunt mihi infirmitoriū. ſed qm̄ turpe eſt illo diu manere. equitādi occaſionē querunt. ⁊ inueniunt. nec mora. equi parantur. vaſa vinaria implentur hoſpitia eliguntur: et q̄ ſunt neceſſaria in via: ligātur ⁊ parātur. Vocor ⁊ vocatus venio. Iniungitur mihi obedientia illa. ⁊ illa. ego vero metuēs ex meo deſiderio vileſcere. recuſo ore: qd cordis deſiderio acquieſco. tamen coact⁹ ⁊ ideo letus aſcendo. ⁊ iter arripio Prohdolor religio relinquitur. ⁊ ſilentium rumpitur. hinc inde volāt verba vana. ⁊ inutilia. ⁊ forſitan ꝺtractoria. Sic ſic confabulando ſepe conſumitur dies integra. venio ad hoſpitiū. aſſideo ad menſaʒ. apponitur panis albus. ⁊ vinum bonum. piſcis. ⁊ caſeus: oua ⁊ cetera. Interea recurrit animus meus ad fratres. qui ſunt in ꝯuētu. ⁊ graue eſt mihi. vt diſſimiliter ab eis reficiar. ⁊ epuler ſplendide. illis aride reficientibus. ⁊ remordet me conſciētia mea. ſi pro faba piſcem. ſi ꝓ cepe caſeum. ſi ꝓ mica paſtellum ad refectionē ſumā: ſi vinū bibā. ⁊ fratres aquā. Gula vero expectatiōis impatiens inuitat. ⁊ inſtigat vt co-

medam.ꝛ bibam.dicit.n.nõ debes eſſe moleſtus ei qui te charitate ſuſcepit.ſed ad nutũ illius te per oĩa opoꝛtet habere.ꝛ monitis illius libenter obedire.ꝛ impẽſa beneficia cũ gratiarũ actione percipere. qm̃ nihil reſpuendũ eſt:qđ cũ charitate offerĩ.Charitatis eſt: vt qđ ille tibi apponit:cũ ipſo pariter de eodem aſſumas.ne ſcãdalizetur:ſi viderit te aliudq; ſe comedere. Ita ergo fac:vt conuenit.Cõmunica:ꝛ participa cum hoſpite ſicut ſcriptũ eſt.Cõmedentes.ꝛ bibẽtes q̃ apđ illos.ſunt.Ego vero his ꝑſuaſionibus victus cõmunico.ꝛ participo cu; hoſpite ꝓ hoſpite.ꝛ quoniã de alieno miniſtraĩ.ꝛ nõ de ꝓpꝛio incipio mihi eſſe indulgentioꝛ.ꝛ manu largioꝛ. Pꝛoſequoꝛ cauſa; pꝛo qua veni ad menſam.nã comedo: ꝛ bibo pꝛofuſe ſicut mos eſt:ꝛ multiplicãtur fercula:ꝛ pocula. donec venter graueĩ.ꝛ cerebꝛũ turbetur nec arguitur ſupſtuitas.quã excuſat hoſpitalitas.Sic ſic mei oblit⁹ dum gule appetitũ ſequoꝛ obliuiſci moꝛ incipio.quid faciãt fratres in refectoꝛio.ꝛ cadit a memoꝛia faba. caulis: panis durus. ꝛ aque potus.Sicut fabula.ſic ẽ vita mea Timeo etiã ne ego ſic ꝯfabulãdo. fabula efficiar.ſi nõ in bonis operibus inueniar. Dicito ꝫ mihi quid debeo facere. ꝛ quomodo poſſim gulam continere.nc tam parui buccelli ſeruus efficiar.

De pugna ꝛ victoꝛia gule' ꝯtra ineantos.cap.lx.

G Ula ſemper eſt in pugna ꝛ in culpa ſiue manduces.ſiue bibaſ adeſt illa tecum pugnatura. ſi bene non pugnas certe vinceris ab illa.que cũ multis pugnat ꝛ a paucis expugnatur.Tu ergo tanto vehementius illam expugna.quanto maniſeſtius illã eſſe expugnanda; cognoſcis.Et quoniã ad dei cognitionem peruenire non potes. niſi per cognitionem tui.iterum atque iterum diſcute te ipſum. ſi foꝛte aliquid in te lateat.quod deo diſpliceat. Uidere enim deum non potes.niſi mundo coꝛde.nec fiet coꝛ iocundum.niſi pꝛius fiat mundum ab omni contagione.

De ficta ꝯfeſſione.cap.lxi.

M Ulta habeo' adhuc tibi dicere.ſed confiteri erubeſco. verũtamen quia aliter deum videre non poſſum.aperiam tibi coꝛ meum. Fateoꝛ quoniam peccata mea recogitare neglexi.ꝛ ideo multa obliuioni tradidi :cognita autem non omnia confeſſus ſum: pꝛopter multitudinem. Que vero confeſſus ſum non pure ſum cõfeſſus pꝛopter turpitudinem.aut omnino celaui.que autem ſiue bene ſiue male ſum confeſſus .,non digne flendo puniui pꝛopter vetuſtatem ꝛ inueteratam conſuetudinem. Confeſſus ſum cui nõ debui. ꝛ cui debui fateri celaui: ꝛ quod peius eſt.de confeſſione inanem gloꝛiam queſiui. Maniſeſta vero peccata excuſaui.cu; de illis ꝯuict⁹ fui vel quod dteri⁹ ẽ:defẽdi culpã meã ꝑ

rubore cōfuſionis palliaui. Sic ſic peccatis peccata ſemper accumulo: ⁊ vitam meam quotidie corrigere diſpono: ſemper autem de die in diem differro: ⁊ dum hoc in futuro propono: fit vt illud futurū ſemper ſit futurum. Dñe deus meus quādiu ponam cōſilia in anima mea. Que vtilitas in ſanguine meo: dum deſcendo in corruptionē: Non ē vitium cui aliquo modo nō ſeruierim: omnia. n. ꝯtendunt de me cuiꝰ potiſſimū eſſe videar. Verūtamen ſuper omnia vitia inuidia me pſequitur: peſtis hec me torquet vbiqꝫ Da ergo ꝯſilium quō illam effugere valeam.

De inuidia que interdū ſub ſpecie ſanctitatis exercet iniurias ſuas. capi. lxij.

t Riſtius inuidia nihil eſt: q̄ protinus ipſum. Auctorem torquet: excruciatqꝫ ſuum. Omnino igitur fugienda eſt: ⁊ exe cranda inuidia: quoniā in illa deꝰ offenditur: proximus leditur. aius affligitur. Inuidia etenim ſemper torquet poſſeſſoris ſui animū: ⁊ q̄uis ſemper ledere non poſſit: ſuum tamen deſeuit in ꝓximū. Sed cum mala ſit omnis inuidia: peſſima tñ eſt huius mali ſpecies: que ſub ſpecie ſanctitatis ſuas exercet iniurias. Sepe enim quādo ſeuit in ꝓximū: ex vitio iracundie: vel veneno ire fingit ſibi cogitatio: quod faciat illud zelo iuſticie. Leſus namqꝫ quilibet a proximo ſuo: non iā eum facile reſpicere poteſt ſimplici oculo. Diſplicet ſibi quicquid ab illo ſieri ꝯſiderat. Omni fere hora tacita apud ſe cogitatione illum accuſat. Surgūt cauſe quotidie inumere. que illū culpabilem oſtendunt: occurunt rationes multe: que illum reum. illū eſſe puniendū cōuincūt. Creſcit aūt eo vſqꝫ malū: vt apud deū eſſe credat ſe reum: niſi eum ſeuerius corripiat ⁊ de ſua illum per uerſitate redarguat: loquitur enim apud ſe huiuſmodi maligna cogitatio. Vſqꝫquo illum talem tolero. ꝯſentire ei comprobor: ſi eum non corripio: ꝯſentiens autem deum offendo. Corripiam ergo eū: ne deum offendam. nihil enim ꝓ mea: ſed ꝓ dei iniuria vlciſcenda totum facio imo ſic illū ſibi reſtituam. proximū enim corripere: ⁊ illū caſtigare: hoc nō eſt proximo nocere: ſed prodeſſe velle. Sic ſepe apud ſe loquitur maligna cogitatio: excecauit enim eam malicia ſua: ⁊ putat odiū ſuū amorem eſſe: ⁊ iniuria ſua iuſticiam exercere. Conueniunt itaqꝫ vndiqꝫ huiuſmodi male cogitationes ad mentem. ⁊ fingunt ſe ad obſequium dei conuenire. nō ſuū autem odium velle exercere. Conſidera ḡ adhuc frequenter. cogita vehementer: inueſtiga diligenter conſcientiā tuam vt ſcias quid corrigere. ſeu etiam vnde debeas gratias agere. Valde. n. vtile. ⁊ pernеceſſarium eſt. vt ſcias quid deſit tibi. quid cupis. ⁊ quid habere optas.

De multiplici. vaga. ⁊ varia cogitatione mētis: ⁊ cordis velocitate. ⁊ alienatiōe. cap. lxiij.

f Acilius athomos mundi

poſſem dinumerare. q̃ motus cordis mei. velocitas animaliũ. ⁊ volatilium meis motibus equiparari non põt: cogitationes meas nõ eſt qui poſſit cõprehendere. deſiderio rum meoꝝ nõ eſt modus. nunc illa nunc iſta cogito .i. ⁊ deſidero. nec iſta. nec illa habere poſſum. Dum corpore vaco. cogitationibus ꝑ diuerſa loca vagor. nulla hora. nullo tp̃is momẽto quieſco. ſed in momẽto. in ictu oculi ꝑ multa ſpacia locorum diſcurrẽs nouas creaturas creo. ⁊ iteꝝ eas deleo. vel alio atq; alio modo multipliciter vario. illꝺ vel illud habere deſidero. talis vel talis eſſe cupio. quaſi deus illꝺ dare. vel taleꝫ facere neſcierit. aut nõ potuerit.

Que cogitanda ſunt. vt cor ab illicita cogitatione remoueatur. Capi. lxiiij.

O Cuſtos cordis. q̃ modicũ. ⁊ cupidum cor hẽs. paruũ eſt. ⁊ magna cupit. vix ad vni⁹ milui refectionẽ ſufficere poſſet. ⁊ totus mundus ei nõ ſufficit. Solo corde ꝑ totũ mundũ vago motu diſcurris. ſine pedibus curris ſine manibus. oparis. alas nõ hẽs ⁊ volare nõ ceſſas. diuitias cõgregas. ⁊ ſatiari nõ potes. epulas ad refectionẽ paras. ⁊ inde nõ comedis hec ⁊ alia cogitas. ⁊ falſum eſt qꝺ cogitas. Audi qũo. vt decetero tibi caueas. forſitã cogitas mõ de ſole vel de aliquo tuo amico. aut de te ipſo. Si vnus eſt ſol. falſus ẽ iſte. quẽ tu cogitãs fingis. qm̃ ille certis locis. ⁊ tp̃ibus curſum ſuum peragit. iſtum vero ibi ꝯſtituis vbi vis. Si vnus ẽ ille amicus tu⁹ falſus eſt iſte quẽ cogitãs fingis. qm̃ ille vbi ſit neſcis. iſtum aũt vbi vis fingis. Porro te ip̃m hoc eſſe loco ſentis. ⁊ tñ figmento cogitationis vadis quo vis. ⁊ hoc verũ nõ eſt. q2 ibi mõ nõ es. Qm̃ ergo falſa ſũt hec. noli amodo tp̃alia cogitare. ſꝫ iacta cogitatũ tuũ in dño. qui te fecit refecit. elegit. ⁊ vocauit. iudicabit. ⁊ ſaluabit. O quanti hac hora cum eo loquũtur. cũq; in ſemetipſis amplexant̃. tu vero in his delectaris. que pereunt. ⁊ tranſeunt. et tecũ manere nõ poſſunt. Cõſidera quoniã modo multi moriunt̃: quibus ſi hec hora ad agendam penitentiã concederet̃. q̃ tibi ꝯceſſa eſt. qũo ꝑ altaria. ⁊ q̃ feſtinanter currerẽt. ⁊ ibi flexis genibus. vel certe toto corpe in terra ꝓſtrato. tãdiu ſuſpirarẽt. plorarẽt. ⁊ orarẽt donec pleniſſimã peccatorũ veniã a deo ꝯſequi mererent̃. Tu vero comedẽdo. bibẽdo iocãdo. ⁊ ridẽdo. tẽpus ocioſe viuẽdo ꝑdis. qꝺ tibi indulſerat deus ad acquirendã gratiaꝫ. ⁊ ad ꝓmerendã gloriã. Cogita ẽt quot ſunt in inferno. qui nũc cruciantur ſine ſpe venie. ⁊ miſericordie Si amor dei te tenere non poteſt ſaltẽ teneat. ⁊ terreat timor iudicij metus gehenne. laquei mortis. dolores inferni. ignis vrens. vermis corrodens. ſulfur fetens. flãma tartarea. ⁊ omnia mala. Diſcute adhuc teip̃m. vt ſcias quid deſit tibi ne in illa diſcuſſione corã omnib⁹ ꝯfundaris. ſi inuẽta fuerit in te ini

quitas:

De multiplici volubilitate cogitationum.capi.lxv.

d Igne penſare.⁊ ſufficiēter extimare nō valeo.que ſit illa tam multiplex cogitationum mearum volubilitus:⁊ taꝫ inquieta.⁊ infatigabilis velocitas que per tam multa.tam varia.taꝫ infinita diſcurrere me facit. Nulla eniꝫ hora.⁊ nullo temporis momēto quieſcere poſſum.ſed per infinita ſpatia locorum.⁊ volumina temporum mira feſtinatione pertranſeo. Undiqꝫ mihi patet, facilis trāſitus.agilis diſcurſus: de ſummis ad ima.⁊ de imis ad ſumma:de ꝑmis ad nouiſſima:ꝺ nouiſſimis ad prima. Digne explicare nō poſſuꝫ. quot alternationis modos momētaneis ꝑmutationibus induo.⁊ ꝙ̄ multiformiter me alternantiū viciſſitudinū motibus variare ꝯſueui.⁊ quibus perturbationib⁹ quotidie afficior. Modo me in fiduciam erigo.modo in diffidentiaꝫ cado.nūc per ꝯſtantiaꝫ figor.nūc ſubitaneo timore ꝯcutior.mō me turbat ira:mō ingens furor exagitat. nec illud adeo mirꝫ ꝙ varijs qualitatibus.diuerſis ꝑturbationibus per ſingula momēta afficior. ſed illud ſupra moduꝫ ſtupendū eſt.qꝺ ſub eodem pene momēto. ſepe cōtrarijs affectionibus tāgor. nunc odio nūc amore ducor: modo gaudio.mō merore detrahor. ꝙ̄ ſepe inter mira gratulationis mee tripudia ſuperueniēs.ſubitoqꝫ emergens triſticie cauſa me vehemēter cōcutit:ac deijcit. ⁊ omnem illam exultantis animi ſolēnitatem ſubito in merorem vertit. Sepe diu multumqꝫ dilectā:nimio poſtmodum odio ꝑſequor:⁊ vehemenť approbatam atque deſideratā ſubito deteſtor. Sed quis oīum mearum affectionū qualitates enarraret: qs omēs variationes mee mentis explicare ſufficiat: Pene quot ſunt diuerſitates rerum: tot ſunt variationes affectionum mearum.

Quam bonum ſit qꝺ homo ſe ipſum cognoſcat.cap.lxvi.

c Um inter omnia animalia humanum genus. tum digniori forma. tum digniori potentia dignius reperiatur.nulla ſcientia melior eſt illa.qua cognoſcit homo ſeipſum. Relinque ergo cetera:⁊ teipſum diſcute:per te curre.⁊ in te conſiſte.a te incipiat cogitatio tua:⁊ in te finiatur.ne fruſtra in alia extendaris te neglecto: Preter ſalutē tuā nihil cogites:qm̄ in acquiſitione ſalutis tue nemo eſt tibi germanior:nemo propinquior te ipſo. Si vero aliquid cogitatiōi tue ſe offerat:qꝺ non quoquo mō ad tui ipſius ſalutē ꝑtineat: illico reſpue:⁊ expue.ut te ſemper poſſis inſpicere.⁊ de cognitione tui venire ad cognitionem dei. Agnoſcere ſe dꝫ hō ad q̄ bona ſit naturaliter promptior:vel ad que mala ꝓclinior:qbus ſtudijs debeat vehemētius inſiſtere. Cōtra q̄ mala ꝺbeat inſtātius vigilare.quib⁹ exercitijs valeat meli⁹ ꝓmoueri:qbus vitijs valeat facili⁹ corrūpi:qbus culpis

ſubiaceat: vel quibus meritis emineat: ⁊ quid pro his pene: vel premij expectare debeat: quantū quotidie ꝓficiat: vel deficiat: cū quāta animi induſtria ſatagat preterita mala flere. preſentia declinare. futura ꝑuenire. cū quanta animi cōſtātia ſtudeat reparare bona amiſſa. cuſtodire. ⁊ multiplicare poſſeſſa. O ꝗ̄ neceſſaria diſcuſſio. ⁊ ꝗ̄ admirāda ſpeculatio, tot animi ꝟtutes. tot eius exercitationes. tot eius ſtudia. vel merita pre oculis habere. ⁊ huiuſcemodi ꝯtēplatiōi diutius inherere. Suſpende aīum tuum ab inferiorū amore. ne forte de ſublimibus eiectus. ⁊ de loco voluptatis a ꝓpria cōſcientia abſtractus. ⁊ illectus. poſt cōcupiſcētias tuas eas. ⁊ vagus fias. ⁊ profugus ſuper terrā. Deniq; ſi cupis iplere dominicū preceptu;. Omni cuſtodia ſerua cor tuum. neſcit. n. quid de ſpiritu angelico. quid de ſpiritu diuino ſentire debeat. qui ſuū prius non cogitat. nihil recte exiſtimat. qui ſeipſum ignorat. neſcio quoniā ſub pedibus ſuis ois mūdana gloria ſubiaceat. q cognitionis ſue dignitatē non pēſat. O cuſtos cordis ſi nōdū es idoneus intrare ad te ipm. quō ad illa ītrāda idoneus eris: q̄ ſunt intra. vel ſupra te ip̄;: Si nondū dignus es intrare tabernaculū primū. q̄ fronte preſumis ingredi tabernaculu; ſecūdū. hoc eſt in ſancta ſanctoꝝ: Si nondū moliri potes greſſus altos. vt cū dn̄o ieſu. vel ſaltem cum Moiſe aſcēdas in montē excelſu; qua ꝑ̄ſumptione paras volare in celū: Prius redi ad te. ꝗ̄ rimari ꝑ̄ſumas q̄ ſunt ſupra te. Prius ſol ortus ſui ꝯfinia irradiat. ꝗ̄ ad altiora ꝯſcendat. Primū ergo eſt. vt redeas. ad te ipſum. intres ad cor tuū. diſcas extimare te ipſu;. ⁊ ſpiritu; tuū. Diſcute quid ſis. qd fueris. quid eſſe debueris. quid eē poteris. quid fueris ꝑ naturam. quid modo ſis ꝑ culpā. Quid eē debueris per induſtriā. qd adhuc eē poſſis per gratiam. Diſce ex tuo ſpiritu cognoſcere. qd debeas de alijs ſpiritib⁹ extimare. Hec porta hec ſcala. hic introitus. iſte aſcenſus. hac introitur ad intima. hac eleuatur ad ſumma. Uides quantū valeat homini plena cognitio ſui: ex hac ſiquidem proficit ad cognitionem omnium celeſtium. ⁊ terreſtrium. ⁊ infernorum.

Priuatus amor aufert verum iudicium. idcirco deo eſt committendum. C. lxvij.

Scire vellem qualis ipſe ſum. ſed vix de me ipſo vera diſcernere poſſu;. Amor nanq; priuatus. quem erga me ipſum habeo. aufert mihi verum iudicium de me ipſo. Idcirco paru; mihi credo de me ipſo. vtpote homini mendaci timens ne ſi meipſum iudico. mentiatur iniquitas ſibi. Iudicet ergo me ille. cui oīa nuda ſunt. ⁊ aperta. que; fallere non poſſu;: quia ſapiētia eſt. nec effugere. q2 vbiq; ē, neq; corrūpere. q2 iuſtitia eſt. Ille veniat ad me cui⁹ delicie ſunt eſſe cum filijs hoīum. qui

ſtat ad hoſtium: ⁊ pulſat paratus introire: ſi ei apuero. Jntret ergo: ⁊ ſanctificet ſanctuariũ: qm̄ ſanct⁹ eſt: ⁊ domũ eius decet ſanctitudo. Extirpet vitia: ordinet cogitationes: ſanet affectus: mores componat: nullus ei in aliquo reſiſtat: vt ſit in pace locus eius. Utinā nullus hominũ eēt mecũ exterius: vt familiarius loq poſſe; cũ eo interius. Jpſe.n. ⁊ ſecretũ q̄rit. ⁊ ſolitariũ locũ diligit. Fugiā ergo hominũ ſolatia: ⁊ colloquia: vt ī ſecreto cordis mei deũ habitatorē habere poſſim. Ualde tñ difficile ē: ab exteriorib⁹ ad interiora mentē reuocare: ⁊ ibi pmanere: Nec min⁹ difficile ē de viſibilibus ad īuiſibilia penetrare: ⁊ in illis diuti⁹ ꝯſiſtere. Dura ſunt hec: ⁊ laborioſa: ſ; valde fructuoſa. Aſſueſcā igiť ſola ītima cogitare: ſola īteriora diligere: ⁊ in illis pmanere: vt poſſim audire quid loquať in me dñs de⁹ meus. Ecce adſum pijſſime dñe tecu; ſum: intus ſu;: q̄ꝺ diu fui in exterioribus occupatus: vocē tuā intra me audire nō potui: nūc aūt reuerſus ad me ingreſſus ſum ad te: vt poſſim audire te: ⁊ tibi loqui. Loq̄re ergo miſericordiſſime quia audit ſuus tuus. loquere: q2 parat⁹ ſum obedire. qcquid iuſſeris. pro poſſe meo libēter. ⁊ deuotus implebo. O anima mea rex angelorũ venit ad nos. ⁊ hoſpitatus eſt nobiſcu;. Letemur ergo de tāto hoſpite noſtro. corde perfecto demus ei gloria;. ⁊ honorē. qm̄ dignatus eſt viſitare ſeruos ſuos. Epulemur. ⁊ iocundemur cũ eo in leticia. ⁊ exultatione. Delectemur de deo in eo. ⁊ nullus ſit ei in aliquo moleſtus. ne in ira recedat a nobis. ⁊ inducat ſup nos maledictionem ꝓ benedictione. Exhibeamus ei omne ſeruitium charitatis rogantes. et depcantes. vt nobiſcũ manere digneť. Si vero nō poſſumus pſoluere ei totum. qꝺ debemus. ſalte; noſmetipos humiliter ei ſubdam⁹ ad omnē voluntatē eius. Sit hec dies ſolēnis. in. qua ſaluatore; noſtrum in hoſpitio noſtro leti ſuſcepimus. nullum. membrum: nullũ officium ab hoc gaudio excludať. Cōueniant ergo in vnum omnes cogitationes. ⁊ affectiones diem feſtum celebrantes in omni puritate. ⁊ ſanctitate. Nulla ſe aliena cogitatio interſerat. que huius ſolēnitatis gaudia perturbet. Oculi mei ſemp ad dñm per quem ſum. viuo. ⁊ ſapio. nec ceſſent lacrimis pedes eius rigare. Audiant. ⁊ intelligant aures. quid ſit in nobis. quod ei diſpliceat. vel quod ei placeat. quod dānet. vel quod approbet. Delectetur odoratus illo ſuauiſſimo odore dulcedinis ei⁹. odor eius odor vite eterne. odor totius ſuauitatis. ⁊ iocunditatis. Repleatur os meum laude. vt cantem gloriam tuam altiſſime domine. Sit meditatio cordis mei in cōſpectu tuo ſemper. vt te poſſim videre p fidem. ⁊ contemplationem. donec merear videre facie ad faciem. clementiſſime pater nihil in nobis ceſſet a laude tua. Benedic anima

mea domino.⁊ omnia que ĩtra me ſunt nomini ſancto eius. Benedic ⁊ dic. Gloria.laus.⁊ honor tibi ſit rex chriſte redemptor.

Hic probatur anima eſſe deo ſimilis ⁊ ideo magis illi obligata. capitu.lxviii.

Anima mea.ſi vis amari a deo.reforma in te imaginẽ ſuá.⁊ amabit te.repara in te ſimilitudinem ſuam.⁊ deſiderabit te. Conſilio namq̧ ſancte trinitatis ad imaginem.⁊ ſimilitudinẽ ſuam creauit te creator tu[9]. quod nulli ex creaturis donauit. vt tanto eum ardentius diligeres.quanto mirabilius ab eo te conditam intelligeres. Conſidera ergo nobilitatem tuá.quoniam ſicut de[9] vbiq̧ ẽ totus.omnia viuificans. omnia mouens.⁊ gubernans.ita tu ĩ corpore tuo vbiq̧ tota es ſecũdũ modum tuum.illud viuificás. mouens.⁊ gubernás. Et ſicut deus ẽ. viuit.⁊ ſapit.ita tu ſecundum modum tuum es.viuis ⁊ ſapis. Et ſicut in deo tres ſunt perſone.pater filius.⁊ ſpiritus ſanct[9]. ſic ⁊ tu habes tres vires.ſ.intellectu3. memoriam.⁊ voluntatem. Et ſicut ex patre generatur filius. ⁊ ex vtroq̧ ꝓcedit ſpiritus ſanctus. ita ex intellectu generaẗ voluntas. ⁊ ex his ambobus ꝓcedit memoria. Et ſicut deus ẽ pater.⁊ deus ẽ filius.⁊ deus ẽ ſpiritus ſanctus.nõ tamen tres dij.ſed vnus ẽ deus.⁊ tres ꝑſone.ita anima ẽ intellect[9]. anima voluntas.anima memoria. nõ tamẽ tres anime.ſed vna anima. et tres vires. Ex quibus anime viribus quaſi excellentioribus iubemur deũ diligere.vt diligam[9] eu3 tota anima.tota mente.toto intellectu.tota volũtate.⁊ tota memoria hoc eſt toto affectu ſine defectu cũ diſcretionis intuitu. nec ſolus ſufficit de deo intellectus ad beatitudinem.niſi ſit in amore ei[9] volũtas.imo hec duo nõ ſufficiũt. niſi memoria addaẗ.ꝙ ſemꝑ ĩ mẽte intelligentis.⁊ volentis maneat deus.vt ſicut nullũ poteſt eſſe momentum.quo homo nõ vtaẗ. vel fruaẗ dei bonitate.⁊ miſericordia. ita nullum ſit momentũ.quo eũ p̄ſentem non habeat in memoria.

Hic ꝓbatur anima eſſe tãte dignitatis vt habilis.⁊ idonea ſit eẽ pater.⁊ mr̃ xp̄i capi.lxviiii.

Intellige dignitatem tua3 nobilis creatura.qm̃ ñ ſolum inſignita es dei imagine.vez etiá decorata ſimilitudine Sicut eni3 creator tuus. qui te ad ſimilitudinẽ ſuá creauit. ẽ charitas.bonus ⁊ iuſtus.ſuauis.⁊ mitꝭ. patiẽs.⁊ mıſericors.⁊ cetera inſignia.q̃ de eo leguntᷣ.ita tu creata es.ut charitatem haberes. ⁊ eſſes mũda.⁊ ſancta.pulchra.⁊ decora. mitis.⁊ humilis.q̃s virtutes.quáto plus in te habebis. tanto propinquior deo eris. ⁊ maiorem tui conditoris geres ſimilitudinem. Quid maius his tibi facere potuit.ꝙ̃ vt ad ſimilitudinem ſuam te conderet factor tuus.⁊ eiſdem virtutum veſtimentis te ornaret. quibus ipſe ornatus eſt. Attende igi

tur diligenter proprie conditiõis tue excellentiá. et venerande ſancte trinitatis imaginem in te ipſa cognoſce. honoremq; ſimilitudinis diuine: ad quam creata es. habere ſtude nobilitate morum: exercitio: virtutũ: dignitate premiorũ: vt quãdo apparebit qualis ſit tũc ſimilis ei apparere poſſis. Similis enim ſimilẽ q̃rit. et qualẽ te parauerís deo: talis neceſſe eſt appareat tibi deus. Si ergo naturalem pulchritudinem tuam in te reparaueris: concupiſcet rex decorem tuum: qm̃ ipſe eſt deus tuus: ipſe amicus: et ſponſus. frater: et filius. Ipſe. enĩ dixit. Quicũq; fecerit voluntatem patris mei: qui in celis eſt: ipſe meus frater: et ſoror: et mater ẽ. Audi quomõ virtus: et ſapientia patris: filius eſt patris. verbum patris. voluntas ẽ patris. Voluntas hominis nihil aliud ẽ q̃ quedam ꝓles mẽtis. Si igitur eadem ẽ volũtas tua: et voluntas patris: idẽ ẽ filius tuus: et filius patris. Veritas: ſapientia: volũtas corde cõcipit: et ex corde generat. Si igit idem vis. et idem ſapis: qđ pater: tu eundẽ filiũ habes: quẽ et pat. In te ẽ vtrũ ſis pater: an mater: an potius: vtrũq;: vtrũq; aũt es et pater. et mater: nõ tuo merito: ſed dei dono. Potes eum náq; gignere in corde tuo et in corde alieno. Potes eum cõcipere a corde tuo: et ore alieno. intellectu gignit: cõſenſu cõcipit: affectu naſcitur: effectu nutrit. Quãdo veritatem intelligis: vel alium intelligere facis. chriſtũ gignis. nõ ſi voluntatem chriſti: ꝯſenti ei. et cõcepiſti. Quãdo gignis es pater: quãdo cõcipis es mater. Amãdo parturis. et nutris: ſic ſic in poteſtate cuiuſq; relinquit. vtrumnã tante prolis, mater efficiat. Maledicta ergo ſterilis: que nõ parit: que talẽ filium ꝓuoto habere potuit. Similiter maledictus: qui nõ gignit. Niſi quia nõ eque in noſtra poteſtate conſiſtit veritatem intelligere: et veritati cõſentire. Nõ enĩ veritatem ſemper intelligo: cũ volo. Intellecte aũt ſemper cõſentio: ſi voluero. Velle tamẽ nõ poſſum: niſi gratia dei fuerit mecum. Nulla eſt enim humana induſtria ſine dei gratia. Ex quo primus homo peccauit. nature bonum ꝑdidimus. pariter et arbitrij vigorem: ſed non electionẽ. ne non eſſet noſtrum: vt emendaremus peccatũ. In nobis náq; manet ad querendã ſalutem arbitrij volũtas. i. rationalis volũtas. ſed admonẽte prius deo. et inuitante ad ſalutẽ ẽ: vt vel eligamus vel ſequamur. Poteſtatis noſtre eſt diuine inſpirationi acquieſcere et que ad ſalutẽ noſtrã ꝑtinent eligere. et ſequi. Diuini vero muneris eſt: ut poſſimus adipiſci. qđ ſequendo cupimus ꝯſequi. Noſtre poteſtatis eſt: et ignauie: vt labamur. Felix hõ: qui ſic ambulat ſapienter ne cadat: aut ſi ceciderit. vt ſtatim reſurgat. Felicior vero ẽ: q nũquã cecidit. Feliciſſimus autem eſt: q iam cum deo regnat.

Hic oſtenditur anima ſancta ſemper ad recipiendum in ſe deuȝ eſſe parata. capi. lxx.

Elix hõ eſt. cui pſto ẽ: cum voluerit habere deum. O quanta eſt dignitas hominis. filiũ habere deũ: ⁊ quãta ẽ humilitas omnipotẽtis. habere hominẽ patrem. ⁊ quanta eſt nobilitas anime chriſtum ieſum habere ſponſuȝ. Sancta ergo anima. ⁊ veri ſponſi amica ad dilecti ſui aduẽtum ſummo cum deſiderio ſemper debȝ inhiare. ⁊ parata. atqȝ expedita eſſe: vt pulſantem amicum abſqȝ vlla dilationis iniuria poſſit ſuſcipere. ⁊ vocanti cũ omni alacritate occurrere. ne ſubito. ⁊ inopinate adueniens minus promptã: ⁊ minus ornataȝ inueniat: vel diu excluſus diuturne preſtolationis vllam moleſtiam ſuſtineat: Aliud autem eſt cuȝ ipſo intrare: atqȝ aliud eſt ad ipſum exire. Ibi anima ad ſeipſam reuertitur. ⁊ cũ dilecto ſuo vſqȝ ad intima cordis ſui penetralia ingreditur. Hic extra ſemetipſam ducitur. ⁊ ad ſublimia contemplanda ſubleuatur. Quid namqȝ eſt eius introire. niſi ſe totam in ſemetipſam colligere: quid vero eſt eius exire: niſi ſeipſam extra ſemetipſam totã extendere. Nihil itaqȝ aliud eſt animã cum dilecto ſuo in cubiculum ingredi. ⁊ ſolaȝ cũ ſolo morari: dulcedineqȝ eiꝰ pfrui. niſi exteriorꝫ omniũ obliuiſci. ⁊ in eius dilectione ſumme. ⁊ itime delectari. Se ſolam cum dilecto videt: quando exteriorꝫ omnium oblita ex ꝓpria cõſideratione in dilecti ſui dilectionẽ deſideriuȝ ſuum purgat. ⁊ ex his: q̃ in intimis ſuis ↄſiderat animũ ſuuȝ in huiuſmodi affectuȝ inflammat. ⁊ tã ex bonorꝫ q̃ȝ ex malorũ ſuorꝫ cõſideratione in gratiarũ actione aſſurgit. ⁊ hinc ꝑ indulta venia intime deuotionis victimas pſoluit: vſqȝ in intimũ dilectus pducitur: ⁊ in optimo collocatur. quãdo ex intimo affectu ſuper omnia diligitur. Cogita quid ſit: quod in vita tua ardentius dilexiſti: anxius cõcupiſti: quod te iocundius afficiebat: ceteriſqȝ omnibus profundius delectabat. Conſidera ergo ſi eandẽ affectionis violentiam: delectationiſqȝ abundantiam ſentis: quãdo in ſummi dilectoris deſiderium inardeſcis. quãdo in eius dilectione requieſcis. Cui dubium dt: ꝙ intimum illum affectionis tue ſinum needum teneat. Si intime dilectionis aculeus animam tuam minꝰ penetrat. tepidius exagitat q̃ȝ in alienis affectionibus aliquando penetrare. vel exagitare ſolebat. Sed ſi tantam prorſus: vel forte validiorem dilectionis violentiaȝ in intimis tuis circa diuina perſpexeris. q̃ȝ alias nunquaȝ expertus fueris. vide adhuc ſi forte aliud aliquid ſit. in quo delectari. vel cõſolari poſſis. Certe quãdiu poſſumus ex aliena qualicũqȝ re cõſolationẽ: vel iocũditatẽ cõcipere: nõdum audeo dicere dilectũ noſtrũ

intimum ardentiſſimi amoris ſinū tenere. Satage ergo: feſtina trahe re eum adhuc o beata anima: quis enim neget illud intimum ad cordis humani penetrale tales receſſus habere: ſeu etiā obtinere poſſe: in quibus ſummi: et ſingularis amoris violentia: cum aliquid p affectum infixerit: aliena omnino delectatiōe auelli non poſſit: Certe ſi alienam aliquā conſolationē queris: vel recipis: deū tuū quāuis fortaſſe ſumme: nōdum ſingulariter diligis. Nondū ergo in intimū perducit: nondū in intimo collocat. Si ergo nō ſatagis introducere eum ad intima tua: quomodo te credā velle: vel poſſe ſequi eū ad ſublimia ſua: Certū ergo ſignū tibi ſit anima quecunq; es: quod dilectum tuum minus diligis: vel ab illo minus diligeris: ſi ad theoricos illos exceſſus nōdū vocaris: vel vocantem ſequi nondū merueris. Quomodo enim perfecte diligis: vel diligeris: ſi in ſummorum deſiderio ad ſuperna nō reperias et ad theoricos illos conatus mētis alienatione nō trāſis: Uis noſſe quia ſublimitas diuinarum reuelationum ſit manifeſtum diuine dilectionis indicium: Jam nō dicā inquit vos ſeruos: ſed amicos: quia omnia: que audiui a patre meo: nota feci vobis. Satage ergo deum tuū intime: et ſumme diligere: et omni hora in diuine ꝯtēplationis gaudium ſummo cū deſiderio anhelare. Collige te ipſam ad temetipſam totam: et in ſolo diuinitatis deſiderio requieſce.

Anima pcipit erigere ſe ad ſublimia contēplanda. c. lxxi.

Debet nāq; anima pfecta: et aſſidue ſummorū ꝯtēplationi dedita omni hora pegrinationis ſue terminū: et ergaſtuli huius egreſſū cū ſummo deſiderio expectare: et ad illud diuine cōtēplationis ſpectaculū: qd in futura vita ſperamus: animū ſuum cōponere: ſuſpēdere: et i eiuſmodi expectatiōe vehemēti deſiderio anhelare: vt qd interius videt p ſpeculū in enigmate: mereatur videre facie ad faciē: neceſſe eſt itaq; ad cor altum aſcēdere: et mētis exceſſu p dnicā reuelationē addiſcere: qd ſit illud: ad qd ſtudere vel ſpectare oportea: et ad qualē ſublimitatē habeat animū ſuū cōponere. et aſſueſcere. nam ſi ſemel ad illam luciferā angelice ſublimitatis gloriā admiſſus fuerit. et ad illud diuinorū luminū ſpectaculum intrare meruerit q̄ intimis deſiderijs. q̄ pfundis ſuſpirijs. q̄ inenarrabilibus gemitibus eū. qui eiuſmodi ē putamus inſiſtere. q̄ aſſidua recordatiōe. q̄ iocūda admiratione. inſpectā claritatem credimus cū retractare. mētemq; reuoluere. Illam deſiderādo. illam ſuſpirādo. illam ꝯtemplando. donec tandē aliquādo in eandem imaginem transformetur a claritate in claritatē. tanq̄ a domini ſpiritu: Uerūtamen cum ab illo ſublimitatis ſtatu ad nosmetipſos redimus. illa que prius ſupra nosmetipſos vidimus

in ea veritate vel claritate qua pri us proſpeximus ad noſtraʒ memo riam omnino renocare non poſſu/ mus. Et quāuis inde aliqd in me moria teneamus. ⁊ quaſi p mediū velum. ⁊ velut in medio nebule vi deamus. nec modum quidē vidē/ di. nec qualitatem viſionis cōpre/ hendere. vel recordari ſufficimus. ⁊ mirū īmodum reminiſcentes nō reminiſcimur. ⁊ non reminiſcētes reminiſcimur. dum videntes non peruidemus. ⁊ aſpicientes non p/ ſpicimus. ⁊ videntes non penetra mus. donec iteruʒ meditatione aſ/ ſurgamus in cōtemplationem. cō/ templatione. in admirationem. ad miratione in mentis eleuationem. ¶Per veritatis cōtēplationē erudi tur homo ad iuſtitiaʒ. conſumatur ad gloriaʒ. Gratia contēplationis cor ab omni mundano amore nō ſolum emundat. ſed ſanctificat. et animuʒ ad celeſtiuʒ amorem inflā mat. Qui diuina inſpiratione. ⁊ re uelatione ad ɔtēplationis gratiā promouet̄. quaſdā arras future il/ lius plenitudinis accipit. vbi ſem/ piterne cōtemplationi inherebit. Qui vero ɔtemplationi veritatis vult vacare. neceſſe eſt. vt diſcat re quieſcere non ſolū ab operib⁹ ma lis. ſed etiaʒ a cogitatōibus ſuper uacuis. multi ſiquidem. ⁊ſi ſciant vacare corpore. minime tamē va/ lent vacare corde neſcientes face/ re ſabbatum ex ſabbato. ⁊ iō non valent implere quod dicit̄ in pſal mo. Uacate. ⁊ videte quoniaʒ ego ſum deus. Uacantes ſiquideʒ cor/ pore. ſed vagātes vbiqʒ corde ne/ quaquā merētur videre. q̄ꝫ dulcis eſt dn̄s. ⁊ q̄ꝫ bon⁹ iſrael deus ijs. q recto ſunt corde. Jnde ē ꝙ hoſtes derident ſabbata eoruʒ. i. ipſa ſue vacationis otia in cogitationes ī/ utiles protrahūt. ⁊ p deuia queqꝫ vago inceſſu ſine reſpectu peruen tionis paſſim huc. ⁊ illuc vagant̄. Animus eorum in diuerſa rapitur ⁊ nunc in hanc partē. nunc in illaʒ diſcurrendo mira agilitate in con traria agit̄. Sic ſic q̄ꝫdiu ſub ege/ nis huius mundi elementis viui/ mus deſideria noſtra vltra gaudia extendimus. q² infinite plura ſunt. que ɔcupiſcimus. q̄ꝫ que in hac vi ta apprehendere poſſumus. Bea/ ta auteʒ illa supernorum ſpirituuʒ multitudo deſideria ſua vltra gau diorum ſuorū nō extendit plenitu dinē. que felicitatis ſue infinitateʒ. vel īmenſitatē conprehendere om nino non ſufficit. Eſt autē illorum gaudiū nō ſolum de contēplatiōe creatoris. ſed etiā in contēplādis eius creaturis. Dum. n. deū in om/ nibus ſuis operibus mirabilē inue niunt. quid mirū ſi vbiqʒ mirando venerant̄ venerando mirant̄ ma/ gnalia eius quē diligunt. Jnueni/ unt itaqʒ nō ſolū in creaturis īcor poreis. ſed etiā in creaturis corpo/ reis vnde mirant̄. vnde creatorem eorum digne venerantur. Hec oia iugiter mirantur ⁊ contemplātur. Contemplantes mirantur: miran/ tes letantur. letantur de diuina cō templatione. Congratulantur de mutua viſione. mirantur in rerum

corporalium ſpeculatione. Diſcamus ⁊ nos contemplantes mirari:⁊ mirantes contemplari quomodo illius ſuperne beatitudinis ciues omnia:que ſub ipſis ſunt indeſinenter aſpiciunt: omniumqȝ: que ab alto vident rationem:⁊ ordinem comprehendunt: quomodo de mutua ſocietate: inſolubiliqȝ charitate in infinitum gaudeāt quomodo in illam diuine claritatis viſionem inſatiabiliter inardeſcant. Nihil eſt iocundius: nihil vtilius gratia contemplationis. Quanto amplius in celeſtium cōtemplatione delectaris: ⁊ delectādo admiraris:tanto libētius imoraris:tanto diligentius:perſcrutaris:profundiuſqȝ illuminaris: ſemper in illis inuenies quod mireris ⁊ vnde delecteris. Nuſq̄ eſt copioſior materia admirandi: ⁊ nuſq̄ vtilior cauſa delectādi. In his ergo ſemper ſit tua admiratio:⁊ delectatio: nec neceſſe erit alia pro alijs querere:⁊ per vanam huc.illucqȝ cogitationum euagationem diſcurrere. Deum nāqȝ cognoſcere plenitudo eſt ſcientie. Plenitudo autem huius ſcientie plenitudo eſt glorie. Conſumatio gratie: perpetuitas vite. Ad huius vero ſcientie plenitudinem:opus eſt potius intima cōpunctione.q̄ ꝓfunda inueſtigatione: ſuſpirijs q̄ argumentis:crebris lamentationib⁹ q̄ copioſis argumētationibus:lacrimis q̄ ſententijs:oratione q̄ lectione:gratia lachrimarum q̄ ſciētia litterarum:celeſtium potius cōtemplatione:q̄ terreſtium occupatione.

Diui Bernardi abbatis Omelie ſuper euangelio Miſſus eſt.

Prologus.

Scribere me aliquid deuotio iubet: ⁊ prohibet occupatio. Verumtamē quia prepediente corporali moleſtia fratrum ad preſens non valeo ſequi conuentum:id tantillum ocij:quod vel mihi de ſomno fraudans in noctib⁹ intercipere ſinor: non ſinam ocioſum. Libet ergo tēptare id potiſſimum aggredi: qđ ſepe animum pulſauit: loqui videlicet aliquid in laudibus virginis matris ſuper illa lectione euangelica:in qua luca referente dominice annunciationis continetur hiſtoria. Ad quod ſane opus faciendum:etſi nulla fratrum: quorum me profectibus deſeruire neceſſe eſt:vel neceſſitas vrgeat: vel vtilitas moneat. dū tamen ex hoc nō impediar:quo ad queqȝ neceſſaria minus paratus inueniar: non arbitror eos debere grauari:ſi ꝓprie ſatiſfactio deuotioni.

Lectio ſancti euangelij ſecundum Lucam.

In illo tempore miſſus eſt angelus gabriel a deo ī ciuitatem galilee: cui nomē nazareth:ad virginem deſponſa-

tam viro: cuiꝰ nomen erat ioſeph: de domo dauid: ꝛ nomen virginis maria. Et reliqua.

Omelia prima.

Quid ſibi vultꝰ euangeliſta tot propria nomina reruꝫ in hoc loco tam ſignanter exprimere: Credo ꝙ noluit nos negligenter audire: quod tam diligēter ſtuduit enarrare. Nominat ſiquidem nuncium qui mittitur: deum a quo mittitur: virginem ad quam mittitur: ſponſuꝫ quoqꝫ virginis: amborumqꝫ genus: ciuitatem: ac regionem proprijs nominibus deſignat. Ut qd hoc: putaſne aliquid horum ſuperuacue poſitum ſit: nequaquam. Si eniꝫ nec folium de arbore ſine cauſa: nec vnus ex paſſeribus ſine patre celeſti cadit ſuper terram: putem ego de ore ſancti euangeliſte ſuperfluum defluere verbum: preſertim in ſacra miſteria verbi: Non puto: plena quippe ſunt omnia ſupernis miſterijs: ac celeſti ſingula dulcedine redundantia: ſi tamen diligentem habeant inſpectorem: qui nouerit ſugere mel de petra: oleumqꝫ de ſaxo duriſſimo. Nempe in illa die ſtillauerunt montes dulcedineꝫ: ꝛ colles fluxerunt lac: ꝛ mel: quoniam rorantibus celis deſuper: nubibuſqꝫ pluentibus iuſtum: aperta eſt terra leta germinans ſaluatorem: quando domino dante benignitatem: ꝛ terra noſtra reddente fructum ſuum ſuper illum montem montium: montem coagulatum ꝛ pinguem: miſericordia: ꝛ veritas obuiauerunt. Si iuſtitia: et pax oſcultate ſunt: Illo quoqꝫ in tempore vnus iſte inter ceteros montes non modicus beatus hic videlicet euangeliſta: dum deſideratum nobis noſtre ſalutis exordium ſuo commendauit eloquio: veluti auſtro: atque e vicino ſole radiante iuſtitie: quedam ex eo ſpiritualia profluxerunt aromata. Utinam etiam nunc deus emittat verbū ſuum: et liquefaciat ea nobis: perflet ſpiritus eius: et fiant nobis intelligibilia verba euangelica: fiant in cordibus noſtris deſiderabilia ſuper aurum: et lapidem precioſum multum: fiant dulciora ſuper mel: ꝛ fauum. Ait itaque.

¶ Miſſus eſt angelus gabriel a deo: non arbitror hunc angeluꝫ de minoribus eſſe. qui qualibet ex cauſa crebra ſoleant ad terras fungi legatione. Quod ꝛ ex eius nomine palam intelligi datur: quod interpretatuꝫ fortitudo dei dicitur. Et quia nō ab alio aliquo forte excellentiori ſe: vt aſſolet: ſpiritu: ſed ab ipſo deo mitti probibetur propterea hic ergo poſituꝫ eſt: a deo. Uel ideo dictū eſt a deo: ne cui beatoꝝ ſpirituū ſuū deus āte ꝙ̄ virgini reuelaſſe puteꝰ conſiliuꝫ excepto dūtaxat arcangelo gabriele: qui vtiqꝫ tāte inter ſuos potuit

inuenirí excellētie: vt talia noīe di gnꝰ haberet: ⁊ nūcio. Nec diſcordat noīe a nuncio. Dei quippe ꝟ tutē xp̄m: quem melius nunciare decebat: ꝙ̄ hunc: quē ſimile nomē honorat? Nam quid aliud eſt fortitudo ꝙ̄ virtus? nō autē indecēs aut incongruū videbatᷓ dn̄m: ⁊ nūcium cōi cenſeri vocabulo: cum ſimilis in vtroqꝫ appellationis: non ſit tamē vtriuſqꝫ ſimilis cā. Aliter quippe xp̄s fortitudo: vel virtus dei dicitur: aliter angelus. Angelꝰ enim tantū nuncupatiue: xp̄s aūt etiā ſubſtantiue. Chriſtus dei virtus dicitur: ⁊ eſt: qui forti armato: qui ſuum atrium in pace cuſtodire ſolebat: fortior ſuperueniēs: ip̄ꝫ ſuo brachio debellauit: ⁊ ſic ei vaſa captiuitatis potenter eripuit. Angelus vero fortitudo dei appellatus eſt: vel ꝙ huiuſmodi meruerit prerogatiuam officij: quo eiuſdem nunciaret aduentum virtutis: vel quia virgineꝫ natura pauidam: ſimplicem: verecundam. de nouitate miraculi non expaueſcere confortare deberet. Quod ⁊ facit ne timeas inquiens maria: inueniſti enim gratiam apud deuꝫ. Sed ⁊ ipſum ſponſum hominem vtiqꝫ nihilominus humilem: ac timoratum nō irrationabiliter forſitā idem angelus confortaſſe creditur: ꝙ̄ꝙ̄ tunc ab euangeliſta non nominetur. Joſeph inquit filij dauid noli timere accipere mariam coniugē tuam. Cōuenienter itaqꝫ gabriel ad hoc opus eligitur: imo quia illi tantū negocium iniungitᷓ recte tali nomine deſignatur. Miſſus eſt ergo āgelus gabriel a deo quo:

¶ In ciuitatem Galilee cui nomē nazareth. Uideamus: ſi: vt ait nathanael: a nazareth poteſt aliqd boni eſſe. Nazareth interp̄tatur flos. Uidetᷓ autem mihi quoddaꝫ ſemen fuiſſe diuine cognitionis tā ꝙ̄ e celo iactatum in terras: allocutiones: ⁊ ꝓmiſſiones facte celitꝰ ad p̄res habraaꝫ. ſ. yſaac. ⁊ iacob. De quo ſemine ſcriptum eſt. Niſi dominus ſabaoth reliqſſet nobis ſemen: ſicut ſodoma fuiſſemus. ⁊ ſicut gomorra ſimiles eſſemus. Floruit autem hoc ſemen in mirabilibus: que oſtēſa ſunt in exitu iſrael de egypto: in figuris: ⁊ enigmatibꝰ per totum iter in deſerto vſqꝫ in terram promiſſionis: ⁊ deinceps ī viſionibus: ⁊ vaticinijs ꝓphetaꝝ. in ordinatione quoqꝫ regni: ac ſacerdotij vſqꝫ ad xp̄m: xp̄s autem huius ſeminis: ⁊ horū florū nō immerito fructus eſſe intelligitur: dicente dauid: dominus dabit benignitatem: ⁊ terra noſtra dabit fructum ſuum. Et iteruꝫ de fructu vētris tui ponam ſuper ſedem tuaꝫ. In nazareth ergo nunciatur xp̄s naſciturus: qꝛ in flore ſperatur fructus proceſſurus. Sed prodeunte fructu flos decidit: qꝛ veritate apparente in carne: figura pertrāſijt. Unde ⁊ nazareth ciuitas galilee dicitur. i. trāſmigrationis: quia naſcente xp̄o illa oīa tranſierūt: que ſuperius enūeraui: que vt ait apoſtolus: in figura contingebāt eis.

Nos ergo flores: nos qui iam fructũ tenemus. pertranſiſſe videm⁹. Et dũ adhuc florere videbantur. tranſituri preuidebanẗ. Unde dauid. Mane ſicut herba tranſeant. mane floreat. ⁊ tranſeat. veſpe decidat. induret. ⁊ areſcat. Ueſpere etenim. i. qñ venit plenitudo tpis. ĩ quo miſit deus vnigenitũ ſuum factũ ex muliere. factũ ſub lege dicẽte ipſo. ecce noua facio omnia. vetera tranſierũt. ⁊ diſparuerũt. quo modo ĩ nouitate ſubcreſcẽtis fructus flores decidũt. ⁊ areſcunt. vnde rurſum ſcriptũ eſt. Fenũ aruit. ⁊ decidit flos. verbum aũt dñi manet in eternũ. Credo nõ ambigis quin verbũ fructus ſit. verbũ aũt xp̃s eſt. Bonus itaq; fructus xp̃s. qui manet in eternũ. Sed vbi eſt fenũ. qđ aruit: vbi flos. q decidit: ꝓpheta reſpondeat. oīs caro fenũ ⁊ oīs gloria eius tanq̃ flos feni. Si ergo oīs caro fenũ. ergo carnalis ille populus iudeorũ fenũ fuit. An nõ fenũ aruit. dũ idẽ populuſ ab oī ſpũs pinguedīe vacuus. ſicce littere adheſit: An nõ etiã flos decidit. quãdo gloriatio. quã habebant in lege remãſit: Si flos non decidit. vbi ergo regnũ: vbi ſacerdotiũ. vbi ꝓphete. vbi tẽplum. vbi deniq; magnalia illa. de quib⁹ gloriari ſolebant. ⁊ dicere. quãta audiuimus. ⁊ cognouimus ea. ⁊ pr̃es noſtri narrauerũt nobis. Et iterũ. Quanta mandauit patribus nr̃is nota facere ea filijs ſuis. Et hec dicta ſint pro eo. qđ poſitum ẽ in nazareth ciuitatẽ galilee. In illam ergo ciuitatem miſſus eſt angelus gabriel a deo. Ad quem. Ad virginem deſponſatam viro. cui nomẽ erat ioſeph. Que eſt hec virgo tam venerabilis. vt ſaluteẗ ab angelo. tam humilis. vt deſponſata ſit fabro. Pulchra ꝑmixtio virginitatꝭ. ⁊ humilitatis. Nec mediocriẗ placet deo illa anima, in qua ⁊ humilitas cõmendat virginitatẽ. ⁊ virginitas exornat humilitatem. Sed quanta putas veneratione digna eſt. in qua humilitatẽ exaltat fecũditas. partus ꝯſecrat virginitatẽ humilis. Audis virginẽ. audis humilẽ. Si nõ potes virginitatem humilis. imitare humilitatẽ virginis Laudabilis virtus virginitas. ſed magis hũilitas neceſſaria. Illa cõſuliẗ. iſta precipiẗ. Ad illã inuitaris: ad iſtã cogeris. De illa diciẗ. q poteſt cape capiat. de iſta dicitur. niſi qs efficiatur ſicut paruul⁹ iſte. nõ intrabit in regnũ celoꝝ. Illa ergo remuneratur. iſta exigitur. Potes deniq; ſine virginitate ſaluari. ſine humilitate non potes. Poteſt inquã placere humilitas. que virginitatem deplorat amiſſam. ſine humilitate aũt audeo dicere, nec virginitas marie deo placuiſſet. Super quem inquit requieſcet ſpiritus meus. niſi ſuper humilem. ⁊ quietum. Super humilem dixit. non ſuper virginem. Si igitur maria humilis non eſſet. ſuper eam ſpiritus ſanctus non requieuiſſet. Si ſuper eam nõ requieuiſſet. nõ ĩpregnaſſet. Quomodo enim de ipſo. ſine ipſo cõciperet. Patet itaq;

quia: vt de ſpiritu ſancto conciperet
ſicut ipſa ꝓhibet. reſpexit dñs hu-
militatẽ ancille ſue potius ꝗ̃ virgi
nitatem. Et ſi placuit ex virginita-
te. tamen ex humilitate concepit.
Unde ꝯſtat. q2 etiã ut placeret vir
ginitas. proculdubio humilitas fe
cit. Quid dicis virgo ſuperba: ma
ria ſe virginẽ oblita gloriat̃ de hu
militate. ⁊ negligendo humilitatẽ
blãdiris tibi de virginitate. Reſpe
xit ait illa deus humilitatẽ ancille
ſue. Que illa: Uirgo ſancta. virgo
ſobria. ꝟgo deuota. Nunqd tui ca
ſtior illa: Nunquid deuotior. Aut
nũquid tua forte pudicitia gratior
caſtitate marie: ut tu. ſ. ſine humili-
tate placere ſufficias ex tua virgi-
nitate. quod illa nõ potuit ex ſua.
Deniq3 quãto honorabilior es ex
ſingulari munere caſtigatio me: tã-
to tibi tu maiorẽ iniuriam facis. ꝙ
eius in te decorẽ fedas permixtiõe
ſuperbie. Alioquin expedit tibi vir
ginẽ nõ eſſe ꝗ̃ de virginitate ſup-
bire. ⁊ inſoleſcere. Nõ oĩum qdem
eſt virginitas: multo tñ paucioꝝ
eſt cũ virginitate humilitas. Si er
go virginitatẽ in maria non potes
niſi mirari ſtude humilitatẽ imita
ri. ⁊ ſufficit tibi. Quid ſi virgo: ⁊ hu
milis es: quiſqs es. Eſt tñ aliquid
maius qd mireris in maria. ſ. cum
virginitate fecũditas. A ſeculo. n.
nõ eſt auditũ: vt aliqua ſimul ma-
ter eſſet. ⁊ virgo. O ſi cuius mater
attendas: quo te tua ſuper eius mi
rabili celſitudine ducet admiratio.
Nõne ad hoc: vt te videas nec ſa-
tis poſſe mirari. Nõne tuo imo ve
ritatis iudicio illa. que deum hñit
filiũ ſuper oẽs etiã choros exalta-
bitur angeloꝝ. An nõ deũ. ⁊ dñm
angeloꝝ maria ſuũ audacter ap-
pellat filiũ dicẽtis. fili quid feciſti
nobis ſic. Quis hoc audeat ange-
loꝝ. Sufficit eis: ⁊ pro magno hñt
ꝙ cum ſint ſpũs ex cõditõe. ex grã
facti: ⁊ vocati ſunt angeli. teſtante
dauid. Qui facit inqt angelos ſu-
os ſpũs. Maria ꝟo matrẽ ſe agno
ſcens maieſtatẽ illam: cui illi cum
reuerentia ſeruiunt. cũ fiducia ſuũ
nuncupat filiũ. Nec dedignat̃ nũ-
cupari deus qd eſſe dignatus eſt.
nam paulopoſt ſubdit euangeliſta
Et erat inquiens ſubditus illis. qs
quibus deus hoĩbus. deus inqꝫ
cui angeli ſubditi ſunt cui principa
tus. ⁊ poteſtates obediunt: ſubie-
ctus erat marie. nec tãtum marie.
ſed etiã ioſeph ꝓpter mariã. Mi-
rare ergo vtrũlibet. ⁊ elige qd am-
plius mireris ſiue filij benigniſſimã
dignationẽ: ſiue matris excelentiſſi
mã dignitatẽ. Utrũq3 ſtupor. vtrũ
q3 miraculũ eſt. Et ꝙ deus femine
obtemperet. humilitas abſq3 exem
plo: ⁊ ꝙ femina deo principet̃. ſub-
limitas ſine ſocio. In laudib9 vir-
ginũ ſingulariter cant̃ ꝙ ſequunt̃
agnũ quocũq3 ierit. Quibus ergo
laudibus iudicas dignam. q̃ etiam
pariter. Diſce homo obedire: diſce
terra ſubdi. diſce puluis obtempe-
rare. De auctore tuo euangeliſta
loquens. ⁊ erat inquit ſubditus il-
lis. haud dubium quin marie. ⁊ io

ſeph. Erubeſce ſuperbe cinis. deuſ ſe humiliat. et tu te exaltas. Deus ſe hominibus ſubdit. et tu dominari geſtiens hominibus. tuo te ꝑpoſitis auctori. Utinam mihi aliquando tale aliquid cogitanti deus reſpōdere dignetur. quod et ſuo increpando apoſtolo reſpondit. Uade inquit poſt me ſathana. quia non ſapis ea que dei ſunt. Quotiēs.n. hominibus preeſſe deſidero. totiēs deum me vult preire contendo: et tunc vere non ſapio ea que dei ſūt De ipſo nāq3 dictu3 eſt. et erat ſubditus illis. Si hominis o hō imitari dedignaris exemplum certe non erit tibi indignum ſequi auctorem tuum. Si non potes forſitan ſequi eum quocunq3 ierit. dignare vel ſequi quo tibi condeſcēdit. Hoc eſt ſi nō potes ſublimē incedere ſemitam virginitatis. ſequere vel deu3 per tutiſſimam viam humilitatis. A cuius rectitudine ſi qui etia3 de virginibus deuiauerint: vt verum fatear. nec ipſi ſequūtur agnū quocunq3 ierit. Sequitur quidē agnu3 coinquinatus humilis. ſequitur: et ſuperbus virgo: ſ3 neuter quocūq3 ierit. quia nec ille aſcendere poteſt ad mundiciam agni. qui ſine macula eſt: nec is ad eiuſdem manſuetudinem deſcendere dignatur. qua.ſ. non ſolum coram tundente ſe: ſed coram occidente ſe obmutuit. Attamen ſalubriorem elegit ſequēdi partem in humilitate peccator: quam in virginitate ſuperbus. cum et illius imundiciam ſua humilis ſatiſfacio purget. et huius pudicitia ſuperbia inquinet. Sed felix nimis maria. cui nec humilitas defuit: nec virginitas. Et quidem virginitas ſingularis. quam non temerauit. ſed honorauit fecunditas. Et nihilominus ſpecialis humilitas: quam non abſtulit: ſed extulit fecūda virginitas. et incomparabilis prorſus fecūditas. quam virginitas ſimul comitatur. et humilitas. Quid horum non mirabile. Quid non incomparabile. Et quid non ſingulare. Mirum vero ſi non heſitas in eorum ponderatione. quid tua iudices dignius admiratione: vtrum videlicet potius ſtupenda ſit fecūditas in virgine. an in matre integritas ſublimitas in prole: an cum tanta ſublimitate humilitas niſi quod indubitanter horum ſingulis preferenda ſunt ſimul cuncta. et incomparabiliter excellentius eſt atque felicius omnia percepiſſe. quam aliqua Et quid mirum. ſi deus qui mirabiliter legitur. et cernitur in ſanctis ſuis: mirabiliorem ſe ſe exibuit in matre ſua. Ueneramini ergo coniuges in carne corruptibili carnis integritatem. Miramini etia3 vos ſancte virgines. in virgine fecunditatem. Imitamini omnes homineſ dei matris humilitatem. honorate ſancti angeli veſtri regis matrem qui noſtre virginis adoratis prolem. Ipſum vtique noſtrum pariter ac veſtrum regem no-

ſtri generis redemptorē: veſtre ciuitatis reſtauratorem: cuius apud vos tam ſublimis. inter nos tā humilis a vobis pariter. ⁊ a nobis detur dignitati debita reuerentia: et dignationi honor ⁊ gloria in ſecula ſeculorum amen.

Omelia. ij.

n Quū quidem canticū illd qd ſolis in regno dei dabitur cantare virginib⁹. Ipſam virginū reginam cum ceteris: ymo primā inter ceteros eſſe cantaturā nemo qui ambigat. Puto autem illam preter illud qd ſolis licet cum omnibus tamē virginib⁹ ei vt dixi cōmunc erit. dulciori quodam. ⁊ elegantiori carmine letificaturam eſſe ciuitatē dei. Cui⁹ vtiqꝫ dulciſonos depromere: vel exprīmere modulos. ne ipſarū quidem virginuꝫ vlla digna inuenietur. q: ſoli merito decantandū ſeruatur. q̄ ſola de partu. ⁊ partu diuino gloriatur. Gloriatur dixerim de partu: nō in ſe ſed in ipſo. quem peperit. Deus ſiquidē deus. n. eſt quē peperit. matrem ſuā ſingulari in celeſtibus donaturus gloria ſingulari in terris preuenire curauit ⁊ gratia: qua videlicet ineffabiliter. ⁊ intacta cōciperet. ⁊ pareret ī corrupta. Porro deum decebat huiuſcemodi natiuitas: q̄ꝫ nō niſi de virgine naſceretur. Talis ⁊ congruebat virgini ptus: vt nō pareret niſi deū. Proinde factor hominū: vt homo fieret naſciturus de hoīe. talē ſibi debuit ex oībus eligere. imo condere matrem: qualē ⁊ ſe decere ſciebat. ⁊ ſibi nonerat placiturā voluit itaque eſſe virginē de qua īmaculata īmaculatus pcederet oium maculas purgaturus. Voluit ⁊ humilē. de qua mitis ⁊ humilis corde pcederet harū in ſe virtutū neceſſarium oībus ſaluberrimūqꝫ exemplū oſtēſurus. dedit ergo virgini partū qui ei iam ante ⁊ virginitatis inſpirauerat votū. ⁊ humilitatis p̄rogauerat meritū. Alioquin qūo angelus in cōſequentibus eā gratia plenaꝫ prenūciat. ſi quidpiā vel parū boni. qd ex gratia nō eſſet habebat. Ut igitur que ſanctū ſanctorū conceptura erat pariter. ⁊ paritura ſancta eſſet corpore. accepit donū virginitatis. vt eſſet ⁊ mente accepit humilitatꝫ. his nimirū virgo regia gēmis ornata virtutū. geminoque mentis pariter ⁊ corporis decore p̄fulgida. ſpecie ſua ⁊ pulcritudine ſua: in celeſtibus cognita. celi ciuiū in ſe prouocauit aſpect⁹ ita vt ⁊ regis aīum in ſui concupiſcentiaꝫ inclinaret. ⁊ celeſtē nunciū ad ſe educeret de ſupnis. Et hoc eſt qd euāgeliſta nobis cōmendat. cū angelū perhibet a deo deſtinatū ad virgineꝫ. A deo inquit ad virginē. ideſt a celſo ad humilē. a dño ad ancillā a creatore ad creaturā. Quāta dignatio dei quāta v̄ginis excellētia Currite matres. currite filie currite oēs. que poſt euā ⁊ ex eua ⁊ pturimini cum triſticia. ⁊ parturitis. Adite virginalē thalamū. ingredimini ſi poteſtis pudicū ſororis vr̄e cubiculum. Ecce. n. deus mittit ad virginē. ecce affatur angelus mariaꝫ

Apponite aurē parieti. auſcultate quid nūciet ei: ſi forte audiatis vñ ꝯſolemini. Letare pater. Adam: ſʒ magis Eua mater exulta: qui ſicut oīum parentes. ita fuiſtis omnium pemptores. ⁊ ꝙ infelicius eſt prius peremptores. ꝙ̄ parētes. Ambo in quā conſolemini ſup filia. ⁊ tali filia. ſed illa amplius. de qua maluʒ ortū eſt prius. cuius opprobriū in omnes pertrāſijt mulieres. Inſtat nāqʒ tp̄s quo iam tollatur opprobrium. nec habeat vir quod cauſetur aduerſus feminā. qui vtiqʒ dū ſe imprudēter excuſare conaretur. crudeliter. illā accuſare nō cunctatus eſt dicens. Mulier quā dediſti mihi dedit mihi ꝺ ligno: ⁊ comedi Propterea curre eua ad mariam. curre mater ad filiā filia ꝓ te matre reſpōdeat. Ipſa matris opprobria auferat ipſa patri pro te matre ſatiſfaciat. Quia ecce ſi vir cecidit ꝑ feminā. iaʒ nō erigitur niſi ꝑ feminam. Quid dicebas o adam: Mulier quā dediſti mihi de ligno dedit mihi. ⁊ comedi. Verba malicie ſunt hec: quibus magis augeaſ ꝙ̄ deleas culpā. Verūtamen ſapiētia vincit maliciā. cū occaſionē venie. quā a te deus interrogādo elicere temptauit. ſed nō potuit. itheſauro indeficientis ſue pietatis inuenit. Reddit nempe femina ꝓ femina. prudens pro fatua. humilis pro ſupba. que ꝓ ligno mortis guſtum tibi porrigat vite. ⁊ pro venenoſo cibo illo amaritudinis dulcedinem pariat fructus eterni. Muta igitur verbū inique excuſatiōis in vocē gratiarum actionis. ⁊ dic: Dñe mulier: quā dediſti mihi dedit mihi de ligno vite: ⁊ comedi. ⁊ fcm̄ eſt dulce ſup mel in ore meo. qa in ipſo viuificaſti me. Ecce enim ad hoc miſſus eſt angelus ad virginē O admirandā ⁊ omni honore digniſſimā virginē. O feminā ſingulariter venerādā: ſup oēs feminas admirabilem pemptorꝫ reparatricem. poſterorum viuificatricem.

Miſſus eſt inquit angelus ad virginem: Virginē carne. virginē mēte. virginē profeſſione. virginem deniqʒ qualē deſcribit apoſtolus. mēte. ⁊ corpore ſcām. nec nouiter nec fortuitu inuentā. ſʒ a ſeculo electaʒ ab altiſſimo precognitā. ⁊ ſibi ꝑparatam. ab angelis ſeruatā. a patribus ꝑfiguratā. a philoſophis promiſſam. Scrutare ſcripturas: ⁊ proba. que dico. Viſne aliqua ego ex his teſtimonia hic inſerā: Ut pauca loquar de pluribꝰ. quā tibi aliā deus predixiſſe videtur. qñ ad ſerpentē ait inimicitias ponā inter te ⁊ mulierē. Et ſi adhuc dubitas an de maria dixerit. audi quod ſequitur. Ipſa cōteret caput tuum. Cui ſeruata eſt victoria hec: niſi marie. Ipſa proculdubio caput contriuit venenatum. que omnimodā ſuggeſtionē maligni tam de carniſ illecebra. ꝙ̄ de mentꝫ ſupbia duxit ad nihiluʒ. Quā vero aliā ſalomon querebat. cum dicebat. mulierem fortē quis inueniet: Nouerat ꝗppe vir ſapiens huius ſexus infirmitatem. fragile corpus. lubricam mentꝫ: qr tamen legerat deum ꝓmiſiſſe. ⁊ ita

videbat congruere. vt qui vicerat
pro feminam vinceretur per ipſaʒ:
vehement admirans aiebat. Mu
lierem fortem quis inueniet. qđ ē
dicere. Si ita de manu femine pen
det noſtra ⁊ omniū ſalus: ⁊ inno
centie reſtitutio: ⁊ de hoſte victo
ria: fortis omnino neceſſe eſt vt p̄
iudicatur: que ad tantū opus poſ
ſit eſſe idonea. Sed mulierē forteʒ
quis inueniet? Ac ne hoc q̄ſiſſe vi
deatur de ſperando: ſubdit ꝓphe
tando: ꝓcul ⁊ de vltimis finibus
preciū eius. Hoc eſt nō vile: non
puū: nō mediocre: nō deniqʒ ď ter
ra: ſed de celo: nec de celo primo
terris preciū huius mulieris fortꝫ:
ſʒ a ſūmo celo egreſſio eius. Quid
deinde rubus ille moſaycus portē
debat flāmas quidē emittens: ſed
nō ardens: niſi mariā parienteʒ: ⁊
dolorē nō ſentientē? Quid rogo
virga aaron florida: nec humecta
ta: niſi ipſam cōcipientē: q̄uis vir
nō cognoſcentem? huiꝰ magni mi
raculi maius miſteriū yſaias edi
ſerit dicens. Egredietꝰ virga de ra
dice ieſſe: ⁊ flos de radice eiꝰ aſcē
det. Virgam virginem: florē virgi
nis partum intelligens. Sʒ ſi tibi:
ꝙ nunc in flore xp̄s intelligi dicit:
ſuperiori videtur aduerſari ſentē
tie: qua non virge flore: ſed floris
fructu deſignari videbatur: noue
ris in eadem aaronica virga: que
non ſolum floruit: ſed etiam fron
duit: ⁊ fructum emiſit: non ſolum
flore: vel fructu. ſed ⁊ ipſis etiam
frondibus eundem ſignificari. No
ueris ⁊ apud moyſem nec fructu

virge: nec flore. ſed ipſa virga dmō
ſtrari. Illa vtiqʒ virga: qua ferien
te a quo vel diuiditur tranſituris:
vel de petra excutitur bibituris.
Nullū aūt inconueniēs eſt: diuer
ſis ex rebus. diuerſiſ ex cauſis chri
ſtum ſignificari. ⁊ in virga quideʒ
potentiam. in flore vero fragrātiā
in fructu aūt ſaporis dulcedinem
in frondibꝰ quoqʒ ſedulā eius in
telligi protectioneʒ. qua videlicet
paruulos ad ſe confugientes ſub
vmbra alarum ſuarum protegere
non deſinit: ſiue ab eſtu carnaliuʒ
deſideriorꝝ. ſiue a facie impiorum:
qui eos afflixerunt. Bona ⁊ deſide
rabilis. vmbra ſub alis. ieſu. tuum
eſt fugientibus refugium. gratum
feſſis refrigeriū. Miſerere mei do
mine ieſu chriſte. miſerere mei. q̄m
in te confidit anima mea. ⁊ in vm
bra alarum tuarū ſperabo. donec
tranſeat iniquitas. In hoc tū yſa
ie teſtimonio. florem filium virgaʒ
intellige matrem. quoniam ⁊ vir
ga floruit abſqʒ germine. ⁊ virgo
concepit non ex homine: nec virge
virorem floris leſit emiſſio. nec vir
ginis pudoreʒ ſacri partus editio.
Proferamus ⁊ alia virgini matri.
deoqʒ filio ꝯgrua de ſcripturis te
ſtimonia. Quid illud gedeonis ſi
gnificat vellus: qđ vtiqʒ de carne
tonſum: ſed ſine vulnere carnis in
area ponitur. ⁊ nūc quidem lana.
nūc vero area rore perfunditur. ni
ſi carnem aſſumptam de carne vir
ginis. ⁊ abſqʒ detrimento virgini
tatis? Cui vtiqʒ diſtillantibus ce
lis tota ſe infondit plenitudo diui

nitatis: adeo: vt ex hac plenitudine omnes accipiamus. qui vere ſine ipſa non aliud q̄ terra arida ſumus. Huic quoq; gedeonico facto pulchre propheticū dictum ſatis conuenire videtur. vbi legitur. Deſcendet ſicut pluuia in vellus. Nam per hoc ꝙ ſequitur. ⁊ ſicut ſtillicia ſtillantia ſuper terram. idē intelligi datur. qd̓ perinuenta roze madida arcam. pluuiam nempe voluntariam q̄ ſeggregauit deus hereditati ſue. placide prius. ⁊ abſq; ſtrepitu operationis humane. ſuo ſe quietiſſimo lapſu virgineū demiſit in vterum. Poſtmodū vero vbiq; terrarum diffuſa eſt per ora predicatorū. non iam ſicut pluuia in vellus. ſ; ſicut ſtillicidia ſtillantia ſuper terram cum quodam vtiq; ſtrepitu verborum. ac ſonitu miraculorum. Siquidem recordate ſunt nubes ille. que portabant pluuiam: preceptum ſibi fuiſſe cum mitterentur. Quod dico vobis in tenebris dicite in lumine: et ꝙ in aure auditis. predicat. ſuper tecta. Qd̓ ⁊ fecerūt. Et enim in omnem terram exiuit ſonus eorum. ⁊ in fines orbis terre verba eoꝝ. Audiamus ⁊ ieremiam noua veteribus vaticinantem quem preſentē monſtrare non poterat. venturum ardenter deſiderabat. ⁊ fidenter ꝓmittebat. nouum inquit cedit dominus ſuper terram. feminina circundabit virum. Que eſt hec femina. Quis vero iſte vir. Aut ſi vir quomodo a femina circundari poteſt. quomodo vir. Et vt apertus dicā quomodo poteſt ſimul. ⁊ vir eſſe: ⁊ in vtero matris hoc eſt enim a femina circundari. nouimus. viros: qui. ſ. infanciam. puericiam. et adoleſcentiam. atq; iuuentutē trāſeuntes. ad gradum vſq; ſenectuti proximum prouenerunt. Qui ergo a deo iam grandis eſt quomodo a femina circundari poteſt. Si dixiſſet femina circundabit infantē. vel femina circundabit paruulum. nec nouum videretur. nec mirum. nūc autem quia nihil tale poſuit. ſed dixit virum querimus que ſit hec nouitas: quā fecit dominus in terra: vt femina circundaret virum ⁊ vir intra feminei vnius corpuſculi mēbra ſeſe cohiberet. Quid eſt hoc miraculi: nunquit poteſt homo. vt ait nicodemus in ventrē mr̄is ſue iterato introire. ⁊ renaſci: S; verto me ad conceptū. partūq; virginalem: ſi forte inter plurima noua ac mira que ibi ꝑfecto inſpicit que diligenter ingrit. etiā hāc. quā propheta ꝓtulit repiā nouitatē. Porro ibi agnoſcitur longitudo breuiſ. latitudo anguſta. altitudo ſubdita ꝓfunditas plana. Ibi agnoſcitur lux nō lucēs verbū infans aqua ſitiens: panis eſuriens. videas. ſi attendas. potētiā regi. ſapiētiam inſtrui virtutē ſuſtentari: deū deniq; lactentē. ſed angelos reficientem. vagientē. ſed miſeros conſolantē; videas ſi attendas triſtari leticiā; pauere fiduciam. ſalutem pati: vitam mori. fortitudinem infirmari. Sed quod non minus mirandum eſt. Ipſa ibi cer

nitur. triſticia letificás. Pauor cō fortans: paſſio ſaluans: mors viuificans. infirmitas roborās. Cui iā illud quoqꝫ non occurrat qđ q̄rebā: Nunqd nō facile tibi eſt inter hec feminā agnoſcere virū circundantem. animi mariā videas viꝝ approbatū adeo ieſum ſuo vtero cōplectentē: virū autem dixerim. ieſum fuiſſe: nō ſolū cū iā diceret. vir ꝓpheta potens: in opere: ⁊ ſermone: ſed etiā cū tenera adhuc infantis dei mēbra mater blādo vel refoueret in gremio: vel duraret in vtero. vir igit̄ erat ieſus necdū natus: ſed ſapientia nō etate: animi vigore non corporis: maturitate ſenſuū: nō corpulentia mēbroꝝ. Neqꝫ eni minus ſapiē habuit. vel potiꝰ nō minꝰ fuit ſapiā dei ieſus cōceptus: q̄ꝫ natus: paruus q̄ꝫ magnus. Siue igit̄ latens in vtero: ſiue vagiens in p̄ſepio. ſiue iā grandiuſculus interrogās doctores in templo. ſiue iā pfecte etatis docēs in populo. eq̄ ꝑfecto plenus fuit ſpū ſancto. Nec fuit hora: in quacūqꝫ etate ſua: qua de plenitudiē illa: quā in ſua cōceptione accepit in vtero. vel aliqd minueretur. vel eideꝫ aliquid adiceretur. ſꝫ a p̄ncipio pfectus: a p̄ncipio inquā. plenus fuit ſpū ſapiē: ⁊ intellectꝰ: ſpū ꝯſilij. et fortitudis: ſpū ſciē: ⁊ pietatis. ⁊ ſpū timoriſ dñi. Nec te moueat ꝙ de eo legeris ī alio loco. ieſus aūt ꝓficiebat ſapiā: etate ⁊ gratia apud dñꝫ. ⁊ hoīes. Nā qđ de ſapientia hic. ⁊ gr̄a dictū eſt. nō ſcđm ꝙ erat. ſꝫ ſcđm ꝙ apparebat intelligendū eſt. Nō q̄ videlicet aliqd nouū ei accideret qđ an̄ nō hēret ſꝫ ꝙ accidere videret̄: qn̄ volebat ipſe: vt videret̄. Tu hō cū ꝓficis. nec qn̄ nec quātū vis ꝓficis. ſed te neſciente tuus ꝓfectus moderat̄: tua vita diſponit̄. At vero puer ieſus qui diſponit tuā: ipſe diſponebat ⁊ ſuā: ⁊ qn̄ volebat. ⁊ qbuſ volebat ſapiens apparebat. qn̄ volebat: ⁊ qbus volebat ſapientior: qn̄ volebat. ⁊ quibus volebat ſapientiſſimus: q̄ꝫq̄ꝫ in ſe nūq̄ꝫ eſſet niſi ſapientiſſimus. Similiter ⁊ cū omni gr̄a ſemꝑ plenus fuiſſet: ſiue quaꝫ apud deum. ſiue quā apud hoīes habere deberet. ꝓ ſuo tn̄ arbitrio cā nūc plus. nūc minus oſtēdebat ꝓut cernētiū vel meritis ꝯgruere. vel ſaluti expedire ſciebat. Cōſtat igit̄. q̄ ſemꝑ ieſus virilem aīuꝫ habuit. ⁊ ſi ſemꝑ ī corpore vir nō apparuit. Cur deniqꝫ dubito virum fuiſſe in vtero. quē inibi deum fuiſſe nō ambigo: Minꝰ qppe eſt eē virū. q̄ꝫ eē deū. Sꝫ vide. ſi nō etiaꝫ hāc yeremie nouitatē yſaias luciſſime apit. q ⁊ nouos aaronicoſ. flores expoſuit. Ecce inqt virgo cōcipiet. ⁊ pariet filiū. En hēs feminā. ſ. ꝟginē. vis ⁊ de viro audire qd ſit: Et vocabit̄ nomē eius ait emanuel. i. vobiſcū deꝰ. femina ita qꝫ circūdās virū ꝟgo ē cōcipiēs deū. Uides q̄ꝫ pulchre. ⁊ cōcordit̄ ſanctoꝝ mira facta. ⁊ miſtica dicta ſibi inuicem cōcinūt. Uides q̄ꝫ ſtupendū ſit hec vnū de virgine. ⁊ in virgine factū miraculū. qđ tot preuenerūt miracula. tot oracula pro

miſerūt? Un⁹ nimirꝫ fuit ſpūs pro phetaꝝ:lꝫ diuerſis modis.ſignis.ꝛ tēporib⁹ eandē rē diuerſe.ñ diuer ſo ſpū ꝛ ꝑuiderūt.ꝛ ꝓdixerūt. Qd moyſi mōſtratū eſt in rubo.ꝛ igne: aaron in virga ꝛ flore gedeoni in vellere ꝛ rore:hoc apte ſolomō ꝑ/uidit in forti muliere ꝛ eius ꝓcio. aptius yeremias ꝓcinuit de femi/na ꝛ viro.aptiſſime yſaias declara uit de virgine ꝛ deo.Gabriel tan/dē exibuit ipſam virginē ſalutan/do.Ipſa namqꝫ eſt de qua nunc ait euangeliſta. Miſſus eſt angel⁹ gabriel a deo ad virginē.deſpōſa tā ioſeph.Ad virginē inqt deſpon ſatā.Quare deſponſatā? Cū eēt i quā virgo electa.ꝛ vt oſtenſuꝫ ē ꝓ go cōceptura virgo paritura.mirū cur deſponſata fuerit ꝛ nō nupta. Nunqd vel hoc caſu factuꝫ? quis dixerit? Nō ē caſu factū.qd rōna/bilis cā cōmendat.cā vtiqꝫ valde vtilis.ꝛ neceſſaria.ꝛ diuini ꝓrſus adinuentione ꝯſilij digna.dicā qd mihi.ymo ꝙ añ me:patrib⁹ viſum fuit. Illa itaqꝫ fuit rō deſponſatio/nis marie.q̄ ꝛ dubitatiōis thome. Mos ſiquidē erat iudeoꝝ. vt a die deſponſationis ſue vſqꝫ ad tē/pus nuptiaꝝ.ſponſis ſponſe trade rent̄ cuſtodiēde. q̄tenus earū ipſi eo pudicitiā ſibi curioſius ꝑuarēt: quo ſibiipſi fideliores exiſterēt. Si cut igitur thomas dubitando. pal pando.cōſtantiſſimus fact⁹ ē do/minice reſurrectionis confeſſor.ita ioſeph mariaꝫ ſibi deſpōſando ei⁹ ꝯuerſationē in tpe cuſtodie ſtudio ſius cōprobando factus ē pudici/tie fideliſſimus teſtis. pulchra vtri uſqꝫ rei cōuenientia. Et dubitatio thome.ꝛ deſponſatio marie. pote/rant quidē ſimilis nobis laquꝫ er roris inicere.fidei videlꝫ in illo ca ſtitatis in illa.veritatē in ſuſpitio/nē adducere. Sed valde prudent̄ ꝛ pie ꝑ cōtrariū factū ē:vt vñ me/tuebatur ſuſpitio.firma ſit certitu/do. Nā ꝛ de filij reſurrectione.citi us quidē ego qui infirm⁹ ſuꝫ cre/diderim thome dubitanti ꝛ palpā ti.ꝙ cephe audiēti ꝛ credēti. Et d matris ꝯtinentia facilius ſponſo ei us cuſtodiēti ꝛ expiēti.ꝙ ipſi quo qꝫ virgini de ſola ſua ꝯſciētia ſe d fendenti. Dic q̄ſo. quis eā uidens nō deſpōſataꝫ.ꝛ grauidā.nō poti⁹ diceret meretriceꝫ ꝙ virginē? Nō aūt decebat hoc dici de matre do mini. Tollerabili⁹ vero atqꝫ hone ſtius fuit putari ad tēpus xp̄m de cōiugio natū ꝙ de fornicatiōe. Sꝫ nō poterat inquis deus aptū ali/qd oſtendere ſignū.quo videlꝫ.fie ret:vt eius nec ort⁹ infamaret̄.nec matri criminaret̄? poterat vtiqꝫ.ſꝫ nō poterat latere demones. qd ſci rent hoīes. Oppoꝛtebat aūt a ꝓn/cipe mūdi aliquādiu celari diuini ꝯſilij ſacramētū.nō qd ſi vellet de us palam opus ſuū facere.impedi ri ab aliquo meturet.ſꝫ qꝛ ipſe.qui nō ſolū potēter.ſꝫ etiā ſapiēter. q̄/cunqꝫ voluit fecit.ſicut in oīb⁹ ope ribus ſuis quaſdam rerum.vel tē/porum congruentias propter ordi nis pulchritudinem ſeruare ꝯſue/uit.ita in hoc quoqꝫ tam magnifi/co opere ſuo.noſtre videlꝫ repara/

tionis.nō tm̄ potētiā.ſed etiā pru/ dentiā ſuā oſtendere voluit. Et ꝙ ꝙ illud aliter quomodo vellꝫ pfi/ cere potuiſſet.placuit ei tm̄.eo po/ tius et mō ⁊ ordine hoīem ſibi re/ cōciliare.quo nouerat cecidiſſe.vt ſicut diabolus ꝑus feminā ſeduxit ⁊ poſtmodū virū ꝑ eā vicit.ita ꝑ/ us a femina virgine ſeduceretur. ⁊ poſtmodū a viro xp̄o apte debel/ laretur.quatenus malicie. ⁊ frau/ di.dū ars pietatis illuderet.ac ma ligni fortitudineꝫ.xp̄i virtus cōter ret.diabolo deus. ⁊ prudentior ap pareret. ⁊ fortior. Ita qppe decuit incarnataꝫ ſapiāꝫ ſpiritalē vince/ re maliciā.quo nō ſolū attingeret a fine vſqꝫ ad finē fortiter. ſꝫ ⁊ di/ ſponeret oīa ſuauiter. Attingit au tē a fine vſqꝫ ad finē.i. a celo vſqꝫ ad infernū. Si aſcendero inqt in celum:tu illic es:ſi deſcendero ī in fernū ades. Utrobiqꝫ vero fortit: qm̄ ⁊ de ſupnis expulit ſupbum. ⁊ apud inferos ſpoliauit:auarꝫ. Con ueniēs ergo erat:vt ſuauit. quoqꝫ oīa celeſtia.ſ. ⁊ terrena diſponeret. quaten⁹ ⁊ illinc deiciēs ingetum. reliquos in pace firmaret. ⁊ hic de bellaturus inuidū nobis prius ſe humilitatis: ⁊ māſuetudinis val/ de neceſſariū exēplū relinqueret.ſi cutqꝫ mirabili fieret moderamine ſapiē:vt ⁊ ſuis ſuauis. ⁊ hoſtibus appareret fortis. Quid enī ꝓdeſ/ ſet diabolum a deo vinci nobis re manētibus ſupbis: Neceſſario igi tur deſponſata ē maria ioſeph:qm̄ ꝑ hoc ⁊ ſanctū a canibus abſcon/ ditur. ⁊ a ſponſo virginitas cōpro batur. ⁊ virginis tāꝫ verecūdie pci tur.ꝙ fame ꝓuidetur. Quid ſapi entius:quid dignius diuina pro/ uidētia. Uno talis ꝯſilio ſecretis celeſtibus. ⁊ admittit̄ teſtis: ⁊ ex/ cludit̄ hoſtis: ⁊ integra ſeruat̄ fa/ ma virginis matris. Alioquin quō pepciſſet iuſtus adultere: Scriptū eſt aūt: Joſeph aūt vir ei⁹ : cū eēt iuſtus: ⁊ nollet eā traducere. volu it oculte dimittere eā. Bn̄ animi eſ ſet iuſtus noluit eā traducere:qꝛ ſi cut neq̄quā iuſtus eēt.ſi cognitaꝫ reā ducere ꝯſenſiſſet.ſic nihilomi/ n⁹ iuſtus nō eēt.ſi probatam inno xiam cōdemnaſſet. Cū igit̄ eſſet iu ſtus ⁊ nollet eā traducere. voluit occulte dimittere eam. Quare vo luit dimittere eā: Accipe ⁊ in hoc nō meā:ſed patrū ſententiā:ꝓpter hoc voluit ioſeph dimittere eā. ꝓ/ pter qđ ⁊ petr⁹ dn̄m a ſe repelle/ bat dicens. Exi a me dn̄e:qꝛ homo peccator ſum. ꝓpter qđ ⁊ cēturio a domo ſua cū repellebat.aī dice/ ret. dn̄e nō ſuꝫ dign⁹:vt intres ſub tectū meū. Ita ergo ⁊ ioſeph indi/ gnū: ⁊ peccatorē ſe reputans.dice bat intraſe.a tali: ⁊ tanta nō debe re ſibi vltra familiare ꝑſtari cōtu/ berniū.cui⁹ ſupra ſe mirabilem ex paueſcebat dignitatē. Uidebat ⁊ horreb⁹ diuine ꝑſentie certiſſimuꝫ geſtantē inſigne: ⁊ qꝛ miſteriū pe/ netrare nō poterat:volebat dimit tere eā. Expauit petr⁹ potētie ma/ gnitudinē.expauit centurio ꝑſen/ tie maieſtatem:ex horruit nimiruꝫ ⁊ ioſeph ſicut hō hui⁹ tanti mira/ culi nouitatem. miſterij profundi/

tatem. ⁊ ideo voluit occulte dimittere eã. Miraris ꝙ ioſeph p̄gnantis ſeſe conſortio virginis iudicabat indignum. cum audias ſanctã eliſabeth eius non poſſe ferre p̄ſentiã. niſi cũ tremore ꝗdem. ⁊ reuentia? Ait enim. vnde hoc mihi. ut veniat mater dñi mei ad me? Ideo itaqꝫ ioſeph voluit dimittere eã. Sed quare occulte. ⁊ non palam? Ne videlicet ſi diuorcij eã inquereretur: erigeretur reddere rõnem. Quid enĩ reſpõderet vir iuſt⁹ populo dure ceruicis. populo nõ credenti. ⁊ ɔtradicẽti? Si diceret qđ ſentiebat: qđ de illius puritate cõprobauerat. nõne mox increduli. ⁊ crudeles iudei ſubſanarent. illũ. lapidarẽt illã? Qñ nãqꝫ veritati crederent tacẽti in vtero. quã poſtea cõtẽpſerunt clamãtem in templo? Quid facerent nondũ apparenti. cui poſtmodũ impias man⁹ iniecerunt etiã miraculis coruſcanti. Merito ergo vir iuſt⁹. me aut mẽtiri. aut diffamare cogeret̃ innoxiã occulte voluit dimitter̃ eã. Sin vero aliter quis ſentiat. ⁊ ipſeoh ſic hominẽ dubitaſſe cõtendat. ſed qꝛ iuſtus erat noluiſſe quidẽ habitare cũ ea ꝑpter ſuſpitionem. nec tñ qꝛ pius erat traducere voluiſſe ſuſpectam. ⁊ iõ voluerit occulte dimittere eã. Breuiter reſpondeo etiam ſic illã dubitationem ioſeph fuiſſe neceſſariam. q̃ diuino meruerit certificari oraculo. Sic ꝗppe ſcriptũ eſt. hoc aũt eo cogitãte. quomõ. ſ. dimitteret eã. apparuit ei angelus in ſomnis dicens. Ioſeph filij dauid noli timere accipere mariã cõiugem tuã. qđ enim in ea natũ eſt. de ſpiritu ſancto eſt. Itaqꝫ ꝑpter has rões deſponſata eſt maria ioſeph: vel potius ſicut ponit euangeliſta. viro cui nomẽ erat ioſeph. Virũ nominat nõ quia marit⁹. ſꝫ qꝛ homo virtutis erat. vel potius qꝛ ſecũdũ aliũ euãgeliſtam nõ vir ſimpliciter. ſꝫ vir eius dictus ẽ. merito appellabat̃. qđ neceſſario putabatur. Debuit ergo vir eius appellari: qꝛ neceſſe fuit. ⁊ putari. Siquidẽ pater ſaluatoris non quidẽ eſſe. ſed dici merit. vt putaretur eẽ dicente hoc. ipſo euangeliſta. Et ipſe ieſus erat incipiẽs quaſi annorũ triginta: vt putabatur fili⁹ ioſeph. Nec vir ergo matris: nec filij paẗ extitit. q̃uis certa: vt dictum eſt ⁊ neceſſaria diſpenſatione vtcunqꝫ ad tẽpus ⁊ appellatus ſit. ⁊ putatus. Conice tñ ex hac appellatiõe. qua licꝫ diſpẽſatoria meruit honorari. adeo vt paẗ dei. ⁊ dict⁹. ⁊ creditus ſit. Conice ⁊ ex ꝓprio vocabulo. qđ augmẽtũ nõ dubitas interp̃tari. qui ⁊ qualis fuerit iſte ioſeph. Simul ⁊ memẽto illius quõdã magni patriarche venditi in egypto. ⁊ ſcito ipſius iſtũ nõ ſolũ vocabulum fuiſſe ſortitum. ſed ⁊ caſtitiã adeptum. innocentiã aſſecutum. ⁊ gratiam. Siquidem ille ioſeph fraterna ex inuidia venditus. et ductus in egyptum chriſti. venditionem prefigurauit. iſte ioſeph. herodianam inuidiam. fugiens. chriſtum in egypto portauit. Ille domino ſuo fidem.

ſeruans domine noluit cōmiſceri. iſte dn̄am ſuā. dn̄i ſui matrē virginē agnoſcēs. ⁊ ipſe ↄtinens fideliť cuſtodiuit. Illi data eſt intelligentia in miſterijs ſomniorꝫ. iſti datū eſt ↄſciū fieri. atqꝫ ꝑticipē celeſtiū ſacramētorꝫ. Ille frumēta ſeruauit. nō ſibi. ſꝫ omni populo. iſte panem viuū e celo ſeruandū accepit tā ſibi q̄ꝫ toti mūdo. Nō eſt dubiū quin bonus: ⁊ fidelis fuerit iſte ioſeph. cui mater deſpōſata eſt ſaluatoris Fidelis inq̄ꝫ ſeruus. ⁊ prudens. quē ↄſtituit dn̄s ſue matris ſolatiū. ſue carnis nutriciū. ſolum deniqꝫ ī terris magni ↄſilij coadiutorē ſibi fidiſſimū. huc accedit qđ dī fuiſſe đ domo dauid. Uere eni de domo dauid. vere de regia ſtirpe deſcendit vir iſte ioſeph nobilis gn̄e. mēte nobilior plane fili⁹ dauid. nō tā tū carne. ſed fide ſanctitate. ⁊ deuotione. Quē tāq̄ꝫ alterū dauid dn̄s inuenit ſecūdum cor ſuū. cui tuto cōmitteret ſacratiſſimū ſui cordis archanū. Cui tanq̄ꝫ alteri dauid ī certa. ⁊ occulta ſapīe ſue manifeſtauit. ⁊ dedit illi nō ignarū eē miſterij. qđ nemo ꝑncipuꝫ huius ſeculi cognouit. Cui deniqꝫ datū eſt ꝙ multi reges. ⁊ ꝓphete. cū vellēt videre. nō viderūt. ⁊ audire: ⁊ non audierūt. nō ſolū audire. ⁊ videre. ſed ⁊ portare. deducere: amplecti: deoſculari. nutrire. ⁊ cuſtodire. nō tantū aūt ioſeph. ſꝫ ⁊ maria deſcēdiſſe credenda eſt de domo dauid Alioqn nō fuiſſet deſponſata viro de domo dauid. ſi nō eēt ⁊ ipſa de domo dauid. Ambo igiť de domo dauid. ſed in altera cōpleta eſt veritas. quā iurauit dn̄s dauid. altero tm̄ cōſcio: ⁊ teſte adimplete promiſſionis. in fine aūt verſus. Et nomen inquit virginis maria: loquamur pauca ſuꝑ hoc nomine qđ interpretatū maris ſtella dicit. ⁊ matri virgini cōuenient aptať. Ipſa nāqꝫ aptiſſime ſideri comparatur. q: ſicut ſine ſui corruptione ſidus ſuū emittit radiū. ſic abſqꝫ ſui leſione virgo parturiuit filium. Nec ſideri radius ſuā minuit claritatē. nec virgini filius ſuā integritatem Ipſa ergo eſt nobilis illa ſtella ex iacob orta cuius radius vniuerſuꝫ orbē illuminat: cuius ſplēdor ⁊ ꝑfulget in ſupernis. ⁊ inferos penetrat: terras etiā perluſtrās. ⁊ calefaciens magis mētes. q̄ꝫ corpora. fouet virtutes. excoquit vicia. Ipſa ē inq̄ꝫ preclara. ⁊ eximia ſtella ſuꝑ hoc mare magnū. ⁊ ſpacioſum neceſſario ſublimata. micās meritis illuſtrans exemplis. O quiſquis te intelligis in huius ſeculi ꝓfluuio magis inter ꝓcellas. ⁊ tempeſtates fluctuare. q̄ꝫ per terrā ambulare. ne auertas oculos a fulgore hui⁹ ſideris. ſi nō vis obrui procellis. Si inſurgant venti temptationum. ſi incurras ſcopulos tribulationū reſpice ſtellam. inuoca mariam. Si iactaris ſuperbie undis ſi ambitionis. ſi detractionis. ſi emulationis reſpice ſtellā. inuoca mariā. Si iracundia. aut auaricia. aut carnis illecebra nauiculam concuſſerit mētis: reſpice ad mariam. Si criminum īmanitate turbatus cōſcien-

tie feditate cõfuſus:iudicij horro‑
re pteritus:baratro icipias abſor‑
beri triſtitie:deſperationis abyſſo:
cogita mariã. In periculis: in an‑
guſtijs:in reb⁹ dubijs mariã cogi
ta:mariam inuoca:nõ recedat ab
ore:nõ recedat a corde:ꝛ vt impe‑
tres eius orationis ſuffragiuꝫ: nõ
deſeras conſeruationis exẽplum.
Ipſam ſequẽs non deuias:ipſam
rogãs nõ deſperas.ipſaꝫ cogitans
nõ erras. Ipſa tenẽte nõ corruis:
ipſa ꝓtegente nõ metuis:ipſa du‑
ce nõ fatigaris.ipſa ꝓpicia perue
nis:ꝛ ſic in temetipſo experieris. q̃
merito dictũ ſit.ꝛ nomen virginis
maria. Sed iã modice pauſanduꝫ
eſt.ne ꝛ nos in trãſitu claritatẽ tã‑
ti luminis intueamur. Ut eniꝫ ver
bis apoſtolicis vtar.bonũ eſt nos
hic eſſe.ꝛ libet dulciter contẽplari
in ſilentio.qd laborioſa nõ ſufficit
explicare locutio. Interim autẽ ex
deuota ſintillantis ſideris ꝯtẽpla
tione feruentior reparabit̃ in hijs.
que ſequunt̃ diſputatio.

Omelia tertia.

l Ibenter vbi mihi cõgrue
re video.verba ſanctorum
aſſumo.quo vel ex vaſculo
rũ pulchritudine gratiora fiant.q̃
in eis lectori appoſuerim.vt anteꝫ
a ꝓpheticis verbis incipiã.ve mi‑
hi nõ quidẽ ſicut ꝓpheta q2 tacui.
ſed q2 locut⁹ ſum.qm̃ vir polutus
labijs ego ſum. Heu quot vana.
quot falſa.quot turpia.ꝑ hoc ipm
ſpurciſſimũ os enomuiſſe me reco
lo.in quo nũc celeſtia reuoluere p̃
ſumo. Uehemẽter timeo ne.iaꝫ iã
audiã ad me dcm̃. Quare tu enar
ras iniuſtitias meas.ꝛ aſſũmis te
ſtamẽtũ meũ per os tuũ: vtinaꝫ ꝛ
mihi de ſupno altari.nõ qdem car
bo vnus.ſed ingẽs globus igneus
afferatur.que videlicet multã.ꝛ i‑
ueteratã prurientis oris mei rubi
ginẽ ad plenũ excoquere ſufficiat.
quatenus angeli ad virginẽ.ꝛ vir
ginis ad ipſum grata inuicẽ.ꝛ ca‑
ſta colloquia dignus habear meo
qualicũqꝫ replicare ſermone. Ait
enim euangeliſta. Et ingreſſus an
gelus ad eam haud dubiũ qn ad
mariã dixit. Aue gratia plena dñs
tecum. Quõ ingreſſus ad eã. Pu‑
to in ſecretariũ pudici cubiculi vbi
illa fortaſſis clauſo ſuper ſe hoſtio
orabat patrẽ ſuum in abſcondito.
Solent angeli aſtare orantibus.ꝛ
delectari in his quos vidẽt leua‑
re puras manus in oratiõe.ꝛ holo
cauſtũ ſancte deuotiõis gaudẽt ſe
offerre deo in odorẽ ſuauitat̃.ma‑
rie aũt orationes quãtum placue
rint in ꝯſpectu altiſſimi:ãgelus idi
cauit.qui ingreſſus ad eã tã reue‑
uerenter ſalutauit. Nec fuit diffici
le angelo per clauſam hoſtiũ pene
trare.ad abdita virginis.qui vtiqꝫ
ex ſubtilitate ſue ſubſtantie hoc hꝫ
i natura.vt nec ſeris ferreis arcea
tur eius ingreſſus.quocũqꝫ ſu⁹ eũ
impetus ferat. Angelicis .n. ſpiri‑
tibus parietes nõ obſiſtunt ſꝫ cun
cta illis viſibilia cedunt:cuncta eq̃
corporea quantũlibet ſolida. vel
ſpiſſa penetrabilia ſunt eis.ac per‑
uia. Suſpicandum igitur nõ eſt: ꝙ
apertum inuenerit angelus hoſtio

lum virginis. cui nimirum in pro
poſito erat hominū fugere frequē
tias. vitare colloquia. ne vel oran
tis perturbaretur ſilentiū. vel con
tinētis caſtitas tēptaretur. Clauſe
rat itaqꝫ etiā illa hora ſuum ſuper
ſe habitaculū prudētiſſima virgo.
ſed hominibus non angelis. Pro
inde etſi potuit ad eaꝫ intrare an
gelus. ſed nulli hominū facilis pa
tebat acceſſus. Ingreſſus ergo an
gelus ad eaꝫ dixit. Aue gratia ple
na: dominus tecū. Legimus ī acti
bus apoſtolorū: ꝛ ſtephanū plenū
gratia: ꝛ apoſtolos repletos fuiſſe
ſpiritu ſancto: ſed lōge diſſimiliter
a maria. Alioqn nec in illo habita
uit plenitudo diuinitatis corpora
liter. queadmodū in mariā: nec il
li ꝯceperūt de ſpū ſcō quō mariā.
Aue inquit gratia plena: dn̄s te
cū. Quid miꝝ ſi gratia plena erat
cū qua deus erat. Sed hoc potiuſ
mirandū eſt: quō qui angeluꝫ mi
ſerat ad virginē: ab angelo inuen
tus eſt eē cū virgine. Itane velo
cior angelo fuit deus: vt feſtinan
tē nunciū celerior ipſe preueniret
ad terras: Nec mirū. Nā cū eſſet
rex in accubitu ſuo: nardus virgi
nis dedit odorē ſuū: ꝛ aſcendit in
ꝯſpectu glorie eius fumus aroma
tū: ꝛ inuenit gratiā corā oculis do
mini clamātibus qui circūſtabāt.
Que eſt iſta: que aſcēdit per deſer
tū ſicut virgula fumi ex aromati
bus mirre: ꝛ thuris. Statimqꝫ rex
egrediens de loco ſcō ſuo exulta
uit vt gigas: ad currendam viam.
Et licet a ſūmo celo egreſſis eius:
nimio tamē p̄uolans deſiderio p̄
uenit ſuū nunciū deus: ad virginē
quā amauerat: quā ſibi elegerat:
cuius decorē cōcupierat. Quē ꝓ
ſpiciens a longe venientem gratu
lans: ꝛ exultās ait eccleſia. Ecce ve
nit iſ ſalens in montibꝰ tranſiliēs
colles: Merito aūt cōcupiuit rex
decorē virginis. Fecerat enim qc
quid longe ante p̄monita fuerat a
patre ſuo dauid dicente ſibi. Au
di filia. ꝛ vide: ꝛ inclina aurē tuaꝫ:
obliuiſcere populū tuū: ꝛ domum
patris tui. Et ſi hec feceris: concu
piſcet rex decorē tuū. Audiuit qp
pe: ꝛ vidit: nō vt quidā: qui audiē
tes nō audiunt: ꝛ vidētes nō intel
ligūt: ſꝫ audiuit: ꝛ credidit: vidit:
ꝛ intellexit. Et inclinauit aurē ſuaꝫ
ad obedietiā: ꝛ cor ſuū ad diſcipli
nā. Et oblita eſt populū ſuū: ꝛ do
mū patris ſui: qꝛ nec populū ſuuꝫ
augere ꝓlis ſucceſſione: nec domi
ni patris ſui reliquere curauit he
redē: ſꝫ qcquid honoris in populo
qcqd de paterna domo: de rerūqꝫ
terrenarū ſubſtātia habere potuiſ
ſet: oīa arbitrata ē quaſi ſtercora:
vt xp̄m lucrifaceret. Nec fefellit eā
ītētio: qñ ꝛ xp̄ꝫ ſibi filiū vēdicauit:
nec ꝓpoſitū pudicitie violauit. bn̄
igiť gr̄a plena: q̄ ꝛ ꝟginitatis gr̄aꝫ
tenuit ꝛ inſup fecūditatis gloriaꝫ
acqſiuit. Aue inqt gratia plēa: do
minus tecū. Nō dixit dn̄s ī te: ſed
dn̄s tecū: deꝰ eniꝫ: q vbiqꝫ eq̄liter
totꝰ eſt p ſuā ſimplicē ſubſtantiaꝫ:
alit tn̄ in rōnabilibus creaturiſ: q̄
in ceteris: ꝛ ipſarū aliter in bōis:
q̄ in malis ē p efficatiā. Ita ſane

eſt in irrationabilibus creaturis: vt tñ nõ capiat̃ ab ipſis. At rationabilibus aũt omnibus qdẽ capi põt p cognitionẽ. ſʒ a bonis tm̃ capit̃ etiã p amorẽ. In ſolis ergo bonis ita eſt. vt ſit etiam cũ illis ipſis p ↄcordiã voluntatis. nã dũ ſuas volũtates. ita iuſtitie ſubdunt. vt deũ nõ dedeceat velle. qđ ipſi volunt. ꝓpter hoc ꝙ ab eius volũtate nõ diſſentiunt. deũ ſibi ſpiritualiter iungũt. Sʒ cũ ita ſit cũ oĩbus ſcis. ſpũaliter tñ cũ maria. cũ qua vtiqʒ eniʒ tanta ↄſenſio fuit. vt illius nõ ſolũ voluntatẽ. Sed etiam carnẽ ſibi ↄiungeret. ac de ſua. virginiſqʒ ſubſtãtia vnũ xp̃ʒ efficeret vel potius vnus xp̃s fieret. q etſi nec totus de deo. nec totus de virgine. totus tñ dei. ⁊ totus virginis eſſet. nec duo filij. ſʒ vn⁹ vtriuſqʒ filius. Ait itaqʒ. Aue gratia plena. dñs tecũ. nec tm̃ dñs fili⁹ tecum. quẽ tua carne iduis. ſed ⁊ dñs ſpiritus ſcũs. de quo ↄcipis. ⁊ dñs pr̃ q genuit. quẽ ↄcipiſ. Pater inquã tecũ. q ſuũ filiũ facit. ⁊ tuũ. Filius tecũ. q ad ↄdendũ in te mirabile ſacramentũ miro mõ ⁊ ſibi reſuat genitale ſecretũ. ⁊ tibi ſeruat virginale ſignaculum. Spũs ſanctus tecũ. qui cũ patre ⁊ filio tuum ſanctificat vterũ. Domin⁹ ergo tecũ. Benedtcta tu in mulieribus. libet adiungere. qđ eliſabeth cuius hec verba ſunt. ꝓſecuta ſubiunxit. Et benedictus fruct⁹ vẽtris tui. non qꝛ tu bñdicta ideo benedict⁹ fructus ventris tui. ſed qꝛ ille te pꝛeuenit in benedictionibus dulcedinis. iõ tu benedita. Uere etenĩ benedictus fruct⁹ ventris tui. in quo benedicte ſunt oẽs gentes. de cui⁹ plenitudine tu quoqʒ accepiſti. cũ ceteris ⁊ ſi differẽti⁹ a ceteris. Ac ꝓpterea bñdicta qdẽ tu. ſʒ in mulieribus. Ille vero bñdict⁹ non in hoĩbus. nõ inter angelos. ſed q ẽ vt ait apoſtolus. ſup oĩa de⁹ benedict⁹ in ſecula. Dicit̃ bñdict⁹ vir. bñdictus panis. bñdicta mulier. bñdicta terra. vel ſi qd tale in creaturis benedictũ eſſe memoꝛatur Sed ſingulariter bñdictus fruct⁹ vẽtris tui. cũ ſit ſup omnia de⁹ bñdictus in ſecula. Bñdict⁹ ergo fructus vẽtris tui. Bñdictus in odoꝛe. bñdictus in ſapoꝛe. bñdictus in ſpecie. Huius odoꝛiferi fruct⁹ fragrãtiã ſentiebat. quẽ dicebat. Ecce odoꝛ filij mei ſic̃ odoꝛ agri pleni. cui bñdixit dñs. An nõ vere bñdictus. cui bñdixit dñs: De ſapoꝛe huius fructus quidam. qui guſtauerat taliter eructuabat dicẽs. Guſtate. ⁊ videte. quoniam ſuauiſ eſt dominus. Et alibi. Quam magna multitudo dulcedinis tue domine. quam abſcondiſti timentib⁹ te. Et alius qdã. Si tñ inqt guſtaſtis ꝙ̃ dulcis dñs. Et ipſe de ſe iuitãs nos ad ſe. q edit me adhuc eſuriet. ⁊ q bibit me adhuc ſiciet. vtiqʒ pp ſapoꝛis dulcedinẽ hoc dicebat. qꝛ ſemel guſtaſt⁹ magiſ excitat appetitũ. Bonus fruct⁹. q aĩarum eſurientiũ. ⁊ ſitientium iuſtitiam. ⁊ eſca. ⁊ potus eſt. Audiſti de odoꝛe Audiſti ⁊ de ſapoꝛe. Audi ⁊ de ſpecie. Si enim fructus ille moꝛ-

tis non ſoluʒ ſuauis fuit ad veſcē-dum:ſed etiam teſte ſcriptura delectabilis aſpectu: quanto magis huius vitalis fructus viuificū de corē debemus inquirere:in quē te ſte alia ſcriptura deſiderāt angeli ꝓſpicere: Cuius pulchritudinem in ſpiritu videbat:ꝛ in corpore videre cupiebat:q dicebat. Ex ſyon ſpecies decoris eius. Et ne mediocrē tibi videreť cōmēdaſſe decorē recole ꝙ in alio pſalmo legiť. Speciosus forma p̄filiis hoīum: diffuſa eſt gratia in labiis tuis. propterea benedixit te deus in eternum. Benedictus ergo fruct⁹ vētris tui cui benedixit de⁹ in eternū. Ex cuius bn̄dictione:benedicta etiaʒ tu in mulierib⁹:qꝛ nō pōt arbor mala bonū fructū facere. Benedicta tu inꝙ̄ in mulierib⁹:que illā generalē maledictionē euaſiſti:qua dictum eſt:in triſticia paries filios:ꝛ nihilominus nec illā aſſecuta es: maledicta ſterilis in iſrael:ſed ſingularē ꝯſecuta es benedictioneʒ: vt nec ſterilis maneas:nec cuʒ dolore parturias. Dura ꝯditio ſuper oēs filias eue. Et ſi pariūt cruciāťur:ꝛ ſi nō pariūt maledicunť. Et dolor ꝓhibet parere: ꝛ nō parere maledictio. Quid facies virgo: q̄ hec audis:ꝛ que hec legis: Si parturis anguſtiaris. ſi ſterilis maneſ malediceris. Quid eliges prudēs virgo: anguſtie īquit mihi ſunt vndiqʒ. Meli⁹ eſt tn̄ mihi maledictū incurrere:ꝛ caſta ꝑmanere:ꝙ̄ prius quidē cōcipere ꝑ ꝯcupiſcentiā: qd merito poſt cū dolore parturiā hinc etenim etſi videro incurrere maledictū:ſed nō peccatum illinc vero ꝛ peccatū ſimul: ꝛ cruciatuʒ eſt. Deniqʒ hoc maledictio: quid aliđ ē ꝙ̄ hoīuʒ exprobatio: Neqʒ ob aliud ſane diciť maledicta ſterilis:niſi ꝙ opprobrio:ꝛ cōtēptui ſit habēda tanꝙ̄ inutilis: ꝛ infructuoſa. ꝛ hoc in iſrael tm̄. Mihi āt pro minimo ē:ꝙ hoībus diſpliceo dū me poſſim virginē caſtā exhibere xp̄o. O virgo prudēs. O virgo deuota:qs te docuit: deo placere virginitatē: Que lex: que iuſtitia que pagina veteris teſtamenti:vel precipit:vel ꝯſulit:vel hortatur in carne nō carnaliter viuere. ꝛ ī terris angelicā ducere vitā: vbi legeras beata virgo: ſapientia carnis mors eſt: ꝛ curā carnis ne ꝑfeceritis in deſideriis:vbi legeras de ꝟginibus:qꝛ cantant canticū nouū qđ nemo alius cātare poteſt: ꝛ ſequunť agnū quocūqʒ ierit. vbi legeras laudatos eē:q ſe caſtrauerūt ꝓpter regnū dei. vbi legeras. ī carne eniʒ ambulātes nō ſcđʒ carnē militamus:ꝛ qui iungit matrimonio virginē ſuā bn̄facit: ꝛ q nō iungit melius facit. vbi audieras: volo vos eē ſicut meipſuʒ: ꝛ bonū eſt homini ſi ſic permaneat ſecundū meū ꝯſiliū: De virginib⁹ inqt preceptū dn̄i nō habeo:ꝯſiliuʒ aūt do. Tu vero nō dicā p̄ceptum:ſed nec conſilium:nec exemplū: niſi ꝙ vnctio eius docebat te de oībus: ꝛ ſermo dei viuus ꝛ efficax: ante tibi fact⁹ eſt magiſter ꝙ̄ filius:prius inſtruxit mentē ꝙ̄ indueret car

nem. Chriſto ergo te deuoues exhi
bere virginem. et neſcis quod ipſi te ex
hiberi oporteat. et matrē. Eligis in
iſrael eſſe contemptibilis. et vt illi pla
ceas cui te probaſti maledictū in-
currere ſterilitatis. Et ecce maledi-
ctio in benedictionē mutatur. ſteri
litas fecunditate recōpenſat. Ape
ri virgo ſinū expāde gremiū. para
vterū: quia ecce facturus eſt tibi ma-
gna qui potens eſt. in tantum vt pro
maledictione iſrael beatā te dicāt
oēs generationes. nec ſuſpectā ha
beas virgo prudens fecunditatem
que non aufert integritatē. Cōcipies
ſed ſine peccato grauida eris. ſed nō
grauata. paries. ſed nō cū triſticia.
neſcies. viru3 et paries filiū. Qua-
le3 filiū? Illius eris mater cuius de
us eſt pater. Filius paterne clari-
tatis erit corona tue caſtitatis. Sa
pientia paterni cordis erit fructus
vteri virginalis. Deū deniq3 pies
et de deo concipies. Confortare ergo
virgo fecunda. caſta puerpera. ma
ter intacta. quia nō eris ī iſrael vltra
maledicta. neq3 inter ſteriles depu
tata. Et ſi adhuc malediceris ab iſ
rael ſecūdū carnē. nō quia ſterilē vi-
dent. ſed quia fecundā inuident me-
mento. quod et xps maledictū pertulit
crucis qui te ſuā matrē benedixit in
celis. ſed et in terris. ab angelo be-
nedicta. et a cunctis generationibus
terre merito beata predicaris. Be
nedicta ergo tu in mulieribus. et
benedictus fructus ventris tui.
Que cū audiſſet turbata eſt in ſer
mone eius. et cogitabat qualis eſſ3
iſta ſalutatio. Solēt virgines. que

vere virgines ſunt ſemper [illegible]
et nunquam eſſe ſecure. et vt ca[illegible]
menda etiā tuta pertime[illegible]
tes ſe in vaſis fictilibus t[illegible]
portare precioſum: et nim[illegible]
eſſe viuere angelum inte[illegible]
et in terris more celeſtiū [illegible]
ri. et in carne celibē ager[illegible]
proinde quicquid nouū [illegible]
ſubitū fuerit ortū ſuſpe[illegible]
inſidias. et totū contra [illegible]
machinatū. Idcirco n[illegible]
ta eſt in ſermone ange[illegible]
eſt: ſed nō perturbata. [illegible]
inquit: et nō ſum locu[illegible]
taui dies antiquos. [illegible]
nos in mēte habui. [illegible]
ria turbata eſt. et nō [illegible]
cogitabat qualis eſſe[illegible]
tio. Quod turbata e[illegible]
fuit virginalis. quod nō [illegible]
titudinis. quod tacuit. et co[illegible]
dētie. Cogitabat antē q[illegible]
iſta ſalutatio. Sciebat a[illegible]
virgo: quod ſepe angelus ſat[illegible]
figurat ſe in angelū lucis [illegible]
miū humilis: et ſimplex e[illegible]
tale penitus a ſancto ang[illegible]
bat. et iō cogitabat qualis [illegible]
ſalutatio. Tunc angelus i[illegible]
virginem. et varias eā ſecu[illegible]
re cogitationes faciliime de[illegible]
dens pauidam conſolat. cō[illegible]
dubiam: ac familiariter voca[illegible]
ex nomine: benigne ne timeat [illegible]
ſuadet. Ne timeas inquit ma[illegible]
inueniſti gratiam apud deum. [illegible]
hil hic doli: nihil hic fallacie ē. [illegible]
lam circūuentionem. nullas hic [illegible]
ſpiceris inſidias. Non ſu3 hom[illegible]

ritus.ꝛ dei angelus.non ſa
Ne timeas maria.inueniſti
apud deuꝫ. O ſi ſcires q̃tū
itas altiſſimo placeat quā
d ipſum ſublimitas mane
ico te nec alloquio.nec ob
dignā iudicares. Et qd
ebitā tibi dixeris gratiaꝫ
que inueniſti grām apud
ueniſti qd̓ querebas:in
nemo ante te potuit īue
niſti gratiā apud deū.
ā: Dei:ꝛ hominū paceꝫ
uctionē:vite reparatio
eſt gratia quā inueniſti
Et hoc tibi ſignū. Ec
ꝛ paries filiū ꝛ voca
s ieſuꝫ. Intellige pru
r nomine promiſſi filij
ſpecialē gratiam inue
deum. Et vocabis ait
s ieſuꝫ. Rationem voca
s ponit alius euangeliſta
nterpretante ſic. Ipſe eniꝫ
ciet populum ſuū a pecca
. Duos ieſus lego in typo
nē nūc habemuſ pre mani
ceſſiſſe:ambos populis pre
uoꝝ vnus populū ſuū de
e eduxit.alius populū ſuū
am promiſſionis introduxit.
quidē illos quibus ꝑerant:
ſtibus defendebant. Sꝫ nun
ſaluabant a peccatis eorum.
ūt noſter ieſus :ꝛ a peccatis
at populum ſuū:ꝛ introducit ī
a viuentiū. Ipſe enim ſaluum
iet populū ſuū a peccatis eoꝝ.
uis eſt hic qui etiam peccata di
ittit.vtinā ꝛ me peccatorē digne
tur dn̄s ieſus annumerare populo
ſuo:vt ſaluū me faciat a peccīs me
is. Vere beatꝰ populus cuius iſte
ieſus dn̄s deus eius:qꝛ ipſe ſaluū
faciet populū ſuū a peccatis eorū.
Vereor autē ne multi ſe ꝓfiteātur
eſſe de populo eius quos tamē ipſe
nō habeat de populo ſuo. Vereor
aūt ne pleriſqꝫ.qui quaſi in popu
lo eius religioſiores eē vident̄ ipſe
aliquādo dicat populus hic labijſ
me honorat:cor aūt coꝝ longe eſt
a me. Nouit aūt dn̄s ieſus q ſunt
eius:nouit quos elegerit a princi
pio. Quid vocatis me ait dn̄e dn̄e
ꝛ nō facitis que dico. Vis ſcire an
pertineas ad populū eius vel po
tius vis eſſe de populo eius : Fac
que dicit ieſus. Et computabit te ī
populo ſuo. Fac que iubet in euā
gelio dn̄s ieſus.que iubet in lege.ꝛ
ꝓphetis.que iubet per miniſtros
ſuos.qui ſunt in eccleſia. obtēpera
eius vicarijs prepoſitis tuis nō tā
tum bonis.ꝛ modeſtis. ſed etiā di
ſcolis:ꝛ diſce ab ipſo ieſu.quia mit
tis eſt.ꝛ humilis corde. ꝛ eris de
beato populo eius:quē elegit ī he
reditateꝫ ſibi eris de laudabili po
pulo eius quē dominus benedixit
dicens opus manuū mearū tu es
hereditas mea iſrael. Cui ne forte
iſrael carnalem emuleris.ꝛ teſtimo
niū perhibet dicens populus quē
non cognoui ſeruiuit mihi in audi
tu auris obediuit mihi. Sꝫ audia
mus quid idem angelus ſentiat d
illo:cui necdū cōcepto tale indidit
nomen. Ait nāqꝫ hic erit magnꝰ:ꝛ
filius altiſſimi vocabitur. Bene ma

gnus qui filius altiſſimi merebitur appellari. An nõ magnus cuiꝰ magnitudinis non eſt finis. Et qs magnus inquit ſicut dominus deꝰ noſter. Plane magnus. qui tam magnus ꝙ altiſſimus. quia ⁊ ipſe altiſſimus. Neqȝ enim altiſſimi filiꝰ rapinam arbitratur. eſſe ſe equalem altiſſimo. Ille merito arbitrandꝰ ẽ cogitaſſe rapinam. qui cũ de nullo in angelicam formã factus fuiſſet factori ſuo ſe comparans vſurpauit ſibi ꝙ filij altiſſimi propriũ eſt. qui vtiqȝ in forma dei a deo nõ factus eſt. ſed genitus. Altiſſimꝰ enim pater ꝙuis oĩpotens ſit: nõ potuit tamen vel equalẽ ſibi cõdere creaturam. vel inequalem gignere filiũ Fecit itaqȝ angelũ magnũ. ſed nõ quantus ipſe. ⁊ ideo nec altiſſimũ. Solum autem vnigenitũ. quẽ nõ fecit. ſed genuit. omnipotens oipotentem. altiſſimus altiſſimum. eternus eternum ipſum per omnia ſibi comparari. nec rapinã eſtimat. nec iniuriam. Recte igitur hic erit magnus: qui filius altiſſimi vocabitur Sed quare hic erit. ⁊ non potius hic eſt magnus qui ſemper equaliter eſt magnus: ⁊ nõ habȝ quo creſcat: nec maior poſt conceptum futurus ſit ꝙ ante fuerit. An forte ꝓpterea dixit. erit. quia qui magnus deus erat. magnus homo futurus ſit: Bene ꝰ hic erit magnus. Magnus homo. Magnus doctor. magnus propheta. Sic enim dicit̃ de eo in euangelio. quia ꝓpheta magnus ſurrexit in nobis. Et a minori quodam ꝓpheta magnus itidẽ ꝓpheta venturus ꝓmittitur. Ecce veniet inquit ꝓpheta magnus et ipſe renouabit ieruſalẽ. Et tu qdeȝ o virgo paruulũ paries paruulum nutries. paruulũ lactabis. Sed videns paruum cogita magnũ. Erit enim magnus. quia magnificabit eum deus in cõſpectu reguȝ adeo vt adorent eum omnes reges. oẽs gentes ſeruiant ei. Magnificet igitur: ⁊ anima tua dominũ. quia hic erit magnus. ⁊ filius altiſſimi vocabitur. Magnus erit. ⁊ magna faciet tibi qui potens eſt. ⁊ ſanctum nomen eius. Quod enim ſanctius nomen: ꝙ ꝙ filius altiſſimi vocabitur: Magnificetur ⁊ a nobis paruulis magnus dominus. quos vt faceret magnos. factus eſt paruulꝰ Paruulus ait natus eſt nobis filius datus eſt nobiſ. Nobis inꝗ nõ ſibi qui vtiqȝ ante tempora multo nobilius natus ex patre. naſci temporaliter non indigebat ex matre. Non angelus quoqȝ. qui cum magnum haberent. paruulum non requirebant. Nobis ergo natus: nobis ⁊ datus. quia nobis neceſſarius. Jam de nobis nato. ⁊ dato faciamus ad qd natus eſt. ⁊ datus. vtamur noſtro in noſtram vtilitatem de ſaluatione ſaluteȝ operemur Ecce paruulus in medio ſtatuitur O paruulus paruulus deſideratus. O vere paruulus. ſed malicia non ſapientia. Studeamus effici ſicut paruulus iſte diſcamus ab ipſo. quia mitis eſt: ⁊ humilis corde: ne magnus videlicet deus ſine cã factus ſit hõ paruus:

ne gratis mortuus: ne in vacuum crucifixus. Diſcamus eius humilitatem imitemur manſuetudinem: amplectemur dilectionē cōmunicemus paſſionibus. lauemur in ſanguine ipſius ipſum offeramus propiciatorem pro peccatis nr̄is: quoniam ad hoc natus ⁊ datus ē nobis. Ipſum oculis patris ipſum offeramus ⁊ ſuis. quia pater proprio filio non pepercit. ſed ꝑ nobis omnibus tradidit illū. ⁊ ipſe filius ſemetipſum exinaniuit formam ſerui accipiens: ipſe tradidit in mortem animam ſuā ⁊ cum ſceleratis reputatus eſt: ⁊ ipſe peccata multorum tulit: ⁊ pro tranſgreſſorib⁹ rogauit: vt nō perirent. Non poſſūt perire pro qbus filius rogat ne pereant. pro quibus pater tradidit filium in mortē. vt viuāt. Equaliter ergo ⁊ ab vtroqꝫ ſperanda eſt venia quibus equalis in pietate miſericordia. par in voluntate potētiā vna in deitate ſubſtantia. in qua vnus cū eis ſpūs ſanctus viuit et regnat deus per omnia ſecula ſeculorum amen.

Omelia. iiij.

n On eſt dubiū quicquid in laudibus matris ꝓferim⁹ ad filiū pertinere. Et rurſū cum filiū honoram⁹. a gloria mr̄is non recedimus. Nam ſi iuxta ſalomonem filius ſapiens eſt gloria patris. q̄nto magis glorioſum eſt matrem ipſius effici ſapientie. Sꝫ qd ego tēpto in eius laudibus quam laudabilē predicant ꝓphete: ꝓhibet angelus: narrat euangeliſta: Non igitur laudo q̄ nō audeo: ſꝫ tantū replico deuotus. qd iam explicauit per os euangeliſte ſpirit⁹ ſanctus. Sequitur namqꝫ ⁊ ait.

Et dabit illi dn̄s deus ſedē dauid patris eius. verba ſunt angeli ad virginem de promiſſo filio ꝓmittētis. qd debeat poſſidere regnū dauid. Qd de ſtirpe dauid originem duxerit domin⁹ ieſus nemo dubitat. Quero at quomodo dederit ei deus ſedem dauid patris ſui: cum ipſe in ieruſalem non regnauerit: qnimo turbis eū volētibus ꝯſtituere regem nō acquieuerit. ſed ⁊ ante faciē pillati ꝓteſtatus ſit regnū meū nō eſt de hoc mundo. Deniqꝫ qd magnū ꝓmittit̄ ei qui ſedet ſuper cherubin. quē ꝓpheta vidit ſedentē ſup ſoliū excelſuꝫ: ⁊ eleuatū ſedere in ſede dauid patris ſui. Sꝫ nouimus quādam aliā ieruſalē ab ea q̄ nec eſt in qua regnauit dauid ſignificatam multo iſta nobiliorem multo ditiorē. Hanc igitur puto h fuiſſe deſignatam. illo videlicet vſu loquēdi quo ſepe reperis inſcripturis. ſignificans poni ꝑ ſignificato. Tūc ſane dedit ei deus ſedem dauid patris ſui. qn̄ ꝯſtitutus eſt rex ab eo ſup ſyon montē ſanctū eius. Sed hic ꝓpheta. de quo regno dixerit. expreſſius apuiſſe videtur in eo ꝙ nō in ſyon poſuit. ſed ſup ſyon. nam ideo fortaſſis dictū eſt ſup quia in ſyon qdē regnauit dauid: ſuper ſyon vero regnū eſt illius de quo dictū ē ad dauid. de fructu vētris tui ponā ſuper ſedē tuā: d quo ⁊ dictū eſt ꝑ aliū ꝓphetā. Sup ſo-

lium dauid ⁊ ſup regnū eius ſede-
bit. videns q꞉ vbiq꞉ repis ſup. Su
per ſyon ſuper ſedem ſup ſoliū ſup
regnū. Dabit ergo ei dn̄s deus ſe-
dem dauid patris ſui nō typicam.
ſed veram. nō tpalē. ſed eternā. nō
terrenā. ſed celeſtem. Que idcirco
vt iam dictum eſt: memorat̄ fuiſſe
dauid. q꞉ hec in qua tpaliter ſedit
eterne illius gerebat imaginem.
Et regnabit in domo iacob in eter
nū: ⁊ regni eius non erit finis. Hic
quoq꞉ ſi domū iacob tpalem acci-
pimus quō in illa que eterna non
eſt in eternū regnaturus eſt: Que
renda eſt ergo dom⁹ eterna iacob
in qua regnet in eternū. cui⁹ regni
nō erit finis. An nō deniq꞉ ex aſpe
rans domus illa iacob que impie
abnegauit eū: ⁊ inſipienter reſpuit
ante faciē pillati. qn̄ illo ꝓhibente
regem veſtrū crucifigā. vno oꝛe re-
ſpondendo clamauit nō habemus
regē niſi ceſarē. Require itaq꞉ apo
ſtolum. ⁊ diſcernet tibi eum qui in
oculto iudeus eſt ab eo qui in ma-
nifeſto. ⁊ que in ſpū eſt circunciſio:
ab ea que fit in carne: ⁊ ſpūalem
iſrael a carnali ⁊ filios fidei abꝛae
a filijs carnis. nō enim inquit oēs
qui ex iſrael hi ſunt iſraelite. neque
q̄ d̄ ſemine ſunt abꝛae hi ſunt filij.
Sequē ergo ⁊ dic. Similiter non
oēs qui ex iacob hi reputandi ſūt
in domo iacob. Jacob quippe ipē
eſt qui iſrael. Solos igitur. q̄ ī fide
iacob ꝑfecti inueniendi ſunt repu-
ta in domo iacob vel potius ipſos
noueris foꝛe ſpūalem. ⁊ eternā do-
mū iacob. in qua regnabit domin⁹
ieſus in eternū. Quis ex vobis eſt
qui iuxta interpꝛetationē nominis
Jacob ſupplantet diabolū de cor-
de ſuo. luctetur cū vicijs. ⁊ concu-
piſcentijs ſuis. vt nō regnet pecca-
tum in ſuo moꝛtali coꝛpoꝛe. ſed re
gnet in eo xp̄s ieſus. ⁊ nūc quidē
per gratiā. ⁊ in eternū per gloꝛiam
Beati in quibus ieſus regnabit in
eternū. q꞉ ⁊ ipſi cū eo regnabunt.
⁊ regni eius nō erit finis. O q̄ glo
rioſum eſt regnum illud in quo re
ges congregati ſunt. ⁊ ꝯuenerūt in
vnū ad laudandū. ſ. ⁊ gloꝛificādū
eū qui ſup oēs eſt rex regū: ⁊ dn̄s
dominantiū. de cuius ſplendidiſſi
ma ꝯtēplatiōe fulgebūt iuſti ſicut
ſol in regno patris eoꝝ. O ſi ⁊ mei
peccatoꝛis meminerit ieſus in bn̄
placito populi ſui. cū venerit in re-
gnum ſuū. O ſi me in illa die cum
traditurus eſt regnū deo. ⁊ patri
viſitare dignabit in ſalutari ſuo.
ad videndū ſe in bonitate electoꝝ
ſuoꝝ ad lectandū in leticia gentis
ſue. vt laudetur etiā a me cū here-
ditate ſua. Ueni interim dn̄e ieſu:
aufer ſcandala de regno tuo: qd̄ ē
anima mea. vt regnes tu. q debes
in ea venit enim auaricia. ⁊ vendi-
cat in me ſibi ſedē iactantia cupit
dominari mihi ſuperbia vult eē mi
hi rex luxuria dicit ego regnabo.
ambitio: detractio. inuidia. ⁊ iracū
dia certant in me ipſo. de me ipſo:
cuius ego potiſſimum eſſe videar.
Ego autem quantū valeo reſiſto:
renitoꝛ q̄tum iuuoꝛ. dominū deū
meū ieſum reclamo. Ipſi me defen
do. quia ipſius me iuris agnoſco:

ipſuꝫ mihi deū:ipſuꝫ mihi dicunt teneo:⁊ dico:nō habeo regem niſi ieſuꝫ.veni ergo dn̄e:diſperge: illos in virtute tua:⁊ regnabis ī me: qꝛ tu es ipſe rex me⁹ ⁊ deus meus:q mandas ſalutem iacob. Dixit autē maria ad angelū. Quō fiet iſtd qm̄ virū nō cognoſco: primo qdeꝫ humiliter tacuit:cū adhuc dubiaꝫ cogitabat: qualis eſſet ſalutatio. malēs nimiꝫ humiliter reticere ꝙ̄ temere loqui:ꝙ neſciret. Jam ꝓo ꝯfortata:⁊ bene p̄meditata angelo quidē foris loquente: ſed deo ītus ꝑſuadende:erat eniꝫ dn̄s cum illa:dicēti angelo:dn̄s tecum. Jta ergo confortata fide.ſ. depellente timorem:leticia verecundiam: dixit ad angelum. Quomō fiet iſtud quoniam virum non cognoſco: Non dubitat de facto: ſed modum requirit:⁊ ordineꝫ. Nec eniꝫ querit an fiat illud:ſed quomodo. Quaſi dicat. Cū ſciat dn̄s meus: teſtis ꝯſcientie mee:votū eſſe āccille ſue nō cognoſcere virum:qua lege:quo ordine placebit ei: vt fiat iſtud. Si oportuerit me frangere votū:vt pariā talē filiū: ⁊ gaudeo de filio:⁊ doleo de ꝓpoſito: fiat tn̄ volūtas eius. Si vero virgo concipiā:virgo pariā:qd vtiqꝫ ſi placuerit ei:īpoſſibile nō erit:tunc ſciovere:qꝛ reſpexit dn̄s humilitatē āccille ſue. Quō ergo fiet iſtud: quoniā virū nō cognoſco: Et reſpondens angelus dixit ei. Sp̄us ſanctus ſuperueniet in te. ⁊ virtus altiſſimi obumbrabit tibi. Supius dicta ē fuiſſe gratia plena:⁊ nunc quomō dicitur: ſpiritus ſanctus ſuperueniet in te:⁊ virtus altiſſimi obumbrabit tibi: Nunqd potuit repleri gratia:⁊ necdū habere ſpiritum ſanctum:cum ipſe ſit dator gratiarum: Si autem ſpiritus ſanctus iam in ea erat quomodo adhuc tanꝙ̄ nouiter ſuperuenturus repromittitur: An forte non ideo dixit ſimpliciter veniet in te: ſed addidit ſuper:qꝛ etſi prius quidē in ea fuit ꝑ multā gratiā: ſed nec ſuꝑuenire nunciat̄ ꝓpter abundātionis gratie plenitudinē:quā effuſurus eſt ſuper illam: At vero cum plena iam ſit: illud amplius quō capere poterit. Si autem plus aliquid capere poteſt.quomodo ⁊ ante plena fuiſſe intelligenda eſt: An prior quidē gratia ei⁹ tm̄ repleuerat mentē.ſequens vero etiā vētrē perfundere debet quatenus.ſcilicꝫ plenitudo diuinitatis que ante in illa:ſicut ⁊ in multis ſanctorū ſpiritualiter habitabat.etiā ſicut in nullo ſanctorū corporaliter in ipſa habitare incipiat: Ait itaqꝫ. ſpiritus ſanctus ſuperueniet in te. ⁊ virtus altiſſimi obumbrabit tibi. Quid eſt ⁊ virtus altiſſimi obūbrabit tibi: Qui poteſt capere capiat. Quiſ.n. excepta fortaſſis illa: que hoc ſola in ſe feliciſſime meruit experiri. itellectu capere ratione diſcernere poſſit.qualiter ſplendor ille inacceſſibilis.virgineis ſeſe viſceribus infude

rit.⁊ vt illa.q̄d inacceſſibile eſt.accedens ad ſe ferre potuiſſet. de particula eiuſdē corporis:cui ſe aīate corporauit reliq̄ue maſſe. vmbraculum fecerit. Et forte propter hoc maxime dictū eſt obumbrabit tibi quia res in ſacramento erat. ⁊ q̄d ſola per ſe trinitas in ſola:⁊ cū ſola virgine voluit operari. ſoli datū eſt noſſe. cui ſoli datum eſt cooperari. Dicatur ergo ſpiritus ſanctus ſuperueniet in te. qui vtiq̄ ſua potentia fecundabit te. Et virtus altiſſimi obumbrabit tibi. hoc eſt illum modum quo de ſpiritu ſancto concipies. dei virtus. ⁊ dei ſapientia chriſtus ſic in ſuo ſecretiſſimo conſilio obumbrando conteget. et ocultabit: quatenus ſibi tantum notus habeatur. ⁊ tibi. acſi angelus reſpondeat ad virgines. Quid a me requiris. q̄d in te mox experiēs Sciens ſcies. ⁊ feliciter ſcies. Sed illo doctore. quo ⁊ auctore. Ego autem miſſus ſum nunciare virginalem conceptum. nō creare. Nec poteſt doceri niſi a donāte. nec poteſt adiſci. niſi a ſuſcipiente. Ideoq̄ ⁊ q̄d naſcetur ex te ſanctū vocabitur filius dei. Q̄d eſt dicere. quoniam nō de homine ſed de ſpiritu ſancto concipies: cōcipies aūt virtutem altiſſimi. hoc eſt filium. dei. Ideo ⁊ q̄d naſcetur ex te ſanctum vocabit̄ filius dei. Ideſt nō ſolum qui eſt de ſinu patris in vterum tuum veniens obūbrabit tibi ſed etiam id q̄d de tua ſubſtantia ſociabit ſibi ex hoc iā vocabit̄ filiꝰ dei. queādmodū ⁊ is qui a patre eſt ante ſecula genitus: tuus quoq̄ amodo reputabitur filius. Sic autē et q̄d natum eſt ex ipſo erit tuus: ⁊ q̄d naſcetur ex te erit eius: vt tamen nō ſint duo filij: ſed vnꝰ Et licet illud quidem ex te aliud. aliud ex illo ſit: iam non tamen cuiuſq̄ ſuus. ſed vnus vtriuſq̄ filiꝰ erit. Ideoq̄ ⁊ quod naſcetur ex te ſanctum vocabitur filius dei. Attende queſo q̄ȝ reuerenter dixerit: quod naſcetur ex te ſanctum. Ut quid enim ita ſimpliciter ſanctum. et abſq̄ aditamento: Credo quod non habuit. quid proprie digneue nominaret illud eximiū. illud magnificum. illud reuerendum. q̄d de puriſſima videlicet virginis carne cum ſua anima vnico patri erat vniendum. Si diceret ſancta caro. vel ſanctus homo. vel ſanctus infans. quicquid tale poneret. parū ſibi dixiſſe videretur Poſuit ergo indiffinite ſanctū. qꝛ quicq̄d fit quid virgo genuit ſcm̄ ꝓculdubio ac ſingulariter ſanctū fuit. ⁊ per ſpiritus ſanctificationē ⁊ per verbi aſſumptionem. Et adiecit āgelus. Et ecce heliſabeth cognata tua. ⁊ ipſa concepit filium in ſenectute ſua: Quid fuit neceſſe etiam huius ſterilis virgini. nunciare conceptum: Nunquid forte dubiam adhuc ⁊ incredulam oraculo recentiori voluit confirmare miraculo: Abſit. Legimus zacharie incredulitatē ab ipſo angelo fuiſſe caſtigatā. mariā aūt in

áliquo reprehenſam nõ legimus. quin potius fidẽ ipſius heliſabeth prophetante laudatã agnouimus Beata inquit. q̃ credidiſti. q̃m perficientur in te: que dicta ſunt tibi a dño. Sed iõ ſterilis cognate cõceptus virgini nunciatur. vt dum miraculum miraculo addiť. gaudium gaudio cõmuleť. Porro neceſſe erat nõ modico letitie: ⁊ amoris ꝑueniente inflammari incendio. q̃ filium paterne dilectionis cũ gaudio ſancti ſpũs mox fuerat conceptura. Neq; eñi niſi in deuotiſſimo: atq; hylariſſimo corde: tanta ſe capere poterat dulcedinis: ⁊ alacritatis affluentia. vel iõ cõcept⁹ heliſabeth nunciať marie. q2 ꝑfecto decebat: vt verbũ mox diuulgandum vbiq; ꝑus ſciret virgo ꝑ angelũ. q̃ audiret ab hoie. ne mater dei a cõſilijs filij videreť amota. ſi eorum que in terris tam ꝓpe gererentur remanſiſſet ignara. vel iõ potius cõceptus heliſabeth marie nũciatus eſt: vt dũ nũc ſaluatoris: nũc ꝑcurſoris edocetur aduentus: rerũ tempus: ⁊ ordinẽ tenẽs ipſa poſtmodum melius ſcriptoribus. ⁊ ꝑdicatoribus euangelij reſeraret veritatẽ. q̃ plene de omnib⁹ a principio celitus fuerat inſtructa miſterijs. Uel ideo adhuc nũciatur marie cõceptus eliſabeth: vt audiens cognatã vetulã. ⁊ grauidam cogitet iuuencula de obſequio. ſicq; illa properante aduiſitandũ. puulo ꝓphete locus ⁊ occaſio detur: quo minori adhuc domino. ſui officij valeat exibere primicias. ⁊ dũ ad ſe inuicẽ cõcurrit matrũ infantiũq; ab alterutro excitata deuotio: mirabilius fiat miraculum de miraculis. Uide autẽ ne hec tã magnifica. que ab angelo audis prenũciata: ab ipo ſperes perficienda. A quo ergo ſi queris. ipſum angelũ audi. Quia nõ erit inquit impoſſibile apud deũ oẽ ꝟbũ. Tanq̃ diceret. hec q̃ ego tam fidenter promitto nõ de mea. ſed de illius qui me miſit virtute ꝑſumo. quia nõ erit impoſſibile apud deũ oẽ verbũ. Quale. n. verbũ impoſſibile illi poterit eẽ: q oia fecit ĩ verbo: Mouet me ⁊ hoc in verbiſ angelicis ꝙ ſignanter non ait: q2 non erit impoſſibile apud deũ oẽ factum: ſed oẽ verbũ. An idcirco poſuit verbũ. q2 q̃ facile poſſunt hoies loq̃ qd volunt. etiã qd nullatenus facere poſſunt. tã facile ĩmo incõparabiliter facilius valet deus opere iplere qcq̃d illi verbo valẽt exprimere: Dicã aptius. Si hoibus tã facile eẽt facere q̃ dicere. qd volunt. ⁊ ipſis quoq; nõ eẽt impoſſibile oẽ verbũ. Nũc aũt q2 vulgaris. ⁊ vetus ſmo eſt multũ intereſſe inter loq̃ ⁊ facere: ſ; apud hoies nõ apud deũ. ſoli deo quia idẽ eſt facere qd loq̃. idẽ loqui qd velle: merito non erit impoſſibile apud deũ oẽ verbũ. verbi gratia. Potuerũt ꝑuidere ⁊ ꝑdicere prophete ꝟginẽ. vel ſterilẽ ꝯcepturã ac parituram. Sz nũq̃d facere vt cõcipet. vel pareret: Deus autẽ qui dedit eis poſſe preuidere. q̃ facile potuit tũc qd voluit ꝑdicere: tã fa

cile potuit nūc qñ; voluit p ſcipm qd pmiſit implere. Si qdez apud deū nec verbū diſſidet ab intētione:qz veritas ē:nec factū a vbo. qz virt⁹ eſt.nec modus a facto.qz ſapientientia eſt:ac per hoc nō erit impoſſibile apud deū oē verbum. Audiſti virgo factū.audiſti z modū vtrūqz mirū:vtrūqz iocūdum. Iocūdare filia ſyon. z exulta ſatis filia hieruſalē.Et qm auditui tuo datū ē gaudiū z leticia:audiam⁹ z nos a te reſponſuz leticie. qd deſideram⁹.vt iā exultent oſſa humiliata. Audiſti inqz factuz z credidiſti:crede z de modo. quē audiſti. Audiſti.qz cōcipies z paries filiū Audiſti quidē nō p hoiem. ſed p ſpūm ſanctū.Expectat angelus reſponſuz.Tēpus ē eniz.vt reuertat ad eū.qui miſſit illū. Expectam⁹. z nos.o dña verbū miſerationis: quos miſerabiliter premit ſententia dānationis . z ecce offert tibi pciuz noſtre ſalutis. Stati liberabimur ſi conſentis.In ſempiterno dei verbo facti ſumus oēs.z ecce morimur.in tuo breui reſponſo.ſumus reficiendi:vt ad vitā reuocemur.hoc ſupplicat a te o pia vgo flebilis adaz cuz miſera ſobole ſua exul de padiſo:Hoc habraaz.hoc dauid.hoc ceteri flagitant ſancti patres.ſ.tui.q et ipſi habitant ī regione vmbre mortis.Hoc tot⁹ mūdus tuis genibus puolutus expectat.Nec in merito qñ ex ore tuo pendet ↄſolatio miſeroꝝ:redēptio captiuoꝝ:liberatio damnatōis.ſalus deniqz vniuerſoꝝ filiorū adā. totius generiſ tui. Da virgo reſpōſum feſtināter:o dña reſponde verbum.qd terra:qd inferi. qd expectant z ſupi.Ipſe quoqz hoiuz rex z dñs.quātū concupiuit decorem tuū.tātū deſiderat reſponſionis aſſenſuz.in qua nimiꝝ propoſuit ſaluare mūdū.Et cui placuiſti in ſilentio.iā magis placebis ex vbo. cū ipſe tibi clamet de celo. O pulchra inter mulieres fac me audire vocē tuā.Si ergo eū tu facias audire vocē tuā:ipſe te faciet videre ſalutē noſtrā.Nūqd nō hoc ē qd qrebas:qd gemebas: Et qd dieb⁹ ac noctibus orādo ſuſpirabaſ: Quid igitur:Tu es cui hoc pmiſſuz ē:an aliā expectam⁹: Imo tu ipſa nō alia.Tu inquā illa promiſſa : illa expectata: illa deſiderata ex q ſanctus pr̄ tuus iacob iā mori approPinquās vitā ſpabat eternā cū dicebat.Expectabo ſalutare tuū domine:Inq deniqz:z p quā deus ipſe nr̄ ante ſecula. diſpoſuit operari ſalutem. in medio terre. Quid ab alia ſperas.quod tibi offertur:quid p aliam expectas. qd per te mox exhibebitur. dūmō prebeas aſſenſuz:z reſpondeas vbū. Reſponde itaqz citi⁹ angelo: imo. p angeluz domino. Reſponde verbum.z ſuſcipe verbum . pfer tuū: z concipe diuinum.Emitte tranſitorium:z amplectere ſempiternū. Quid tardas: Quid trepidas.crede:cōfitere.z ſuſcipe.Summat humilitas audatiam. verecundia fiduciam:nullatenus conuenit nūc vt virginalis ſimplicitas obliuiſca

tur prudentiā. In hac ſola re ne timeat prudens virgo virgo preſumptionē. q2 etſi grata in ſilentio verecūdia: magis tñ nūc in verbo pietas neceſſaria. Aperi ergo beata cor fidei. labia confeſſioni. viſcera creatori. Ecce deſideratus cunctis gentibus foris pulſat ad hoſtium. O ſi te morante pertranſierit. et rurſus incipias dolens querere quē diligit anima tua. Surge curre. aperi. Surge p fidem. curre p deuotionē. aperi per cōfeſſionē. Ecce inquit ancilla domini fiat mihi ſm verbū tuū. Semp ſolet eſſe gratie diuine familiaris virtus. humilitatis. Deus enī ſupbis reſiſtit humilibus aūt dat gratiā. humilit ergo reſpondet. vt ſedes gratie p̄paretur. Ecce inquit ancilla dñi. Que eſt hec tā ſublimis humilitaſ que cedere nō nouit honoribus: inſoleſcere gloria neſcit: Mater dñi eligitur. et ancillam ſe nominat. nō mediocris re vera humilitatis inſigne: nec oblata tanta gloria. obliuiſci humilitatem. Nō eſt magnū eē humilē in abiectiōe. magna proſus et rara virtus humilitas honorata. Si me miſerum homūtionē meis decepta ſimul actionib9: ad aliquē vel mediocrē honorē pmouerit eccleſia deo nimiꝝ hoc vel ppter mea. vel ppter ſubditoꝝ peccata pmittēte: nōne ſtatim oblituſ q fuerim talē me puto: qualis ab hoībus. qui cor nō vident putat9 ſum. Credo fame: cōſciētiā nō attendo: et reputās nō honores virtutibus: ſed virtutes honoribus. eo ſanctiorem. quo ſuperiorem me extimo. Videas pleroſq3 in eccleſia de ignobilibus nobiles: de pauperib9 diuites factos. ſubito intumeſcere. priſtine obliuiſci abiectiōis. genus quoq3 ſuū erubeſcere. et infimos dedignari parentes videas et homines pecunioſos ad honores quoſq3 eccleſiaſticos puolare: moxq3 ſibi applaudere ſanctitatē: veſtiū dūtaxat mutatione: nō mētium: et dignos ſe extimare dignitate ad quā ambiendo puenerūt qđq3 ſi audeo dicere adepti ſunt nūmis: attribuere meritiſ. Omitto aūt de his quos excecat ambitio. et honor ipſe ſupbiēdi eis materiā ē. Sed video q magis doleo. poſt ſpretā ſeculi pōpā non nullos ī ſcola humilitatis ſupbiā magis adiſcere. ſub alis mitis humiliſq3 magiſtri grauius inſoleſcere. et impacientes ampliuſ fieri in clauſtro: q̄ fuiſſent in ſeculo. Qđq3 magni pūerſum eſt: pleriq3 in domo dei nō paciunt haberi cōtemptui. qui in ſua nō nihil cōtēptibiles eē potuerūt. vt q2 videlꝫ. vbi a plurib9 honores appetūt ibi locū habere nō meruerūt. ſaltē ibi honorabiles videant. vbi ab hoībus honores cōtēnunt. Video et alios q non ſine dolore videri debet. poſt agreſſam xpi militiā rurſus ſecularibus implicari negotijs. rurſus terrenis cupiditatib9 immergi. cū magna cura erigere muros: et negligere mores. ſub p̄textu quoq3 cōis vtilitatis verba vēdere diuitibus. et matronis ſalutatiōes: ſꝫ et ꝯtra ſui im

patiõis edictū ꝯcupiſcere aliena:
⁊ ſua cū lite repetere. nõ audiētes
apoſtolū ex impio regis tubicinā-
tē. hoc ipm inqt in vobis ē delictū
ꝙ cās hētis. Quare ñ magis frau
dē patimini? Ita ne mūdū ſibi. et
ſe mūdo crucifixerunt. vt q antea
vix in ſuo vico vel oppido cogniti
fuerūt. mō circūeuntes ꝓuincias.
⁊ curias frequētātes. regū notici-
as ꝑncipū familiaritates aſſecuti
ſint? Quid de ipſo habitu dicā? in
quo iā non calor: ſꝫ color requirit.
magiſqꝫ cultui veſtiū: qꝫ virtutum
inſiſtitur. pudet dicere. vīcunt mu
liercule in ſuo ſtudio: qñ a monā-
chis pciuꝫ affectat: in ueſtibus. nõ
neceſſitas. nec saltē forma religiõiſ
retēta in habitu. ornari. nõ arma-
ri appetūt milites xpi: qui dū ꝑpa
rare ſe ad pliū. ⁊ ꝯtra aereas pote
ſtates ptendere pauptatis īſigne
debuerāt. ꝙ aduerſarij vtiqꝫ val-
de formidant. in molitie veſtimen-
toꝝ pacis potius pferētes indiciū
vltro ſe hoſtibꝰ ſine ſanguine tra-
dūt inhermeſ. Nec aliūde hec oia
mala ꝯtingūt. niſi ꝙ illā qua ſecu-
luꝫ deſeruimꝰ. deſerētes humilita
teꝫ. dū p hoc cogimur inepta de-
nuo ſectari ſtudia ſeculariū. canes
efficimur reuertētes ad vomitum.
Audiamus itaqꝫ quotquot tales
ſumꝰ qd illa rñderit. q̄ dei mī elige
bat. ſꝫ humilitatē nõ obliuiſcebat
Ecce ait ancilla dñi: fiat mihi ſecū
dū ꝟbū tuū. Fiat ē dſiderij ſignū
nõ dubitatatõis indiciū. Et p hoc
ꝙ dicit. fiat mihi ſm verbū tuum.
magis intellīgēda ē affectū expri-
mere deſiderātis qꝫ effectū reqrer
more dubitantꝭ. Quāqꝫ nil obſtat
ītelligi fiat eē verbū orõnis. Nēo
qppe orat. niſi qd credit ⁊ ſperat.
vult aūt a ſe requiri deus etiā qd
policet. ⁊ iõ forte multa q̄ dare di-
ſponit: ꝑus policet: vt ex ꝓmiſſiõe
deuotio exciteť. ſicqꝫ qd gratis da
turus erat: deuota oĩo ꝓmereretur.
Sic pius dñs. qui vult oēs hoīes
ſaluos fieri. merita nobis extorqt
a nobis: vt dū nos pueniat tribuē-
do: qd retribuat: gratiſ agit ne gra
tis tribuat. Hoc vtiqꝫ prudēs vir-
go intellexerit. qñ pueniēti ſe mu-
neri gratuite ꝓmiſſiõis iunxit me-
ritū ſue oĩonis. fiat inquiens mihi
ſcdꝫ ꝟbū tuū. Fiat mihi de verbo
ſm verbū tuū. Verbū qd erat in
ꝑncipio apud deū fiat caro de car
ne mea. ſcdm verbū tuū. Fiat ob-
ſecro mihi verbū nõ ꝓlatū. qd trā
ſit. ſed ꝯceptū qd maneat carne vi
delꝫ indutū nõ aere. Fiat mihi nõ
tm̄ audibile auribꝰ. ſed ⁊ viſibile
occulis. palpabile manibꝰ. geſtabi
le humeris. Nec fiat mihi verbum
ſcriptū. ⁊ mutū. ſꝫ īcarnatū. ⁊ viuū
Hoc ē nõ mutis figuris. mortuis ī
pellibꝰ exaratū. ſꝫ ī forma hūana
meis caſtis viſceribꝰ viuacit̄ īpreſ
ſuꝫ. ⁊ hoc nõ mortui calami. depi-
ctiõe ſꝫ ſpūs ſci opatiõe. Eo vide-
lꝫ mõ fiat mihi. quo nemini añ me
factū ē: nemini poſt me fiēdū. por-
ro multifarie: multiſqꝫ modis olim
deꝰ locutꝰ ē pr̄ibꝰ in prophetis. ⁊
alijs quidem in aure alijs in ore.
alijs etiam in manu factum eſſe
verbum domini memoratur. Mi
hi autem oro vt ⁊ in vtero fiat iu-
xta verbum tuum. Nolo vt fiat

mihi aut de clamatorie predica-
tum. aut ſingulariter ſignificatum.
aut imaginatorie ſomniatū. ſed li
benter inſpiratū pſonaliter incar-
natū. corporaliter inuiſceratū. ver
bū igitur qđ in ſe nec poterat fieri
nec indigebat digneē in me. digne
tur ꝛ mihi fieri ꝺm verbum tuum.
Fiat quidē generaliter oī mūdo.
ſed ſpāliter mihi ꝺm verbū tuum.
Lectionem euangelicā expoſui ſi-
cut potui. nec ignoro ꝙ nō oībus
placebit. ſed ſcio me ob hanc rem
multorum fore indignationi ob-
noxium. Et aut iudicabor ſuper-
fluus: aut p̄ſumptor. ꝙ videlꝫ poſt
patres qui hunc ipſuꝫ locū pleniſ
ſime expoſſuerūt. rurſus in eodem
nouus expoſitor auſus fuerim mit-
tere manū. Sed ſiqd dictū ē poſt
patres: qđ nō ſit ꝯtra patres: nec
patribus arbitror: nec cuiꝙ diſpli
cere debere. vbi autē dixi qđ a pa
tribus accepi. dū ſic abſit typus p̄
ſumptionis: vt non deſit fruct⁹ de
uotionis. patienter audiam de ſu-
perfluitate cauſantis. Mouerent
tñ qui me tanꝙ de ocioſa ꝛ nō ne
ceſſaria explanatione ſugillant. nō
tam intēdiſſe exponere euāgeliuꝫ.
ꝙ de euāgelio ſumere occaſioneꝫ
loquēdi. qđ loqui delectabat. Si
vero peccaui: ꝙ propriā magis ex
hoc excitaui deuotionē ꝙ cōmu-
nem queſierim vtilitatem. potens
erit beata virgo apud ſuum miſe-
ricordem filium hoc meum excuſa
re peccatum. cui hoc meum qua-
lecunqꝫ opuſculum deuotiſſime.
deſtinaui.

¶ Dñica infra octauam epipha-
nie ſancti Lectio. Euangelij ſecun
dum Lucam.

i N illo tempore. Cuꝫ
factus eſſet. Jeſus an
norū duodecim: aſcē
dentibus parētibus
eius hieroſolimam ſe
cundū conſuetudinē diei feſti: con
ſumatiſqꝫ diebus: cū redirent re-
manſit puer Jeſus in ieruſalem: ꝛ
non cognouerunt parentes eius:
ꝛ reliqua.

Omelia ſancti Bernardi.

p Etis a me fili cariſſime: q̄-
tenus ex lectione euange-
lica: qua duodennis pue-
ri ieſū geſta narrantur: aliqua pie
meditationis: ꝛ ſancti amoris eli-
ciam ſemina: ꝛ ſportulis litterarū
cōmendans: tibi colligenda tranſ
mittam. Adhuc nuncius iſta ipſe
loquebat̄: ꝛ ecce ſenſi in ipſis me-
dullis cordis mei ex quāto ex q̄li
ex ꝙ ardēti: ex ꝙ dulci tua id fra-
ternitas petebat affectu: cum ſubi
to mihi venit in mentē vbi aliquā
do fuerim: quid ſenſeriꝫ: quid i me
ipſo euangelica verba nonnunꝙ
egerint: vel cum legerent̄ vel cum
cantarentur: Reſpexi miſer reſpe-
xi: ꝛ vidi: ꝙ lōge poſt terga illa ſua
uia ꝛ iocunda reliquerim: ꝙ lon-
ge ab his delicijs occupationum:
ꝛ ſolicitudinum me funes extraxe
rint: adeo vt que tunc tangere no
lebat aīa mea: nunc pre āguſtia ci
bi mei ſint. Hec recordatus ſum:
ꝛ effudi in me animā meā: cū emiſ
ſa ad me man⁹ dñi tetigit cor meū

⁊ vntit illud vnctiõe misericordie ſue: cernẽs in ipſo inquiſitiõis tue modo quid luminis: qd ſplendoris tuus mihi inſtillabat affectus quũ inſinuari tibi flagitares: puer ieſus triduo illo: quo querebat̃ a matre: vbi fuerit: quo ſit vſus hoſpitio: quibus cibis alitus: quorũ delectatus cõſortio: quibus negocijs occupatus. Sentio fili mi ſentio ca ipſa ꝙ familiariter: ꝙ affectuoſe: cũ quibus lachrymis ĩ orationibus tuis ſanctis ab ipſo ieſu ſoleas ſciſcitari: quom ante oculoſ cordis tui illa dulcis pueri dulcis verſatur imago. Cum illum ſpecioſiſſimum vultum ſpirituali quadã imaginatione depingis. cũ oculos illos ſuauiſſimos: ſimul ⁊ mitiſſimos in te iucundius radiare per ſentis. Tunc vt videtur mihi intimo clamas affectu. O dulcis puer vbi eras: Ubi iacebas: Quo vtebaris hoſpitio: Quo fruebaris cõſortio: Utrũ in celo: Utrũ in terra: An in domo aliqua interĩ morabaris. vel certe cum aliquibus tue etatis puerulis: ſecreto loco cõſiſtens: eis ſecretorũ myſteria profundebas: ſecundũ tuã in euangelio vocem. Sinite paruulos venire ad me: ⁊ nolite prohibere illos. Felices ſi qui fuerunt illi: quibus tot diebus tam familiariter tuam preſentiam indulſiſti. Sed qd eſt mi dulcis dñe. Qui ſanctiſſime matri tue querenti: dolenti ſuſpiranti nõ compatiebaris. Deniqꝫ ipſa: ⁊ pater tuus dolentes querebãt te. Immo tu dña mea dulciſſima: cur dñm querebas: quẽ deum eſſe nõ ignorabas. An ne cruciaret̃ fame ne frigore vexaretur. ne ab alio quolibet etatis ſue puero iniuriaretur formidabas: nõ ne ipſe eſt ꝗ paſcit omnia: omnia nutrit qui fenum agri quod hodie eſt. ⁊ cras in clibanum mittitur glorioſius a Salomone veſtit: ⁊ ornat: Quin potius domina mea pace tua dico: dulciſſimum filiũ tuum cur taꝫ facile amiſiſti. tam incurioſe cuſtodiſti. tam ſero ꝙ deerat aĩaduertiſti: Utinã ⁊ mihi inſpirare dignaretur ipſe ieſus Quid ſibi ſic querenti. ſic flagitanti ſic eſtuanti ĩter no. ⁊ ſpirituali ſermone reſponderit. vt nota tibi ſcriberem: ⁊ guſtata eructuare ſufferrẽ. Uideamꝰ tñ ſi placet: qd nã ſit ꝙ dñs ieſus in betheleeꝫ naſcitur. latet in egypto nutritur in nazareth: ⁊ inde duodẽnis ad templum. ⁊ metropolim ciuitatem aſcendit. nec tñ ſolus ſꝫ ſub parentum diſciplina. Et quid iſta omnia: Quia profecto dux eſt dominus meus ieſus. qꝛ medicus qꝛ doctor. Quia vt dux exultauit: vt gigas ad currendã viam. quia a ſummo celo egreſſio eius. ⁊ vſqꝫ ad betheelem deſcenſus eius. Ibi pſena celeſtium odoramẽtorũ relinquens veſtigia. poſuit tenebras ideſt egyptum latibulum ſuum. Et quom ſedentibus in tenebris. ⁊ vmbra mortis lucem ſuperne gratie infudiſſet. etiam nazareth ſancta ſua preſentia nobilitauit. Sicqꝫ nazarenus effectus in templum introducit̃: vtqꝫ puer diſcẽs

nō docens audiens: ⁊ interrogās: ⁊ in his oībus a parentū diſciplina nō recedens. Sic dñe ſic prece dis miſeros: ſic ſonas egrotos. hāc viam errantib⁹: hanc aſcēdentib⁹ ſcalā: hunc exulibus redditū demonſtras. Quis dabit me bone ieſu tuis inherere veſtigijs: ⁊ ſic currere poſt te: vt quādoq₃ apprehendā te. Ego ꝑdigus ille filius: q accepi ad me ſubſtantiā meā nolens cuſtodire ad te fortitudinē meam ꝑfectus ſum in regionē longiquā regionem diſſimilitudinis: comparatus iumētis inſipientib⁹. ⁊ ſimilis reddit⁹ illis. Ibi diſſipaui oīa bona mea viuendo luxurioſe: ⁊ ſic cepi egere. Infelix egeſtaſ cui ⁊ panis defuit: ⁊ porcorū cibus nō profuit: ſequens quedā aīalia īmūdiſſima erraui in ſolitudine in iaquo ſo. Viam ciuitatis habitaculi non inueni. Eſuriens ⁊ ſitiens aīa mea in malis cōtabuit: ⁊ dixi. Quanti mercenarij in domo patris mei habuudant panibus: ⁊ ego hic fame pereo: Dum ſic clamarē ad deū₃ exaudiuit me deducēs me in via₃ rectam: vt irē in ciuitatē habitationis. Inquā niſi in illā que habundans panibus domus dicit̄ panis ideſt betheelem: Confiteant̄ tibi dñe miſericordie tue: quia ſaciaſti aīam inanē: ⁊ animā eſurientē ſaciaſti bonis. Paupervtiq₃ ille qui de celo deſcendit: ⁊ poſitus in preſepio ſpiritualiū cibus effectus eſt iumentoꝝ. Et hec quidē conuerſionis vita quaſi ſpiritualis cuiuſda₃ natiuitatis initiū: vt conformetur paruulo paupertatis ſuſcipiamus inſignita: ⁊ facti vt iumentū apud te dñe preſentie tue delicijs ꝑfruamur. Sed quia ſcriꝑtū eſt fili acceſſiſti ad ſeruitutē dei ſta fortiter et prepara aīam tuam ad tēptatiōe₃ Abſcondit modicū faciem ſuā dominus ieſus a nobis non vt diſcedat: ſed lateat. Ecce egyptus: ecce tenebre: ecce turbatio. Sedentes quippe in tenebris: ⁊ ī vmbra mortis ex parte: iocunditatis inopia vincti: ⁊ compediti ferro: proprij videlicet duritia cordis neceſſe eſt: vt clamemus ad dñm cum tribulamur: ⁊ ipſe de neceſſitatibus noſtris eruet nos. Luce enim conſolationis ſue diſſipās tenebras huius temptationis: ⁊ gratia interne cōpunctionis: rumpens vincula īterioris duritie ſerenioꝛi vultu noſ precedit in nazareth. Ut ibi inter flores ſcripturarū: ⁊ virtutum fructus ſeniorum diſciplina nutriti: duodeci₃ annis delitias ſociamur Sicut enim dñs ieſus in nobis naſcitur: ⁊ cōcipitur: ita ⁊ ꝑfecto creſcit ⁊ nutritur in nobis: donec occuramus omnes in virū perfectū in menſuram etatis plenitudinis chriſti. Cum ergo factus eſſet ieſuſ annoꝝ duodecim aſcendentibus illis in ieruſalem ſm ꝯſuetudinem diei feſti: cū redirent: remāſit puer ieſus in ieruſale₃. Primū itaq₃ ne nos pretereat huius hiſtorie ſuauitas: ſciēdū id moris fuiſſe iudeis vt aſcendētes ad diem feſtu₃ ſeorſum viri: ſeorſum mulieres incederent ne forte aliqd coingnationis

ſubreperet preſcribente lege diuina
vt mundi tm̄ ſacris ſolēnis intereſ
ſent. Unde credibile eſt pueꝝ ieſū
illo tēpore nūc patri ⁊ viris adhe
rentibus: nunc matri. ⁊ mulieri-
bus cōmitantibꝰ eā ſue preſentie
dulcedinē indulſiſſe. Cogitemus
ergo quāta eorū fuerit felicitas: q
tot diebus viderunt facieꝫ eius: ⁊
meliſfluos eius ſermões audierūt:
⁊ cōſiderauerūt in homine. ⁊ pue
ro quedā celeſtis radiare virtutis
⁊ inter confabulationes mutuas
miſteriū ſapientie ſalutaris inſere-
re. Stupent ſenes: admirant̄ iuue-
nes. ⁊ ſue tunc etatis pueri. morū
grauitate. ⁊ ſermonū pondere de-
terent̄. Credo enim in illo ſpecio-
ſiſſimo vultu tantā gratie celeſtis
elegantiā refulſiſſe. vt omniū in ſe
cōuerteret aſpectū. auditū errige-
ret. excitaret affectū. Cerne queſo
quēadmodū a ſingulis rapitur. a
ſingulis trahit̄. ſenes oſculantur.
amplectunt̄ iuuenes. pueri obſe-
quūt̄. Que lachryme a pueris dūꝫ
diutius a viris tenetur. Que ſcis
mulieribus querimonie cū paulo
plus cū patre. ⁊ eius ſociīs mora-
ret̄. Credo ſingulos proclamare ī-
timo affectu. Oſculetur me oſculo
oris ſui. Et pueris eius preſentiaꝫ
ſuſpirantibus ſenū cōtuberniīs ſe
inſerere nō audētibus. illud facile
ſe coaptat̄. Quis mihi det te frēm
meū. ſugentem vbera matris mee.
vt inueniam te foris ⁊ deoſculer.
Cum hac igit̄ iocunditate ingre-
dientibus cunctis ciuitatē ſanctā
ꝯtemplare rogo inter ſingulas fa-
milias q̄ꝯpia fuerit. ac ſancta cōtē-
tio. cunctis deſiderantibus eius ſi
bi pſentiā dulciſſimam indulgeri.
hec felix que vicit. Forte ob hanc
cauſaꝫ cōſumatis omnibus cū re-
dirent. remāſit puer ieſus in ieruſa
lē. ⁊ nō cognouerūt parentes eiꝰ.
arbitrans eniꝫ vnuſquiſqꝫ eſſet cum
altero. vtpote qui amabatur ꝙ ab
oībus. ⁊ ab omnibus patebatur.
Nō cognouerunt parentes eius:
ꝙ abeſſet. donec itinere diei exple
to. per ſingulas familias que ſimul
aſcenderant quererent̄ inter cogna
tos. ⁊ notos. Et nō inuenientes re
greſſi ſunt in ieruſalē. poſt triduuꝫ
aūt inuenerūt euꝫ in templo. Per
illud itaqꝫ triduuꝫ vbi eras bone
ieſu? Quis cibū aut potum mini-
ſtrauit. Quis detraxit calciamen-
ta. Quis mēbra puerilia vnguētiſ
fouit. ⁊ balneiſ. Scio certe. q: ſicut
voluntatē noſtrā ſumpſiſti infirmi
tatem. ita cū velles ꝓpriā oſtendi
ſti virtutē. ⁊ ita cū velles. hiīs ob-
ſequiīs nō eguiſti. vbi ḡ eras dn̄e
ieſu. De his oībus eſtimare. vel
cōiicere. vel opinari libet aliqd. af
firmare aūt temere nihil lꝫ. Quid
dicā deꝰ meꝰ. An vt te ꝑ oīa nr̄e
ꝯformares pauptati. ⁊ ī te hūane
nature calamitates ſuſcipes quaſi
vnꝰe turba paupuꝫ ſtipē ꝑ hoſtia
mēdicabaſ. Quis dabit me buccel
laꝝ illaꝝ ſic mēdicataꝝ pticipē fie
ri. vel ſaltē diuini illius eduliī reli
quiīs ſaginari. Sꝫ vt ad ſublimio-
ris opinionis ſecreta vertamꝰ. pri
ma forte die paternis ſe vultibus
preſentauit. non vt conſederet.

ſed vt ordine ſuſcepte diſpenſatio nis paternam vocem conſuleret. non abſurda videt̄ talis opinio. ſi eſtimetur ꝙ dei filius de his que ī diuina natura. ſimul ipſe cū patre ⁊ ſpirituſancto coequalis. ⁊ ſubſtā tialis, vtriqꝫ diſpoſuerat in forma ſerui: quā ſuſceperat. homo paruꝰ deum magnum conſulerit. non vt diſceret. quod ipſe cum patre ī for ma dei eternaliter nouerat. ſed vt ipſi patri p omnia deferret. obediē tiam offerret preferret humilitatē Ibi igitur in illo ſecreto cubiculo patris de baptiſmate ſuſcitando. de eligendis diſcipulis de conden do euangelio de miraculis facien dis poſtremo de tollerātia paſſio nis de reſurrectionis gloria. Cun ctis diuino modo diſpoſitis altera iam die angelicis ⁊ arcangelicis choris ſuauitatē ſui vultus indul ſit. Referenſqꝫ antiquā ciuium ſu pernorū ruinā poſt modicū repa randā vniuerſam letificauit ciuita tē dei. Jam tertia die ſe cuneis pa triarcharū. ⁊ prophetarū īmiſcēs. ea qua a ſācto ſene Symeone du dum audierant ꝓprij vultus ma niſeſtatione approbauit. Sicqꝫ ex pectationis illorū moras. inſtātis iam redemptionis promiſſione cō ſolans animequiores atqꝫ alacrio res reddidit vniuerſos. Merito igitur poſt triduum inuenit̄ in tē plo in medio doctorū. ⁊ ſeniorum. vt paterne pietatis de hominū re paratione conſilium ſicut angelis. ⁊ ſanctis carne exutis quantū vi debatur propalauerat. in omniū locorū ſacratiſſimo templo hyero ſolimitico. ⁊ hijs primo qui precio ſiſſimum huius promiſſionis the ſaurū in ſacris litteris cōuerſabāt paulatim inciperet reſerare. ꝑmuꝫ audiens ⁊ interrogans. deinde ſa cratiſſima myſteria prodiens. De niqꝫ mirabant̄ oēs ſuper pruden tia ⁊ reſponſis eius. Data eſt hec pueris. ⁊ adoleſcētibus. humilita tis. ⁊ reuerentie forma. vt ī medio ſeniorū taceant. vt audiant. inter rogent vt diſcant. Indica mihi di lectiſſima domina mea. mater dñi mei. qd tibi fuerit animi. qd ſtupo ris. quid gaudij. cū dulciſſimū fili um tuum dominum ieſum inueni res. nō inter pueros. ſed inter do ctores. cū omniū oculos in ipſum intentos. omnium cerneres aures ad ipſuꝫ erectas. cū de prudentia eius. ⁊ reſponſis. puſilli. ⁊ magni. docti pariter. ⁊ indocti loqueren tur. Inueni inquit. quē diligit aīa mea. tenebo illū nec dimittam. Te ne o dulcis dña. tene queꝫ diligis. ⁊ triduanam eius abſentiam mul tiplicatis delicijs recōpenſa. Fili qd eſt. ꝙ feciſti nobis ſic? Ecce pa ter tuus ⁊ ego dolentes quereba mus te. Iterū, dña mea dico tibi. Quem dolebas. Credo nō famem nō ſitim. nō indiaꝫ timebas puero quē deū noueras. ſꝫ tm̄ ſubtractas vel ad modicū ineffabiles preſen tie eius delicias querebaris. Taꝫ enim dulcis eſt dñs ieſus guſtanti bus eū. tam ſpecioſus ad vidēdū. tam ſuauis ad amplectendum. vt breuis eius abſentia. maxima do

loꝛis materia ſit. Quid eſt ꝙ me q̄
rebatis: Neſciebatiſ qꝛ in his que
patris mei ſunt oppoꝛtet me eſſe:
Jam hic celeſtiū myſterioꝝ. in qui
bus ꝑ triduū fuerat obſeratū: inci
pit reſarare ſecretū. Ut humilitatꝭ
⁊ obedientie ſimulqꝫ pꝛopꝛie volū
tatis deſerende ſenioꝝ preceptis:
etiā vtilibus pꝛetermiſſis obtem-
perandi expꝛeſſius: ⁊ excellēti⁹ cō
mendaret exemplū. cū his ſublimi
bus taꝫ utilibus: tam deniqꝫ neceſ-
ſarijs pꝛetermiſſis ſenioꝝ ſe ſubdit
volūtati. vt ait euāgeliſta. Et de-
ſcendit cū eis: ⁊ erat ſubditus illis
ſed quid ē ꝙ ait euangeliſta: Sci
licet ꝙ ipſi nō intellexerūt verbū:
quod locutus fuerat. Nō hoc de
maria dictuꝫ arbitroꝛ. que ex quo
ſpūs ſanctus ſupuenit in eā et ei
virtus altiſſimi obumbꝛauit: nullū
filij cōſilium potuit neſcire: ſed ce-
teris neſciētibus ſiue nō intelligē-
tibus quod dixerit. Maria vt ſci-
ens: ⁊ intelligens conſeruabat oīa
verba hec: confoꝛens in coꝛde ſuo.
Memoꝛia cōſeruabat: meditatiōe
ruminabat: ⁊ hec cuꝫ ceteris. q̄ de
eo viderat ⁊ audierat conferebat.
Ita etiā beatiſſima virgo. tūc mi-
ſericoꝛditer. pꝛouidebat nobis. ne
tam dulcia tam ſalubꝛia: taꝫ neceſ
ſaria aliqua negligentia laberent̄.
⁊ pꝛopterea nec ſcriberent̄. nec p̄-
dicarent̄ ⁊ ſic ſequentes: hui⁹ ſpi-
ritualis māne delicijs fraudarent̄
Omnia igitur hec virgo pꝛudētiſ-
ſima: fideliter cōſeruauit. Uerecū-
die tacuit: oppoꝛtune pꝛodidit. et
ſanctis diſcipulis ⁊ apoſtolis pꝛe
dicanda: cōmiſit. De his vero que
ſequunt̄. Jeſus pꝛoficiebat etate:
⁊ ſapientia: ⁊ gratia apud deum ⁊
homines. Multi multa dixerūt. et
diuerſi diuerſa ſentiunt. de quoꝝ
ſententijs non ē noſtruꝫ iudicare.
Alij animā chꝛiſti ex quo creata ē
⁊ aſſumpta in deū equalem cum
deo ſapientiam habuiſſe putarūt.
Alij q̄s creaturam: creatoꝛi adeq̄-
re timētes: ſicut etate: ita eū ſapiē-
tia pꝛofeciſſe dixerunt euangeliſte
innitentes auctoꝛitati: que ait. Je
ſus aūt pꝛoficiebat etate: ⁊ ſapien
tia. ⁊ gratia. Nec mirū inquiunt ſi
minoꝛ dicatur fuiſſe ſapientia: cum
moꝛtalis atqꝫ paſſibiliſ. atqꝫ ꝑ hoc
beatitudine minoꝛ tunc fuiſſe vera
ciſſime pꝛedicet̄. De hoꝝ ſentētijs
iudicet quiſqꝫ vt velit. Mihi ſuf-
ficit ſcire. ⁊ credere dn̄m ieſum ex
quo cū deo in vnā eſt aſſumptio ꝑ
ſonā: fuiſſe perfectum deū: ac ꝑ hoc
perfectā ſapientiā ꝑfectā iuſticiam
perfectā beatitudinem perfectā fu-
iſſe virtutem. ⁊ eſſe ⁊ quicquid de
eo ſm̄ ſubſtantiam dici poteſt: de
eo potuiſſe dici etiam cuꝫ in vtero
fuiſſet matris non ambigo. Nec iō
aut reſurrectionē: aut moꝛtalitateꝫ
aut paſſibilitatē abrogamus cum
eum nō fantaſtice. ſed vere hoīem
eſſe confiteamur. ⁊ veraꝫ hominis
fuiſſe naturā in qua potuit pꝛofice
re. Utrum etate aut ſapientia ipſi
videant: qui de huiuſmodi conten
dere norunt. Tu autem fili q̄ſtiōeſ
nō queris. ſed deuotionē nec vnde
lingua acuatur. ſed vnde animus
excitetur. Et pꝛopterea his que ad

hyſtoꝛiam ptinent interim ptermiſſis.ad ſpūalem intelligentiā enucleandā ſicut ipſe de quo loquimur inſpirare dignabitur tranſeamus.

Nunc redeundū.eſt ad te fili cariſſime:cui[9] animus eſt ꝯformari xp̄o ⁊ veſtigijs ieſu artius inherere: ſi forte ſufficiam de euāgelica lectiōe tuū tibi explicare profectū:vt hoc ipſum legas in his cedulis:quod ī te ipſo ſuauius experiris.Credo.n. te trāſiſſe ad nazarenas de bethelemitica paupertate diuitias.⁊ iam duodenū effectū de floribus nazarenis ad fructus hieroſolimiticos aſcendiſſe:vbi nō tam in codicibuſ q̄ȝ in proprijs moꝛib[9] hec myſtica valeas lectitare. Sicut.n.bethelee; vbi chꝛiſtus paruulus:⁊ paup naſcitur:bone vite eſt inchoatio.Sic nazareth vbi nutritur virtutū ē exercitatio.ita hieruſalē ad quā dn̄s aſcendit:eſt celeſtiū ſecretoꝝ contēplatio.In bethelee; anim⁊ paupereſcit:in nazareth diteſcit.in hieruſalem affluit delicijs.Paupereſcit quippe pfecta mundi ab renūciatione.Et diteſcit virtutū pfectionē delicijs affluit ſpiritualiū ſapoꝛum dulcedine.Aſcendendū quippe eſt a conualle ploꝛationis inter aſpera temptatōis p plana exercitij ſpiritualis.ad alta luminoſe ꝯtēplationis.In bethelem none ꝯuerſatōi dedicat̄ infantia:que rationis ipotens neminē ledit neminē fallit libera cupiditatis.ſue voluntatis inſcia neminē iudicat nulli detrahit nihil cupit.nec de preſentib[9] anxia nec de futuris ſollicita.alieno tantum ſuſtentatur iudicio. Hanc nobis infantiā.vas electionis cōmendans ſi quis ait inter vos ſapiens voluerit fieri.ſtultus fiat: vt ſit ſapiens.Et dn̄s in euāgelio. Niſi cōuerſi fueritis.⁊ efficiamini ſic̄ paruli nō intrabitis in regnum celoꝛū.

Hac itaq; quelibet aīa initiata infantia poſt herodianas perſecutiones ſi ceperint in ea quaſi in agro fertiliſſimo virtutū floꝛes vbiq; pullulare:nō īmerito nazareth q̄ flos interpetratur:quaſi ſeptennis ihabitans duodecimū annū felicit expectabit.Pꝛimo quidē neceſſe eſt vt ager coꝛdis nr̄i peccatoꝝ nr̄oꝝ recoꝛdatione ⁊ infirmitatis noſtre ꝯſideratione inſtercoꝛetur: deinde tēptationū vomere multiplici fatigetur. Ut ſic virtutū ſemina floꝛes pariant ſpiritualium exercitioꝛum Ergo illū a quo iam ſpiritus timoris.vitia antiqua.⁊ inolitas cupiditates reſecauerit. Uni[9] āni puerum extimato. Si deinde mitē eu; ⁊ obedientē ſpūs pietatis effecerit biennem ſpiritualiter iudicato. Iā ſi ſpūs ſcientie ſue infirmitatis cognitionē.⁊ auxilij diuini deſideriū infuderit:triennē non dubites acceſſiſſe. Quē ſi contra tēptationes: ⁊ carnales delectationes q̄ militāt aduerſus aīam. ſpūs foꝛtitudinis īmobilē rddiderit ac robuſtū.ānorum quatuoꝛ puerū admirare. Accedat ſpūs ꝯſilij:⁊ virtute diſcretionis quinquenē faciet. Cui ſi ſpiritus intelligētie meditationē ſacre legis indulſerit ad ſexti anni etatē felici pꝛogreſſu peruenit. Septimū

annū ſpūs ſapientie aduehit: que de legis diuine meditatione procedit. Quatuor vero virtutes cardinales quaſi quatuor etiā annorū lucē anime inuehunt proficienti: quibus nihil eſt in vita vtilius hoīb⁹ ſicut de ipſis ſcriptū eſt. Sobrietatem enim docet. ⁊ prudentiā ⁊ iuſticiam: ⁊ virtutē quibus nihil eſt vtilius. hec ſunt precedentiū virtutū moderatrices ſine quib⁹ cetere nec honeſte haberi nec pſeuerāter poſſunt ſeruari. Agit. n. ſobrietas: q̄ alio nomine temperātia dicitur: ne ſit ipſarū virtutū immoderata progreſſio. Prudentia ne ſit earum indiſtincta confuſio. Juſticia ne ſit virtutū vſus īmoderatus. Uirtus que ⁊ fortitudo dicit̄: vt pſeuerāter earū teneat̄ affectus. Sequitur annus duodenus. iſq; ↄtemplationis: que ad ipſam celeſtē hieruſalē aīam ſubleuat eſtuantē que celū reſerat que portas paradiſi aperit que ipſum ſponſum ſpecioſum forma p̄ filijs hominū: quaſi per cācellos ꝓſpicientē puris mentis oculiſ exhibet ↄtemplandū. vt vocē illa; ſuauiſſimam mereat̄ audire. Tota pulcra es amica mea; ⁊ macula non eſt in te. Jmmaculata ſordib⁹ peccatoꝝ. vel paſſionū. euolans a retibus occupationū oblita merorū preteritoꝝ. euaneſcentibus imaginibus exteriorum creatorum: cordis ſui faciem ad cernendū quē diligit ſūma auiditate ſubſtollit. Et ideo audit. Tota pulcra es amica mea ⁊ macula nō eſt in te. Fauus diſtilans labia tua. hyems inquit tranſit: imber abijt. ⁊ receſſit: flores apparuerūt in terra noſtra hij ſūt flores odoriferi nimirū licꝫ adhuc in quadā nouitate virtutes. q̄ poſt hyemē ꝑſecutionū. ⁊ hymbrē temptationū. in agro pectoris bene ꝓficientis feliciter oriūtur. quaꝝ xp̄ſ decore. ſimul ⁊ odore delectat⁹ ab inferioribus eā ad ſupiora inuitāſ hyems inquit tranſijt. imber abijt ⁊ receſſit. flores apparuerūt in terra noſtra. Et qm̄ ꝑ gemitu cōpunctionis apitur via cōtemplationis adiecit in ſequētibus. Uox turturis audita eſt in terra noſtra. Recole fili quid ſoleas in angulis ſuſurrare. quom ſcilicet adinſtar turturis que auis caſtiſſima eſt ⁊ ſoliuaga. ⁊ gemebunda. latebras queris. Et licet inter multos conſtitutus ſolitudinē tibi edificas quottidianam. qm̄ gemis: qm̄ eſtuas: qm̄ queris quē diligit aīa tua ⁊ amoris vim patiens. iam optas videre quem amas quem nunc blandiris ⁊ nunc ad amoris. ⁊ deſiderij intēſionem ſuauiter indagaris. Nunc moras accuſas nunc te cernis contemptum nunc te viſitatione conſiteris indignum ⁊ iterū de eius totiens expertus bonitate preſumis. Nunc quaſi vlterius non ſubſtineas ſpiritali quodam litigio. vel luctamine euincere retardantem conaris: Que tunc lachrime: Qui gemitus: Que ſuſpiria: Que voces: Nunc oculi fleta graues cum intimis ſingultibus. eriguntur ad celum nunc manus. extenduntur: et bra

chia. nunc pectoris tunſione anime tarditas accuſatur. Proferunt interim verba ſine principio. ſine fine. quorum nec ſententie coherent ſibi nec ratões ſimiles ſunt nec alicuius lingue ſenſus vel ydioma ꝓ natur. Quando vox aliquando reſpondet affectui. ⁊ iterum vocē affectus intercipit. Gaudet certe pius ille ieſus tali certamine ſuperari: ⁊ talis anime tali inſtantia delectatus ad circunſtantes angelos gloriatur. Vox turturis audita eſt in terra noſtra. In terra viuentium. Vox talis anime ſic eſtuantis auditur. cū talis deſiderij odor ſuauiſſimus vniuerſa3 demulcet ſuauitatem dei. Sic tibi in anguo quaſi helie in ſpelunca primo tranſit ſpiritus grandis ſubuertens montes ⁊ conterens petras. Non in ſpiritu dominus. Et poſt ſpiritū cōmotio. ſed non in cōmotione dominus. Et poſt cōmotionē ignis. Sed nō in igne dñs. Poſt ignem ſibilus aure tenuiſ. ⁊ ibi dominus. Hij ſūt quidam gradus per quos in oratione mens compuncta conſcēdit. quaſi virgula fumi ex arromatibus myrrhe. ⁊ thuris. ⁊ vniuerſi generis pulueris pigmentarij. Sed hec tibi ipſi non tam inueſtiganda ꝙ̄ ipſa tua oratione animaduertēda cōmitto. Diligenter ergo attendas cum qua primum difficultate non nunꝙ̄ ingrederis cubiculu3 pectoris tui. vt inuenias tibi ſpeluncam in qua quodámodo ſepeliaris ab omnibus que mundi ſunt. ⁊ ores patrem tuū in abſcōdito. Videt aliquando cor in modū ſilicis durissime. Videtur quaſi mons aliqs interiacens interiorē aſpectum ab omnibus ſpiritualibus excluſiſſe: donec ſpiritus grandis pertrāſiēs ſubuertat montes. ⁊ conterat petras ante dominū. Quē nimirum ſpiritum ſequitur cōmotio. quoniam mens quadam compunctione reſoluitur. ⁊ fluētibus lachrymis quicquid in ſe ſordidum eſt. vel aduerſum. cōmota interiori contritione detergit. Unde orta ſpe igne ineffabilis deſiderij exardeſcit. ⁊ ſpiritua le quoddam certamen init cū deo donec ſibillus aure tenuis illapſus precordijs leni tactu perſtringit affectum cunctis motibus cunctis diſſenſionibus. cunctis verbis cunctis cogitationibus imponens ſilētium. vſq3 ad ipſas hieruſalē celeſtis delicias animá ſubleuat contēplatiuam. Tunc ille diu queſitus. totiens rogatus. tam ardenter deſideratus ſpecioſus forma pre filijs hominū quaſi per cancellos ꝓſpiciens inuitat ad oſcula: ſurge ingēs propera amica mea. ⁊ veni. Tunc ingrediens hieruſalem. trāſit in locum admirabilē vſq3 ad domum dei in voce exultationis. ⁊ ꝯfeſſiōis Tunc amplexus: tunc oſcula. tunc inueni quē diligit anima mea. Tenui illū nec dimittā. Tūc in hieruſalē affluit delicijs. ⁊ fruitur bonis ⁊ diē feſtū cū exultatiōe colit. Obſecro itaq3 fili cariſſime memento mei. cū bene tibi fuerit vt ſuggeras dilecto tuo regi tuo qui eſt in ſancto. vt educat me de iſto carcere. d

his tenebris.ꝺ his. Uinculis:vt tã dẽ aliqñ reſpirẽ in priozis gaudij libertatẽ. Sentiã.⁊ ego q̃ȝ magna multitudo dulcedinis illius quam abſcondit timentibus ſe. Sed heu heu rara hora:⁊ parua moza felix qui triduo poterit cõmozari in his delicijs. In his tribus diebus con tẽplationis lucẽ.nõ incõuenienter intelligo qm̃ qcqd deo poterit mẽſ illuminata ſentire aut ad potentiã eius aut ad ſapientiam.aut ad bo nitatẽ credimus pertinere. Cernit̃ itaqȝ dñs ieſus aliqñ foztis:⁊ potẽs in prelio:vt ſcias te vel vt ſentias te ſi dilexeris eum contra munduȝ ꝯtra diabolũ ꝯtra oẽm principatũ ⁊ poteſtatẽ.eius dextera protegẽte cui reſiſtere nemo poteſt: ſub quo curuant̃ qui poztãt ozbẽ qui ſi te-nuerit aquas oĩa ſiccabunt̃ ſi emi-ſerit eas euertet terrã. Si igit̃ ſpũs poteſtatẽ habẽs aſcenderit ſup̱ te ſi ſtimulos accidie exagitauerit. ſi aculeos diuerſaꝝ paſſionũ accen-derit ſi aduerſuȝ te cõmouerit mũ-dũ.ſi inflãmauerit pſ̱ecutiones. Si times ſi trepidas:ſi p̱ ſingula mo-menta vinci fozmidas: ⁊ ita ad ie-ſum tuũ anxius curris ploꝛas:ex-ponis picula:opeȝ flagitas:aderit tibi quẽ diligis in ſpecie potentiſſi mi regis:⁊ ſecũdũ ozationẽ ſancti dauid. Apprehendet arma ⁊ ſcutũ ⁊ exurget in adiutozĩũ tibi. Audi-eſqȝ ne timeas a facie eoꝝ: q2 ego tecũ ſum. At ſi ſecretoꝝ cognitiões vel cuius vis alicuius ſolutionem tibi deſideras reuelari ſi mundane confuſionis cauſas:⁊ rationes an-xius admiraris. ſi mouent̃ pedes tui.q2 pacem peccatoꝝ vides. qui in laboze hoĩum nõ ſunt ⁊ cũ ho-minibus nõ flagellant̃. queris di-uerſozium vbi cũ ieſu ſolus cũ ſolo fabularis:clamaſ cũ hyeremia. Iu ſtus quidẽ tu es dñe. ſi diſputẽ te-cũ. Uerũtamen iuſta loquar ad te Quare via impiozũ pſ̱perat̃: Sic itaqȝ querenti aderit ille magiſter qui docet ſolus hominẽ ſcientiam habet clauẽ ſapientie. ⁊ aperit: et nemo claudit:claudit:⁊ nemo ape-rit. Aderit in ſpecie doctozis ſuauiſ ſimi:in cuius dextera ignea lex: vt te illuminatione cognitione ⁊ cha ritate:que ex legis meditatione p̱ cedit:inflamet. Porro in ſiniſtra eius virga equitatis:v̱ga regni:vt ⁊ querẽtis preſumptionẽ arguit ⁊ curioſitatẽ compeſcat. Poſtremo ſi hec omnia.⁊ ſi magna.⁊ ſi ſplẽdi da:⁊ ſi ſubtilia. Unius tñ oſculi ꝺ ſiderio ſuauiſſimozũ labiozũ illius vno tm̃ tactu nõ faſtidias:incipiaſ qȝ querulis vocibus clamare cum pp̱heta:queſiui vultũ tuũ vultuȝ tuũ dñe requirã. Quis mihi det te fratrẽ meũ ſuggentẽ vbera matris mee vt inueniam te fozis.⁊ deoſcu ler te. Ueniet certe tibi in odozem vnguentoꝝ.⁊ aromatũ: ſicqȝ cele-ſte.⁊ diuinũ quoddã trementi im-primens oſculũ oĩa viſcera tua in-effabili iocũditate pſ̱undet:vt cla-mare delectet diffuſa eſt gratia ĩ la bijs tuis. Cũ legẽ:⁊ pp̱hetas legis animaduerte diligẽter:⁊ inuenies ipſas aptiões ⁊ ꝯtẽplationes mul totiens in figuris: ⁊ enigmatibus

quibuſdã deſignatas. Sunt enim
multa genera cõtẽplationis: ac ſpi
ritualiũ viſionũ: que tñ oĩa: vel ad
dei potentiã vel ad dei ſapientiã
vel ad dei benignitatẽ ꝑtinere no
ſcunt. Nam ſi cogitet deus reſpe
ctu oĩum: vt cauſa quorundam vt
ſint: quorũdã aũt: vt ratiõales: ac
per hoc ſapiẽtie capaces ſint: mul
torũ ꝗ̃ vt beati ſint. Primũ potẽ
tie: alterũ ſapientie. Ultimũ aſcri
bam bonitati. Potentie quidẽ ẽ:
ꝙ ſine ipſo nulla creatura ſubſiſtit.
Sapiẽtie: ꝙ ſine ipſo nulla doctri
na inſtruitur. Bonitatis ꝙ ſine ip
ſo: nullius rei vſus expedit. Apud
ipſum ſecura ſunt oĩa: cũ nihil ſit
quo eius turbari poſſit potentia.
In ipſo creata ſunt omnia: cuius
nõ põt falli ſapientia. Ex ipſo re
cta ſunt omnia: cuius natura nul
la põt deprauari malitia. Ergo in
rerũ creatura contẽplamur eiꝰ po
tentiã ĩ forma ſapientiã: bonitatẽ
in vſu. Sane in his: que in carne
geſſit. tum cõtemplari malueris:
hunc ipſum triduane lucis ſplẽdo
rem facile intueberis. Si naſcentẽ
in preſepio: ſi in brachijs vagientẽ
ſi pendentem ad vbera. Si inter
vlnas ſymeonis paruulum: oculis
illuminate mentis aſpexeris: boni
tatis eius opera interius admira
re. Si vultum eius igneũ: flagellũ
quoqꝫ de reſticulis. Uocẽqꝫ terri
bilem. quibus vendentes. ꝛ emen
tes in tẽplo terruit: quibus euertit
cathedras nũmulariorũ: quibus
inſuper colũbarũ venditores eie
cit: cõſiderare delectat tante virtu
tis potentiam expaueſce. At ſi io
cundum ducis inſidias ſcribarũ
ꝛ phariſeorũ totiens deprehenſas
calidas eorũ obiectiones. reſpon
ſionũ illius prudentia confutatas
occulta mente perſpicere ſapiẽtie
eius lucem: clarius emicare perſen
ties. Ita quoqꝫ fuit potentie: ꝙ fu
gauit demones: ꝙ turbas pauit:
ꝙ calcauit maria. ꝙ Lazarum vo
cauit de monumẽto. ꝛ tñ non mi
noris ſapientie fuit. ꝙ vt princeps
huius mundi falleretur: inter diui
na miracula a diabolo ſe tẽptari
permiſit. Qđ velut egens eſurierit
ꝙ in naui dormierit ꝙ crucẽ mori
turus aſcenderit. Uerum quia in
bonitatis illius meditatiõe liben
tius immoraris ingredere q̃ſo do
mum ſymonis phariſei ꝛ intuere
attentius ꝗ̃ pio: ꝗ̃ ſuaui ꝗ̃ iocun
do. ꝗ̃ clemẽti vultu humi proſtra
tam reſpicit peccatricem. Quã cõ
patienti proceſſu illos pedes peni
tentie lachrymis irrigandos ꝓbe
at. ꝛ capillis quos ſibi hactenus
ſupbia. ꝛ laſciuia vẽdicauerat de
tergendos. labijſqꝫ tot ſcelerum ſe
ditate polutis diligenter oſculan
dos. Oſculare. oſculare. o btã pec
catrix pedes dulciſſimos. ſuauiſſi
mos. ſpecioſiſſimos. quibus caput
ſerpentis conteritur. ante quos an
tiquus hoſtis egreditur. quibꝰ cal
cantur vicia quibus mundi omniſ
ſternitur gloria quibus ſupborum
ꝛ ſublimiũ colla mira virtute pre
mũtur. Oſculare inquã ꝛ felicibꝰ
alambe labijs veſtigia. q̃ nullꝰ pec
cator poſt te exhorreat: nullus ꝗ̃
tũlibet criminoſus refugiat nullꝰ
expaueſcat indignꝰ. Oſculare. cõ

plectere ſtringe. ꝛ angelis ꝛ hoib⁹ adorāda veſtigia penitentie ꝛ cōfeſſionis vnguēto pfunde. vt tota dom⁹ impleat̄ odore vnguenti. ve he tibi o phariſee. cui ē odor mortis in morte. q times alienis maculari peccatis. cū te timor ppri⁹ deterius fediuſq̨ maculet. Neſcis q̄ suaue redolet miſericordie miſere huius peccatricis miſeria. Quam dulcis ſapiat pietati. cōfeſſio pura peccati. Quā gratū ſit illi ſacrificium cordis cōtritio q̄ cito ↄſumat peccatū ardens dilectio. Deniq̨ dimiſſa ſunt ei peccata multa qm̄ dilexit multū. Gratia tibi o beatiſſima peccatrix. oſtendiſti mūdo tutū ſuis peccatorib⁹ locū. pedes. ſ. Jeſu qui neminē ſpernūt. neminē piciūt neminē repellūt. ſuſcipiunt oēs. oēs admittunt. ibi certe etyopiſſa muttat pellē ſuā. ibi pardus mutat. varietatem ſuam vbi ſolus phariſeus nō expurgat ſuperbiā ſuā. Quid agis o aīa. mea o miſa mea o peccatrix mea: Habes certe in te tuas lachrymaſ. habes vbi feda tua oblectamenta ſacris oculis purges. ꝛ totum affectionis tue vnguentū ſecure ſine aliquo metu vitij infundas. Quid diſſimulas? Erumpite o dulciſſime lachrime: erumpite curſum veſtrū nullus impediat. Rigate ſacratiſſimas plantas dn̄i mei. ſaluatoris mei ſuſceptoris mei. Nā ſi quiſ phariſe⁹ ſub murmuret ſine me a ſuis aſpectib⁹ arcendū cēſeat. ſi fimbrie ſue tactu indignum iudicet. ſubſanet. irrideat: auertat oculos contineat aureſ nihilominus tuis inherebo veſtigijs. Jeſu meis ſtringam manibuſ premā labijs nec a lachrimis ceſſabo vel oſculis: donec audiā. dimiſſa ſunt ei peccata multa. quoniam dilexit multū. Eſt ergo dies prima qua anima ſitiens deū inſpeculat̄ ꝛ in amenitatibuſ quaſi in hieruſalem cōmoratur diuine potentie in templo. Secunda ſapientie illius admiratio. Tertia bonitatis. ꝛ dilectionis prelibatio. Ad primā pertinet iuſticia. ad ſecundam ſcientia ad tertiam miſericordia. Juſticia terret: ſcientia docet: miſericordia fouet. Introibo in potentias domini: dn̄e memorabor iuſticie tue ſolius. Ecce iuſticia. Incerta ꝛ occulta ſapientie tue maniſeſtaſti mihi. Ecce ſcientia. Qm̄ melior eſt miſericordia tua ſuper vitas. Ecce mīa Et ī pma die timor q ex iuſticie ↄſideratōe pcedit aīā purgat. In ſecūda ſapīa illumīat. In tertia illuminatā bonitate dulcedīs ſue remunerat. Cernis ni fallor q̄ neceſſariū ſit ꝛ vtile īter bonoꝝ opuꝫ exercitia. p triduū hec hieroſolimiticas freq̄ntare delicias. ī qb⁹ timor admīſtrat panē doloriſ. Scīa vinū exultatiōis bonitas lac ↄſolatiōis Scio te nūc mirari ꝙ delitias dixerim: qbus dolorē non deeſſe cōmemoraui. quom expert⁹ ſim ſepi⁹. ꝙ dolorem illū qui de caſto timore pcedit: omnib⁹ huius mūdi delitijs mēs compuncta preponit. Et hec dicta pro modulo experientie nr̄e. Ceterum viri excellentioris meriti. ꝛ capacioris ingenij: animeque

purgatioris in tribus his ſubtilio ra:ac profundiora rimantur: In potentia.ſ.dei profunda iuditia: i ſapientia ſecreta conſilia: in boni tate eius miſericordie dona ineffa bilia. Deniqȝ paulus ingreſſus in potentias dñi:ꝛ abyſſum iudicio rū eius expaueſcens o homo inqt tu quis es:vt reſpondeas deo.nū quid dicit figmentum ei.qui ſe fin xit.cur me feciſti ſic: Sed ꝛ theſau ros ſapientie eius admirans ait. O altitudo diuitiarū ſapientie: ꝛ ſcientie dei.ꝙ incomprehenſibilia ſunt iuditia eius:ꝛ inueſtigabiles vie eius. Diuitias quoqȝ bonitatꝭ eius cōmemorās An diuitias in quit bonitatis cōtēnitis. Poſt tri duū igitur inuenerūt eū in tēplo: haud dubium quin maria. et io ſeph.altera mater:alter nutricius. Inuenitur itaqȝ ſpiritualis ſpūa lium contemplator non in quoli bet loco:ſed in templo. Habet enī hieruſalem atriū.habet portas.hȝ templū.Et atriū aliqñ patet qdeȝ inimicis:porte aūt pateſiunt ſolis amicis.ingreſſus vero templi non indulgetur niſi perfectis. Igitur q in temporalibus eterna: In terre nis celeſtia:in humanis diuina.in creaturis creatorē valet inſpicere: quaſi in atria celeſtis hieruſalem introductus exultet. Hucuſqȝ phi loſophi quaſi inimici ī atria intel ligentie ſue vim poterant extēde re.ſicut dicit apoſtolus. Quod enī notū eſt dei manifeſtum eſt in illis inuiſibilia enim ipſius a creatura mundi per ea que facta ſunt intel lecta conſpiciunt:ſempiterna quo qȝ virtus eiꝰ:ꝛ diuinitas. Qui ve ro in ſcripturis ſanctis ablato ve lamine reuelata facie gloriam dei poterit contēplari de ingreſſu por tarū hieruſalem glorietur. At ſi pī guedinē intime dilectionis. ꝛ tue adipem affectionis in cordis ara celeſtis deſiderij flamma ſuccēde rit:ꝛ aſcenderit fummus aroma tū de flagrantia orōnis:ſicqȝ occu lus mentis:in ipſa celi ſecreta ra dium porrexerit: ꝛ cordis quoqȝ palato illius diuine dilectionis fe lix tactus ſapuerit cuȝ holocauſto gratiſſimo templum hieruſalē fre quentaſti. Sed anima ſancta in hijs delicijs cōmorante dolet mat mater ꝛ nutricius cōquerunt: ꝛ q̄ runt inuentū tandē ieſum leni in crepatione caſtigant: ꝛ reducunt ad Nazareth. hec maxime viris ſpiritualibus congruūt:quibꝰ diſ penſatio verbi dei vel aiarū cura cōmiſſa.eſt. Porro nutriciū noſtꝝ nihil liberius dixerim ꝙ ſpūȝ ſan ctuȝ. Matrem vero nil rectius ꝙ charitatem.ſi nos fouent ꝛ promo uent paſcunt ꝛ nutriunt ꝛ gemine affectionis dei videlȝ ꝛ proximi la cte reficiūt.hij nos in ſtudijs ſcis q̄ſi in Nazareth tenēt ꝛ ſuſtinent. hij nos ꝯſolanī in triſtibꝰ. hij ī du bijs ꝯſulunt.hij feſſos roborāt.hij ſanāt ꝯtritos corde ꝛ alligant cō tritōes eoꝝ.hoꝝ auxilio de Naza reth trāſimꝰ in hieruſalē. de labo re ad requiē de fructu bone actio nis:ad ſecreta cōtēplatiōis. hij no bis eterna lege preſcribunt vt pro

cura proximi non negligam⁹ ex toto contemplationem dei. nec rurſus pro delicijs contemplationis. curam proximi obmittamus. Unde nõ immerito ſi quieti pluſq̃ oportet indulgeamus: de nobis caritas fraterna conqueritur: nec gratiam hʒ noſtram in hieruſalem cõmorationem ſi alijs quos noſtra ſolicitudo proſpicit ſenſerit imminere: ex nimia quiete pnitiem. Plerumqʒ enim nobis vel ſecretis meditationibus vel priuatis orationib⁹. poſtpoſita actione mentis ſi pluſq̃ ſubditis expedit imorẽ in medijs delicijs: ſpũ nimiꝝ operãte. et caritate ſuggerente. ſubito venit i mentem memoria infirmoꝝ: Ut illum cogitemus contriſtatũ. expectare a paternis viſceribus conſolationem. Alterum temptatũ explorare: qñ procedens in publicuʒ pr̃i ei afferat ſuo ſermone ſolamẽ. Illũ ire ſtimulis agitatum: qñ nõ habeat vbi conceptum virus confeſſione ſalubri euaporet. Aduerſus patrẽ ſubmurmurare: alterũ accidie ſpũ victum: vt inueniat cui loquatur quem conſulat: huc illucqʒ diſcurrere. Tali itaqʒ. ſuggeſtu progreſſo ex fraternis cordibus. q̃ſi increpantẽ audimus matrẽ charitatẽ. fili quid feciſti nobis ſic: Ego et pr̃ tuus dolentes q̃rebamus te. nõ cũ iniuria dicimus ſpũm ſanctuʒ. vel charitatem in ſanctis et ſi adhuc minus ꝑfectis. aut dolore. aut conq̃ri. cum ipſe ſpũs gemitib⁹ inenarrabilibus interpellet pro nobis: qui et loqui: et contriſtari. et talia agere in ſanctis conſueuit. Qđ ſi contra huiuſmodi neceſſitates amator quietis. in ipſis anime affectibus murmuret dicens. nõ ne in his que pr̃is mei ſunt opportʒ me eſſe: nihilominus conſiderãs ſpiritus rõnalis. ꝙ ideo xp̃s mortuus eſt: vt qui viuit nõ ſibi viuat. deſcẽdit cũ eis. et eſt ſubditus illis. Secure deſcendit cum tali nutritio. et cum tali matre deſcendit feliciter. deſcendit: q ſpũ dei actus charitatẽ inferiorib⁹ oſtendit. Deſcẽdam libens cum his ducib⁹ in egyptũ. ſi tñ ducunt reluctanteʒ. ſi cogunt deſcendere. et recõſcẽdere faciunt. Libenter ſubdar tali matri. libẽs ſupponã humeros oneri quod impoſuerũt. libẽs ſuſcipiam iugũ. cui me ſubdunt. ſciens: qr Juguʒ eoꝝ ſuaue ẽ: et onus eoꝝ leue ſed et ſi te fili mi. a talib⁹ curis liberũ adhuc ſub alis ſuis chriſtus abſcondat. qđ p̃latis incũbit facere: ne ſubditi p̃clitent̃ hoc ipſum expedit prouidere ne ſocij ſcãdalizent̃. Illi neceſſitates: qñqʒ p̄ponũt ↄtẽplationis delicijs. tu eas nõ ꝑponas vnitati et pacis ↄgregatõis. Precipue hec ipa ſpiritualiũ viciſſitudinũ tẽpora qñ videlʒ vel deſcendas ad nazareth: vel aſcẽdas in hieruſalẽ nũq̃ ſolus: ideſt ꝓprie volũtatis arbitrio. ſʒ ſemp ſenioꝝ diſtingue ↄſilio. Ecce habes fili cariſſime qđ petiſti. lʒ tuo affectui: tueqʒ cõtemplatiõi nihil dignũ: volũtati tamẽ mee aut q̃liſcũq̃ conat⁹ aliqđ ni fallor: idiciũ. Scias igit̃ nõ tã euãgelicã lectioneʒ exponere: q̃ ex ea

aliquā meditationē ſic rogaſti eli cere curauim⁹:ꝛ legētib⁹ incitamē ta deuotionū ex hui⁹ ſerie lectiōis euangelice cōpoſuim⁹. ipſius ad iuuāte gratia. de cui⁹ loquimur in fantia:qui plenus eſt ꝟtute.ꝛ grā. ꝛ ſapiētia. Jeſus chriſt⁹ dñs nr̄: q cū pr̄e:ꝛ ſpū ſcō viuit:ꝛ regnat ī ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Diui Bernardi Abbatis ſuper euangelio Ecce nos reliqmus om nia declamationes.

Prologus.

Vt tibi dilectiſſime p̄ ſentis exhortatōnis cedulas deſtinarem: q̄ ocioſa eſſe nō patiē nimiꝝ credēs oīa:ꝛ oīa ſpanſ cha ritas pſuaſit.vbi ſane nō tibi me ꝓpria tradidiſſe putes: nec tanq̄ nr̄a ſuſcipias:ſꝫ e multis ſermōib⁹ patrū:quoꝝ digna ſatis laus ē in eccleſia:q̄ huic videbanē apte ne gocio:noueris deſcripſiſſe ſniās:ꝛ ſub vnā:vtcūqꝫ formulā redigēdo cuiuſdā copioſi ꝛ declamatoꝝ ſer monis īſtar:hunc tue delectiōi li bellū edidiſſe. Hoc nimiꝝ ſcriben di gen⁹ ad pſuadēdū efficati⁹ ar bitraē.qꝺ ſoleat amplius mouere lectoreꝫ inuida magis vox q̄ reꝝ. Qm̄ ſuſpecta mihi ignorātia pro pria:ꝓpriaq̄ obliuio:hortor:ꝛ mo neo:vt ſi qua dep̄henderis digna rep̄hēſiōe.aut ipſe ea corrigere ſtu deas.aut:ſi id forſitan ex māſue tudine refugis:ꝛ humilitate: mihi ſaltem quecūqꝫ te mouerint: non diſſimiles amicabiliter intimare. Atqꝫ id quidem de ſententia dixe rim. Nam de verbis erit forſitan inuenire nonnullos: ad quoꝝ au res:ſi venirent:ſubſanent ea dicen tes. Quis eſt iſte inuoluens ſenten tias ſmonibus impitis: veruꝫ nil tale mihi frat reor tua. eruditione verēdū. Quippe et metū hūc.ꝛ pu dorem: ſuſpectione carens chari tas foras mittit. Affectū magis ni fallor his:q̄ verba penſabit ami cus:p̄ſertim qꝺ nō oſtētationis: ſꝫ edificationis edere paginā cogita rim.optans magis.ſi poſſibile vi dereē:ꝛ ſine verbis hec imp̄mere cordi tuo. Faciat hoc:q inuiſibiliē opaē in cordib⁹ electoꝝ.ꝛ pia di gnatiōe ſua:ſuā hāc vocē reputās vocē ei virtutis edificatio largiaē. Agit enim quod poteſt operoſa di lectio oportune inſtans:fortaſſis:ꝛ importune. Nulla ſane huic ope ri idōea magis occurrit dignioꝛue materia:q̄ euangelica lectio. vbi feliciſſimū illud ſimonis:ꝛ ieſu eu logium continetur.hanc ſuſcipere libuit:ſed exhortatiōis magis gra tia q̄ expoſitionis:vt ex ea ſermo nis.occaſio ſummeretur. Sꝫ ꝛ ſen tentijs breuibus diſtinguere ſtu dui lectionem:vt diſtinctio ipſa fa ſtidium.non admittat.

Declamationes.

Dixit ſymon petrus ad ieſum. Ecce nos reli

quimus omnia: ⁊ ſecuti ſumus te. Fidelis ſermo. ⁊ dignum omni acceptiõe colloquium ſimonis petri ⁊ ieſu. familiaris ſi quidem et amica ſaluti obedientia: ſed obedientia firma. ⁊ ſtabilis: que fundata eſt ſuper petram. Melior eſt enim obedientiaꝫ. q̃ victime. ⁊ acqeſcere nolle: vt peccatum ariolandi eſt: vnde ⁊ vite quoqꝫ ipſe ſaluator pretulit hanc virtutẽ. eligẽs magis animam ponere. q̃ obediẽtiam non implere. Poſtremo ⁊ ipſum nomen ieſu: quod eſt ſup oẽ nomẽ: ⁊ in quo flectitur oẽ genu: apoſtolo teſte obedientie remuneratio eſt. libꝫ proinde ſacratiſſimo huic intereſſe colloquio. ⁊ intenta cordis aure intelligere: que dicuntur. Arbitror enim verba lectiõis huius ea eſſe: de quibus ad ĩmortalem ſponſuꝫ a finibus terre clamat eccleſia ꝓpter verba labiorũ tuorum: ego cuſtodiui uias duras hec nẽpe ſunt verba: que contemptum mundi in vniuerſo mundo: ⁊ voluntariam perſuaſere hominibus paupertatem. Hec ſunt: que monachis clauſtra replẽt: deſerta anachoritis. Hec inquã ſunt verba: que egyptum ſpoliant. ⁊ optima queqꝫ eius vaſa diripiunt. hic ſermo nimis efficax conuertẽs. animas felici emulatione ſanctitatis: ⁊ veritatis promiſſione fideli.

¶ Dixit enim ſymon petrus ad ieſum. Ecce nos reliquimus omnia. Bene optime. ⁊ non ad inſipiẽtiam tibi. Nam ⁊ mundus tranſit a concupiſcentia eius. ⁊ relinquere hec magis expedit. q̃ relinqui. Ecce inquit nos reliquimus omnia: ⁊ ſecuti ſumus te. Nimiruꝫ qr exultauit. vt gigas ad currendam viam. nec currenteꝫ ſequi poteras oneratus. Sed nec inutilis cõmutatio. pro eo. qui ſuper omnia eſt. omnia reliquiſſe. Nam ⁊ ſimul cũ eo donantur omnia. ⁊ vbi apprehenderis eum: erit vnus ipſe omnia in omnibus. qui pro ipſo omnia reliquerunt. Omnia ſane dixerim. non tantum poſſeſſiones. ſed etiam cupiditates. ⁊ eas maxime. plus enim concupiſcentia mundi. q̃ ſubſtantia nocet. ⁊ hec fugiẽdarum cauſa diuiciarum precipua ẽ ꝙ aut vix. aut nunq̃ ſine amoꝛ valeant poſſideri. limoſa ſiquidem. ⁊ glutinoſa nimis non modo exterior. verum etiam interior ſubſtantia noſtra videtur: ⁊ facile cor humanũ oibus. q̃ freqũtat adheret.

¶ Age ergo. qui relinquere vniuerſa diſponis. te quoqꝫ inter relinquenda numerare memento. Imo vero maxime. et principaliter abnega temetipſum. ſi deliberas ſequi eum. qui exinaniuit ꝓpter te ſemetipm̃ pone grauiſſimã ſarcinã pone aſinariaꝫ molam. terrenam molem. pone illa quinqꝫ. non hominum plane iuga. ſed bouum. que tibi inſipienter emiſti. Alioquin ſeq ſponſuꝫ. ⁊ venire ad nuptias ſpiritales. quinaria.

hac preſſus. ⁊ oppreſſus corporis ſenſualitate non poteris. Sed etſi nouiſſime veneris. ⁊ pulſaueris minime ꝑfecto aperiet tibi. Sed rñdebitur deintus. ꝙ nõ ſit de bob⁹ ⁊ aſinis. ceteriſq; iumentis inſipiẽtib⁹ cura deo. An vero cõparatuz iumẽtis eſſe. qs dubitet hoĩez. q ſibi iuga emerit iumẽtoꝝ. niſi ꝙ eo ſane ipſis quoq; iuuentis ꝯuincit̃ eſſe ſtolidior. ⁊ beſtialior beſtijs cõprobatur. ꝙ iuga neceſſitatis caꝝ propria ipſe ſubeat volũtate. Qđ eniz illis natura eſt. huic culpa. dũ tanq̃ vnuz ex hijs. que ratione carent. ſine ratione degẽs. ⁊ ipſe ſub corporeis ſimiliter ſenſibus incuruatur. Sed qd cũ iuga ſubiſſe cauſamur. Arguamus magis emiſſe. Illud enim ſtoliditatis miſerãde. iſtud extreme demẽcie eſt. Dign⁹ operarius mercede ſua. Nam: vt mercedez ꝓ opere tribuat in auditum: deniq; loquit̃ ſuper hoc verbo dominus ꝓphetã ſub typo mulieris fornicarie: ſcelera arguens iſraelis. Oĩbus inqt meretricibus dant̃ mercedes. Tu autez dediſti mercedes cunctis amatorib⁹ tuis: ⁊ donabas eis: vt intrarent ad te vndiq; ad fornicandũ. Factũq; ẽ in te cõtra ꝯſuetudinem mulieruz in fornicationibus tuis: ⁊ poſt te nõ erit fornicatio. In eo eniz ꝙ dediſti mercedes. ⁊ non accepiſti: factũ eſt in te ꝯtrariũ. Plane ⁊ i eo: qui iuga emit: ꝯtrariũ fieri manifeſtũ eſt. Quid enim iuga emit: ⁊ iuga boum: cui iugum ſuaue gratis offertur: Nam iugũ xp̃i iugum hominis eſt ſiquidem ⁊ xp̃s homo. Nec modo gratis tribuitur: ſed ⁊ copioſa his: qui tullerint illud: remuneratio eſt: vt a nemine nõ dico emi: ſed gratis ſuſtineri queat. Quid ergo miſer ꝓ iugo boum diſtrahis aĩam tuã: qui iugũ chriſti ſuſcipiens emere poteras regnum dei: mercari vitã: lucrifacere xp̃m: nam ſine iugo interim eſſe non potes homo: nimirũ qui natus es ad laborẽ. Sed graue iugũ ſuper oẽs filios adam: v:iq; qui ſequuntur eũ. nam ſuper eos: qui xp̃m ſequũtur leue: ⁊ ſuaue. Poſtremo vt cetera ſileam: cũ ſine iugo eẽ nõ poſſis: quale hoc ipſũz ẽ. eligere poti⁹ qnq;: q̃ vnuz: Quis eniz põt fuire qnq; dñis. nedũ quinq; tyrannis: qnq; p̃donib⁹: Siquidẽ oculus: me⁹ depdat̃ animã meã. An nõ ſepe aliud gula exigit: Ad aliđ pruritus auriũ vocat: ſic ⁊ odoratus: ⁊ tactus diuerſa importãt: interdũ forſitã ⁊ aduerſa. dũ vtraq; ſibi geſtit p̃ripere ſeruum. ⁊ trahit ſua quẽq; voluptas. vides excuſationẽ hominis: q ꝓpterea xp̃m nõ ſequit̃: ꝓpterea excuſat a nuptijs: ꝙ iuga boum emerit quinq;:

¶ Quid ſi eorum laborem: ⁊ dolorem ꝯſideres: ſi numeres iuna. qui varijs ſeruiũt vicijs morũ magis q̃ corporis ſenſibus. Erit ꝑfecto inuenire iam homines: qui multo magis in labore hominuz nõ ſunt ſed longe amplius aliena ab homine flagella ſubſtineant. Erit inue-

nire ementes nō modo quinque. ſed pluſq̄ quinquaginta quinque nō plane iumentorum iuga. ſed demonum. Contendunt ambitio. et elatio cordis. altera nidum. altera foueam parat. volare altera iubet repere monet altera. cum neutrū profecto ſit hominis. Quis enim es tu ait hec. quis vero ille. vel ille aut que domus patrum eorum. vt eis in aliquo cedas. vt venereris eos. vt aliquatenus eis blādiaris. At bonus ſermo bonum inuenit locum. ait ambitio. Et interdum quoqꝫ qui prodeſſe non poteſt. poteſt obeſſe. vnde diſſimula. primū vinum bonum pone. donec veniat hora tua. Auaritia quoqꝫ. ⁊ appetitus laudis inuicem aduerſantur ⁊ quod hec congregat. hic diſpergit. nec minus contraria ſunt. que ſimulatio. ⁊ puſillanimitas ſuggerunt. impudentie impatiētieqꝫ clamoribus. vtraqꝫ labor. ⁊ dolor. ⁊ afflictio ſpiritus.

¶ Hec autem omnia. ſimiliaqꝫ. ac diſſimilia mala. ex vna radice pullulant proprie. ſ. voluntatis. Huius enim ſanguiſuge due ſunt inſatiabiles filie clamantes affer. affer. Siquidem nec animus vanitate. nec voluptate corpus aliquando ſatiatur. vt ſcriptum eſt. nō ſatiat̄ oculus viſu. nec auris implet̄ auditu. Fuge ſanguiſugam hanc. et omnia reliquiſti. Hec enim omnia tradit ad ſe. Pone hanc. ⁊ iugum tam importabile. q̄ multiplex abſeciſti. non eſt enim dominus crudelis ad illam. nō eſt tyrānus impiuſ ⁊ inhumanus. ſic vrgens ſeruulū. ⁊ non parcens. Fatigatum magis inſtigat ſubditum premit durius. Inquietum malum. quod ſpiritui ſemper incubans in excogitabilia meditatur. O cuſtos homo. quia po. me contra. tibi. ⁊ fac. ſum mihi metipſi grauis? Nullū mihi onus importabile. non grauior ſarcina eſt. Factus ſum mihi talentū plūbi. ⁊ reſedit iniquitas ſuper illud. Sed audiam vocem ſolacij. audiam quid loquatur magis conſilij angelus. venite inquit ad me. qui laboratiſ. ⁊ onerati eſtis. ⁊ ego vos reficiam. Tollite iugum meum ſuper vos ⁊ inuenietis requiem animabus veſtris. Uerum hec alias. Inuenient forte in nouiſſimis locum ſibi. Interim ſane felices liq̄t eſſe: qui exonerati ſunt. ⁊ ſequūtur dominū expediti. Artiſſimum enim nos foramen expectat. Si quem ſequimur conſequi volumus per anguſtam contendamus ingredi portā neceſſe eſt. Quid tu camele gybbum: quid tu pecunioſe proditoris loculos tollis? Non ſic impie non ſic ingrederis. Foramen acus huiuſmodi ſarcinas non admittit. Excuſant aliqui fortaſſe dicentes abraam: yſac. ⁊ iacob: ceteriqꝫ ſancti nunquid non terrenas diuiciaſ habuiſſe leguntur? Sufficit nobis eſſe ſicut illi fuerunt. neqꝫ enim ſumus nos patribus melioreſ. Si culpabilis eſſet poſſeſſio diuitiarum: nunq̄ illi in diuicijs tantam a do-

mino gratiam obtinuiſſent. aut tã tam gratiam conſecuti diuicias ni hilominꝰ poſſediſſent. Quid reſpõ debimus nouis imitatoribus ſanctorum veterum: Imponant certe vitulos ſuper altare domini: mactent arietes: hyrcos imolent: quia ⁊ hec abraam fecit: ⁊ hic ritus patrum: quibus non modo meliores non ſumus: ſed ne digni quidẽ ſoluere corrigiam calciamentorũ eorum. Sed hec inquiunt ſtatum nõ habent vltra: vbi reuelata eſt veritas: tranſire. Quid ſi ipſas quoqꝫ ſanctorũ diuicias tẽporales vmbram fuiſſe dixerimus futurorum. In figura ſiquidem eis omnia legimus contigiſſe. Deniqꝫ quidni terrenas palaꝫ diuicias poſſiderẽt ſancti: ⁊ perfecti viri: cum ſola adhuc terrena palam promitterent a deo. Sicut enim ſacrificijs illis: ſic ⁊ diuicijs carnalibꝰ adhuc populi: diſpenſatio diuina moreꝫ gerebat: nimirꝫ vt tanq̃ paruuli paulatim a gentilium ſecederent ritu: eadẽ que gentes demonijs dño imolantes: eadem: que ⁊ illi: ſed a domino: non a demonijs expectantes. Ubi ſane celeſtis promiſſio ſonuit: ſpiritalia iam neceſſe eſt ſpiritalibus comparari: ⁊ mutari ſacrificium ſpe mutata. Nonerant hec quicunqꝫ vel eo tẽpore fuere perfecti: ſed ex charitate populo coherebant: vt in manifeſto quideꝫ ⁊ agere eadem: ⁊ eadem querere viderentur. An forte violenta videtur extorſio: quod de vmbra dicimus: ⁊ ſignificatione: Olim alter ſuper hec ſcripſerat in hunc modũ. nullus mihi opponat aurum templi iudeorum. Tunc eniꝫ hoc fuit: qñ ſanguis imolabatur: quod totum figura fuit. Aurum ergo repudiemus: cum ceteris ſuperſtitionibus iudeorum: aut: ſi auruꝫ placet: placeant ⁊ iudei. Poſtremo nonnullos vel multos legiſſe me recolo: aut non afflictos grauiter: aut nõ grauiter ipſa ſeculi huius proſperitate temptatos: forte ⁊ pelitatos.

¶ Nimirum longe aliud eſt in luto aquarum multarum diuiſi fundo maris iter carpere terrena licite poſſidendo. Aliud ipſam quoqꝫ nouis greſſibus vndaꝫ calare oia relinquendo. Sed tempori gratie prerogatina hec debebatur: petro nouum iter: ⁊ noui typus itineris ſeruabatur. Antiquorum ſane patrum diebus: donec in terris videretur: ⁊ conuerſaretur inter homines dñs maieſtatis: nõ erat euangelice forma pfectionis: ſed ſpiritꝰ dñi ſolo interim ſpiritu ſequebantur. At vbi verbũ caro factũ eſt et habitauit in nobis: iã nobis in eo tradita eſt imago vite: ⁊ ꝯuerſationis exẽplar: qd oporteat etiaꝫ corporaliter imitari: vt vtroqꝫ ſequẽtes veſtigio non vlterius cum patriarcha iacob altero femore claudicemus. Ubi eniꝫ audiuimus: qꝛ dictum ſit antiquis: niſi quis renũciauerit omnibus: que poſſidet: nõ

poteſt meus eſſe diſcipulus. Et itē ſi vis eſſe perfectus: vade: ⁊ vende omnia: que habes: ⁊ da paupib⁹: ⁊ habebis theſaurū in celo. ⁊ veni ſequerere me: neq; id dicim⁹ tanq̄ ſaluari quis vel hoc tēpore nequeat. ſi ſecus egerit. ſed vt gradū agnoſcat proprium. ⁊ locum perfectionis. aut diſcipulatus officium non vſurpet.

¶ Habent enim euangelia ⁊ perfectionis conſilium. ⁊ remediū; infirmitatis. nolite theſaurizare theſaurum in terra. hec perfectio eſt. Siquidem filius hominis: vbi caput reclinaret. non habebat. Petro. ⁊ iohāni nec argentum. nec aurum erat. Paulus victu ſimplici. veſtituq; contentus hec ipſa labore manuum acquirebat. Sed non omnes capiunt verbum hoc. ſicut nec conſilium caſtitatis. vel qđ dicitur populo. Facite vobis amicoſ de mamona iniquitatis. vt cū; defeceritis recipiāt vos in eterna tabernacula. Verba deinde ſunt. ⁊ ꝙ loquitur tale eſt. Firma equidē ſtat. imobiliſq; ſententia. eos. qui volunt in hoc ſeculo diuites fieri. incidere in temptationē. laqueūq; diaboli. Sed quia miſereor ſuper turbam. ⁊ ipſum quoq; camelum quem homo non poteſt per foramen acus traducere. Cauete ſaltē a verbo aſpero. qui laqueū; venātiū; minime declinatis. veſtite nudum. egenum alite. viſitate infirmum. ne forte audire contingat ſermonem durum. aſperum verbū auditionem malam. ite maledicti in ignem eternum ⁊c. Facite vobis amicos de mamona iniquitatis: acſi manifeſtius dicat. Ve vobis diuites. qui habetis cōſolationem veſtram. Attamen vnum ia; ſupereſſe videtur. communicare eam pauperibus. quorum eſt regnum dei. vt cum venerit hora. eorum reminiſcantur. ⁊ deficientes vos recipiant in tabernacula ſua. ⁊ conſolationem ſuam. quam prudenter expectant. dum veſtra; ipſi percipitis miſericorditer communicent deſolatis. Menſuram eni; bonam. ⁊ coagitatam. ⁊ ſuperfluētem dabunt in ſinus eorum. nec erit illud pallium breue. quod duos operire non poſſit. aut ſtratu; coanguſtatum vt decidat alter.

¶ Hinc eſt ꝙ dotatas. ⁊ ditatas videmus eccleſias a potentibus. ⁊ diuitibus hui⁹ ſeculi. qui in operibus bonis diuites. iuxta euangelij admonitionem amicos ſibi facere ſtuduerunt de mamona iniquitatis. a quibus in eterna tabernacula recipiantur. Quidni ſperarēt ab his recipi. qui claues videntur habere: Sed heu data eſt ipſa ꝓuidentia eorum in occaſionē carnis. ⁊ qui ſibi pariter. atq; alijs in celo tabernacula eterna parare debuerāt. in terra ꝯiungūt domū ad domū. ⁊ agrum copulāt agro. Quis rapuit ab ore apoſtoloꝝ tēporis huius verbū gratie. fiducie.

verbum. Ecce nos reliquim⁹ oĩa. ⁊ ſecuti ſumus te. Ecce eniꝫ. vt populus. ſic ſacerdos. ſimiliter volũt in hoc ſeculo fieri diuites. Similiter imo abundantius ſuam hic ꝑcipiunt conſolationem. Similiter amicis egent ⁊ ipſi. vt in aliena ſaltem tabernacula ſuſcipiãtur. vtpote propria non habẽtes. Beati. n. pauperes ſpiritu. quoniã ipſoꝝ eſt regnũ celoꝝ. Ceterũ hominibus. qui perfectionis obtinent locũ. dignitate pollẽt. auctoritate preeminent. funguntˀ officio. an inter hec infirmitatis. ⁊ iperfectiõis q̃ꝫ vſqꝫ a deo diffidenter liceat ſaltem ſperare remediuꝫ ipſi hinc quoqꝫ ſint iudices. nam qꝺ minime deceat. manifeſtum. nobis ſane liceat vel audire dicentẽ. Si ſal infatuatum fuerit. in quo ſalietur. Ad nihilum valet vltra. niſi vt mittatur foras. ⁊ conculcetur. Sed ⁊ preſbytero cui forſitã derogare timebũt. quoniaꝫ ſanctus eſt. vti liceat ſola ſpiritus libertate. nulli blãdiri. palpare neminẽ. ſed nude nudaꝫ promere veritateꝫ. Clericus inquit. qui partẽ habet in terra. nõ habet parteꝫ in celo. Jtẽqꝫ clericus ſi quidpiã habuerit preter dñm. pars eius non erit dñs. verbi gratia. ſi aurũ. ſi argentũ. ſi poſſeſſiones. ſi variam ſupellectilẽ. cum iſtis dñs pars eius fieri non dignatur.

¶ Videtˀ ⁊ ſanct⁹ dauid cauterio graui inurere quoſdã. ipſi viderit. quos hec parabola tangat. Jn labore inquit hoĩum. nõ ſunt. ⁊ cum homo. nõ fla. Jde. te. e. ſu. habent enim ſingula queqꝫ genera hoĩuꝫ laboris aliquid. aliquid voluptatꝭ ſed aduertere eſt prudẽtiã aliquorũ. ⁊ mirari. queãdmodũ. nouo inter hec artificio diſcernẽteſ. ⁊ ab inuicẽ ſequeſtrantes ea. totũ qꝺ delectat eligũt. ⁊ amplectunˀ. quod moleſtũ eſt fugiunt. ⁊ declinãt. cũ militibus nẽpe ſuperbie faſt⁹. amplã familiã. ⁊ nobiles apparatus. equoꝝ faleras. accipitres. aleas. ⁊ ſimilia queqꝫ frequentãt. aliqui forte ⁊ dependentes a collo rubricatas muriũ pelles. ornatos thalamos. balneaſ. ⁊ mollicieẽ oẽm. atqꝫ gloriã veſtium a mulierculis mutuanˀ. Cauẽt oĩo lorice pondus. ⁊ in ſomnos in caſtris noctes. incertaqꝫ diſcrimina preliorum. muliebrẽ quoqꝫ verecũdiã. ⁊ diſciplinã. aut ſi quid aliud ſexus ille laboris habere cernitˀ. declinãtes. Sudãt agricole. putant. ⁊ fodiunt vinitores. ⁊ q inter hec torpent ocio, accedẽte fructuum tẽpore innouari ſibi horrea iubent. ⁊ ꝓmptuaria eoꝝ plena. vtinã nõ pre illis. vtinã vel cũ illis. viuũt tritico. bibunt vue ſanguinẽ meraciſſimũ. parum eſt. impinguanˀ. ⁊ dilatanˀ adipe frumenti. Herbarũ virib⁹ peregrinũ mutuanˀ vina ſaporeꝫ. ⁊ additur oleũ camino. Sed cõſidera. et negociatores. Circũeunt ⁊ aridaꝫ in labore corporis. ⁊ periculo vite perituras ſibi diuitias congregantes. Dura ſunt hec. caueãt prudẽtes noſtri. dulces interea capiant ſomnos. ne dicã i ſtratis laſciuiãt ſuis. Erit tamẽ inuenire in die fe-

ſto graues vaſis aureis.⁊ argēteiſ miniſtrorum dextras.refertas varijs opibus manticas.pticas honeratas.⁊ in ſcrinijs tam multiplices loculos.vt ſi menſas adhibueris numularios putes. Quid fabros.aut cementarios. ceteroſque eiuſmodi operarios neceſſe eſt numerare. Victum ſibi multo labore querunt.illi madent delitijs.copijſ affluunt ocioſi.An non merito tales poeta ſubſanet.ne cū forte ſuas repetitū venerit olī grer auiū plumas.moueat cornicula riſū furtiuis nudata colorib⁹. Magis āt. magn⁹ ille ppheta ⁊ pl⁹ q̄ ppha terribilit̄ icrepat dicēs. Genimina viperarum quis demonſtrauit vobis fugere aucntura ira: Ubi eniꝫ ſunt penitentie fructus. Cum ceperint reſurgere homineſ vnuſquiſqꝫ in ordine ſuo.vbi putas generatio iſta locabitur. Si ad milites forte diuerterit. exuflabunt eos qd minime ſecum laborem.aut pericula tollerarint. Sic agricole.ſit negociatores.⁊ ſinguli quiqꝫ ordines hominum a ſuis eos ſimiliter arcebunt finibus.vtpote qui in hoīum laborem non fuerint. Quid igitur reſtat.niſi.vt quos omnis ordo repellit pariter ⁊ accuſat.eum ſortiatur locum.vbi nullus ordo. ſꝫ ſempiternus horor inhabitat.

¶ An forte ad electionem clerici audeant aſpirare. Magnus enim vere eorū locus in regno dei ⁊ bonum ſibi.ſed qui bene miniſtrauerint.gradum acquirunt. Ceterum ſiius ⁊ ipſis nec modicus labor eē videtur.⁊ dicebat qui plus omnibus laborauit. Qui non laborat: non manducet. Et petro dictum ē ſymō ioānis amas me: paſce oueſ meas. Idemqꝫ tertio repetitum. Tertio dictū: paſce.nec mulge: ſeu tonde: vel ſemel additum eſt. Speret ergo diſcipuli locū gradum miniſtri qui dominicū paſcere gregē ſatagit: q̄ tondere.paſcere vero tripliciter: exemplo conuerſatiōis verbo predicationis: fructu orationis Et paſcere ad mandatū chriſti: vt nemo ſibi hunc ſumat honorē: ſed q vocat⁹ fuerit a deo: tanq̄ aaron per eum nempe ſi quis introierit ſaluabitur.⁊ īueniet paſcua. Si vero aſcenderit aliunde: plane fur ē. ⁊ latro. Atqꝫ vtinam vel queratur iam inter diſpenſatores. vt fidelis quis inueniatur.

¶ Nemo tamen indignetur nobiſ aut moleſte accipiat.que dicuntur Si ſactus eſt ⁊ minime ſibi pſcius horum.congratulamur ei doleat ⁊ ipſe nobiſcuꝫ in pluribus hec inueniri.nec eniꝫ reuellamus nūc oculta dedecoris.nec parietem fodim⁹ vt abhominatio maior appareat. nullum adhuc de fornicatione fecimus verbuꝫ. q̄uis ⁊ hec in multis etiam.⁊ multipliciter regnet. qui puritatis auctori impuro corde.et corpore miniſtrantes.non verētur ſtare angelum domini.q ſecet medios ⁊ diſperdat.ſed omnino audent agni immaculati ſacras ptingere carnes. ⁊ intingere in calice ſaluatoris manus nefarias quib⁹ pauloante carnes prohdolor me-

retricias attrectarit. ſic altaria cir-
cuire. ſic frequentare pſalmos. cuꝫ
⁊ eiuſmodi laus execrabilis. ⁊ ora
tio ſit in peccatum. Sed nec eoruꝫ
ſacrilegia recenſemus: qui diligūt
munera. ſequuntur retributiones:
vendunt ſacramenta. iuſticiam ꝑ-
dunt. quoꝝ guttur nec dū traxit
illaqueū nec dum ꝓfocauit fauces
verbum blaſfemie. vox ſacrilega.
ſermo neq̄ꝫ. quid vultis mihi dare
⁊ ego vobis eum tradam: Uide-
mus hec omnia. ſed quodāmodo
non videntes quippe quibus nec
fragellum. nec ille comedens zelus
Manifeſta loqmur. ⁊ que vix aliq̄
erubeſcāt. Poſtreō. ⁊ nos in clero
ſumus. liceat vel noſtra ſcrutari.
¶ Uidete vocationem veſtrā ait
vocatus apoſtolus. Conſiderem⁹
⁊ nos. an vocati venerimus. ⁊ vo-
cati a deo. Cuius nimirum hec vo
catio eſt. nec cōmunem modo vo-
cationem dixerim. qua ſane iuxta
eundem apoſtolum. quos predeſti
nauit: hos ⁊ vocauit. Sꝫ quis vo-
cauerit nos in honorem celi. cōue-
nire velim conſcientias ſingulorū
vt ſecundum preceptum domini
ad cor ieruſalem loquar. huic eniꝫ
paruulo adhuc forſitā necdum na
to. eccleſiaſtica iam beneficia ꝓui-
da ſane parentum ſolicitudo para
bat: hunc nos inquiens illi vel illi
tradamus epiſcopo. apud quē ha
bemus gratiam aut cui forte ſerui
uimus. vt dicitur de bonis domini
nec in tot liberos noſtra diuidat᷑
hereditas. Illum prepoſitus. aut
decanus: ut ſibi ſuccederet. pluſq̄ꝫ
materno educauit affectu in deli-
tijs enutriēs. ⁊ delictis. Ille dign⁹
archidyaconatu. vtpote filius ꝓn-
cipis. magis autem ſi ſit epiſcopi
conſobrinus. in quo nimirum tota
eſt epiſcopata progenies. Aliuſ vn
diqꝫ circuit ſedul⁹ explorator. blā
ditur. obſeqtur ſimulat. ⁊ diſſimu-
lat miſeraqꝫ ſibi ſuffragia mendi-
care non erubeſcit. manibus. ⁊ pe-
dibus repens. ſi quomodo tandeꝫ
aliquando ſeſe ingerere queat in
patrimonium crucifixi. ⁊ bona do
mini. que ſola ex omnibus hodie ī
ueniuntur expoſita. nimirum pere-
gre profectus eſt. ſed in plenilunio
forte. vt ſua diſtricte repetat. redi-
turus. Quis ea intentione graduſ
eccleſiaſticos. ⁊ miniſteria ſcūarij
querit: imo queritur: queri nempe:
q̄ꝫ querere ipē debuerat. vt ſine cu
ris ſeculi in ſcimonia cordis. ⁊ cor
poris illuminādus accedat ad do
minū. ⁊ ſuaꝫ pariter. ac proximoꝝ
operetur ſaluteꝫ. orationis ſtudio
deditus. ⁊ verbo predicatiōis. naꝫ
ſi eo querit. aut tenet animo. eoqꝫ
intuitu. vt hui⁹ vite habeat neceſ-
ſaria. euangelizat: vt manducet. et
peruerſo nimis ordine celeſtibus
terrena mercatur. Quam certe di
gnius. ampliuſqꝫ conſentaneuꝫ ra
tioni. vt pro carnali victu carnalia
magis opera. ⁊ negocia exerceret.
nec fieret inuaſor rerum. aut inho
noraret miniſterium ſpiritale. Sed
modico eſt natura ꝯtenta. nec mul
ti ſola in his neceſſaria querunt.

quippe minori facile ſatis obtinenda periculo honorati incedere volunt. placere ſtudent hominibus. ditari. ⁊ ſuperbire. ⁊ huic ſeculo ꝑ omnia conformari. Audi querelas domini. quid ſuper hac tanta hominum temeritate loquatur patiens conditor penitentiam cupiens. quam vindictam. Ipſi inquit regnauerunt ⁊ non ex me principes extiterunt. ⁊ ego non vocaui eos: vniuerſos ſi quidem inordinibus eccleſiaſticis ceteriſqꝫ ad ſanctuarium pertinentibus. honorem querentes proprium. aut diuicias ſeu corporis voluptatem. Poſtremo que ſua ſunt non que ieſu chriſti manifeſte ꝓrſus ⁊ indubitanter. non ea q̄ deus caritas. ſed aliena a deo. ⁊ omninꝫ radix malorum cupiditas introducit. Quid iſtud temeritatꝭ: imo qđ inſanie eſt. vbi timor dei vbi mortis memoria. vbi gehēne metus et terribilis expectatio illa iudicij: Sponſa nec cubiculum. nec cellaꝫ ingredi: niſi rege introducente preſumit. tu irreuerenter irruis nec inuocatus. nec introductus. Trahe me poſt te ait illa in odorē vnguētorum tuoꝝ curremus. nunc auteꝫ trahit ſua queqꝫ voluptas. ⁊ odorem turpis lucri ſectantes queſtuꝫ eſtimant pietatem. quorum certa eſt damnatio.

¶ Verūtamen irreprehenſibilis: videatur ingreſſus: ⁊ intētio caſta nihilne vltra timendum eſt. Tunēdum quidem. ⁊ maxime. neqꝫ enīꝫ quicunqꝫ ſpiritu ceperint. etiaꝫ ſpiritu conſumantur. ſed carne nōnulli. Deniqꝫ ⁊ ſaul princeps conſtitutus a domino. ⁊ iudas nō ab alio electus in apoſtoluꝫ memoratur. nonne ego inquit nos. xij. elegi ⁊ vnus ex vobis diabolus eſt. vtinaꝫ in. xij. vnus hodie petrus. vnꝰ qui reliquerit omnia vnus qui loculis careat. inueniatur. vnus inquit ex vobis diabolus eſt. A duobus vtique ⁊ bolis diabolus dicitur. ⁊ iudas non loculum. ſed loculos habet vtinam ſapores miſer: ⁊ intelligeres cum theſauro pecunie theſauruꝫ ire pariter cumulari vtinam nouiſſima prouidēs animaduerteres facile pforamen acus trāſituros non diuitiarum cumulos: ſꝫ delictorum. nihil enim intulimꝰ in hunc mundum. haud dubium quia nec auferre quid poſſumus. ſane argentum. ⁊ aurum non nihil eſt. ſibi vtrunqꝫ retinet mundus. Inexorabilem conſtituit ianitoreꝫ foramē anguſtum eſt. nihil ex omnibus aſportare licebit. nam peccatum. quoniam nihil eſt. nulla poteſt foraminis anguſtia retineri. Solum hoc te ſequitur quocunqꝫ ieris quacunqꝫ intraueris. pellem hanc non depones. Que auteꝫ paraſti inſipiens: cuius erunt. ve ue. in domo dei horrenduꝫ videmus. Quidni in domo idolatras miniſtrantes. Mentior ſi nō idoloꝝ ſeruitus auaricia eſt. ſi nō quibuſdaꝫ etiam venter ſuus factus eſt deus ſuus. Qđ enīꝫ quiſque pre ceteris colit. id ſibi deū conſtituiſſe ꝓbat.

Quantos ſane vidimꝰ qui diligūt
munera: ſequunť retributionem:
Quantos qui chriſto domino non
ſeruiunt: ſed ſuo ventri: Quis pu-
tans eſt fidelis ſeruus: ⁊ prudens
quem con. do. ſuper fa. ſuā: vt det
illis eſ. ī tem: Queris forte quam
eſcam: Meus inquit cibus eſt: vt
faciam voluntatē patris mei. Ni-
mirū vita in volūtate eius. qua q
dem nec paſci ipſe nec alios paſce
re poterit. niſi fidelis ſit: ⁊ prudens
vt eā ⁊ intelligat: ⁊ diligat: diligat
autem fortiter diligat ⁊ feruenter
Quando enim excuſare ignoran-
tia poſſit hominē: qui ſe magiſtruꝫ
infantium doctorē inſipientiuꝫ ꝓ-
fitetur. Ignorans vtiqꝫ ignorabit:
imo: ⁊ multos ignorare faciet igno
rari. Quid enim periculi ſit ubi nō
inuenit paſtor paſcua: ignorat dux
itineris viā vicariꝰ neſcit dñi vo
lūtatē: eccleſia quotidie multiplici
ter ⁊ miſerabiliter experiť. Eſt. n.
vt ſanctiſſima ſic ⁊ ſacratiſſima res
voluntas dei. ⁊ ocultum omnino
conſiliū. de quo ⁊ apoſtolus gloria
tur. puto inquiens quod ⁊ ego cō-
ſilium dei habeam. vnde ⁊ ipſa ve
ritas. Nemo ſcit: que ſunt in hoīe
niſi ſpiritus hominis. qui eſt in ip-
ſo. Sic ⁊ que dei ſūt. Nemo nouit
niſi ſpiritus dei. qui in ipſo eſt. vti-
lis proinde lectio vtilis eruditio ē
ſꝫ multo magis neceſſaria quippe
vnctio: que ſola docet de omnibus
vnde autē ſcire videbitur que ſit
voluntas dei bona. ⁊ bene placēs
⁊ perfecta. qui nec pulſare: nec que
rere nec petere ꝯſueuit qui done:
alienarū curā ſuſciperet animaruꝫ
nunꝙ̄ ſue geſſiſſe curam. ſed in va
no eam viſus eſt accepiſſe: Atque
vtinā vel tunc curaret ſuā vt meā
quoqꝫ poſtea curaturū ſperare li-
ceret: ⁊ de ſuo prius oculo feſtucaꝫ
eiiceret: vt de meo videret eiceř tra
bem. Nam de his quidē qui ⁊ vbi
forte intelligunt domini voluntatē
negligunt: tamen ⁊ quantū preua
lent aduerſantur ei: qui dederunt
manus morti: ⁊ cum inferno iniere
fedus: vt odientes bonū adheren-
tes malo: parati ſint gratis conſen
tire peccato fouere maliciā: fauere
iniquitati: quoniā odibiles deo: et
mundo execrabiles eſſe cōſtat. me
lius eſt ſilere ꝙ̄ loqui. Sane nemo
repente fuit turpiſſimus: ⁊ vix ali-
quis in hunc affectum nequicie ni
ſi praua conſuetudine pertranſiuit
Sunt enim infirmi. ⁊ tepidi ama-
tores iuſticie. quibꝰ aut vigor. aut
feruor deeſt. aut fortaſſis vterque
ſit ſumopere neceſſarius. inter ꝓ-
ſpera qppe. ⁊ aduerſa diuerſa ver
ſanti. vt enim vigoris eſſe dignoſci
tur. nequaꝙ̄ cedere tribulationi. ſꝫ
pro iuſticia perſecutionē viriliter
ſuſtinere. ſic feruori videtur attri-
buendum nullius capi voluptati-
bus nullius illecebris eneruari.
Que quantum omni populo. tum
maxime ⁊ ſpecialiter ducibus po-
puli ſunt neceſſaria. ne forte in per
niciem omniū errare contingat.
Quid enim refert qua occaſione
viam deſerant veritatis. educātur
ignari. ſequantur ſpontanei. com-
pellantur inuiti. ſeu attrahantur

illecti.quid intereſt dūmodo eant in perditionem? Sic enim eue prudentia ade temperātia.cayn oīno iuſticia petro dfuit fortitudo. Quā quidem virtutis quadrifarie perfectionem.⁊ cathedram ſanctitatis omnimodo exigit miniſterium hoc de quo loquimur.vt hac dote carens fruſtra ſibi tanꝙ per chriſtuꝫ introierit blandiatur. Siquidem dicitur ignorāti. Si cecus ceco ducatum preſtet.non ne ambo in foueam cadunt. Et item. Sacerdotes non dixerunt vbi eſt dominus tenentes legem neſcierunt me ipſi prophete ⁊ paſtores abierunt in terram quam ignorauerunt. Dicitur ⁊ iniquo. Fur non venit niſi vt mactet ⁊ perdat. Et illud dilexiſti maliciam ſuper benignitatem. dicitur puſillanimi. Mercenarius.⁊ q non eſt paſtor videt lupum veniētem.⁊ fugit. dicitur ei qui poſt concupiſcentias ſuas vadit. Mors ē poſita ſecus introitum delectationis. dicitur item. Omnes que ſua ſunt querunt.⁊ non que ieſu chriſti.verum hec hactenus.

¶ Jam qui per chriſtū ſibi in ſortem miniſterij huius introiſſe videtur de cetero queadmodū paſcat tripliciter vt prediximus gregē domini ſollicita ſecū examinatiōe diſcutiat. Indignus enim lacte.⁊ lana conuincitur.ſi non paſcit oues. ſi non vigilat in cuſtodia gregis.iudicium ſibi manducat ⁊ veſtit.vene tibi clice mors in olla. Mors ī ollis carnium.mors in huiuſmodi delicijs eſt.non modo. quia ſecus introitum delectationis poſita eſſe cognoſcitur.ſed ob id maxime. qa populi conſtat eſſe peccata.que comedis. Sūptus eccleſiaſticos gratis habere te reputas. Cantando vt aiunt tibi peruenire videntur ſed bonam erat magis fodere etiā mendicare. Peccata enim populi comedis.ac ſi propria tibi minus ſufficere viderentur. Sollicit⁹ eſto tanꝙ rediturus rationem dignos agere penitētie fructus. Alioquin tibi ea noueris imputāda.que modo inter delitias comedis ⁊ parui pendis.⁊ diſſimulas tanꝙ nihil attinentia tibi. O iudiciorū dei abiſſus multa. O terribilis deus in cōſilijs ſu.fi.ho. Fruſtra inciperēt miſeri dicere montibus cadite ſuper nos.⁊ collibus operite nos veniēt veniēt ante tribunal chriſti.audietur populorum querela grauis.accuſatio dura.quorum vixere ſtipēdijs.nec diluere peccata quib⁹ facti ſunt duces ceci.fraudulenti mediatores. Quid tibi inſipiens delitie ſapiuntur.quid diuicie.ille cecos delectant oculos quibus mercaris tam graue iudicium.tam dure temetipſum obligas ratiōi. Uniuerſa ſiquidem vſqꝫ ad quadrantem nouiſſimum exigeris.

¶ Sꝫ eſto ſtudioſe quis ⁊ fructuoſe laboret.dignus plane eſt operarius mercede ſua.vt qui altario ſeruit de altario viuat. Uiuat inquā de altario.vt iuxta eundeꝫ apoſtolum alimēta.⁊ quibus tegatur habens his contentus ſit. Tertiuꝫ ei hoc periculum eſt. de altario ingt

viuat: non ſuperbiat: non luxurietur: deniqʒ non dicetur: nec cōtra sancti cuiuſdam plane dignaʒ omni acceptione ſententiam ex clericatu ditior fiat. Non ſibi de bonis eccleſie ampla palacia fabricꝫ mutans quadrata rotundis. nec loculos inde congreget: nec in vanitate aut ſuperfluitate diſpergat. nō extollat de facultatibuſ eccleſie eo ſanguineos ſuos aut neptes ne filias dixerim nuptui tradat. Res pauperum non pauperibus dare. par ſacrilegꝫ crimen eſſe dinoſcitur. Sane patrimonia pauperum facultates eccleſiarum: ⁊ ſacrilegia eis crudelitate ſurripitur qcquid ſibi miniſtri ⁊ diſpenſatores non vtiqʒ domini vel poſſeſſores vltra victum accipiunt ⁊ veſtituʒ. Nec enim ordinauit deus his: q euangelio ſeruiunt de euangelio querere aut habere deliciaſ. vel ornatum: ſed viuere ait paulus ex eo: vt videlicet ſint contenti alimēta corporis non irritamenta gule: aut incentiua libidinis: ⁊ quibus tegantur: non quibus ornentur accipere. Sane qui non fideliter introiuit: neqʒ per chriſtum: quidni ſi infideliter agat: ⁊ cōtra chriſtū. Manifeſtam ſine dubio faciet arborem fructus: radicem palmes: opus intentioneʒ. Faciet ad ꝙ venit. vt mactet vtiqʒ: ⁊ diſperdat. Quando vtiqʒ altario ſeruiat q eiuſmodi eſt: ſeruiat autem in ſpiritu ⁊ veritate: Tales nimiruʒ pater adoratores querit: alioquī miniſtratio mortis eſt in iudicium et condemnationem. Aut quando poterit neceſſarijs eſſe contentus: qui eo animo introiuit. vt ſtipendia cleri in vſus voluptatis: curioſitatis: ⁊ vanitatis congreget. ſeruet: expendat. Triplex ergo funiculus qui difficile rumpitur. hominem miſerum in perniciem trahit: qui impure intrat: indigne miniſtrat: ſed ⁊ ipſo fructu abutitur tēporali.

¶ Quid enim ſi in hoc mūdo floret: ⁊ proſperatur in via ſua: Areſcet velociter. cito decidet flos feni et vapor ad modicum parens: parcitur virge: quoniam inueniē iniquitas eius ad odium vtiqʒ nō ad iram. Uirga inquit tua ⁊ baculus tuus ipſa me conſolata ſunt. Habet enim virgaʒ ſed habet etiam baculum: ⁊ hec conſolatio eſt: ꝙ his qui virga ceditur baculo ſuſtentetur: aut certe parat paſtor ꝓgam ⁊ baculum: illam ouibus: illum lupo: omnia antē propter electos. Siquidem ⁊ virga eos conſolatur a ſtimulis conſcientie: duʒ hoc modo ſentiunt ſibi peccata dimitti dicēte domino. Ego ſuʒ. ego ſum. qui deleo iniquitates tuas ⁊ baculus iuuat ad tollerantiam virge. dum illius comparatione ſit leuior. Econtra vero dicitur induratis. Frōs mulieris meretricis fa

cta eſt tibi: erubeſcere noluiſti. et addit. Receſſit meus zelus a te: vltra non iraſcar tibi. Quem enim diligit arguit. ⁊ fragellat omnem filium quem recipit. liquet proinde eos. qui in labore hominuꝫ nõ ſunt: ⁊ cum filiis non fragellantur: nec diligi ab eo nec recipi. An tu forte quos in mundo florere conſpicis. ab auctore mundi diligi putas? Audi quid ſuper hec ſcriptura loquatur.

¶ Omnis qui voluerit amicus eſſe huius mundi inimicus dei conſtituitur: et alio loco. Siquis diligit mundum: non eſt caritas patris in eo. Primum quidem verbum iacobi. ſecundum eius diſcipuli quem diligebat ieſus: qui et ipſius ignorare non poſſet amicos ſed vis noſce: quis ſit qui diligat mundum. Nec enim creaturas dei iuberis odiſſe: que a deo non ſunt: ea diligere prohiberis. Que vero ſint hec ioannes ipſe loquatur. Nolite ait diligere mundum: neqꝫ ea que in mundo ſunt. Omnia enim que in mundo ſunt. concupiſcentia carnis. eſt. ⁊ concupiſcentia. oculorum. ⁊ ambitio. Seculi que non ſunt. inquit ex patre. ſed ex mundo. viderit hic quiſqꝫ cuius ſit ſpiritus: quid diligat. qd cupiat. quid ſectetur. Ecce enim ſpeculum veritatis. tamen nequis conſiderato vultu conſcientie ſue pretereat: ⁊ qualis fuerit obliuiſcatur. ambitio. curioſitas: ⁊ voluptas: non ex patre ſunt. ſed ex mũdo. Aut certe quia multi codices habent: non ambitionem: ſed ſuperbiam vite. Concupiſcentia carnis vniuerſam accipe corporalium ſenſuum delectationem. qua quidem ne ipſa curioſitas caret. Ac deinceps concupiſcentia oculorum. quecunqꝫ ad humanum diem quem propheta minime concupiuit: et ſecularem gloriam: ⁊ extrinſecam pertinent vanitatem. Porro in ſuperbia vite elationem cordis intellige. hec enim tria qui diligit. mundum diligit: et dei conſtitutus eſt inimicus. Suſcipiat autem qui eiuſmodi eſt reconciliationis officium nomen mediatoris. ⁊ proditoris ſcelere inimicitias cumulauit. vt merito iam nõ vt hoſtis. ſed vt traditor iudicetur: vt iudas vtiqꝫ: non vt ſaulus.

Nam impudentia et frontoſitas cum obduruerit: vt non paueat. non horreat. non contremiſcat. ea iam demum deſperatio eſt. Quid enim: horum ſibi conſcius homo tanqꝫ qui iuſticiam fecerit. diuino ſeſe vultui ſiſtere non veretur: tanqꝫ domeſticus intrat. et erit: magiſtrum ſalutat. genua flectit. oſculatur ore ſacrilego. doloſe agit. ſed in conſpectu dei: vt inueniatur iniquitas eius ad odium. Odibilis plane deo frontoſa temeritas. et impudentia execranda. propter quid irritauit impius deum?

exacerbauit dominū peccator. ſecundū multitudinem ire ſue non q̄ret. Nō ꝓpter fornicationes: inceſtus: aut ſacrilegia. nihil hoꝝ: ꝓpheta memorat: ſed ꝙ i corde ſuo dixerit nō requiret. Sermo cordis affectio eſt: ⁊ dicere nō reqret non expaueſcere requiſiturū. hec ipietas: cui ſm multitudinē ire ſue mi ſeret̄ de⁹: nec q̄rit: nec arguit: nec flagellat: nec vlciſcitur in adinuētiones eoꝝ: ſicut de moyſe. ⁊ aarō. ⁊ ſamuele legim⁹. quibus nimiruꝫ ꝓpicius fuit: Sed expreſſe ⁊ ſignāter cui⁹ ſit hec impietas audiam⁹. ¶ Miſereamur impio: ait dominus velut in ꝯſilio angelorum. et ꝯgregatione deliberans. Nec eos latuit crudeliorem omni indignatione miſericordiam iudicem meditari: qua non diſcat homo iuſticiam facere ſed obdormiſcens miſer: ⁊ dicens: oblitus eſt deus: auertit faciem ſuam: dies ſuos ducat ī bonis. in puncto ad inferos deſcēſurus. Et cum dixerit pax: ⁊ ſecuritas. tunc ſubitaneus ei ſuperueniat interitus: nec effugiat. Et nō diſcet inquiunt facere iuſticiam: in terra ſanctorū iniqua geſſit ait dominus: ac ſi diceret. nolo diſcat iuſticiam facere: inuēta ē iniquitas eius ad odiū. An adhuc q̄renduꝫ eſt: qs iſte ſit īpius: In terra ingt. s. ini. ge. in eccleſiaſticis poſſeſſiōibus: q̄ ſanctorū fuerāt vſibus aſſignate: i domo dei quā ſanctitudo decet: de qua paulus diſcipulū ſtudioſe ſollicitās: vt ſcias ingt quomō te oporteat ꝯuerſari in domo dei. q̄ ē eccleſia dei: colūna ⁊ firmamētū veritatis. In clero qppe. tāq̄ in celo gerens iniqua: qd niſi de miſterio iudicetur. Celeſte tenet officiū: angelus dñi. exercituū fact⁹ eſt: tanq̄ angelus aut eligit̄: aut reprobat̄. Inuenta qppe in angelis prauitas: ⁊ diſtrictius iudicet̄ neceſſe ē: ⁊ in exorabili⁹ q̄ humana. Age ergo qm̄ iudiciū graue his q p̄ſunt. ⁊ potētes potent̄ tormenta pacient̄. Aſcendat ſupbia tua ſem pſequere regē tuū. Omne ſublime videāt oculi tui. Feſtina multipcare p̄bendas. Inde ad archidiaconat⁹ euola. demū aſpira ad epiſcopatū: ne ibi qdē requiē habiturus: qm̄ ſic itur ad aſtra. quo progrederis miſer: An vt ab alciori gradu ſit caſus grauior: Neqꝫ enī ſic paulatim decides: ſed tāq̄ fulgur in impetu vehementi quaſi alter ſathanas ſubito deicieris. in labore hominum non ſunt inquit: ⁊ cū hominibus non flagellabuntur. Ideo tenuit eos ſupbia: peccatum diaboli quo ceciderūt q operant̄ iniquitatē. Hec eſt q̄ nō recipit diſciplinam. Curari tenuit. medelaꝫ nō ſubſtinet. vltionē vereor ſup his: ⁊ graue iudiciū. Quidni timeam morſus: ſpiritalē inſaniaꝫ ⁊ animarum freneſim nō ignorās. Sed domini ſunt verba q̄ replico ⁊ eadē ipſi quoqꝫ legunt. ⁊ intelligunt pariter legem quippe ſcientes. In terra inquit ſanctoruꝫ iniqua geſſit. ⁊ non videbit gloriam domini durus eſt ſermo: ⁊ cōminatio valde terribilis. Non videbit

gloriam domini. Quid igitur cete
ra vidiſſe preſtat. Hiccine totꝰ mi
ſericordie finis. Hanc ergo miſeri
cordiam nolo: ꝓcul fiat miſeratio
tam crudelis. ne veniat in eoꝝ cō
ſortium anima mea.

¶ Quis enim vobis miſeri demō
ſtrauit fugere a vētura ira? Quid
preſentem tantopere fugitis iraꝫ?
flagellum timetis declinatis vir-
gam? ⁊ quidem in hac die vrā? q̄
ad pacem vobis. ſed ſi cognouiſſe
tis ⁊ vos. Mutatis non effugitis
penitentiam. Nam malum impu-
nitum eſſe non poteſt. Non punit̄
hic propria volūtate: punietur ali
bi ſine fine. Miſera ſane: ⁊ extre-
me plena demētie cōmutatio: hu-
manū declinare laborē. ⁊ paratuꝫ
diabolo ſtridoreꝫ eligere ſempiter
num. Animaduertite ſiquidē ⁊ vi-
dete. non hominibus. ſed diabolo
⁊ angelis eius ignem illum eē pa-
ratum. Ille enim hoſtis. ⁊ lupus.
nos autem populus eius ⁊ oues
paſcue eius. Illi ſecuris ⁊ malleus
nobis flagellum ⁊ virga debet̄. Il
lius iniquitas inuenta ad odiū ſu
um habuit carcerē: vbi nulla redē
ptio. vñ nemini liceat reſpirare. mi
hi ſane ⁊ labore tollerabilior car-
cer. ⁊ tēpore breuior aſſignat̄. vbi
cū iratus fuerit dñs miſericordie.
recordetur. redemptionē ſuo mit-
tens populo copioſam. Deniqꝫ tē
pus mihi cōſtituit. Mihi dicit do
nec. illi parat eternū. In ſudore in
quit vultus tui comedes panem
tuum. donec in terrā de qua ſum-
ptꝰ es reuertaris. peſſimus ille an
gelus de terra ſumptus nō eſt. nec
in terram aliqñ rediturus. ꝓpte
rea non hꝫ donec. ſed ignis ei pa-
tur eternus. Minime igitur expe-
dit tibi. vt in ſapientia huius ſecu
li. arctoris ſeculi nō vereamur fru-
ſtrari iudiciuꝫ. ⁊ deludere velle ſen
tentiam. declinando videlicꝫ labo
rē hoīum. ⁊ ſudoreꝫ. acſi nullo mō
nos contingere videatur qđ ade
dictum eſt. Aut non in eo ſentētiā
laboris exceperimus. in quo ſine
exceptiōe peccauimus omnes. aut
non cōmunis culpe nihilominus
eſſe debeat pena communis.

¶ Forte enim aliqui dicāt. Quid
peccamus? Bona eſt oīs creatura
dei. noſtra licite poſſidemꝰ. noſtris
vtimur facultatibus a rapinis et
latrocinijs abſtinentes. Enimue-
ro non paſcetis in cruce coruos.
Ego ſane diuitem illum cuius ſal-
uator meminit in euāgelio. in nul-
lo horum audio accuſari. Indue-
batur purpura ⁊ byſſo. quotidie
epulabatur ſplendide: ſi crudelita
tis arguitur. ꝙ ſubſtantiam mūdi
habens. ⁊ videns fratrē ſuū egere
clauſerit viſcera ſua ab eo qñ diui
ti deeſt? Quātos videtis ⁊ ipſi la
ʒaros eſurientes. nudos. egrotos.
⁊ plus de iumentis veſtris. plus
de eorum falleris. q̄ꝫ de iſtoruꝫ mi
ſerijs cogitatis? Sed ad tremen-
dum habrae iudicium veniamus.
non enim habrae ſed dei ſententi-
am eſt. Memento inquit fili ꝙ re-
cepiſti bona in vita tua. ⁊ lazarus
ſimiliter mala. Uerum vtrumqꝫ ē.
nō poteſt omnino negari. Fer ſen-

tentiam quia paucis expreſſa toti us ſumma negocij eſt. Ille bona: ⁊ iſte mala recipit. Quid modo: Nunc autem inquit. hic conſolatur: tu vero cruciaris. Expergiſcimini ebrij: ⁊ flete. Terribilis enim deus in iudicijs ſuper filios hominum: eſt heccine cruciatuum cā tota: ꝙ in hoc ſeculo bona recepit: Ipſa plane. Neq; enī ad hoc nos de paradiſo voluptatis animadnerſio diuina eieciſſe videtur: vt alterum ſibi hic paradiſum adinuētio humana pararet: homo ad laborem natus: ſi laborem refugit: non facit ad quod natus ē: ad qđ venit ī mundum. Quid respondebit ei: qui miſit eum: qui inſtituit vt laboraret: Memento ait: ꝙ recepiſti bo. in vi. tu. ⁊ laſ. ma. Nūc autem hic conſolatur: tu vero cruciaris. Quid dicemus ad hec: ſi talis finis. ⁊ tale iudicium. vt extrema gaudij luctus occupet. Nunquid non preferenda ſunt in hoc ſeculo mala bonis: Quippe nec illa vera bona: nec illa vera mala eſſe manifeſtum eſt. Vera poti⁹ ſententia ſalomonis. Melius eſt ire ad domum luctus: ꝙ̄ ad domum conuiuij. Ceterum ſi ſic cruciandi ſunt: qui in vita ſua bona recepe rint. ⁊ habentibus conſolationem preſentem: ve repoſitum eſt ſempiternum. cum in ſupiorib⁹ inuenti ſint aliquid de ſapientie carnis. ſcientes moribus. ⁊ per omnia reprobare malum ⁊ eligere bonū. quisnam eorum poterit eſſe finis: ſi ſecundum multitudinem conſolationum ſuarum dolores apprehenderint animas miſeroꝝ: Conſequēs enī videtur vt bona omnia ⁊ omnem ſeculi huius recipientes conſolationē: nihilominus vniuerſuꝫ ve: ⁊ vniuerſi maneant cruciatus. An vero ⁊ illud eque ex eadeꝫ habrae ſententia coniciendum videtur. eo qui contrario ducti ſpiritu vite pſentis omnia bona reſpuūt ⁊ eligunt mala. omnia quoq; bona domini. ⁊ omneꝫ habituros cōſolationem. Forte enim hoc erat qđ petrus audire voluit. cum tanta fiducia dominuꝫ: tantaq; libertate conuenit. Ecce inquit nos re. o. ⁊ ſe. ſu. te. Quid ergo erit nobis: Nota admodum queſtio eſt: quē admodum petrus cum nil fere ex omnibus habuiſſe ſciatur. tam fiducialiter glorietur ſeſe omnia reliquiſſe. vnde ſanctorum quiſpiaꝫ omnia inquit deſeruit. qui voluntatem habendi dereliquit. Fidelis ſermo ſed forſitā clauſus. ⁊ ipſe. nunquid enim voluntas habēdi omnia ſic complectitur: vt reliquiſſe illam ſit omnia deſeruiſſe: Quis hominum omnia deſiderare poſſit: nedum piſcatur ille: ille pauper ⁊ modicus: Sed quid cuiq; ſufficere poſſit. diligentius inueſtigatio ⁊ facile ē inuenire omnia deſiderantem. neq; enī ponere cō cupiſcentie modum: donec videatur impleta: donec adepta ſit quibus valeat eſſe contenta. Ceteruꝫ nec amator pecunie dicet aliquā

do ſufficit.nec libidinoſus ſaciabitur voluptate. Sic ⁊ crudelis quiſqꝫ ſemper ſanguinem ſitit. Et ambitioſus:aut cupidus laudis humane adeptis dignitatum titulis ſeu fauoribus.nullum exinde capit omnino remedium:ſed deſiderio eſtuat ampliori. Minus autē inuenit requiem. qui ſibi placere cupit:⁊ ſuis.i.quibuſdam fatuis de ſemetipſo teſtimonijs gloriatur dicens. Manus mea excelſa: ⁊ putans ſeſe aliquid eſſe cū nihil ſit.

¶ Vidi ego aliquando quinqꝫ viros quidni frenecticos arbitrarer: primus ſiquidem buccis tumentibus marinam maſticabat arenā. Secundus ſulphureo. aſtans lacui exalantem teterrimum: fetidiſſimumqꝫ geſtiebat haurire vaporem. Porro tertius fornaci incubans vehementer accenſe micantes ſintillas habitātibus excipere faucibus lectabatur. Quartus ſuper pinaculum templi reſidens leuioris aure ſpiritum aperto attrahebat ore:⁊ ſi quominus influere videretur.flabello ſibi ventum ipſe faciebat:ac ſi totum ſperaret aerem deglutire. Quintus ſeorſū poſitus ridebat ceteros: ipſe quoqꝫ ridendus ⁊ maxime:proprias enī carnes incredibili quodam ſtudio ſugere laborabat:nunc man⁹:nūc brachium:nunc alias partes applicans ori. Miſeratus homines: cauſamqꝫ miſerie ſciſcitatus a ſingulis.vnam omnibus eſſe reperio validiſſimam vtiqꝫ famem. Cum vero macilentiſſimas eorū facies contemplatus recordabar ꝓphete.gementis miſerabiliter ⁊ dicentis. Aruit cor meum: quia oblitus ſum comedere panē meum. Quid enim hec vobis inquio proſunt: non ſunt naturales cibi. magis famem hec prouocant q̄ꝫ extingunt. Panis namqꝫ anime iuſtitia eſt. ⁊ ſoli beati qui eſuriunt illum.quoniam ipſi ſaturabuntur. nimirum ad imaginem dei facta anima rationalis.ceteris omnibus occupari poteſt:repleri omnino non poteſt. Capacē dei quicquid deo minus eſt non implebit.

Inde eſt ꝙ naturali quidem deſiderio ſummum quiuis appetere bonum:nullam niſi adepto eo requiem habiturus. Ceterum errāt miſeri non inuenientes viam. ⁊ vt ſcriptum eſt. Ambulāt impij in circuitu.dū minora quoqꝫ bōa q̄rentes.illud ſemper deſiderant.quod ſibi vicinius necdum videtur adepti. Atqꝫ vtinam ſi fieri poſſet cetera omnia obtinuiſſet vnus. eodē proculdubio ⁊ ipſum qui ſibi ſolū deeſſet ſummum vtiqꝫ bonum deſiderio queſiturus. quo cetera quoqꝫ ſemper expetit non adepta. Sꝫ inumera ſunt hec.⁊ a ceteris quoqꝫ pariter requiruntur. Quo valꝫ quiſqꝫ trahit in partē:nec aliquādo poterit hic circuitus peragrari. Vis ꝑuenire. Incipe tranſilire. Alioqn ꝑ̄ripieris miſ̄ i deſiderio terrenorum: ⁊ a ſummo bono eo lōgius inuenieris: quo te amplus

dederis caducis rebus. ⁊ tranſito rijs appetēdiſ. In circuitu ſiquidē ambulas. ⁊ ꝙ prope erat in corde ⁊ in ore tuo. ſi corde crederes. ⁊ ore ꝯfitereris. Terga vertēs declinas. ⁊ elongaris ab eo. hinc eſt ꝙ voci feratur dicens. Conuertimini filij hoīum. ⁊ itē. Reuertere. reuertere ſunamitis. reuertere ut itueamur te. An fractuoſa ſiquidē via eſt. ⁊ inambulabilis. faciliuſqꝫ ꝓuenies ſpretis omnibus. ꝙ̄ adeptis.

¶ Ecce nos relinquimꝰ omnia. et ſecuti ſumuſ te. Quid ergo erit nobis? Dignū plane apoſtolica fide. ⁊ deuotione verbū. Jam reliquiſti omnia. iā. dominum petre ſecutus es. ⁊ nunc demū quid ſis acceptu rus interrogas. Vere ſymon vere obediens in auditione auris ſine pacti ꝯuentione. Ad vnius enī iuſſionis vocem petrus ⁊ andreas relictis omnibus ſecuti ſunt redemptorem. Qui ſi hoī carnali ſtulticia forte videtur. audiat qꝺ ſtultū eſt dei ſapiētius eſt hoībus. ⁊ qm̄ placuit deo ꝑ ſtulticiam ꝑ̄dicationis ſaluare credentes: quippe cuꝫ mundus euꝫ in ſapientia minime cognouiſſet. Quantos enim mundi ſapientia maledicta ſupplantat. ⁊ conceptum in eis extingnit ſpiritū. quē voluerat dominus vehementer accēdi: noli inqt ꝑ̄cipitanſ agere. diu ꝯſidera. diligētius intuere. Magnū eſt ꝙ proponis ⁊ opus habes multa deliberatione. Experire inquit. amicos conſule. ne poſt factum penitere ꝯtingat hec ſapientia mundi terrena. animalis. diabolica. inimica ſalutis. ſuffocatrix vite. mater tepiditatis eius. que ſolet deo uomitum ꝓuocare. Caue tibi ait. At quid enim? Cum a deo verbum eſſe non dubites. qd opus eſt deliberatione. vocat magis ꝯſilij angelꝰ: quid alia. ꝯſilia ꝑ̄ſtolaris? Quis enim fidelior: quis vero ſapientior illo? Deduc me domine: ⁊ deducar. fortior eſto: ⁊ inualeſce. Noui ego que nā ſint: que oportet fieri. cito. Ab ore putei gehenne eripior: ⁊ inducias petam: ⁊ retardabo. ⁊ cunctabor exire. ſi forte interim fiat aliquid? Abſcondi ignem in ſinu meo. ⁊ deliberandum eſt an expergiſcar. an excutiam: an abitiam illum? Magnum omnino eſt ꝙ offertur: ſꝫ eo vtiqꝫ libentiꝰ: ⁊ feſtinantius ſuſcipiendū. ⁊ obuijs arripiendum manibus cum feruore. ⁊ hylaritate. Probet autem ſeipſum qui de ꝓpria virtute preſumit. Nam diuina quidem omnino probata amicos conſulat: qui non legit. Inimici hominis domeſtici eius.

¶ Quid frequentat euangelium? qui euangelio non obedit. At ī eo ſane legimus promittenti cuidam ſequi dominum: ſed defunctum ꝑ̄us patrem ſepelire volenti reſponſum ab eo: vt ſineret mortuoſ ſepelire mortuos ſuos. Alteri quoqꝫ tā tum ſuis qui in domo erāt vale dicere cupienti. nemo inquit mittēs manum ad aratrum ⁊ reſpiciens retro aptus eſt regno dei. Sꝫ quid audierat primꝰ. Magiſter ait. volo te ſequi quocunqꝫ ieris. Cui re-

ſpondit dominus. vulpes inquit foueas habent. ⁊ volucres celi nidum. filius autem hominis nō habet vbi caput reclinet: prudentiaꝫ carnis in fouea vulpis: in nido volucris arguens cordis elationem. Eſt enim interdum videre nō nullos qui relictis omnibus abrenūciare ſeculo diſponentes: cum recte offere velint nolunt diuidere recte calliditate humana totos ſe diuino comittere nutui formidantes: ſed reſeruātes neſcio quid fermenti: vt totam maſſam corrumpant. quod in multis frequenter expertum eſt. Alius ſine duce. ⁊ pceptore ſpeciale ſtudium apprehendere facile cogitans ambulat i magnis. ⁊ mirabilib[9] ſuper ſe: vt vulgo dicitur ſaliēs ante q̄ꝫ vadat. videat caſurus ante q̄ꝫ debeat. Petrus cogitatum ſuuꝫ iactans ī domino ⁊ omnem ſollicitudinē ſuaꝫ in eum proiciens certus ꝙ illi eēt cura de eo: reliquit omnia. ſecutus eſt dominū ne interrogans quidē de premio: donec ex periculo diuitū qđ ſaluator perſequebat̄ ſummeret occaſionem.

¶ Quid ergo erit nobis. Ait illi ieſus. Amē dico vobis. Verbum cōfirmationis premititur: magnū noueris eſſe qđ ſequitur. Amen dico vobis: ꝙ vos qui ſecuti eſtis me ī regeneratione cum ſederit fili[9] hominis ⁊c. Quid eſt quod dicit in regeneratione: aut que eſt hec noua regeneratio. Neqꝫ enim iam ignoramus. quoniam oportet hominem naſci denuo: non ex ſanguinibus: neqꝫ ex volūtate viri. ſed ex aqua: ⁊ ſpiritu ſancto. Ceterum cū nullatenus ad eā regenerationem valeat hec promiſſio pertinere. forte ⁊ altera regeneratione opus eē videtur. nec ſoluꝫ denuo: ſed ⁊ tertio hominem naſci neceſſe eſt. Infelix ego homo ⁊ miſerabilis caſus meus: cui non vna ſufficit. cui duplex ē neceſſaria reparatio. Nimirum ex corpore. ⁊ anima conſtans cecidi totus ſimul: ſimul totus omnino reſurgere non poſſum. an vero dignum non eſt. vt ea que videtur potior priorqꝫ portio reparet̄. At ipſam ſane animam eē. nemo ſane mentis ignorat. Prior ergo reficiatur. que prior corruit. preſertim ꝙ ab eius culpa. alteri[9] pena prodierit. ⁊ ipſius corruptio corporee quoqꝫ fuerit cā corruptionis. Hinc eſt ꝙ animabus primuꝫ ſaluator aduenit tollere vtriqꝫ peccata mundi: non moleſtias carnis. Qđ ſane manifeſtius docuit in ſe ipſo penis omnibus corpus exponens. animam autem imunem prorſus cuſtodiens a peccato.

Non ſic hodie filij hominum non ſic: ſed anime curam negligunt. curam autem carnis perficiunt ī omni deſiderio. neqꝫ eniꝫ peccare metuūt: ſed puniri. nec virtuti cordis opera datur: ſed valitudini corporis: imo etiam voluptati: de ſcola hypocratis ⁊ epicuri didicerunt. hec. neqꝫ enim ſuis chriſtus diſcipulis. horum quidpiam tradit. ſed diſcite inquit a me. quia mitis ſum et humilis corde. Filij ho-

minum vſque quo graui corde: vt quid diligitis vanitatem. ⁊ queritis mendacium. Tempus hoc animabus non corporibus eſt aſſignatum dies ſalutis vtiqȝ non voluptatis. Omnia tempus habēt animabus nunc operam dare neceſſe eſt. Nam in carne qui ſeminat ſolam erinde metet corruptionem. At nemo inquiunt carnem ſuam odio habuit. verum eſt. ſed celum habens abſque ſcientia dum prodeſſe feſtinat inuenitur obeſſe. Cuȝ enim iudicium carnis ex anima pendeat: carni nihil poteſt vtilius ꝙ̄ ſalus anime prouideri: vt videlicet in tempore ſit reſpectus illius ⁊ ſocia. paſſionis felicitatis quoqȝ conſortium mercatur. Unde apoſtolus inquit. ſaluatorem expectamus dominum noſtruȝ ieſum chriſtū: q reformabit corpus hummilitatis noſtre conſiguratum corpori claritatis ſue. Requieſce ī hac ſpe caro miſera: qui pp animam venit pro te quoqȝ venturus eſt. qui reformauit illam tui quoqȝ non obliuiſcetur in finem. Regeneretur interim anima: ⁊ tanꝙ̄ preſcita ⁊ p̄deſtinata a domino cōformis imaginis filij eius in manſuetudine cordis: ⁊ humilitate. Ipſius enim merito te quoqȝ noueris aliquando regenerandam: ⁊ conformandam corpori eius in gloria ⁊ claritate.

¶ In regeneratione inquit cum ſederit filius hominis in ſede maieſtatis ſue ſedebitis ⁊ vos ⁊c. Cōſequemini ait. quem ſequimini: vt cum ipſe ſederit. ⁊ vos piter ſedeatis. Quādo enim ille reſedit in mūdo. quando ſubſtitit. quando reclinauit caput. Exultauit ad curēdā viam benefaciendo pertranſijt. qppe nec nidum nec foueā. nec locuȝ habens in diuerſorio. donec opere tandem qd̄ ſuſceperat conſumato ſedendi preceptum mereretur accipere. ⁊ diceret dn̄s dn̄o meo ſede adextris meis. Inſipiens tu q pre ſidere eligis. ꝙ̄ ſedere. querens in itinere diuerticula. Ille miniſtrare venit: non miniſtrari. tu ſupra magiſtrum. ⁊ domino maior. imo nec diſcipulus profecto. nec ſeruus recumbere iam feſtinas. paululū dormies. paululum dormitabis: paululum ꝯſeres manus. ille ſalit in montibus: tranſilit colles. Clamat ad eum anima mea: trahe me poſt te in odorem vnguentorū tuorum curremus: alioquin quando eū remorando: tepeſcendo. pauſando ꝯſequi ſpas: Exultauit ad currendam viam hyllarem ſine dubio diligit ſecutorem. ad brauium peruenisti. necdū apprehendiſti metam. Grandis adhuc reſtat via: noli ſiſtere gradum: noli in medio itinere reſidere. In ſudore inqt vultus tui comedes panem tuū. donec in terram. de qua ſumptus es reuertaris. Ex tunc ſane tempus erit requiei: nimirū quando iam ſpiritus ipſe dicet: vt requieſcas a laborib⁹ tuis. Necdū tn̄ erit cōſumata pax nec dum ſeſſio plena. In regeneratione inquit cum ſederit filius ho-

minis in ſede maieſtatis ſue ſedebitis ꝛ vos.

¶ Felix regeneratio. Quando.n. renaſcar ad ſeſſionem. miſer homo natus ad laborem. O ſi cuiq̄ ſedero totus: cui⁹ modo ne minima q̄dem portio ſedet in quo nil tranqllū: nihil qetū ſedatū nihil. nihil vnq̄ i eodē ꝑmanēs ſtatu. Sedebitis ꝛ vos. O ſeſſio. Quis mihi tribuat. vt dignis exprimā verbis: qđ de ſeſſione hac cordis affectōe concipio. Imo quis tribuat mihi ſeſſionis huius imꝑturbata frui requie quam deſidero. quam cupio. quā requiro. Ecce erunt diri nil i me ſedet. ſed cuncta in motu ſunt omnia nutant. fluctuant vniuerſa poſtremo vbi cōcupiſcit adhuc caro aduerſus ſpiritū. ſpirit⁹ aduerſus carnem. quid nam hominis ſedere videtur. Nec ſola iam concupiſcentia pacē impedit. turbat ſeſſionem. vetat eſſe ſedatum. ſed duplex. quoq; ſecundū corpus miſeꝝ hominē contricio vexat: preſentis doloris: ꝛ mortiſ metu future: nimirum cum ꝛ paſſibile ſit. ꝛ mortale duplex nihilominus animam agitare ſollicitudo videtur ſpei vtiq; ꝛ timoris. Inter hec nempe fluctuat iugiter. donec peccati corpus inhabitat aſcendens vſq; ad celos ꝛ interim vſq; ad abyſſos deſcendens. tabeſcens in maliſ. ꝛ ad bōa nihilominus inardeſcens.

¶ Erit autem cum luteū hoc egredicēs domicilium a timore quidē penitus liberabitur. ſed necdū ab expectatione. Ex tūc enim iam nō erit timor in finibus noſtris. ſed in ſpe ſingulariter conſtituti pſallemus ſinguli mente. ꝛ ſpiritu qđ ꝑlibauerat quomodo qui dicebat conuertere anima mea in requiē tuā. quia dominus benefecit tibi. Quia eripuit animam meam de morte oculos meos a lachrimis pedes meos a lapſu. Ceterum de expectatione idem ipſe ſic ait. Me expectant iuſti: donec retribuas mihi. Nec modo numerum fratrū vt compleatur. ſed ꝛ ipſū corpus: vt ſua regeneratione reſtituatur expectant. Imo non ꝛ expetunt cum deſiderio ſub altare dei vociferantes ad ipſum. ꝛ qui audire meruit potuit ꝛ teſtificari. Nā corpus quidem illo in tempore ſedere quis dicat: dum effluit ꝛ in ſanie: pulueremq; redigitur.

¶ In regeneratione inquit ſedebitis ꝛ vos. Seminatur enim corpus animale: reſurget corpus ſpiritale. Seminat̄ in ignominiā. ſurget in gloria. vbi iam tunc mors victoria tua. Siquidē ꝛ tu inimica nouiſſima deſtrueris. Corpus enim reſurrectionis iam non moritur. mors illi vltra non dominabitur. Sed ꝛ dolor. ꝛ gemitus omniſ abſcedet. quoniam abſterget deus oēm lachrimā: ab oculis ſcōꝝ. ꝛ iā nō erit āplius neq; luct⁹ neq; clamor. ſꝫ neq; vllus dolor. qm̄ priores tranſierunt. Felices lachrime

quas benigna manus conditoris abſterget. ⁊ beati oculi. qui in talibus liqueſieri fletibus elegerũt. q̄ꝫ eleuari in ſuperbia. q̄ꝫ omne ſublime videre. q̄ꝫ auaricie ⁊ petulãtie famulari. Sedebit igitur corpus ĩmortalitatis. ⁊ impaſſibilitatis gemina quadam felicitate dotatum. liberum ab omni neceſſitate. ab oĩ corruptione ſecurum. alienum ⁊ ĩmune ab omni concupiſcentia. plenum gloria configuratum deniqꝫ claritati corporis chriſti. Sedebit ⁊ anima ſicut nil metuens. ſic nec cupiens vltra nimirum plena beatitudine. ⁊ ſecura plenitudĩe fluẽs nullos iam cogitationum fluctus. nullos temptationũ conflict⁹. nullos affectionum ſentiens mot⁹. ſꝫ eterne illi incõmutabilitati ꝓrſus vniuerſa. ⁊ ſic adherẽs deo vt vn⁹ iam ſpiritus ſit facta cum eo.

¶ Sed quando hec aut quib⁹ hec erũt vos ĩgt qui ſecuti eſtis me. cũ ſederit filius hominiſ in ſede maieſtatis ſue ſedebitis ⁊ vos. Iã quidem ſedet filius hominis in ſede maieſtatis. ſi quidem aſcendens ĩ celum. ſedit a dextris dei. ſed cum ſederit dictum eſt. Cum apparuerit ſedens. ſicut apoſtolus ait. Cuꝫ enim chriſtus apparuerit vita veſtra. tunc ⁊ vos apparebitis cũ illo in gloria. An magis audebim⁹ dicere ipſum adhuc ſtare quodãmodo. vtpote cuius necdum ſedes cõſumata videtur. nedum pedibus eius ſcabello ſuppoſito qđ a patre promiſſum eſt: non ꝙ illi plenitudini quiſpiaꝫ deſit. ſed membra caput expectet. Audeat teſtari q̄ meruit intueri. Ecce ait ſtephanus. video celos apertos. ⁊ filium hominis ſtantem a dextris virtutis dei Paulus quoqꝫ ſic ſcribit. chriſtus aſſiſtens pontifex futurorum bonorum introibit ſemel in ſancta eterna redemptione inuenta. Ceterꝫ in regeneratione corporum ſedebit in ſede maieſtatis: qui pro animarum regeneratione ſtetit ignominioſo ſupplicio crucis. interrogatus contumelijs pariter. ⁊ tormẽtis. nec modo duriſſima morte. ſed turpiſſima condemnatuſ. Quoniã enim obediens patri factus vſque ad mortẽ. mortẽ autẽ crucis propter hoc exaltauit illuꝫ. ⁊ donauit illi nomen. qđ eſt ſuper omne nomẽ vt in nomine ieſu omne genu flectatur. Hec autem dixerim fratreſ vt noueritis que nam ſint duo latera ſcale. que volentibus ſequi dominũ proponũtur aſcendenda. que baſes earum. que capita. que gradus. quorum ſũmitati deus innixus eſt.

¶ Oportet nos ſiquidem domare carnem. calcare mundum. vt voluptatem corporis declinantes. caueamus nihilominus ſeculi vanitatem. hẽ nimirum abhominatõẽs egiptiorum quas imolamus domino deo noſtro. ⁊ totum qđ a via vite ⁊ diſcipline deterret filios hui⁹ ſeculi totum qđ exercet interiꝫ ſeruos dei in his duobus eſt. que ſub vno verſu propheta comendat. vide inquiens humilitatem meaꝫ. et laborẽ meuꝫ. hec ergo ſunt latera

ſcale viſitatis. ⁊ aſperitas. quibꝰ deinceps interne virtutis. ⁊ gratie gradus firmiter inſerantur. Eſt.n. videre homines mundanam gloriam ↄtēnentes. fauorem calcātes populi. non deſiderantes humanū diem. ſed non adeo fortes in tolleratia moleſtie corporalis. nō adeo reicientes mollia: non adeo carnis illecebras ſpernentes. Quid iſtos dixerim. niſi latus alterum non tenere. Porro vni tantum lateri innitentis periculoſus nimis aſcenſus. ⁊ proximus eſt ruine. Quid ſi periclitatur qui circa carnem videtur pluſq̄ oporteat infirmari. licet mundi reſpuat gloriam. nec contumelijs moueatur ꝑfecto lōge horribilius eſt periculum. ⁊ multo magis inexcuſabile: ſiquis forte licet caſtigās viriliter corpus. ⁊ nō parcens eius afflictioni inueniatur tamen minus reſiſtens glorie deſiderio. minus paciens iniuriarum minus puritatis: ⁊ ſordide humilitatis habens: minus imunis a ſeculi vanitate. Quid enim tibi infelix cū his nugis ⁊ calamitatibus. cū hoc faſtu: ⁊ vanitate iſta q̄ nec anime nec corpori ꝓdeſt. Quid irritaris: quid inflammaris ad verbi factum qđ nec carnem vulnerat. nec inquinat mentem. Nihil ſic alienum a natura tua: nil tam ↄtrarium rōni. Neq; enim ſic dicere poſſum. quid tibi cum cibis ⁊ veſtibus. aut frigore vel eſurie quid moueris cū vnita perſonaliter anima nō huic mūdo. ſed corpori. longe minus carnē poſſit odiſſe q̄ mūdū quippe que huic multum debeat. illi nihil. Qui quidem dixerim. non vt voluptas perinde excuſetur. ſed vt vanitas: ⁊ impuritas ante omnia fugiatur ¶ Sane vbi ſic ſtabilieris. ⁊ firmaueris in corde tuo. ⁊ aſperitatē corporalis abſtinentie. ⁊ laboris amplecti: ⁊ omni vilitate: ⁊ extremitate eſſe contentus. bona ſunt latera ſecurus iā inſere gradus exercitij ſpiritalis: vt totum qđ mundo: et carni ſubtrahis. ſtudio pietatis impendas. oblitus que retro ſunt: et extentus in anteriora. vt aſcenſionibus diſpoſitis de virtute proficias in virtutem. vt videre deū deorum in ſyon merearis. Et primum quidem per deſertum proprij cordis. ⁊ conuallem plorationis aſcendens in virgula fumi de hinc iā in ſerenis quidem elapſus aſcendēs. etiam de deſerto delicijs affluens innixus ſuper dilectū. ductus de claritate in claritatem tanq̄ a domini ſpiritu. illo vtiq; qui ſcrutat̄ etiam alta dei. Nec paucos ī hijs gradus inuenies gratie multiformis. verum hec ſpiritualia ſunt. et ſpiritualibus vtiq; comparanda. Nunc vero ad iniciandos potius ſermo dirrigatur. cuius tota intentio eſt reuocare ad cor preuaricatores. Ceterum habent proficiētes editum olim de. xij. gradibus humilitatis ex ſermonis occaſione libellum quos videlicet gradus ille iuſtorum omnium ſpiritu plenus: ⁊ regula ſua tradidit vere per omnia benedictus.

¶ Ille.n. ſpiritualem nobis erexit

ſcalam. cuius vtiqꝫ ſūmitas celos
tangit.qđ in eius glorioſo trāſitu
euidenti legimus miraculo cōmen
datū.beato papa gregorio.ſic ſcri
bente.Inter diſcipulorum manus
imbecilia membra ſuſtentans:ere
ctis in celum manibus ſtetit.ꝛ vlti
mū ſpiritum inter verba orationis
efflauit.Qua.ſ.die duobus fratri
bus vni longius poſito.alteri autē
in cella cōmoranti reuelatio vnius
atqꝫ indiſſimilis viſionis apparuit
viderunt nāqꝫ quia ſtrata pallijs
ꝛ innumeris coruſca lampadibus
via recta orientis tramite ab eius
cella in celum vſqꝫ tendebat. Cui
venerando habitu vir deſuper cla
rus aſſiſtens.cuius eſſet via quam
cernerent inquiſiuit. Illi vero ſe ne
ſcire profeſſi ſunt.qbus ille ait.hec
eſt via qua dilectus domini celum
benedictus aſcendit. Que eſt enim
via ab eius cella progrediens niſi
ordo quem idem vir beatus inſti
tuit.ꝛ forma vite que ab eo ſūpſit
exordium? Qua nimirum via do
mini dilectus aſcendit.quia nō po
tuit vir ſanctus aliter docere:ꝗ vi
xit.Et hec quidem eorum vel maxi
ma fiducia eſt.qui ipſius vtcunqꝫ
ſtudent inherere veſtigijs.ipſum p̄
ceptorem preuiūqꝫ ſequūtur.neqꝫ
enim venire aliquatenus in dubiū
pōt.quin omnino ſacer ſit modus
ꝯuerſationis.ꝛ diuina magis inſpi
ratione atqꝫ conſilio . ꝗ humana
prudentia vel adinuentiōe forma
tus.quo nimirum tantam poſt obi
tum gloriam felicitatis idem vere
benedictus obtinuit. Sed hec ha
ctenus.ne quis forte. qđ longe ſit
ſemper a cordibus veſtris deroga
re nos eis qui ſibi varios ꝓut cui
qꝫ viſum eſt.religioſe viuendi for
mauere modos.ꝗ alios conſolari
ꝛ animare voluiſſe cauſetur. Cau
ſa tamen quā videmus in eccleſijs
hodie formam cleri ne informē di
xerim vitam a quo ſanctorum ha
buerint.quis vnꝗ vel in nouo vel
in veteri teſtamento ſic vixerit.vel
ſic viuere docuerit homines.vtinā
ipſi ſeſe interrogent ſinguli. nec
conſcientias ſuper hec conuenire
proprias diſſimulent. Quantos.n.
videmus ſectatores viarum . que
videntur hominibus quidem bōe
ſed in profundum finis earū infer
ni deſcendit. Quantos aſcenſores
ſcale non cuius ſumitas celos tan
git.ſed que illi omnino contraria ē
habens latera concupiſcentiam car
nis.ꝛ concupiſcentiam oculorum
gradus vero ſupbiam vite que ex
mundo ſunt.nō ex patre? At enim
ſane que vobis cōmēdare volumꝰ
ſcale gradus ꝛ latera ex pie vtiqꝫ
ſunt.nō ex mūdo.cui nimirū innixꝰ
apparuit. Sobrie ait apoſtolus et
pie.ꝛ iuſte viuamus in hoc ſeculo.
Sobrietas voluptatē carnis īpu
gnat iuſtitia ſeculi vanitatē.dū vi
delicet cuiqꝫ reddens qđ ſuū eſt.ꝛ
adulantē deplorat.ꝛ compatitꝰ ira
ſcenti deniqꝫ ꝛ ipſe ſaluator dū ba
ptiſte manibus celſum illum verti
cē inclinaret.ſic inqt decet nos im
plere oēm iuſtitiā.ſolā nimirū hu
militatē iuſtitiā reputās. Exhibea
tur ergo ſobrietas nobis iuſticia ꝓ

ximo pietas deo: pietas enim ipſa eſt cultus dei. Sane vt voluptas et vanitas elationē cordis fouere noſcuntur. ſic ſobrietas. et iuſtitia pietatem. vt inter hec latera de fide in fidem ſpe mediante proficiens ſup eminentiam aliquā teneat caritatis. ¶ Innitūtur hec latera baſibus quas ſuppoſuit artifex ſapiā duobus forſitam lignis crucis. vbi enī ille mulctatur morte. cruce turbat quis ſuorum delicias. ſeu gloriā ſuſtinere queat. ne dum audeat querere. flagellatus chriſtus. et ſputis illitus baiulat ſibi crucē. et ludibrio factus irriſoria veſte arundineo ſceptro. corona ſpinea foditur clauis. annumeratur ſceleratis. in ligno extēdit etiam mortuus vulneratur. et hec intuens qui dicitur xpianus ppriis nihilominus voluptatibus indulgere. et florere velle in ſeculo nulla tenus erubeſcit. Ceterum ſi omnis qui ſe dicit in chriſto manere debet ſicut ille ambulauit. et ipſe ambulare. multo magis qui pro eo manet ſe dicit qui pro eo legatione fungitur: qui ei miniſtrat. ſi eum nō ſequitur inexcuſabilis eſt. Sane niſi abnegauerit ſemetipſum. et tullerit crucē ſuā ſeq eū oīno nō pōt. Quid vere crucē tollere ē. niſi laborē amplecti et humilitatē. Sicut ſcriptum eſt. Elegi abiectus eſſe in domo dei. ¶ Sed fortaſſe minus adhuc firmiter ſtabilia hec videantur. ſi tantū fuerint ſubnixa baſibus non etiam deſuper coherentia capitellis. hinc eſt quod minime ſui contentus exemplis ſaluator etiam premia repromittit. vt quem forte non prouocat imitatio. vel imitatio precedentis. trahat vel deſiderium retributōis. et ſi quis voluptuoſus eſt. illum ſitiat torrētē voluptatis: ſi glorie cupidus. aſpiret ad illā celſitudinem iudiciarie poteſtatis. Sedebitis ait: et vos ſuper ſedes duodecim iudicantes duodecim tribus iſrael. Ac ſi dicat. pro confuſione veſtrā duplici et rubore pars veſtra laudabitur. propterea enim in terra veſtra duplicia poſſidebitis. letitia ſempiterna erit uobis. In exilio uobis afflictio duplex. humilitatis utique et laboris. ſed conſolamini. et nolite deficere. quoniam in terra ueſtra. terra utique uiuentium duplex uos nihilominus remuneratio manet ſublimitatis. et delectationis. In ſedibus enī quies imperturbatā eſt. in iuditio dignitatis eminentia cōmendatur ¶ Quis uero ſecularis honor excogitari pōt. qui nō prorſus in tante ſublimitatis compatiōe uileſcat non unius ſiquidem ciuitatis. aut populi. ſeu regiōis unius. ſed uniuerſitatis iudices habēt preſidere cum xpo. nec ſolum homines. ſed et ipſos angelos iudicabunt. qui parentes ad modicum uaporem preſentis: glorie dedignantes. et exufflantes improperium chriſti uniuerſis preferunt titulis dignitatum. nolite timere puſillus grex quoniam complacuit patri ueſtro dare uobis regnū diffinitum eſt conſilium. quod nō euacuabitur. propoſitum imutabile perſeuerat. deniqꝫ iurauit dominus. et nō penitebit eū. Amen dico uobis

ꝙ vos qui ſecuti eſtis me in rege/neratione cum ſederit filius homi nis in ſede maieſtatis ſue. ſedebitiſ ⁊ vos iudicantes. Quid glorioſi⁹: Iudicent nunc ⁊ preiudicent ſup/bie filij cum rege ſuo. qui ſibi la/tera aquilonis elegeit. Exaltent ⁊ leuentur ſicut cedri libani. Trá/ſiuimus ⁊ ecce non erunt. Oppri/mant nunc quos poſſunt. blaſphe ment. congregent maledicta. veni/ant ſuper vos opprobria exprobrá tiū chriſto. quoniá merces noſtra copioſa eſt in celis. Gloriáq; ab in uicem habeant vtiq; vanaꝫ. ⁊ mé/dacem. quoniam vani filij hoīum mendaces filij hominū. Gloriam enim que a ſolo deo eſt. nolunt ve ram vtiq; ⁊ manentem. quoniam ipſe eſt. veritas: ⁊ ipſe eſt. qui eſt.

¶ Infelix prorſus ambitio q̃ am/bire magna non nouit. querens ꝺ modico creſcere. ⁊ de maximo mi/nui. Amant enim chatedras ꝑmaſ que velut groſſi ficuum velociter ſunt caſure. Sunt eniꝫ groſſe ꝑme quedam ficus prorſus inutiles. ſo lam habentes ſpem ficuum. nō ſa/porem. nec taꝫ fructus. q̃ꝫ futuroꝝ quedam preſagia fructuū quequi dem ⁊ decidere neceſſe eſt. vt eis alie humano vſui. ⁊ eſui apte ſuc/cedát. Unde ſponſa in cantico cá/ticorum. hyens tranſijt. abijt. ⁊ im/ber receſſit. ⁊ poſt pauca. Ficuſ in/quit protulit groſſos ſuos. ꝙ vide licet perſecutione ceſſante inclita facta ſit eccleſia poſita in ſuperbia ſeculorum. Quam ſane ſublimita/tem. ⁊ excellentiam dignitatum. eō grue ſatis groſſos vocat. vt futura in his moueat q̃ꝫ preſentia cogita re. Que enim vidētur temporalia ſunt. que non videntur eterna. Ca ueant igitur qui primas catedras amant. ne contingat carere ſecun/dis. Et qui primos nūc recubitus eligunt. incipiát cum rubore locuꝫ tenere nouiſſimum. Sedebitis in/quit ſuper ſedes duodecim iudicá tes duodeciꝫ tribus iſrael. Hec iá ficus erunt non vtiq; groſſe. has nimirum ſedes preuiderat: qui de ſuperna ciuitate dicebat. Illic ſe/derunt ſedes in iudicio. ſedes ſuꝑ domum dauid. Illic plane nō hic. Quomodo enim ſedent. quas hic videmus ſedes. que totiēs nutát. totiens titubant: totiens ſubuertū tur. nimirum groſſi ficuū ſūt. quas tenuis aura deicit ⁊ diſpergit. Ce/teruꝫ quid ſibi vult: qꝺ duodecim tribus iſrael. iudicaturos fore pro mittit in quibus etiam mund⁹ ipſe cognoſcitur iudicandus. An quia notus tm̄ adhuc in iudea de⁹ vni uerſitatē fideliuꝫ appellatione. xij. tribuū voluit deſignari. ⁊ quaſi ſo las meminit iudicandas ꝑꝑ illud qui non credit iam iudicatus eſt: Hec enim eſt perfectoꝝ gloria ſin/gularis. inter ipſos etiam eminere fideles: ⁊ ceteris quoq; ſaluandis preeminere auctoritate iudiciarie poteſtatis. vt iuxta illꝺ de pſalmo. ſedeant ſupra domū dauid. Quid iſtud miſerie eſt. ꝙ ad verbum tan te promiſſionis negligentia huma na dormitat.

¶ Popule meus ait dn̄s. Quid ti

bi debui facere. ⁊ non feci. Quid cauſe eſt. ꝙ inimico meo: veſtroqȝ libet ſeruire ꝗ̃ mihi. neqȝ enim ille creauit vos. ſed nec paſcit quidem aut tp̄a vr̃a ipſe diſponit. Si parua hec videntur ingratis. non ille ſed ego redemi vos. Sed quo precio. nō vtiqȝ corruptibilibus auro ⁊ argento: non ſole. vel luna. non ſaltē aliquo angeloꝝ. ſed proprio vos cruore redemi. Ceterū ſi neqȝ tā multiplici iure debituȝ a nobis elicere eſt famulatū. omiſſis his oībus mecū ſaltem ex diurno denario ꝯuenite. nihil nobis ille nocuerit. nihil ipſe videar profuiſſe ei, obtemperate qui plura vobis ⁊ potiora policetur apud quē certior copioſiorqȝ remuneratio eſt. vt illud quoqȝ benigniſſima miſeratiōe diſſimulē ꝙ bonoꝝ noſtroꝝ nō egēs. vobis tm̄modo veliȝ eſſe conſultū ne preſentia ſuſcipere detrectetis: q̄ nūc offero dona gratie. futuris glorie muneribus. eadem coronanda promittens. Quid ad hec conſcientia humana reſpondet. Cū in properari ceperint hec in die iudicij. quomodo miſeri ſuſtinebunt: Quid excuſatiōis poterunt habere de peccato.

¶ Nunquid tunc dicere incipiēt. modo: ecce mō: ſine paululuȝ. Sic enim nunc diſſimulant infelices. et modo. ⁊ mō. non habet modum: ⁊ ſine paululum in longū vadit. Bonus eſt inquiunt deus. qui in ꝑrimo iuuat. Magna quidē diuina promiſſio. ſed longa valde dilatio eſt. Terrenas deſerere ſortes: et necdum obtinere celeſteȝ. afflictio intollerabilis. ⁊ inconſolabilis dolor. Quid accellerare neceſſe ē. vt miſeria prolongetur. Miſeria ꝑrius. ⁊ ſeductoria cogitatio. noua ſi quidem hec querela eſt. nec prolixiorem vitam filij hominis hactenus cauſabuntur. Breues dies hominis ſunt donec conſciētia ſtimulante de penitentia. ⁊ conuerſione vel intus a ſpiritu. vel foris cōmoneantur ab homine. Ex tunc ſane nouū concipitur tedium longioris vite differende mortis oritur fiducia noua. Sed eſto multa tibi ānorum curricula reſtāt. adoleſcēs es vtiqȝ ad ſenectutē victurus ⁊ ſenium. Quid neceſſe habes amittere tempora tanta. perdere tanta lucra. nihil precioſius tempore. ſed heu nihil hodie vilius eſtimatur. Tranſeunt dies ſalutis. ⁊ nemo recogitat. nemo ſibi nō reditura momenta periſſe cauſatur. An putas o homo biennij tantum. aut triennij opus ab omnipotenti poſſe recōpenſari. ſic abreuiata eſt manus domini: vt centum annorum non poſſit remunerare laborem. Sede computa quid diebus ſingulis acquirere valeas: certus eqdē apud deum nullum omnino bonuȝ irremuneratū fore. ⁊ ſicut non capillū de corpore. ſic nec momentū de tēpore periturum. Quid illud ſapiētis conſilium ingerā. ne tardes cōuerti ad dominū. neſcis quid ſuꝑuētura pariat. dies. Quid inſaniā cauſer de futuro tam temerarie p̄ſumentis. quaſi vero tempora: et

momēta pater in tua: ⁊ nō magis in ſua poſuerit poteſtate vel volū tate. Poſtremo: quid de incerto fine: ⁊ qd de certa breuitate labo ris: retributōis eternitate loquar? Nouit dn̄s figmētum noſtrū con ſulit puſillanimitati noſtre: hūane obuiat cogitationi: anxietatē abi git: preuenit trepidationē.

¶ Sequit̄ enim. Et oīs q reliq̄rit patrē aut matrē: aut domum: aut agrū ꝓpter nomē meū: centuplū accipiet: ⁊ vitā eternā poſſidebit. Quid vltra dicetis filij hominum quādo ⁊ in hoc medio. tanta vo bis promiſſa ſunt: vt dormiatis in ter medios cleros. de quib⁹ paulo ante cauſabimini: ⁊ exeuntes a ſor te terrena amplior ſtatim excipiat ꝯſolatio: qua nō modo paciēter: ſ; etiā gratulant̄ expectetis ſortē ſan ctorū in regeneratione ꝓmiſſam? Siquidē ⁊ ipſa expectatio iuſtoꝝ letitia eſt. Cētuplū inquit accipiet ⁊ vitā eternā poſſidebit: Habetis filij adā promiſſionē vite eius: q̄ nūc eſt pariter ⁊ future. vt deſtrua tur oē os loquentiū iniqua: ⁊ con fundant̄ oēs iniqua agentes ſup uacue. An nō ſuperuacue penitus agit iniqua: q nō modo fructuoſi⁹ ſed etiā iocūdi⁹: nō mō ſalubrius: ſed etiā ſuaui⁹ deo poterat ſerui re q̄ mundo. Et attende. ꝙ petro quidē dn̄s tantū de futuro reſpō dit. neq; eni; ſup his. que experie bat̄ preſentialiter heſitare poterat aut opus habebat interrogare: de niq; nō quid nobis eſt dixit. ſ; qd erit. An vero quis dubitat inſtan tis eſſe tēporis centupli promiſſio nem. Manifeſte id quidē ipſa ver borū ꝯſequentia probat: vbi cētu plū accepturi. ⁊ poſſeſſuri dicimur vitā eternam. ceterum nequis om nino impudēti remaneat obſtina tioni locus mitto vos ad euange lium ſecundū marcum. vbi promiſ ſio eadē deſcripta manifeſtius in uenitur. Ait enim dn̄s. aut matrē. aut filios. aut agros. aut domū ꝓ pter me. ⁊ ꝓpter euangeliū. q non accipiat cēties tm̄ nūc in hoc tem pore. Atq; vt vehemētius admit teretur carnalis anima nō ꝑcipiēſ que ſunt ſpūs dei. ſed ſtultitiā re putans: addit ſignanter cū ꝑſecu tionibus. Forte enim cu; audiſſet in tēpore hoc centuplu; promitti. colletabatur etiam de tꝑalibus ex hiberi. ſed ꝑ̄ripit hunc intellectu; nomē additu; ꝑſecutionis. Quid enim terrene eſt ꝯſolationem. qꝺ nō facile terrena perſecutio tollat. Quid terrenū inter perſecutiones ſancti martyres acceperunt. qū ⁊ ip ſa quoq; beatorū corporum terra data eſt in manus hoīu; īpioru;.

¶ Interim tamē vndecūq; centu plū ſint adepturi: dūmodo ſit cētu plū. dū valeat cētuplicit̄. cētuplici ter placeat ꝯſoletur. delectet. amet̄ Quid inſanie eſt ꝙ cunctantur ho mines relinquere ſimpla pro cen tuplis. Ubi eſt cupidus. vbi eſt ambitioſus. vbi conquiſitor huius ſeculi. Quid ad fidele negotium ⁊ nundinas queſtuoſiſſimas auari cia intepuit ⁊ obdormiuit huma na. Cui id iudeo negare. o homo

qui in vanum accepiſti nomen do
mini noſtri ieſu chriſti: cui ſacrile-
go dare qcquid habes pro centu-
plo cũctareris. Sed execrabilis ti-
bi eſt man⁹ dñi: vt nullã ab eo cõ-
mutationẽ recipere: nõ ei in ratio-
ne dati: vel accepti cõicare penit⁹
acquieſcas. An forte nõ ex odio: ſʒ
incredulitate detrectas. naʒ id mi
hi fateor credibilius eſt. nemo enĩ
perire magis optaret minime cui⁹
piam ꝯſolationis obtẽtu. q̃ꝫ in ma
xima exultatione ſaluari. Sed nõ
eſt omniũ fides: ne eorũ quidẽ: q
nomine tenuus ſunt fideles. pote-
rã ſane multorũ vobis exempla ꝓ
ponere. multos ꝓducere teſtes. q
id ꝑfecto ſicut credidere ſicut ſen-
tiunt. ſicut audierũt ſic experiunt̃.
Abundat huiuſmodi teſtimonijs.
huiuſmodi carbonibus deſolato
rijs oĩs natio regiõis. ⁊ omnis lin-
gua vbicũqʒ ſanctorum congrega
tio eſt. Sed quãdo humanis cre-
dat experimẽtis. qui veritati non
credidit ꝓmittenti. Illud ego ve-
hementius arbitror admirandum
ꝙ fideles magis in maximo. q̃ꝫ in
modico videamini nõ enim diffici
le eſt ei dare centupluʒ in preſenti.
qui daturus eſt vitã eternaʒ in fu-
turo. Qui daturus eſt quod nec
ocul⁹ vidit. nec auris audiuit. nec
in cor hominis aſcendit. nõ modo
centuplum dare poteſt.

¶ Sed quõ inquit poſſunt hec fie
ri. qua ratione accipit cẽtuplum. q
nihil ſibi relinquit ex omnibus. nẽ
pe hoc eſt. ꝙ pauloante cõmemo-
raui. Tollite iugũ meũ ſuper vos.
⁊ inuenietis requiem. Mira noui
tas. ſed eius qui noua omnia facit
Iugũ tollens inuenit requiẽ relin
quens omnia centuplum habet.
nouerat hoc ⁊ ille nimirũ homo ſe
cunduʒ cor dei. qui ei loquebatur
in pſalmo. nũquid adheret tibi ſe-
des iniquitatis. qui fingis laboreʒ
in precepto. An non fictus in pre-
cepto labor hon⁹ leue ſuaue iugũ.
Crux inuncta. huius eniʒ rei ſacra
mentuʒ eſt. ꝙ in dedicatione eccle
ſiarum depictas in pariete cruces
oleo ſancto põtifex linit. Sic ⁊ oliʒ
cum habrae dictũ eſt. tolle filium
tuum. quem diligis yſaac. ⁊ offeres
mihi eũ in holocauſtuʒ. labor fict⁹
eſt in precepto. Oblatus ſiquidem
yſaac ſanctificatus eſt: nõ macta-
tus. Et tu igitur. ſi uocem domini
audieris intus in animo. ⁊ dicatur
tibi vt offeras yſaac. tuũ qđcunqʒ
eſt gaudium ĩmoles deo interpre-
tatur enim yſaac gaudiam ſeu ri-
ſus fideliter ⁊ conſtanter obedire
ne timeas. nimirum etſi rem gran
dem tibi dicit propheta facere de-
bes. ⁊ obtẽꝑandũ ei ꝑ oĩa. etiam ſi
oportuerit ipm yſaac iugulari. nũc
aũt qcquid affectio ꝓpria iudicet
ſecurus eſto. ut nõ yſaac. ſed aries
morietur. non peribit tibi leticia.
ſed ꝯtumacia. cuius utiqʒ cornua
nepribus herẽt. ⁊ ſine pũctionib⁹
anxietatis eſſe nõ potes. Temptat
enim te dñs deus tuus. nec macta
bit̃ yſaac ut opinaris. uiuẽs uiuet.
ſʒ eleuatus utiqʒ ſuꝑ ligna. ut in
ſublime gaudeas. nec ĩ carne ꝓꝓa
ſʒ ĩ cruce dñi glorieriſ. ꝑ quẽ nimiꝝ

crucifixus ⁊ ipſe es:ſed crucifixus
mundo.nam ei viuimus.
¶ Hec nimirum conuerſatio per/
fectorum:hec ſanctoruȝ vita:⁊ gra
tia ſpãlis:deniqȝ tanq̃ triſtes in/
quiunt:ſemper autem gaudentes:
tanq̃ nihil habenteſ: ⁊ omnia poſ
ſidentes:tanq̃ morientes: ⁊ ecce
viuimus. Qui videbant me.foras
fugerũt a me:dicit ⁊ filia regis:ea
vtiqȝ cuius gloria omnis ab int⁹
eſt. Unde ⁊ clamitat mihi cantico
canticorum adoleſcentulas reuo/
cans:quas exteriori ſua incõpoſi/
tione deterritas videt. Nigra ſuȝ:
ſed formoſa filie hieruſalem. ſicut
tabernacula cedar:ſicut pelles ſa
lomonis. Nolite me conſiderare.
ꝙ fuſca ſum:quia decolorauit me
ſol. Ac ſi manifeſte ſpãlis quiſpiaȝ
dicat teneras ⁊ infirmas mentes
exhortans. Quid laborioſa: q̃: ⁊
humiliata conuerſationis noſtre:
tam ſedule numeratis: Saga cili
cina ſunt.⁊ pelles arietuȝ rubrica/
te.quibus ille interior ſplendor: ⁊
interna tegitur gloria : vt illeſa a
pulueris ⁊ imbris iniuria ꝯſeruet.
Nolite me ꝯſiderare:ꝙ fuſca ſuȝ:
nolite pauere.nolite mirari. Neqȝ
enim triſtitie:aut neceſſitatis ẽ ex/
terior iſte neglectus: ⁊ nigredo fo/
rinſeca.ſed occulti ſplendoris.⁊ ex
ultationis interne.decolorauit in/
quit me ſol:lux interior: exterioris
impatiẽs. Nimiꝝ ignis eſt: ⁊ ina/
nia folia nõ admittit. Alioqn aut
exuri folia : aut certe ſi ꝑualuerit.
ignẽ extingui neceſſe eſt. Quod q̃/
dẽ oĩno cauẽdũ apoſtolus docet:
ſpũȝ ingens nolite extinguere.ma
gis autẽ id xp̃s ꝓhibet volens eũ
vehemẽter accẽdi. Igitur ſponſa
q̃dẽ nigra eſt:ſȝ formoſa : apoſtoli
tanq̃ triſtes:ſemꝑ aũt gaudentes
ipſi xp̃o:ſi iudaicis cõſideraretur
occulis.non erat ſpẽs neqȝ decor.
Econtra ſane alios dealbatis ve/
ritas comparat monumẽtis. foris
q̃ppe ſplendidos:⁊ nitentes : int⁹
ſordidos:⁊ fetentes. Ambulãt eñ
in ſtolis ⁊ ꝑmas:vt dictuȝ ẽ:cathe
dras amant.glorioſi.ornati.⁊ ma/
gni in occulis hoĩuȝ intus aũt vbi
deus videt pleni auaritia.inuidia
ambitiõe.ſuperbia.⁊ luxuria. for/
taſſe nõnulli. Quãdo eniȝ talibus
detur precioſum illud continentie
munus niſi forte ad iudiciũ ⁊ con
dẽnationẽ:neqñ paueant: ⁊ reſi/
piſcãt:⁊ ꝯuertantur a ſtudijs ſuis.
ſed obdormiſcãt in peccatis.⁊ de/
terius ꝑeant ex ipſa irreuerentia
⁊ ſecuritate.
¶ Sane ut exerciciũ ſpãlis:et cure
cordis indiciũ euidẽs cõtẽptuſ ex
teriorũ.ſic corũdeȝ ſollicitudo cer
tũ nihilominus ſignũ mentis icul
te. Scriptũ q̃ppe ẽ. In deſiderijſ ẽ
oĩs ocioſus. Et itẽ. de ſtercoribus
boũ lapidabit̃ piger.ve ve miſero
dum ſtercorat̃ putat ornari. Bos
erat paulus triturans ĩ area dñi
⁊ ſuũ agnoſcẽs vtiq̃ poſſeſſorem.
Uñ ⁊ dicebat.pp xp̃m oĩa detrim̃
tum feci:⁊ arbitror vt ſtercora vt
xp̃m lucrifaciã.his lapidat̃ ſterco/
ribus piger.q xp̃m lucrifacere ne/
gligens.corde vacuo:⁊ deſerto fo/
ras cogit̃ euagari. Siquidẽ famis

neceſſitate iacob patriarcha deſcē
dere in egyptū: ⁊ prodig⁹ ille fili⁹
ſeruire porcis:eſurire ſiliquas ege
ſtate coactus eſt.

¶ Sed qd dicit ſcriptura habēti
dabit:⁊ habūdabit:nō habēti au
tē ⁊ hoc ipm qđ videt habere au
feretur ab eo.areſcet fenū: ⁊ deci/
det flos:ipſe quoqȝ feneſtre clau/
dent. vt nihil vltra terrene valeāt
ꝯſolationis haurire:deniqȝ arguā
te.ait dñs.⁊ ſtatuā ꝯtra faciē tuā.
Quid illud ꝯfuſionis erit: qd mi/
ſerie:quid doloris: qñ diſſipatis
folijs:⁊ diſperſis vniuerſa nudabi
tur turpitudo: reuelabit ignomi/
nia:ſanies apparebit: qñ iam im/
mortalis factus:interius ille ꝯſciē
tie vermis tota malignitate corro
det:ſed non cōſumet animam infe
licem:erit omnino diſſimulationis
locus:aut ſpes ꝯſolationis: Quid
enim cauſe ē:ꝙ nemo quidē ꝯſciē
tie ſtimulos ſuſtinere aliquatenus
poſſunt:ſed auertunt oculos cor/
dis:⁊ ad cōſolationes miſeras cō/
uertuntur.Aut certe ſimulationi/
bus aliquib⁹ decipiūt ſemetipſos
⁊ mētit iniquitas ſibi.niſi ꝙ intol
lerabilis:ille ē cruciatus:lȝ adhuc
blandiat ſpes:⁊ extenuet oīno do
lorē:dū ſibi ipſis pro libitu tēpora
mentiunt:⁊ oē ꝙ agūt facile diluē
dū:deferendūqȝ qđ appetūt:teme
raria p̄ſumptione ꝓmittūt.Sed ⁊
ipſa ꝯſuetudine ⁊ incuria ſtupidi
⁊ inſenſati corde fere nihil ſentiūt:
q̄ quidē oia longius aberunt.vbi
fiet qđ ſcriptū eſt:arguam te ⁊ ſta
tuam contra faciem tuam.

¶ Quanto eniȝ ē vicinior.⁊ natu/
rali viciſſitudine carior aīa carne
ſua:tāto acrius doleat neceſſe eſt.
⁊ moleſtius ferat propriam: q̄ cor
poris leſionē:vbi a ſtupore iſto.⁊ i
ſenſibilitate fuerit excitata. Sic ⁊
econtra:bona ꝓpria.⁊ delicias ſpi
rituales:internāqȝ aī voluptateȝ.
vbi contigerit expiri:eo vtiqȝ dele
ctabilius amplectet. iocundiuſqȝ
fruatur oportet.quo ꝓprius: ⁊ ex/
p̄ſſius eā tāgunt.nec exterius mē/
dicātur. Nemo qppe eo mō iumē
ti ſui:quo corporis ſui refectōe po
terit delectari.placet qdem ⁊ illa:
ſed lōge alit iſta ſapit. aliterqȝ ſen
titur.Qđ ſi iumētū aīe corpus eē
fatearis:eadē vtiqȝ rō tibi obſuā
da ē ⁊ in ipſis.noli ḡ errare.noli ſe
duci:vt in corporalib⁹ credas ſpi
ritū poſſe q̄ in ſpiritalib⁹ oblecta/
ri.vel humanā cōſule rōnē.ſi fideſ
in te penitus obdormiuit.

¶ Tres in carcere quondā fuiſſe
legimus.tres in cruce. Joſeph ſiq
dem cuȝ pincerna:⁊ piſtore regis
carcerali cuſtodie mancipat⁹:chri
ſtus vero cū duob⁹ ſceleratis vti/
qȝ reputat⁹ ē.Et illi qdeȝ in carce
re videre ſomnia:⁊ audiere interp̄
tationē.Iſti in cruce verba locuti
ſunt.⁊ vn⁹ accepit ꝓmiſſionē.po/
rū ſiquidē alt ꝓpinabat regi.⁊ au
diuit reſtitueris in gradū p̄ſtinū.
Alt paſcebat aues:⁊ riſum morti
accepit.Ipſi qppe ſūt porci. quos
pauit ille ꝓdigus adoleſcēs. Spur
ci ſiquidē:⁊ elati merito porcoꝝ ⁊
auiū noīe deſignant. Porro coꝝ
q crucifixi ſunt cū ſaluatore.alteri

vtiq3 cõfitenti dictũ ẽ. Hodie mecũ eris in paradiſo: alteri quidem blaſphemãti: nõ quidẽ a dño neq3 enim tũc ille indicabat quenq̃ ſ3 a ſocio reſpõſũ eſt: neq3 tu times deũ: q in eadẽ dãnatiõe es. Quid ergo putam⁹ qd duob⁹ illis quorũ alteri dictũ ẽ: reſtitueris p⁹ tres dies: alteri hodie mecũ eris in paradiſo. preter ipſa3 ſane dilationẽ. Interim potuit eẽ moleſtũ. Quid vero illũ potuit delectare cui. Dictũ eſt. trũcato capite. poſt triduũ ſuſpẽderis auiũ eſca futurus. Sane in hoc poſiti ſum⁹ oẽs: 7 nemo niſi in carcere ſine cruce interi3 nemo. Quippe vbi nec innocẽs inuenit̃ ĩmunis: qñ pcõr requie3 ſpat. Ceterũ ſi volẽs: 7 dicẽs nos qde3 iuſte mercedẽ habebit: ſinaũt ĩiuſtus 7 blaſphemãs: 7 negãs deũ factis: duplex ei ꝯtritio eſt. Si qs teſtimoniũ h3 ſalutis: etiã caro eius regeſcit in ſpe: 7 ꝓphete farinula pulmentũ cõdit: atq3 dulcorat: vt ĩ olla iam non mors ſed vita ſit.

¶ Deniq3 nemo ſane mẽtis ãplio rẽ eẽ in vitijs credat: q̃ in virtutib⁹ delectationẽ: pſertim cũ ſit de⁹ ꝟtutũ toti⁹ vere iocũditatis fons leticie: 7 exultationis origo. Neq3 eni3 carni: ſeu mũdo: aut maligno ꝑncipi: ſ3 xp̃o vtiq3 ſuire: regnare ẽ. Audi hoĩem de ꝓpria vtiq3 experientia ꝑhibentẽ fidele teſtimõiũ veritati. In via ingt teſtimoniorũ tuorũ delectatus ſu3: ſicut in oĩb⁹ diuicijs. Quid in patria erit: ſi tanta eſt copia delectationis in via: Sic 7 apoſtolus non in ſpe ſolu3: ſed etiã in tribulatione docuit gloriari. Ille quid ſic ait. Amicus huius ſeculi actoris ſeculi inimicus. ille quidem ſic ego forte non ita. ꝟ licatus ſum. homo peccator ſum. nec ſubſiſtere in tanto labore ſine gratia multa nec ipſam gratiã valeo ꝓmereri. quaſi vero gratia nõ ſit gratia ſed operu3 merces quaſi nõ omnes peccauerint aut nõ omnes egeant gratia dei. Eſtimas o homo. quia perſonaꝝ acceptio ſit apud deũ. 7 non omnes omnia relinquentes. tã copioſe conſolẽtur. Noli eſſe ĩcredulus. acquieſce vel veritati. de cuius teſtimonio nulli licet fideli dubitare. 7 omnis qui reliquerit patrẽ aut matrẽ. aut domũ aut agrũ propter nomen meũ centuplum accipiet. neminem xp̃s excipit. miſeri qui dicũt. preter me qui excludunt ſemetipſos. 7 excipiunt a beneficio generali. nimirum indignos ſe iudicant multo magis uite eterne. qui nec ipſum quidem centuplum ſperãt. Sed quia deus verax eſt qui promittit. hõ vtique mendax eſt. qui diffidit.

¶ Et omnis q reliquerit pr̃em aut matrem. aut domũ. aut agrum propter nomẽ meũ. centuplũ accipiet. 7 vitã eternam poſſidebit. Facile ergo poterã ꝯtradictionẽ ſuſtinere linguarum. ſi id loquerer ex me ipſo. Siquidem non percipit carnalis homo que ſunt ſpiritus dei. ſed ſtulticia illi vident̃. nũc aũt ipſe id loqt̃. cui⁹ ꝟba etiã celo. 7 terra tranſeuntibus nõ trãſibũt. S3 audi ubi ait hõ q ꝑditiõis ſũmit occaſio

ně. ꝛ utvulgo dr̄ feſtuū q̄rit: ūn ſibi eruat occulū audiui inqt de illo: ꝛ illo q reliq̄rant oia: ꝛ ad uomitū ſunt reuerſi. Quō illi accepant cē tuplū? Exurge dn̄e iudica cāʒ tuā ꝛ iſtoꝝ nēpe calūniam. ꝛ murmur ipſoꝝ q forte oīa reliq̄re niſi mi- nime tn̄ cētuplū acceperūt: nō cō tra noſ: ſʒ ꝯtra te q dixiſti: oīs q re liq̄rit patrē ꝛc. cētuplum accipiet. Quid tm̄ dicim⁹? An e collegio di ſcipuloꝝ reprobari gs pōt: niſi lo- culos hn̄s? Sūt eni loculi: nō mō pecunie: ſʒ ꝓprie volūtatis: Scru tet̄ ꝓinde vias ſuas: ꝛ ſtudia ſua q ꝓmiſſaʒ gr̄am cētupli gr̄am ſibi decē cātur: nec dubiū gn īueniat angulū ꝛ diuerſoriū: reclinatoriū- qʒ: nō quidē filij hoīs: ſʒ aut foueā vulpis: aut volucris nidū. Magiſ āt pfectius obſecro relinq̄t oia: et ſolū ſeq̄tur xp̄m. Iactās cogitatū ſuū enutriēdu⁹ ab eo: ꝛ cētuplū ſi ne dubio pceptur⁹. neqʒ. n. pōt ſol ui ſcriptura: q̄ tā certa ꝟitate ſub nixa oībus id ſine exceptiōe ꝓmit tit. Nihil ſibi retincat. nihil ſuiſ: ne modicū fermētū totā maſſam cor rūpat. ſūt enī q ſibi retinēt aliqd dn̄ice vocis obliti: q nō ſuā uenit facere uolūtatem. ꝛ in ipſis quoqʒ ſcōruʒ collegijs ꝓprio aut deſide- rio: aut fortaſſe ꝯſilio ipoꝛtuni⁹ ad herētes. Sciolos ſeſe faciūt. de ſe ſibi reſuāt aliqd: quos pēit⁹ abne gaſſe: ꝛ diuine ꝓuidentie patrū cō ſilijs quoqʒ ſpūaliū viroꝝ: ac obe diētie debuerāt cōmiſiſſe. Sūt. n. q ꝓpings retinēt. ꝛ amicis. quod abiciūt a ſeipſis: ꝑ eoꝝ ꝓſperita- te preſenti inani proꝛſus ꝛ ſecula- ri. ſollitudine eſtuantes: Crudeles plane q nequaq̄ ꝓrimos diligāt tanq̄ ſe. crudeles inquā vel in ſe: vel in ſuos. imo qđ verens eſt in vtroſqʒ. Nemo ḡ cū ſe videt n̄ oīa reliqſſe. cētuplū n̄ accepiſſe miret̄.

¶ Precioſa ſiquidem diuina cō- ſolatio ē. nec omnino tribuitur ad mittētib⁹ alienā. Infelix tu eſau q dixiſti. Nū vnaʒ tm̄ bn̄dictionem hēs pat̄? Quāto meli⁹ erat dicere cū ꝓpheta. vnā petij hāc reqrā? Indignus eniʒ bn̄dictione celeſti conuincitur. qui dubio querit affe ctu. duplici petit intentione. aliud ſibi refugium parans. ſi forte eam non obtinere contingat. Maior ē iniquitas mea. ait fratricida ꝑm⁹ q̄ vt veniā mercar? Quid ergo? re nuat ꝯſolari aīa tua. ſi veniā non meret̄. hoc ſolū deplora. hoc ſoluʒ plāge. Aliud ne cogites qdē. Sed nūc inqt. oīs q inuenerit carm oc- cidet me. Graue. ſ. dānū. grādis ia ctura. ſi pimatur corp⁹. qn̄qdē aīa pijt. Sic occidendū ſeſe cauſabat̄ infelix. tāq̄ ꝑ magno bn̄ficio habi turus. ſi ꝓhibet̄ occidi. qđ ꝛ factū eſt. Conſolationē miſerā obtinuit. quā q̄rebat. ꝛ oblit⁹ ē ꝯſolationis marie. ꝑ qua multo ſtudioſi⁹ ſup- plicar̄: ꝛ remediū q̄rere oportebat. An nō idē ꝛ de ſaule legiſti. vbi. n. pſtitit in ſn̄ia ſamuel ſanctus. nūc inqt honora me vel coram popu- lo. Ad quid tibi hec honoratio mi ſer. Necemne erat tota illa ſuppli- catio. peccaui. ora dn̄m ꝑ me? Me merito ſane q intuebat̄ cor falſa n̄

poterat ſupplicatione moueri. vix adhuc dixerat dauid: peccaui. ꝛ reſponſum ei ē: ꝛ dñs trāſtulit peccatū tuū a te. Sic nimiꝝ: ſic vt uſqꝫ hodie dilectiſſimi. cuiꝰ ad alias cōſolationes mēs inhiat. ꝛ nō penitꝰ in caducis ꝛ trāſitoꝛijs rennuit conſolari: ipſe ſibi pꝛofecto celeſtis trahit gratiam ꝯſolatiōis. Quā ſi digna deuotione: pleno affectu. deſiderio vehemēti petere: querere: pulſare ſatageret. ſine dubio petēſ acciperet. querēs iueniret. pulſanti aperiretur. Alioquin ſi foꝛte qꝺ abſit pudendū illū apoſtaſie ſaltū pſumpſerit. certuꝫ oīno ſit teſtimoniū veritatis accipiētibus. aut nū ꝙ eū omnia reliquiſſe. aut ipſum quoqꝫ poſtea deſeruiſſe cētupluꝫ qꝺ accepit. nonnulli ſiquidē cum ſpū ceperint. cum carne poſtea cōſumantur. Quod ſi iſanū ē centuplū nolle recipere. velle reliquere. pluſꝙ inſanum iure cenſetur. An vero plangendus tibi videtur abſtractus: ꝛ. illectus a cōcupiſcētia ſua ſponte id deſerit. libēs abicit. voluntarie derelinquit. ꝛ q nutriebaſ in croceis: amplexatur ſtercora. nō eſt vnde cauſetur. q eiuſmodi eſt: tanꝙ in eo videatur irrituꝫ verbū dñi. aut euacuata ꝓmiſſio. Qui enim religt oīa: habuit ſine dubio repꝛomiſſā cētupli benedictionem. ſine cauſa ꝯtendat: nō ei magis ꝙ xp̄o credimus. nec omnino acquieſcimus mendacē eum facere. qui pꝛomiſit.

¶ Centuplū ingt accipiet ꝛ vitaꝫ eternā poſſidebit. Illud enī ī via. hec ī patria. ē imo hec patria. illud via. Illud cōſolatio pn̄tis laboꝛiſ hec future felicitaꝫ ꝯſumatio ē. ſic nimiꝝ ꝛ opariꝫs huiꝰ ſeculi ſolet cibꝰ in opē. merces ī fine dari. ſic militantibꝰ. ꝛ ſtipēdia miniſtranſ ꝓ neceſſitate tp̄is. ꝛ nouiſſime donatiuū maius erogaſ ꝓ quātitate laboꝛis. ſic ꝛ filijs iſrael donec terrā ꝓmiſſionis intrarēt. in deſerto māna nō defuit. Et ab eccleſia poſt q̄ſitū regni celeſtis adimētū. quotidianꝰ panis quotidie petiſ ī oꝛōne. quā ipſe ſaluatoꝛ inſtituit. hēs hāc duplicē ꝓmiſſionē. ꝛ in ꝓphe ta euidēter expꝛſſā. vbi ait. Reddet deꝰ mercedē laboꝛū ſcōꝝ ſuoꝝ. et deducet illos in via mirabili. Ipa enī via teſtimonioꝝ dn̄i. inquā ꝓpheta alius: ſic in oībꝰ diuitijs. delectatū ſe eē teſtaturꝰ. vt qd ergo ī credulitate filij hoīuꝫ moꝛamini.

¶ At foꝛte adhuc ſeculariſ. ad hec gſpiā dicat. Vnde mihi cētupluꝫ. qꝺ ꝓmittis. ꝛ libēs vniuerſa relinquo. vt gd oñdaꝫ. Fides enī non hꝫ meritū. cui hūana rō pbet expimētū. An tu hoī oñdēti. ꝙ ꝟitati crederes ꝓmittēti. deficis ſcrutās ſcrutinio. niſi credideris nō intelliges. Māna abſcōditū ē. qꝺ i apocalipſi ioānis victoꝛi ꝓmittiſ. nouuꝫ nomē ē. qꝺ nemo ſcit. niſi q accipit. Videſ enī foꝛte nōnulli pn̄tē ſcōꝝ cōioneꝫ facultatū piter et volūtatū hoc loco cētupli noīe deſignari. Et magna gdē hec ipa cōſolatio. ſꝫ nō adeo gn̄alis: vt poſſit vniuerſaliſ oībus ꝯuenire. Quantos enī ſcōꝝ aut volūtarie cā de

ſeruiſſe vt anachoritas.aut violen
tia perſecutiõis.vt martires exilio
relegatos humana conſolatiõe no
nimus caruiſſe.datum optimũ eſt.
centuplum hoc de ſurſum deſcen-
dit a patre luminum.
¶ An non deniqʒ omnia poſſidet
cui omnia comparantur in bonuʒ.
An nõ centuplũ habet omniũ.qui
impletur ſpiritu ſancto.qui chriſtũ
hʒ in pectore? Nunqd non longe
pluſq̃ centuplum eſt viſitatio pa-
racliti ſpiritus:ꝛ preſentia xp̃i.quã
magna inquit multitudo dulcedi-
nis tue domine.quã abſcondiſti ti
mentibus te.perfeciſti eis qui ſpe-
rant in te.vides quomodo memo-
riaʒ ſuauitatis huius eructuet aĩa
ſcã quõ exp̃mere geſtiẽs ꝟba mul
tiplicet?quam magna inquit mul-
titudo hoc ergo centuplũ adoptio
filioꝝ eſt.libertas:ꝛ primicie ſpũs:
delicie caritatis. gloria conſciẽtie
regnum dei:qđ intra nos eſt. non
vtiqʒ eſca.vel potus.ſed iuſtitia.ꝛ
pax.ꝛ gaudium in ſpiritu ſancto.
Gaudiuʒ ſane nõ modo in ſpe glo
rie.ſed etiam in tribulationib⁹.hic
eſt ignis quẽ voluit xp̃s vehemen-
ter accendi.hec virtus ex alto que
andreã fecit amplecti crucẽ:laurẽ
tium ridere carnificem.ſtephanum
pro lapidantibus flectere genua
ad orationeʒ.hic illa pax. quã ſuis
reliquit chriſtus.quando dedit et
ſuam.ſiquidem donũ ꝛ pax.eſt ele
ctis dei:pax vtiqʒ preſens. ꝛ donũ
future. Illa ſuperat omnẽ ſenſum.
ſʒ ꝛ huic quicquid ſub ſole placet.
quicquid in mundo concupiſcitur
non poterit comparari.hec gratia
deuotionis.ꝛ vnctio docẽs de om
nibus.quam expertus nouit inex-
pertus ignorat.
¶ Utinam hic filioꝝ hominũ con
cupiſcentia vigilet vtinã vel curio
ſitas excitetur. vt dicãt in cordib⁹
ſuis. non videtur verbũ adinuen-
tionis humane. cui ſic conſonant
vno ore teſtimonia ſcripturaꝝ. qđ
ſi ita eſt ſine dubio vehementer er-
ramus.probare libet.an hec ita ſe
habeant.guſtare quid hoc abſcon
dituʒ mãna ſapiat. experiri qd ſit
hoc centuplum.quale gaudium in
ſpiritu ſancto. Cras profecto reſpõ
debit ei iuſtitia ſua.qui id ſtudio-
ſe queſierit. cõfeſtim vt guſtauerit.
videbit q̃ ſuauis ẽ dñs.qm̃ bon⁹
nõ mõ tenenti.ſed ꝛ querẽti ſe aĩe
ſapiẽti in ſe. Alioquin venite. ꝛ ar-
guite me dicit dñs.ſi nõ oĩs q reli-
querit patrem.ꝛ matrẽ.aut domũ
aut agrũ propter nomẽ meum cen
tuplum acceperit nunc in hoc tp̃e.
Parum eſt.ſi vitã eternã poſſi-
debit.verũ ſi in preſentis cõmẽda
tione cẽtupli.ſermo deficit.ꝛ ex ha
bundãtia cordis anguſtia oris ob
ſtruitur.qđni ad promiſſionẽ eter-
ne vite defectũ propriũ ipſa etiam
cogitatio fateatur.ſi id qđ ex ꝑte ẽ
nõ valeat eloqui. nec expertus de
ꝑfectione balbutire conetur. Ocu
lus nõ vidit deus abſqʒ te.q̃ p̃pa-
raſti diligentibus te pax.n.eſt.que
exuꝑat oẽm ſenſum.pax ſuꝑ paceʒ
indeficiẽs exultatio. torrẽs volu-
ptatis diuine flumẽ leticie.gaudiũ
plenũ. Cogita qcqd vis.qcqd po-

tes expopta.excedit cogitatū oē de ſiderium oē exuperat illa felicitas. eternitas illa btitudo illa. Ad quā nos ſua miſeratione pducat pueniens in bñdictione dulcedinis. et indeficienter tribuēs pmiſſaꝝ centupli gratiā ad ſolatiū vtiqꝫ et remediū laboris huius ne deficiam⁹ in via. et vt de exhibitiōe pñtiū muneꝝ firma ſit expectatō futuroꝝ q venit vt vitam habeam⁹: et abundantius habeamus ieſus chriſtus dominus noſter.

¶ Diui Ber. abba. in ſermones in cena domini prologus.

p Aſcalibus dapib⁹ eſuriens ſaturari qcūqꝫ requiris menſula noſtra poſita eſt. q nulli vetatur egenti. Ibi reſici poteris ex micis. que remanſerunt de menſa domini. Nam ille dulciſſimus panis. qui de ſeipo ait Ego ſuꝫ panis viuus q de celo deſcendi. dum eſſet in mūdo ſatiauit non mediocriter filios ſuos illos. vedelicꝫ qbus aſcenſurus ad patrem. ait. Filioli adhuc modicum vobiſcū ſum. Sed aſcendens in celuꝫ dimiſit reliquias ſuas paruuliſ ſuis. quas dum. illum beatiſſimum panem angelorum dominum meū ieſum quererem gemens et plorās: queqꝫ pretioſa mundi pro illo ineffabili cibo dare deliberans euangeliſta ioāne in voluntate domini ppinante accepi. Sed quicūqꝫ ad hanc menſulā ſeruuli chriſti ſedere voluerit non ſine lachrimis qſo accedat. et ſi acceſſerit ſaltem ſine gemitu nō recedat. Nam in ea inueniēs cibum non ventris. ſꝫ mentis. non holocauſta medullata. nec boues cum hyrcis. ſed illum agnū de virgine natum. qui coram pcutientibus ſe obmutuit. Et nō aperuit os ſuum cui confitetur anima mea. et ſanat eam. quia peccauit ei Ille mihi ſit via in hoc opuſculo et in oīb⁹ actiōib⁹ meis. vt illo duce. q geſſero incipiā et finiā. vt anūtieꝫ nomen domini in ſyon: et laudē ei⁹ in ieruſalē. vt dū puenerint populi in vnuꝫ et reges vt ſeruiāt dño mereat illū videre in bonitate electorum ſuoꝝ. et letari in letitia gentis ſue qui eſt benedictus in ſecula.

¶ Lec. ſancti euangelij ſcḋm ioānē.

a Nte diē feſtū paſce ſciens ieſus. quia venit eius hora vt trāſeat ex hoc mūdo ad prem cū dilexiſſet ſuos qui erāt in mundo in finem dilexit eos. Audiſtis fratres dilectiſſimi. cum euangelium legeretur qꝫ dictum ē ante diem feſtum paſce. etc.

v Erbuꝫ patris filius dei qꝺ p ſalute gnis hūani vbuꝫ caro factū ē. et hītauit ī nobis. cupiēs īſtruere. et īformare ad exēpla hūilitatis ſequēda diſcipulos. et p illos oēs credētes ī eū. cuꝫ appropinquaſſet hora illa pijſſima carnē quā de itemerata vginē ſūpſerat maria. tā triſte ferre ſupplicium. Ab illo nobili ſue tpalitatis extremo puiuio ſurrexit. veſtimēta ꝺ poſuit. aquā in peluim miſit. et pedes diſcipuloruꝫ lauit. Et hoc eſt qꝺ ioannes euangeliſta ait. Ante diem feſtū etc. Talis erat mos: et cōſuetudo iudeoꝝ. vt illū diē hēreūt

ſolemnem: quando illis dominus mare rubruȝ diuiſit in duas ptes: ⁊ deduxit eos per medium eius. ⁊ excuſſit pharaonem: ⁊ virtutem eius in eodē. hic ē ille dies feſtus paſce de quo dictū ē. Añ dié feſtū paſce. Nā paſca interpretat̄ tranſit⁹ Nam appropinquabat illud pꝫſſimum paſca. quo vero moyſes per mare rubrum debebat tranſire. ⁊ nō poſt quadraginta annos ſꝫ tantum poſt. xl. dies in terram promiſſionis intrare. Ille iudeorum feſtus erat verba: quo patres eoruȝ tranſierunt de egypto: ſed ille fuit veritas quo chriſtus tranſiuit de hoc mundo et ſic nos fecit tranſire de vitijs ad virtutes: de morte ad vitam. de mundo ad celuȝ pro nobis victima factus: ⁊ ſacrificiū ſe ipſum deo patri in ara crucis offerres holocauſtum. Ante diem feſtum paſce ⁊c. Quid eſt o ſancte Joannes quod dicis feſtum? Nōne dies feſtus dies eſt gaudij. ⁊ letitie? Putaſne dies ille eſt letitie ⁊ iocunditatis: quo agnus in calice leuatur imolandus ſtipite: obprobrium hominum factus. ⁊ abiectio plebis. quo pre dolore ſol obſcuratur: petre ſcinduntur. ⁊ tota cōtremiſſcit orbita mundi. vbi mater ſic plorat. ⁊ eius dilectus ioannes? Potius ille dies fuit luctus: q̄ꝫ riſus ⁊ etiam ſanctis ⁊ tertius. Sed iudeis letitia tibi ⁊ apoſtoliſ tuis triſtitia. Judeorum letitia ꝟtetur. in luctum. ⁊ triſtitia apoſtolorum eſt verſa in gaudium. Sequtur ſciens ieſus ꝙ venit eius hora vt tranſeat ex hoc mundo ad patrē. ieſus ebraice. latine ſaluator ĩterpretatur. Iſte ē ille ſaluator fortiſſimus: qui vlterius vinci nō poteſt. ⁊ ſaluat omnes ſperātes in ſe. Semel pro te chriſtiane victus eſt ymo mortuus. Sed noli flere quia ſurrexit a mortuis. ⁊ mors illi vltra nō dominabitur. Oppoꝛtebat illum mori pro ſalute mundi. ⁊ reſurgere tertia die. ⁊ predicari ĩ nomine ipſius penitētiam ⁊ remiſſionem peccatorum per omnes gentes. quoniam ipſe ſic diſpoſuerat. ⁊ hoc eſt qđ dicitur. Sciens ieſus quia venit eius hora ⁊c. hec eſt illa hora de qua ſuperius timens mori ſecūdū carnē ingemuit ⁊ ait. nunc anima mea turbata eſt. valde. Et quid dicā. Pater ſaluuȝ me fac ex hac hora. Sed ꝓpterea veni in hanc horaȝ. Timuit chriſtus mori. vt tu non timeas mori confidens in eum. qui ſuſcitauit ieſuȝ a mortuis tertia die. In illum tātuȝ qui ſuſcitauit ieſum eſt confidēdū. O tu chriſtiane ne de hac infirmitate deſperes. Docuit quid tūc ⁊ ĩ omnibus periculis mortis debeas dicere. ad quem confugere: quem inuocare. in quem ſperare. In patrem deum. qui non poteſt deſpicere ſperantes in ſe: cum atteſtatiōe bonorum operum. Bonorū dico. quia ſine meritis aliqđ ſperare nō ſpes. ſed preſumptio debet dici. Tu itaqꝫ talia fac opera tua. vt ei in hora mortis in veritate dicere poſſis. In te dn̄e ſperaui. nō confundar in eternum. Hanc horam

preſciuit. hanc horam elegit: vt in ea per mortem de hoc mundo tráſiret ad patrē ſecundū humanitatem. a quo nunq̄ receſſit ſecundū diuinitatem. Illa hora eſt finis ille de quo dicitur. cū dilexiſſet ſuos. q erant in mundo in finē dilexit eos. Cum dilexiſſet ſuos pro eis homo factus in tātū eos dilexit. quouſq ad mortē dilectio eū perduxit. Te dilexit in morte. vt tu dilectiōe ei⁹ poſſis tranſire de mundo ad prē. Te dilexit in finē. vt tu in eius dilectiōe vſq in finē permaneas qd gdē ſi feceris pculdubio ad prēm tráſibis. In cuius dilectione: q vſq in finē nō permanſerit in veritate dico in eternū peribit. In ei⁹ dilectiōe modus amoris null⁹ eſſe db. Sine malo te dilexit: ſine modo eū diligere debes. Modū dilectōnis exceſſit: te diligēdo: p te moriēdo. tu quantū eū diligere debes. ſi potes. Dilige eum ex toto corde ex tota mēte ⁊ oī aīa ⁊ oibus viribus tuis. Hoc tm̄ querit vltra nō q̄rit hoc fac ⁊ viues. Sequit. Et cena facta cū diabolus iá miſiſſet in cor: vt tradēt eū iudas ſimōis ſchariotis. Hic inuit cena eē parata: ſed nūdū tráſacta: q2 poſtea recubuit: ⁊ bucellá iude tradidit. O iuda iſelix: o diſcipule peſſime. Mercatur neq̄. Tibi cena pabat: ⁊ a te dato: cene tradebat. O miſ iuda. O male cōfeſſor. o deſpate penitēs: dixiſti. Peccaui tradēs ſanguinē iuſtū: ⁊ laqueo deſpationis te miſer ſuffocaſti. Iſte ut arbitror fuit filius ſimōis ſchariotis. Simō dī obediēs. Sed qualis vir iſte ſimon fuerit de⁹ ſit ego aūt neſcio. Schariotis dicit a vico in quo ortus fuit: q alio noīe mamortis dicitur: ſiue mala mors. Et merito de mala morte fuit: q2 ſic mala morte pījt. Diabolus miſerat i cor p ſuggeſtionē: vt traderet eū nō credēs illū eſſe deū. Nonne ꝯtremiſcis recogitās chriſtiane: ⁊ tu mōace benedicti. Quid actū ē de diſcipulo xpi: Diabolus miſit in cor ei⁹: vt traderet vitá: ⁊ tradēs vitá per laqueū deſperatiōis ſe: ⁊ vitá perdidit. Si lupus nō timuit intrare in gregē dñi vná de duodeci tá pauculo numero mactare: ⁊ perdere. Quid facturus eſt de gregē cōmiſſo paſtori. Unuſquiſq veſtrū fratres chariſſimi videat ne ſit Schorioth iudaſ. Uidete qūo caute ambuletis: non quaſi inſipientes: ſed vt ſapientes: canti contra calidi hoſtis inſidias. Miſit in cor iude: vt traderet dominum. Quid ē tradere dñm: Uendere dñm. Quid ē vēdere: Alienare. Dominum vendit qui a ſe dominū alienat. Dñ alienas a te: ſi depellis eum a te. O monace dei o diſcipule chriſti Audi me. Audi ꝯſilium meū. Te diabolus querit euellere te extrahere de grege dñi. Uide ne ꝯſentias ei. Uide ne credas ei. Mendax eſt. ⁊ pater eius. Te vult occidere te vul mactare. Te vult pdere ſecum in gehēnam. Caue te a loculiſ Caue te a marſupijs. Fouee diaboli ſunt. Heu quot in illis perdidit quot in illis interfecit. Dicitur de

iuda: qꝛ fur erat.⁊ loculos hēbat
⁊c̄.iste dū ſitit lucrum tēdit ad la-
queū.dū ꝑdit vitā lucrarī moꝛteꝫ.
Heu quot loculi.heu quot marſu-
pia ſunt in monaſterijs benedicti.
heu quot cuculati ſuꝑ auriculas
tōſurati habēt marſupiū mentis
habēt loculū ꝓpꝛie volūtatis mar
ſupiū murmuratiōis detractionis
vagationis.ſupbie: ⁊ liuoꝛis.inui-
die:⁊ male voluntatis.Sed memē
tote fratres dilectiſſimi ꝙ q̄ talia
agunt iudā traditoꝛē ſequuntur.⁊
ideo niſi ſe emendauerint.regnum
dei nō poſſidebūt.Eſtote q̄ſo dile-
ctiſſimi diſcipuli xp̄i.non in falſita
te ſed in veritate.nō in veſte . ſꝫ in
coꝛde.nō in alta tonſura.ſed ī mē-
te pura iudā derelinquite deſpan
tem.Petrū ſeqmini vere peniten
tē iudā derelinquite deſpantē in
baratro īferni:petrū ſeqmini qui ē
in gloꝛia paradiſi.Tenete lachꝛi-
mas Petri.Qđ ſi feceritis puenie
tis ad gloꝛiā petri ꝑ ieſum xp̄ꝫ dn̄ꝫ
cui ꝯfiteī aīa mea.⁊ ſanat eam.qꝛ
peccauit ei.Qui cū patre ⁊ ſpiritu
ſancto ſit benedict⁹ per concta ſe-
cula Amen.

Sermo ſecundus.

s Icut auris nō pōt ſatiari
auditu nec oculus viſu ſic
nos nūq̄ ſatiari debemus
enarrare pia opa xp̄i. Nā m̄ dul-
cia ſunt ſuꝑ mel:⁊ fauū : ⁊ carioꝛa
ſuꝑ millia auri:⁊ argenti:⁊ ex his
ſaturari nō poſſum.Amplificet mi
hi dn̄s deſiderium meū.⁊ letificet
me in iocūditate vultus ſui cū oī-
bus diligētibus eū.De quo in cō-
ſequētibus dr̄.Sciēs ieſus:qꝛ oīa
dedit ei pr̄ in manus . ⁊ qꝛ a deo
exiuit.⁊ ad deū vadit.Surgit a ce
na.⁊ ponit veſtimenta ſua.Et cum
accepiſſet linteū ꝓcinxit ſe:⁊ miſit
aquā ī peluim:⁊ cepit lauarī pedeſ
diſcipuloꝝ:⁊ extergere linteo: quo
erat pꝛecinctus.Sciens qꝛ oīa de-
dit ei pater in man⁹:⁊ bona ⁊ ma
la:mala in vſuꝫ ⁊ bona in effectū.
De malo pꝛoditionis iude fecit
bonuꝫ redemptionis noſtre : vel
ſciens.quia omnia dedit ei pater
in man⁹.quare omnia ſubiecit ſub
pedibus eius oues.⁊ boues inſu-
per ⁊ pecoꝛa campi. Et ſciens qꝛ
a deo exiuit nō euꝫ deſerens. ⁊ ad
deum vadit nō nos derelinquēs.
Surgit a cena ⁊c̄.A deo exiuit qꝛ
de ſinu patris in vterum beate vir
ginis venit.qꝛ cū in foꝛma dei eēt
nō rapinā arbitratus eſt eſſe ſe eq̄
lem deo . ſed ſemetipm̄ exinaniuit
foꝛmā ſerui accipiens in ſimilitudi
nem hominū factuſ:⁊ habitu inuē
tus.vt homo.A deo quoqꝫ exiuit
cum talem ſe hominibus pꝛebuit
qui poſſet videri ⁊ tangi . Imo ꝙ
nō ſine magno gemitu coꝛdiſ ⁊ flu
uio lachꝛimarum ſtilo cōmendare
deberē.ſ. ligari colaphizari flagel-
lari.conſpui ⁊ ad vltimū occidi. et
hoc eſt qđ dicitur a deo exiuit. Sꝫ
noli flere bone monace.qꝛ ſeqꝫ ad
deum vadit.Ad deum vadit.quia
reſurgens ex moꝛtuis. iam nō mo-
ritur.moꝛs illi vltra nō dominabi
tur.Ad celos aſcendit.ſedet ad de
xteram patris cōſtitutus a deo iu-
dex viuoꝛum ⁊ moꝛtuoꝝ.Et hoc ē

q̄d dicitur. Surgit a cena. nā a cena ſurrerit q̄ꝛ de ſinu patris vbi cenabat cum angelis ad hoīes vēit trabeā noſtre moꝛtalitatꝫ aſſumēſ. Ueſtimēta quodāmodo depoſuit cum ſemetipꝫ exinaniuit. Sibi vniendo humanā naturā linteum accepit. ꝛ p̄cinxit ſe. q̄ꝛ naturam humanam ſe induens in ea ſe virtute p̄cinxit. ꝛ de hoſte ſuperbo glorioſe triumphans. rex gloꝛie eſt factus. ꝛ dominus virtutū. Aquam miſit in peluim: ꝛ pedes diſcipulorum lauit. Quid eſt aqua. Quid ē peluis. Iſta aqua eſt illa aqua benedicta. que ſoꝛdes mentiuꝫ lauat lepꝛoſos mundat. cecos illuminat ſanat egrotos. iuſtificat impios. reſuſcitat moꝛtuos. Ad hanc aquaꝫ dominus meus ieſus inuitat ſitiētes dicens. Siquis ſitit veniat ad me: ꝛ bibat. Aqua iſta ſpiritus ſanctus eſt. Aqua iſta eſt. illa de qua hyeremias ait. Dereliquerunt fontem aque viue. ꝛ foderūt ſibi ciſternas diſſipatas. que continere non valent aq̄s. Pota me domine iſto fonte. vt non ſitiam amplius. Naꝫ ſitit anima mea ad iſtum fontem viuum. O ſi attigero fontem iſtum O ſi ſatiaboꝛ cum dulciſſimo fonte. putas veniet tempus quo plenarie de eo poſſim haurire? Et q̄n. Et ſi aliquando quare nō modo? Quid dicā? Quid faciam q̄ꝛ dn̄s meus differt ad me venire? O dulciſſime ieſu ſint mihi lachꝛime refectionis aſſidue donec dicatur. anime mee: gaude: ꝛ letare. Ecce quem queris: ecce queꝫ deſideras: ecce pꝛo quo ploꝛas: ecce domin⁹ tuus ecce deus tu⁹ pater ꝛ filius ꝛ fons deſiderat⁹ ſp̄us ſcūs. Modo iebꝛiare a delitijs paradiſi. Aqua iſta frēs mei ſp̄us ſcūs eſt. Ipſe de ſe ſic iebꝛiet: mētes noſtraſ: vt p̄ter cū nihil aliđ diligam⁹ peluis illa ī qua dn̄s ſp̄m ſcm̄ poſuit eſt eccleſia fideliū: ī qua p lauacrū regenerationis ſp̄us ſcūs ſoꝛdes credētiū lauat. Q̄d dicit̄ pedes apoſtoloꝛū lauit: audi īmunditias eoꝛū veſtigia ſequētiū. vel poſſumus dicere q̄ peluis: ſiue receptaculum ſp̄us ſancti coꝛda apoſtoloꝛū fuerunt: q̄bus dn̄s ſp̄m ſanctuꝫ infudit: ꝛ eoꝛū pedes lauit: q̄ꝛ in fide catholica: que fideles vehit ad celos: q̄s puluere infidelitatis fuſcatam tenebant penitus expulſa rubigine p ſp̄m ſanctū firmauit. Poſſum⁹ ꝛ aliter dicere ſi te cū amoꝛe chꝛiſti audire delectat. Sed non lacrimis accipias queſo q̄đ ſicut lachꝛimis ſcribi non debet. Aquā in peluim miſit: quia pꝛo tuo amoꝛe moꝛtem delicias reputās: in crucis ſtipite pium cruoꝛeꝫ fudit. Et lauit pedes apoſtoloꝛum. ideſt veſtigia credentium mundauit: que ſoꝛdida erant peccatis. Et exterſit linteo quo erat pꝛecinctus humana. ſcilicet carne qua indutus quia eius paſſio peccatoꝛum noſtrorum eſt vera purgatio. Uel cena domini: qui paſſionem eius aſſignare voluerit a tramite veritatis ſe exoꝛbitare non credat. Hic cena iſta paſ

ſionem ſignificat. Scut poſt cenaȝ non ſit prandiuȝ. Sic chriſtus poſt quam ſemel paſſus eſt: non iterum patitur. Surgit a cena poſt paſſionem ponit veſtimenta ſecundum priorem infirmitatem. linteo ſe precinxit eadem iam ĩmortali. Aquā in peluim mittit. quia per babtiſmatis lauacrum credentes lauit a peccatis. Et extergit linteo quo eſt precinctus: quia ꝓ nobis interpellat patreȝ gemitibus inenarrabilibus ſibi oſtēdendo ſuā humanitatem. O mira ꝛ inexquiſita pietas. O ineſtimabilis bonitas O noua ꝛ inaudita humilitas. Chriſtus dei filius de pura ꝛ intemerata virgine natus: rex regum ꝛ dñs dominantium. Surgit a cena. Veſtimēta deponit ſe linteo cingit. Aquaȝ in peluim mittit. Ante diſcipulos reuerenda genua flectit humilis ꝛ proclinus pedes diſcipulorum lauit. O quis vnq̄ȝ audiuit talia: O q̄ȝ ſtupenda pietas. Mira dei clementia. lauit pedes diſcipulorū: q de nihilo cūcta creauit. Quid tibi videtur quicunqȝ es homo quem ira accendit: ſuperbia ꝯſumit. Ira pturbat: ſupbia deuaſtat: ꝓmptus ad irā feſtin⁹ ad ſupbiā. o ſupbie. O germē diaboli. O apoſtata chriſtiane. O ſerue neq̄ȝ. Quid tibi videtur de creatore tuo de deo tuo: Pronus lauit pedes diſcipulis. et tu dedignaris humiliari fratribus offenſis: O ſe ne male ſemen chananei ꝛ non iuda: qui es ꝑ auctorē ſuperbie deceptus: cur non conſideras: quis eſt ille quem per ſuperbiam ſequeris: Et quis eſt ille quem per humilitatem imitari contemnis: o quam malus eſt ille queȝ ſequeris: ꝛ q̄ȝ bonuſ eſt ille a quo deuias. Ille eſt diabolus. Iſte vero deus. Elige quem imitari ſit melius. o ſuperbe nonne frons tua erubeſcit: Erubeſce vas ſtercorum: ulterius habere ſuperbiaȝ An ignoras quia deus ſuperbis reſiſtit humilibus autem dat gratiaȝ ſuam. Exue veterem hominem: ꝛ indue nouum. Vȝ. dominum ieſum. ꝛ reformabit corpus humilitatis tue configuratum corpori claritatis ſue. Diſce queſo vlteri⁹ habere humilitatem per humilitatis auctorem. Nam de eo ſequitur venit ad ſimonem petrum. Et dixit ei petrus. Domine tu mihi lauas pedes. Reſpondit ieſus ꝛ dixit ei. Quod ego facio tu neſcis modo. ſcies autem poſtea. Quando dominus ieſus pedes diſcipuloruȝ lauare cepit. prius ad primum diſcipulorum venit. Et idem petrus expaueſcit ꝙ deus lauit pedes homini. Nam pauore perteritus. nō potuit ſuſtinere dominū ad pedes ſuos humiliatum. Viderat eū aquā in pelui mittere ſe linteo accigere. et mirabat̄ forte: q̄d vellet facere. Sȝ poſtq̄ȝ vidit illū ante pedes ſuos vas cū aq̄ portare genua flectere. ꝛ ad lauādū ſe ꝑparare: multoqȝ q̄ȝ dici pōt mirat⁹ expauit. Et

magno timore percuſſus ingemuit ⁊ exclamauit dicens. Domine tu mihi lauas pedes? Creator creature deus homini: dominus ſeruo Magiſter diſcipulo: imo qui fact⁹ eſt ex limo. Ille qui fecit omnia ex nihilo? Surge domine. Surge deus meus. Quid vis facere? Nō poſſum ſuſtinere: non poſſum ferre Oculi mei te uidere refugiunt Sic procliuum ſic proſtratum ante pedes meos. Surge creator. Surge deus meus. Surge lux mundi. Uita mea gloria mea. Noli facerē qꝺ te uido facerē uelle. At ieſus ait. qꝺ ego facio tu neſcis modo. Scies aūt poſtea. Ac ſi dicat noli timere noli expaueſcere. Re uera petre magna ſunt hec humilitatis indicia: ſed cito maiora. Uidebis ſicut modo quia ſic oportet fieri: licet nunc ignores huius rei miſteriuꝫ. Scies poſtea. Miſterium eſt exemplū eſt qꝺ iturus ad patreꝫ tibi relinquo Ideo noli prohibete: qꝺ facere uolo. Dicit ei petrus. non lauabis mihi pedes ī eternum. Abſit a me domine: ut mihi laues pedes in eternum in aliquo tempore. Reſpondit ieſus. Si non lauero te nō habebis partem mecum: ꝙ dicit te ⁊ non pedes. Sinecdoche ibi ē quā doquid ē eſt partis toti attribuiť. Ego ſum aqua lauans. Ego ſum aqua ſanctificās niſi te lauero nō habebis ptē mecū. Petrus audiēſ non habebis ptē mecū tot⁹ intremuit: nihil iam ꝯtradicēs magis non tantū pedes: ſed totū ſe offert ad abluendū dicens. Domine nō tantum pedes meos. Sed manus ⁊ caput. Quid eſt qꝺ dicis. Non habebis ptem mecū? O ꝙ̄ amarꝫ eſt qꝺ dicis nō habebo partē tecū nōne tu vita mea dulcedo mea tota ſpes mea. ſalus mea ⁊ oē deſideriū meū? Ecce me fac qcqd vis de me: laua pedes. ⁊ non ſolū pedes: ſed ⁊ manus ⁊ caput. Sed o dñe ieſu. Cum hoc ſit verum ꝙ nullus poſſit partē habere tecū niſi prius laueris eū. Miſerere mei: miſereī mei. Ego ſum ille tuus peccator totus īmundus. totus ſordidus. ptē tecū habere cupio: tecū partem habere deſidero. Ne deſpitias me deus ſalutaris meus. Propiti⁹ eſto mihi peccatori. laua ſordidum. laua ingratū: laua pedes: laua manus: laua caput. īmo totū corpus. laua menteꝫ: laua animā: laua me interiuſ: ⁊ exterius laua me ab iniqtate mea: ⁊ a peccato meo mūda me. Si laueris me ſuper niuē ꝺ albabor. O dñe ieſu qs dabit mihi: vt venias in cor meū: ⁊ inebrieſ me aqua tua: vt obliuiſcar mala mea ptá: ⁊ verbum bonum amplectar: te vita que nūꝙ̄ morieris in eternū. Dulcis cibus anime mee. Ueni domine: ⁊ noli tardare. Expectat aīa mea peccatrix ad ſufficienter: ⁊ ad bene viuendum tue gratie inſpirationē. Dixiſti petro qui lotus eſt. nō indiget niſi vt pedes lauet. Ego nō ſum petr⁹ lotus totus lauari indigeo. Me tibi cōmitto fac de me quicquid vis. Tu aūt domine in eternū benedictus permaneas. Qui lotus eſt. nō indi

get niſi vt pedes lauet. Hic innuit apoſtolos eſſe baptizatos. Sꝫ non legimus vbi. Qui lotus eſt baptiſmo. totus eſt mundus. Sed quia iterũ terrene inhabitationis puluere inquinatur: iterũ opus eſt pedes lauare. Quos lauat dñs interpellans pro nobis: ꝛ nos ipſi orando: in contritione cordis: ꝛ cõpunctione lachrimarũ. Ille etiam qui in otio ſtudet veritati. dũ in aliis pulſanti ſponſe aperire pergit pedes inquinat. q: veritas humiliter auditur. ſed ſine periculo non predicatur: hec enĩ ſponſa in canticis canticoꝝ ſe vitare velle demõſtrat vbi eam ſponſo exhortanti ad predicationẽ. Sic inquiens ait. Expoliaui me tunica mea quõo induar illá: Laui pedes meos quõo inquinabo illos: Dixerat ei ſponſus. Aperi mihi ſoror mea. amica mea imaculata mea. quia caput meũ plenum eſt rore: ꝛ cincinni mei guttis noctium. Ac ſi dicat. O ſoror mea coheres mea. Amica mea: pſcia ſecretorum meorũ. Colũba mea ſpiritu ſãcto illuſtrata. Immaculata mea terrenis curis exuta. Aperi mihi. i. fac me per mea corda errantiũ predicando. Caput meũ plenum eſt rore. i. deitas mea circundata caritatis feruore eſt. Et cincinni mei guttis noctium. i. collectiones fidelium ſentẽtiis hereticorũ. Ad queꝫ ſponſa. Expoliaui me tunica mea quõo induar illa. i. dſerui ſecularia quõo repetã illa: Remoui me a predicatione. quõo reincipiá. Laui cogitationes ꝛ affectiones quõo inquinabo ſordibus mundi. Sꝫ hos pedes diſcipulis lauat dñs per ſponſionem ſue orationis vbi dicitur. Dimitte nobis debita noſtra ſicut ꝛ nos di. deb. no. Qd ſequit. Uos mundi eſtis. Sed non oẽs exponit euangeliſta cũ dicit. Sciebat ieſus quis eum erat traditurus. ppterea dixit nõ eſtis mundi oẽs. Sequit. Poſtꝗ lauit pedes eorũ. ꝛ accepiſſet veſtimenta ſua cũ recubuiſſet dixit iterum eis. Scitis quid fecerĩ vobis. Ego dñs ꝛ magiſter: Exemplum. n. dedi vobis: vt ꝛ vos ita faciatiſ. Hoc ſi memorie cõmẽdaſtis expoſitum eſt. Poſtꝗ lauit pedes diſcipulorum. i. impleta purgatiõe per ſanguinẽ ſuũ accepit veſtimenta. quia imortalis factus. Cum recubuiſſet. i. cum ad dexteram pr̃is ſediſſet dixit per ſpiritũ ſanctũ miſſum in linguis igneis. o beatos pedes o pedes felices. qui talẽ ac tm̃ meruerũt habere lauatorẽ. De pedibus electorũ dico de iude traditoris pedibus nõ dico. o beate petre o felices apoſtoli añ pedeſ quorum aſtitit humilis creator angelorum o beata purgatio. o beata lauatio que mundat leproſos curat egrotos vulnera ſanat. cicatrices ſolidat lumen donat cecis greſſum claudis pulchritudinẽ fedis diuitias egenis meſtis leticiá. penitẽtib⁹ veniam mortuis vitá. o grãde gaudiũ. Immenſa letitia Chriſt⁹ poſtꝗ lauit. Sua veſtimenta accepit poſt mortẽ carnis gloriam habuit reſurrectionis. Poſt ſanguinis effuſionem accepit corpis imortalita-

tem. Deinde recubuit. Deinde requieuit. celos aſcēdit. vbi ſedet bñdict⁹ ī dextera dei pr̄is. De illo accubitu: diſcipulis intonat. inſtruit docet per ſpiritū ſanctū. ꝛ p ipos intonat gētibus ꝯctis. Et quid dicit: Scitis qd fecerim vobis. Vos me vocatis magiſter ꝛ dñe: ꝛ bene dicitis ſum etenī. Hoc eſt qđ promiſerat petro dicens. Scies autē poſtea. Hic innitat ad ſciēdū qđ prius neſciebāt. Qđ dicit vos vocatis me magiſter ꝛ dñe ꝛ benedicitis ſum ꝛ enī. Nō eſt de arrogātia. ſꝫ de ꝟitate. Qui. n. neceſſitate cogēte. ꝟa de⁹ſe bona loqtur tāto magis verius humilitati iungitur: q̄to ꝛ veritati aſſociatur. Vos vocatis me magiſter: ꝛ dñe ꝛ benedicitis ſum ꝛ enī. Ego ſum magiſter Ego ſum dñs. Ego ſum magiſter ſine errore. Ego ſum magiſter ſine falſitate. Ego ſū magiſter bonitatis. Ego ſum magiſter ſanctitatꝭ Qui ſequitur me bene vadit. ambulare male ſi poterit. Ego ſū dñs vite. dñs mortꝭ. dñs celi dñs terre. Creator ꝯctoꝝ ꝛ dñs oīū. Si ego ꝰ laui pede. vr̄os dñs. ꝛ magiſter. ꝛ vos debetis alter alteri⁹ lauare pedes. Sicut prius exemplo. Sic nūc eos verbo inſtruit magiſter veritatis. Hic. n. ſumitur argumentū habende humilitatis. ac ſi dicat. Si ego qui ſum dominus ꝛ magiſter laui pedes veſtros. ꝛ vos qui non eſtis magiſtri nec domini đbetis alter alterius lauare pedes. Exemplum dedi vobis vt quēadmodum feci vobis ita: ꝛ vos faciatis ꝛ eſt ſenſus. Si ego laui pedes veſtros id ē. Si ego dimiſi vobis peccata: qui ſum dominus deus potens omnia ꝛ magiſter ſciens omnia antequā fiant. Vos qui eſtis ſerui ꝛ diſcipuli debetis in vobis peccantibus admittere ꝛ pro eis orare. Exemplum dedi vobis: vt quemadmodū ego feci vobis: ita ꝛ vos facite. Non eritis boni ſerui ſi non fueritis ſecuti dominum. Nec veraces dicipuli, ſi deuiaueritis a doctrina magiſtri. Audite prelati qui cathedrā tenetis regiminis. Putasne tenetis exemplū domini: Vnuſquiſqꝫ noſtrum cōueniat conſcientiam ſuam. Gaudeat ſi tenet. Si non tenet iam nō eſt diſcipulus domini. Melius illi eſſet ſi haberet molam aſinariam in collo: ꝛ demergeretur in profundum maris: q̄ vt eſſet ſortitus nomen abbatis. Melius illi eſſet ſi eſſet cuſtos pecorum: q̄ ꝙ eſſet abbas mōachorū. O peluis domini: O humilitas chriſti: q̄ lōge receſſiſti. O q̄ ſunt rari. O q̄ ſunt pauci: qui aquam in pelium mittant: ꝛ flexo poplite ad lauandum pedes diſcipulorum petant. Peccat frater offendit frater. in aliquo delicto cecidit. Non ē peluis non eſt aqua. non eſt qui ſe preparet ad illum abluendum. Sed potius ad expellendum. Diſcite p̄lati ꝙ hoc non eſt de regula chriſti. Ille lauit pedes diſcipulorū genibus flexis ꝛ vos nō vultis lauare ſordes ve-

ſtrorum conſeruorum totis corporibus in terram proſtratis: Non ē diſcipulus ſuper magiſtrū. Peccat monachus: peccat conuerſus: puluerem portat in pede: īmo forte toto corpore tabeſcit in cute. Tolle aquam. Tolle doctrinā de peluib⁹ magiſtri: de preceptis domini curre ad eum non in equo pharaonis: ſed in humilitate redē ptoris: vultu placido: mente tranquilla: q̄ citius potes lauare feſtina: ne puluis vertatur in ſcabiem. ſcabies vertatur in lepram: ⁊ leproſus expellatur de grege domini Sed ſi obſtinatus fuerit: ⁊ emēdare noluerit. dicens non lauabis mihi pedes in eternum. Dic ⁊ tu ei. Si non lauero te: non habebis ꝑtem cum christo domino. Poſtea ſi cum petro aſſentire voluerit laua eum cum omni humilitate māſuetudine ⁊ miſericordia vt tuipſe miſericordiam a deo conſequaris. Quod ſi non feceris non tenes exemplum chriſti. nec es diſcipupulus chriſti. Quod chriſtus fecit facere dedignaris. Quod dominus fecit: ſeruū cur facere tedet: non eſt ſeruus maior domino ſuo. nec apoſtolus maior eo qui miſit illum. Sicut ego patior: ⁊ vos patimini. ſicut me humilio ⁊ vos humiliamini. ſi hec ſcitis que feci et docui beati eritis ſi feceritꝭ. non de omnibus dico. Ego ſcio quos elegerim. non de omnibus dicebat. quia iudas apoſtata erat. Elegerat duodecim. ſed vnus diabolus erat iudas ſcarioth: qui contra dominum leuat calcaneum de quo ipſe dixit vt impleatur ſcriptura. Qui manducat panem meum leuauit contra me calcaneū ſuum. O iuda infelix dominicum panem manducas: ⁊ cōtra dominum calcaneum leuas Heu quanti iude: qui panem domini manducant: ⁊ dominū in operibus ſuis calce ꝑcutiunt. Quanti de altario viuūt qui altari non ſeruiunt. immo dominum altaris pro nihilo ducunt Heu ꝙ magis dolendū eſt. quanti ſacerdotes: ſed falſi ſacerdotes q panem chriſti. corpus chriſti ſumunt ore. ⁊ chriſtum conculceāt pede. putridi fetore luxurie. infecti veneno nequitie. iſti ſunt iudas ſcharioth. qui niſi ſe in melius commutauerint: vtinam nati non eſſent. Sed tu ſerue dei monache chriſti. tene exemplum. ⁊ habebis promiſſū. fac ꝙ iuſſit. vt poſſis venire ad illam beatitudinē quam promiſit. Sequitur ammodo dico vobis prius q̄ fiat vt cū factū fuerit credatis. ꝙ ego ſū. ⁊ ē ſenſus. Uſq; huc tolleraui ⁊ tacui. ſed iam noto proditorem anteq̄ fiat. quod mos eſt faciendum: vt cum factū fuerit credatis. quia ego ſum ille de quo ſcriptura illa predixit. Uos ergo fratres mei diſcipuli chriſti. cogitate qd ſcharioth fecit. ⁊ videte ne conſimilia faciatis. Judas contra chriſtum leuauit calcaneum. Uos ante illum proſternite corpus ⁊ aīam Judas ab illo receſſit Uos autē ſe

quirimini illum. Judas vendidit illũ iudeis uos aũt vendite que habetis: vt poſſitis comperare eum. Non ſolum autem que habetis. ſ; etiam voſmetipſos pro amore tante pulcritudinis. margarite pro nihilo reputetis ꝛ illi ſoli placere: q̃ntum poteſtis contendite. Ut ego ꝛ vos ad illiuſ gaudia ſine fine mãſura que ipſe ẽ valeamus puenire per eundem mundi ſaluatorem. Qui cum patre ꝛ ſpiritu ſancto viuit ꝛ regnat benedictus in ſecula ſeculorum. Amen.

Sermo tertius.

Cum de iure conditiõis humane. omne; hominem erire opoꝛteat ad opus ſuu;. ꝛ ad operatione; ſuam vſq; ad veſperam. ꝛ ſcriptura. non poſſit ſolui neceſſe eſt: vt vnus quiſq; dum in coꝛpoꝛe viuit operari nõ ceſſet. qđ ſibi expediat in eternum Na; cito veniet tempus ꝛ hoꝛa quo laboꝛ. omnis: ꝛ vniuerſa cura laboꝛis ceſſabit. ꝛ tunc omnis homo ſecundũ ſuum laboꝛem mercede; habebit. Igitur cum nihil ſit dulcius nec equius q̃ reſpicere. in mãdatis domini. in lege chꝛiſti meditari. Elegi quia mihi bonum eſt lex redemptoris mei ſuper millia auri ꝛ argẽti: ꝛ de fructu laboꝛu; meoꝛum cuilibet dare petenti. Tu autem mi lectoꝛ auſculta diligenter. ꝛ quid tibi pro me loquatur. chꝛiſtus obſerua. Ipſe eſt quo nullus maioꝛ nullꝰ melioꝛ. quo nullꝰ pulchꝛioꝛ nullus dulcioꝛ: nullus carioꝛ. Gloꝛia ſanctoꝛum: decus angeloꝛum: auctoꝛ ꝛ creatoꝛ cunctoꝛum qui ait diſcipulis ſuis. Amen amen dico vobis qui accipit ſi quem miſero me accipit. Et qui me accipit accipit eum qui me miſit. Poſtq̃ dominus ꝛ ſaluatoꝛ noſter ſuo exemplo docuerat. humilitatem. ꝛ calcanei paſſionem ſupponit honorem vt eos conſoletur. affirmans ꝙ ipſe ꝛ pater eius in illis recipitur qui pro illius amore recipiuntur. hic eſt notãdu; ꝙ in miſſo non in miſſis ſed mittentis auctoꝛitas cõmendař. Qui ergo accipit nuntium. xp̄i xp̄m accipit. Et ſi xp̄m et p̄rem xp̄i. Quid audis o chꝛiſtiane: Ueritas loquitur veritas mentiri non poteſt. Ait eni; qui accipit ſi quẽ miſero me accipit. Que; mittit quis eſt enĩ nũtius: venit paup̱ venit mendicus. aduena ẽ ꝛ peregrinus non habet quid veſtiat: nõ habet qđ manducet. nõ habet ubi caput reclinet. Uẽit ad ianuã tuã ad domũ tuã nõ tãq̃ frater fratre; nõ tanq̃ ꝯſoꝛs ꝯſoꝛtem. ſed tanq̃ ſeruus dominum petit panem poſtulat veſtem. apud te querit hoſpitari pro amoꝛe chꝛiſti. Quid tibi videtur: Quis eſt iſte mendicus iſte peregrinus q apud te ꝓ amore chꝛiſti tam humiliter tã ſupplicíter oꝛat hoſpitari: Miſſus chꝛiſti eſt nuntius chꝛiſti eſt. non eſt ſolus cum illo eſt chꝛiſtꝰ. Gaudẽs ſuſcipe. Gratanř refice ſerui deuote cũ timoꝛe ꝛ reuerentia magna. xp̄m ſuſcipis chꝛiſtum reficis. Gaude ꝛ

letare q̄ talem meruiſti habere cō uiuam felix menſa beata mēſa In qua chriſtus conuiuat. In qua de us reficitur. īfelix menſa cui deeſt talis ꝯuiua. O q̄ miſera mēſa. īmo q̄ miſer dominus menſe q pauperem pellit a mēſa. qui pauperi clau dit miſericordie viſcera. O ſerue. neq̄. cuius viſcera negligunt aperi re marſupium pietatis. Non ne op portuit te miſereri conſeruo tuo? Quis tibi donauit qđ hēs? Non ne pauperis dominus? nō ne pau peris ꝛ tui creator? Nō ne natura vos creauit equales. Et vna cadē ꝯditiōe eſtis exituri? Cur nō te tā gunt confinia ſortis. Suſcipe miſe rum recollige mendicum ꝛ peregri nū refice famelicū veſti nudum ꝛ operibus miſericordie ꝓut potes cū pauper petierit manum apire. non differas. nam elemoſinam tuā cū pauperc fratre ſuſcipit xp̄s. Te autē mi lector ne pauperem queſo abhorreas ſed tā cito cuꝫ illum vi deris adorare ne negligas lꝫ ſit ſca bioſus ſiue leproſus ueſte ſordid⁹ hanelitu fetidus. tamē brachijs ca ritatis aſtrige ꝛ qđ a te petierit ca ritatiue īpende. In ueritate donas chriſto. accipit xp̄s. ipſemet teſtis. ipſe mentiri nō poteſt. ꝛ in die iudi cij tibi redditurus eſt mercedē eter nam. ſequit̄ cum hoc dixiſſet ieſus. turbatus eſt ſpiritu ꝛ proteſtatus eſt ꝛ dixit. Amen amen dico vobis quia vn⁹ ex vobis me tradet. Qui turbatus ieſus fuit ex noſtra infir mitate. nō ex ſua poteſtate. noſtra infirmitas uero in eo turbata ē nō ſua poteſtas ſicut ꝛ vere paſſa. vo lūtarie accipit turbationem. ne de ſperet ſeruus neceſſitate turbatus. Qui turbatur ſpiritu ſignificat ꝑ turbandos ſpirituales ex caritate. cum urgens cauſa. ʒiʒania a tritico ante meſſem cogit ſeparare. i. ante diem iudicij cogit excōmunicare. Sed notandum eſt q̄ ſunt due ꝑ turbatiōes. ſ. turbatio carnis. ꝛ tur batio ſpiritus. Turbatio carnis eſt paſſio carnis. Turbatio ſpūs eſt ti mor. anxietas ꝛ ſimilia. non carne. ſed ſpiritu turbatur dominus cum dictus eēt. Unus ex vobis me tra det. nō q̄ tunc primo ſubito cogno uerit ꝛ repentinum malum cuꝫ tur bauerit. Sed q2 iā eum fuerat ex preſſurus ut non lateret. ꝛ ille erat exiturus ꝛ iudeos adducturus. tur bauit eum proximum periculum ꝓ ditoris ſicut ſuperius dictum ē. tur bauit eum imminens paſſio ſicut i ferius dicitur. nūc anima mea tur bata. ē ꝛ quid dicā? Hec dixit ap propinquante hora paſſionis. Tur batus eſt dominus ieſus ſpiritu ꝛ proteſtatus eſt qđ ocultum fuerat ꝛ dixit. Amen amen dico vobis. q2 vnus ex vobis tradet me. Ac ſi dice ret. vnus ex vobis exiturus ē ꝛ tra det me. vnus ex vobis ſed non uin culo caritatis vnitus eſt me tradi turus. Aſpiciebant ergo diſcipuli adinuicem heſitantes de quo dice ret nō minima turbatio timor ꝛ an xietas apoſtolorū menteꝫ vexabat Putas quomodo petrus ꝛ ſancti

apoſtoli latebras fortis intrabant. vt ſi in auctorem vite ſaltem in cogitatione aliqd ſiniſtrũ putaſſent. non parum erant turbati. nã palor qui erat in facie declarabat dolorem qui vigebat in mẽte At nil doloris gerebat qui aſtutam rabido portabat ſub pectore vulpẽ. nõ erat dolens cui ingens dolor ieſſe debebat. O bonitas redẽptoris. o pietas creatoris neminez vult periri ſed omnes fieri ſaluos ſpãliter ſe deſignat in traditorem ſuuz ne fieret impudentior. vel verecundior manifeſte deprehenſus. Manifeſtat ergo crimen ⁊ dat locũ penitẽtie vt proditor videns ſe latere nõ poſſe agat penitẽtiam. Sed vir ille ꝓditiõis nullius penitentie lamenta ſuſcipiens talis vel peior remanſit qualis fuerat prius tranſiens in affectũ cordis. Illi ꝟo quoqꝫ ingẽs ꝓcella doloris corda turbabat. ad inuicem aſpiciebant dubitãtes de quo diceret. Quia ⁊ ſi nota fuit cuiqꝫ cõſcientia ſua alterius tñ erat ignota. Erat ergo recũbens vnꝰ ex diſcipulis eius in ſinu ieſu. quez diligebat ieſus. felix inqꝫ diſcipulꝰ ille cui ſic erat familiaris auctor vite que nunc eſt ⁊ future. nimis honoratus eſt diſcipulꝰ ille qui ſui capitis habuit reclinatorium tam venerabile pectus. ſ. ieſu. ieſu xp̄i creatoris cũctorum ieſus autem valde eum diligebat quez tanto honore ſublimabat. o q̃ȝ bene quieſcebat q ſupra pectus chriſti quieſcebat. o beate apoſtole dei diſcipule ieſu xp̄i. Joannes beate vtinã mererer illius dulciſſimos pedes oſculãdo lacrimis rigare in cuius pectore tu meruiſti dormire. Utinam faciem illius a longe ſaltem poſſem cõtemplari in cuius pectore tam dulciter dormire meruiſti. hic enim de ſe q̃ ſi de alio dicit. vt rerum geſtaꝝ ſcriptor non ſui videatur predicator eſſe. Per ſinum ſiue pectus ſignificabatur illud ſecretum de quo bibit diuinitatis ſacramẽtũ. Hũc diligebat ioannez non plus omnibꝰ ſed familiarius ut per pacem exiret de vita. non per paſſionem.

Huic innuit. Simon petrus ⁊ dixit. Quis eſt de quo dicit. Sciebat autem petrus ꝙ. chriſtus quodam priuilegio amoris. Joannem diligebat. nec ei celaret ſue diuinitatis ſecretum. Innuit ideo ei: petrus: vt interrogaret eum. quis eſt.

Itaqꝫ cum recubuiſſet ſupra pectus ieſu dixit. Domine quis. eſt: Et merito de proditore ſuo magiſtruz interrogare non timuit cui iam in ſinu diuinitatis veritatis magiſter rimari ſecreta polorum monſtrauit. Et dicit domine quis eſt: quis eſt ille infelix: quis eſt ille neq̃ȝ: Quis eſt ille maledictus. qs eſt traditor tuus: Illum mihi rogo ne celes cui tue diuinitatis ſecreta es dignatus reuellare. Cui dominus. ille ẽ cui ego intinctũ panem porrexero. Et cum intinxiſſet panem dedit iude ſimonis ſchariotis. Panis intinctio: ſignificat fictionem iude. qui fictus amicus venit ad cenam. Que enim tinguntur non mundant ſed inficiũt. Sꝫ

quis panis iſte fuit quē iudas accepit intinctum:ſi dominus dedit. lectorem meum ſi audire dignabitur non relinquam ſuſpenſum. Sꝫ primum ſciendūꝫ eſt ꝙ panis multipliciter accipitur in ſacra ſcriptura. Per panē aliquando intelligitur dominus. Aliquando gratia ſpiritualis. Aliquando eruditio diuine doctrine. Aliquādo hereticorum predicatio. Aliquando ſubſidium vite preſentis. Aliquando iocunditas humane delectationis. Dominus dicitur panis: ſicut ipſe ait. Ego ſum panis viuus. qui de celo deſcendi. Si volumus dicere ꝙ dominus fuit ille panis quem traditor accepit intinctum:non relinquimus tramitem veritatis. Judas igitur panem intinctum accepit quia dominum ieſum tantum hominem ⁊ non deuꝫ putauit Bucellam intinctam: vel panem ſubcineritium intinctuꝫ comedit quia etſi dominum moriturum tamen reſurecturū non credidit. Iſte beatiſſimus panis fuit intinctus cum ſi pedes in cruce pro noſtra ſalute fuiſſent ſiri uiſus eſt non habere ſpeciem nec decorem. Hunc iudei:qui per iudam ſignificantur panem intinctum comedunt quia chriſtum ieſum non deum ſed purum hominem fuiſſe credūt ⁊ mortem illius concedunt. Sed reſurrectionem adhuc non admittunt. Panem intinctum rodit:qui filiuꝫ virginis ante omnia ſecula fuiſſe cōtradicit. Ab illo panis intinctꝰ roditur ꝗ a fidei ſoliditate deuiaē nec hunc panem ſolidū digne poterit manducare qui fidem catholicam uoluerit infirmare. Dicit̄ panis gratia ſpiritualis vt eſt illud ꝓpheticuꝫ. Qui obturat aures ſuas ne audiat ſanguineꝫ : ⁊ claudit oculos ne videat malum:iſte in excelſis habitabit:munimenta ſaxorum ſublimitas eius panis eiꝰ datus eſt:aque eius fideles ſunt. Et eſt ſenſus. Qui obturat aures ſuas ne audiat ſanguineꝫ: id eſt qui ſuadentibus peccatis:que carne ⁊ ſanguine naſcuntur non prebet cōſenſum.et qui claudit oculos ſuos ne videat malum ideſt omni qđ rectitudini aduerſum eſt non appropinquat : iſte in excelſis habitat quia quāuis cum adhuc caro in inferioribus retinet mentem tamen in ſublimibus iunxit. Munimenta ſaxorum ſublimitas eius quia qui abiecta deſideria terrene conuerſationis calcat ad ſupernam patriam per precedentiuꝫ patrum extra ſe ſubleuat et:quia per contemplationis domuꝫ gratia ſpeciali ſatiatur apte iungitur. Panis ei datus eſt.i.donum gratie ſpālis percepit.quia ſe ab infimis ⁊ ymis celeſtia ſperando ſuſpendit. Hunc igitur panem.ſ.gratiam quam illi dederat dominus intinctum accepit quia in ieſuꝫ conſumatorē virtutum non amorem ſed ranchoreꝫ exercuit. Huic debebatur panis intinctus cuius ſanctitatem vultus paliabat ſophiſticus. Nam religionem ſimulabat in facie. quam non habebat in mente. Sanctitatē ⁊c

tendebat in veſte quam alienabat in corde: foris agnus in publico intus lupus in oculto. foris diſcipulus chriſti intus diſcipulꝰ diaboli. Multi enī hunc panem comedūt quia religionem quam pretendūt in verbo non oſtendunt in facto ¶ Quāti monachi in monaſterio ſancti benedicti ſunt qui alijs lugētibus rident. Alijs dolētibus gaudent. Corpore clauſtrales mente vagi ⁊ nunq̄ ſtabiles. Pigri ad lectionē tardi ad orationeꝫ in eccleſia dormientes. In refectorio vigilantes de vigilijs longis dolētes. Sed de longo conuiuio gaudētes. Clauſtrum execrantes. Auditorij diligentes extra chorum pro infirmitate frequentius remanentes. Infirmitorium nō pro infirmitate carnis: ſed ꝑ deſiderio carnis toruis luminibus aſpicientes. Semꝑ murmuroſi ⁊ detractores. Quid aliud iſti miſeri agunt niſi ꝙ panē intinctum comedunt: profecto iſti tales traditorem iudam ſequunt: ⁊ cum iuda niſi reſipuerint videāt ne damnentur. Sequitur. poſt bucellam tunc introiuit in eum ſathanas. ⁊ dicit ei ieſus. Qđ facis fac citius. Quidam enī putant ꝙ tūc iudas corpus chriſti accepit. Sed ſciēdum eſt ꝙ iam omnibus diſtribuerat dominus ſacramētū corporis ⁊ ſanguinis ſui inter quos ⁊ iudas fuit. Deinde per bucellam intinctam exprimitur traditor. Multi enim falſi religioſi ⁊ falſi tonſurati cum pie religioſis cōmuniter dominicum corpus accipiunt. ab illis diſcerni non poſſunt niſi per bucellam intinctam que eſt detractio murmuratio. inobediētia verborū laſciuia oculta peculia: ⁊ forte grauiora peccata. Qui talis eſt: monachus non eſt imo iude traditori conſimilis eſt. Sed quiſquis ē miſeri ille timeat penitendo qđ ſequitur: ne cuꝫ iuda traditore damnetur. Sequitur. enim. Tūc introiuit in illū ſathanas vt plenius poſſideret: in quē iam ītrauerat. Tūc introiuit vt deciperet ⁊ a cōſortio apoſtolorum extraheret: ut eo iam non in oculto: ſed manifeſte vtens libera poteſtate in baratro perditiōis mactaret ⁊ ꝑderet. Et qđ de traditore fecit hoc de ꝯſimilibꝰ facere nō deſiſtit. Nā quē diu ī mōaſterio poſſederit ſeruū. ad vltimuꝫ nec ſotiū monachoruꝫ relinquit ⁊ traditorē quē in monaſterio tenebat iaꝫ extra mōaſteriū necat. Sꝫ qm̄ finem mundi citius affuturuꝫ eſſe non dubitat caliditateꝫ ſue nequitie mentibus prauoruꝫ ocultat ut ex improuiſo feriat ſubite mortiſ quos diu tenuit alligatos in malitia praue actiōis. Et multos ī monaſterio vſqꝫ ad mortem ſtare permittit: vt ex illorum peruerſitate alios corrūpere ⁊ euertere poſſit. Et quia pro incōtingenti tenet an in monaſterio an extra monaſterium miſeras animas occidat ⁊ mactet. nos illius inſidiaſ domino protegēte vitantes quod dī. ſ. qđ facis fac citius exequamur. Nam qđ dicit. qđ facis fac citius nō precipit. ſed predicit Jude malum nobis bonū

q2 hoc vult citius fieri non tam feſtinando in illius penam ꝙ̃ in ſalutem fideliũ.o amo2 interminabilis o caritas ineſtimabiliſ.o dilectio inſcrutabilis.qd facis fac citius. Illud cupio.illud deſidero illud quero ad hoc veni in hunc mundum. Qd facis fac citius. Uis me vendere iudeis:uolo vendi. Uis tradere volo:tradi vis vt crucifigar:' volo crucifigi.vis vt occidar:volo occidi hoc amo.hoc affecto. Qd facis fac citius. Sed ieſu vita mea totuz deſiderium meum dulcedo nõ fallar.dulcedo felix dulcedo delectabilis dulcedo glo2ioſa decus angelo2um Splendo2 ⁊ glo2ia ſancto2. ꝙ̃tuz eos diligebas p2o quib⁹ mori cupiebas:nobis vitam tibi mo2tem affectabas.o miſerum me quẽ hactenus tam nequiter offendi. quẽ olim ſic abho2rui.heu dominũ ieſum.ipſe eſt dominus meus ⁊ deus meus.heu vtinam mille annis in purgato2ij igne eſſem cruciãdus anteꝙ̃ dñs ieſus a me ſic eẽt offenſus.o mi lector ꝓ me lacrimas funde ad dominũ:vt nũc me clamantem audiat pulſanti apiat:cõſolet̃ lugentem.dolentem: penitentez benigne ſuſcipiat.o dñe ieſu miſerere mei. Redde mihi iocũditatem vult⁹ tui. Qui p2o ꝓpeccato2ib⁹ dignatus es mo2i me peccato2em rogo ne permittas eternis ignibus cruciari o dilectiſſimi fratres animaduertite ſedula cogitatione penſate. ꝙ̃tũ eſt amandus ꝙ̃tũ eſt diligẽd⁹ qui p2o nobis eſt talia ⁊ tanta opp2ob2ia paſſus. Qui ſe tradentem ad mo2tem ſic o2tabatur dicens. Qd facis fac citius. Sequitur.hoc autem nemo ſciuit diſcũbentiũ ad qd dixerit ei. Quidam enim putabant q2 loculos habebat ꝙ diceret ei ieſus. Eme ea que opus ſunt nobis ad diem feſtum aut vt egenis aliquid daret.loculos habebat in quibus oblata ſeruabantur ſuo2ũ neceſſitatibus ⁊ alijs indigentib⁹. Jnquo dat̃ forma eccleſie ſeruãdi neceſſaria que iubet̃ non cogitare de craſtino.ne p2o terrenis ſeruiat vel p2o timo2e inopie iuſticiam deſerat. Cum ille accepiſſet bucellam exiuit continuo. Erat autẽ nox quãdo exiuit filius tenebrarum faciẽs opera tenebrarum.nos igitur qui ſumus diſcipuli chriſti. uideamus ne panem intinctum comedamus religionez quam tenemus in ueſte ſeruemus in mente ⁊ ſanctitatem quam habitus exterio2 palliat int⁹ animus teneat ne ĩ ho2a noctis exeamus a domino rep2obati in ſtagnum ignis ⁊ ſulphuris cum diabolo concremandi. Illi p2o virib⁹ inhereamus q2 bonum eſt illi adherere. Adhereat tibi domine aĩa mea.ita tibi adhereat vt a te eam recedere nunꝙ̃ permittas:' ſed ad te que p2o te gemit ꝙ̃ totius cõſolandam perducas. Cui eſt hono2 ⁊ glo2ia in ſecula ſeculo2ũ. Amen.

Verbũ dei ꝙ̃to ãpli⁹ rumiatur in o2e tanto dulcius ſapere debet in co2de. Et vbi diuini mens delibata ſapo2e ſe ingerit alabaſtrũ vnguenti cupientibus aperire nec theſaurum diuti⁹

celari patitur. qui ſuſcipit incremē
tum duꝫ a pluribus erogat̄. Unde
non imerito diuinorum flores elo/
goꝝ quos ꝺ pomerio dn̄i ipo ſum
pſim⁹ largēte pre ſuauitatum odo
re manibus portare quicunqꝫ ge/
ſtierit ſibi largiri gaudebim⁹. Sed
rogo meuꝫ lectorē. ne illos ab amo
ribus ſui cordiſ abitiat. nō odor tā
ſuauiſſimus emanat qui corde con
tritos ſanat ⁊ vulneruꝫ cicatrices
conſolidat. odor iſte omniuꝫ ſuaui
tatum in ſe continet monarchiā. qꝛ
omnem balſami odorem excedit:
⁊ quicquid in odoribus continet̄.
Hunc tantum ac talem odorem ſi
toto cordis olphatu odorare non
deſieris in eternum ꝓculdubio nō
pibis qm̄ ē reſurrectio ⁊ vita. Qui
credit in eum etiā ſi mortuuſ fuerit
viuet. odor iſte omnium odorū ſua
uitas dominus ieſus eſt. odor bo/
nus odor ſuauiſſimuſ melle ⁊ lacte
dulcior nectare ſuauior gemmis ⁊
auro precioſior. Jſte odor ē verbū
illud ꝺ quo locuturi ſum⁹. Verbū
qꝺ caro factū eſt ⁊ habitauit in no
bis. A verbo iſto ſemp verba mea
ꝓcedant ⁊ nihil aliud q̄ ipſum va
leāt iam reſonare dominum. ſ. ieſuꝫ
qui de ſeipſo ait. Nunc clarificat⁹
eſt filius hominis. Exeūte Juda ꝓ
quo dixerat nō eſtis mūdi omnes
remanſerunt ſoli mundi. cum ſuo
mundatore in quo ſignificat̄ clari/
ficatio chriſti. in qua ſeparatis ma/
lis manebit in eternitate cū ſanctꝭ
ita eſt. Sed aliam expoſitioneꝫ hic
amor xp̄i reqrit que nec dꝫ ſcribi
ſine lachrymis nec ſine lachrymis
legi. Chriſtus de proxima paſſione
imo de proxima morte quā pro ſa
lute mundi exſoluere diſpoſuerat
gaudet ⁊ tripudiat. letatur ⁊ exul/
tat ⁊ ait. Nunc clarificat⁹ eſt filiuſ
hominiſ. o domine ieſu fili hominiſ
fili marie virginis cariſſime. aman
tiſſime dulciſſime ſpecioſiſſime vita
ſanctorū ⁊ dulcedo angeloꝝ qūo
glorificariſ. qūo clarificaris. nonne
tibi adhuc iminēt vincula ꝟbera
carnificū opprobria hominū ⁊ ab/
iectio plebis? Sputa claui: colaphi
Spinea corona arundo ꝓ ſceptro
crux lācea? An vinciri manibus a
tergo: ⁊ vinctuꝫ ad iudicē adduci
⁊ tanq̄ latronem ad ludibrium po
ni eſt clarificatio tua? An aſcēdere
crucis patibuluꝫ ⁊ tam triſte ferre
ſupplicium eſt ne leticia tua? eſt
ne gaudium tuum mori ſcilicet ꝓ
ſalute generis humani? Quid ad
hec dicemus? qꝺ reſpondebimus
fratres mei? Hic vox debet ſilere
lachryme dicere. hic ſermo tacere
⁊ fletus clamare. Chriſtus deus
noſter pro nihilo ymo pro gaudio
mortem ducebat per quam nos a
morte perpetua liberat. Et licet
tam cito moriturus: tamen ſeipſuꝫ
clarificatum dicebat: quia tūc ſic
patiendo ymo ſic moriendo mem
bra ſua fideles ſuos clarificabat.
O bone monache o bone xp̄ne
recogita annos tuos prauos in
amaritudine anime tue. Statue
chriſtum ſic crucifixum ab vno la/
tere tuo: ⁊ tua peccata ab altero:
⁊ inter hec poſitus vide qꝺ agas.
Contemplare agnum cōtemplare

chriſtū dñm tuū.ſic in cruce exten
ſum:pro te tam impie paſſum. Cō
ſydera turpitudīes carnis tue:pra
uas affectiones anime tue. funde
lachrymas ad crucifixū:te ſaluare
paratꝰ eſt qui ꝑ te talia paſſus ē.
Nunc clarificatus eſt filius homi
nis.⁊ bene filius hominis ⁊ nō ho
minum: quia ſine virili ſemine de
pura ⁊ intemerata virgine natus:
de patre ſine matre in celis eſt ge
nitus. Cuius mater eſt virgo cuiꝰ
pater feminam neſcit. Iſte inqꝫ
filius hominis valde clarificatus
ē qꝛ quicquid filius dei habuit ꝑ
naturaꝫ filius hominis habet per
gratiam. In iſto filio hominis ma
rie.ſ.virginis clarificatus eſt deus
in quo eſt clarificatꝰ: in ſalute lā
guidorum in illuminatione ceco
rum:in reſurrectione mortuorum
⁊ in omnibus operibus ſuis: pr̄is
ſui ſemper faciens voluntatem. Et
deus clarificauit eum in ſemetipſo
quia vnus deus cū patre. vna di
uinitas.vna maieſtas:⁊ hec clarifi
catio eſt ab eterno. Hanc clarifica
tionem morti appropinquans ſm̄
ꝙ homo a deo patre ſibi dari po
ſtulabat cum dicebat. Pater clari
fica me apud temetipſum clarita
te quā habui priuſqꝫ mundus fie
ret. Claritatem nanqꝫ quam habe
bat ſm̄ ꝙ deꝰ:volebat habere ſm̄
ꝙ homo. Ut humana natura ver
bo vnita que tunc erat paſſibilis
⁊ mortalis:cito fieret impaſſibilis
⁊ īmortalis. ⁊ hoc eſt quod dicit̄.
Et continuo clarificauit eum. Tu
ergo chriſtiane qui cupis heredita
tem habere cuꝫ chriſto. deū patrē
ſemper clarificare memēto. in pu
ra cogitatione ſerena locutione or
dinata actiōe:in omnibus motibꝰ
tuis:vt te quicunqꝫ viderit glori
ficet deum ⁊ benedicat dicens. be
nedictus ſit deus in celo ⁊ in terra
qui talia operatur in ſeruis ſuis.
Profecto ſi cum chriſto clarifica
ueris patrem cum chriſto eiuſdem
patris habebis hereditatem. Ma
gnum eſt quod dico. Conditionis
humane excedit dignitatē. hoīem
de terra terrenum de puluere pul
uerem factum in celum ad chriſtū
aſcendere ⁊ aſſidue cum chriſto re
gnare: quis vnquā audiuit ſimile?
quis vnquā tale vidit aliquid?
Re vera magnū immo nimis ma
gnum. ⁊ licet tam magnum tamē
vere magnum. Ipſa veritas dixit.
Uolo pater vt vbi ego ſum illic ſit
⁊ miniſter meus. Tu itaqꝫ Mona
che benedicti eſto in veritate bo
nus miniſter chriſti religioneꝫ nō
ſimulans:ſanctitatem non paliās
humilitatem non relinquens vſqꝫ
ad mortem obedientiam tenens ⁊
ſic cum chriſto regnabis: qui diſci
pulis ſuis in conſequentibus ait.
filioli adhuc modicum vobiſcum
ſum. Filiolos appellat quos pre
mentis teneritudine adhuc plena
rie robur fidei non ſolidabat. Nā
vſi viuere lacte nūdum erant ido
nei ad veſcendum ſolido pane. Et
deo filioli quia paruuli:⁊ tanquaꝫ
paruuli in chriſto lacte paſcebant̄
non eſca. Nouerant chriſtum ſecū
dum humanitateꝫ ſed caligine mē

tis obducti chriſti vacilantes tene
bant diuinitatem. Poſſumus etiá
dicere Qui pre amoris magnitudi
ne diſcipulos ſuos filios appellaue
rit. Moris.n.eſt parentũ paruulos
ſuos filios delicatius enutrire: ꝙ̃
magnos ꝛ ſepi⁹ amplecti ꝛ crebri
us oſculari. Et cũ de hac vita mor
tis acerbitas eos exire compulerit
circa paruulos totũ gremium cha
ritatis expandunt. eoſqꝫ brachijs
aſtringunt ꝛ in eorum oſculis ruũt
magis paruulorum ꝙ̃ adultorum
orbitatem plorãtes. Et illi paruuli
videntur quos iniuncti amoris ca
thena cõnectit cum tutela paterna
illis iam ſuffragari non poſſit. Tũc
filios ſuos paruulos tenent in cogi
tatione: quos nõ minimos tamen
in amore continent. Sic ꝛ domin⁹
noſter ſuos diſcipulos filios appel
lauit quos iturus ad patrem non
minimo charitatis affectu dilexit.
Multum eos diligebat quos iam
filios appellabat. Qui ait Modi
cum tempus vobiſcum ſum. hoc ẽ
modicũ illud tempus quo in hac
carne mortali vobiſcũ ſum. preſen
tem cernere me poteſtis. Sed tol
lam crucis patibulum cito ſoluaꝫ
mortis imperium. Cito veniet tem
pus ꝛ hora qua iam non pro ho
mine videar reputari: ſed ero tan
quam opprobriuꝫ hominũ ꝛ abie
ctio plebis. Tunc queretis me cu
pietis me ſequi: ſed timore mortis
percuſſi nondũ ex alto virtutis in
duti animam veſtram pro me po
nere non poteritis: ꝛ hoc eſt qđ di
citur. quo ego vado nondum po
teſtis me modo ſequi: ꝛ eſt ſenſus
vado ad patrem. ſed per foramen
acus ꝑ anguſtias paſſionis. ꝑ do
lores mortis. Sed nõ poteſtis me
modo ſequi: quia pauidi ꝛ timidi
veluti edi in lacte matris ad imo
landũ nõdũ idonei ſꝫ veniet tp̃s ꝛ
hora quo penitus timore expulſo
non ſolum crucis ſupplicium. ſed
qđ nequius poterit excogitari tor
mentũ pro meo amore eritis ſubi
re parati. Filioli mei adhuc modi
cum vobiſcum ſum. o domine ieſu
adhuc charitas tua me compellit
repetere modicũ ieſu: ieſu domine
meus ꝛ deus me⁹ vita anime mee
peccatricis tue premiũ peregrina
tionis mee. Iſtud modicũ tantum
fuit amarum tibi. In iſto modico
factus es opprobrium hominuꝫ et
ſubſanatio populi. In iſto modico
ſicut aqua effuſus es. ꝛ diſpſa ſũt
omnia oſſa tua. In iſto modico ꝑ
cuſſus eſt paſtor ꝛ diſpſe ſũt oues
gregiſ. In iſto tam amaro modico
ſpetioſus forma pre filijs hominuꝫ
viſus eſt nõ habere ſpẽm. nec dco
rem. In iſto modico dicendũ me⁹
imo ieſus meus dñs meus añ por
tam ciuitatis in tympano ſue car
nis tympanizabat. ꝛ pſalebat di
cens heloy: heloy lamazabatani:
hoc eſt deus meus deus me⁹ qua
re me dereliquiſti. In iſto modico
domina mea mr̃ tua virgo in cor
rupta. virgo intemerata. virgo an
te partum virgo poſt partum tui.
Mater tua imo martir tua. mar
tir nõ ferro carnificis. ſed acerbo
dolore cordis. quantum amare fle

bat quantuꝫ amare dolebat. Nec mirū cum te videret vnicum ſuum totum deſiderium ſuū in cruce ex/tenſum morti vicinum: imo inclinato capite tradere ſpiritum. Iſtud modicum domine ieſu amarū tibi ⁊ amaruꝫ dulciſſime matri tue. vtinam amaruꝫ ſic eſſet mihi. vt ī iſto modico fuiſſem iuxta cruceꝫ domi/ni mei: vt quem adhuc videre non poſſum cum patre manenteꝫ. ſaltē in cruce poſitum mortuum videre meruiſſem. Iſtud modicuꝫ ꝙ̄ felix ꝙ̄ iocundum. ꝙ̄ glorioſum fuit illi latroni: qui in illo modico meruit a domino ſuo audire. Hodie me/cum eris in paradiſo. o vox dulcis o vox delectabilis. hodie mecum eris in paradiſo. o domine ieſu qd dulcius. qd delectabilius. qd iocūdius ꝙ̄ eſſe tecuꝫ in paradiſo? Nihil prorſus. penitus nihil. Quid ḡ dicam quid faciam? qui adhuc in huius peregrinationis erūna con/ſtitutus tam longe exulor a delitijs paradiſi dei mei? O bone ieſu eſto mihi ieſus. Recole ſaluator quid ⁊ propter qd paſſus es: ⁊ miſerere mei ipſa te cogat pietas vt mala noſtra ſuperes parcendo ⁊ voti cōpotes. me tuo vultu facies. Tu eſto meuꝫ gaudium qui es futur⁹ pre/mium. Sit mea in te gloria in ſeculum ſeculi. Qui cuꝫ patre ⁊ ſpiritu ſancto viuis ⁊ regnas ⁊c.

Omelia quinta.

m Mandatum nouū do vobis vt diligatis inuicem ſicut dilexi vos. Qui mandatuꝫ domini non ignorat. neceſſe eſt vt ſm illud viuere non negligat. Nā ſeruus ſciens volūtatē domini ſui ⁊ nō faciēs. plagis vapulabit mul/tis. Qui auteꝫ fecerit. diuitijs ⁊ honoribus ditabitur multiſ. iuxta qd dominus omniū ait diſcipulis ſuiſ Beati eritis ſi feceritiſ que ego p̄cipio vobis. Dulcis dominus dulce mādatū propoſuit. Ait eniꝫ. Mā/datū nouū do vobis: vt diligatis inuicē ſicut dilexi vos. Mandatū nobis ꝓponit amoris qui dilexit nos ⁊ lauit nos a peccatis noſtris in ſanguine ſuo. O bonū manda/tū. mandatū dulce. mandatū delectabile mandatū vite. mādatū ſa/lutis eterne. In iſto mandato oīs lex pendet ⁊ ꝓphete. Hoc eſt illud vnū mandatū de quo dictū eſt: q oīa mandata ſeruauerit. offendat aūt in vno. i. in charitate fact⁹ eſt oium reus. Vn̄ apoſtolol⁹ enumeratis gradibus qbuſdā vbi tutuꝫ de charitate ꝑtin⁹ addidit dicēs. Charitatē aūt nō habeā nihil mi/bi ꝓdeſt. Hec eſt illa p̄tioſa mar/garita: ꝙ̄ dū inuenit ſponſa dilecti vedit oīa ſua ⁊ cōparauit eā. Hec eſt illa ſcala que in ſomnis iacob apparuit: q̄ vſqꝫ ad celū tendi vi/debat̄ ꝑ quā qdā deſcēdebāt: ⁊ q/dā aſcēdebāt. Per hāc eniꝫ ⁊ an/geli deſcēdebāt ⁊ nos aſcēdimus ad āgelos: qr ſicut hac ſcala null⁹ ſcandere poteſt ad celeſtia regna. Et ī ipſo nixu ſcale ipſe dn̄s āgelorū inīct⁹ ē q dicit. Mādatū nouū do vob vt diligatꝭ inuicē ſicut dilexi vos. Iſte inꝗ̄ dn̄s dat p̄ceptuꝫ frēm amādi a ꝑuis ſuis ex oī cor/

de dꝫ amari.nec ē magnū ſi tm̄ di/
ligit ſu⁹ dn̄ꝫ q̄ꝫ dn̄s ſuū. Jmo ma
gis a ſuo dn̄o dꝫ amari cuꝫ nō illi
ſu⁹ ſꝫ ſuo dn̄o valeat ſuffragari.
Seru⁹ q ex toto corde diligit dn̄m
ſuū.illi⁹ tota v̄tute ſatagit obſuar̄
p̄ceptū.Et cui⁹ p̄ceptū dſpicit re/
ſtat pculdubio ut ipe actor p̄cepti
negligat.nā q ſi dilexit primuꝫ in
v̄itate dſpic xp̄i mādatū.ꝛ q man
datū xp̄i dſpic dſpic ꝛ xp̄ꝫ auctorē
mādati.noſq̄ dilectiſſimi frēs ꝛ xp̄ꝫ
diligam⁹ ꝛ ei⁹ p̄cepta ſuem⁹. p̄ce
ptū dn̄i lucidū oculoſ mēt illuiās
dulciora ſūt xp̄i p̄cepta ſup mel ꝛ
fauū ꝛ i cuſtodiēdis illis r̄tributio
multa ipe dn̄s xp̄s.igr̄ mi lector re
gulā p̄cepti ſua ꝛ ſecur⁹ expecta
ipꝫ p p̄mio auctorem h̄re mādati.
bonū mādatū.vn̄ tm̄ ꝛ tale puēit
p̄miū.iſtd inq̄ꝫ mādatū a nob irre
fragabilit̄ dꝫ obſuari cum exinde
dn̄ꝫ xp̄ꝫ ſi dubitam⁹ pmereri. hoc
ē illd mādatū qd itur⁹ ad p̄reꝫ ſli/
qt diſcip.ſuis. imo iſtd ē teſtm̄ qd
moritur⁹ dimiſit h̄edib⁹ ſuiſ.Ait.n.
diſcip.ſuis.mādatū nouū do vob
dic dn̄s me⁹ xp̄s.d.ſ.nouū ingt.vn̄
nouū: Nup inuētū.ſi q2 in veteri
teſtō ē ſcp̄tū.diliges dn̄ꝫ deū tuū.
qd ē ḡ nouū: Nouū:q2 vetera ad
nouitatē pduc ꝛ veteres h̄oieſ trāſ
format in iuuenes. Nouū q2 exuit
veterē h̄oieꝫ ꝛ induit nouū. q ſm
deū creat⁹ ē i ſci ate ꝛ iuſtitia v̄ita
tis.nouū q2 oliꝫ gen⁹ h̄uanū a pa
diſi gaudijs expulſū nē ꝛ quotidie
trāſmittit i celū.ſꝫ qm̄ multi ſe dili
gūt ea dilectōe q̄ tramite v̄itat ſi
gaudet.iō adiūctū ē ſic dilexi vos

Inter amnoreꝫ ꝛ caritatē talis eſt
dr̄ia:q̄lis inter gen⁹ ꝛ ſpēꝫ. ē qdaꝫ
amor bon⁹:ꝛ ē qdā amor mal⁹ et
amor mediocriſ.amor bon⁹ ipa ca
ritas ē: q̄ diligim⁹ dn̄ꝫ ſup nos:et
ſup oē qd ē. ꝛ p̄ximū n̄rꝫ tāq̄ꝫ nos
metipoſ.amor mal⁹ q̄ ē caritat ini
mic⁹:ut puta cenoſus lubric⁹ ꝛ for
nicarius.iſti amores ꝯrioꝝ vt op
pōitoꝝ int ſe habitudinē ſortiūt.
vn⁹ meritū ali⁹ ſuo poſſori acqrit
ſuppliciū.ali⁹ penā.ali⁹ gloriā.ali⁹
mortē.ali⁹ vitā.ali⁹ padiſū.ali⁹ in/
fernū.ali⁹ deū.ali⁹ diabolū. Amor
medi⁹ ē q nec caritate ꝯnectit:nec
amore cenoſo fedat. ſic amor folio
rū pentū ꝛ cognatoꝝ ꝛ aliaꝝ reꝝ
q̄ iuſte ꝛ ſine piculo poſſidet. ꝛ vt
iſti amores duo ab illo amore q ē
caritas excludāt.iō addidit ſic di/
lexi vos.ſꝫ qs vnq̄ꝫ h̄oium potuit
vel poſſit tale obſuar mādatū.qs
vnq̄ꝫ ſic dilexit prios ſic xp̄s apoſt
los: Null⁹ vnq̄ꝫ.vn̄ notādū eſt ꝙ
iſtd ſic nō ē exp̄ſſiuū q̄titat:ſed ſi
militudinis:ꝛ ē ſenſus.eo mō quo
dilexi vos.eo mō diligite vos inui
cē.quō nos dilexit: audi.ſic dilexit
de⁹ vt vnigenitū ſuū daret vt ois
q credit in eū ſi peat:ſꝫ h̄eat vitaꝫ
etnā.ſic nos de⁹ pr̄ amauit ꝙ vni
co filio ſuo nō pepcit:ſꝫ p nob tra
didit illū.xp̄s in tm̄ nos dilexit ꝙ
p nob pcōrib⁹ aīaꝫ ſuā in morteꝫ
tradidit:ꝛ ſuo ſāguine lauit nos a
peccat faciēs nos de pcōribus iu/
ſtos d mortuis viuos d terrigenis
celibeſ d irenis celeſteſ d ꝯſortib⁹
iumētoꝝ ꝯſortes āgeloꝝ.Bn̄dict⁹
ſit iſte amator a quo in mādat h̄ē

mus vt nos invicē diligam⁹ ſicͣ di lexit nos.ſed fortaſſe dicͣ aliqs. De hac dilectiōe vacillo ꝛ quō diligē dus ſit ꝓxim⁹ minus pfecte intelli go. Mori quidem non poſſū pro fratre.ſicut xp̄us dn̄s voluit mori pro noſtra ſalute. Ad quē ego ſu perius.dixi. Qđ ſicut non eſt exp̄ſ ſiuum quantitatis :ſed qualitatis Si nō potes eque ambulare cum xp̄o.ſaltē a longe imitare veſtigia eius. Si nō vales diligere ꝓximū tuū piuſq̄ teip̄m qđ xp̄s fecit mo riēdo ꝓ ſalute gn̄is humani ſaltez dilige eū tanq̄ teip̄m.hoc faciēdo illi qđ ab eo tibi vis fieri. ſ3 dices forte. Nec hoc poſſum: cui ego nō de impio:ſ3 de ꝯſilio. Si hoc obſer uare nō potes vide ne facias alte ri qđ tibi nō vis fieri. Sic.n.diligē dus ē ꝓxim⁹:vt in illo ſemꝑ diliga tur de⁹. Si ſic diligis ꝓximū com pleſti mādatū.ſic.n.dꝫ diligi proxi mus vt amoris cā ſit ſemꝑ de⁹ ꝗnō ſīt ꝓximus. Si.n.tm̄ pp ſeip̄ȝ dili git iā nō erit caritas:ſ3 amor me dius vel forte qđ abſit amor peſſi mus:ꝛ q tali.amore cecant̄:niſi pe nituerint xp̄i amoi eťnalit̄ ꝑnabū tur.nos ģ frēſ q a xp̄o xp̄iani voca mur:ꝛ ſum⁹:ꝛ q ſpꝛeťį oīb⁹ terrēis trāſitorijs atq3 caducis cum totis amorib⁹ cecis illi ſoli adherere cu piētes in fratna caritate fūdemur vt illius mereamur vocari ꝛ eē di ſcipuli q apoſtolis ſuis: ꝛ nob ꝑ ip ſos mādauit dicēs.in hoc cog̃ſcēt oēs q2 mei eſtis diſcipuli ſi dilectō nē hūeritį adinuicē.in hoc.n.diſcē nūt filij lucis a filijs tenebrarum di ſcipuli xp̄i a diſcipulis diaboli ſi gremiū caritaťį inuicē:ꝛ ad oēs ex tēdunt. Exēpla ſinum amoris nul lum valet relinq̄rere caritas. Om nia cōplectitur ꝛ cōtinet vniuerſa atq3 ſe erogat cunctis cōmunem. Charitas eſt affectio mentis bra chijs amoris chriſtū aſtringens. Caritas amor immēſus:celum ter ramq3 cōplectens.charitas inuin cibilis amor qui nunq̄ minis nec ſupplicijs cedere nouit. Charitas indiſſolubile vinculū amoris ꝛ pa cis.charitas eſt contēptus mundi ꝛ amor dei.charitas regiā virtutū ad nullius vicij pauet occurſū:do tata ſanguine xp̄i cenſu:in frōte ve xillum baiulans crucis.cūctos ad uerſarios in fugā ꝯuertit:nec eſt q poſſit reſiſter̄ viribus ſuis huic nil mali accidē pōt:ſed ſemꝑ ꝛ vbiq3 manet ſecura hec ē illa arma ꝛ ſcu tū q̄ rogat ꝓpha in certamē poſi tus dn̄m accipe cum dicit. Apꝑhē de arma ꝛ ſcutū:ꝛ exurge in adiu toriū mihi.iſto ſcuto ſe gaudebat ꝓtectum fuiſſe idē ꝓpha cum dice bat. Domine vt ſcuto bone volun tatis tue coronaſti nos. Quicunq3 tali clipeo protectus fuerit hoſtiū cuneos penetrabit ſecurus. Iſta eſt lapis adamantinus qui fran gi non poteſt ꝛ cuncta frangentiā frangit. Iſta eſt fortis armatus qui inimicum ſua virtute proſter nit ꝛ hoſtē ſuum nequiſſimū cūm omni exercitu ſuo gladio vtraque parte acuto perimit ꝛ occidit. hec amica regis eterni.nō timet intra re ad eum confidenter. Intra le

ctulū ſalomonis: ꝛ requieſcere de dignatur niſi ſuper pectore chriſti. Si inter nos fratres dominabitur hec regina virtutum ꝑfecto cognoſcent omnes puſilli ꝛ magni ꝙ vere erimus diſcipuli domini. Qui nō habet caritatem iam non eſt eius qui dedit mandatū caritatis. Caritas eſt dilectio dei ꝛ proximi. Et qui non diligit proximū ſuperē ut non diligat deum. Et qui non diligit odit. Ergo qui odit fratrē ſuū odit caritatis auctorē. Nos ergo fratres quos amor chriſti congregauit in vnum ex toto corde ꝛ ex tota mēte diligamus dn̄m chriſtū ꝛ proximū noſtrum tanꝗ noſipſos ꝛ pro illius amore non ſolum amicos: ſed etiam inimicos: non tantū diligentes: ſed etiā odientes. Hec ē ſcola chriſti. Hec eſt doctrina ſpiritus ſancti. Si quis de hac ſcola exierit ꝛ in hac doctrina non perſeuerauerit: mihi credite fratres in eternum peribit. Diſcipulis autē chriſti amatoribus charitatis dabitur ipſa multitudo dulcedinis: diuitie eterne beatitudis: gaudia eterne felicitatis. Que gaudia ipſe nobis largiri dignēt q in trinitate ꝑfecta regnat ꝛ viuit deus benedictus ꝑ oīa ſecula ſeculoꝝ. Amen.

Omelia. vi. Sermo. vi.

Equitē dixit ei petrꝰ dn̄e quo vadis. Ad hec rn̄dit petrus qđ dn̄s ſupius dixerat quo ego vado vos non poteſtis venire. Hec verba quo ego vado. v. n. po. venire petrꝰ audire nō potuit ſine acerbo dolore ꝛ iō non ad ꝑn̄tia. ſ. mandatū nouū do vobis ꝛc. Sꝫ ad ꝑtā. ſ. quo ego vado vos non poteſtis venire. ℟. dicēs. Domine quo vadis: Sicut. n. manus ſui corporis edocta freqūēter palpat dolorem ſic lingua cordis amica celare non patitur ipſiꝰ cordis amaritudinem: ꝛ qđ interius mens concipit in dolore lingua exterius parturit in apertiōe. Unde non nūꝗ vis doloris in mente cōcipitur: ꝛ per palatū vocis formate lingua. ſ. aperitē. Ideo lingua petri dolorē celare nō poterat quem interius in corde tenebat. Audito quo ego vado vos non po. ve. vix poſtea magiſtrū loquētē ſuſtinuit Unde expleto de mutua dilectiōe mādato nimio circūſpectus dolorē de abſētia futura dn̄i ſui ſtatim ſermonē tante auctoritatis interrumpit magiſtri ꝛ totꝰ exclamat triſtis in voce dicēs. Domine quo vadis Ac ſi diceret Mutuā charitatem quā nobis cōmendas illeſam ꝛ incōtaminatam te donante ſeruabimus. Et quicquid aliud preceperis faciemus. Sꝫ iſtud verū qđ dixiſti . ſ. quo ego vado vos nō po. ve. nos magna repleuit amaritudine. Et quo vadis: Cur nos deſeris: Et cui nos deſolatos relinqs. Iā ſine te viuere nolo. Noli me derelinq̄re. Noli me deſerere. Ad quem dn̄s. Quo ego vado non potes me mō ſeq ſeq̄ris āt poſtea. Et eſt ſenſus. Nō te deſero. nō te dereliquo. ego te ꝑcedo de inuio faciēs viā de ſemita ſtratā de timore ſecuritatē: de mōte vitā. pauidꝰ es timidꝰ es nō dū es ꝯfirmatꝰ me mō nō potes ſeq. Ego te ꝑcedā ad obprobriū ad

patibulū moriēdo reſurgendo ad celos aſcēdēdo.nō es idone⁹ ad p̄miū:q₂ nūdū pat⁹ es ad patibulū nō potes me ſeq vitā q₂ ꝓ me nūdū pat⁹ es ad mortē. Seq̄ris aūt poſtea. Mittā ꝓmiſſū p̄ris ſpiritū ſanctū i vob̄ q ꝯfirmabit vos ⁊ eritis mihi teſtes i ieruſalē ⁊ in oī iudea ⁊ ſamaria ⁊ vſq₃ ad vltimum terre. Et tūc me ſeq eris pat⁹. Cui petr⁹. Quare nō poſſu₃ te ſeq mō. nō timeo penā.nō timeo mortē te cū pat⁹ ſū ⁊ in carcerē ⁊ in morte₃ ire. Quid eſt qđ dicis.nō poſſu₃ te ſeq mō: Aīam meā ꝓ te ponā.ad quē dn̄s. Aīam tuā ꝓ me pones: Falleris petre.nūdū es pat⁹.nundū es ex alto virtute veſtit⁹. Cum fueris ex alto virtute veſtit⁹. tunc aīam tuā dabis in mortē. S₃ nūc ꝓpe eſt. Ut timore mortis mee ne ges vitā ⁊ occidas aīam tua₃. Ut neges te meū eē diſcipulum ⁊ occidas ſpūm tuū ꝓpat tp̄s ⁊ hora ꝙ me negabis vt te ſaluare iam poſſis.nō cantabit gall⁹ donec ter me neges. Quicqd ſones i v̄bis an̄q̄₃ gallus cantet ter me negabis. ⁊ eſt ſenſus.an̄q̄₃ gall⁹ cantet me negabis. Que negatio erit trina ſiue an̄ primū cātu₃ galli ſiue ꝑm. Quo dicto timor ⁊ tremor ⁊ ingens dolor diſcipulos omnis inuaſit. nec mir̄. Audierāt:q₂ dixerat dn̄s petro.anteq̄₃ gallus cātet ter me negabis.q oibus erat ſanctitate p̄ſtātior.amore deuotior fide robuſtior q iā confeſſus fuerat ieſum eē filium dei dicēs ad eū. Tu es xp̄s fili⁹ dei viui Et timebāt ne illud idē.qđ petro ſibimetipſis ꝯtingeret. Et q₂ tant⁹ vir eū erat negatur⁹ in illo quodāmō titubabāt:⁊ ꝙ a mortuiſ tertia die reſurgeret.nō p̄fecte credebāt. nec nō ⁊ iō q₂ dn̄s quē in p̄nti audiebāt loquētē.nō lōge poſt futur̄ credebāt mortuu̧. Ibi meror ⁊ luct⁹:vox vna plāgentiū. Certi erāt de abſētia tā dulcis mag̃ri. de futura morte tā dulciſſimi dn̄i ſui. ⁊ eū adhuc i carne viuētē cernebāt:et tū illū q̄ſi iā mortuū lugebāt. Tūc ad memoriā reuocabāt dulciſſima fluēta doctrīe:q̄ ab illo accepant. ſalutes q̄s dderat egritudis:īſup ⁊ vitā quā reddiderat mortuis benigniſſimā ⁊ dulciſſimā familiaritatē.quā ſemp circa illoſ h̄uit ⁊ videbāt ſe ab eo tā ſubito deſeri.tūc ſic amariſſime flebāt mihi credite fratres:q₂ ipi iā ꝯſolari nō poterant. Quos ut dn̄s vidit tā amariſſime flētes eos de ſua morte ꝯſolari voluit ſ₃ puto.q₂ nō potuit. imo magis illos īſtigabat ad luctū dū eis dicebat.nō turbet̄ cor vr̄m.miror ſi dn̄s ieſus nō infremuit ſpū. ⁊ nō turbauit ſeip̄m. dū diſcipulis flētib⁹ diceret.nō turbet̄ cor vr̄m. Credo pp qđ ⁊ loquor.ait dn̄s me⁹ ieſus b̄ndict⁹ oī tp̄e ſeculi.flētib⁹ diſcipulis ſuis.nō turbet̄ cor vr̄₃ credit̄ ī deū ⁊ ī me credite.ac ſi diceret non turbemini de abſētia mea de morte mea. P̄tātē h̄eo ponēdi aīa₃. ⁊ iter̄ ſumēdi. Trib⁹ diebus mortua iacebit in tūba ⁊ poſt tres dieſ reſurget īmortalis ⁊ īpaſſibiliſ fcā:trib⁹ dieb⁹ ⁊ trib⁹ noctib⁹ fuit ionas ī vētre ceti. ⁊ fili⁹ hoīs tertia

dic reſurget a mortuis. nõ turbet
cor vr̃z. ego q reſuſcitaui lazaꝝ poſ
ſuz reſuſcitare hoc corp⁹ meũ. ego
q reſuſcitaui filiũ vidue. vltra tres
dies nõ detinebor a morte. Creditꝫ
ĩ deũ ⁊ ĩ me credite. nolite timer̃ p
morte carnis mee. Ego ſuz de⁹ q ſu-
ſcitabo carnẽ. Opa q̃ ego feci teſti
moniũ p̄ibẽt de me. credite i deuz.
ſeq̃r vt in me credẽ deatis. q2 ego
ſuz de⁹. ⁊ ne dubitarẽt ſe apd deuz
in eťna vita cũ xp̄o mãſuros ſeq̃r
⁊ dic̃ in domo p̄ris mei manſiões
multe ſũt. ⁊ ẽ ſẽſus ĩ eťna vita vos
mecũ regnabitꝫ in q̃ ſũt multe mã-
ſiões. i. multe dignitateſ. q2 ibi alia
ẽ claritas ſolis: alia lune. alia ſtella
rũ. Dom⁹ dĩ p̄ris. ẽ ipa p̄deſtinatõ
⁊ p̄ſtia ei⁹. in hac domo vn⁹ q̄ſq3
pfect⁹ h3 mãſionẽ p numerato de
nario q idẽ oĩb⁹ daꝛ. q dnari⁹ eſt
vna ⁊ ñ diuerſa in eťnitate viuẽdi
mẽſura. vel aliť. dom⁹ p̄ris mei eſt
tẽplũ dĩ regnũ dĩ. hoies. ſ. iuſti. In
qb⁹ multe ſũt dn̄e. ⁊ hee ſunt mã
ſiões ipi⁹ dom⁹. ſ. ille dignitates q̃
ſũt pate in p̄deſtinatiõe. Sic apo-
ſtol⁹ dic̃. q elegit nos añ mũdi ↄſti
tutiões p̄deſtinatiõe. ſ3 ſũt ſpande
in opatiõe. vñ apoſtol⁹. quos p̄de-
ſtinauit. hos: ⁊ vocauit ⁊ quos vo
cauit hos. ⁊ iuſtificauit. ⁊ hoc ẽ qd
dic̃. ſi quo min⁹ dixiſſez vob̃ q2 va-
do pare vob̃ locũ. ⁊ ſi abiero ⁊ pre
parauero vob̃ locũ iteꝝ veniã ⁊ ac
cipiã vos ad meip̄z. vt vbi ſuz ego
⁊ vos ſitis. Et ẽ ſẽſus. in domo p̄ri
mei diuerſa ſũt p̄mia meritoꝝ ⁊ ſi
quo min⁹. i. ſi nõ eẽnt dixiſſez vob̃
hoc. ſ. vado pare vob̃ locũ. S3 q2
ibi ſũt p̄pata p p̄deſtinationez. nõ
ẽ op⁹ vt alias illic mãſiões p p̄de-
ſtinatiõez. p̄parẽ. ⁊ qm̃ nũdũ ſunt
in opatiõe addit. S3 ſi abiero ⁊ p̄-
pauero vob̃ locũ iteꝝ veniã ⁊ acci
piã vos ad meip̄z. vt vbi ſuz ego ⁊
vos ſitis. Ac ſi dr̃et. in domo p̄ris
mei hẽtis mãſiõez per predeſtina-
tiõez. S3 vado ad p̄rez ⁊ illaſ vob̃
p̄parabo p opatiõez in domo p̄ris
mei habetꝫ eťnã mãſiões ſ3 iã ñ po
teſtis ad illã venire. niſi p magnũ
laborẽ. in domo p̄ris mei mãſiões
hẽtis tm̃ ex gr̃a dei. ⁊ dono. ſ3 volo
vt illas iã h̃re debeatꝫ ex me. A vo
bis recedo ſm hũanitatez. nõ rece
dẽs a vob̃ ſm diuinitatẽ. ⁊ p̄pabo
vob̃ ſm meã hũanitatẽ illã ineffa
bilẽ beatitudinẽ. quã vob̃ paui ab
origine mũdi ſm diuinitatẽ. illa in
effabilia gaudia vite p̄hẽnis. vtcũ
ꝙ pcipe nõ poteſtis. niſi pri⁹ fuero
carne ſolut⁹ ⁊ iteꝝ eadẽ carne ve-
ſtit⁹. Aſcẽdã in celũ ⁊ mittã vobis
ſpm̃ ſcm̃ q vos ſic doceat opari p
opationẽ ⁊ gr̃aꝝ actionẽ q̃ten⁹ re
gnũ eťne felicitatis qd vobis pa-
tũ ẽ p p̄deſtinationẽ hẽre debeatꝫ
p opationẽ. Dñs ieſus quotidie ſi
delib⁹ ſuis locũ p̄pat dũ carnẽ ſuã
deo p̄ri p ſalute gñis hũani fuiſſe
paſſaz dmõſtrat ⁊ ſic nob̃ locũ quẽ
pauerat p diuinitatẽ. iã illud nob̃
tribuit p ſuã hũanitatẽ quotiẽſcũ
q3 aliq̃ bõa facim⁹ ieiunãdo. oran-
do legẽdo meditãdo p pcis. ſiue p
dſiderio xp̄z videndi lugẽdo. viſitã
do infirmũ. ſaturãdo famelicũ ſic
d religs bõis q̃ lõgũ ẽ enarrare ſẽ
p ille loc⁹ btũs ab illo nob̃ p̄pat ĩ

celis q dixit: Sine me nihil poteſtiſ facē. ſʒ tūc nos introducē ī illaſ btiſſimas mãſiōes: ſi i ei⁹ fide ꝛ dilectōne vixerim⁹ cū venerit reddē vnicuiqʒ ſm opa ſua. ꝛ hoc ē qđ dic. iteꝝ veniã ꝛ accipiã voſ ad meipſʒ vt vbi ſuʒ ego ꝛ voſ ſitis. qđ ē dic. Appebo ī iudicio ꝛ ītroducã voſ ī illas mãſiōes vt ibi mecū maneatꝫ ī etnū. O ſūma. O felix btitudo hītare cū xpo. qs ad hãc felicitatem. ad hãc tã glorioſaʒ btitudinē puenire valebit: qs erit tã felix. qs taʒ ſūme btūs vt poſſit regnaꝛ cū xpo. videre gloriã ei⁹ ꝛ pulchritudineʒ ei⁹: O. ieſu ieſu vtinã merear te videre mihi ieſuʒ. Credo in deū ꝛ ī te credo ꝛ tñ valde turbaꝛ cor meū. nō turbareꝛ cor meū ſi audiſſem a te: ñ turbeꝛ cor. tuū. ſʒ aīa mea nūc valde turbata ē. ñ q2 ñ credã in te: ſʒ q2 mō te videre nō poſſuʒ. Nihil aliud volo: nihil aliđ q̄ro: nihil aliud đſidero. nihil aliđ cupio niſi te videre dñʒ ꝛ deū meū. ꝛ q2 te q̄ro ꝛ nō inuēio voco ꝛ ñ rñdes mihi. Te videre đſidero ꝛ te videre nō poſſuʒ: cū tu ipē ſis tm̄ deſiderium meū. Tu mihi teſtis es veritas q2 valde turbaꝛ cor meū. ſʒ ꝯfido in mīa tua q2 adhuc te videbit aīa mea ꝛ ſatiabor đ te ꝛ a te ꝛ in te ꝛ p te ñ meritꝫ meis: ſʒ miſatiōib⁹ tuis magnis ꝛ multꝫ ꝛ ꝙ videbo te deū ſaluatorē meū. cū tu veneriſ iudicare ſeculū p ignē. ſʒ rogo te p te ipſʒ ꝛ p illã q̄ te genuit mr̄eʒ. vt cū veneriſ ad iudiciū attrahaſ me ad teipſʒ. vt vbi nūc es poſſim ꝛ eē tecū ꝛ cū diſcipulis tuiſ qb⁹ ad pr̄eʒ itur⁹ dixiſti. ꝛ quo ego vado ſcitꝫ ꝛ viã ſcitꝫ. Sciebãt. n. te ire ad patrē. ꝛ te viã eē p quã venit ad patreʒ. q viuis ꝛ regnas cū eodē pr̄e. ꝛ in vnitate ſpūs ſci de⁹ p. o. ſ. ſ. Amen.

Omel. vii. Sermo. vii.

D Ixerat dñs diſcipulis ſuiſ. Quo ego vado ſcitꝫ ꝛ viaʒ ſcitꝫ. cui thomas dixit dñe neſcim⁹ quo vadis: ꝛ qūo poſſum⁹ viã ſcire: Thomaſ q dr̄ didim⁹. i. dubi⁹ ſine dubitãſ: vñ ipē dubitabat alioſ dubitare credebat. vñ dicebat dñe neſcim⁹ quo vadis. ſʒ ꝯuicit eū ſcire magr̄ ꝟitatꝫ. q2 ſciebãt eū ꝙ ipē ē via. viã ſciebãt ꝛ ipē ē ꝟitaſ ꝛ vita ꝛ ipſʒ ſciebãt. q̄rc ſciebãt ꝟitatē ꝛ vitã. ad quã ipſe vadit. ipſe ē via ſʒ ꝙ ē hō. ꝛ ꝟitas ꝛ vita ſm ꝙ eſt đus p ſe itaqʒ viã vadit ad veritatē. ꝛ vitã. q2 ſm hoīem glorificatū redit ad ſe deū. vñ plane ꝯuincit eos ſcire qđ ſe neſcire putabãt. cuʒ dicit ego ſum via p quã ē eūdū ꝛ veritaſ ad quã veniendū ꝛ vita in qua pmanēdū. ego ſuʒ via ſine errore. veritas ſine falſitate. vita ſine morte. Ego ſum via in exēplo. veritas in ꝓmiſſo vita in p̄mio. ego ſuʒ via habilis. veritas irreuocabilis. vita in terminabilis. Ego ſum via lata ꝛ ſpatioſa. veritas potēs ꝛ copioſa. vita delectabilis ꝛ glorioſa. ego ſuʒ via īcipiētiū. veritas ꝓficiētiū vita ꝑueniētiū. ego ſum via lucis ꝛ ſerena: ꝟitas viuēs abſqʒ pena. vita felix ꝛ amena. ego ſuʒ via in patibulo ꝟitas in īferno. vita in reſurrectiōis gaudio. ego ſuʒ via in q̄ ñ ē ſpina vel tribul⁹. ꝟitaſ ī q̄ ñ ē

falſitatꝭ ſtimulꝰ . vita ĩ q̃ reuiuiſcit mortuꝰ. Ego ſuȝ via recta ꝟitas pfecta. vita ſine fine mãſura. ego ſuȝ via recõciliatõis. ꝟitas retributõiſ vita eterne beatitudĩs. Neõ venit ad patrem niſi per me. Ac ſi dicat nemo venit ad me veritatem ⁊ vitã niſi p me viaȝ. ⁊ nemo venit ad me deuȝ: niſi per me hominẽ aſum ptuȝ. Ego per aſumptã carnẽ mortalibus facio foueam. per quã venitur ad veritatem ⁊ vitã. ⁊ viam moriẽdo facio reſurgẽdo. ad celos aſcendendo. Ubi ego ſum veritas ⁊ vita. deus verus deus eternus. Miſer hõ de terra terrenus ſemp gibbꝰ ſemp pcliuus ſemp eger ſem p infirmus ad gaudia paradiſi vn de expulſus fuerat per ſe redire nõ poterat: nec ad veritatem ⁊ vitam q̃ deus ẽ per ſe aſcendere valebat. Sȝ venit verbum ad carnem deus ad hominẽ: ⁊ verbũ caro factũ eſt. ⁊ deus factus eſt homo. inclinauit ſe verbũ ad carnẽ. deꝰ ad hominẽ ⁊ ſic genus humanum non ſolum ad paradiſuȝ ſed etiã portauit ad celũ: vbi ẽ eẽ verꝫ. ⁊ eẽ eternũ. veritas q̃ ſemp fuit ⁊ erit. vita beata ⁊ ſemp: btã q̃ nec pncipiũ hũit nec habebit finẽ. vñ nobis terrigenis hõ deꝰ factꝰ ẽ via. ⁊ nos pduxit ad ꝟitatẽ ⁊ vitã ad ſe vȝ dñi ⁊ hoiem ⁊ hoc ẽ qꝺ dicit. nẽo venit ad pñeȝ niſi p me ac ſi diceret. nẽo venit ad me deũ niſi p me hoĩeȝ. hoĩem a ꝟbo aſſumptũ nẽo venit ad pñem niſi p me. q ſuȝ hõ ⁊ vnꝰ deꝰ cũ pñe. vñ ſeqtur ſi coguouiſſetꝭ me. ⁊ pñeȝ meũ vtiqȝ cognouiſſetꝭ. ⁊ amõ cognoſcetꝭ eũ ⁊ vidiſtis eũ. Si coguouiſſetis me idem. eẽ cũ pñe vtiqȝ ⁊ pñem meũ cognoſſetꝭ q₂ ego ⁊ paẗ vnũ ſumꝰ. Et p me cognitũ cognoſcetꝭ eũ. ⁊ vidiſtis eũ corde dñ me ei ĩ omnia ſimilẽ vidiſtis. Phillippꝰ vero nõ ĩtelligẽs illũ oĩo ſimilliſmũ cẽ pñi. dicit ei oñde nobis pñeȝ ⁊ ſufficit nobis. Erant qdã illoꝝ q nõ putabãt filiũ ex toto ſimilẽ pñi. ſȝ pñem maiorẽ ⁊ meliorẽ. ⁊ ita nec pñem nec filiũ ſciebãt. Quorũ vnꝰ erat phillippꝰ iõ dicit oñde nobis pñem q maior te ẽ in quo ſufficientia ẽ ⁊ nõ in te. vñ increpãs ieſus illũ: nec etiã filiũ ſcire. Ait dñs. Tanto tpe vobiſcũ ſuȝ ⁊ ñ cognouiſtis me: vere ſi me nouiſtis q₂ ſi me nouiſcetꝭ ⁊ patrẽ nouiſſetꝭ filiũ nõ nouit q pñeȝ meliorẽ credidit non q₂ alius ſit pñ: aliꝰ ſit filiꝰ: ſȝ q₂ oĩo ſimilis. Et iõ q₂ oĩo ſimilis ẽ filiꝰ pñi. Seqtur ⁊ dicit. philippe qui videt me videt ⁊ patrẽ. Quõ tu dicis. oñde nobis patrẽ cũ oĩo ſimilis ſim pñi. Quõ tu dicis oñde nobis patrẽ ⁊ ſufficit nobis. Uideo quo aĩo dicis. nõ q̃ris alteꝝ ſimilẽ ſȝ putas meliorẽ. Cur ĩſepabiles ſepatiȝ vis noſcere. Nõ credis q₂ ego in patre ⁊ pñ in me ẽ. Qꝺ nõ potes videre vel ſaltẽ crede. ꝟba q̃ ego loquor vobis a me ipſo nõ loquor q₂ non ſuȝ a me ipſo q loquor ei retribuo q̃ facio de quo ipſe ſuȝ q facio. Pñ ĩ me manẽs ipe facit opa inẗ q̃ ſũt ꝟba illa q̃ bona ſũt opa cũ aliquẽ edificãt ⁊ cũ pñ ĩ me faciat opa. nõ credis q₂ ego in pñe ⁊ pñ in me eſt. Si.n. ſepatiȝ cẽmus nullo mõ inſepabiliẗ opari poſſemꝰ. Amẽ amen dico vobiſ q credit ĩ me opa q̃ ego

facio ⁊ ipſe faciet ⁊ maiora hoꝝ faciet.q2 ego ad patrē vado. Amen Amē ingeminat.vt qd dicit veri⁹ affirmet.Amē hebreū ē ⁊ ī ſe cōtinet q̄ſdaꝫ ſignificatiões diuerſas. Amē dr̄ aduerbiū affirmādi ⁊ aduerbiū optādi vt hic cū dr̄.hoc bonū tibi ꝯtingat.℟.Amē. Et ī fine orōnū cū dī. Per oīa ſecula ſeculorū.℟.Amē.⁊ ē ſēſus ꝙ rogas dn̄ꝫ. hoc optam⁹ aduerbiū affirmādi. vt hic.Amē dico tibi.ideſt ī ꝟitate dico tibi Cū ꝟo gemīat̄ magis qđ dr̄ affirmat̄.Amē amē a dn̄o dī vt qđ dīc eē veꝝ ſine dubitatiōe credat̄. Poterat enī credi ſuo ſimplici ꝟbo.Sꝫ q2 diſcipuli ei⁹ adhuc infirmi erāt ⁊ ībecilles in fide q̄ p dilectionē opat̄ ñ credētes ꝙ vnā ⁊ eādē hēret ptāteꝫ cū pr̄e. idē ab eo.Amē ingeminat̄.vt qđ ꝑmittit nulla dubietate frāgat̄. Amē amē dico vobis.i.ī veritate dico vobis q credit in me.hoc ē eē me vnum dn̄ꝫ cū pr̄e.venerando ⁊ amando opa q̄ ego facio ⁊ ipſe faciet.i.opa q̄ p me facio poſt ea faciā p eū. et maiora hoꝝ faciet.Ego ſiqdē p eū q2 ad patrē vado. Ad illum vadit a quo nūq̄ receſſit ſm diuinitateꝫ. Maioris meriti ē credere nūc ī eū q2 cū ñ videm⁹.q̄ ſi eū viderem⁹. Poſtq̄ aſcēdit ad patrē p eū maiora facta ſunt miracula.q̄ ea q̄ fecit in pſona ſua. ad tactū ſimbrie veſtimēti ei⁹ vna tm̄ mulier fluxū ſanguinis patiēs refert̄ eē ſanata. poſtq̄ ꝟo celos aſcēdit.umbra petri nōnullos ab oī langore curauit maiora miracula ē opat⁹ p petrū. q̄ fecerit ipſe añq̄ aſcēderet celuꝫ. pauci p p̄dicationē ſuā ſūt ꝯuerſi ad deū.Sꝫ poſtq̄ aſcēdit ī celum. vna die qnqꝫ millia ⁊ alia die tria millia ad p̄dicationē petri ad dn̄ꝫ referunt̄ ꝯuerſi:añq̄ aſcēderet ī celū not⁹ tm̄ erat in iudea. at poſtq̄ aſcēdit celos ſe p apoſtolos ſuos iā toti mūdo ītonuit.q2 ī oēꝫ terrā exiuit ſon⁹ eoꝝ ⁊ ī fines orbis terre ꝟba eoꝝ.in mūdū venit. ⁊ mund⁹ eū nō cognouit.Sꝫ poſtq̄ reliqt mūdū ⁊ aſcēdit ī celū p totum mūdū fama ei⁹ intonuit ⁊ hoc eſt qđ dīc ꝑpha in pſona illi⁹.Singularit̄ ſuꝫ ego donec trāſeat. q2 incognit⁹ ſū ⁊ īcognit⁹ ero donec tranſeā ad patrē. Sꝫ cū exaltat⁹ fuero a terra oīa trahā ad me ipm̄.Maiora q̄ ſunt opa q̄ nūc facit p ſuos fideles q2 ē in dextera pr̄is.q̄ ea q̄ fecit dū ſederet ī gremio mr̄is. Sequit̄.⁊ qđcūqꝫ petieritꝭ ī noīe meo hoc faciā.i.qcq̄ petieritꝭ.ad ſalutē aiaꝝ vr̄arū hoc dabo vobis ſtatiꝫ vel poſtea Multꝭ.n.ſunt malaꝝ tēptationū ſtimulis īpediti q gemētes.⁊ dolētes ⁊ petētes in noīe dn̄i ab ipſis petūt liberari. qb⁹ graue ē ⁊ valde laborioſuꝫ belligerare cū illis.Timēt ne deficiāt. Adiutoriū a dn̄o poſtulāt ne ſuccūbāt.Qui ſi cito nō hn̄t auxiliū a dn̄o qđ iplorāt ſe ab illo derelictos exiſtimāt. Et q2 differt illis ſubuenire. credūt de ſeipſis dn̄m nō curare.Sꝫ nō ē ita.Jmo eos magis diligit quos q̄ ſi ſolos cū tēptatorib⁹ diu pugnare pmittit q2 creſcente pugna. glorioſiꝰe illis miſtrabit victoriā.⁊ q̄to fuerit robuſtior pugna.tāto glorioſior dabit̄ illis corona.nō titubet.

ſi dubitet atleta xp̃i q ꝑliat̃ ꝯ aſtu
tias ẜpẽtꝭ átiq; q pugnat ꝓ ꝑcipiẽ
dis gaudijs padiſi: nõ laſceſcat nõ
diſcedat a bello inſtet fortit̃. dimi
cet acrit̃: virilit̃ agat: ⁊ ꝯfortet̃ cor
ei⁹: q2 cito veniet dñs ⁊ manu po
tẽti ꝯteret brachiũ pctõris ⁊ ma
ligni. Poſtea callido hoſte deuicto
cũ xp̃o r̃gnabit in etnũ ⁊ in ſeculũ
ſeculi. Meminerit.n. eẽ ſcptũ. illd
qd dic dñs p ꝓpha3. Iuxta ẽ dñs
hís q tribulato ſũt corde: ⁊ multe
ſunt tribulatiões iuſtoꝝ: ⁊ d omni
b⁹ his libauit eos dñs. qcqd vult
petat a dño tm̃ ꝓ ſalute aĩe ſue pe
tat. Nõ curet ſi differatur: q2 ſi dif
fert̃ nõ aufert̃. imo cũ hr̃i cepit ca
rius poſſidet̃. hoc.n. petam⁹ ĩ noie
ſuo. qd pie3 petẽ docuit apoſtolos
ſuos dicẽs. Cũ orabitꝭ pie3 ſic dice
tis. Pr̃ nr̃ q es in ce. ⁊c̃. Qd ſi alid
petimus: ꝙ ab hac petitiõe diſcor
det inanis ẽ petitio nr̃a. ſi petieri
m⁹ ſalutẽ aĩe nr̃e in noie eius illá
dabit nob. ⁊ ne putẽt vt illd qd ꝓ
miſit ſit ſine pie factur⁹. ſeqt̃ ⁊ dic
ut glorificet̃ pr̃ in filio: q2 qcqd fili
us fac. iõ fac ut glorificet̃ pr̃ in ipo
uel alit̃. qcqd petieritꝭ in noie meo
hoc faciá. nomẽ dñi ieſus eſt. Hoc
nomẽ fuit ei ĩpoſitũ: ſ3 humanita
tẽ h ꝫ ẽ ſẽſus. qcqd petieritꝭ i noie
meo hoc faciá. i. qcqd petieritꝭ me
ẜm ꝙ ſu3 hõ dabo vob ẜm ꝙ ſum
ds. Ut glorificet̃ pr̃ in filio ds in
hoie ſibi vnito. illd qd addidit. Si
qd petieritꝭ me ĩ noie meo hoc fa
ciá id tm̃ ꝯfirmat qd ſupius dixit
ná r̃petitio ẜmõis ꝯfirmatõ ẽ opiſ
Nos ꝫ dilectiſſimi frẽs hoc ab illo
petam⁹ ut ſua gr̃a nos ꝑueniat ac
ſeqt̃ ac bõis opib⁹ iugit̃ pſtet eẽ in
tẽtos. in noie ei⁹ ip̃3 ſolũ petamus
certe nimis ẽ auar⁹ cui nõ ſufficit
xp̃s. Ná q dñ3 poſſidet: ⁊ cũ ꝓpha
dicit. Pars nr̃a dñs nihil eẽ dñm
hĩc põt. iſte ꝑfecto felix ẽ ⁊ btũs q
táto dono ditat̃. nec vltra iá paup
erit q oĩum datorẽ bonoꝝ ꝓ hr̃di
tate tenebit. ſi aliqs petierit argen
tũ auꝝ poſſeſſiões variá ſuppelle
ctilẽ credite mihi: q2 in noie ieſu ñ
petit: ⁊ cũ iſtis ptib⁹ dñs ñ dignat̃
fieri ps vel hr̃ditas ei⁹ niſi oĩa illa
vilia vt ſtercora r̃putet ꝓ dilectõe
⁊ amore dei. ſ3 nob qb⁹ dñs ẽ por
tio nihil dbemus curare ꝑter deũ
nec alteri⁹ ipediamur munere ne
ceſſitates. Qd.n. ad alia officia cõ
fert̃ hec religiõis cultui: atq3 huic
nr̃o decipit̃. vnde nihil aliud dbe
m⁹ curare: niſi q̃lit̃ xp̃3 in hr̃ditate
mereamur ſortiri ꝓ cui⁹ amore re
nũciauimus ꝓpo ⁊ ꝓpe voluntati
hec ẽ illa hr̃ditas dilectiſſimi frẽs
q̃ btõs ſuos facit hr̃des. iá illũ vl
terius pauptatꝭ águſtia nõ coarta
bit q talẽ ac tantá hr̃ditatẽ habe
bit. iſta inq̃ eſt hr̃ditas in terra vi
uentiũ. hec eſt portio quá petit ꝓ
pha dño dicens. Portio mea dñe
ſit in terra viuentiũ. Ad hác hr̃di
tatẽ. ſe ꝑparabat apoſtolus cũ di
cebat. Mihi uiuere xp̃s eſt ⁊ mori
lucru3. O q̃ feliciter ad hác arde
bat cu3 aiebat. Cupio diſſolui ⁊ eẽ
cũ xp̃o. Nõ cum xp̃o regnat q2 in
hoc mũdo ſoli xp̃o viuebat. Nõ
cũ xp̃o btãs regnat in celiſ: q2 illũ
ex toto corde dilexit in terris. ⁊ il

li nunc eſt vinctus in patria quez toto deſidero cócupiuit in via.noſ ḡ dilectiſſimi ab ipſo ipm ſolū petamus.ꝛ nihil aliud niſi ipm ſoluz de oī corde q̄ramuſ.ꝛ ſic ad pcipiē dá tátá ac talé h̄rditaté q̄ ipe ē p ueniemus.Qđ ipe nob xp̄s largiri digneť.Qui cū pře ꝛ ſpū ſcō.vi. et regnat deus per omnia ſecula ſeculorum.Amen.

Omel.viij. Ser.viij.

Eqť.ſi diligit̄ me mádata mea ſuate ꝛ ego rogabo přem ꝛ aliū paclitū dabit vob ſpiritū ꝟitatiſ qué mūdꝰ nō pōt accipe.q2 nō videt eū ꝛ nō ſcit eū.ex iſto capitulo ſolo cōnicē poſſumꝰ. Uez vere diligamus deū.Jllū in ꝟitate diligimꝰ ſi eiꝰ mádata ſuamus.Et ſi eius nō ſuamus mádatū certe nec diligimus eū. nō pōt ex vna pte diligi ꝛ ex altera pte cōténi.ipſe.n.dicit.q nō ē mecū ꝯ me ē ꝛ q nō colligit mecū diſpget.ille cū dño habitare mereť q pro ſuo poſſe eius mádata ſeruare conať. fruſtra enim ſe cū dño habitare dicit qui eius mandata ſeruare contēnit.non vos fallat dilectiſſimi veſtis religioſa. mihi credite non diligitis deum ſi illius mandata nō obſeruatis.Qūo poſſumus dn̄z diligere habitu.ſi eū ꝯtēpnimꝰ actu: Dilectio dei ñ q̄rit veſtē : ſ3 nr̄am mētē.nec q̄rit opinionē ſ3 tm̄ bonā actionē.pbatio dilectōis exhibitō ē opis. Hoc ē.n. qđ dñs diē.i.ſi in veritate diligit̄ me. mandata mea ſuabitis.Ad hoc vt pfecte voſ me cognoſcā diligere mea mádata ſeruate.ꝛ ego rogabo přem.hic.n.monet diligere:mádata ſuare vt accipiant ſpm̄ ſanctum.quem niſi habeant nō poſſunt diligere nec mandata ſuare.vñ ſeqtur. Ego rogabo patrez ꝛ alium paclitum dabit vob.Rogat homo ꝙ deus dat.ipſe p nobis rogat q nobis rogata dat deus.ipſe pro nobis rogat ſm ꝙ hō qñ nos facit ſe rogare.deuz. Tūc.n.přem rogat p nob cū nos illū rogamus vnū cū pře dñi eſſe credētes.Qđ ꝟo ſeqť ꝛ aliū paclitū dabit vob.hoc ē aliū q̄tū in pſona.nō q̄tū in nā vel ī ēntia.dabit vob nō ꝙ ipſi nō hērent ſ3 q2 hēbant minus oculte ꝛ accepturi erāt amplꝰ manifeſte. vt maneat nobiſcū.hoc ē vos illuſtret ꝛ doceat pdicare regnū dī ꝛ euágelizare. ꝛ vos credere faciat me eē pri eq̄lē quē nūc credit̄ eē minorē. Maneat etiá vobiſcū in eťnū vt ad vidēdū eťni luminis claritatē introducat ꝛ me eē vnū dñi cū pře ꝛ eo dē paclito ſiē cito credet̄.facie ad faciē ꝯtēplari poſſit̄.paclitꝰ dr̄ aduocatꝰ vel ꝯſolator.iſte ē aduocatꝰ fideliū.iſte ē defenſor. ꝛ ptector in ſe ſpantiū.ſine quo nihil ē validū.nihil ſcm̄.iſte ſuos protegit.iſte ďfendit iſte p illis pugnat quos in eťnū glorificat.iſte inq̄ ē ꝯſolator merētiū pr̄ orphanoꝝ. maritus viduarū.Quoꝝ ē merētiū ꝯſolator. merētiū de ppetratiōe delicti ď pena futura cōmiſſi.Merentiū quia ꝛ ſeipſos peccando perdiderunt:ꝛ regem glorie chriſtum ad iracundiá puocauerunt. Merentium ꝙ

illũ ſpꝛeuerũt ĩ dlicto q ꝑ illis fuit
mortu⁹ in ligno. Merẽtiũ qꝛ ſpes
vite ſue xpꝫ auctoꝛẽ ſalutiſ videre
nõ pñt. Hos aũt oẽs ꝯſolaꝛ ſpũs
ieſu. Conſolatur eoſ ĩ hac vita pñ
ti in ſpe: ꝛ ꝯſolabiꝛ in vita btẽ feli-
citatis in re. Iſte inqꝫ ſpũs ꝟitatis
di: q pr̃i ꝛ filio ẽ ꝯſubſtãtialiſ ꝛ co
etern⁹ ſpũs ꝟitatis: ſpũs bonitatꝭ
oĩa q̃ docet bona ſunt nullo erro-
re falſitatꝭ obducta. Hũc ſpũꝫ ꝟi-
tatis viri ipꝭ ꝛ mẽdaces accipe ñ
pñt. oẽs. n. q hñt man⁹ polutas nõ
dico carnis ſꝫ mẽtis nõ ſtercoꝛe ce
ni ſꝫ fetoꝛe delicti eũ tã mũdũ: taꝫ
ſplẽdidũ: tã glorioſuꝫ: nõ valẽt ca-
pe: nõ pñt tenere neqũt poſſidere.
Hũc mũd⁹ nõ capit: hoc ẽ mũda
nus mũdi cultoꝛ: mundi amatoꝛ.
Amatoꝛẽ mũdi odit ſpũs xpi. Ab
illo fugit quẽ alid niſi ſeipꝫ amare
cognoſcit. Ita vult amari ꝙ nihil
alid p̃ter ipꝫ ameꝛ. Perfecte vult
amari q ſol⁹ vult diligi: nõ vult cõ
ſoꝛtẽ hĩc ĩ amoꝛe: q parẽ ſi hꝫ ĩ di-
lectiõis retributione. ꝛ tñ ſic vult
amari vt ꝯcte res ſimul amenꝛ cũ
ipo: ꝛ ſic vult. amari: vt nil p̃ter ipꝫ
ameꝛ. oĩs. n. creatura iure creatio-
nis ab illo ẽ: ꝛ oĩs creatura ĩ eo ꝙ
ẽ creatura: bõa ẽ. Dꝫ ergo ad hoc
diligi creatura vt in ipſa creatoꝛ
ameꝛ: nõ ipſa ꝑ ſe: ſꝫ ꝑ eũ q illam.
Qui. n. ſic diligit aurũ: argẽtũ: poſ
ſeſſionẽ variã ſuppellectilẽ. ita ꝙ
hec ſunt ſibi cã amoꝛis. ꝑfecto nõ
ẽ in illo charitas pr̃is. Diligẽdus
ẽ ergo creatoꝛ ĩ cũctis creaturis: ꝛ
cũcte ꝑ ipꝫ creature. ꝛ ſic cũcta di-
liguꝛ cũ ipſo: ꝛ tñ ipſe ſol⁹ diligiꝛ
hũc cape nõ mereꝛ q ſcabiẽ vlce-
roſaꝫ hꝫ in pelle. nec eũ videre iaꝫ
valet q in oculto mẽtis albugineꝫ
hꝫ. Mũdanus ẽ ergo oculus men
tis ut mereamur videre ſpũꝫ ꝟita
tis: ꝛ teſta igne exaiata diutiuſ ab
oĩ ſcabie radẽdũ ẽ coꝛp⁹: ut oĩ ar
te ſculpitũ ꝛ bñ politũ: ſpũs ſci me
reaꝛ effici tẽplũ. ſic dbem⁹ agẽ ſic
dbem⁹ facẽ ſi ad vidẽdũ ſpẽꝫ clari
tatꝭ illi⁹ volum⁹ ꝑuenire. ſi ſic fece-
rim⁹ ꝛ cũ apoſtolis ieſu illũ cogſce
m⁹ ꝛ apd nos mãebit ĩ hac pñti vi
ta ꝛ nobiſcũ erit ĩ vita ꝑenĩ. O qꝫ
felix ſpõſa. o qꝫ btã aĩa q̃ ſic ſtudet
aſſidue mẽtꝭ lauare ſoꝛdes vt cũ il
la hĩtare digneꝛ tãte btitudis hoſ
pes. Sciat qcũqꝫ lr̃aꝫ nr̃aꝫ legẽ de
lectat ꝙ ĩ aĩa ſubdita pctĩs nõ hĩ
tat ille ſpetioſuſ ſpũs veritatis. ſo
la illa aĩa peccatꝭ cẽ ſubiecta di: q̃
ſic loꝛis ſue p̃uitatꝭ ligata teneꝛ: q̃
nec vult nec qrit ꝑ pñie lamẽta ſue
iniqtatꝭ vincula diſſipare: nec liba
toꝛis aiaꝝ auxiliũ imploꝛare: ſꝫ qſi
inpudica meretrix vltro ꝛ ipoꝛtũe
coꝛꝛuptoꝛib⁹ ſuis ſe reuoluta ꝓſti-
tuit. illa ꝟo ſub peccatꝭ nõ dr̃ q̃ pꝛo
virib⁹ ꝯ cũcta carnis incẽtiua ab-
ſtinentie mucrone luctaꝛ ſine quo
ſtulte d floꝛe caſtitatꝭ ſe iactat q ꝯ
illa q̃ d cãne ꝛ ſãguine naſcũꝛ pec
cata ꝑ afflictionem carnis ꝛ ꝑ pin
guedinẽ mẽtꝭ nõ foꝛtiꝛ inſtat. Naꝫ
ꝑeũt cupidiſ art⁹ cũ coꝛpi nr̃o ſub
trahiꝛ cib⁹ ꝛ pot⁹: ſꝫ dũ ꝑ ebnoria
vẽter diſtẽdiꝛ mẽs caro ꝛ caſtitas
incõtinẽtie neceſſe ẽ famuleꝛ. Nã
dũ voluptati ſe gula inclinat ꝛ ma
n⁹ oꝛis amica vltra qꝫ nã regrat. ĩ
gule ruine miſtrat coꝛpis a ruina
nutriꝛ: ꝛ ipa luxuria roboꝛaꝛ. vt g̃

caſtitas vigeat i mēte caro macteť abſtinētie falce.nō.n.ē illi parcēdū ſi ſpūs ſancti fieri volumus tēpluꝫ Ipſe nos ab oī inquinamēto carnis ꝛ ſpūs ſic mūdarꝭ digneť:vt dignū illi⁹ mereamur effici tēpluꝫ ħ ꝛ iperpetuū.In vnitate cui⁹ vi.ꝛ regnat.xp̄s cū p̄re deo bn̄dictus i ſecula ſeculorum.Amen.

Sermo.ix.

Equiť nō vos relinquā orphanos.oīs.n.q hui⁹miſe pegrinationis vias erūpnoſas adhuc āmbulare cōpelliť quē amor ꝛ deſideriū xp̄i ſui exilij ꝛ vite beate īmemorē eē ñ ſinit.capitulū iſtđ ſine gemitu ꝛ ſuſpirijs legere:ſic arbitror:non valebit. Credo pp qđ ꝛ loquor. Quō crucifixi amator iſtđ capitulū legendo lachrimas poterit ꝯtinere:dū ipm reſurgentē totū deſideriū ſuū in dextera p̄ris ſedētem adhuc nō valet videre: O domine ieſu niſi amor tuus mihi.fiduciā daret.me orphanū a te credere eſſe derelictū:qr te ſicut es videre nō poſſū dixiſti.n.apoſtolis tuis nō vos relinquā orphanos veniaꝫ ad voſ.Sꝫ ego miſer adhuc nō merui a dn̄o meo audire. nō iā te vlť relinquā orphanū citovenia ad te ꝛ gaudebit cor tuū.Ois a me interim recedat leticia quouſqꝫ veniā viſur⁹ quē deſiderat aīa mea.Merorē ſemp ħebo amicū quouſqꝫ videbo deū ſaluatorē meū.nec mihi gaudiū iā eē poterit dū auctorem gaudij a me lōge ſic abire ꝯtigerit felix inqꝫ illa aīa q̄ quotidie gemit ꝛ luget:qr auctorē oīum mūdi ſaluatorē xp̄m nō videt.Ipſa ꝑfecto ridebit in die nouiſſimo:ꝛ gaudēs gaudebit i eternū cū xp̄o.Illa ꝟo q̄ non gemit de xp̄i abſceſſu videat ne irrefragabiliter ploret in eiuſdē xp̄i aduētu.Illa ſpōſuꝫ ſponſa ſuū nō amat q̄ ꝑ deſiderio illū vidēdi aliquo tp̄e nō ſuſpirat.nō.n.xp̄ꝫ ꝑfecte amare ꝯuinciť q ꝑ deſiderio xp̄i ſuis oculis lachrimas nō largitur: Sꝫ ille nō poterit a xp̄o diuti⁹ ſepari q ꝑ ei⁹ amore quotidie didicit lachrimari.cito vēiet ad ſuoſ dolētes ꝛ abſterget oēm lachrimā ab oculis eoꝝ ꝛ iā ñ erit āpli⁹neqꝫ luc⁹neqꝫ clamor:ſꝫ gaudiū eternū de viſiōe xp̄i q dixit diſci.ſuis.non vos reliquā orphāos.ꝛ ē ſēſus.nō vos relinquā orphāos.i.nō ita dabiť ſpūs ꝑ me vt ego ñ ſim vobcū. nō vos re.or. Orphāi gr̄ce.latie pupilli.hic idicat ſe eē p̄reꝫ illis.veniaꝫ ad vos p⁹ reſur.carnis q vobiſcū ſū ſp p̄ñtia maieſtatꝫ diuine.Et adhuc modicū.ꝛ mūd⁹ iā ñ me videt. Vos āt videbitꝫ me.bonis tm̄ appuit xp̄s p⁹ reſur.nō prauis ꝛ ꝑuerſios amatorib⁹ mūdi.poſſum⁹ dicere ꝙ modicū tp̄us dr̄ totū tp̄s nr̄e mortalitatꝫ.quo finito auferet impi⁹ ne videat gloriā dei quā videbunt iuſti. Qđ aūt dr̄ ego viuo ꝛ vos viuetꝫ ſic ē intelligendū.ego viuo q ſuꝫ vita ꝛ ꝑ me vitā vos viuetꝫ. Hoc ꝟbo p̄ñti viuo.s.vſus ē. qr mox erit futura reſurrectio.Ad illos vtiť futuro:quoꝝ ē in fine futura reſurrectio.In illa die vos cognoſcetꝫ.qr ego in p̄re ꝛ p̄r i me ē. Et vos in me ꝛ ego in vob ac ſi dicat in die nouiſſimo qñ cōpleta fuerit vr̄a reſurrectio cognoſcetꝫ quō

creditꝰ.q̄ꝛ ego in pr̄e mō tāq̄ӡ radi⁹ in ſole vnū cū ipſo ꝛ vos in me vt palmites in vite ꝛ ego in vobis vt in palmitib⁹ vitis. Sӡ mūdus nec nūc videt:nec tūc videbit deuӡ in ſua maieſtate fulgentē. Quis ē iſte mūd⁹ maledict⁹ a quo videri n̄ poterit de⁹? Maledict⁹ inq̄ӡ maledict⁹ ꝛ vltra q̄ӡ dici pōt. maledictus erit q dn̄ӡ xp̄ӡ eternalit nō videbit mūd⁹ eū nō videbit. mūd⁹. i. mūdi amator. Amatores. n. mūdi: mūdi vocanť. Neō ſe ſeducat q̄cūq̄ӡ diligit mūdum mihi credat nō diligit deū ꝛ ſi n̄ diligit vn̄ videbit. qui n̄ diligit deū cec⁹ ē vidē eū nō pōt. q nō hӡ coꝛ mūdū coꝛ mite coꝛ manſuetū coꝛ charitat⁊ dulcedīe plenū oculoꝝ lumē āmiſit nec ipӡ veri luminis auctoꝛē videbit. Si g̃ deum videre deſideras coꝛ tuū ab oī leſ peccati mūdificare n̄ negligas. memēto oꝛe ꝟitatis fuiſſe ꝓlatū. Bti mūdo coꝛꝺ qm̄ ipi deū videbūt. ſӡ mūd⁹ n̄ videt eū. q̄ꝛ nō hӡ coꝛ mūdū. mūd⁹ dī pluríb⁹ modis dī mūd⁹ trina machina reꝝ celeſtiū treſtiū ꝛ infernoꝝ. celū ꝛ q̄cquid celi ābitu ꝯtineť. dī mūd⁹ amatoꝛ mūdi. vt h adhuc modicū ꝛ mūd⁹ me iā n̄ videt: dī ꝛ mūd⁹ q ē ab oī ſoꝛde lot⁹ ꝛ mūd⁹ ſic ē illud mūdi ꝑ abſtinētiā ipi canam⁹ gloꝛiā. ꝺ illo ſolo mūdo imo ꝺ illis ſolis īmūdiſ. ſ. amatoꝛib⁹ mūdi dī mūd⁹ nō videt deū. Nā q diligit mūdū nō eſt charitas pr̄is in eo valde ſibi adūſaď adinuicem amoꝛ mūdi ꝛ amoꝛ dei. ſi amoꝛ mūdi hītat. nō eſt quo intret amoꝛ dei. amoꝛ dei hōiem revocat a mūdo ꝛ amoꝛ mūdi hōieӡ a deo vn⁹ deicit ali⁹ extollit vnus ſuū poſſeſſoꝛē deicit in īfernū. ali⁹ ſubleuať ꝛ trāſmittit in celū. amor mūdi totū mūdū q̄rit ꝛ nūq̄ӡ ſatiatur. Jmo cū pl⁹ hӡ pl⁹ cupit ſꝑ hr̄e amoꝛ ꝺi vnū cupit ſꝑ hr̄e ſolū. illo ꝯtēt⁹ ē nil aliud iā poſſidē poptat amor dei nihil aliud q̄rit niſi ſoluӡ deū. Valde nobilis ē amoꝛ iſte. oē pulchꝛū ꝺdignať amare ꝑter inuiolate pulchꝛitudinis floꝛē. Jllū. ſ. q dicit. Ego ſū flos cāpi ꝛ liliū ꝯualliū. oīa q̄ ſūt q̄ xp̄i nō ſūt nō ſolū n̄ q̄rit. ſӡ ēt tāq̄ӡ ſtercoꝛa putrida abdicat ꝛ ſubſanat. Cūcta ſp̄nit ꝯcta deſpicit oīa ſibi vileſcūt. q̄ꝛ ei ſolus xp̄s dulceſſit. o felix amoꝛ. o beate amoꝛ. q te hn̄t. beati ſunt q te hn̄t. felices ſūt nimis ē felix. nimis ē beat⁹ cui? tm̄ ē dilectio xp̄s hēam⁹ dilectiſſimi hāc felicitatē. hēam⁹ nr̄i creatoꝛis lectionē in hoc cognoſcitur amatoꝛ xp̄i ſi ſeruat p̄cepta xp̄i vn̄ ſeqť. Qui hӡ mādata mea ꝛ ſeruat ea: ille ē q diligit me. qui hӡ in memoꝛia ꝛ ꝟuat in vita q hӡ faciēda ꝛ ꝟuat pſeuerādo. Vel q hӡ in ꝟmonib⁹ ꝛ ꝟuat in moꝛib⁹ vel hӡ audiēdo ꝛ ꝟuat faciēdo. Jlle eſt q diligit me. multi ſūt eniӡ q dn̄i mādata hn̄t: ꝛ ea mīme tenēt. Multi hn̄t in libꝛo. ſӡ ea nō tenēt ī animo multi in voce. ſӡ nō in ope multi in memoꝛia ſӡ n̄ in vita. multi in ꝟbo ſӡ nō in exēplo. Jlli ꝑfecto nō ſūt de dilectoꝛib⁹ xp̄i. Jſti inq̄ӡ plagis vapulabūt mult⁊. Jſtis erit flet⁹ et ſtridoꝛ dētiū. ignis ſulfur. ꝛ ſp̄us ꝓcellaꝝ ꝑs pene coꝝ cū diabolo et

angelis eiꝰ. Sʒ diligētibꝰ xp̄m ma
gnū erit gaudiū magnū erit tripu-
diū magna exultatio magna glori
atio. Seqt̄.n.q diligit me diliget a
p̄re meo ⁊ ego diligā eū ⁊ māifeſta
bo ei me ip̄ʒ. Quid tibi vī amator
xp̄i cultor dei. deſpector tui ꝺ p̄mio
amoris tui. Quid tibi mali poterit
nocere. aut qd tibi boni poterit de
eſſe ſi ille te diligit q ꝺ nihilo ꝯcta
creauit? o nimis felix ⁊ vltra q̄ꝫ di
ci pōt btūs quē pie diligit deꝰ pr̄ ⁊
filiꝰ eiꝰ cū ſp̄ū xp̄i ⁊ dei. qd inq̄ꝫ fe-
liciꝰ qd beatiꝰ: q̄ꝫ ab eo diligi q eſt
dn̄s paradiſi qui hʒ ptātem vite ⁊
mortꝫ. Damnare ⁊ ſaluare dānare
quos odit ſaluare quos diligit ſic
.n. ſaluare nō pōt quos odit: ſic dā
nare nō pōt quos diligit. Sʒ o dn̄e
ieſu qd facies dilectoribꝰ tuis. dic
rogo quid facies ſic dic vt audiaʒ
nā ⁊ ego ſū lʒ peccator: q diligo te
qꝺ erit p̄miū tue dilectōis. quiſue
fructꝰ tui amoris. dic ⁊ letifica aiaʒ
meā ꝺ p̄mio. Qui te diligit ex toto
corde ſuo illud attēdit. illud expe-
ctat ꝓ eo ꝙ tm̄ differt̄ gemit ⁊ qn̄-
qʒ plorat. Qꝺ ē illꝺ dic vt frēs au
diāt ⁊ intelligāt. intelligāt ⁊ q̄rāt
q̄rant ⁊ inueniāt. inueniāt ⁊ accipi
ant. accipiant ⁊ teneant. teneant ⁊
amēt. amēt q̄ꝫtū poſſūt. Quid dab
dilectoribꝰ tuis. qd māifeſtabis il-
lis? Māifeſtabo eis me ip̄ʒ. vbi ſūt
q gemūt. vbi ſūt q lugēt ꝓ dilectōe
regni eterni ꝓ abſētia xp̄i? Gaude
ant ⁊ exultēt q: ieſus manifeſtabit
ſe illis. Audiſtis frēs audiſtis do-
lētes audiſtis lugētes ꝓ deſiderio
xp̄i. ꝓ amore dilectiſſimi dn̄i plaſ
matoris redēptoris ſaluatoris to-
tiꝰ padiſi. dulcedinis glorie ⁊ ſplē-
doris gaudij ⁊ iocūditatꝫ audiſtis
de p̄mio vr̄i laboris ꝺ dono qꝺ da
bit ieſus meꝰ ⁊ vtinā meus dilecto
ribus ſuis dilectori meo inqt ma-
nifeſtabo me ip̄m. o ſūmū gaudiuʒ
o immēſa leticia. Quid dulciꝰ: qd
glorioſius qd beatiꝰ q̄ꝫ illū videre
facie ad faciē? Cuiꝰ pulchritudinē
ſol ⁊ luna mirant̄ quē ſanti angeli
vidēt ⁊ videre deſiderāt ſemper ⁊
nūq̄ꝫ de eius viſione ſatiant̄. Qui
es decor celi dulcedo padiſi fides
viuentiū ſpes morētiū ⁊ ſalꝰ oīuʒ
ieſus xp̄s dn̄s noſter. Nihil carius
nihil melius. q̄ꝫ ipſe dominꝰ diligē
tibus ſe nō ꝓmittit aurū nō argē-
tum. nō gēmas nō lapides pretio-
ſos. nō celū. nō terrā. ſed ſeip̄m cre
atorem omniū ⁊ deuʒ ꝯctorū hoc
eſt premiū amoris: meritū tue dile
ctionis q dominū ieſum ſuper om
nia diligis. diligis dico nō voce ſʒ
ope non veſte. ſed mente nō habi-
tu. ſed affectu non in ſimulatione
ſed in veritate. ſeipſum tibi manife
ſtabit. ſeip̄ʒ tibi dabit. vis āplius?
Queris aliud? Uile eſt qcqd ſine
ipſo eſt. Diligis illum? Uide ergo
ne aliud q̄ras ab eo niſi ſeip̄ʒ dedi
gnat̄ ꝯtra petentem. ſi ipſe petitio
nis cauſa principalis nō fuerit. q̄ꝫ
nis omnia bona donat: libentius
donat ſeipſum. Noli timere de ma
gnitudine de nobilitate domi. Dili
ge eū ex toto corde ex tota mēte: ⁊
ſic poteris ad eū ſecure accedē ad
eū intrar̄ ⁊ dicē ei volo dn̄e vt tu
mihi portō ſis i t̄ra viuētiū: o felix

poꝛtio.o beata hereditas.o dñe ieſu qs mihi dabit vt in veritate dicere poſſim dñs pars hereditatis mee.vtiná tu mihi ſis pꝛemiũ mei laboꝛis merces mee pegrinatiõis ⁊ cõſolatio mei meroꝛis. O ieſu ieſu q es cá mei amoꝛis.tu mihi ſis cá ſufficiẽs poſſidẽde tante poſſeſſiõis.Sequit̃.dicit ei iudas nõ ille ſcarioth.Dñe qd factum eſt: q2 nobis manifeſtaturus es teipſum ⁊ nõ mundo?Aud ito ꝙ mundus nõ videbit eũ.ſed potius ipſi videbũt pꝛo oĩbus queſiturus querit iudas cám huius diſcretiõis.hec eſt aũt cá dñi reſpõſiõis dilectio ꝑ quá ſola diſcernit̃ gens ſancta a nõ ſcá.⁊ ꝙ cauſa ſit dilectio.pꝛobat̃ in cuſtodia ſmonũ ſicut dicit dñs.Siqs diligit me ſmonẽ meũ ſeruabit:in hoc enim pꝛobat̃ dilectio dei.ſ.in obſeruatione ⁊ cuſtodia mandatoꝛũ xp̃i: q2 ꝓbatio dilectionis exhibitio eſt operis.fruſtra enim ſe deũ diligere dicit qui mandatis eius ſuis operibus contradicit.Immo illum habet odio qui eius nõ obſecũdat mãdato. Nemo ſe tegat ſub habitu religionis nullus ſibi paliare ſcĩtatẽ pſumat ſub tegmine monaſtici oꝛdĩs. Ille tantũ diligit xp̃m qui ꝓ ſuo poſſe ipſius ſatagit obſeruare mãdatum.

¶Cum enim videris monachuz ad ꝯtumeliam humilẽ: ad oppꝛobꝛia patientẽ: ſuis deuotũ pꝛioꝛibus in moꝛibus manſuetũ tacituz ad loquendũ aſſiduũ ad ſilentiuz. In clauſtro attẽte legẽtẽ:in eccleſia ſuis vocibus xp̃m cũ omni deuotione laudantẽ:ſi nõ ꝯtinue tñ quotidie lachꝛymantẽ:parcũ in refectione ad obediẽtiaz pꝛõptum vbiqꝫ pꝛocliuũ vbiqꝫ inclinatum: vbiqꝫ verecundũ oꝛe celũ pulſantẽ.ſemꝑ ad dñm coꝛde clamantez cultoꝛẽ ꝑximi:⁊ ꝯtẽptoꝛẽ ſui.Cũctos diligentẽ.ſeipſuz odientẽ tũc dicere poteris monachus iſte ſui creatoꝛis ſeruat mandatũ.o ꝙ̃ felix.o ꝙ̃ beatus eſt mõachus talis. Pꝛofecto iſte monachꝰ ſui habebit pꝛemium dñz ieſum ⁊ dominũ noſtrũ.ſed ille qui charitatẽ nõ hꝫ q eius nõ ſeruat ſmonẽ:iaz nõ eſt eius.Qđ ergo erit pꝛemiũ iſtius? Ignis ⁊ ſulphuris amnis moꝛs ⁊ infernus pꝛemiũ eius.vtiná tu natus nõ eſſes ſi tibi talis debet̃ hereditas.Igit̃ ſi pꝛemiũ qđ chꝛiſtꝰ eſt habere deſideras illius ſmonẽ ſerua.ſ.mandatũ nouũ do vobis: vt diligatis vos inuicẽ. Si diligis xp̃z neceſſe eſt vt diligas frẽz tuũ. Tuũ eniz ſpernit amoꝛẽ:ſed ĩ tuo fratre tantũ habes charitatẽ. ĩmo te odit ſi fratrẽ tuũ nõ diligis. Ergo ne incurras odiũ xp̃i teneas illeſam charitatem fratris tui.Magnũ pꝛemiũ ſequit̃ inde. Qđ pꝛemiũ ſuperius dictũ eſt:⁊ adhuc repetere libet. Iſtud pꝛemium quõ amplius ruminat̃ in oꝛe tanto magis melleſcit in coꝛde. ⁊ quante ſit dulcedinis non ignoꝛat q vt illud iá habere valeat aſſidue pꝛo viribus elaboꝛat.Pꝛemium fraterne dilectionis: amoꝛem chꝛiſti ⁊ dei patris ſui.ipſa veritas ait.Siquis

ſermonem meum ſeruabit diligit me ⁊ pater meus diligit eū. Si pater deus te diligit quid tibi boni deeſſe poterit: nihil. Quicquid.n. petieris impetrabis. imo ipſum dominum largitorem omnium bonorum ſine fine cum ſanctis angelis poſſidebis. nōne ille eſt ſumme beat⁹ quē de⁹ pī diliget: ⁊ dn̄s ieſus xp̄s fili⁹ eius. Felix inq̄ꝫ nimis quē pater ⁊ filius ⁊ ſpiritus ſanct⁹ diligit deus. o ſi me diligeret deus meus creator meus redēptor meus. iam nihil amplius in hoc mundo quererem. Mihi in hac vita ſolus ſufficeret amor chriſti. Amor chriſti. dulcis eſt: ⁊ delectabilis: et iocundus. Sanitatem egris lumē cecis. meſtis letitiam. peccatorib⁹ veniam: mortuis vitam: terrigenis celum conſortibus iumentoruꝫ cōſortia angeloruꝫ largitur ⁊ tribuit. Inſuper ⁊ ipſum dominū angelorum ⁊ creatorem cūctorum. Qui me diligit ait dominus ieſus. ⁊ pater meus diliget eum ⁊ ad euꝫ veniemus ⁊ manſionem apud euꝫ faciemus. Venit deus ad hominem duꝫ homo venit ad deū: venit homo credendo: obediendo: intuendo: capiendo. Deus venit ad hominē ſubueniendo illuminando: īplendo. hoc.n. procedit ex charitate chriſti. hoc totum prouenit ex amore dei. Charitas te domū dn̄i facit ⁊ dn̄m domū tibi. Deus eſt charitas ⁊ qui manet in charitate in deo manet ⁊ deus in eo. Felix artifex charitas que ꝯditori ſuo talē domum potens ē fabricare. Domus iſta nō cōſtat ex cemēto ⁊ latere: nec lapide: nec ligno: nec auro: nec argēto: nec lapide precioſo: Omne aurū excedit. argentū ſupeminet vniuerſuꝫ. In eius cōparatione lapides precioſi vileſcūt. nil eſt qđ valeat cōparari pulchritudini eius ⁊ ſpecioſitati. Mel cōparatū dulcedini eius: ſic ē quaſi abſinthiū cōparatum dulcedini mellis. oīa que ſunt quantūlibet pulchra quātūlibet ſpecioſa: in ei⁹ cōparatione nec reputari debēt. Domus iſta eſt dom⁹ eterna ante oīa ſecula añ oīa tēpora. oīa ꝯtinens vniuerſa cōplectēs. oīa creās vniuerſa uiuificans. In hac domo ceci lumen: claudi greſſuꝫ curui rectitudinē. īfirmi ſanitateꝫ mortui reſurrectiōeꝫ cūcti q intrāt accipiūt nullus miſer in ea. In ea cūcti beati. Qui intrat in eā intrat ī gaudiū dn̄i ſui que ipſe ē. ⁊ hic habebit ſe optime eternaliter ī optimo q eſt deus bn̄dictus p ſecula. O dilectiſſimi fratres. nōne hec precioſa dom⁹ ſup mel ⁊ fauuꝫ dulceſcit in cordibus ueſtris: nōne aīa xp̄iana ieſu xp̄i ſpōſa dilecta tuis pamentis aīab⁹ ſcōꝝ ⁊ ſpiritibus angelicis īperas flēdo ⁊ plorās rogādo dicēs Filie ieruſalē nuntiate dilecto: q: in ei⁹ amore lāgueo: Parū illū diligis ſi pro eius amore quotidie nō ploras ⁊ gemis. nā illius abſētia ſpōſe diligēti ſolet fluuius eē lachrymaꝝ. Cū illū q̄rit ⁊ nō inuenit: vocat ⁊ non rn̄det: nil niſi flere eā delectat. ⁊ vt ei magis flere libeat. oē qđ triſte eſt coacer

nat. Scio ⁊ certus ſuꝫ: ꝙ abſterget deus oēm lachrymā ab oculis ei⁹ cū venerit dies nuptiaꝝ xp̄i ecce tempore illo quo fuerint virgines introducte in thalamū regis eterni. Sꝫ quō ab oculiſ tuiſ abſterget lachrymas ſi pro ei⁹ amore nō gemis ⁊ ploras: Credo ꝙ paꝝ illum diligis. ſi ꝑ eius amore nō ſuſpiraſ ⁊ plangis. Si ſic es monachus nō es. ſꝫ dicis mihi ego nō poſſum flere. Ad quē ego. Ideo non ploras: q2 xp̄m ꝑfecte nō amas. lachryme ergo teſtes amoris ſunt. Si nō ploras pro amore patrie. plange tñ ꝑ timore gehēne. Sed dicis nec hoc poſſuꝫ. Cui ego. Si hoc nō potes. nec times mortē: nec amas vitaꝫ. ⁊ ſi timeres: aut parūꝫ: aut ex toto nihil. Tu aūt cui ſeruaē hereditaſ in eterna vita deū time ⁊ eius mādata cuſtodi. Qui diligit me ait dn̄s ieſus filius dei ſmones meos nō ſeruat. Nos illū pro virib⁹ diligamus ⁊ illius p̄cepta ſeruemus: q2 inde magna ſequiē merces. qđ vero ſequiē: ⁊ ſermonē queꝫ audiſtis nō eſt meus. ſic ē intelligendū ſic eſt exponendū. Sermo quē audiſtis nō eſt meus: ⁊ eſt ibi quedā figura que diciē antitaſis qñ caſuſ ponitur pro caſu. rogo te ne te moueat ne te ꝯturbet q totā ſpeꝫ tuā ponis in dn̄m ieſum xp̄m. ⁊ ex toto corde diligis illū. credens illuꝫ eſſe verū deū cum patre ⁊ ſpiritu ſancto illud qđ dicit. Sermonem quē audiſtis nō eſt meus: ſed patris: q2 ego non ſum a me: ſed a patre. Sum deus de deo. lumē de lumine filius de patre. Unus cū illo in eſſentia in maieſtate in diuinitate in virtute in potētia in creatiōe nō poſterior eo vel prior. non maior nec minor: ſed oīno illi equalis Alius ſum in pſona: non alius in natura. naꝫ alia eſt pſona patris. alia filij. alia ſpūs ſancti. Verba q̄ ego loquor vobis patris mei ſunt q2 ipſe me miſit: ⁊ ego ſum ab ipo. ⁊ verba mea ſunt ab ipſo. Vel aliter. Sermo quē audiſtis nō ē me⁹ ideſt nō eſt aſſumpti hoīs: ſed dei aſſumētis: nō eſt hoīs filij: ſed ē filij dei. nō eſt meus ſm ꝙ nat⁹ ſuꝫ de virgine: ſꝫ eſt me⁹ ſm ꝙ ſuꝫ genitus a deo patre: Nō eſt me⁹ in eo ꝙ ſum filius virginis: ſꝫ ē meus in eo ꝙ ſum filius dei patris. Superi⁹ dixit. q nō diligit me ſermones meos nō ſeruat hic aūt dicit. Sermonē quē audiſtis nō eſt meus. Superius dixit ſmones meoſ. Nūc aūt dicit. Sermonē quē audiſtis nō eſt meus. Valde contraria ſunt: eſt ⁊ nō eſt: ſunt ⁊ nō ſunt eſt meus: ⁊ nō eſt meus. Sunt mei ⁊ nō ſunt mei. Et tñ ſicut veritas loquiē. ita eſt. Sunt ſui. inquantuꝫ creator nō īquantū creatura. Inquātū deus nō inquātū hō. Sūt ſui: q2 omnia ꝑ ipſum facta ſunt: ⁊ ſine ipſo factum eſt nihil. Nō ſunt ſui. ſed patris: q2 fact⁹ eſt obediēs vſqꝫ ad mortem. mortē autem crucis. Vel forte hoc dicit: vt diſcipuli eius qui nundum in illo perfecte credebāt: firmius ſua p̄cepta tenerēt: ⁊ obnixius obſuarent. Dū ſcirent illa p̄cepta eſſe dei patris fa-

ctoris ⁊ creatoris cunctorum. Ma
ioris ſublimitatis maioris excellē
tie: ⁊ dignitatis ſemp̱ videt̄ pater
eſſe: q̄ filius. hoc enim dico in hūa-
nitate: nō in diuinitate: q2 in diui-
nitate filius patri eſt equalis non
eo poſterior: nō eo minor equalis
ē patri ſm diuinitatē: minor patre
ſm humanitatē: vt ergo illius ver
ba carius tenerēt audita diſcipuli
ſui: ⁊ eorū ſequaces. dixit illa eſſe
ſui patris. Ac ſi diceret. Ea que p̄
cipio vobis irrefragabiliter debēt
obſeruari: nec in totū: nec in partē
ratio vlla p̄mittit cōuelli: quia nō
ſunt mea: ſed patris mei. nam ego
a patre ſum filius. vnde ꝟba mea
⁊ op̄a nō ſunt mea. ſꝫ patris. Pat
in me manens facit op̄a ſua: p̄ me
dat vobis p̄cepta. hoc eſt de terra
terrenus trabea mortalitatis īdu-
tus in hac valle lachrymaꝝ a gau
diis paradiſi expulſus deū loquē
tem merebat̄ audire in hoc erūno
ſo exilio cuius precepta ꝯtēpſit ad
huc poſitus in paradiſo: ⁊ que via
ſibi remāſiſſet redeunti ad patriā:
nec miſer iam excogitare valebat.
Sꝫ illius miſertus dn̄s ſuꝰ quere
re venit errantem: cōſolari dolentē
ſanare infirmū releuare deiectum:
patriam reſtituere exuli: ⁊ mortuo
vitā ſine fine manſuram. Vn̄ venit
verbū ad carnē. deus ad hoīem: ⁊
verbum factum eſt caro: ⁊ deus fa
ctus eſt homo. ⁊ verbū p̄ carnem. ⁊
deꝰ p̄ hominē ore ad os loquitur
ad ipſum hominē. ⁊ ſm hominem
dat homini vite preceptum. vt ho
mo homini obediat. ⁊ per ipſum
hominem deum. ad ipſum deū ho
minem redeat a quo. ſ. deo miſer
per inobedientiam receſſerat. Vn
de deus homo apd̄ homines ma-
nens mortalis. mortalibus dat vi-
te mandatum. vt inmortales per
ipſum iam facti. cum illo in morta
li eternalit̄ viuere poſſint beati. et
hic notande ſunt due domini mā-
ſiones: vna in via alia in patria.
vna temporalis quando nobiſcū
manſit in carne alia eterna in qua
manebimus cū illo in anima glo-
rificati ⁊ corpore. De prima dicit
in conſequentibus. Hec locutus
ſum vobis apud vos manens. ſci-
licet preſentia corporali. Sed ve-
niet tempus. vt a vobis ſubtra-
ham preſentiam carnis. ⁊ ſic amo
do per ſpiritum locuturus ſum vo
bis. vnde recte ſequitur. Paracli
tus autem ſpiritus ſanctus quem
mittit pater in noīe meo ille vos
docebit omnia. ⁊ ſuggeret omnia
quecunqꝫ dixero vobis. Docebit
inquit dominꝰ ieſus. quod vbi di-
xero. non ꝙ filius dicat: ⁊ aliud ſpi
ritus doceat. quia chriſtus dicit. ⁊
docet ipſa trinitas dicit. ⁊ docet. ſꝫ
quia trinitas eſt oportet ſingulas
īſinuari p̄ſonas quas nos diſtīcte
audire ⁊ inſeparabiliter intellige-
re. Cum ergo dicimus pater ⁊ fili-
us ⁊ ſpiritus ſanctꝰ non eos ſimul
dicimus cum non poſſint eſſe non
ſimul. Quod vero dicit. Para-
clitus quem mittet pater ⁊c. ſic eſt
intelligendum. Ego corporali pre
ſentia vos deſero. ſꝫ non vos p̄ſen
tia ſpiritus derelinquo. Corpus

q̄d de terra ſuſcepi ad celeſtia ſub leuo. ſed per ſpiritum meū vſq; ad ↄſumationē ſeculi vobiſcū manebo. Pater me miſit vt apparerem in carne viſibilis. ſed venit hora ꝛ tempus vt ſoluā debita mortis. et reſurgens a mortuis aſcēſurus ad dexteram patris. nec amō in carne mortaliter mūd⁹ me videbit. Paraclitus aūt ſpiritus quē mittet pr̄ in nomine meo abundātia ſue dulcedinis vos conſolabitur. de abſētia mee carnis ꝛ erit veſter magiſter: non foris verba perſtrepens: ſ; intus in corde docens ſuggeret uobis omnia ꝛ uos docebit oīa quecunq; per illum dixero uobis. i. inſpirauero vobis ipſe erit doctor ueſter ꝛ conſolatio veſtra. Non poteritis dolere d̄ abſentia carnis mee dum ipſe ſpiritus manet in cordibus veſtris. Ueniat obſecro domine ieſum ille ſpiritus tuus deus et dominus meus ueniat in cor meū ꝛ ſic inebriet illd̄ tuo amore vt nullum alium preter te queram amorem nullam aliā preter te amē pulchritudinem nullam preter te valeam guſtare dulcedinem qui es fauus mellis deus ꝛ homo mel de deo patre: fauus de virgine matre. Mel in ſinu patris. Fauus fractus in cruce. Mel impaſſibilis regnans cum patre fauus in ſepulcro. Mel cum patre ꝛ ſpiritu ſancto regnans in celo ꝛ in omni loco benedictus per cuncta ſecula ſeculorum. Amen.

Omel. x. Sermo. x.

V Erba domini ieſu qui illu; ex toto corde diligere nouit q̄ ſint dulcia ſapit. nec illis iam claudere valebit additum qui in armario peccatoris ſui chriſtum dominum vite perhēnis amplexibus ſtrictis totius paradiſi pulcritudinis continet iocunditate; ꝛ gaudium illa ſūt paſcua vite refectio anime dulcedinis pocula dilectorum chriſti letificantia corda cariora diligentibus chriſtum ſuper aurum ꝛ lapidem precioſum multu; ꝛ dulciora ſuper mel ꝛ fauum. Negligentibus ꝛ male viuentibus tanq̄ biliſ amara odioſa non modicum faſtidioſa per omnem modu;. Illis penam eternam: diligentibus chriſtū preparauit perpetuam gloria;. Illis ſupplicium. iſtis premium in vita beata. Illis mortem iſtis vita;. Illis infernum iſtis ſocietatem angelorum. Quicunq; ſunt illi lugeant doleant aurem cordis aperiāt verbum dei ſuſcipiant: ꝛ q̄d precipit faciant. In illo ſūt theſauri ſapiētie ꝛ ſciētie diuitie ꝛ glorie multe. Igitur audiant me peccatorem chriſti quos audire delectat verba eiuſdem chriſti. S; rogo vt ſe preparet ad lachrymas fundendum qui verbis chriſti iam preparat auditum. Quomodo poterit iam lachrymas continere niſi nouerit iā chriſtum iturum ad patrem diſcipulis ſuis toto caritatis amplexu pacem dediſſe: Ait dominus diſcipulis ſuis.

¶ Pacem relinquo uobis pacem meam do vobis. nō quomodo mūdus dat ego do vobis. Dominus

enim ieſus vbi venit tempus quo per mortem ſuam diſpoſuerat humanum genus ſaluare. ⁊ animam ſuam dare redemptionē pro multis relinquere mundū ⁊ aſcendere ad dexterā patris diſcipulos ſuos quos corporali pñtia deſerebat toto caritatis affectu intra ſinū amoris non mediocriter continebat. inde velut recedens ab eis. ⁊ quaſi deſerens illos modis quibus poterat de abſentia ſua eos conſolari ſtudebat. Sed q̄to magis eos cōſolari volebat tanto magis illos amariſſimo merore replebat. Tūc velut vltimū vale faciens illis eos amplectens in eoꝝ oſcula forſitan ruit. Sed quantus ibi fuerit fluuiꝰ lachrymarum quis eſtimare valebit. Cuius cor etiam ſi ſaxeū eſſet tanta redūdantia caritatis lachrymarum fontem totum non reſolniſſet: Miniſtri lachrymarum tunc erant amor. et dolor. O quantus amor. O quantus dolor. Et quia multus amor. ideo multus dolor. nam cum magno dolore relinquebant quem cū magno amore poſſidebant. o q̄tus erat ibi amor. nihil aliud uolebāt nihil aliud querebant. nihil aliud deſiderabāt niſi eſſe cū domino illius ꝑfrui viſione iocundari eius dulciſſima locutione ſatiari eius meilliflua cōuerſatione. Cum h̄ omnia cogitabant ⁊ q̄ cito his oībus eſſent carituri ad memoriā reuocabant: tunc ꝑ fluuios lachrymarū emanabāt dolores amariſſimi cordiū. Quanta erat ibi amoris ſuauitas ⁊ quāta ſuauitatis caritas. Dum diſcipulorum labijs inprimerentur labia redemptoris. Tunc in veritate illi dicere poterant mel ⁊ lac ſub lingua tua ⁊ fauus diſtillās ſūt labia tua odor tuus omnē balſami odorem excedit ⁊ quicquid in odoribus cōtinetur ⁊ vere ſic erat. O q̄ta erat ibi odoris fragrantia vbi erat tanta amoris abūdatia ⁊ q̄ta erat ibi triſtitia de tanti odoris ⁊ dulcedinis futura abſētia. Quibus ſingultibus exiſtimabo diſcipulorum corda fuiſſe vexata dum audirēt. Pacem meā do uobis: pacē relinquo vobiſ. Ibi meror erat ⁊ luctus omnes erant vna voce plangētes. pacem inq̄t dñs ieſus diſcipulis ſuis meā do vobis: pacem relinquo vobis. nō quomodo mūdus dat ego do vobis. Ego iturus ad patrem: pacem relinquo vobis ⁊ vos ꝑducturus ad patrē pacem meam do vobis. Hoc eſt q̄d propheta dicit. Pacē ſuper pacē. Et alibi domine dabis pacem nobis. pacem quia ī te ſperauimꝰ. Pax eſt in hoc ſeculo. in qua manentes hoſtem vincimus inuicem diligimus ⁊ de occultis inuicem non iudicamus. Pax erit in futuro. Cū ſine hoſte regnabimus vbi alter ab altero non poterit diſſentire. vbi omnia erūt nuda ⁊ aperta. laus vnicuiq̄ a deo. In illo autem eſt vtraq̄ pax. Ipſe eſt pax noſtra. quia noſ pacificauit deo ꝑ ſanguinē ſuū. Erit pax vr̄a ī futuro cū tradiderit regnū deo ⁊ pr̄i ⁊ erit deus oīa in oībus qñ nō erit luctatio cū carne ⁊ ſanguine.

Immo palma ꝛ coꝛona decertato agone.cū viderim⁹ eū ſicuti ē. Sꝫ forte admirabiť noſter auditoꝛ:cū in hoc libello ſeruuli xp̄i ipſum inuenerint xp̄m pacem dediſſe diſcipulis ſuiſ.Ad quē peccatoꝛ.chꝛiſti Quid miraris:quid turbaris: hoc nō eſt magnū.quod audis. Quid putas eē abiectius an fleris genibus diſcipuloꝝ pedes lauaſſe. An eos in pacis oſculo ſuſcepiſſe: illis non hoꝛruit pacis oſculū dare ꝑ q̄bus nō timuit patibulū crucis ſubire. Sꝫ forte dicit. Ego in apoſtolo lego ꝙ xp̄s diſcipulis ſuis dixerit. Pacē relīquo vobis.pacē meā do vobis. Sꝫ non lego ꝙ ſua ſciſſima labia diſcipuloꝝ ipꝛeſſerit labijs.cui ego ſi oꝛe veritatis conſtat eē ꝓlatū.cur ꝯſtare nō dꝫ eē cōpletū: Nō ē ꝑiculoſuꝫ ſic credere. nō ē dānabile ſic ſentire. Nō eſt ꝯtra fidē. Sequiť. Nō quō mūdus dat ego do vobis. Qualē pacē dat mūdus iſte: Pacē falſam: pacē fictaꝫ pacē ſophyſticā. pacē paliaticam. Pax ē vinculū amoꝛis ꝛ indiſſolubilis cōpago charitaťg. ſꝫ qd amat mūdus.pꝛoꝛſus vtiqꝫ nihil. Nihil amat.nihil diligit.cūcta odit.cūcta ꝑimit ꝛ occidit. Ab egreſſu ꝓpꝛie matris vteri:vſqꝫ ad ingreſſuꝫ ventris:quid oīum matris hō miſer a mūdo: Famem.ſitim.nuditatē.frigus cruciās caumera ꝑturbās.ſcabiē cutis.doloꝛē capitis ciragrā ī manib⁹.podagrā ī pedib⁹.moꝛbū bū in epate:moꝛbū in iecoꝛe.vndiqꝫ miſeria intus ꝛ extra. Foꝛis illū interficit gladius ꝛ domi moꝛs ſimilis eſt. Ad vltimum moꝛte ſena cunctos pꝛoſternit ꝛ deicit. Ecce qualis eſt amoꝛ mūdi qualis ē dilectio mūdi. Et tamē miſeri hoīes mūdi fallatiā nō attendētes odiētem diligunt ꝛ ſceuo ei⁹ gladio ſpōte colla ſubmittūt.iſti miſeri ſunt ſine ꝯſilio.ſed vtinā ſapent ꝛ intelligerēt:ꝛ his que vētura ſunt in nouiſſimis tēpoꝛib⁹ ꝓuiderēt. Pꝛofecto mūdū odirent.ꝛ nō diligerēt dicit etiā aliter mūdus.ſ.rerū tranſeuntiū amatoꝛes. Sed qualis ſit pax ꝛ cōcoꝛdia.inter illos. ſapiens qſqꝫ aduītere facile pōt.igitur ſpꝛeta huius mūdi pace ꝛ ꝯcoꝛdia.ad huc ad pacem dn̄i noſtri ieſu chꝛiſti redeam⁹.quā ei⁹ dilectionē eſſe ꝛ credere:q̄ dilexit nos.ꝛ lauit nos a peccatis noſtris in ſanguine ſuo. videtur nō eē abſurdū. Hec ē illa dilectio:qua deus mūdum ſic dilexit.vt ſe mūdo hoīem daret.vt oīs qui credit in illū nō ꝑeat ſꝫ habeat vitā eternā. Hanc pacē.ſ. charitateꝫ illis reliq̄t:cū aiam ſuā ꝓ illoꝝ ſalute dedit hoc eſt coꝛp⁹ illud ſanctiſſimum quod de intemerata virgine ſumpſit vitam hoꝛrendo in climate crucis poſuit confuſiōe contēpta.hanc paceꝫ nobis reliquit. Sicut beatus Petrus apoſtolus aſſerit dicens.xp̄us paſſus eſt ꝓ nobis nobis relinquens exemplum.vt ſequamur veſtigia eius. Et ad hanc charitatē alibi nos hoꝛtať vbi ait. chꝛiſto in carne paſſo ꝛ vos eadem cogitatione armamini.hanc paceꝫ nobis moꝛiendo reliquit. Aliaꝫ pacem nobis reſurgendo donauit.pꝛi

ma nos liberat a peccato. Secũda nos reconciliat dño. prima nobis peccata dimittit ſcđa nos ad gaudia paradiſi perducit. Primã no bis dedit moriturus in cruce. Secundam nobis dabit in eternitate regnans cum patre. Prima fuit in luctu ⁊ dolore. ſecũda erit in gaudio ⁊ exultatiõe. Prima lacrymoſa. ſecũda glorioſa. Prima eſt ĩ miſeria. ſecũda erit in gloria. In prima ſumus flentes pro chriſto. In Secunda erimus gaudentes cum chriſto. Unde nõ immerito plorãt diſcipuli pro magiſtro: ſerui pro domino. Ab illis quodamodo p̄ mortem receſſuro. Nec mirum. Uidebant vnde dolere poterant. ſed nõ credebant. vnde gaudere debebãt Lugebant quia chriſtum moriturum ſciebant. ſed illum reſurecturum ⁊ ad celos aſcenſurum adhuc non p̄fecte credebant poterat vnuſquiſq; illorum veraciter dicere. Si tamen pre dolore loqui valebant. Jccirco ego ploro ⁊ oculus meus deducit aquam: quia me deſerit cõſolator meus conſolans animam meam. Quos vt dñs amariſſime flere reſpexit credo ꝙ lachrimas ſecũdum hominem continere nõ potuit. Sed modis quibus valuit eoſ conſolari non diſtulit dicẽs. Non turbetur cor veſtrum quia vos in pace relinquo. neq; formidet lupꝰ inuadat paſtoris abñtia: quia ſicut homo vado: ſed ſicut deus ſuz preſens. non turbetur cor veſtrum neq; formidet de morte mea. quia poſt tres dies reſurgam ⁊ veniam ad vos ⁊ videbitis me vitã in quẽ gcunq; crediderit mortis imperio ſubiacere nõ poterit. vado ſed iterum veniam ad vos et accipiam vos ad me ipſum: vt vbi ſum ego ⁊ vos ſitis. Non debetis turbari non debetis cõtriſtari de aſcẽſu meo. vnde mihi tãtus prouenit honor ⁊ gloria tanta potius inde gaudere debetis. Non me diligitiſ Si diligeretis me gauderetis vtiq; quia vado ad patrem quia pater maior me eſt. Jam imperate lachrimis quia de meo abſeſſu gaudere debetis. Nolite fletibus indulgere quia ad patrez vado: nec vos relinquo. Ad patrem vado ſecundum carnem: nec vos relinquo ſecundum diuinitatem. Ad patrem vadit homo aſſumptus ⁊ vobiſcũ remanebit patris aſſumens filius. Corpus quod de virginea terra ſuſcepi ſupra choros angelorum ex alto. vt filius hominis ibi ſedeat in dextera patris ⁊ habeat per gratiam: quicquid ipſe deus habet p̄ naturam. Ad patrem vado. vt genus humanum diabolica fraude deceptum aculeo antiqui ſerpentis occiſum in hac valle lachrymarum ſepultum in celo collocẽ ⁊ ad gregem angelorum reportem centeſimam ouem perditam per longũm tempus errantem. Et ideo rogo ne turbetur cor veſtrum de morte mea. quia ſic fieri oportet. Expedit vt vnus homo moriatur pro populo: et non tota gens

peat. Tm̄ trib⁹ diebus ⁊ trib⁹ noctib⁹ ero in corde terre poſtea die tertia reſurgam pempto principe mundi. ⁊ videbitis me ⁊ gaudebit cor veſtrū. xl. die aſcēdam in celuʒ ſeſſurus ad dexteram pr̄is ⁊ illuc traham vos ad me ipſum: mecū: feliciter regnaturos. ⁊ ideo rogo gaudete. O bone ieſu. dn̄e deus vita mea tota ſpes mea oē deſiderium noſtruʒ. quid nobis ais? Quid nobis pro te gementibus ⁊ lugētib⁹ dicis? Sis enim vita q̄ nunq̄ morieris ꝙ tu es totum deſideriū noſtrum. ideo gemimus ⁊ dolemus valde. q; te ſicut es: videre nō poſſumus. Ualde. n. Dn̄e ieſu. vnica ſpes noſtre ſalutis. Turbatur cor noſtruʒ. quia adhuc non meruim⁹ videre te dominum noſt rum. Gemimus ⁊ dolemus ⁊ multū turbatur cor noſtrum: ſed adhuc a dn̄o noſtro non meruimus audire. non turbet̄ cor veſtrum. O felices apoſtoli. o beati diſcipuli dn̄i. Uos. n. meruiſtis illū in carne videre preſentem: docentem in verbis: potentem in factis. infirmos curantem: mortuos ſuſcitantē. Cū illo ambulare. cū illo ſedere vna cū illo ſumere cibum illū a mortuis reſurgentem. ad celos aſcendentē. nunc videtis illum in ſinu pr̄is ſui fulgenteʒ. Quid eniʒ felicius? quidue beatius: q̄ perfrui viſiōe dei? q̄ dilecta illa tua viſio dn̄e deus. hanc anima mea pectoris concupiſcit. ⁊ quia eam adhuc non habet quodāmodo languet ⁊ deficit. ſʒ ſpero in dn̄o ieſu xp̄o. ꝙ in carne mea videbo deū ſaluatorē meū. Repoſita eſt hec ſpes mea in mente mea. Ego interim gaudens gaudebo: ⁊ ſemper anima mea exultabit de ieſu ſaluatore meo. qui reſurgens a mortuis aſcendit ad celos. ⁊ ſedet btūs ad dexteram pr̄is. Qui aſcēſurus ad patrē dolentibus diſcipulis dixit. Si diligeretis me gauderetis vtiqʒ: quia vado ad patrem: q; pater maior me eſt. Sequit̄. Et nūc dixi vobis priuſq̄ fiat vt cum factū fuerit credatis. Iā nūc dico vobis. vado ad pr̄em ꝓus q̄ fiat. vt poſtq̄ aſcendero ꝑfecte credat̄ q; ego ſum filius dei. Ut credatis inquit. Credatis: nō qđ factū vidiſtis: q; hec non ē laus. vel merituʒ fidei. imo nō eſt fides de eo quod videt̄. Sed credatis me filiū dei. nō noua fide qua ⁊ prius crediſtis ſed aucta ⁊ referta. modo cum hec dicere erat fides illorum parua. ⁊ cum moreret̄ fuit nulla. Sequit̄. iā nō multa loquar vobiſcū. Uenit. eniʒ ꝓnceps mundi huius ⁊ in me nō hʒ quicq̄. iminet tp̄s ⁊ hora vt ſoluā debitū mortis ⁊ in hac mortali carne iā nō multa loquar vobiſcū. Uenit diabolus nō ꝓnceps creaturarū ſʒ peccatoꝝ. non lucis. ſed tenebrarū: nō vite ſed mortis. nō gaudij. ſed meroris. ⁊ in me nō hʒ quicq̄. i. nihil ē in me qđ ad eū pertineat: ipſe peccatū nō fecit nec vnq̄ voluit. nec peccare vnq̄ potuit. Noluit habere deus quod ꝑderet. Pauper venit nec diabolus quod auferret. Uenit eniʒ ꝓnceps ſuperbie. princeps inuidie. ꝓnceps

liuoris ⁊ doloſitatis:princeps ran‑
coris ⁊ cuiuſlibet male voluntatis
Ad principem humilitatis patrē
⁊ benignitatis:principem vite.⁊ re
ſurectionis.principē glorie ⁊ bea
titudinis ſempiterne.Ad eū venit
vt videret ſi in eo maculam ꝑpecca
ti aliquā inueniret:viderat eū tra
bea noſtre mortalitatis indutum:
morti vicinū ⁊ in eo ſe credidit ali
qd inuenire qd ei in morte poſſet
obijcere.Sed miſer ille deceptuſ ē
quia in eo nihil inuenit ꝓprijſ:ſed
per ipſum ius qd habebat in alijs
amiſit antiquū.per omnia ſit ieſus
benedict⁹ q in dieb⁹ carnis ſue p̄
ces ⁊ obſecratiōes obtulit ad eū
qui poterat illum ſaluare a morte
cū lachrymis ⁊ clamore valido of
ferens.⁊ exauditus eſt pro ſua re‑
uerentia:qui etiā cum eēt fili⁹ dei
didicit tamē ex his q paſſus ē obe
dientiā ⁊ conſumatus factus ē oī‑
bus obtēperantibus ſibi cauſa ſa‑
lutis eterne.In quo auctor mortiſ
peccatū nullū inuenit ſicut ipa ve
ritas dixit.venit enī princeps mū
di huius ⁊ in me nō hʒ quicq̄. Sʒ
forte poſſet dicere aliqs. Cur ergo
moreris ſi peccatū nō habes cum
mors ex peccato tm̄ ſit conſecuta:
Ideo facit hic antipoforam ⁊ re‑
ſpōdet huic tacite qnōi ⁊ dicit. vt
cognoſcat mundus q: diligo pr̄eʒ.
⁊ hoc mandatū dedit mihi pr̄ vt
facerem.ac ſi.dr̄et verum ē ꝙ ad‑
huc mors nō eēt ſi peccatū nō fuiſ
ſet ⁊ ideo veni moriturus in mun‑
dum vt morte mea delerē peccatū
hec eſt enim volūtas pr̄is mei. vt
ꝓ ſalute generis humani luā ſup‑
pliciū crucis. Ut ergo mūdus co‑
gnoſcat q: diligo patrem qd mihi
mādatū dedit facio illud.hoc ē ꝙ
beatus apoſtolus dixit. Factus ē
obediens pr̄i vſqʒ ad mortē: mor‑
tē aūt crucis.Sequit̄. Surgite ea‑
mus hinc.Adhuc erat in loco vbi
diſcubuerat cū diſcipuliſ.ſuis.Uñ
diſcūbētibus dixit. Surgite eam⁹
hinc ad locū in quo tradēdus ſuʒ
in morte.Nō eſt amplius hic vlte‑
rius iā ſedendū.p̄terit tp̄s requie‑
tionis:⁊ ecce tēpus feſtinat paſſio‑
nis.Surgite ⁊ venite poſt me.Me
enim precedentem ad paſſionē ſe‑
q debetis,q: ego ſum vitis ⁊ vos
palmites.Ego ſum caput veſtrum
eiuſdem nature vobiſcū. ⁊ capite
languēte cetera.membra infici de‑
bēt Secundū ꝙ ſuʒ hō ſum caput
eccleſie.⁊ iō vobiſcū eiuſdum na‑
ture.Ego ſuʒ vitis vera.nō illa q̄
verſa eſt in amaritudinem q̄ꝫ expe
ctabaʒ vt faceret vuas ⁊ fecit agre
ſtes labruſcas.Ego ſum odorifera
vitis pulchritudinis mire.floribus
fecūda dans botrum dulciſſimum
cūctis palmitibus meis manenti‑
bus in me.Ego ſum vitis: tale ge‑
nerans vinū quod letificat cor. ho
minis.Ego ſum vitis propriuʒ ſan
guinem libans deo patri ꝓ ſalute
populi mei.Ego ſum vitis florens.
Ego ſum vitis frondēſ.vitis fructi
ficans non egens adminiculo vl‑
mi.nec vlliuſ auxilio ligni. Ego ſuʒ
vitis nō culta ad homine ſʒ a deo
pr̄e:ñ tm̄ exteriusꝑ culturā ſʒ etiā
interius per gratiam:non tantum

extra operando ſed etiam interius incrementū dando. Chriſtus eſt vitis in quo eſt totus humor.i.omnis plenitudo ſpiritus ſancti corporaliter. Palmites eius ſunt apoſtoli ⁊ omnes qui ei fide adherēt. Hanc vitam.i.chriſti humanam naturā deus pater mundauit faciendo immunem a peccatis: ⁊ dando virtutes.ſic facit ⁊ palmitib⁹. licet non omnino ſicut ⁊ chriſto.vnde ſequitur.omnem palmitē in me non ferrentem fructum tollet eū: ⁊ omnē qui fert fructum purgabit eum: vt fructū plus afferat. omnes .n. qui chriſto adherent fide ſunt palmites manentes in chriſto. ſalutifera vite. Sed alij faciunt fructum.alij in ſterilitate perſiſtūt. Alij florent: ⁊ germinant:⁊ botrum producunt dulcedinis. Alij ſe per latitudinē foliorum expandunt pulchritudinem cupientes habere tantum viriditatis. omnes qui in ſterilitate perſiſtunt:⁊ qui per latitudinem ſine fructu ſe foliorum expandunt tēpore putationis ſi deus pater illos ſine fructu inuenerit abſidet a vite: ⁊ in ignem mittet ⁊ ardent. Sȝ forſitan tuum animum pulſat quomodo qui fide chriſto adherēt abſcidi ab ipſo contingat cum omnis qui adheret chriſto: vnus ſpiritus ſit cum illo.vnde vt hoc tibi luce clarius conſtet te ſcire oportet ꝙ fides diſtinguitur per diuerſas ꝓprietates. Dicit̄ fides mortua.fides ficta.fides pu̇erſa. fides recta. oēs.n.hoīes in eo ꝙ chriſtiani vocant̄ xp̄o adherere dicunt̄. In eo ꝙ xp̄iani ſunt fidē xp̄i hr̄e creduntur. Sȝ quorūdam mundata quorūdā ficta quorūdā peruerſa:quorūdaȝ catholica. In p̄ma ſuperbi: ⁊ luxurioſi:pecunie cupidi.fures latrones ⁊ alij huiuſmōi. In ſecunda ſunt nō obediētes patrib⁹ ſpiritualibus:ingrati de donis celeſtibus:qui ſunt ſine affectione fraterna ſine pace caritatiua fratrum criminatores ire incōtinentes.voluptatum amatores magis ꝙ̄ dei. habētes ſpēm pietatis. virtutem eius abnegātes. In tertia ſunt heretici:cōtra deū elati:de ſuis erroribus ſupbi in deum blaſfemi.per omnia alijs deteriores: ⁊ ſceleſtiores.oēs iſti cōculcant dn̄m ieſum chriſtū:⁊ ſanguinē tam dulciſſime vitis ducunt polutum. In fide catholica ſunt mites:patientes:manſueti:humiles virgines. caſti continentes dilectores dei ⁊ proximi ad omne opus bonum pati expectanctes redemptionē filiorum dei. In horꝫ numero nos dn̄s computare dignet̄. Valde enim dilectiſſimi timere debemus Hoc qḋ dominus ieſus dicit. Omnem palmitē in me non ferentem fructum tollet eum. Non confidamus ergo fratres cariſſimi tantum in latitudine folioꝝ in expanſione ramorum in viridate frondium quia niſi in vinea dn̄i fecerimus fructum excidemur ⁊ in ignē mittemur. An ignoratis amātiſſimi mei ꝙ eſuriens dominus vidit ſecus viam ficulneā magnaȝ la

tam ⁊ ſpatioſam habentem folia ⁊ frondes. qui in ea non inueniens fructum maledixit ei ⁊ arefacti eſt. Sic eſt omnis ypochrita quia ſpeciem ſanctitatis habet ⁊ virtutem ſanctitatis non habet. Qui paliat ſanctitatem in veſte quam non habet in mente. Non in alba cucullla ⁊ in alta tonſura non in ampla corona: ſed in conſcientia pura ⁊ mẽtis munditia abiectio pꝛopꝛie voluntatis. inflamatio charitatis in chꝛiſto. perfectum monachuꝫ facit. Adhereamꝰ fratres vere vita ieſu vt noſtro ſanatoꝛi cum vero coꝛde in plenitudine fidei aſperſi coꝛda ⁊ abluti ab omni inquinamẽto carnis ⁊ ſpiritus ⁊ teneamus ſpei ⁊ fidei noſtre confeſſionem indeclinabilem. Nec ſit quod nos ſeparare iam valeat a charitate dñi ieſu Et ſic erimus de viribus engadi de q bus non liquoꝛ vini. ſed liquoꝛ balſami fluit cõſimiles botro cipꝛi. de quo ſponſa in cantico amoꝛis congaudens de ſurrectione chꝛiſti ꝑrumpens in vocem iocunditatis ⁊ leticie dixit. Botrus cipꝛi dilectus meus mihi in vineis engadi quod ſonat fons edi fons edi dicitꝰ penitentia vel baptiſmus in quo dum aliquis intrat velut edus. innocentiam debet acquirere vt agnus. engadum poteſt accipi monaſteriuꝫ regulare ad quod dum aliqs eduſ aduenerit ⁊ ibi exuerit pellem edinam iam ex omni parte mundatuſ non edus. ſed erit ſi pſeuerauerit agnus. hunc talem deus pater purgauit vt fructum plus afferat coꝛ eius mundando ⁊ eius ſpirituꝫ veritatis: ⁊ charitatis roꝛe infundendo. Omnem palmiteꝫ vere viti adherentem ⁊ facientem fructũ deuſ pater purgabit ſiue putabit euꝫ vt fructum plus afferat. Ritum ⁊ cõſuetudinẽ vinecule deus tenet in collendo vineam ſuam. vinea domini vniuerſalis eccleſia. eſt chꝛiſti vxoꝛ ⁊ ſponſa de qua deus pater ad filium vxoꝛ tua ſicut vitis abũdans in lateribus domus tue vitiſ enim ꝙ vineta diligit facientẽ. fructum oppoꝛtunum in tempoꝛe ſuo cum tempus putatõnis aduenerit in ea nihil ſiccitatis uel ariditatis relinquit. Tunc circa illaꝫ fodit vſqꝫ ad inferioꝛem eius radicem terram acuto ligone perfodit ⁊ ſi radiculas aliquas etiaꝫ emiſerit cultello putationis abſidit. ⁊ quanto magis huiuſmodi vana ⁊ minus vtilia: vitis mittit frugiferioꝛ ⁊ vberioꝛ ad fructificandum aſſurgit: Sic quem deus diligit flagellat et percutit. flagellat enim omnem filium quem recipit. Filioꝛuꝫ eſt eniꝫ hic flagella percipere quibus datur de eternitate gaudere. ſed qui de percuſſione murmurat ad ipſuꝫ qui ſupꝛa ipſum eſt non appꝛopinquat. Imo hereditatem ſuperne felicitatis amittit ſi flagellum dei patris patienter: ⁊ cum amoꝛe nõ ſuſcipit. Et ſi de flagello domini murmurauerit. certus eniꝫ ſit quia murmurãtiũ penã icurrerit. vos ḡ frẽs dilectiſſimi nolite murmurare

Si vobis ineſſe contigerit diſcipli
na domini noſtri neqȝ fatigemini
dum ab eo arguimini. Omnis enī
diſciplina in preſenti quidēȝ vide
tur nō eſſe gaudiȷ̄: ſed meroris po
ſtea autē fructū paccatiſſimum ex
ercitatis p eaȝ reddet iuſtitie. Fla
gellum dn̄i pinguedo carnalis vo
luptatis atterit̄ ⁊ virtutes anime
roborant̄: ⁊ laſciua caro reſtringi
tur ⁊ aīa pennis virtutum ad cele
ſtia ſubleuat̄. Caro quod ſupfluū
habebat amittit ⁊ ſpiritus virtu
tes quas nō habebat acquirit. ſic
ergo per flagella domini virtutes
augent̄ vitia reſecant̄. ſpernuntur
terrena amant̄ celeſtia. nos eterni
tatis premia preſtolanteſ. ſi nobis
aliqua grauis infirmitas vel tēta
tio fortis vel etiā damnum tēpo
ralium rerū vireſcerit. ex omnib⁹
his vires ſumere debemus qꝛ cre
ſcente pugna. glorioſorē ē non am
bigemus manere victoriaȝ. in hoc
nāqȝ oſtendimus quanta ad deū
cupiditate flagramus. ſi non ſoluȝ
ad eum per tranquilla: ⁊ mollia: ſȝ
etiaȝ per aſpera ⁊ dura trāſimus.
Ad eterna gaudia iam redire nō
poſſumus niſi per temporalia de
trimenta. ⁊ ideo ſpe manentis leti
cie omnia aduerſa proſperitatem
non modicam debemus reputare
Peccata quippe noſtra diuina ſe
ueritas nequaquā multa ⁊ rema
nere permittit: ſed ira ſui iudiciȷ̄ in
choat a noſtra hic correctione: vt
in reproborum damnatione con
quieſcat. interius enī eſt medicus.
⁊ peccatorum in nobis cōtagia q̄
ineſſe medullitus cōprobat ſecat
abſcidit virus putredinis ferro tri
bulationis. ⁊ hoc eſt quod veritaſ
ait. omnem palmitem in me facien
tem fructum deus pater purgabit
eum ut fructum plus afferat. nam
dum mens poſita in tentatione cō
ſiderat ꝙ a virtutis ſue priſtina ſo
liditate repellitur tunc ſollicita tre
pidat: ne hoc quod dudum. eſſe ce
perat fundat⁹ amittat. Tūc qua
liter reſiſtere tentationi poſſit in
quirit: ⁊ qualiter eam debellare
iam valeat: elaborat. Tūc arripit
gladium orationis. fletum compū
ctionis: ⁊ ſic eaȝ debilitat: ⁊ de ea
glorioſe triūphat non ipſa: ſed gra
tia chriſti per ipſuȝ. ⁊ ita fit vt mēs
que pigra ⁊ velut infecunda in ꝓ
ſperitate iacebat fortior ⁊ vberior
ad fructificandū aſurgat. Ut ego
dilectiſſimi deum p̄rem noſtri me
reamur hēre cultorē. Adhaream⁹
vere viti dn̄o ieſu xp̄o. ſaluatori no
ſtro nō fide mortua nec fide ficta
nec fide pūerſa. Sed fide recta q̄
p dilectionē operat̄ ſine qua null⁹
ſanari pōt. Adhereamus ei qꝛ bo
nū ē ei adherere. ⁊ in illo ponamuſ
totā ſpem noſtram totū deſideriuȝ
noſtrū ꝯfidentes in illum qui ſuſci
tauit euȝ a mortuis: qꝛ ⁊ ſuſcitabit
mortalia corpora noſtra ⁊ cōſede
re nos faciet cū illo in dextera ſua.
Qd ipſe nobis per eundem filium
ſuum. dn̄m noſtrū p̄ſtare digneſ q
viuit ⁊ regnat cū eodē p̄re in vni
tate ſpūs ſci. deuſ per omnia ſecu
la ſeculorum. Amen.

Omel. xi. Sermo. xi.

Um a diſcipulo veritatis ſcriptū nō ambigimus eē q parce ſeminat pce ꝛ metet. Unde in agro dominico tanq̄ꝫ agricole ſumus cōſtituti. ꝑ virib⁹ ſeminare debemus vt cū meſſiōis tēpus aduenerit centuplū accipiamus in fructuū perceptiōe quā nō expendimus in ſemine. Nā qd hic dicit ex charitate ꝓprie dr̄ ſeminare: qꝛ q ſemen adhoc ſpergit vt colligat. ad huc caret ad tp̄s modicū ut in tpe meſſis gaudeat ī aceruo. Itaqꝫ lꝫ paupꝫ ꝛ inops ex meo modico ſemine cupienti dabo ex charitate: vt a dn̄o meo ieſu xp̄o merear recipe multiplicationē beatitudinis eterne. Nō parce ſeminat qui paruꝫ hn̄s parum largit̄ ſi animus ꝓmpt⁹ſit ſi plus haberet large daret. q affectū largendi hꝫ etſi nihil habet quod largiri poſſit. nos ergo illam pecuniaꝫ quā erogādā a dn̄o accipimus ad vſuraꝫ erogare ſumus pati cupientibus eā. Sꝫ rogo ne aliquis ueſtrum timeat de retributōne vſure. qꝛ hec vſura nō euacuat diuitē. ſed bonis ditat et replet egenum ꝛ pauperē. Ueniat ergo ad hāc pecuniā ſitiēs ad euāgelium beati ioānis ꝛ hauriat cuꝫ gaudio de fontibus ſaluatoꝛe q dixit diſcipulis ſuis. vos iam mundi eſtis pꝛopter ſermonem queꝫ locutus ſū vobis. ꝛ eſt. ſenſus. vos eſtis mundi. ſed iterū eſtis mundādi vt fructū plus afferatꝫ. Mundi eſtis nō ꝓpter baptiſmū. ſed ꝓpter ſermonē quem locutus ſum uobis. O q̄ꝫ bonus ſermo qui lauat mentium ſoꝛdes. interioꝛis ꝛ exterioꝛis hominis purificat actiones vulnera ſanat cicatrices ſolidat. qui ſuſcitat de terra inopem ꝛ de ſtercoꝛe erigit pauperem. vt collocet euꝫ cum pꝛincipibus celi cū poſſeſſoribus paradiſi. o q̄ꝫ pꝛecioſus ſermo imo q̄ꝫ pꝛecioſus theſaurus q ſuū poſſeſſoꝛem didicit ditare vt de cōſoꝛtibus iumentoꝛū conſoꝛtem faciat angeloꝛum. Felix ſermo ꝛ omni acceptione dignus. Quis ē iſte tante beatitudinis ſermo? Audi ſi illum obſeruare deſideras. ſed pꝛecipio vt illum ad vſuram errogare nō differas. Eſt valde nobilis poſſeſſio que erogata ſuſcipit incrementum ꝛ auaruꝫ dedignatur poſſeſſoꝛem. niſi erogetur cito minuitur largitate. gaudet tenacitatem fugit omnino nō vult abſcōdi ſub modio ſed ſuper candelabꝛum poni vt omnibus eius pulchꝛitudo appareat. Splendoꝛ eius tanquā lampades ignis atque flāmarum quam aque multe non poſſunt extinguere. Si dederit homo totam ſubſtantiā domus ſue pꝛo hac poſſeſſione. quaſi nihil deſpiciet eam. Hec inq̄ꝫ eſt caritas. quia in quocunqꝫ abundauerit amoꝛ eternoꝝ amoꝛ labentium rerum poſſeſſio cōcta vileſcit ꝛ ſola caritas. ſcilicet chꝛiſti cara dulceſcit qui dicit. Mandatum nouum do vobis vt diligatis inuicem ſicut dilexi vos. hic eſt ſermo ille de quo dixit dominus. Uos mundi eſtis pꝛopter ſermonem quem locutus ſum vobis. i. pꝛopter charitatem quam cō

mendaui vobis.ꝛ quia mūdi eſtis manete in me ꝛ ego in vobis. manete inquit dominus ieſus diſcipulis ſuis in me ꝛ ego manebo in vobis. Jeſus inquā dulcis ieſus delectabilis omni virtute pꝛedit⁹ omni ſpecioſitate redimitus. Dulcis ſuper mel ꝛ fauū ſpecioſus foꝛma ſuper filios hominum. cuius dulcedine angeli inebꝛiantur cuius pulchꝛitudinem ſol ꝛ luna mirantur. Jſte talis ac tantus dixit diſcipulis ſuis ꝛ per eos cunctis fidelibus ſuis. Manete in me ꝛ ego manebo in vobis. o ꝙ magna ſublimitas. o magne ſublimitatis auctoꝛitas hominē habitare cum angelis terrā ꝛ puluerem eleuari in celis hoīem tolli de ſtercoꝛe iumentoꝛum ꝛ cōgregari cetibus angeloꝛum. Jmo creaturam manere in creatoꝛe facturam in factoꝛe redemptum in redēptoꝛe. Seruū in domino peccatoꝛem in iuſto factum ex limo in eo qui omnia facit ex nihilo. tranſitoꝛem in eternoꝛ miſerum in ſumme beato imo ī eo qui beat beata ꝛ cuncta ſanctificat ſancta qui eſt veritas ꝛ vita ꝛ gloꝛia ſempiterna gaudium mundi iocunditas celi dulcedo paradiſi ꝛ beata eternitas ꝛ eterna felicitas chꝛiſtus. ſcilicet. Dominus ieſus. o mira ꝛ in exquiſita bonitas. o inaudita ꝛ ineſtimabilis pietas. quis vnꝙ fratres mei quis dilectiſſimi mei amantiſſimi mei conſerui mei ſerui domini ieſu chꝛiſtiꝛ ꝛ pꝛopter ipſū domini mei poterit explicare ſermone aut ſtilo exarare ꝛ graffio quanta pietate auctoꝛ pietatis redondet. quanta largitate bonitatis ipſe auctoꝛ exuberet. Mihi credite fratres. ſi omnes homines niterentur ꝛ angeli. fontem tante pietatis non poſſent haurire uobis etiam vnam minimam guttam habito reſpectu ad ipſam abundantiā pietatis. Hec eſt inꝙ maxime imenſitas pietatis ingens eminentia bonitatis ꝙ creatoꝛ omnium deus ſeipſum exinaniuit foꝛmam ſerui ſuſcepit in ſimilitudine hominū factus ꝛ habitu īuentus ut homo manens deus in homineꝛ vt homo maneret in deo vita moꝛtē aſſumensꝛ vt ſibi moꝛs aſſumeret vitam. Utinā hui⁹ abūdantia pietas ſic fragraret quottidie in narib⁹ noſtris ut in veritate differētie dicere poſſem⁹ cū ſpōſa in canticis. Faſſiculum mirre dilecti ſemper ſupꝛa meū pectus poꝛtabo. o dulcis ſarcina. o felix medicina. Hec ſarcina fratres mei crux ipſa beata. ſ. paſſio chꝛiſti baiulum ſuum non grauat. ſed leuat nō depꝛimit ſed extollit non quaſſat. ſed erigit ꝛ poꝛtat poꝛtantem vbi xp̄s eſt in gloꝛia patris. Hoc eſt inquā dulciſſima medicinaꝛ que moꝛbum omnē expellit vires atq̄ virtutes non habenti acquirit que nō ſolū ſanat egrotos. ſed etiam viuificat moꝛtuos. Mihi meus auditoꝛ credat. Jmo mihi credat crucis amatoꝛ iam nō ledetur a moꝛte ſ a ſi in hac vita vſus fuerit tali medicina. Hoc eſt illud lignū ꝓphicum qđ ē

inter iuncturas edificiorum. q2 ipſa crux glorioſa terrā conglutinat celo hominē conſotiat angelo ꝛ per crucem ſic reconciliat deo vt ipſe deus manere dignetur in eo ꝛ ipſe manere mereatur in deo ſuo. o ſūmū tripudium. o tripudians gaudium: iocunda leticia: ꝛ iocunditaſ leta hominem manere in deo ꝛ deum in homine in redēpto redēptorem ꝛ in redemptore redemptum. Ad hanc ſūme iocūditatis leticiā perpetuitatis letiſſime gloriaꝫ ipſe glorie auctor beatitudīs dator ſalus eterna vita beata felix eternitas. ſecura tranquillitas totus dulcis totus deſiderabilis iuitat apoſtolos ſuos inſtigat monachos ſuos. cunctum populum chriſtianuꝫ omne collegium ſanctum eis blandiens atqꝫ demulcens: conſolans ꝛ confortans hortans ꝛ dicēs. manete in me ꝛ ego in vobis. ꝛ eſt ſenſus. Vos qui mundi eſtis qui loti eſtis qui ſanctificati eſtis per canalem lapideum per baptiſmi ſacramentum per virtutum triclinium per dilectiōis preconiū in me eſtis Sed rogo vt in me manere debeatis ſi in me manſeritis ꝛ ego in vobis. Si in me manſeritis in iſto breui tempore manebo vobiſcum in eternitate. Qui manet in me per exhibitionem dilectionis ꝛ ego manebo ī eo per p̄miū etne felicitatis Ego diligentes me diligo: ꝛ q me dilexerint in hac vita me inueniēt poſt hanc vitam: ꝛ vbi ſum ego: et illi ſint mecuꝫ. ꝛ qui me non dilexerit proculdubio non inueniet me ad premium: ſed inueniet me ad ſupplicium. Vos autem diſcipuli mei amici mei ī mea dilectione manete nō vos terreat mee hūanitatis paſſio crucis ſuſpenſio tormenta carnificum: crucis ſupplicium: nec mee depoſitio carnis. nec mauſoleum mee mortalitatis. In vobis fides inuicta permaneat: ſpes ipſa non langu at de me igne in vobis caritas flames. Manete in me per fidem ſpem: ꝛ charitatem ꝛ ego manebo in uobis per fructum fidei ſpei: et charitatis. Et ſi in me nō manſeritis. nec ego manebo in vobis. Audiſtis cariſſimi quid ipſa veritas dicit que mētiri nō poteſt: que nunq̄ fallit. nec fallere nouit. Ait enim. Si quis in me non manſerit mittetur foras. et tormentorum miniſtri eum mittēt in ignem ꝛ ardet. Unde rogo dilectiſſimi fratres vt vnus quiſqꝫ veſtrum intret in cubiculum ſuum ſcopat conſcientiam ſuam ſe querat in angelis cordis circūeat latebras mentis ſi ſe in chriſto manere inuenerit. gaudeat. ſi eum a chriſto abeſſe contigerit gemat ꝛ doleat ploret ꝛ plangat. timeat ꝛ perhoreſcat ne ſequeſtretur a conſortio ſanctorum. ꝛ mittatur ſemper arſurus in ignem eternum. Manete in me. heu dilectiſſimi fratres quanti miſeri q̄ti infelices q ad ieſuꝫ veniūt. ſꝫ letiferi veneno ſerpētis pcuſſi diabolica fraude decepti cecitate mētis obducti malitia depua

ti abnegant contuberniũ chriſti amicitiam redemptoris abdicant propter amorez mundi: et ceruices quas deo humiliare ſolebant ipſo mundi creatore iam ſpreto diabolo nõ titubãt inclinare. Heu quãti poſt glorioſos agones de ipſo principe mundi legitime triũphatos fugienti terga dederunt et victores iam victo ſe ſponte curuarunt. Quanti ad monaſterium veniunt: vt in eo monaſtice viuãt humiliatis pretendentes indicia: oĩa in pace illata ſuſtinentes. conuicia tanq̃ boni milites chriſti ad omne opus bonum parati: qui poſt gaudia vite contemplatiue poſt prelibationem iocunditatis melliflue ſue profeſſionis oblite velut ſues ab ipſo propoſito ad volutabrum redeunt luti: et ea que dudum vomuerant tanq̃ canes in ventrem trahitiũt. Iſti tales recedũt a xpo q: receſſerunt a propoſito ſancto: ſi pactũ quod cum chriſto pepigerant obſeruarent venena iam vomita ſubſanarent: et ideo cum chriſto nõ merent̃ manere: quia pactũ domini non timuerunt infirmare: ſed vtinã ſcirẽt et intelligerẽt quãte ſit amaritudinis fontem delinquere vite: auctorez iocunditatis melliflue. Dominuz mundi: decus paradiſi gaudium eternum dominum ieſum chriſtũ. qui nos a morte roſeo ſaluauit ſanguine ſuo. ſi cito ſenſiſſes quantum parabas peccare nõ tegeret vultus cortice mirra tuos. O q̃ miſera cõmutatio. o q̃ ceca cupiditas: que virginez facit tabeſam puellam proſtibulam: et mulierem vertit in arborem. Regulam in apoſtaſiam. diſciplinam ſanctam in laſciuiam prauaz clauſtrum regulare in campos licẽtie: caſtitatem in impetiginem monachum in theatricum directum in prauum planum in aſperum filiuz dei in filium diaboli. Hec fratres mei non eſt mutatio dextre excelſi. O q̃ amara mutatio. o q̃ dura tranſlatio a chriſto recedere et diabolo adherere ſpernere redemptorem et diligere peremptorem relinquere veſtigia chriſti et ire per ſceua meãdra diaboli reliquere viã que ducit ad vitam: et ire per viaz que ducit ad mortem. Quicunqz ille eſt qui ſic commutatus eſt ad verba mea inclinet animum: et nõ dedignetur audire conſilium bonum. Peccaſti: quieſce ne adicias vltra. Sic dicit ſanctus iſrael. Si reuertimini et quieſcatis ſalui eritis: quia expectat nos dominus vt miſereat̃ veſtri reuertere ergo ad dominum deum tuum et placabilis erit ſuper malitiam tuam. Reuertere ad dominum via qua venitur ad ipſuz. via cordis. via oriſ. via operis. via timoris. via doloris. et via amoris. via timoris ne ꝑtraharis ad ſupplicium. via doloris: quia ſic offendiſti in chriſtum. via amoris vt ipſum iam chriſtuz perfecte diligas: qui taz diu ad penitentiaz te patiẽter expectat. Geme. dole. plange. plora. Non parcas tibi: vt tibi dñs parcat. Noli indulgere tibi: vt tibi domin9 in-

dulgere digneť. Succinge lumbos tuos. rade capillos tuos. induere ſacco. pulueſcere humo ⁊ dic chriſto dño tuo deo tuo. O. ieſu bone miſerere mei. Eſto mihi ieſus. eſto mihi ſaluator meus miſerere mei. qui pro me piũ cruorem fudiſti. nõ intres in iudicio cũ ſuo tuo. quia nullus iuſtificabiť hõ: niſi per teipſum ei peccatorũ ſuoꝝ tribuať remiſſio. Nõ me tua iudiciaria ſentẽtia pmat. queˀ tua multa pietas leuat. Qui reſuſcitaſti lazarum iã fetentem. reſuſcita ⁊ me pctõrez iam cõfitentez. Qui pepercisti peccatrici marie. parce peccatrici aĩe mee. Qui letificaſti animam crucifixi latronis. letifica animam mei peccatoris ſi ſic feceris adhuc etiaz cum chriſto manebis. qui dicit. Manete in me: ⁊ ego in vobis. ipſe enim charitas eſt ⁊ qui manet in charitate in eo manet ⁊ ipſe in eo. notandum vero eſt ꝙ aliud eſt manere in illo ⁊ aliud eſt manere cũ in illo aliud eſt manere iuxta eum. aliud manere longe ab eo. Primũ ptim eſt in via ⁊ partim in patria. Scdz totum eſt in patria. Tertium totuz eſt in hoc ſeculo. Et quartum totũ in inferno. Uideamus ergo. qd ſit manere in eo. vt in eo manere delectet. vt nõ longe poſt futurum mereamur cũ illo manere. in illo manere eſt ex amore illi ſoli adherere. ipſum ex toto corde diligere. illius pcepta in oĩbus ⁊ per oĩa obſuare ei9 amori nihil pponere ⁊ p illi9 amore cũcta nec nata etiã reputare. ille non dubitet manere in chriſto cui pter ipſum cũcta vileſcũt: ⁊ ei ipe ſolus dulceſcit. O quãta felicitate dotatur. quãta beatitudine fecundať cui pter chriſtũ oĩa vileſcũt. ⁊ ipſe xp̃s ſolus melleſcit. Ipe xp̃s ſolus ſit in cordibus nrĩs faueſcat ⁊ cũcta trãſitoria nobis falleſcant vt nil preter illũ. nobis iam libeat nec libere iaz valeat vt ꝙ frẽs mei in xp̃o ⁊ cũ xp̃o mereamur manere. ipſe xp̃s lux ꝟa bonitas ⁊ vita gaudium mũdi. manere pietas in menſa. ſit totum deſideriũ nrm̃: ⁊ oĩs ſpes nrã. Certi ſumus. qꝛ adhuc cũ xp̃o manebim9 vt vbi nũc eſt ⁊ nos cuz illo erimus. Sed qui dicit in ſe chriſto manere debz ambulare ſicut ille ambulauit iam nõ manet ĩ illo qui exorbitat ab itinere ſuo nemo ſe decipiat. nemo ſe ſeducat. nemo in religioſa veſte confidat. nemo veſtis religioſa. ſed mẽtium munditia monachum facit. non capitis abraſio. ſed chriſti dilectio probatum monachũ reddit Ait dominus ieſus. Si quis vult venire poſt me abneget ſemetipm̃ quia niſi quis a ſemetipſo deficiat ad chriſtũ regẽ ſublimẽ nõ appropinquat. Felix ppter chriſtũ abdicatio ſui: quã qui perfecte non habet ſe xp̃o ad purum placere non exiſtiment. Fruſtra. n. xp̃o placere ſe credit. qui ſeipſum ppter ipſum xp̃m nõ abicit. Et perfecte ſe nouerit illi placere qui perfecte iam propter ipſum ſe didicerit abdicare. Ut ergo xp̃o placere poſſimus neceſſaria nobis eſt abdicatio noſtri quam noſtre valitudo permittit

⁊ non q̄ntū exoſitas noſtra lancea peccatoꝝ pfoſſa in nos qn̄q3 manus inicere geſtierit: maxime dūta xat in alimētis ſumendis vbi ꝯſernandus eſt vigor nature ⁊ non ſequendus eſt appetitus illecebroſe gule. Contra vitia que de lumbis carneis pugnantia procedunt palmatiue belligerare nequimus niſi prius apetitū gule reſtringamꝰ fortiter ꝯfeſſioni abſtinētie. Poſt cōfeſſionem gule appetitus maxima cautela nobis eſt adhibenda .ne nos humane laudis muſipula capiat: ⁊ venenū laudis morboſe: in archam nr̄i cordis cauteriū deſpumans ſaniē faciat factūq3 derelinquat. Quid de nobis laudis aura crebuerit. Quid adulantiū fauor demulſerit virtutū imperatrix humilitas archam mentis nr̄e nō deferat. ne tortuoſus ſerpens. q qn̄q3 latitat in herbis virētibus in hūanis. ſ. fauoribꝰ iuxta illud poeticu3. Fugite iam pueri. latet hic anguis in herba: vt ſuis dentibus venenoſis nos capiat. captos pimat ⁊ occidat. Igr̄ humilitatem magnam teneamus in omnibus vt in humilitatis auctore manere poſſimus ⁊ q̄ totius cum ipſo eſſe ⁊ cū ipſo regnare valeamus. Omnis. n. qui in illa manet ex dilectione non dubitet non heſitet cū illo manebit ex dilectionis retributione. Uidimꝰ qd ſit manere in illo. Nūc quid ſit manere cū illo neceſſe eſt videamꝰ Manere cū illo eſt eſſe vbi ille eſt cū illo in gloria ſelici gaudere l tro no phēnitat regnare illū facie ad faciē ꝯtemplari. ſicut faciūt angeli ſancti ⁊ poſt reſurrectionē corpoꝝ eū viſuri ſunt oēs electi iuxta illō apoſtoli. Cu3. n. appuerit xp̄s vita nr̄a. tūc ⁊ vos appebitis cū illo in gloria. Manere iuxta eū ⁊ non in illo: nec cū illo eſt. nō eſſe in via fidei. ſpei ⁊ charitatis: ſed via erroris nō eē in via p̄ceptis: ſ3 i via peccati. Iſte inq̄3 ſi nō in xp̄o vel cum xp̄o tñ iuxta eū. eſt q: ⁊ cito poteſt errorē deſerere ⁊ in xp̄o p fidē ſpe3 ⁊ charitatē ꝯtinuo ſeruere. liberu3 arbitriū h3. Illud ad diligeudum deū dirigere pōt. Pulſat dn̄s hoſtiū eius illi apiat ⁊ itrabit dn̄s ad eum in eo manebit ⁊ ipſe in eo. Manere lōge ab eo eſt p ſuia3 dānatiōis ab eo receſſiſſe q̄uis ⁊ alio mō vtrunq3 poſſit intelligi. Nos g̃ i illo maneamꝰ vt fructū boni opiſ ſemp facere mereamur. Aliter eni3 niſi in illo mā ſerimꝰ fructū facere nequimꝰ. Ipſa veritas dicit ⁊ mutari nō pōt. Sicut palmes nō pōt ferre fructū niſi mā ſerit in vite ſic nec vos niſi i me mā ſeritis. Et ſiqſ in me nō manſerit mitteť foras ſiē palmes ⁊ areſcet ⁊ colligēt eū ⁊ in ignē mittent ⁊ ardet. Ualde. n. timē dū ē illud qd ſeqť ſiqs i me nō mā ſerit ⁊c. Siqs nō mā ſerit i dn̄o ieſu xp̄o expelleť de ꝯſortio ſctōꝝ ⁊ areſcet p̄timore ⁊ expectatōe dānatiōis ppetue: ⁊ miniſtri tartarei apphendēt illū ⁊ in ignē mittēt ppetuū ſine fine arſurū. Ab hac dānatione ppetua glorie ppetue auctor nos liberet ieſus xp̄s dn̄s nr̄. qui cū pr̄e ⁊ ſpū ſcō viuit ⁊ regnat Deus bn̄dictꝰ in ſecula ſecu. Amē.

Omel. xij. Sermo. xij.

Omnis q viā veritatis geſtit
arripe ꝯſtat eē ꝓ equum vt
ad ꝑcepta veritatis manum
cordis extēdat ⁊ in eis fideliter vi
uat:ut ipſa manus ſit plena iacin-
ctis ⁊ venter eius eburneus diſtin
ctis ſaphiris ⁊ verbū verbi prece-
ptum chriſti in viride mentis per
amorem contineat. ⁊ foris ipſe flos
verbi per augmentuȝ boni operis
redoleat. Profecto quē ſic eſſe cō-
ſtabit a deo quicquid ſibi profutu
rum petierit neceſſe eſt impetrabit
Ipſa regula veritatis omnis forma
ſanctitatis ſanxit imperpetuuȝ nec
valebit abrogari:nec de libro iam
mutari veritatis ſanctio ait enī ie
ſus meus. Imo ait deus meus ve-
ritatis firmitas falſitatis vltio pec
catorū vltio. via vie vita vite. tot⁹
dulcis. totus bonus. totus verax to
tus verus ait. n. Si in me manſeri-
tis ⁊ verba mea in vobis māſerint
qđcunqȝ volueritis petetis ⁊ fiet
vobis. Magna ſunt dona que ve-
ritas ipa ꝓmittit. q̄ nullos fallere
nouit. Qđcūqȝ volueritis inqt dn̄s
ieſus petetis ⁊ fiet vobis. Ita dum
taxat ſi in me māſeritis ⁊ vba mea
in vobis manſerint. Ac ſi dicat ſi in
me māſeritis ꝑ dilectionē ⁊ verba
mea ī vobis māſerint ꝑ opis execu
tionē:qđcūqȝ volueritis aīe ꝑtinēs
ad ꝑfectum petite nō heſitātes ⁊
īpetrabitis accipiētes. Illa duo pia
neceſſario ſibi famulātur ꝯdinuicē
nec vnū alterius abſētiaȝ patitur ⁊
q̄lis eoꝝ parilitas fuerit ꝑ entime-
nia cognoſcitur. Si aliqs manet in
xp̄o neceſſario ſeqt̄ vt xp̄i ꝑcepta
manere debeāt in eodē. Et qđlibȝ
iſtoꝝ hoc vnum ꝯcludit. Petat a
xp̄o qđcunqȝ voluerit ⁊ habebit.
Neceſſaria videt̄ talis illatio. Iſte
manet in xp̄o ergo qcqd ab eo ad
aīe ꝑfectū petierit īpetrabit. Simi
liter ⁊ hec alia verba xp̄i manent ī
iſto. ⁊c̄. Uerūtū dicere poſſumus
ſi ꝑ vim copulatiue ꝯiūctiōis dya
leticus latrator obſiſtat q̄ nō debȝ
poni inter pia. nec inter ꝑtem ⁊ to
tū. ſed inter totū ⁊ ꝑtē:⁊ īter oppo
ſita ⁊ ꝯtraria:⁊ īter excedētia ⁊ ex
ceſſa. Dicim⁹ itaqȝ ꝙ qdā manēt
ī xp̄o ⁊ vba ei⁹ manēt in eiſdē. alij
manēt ī deo:ſed vba dei nō manēt
in eis. Ille q manet ī xp̄o ⁊ vba xp̄i
in eo doctor ē eccleſiaſtic⁹ q ꝑ eru
ditionē doctrine auditoribus ſuis
hȝ vnū ꝓferat noua ⁊ vetera. fruct⁹
.ſ. auctoritatū veteris ⁊ noui teſtī.
bona q̄ diſcipulis ꝑdicat pie ⁊ duo
te viuēdo in ſuis factis oſtēdat. Ali⁹
.i. ꝑ doctrinā vbū dei nō hȝ ⁊ tā ī
xp̄o manet ꝑ bonā vitā. Iſte profe
cto ⁊ ſi mādatū xp̄i nō hȝ in libro
hȝ tā in corde charitate dilatato.
Iſti tales:ꝙ felices. ꝙ btī. Hoꝝ q
dē taliū ē regnū celoꝝ. Ali⁹ q vbū
dei hȝ:⁊ illđ ope nō exercet:mona-
ch⁹ ē religiōis ſophyſtice ſub ꝑtex
tu ſcitatis palliate q ei qđ ex regu-
la bn̄dicti didicit pūerſe viuēdo ꝯ
dicit. Iſte talis nō manet in chriſto
nec chriſti uerba manent in eo. qa
nec chriſtū amat. nec eius ꝑcepta
obſeruat ꝙuis ⁊ xp̄m amare ⁊ ei⁹
ꝑcepta ſuare ſe fingat. Sed quali
iſte miſer fuerit dies domini decla-
rabit vbi nō eſſe poterit ſimulatio

religionis nec fictio ſanctitatis nec ſermo ſophiſticus: nec ſilogiſmus verſutuſ. Oia nuda erũt ꝛ apta ie ſu iudici vere iudicãti diſtricte nõ de facto tantum perverſo: ſed etiã de uerbo otioſo: non tantum de in ceſſu peduꝫ nec de labore manuũ ſed etiam de iactu oculorum. Pen ſet ergo qui talis eſt ad quid mo⸗nachus effectus eſt. Lauit pedes ſuos. quomodo reinquinare preſu mit? Expoliauit ſe tunica quomo⸗do ſe reinduit illa. Si mutauit ha bitum cur non mutauit ꝛ animuꝫ. Si foris albeſcit cur intꝰ nigreſcit. Si illum foris veſtis alba decorat: cur illũ intus canteriũ conſcientie deturpat. Si ſtudere ſcilẽtio debet cur loquacitate gaudet? Qui con⸗temptum ꝓmiſit mundi: cur illi vl⸗terius placere ꝯtendit? Chriſto pla cere contendat: contẽnere mundũ non differat. qꝺ promiſit attendat ieſum ſuper omnia diligat nihil eiꝰ amori ꝑponat. illiꝰ timorẽ vbicũqꝫ fuerit ſederit. vel ierit loq̃ns vel ta cẽs: eſuriẽs vel ſitiẽs: bibẽs. vel co medẽs. infirmꝰ vel ſanꝰ añ oculos hẽat in quo ẽ fiducia fortitudinis. ſeps etne btĩtudinis fiducia venie certitudo glorie petõꝝ r̃miſſio glo rie largitio ac leticie acq̃ſitio ſũmi ꝛ veri dei ꝯfruitio. btũs vir ait ꝓ⸗pha q timet dñꝫ ĩ mãdatꝭ eiꝰ cupit nimis. potẽs ĩ terra erit ſemẽ eius ꝛ ipſe a domino benedicetur. Illa beatitudo perpetue ſempiterneqꝫ dulcedinis multitudo ꝛ eterna et iocunda viſio dei. eſt illud donum qꝺ petunt a chriſto illi qui manẽt in chriſto. Si manens in chriſto .i. ſi corde puro ꝛ ꝯſcientia pura fun daris in chriſti charitate niſi tibi niſi chriſtus ſatiſfacere poterit: nec aliud niſi ipſuꝫ petere iam valebiſ. Quicunqꝫ inquit dominus ieſus. Salus que nunq̃ finitur vita que nunq̃ moritur. iocunditas ſumma paradiſi gloria omni melle dulcior quolibet ꝛ nectare ſuauior gemmiſ ꝛ auro precioſior inquit inq̃ dile⸗ctoribus ſuis. Quodcunqꝫ volueri tis petite ꝛ fiet vobis. Magnũ eſt iſtud qꝺ dicit. Qꝺcũqꝫ no. pe. ꝛ fi. vo. Sed notandum eſt ꝙ vniuer ſale qꝺcunqꝫ non continet omnia: ſed illum tantum qui continet vni uerſa. Qui ſic habet eſſe vt verum ſemper ſit eſſe ante omnia tempo⸗ra deus de deo in fine temporum natus ex virgine homo. ſalus eter⸗na credentium omnis ſpes ꝛ refu⸗gium timentium eum. Hoc eſt illꝺ ſolum qꝺ petunt electi quibus nil ſatiſfacere poteſt preter deum qui omnia continet. Qui gemunt ꝛ lu⸗gent ꝙ ieſum beatitudinis aucto⸗rem non vident qui non qꝺ dele⸗ctet aſpiciũt. Quibus triſtia ſunt q̃ occurunt qui dominum ieſum que runt ꝛ non inueniunt: ꝛ vocant: et non reſpondet. ad lachrymaſ dolo ris amicas ſe conuertunt: ꝛ quem greſſu pedum ſequi non poſſunt la chrymis ꝛ gemitibus proſequũtur felix talium vita beatus taliuꝫ cur⸗ſus cuius meta tale ꝛ tantuꝫ veri⸗lum habere meretur. Hoc non da tur pigris negligentes non capiũt claudis negatur. Soli currenti per

latitudinem charitatis debetur. Unuſquiſq; noſtrum conſiderare non ceſſet. qualiter in ſtadio mādatorum dei currat qualiter in agone xpiano ɔtra leonē rugientē contendat. Neminem veſtrum credo latere aliquem poſſe ſaluari niſi q domino ieſu fidelis perſeuerauerit vſque ad egreſſus de habitaculo corporis nec ad brauiū eterne tu l cedinis peruenire qui antequā ad metas veniat in curſu dficiat. Stadium noſtrum eſt obſeruantia mādatorum dei. Finis ſtadij noſtri ē charitas iuxta illd apoſtoli. Finis legis eſt charitas. Charitas ſtadij noſtri eſt ipſa charitas non qua diligimus deum. ſed qua poſſidemuſ deum. non ea qua diligitur deus: ſed ea que eſt ipſe deus. In ſtadio mandatorum dei alius bene currere incipit ⁊ anteq̄ʒ ad metas veniat deficit. Alius pigre incipit ⁊ poſtea ad metas velociter currit. Alius ⁊ velociter incipit ⁊ velociter ꝑficit. Alius pigre incipit ⁊ ī pigritia ſua ſemper perſiſtit. Duobus iſtorum brauium debetur. ſ. pigre incipienti ⁊ poſtea velociter peruenienti. Altero ⁊ agiliter incipienti ⁊ velociter peruenienti. Multi eniʒ ad monaſterium veniunt vt ibi regulariter viuant qui male incipiunt ⁊ male conſumant. ſemper vagi et nunq̄ʒ ſtabiles ſemper cum nō habent qd volunt murmuroſi ⁊ dtractores cellularij a tergo benedicentes eos cū quibus viuūt. Frēs ſuos iniurijs afficientes moribus ī diſciplinati geſtu ⁊ actu inordinati lutū ħitu elati motibꝰ inepti bonis preſtitis ſemp ingrati. Iſti brauium eterne beatitudinis non merebunt habere. quia in ſtadiū mādatorum dei greſſum rectum figere voluere. Iſtis enim forma ſanctitatis ad profectū non erit quos morum prauitas per inobediētia venena confundit. In iſtis talibuſ verba chriſti non manent quia precepta chriſti que ſciunt vel audiūt ventorum vanitati dedicarunt. Juſſa dñi contēnentes cenacula ventris amantes. Ipſum eſſe verꝫ deum. ſcilicet eternum deum omnipotētem. calcibus nequitie ⁊ malitie percutiētes. odiētes proximū abnegantes dominum ieſum chriſtum non obſeruantes qd coram omnibus ſanctis in die conſecrationis ſue illi promiſerunt. Nouerit qui talis eſt ſe eſſe dānandū a deo quem irridet. Alius ad monaſterium venit vt peccata que commiſit ī ſeculo punire debeat in monaſterio. Sed poſtq̄ʒ ingreſſus fuerit nō ſolum que cōmiſit dolendo non diluit. Sed inſuper alia forſitan grauiora cōmittit. Sed poſtea magno dolore compungitur. magno pudore proſternitur: q; peccata que fecit bene viuendo non diluit. ſed inſuper enormiora preſumpſit. Tūc ad memoriam reuocat quanta in peccatoribus ſit ſeueritas iudicis quanta in ipſis dānatis ſit ipſa pena dānationis. Inſuper ⁊ conſiderat quanta ſit miſericordia redemptoris circa penitētes benignitas circa recte viuentes. Tunc omne

malum qꝺ fecit enumerat tunc triſtia queq; ante oculos mentꝫ acer uat. Doloribus agitatur tãtis ſupplicijs anguſtiatur quantis arctari in ipſis infernalibus penis pertimeſcit. quantis cruciari in animo ignis ꝛ ſulfuris perhorreſcit. Tũc enim nihil qꝺ delectat aſpicit. tũc triſte eſt qꝺ occurrit. tunc lachrymis ꝛ doloribus punit qꝺ cum delectationibus perpetrauit. Tunc qualiter domino chriſto placere poſſit contendit ꝛ ieiunijſ ꝛ orationibus vacans ſoli deo placere deſiderat. qui talis ẽ petat a domino qcqd voluerit. nõ dubitet impetrabit. nos ḡ frẽs cariſſimi mei quos xp̃s ꝓprio cruore redemit. ip̃z ſua ſanguinis largitorẽ hũani generis ſaluatorẽ ſine mõ vltra modũ; de oĩ mẽte totis virib⁹. totis medulliſ cordis diligam⁹ timeamus ꝛ amem⁹ ꝛ ei⁹ diſcipulatui inhæream⁹ valde ẽ. n. dulce ꝛ dilectabile letabundũ ꝛ iocũdũ fieri diſcipulũ xp̃i. In hoc. n. dñs ieſus ait diſcipulis ſuis clarificatus ẽ pr̃ me⁹ vt fructũ plurimũ afferatis ꝛ efficiamini⁹ mei diſcipuli. nos igit̃. q xp̃iani ſumus et xp̃iani vocamur in eccleſia xp̃i tanq̃ in agro ſumus ꝯſtituti. Alij fructũ afferũt. alij in ſterilitate pſiſtũt alij tenues ꝛ pauculos fructus faciunt ſemp pigri. ſemp negligẽtes pigri ad orõnẽ. tardi ad lectionẽ. ad vigilias lõgo ſomno depreſſi ad laborẽ nimiũ teneri ꝛ delicati. in his nõ valde clarificat̃ pr̃ dñi nr̃i ieſu xp̃i. q2 nec plurimu; afferũt fructũ nec diſcipuli xp̃i eẽ ꝓbant̃. alij dulces fruct⁹ ꝓducũt ĩ fertilitatꝫ abũdantia. Dulces inq̃ deo ꝛ dulces hoĩbus. hi clarificãt deũ. ꝛ de⁹ clarificabit eos in die retributõiſ. operũ. in die collectiõis fructũ nouaꝝ qñ venient in exaltatiõe portãtes mãipulos ſuos. hi ſũt mites ꝛ humiles. deuoti ꝛ obediẽtes. Ad vigilias vigiles ad oẽ opus bonũ feruentes in orõne ſublimes. in lectione ſacre ſubtiles. in meditationib⁹ ſuſpirãtes in cõtẽplatiõib⁹ gementes ꝛ flentes ſeminãtes in lachrymis: ſ; gaudeãt ꝛ exultẽt. q2 ĩ gaudijs metẽt eternis. Alij ſunt q non faciũt fructũ. ſ; frõdes tm̃ ꝓducũt ꝛ folia. hi ſunt q ſpẽm ſcitatis hñt: ſed fructũ ſcitatis nõ hñt. Ad eoꝝ radice; ſecuris poſita eſt. Ut quid terra; occupãt: Excidant̃ ꝛ ĩ ignẽ mittantur. Infructuoſis arborib⁹ dura ꝛ amara ſentẽtia datur. Omnis arbor inquit dominus ieſus q̃ non facit fructum bonum excidetur ꝛ in ignem mittetur. Timeant ergo arbores infructuoſe. ypochrite dealbata ſepulchra tumba ſculpta ꝛ bene polita. Extirpent quod latet intrinſecus confiteantur ꝛ ſanentur. Mutent fortitudinem ſuã mutent conſcientiam ſuam conſciẽtie ſanent cauterium ꝛ in via mandatorum dei dirigant greſſum ꝛ faciant fructu;. ut per illos pater clarificetur in filio ꝛ chriſtus in patre ſuo. ꝛ ipſi clerificentur in patre ꝛ filio ꝛ in ſpiritu ſancto felix ille. beatus ille per quem deus pater clarificatur. per quem chriſtus laudat̃ ꝛ ſpiritus ſanctus glorificatur. O

nimis felix cuius vita ⁊ mores laudes intonant creatori. O. virū beatuȝ cuius anima ſuo famulat̄ creatori. o. beata anima que ſuo pro viribus placere ſatagit redemptori. Benedicta ſit anima illa cui eſt tota dilectio chriſtus cui nil ſatiſface re poteſt preter ipſum: qui ꝑ eius amore otioſus ē que nil preter chriſtum diligere nouit. qui dilexit noſ ⁊ lauit nos a peccatis noſtris ī ſanguine ſuo. ⁊ dedit ſemepipſum redemptionem pro nobis vt nos per ſanguinē ſuum adoptaret in filios dei. Per oīa ſit bn̄dictus xp̄s. q ſic dilexit genus hūanuȝ ſicut de⁹ pr̄ dilexit eū. ipſe. n. dicit Sicut dilexit me pater. ⁊ ego dilexi vos. o. cara charitas o eterna veritas. o. dulcis eternitas. o beata felicitas. o. dec⁹ angeloꝝ. o ſplēdor ſanctorum ieſu bone ieſu ſancte: vita immaculata vita eterna. ſalus incorrupta. ꝑpetua gloria totus dulcis totus amabilis. quō nos amaſti: qūo nos dilexiſti. qui te ip̄m in mortē dediſti. Amor tuus neſciuit habere modum ⁊ menſuram. Tua chriſto charitās tenere non potuit. Sicut dilexit me pater inquis: ⁊ ego dilexi vos. Utinam ⁊ ego eſſeȝ queȝ diligeret dominus meus. vtinam audiſſem ex ore domini mei. Sicut dilexit me pater ⁊ ego dilexi te. quid mihi iam deeſſe poſſet. ſi me diligeret ieſus meus: Meus inq̄ȝ et vtinam meus. O felices diuitie. O opes beate poſſidere ieſum poſſidere dominum chriſtum. Illum mi lector poſſide per amorem ⁊ ſic illum poſſidebis eternitaliter per amoris retributionem. Ipſa veritas ait. Ego diligentem me diligo. ⁊ qui dilexerit me diligetur a patre meo ⁊ ego diligam eum ⁊ manifeſtabo ei meipſum. Quantus fuerit amor quē circa nos chriſt⁹ moriendo exhibuit enarrare non ſufficit aliquis viuens. lachryme dicant quia voces explicare deſiſtunt. Sicut dilexit me pater ⁊ ego dilexi vos. Videamus quomodo eum deus pater dilexerit ⁊ quomodo nos dilexerit ipſe: ait enim apoſtolus. Chriſtus factus eſt pro nobis obediens vſqȝ ad mortem. mortem autem crucis. propter q̄d ⁊ deus illum exaltauit ⁊ donauit illi nomen quod eſt ſuper omne nomen. vt in nomine ieſu omne genu flectatur. celeſtium terreſtium ⁊ infernorum. Et propheta loquens de eo ad patrem ait. omnia ſubieciſti ſub pedibus eius. oues ⁊ boues vniuerſas inſuper et peccora campi: volucres celi. et piſces maris qui perambulant ſemitas maris. Ecce quomodo dilexit deus pater filium et ipſe non iudicat quemq̄ȝ ſed iudicium omne dedit filio ſuo et dedit illi nomen quod eſt ſuper omne nomen: vt in nomine eius quod dicitur ieſuȝ omne genu flectatur celeſtium terreſtiuȝ ⁊ infernorum. i. omnis creatura celeſtis. vt ſunt angeli archangeli troni dominationes principatus et poteſtates. virtutes. cherubin

⁊ ſeraphin ⁊ omnis celicus ordo:⁊ omnis creatura tereſtris.⁊ non ſolu; homines:ſed ⁊ bruta animalia audito nomine chriſti cõtremiſcũt inſuper ⁊ omnis infernalis creatura tremit ⁊ cõtremiſcit ad tanti nominis inuocationẽ. Magna ẽ igitᷣ dilectio patris in filiũ.cũ ſic cũ ſublimauerit.cũ ſic cum exaltauerit:ut omnia ſubiciat ſub pedibus eius. vt omnia ſupponat ditioni eius. Vidimuſ quomodo pr̃ dilexit xp̄;. Nũc ſupeſt vt videamus quõ nos dilexit chriſtus. Quis vnq̃ enodare ſermone amoris abundantiam charitatis eminentiam. quam habuit chriſtus in nobis q dilexit noſ ⁊ lauit nos a peccatis noſtris ĩ ſanguine ſuo qui mortem noſtra; ſua morte deſtruxit.pro nobis eligens mori.vt nos a morte liberaret eterna ⁊ nos illuc attraheret vbi ipſe eſt in gloria pr̃is: Ait eni;.volo pr̃ vt vbi ego ſu; illic ſic ⁊ miniſter meus. Ecce quomodo dilexit nos pro nob elegit mori.vere ne nos morte damnaremur eterna. Reſurexit a mortuis.vt ſue nos r̃ſurrectiõis tribueret eſſe participes Aſcendit in celu;.vt nos ꝑ nos haberet ad palatia celi ⁊ ſedet ad dexteram pr̃is Coronans ⁊ locans.letificãs ⁊ collocans quos proprio cruore redemit quos in glutino ſibi charitatꝫ aſeruit ſecũ in eadẽ dextera patriſ. ipſum igitᷣ xp̄;:ſine modo vltra modum abſq; meta:vltra metas. aſſidue ꝯtinue:toto corde tota mente totis viribus.totis virtutibus diligamus veneremur ⁊ amemus. vt ad ipſum ⁊ cum ipſo peruenire ⁊ regnare valeamus. Qui cũ patre viuit deus ⁊ cum ſancto flamine bñdictus omni tẽpore ſeculi. Amen.

Omel.xiii. Sermo.xiii.

De dilectiõe dei cũ plus bibo plus ſitio.⁊ ex ea ſaturari nõ poſſũ.nec ego:nec aliqs perfecte diligens chriſtum. ipſa cũ plus editur.plus fame; acreſcit ⁊ cum plus ipſa bibitᷣ plus ſitim inacuit.ipſam quam in habitat mentem ſic inebriat:vt nil iam querat vel diligat nec diligerᷣ poſſit:nec valeat ꝑter eũ.⁊ ſic mundũ dilexit vt filium ſuũ vnigenitũ daret. vt oĩs q credit ⁊ diligit illũ nõ moriatur. ſed viuat cũ eo. Ad hanc nos dilectionem auctor ipſe ineſtimabilis charitatis inuitat in ea nos manere p̄catur ⁊ rogat. Ait eni;.manete in dilectione mea ac ſi apte dicat. Qr ego ea dilectione.qua me pr̃ diligit vos diligo:eadem dilectione me vos diligere rogo.⁊ qm̃ dilectõ veſtra me vſq; ad mortem ꝑduxit. hec etiã mors crudeliſſima ipſa a veſtra charitate ſeiũxit. me diligite ⁊ in mea dilectione manete. S; qualiter in eiꝰ dilectiõe manere debeamꝰ Sequitᷣ ⁊ dicit. Si p̄cepta mea ſuaueritis manebitis in mea dilectiõe ſicut pr̃is mei p̄cepta ſuaui ⁊ maneo in eius dilectione. Qui h; aures audiẽdi.audiat ⁊ qui h; cor intelligendi intelligat. Menſurã noſtre poſſibilitatis viderᷣ excedere vires aĩ ⁊ corporiſ ac viſus ſupergreditᷣ vniuerſos. Preceptum qđ nobis dñs imperat ꝯſiliũ ẽ no-

ſtre ſalutis qđ ipſe auctoꝛ nr̃e. ſalu
tis nobis accõmodat. Quis vnq̃
hoīum ex apoſtatica radice pꝛimi
parentiſ exortus potuit vel poterit
ſine aliquo traſgreſſionis neuo cuꝫ
oī officio charitatis īcuſſa ⁊ in ma
culata xp̄i obſeruare pꝛecepta ſicut
ipſe in totum ⁊ in parté ſui patris
ſeruauit mandata. qui peccatū nõ
fecit: nec unq̃ peccare iam potuit.
nec peccare iam voluit. Nõ ē in fi
lijs hoīuꝫ magnus vel paruus tan
ta pꝛeditus ſanctitate: nec tante re
ligiõis p̃uilegiatus honoꝛe q̄ nõ ī
peccatis fuerit cõceptus. vel in pec
catis fuerit poſt cõuerſatus pꝛeter
matrem immaculati peccatū nõ fa
cientis. ſed peccatū mundi tollent̄
de qua cū de peccatis agitur nullá
pꝛoꝛſus volo habere queſtionē. vn
de non immerito nullus tante ſan
ctitat̄ fulget pꝛerogatiua qui in oī
bus ⁊ per omnia iſtud ſic iam va
leat obſeruare ita dumtaxat ſi fue
rit expꝛeſſiuū quantitatis. Sꝫ notā
dū ē ꝙ hoc aduerbiū ſicut nõ hic
quãtitatis: ſed qualitatis ſimilitu
dinem notat ſicut ſuperius aſſigna
uimus vbi dī. Mandatū nouū do
vobis vt diligatis inuicem ſicut di
lexi vos. ⁊ eſt ſenſus. ſi p̄cepta mea
ſuaueritis: ſicut ⁊ ego pꝛecepta pa
tris mei ſeruaui ⁊ ſi manſeritis in
dilectione mea ſicut ego in dilectõ
ne patris mei maneo. i. ſi mihi ī ob
ſeruantia mandatorū meoꝝ vſq̄ꝫ
ad exitū de habitaculo carnis obe
dientes fueritis iuxta poſſibilitatē
veſtre fragilitat̄ ſicut pū obediēs
fui vſq̄ꝫ ad mortē crucis iuxta ple
nitudinem, diuinitatis que in me
coꝛpoꝛaliter habitauit manebitis
in dilectione mea ⁊ ego in dilectio
ne veſtra ſicut ⁊ ego in dilectõe pa
tris ⁊ pater in dilectione mea. Uel
poſſumus dicere ꝙ hoc aduerbiuꝫ
ſicut in nobis in hoc loco vt ſue
ſignificationiſ nõ exercet ſed notat
tantū ibi ſimilitudinē dilectiõis et
obediētie xp̄i ad deū pīcꝫ eē moni
toꝛiā nobis. vt xp̄i pꝛecepta debea
mus obſeruare ⁊ in eius dilectiõe
manere. Ac ſi dicet ego pꝛecepta pa
tris mei pꝛo veſtra ſalute ſuaui. et
ideo maneo in eius dilectione. Et
vos p̄cepta mea ꝑ meo amoꝛe ſer
uate: ⁊ ſic manebitis in mea dile
ctione. Adhuc amantis amoꝛ me
cõpellit. caritas noſtri dilectoꝛis ie
ſu chꝛiſti dñi noſtri ſꝫ vtinam dile
cti. ſ. iſtud capitulū repetere in dile
ctione mea mēte. O ieſu ieſu reſur
rectio moꝛtuoꝝ. vita viuentium. ſa
lus eterna credentium. totus dul
cis totus amabilis. totus delecta
bilis. querentibus te diligentibꝰ te
inueniētibus te. Dignare me ſuū
tuum loqui cum domino hominē
cū deo. plaſma cū plaſmatoꝛe fa
cturam cum factoꝛe. redemptū cuꝫ
redemptoꝛe. igitur audi me. ⁊ ne
perturberis pꝛopter me. Nam ego
ſum. licet peccatoꝛ qui diligo te. ni
ſi tecum loquēdi auſum pꝛebet di
lectio tua attrahit mentem chari
tas tua amoꝛ inſtigat. Dixiſti apo
ſtolis tuis. ⁊ per eos dictum intelli
gamus nobis. Manete ī me ⁊ ego
in uobis. obſecro te iocūditas pul
chꝛa. dulcedo melliflua ſuauitas

odoris:odor ſuauitatis letitia ſumma gloria ſempiterna vita ſanctorum:dec⁹ angelorꝝ ſaluator mūdi. fili dei viui. ieſu dulciſſime ſpetioſiſſime chariſſime ꝛ amātiſſime.dic queſo que eſt cauſa tue dilectionis tue glutine charitatis ob quam ꝛ te diligere.et in tua dilectione manere nos precipis. Dic vt qui non te diligunt audiant ꝛ diligant. Et qui te diligunt magis ac magis in tua dilectiōe ferueſcāt vox tua dulcis ſonet in auribus meis. Dic ſicut dilexit me pater et ego dilexi vos.ꝛ quia dilexi vos mihi rependite vicē.me diligite ꝛ in mea dilectione manete.iuſtum eſt equum ē de ieſū hoc quod dicis. hoc quod imperas nobis.hoc eſt ꝛ omnis equitas.Dicat vt dilectus diligentem diligat.ꝛ amatus amanti mutuam charitatem impendat. Verū tamen aliam cauſam tue dilectionis inquirimus qua magis te diligere debeamus. Dic nobis qui es ꝛ'qd feciſti nobiſ.vnde nobis te diligere precipiſti: Dic nobis. Ego ſum.qui ſum.Ego ſum alpha ꝛ.O principium ꝛ finis: creans celum ꝛ terram aera ꝛ maria ꝛ omnia q̄ in eis ſunt factor ꝛ creator cunctorum.rex regum ꝛ dominus dominantium. Audiuimus ꝛ gauiſi ſumus ꝛ certi ſumus quoniam tu es deus per omnia ſecula benedictus.Sed adhuc quod pro nobis feciſti. Implorant gemitus noſtri requirūt lachryme peccatricis anime mee.Illud cum recolo quod feceris mihi:ꝛ quod fecerim tibi. viſcera mea inter ſe colliduntur ſpiritus contremiſcit.anima conturbatur. vulneror ꝛ confodior doloribus multis. Nec mirum. Perpendo quid fecerit ſeruus domino ſuo ꝛ quantas ꝛ quales luerit dominus penas per ſeruo. Conſcientia mihi teſtis eſt de ieſu.quid fecerim tibi.ꝛ crux tua mihi teſtimonium perhibet quid tu feceris mihi. Tu deus ꝛ ego homo. ꝛ tamen pro me tu deus factus es homo.Tu creator ꝛ ego creatura.tu ꝑ me dignatus es fieri creatura.Tu dominus nos ſerui.ꝛ pro ſeruis dignatus es fieri ſeruus.peregrinus peregrinis pro exulibus exul: pro pauperibus pauper:pro humilibus humilis. ꝑ mortalibus non tantuꝫ mortalis. ſed mortuus. Nō qualicunqꝫ morte'ſed dura nimis.amara nimis et turpiſſima morte.ſ.crucis. Hec eſt opera tua deus. Hec opera tua cōſidero ꝛ cōtremiſco.in his te miſericordē eē cognoſco ꝛ reuiuiſco ꝛ ꝑpter hoc in te confido de te cōfido te amo.te diligo.te totis viſceribuſ concupiſco. Hec opera fratreſ mei ſunt cauſa dilectionis chriſti. vnuſquiſqꝫ veſtrum videat ſi dn̄m ieſuꝫ diligere debeat.Quid ꝑ nobis facere debuit.ꝛ nō fecit. Quomodo nos plus amare potuit.ꝛ nō amauit. Maiorem in nobis dilectionem non potuit habere q̄ꝫ habuit quia animam ſuam in morteꝫ pro nobis poſuit. Ipſa beata veritas. teſtis eſt. ꝙ maiorem charitatem nemo habet q̄ꝫ vt animam ſuam ponat quis pro amicis ſuis: Non

ergo nobis vileſcat fratres mei ip
ſa dilectio chꝛiſti qui dilexit nos: ⁊
lauit nos a peccatis nr̄is ī ſangui
nè ſuo. nō vobis vileſcat frēs mei:
nō vobis amareſcat ipſe amoꝛ xp̄i
ipſa charitas chꝛiſti. Amoꝛ chꝛiſti
totus dulcis. totꝰ delectabilis. ſuū
poſſeſſoꝛem non cruciat. ſed dele
ctat. non eneruat. ſed roboꝛat.
cuncta terrena ſubſanat. ſola cele
ſtia captat. chꝛiſti mandata requi
rit. ⁊ ea pꝛo viribus obſeruare cō
tendit. ⁊ de obſeruatione pꝛecepto
rum greſſu felici pꝛouehitur ad p̄
ceptionem gaudioꝛum: vt cum il
lo iam perfecte gaudeat: pꝛo cuiꝰ
deſiderio in hac valle lachꝛyma
rum poſitus tam amare feliciter
ſuſpirabat. Unde recte ſequitur.
Hec locutus ſum vobis: vt gau
dium meum in vobis ſit: ⁊ gaudi
um veſtrum impleatur. ac ſi dice
ret. Ideo pꝛecipio vobis: ⁊ moneo
vos mea obſeruare pꝛecepta. et
manere in dilectione mea: vt gau
dium meum in vobis ſit: ⁊ gaudi
um veſtrum de me adimpleatur:
vt habeam de vobis permutuam
charitatem: quam mihi impendi
tis: vnde poſſim gaudere: ⁊ illud
gaudium: quod in retributione
pꝛemioꝛum electi ſunt percepturi:
percipere ⁊ poſſidere poſſitis. Uel
aliter vt gaudium meum: ſit in vo
bis: ⁊ gaudiuꝫ veſtrum impleatur.
Omnis enim: qui chꝛiſtuꝫ de inti
ma coꝛdis medulla pure ⁊ illiba
te ⁊ inconcuſſe intra ſinum chari
tatis bꝛachijs amoꝛis cōplectitur
⁊ connectit: totum eius gaudium
reputabit in ſuum. Immo ampli
us gaudet: de gaudio quod chꝛi
ſtus accepit a patre reſurgendo.
ad celos aſcendendo. in dextera
eius ſedendo. q̄ꝫ de illo gaudio:
quod in die iudicij eſt perceptu
rus a chꝛiſto. Igitur fratres cariſ
ſimi maneat in vobis gaudiū chꝛi
ſti: ſiue ſit actiuum ſiue paſſiuum:
ſiue ſit diligentis ſiue dilecti: id
eſt ſiue ſit gaudium quo chꝛiſtus
gaudet de vobis: ſiue ſit gaudiuꝫ
quo nos gaudemꝰ de chꝛiſto: chꝛi
ſti obſeruemus pꝛecepta: vt ipſe
gaudere poſſit de nobis: ⁊ nos de
ipſo gaudere poſſimus. Maneat
in nobis gaudium beatitudinis
eius: non ſolum qua beat vel bea
tificat de ſeipſo gaudentes: ſed eti
am qua clarificatus eſt a patre:
vt nos cum illo in eternitate mere
amur regnare: per eundem domi
num ieſum chꝛiſtum: qui cum pa
tre ⁊ ſpiritu ſancto viuit ⁊ regnat
deus benedictus. per omnia ſecu
la ſeculoꝛum amen.

Sermo decimoquarto.

c Um de redēptoꝛe noſtro
lingua noſtra ſilere nō de
beat: ⁊ ne cito ſit ad futu
rum de ipſo tacentibus nimis no
ſtrum intereſſe conſidero ſi diem ⁊
diem de ipſo loquendo: non per
functoꝛie terminemus. ⁊ ecōtrario
dire damnationis nos ſubire ſen
tentiaꝫ. ſi vanis verbis noſtrā ma
numiſerimus linguam. Igit̄ vana
verba ⁊ non ſonantia chꝛiſtuꝫ nec
religionis tenentia pondus in om
ni loco eterna clauſura damnan

tes ad dulcia eloquia a verbo patris eructuata cythara noſtra ſuaſ cordas extendat: ⁊ plectrum mentis lingua vocis magiſtra tuba in ſonet ſaluatori que de ore melliſluo chriſti profluxere dulcia eloquia vite. Sed vtinā quod vobis proponit̄ nulla vilitatis vel contēptus offuſcaret obductio: ſed artius charitate obnexum: careſceret vobis ſuper lapidem precioſum: ⁊ dulci⁹ ſaperet in veſtri cordis palato: ſup omnia mella ⁊ ſuper quēlibet fauum. Ipſe auctor dulcedinis cui omnia optata ſuccedūt: cuius voluntati cuncta obediunt: q etiaꝫ ea poteſt que impoſſibilia vidētur ...ſe: ſic dulceſcat in cordib⁹ veſtris: vt vos de eo ſemper audire delectet: ⁊ me interius ſapiētiaꝫ que de ipſo ē doceat: ⁊ per lanceā oris mei vulneret ⁊ confodiat hoſtem generis humani: qui pro viribus elaborat: vt ipſa nobis verba chriſti auditu vileſcant: ⁊ mihi et aliis predicata ⁊ docta. ſententiaꝫ damnationis impēdant. Adiuuet nos ſemper ⁊ protegat ⁊ d̄fendat ieſus ab illo: q dilexit ⁊ lauit nos a peccatis noſtris in ſanguine ſuo nos inſtruens verbo ⁊ informans exemplo: ſtatuens edictū ſanctiēs preceptum edictum dulce preceptum vite. edictuꝫ amoris preceptū charitatis ſtatuens ⁊ adimplens: precipiens ⁊ perficiens in ſe inquā ⁊ in nobis. Hoc eſt illud preceptū quod ieſus p̄cepit: qd̄ ſtatuit diſcipulis ſuis preceptū. ſ. charitatis p̄ceptū dilectionis: quod incipit ſic: ſic hꝫ. Hoc eſt preceptū meū vt diligatis inuicē ſicut dilexi vos. Dulcis ⁊ ſuauis dominuſ: dulce ſuaue mandatū proponit. Dulce ⁊ ſuaue illud eſſe videt̄: quod precipit dilectio ⁊ alicit amor. nam nulla ibi apparet difficultas vbi eſt charitas eſt nullus ibi labor: vbi ver⁹ amor eſt. Cūcti amori libēter obediūt: ⁊ eius iugo colla ſummittūt. lubrici lubricoſo. ſancti ſancto. caſti caſto. quilibet in deſiderio ſuo: Ideo dn̄s dat preceptum amoris preceptum dilectionis: vt ſuo precepto omnes obediant. ⁊ ceruiceꝫ ſuperbie ſue: ſub iugo ſue humilitatis edomare feſtinent. Igit̄ fratres mei tanq̄ boni diſcipuli xp̄i ad audiendū eſtote parati: ⁊ preceptū chriſti quod euangelica vobis intonat tuba libenter accipite ⁊ efficaciter in omnibus ⁊ per oīa adimplete: vt ad illum poſſitis per amorē redire: a quo per tumorem ſuperbie receſſiſtis. Nunc intēdat charitas veſtra quid vobis precipiat charitas vera: charitas inexquiſita: charitas inaudita: charitas pia: charitas: bona charitaſ: tota dulcis: tota delectabilis: charitas: ſponſus ſpecioſus: decorus: cādidus: rubicūdus: electus ex milibus. xp̄s futuri ſeculi iudex: princeps pacis ⁊ dn̄s vite. Ait dominus ieſu per omnia tempora benedictus. Hoc eſt preceptum meuꝫ: vt diligatis inuicē ſicut dilexi voſ. Leue preceptum: ſuaue preceptū: ⁊ dulce preceptum. Ad portandū leue. ad amplectendum ſuaue: ad

tenendũ dulce ⁊ delectabile. Quid leuius. quid ſuauis. quidue dulcius. q̄ʒ diligere? Hoc pōt omnis homo ſanus ⁊ eger: diues ⁊ pauper: ſtultus ⁊ ſapiens. nobilis ⁊ ignobilis. ſeruus ⁊ liber. nemo ſe excuſet. nemo ſe in hac parte apologizet.

Cuilibet homini eſt poſſibilitas iſta cōis. amare videlicet. Sequit̃ igit̃ ex precepto dominico. vt nos inuicem diligere debeamus. Sed qm̄ multi ſe diligũt. nō ea dilectione que charitas eſt. ſed ea que in dn̄m eſt blaſphemia. vt ea que fit pro pelle ad pellem. que ꝯcipit dolorem. ⁊ parit iniquitatem. vt ceca libido. proſtibuloſa cupido. que eculeum ſuum. ſic ad impetiginem calcaribus malicie ⁊ nequitie ire compellit. vt baratrum inferni in quo eſt. preuidere ⁊ vitare nō poſſit adiunctum eſt. ſicut dilexi vos. Quō xp̄s nos dilexit. quod ipſe dedit ſupra ſcriptum relinquimus. Sed vt teipſum ad iſtud cognoſcendum. reducam ad teipſum. nouerit dilectio tua. ſctā religio tua. ꝙ caro chriſti ⁊ ſanguis. qui in altari a fidelibus ſummit̃ ⁊ īmolat̃. tibi teſtimonium perhibet quomodo nos dilexerit xp̄s. Ideo noſcat dilectio tua. ꝙ vtilitati proximorũ vtilitas propria quandoqʒ ē poſtponenda. Sed ſi aliam dilectionē xp̄i adhuc ſanctitas tua requirit etiam in bonis temporalibus. tibi ab ipſo collatis poteris inuenire. Unde notandũ eſt. duas eſſe chriſti dilectiones. vnam temporalem aliam ſpiritualem. vnam cōmunē aliam ſpecialem. primam. ſ. tēporalem cōiter iuſtis ⁊ impijs. pietas creatoris adhibuit. ſpiritualē vel ſpecialem. pie ⁊ iuſte viuentibꝰ tātũ attribuit. Hec. ſ. ſpecialis biffariam ſpargitur. Alia eſt de collatōne virtutum. alia de retributione meritorũ. alia eſt qua nos virtutibus. contra tela hoſtis nequiſſimi roborat. alia qua nos de noſtro tyranno legitime triũphantes. gloria perpetua ditat. Has duas dilectiones nobis ipſa pia chriſti dilectio dedit. qua dilexit nos. ⁊ lauit ab omni inquinamento carnis et ſpiritus in ſanguine ſuo. Sicut igitur. nos xp̄s duplici amore dilexit. ita nos bina charitate flagrare p̄cepit dilectione ſui. ⁊ dilectione ꝓximi. Si charitatem deo. ⁊ hominibus corde puro ⁊ conſcientia bona. ⁊ fide non ficta exhibemus. facile peccato reſiſtimus. bonis omnibus abundamus. ſeculi blandimenta rejcimꝰ: ⁊ omnia etiaʒ que difficilia ſunt humane fragilitati vel aſpera. etiā cũ dilectione pficimus. ſi tamē deũ perfecta charitate. que nobis ab illo ē ex toto corde. ⁊ ex tota anima diligamus.

Quem ſi ex toto corde diligimus. nihil erit ī nobis. vnde peccati deſiderijs ſeruiamus. ⁊ quid eſt. deũ diligere? Illi ſoli occupari. animo concipere fruende viſionis eiꝰ affectũ: habere peccati odium. mundi faſtidiuʒ. diligere proximũ quē in ſe cenſuit diligendum. in ipſo amore ſeruare legtimũ modũ. nec peruertere dilectionis ordinē con

ſtitutum. Ordinem dilectionis illi peruertunt: nec modū diligēdi cuſtodiunt: qui aut mundū qui contēnendus eſt: diligunt: aut corpora ſua minus diligenda plus diligūt: aut proximos ſuos non ſicut ſeipſos aut deum plus ꝙ ſeipſos forte nō diligūt. Corpus noſtrum a nobis eſt diligendū: vt ſaluti eiꝰ aut fragilitati naturaliter conſulā vt ſpiritui ordinate ſuiat ſuis motibus: anime rationi in nullo contradicat: vt in die reſurrectionis gloria felici perenniter cum domino viuat.

Sermo decimoquinto.

Proximos noſtros tūc diligimus ſicut nos: ſi nō propter aliquas vtilitates noſtras: vel ſperāda beneficia vel accepta: vel per affinitates. vel conſanguinitates: ſed ꝑpter hoc tm̄ ꝙ ſunt noſtre nature participeſ diligamus. prouide ſm nos oēs proximos diligamus quantū ad mores bonos ꝛ ad vitam eternaꝫ cōſequendaꝫ: eorum ſaluti ſicut ꝛ noſtre pro poſſe cōſulendo: ꝛ eoꝝ neceſſitatibus prout facultas ſuppetit ſubueniendo. deū ex toto corde diligimus. ſi illi ſoli ſm noſtrū poſſe placere ꝯtendimus. ſi ipē ſolus eſt deſideriū noſtrū. ſpes noſtra. intentio noſtra: totus amor noſter. tota charitas noſtra. Alioquin illuꝫ nō perfecte diligimus: nec charitatem tenemus: ꝛ qui charitateꝫ nō habet iam nō eſt eius: nec illuꝫ habebit in premiū ſui laboris qui in hac erūnoſa ſolitudine: rectam ſemitā nō tenuerit charitatis. hec eſt inquā ſemita charitatis nō ſolum diligentem diligere: ſed etiam odientem nō minus ꝙ ſeipſum: ſꝫ ſicut ſeipſum. Stricta ꝛ anguſta ē ſemita iſta. ꝛ pauci vadunt ꝑ eam. Illi ſoli vadunt per eā: qui ꝑpter xp̄m ſeipſos deſpiciunt. ꝛ quibꝰ cūcta preter ipſuꝫ xp̄ꝫ vileſcunt. Iſti ſi aliquas diabolicas ſentes viatores charitatis occultare volentes inuenerint: tanꝙ cerui agiliter fortiterqꝫ currentes. amore celeſtiſ patrie ducti: vltra dant ſaltum. et ipſuꝫ diabolum fraternum odium ſuggerentē: ꝛ deducunt ad nichilum. ꝛ ipſos motus. cū ex illata ſibi iniuria quodāmodo perturbati fuerint. in fratreꝫ cōuiciantem inſanire cupiētes: camo charitatis cōſtringunt. ꝛ allidunt ad xp̄m. Tales profecto animā ſuam ponunt. qꝛ amicis ꝛ inimicis ſe ꝑ charitatem proſternunt. vt oēs homines lucrifaciāt xp̄o. Qui ſic agit. ꝛ xp̄i preceptis obedit. ꝛ ei mutuaꝫ charitatem impendit. iſte in veritate amicus eſt chriſti. ꝛ qꝛ ipſum xp̄m ſeipſum odit ꝛ ſuper omnia diligit ꝛ propter ipſum odientia cuncta. gaudeat qui talis eſt. Qui talis ē vere monachus eſt. ꝛ qui talis nō eſt. licet ſit cuculoſus. licet ſit pānoſus. ſiue abraſus. ſiue tonſoratus. habeat quicqd vis. ſit quicquid vis. eſt imago vel pictura mōachi ꝛ non eſt monachus. Ad verecundiā freneticorū dico. Sūt qdaꝫ in

mōaſterio morbo frenetico laborā
tes.ad irā prōpti.ad iracūdiaꝫ ꝑ
parati.ad odiū feſtini.q pruriginē
cordis p ſcalpedinē lingue trahūt
ad ſcabiē cutis mente corrupti.va
gi ꝛ inſtabiles.circūoculiones. ſu
ſurrones guloſi.murmuroſi inuidi
tumidi ꝛ elati.deo de bonis colla
tis ingrati.ade preuaricantis pelli
cia veſtiti.illius veſtimēto ſalutis
nudati qui ſm deum creatus eſt.
in iuſtitia ꝛ ſanctitate ꝟitatis. Iſti
pelliculā veterē retinent. ꝛ fronte
polita aſtutā rabido portant ſub
pectore vulpeꝫ. Taliū frons eru
beſcat. confundatur ꝛ erubeſcat
nimis velociter. Cōfiteanṫ ꝛ ſanē
tur mutēt aīum. dirigāt greſſuꝫ in
ſemitis eternitatis: in viꝭ caſtiſſi
mi amoris p glorioſiſſimam viam
charitatis. fratribus mutuā chari
tatē īpendant. deum ſup oīa dili
gant. pro illius amore aīam ſuam
ponāt. in omnibus ꝛ per oīa eius
preceptis obediant; vt xp̄i amici
mereantur vocari. ꝛ eſſe qui dicit.
Vos amici mei eſtis. ſi feceritis q̄
ego ꝑcipio vobiſ. O magna digna
tio. inextimabilis charitatis exube
ratio. inolita bonitas. interpreta
bilis pietas. Ab eius conditione
ſeruoꝝ. inuenimur indigni. ꝛ tamē
nos dignaṫ hr̄e. ꝛ vocare amicos.
Largitor dulcedinis. amator cha
ritatis. imo charitas cara. ꝛ beata
iocūditas. ꝛ iocūda tranqllitas. ꝛ
ſecura ſecuritas. ꝛ felix eternitas.
ꝛ eterna felicitas. dn̄s ieſus totus
deſiderabilis. totus amabilis. the
ſaurus incōparabilis. margarita
inextimabilis. vita viuentiū. ſpes
morientium. eterna eorū felicitas
qui pro illius amore ſe infelices fe
cere. O q̄ꝫ felix eſt ille q pro illiꝰ di
lectione: fecit ſe infelicem. Et q̄ꝫ be
atus eſt ille. qui propter ipſum. ſe
metipſum miſerum fecit. Vere ille
eſt felix. ꝛ eterna felicitate dignus
qui ſeipſum deſpicit; ſeipſum cō
temnit: qui diſplicet ſibi. vt in ve
ritate. placeat ſuo creatori. No
ſcat ſuperbus omnis vniuerſus
elatus. in galgalis vitiorum feda
tus. ſcabioſus in pelle luxurioſa. ſe
datus in conſcientia praua: ſibi
placens. ſeipſum ſupra ſemetipſuꝫ
conſtituens. iam non placebit ſuo
creatori. ſi propter errorem ſuum
primum. non diſplicuerit ipſe ſibi.
Nobis igiṫ diſpliceat fratres mei
ꝙ mali fuimus. ꝛ adhuc forſitan
ſumus. ꝛ placeat nobis ꝙ nunc ꝑ
fecti ſumus. ſed dante domino ie
ſu chriſto. ꝛ vtinam noſtro. Perfe
cti erimus ipſius mandata ſeruā
tes. ꝛ ex inimicis eius amici fiemꝰ
qui diſcipulis ſuis dixit. Vos ami
ci mei eſtis. ſi feceritis que preci
pio vobis. Adhuc te alloquor mo
nace benedicti. O homo velox es
ad menſam. tardus ad eccleſiam.
potens ad potandum. ſed eger ad
cantandum peruigil ad fabulas.
ſomnolētꝰ ad vigilias. ꝓcax ad lo
quēdū. ſꝫ mutus ad pſallēdū. prō
ptus ad irā ꝛ detractionē. tardus

ad orationeʒ innidie amator. chri
ſti perſecutor feſtucam reſpiciens.
trabem non conſiderans. ceteros
reprehendis.teipſum nō corripis.
malicie inuentor.diſcipline deſtru
ctor.amicus vitioruʒ hoſtis virtu
tum. Hec ſunt que oculuʒ excecāt
⁊ a deo ſeparāt. Hec ſunt que cō
uerſum faciunt peruerſum.mona
chum demoniacū. Cuʒ de profun
do cordis quod rarum eſt.ſed val
de carum eſt .quanto charitatis
amore verus amator amantū fer
ueat in eis quos pio cruore rede
mit in valitudine mea.mihi ab ip
ſo collata conſidero.totus in veri
tate fateor mihi diſpliceo. ⁊ intra
tmeipſuʒ de memetipſo ꝯfundor.
Cōfundor.⁊ cōfunderer.imo pror
ſus vtiqʒ deſperarem.niſi verbum
quod caro factum eſt.⁊ habitauit
in nobis.⁊ aſcendens in celum ſe
det ad dexteram patris. propitia
tio eſſet pro peccatis noſtris. Sed
mihi in ipō baratro cōfuſiōis mee
infirmo iacenti. ⁊ vitiorū febre la
boranti.de ſua ſede regali.manuʒ
medicinalem extendit dicens. Ve
ni ad me.qui laboras ī labore pec
catorum.⁊ es oneratus a pondere
eoruʒ.⁊ ego te reficiam tibi parcē
do. ⁊ mei amoris gratiam largien
do.nam amicus meus eris.ſi fece
ris ea que ego fieri tibi mandaui.
Quis ad hec non confunderis?
nam quod mihi hoc ⁊ tibi. Cōfun
dantur inimici chriſti: cōuertant̄.
⁊ erubeſcāt valde cito.⁊ erūt ami
ci chriſti. Amici illius ſumus. ſi il
lum ex toto corde diligimus. non

es amicus eius.ſi euʒ ex omni par
te non diligis. Si ex vna parte fue
ris caſtus:⁊ ex alia ſuperbus par
te meminiſſe debes.quia ſuperbis
deus reſiſtit.humilibus autē dat
gratiam.neceſſe eſt igitur vt eum
ex omni parte diligas.neceſſe ē.ut
ex toto corde illi adhereas.nā ad
herere illi bonum eſt.ſecurum eſt.
Quid eſt ei adherere? Spem ſuaʒ
in eo ponere.nihil preter ipſuʒ vel
preter illum amare.imo cuncta ꝓ
pter ipſum deſpicere. omnia odire
vniuerſa faſtidire.quelibet tranſi
toria nec eſſe putare. Hoc eſt bo
num.hoc ē iocundum. ſic diligere
dominū ieſum chriſtum. Qui igiť
ſic eſt.eius amicus ē. ꝯſideremus
igitur fratres mei.quāta ē miſicor
dia redēptoris nr̄i. Ab ipſo repu
tari ſerui non ſumus digni. ⁊ eius
amici vocamur. ⁊ ſumus.ſi in eius
dilectione manebimus.nunc ergo
dn̄i nr̄i veri amici.creatoris oīum
factoris omnium mandata ſerue
mus.vt non ſoluʒ in numero ami
corum.ſed in ſorte filiorum repu
tari ⁊ eſſe mereamur. abnegando
noſmetipſos ꝓpter ipſum qui ſeip
ſum exinaniuit. ⁊ pro noſtra ſalu
te formam ſerui ſuſcepit.in qua ſol
uit que nō rapuit.qui flagellari et
mactari.⁊ crucifigi ⁊ occidi ꝓ no
bis voluit.hoc ē unde debet dili
gi xp̄s.hoc eſt vnde noſter erit do
minus ieſu.ſi ꝓpter ipſum noſmet
ipſos abnegauerimus. Felix abne
gatio ⁊ beatus cōtemptus qui fa
cit de peccatore iuſtuʒ.de inimico
amicum.de ſeruo filiū.imo qđ ma

gnū nimis:de ſeruo diaboli filiuꝫ dei. Igiť monache xp̄i:cōtemptoꝛ mundi.eſto ꝯtemptoꝛ tui. cōtēne mūdū.cōtemne teipſum. Nimis ē magnū quod debeť tuo cōtēptui: quod debeť tue abnegationi. Inextimabilis eſt multitudo dulcedinis:multitudo felicitatis glorioſe eternitatis:quā datur⁹ eſt xp̄s ſcilicet ſeipſum diligentibus ſe. Nihil carius nihil dulcius: nihil precioſius.nihil ſpecioſius xp̄o. Ipſe ſalus ſine languore.vita ſine morte.gaudiū ſine merore. decus ſine fuſcatione. dulcedo ſine amaritudine.Tale premiū debeť abnegantibus ſe propter illū. Hoc premiuꝫ ſcilicet ſeipſum nobis concedat ipſe xp̄s.qui ſine fine viuit et regnat deus benedictus:in ſecula ſeculorum amen.

¶ Diui Bernar.abbatis feria ſexta in paraſceue Sermo deuotiſſimus.

IEſum nazarenum a iudeis īnocēter cōdēnatū a gentibus crucifixū: xp̄iani diuinis honoremus obſeqis. Saluatoris infirma nos: q xp̄iani ſumus:reuerenter venerari amanter amplecti fortiter imitari dignū eſt.ſalubre:ꝛ honorificū. Hec eniꝫ ſunt inſtrumēta fortiſſima: in qb⁹ oipotens virtus: ꝛ inueſtigabilis ſapīa dei:reſtaurationē mūdi potenter:atq mirifice operata eſt: ꝛ vſqꝫ modo opať.xp̄s dn̄s minoratus eſt ab angelis:vt nos equaret angelis.Et quis propter xp̄m nō ſe humiliet: Xp̄s dn̄s pro peccatis noſtris crucifixus eſt: ꝛ crucis amara ſuis amatoribus dulcorauit:mortuus eſt ꝛ morteꝫ necauit: vt viueremus per illū.Et quis nō amet xp̄m dn̄m: Quis nō patiať pro chriſto.Chriſt⁹ ꝑ crucis ignominiam ad ſuperne claritatis gloriam tranſijt:ꝛ data eſt ei pro ſua reuerentia a deo patre omnis poteſtas in celo:ꝛ in terra:vt adorēt eum oēs angeli dei.ꝛ in noīe ieſu oē genu flectať celeſtiū:terreſtriū: ꝛ infernorū. Ubi eſt gloriatio tua o xp̄iane:niſi in noīe crucifixi dn̄i dei tui. In xp̄i noīe:qđ eſt ſuꝑ oē nomē:in quo:q bn̄dictus eſt ſuꝑ terrā benedicet. Gloriamini in nomine filij redēptoris: ꝛ date honorē illi ſaluatori noſtro:q magna fecit i nobiſ:ꝛ magnificate nomē ei⁹ mecū dicētes.Adoram⁹ te xp̄e rex iſrael.iter gentiū.pnceps regū terre.dn̄s de⁹ ſabaoth.ꝟtus oīpotētis dei fortiſſima.Adoram⁹ te pretioſuꝫ pretiū redēptiōis nr̄e. hoſtiaꝫ pacificā:que ſola odoriſ tui ſuauitate inextimabili pꝛeꝫ:q in altis hitat.ad reſpitiendū hūilia īclinaſti.ꝛ filijs ire placabilē reddidiſti. Tuas xp̄e miſatōeſ pdicam⁹.tue ſuauitatis memoriā cū abūdātia eructam⁹.Tibi xp̄e ſacrificiū laudis ymolamus ꝑ multitudine bonitatis tue:quā oſtdiſti nob ſemini neqꝫ:filijs ſceleratis.ꝛ pditis.cū adhuc inimici tui eſſemus dn̄e. ꝛ mors iniqua in oēꝫ carnē exerceret dn̄iuꝫ.cui oē ſemē adā erat obnoxiū lege pmordialiſ culpe.recor

datus es verbi miſericordie tue:et
proſperiſti de ſublimi habitatione
tua in hanc vallē ploratiōis nr̄e:τ
miſerie. Uidiſti afflictionez populi
tui:τ tactus dulcore charitatis in-
trinſecus appoſuiſti cogitare ſup
nos cogitatiōes pacis:τ redēptio-
nis. Et qdē cū eſſes filius dei. deꝰ
verus deo p̄ri ſanctoqz ſpū coeter-
nus:τ ꝯſubſtantialis lucē habitās
inacceſſibilē:portāſqz oīa ꝟbo vir
tutis tue:non deſperiſti in hoc nr̄e
mortalitatis ergaſtulū altitudinez
tuā inclinare:vbi noſtrā τ guſtareſ
τ abſorberes miſeriā:noſqz repara
res ad gloriā. Parū fuit charitati
tue ad cōſumandū opus nr̄e ſaluꝭ
cherubin aut ſeraphyn aut vnum
ex angelis deſtinare. Ipſe venire ad
nos dignatꝰ es p mandatum p̄ris
cuiꝰ nimiā charitatē exptī ſumꝰ in
te. Ueniſti inq̄ nō locū mutādo. ſz
p̄ſentiā tuā nobis p carnē exhiben
do. Ueniſti a regali ſolio ſublimis
glorie tue. in humilē:τ abiectam in
oculis ſuis puellā:pio ꝟginalis cō
tinētie voto ſigillatā:in cuiꝰ ſacro
vtero ſola ſpūs ſci. inenarrabilis ꝟ
tus te ꝯcipi fecit. τ naſci ī vera hu
manitatiſ natura. ita:vt nec diuini
tatis in te maieſtatē nec virginita-
tis integritatē ī matre violaret na
tiuitatis occaſio. o amāda o admi-
randa dignatio. Deꝰ in mēſe glorie
ꝟmis ꝯtēptibilis fieri nō deſperiſti
Deus oium ꝯſeruus ſeruorꝫ appa
rere voluiſti. Parū tibi viſum eſt:
p̄cem te nobis eſſe τ dn̄m frater nr̄
eſſe dignatꝰ es. Et dn̄e vniuerſorꝫ
q nullā hēs indigentiam intra ip̄a

natiuitatis tue initia:nō obhorrui
ſti abiectiſſime:pauptatis deguſta
re incōmoda. Ut.n.ait ſcriptura ti
bi cū naſcereris:nō erat locus in di
uerſorio neqz cunabula q̄ teneritu
dinē tuā exciperēt habuiſti. ſed in
vili preſepio ſordētis ſtabuli tu q
terrā palmo ꝯcludis inuolutus pā
niculis reclinatus es. Et hoc ip̄z a
brutis animalibus mater tua mu-
tuo accepit. Cōſolamini ꝯſolamini
q in ſordibꝰ pauptatis enutrimini
qz vobiſcū deus in paupertate. nō
cubat in delitijs ſplendidi cubiculi
nec inuenitur in terra ſuauiter vi-
uentiū. qd vltra gloriaris o diues
lutea res in volutabro lecti picti τ
delicati. cum rex regū recubitu ſuo
pauperum ſtramēta honeſtare ma
luerit: Quid dura ſtramēta dete-
ſtaris. cuz tener infantulus in cuiuſ
manu ſunt omnia tuis ſericis tuis
plumis duras iumentorū ſtipulas
p̄elegit: Sed hec tenella tua xp̄e in
fantia a pſecutorꝫ gladijs tuta nō
fuit. Adhuc eniz inter dulcia m̄ris
vbera ſugēs depēdebas qn̄ appa-
ruit angelus in ſōnis ioſeph dicēs.
Surge τ accipe puerꝫ τ matrē eius
τ fuge in egyptū. τ eſto ibi vſqz dū
dicam tibi. futurū eſt eniz:vt hero-
des querat puerū ad pdenduz eū.
Jam extunc bone ieſu dati cepiſti.
Non ſolum illam infantie tue ve-
nerationez in te ipſo ptuliſti. ſz mor
tem impuſillis tuis quorꝫ multa mi
lia inter mamillas matrū ꝓ te he-
rodis trucidauit immanitas. infan
tia ꝟo teneriori decurſa. deſcēdēs
hūiliter veritatꝫ nob exēplū tribui-

ſti. Nō eniꝫ ſediſti cum ꝯcilio vani tatū. ſꝫ i medio doctoꝝ interrogās ⁊ audiēs illos. cū tñ dñs ſciētiaruꝫ eēs. atqꝫ ſapīa dei pr̄io. Sꝫ ⁊ obe-diētie nob formā tribuiſti. dū parē tū impio tu impatoꝛ mūdi hūiliter ſubdit⁹ extitiſti. At vbi robuſtioris etatꝭ plenitudo aduenit. miſſurus man⁹ ad fortia. egreſſus es in ſalu tē populi tui. vt gigas magnificus ad currendā viā totius nr̄e miꝯie. Et quidē p omnia te vt p̄mū fratri b⁹ aſſimilares ꝯuū tuū baptiꝫantē peccatoꝛes impenitētia: tāq̄ꝫ pecca toꝛ adiſti. baptiꝫari te poſtulaſti in nocēs agne dei. quē nulla peccati ſtilla vnq̄ꝫ maculauit. Baptiꝫatus es aūt non te in aquis ſꝫ aq̄s in te ſanctificās: vt p eas ſanctificares nos. De baptiſmo in deꝯtū ſpū̄ foꝛ titudinis ingreſſuſ es. vt vite ſolita rie in te nō deeēt exēplum. Solitu dinē ac ieiuniū q̄draginta dieꝝ fa mis acerbitatē tēptamēta illuſio-nis ſpūs equanimiter tolleraſti: ut hec omnia nob tollerabilia efficeēſ. Demū veniſti ad oues q̄ pierant dom⁹ iſrael. diuini ꝟbi lāpadē ex-tollēs palā. ad illuminationē oꝛb terre. ⁊ regnū dei cūctis annūtiās obtēperātib⁹ ꝟbo. ꝯmonē ſequen tib⁹ ſignis ꝯfirmaſti. virtutē diui-nitatis in cūctis oñdiſti male hñti bus. omnia omnib⁹ gētibus gratꝭ exhibēs. que ſaluti peccatoꝝ con-gruerēt: vt oēs lucrifaceres. Sed obſcuratū ē inſipiēs coꝛ eoꝝ dñe ⁊ ꝑiecerūt ꝯmōes tuos retroꝛſuꝫ. neqꝫ attēderūt ad omnia mirabi-lia tua dñe. q̄ opat⁹ es in eis. exce ptis ꝑpaucis nobilib⁹ athletꝭ quos inter infirma mūdi elegiſti ⁊ abie cta: ut p ipos foꝛtia ⁊ alta mirifice expugnares. nec ſolū ingrati gra-tuitꝭ bñficijs tuiſ extitere: ſꝫ ꝯtumē lijſ affecerūt te dñꝫ dñantiū. ⁊ fece rūt tibi q̄cūqꝫ voluerūt. Te. n. fa-ciēte opa dei. q̄ nemo ali⁹ fecit. qd dixerūt: nō ē hic hō a deo. in p̄nci pe demonioꝝ eijcit dmonia. dmo nium hꝫ. ſeducit turbas. voꝛax eſt ⁊ potatoꝛ vini. ⁊ amic⁹ publicano rū ⁊ peccatoꝛū. Quid fles: qd ſu-ſpiras o hō: dū ſuſtines ꝟboꝛū in iurias: nō audis quāta in dñꝫ de um tuū ceciderūt obpꝛobꝛia ꝓpt te: Si pr̄eꝫ familias belꝫebub vo-carūt. quāto magiſ domeſtic⁹ ei⁹: Sꝫ hec qdē ⁊ ſimilia blaſſemātes ⁊ aliquotiēs te lapidib⁹ impeten-tes. ieſu bone patiēter ſuſtinuiſti. ⁊ fact⁹ es coꝛā eis ſicut hō nō au-diēs. ⁊ in oꝛe nō hñs redargutio-nes. nouiſſime iuſtum ſanguinem tuum a diſcipulo tuo. filio perdi-tionis traditum. triginta argēteis appꝛetiati ſunt: vt pꝛecipitarent animam tuam in moꝛte ſine cau-ſa. ⁊ te quidē perditiſſimi tradito-ris tui perfidia non latebat. qñ in cena ablutōis. etiā coꝛā ipſo genu flexus pꝛocūbens: maledictos pe-des ei⁹ veloces ad effundēdū ſan guinē tuū ſanctiſſimis māib⁹ tuis attrectare: lauare: ⁊ extergere di-gnatus es. ⁊ adhuc extento collo ambulas o terra ⁊ cinis: Adhuc te ſuperbia ſupꝛa te eleuat: Ad-huc te in patientia exagitat: Intuere humilitatis. ⁊ manſuetu-

dinis dominū ieſum vniuerſe creature factorem tremendum iudicez viuorum ⁊ mortuorū. ante pedes hominis ⁊ traditoris ſui genua incuruantez. Diſce q: mitis eſt ⁊ humilis corde. ⁊ confundere in ſuperbia tua. ⁊ erubeſce in impatientia tua. Hoc quoqz erat manſuetudinis tue domine. ꝙ perfidum illum in cetu fratrum: detegere: ⁊ palam confundere noluiſti. ſed leuiter ad monitum accellerare iuſſiſti qđ parabat. In oībus his non eſt auerſus furor eius a te ſed egreſſus foras: ſatagebat circa frequens maleficium. Qomodo cecidiſti de celo lucifer qui mane oriebaris: In delitijs paradiſi glorioſus apparuiſti. ciuiuz celi ſocius. ⁊ verbi diuini conuiua: Quomodo reputatus es inter filios tenebrarū: qui nutriebaris in croceis cur amplexatꝰ es ſtercora: Tunc clarificata eſt familia tua xp̄e: exeunte inmundo ſocietatis angelice: Tunc demū diuini eloquij vberrima inundatione: felix ille ꝯuentus potatus eſt eiecto: quem huiuſmodi limpidi liquoris infuſione ſciebas indignum. Dato autē charitatis ⁊ patientie ſalutari mandato: ⁊ diſpoſito fratribus regno patris tui. ad locum ꝓditori tuo notuz: cū illis diuertiſti. ſciēs omnia que ventura erant ſuper te. Ibi aīe tue triſticiā quā ex imminēte paſſione tua ſponte aſſumpſiſti. ſicut ⁊ cetera que paſſus es in auribus fratrum nō erubuiſti ꝯfiteri dicēs. Triſtis eſt anima mea vſqz ad mortez. Poſitis quoqz in terra genibus procidiſti in faciē. orans in agonia ⁊ dicēs. Mi pater ſi poſſibile eſt: tranſeat a me calix iſte. et anguſtias quidem cordis tui certiſſime indicabat ſudor ille ſanguineus: qui oratiōis tempore de carne tua ſanctiſſima gutatiz decurrebat in terraz. Dominator domine ieſu vnde tue anime hec tā anxia ſupplicatio: Nōne voluntariuz oīno patri ſacrificium obtuliſti: Utiqz domine. Arbitramur autez ꝙ hoc ad conſolationem infirmorum mēbrorū tuoꝝ aſſumpſiſti. ne forte deſperet quis: ſi caro infirma remurmurat. vbi ad paſſionem promptꝰ eſt ſpiritus. Nimiruz ⁊ vt maioris erga te amoris ⁊ gratitudinis ſtimulos habeamus. naturalem carnis infirmitatem hijs inditijs in te expreſſiſti: quibus doceremur quia vere langores noſtros portaſti. et non abſqz ſenſu doloris paſſionuz ſentes pertranſiſti. Uox enī illa vox eſſe carnis videtur non ſpiritus. ex eo qđ ſubiunxiſti. ſpiritus quidem promptus eſt caro autem infirma. Quā ꝓmptus enim ad paſſionem fuerit ſpiritus. euidenter oſtendiſti quando venientibus vna cum ꝓditore tuo viris ſanguinū ⁊ querētibus aīam tuā. cū laternis ⁊ facibus ⁊ armis ꝑ noctē vltro cucurriſti. ⁊ ſigno quod acceperāt a duce flagitij: te ip̄m manifeſtaſti. nā accedentē ad oſculum ſanctiſſimi oris tui. cruem beſtiā auerſatꝰ nō es. ſz os i quo dolꝰ inuētꝰ nō eſt. ori qđ abūdauit malitia dulcitē applicuiſti. Innocēs agne dei: qd tibi ⁊ lupo illi: Que ꝯuētio tui ad belyal: Sed ⁊ hoc benignitatis tue domi

ne fuit:vt oĩa illa exhiberes:q̄ pra
ui cordis ptinaciã emollire poſſet.
nã ⁊ veteris amicitie nõ ĩmemor il
lũ cõmonuiſti dicẽs. Amice ad qd
veniſti:Atq₃ horrore ſceleris ſui
cor ĩpĩj ferire voluiſti:cũ dixiſti. Ju
da oſculo filiũ hoĩs tradiſ:Et ecce
phyliſtei ſup te ſanſon.nõ illos a te
abſterruit:q₃ in hora apprehenſio
nis tue oĩpotenti brachio tuo ter
re eos alliſiſti.non quidẽ defenſio
nis cauſa:ſ₃ ut cognoſceret huma
na preſũptio nihil ſe poſſe aduer
ſus te.niſi q̄tu₃ pmitteret a te.Et
qs audiat ſine gemitu:qualiter ho
micidas manus in illa hora in te i
iecerãt:Et innocentes man⁹ tuas
ieſu bone vinculis aſtringentes te
agnũ manſuetiſſimũ nihil loquẽtẽ
ad inſtar latronis ꝯtumelioſe tra
xerunt ad victimã.Et nec tũc miſe
ricordiã effundere ſup inimicos tu
os:⁊ diſtillare fauũ dulcedinis tue
xp̄e ceſſaſti.ac defenſoris tui celu₃
a leſione trahẽtiũ te compeſcuiſti.
Maledictus furor eoꝝ.q₂.ptinax.
quẽ nec maieſtas miraculi nec pie
tas bñficĩj potuit ꝯfringere. Conci
lio malignãtiũ aduerſum te ponti
ficũ p̄ſentatus es:⁊ veritatem ꝑut
opportuit ꝯfeſſus. q̄ſi de blaſfemia
adiudicatus es morti:Amãtiſſime
dñe q̄ta illic indigna a ꝓpria gen
te ptuliſti.vultũ tuũ deſiderabile₃
in quẽ deſiderant angeli ꝓſpicere.
qui oẽs celos adĩplet letitia. que₃
deprecabunt̃ oẽs diuites plebis.
polluti labĩjs ſuo ſputo coinquina
uerunt.ſacrilegis manib⁹ ſuis ceci
derunt.velo in deriſum opuerunt.
⁊ te dñm vniuerſe creature tanq̄
ſeruũ contẽptibilẽ colafiʒauerunt
Adhuc aũt animã tuã incircũciſe
carni deglutiẽdã tradiderũt. Uin
ctũ ſiqdẽ ante faciẽ pilati pdure
runt poſtulantes crucis ſupplicio
te interimi q peccatũ nõ noueras.
⁊ virũ homicidã dari ſibi agnũ lu
po:aurũ luto poſt ponẽtes. O indi
gnũ ⁊ infelix ꝯcãbium.Et quidem
nec ignorabat impius ille p inidiã
hec in te fieri.nec tñ abſtinuit a te
temerarias manus.ſ₃ repleuit aĩa₃
tuã amaritudine ſine cauſa. Jllu
ſum recepit in conſpectũ illuſoru₃
aſtare te iuſſit.nec pepercit amariſ
ſimis verberibus virgineã carne₃
tuam diuellere.plagis plagas:liuo
res liuoribus crudeliter infligere.
Electe puer dei mei.qd tanta ama
ritudine.qd tãta confuſiõe dignu₃
ꝯmiſeras:Prorſus nihil.Ego ego
hõ pdit⁹ totius pditionis tue cau
ſa extiti.Ego dñe vuam acerbã co
medi. ⁊ dentes tui obſtupuerunt:
q₂ que nõ rapuiſti:tũc exſoluebas.
Jn oĩbus hĩjs nõ eſt ſaciata perfi
doꝝ iudeoꝝ impietas. Nouiſſime
aũt incircũciſoꝝ militũ mãib⁹ de
uolut⁹ es morte turpiſſima ꝯſumã
d⁹. Paꝝ erat ſacrilegis illis cruci
figere te niſi pri⁹ ⁊ ĩpi illuſionib⁹re
pleuiſſẽt aĩa₃ tuã.Quid.n.ait de il
lis ſcriptura.⁊ ꝯgregauerũt ad eũ
vniuerſa₃ cohortẽ. Et exuẽtes eu₃
veſtimẽtis ſuis induerũt tunicã ꝑur
purcã ⁊ clamidẽ coccineã circũde
derũt ei.Et plectẽtes coronã ỏ ſpĩ
nis ĩpoſuerũt capiti ei⁹.⁊ arũdinẽ
in dextera ei⁹.Et genu flexo illude

bāt ei dicētes. Aue rex iudeoꝝ. et
dabāt ei alapas. Et expuētes ī eū
accipiebāt arundinē: ꝛ ꝑcutiebāt
caput eiꝰ. Et poſtꝙ illuſerūt ei in
duerūt veſtimētis ſuis: vt crucifi-
gerent baiulantē ſibi crucē. Et ꝑ-
ducūt eū ī golgotha. ꝛ vinū mira-
tū dabāt ei bibere cū felle mixtū.
Et cū guſtaſſet noluit bibere. Tūc
crucifixerūt eū. ꝛ cū eo duos latro
nes hinc ꝛ hinc. mediū aūt ieſum.
Jeſus āt dicebat: pr̄ dimitte illis:
q: neſciūt ꝗd faciūt. Poſtea ſciēs
ieſus q: ꝯſumata erāt oīa. vt ſcri-
ptura īplerer̄ dixit. Sitio. ꝛ currēs
vnꝰ ex eis acceptā ſpōgiā īpleuit
aceto. ꝛ īpoſuit arūdini ꝛ dabat ei
bibere. Cū accepiſſet acetū dixit.
ꝯſumatū ē. Et clamans voce ma
gna dixit. Pater in manꝰ tuas cō
mēdo ſpūꝫ meū. Et inclinato capi
te: emiſit ſpūꝫ. Tūc vnꝰ militū lan
cea latꝰ apuit. ꝛ ꝯtinuo exiuit ſan
guis ꝛ aq̄. in redēptiōeꝫ nr̄e ſalutꝭ.
Exꝑgiſcere nūc aīa. excuter̄ d̓ pul
uere ꝛ ꝯtēplare viꝝ hūc memora-
bilē. quē in ſpeculo euāgelici ſmo
nis q̄ſi p̄ntē intueris. Attende aīa
mea ꝗs ē iſte q ingredir̄ hn̄s ima-
ginē q̄ſi regis ꝛ nihilominꝰ ſui de
ſpectiſſimi ꝯfuſiōe repletuſ corona
tus īcedit: ſꝫ ipa ēt eiꝰ corona cru-
ciatꝰ eſt illi. ꝛ mille pūcturis ſpetio
ſuꝫ caput eiꝰ deuulnerat. Regali
purpura induir̄. ſꝫ potiꝰ ī ea deſpi
cir̄ ꝙ honorer̄. Sceptrū in manu
geſtat. ſꝫ eo ipſo reuerendū caput
eiꝰ ferir̄. Adorāt corā ipſo poſitis
in terra genibꝰ ꝛ regē clamāt. ꝛ cō
tinuo ad ꝯſpuendū amabiles eiuſ
genas ſubſiliūt. maxillā palmis: ꝛ
honorabile collū exhonorant. Ui-
de aīa mea q̄liter vir iſte ꝑ oīa cō
turbar̄: ꝛ ſpernir̄: ſub crucis onere
dorſum incuruare videt̄: ꝛ tuā ipe
portare ignominiā. Ad locū dedu
ctus ſupplicij mirra potar̄ ꝛ felle ī
cruce ſubleuar̄: ꝛ dicit. Pat̄ igno-
ſce illis. q: neſciūt ꝗd faciūt. Qua
lis ē hic q in oībꝰ ꝑſſuris ſuis: nec
ſemel apuit os ſuū: vt aut querele
aut excuſatiōis: aut cōminationis
aut maledictiōis verbū aduerſus
maledictos canes illos ꝓferret:
Sꝫ nouiſſime ꝟbū bn̄dictiōis ſuꝑ
inimicos ſuos: quale a ſeculo non
eſt auditū effudit. Quid hoc viro
māſuetiꝰ: ꝗd benignius aīa mea
vidiſti: Adhuc aūt attētiꝰ intuere
ꝙ grādi admiratiōe: ꝛ tenerrima
cōpaſſiōe dignus appareat. Uide
nudū ꝛ ꝟberibꝰ laceratū. ī medio
latronū cruci ignominioſe, ferreis
clauis affixū. aceto in cruce pota-
tū. ꝛ poſt mortem lancea in latere
vulneratū. ꝛ copioſos ſanguīs ri-
nos exꝰ ꝗnqꝫ vulneribꝰ manuuꝫ pe
dū ꝛ lateris effundētē. Fletꝰ d̓du
cite oculi mei. ꝛ liqueſce aīa mea
igne cōpaſſiōis ſuꝑ ꝯtritione ama
bilis viri huiꝰ. quē in tāta amari-
tudine tot vides affectū doloribꝰ
Et iā ꝗdē infirma eiꝰ aīa mea vi-
diſti. ꝛ miſ̄ta es. nūc maieſtatē eiꝰ
attende: ꝛ miraberis. Quid. n. ait
ſcriptura. A ſexta āt hora tenebre
facte ſunt ſuꝑ vniuerſaꝫ terrā vſqꝫ
ad horā nonā. Et obſcuratꝰ ē ſol:
ꝛ velū tēpli ſciſſuꝫ ē: a ſūmo vſque
deorſuꝫ. ꝛ terra mota ē. ꝛ petre ſciſ

ſe ſũt:⁊ monumẽta apta ſũt: ⁊ mul
ta corpa ſcõꝝ q dormiebant ſrexe
runt. Qualis ē h̄:q2 ⁊ celũ ⁊ terra
cõpatiunẽ ei.cui⁹ ⁊ mors mortuos
viuificat. Cognoſce aĩa mea cog
ſce:h̄ ē dñs de⁹ nr̄ ieſus xp̄s ſalua
tor tu⁹ vnigenit⁹ dei fili⁹ . verus
dus ver⁹ hõ.q ſolus ſub ſole ſine
macula inuẽt⁹ ē. Et ecce cũ ſcele
ratis quõ reputat⁹ ē: ⁊ q̄ſi lepro
ſus nouiſſim⁹ viroꝝ extimat⁹ ē:et
tanq̄ abortiuũ qd ꝓijcit a vulua
ſic ꝓiect⁹ ē ab vtero mr̄is ſue infe
licis ſinagoge. Iſte formoſuſ p̄filij ſ
hoĩuz q̄ deformis fact⁹ ē. Hic vul
nerat⁹ pp̄ iniqtates nr̄as. attrit⁹
ē ꝓpt ſcelera nr̄a. ⁊ fact⁹ ē in holo
cauſtũ ſuauiſſimi odoris in ↄſpe
ctu tuo:pr̄ eterne glorie:vt auerteres
indignationẽ tuã a nob. ⁊ ↄſcederẽ
nos ſibi faces in celeſtib⁹. Reſpice
dñe ſcẽ pr̄ de ſanctuario tuo:⁊ de
excelſo celoꝝ habitaculo. ⁊ intuerẽ
hãc ſacroſanctam hoſtiã. quã tibi
offert magn⁹ põtifer nr̄.ſcũs puer
tu⁹ dñs ieſus ꝓ peccatis frãz ſuoꝝ.
⁊ eſto placabilis ſup multitudine
malitie nr̄e . Ecce vos ſanguinis
nr̄i ieſu:clamat ad te de cruce.qd
.n.dñe: qs pẽdet in ea. Pẽdet iq̄
q2 p̄terita tanq̄ p̄ntia corã te ſũt.
Cog̃ſce pater tunicã veri filij tui io
ſeph.hec ē ferax peſſima duorauit
eũ.⁊ cõculcauit in furore ſuo veſti
mẽtũ ei⁹.oẽz decorẽ ei⁹ reliqs cru
oris inqnauit. Et ecce qnqz ſciſſu
ras lamẽtabiles in ea reliqt. Hoc
ē dñe veſtimẽtũ qd in manu egy
ptie meretricis innocẽs puer tuus
dereliqt.meliorẽ extimãs iacturaz
pallij:q̄ pudicitie.magiſqz eligẽs
ſpoliat⁹ cãnis pallio ĩ carcerẽ mor
tis dſcẽdẽ.q̄ ꝓ mũdi gloria adul
terine voci acqeſcẽ. illi inq̄ voci
q̄ dcm̄ eſt. Hec oĩa tibi dabo.ſi ca
dẽs adoraueris me. Qd vtiqz eẽt
dormirẽ cũ adultera.et nũc dñe pr̄
ſcim⁹:q2 ipſe fili⁹ tu⁹ viuit. ⁊ dñatẽ
in tota t̃ra egypti. ⁊ in oĩ loco dña
tiõis tue. Educt⁹ .n.ad impiũ tuũ
de carcẽ mortis ⁊ infernoꝝ. ⁊ atton
ſus in mortalitatis coronã mutata
veſte carnis:ĩmortalitatis dcore re
floruit. ⁊ cũ gloria ſuſcepiſti eum.
Subineruauit.n.diu pharaonis
impiuz. ⁊ cũ triũpho nobili v̄tute
ꝓp̄a celos penetrauit. Et ecce glo
ria ⁊ honore coronat⁹ in dextera
maieſtatis tue aſiſtit vultui tuo pro
nob. Caro.n.⁊ frater nr̄ ē. Reſpice
dñe in faciẽ xp̄i tui.q tibi vſqz ad
mortẽ obediẽs fact⁹ ē.nec recedãt
ab oculiſ tuiſ cicatriceſ e⁹ ĩ ppetuũ
vt memineris q̄tã ab eo ꝓ pctis
nr̄is ſatiſfactionẽ recepis. Utinaz
dñe appẽdas in ſtatera pctã qb⁹
irã meruim⁹. ⁊ calamitatẽ quã ꝓ
nob paſſuſ ē innocẽs fili⁹ tu⁹. Cer
te g̃uior appebit ⁊ magiſ digna:ut
pp̄ ipaz effũdas ſup nos mĩſicor
diã tuã q̄ ſint illa ꝓ peccatis nr̄is
ↄtineas in ira miſicordias tuas.
Grãs tibi pr̄ r̃ferat oĩs lingua ſup
abũdãtia bõitatis tue. q vnico filio
cordis tui nõ pepciſti.ſ3 ꝓ nob oĩ
b⁹ illũ tradidiſti in mortẽ.vt tm̃ tã
q̄ fidelẽ aduocatũ hẽrem⁹ corã te
in celis. Et tibi dñe ieſu fortiſſime
zelotes.qd gratiarũ retribuã vt di
gne retribuamus ego hõ puluis ⁊

vile figmentuȝ. Quid eim pro mea
ſalute facere debuiſti: ꝛ nō feciſti:
Ab imo pedis vſqȝ ad ſummum ver
ticis te totum in aquas paſſionum
demerſiſti. ut me totum extraherē
de illis. ꝛ intrauerunt vſque ad
animam tuam. Nā ꝛ animaȝ tuā
in mortem perdidiſti: vt meā per-
ditam mihi redderes. Et ecce me
duplici debito obligaſti. Nam
ꝛ pro eo ꝙ dediſti tuā: debitor tibi
ſum. ꝛ pro mea quidem anima bis
a te mihi data ſemel in creatiōe et
ſemel in redemptione. qđ magis in
ſte tibi reddam: ꝙ̄ ipſam non ha-
beo. Pro tua autem precioſa ani-
ma ita contribulata. qd ab hoīe
digne rependi poſſit non inuenio:
Nam ꝛ ſi celū ꝛ terram ꝛ omnē or
natum eorū pro ea poſſem: repēde
re. certe nec ſic uſqȝ ad mēſurā de-
biti vllatenus attingere poſſeȝ: vt
autem ipſum ꝙ ꝛ debeo ꝛ poſſibi-
le mihi eſt retribuā tui dn̄e mune-
ris eſt. Diligendus es mi dn̄e toto
corde tota aīa tota virtute. ꝛ tua
mihi ſequenda veſtigia. qui ꝓ me
mori dignatus es. Et quomodo
fiet iſtud ī me niſi per te: adhereat
anima mea poſt te quia tota virt⁹
eius pendet ex te. Et nunc dn̄e re-
demptor meus te vt verum deum
adoro. in te confido. in te ſpero. et
quibus poſſum deſiderijs ad te ſuſ
piro adiuua in perfectum meum.
Ad tue paſſionis glorioſa inſignia
in quibus ſalutem meam operat⁹
es totum me inclino. Tue victorio
ſe crucis regale verillum in nomi-
ne tuo xp̄e adoro. Tuum ſpineum
dyadema: tuos rubentes ſangui-
neos clauos. tuo ſacro latere ī mer
ſaȝ lanceā: tua vulnera: tuū ſangui
nem. tuam mortem. tuam ſepultu-
ram. tuam glorioſam ꝛ victorioſaȝ
reſurrectionē ꝛ glorificationē xp̄e.
ſuppler adoro ꝛ glorifico. Odor
enim vite ſpirat mihi in omnibus
hijs. Horū viuificor odore: ſpiritū
meū dn̄e a peccati morte reſuſcita.
Horuȝ virtute ab aſtutijs ſathane
me cuſtodi. ac me cōforta. vt iuguȝ
mandatorū tuoꝝ. ſuaue mihi fiat
ꝛ onus crucis qđ poſt te baiulare
me iubes humeris aīe mee ſit leue
que ē enīȝ fortitudo mea. vt iuxta
ꝑceptū tuū mundi preſſuras tam
multiplices inuicto aīo ſuſtineaȝ:
Nūqd pedes mei tanꝙ̄ ceruoruȝ
vt velocē curſorē ꝑ ſpinas ꝛ cōfra
gra paſſionum conſequi valeam.
Sed audi vocem meā. ꝛ inclina ſu
per ſeruū tuū ſuauē crucē illā. ꝙ li
gnū vite ē hijs qui apprehendunt
eā. ꝛ vt ſpero currā alacriter: porta
bo infatigabiliter eā. ꝙ ab inimicis
eſt crucē poſt te. Illā inꝙ̄ diuiniſſi
mā crucē humeris meis īpone. cu-
ius latitudo ē charitas. cui⁹ longi
tudo ē eternitas. Cui⁹ ſublimitas
ē oīpotentia. cui⁹ ꝓfundū ē īſcru-
tabilis ſapīa. Cōfige illi man⁹ me-
as ꝛ pedes meos ꝛ totuȝ paſſioni
tue conforma ſeruū tuū dn̄e. da ob
ſecro mihi continere ab opib⁹ car
nis. ꝙ odiſti. ꝛ facere iuſtitiā quam
dilexiſti. ꝛ ī vtroqȝ tuā q̄rere gloriā
ꝛ ſiniſtrā qdeȝ meā clauo tēpantie
dexterā vero clauo iuſtitie ī illa ſub
limi cruce figaſ arbitrabor. Da mē

ti mee iugiter meditari in lege tua ⁊ oẽ cogitatũ meũ iactare in te. et dextrũ pedẽ meũ eidez ligno vite. clauo prudentie affige. Da vt fini ſtrã ſpũs mei ſenſualitatẽ. nõ ener uet labẽtis vite infelix felicitas. nõ pturbet pñtis vite infelicitas felix ⁊ ſiniſter quoqz meus fortitudinis clauo in cruce tenebit̃. Ut aũt ali qua ſimilitudo ſpinaꝝ capitis tui in me appareat. det̃ obſecro mẽtis mee ⁊ ſalutaris penitẽtie cõpũctio ⁊ aliene miſerie cõpaſſio. ⁊ ſtimulꝰ celi emulantis ꝙ rectũ ẽ corã te. ⁊ ad te ꝯuertar in erũmna mea. duz triplex cõfiget̃ ſpina. libet vt ſpon giã ꝑ arundinẽ. ori meo porrigas. ⁊ aceti amaritudinem guſtui meo adhibeas. libꝫ vt ꝑ ſcripturas tuas rationi mee cõferas guſtare ⁊ vide re qm̃ florẽs hic mundus tãꝙ̃ ſpõ gia inanis ẽ. ⁊ oĩs cõcupiſcẽtia eiꝰ aceto amarior. Jta pat in me fiat calix iuſte babylonis amarus ĩ oẽz terrã. nõ inani flore ſeducat. nõ fal ſa dulcedine inebriet queadmodũ eos q tenebas: lucẽ lucẽ tenebras. amarum dulce: ⁊ dulce amaꝝ arbi trantur. Uinum mirratum cum fel le mixtum ſuſceptum mihi eſt. pro eo ꝙ tu ex eo bibere noluiſti forte q: nimiã acerbitatẽ inuidie ⁊ neq tie crucifixorũ tuoꝝ indicabat. tue viuifice morti tuũ ꝟuum dñe cõfi gura. faciens quidem in me vt mo riar ſcd̃m carnez. viuam aũt ſcd̃m ſpũz iuſtitie. Ut aũt integrã cruci fixi imaginem me portare glorier il lud quoqz qd̃ poſt mortẽ tuã in ſa tiabilis malitia impioꝝ in te exer cuit. hanc in me ſimilitudinẽ expri me. Uulneret cor meũ viuus ⁊ effi cax ꝟmo tuus penetrabilior oĩ lan cea acutiſſima. ꝑtingens vſqz ad diuiſionẽ aĩe mee: ⁊ ꝑducẽs ex ea tanꝙ̃ ex dextro latere meo vice ſan guinis ⁊ aque amorẽ tuum dñe ⁊ fratrũ tuoꝝ. Poſtremo ⁊ munda ſyndone prime ſtolle ſpm̃ meuz in uolue. in qua requieſcã ingrediẽs ⁊ egrediẽs in locũ tabernaculi ad mirabilis. ⁊ abſcõdas me donec ꝑ trãſeat furor tuus. die autez tertio poſt diẽ laboris. poſt diẽ ſupplicijꝰ mane prima ſabbati ꝑpetue inter filios tuos me indignũ reſuſcita. vt in carne mea videã claritatẽ tuã. ⁊ adimplear letitia vultus tui. O ſaluator meus ⁊ deus meꝰ veniat veniat oro tp̃s. vt qd̃ nunc credo oculis tandẽ reuelatis aſpiciã. qd̃ ſpo nũc ⁊ a lõge ſaluto apprehen dã. Qd̃ ꝑ viribus meis deſidero: vlnis aĩe mee ãplectar ⁊ deoſculer ⁊ in amoris tui abyſſuz totꝰ abſor bear. o ſaluator meꝰ. ⁊ deꝰ meus. Sz bñdic aĩa mea deũ ſaluatorez meũ. ⁊ magnifica nomẽ eiꝰ. ſcm̃ ẽ enĩ. ⁊ ſciſſimis delitijs plenũ. O ꝙ̃ bonꝰ ꝙ̃ ſuauis es dñe ieſu aĩe q̃rẽ ti te. ieſu redẽptor ꝑditorum. ſalua tor redẽptoꝝ. ſpes exulũ fortitudo laborãtium. anxiati ſpũs latitudo. aĩe lacrimoſe ⁊ poſt te currẽtis in ſudore dulce ſolatiũ ⁊ ſuaue refri geriũ. corona triũphantium. vnica merces ⁊ letitia oĩum ſupnoꝝ ci uiũ. Uberrime fons oĩuz gr̃aꝝ ĩdi ta ꝑles ſumi dei. ⁊ deꝰ ſũmꝰ. bñdi cãt te oĩa q̃ in celo ſunt ſurſuz. ⁊ q̃

in terra deorſuz. Magn⁹ tu ⁊ magnū nomē tuū. Oīmarceſſibiīs ꝺ cor dei excelſi. ⁊ puriſſima claritas lucis eterne. vita oēz vitā viuificās lux oē lumē illuminās. ⁊ conſeruāſ in eterno ſplendore. Mile millena lumina fulgurātia añ thronū diuinitatis tue a p̄mo diluculo. Eternū ſubſtātiale ⁊ in acceſſibile claꝝ ⁊ dulce ꝓfluuiū fontis abſconditi ab oculis oīuz mortaliū cui⁹ vnda ſine ortu. cui⁹ ꝓfundū ſine profundo cui⁹ altū ſine termino. cuius amplitudo in circūſcructabilis. cui⁹ puritas impturbabilis. Eructauit te cor dei altiſſimi de ſua īpenetrabili abyſſo: vita vitā lux lucem. etern⁹ eternū. immēſus īmēſuz. ⁊ ꝑ oia ſibi coequalē ⁊ de plenitudine tua nos oēs accepimus. Tu. n. largiſſime fons oīs boni ſeptemplicis gr̄e p̄cioſuz flumē de theſauris tuiſ emittis. cui⁹ ſuaui dulcore huius nr̄i maris ſalſuginē. i. nr̄e infirmitatꝪ mitigare digneris. Flumē olei letitie flumē vini meraciſſimi. torrens ignei uigoris. Spūs paclitus a te ⁊ a patre. par vtriqꝫ in orbem terre perfundiť. oīa replēs. oīa cotinēs ſpūs a te ſpūs a p̄re. vn⁹ ex ambob⁹. vniēs ambos. vtpote ambo ꝝ in diuidua cōnexio. vnificum gluten ꝯplexus īdiſſolubilis. ⁊ pax oēm ſenſuz exuperās. hic eſt torrēs voluptatꝪ tue dñe. quo delicatā illā ⁊ glorioſā citatē hieruſalē q̄ ſurſuz ē. ingiť potas. ⁊ letabūda ebrietate facis eſtuare. ut tibi iubilēt ī nū īceſſabilē lucida illa ⁊ flāmea organa ī uoce exultationis ⁊ ſono epulātꝪ cuiuſqꝫ ꝺſiderabilib⁹ guttꝪ refocillari ſitibunde fauces exulis populi tui ingiť a te expectāt dñe. Sinito p̄r vt catelli bibāt de ſtillis q̄ cadūt de mēſa dñoꝝ ſuoꝝ. Rora te celi ꝺ ſup ⁊ nubes pluāt iuſtū. illū dñe quo extuare feciſti inclitas p̄mitias populi tui. in īſigne ſolēnitatꝪ nr̄e. illo q̄s igneo ſtillicidio purga ī noua. illumina īflāma exhilara: ⁊ ꝯfirma. ⁊ vnicorda credētiuz tibi. vt vnū ſint vnū ſapiant. vnum vnanimiť regrāt ⁊ app̄hēdāt ⁊ videāt ⁊ bñdicāt te deū deoꝝ in ſyō. Sit tibi inclite ieſu cū deo p̄re ſanctoqꝫ ſpū. ſcē ⁊ indiuiduc trinitati gloria gr̄aꝝ actō. honoꝝ ⁊ imperiū in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Diui Bernardi Abbatis ī ſmones ſup. p̄s. Qui habitat in adiutorio altiſſimi ꝓlogus.

C Onſidero laborē vr̄z nō ſine multo miſerationis affectu. Quero conſolationem: quam exhibere poſſiz. ⁊ corporalis occurrit: ſed ea non prodeſt quicq̄ꝫ: magis ⁊ obeſſe plurimum poteſt: ſiquidem modica ſemētis detractio: nō modicum meſſis eſt detrimentum. Et ſi penitentia veſtra minuať miſeratiōe crudeli paulatim gemmis corona priuatur. Quid tamen agimus: Ubi ꝓphete farinula: ſiquidem mors in olla eſt: et mortificamini quotidie in ieiunijs multis in laborib⁹ frequenter. In vigilijs ſupra modum: preter ea: que intrinſecus ſunt contritio cordiū: ⁊ multiudo tēptationū. mortificamini: ſꝫ

pp eū:q mortu⁹ ē p vobis. Qd ſi habūdat tribulatio vr̄a pro eo:ha būdabit ꝯſolatio vr̄a p eum: vt in eo delectet͂ aīa:q̄ in alijs renuit cō ſolari. Apud ip̄3 nāq̄ ipſa tribulatio magna q̄da3 ꝯſolatio poterit inueniri. Nōne eni3 certū ē:ſupra vires hūanas:vltra nā3:vltra cōſuetudinē eē:q̄ ſuſtinet͂. Ali⁹ igit͂ portat iſta:ille ſine dubio.q portat oīa verbo vertutis ſue. Nonne ex hoc: iā ſuo ipi⁹ gladio inimic⁹ pimit͂:et magnitudo tribulatiōis:de q̄ temptare ſolebat:ipa magis tēptatiōeſ exuperat:tanq̄ certiſſimū diuine p̄ſentie argumētū. Quid ē timēdu3 nob:ſi adeſt.q portat oīa: Dn̄s, defenſor vite mee: a quo trepidabo. Nā ꝛ ſi ambulauero in medio vmbre mortis:nō timebo mala: qm̄ tu mecū es. Quid ē qd totā molē terre ſuſtinet.ꝛ vniuerſus orbiſ cui inīit͂: Nā ſi ē aliqd qd ſuſtineat cetera:ip̄3 a quo ſubſtinet͂:nō inuenit͂. niſi ꝟbū virtutis omnia portās. ꝟbo.n. dn̄i celi firmati ſunt.ꝛ ſp̄ū oriſ ei⁹ omnis ꝟt⁹ eoꝝ. Propterea: vt ſit vob in ꝟbo dn̄i cōſolatio: maxime his dieb⁹:qb⁹ oīo:ſic dignū ē: aliquaten⁹ maior ē labor vr̄:vt cōfido nō erit inutile tractar͂ vobiſcū alqd de ſcripturis ſanctis.qd ꝛ veſtrū aliq rogauerūt. Unde eligendus eſt nobis pſalm⁹ ipſe: de quo tēptationis occaſionem inimic⁹ aſſumpſit.vt inde confringantur arma maligni:vnde ſibi vſurpare p̄ſumpſit: propterea nolo vos ignorare fratres:quonia3 manifeſte imitatoreſ ſunt inimici quicūq̄ de ſcripturis ſanctis aliqnid non ſancte vſurpant:ꝛ detinent veritatem dei in mendatio:ſicut ſolent quandoq3 nonnulli. Cauete hoc dilectiſſimi:quia prorſus dyabolicum eſt:ꝛ de parte eius ſe probant:qui id faciunt in ſuam ipſorum permitiem. ſalutaria ſcripta peruertere mollientes. Sed non modo pluſ immoror. Sufficit credo breuiter tetigiſſe. iā de ipſo:quem elegimus:pſalmo:aliqua preſtante domino diſſerere.et explanare temptemus.

Qui habitat in adiutorio altiſſimi.in ptectōe dei celi cōmorabit͂.

Sermo primus.

Qui habitat in adiutorio altiſſimi:in protectiōe dei celi cōmorabit͂. Quis ſit diuini inhabitator adiutorij per non habitantes illud melius pōt agnoſci. Tria ſiquidem eorum reperies genera. Unum non ſperantiu3. Aliud, deſperantium. Tertiuu3 fruſtra ſperantium. Neq3 enim habitat in adiutorio altiſſimi:qui non poſuit deum adiutorem ſuum: ſed confidit in virtute ſua:ꝛ in multitudine diuitiarum ſuarum:Surdus nam q3 ad prophete conſilium. dicētis. Querite dominum dum inueniri: poteſt: inuocate eum dum prope eſt. Et ſola temporalia querens: emulatur in malignantibus: pace3 peccatorum videns : ꝛ elongatur ab adiuiorioio dei. quod ſibi ad hoc neceſſarium eſſe non reputat. Sed quid nobis de his : qui foris ſunt:indicare: Timeo fr̄es:ne forte ſic etiā in nob:q nō habit3 in adiu

torio altiſſimi:ſʒ cōfidat in virtute ſua:⁊ in multitudine diuitiarū ſuarū. Forte.n.feruorē hʒ qs potēs in vigilijs.in ieiunijs. in laborib⁹. ⁊ ceteris hmōi: aut ēt multoꝝ vt ſibi videt̄:diuitias meritoꝝ longo tpe acquiſiuit:⁊ in his ꝯfidēs remiſſioꝛ eſt in timoꝛe dei. Facile iaʒ ad ocioſitates.⁊ curioſitates pniſ tioſa quadam ſecuritate declinat. murmurat.ꝯtrahit diiudicat. Qui ꝓfecto ſi habitaret ī adiutorio altiſſimi.attēderet vtiqʒ ſibi. ⁊ timeret offendere.quē ſibi cognoſceret adhuc tā neceſſariū eē. Tāto ſiqdem āplius timere deum.⁊ magis ſolicitus eē debuerat.quāto maiora eius munera iā percepit. Neqʒ enīʒ.que habem⁹ ab eo.ſuare aut tenere poſſumus ſine eo.nūc vero qꝺ nō ſine doloꝛe loqmur. aut videmus. Sūt aliq in ꝯuerſiōis initio ſatis timoꝛati.⁊ ſoliciti ſūt.donec initiuʒ aliqꝺ cōuerſationis acceperint.⁊ cū multo magis deſiderare debuerant iuxta illud q edūt me.adhuc eſuriēt.incipiūt ſic agere.acſi dicant. Ut qd ei ſeruiamuſ vltra.qñ iā habemus qꝺ daturus eſt: O ſi ſcires.ꝙ parū eſt.qꝺ hēs ⁊ hoc ipſūʒ ꝙ cito pdis.ſi nō ſuauerit ille.qui dedit. Hec eniʒ duo ſunt.que valde ſolicitos. ⁊ ſubiectos deo reddere poſſunt. vt nō ſimus de his.qui ꝓpterea nō habitant in adiutoꝛio altiſſimi.qꝛ non reputāt illud ſibi neceſſariū eſſe.et hij ſunt q nō ſperant in dn̄o. Sūt aūt alij.qui ⁊ deſperant.hij videlicet q ꝯſiderantes ībecillitatē pꝛopꝛiaʒ deficiuut.⁊ obruunt̄ a puſillanimitate ſpūs habitantes ī carne ſua.⁊ circa infirmitatē pꝛopꝛiā ſemꝑ intenti.vt oīa. que patiunt̄. curſiʒ enumerare parati ſint. Ubi eniʒ intēderitis ingeniū valet. In adiutoꝛio āt dei nō habitāt. neqʒ nouerunt illud.ꝙ nec aſſurgere valeant.vt aliqñ cogitent illud. Sūt aūt alij.qui ſperant quidē in dn̄o. ſed fruſtra.quia ſic de miſericoꝛdia eius ſibi ipſis blandiunt̄. ut a peccatis ſuis nō emēdent̄. Uana eſt oīno ſpes iſta.⁊ hec ꝯfundit.eo ꝙ charitas deſit.econtra hos ꝓpha. Maledictus inqt:q peccat in ſpe. Et ali⁹. bn̄placitū ē dn̄o ſup timētes eū ⁊ ī eiſ:q ſperāt ſup miſericoꝛdia ei⁹. Dicitur⁹ q ſperāt: ſignāter ꝑmiſit ſup timētes eū. Fruſtra ſiqdē ſperat:q ꝯtēptu ſuo grām a ſe repellit:⁊ ſpeʒ ſuā ꝓrſus euacuat. nullus hoꝝ triū habitat in adiutorio altiſſimi. Pꝛimus.n. habitat in meritis ſuis. Secūdus ī penis. Tertius in vitijs. Immūda habitatio tertij. Anxia ſecūdi. Stulta ⁊ ꝑiculoſa pꝛimi. Quid ē ſtultius:ꝙ habitare in domo vix inchoata: Cōſumaſſe te putas:at cū cōſumauerit homo tūc incipit. Deniqʒ ruinoſa eſt oīno hec hatitatio: ⁊ que ſubſtentari magis opus habeat:et fulciri:ꝙ inhabitari.nōne vita pꝛeſens fragilis eſt:⁊ incerta: Simile eſſe neceſſe eſt:quicquid fundatur in ipſa. Quis eniʒ ſupꝛa fragile fundamentum ſtabile credat hedificium: Periculoſa igitur habitatio eoꝝ:q in meritis ſuis ſpant:ꝑiculo

ſa.q̇ ruinoſa.Eoꝝ vero. q ꝯſidera
tiõe ꝓprie infirmitatꝫ deſpatõe deꝗ
ciunt.habitatiões anxiã: ex eos in
tormẽtis dixim⁹ habitare. Quam
diu.n.⁊ penas ſuſtinent:in qb⁹ no
cte:⁊ die ꝯterũtur:⁊ eis quoqꝫ q̃s
nõdũ ſentiũt ampli⁹ cruciãtur: vt
nõ ſufficiat dici malitia ſua:ſꝫ opp
mũt his quoꝝ.que nũq̄ fortaſſe
experient. Que tormẽta: qs infer
n⁹ intollerabilior põt excogitari:ꝑ
ſertiꝫ q̇ in tãto labore ꝑmunt.⁊ ce
leſtis panis non ſuſtentat edulio:
hꝗ ſũt:q ĩ adiutorio dei ñ habitãt
q̇ deſpant. Priores aũt iccirco ñ
q̃rũt.q̇ nequaq̄ ſibi illud neceſſa
riũ ſentiũt.Extremi vero ꝓpterea
lõge ſunt.ꝙ eo mõ q̃rũt auxiliũ di:
quo obtinere nõ poſſunt.Soli eniꝫ
in adiutorio altiſſimi habitãt.q id
ſolũ obtinere deſiderant:id ſolum
amittere trepidãt:ſedula cura illd:
⁊ ſollicita cogitatiõe verſantes: q̃
ẽ vtiqꝫ pietas cult⁹ dei. Btũs pla
ne:q ſic habitat in adiutorio altiſ
ſimi.q̇ in ꝓtectiõe dei celi cõmora
bitur. Quid nocere poterit:eorum
q̃ ſub celo ſunt:quẽ deus celi ꝓte
gere ⁊ conſeruare voluerit. Porro
ſub celo ſunt aeree ꝑtãtes.ſub celo
ſunt preſens ſeculũ neq̄:⁊ caro ad
uerſus ſpm̃ ꝯcupiſcẽs. Optime di
ctũ eſt in ꝓtectione dei celi vt ni
hil eoꝝ:q̃ ſub celo ſunt:timere poſ
ſit:qſqs ꝓtectionẽ eius habere me
ruerit. Siue ita dictũ ſit: vt aduer
ſum ſequẽtẽ oĩo pendeat.q hitat ĩ
adiuterio altiſſimi:in ꝓtectiõe dei
celi commorabitur dicet domino
ſuſceptor meus es:⁊ ſit ꝙ dicitur ĩ
protectiõe dei celi commorabitur:
expoſitio precedẽtis partis:qui ha
bitat in adiutorio altiſſimi:aut ma
gis addere videatur:vt non ſolum
adiutorium ad operandum bonũ.
Sed protectionem quoqꝫ ad libe
randum a malo:doceat eſſe querẽ
dam. At vero diligenter attende:
quod in protectione dicit:non in p̄
ſentia. Angelus in preſentia eius
exultat:ego vtinam poſſim in eius
protectione morari. Ille beatus in
preſenti ego vtinaꝫ in protectione
ſim ſecurus. Dei celi inquit licet.n.
vbiqꝫ eſſe non dubitetur. Sic ta
men in celo eſt:vt ad eius compa
rationem nec eſſe videatur in ter
ris. Propter quod ⁊ orantes dici
mus. Pater noſter:qui es in celis.
Sic ⁊ enim anima quoqꝫ:cũ in to
to ſit corpore: excellentius tamen
⁊ ſingularius eſt in capite. Ubi ſũt
omnes ſenſus:nam in ceteris om
nibus membris.vix unum exercet
ſolum ſcilicet tactum vnde quan
tum ad eum modum quo in capi
te eſt: cetera membra videtur qd
amodo non tam inhabitare: q̄ re
gere ita ſi preſentiam illam cogite
mus.qua beati angeli perfruuntur
videri poſſumus vix aliquam dei
ꝓtectionem.⁊ nomen habere. Fe
lix tamen anima:que vel hanc pro
tectionem meretur. Dicet eniꝫ ſu
ſceptor meus es tu. Uerum id qui
dem.ſermoni alteri reſeruemus.

Dicet domino ſuſceptor meus es
tu:⁊ refugium meum deus meus
ſperabo in eum.

Sermo. Secundus.

Qui habitat in adiutorio al
tiſſimi propheta. Dicet do
mino ſuſceptor meꝰ es tu:
τ refugium meū deus meus ſpera-
bo in eū. Dicet in gratiarū actione
confitens dn̄o: τ miſericordie eius
ſuper duplici adiutorio eius. Q̄s
enim qui adhuc in adiutorio habi
tat: nō in regno: τ frequenter opus
habet fugere: τ interdū cadit. Fu
gere inq̄ dū in hoc corpore ſumus
a facie temptationis perſequentis
oportet. Qd̄ ſi minus celeriter fugi
mus aliqn̄: vt aſſolet impellimur: τ
euertimur: ſʒ dn̄s ſuſcipit nos. Ipē
itaqʒ refugiū eſt: vt venienteʒ cum
ſtercoribus boum pigroꝝ lapida
toreʒ in pigri fugiamus: τ euadere
poſſimus fedā nimis lapidationē.
Ipſe quoqʒ ſuſceptor eſt: vt etiam
cum ceciderimus: nō collidamur:
qm̄ ſupponit manū ſuā. Cum ergo
temptationis impetum ſentimus ī
cogitatione: ſtatim fugiamꝰ ad ipʒ
τ humiliter poſtulemus auxilium.
Qd̄ ſi forte preoccupauerit nos. vt
fit aliquādo: cum tardius: q̄ opor-
teat: ad eum confugimꝰ: ſolliciti ſi-
mus: τ manus eius ſuſcipiat nos.
Omnes enim aliquando cadere
neceſſe eſt: dū in hoc ſeculo detinē-
tur: ſed alij colliduntur: alij non: q̄r
dn̄s ſupponit manū ſuam. Sʒ quo
modo diſcernere eos poterimꝰ: vt
ſegregemus iuxta domini verbum
agnos ab edis: iuſtos ab iniuſtis.
Nam et iuſtus ſepties cadit ī die.
Verūtn̄ hoc interē int̄ eoꝝ caſus
ꝙ iuſtus ſuſcipitur a domino ideo
qʒ reſurgit fortior. Iniuſtus autem
cum ceciderit: non adiciet: vt reſur
gat. imo vero aut in pudorem no-
xium: aut in impudentiā cadit. aut
enim excuſat qd̄ facit: τ hic eſt pu-
dor adducens peccatum: aut fit ei
fratres meretricis: τ iam nec deum
timet: nec hoīem reuereť: p̄dicatqʒ
peccatū ſuū ſicut ſodoma. Iuſtus
vero ſuper manuʒ domini cadit: τ
miro qd̄āmodo etiam ipſuʒ ei pec-
catum in iuſticiam cohoperať. Sci
mus enim quoniam diligentibus
deum omnia cohoperantur in bo-
num. nōne cohoperatur nobis ille
caſus in bonum: vnde τ humilio-
res efficimur: τ cautiores: nōne do
minꝰ cadentem illum ſuſcipit: q ab
humilitate ſuſcipitur. Impulſus: τ
euerſus ſum ait propheta. Sed ni-
hil profecit: qui impulit me: q̄r do-
minus ſuſcepit me. Sic ergo dicet
fidelis anima domino: ſuſceptor
meus es tu: poſſunt omnia dicere:
creator meus es tu: poſſunt τ ani-
malia dicere paſtor meꝰ es tu: poſ
ſunt omnes homineſ dicere redem
ptor meꝰ es tu. At vero ſuſceptor
meus es tu: is tantum dicere po-
teſt: qui habitat in adiutorio altiſ-
ſimi. Unde τ addidit deus meus.
Cur nō deus noſter. Quia in crea-
tione in redemptione: ceteriſqʒ cō-
munibus beneficijs eſt deus om-
nium: ſed in temptationibus ſuis:
tanq̄ proprium eum habent ſingu
li electorum. Sic enim paratus eſt
τ cadentem ſuſcipere: τ eripere fu-
gienteʒ: vt videri poſſit relictis om-

nibus aliis ei ſoli operam dare: ppterea expedit omni anime deum ſemper attendere tanꝙ proprium non modo adiutorem: ſed etiaꝫ inſpectorem. quando eniꝫ poterit negligens fieri: qui intuentem ſe deū nunꝙ deſinit intueri. Aut quomodo non quaſi proprium illum habere videtur: qui ſic eum ſuper ſe videt intentum: vt omnia interiora: ⁊ exteriora eius omni hora conſiderare non ceſſet: omneſqꝫ non ſolum actus: ſed ⁊ ipſos ſubtiliſſimos anime motus perſcrutetur: atque diiudicet. Hic ergo non immerito dicere poteſt: deus meus ſperabo in eum. Et attende ꝙ non dixerit ſperaui: aut ſpero: ſed ſperabo. hoc inquit eſt votum meum: hoc propoſitum meum: hec intentio cordiſ mei. Repoſita eſt hec ſpes mea in ſinu meo: ⁊ in hac pſenerabo. Sperabo in euꝫ: nec deſperabo. nec fruſtra ſperabo: quia maledictus: qui peccat in ſpe: ⁊ nihilominus: q peccat in deſperatione: ſed nec eſſe uolo de hiis: qui non ſperant in domino. Sperabo inquit in eum. Sed iam dic nobis quo fructu: qua mercede: quo lucro. Quoniam ipſe liberauit me de laqueo venātium: ⁊ auerbo aſpero. Sane laqueuꝫ hec ⁊ hoc uerbum in diem alterum: et ſermonem: ſi placet: alterum differamus.

Qm̄ ipē liberabit me de laqueo venāutiū ⁊ auerbo aſpero.

Sermo. iii.

Deus meus ſperabo in euꝫ: Quoniam ipſe liberauit me de laqueo venantium: ⁊ a v̄bo aſpero. Ego vtiqꝫ fratres in hoc verbo magna mei ipſius pietate compungor: ⁊ valde miſereor anime mee. Ipē liberauit me de laqueo venātiū. Ergo ne beſtie ſumus nos. Beſtie prſus. Hō enim: cuꝫ in honore eſſet non intellexit: cōpatus eſt iumentis inſipientibus: ⁊. ſ. f. ē. i. Beſtie pfecto ſūt homines. oues errātes: nō hñtes paſtorē. Quid ſuper bis o hō. qd te ſciolū iactas. Uide qr beſtia factus es: cui venandum laquei prepantur. Sed qui ſūt venatores iſti. Uenatores vtiqꝫ peſſimi: ⁊ nequiſſimi: ⁊ calidiſſimi. Uenatores: qui cornu non ſonant: vt non audiantur. ſed ſagittent in occultis immaculatum. Ipſi ſunt rectores tenebrarum harum aſtutiſſimi verſucia: ⁊ nequitia dyabolice fraudis. ita vt ſicut eſt ante venatorem beſtia ſic ad eorum comparationem ſit quilibet aſtutiſſimus hominum. preter illos dumtaxat: qui cum apoſtolo non ignorant cogitatores eorum: quibus in dei ſapientia datum eſt fraudes deprehendere malignorum. Obſecro nouelle plantationes dei: vos qui nū dum exercratos habetis ſenſus ad diſcretionem boni: ⁊ boni mali. Nolite ſequi cordis veſtri iudiciū: nolite abundare in ſenſu veſtro: ne vos tanꝙ rudes ille adhuc uerſutus venator decipiat. Naꝫ ſilueſtribus illis: ⁊ omnino beſtialibus beſtiis: ſeculares hōies loquor: ap-

tos ſatis expandit laqueos: vtpote. quos facile capiendos eſſe non dubitat. Uobis autem. qui tanq̄ prudētiores cerui ſerpentes necatis. ⁊ deſideratis ad fontem viuū. ſubtiliores occultat laqueos. ⁊ callidiora fraudis ſue argumēta conquirit. Unde obſecro vos humiliamini ſub potenti manu dei paſtoris veſtri. ⁊ acquieſcite eoꝝ conſilijs. qui melius norunt venatoris illius verſutias. edocti diuturno longi tēporis exercitio. ⁊ crebris experimētis tā in ſe. q̄ in multis. Sed ecce qa iam venatores. ⁊ beſtias nouimus. qs nā ſit laqueus iſte. querendū eſt. nolo ego adinuenire ex me. nec dubiū aliqđ tradere vobis. Oſtendat nobis apoſtolus laqueū iſtū. ipſe enim venatorū illorū nō ignorat cogitatōes. Dic inquā nobis beate paule: qs ſit laqueus iſte diaboli. a quo ſe liberatā fidelis aīa gratulat̄. Qui volunt inquit diuites fieri in hoc ſeculo. incidunt in tēptatiōeȝ. ⁊ in laqueuȝ diaboli. Ergone laqueus diaboli diuitie ſunt huius ſeculi: Heu q̄ paucos inuenimus. q ab hoc laqueo liberari exultēt. q̄ multos. qui dolent. ꝙ parū ſibi videntur irretiti. ⁊ adhuc quantuȝ pn̄t ipſi ſe inuoluere. ⁊ intricare laborāt. Uos q reliquiſtis oīa. ⁊ ſecuti eſtis nō habentē vbi caput ſuum reclinaret filium hominis. exultate. ⁊ dicite. qm̄ ipſe liberauit me de laqueo venantiū. Confitemini illi toto corde. tota aīa. tota virtute. ⁊ ex ipſis medullis cordis gr̄as agite ei dicentes. Qm̄ ipſe liberauit me de laqueo venantium. Et vt noueritis q̄ magnum ſit beneficiū hoc. ⁊ ſciatis. que a deo donata ſunt vobis. audite qđ ſequitur. ⁊ a verbo aſpero. o homo vel magis beſtia laqueū nō tenebas. tūc vel malleū. A verbo īquit aſpero. Quod eſt hoc verbū niſi illud inſatiabilis gehenne. affer. affer peute. dilacera. cito interfice. velociter ſpolia detrahe: Quod eſt verbum aſperuȝ niſi tollat̄ īpius ne videat gloriam dei: Quomodo exultant venatores capta beſtia. ⁊ clamāt. tolle. tolle. in fige verubꝰ. infer prunis. ⁊ male bullientibus īpone lebetibus. Uerbū aſperum fuit. qđ protulit domus exaſperans populus iudeorū. Tolle. tolle. crucifige eū. Quā horribile verbū. q̄ aſperum. q̄ crudele. Uere dentes eoꝝ arma. ⁊ ſagitte. ⁊ lingua eoruȝ gladius acutus. Hoc verbū aſperuȝ. tu ſubſtinuiſti domīe. Cur: niſi vt nos liberares a verbo aſpero: Sit iaȝ tue pietatis. vt nō ſuſtineamꝰ nos. qđ dignatus es ſuſtinere pro nobis. reſpōdent homines ſeculares. cū eis ſuadeamus agere penitentiam. ⁊ dicit. Durus eſt hic ſermo. nēpe hinc eſt. qđ in euangelio legimus. loquebatur dn̄s de pn̄ia ipſa. ſed in figura. tanq̄ hijs. qbꝰ nō erat datū noſce miſteriū regni dei. Cūqȝ audirēt dicentē. niſi māducaueritiſ carnē filij hoīs. ⁊ biberitis eius ſanguinem. dixerunt. durus eſt hic ſermo. ⁊ abierūt retrorſum. Quid aūt eſt māducare eius

carnem:ꝛ bibere eius ſanguinem:
niſi cōicare eius paſſionibꝰ:ꝛ eam
ꝯuerſationē immitari quaꝫ geſſit
in carne: Unde ꝛ hoc deſignat il-
libatū illud altaris ſacramētum.
Ubi dñicū corpus accipimꝰ.vt ſi
cut videtur illa forma panis in os
intrare:ſic nouerimus ꝑ eā: quam
in terris habuit ꝯuerſationē:ꝛ ipſꝫ
intrare in nos:ad habitandū ꝑ fi-
dē in cordibus noſtris. Cū enim
iuſtitia ingredit̄:ille ingredit̄:q fa-
ctus eſt nobis a deo patre iuſtitia
Sꝫ ꝛ q manet in charitate:in deo
manet:ꝛ deus in eo. Sꝫ tñ adhuc
dicunt nobis multi:durus eſt hic
ſmo. Ergone durū eſt momenta-
neū hoc:ꝛ leue tribulatiōis: quod
ſupra modū in ſublimitate eternū
pondus glorie operat̄ in nobis:
Durū eſt breuiſſimo: ꝛ leuiſſimo
labore cruciatus illos:ꝛ tormenta
redimere:que nullus terminus fi-
niat.nullus animꝰ ſufficiat cogita
re: Durū vobis videt̄ cū dicitur
agite pniām: Erratis:ſed auditu-
ri eſtis. Uerbū aſperuꝫ:ſmonē du
rum: auditionē malam. Ite male
dicti in ignē eternū. Ita dico vob
hoc timete:hoc durū reputare: et
inuenietis:qꝛ iugū dñi ſuaue eſt:
ꝛ onus eius leue. Si in ſe ipſo ſua
ue illud credere: necduꝫ poteſtis:
vel hic nō ignoratis:qm̄ huius cō
paratiōe ſuauiſſimū eſt. Uos:vos
autē fratres mei:vos pēnati: ante
quorū oculos fruſtra iacitur rete:
vos q diuitias huius ſeculi peni-
tus reliquiſtis qd timeas a verbo
aſpo:qui iā liberati eſtis a laqueo.
Felix tu itidē:pro quo pſalmi q-
dam inſcripti ſunt: qui tranſiſti la
queū:vt oīno longe fieres a ver-
bo aſpero. Quibus eniꝫ dicet̄. Ite
maledicti in ignem eternum:eſuri
ui enim:ꝛ nō dediſtis mihi mādu-
care:qbus inqꝫ dicetur:niſi hijs:q
ſubſtantiā huius mūdi habuere:
nunqd nō valde exhilarant̄ ad v-
bum hoc corda veſtra: ꝛ ſpiritali
iocūditate replent̄: Nunquid nō
precioſioreꝫ ducitis paupertatem
veſtrā theſauris ſeculi: Siquideꝫ
ipſa eſt:que.liberat a verbo aſpo.
Quo nāqꝫ a vobis exigat deꝰ. qꝺ
ꝑ ipſius amore relictū ē: Et tñ ēt
hoc facitis:ꝛ de labore manuū ve-
ſtrar̄ xp̄s alitur ꝛ veſtitur:vt nihil
deſit. Agite ergo grās: exultate. et
dicite:qm̄ ipſe liberauit me de laqo
venātium:ꝛ a verbo aſpero. Exul-
tate inqꝫ:ſed adhuc interiꝫ cū tre-
more letos vos eē volo: ſꝫ nūdum
ſecuros. Gaudentes in ſpū ſcō.ſed
tamē pauētes adhuc.ꝛ cauentes a
recidiuo. Quid eniꝫ nobis vltra pa
uēdū ē: Unum vtiqꝫ: idqꝫ grauiſſi
mū eſt peccatū iude:peccatū apo-
ſtaſie. Uñ eniꝫ factū ē:vt pēnas ac-
ciperetis ſicut colūbe: ꝛ volaretis
ad requieſcēdū. Nā in terra nō erat
reqes:ſed labor.ꝛ dolor ꝛ afflictio
ſpūs. Quid ergo timēdū ē ſic volā
ti:niſi ne forte cadauer. aut ſimile
aliqd in terra videat. cuiꝰ deſide-
rio tactus. videatur a venatoribus
illis peſſimis:ꝛ preparatis laqueis
capiat̄.ꝛ ſint nouiſſima eiꝰ peiora
prioribus: Hoc inqꝫ timēdum eſt
omnino.ne qs aut corde ſolo.aut

etiaꝫ corpore ad vomitū reuertaꝛ. Legimus eniꝫ de filijs israel: quia corde redierunt in egyptū. nā corpore reuerti clausum post eorūꝫ tales rubrum mare ꝓhibebat. Hoc est ꝙ vehemēter singulis qbuscūqꝫ timendū est: nequādo forte eaten⁹ deū offendant: ut manifeste abiciātur: ⁊ euomanꝛ ab eo: aut si pudor neget apostasiā corporis: tēpor ipse paulatim ingerat apostasiam cordis: vt videlicet in habitu religiōis cor seculare gerāt: ⁊ qcqd secularis ꝯsolationis inuenire potuerint amplectanꝛ. Neqꝫ. n. sumus nos apostolo sanctiores q tamen verebaꝛ: ne forte cū alijs p̄dicassꝫ: ipse reprobus efficeretur. Sed id tādiu timēdum est: donec laqueus cōtrit⁹ sit: donec corpus istud aīaꝫ deposuerit nam ipm corpus laqueus qdaꝫ est vnde ⁊ oculus legitur aīam depredari. Minime ergo decet esse securum hominē: qui secū portat laqūꝫ suū. Jmo vero bonū est magis habitare in adiutorio altissimi: vt per eū possit laqueus euitari.

Scapulis suis obūbrauit tibi: ⁊ sub pēnis eius sperabis.

Sermo. iiij.

Scapulis suis obumbrauit tibi. Confitenti humiliter: ⁊ deuote grās referēti nō īmerito ampliora beneficia ꝓmittunꝛ. nā q fidelis īueniꝛ in modico iure constituiꝛ in multa: sicut econtrario accipiendus indignus est: q fuerit de acceptis ingratus. Jtaqꝫ deuote illi gratiarū actioni r̄ndet spūs. nō id solū inquiēs faciet. Sꝫ ⁊ scapulis suis obūbrabit tibi. credo in hijs scapulis geminā promissionem domini intelligendā. s. vite eius: que nūc est pariter ⁊ future. Si enim solū promitteret regnū: ⁊ in itinere deesset viaticū: oīno conquererenꝛ homines: ⁊ respōderēt. Magnū est qdem qd ꝓmittitur. Sed perueniendi illuc nulla facultas datur. Propterea q post hoc seculū vitā eternam ꝓmisit: ipse ēt dandū in hoc seculo centuplū prouidentissima pietate ꝓmisit. Quid enim iam excusationis hēs o hō: Profecto obstructū est os loquentium iniqua. Quid plus afferet inimicus ad tēptandū. nisi quia lōga futura est vita tua. Et si grandis restat tibi via: cur hac timeas cui fortis cibus datur: ne deficere possis ī via: Helye vtiqꝫ cib⁹ allatus ē ab angelo quo nullus in humana cōsuetudine vilior inueniꝛ: scilicet panis: ⁊ aqua: tanta tū in eo fortitudo collata est: ut quadraginta diebus ambulans nō fatigaretur: nec esuriret. Uis tibi hūc cibuꝫ ab angelo ministrari: Mirū valde si nō vis. Qd si cibuꝫ hunc desideras. ⁊ angelica ministeria nō superba: sꝫ humili magis ambitione requiris: audi qūo scriptū sit de dño. q2 temptante dyabolo: ⁊ suadente: vt de lapidibus faceret panes: restitit: et dixit: nō in solo pane viuit homo. Sed in omni verbo: qd ꝓcedit de ore dei. Deinde temptationib⁹ superatis: ⁊ tēptatore fugato: accesrunt angeli: ⁊ ministrabāt ei. Et tu ergo si vis habere ministeriū ange

loꝛum: fuge conſolationes ſeculi: et temptatiõibus reſiſte dyaboli. Renuat ꝯſolari aĩa tua in alijs: ſi vis in dei memoꝛia delectari. Cum eſt in ris: currere te ſuadet ad panem: at tu potius audi dicentẽ. non in ſolo pane viuit hõ. Cur enim tanta varietate diſtraheris: vt modo cibuꝫ modo potũ: modo veſtẽ. aut lectũ: niſi ꝑ ſola coꝛpoꝛis neceſſaria ſubſtentatiõe requiras. q in vno ideſt in verbo potes hec oĩa inuenire? Mãna enim eſt oẽm ſapoꝛem habens: ⁊ odoꝛis delectationẽ: reges eſt vera: ⁊ ſincera: ſuauis: ⁊ ſalubꝛiſ iocunda: ⁊ ſancta. Hec eſt ꝓmiſſio vite pꝛeſentis. nã pꝛomiſſionẽ future qs explicet. Si expectatio iuſtorum leticia: ⁊ tãta leticia. vt omne qđ deſiderat᷑ in ſeculo. ei non valeat compari. ipſum qđ expectat᷑ qd erit? Oculus nõ vidit deus abſqꝫ te: que pꝛeparaſti diligentibus te: ſub ipis itaqꝫ ſcapulis quatuoꝛ nobis beneficia ꝯferuntur. Sub hijs enim abſcondimur. ſub hijs ab incurſu accipitrũ. ⁊ miluoꝛũ pꝛotegimur: que ſunt aeree poteſtates. ſub hijs vmbꝛaculũ ſalubꝛe refrigerat nos ⁊ repellit nimiũ ſolis feruoꝛeꝫ. ſub hijs quoqꝫ alimur: ⁊ fouemur. Ait. n. ꝓpha in alio pſalmo. Quoniam abſcõdit me in tabernaculo ſuo in die maloꝛũ. ideſt duꝫ adhuc dies mali ſunt: ⁊ in terra aliena ſumus: que data eſt in manus impij: in qua nõ eſt regnũ pacis nec deꝰ pacis regnat in ea. Nam ſi regnat quid eſt ꝙ oꝛãtes dicimus. Adueniat regnũ tuuꝫ. neceſſe eſt igit᷑ abſcondere interim: ſiquid habemus boni: quoniam theſaurũ regni celorum. qui inuenit homo abſcondit. Propter ꝙ etiã coꝛpoꝛaliter ĩ clauſtris. ⁊ in ſiluis abſcondimur. Et ſcire vultis quantũ in hac abſconſione lucramur? Credo nulluꝫ hic eẽ qui ſi quantã partẽ eoꝝ. que facit in ſeculo actitaret. non adoꝛaretur vt ſanctus: nõ reputaret᷑ ut angelus: nunc aũt quotidie tanꝙ negligens arguitur. ⁊ ĩcrepatur. Parũne hoc lucrũ ducitis. ꝙ nõ reputamini ſancti anteꝙ ſcitis. An nõ timetis ne forte hic vili mercede recepta in futuro mercedem non habeatis? Neceſſaria igit᷑ eſt hec abſconſio nõ ſolũ ante oculos alioꝛũ ſed etiã multo magis ante te ipſuꝫ hoc enim hꝫ illa dominica ſententia. Cum feceritis omnia. que pꝛecipiuntur vobis: dicite ſerui inutiles ſumus: qđ debuimꝰ facere fecimꝰ. Ve. n. nobis: ſi nõ feciſſemꝰ. Et hec eſt vtiqꝫ magna virtus. ⁊ ſũma ſecuritas. quando ⁊ pie viuis: ⁊ tñ plus attendis: que deſunt tibi: ꝙ que videris obtinuiſſe. oblitꝰ que retro ſunt: ⁊ extendens te in anterioꝛa. Hec igitur eſt abſcõſio. quã ſub ſcapulis domini pꝛeſtari dixeramus. qualis foꝛſitan fuit obumbꝛatio illa: que marie facta eſt a ſpũritu ſancto: ad cellãdũ videlicet tã in ꝯpꝛehẽſibile ſacramẽtũ. De ꝓtectiõe quoqꝫ idem ꝓpha ait. Obũbꝛaſti ſup caput meũ in die belli. Sicut. n. vidẽs veniente accipitrẽ mater expandit alas: ut pulli ſubeant: ⁊ hẽant tutum refugium: ſic

nobis parata. ⁊ dillatato quodam modo ſinu extenſa eſt ſumma illa ineffabilis pietas dei noſtri. vnde ⁊ ſupra dixit. quoniā refugiū meū es tu. Jam vero ſub ipſis quoque ſcapulis: ⁊ vmbraculum ſalubre. ⁊ protectionē habemus. Sicut. n. ſol iſte corporeꝰ licet bonꝰ ſit. ⁊ valde neceſſarius: tamen ⁊ feruor eius: ſi temperatus non fuerit: infirmo capiti: ⁊ ſplendor infirmis oculis nocet: nec eſt ſolis culpa: ſed infirmitatis. Sic etiam ſol iuſticie eſt. Unde dicitur. Noli nimiū eſſe iuſtus. nō ꝙ iuſtitia bona non ſit. Sed, qꝛ dū adhuc infirmi ſumus: oportet ipaꝫ nobis gratiam temperari: ne forte elationis: aut indiſcretionis vitiuꝫ incurramus. Quid. n. eſt ꝙ inceſſāter orantes: ⁊ ſupplicantes nō poſſumus ad eam: quam deſideramꝰ habundantiam gratie peruenire: Putatis qꝛ auarus: aut inops factus eſt deus: impotens aut inexorabilis: Abſit hoc prorſus abſit. ſꝫ ipſe cognouit figmentum noſtrū. ⁊ ſcapulis ſuis obūbrauit nobis. nō tamē ꝓpterea a pctione ceſſanduꝫ eſt: qꝛ etſi nō dat. ad ſatietatē: dat ad ſubſtentationē: etſi cauet nobis a feruore nimio: tamen fouet nos tanq̄ꝫ mater calore ſuo. Hoc eſt. n. iſtum ꝙ diximus ſub ſcapulis eiꝰ nobis. preſtari: vt tanq̄ꝫ pulli in calore materni corporis foueamur: ne foris vagantes moriamur refrigeſcente nimirū charitate: que non diffunditur in nobis: niſi per ſpiritum: qui datur nobis. Sub hijs igitur pēnis eius ſecurus ſperabis: ut videlꝫ de exibitiōe p̄ſentiū muneꝝ firma ſit expectatio futuroꝝ. Amē

Scuto circūdabit te veritas eiꝰ non timebis a timore nocturno. A ſagitta volante in die a negotio ꝑambulante in tenebris, ab incurſu ⁊ demonio meridiano.

Sermo. v.

S cuto circūdabit te veritaſ eius. Uigilate: ⁊ orate: vt non intretis intemptationem. Et quis hec dixerit ſcitis. et tp̄s ſcitis. Domini eſt verbū iſtud inſtante iaꝫ paſſione. Et attendite qm̄ ipſe qdē erat paſſurus: ⁊ nō diſcipuli: nec tn̄ ꝓ ſe dicebat orādū: ſed ꝓ illis: Uñ ad petruꝫ ait. Ecce ſathanas expetiuit vos. ut cribraret ſicut triticū: ego āt rogaui ꝓ te vt nō deficiat fides tua: ⁊ tu aliqñ ꝯuerſus cōfirma frēs tuos. Si tm̄ illos oportebat timere in paſſione dñi: tm̄ timēdū ē vob frēs ī paſſiōe vr̄a: Uigilate ꝓinde. ⁊ orate ne intretis in tēptationē: qm̄ vndiqꝫ circūdati eſtis tēptationibus: vnde: ⁊ legitis: qꝛ temptatio eſt vita hoīs ſuper terrā. Jtaqꝫ ſic tot tēptatiōibus plena ē vita nr̄a: ut ñ īmerito tota ipa tēptatio debeat appellari ꝑuigili circūſpectione opus eſt: et oīone ne inducamur in eā. Unde eſt ⁊ illud in oīone dñica: ⁊ ne nos īducas ī tēptationē. Quia ḡ ſic circūdatus es tēptationībꝰ ſcuto circūdabit te veritas eius: vt queadmodū vndiqꝫ bella: ita vndiqꝫ ſint ⁊ preſidia. Jn quo ⁊ oīno illδ manifeſtū eſt: ſpūale ſcutum eſſe oportere: qδ circūdare poteſt. Ueritas

autem circundat: quia verax eſt: q promittit: ꝛ ſic exibet: vt promittit. Fidelis deus ait apoſtolus: q non patietur vos temptari ſupra id qđ poteſtis. Non incongrue ſane ſcuto gratia compaꝛ diuine ꝓtectionis: ꝙ in ſuperiori parte amplus ꝛ latū eſt. vt caput: humeroſq; cuſtodiat in inferiori vero ſtrictius: vt minus oneret: maxime. ꝙ gratiliores ſint tibie: nec tam facile vulnerentur. ſed nec adeo periculoſū ſit illis in partib9 vulnerari. Sic omnino ſic militibus ſuis xp̄s ad inferiora tuēda ideſt carnē: magnā vt ita dixerim ſtricticitatem: atq; penuriā rerū temporaliū donat. nec vult eos illarū multitudine pregrauari. ſed vt victū: ꝛ veſtitū habentes. queadmodū ait apoſtolus. his ꝯtenti ſimus: in ſuperioribus vero ampliorē latitudinē. ꝛ habundantiam gratie ſpūalis. Sic. n. habes. Primū querite regnum dei. ꝛ iuſtitiā ei9: ꝛ oīa adiciētur vob. De victu vtiq;. ꝛ veſtitu. ante dixerat nō debere ſollicitos eſſe. nā ꝛ hec ipa nobis pater nr̄ celeſtis benigniſſima pietate miniſtrat. ob duplicem ſcilicet cauſam. ne vel oīno crederemus infenſum. ſi iſta negaret. ꝛ ſic deſperaremus vel eorū nimia ſollicitudo ſpiritualis exercitu fieret đtrimentū. Sine. hĳs. n. neq; viuere neq; deo ſeruire eſt. Ceterum q̄to ſtrictius. tanto melius. Itaq; ſcuto circūdabit te veritas eius nō timebis a timore nocturno: a ſagitta volante in die a negotio ꝑambulante in tenebris ab incurſu. ꝛ demonio meridiano. Hec ſunt quatuor temptationes. quibus vndiq; circundati neceſſe habemus circūdari etiam ſcuto domini. ut ſit nobis a dextris. ꝛ a ſiniſtris. ante ꝛ retro. Hoc enim premonitos vos eſſe volo. neminem ſuper terrā abſq; temptatione victurum vt cui forte tollitur aliqua alteram ſecurus: expectet. aut forte nō ſecurus. ſ; magis pauidus. ꝛ ſic petat ab ea liberari vt nunq̄ ſibi in corpore mortis huius libertatē perfectā. ſeu requiem audeat polliceri. Quainre cōſideranda nobis eſt tam benigna erga nos diuine diſpenſatio pietaꝫ. ut qbuſdam nos tēptationibus patiatur diutius occupari. ne forte periculoſiores occurrant. ab aliquib9 vero citius liberet. vt poſſimus in alĳs. q̄s nobis vtiliores fore preuidet. exerceri. Uerūtamen ꝯſiderandum modo nobis eſt. que ſint iſte quatuor. quas hic ponit. Credo. n. ꝙ hoc ordine. quo hic numerātur contra eos. qui conuertunꝰ. inſurgunt. ꝛ velut principes ſunt omniū temptationū. Solet in diuinis ſcripturis aduerſitas deſignari per noctem. ꝛ ſcimus. quia aduerſus eos. qui conuertuntur. primū eſſe certamen de moleſtĳs corporeis conſueuit. Caro. n. hacten9 indomita caſtigari. ꝛ in ſeruitutē redigi nequaq̄ equanimiter patiꝰ. Sed adhuc memor recēs perdite libertatis. acri9 concupiſcit aduerſus ſpiritū. maxime in hĳs penis in qbus eſtis vos quotidie morietēs. imo vero morte affecti tota die. q̄ ꝛ ſupra vires ſūt

ꝛ vltra naturã: ꝛ ↄtra ↄſuetudinẽ veſtrã. Quid igit̃ mirũ. ſi turbant iſta. maxime eos. q necdũ ↄſueuerũt. necdũ ſatis in ꝓmptu hñt recurrẽ ad orationẽ. reſurger̃ ad meditatiões ſanctas. vt ſic releuetur põdus diei. ꝛ eſtus. neceſſariũ plane nobis inter ipſa nr̃a ↄuerſationis initia ſcutum dñi. ut nõ timeamus a timore nocturno. ꝛ nõ dicit̃ a nocte. q2 nõ ipa afflictio temptatio eſt. ſ3 magis timor ipſi⁹. nam ꝛ oẽs laboram⁹. cũ tñ nõ oẽs tẽptemur. ꝛ q tẽptant̃. multo magis timore future pene q̃3 pñtis dolore ledunt̃. Quia ergo timor ipſe temptatio ẽ. ↄgrue dictũ eſt ei. q circũdat̃ ſcuto dñi. ꝙ a tẽptatione hac nõ timebit. Forte ĩpugnabit̃. forte tẽptabit̃. forte timebit noctẽ. ſ3 nõ ei timor iſte nocebit. magis autẽ. ſi nõ fuerit dñat⁹. tũc ĩmaculatus erit. ꝛ emũdabit̃ ſicut ſcriptu3 eſt. q2 territi purgabunt̃. Caminus timor iſte ẽ. ſ3 vt examinet. non exurat. veritas facit. nocturn⁹ plane. ꝛ tenebroſus timor. ſed facile hũc radius ỽitatis exupat. Ingerit. n. oculis cordis nũc qdẽ peccata. q̃ fecim⁹. vt queadmodũ ꝓpha d ſe ait. etiã nos in flagella pati ſimus annũtiantes iniqtatẽ nr̃a3. et cogitãtes ꝑ peccato noſtro. nunc vero eterna ſupplicia. q̃ meruim⁹. vt in eoꝝ cõparatione. q̃ euadim⁹. vniuerſa. que patimur delitias reputem⁹. nũc quoq3 celeſtia p̃mia. ad que tendim⁹. crebro videlicet memorãs. qm̃ nõ ſunt ↄdigne paſſiones hui⁹ tpis ad futura3 gloriã. q̃ reuelabit̃ in nobis. nũc etiã ea q̃ ꝓ nobis ptulit xp̃s. ut crebro cõſiderãtes. quãta ſuſtinuit illa maieſtaſ ꝑ inutilib⁹ ỽuis erubeſcam⁹ non ſubſtinere vel parua pro nobis. ſ3 forte p̄ualuit veritas. p̄ſertim tam multiplex. ꝛ vſq3 quaq3 circũdãs nõ repellere modo. ſ3 etiã expellere penitus hũc timorẽ. nox receſſit vt fili⁹ lucis ꝛ diei honeſte ambulãs time ſagittam. leuiter volat. leuiter penetrat. ſed dico tibi nõ leue infligit vulnus cito interficit. nimiru3 ſagitta hec vana gloria eſt. nõ eſt vnde ĩpugnet hec puſillanimites. ꝛ remiſſos. q feruẽtiores eſſe vident̃. ipſi paueant. ipſi ſibi caueant. in hac parte nihilominus adhuc ſoliciti nõ deſerere ſcutũ inexpugnabile veritatis. Quid enim aliud ta3 ↄtrariũ vanitati: nec ſane huic opponẽda ſagitte ſecreta illa: ꝛ qdammõ intima veritaſ exigim⁹ ſemetipã3 nouerit aĩa: de ſe teneat veritatẽ. Difficile prius ni fallor hõ ỽbis laudantiũ hoĩe in vita ſua abduci poterit altũ ſapere ſi ſeſe int⁹ ad lucẽ veritatis ſollicita ↄſideratiõe diſcutiat. Nõne. n. ſi ꝓpriã cogitet cõditionẽ dictur⁹ ẽ. Quid ſupbis terra. ꝛ cinis. Nonne eni3 ꝓpria3 ↄſideret corruptionẽ fateat̃ neceſſe eſt. qm̃ nõ ẽ in eo bonũ: S3 etſi forte aliqd habere videt̃. nõ ĩueniet puto qd reſpõdeat apoſtolo dicẽti. Quid hẽs: qd non accepiſti: Et alibi. Qui ſtat videat ne cadat. Poſtremo: ſi fidelit̃ cõputet: facile illi erit aduertere. ꝙ nec cũ decem occurrere poſſit ei. q cu3

viginti milib⁹ venit ad ſe. ⁊ oēs iu
ſtitias ſuas tanq̄ pānū meſtruate
reputare. Eadē quoq̄ veritas: et
eis nihilominus opponēda ē tem/
ptationib⁹: que ſecūtur. Neq̄ enī
vel ſic ceſſat hoſtis antiquus. Sed
ad calidiora forte cōuertiť argum̄
ta. Firmā ꝓbauit vtroq̄ latere tur
ris. nō eſt ꝙ vel a ſiniſtris puſillani
mitate timoris. vel a dextris eā hu
manis ꝯcutere laudib⁹ in vtraq̄
iā mollitiōe fruſtrat⁹ attēptet. Sꝫ
ſi viribus inqt deicere nequeo. for/
te decipere poſſiꝫ alicuius in genio
ꝓditoris. Quis putas erit hic pro/
ditor: Plane cupiditatis radix ini
qtatis. Ambitio ſubtile malum. ſe/
cretū virus: peſtis occulta: doli ar/
tifex: mater ypocriſis. liuoris parēs
vitioꝝ origo. criminum fomes. vir/
tutum erugo. tinea ſcītatis. exceca
trix cordium: ex remedijs morbos
creās generās ex medicina lāgorē.
Cōtēpſit vanaꝫ gloriam. ait qm̄ va
na ē. Forte ſolidi⁹ aliqd affectaret
forte honores: forte diuitias. Quā
tos hoc negotiū ꝑambulans in te/
nebris. trudi fecit in tenebras exte
riores veſte ſpoliās nuptiali. ⁊ vir
tutum exercitia fructu pietatꝭ eua/
cuās: Quātos hec peſtis nequiter
ſupplātatos turpiť quoq̄ deiecit:
vt ceteri quiq̄ quos latuit occult⁹
effoſſor. ſubito expaueſcerēt ad rui
nā: Quid igiť hūc vermē fouet ali
ud. q̄ mētis alienatio. ⁊ obliuio ve
ritatis. Aut qd niſi veritas ꝓden/
dū hūc veſtigat ꝓditorē: ⁊ negotiū
arguit tenebrarū: nimirū hec q̄ di
cit. Quid ꝓdeſt hoī ſi mūdum vni
uerſum lucretur: ſe aūt perdat: ⁊ d
trimentū ſui faciat. Et itē. Poten/
tes ait. potenter tormēta patiētur.
Hec ē que ſedula ſuggeſtione re/
ducit in mentē: q̄ ſit in ambitu fri/
uola ꝯſolatio graue iudiciū: uſus
breuis finis ignotus. Hucuſq̄ tē/
ptationes domini: quartā inimic⁹
non preſumpſit afferere. Illa. n. de
ignorātia eſt. nec dubitat ſapientiſ
ſimū. q ſic moderabať reſponſiōes
ſuas vt in illo nunq̄ poſſet depre/
hendere. qđ querebat. Prima ſiq
dem tēptatione eſurienti ſuadebat
de lapidibus panem facere. Sed il
le nec poſſe. nec nō poſſe reſpōdēs
cibū aliū pretēdit dicēs. nō in ſolo
pane viuit homo. ⁊c̄. Secunda ve
ro temptatiōe ꝑcipitiū ſuadebat.
ꝓmittens qr nō lederet: ſi fili⁹ dei
eſſet ⁊ ſic videns oīa ciuitas lauda
ret eū: ⁊ magnificaret. ⁊ nec eſſe ſe:
nec nō eē rn̄dit. Tertia de ambitio
ne fuit quādo oīa regna mūdi pro
miſit ſi cadens adoraret eū. Vides
ne ꝙ ambitiōis via adoratio dya
boli ē: qua videlicet ad honores ⁊
gloriā mundi ꝑueniendū ſuis ille
adoratorib⁹ polliceť. quarta: vt di
xi: temptatiōe apud eum abſtinuit
cui⁹ nimirū tantā eēt expertuſ pru
dentiam ex reſpōſis. Quid aduer/
ſus alios faciat quos videt omni/
modis diligere iuſtitiā. ⁊ odiſſe ini
qtatē. Quid niſi vt iniqtatē palliet
ꝟtutis imaginē. Quos. n. ꝑfectos
boni nouerit amatores: malū eis
ſub ſpecie boni. nec mediocris. ſꝫ ꝑ
fecti ꝑſuadere conať. vt cito cōſen
tiat. q magnoꝑe diligit bonū ⁊ fa/

eſſe:qui currit:incurrat. Hoc igitur ē demonium.nō modo diurnuȝ. ſȝ ⁊ meridianuȝ. An ñ hoc timuit maria:quādo ad nouā angeli ſalutatiōe expauit: An nō hoc inſinuabat apoſtolus:cū diceret.nō enim ignoram⁹ cogitatiōes eius: ipſe.n. angelus ſathane tranſfigurat ſe in angelum lucis: An nō deniqȝ hoc ipſum metuebant diſcipuli.quādo vidētes dominū ſup mare ambulantē clamauerunt putātes fantaſma eſſe: Et vide ꝙ bñ ꝯgruit.ꝙ q̄rta vigilia fuiſſe dicit̄.qñ ꝯtra tēptatiōnē quartā vigilaſſe diſcipuli ꝓhibētur. Nec vero in re manifeſtiſſima noſtro arbitroꝛ eſſe opus eloquio:ꝙ videlicet ſola ſit veritas:q̄ palliatā detegit falſitatē. Quatuoꝛ has tentationes etiam in generali ſtatu eccleſie haud difficile diligēs ꝯſideratoꝛ inueniet. Nonne timor nocturn⁹ exercebat nouellā adhuc eccleſie plantatiōnē:quādo omnis qui occiderit ꝟuos dei arbitrabatur obſequium ſe pꝛeſtare deo. Demuȝ perſecutiōe ceſſante: ⁊ die reddita.turbauit eam grauius.⁊ afflixit ſagitta volans:quando exierūt aliqui de eccleſia inflati ſpiritu carnis ſue inanis : ⁊ volatilis gloꝛie cupidi.⁊ volentes ſibi facere nomē linguas ſuas magnificando diuerſa:⁊ peruerſa dogmata fabꝛicarūt: At nūc q̄dem pax a paganis: pax ab hereticis. Sed nō ē pax.a falſis filijs. Multiplicaſti gentē dñe ieſu. Sed nō magnificaſti letitiam. qm̄ multi uocati:pauci vero electi.omnes xp̄ani:⁊ oēs fere.que ſua ſunt querunt:nō que ieſu xp̄i. Ipſa quoqȝ eccleſiaſtice dignitatis officia in turpem queſtum:⁊ tenebꝛarum haruȝ negotia trāſiere.nec in hijs animarū ſalus:ſed lucrū queritur diuitiarū. Propter hec cōdentur. ꝓpter hoc frequentant eccleſias:miſſas celebꝛant. pſalmos decantant Pꝛo epiſcopatib⁹.⁊ archidyaconatibus impudenter hodie decertat̄: vt eccleſiarū redditus in ſupfluitatis.⁊ vanitatis vſus diſſipetur. Supeſt ͥ iam vt reueletur homo peccati:filius perditionis:demoniū non modo diurnum:ſed meridianū:qđ nō ſolum transfiguratur in angelū lucis:ſed extollitur ſupꝛa oē ꝙ dr̄ deus.aut ꝙ colitur. Nimirum inſidiatur crudelius calcaneo matris eccleſie:a qua caput ſuum dolet eē ꝯtritū. Hic plane grauiſſimus erit incurſus:ſed ab hoc quoqȝ eccleſiā electoꝝ veritas liberabit.ꝓpter eoſ bꝛeuians dies:⁊ demoniū meridianū deſtruēs illuſtratione aduētus ſui. Et hec quidē dicta ſunt de temptationibus ſuis. Nā ⁊ in ꝟmone quodā ſup cantica canticoꝝ:meminí me ſup hijs tractaſſe ſimilit̄:cum meridiāni:hui⁹ demonij mētio inciſſet.occaſione ſcilicet meridiani accubitus ſponſi:quem ſibi ſponſa peteret indicari.

Cadent a latere tuo mille ⁊ decē millia a dextris tuis:ad te auteȝ non appꝛopinquabit.

Sermo ſextus.

Nſpe viuim⁹ frēs:nec deficim⁹ in tribulatiōe pñti:eo ꝙ in expectatiōe ſim⁹ idefectibiliū

gaudiorum. Neq3 eniȝ vana nob' hec expectatio: aut dubia ſpes videt' innixa nimiȝ eterne. ꝓmiſſiōib⁹ ꝟitatis. Deinde etiā ex ꝑceptiōe pñtiū munerū firma ſit expectatio futurum ⁊ pñtis gr̄e virtus nimis credibilit' atteſtat': felicitatē ꝓmiſſe glorie ſine dubio ſecuturā. Nēpe dñs virtutū ipſe rex glorie. ⁊ ī hymno quoq3 eū dē voce vocam⁹ patrē perēnis glorie patrē potētis gr̄e: cui ēt in pſalmo canim⁹: q2 miſericordiā: ⁊ veritatē diligit de⁹ grām. ⁊ gloriā dabit dñs. Viriliť ḡ ſuſtineat in hoc ſeculo pietas colluctationē. ⁊ ꝓſecutionē quālibȝ equanimit' patiat'. qdni tolleret oīa. que ad oīa valet. ꝓmiſſionē hñs ei⁹ vite. que nūc eſt. ⁊ future. Repugnet fortit' īpugnāti. q2 ⁊ repugnāti ꝓpugnator aderit indefeſſus ⁊ triūphāti nō' deerit largiſſim⁹ remunerator. Scuto inquit circūdabit te ꝟitas ei⁹. Neceſſaria plane īſupabilis ꝓtectio ꝟitat'. nō mō īteriȝ ī carne degēti. ſȝ poſtmodū exeūti. ⁊ nūc qdeȝ ob ꝑiculoſos ꝯflict⁹: tūc ꝟo ob monſtruoſos occurſus ſpirituū malignorum. Nēpe ⁊ ſcīſſimā illā glorioſi martini aīam voluit ps inimica nocere. ⁊ cruēta beſtia ſciēs q modicū iā tp̄s haberet. tota ꝑfecto iſania malitie infatigabilis nō ē ꝟita aſſiſtere ei quoq3. in quo nihil hēbat. imo ꝟo ad ip̄3 etiā regē glorie accedere impudētiſſima temeritas illa p̄ſumpſit. ſicut ipſe teſtat'. Venit eniȝ p̄nceps mūdi hui⁹. ⁊ in me nō h3. vel inueniet qcq̄. Felix aīa. q̄ ſic interim tēptationū iacula ſcuto repulerit ꝟitatis. vt nil pr̄ſus venātiū in ſe cōualeſcere paſſa oīo nō ꝯfundat'. cū loquet' inimicis ſuis ī porta. nihil ī me funeſte reperies. Felix quem ſic circūdat clipeus veritatis. vt introitū quoq3 ⁊ exitū ei⁹ cuſtodiat exitum vtiq3 ab hac vita. ⁊ ītroitū ad futurā. quo videlȝ nec moliat' a tergo. nec a facie mali qppiā inimicus intētet. Siquidē oīo op⁹ erit illic cuſtode. opus erit duce fideli. opus erit cōſolatore magno pp illas horribiles viſiōes. nō minus q̄3 hic adiutore. ⁊ ꝓpugnatore ꝯtra viſibiles tēptatores. Glorificate itaq3 dilectiſſimi. ⁊ portate interiȝ xp̄3 in corpore veſtro hon⁹ delectabile ſuaue pōdus. ſarcinā ſalutarē etiā ſi premere aliqn̄ forte videt'. etiā ſi interdū latera tōdit. ⁊ flagellat recalcitrātē. etiā ſi qn̄ in camo. ⁊ freno maxillas eorum ꝯſtriget. ⁊ cohercet oīo felicit'. eſto vt iumtū. qđ ſaluatorē portat. ſȝ nō penit⁹ vt iumētū. Hō cū in honore eēt. nō intellexit. cōpat⁹ ē iumētis iſipiētib⁹. ⁊ ſimilis fact⁹ eſt illis. Quid. n. tātope vel plāgit. ꝓpha. vel arguit in hoīe ſimilitudinē iumtorum p̄ſertiȝ q alio quodā loco de ſe loq. ⁊ dicere deo nō ſine q̄dā ꝯgratulatiōe videt': vt iumētū fact⁹ ſuȝ apud te. ⁊ ego ſēp tecū: puto imo nō puto. ſȝ ſcio ſimilitudinē aliquā iumētorum hoī cōmēdari. ſȝ plane nō eā. q̄ nō intelligēdo. ⁊ iſipiētie q̄3 patiēte imitatōne ꝯſiſtat. neq3 eniȝ ſuccēſeny ſimilit'. ſȝ ne plāgētis qdē videret' vox: ſi dixiſſȝ. hō cū ſub dei honore eēt. nō recalcitrauit. vt iumētū fact⁹ ē

apud eū. Quis nō illi iumēto plu-
rimū inuideret. cui⁹ in hūili tergo
ad cōmēdationē ineffabilis ſue mā
ſuetudinis dignat⁹ ē ſedere ſalua-
toꝛ. ſi cū illi⁹ tā ꝓcioſi honoꝛis ge-
ſtatiōe intelligētiā quoqꝫ tā ſingu-
laris habuiſſet honoꝛis. Ut iumen
tū igit̃ eſto. minime tñ iumētū: pa-
tient̃ qdēꝫ ſuſtinēs on⁹: ſꝫ honoꝛē
ītelligēs ſapient̃: ꝛ delectabilit̃ cogi
gitās tā ipſi⁹ oneris q̄litatē: q̄ꝫ ꝓ-
pꝛiaꝫ vtilitateꝫ. Magn⁹ ille ignati⁹
diſcipuli quē diligebat ieſus audi
toꝛ martir nr̃. cui⁹ ꝓcioſis reliquijs
nr̃a ditata ē paupertas: mariā q̄daꝫ
ī plurib⁹: q̄s ad eā ſcribit: epiſtolis
xpiferaꝫ ꝯſalutat. Egregi⁹ plane ti-
tul⁹ dignitatꝭ: ꝛ cōmēdatio honoꝛiſ
īmēſi. Nēpe cui ſuire regnare ē: ge
ſtare hūc nō onerari ē: ſꝫ oꝛnari. Ce
terū nō ei ꝺ quo nūc loq̄bamur ſal
uatoꝛis aſello verēdū. nullaten⁹ vi
debat̃: ne foꝛte ſub tali ſarcina defi
cere poſſꝫ ī via: An ꝓo timēdus ei
aut lupoꝝ īcurſus: aut raptoꝝ oc-
curſus: vel ꝓcipitiū: ſeu piculū ali-
qꝺ ſub tāto ꝓſide metuēdū. Felix
q ſic tulerit xpꝫ: vt a ſcō ſcōꝝ ī ſcāꝫ
ciuitatē mereat̃ induci: nō ē oīo: q
timeat: ne vel in uia qꝺlibet offedi-
culū: vel depulſā ī ianua patiat̃. illi
nēpe iumēto viā ꝑabāt fideles po
puli: Huic angeli ſcī: qm̄ angelis ſu
is mādauit de te: vt cuſtodiāt te in
oīb⁹ vijs tuis: ne foꝛte offēdas ad
lapidē pedē tuū. Sꝫ nō ſūt hec ꝓ-
occupāda mō ſeries ipa magis ſcri
pture expoſitiōis oꝛdine ſequenda
ē. Cadēt alatere tuo mille. ꝛ decem
milia a dextris tuis. ad te aūt ñ ap
ꝓpinquabit. Hic enim verſus ho
die nobis tractandus ē. non igno
ratis. In pꝛecedenti ſane capitulo:
quod nouiſſime tractabatur: dictū
eſt ſi recolitis: quemadmodum a
quatuoꝛ q̄buſdam maximis equi-
dē: grauiſſimiſqꝫ tēptatiōib⁹ hui⁹
vite ꝓtectio liberaret veritatꝭ. vide
lꝫ a timoꝛe nocturno a ſagitta volā
te in die. a negotio ꝑambulāte ī te-
nebꝛis. ab incurſu ꝛ demonio me-
ridiano. Qꝺ ꝗ ſequit̃: cadēt a late
re tuo mille. ꝛc̄. future magis vite
arbitror aſſignādū. Unde ꝛ ī ꝑnci
pio ſmoniſ hui⁹ meminiſtis adhuc
ni falloꝛ ſentētie apoſtolice: qua vi-
delꝫ valeꝛ ad oīa pietatē: vite quo
qꝫ eius: q̄ nūc ē. ꝛ future ꝓmiſſionē
habere commēdat. Audite ergo ꝛ
audite in letitia coꝛdis veſtri: q ad
future vite ꝓmiſſionē: ꝛ veſtram ex
pectationem ptinere videtur. Ubi
eniꝫ theſaurus vr̄ ſit ꝛ coꝛ veſtruꝫ:
Et quidem ſtudioſe audiſtis ꝓſen-
tia. non ſum īmemoꝛ. ſꝫ ſtudioſius
decet audire futura. Nā pſeudo ꝓ
pheta balaam dico recolite. q yſto-
rias noſtis. ꝛ ipſe inq̄ꝫ iniquus. iu-
ſtoꝝ moꝛtem optabat: ꝛ nouiſſima
ſua hoꝛum ſimilia fieri ꝓcabat̃. Tā
tus enim pietatis fructus: ꝛ tanta
iuſtitie merces: vt ne ab ipſis qui-
dem non deſiderari queat impijs:
ꝛ iniuſtis. Minus tamen oblectāt
canticū ſyon ſalices babilonis. Su
ſpēdēda pꝛoinde oꝛgāa apud eos
lamentandum magis ſuper flumi-
na babilonis: ſi foꝛte perſuaderi eiſ
poſſit: vt plangant: Hic plane mi-
hi cantandum eſt. Ubi non deerūt

qui tota alacritate ſpiritus ſaltent ad vocem pſalterij: ad canticum ſyon: et vehementia quadam ſacri deſiderij ad eam geſtiant preuolare dicentes. Quis dabit mihi pennas ſicut columbe. et volabo: et requieſcam. quid enim aliud exultare q̄ extra ſeipſum ſaltare eſt. Minus ſapit hijs: qui medio adhuc periclitantur in mari. iactantur vndis. aguntur fluctibus: q̄libet fauorabile ſit. q̄ de remoti. et ꝓpe iam deſperati trāquillitate: ſeu ammenitate littoris nūtiatur. Sȝ nec ad eiuſmodi pertinet animaȝ: q̄ hodie vobis ꝓpoſitū eſt: neqȝ enim talis qſpiam adhuc meretur audire. Cadent a latere tuo mille: et decem milia a dextris tuis. Mementote cui facta ſit hec promiſſio: nempe ei: q habitat in adiutorio altiſſimi: in ꝓtectiōe dei celi commorabitur. Audiat igitur his: qui ſaluti portui cogitatione: et auiditate iam appropiquat: qui preiactata velud quadā anchora ſpei ſue terre illi deſiderabili inconfuſibiliter inheſiſſe videtur: cunctis diebus quibus nūc militat expectās donec veniat immutatio ſua. Precipua ſane: et certiſſima propinquatio portus huius: hec ipſa in qua poſiti eſtis exitus ꝑparatio eſt: vocationis videlicet: iuſtificationiſqȝ diuine. In hijs nēpe duobus fidelis quedam conſtituta eſt connexio velud cuiuſdam eternitatis ad eternitateȝ: ideſt magnificationis ad predeſtinationeȝ. quarum equidem ſicut predeſtinatio nullo eſt preciſa principio. ſic et magnificatio nihilominus nullo vnq̄ fine claudenda. Hec vero eā: quam diximus quaſi gemine huius eternitatis mediam ꝯnexionem eē putes noſtre adiunctionis. apoſtolum audi: ſi non tibi eadem manifeſtius ipſe comendat: quos enim preſciuit. et predeſtinauit cōformes fieri imaginis filij ſui: quomodo putas: aut quo ordine magnificabit: Siquidem que a deo ſunt. ordinata ſunt. Nū a predeſtinatione ad magnificationem. ſaltu quodam ꝑueniens repentino: Prouide tibi medium pontem: aut magis ingredere iā patū. Quos ꝑdeſtinauit in qt. hos et vocauit. Quos aūt vocauit illos et iuſtificauit. et quos iuſtificauit: illos et magnificauit. Hec via equidē bona videt̄ nonnullis hominibus ſed et bona eſt. nihil ſuper eius fine timendum. Non tibi ſint vie. eius ſuſpecta nouiſſima. perge ſecurus. tanto auidius: quā to certius ea iam ꝓpinquare vidētur. Nempe tenes media quomodo non nouiſſima propinquabūt: Agite inquit penitētiam appropinquabit enim regnum celorum. Sȝ regnum inquies celorū vim patit̄. et violenti rapuit illud. nullus mihi ad hoc niſi per medios hoſtium cuncoſ patet acceſſuſ. in itinere medio ſunt gigātes. ī aere volitant. et obſidēt trāſitū. obſeruant trāſeūtes attamen fiducialit̄ age: ne timeas. magni ſunt. multi ſunt: ſed cadent a latere tuo mille: et decem milia a dextris tuis. Cadent vndiqȝ nun q̄ tibi in perpetuum nocituri.

Parũ eſt: non appropinquaturi. Equidẽ videbit peccator: ⁊ iraſcetur. Sed a latere veniet: ꝙ videlicet p̃ueniat te miſericordia dei tui. eadẽ quoqȝ nihilominus miſericordia ⁊ ſubſequat: ⁊ introitum videlicet tuũ quẽ ſupra meminimus: et exituȝ tuũ cuſtodiens. Alioqn qd in illo tam terribili ſpũaliuȝ nequitiarũ occurſu humanuſ poſſet conſiſtere ſenſus: ꝙ nõ intollerabili cõcuteret errore: Quid putatis fratres: ſi vel vni alicui taȝ multis p̃ncipibus tenebraꝝ in mediũ roſtri irruere. ⁊ in tota feritate ſua ac tenebroſi enormitate corpis ſenſus ſubſtinere appere liceret: qs illum poſſit vel corpis ſenſus ſuſtinere: vel cordiſ: Deniqȝ añ hos paucoſ dies: ipſi ſcitis vnũ quẽdã ex vob: ⁊ prius dormientẽ: ⁊ poſtea excitatũ: taȝ grauiter fantaſia nocturna turbari pmiſſus eſt: vt vis die illa rõnis cõpos: vix potuerit eſſe ſecurus. Etiã oẽs vos pariter expauiſtis: cũ teritus ille terribilẽ nimis exclamaſſet in vocẽ. Erubeſcẽduȝ ſane ꝙ vſqȝ a deo fides in vobis vel dormiẽtibus viſa fuerit obdormiſſe: ſȝ ad noſtrã ſicut dubio ſcĩm eiſt ãmonitionẽ: vt tota ſolicitudine meminerimus aduerſuȝ quos nobis ſit colluctatio. nequãdo ſcilicet aut ignari hoſtilis ĩuidie: aut ꝓtectioni diuine inueniamur ĩgrati. Ex vehemẽtiſſimo ſiquideȝ ꝓprij cruciatu liuoris: in tantuȝ ꝓrupit malitia inueterata furorẽ hijs preſertim diebus ſanctis acrius ſeſe indicãs veſtra deuotione torqueri. Eodẽ ſane tabeſcentis inſanie zelo. Sed ãpliori licẽtia exeuntib⁹ ſanctis adeſt. nõ niſi a latere tamẽ. Necqȝ eniȝ vel occurrere iã a facie quaſi vt inde fatiat. vel a tergo repere tanq̃. vt decipiat permittit. Sed nec iuxta iter quidẽ de cetero ſcandalũ ponet tibi. ad te enim nõ appropinquabit. Nõ modo nõ attinget. vt feriat. ſed nec accedet. vt terreat. Puto eniȝ verearis ne te forſitaȝ grauis ad illas taȝ monſtruoſas effigies. ⁊ larualiũ tantaȝ multitudine facieꝝ horror ĩuadet ſed egregius tibi paraclitus. ⁊ efficatiſſimus aderit cõſolator. Ipſe nimiꝝ de quo legiſti. Corã illo ꝓcident ethyopes: ⁊ inimici ei⁹ terrã lingent. Plane ad nihilũ dedu cetur in ꝯſpectu eius malignuſ. ſic timentes ſe glorificabit. Preſente te dñe ieſu quantũlibet irruãt hoſtes ĩmo nõ irruãt. ſed ruant. Cõfluant vndiqȝ. ſed ut fluant. ⁊ pereant a ꝯſpectu dei. queadmoduȝ fluit cera a facie ignis. Quid eniȝ metuã deficientes qd trementes paueaȝ. qd verear cadentes: Etſi ãbulauero in medio vmbre mortis. nõ timebo malã. duȝ modo tu mecũ ſis dñe deus meus. Siqdeȝ protin⁹ aſpirabit dies. ⁊ inclinabũtur vmbre cadẽt hincinde principes tenebrarum. Quos eniȝ nunc quoqȝ. dũ inter malignas eorum: occultaſqȝ ſuggeſtiões p fidem adhuc, nõ per ſpẽm ãbulamus. fides tamen victorioſa triũphat. quomõ nõ facilius ipſa iam tũc propalate cognitio veritatis euidẽs cuȝ ſuis

illis tenebroſis: ferrugineiſqȝ imaginib⁹ exſufflabit: ne cauſeris forte de numero. vt ipſam ſaltē multitudinē verearis. Memēto ſane ꝙ ad vnū ſaluatoris imperiū ab obſeſſo iāȝ ⁊ diu poſſeſſo vnius hoīs corpore demoniū legio tota diſceſſit. ⁊ ne ipſos quidem auſa eſt niſi ab eo iuſſa ꝯtingere porcos. quanto magis ipſo duce. quotquot fuerint. vndiqȝ cadent. cū ingenti ammiratione dicētes. que eſt iſta que aſcēdit ſicut aurora ꝯſurgens pulchra. ut luna. electa ut ſol. terribilis ut caſtroꝝ acies ordinata. Intrepidus itaqȝ. ⁊ oīno impauidus magis aūt gratulabundus. ⁊ laudans oculis tuis ꝯſiderabis. nec ſane iam vel īpugnationē ſuſtinebis. vel furorē pauebis. Sȝ magis retributionēȝ peccatorū videbis. ⁊ quidē videnť ſufficeř hodie poſſe ꝙ̄ dicta ſunt. ſed adhuc ſane aliquos veſtrū. nonnulla arbitror expectatiōe ſuſpēdi. Mouet eniȝ ſtudioſiores quoſqȝ. niſallor. qdnam ſibi velit ꝙ a dextris qdē decem milia. a ſiniſtris vero mille ꝓhibet eſſe caſuros. nā latus ſane ꝙ ſimpliciter diciť. nō niſi ſiniſtrū h̄ loco licere accipi puto. preſertim ꝙ dextruȝ quidē in ꝯtingenti ꝓprio deſigneť noīe. ⁊ quidē ſine certi ratiōe miſterij a ſiniſtris multos. ſed multo plures a dextris caſuros predixiſſe videť. Niſi forte qs tā hebes fuerit. ⁊ inſulſus. vt in eo ꝙ diciť mille. ⁊ decē milia. certam exprimi putet numeri taxationē. ⁊ nō magis ſuperhabundantē cōparationē. nos eniȝ nō ſic diuinas ſcripturas accipim⁹. ſȝ neqȝ eccleſia dei. Cadēt ergo a ſiniſtris quidē mille a dextris autē decē milia. ꝙ videlȝ habundātiori malignitate. ⁊ velud copioſiore manū dextris inſiſtere partibus. dextrū latus appetere ꝯſueuiſſent. Qđ quidē ſi magnū illud eccleſie corp⁹ ꝯſiderare libet facile ſatis aduertim⁹ longe acrius īpugnari ſpūales vires ipſius eccleſie. ꝙ̄ȝ carnales ꝙ̄ nimirū duo eius latera. dexterū. ⁊ ſiniſtrū puto nō incōuenienter accipim⁹. Agit hoc ſane ſupba ſemp. ⁊ inuidioſa malitia pfectiōes quoſqȝ vehemētius pulſans iuxta illđ. eſca eius electa. Et idē. Abſorbebit fluuiū. ⁊ nō mirabiť. ⁊ hȝ fiduciaȝ ꝙ ⁊ iordanis influat in os ei⁹. Agit inq̄ȝ. ⁊ ſi nō ſine certa diuini diſpēſatione ꝯſilij. q qdeȝ nec imperfectiores ſupra id qđ poſſūt ferre. tēptare pmittit. faciēs. cuȝ tēptatiōe ꝓuentum. ⁊ perfectioribus non mō glorioſiores. ſȝ ⁊ numeroſiores parat ex hoſte triumphos. Tota ergo electorum eccleſia pariter coronabitur. ꝙ vtraqȝ parte ſui legitime certauerit. vtroqȝ nimirum cornu tam potenter interim ventilās inimicos. vt paulo poſt manifeſti⁹ cadere videātur a latere eius mille. ⁊ decem milia a dextris ipſius. Sic nimirum olim iam quideȝ dauid perfectiore virtute ꝓbata. necdum vero propalata in iſrael reprobatione ſaulis canebāt in choro dicentes. Percuſſit ſaul mille. ⁊ dauid decem milia. Sin autem ad

ſingulos magis placet hec referri. nō vobis deeſt ne in hac quidem parte ſpiritualis intelligentie via: dūmodo ꝓpriaꝫ ſuper hec experiētiaꝫ ↄſulatis. Longe ſiquidem amplioꝛi ſolicitudīe: ⁊ calliditate multiplici pars aduerſa vulnerare in nobis dexterā ſatagit: q̄ꝫ ſiniſtram: nec tam coꝛpoꝛis pꝛofecto q̄ꝫ coꝛdis laboꝛat auferre ſubſtantiam. Utrāqꝫ nimirū ꝓſperitatē humano generi īuidere noſcunť. vtraqꝫ eos felicitate fraudare ↄtendunt: ⁊ celeſti videlicet: ⁊ terrena. ſed lōge āplius roꝛe celi: q̄ꝫ pinguedine terre. an vero incōgrue hec dixerimus duo latera: qbus nimirū duplicē hoīs ſubſtantiā cōſtat initi: vos iudicate. nam qd ſpūalia quidē attribuimus bona dextere. Siniſtre vero carnalia minime pꝛoꝛſus vereoꝛ arguendū: pꝛeſertim a vobis: qb⁹ ſemp ſtudij eſt: nec dexterā aliquādo ſiniſtrā: nec ſiniſtrā dexteraꝫ reputare. nec vero aliter vna quidē ſapientia pꝛobat: q̄ꝫ vt in ſiniſtra diuitie. ⁊ gloꝛia. in dextera aūt longiturnitas ſit vite. naꝫ ⁊ hoc ſane nullatenus expedit ignorari. quoniā vobis vehemētius inſtet pꝰicar hoſtium multitudo. illic nēpe ſtudioſius repugnanduꝫ. vbi grauioꝛ vrget neceſſitas. Ubi totū belli iminet pondus. Ubi colluctationis ratio vniuerſa ↄſiſtit: vnde vobis tota parať: aut victis ignominoſa captiuitas: aut vincētibus gloꝛia triūphalis. Denique ꝓpter hoc nō quidē ad inſipiētiā vobis timendū ꝙ libere aduerſario videmini latus expoſuiſſe ſiniſtrū: vt dextrum perinde tota ſolicitudine ↄſeruetis. Hec nimiꝛ commēdata a xp̄o ⁊ xp̄ianis oib⁹ imitāda ſpētis pꝛudētia ē: vt caput ſolū toto ſi neceſſe fuerit expoſito coꝛpoꝛe tueať. Hec vera philoſophia: hoc ↄſiliū ſapiētis: ut oī cuſtodia ſueť coꝛ: q2 ex ipſo vita ꝓcedit. hec deniqꝫ gratia: ⁊ miſicoꝛdia dei in ſeruos ei⁹: ⁊ reſpect⁹ in electos illius: vt interiꝫ quidē eoꝛū ſiniſtrā velud diſſimulās dextere ſemp ſtudioſius ꝓtectoꝛ aſiſtat. Hinc eſt ꝙ de ſeipſo ꝓpha teſtať. Pꝛouidebā dn̄m in ↄſpectu meo ſemp: qm̄ a dextris ē mihi ne commouear. nunqd nō et illius manū dexteram. ⁊ ſolam cum putas dexterā tenuiſſe: cuius totā in facultatē pariter ⁊ in carnē licere paſſus qcqd libere viſuꝫ eſt inimico: verū tamē aīaꝫ inqt eius ſua: Utinam mihi ſemp a dextris ſis ieſu bone: vtiā ſemp teneas manū dexteraꝫ meā. Scio. n. ⁊ cert⁹ ſuꝫ: qm̄ nulla nocebit aduerſitas: ſi nulla dn̄eť iniqtas. Tondeať īteriꝫ ⁊ tondať ſiniſtrū lat⁹. pulſeť iniurijs: velicet obpꝛobrijs: libēs illud expono: dn̄ a te cuſtodiar. dūmō ſis ipſe ꝓtectio mea ſup manū dexterā meaꝫ. Foꝛte. n. mille. q a ſiniſtris caſuri ſunt: hoīes magis ſunt ītelligēdi: q̄ꝫ demones. Hij nimiꝛ nobis nō niſi ob tpalia quelibet aduerſanť: ⁊ tranſitoꝛia bona: q̄ quidem aut nos habere inuidioſa malignitate

ſuſpirēt. aut cupiditate iiuſta ſeſe potius doleāt nō hře. Forte.n.mūdi huius conaꝰ auferre ſubſtātiā. forte fauorē hominū forte ipaꝫ corporū vitaꝫ. Uſqꝫ ad hec humana ſeuire perſecutio pōt. aīe eniꝫ nō habēt qd faciant. nā demones quidē ſuperna nobis. ⁊ eterna potius inuidere noſcunꝰ. nō tñ vt ſibi cedat. qđ irreparabiliter āmiſerunt. ſed ne illuc pauper de puluere ſuſcitatus accedat. vnde ipſi in gloria ꝯditi irreparabiliter ceciderūt Indignatur ⁊ liuore tabeſcit. obſtinata malignitas humanaꝫ obtinere fragilitatem: qđ retinere ipſa nō meruit. Sed ⁊ ſi qñ forte tēporalia cuiuis dāna aut iferre conātur. aut gratulanꝰ inferri. Hec eorū tota molitio eſt. ut iactura exterior uel eidē ipſi. uel alteri occaſio ſit interne. ſicut e regione homineſ quotiēs ea ſuadere nobiſ. aut quolibet modo efficere curant. vnde dextera noſtra ledaꝰ. non hoc quidē principaliter agere. ſed tēporale aliquod cuius ꝯuenturū vel ſibi ſcilicet vel nobis vel alteri forte cuipiam aut detrimentū. aut emolumentū exinde ſeu captare. ſeu ꝓpulſare velle videnꝰ. niſi forte eatenus qs in demoneꝫ tranſierit ex hoīe. ut optare vllo modo poſſit quēlibet ſibi inimiciſſimum hoīeꝫ eterna dānatione multari. Quid nos miſeri dormitamus a ſpūali ſtudio. quos tam multipliciter inſectatur nequitia ſpiritualis? Et pudor eſt dicere. ⁊ ſilere prohibet ſus doloris. Quātos enim inuenire eſt frēs ex hijs quoqꝫ qui in religionis habitu. ⁊ propoſito degunt perfectiōis. quos terribilis illa ꝓphete ſnīa cōprehēdiſſe videꝰ. Si oblitus fuero tui ieruſaleꝫ. obliuioni detur dextera mea. nēpe ſiniſtri cuſtodie lateris tota ſolicitudine incubantes calēt admodū. ſed ſapientia huius ſeculi. cui abrenuntiaſſe debuerāt. ea quoqꝫ nihilominus quam reuelat caro ⁊ ſanguis qbus iuxta apoſtolū voluiſſe acqſcere videbanꝰ. Deniqꝫ videas eos tā auide lucra captare preſentia. tā ſeculariter trāſitorijs vtilitatibus aggaudere ad terrenarū dāna vel minima facultatū taꝫ puſillaminiter turbari. tā carnaliter ſuper hijs decertare. diſcurrere. tam impudenter. tam irreligioſe ſecularibus ſeſe implicare negotijs. acſi hec eſſet eorum tota portio. hec vniuerſa ſubſtantia. Attentius ſane agricola pauperem excolit fundum. ſi cui forte nulla amplior ſit precioſiorue poſſeſſio. Bucellaꝫ panis in ſinu ſuo mendicus abſcondit. ꝙ in ſacellis ſolum hoc metalli genus eruginet. Tu quid ita extreme huic paūptati. ⁊ qdē ꝓprijs male ꝓdigus laboris incūbis? Eſt ⁊ alia tibi poſſeſſio. ſꝫ forte remota. Erras nil taꝫ ꝓpe nos. q̄ꝫ ꝙ intra nos ē. at forte nō qdē longius poſitā. ſꝫ inutilē eē cēſearis. vt hic tibi querēdā magis ſufficientiā puteſ. Falleris ibi magis inuenies imo nō ineniēſ niſi ibi. An ꝟo extimas

ꝙ vel opam tuā nō erigat vel minime reſpondeat opanti: Aut certe in tuto credis eē locatā.nec vlla deiceps ſollicitudine cuſtodis egere: Q̄libet hoꝝ ſapias.ſcito ꝙ deſipias vehemēter. Ibi eniꝫ vel maxime que ſeminauerit hō.hec ⁊ metet. Sꝫ qui parce ſeaminat.parce ⁊ metet. Qui vero in benedictionib⁹ ſeminauerit de benedictiōib⁹ ⁊ metet.vitam eternā vt faciat vnū triginta. Unum ſeraginta. Unū centum. Habes autē theſauruꝫ iſtum in vaſis fictilibus. ſi tamen adhuc habes. Puto eniꝫ iā ammiſiſti:puto iā ſublatus eſt.puto iā cōmederūt alieni robur tuum. ⁊ ignoraſti. nec poteſ theſauro tuo coꝛ apponere.qppe q theſaurū ipm nō hēas. Alioquin queſo te ſi tā ſollicit⁹ es: ſi nec minima ſpernis.ſi tā pꝛudenter ſuas paleas tuas.⁊ hoꝛreū tuum cuſtodire memēto.Imo ꝓo nō erponas theſaurū tuū: qui ſic incubas ſterquilino tuo.Forte.n. tibi illud inuidēt mille ſꝫ iſtū obſidēt decē milia.nō min⁹ ſuphabūdantes aſtutia.⁊ crudelitate q̄ꝫ numero.

Uerte illuc oculos fidei.foꝛte enim iā irruperūt aditus.foꝛte libere diripiūt oīa.foꝛte iā ſpolia ipſa diſtribuūt.Quid ſiniſtro lateri tā male ſtudioſus obſeruatoꝛ inheres . niſi ꝙ iā tibi in latere eſſe. ſed in facie ſiniſtra vident̄.ꝙ hec ꝓuideas in conſpectu tuo ſemp.⁊ qui tangit h̄ nō latus tetigiſſe putet̄. ſꝫ pupillaꝫ oculi tui.Ceterū iā nūc tibi pꝛoni. de qſqs es dertri negligēs. ſiniſtri lateris cultoꝛ ne cū hedis locū accipias in ſiniſtra q̄ꝫ elegiſti. Aſpeꝝ verbum eſt fratres.non īmerito erpauiſtis.At cauere non minus neceſſe eſt q̄ꝫ pauere. Equidem dn̄s meus ieſus poſt cetera inertimabilis ſue erga me beneficia pietatis. etiam dertrum ſibi ꝓpter me paſſus eſt latus fodi.quo videlicet nō niſi ꝺ dertera mihi ꝓpinare vellet non niſi in dertera locuꝫ parare refugij. Utinam ego talis merear eē columba.que ī foꝛamine petre habitet.⁊ in foꝛamine lateris dertri. Conſidera tamen hoc qdeꝫ vuln⁹ eum penitus nō ſenſiſſe.neqꝫ enim illud excipere uoluit niſi iā ſopoꝛatus in moꝛte.vt moneret te . q̄ꝫdiu viuis in huius ſemp lateris vigilare cuſtodia.ſed moꝛtuā cenſeri animā meaꝫ opoꝛtere.que quideꝫ per uitioſa inſenſibilitate diſſimulet in dertera ſibi vulnus infligi. Merito quidem in ſiniſtro latere poſitū dicitur eſſe coꝛ hominis.ꝙ affectio eius pena fit ſemper.⁊ pꝛoclinis in terra.nec ſane ignoꝛabat hec q miſerabiliter ingemiſcēs. Adheſit inquit panimento anima mea.viuifica me ſecundum verbū tuū. Sed ne is quidem in hoc nos pondere ꝯditionis humane.⁊ grauedie coꝛdis remanere volebat.qui ſic ammonēs loq̄bat̄: Leuem⁹ coꝛda nr̄a cū manib⁹ ad deū. Plane id ſuadebat.vt a ſiniſtro latere erigerent̄ ad dertrum. Secularis militia fratres in ſiniſtra tantū parte clipeuꝫ poꝛtat.non imitemur ſi inter eos nolumus reputari.quos huic ſeculo conſtat militare.non xp̄o. nemo

inquit militãs deo. implicat ſe negotijs ſecularibus: hoc eſt ſcutum applicat nõ tã dextere. ꝙ ſiniſtre. Attamẽ frẽs vtrũq; nobis latus tegendũ eſt. ſi meminiſtis. Scuto inqt circũdabit te veritas eius. et apoſtolus ipſe. Per arma inqt iuſtitie a dextris ⁊ a ſiniſtris. Ceterũ ipſam audi iuſtitiã. forte enim nõ eadẽ vtriq; lateri forma pſcribit. Nẽpe hinc quidẽ mandat nõ voſ metipſos defendentes chariſſimi. Sed date locũ ire. inde vero precipit. nolite locum dare diabolo. ⁊ irẽ: reſiſtite diabolo. ⁊ fugiet a vobis. Audi adhuc quõ tegas latus vtrũq;. Prouidẽtes bona ait idẽ apoſtolus. nõ tantũ corã deo. ſed etiã corã oĩbus hoĩbus. Hec eſt enĩ voluntas dei. vt bñfacientes nõ modo tabeſcere malignorũ demonum inuidiã. verũ etiã obmuteſcere faciatis iprudentiũ hominũ ignorãtiã. Nunqd tñ in eternũ nobis erit hec ꝓtectio neceſſaria: aut ſemꝑ ab vtroq; latere hoſtile agmen inſtabit? Erit qñ nõ modo nõ inſtabunt. ſed nec ſtabũt qdẽ. Cadent a latere tuo mille: ⁊ decẽ milia a dextris tuis. Siquidẽ nec humana malitia iã tunc habebit qd faciat: nec demonũ milia plus verebimur ꝙ totidẽ vermiũ agmina vel muſcarũ. Aut aliter deniq; intuebimur eos ꝙ filij iſrael tranſmiſſo iam mari rubro vndiq; ſui egyptios mortuos. ſed ⁊ rotas curru in profundũ ire cernebant: vt ⁊ nos ſcilicet longe tñ ſecurius. ⁊ delectabilius cantemus dño. ꝙ glorioſe honorificatus ſit equum pariter ⁊ aſcenſorẽ eius deiciens in abyſſum. Amen.

Uerũtamẽ oculis tuis ꝯſiderabis ⁊ retributionẽ pctõꝝ videbis.

Sermo ſeptimus.

b Rarius quidem vobis aliquãdo dilectiſſimi loqueremur: ſi crebriꝰ id liceret: ꝙ ⁊ vos credimꝰ nõnunꝙ aduertere potuiſſe. Ceterũ quotiẽs ipſã dici preoccupante malitia pluribꝰ forte diebus moleſtiſſimũ ſuſtinuimꝰ a veſtra ꝯſolatiõe: ⁊ exhortatione ſilẽtiũ. neminẽ reor oportere mirari. ſi tps ipſũ redimere cupientibus nobis ſermo rarior interdum protractior videatur. Sane nobis actum ſit breui ꝓhemio vt heſterni pariter: hodiernĩq; ſermonis illius qdem ꝓlixitas. huius vero breuitas excuſata apud vos habeatur. Uereor ſiqdem minus gratã forte nõnullis vel illius fuiſſe. vel iſtam fore: aut magis vtranq; ꝙ alterã. Scuto inqt circũdabit te veritas eius: non timebis a timore nocturno: a ſagitta volante in die: a negotio perambulante in tenebris. ab ĩcurſu: ⁊ demonio meridiano. Cadent a latere tuo mille: ⁊ decem milia a dextris tuis. ad te aũt non appropinquabit. Diximus hinc precedentibus ſermonibus qd dignata eſt veritas ipſa largiri. quemadmodũ videlicet fidelẽ aiam interĩ qdẽ a tẽptationibus. poſtmodum vero a difficultatibus tueat. Que tñ vtraq; breuius qdẽ in alio pſalmo: idem iſte ꝓpheta cõmendans

in te inquit eripiar a temptatione. ꝛ in deo.m.t.mu.ꝙ ipſo nimiꝝ du ce.nec hic gradiens offendiculum. nec egrediens hinc obſtaculum pa teret.in altero igit̃ crebra errectio: in altero iá plana.ꝛ ſecura libatio deſignatur.ná in hoc ſane tertio ꝙ adiungit. Uerũtamen oculis tuis ꝯſiderabis. etiá felicitatis non mo dice ꝓmiſſionem arbitror ꝯtineri. Cadent inquit a latere tuo mille.ꝛ decẽ milia a dextris tuis:ad te aũt nõ appropinquabit. Uerũtamen oculis tuis ꝯſiderabis. Ita oro do mine.ita fiat dñe. Cadant illi.ꝛ nõ cadam ego.paueát illi.ꝛ nõ pauea̋ ego confundant̃ illi ꝛ nõ ꝯfundar ego. Euidentius ſiqdẽ paucis.hoc loco verbis:ꝛ anime mihi ĩmortali tas commendat̃.ꝛ ipſius quoqꝫ fi des aſtruitur corporee reſurrectio nis. Nempe ruentibus illis futurꝰ ſum ipſe:qui videaꝫ.ꝛ ne iſti quoqꝫ quibus eoꝝ nouiſſimá intuear re tributionẽ.oculi defuturi. neqꝫ enĩ ſimpliciter oculis. Sed oculis ait tuis ꝯſiderabis iſtis vtiqꝫ qui nũc languent pre inopia:ꝛ deficiũt dũ ſperas in deũ tuũ:ꝛ vere fratres de ficiunt oculi:dũ ſpamus. Qd enim videt qſquid ſpat? Spes inquit q̃ videt̃.nõ eſt ſpes. Ipſis ergo iam tunc ꝯſiderabis oculis quos: mo do quidẽ nec leuare audes ad cẽ lum ipſis plane:qui totiẽs interim fluunt lachrimis ac crebris conpũ ctionibus atterunt̃.nec eniꝫ nouos tibi inſtaurandos. Quid tñ de ocu lo dixerim.ꝛſi minutiſſima: eminen tiſſima tñ excellentiſſimaqꝫ humáí corporis portione. Repoſita eſt in ſinu veſtro beata ſpes ꝛ ꝓmiſſiõe vtiqꝫ veritatis.ne capillũ quidem de capite peritur̃ũ. Forte tamẽ id circo ſignanter viſio promittit̃ ocu lorũ qd hec quidẽ ſũmum interim anime deſideriũ videat̃.ut videat bona. Credo inqt videre bona do mini in terra viuentiũ. Supremas nimiꝝ corporiſ ſui feneſtras ſuper ne aperiri deſiderat veritati: per ſpem ambulare geſtiens. q̃ꝫ per fi dem. Sane fides ex auditu:nõ ex viſu. Deniqꝫ ſubſtantia eſt ſperan darũ rex:argumentũ non apparẽ tium. Et in fide ergo ſicut ꝛ in ſpe deficit oculus: auris proficit ſola Dñs deus apuit mihi aureꝫ ait ꝓ pheta:ſed quãdoqꝫ etiá oculuꝫ re uelabit. Erit quãdoqꝫ iam nõ dice tur.audi filia:ꝛ inclina autem tuã: ſed leua potius oculos tuos:ꝛ con templare. Quid? Plane iocũdita tem:ꝛ exultationẽ.quá theſauriza uit ſuper te deus tuus. Quid? Pla ne nõ ea mõ que interim qdeꝫ etſi nõ videre adhuc ꝛ audiꝛ. tñ crede re poteſ. verũetiá qd ſicut nõ vidit oculus.ſic nec auris audiuit.nec in cor hois aſcẽdit. qd p̃parauit deꝰ diligentibꝰ ſe. Nimirũ táta capiet oculus reſurrectõis. q̃ꝫta nec audi tꝰ. nec aius ipſe nunc capiat. Ob hãc deniqꝫ tá vehementẽ aíe ꝯcu piſcentiá.videndi ſcilicet ꝙ audit ꝛ credit.aliũ quoqꝫ euidentiſſimũ future p̃conem reſurrectiõis ipſoꝝ ꝓpriam mentionẽ feciſſe arbitror oculorũ. Rurſum ait circundabor pelle mea: ꝛ in carne mea videbo

deum ſaluatorem meū:quem viſurus ſum ego ipſe:⁊ nō alius. ⁊ oculi mei ↄſpecturi ſūt. Et adiecit. Repoſita eſt hec ſpes mea ī ſinu meo. Forte ↄſiderandū attētius qđ ait oculi mei ſicut ⁊ in pſalmo.oculis īquit tuis ↄſiderabis.nunqd.n.mei eſſe oculi nō videntur? Plane nō mei. Nōnunꝙ̄ ſane viſi ſunt fuiſſe mei:ꝙ ipſi quoqꝫ ad eaꝫ pertinere noſcantur ꝙ̄ male ſeruatur⁹ accepi paterne ſubſtātie portionē.nempe velociter ꝓfligata eſt. vniuerſaꝫ citius diſſipaui. Occupauit mēbra oīa lex peccati.libere itrabat mors p feneſtras meas cuius nimirū factus eram ſeruus ego etiā ipe. Miſer equidem ſeruus.nō ſane homini ſeruiens.ſed imūdo pecori ⁊ cenoſo.neqꝫ enim mercenaria ſaltem ↄditione famulabar.ſed plane ſeruili.niſi forte mercedem quis dari puter:cui etiā cibus negaꝛ.⁊ cibuſ ipa quoqꝫ eſurie pniciofior. Cupiē ti ſiquidem porcoꝝ ſiliquas nemo dabat.vt porcus viuerem.nec conuiuerem porcis. Deinde nunquid meus oculus erat qui depredabātur aiam meā. Quia ſiqdē neceſſitate demū coactus ſum beneficiuꝫ refutare ī manu dñatoris.vt ꝙ omnino nō poterā.ipſe ſibi illđ ab hoſtili tyrānide vindicaret. Cōſiderate attentius dilectiſſimi.⁊ animaduertite.in qua nā euaſeritis poteſtate pharaonis intollerabile iugū vt iā mēbra vr̄a arma nō ſint iniqtatis peccato: nec regnet vltra in mortalibus corporibuſ vr̄is.nō eſt

hoc opis vr̄i frēs. Dextera domini fecit virtutem . ſolus hoc poteſt. q nihil oīo nō poteſt.ne dixeritis manus nr̄a excelſa.ſed tam ſalubriter ꝙ̄ veraciter ↄfitemini quia dñs fecit hec omnia. Deniqꝫ nemo ſibi dubitet oīmodis eſſe cauendū.ne forte donec adhuc dies mali ſunt: ⁊ nulla vſꝙ̄ ſecuritas homini.ſuaꝫ hanc poſſeſſionem de manu tā pij tam prouidi tutoris in periculoſaꝫ pernitioſamqꝫ interim libertatem recipere velle pſumat. Quod eniꝫ emulatur pater: pro te emulatur. nec inuidentie ſed prouidentie eſt. ꝙ ſibi totam iubet manere ſubſtātiam ne pereat tibi. Deniqꝫ vbi ad magnam illam ſanctāqꝫ ciuitatem perueneris: cuius fines poſuit pacem.vbi nullus iam hoſtiuꝫ timeatur incurſus.non meo reddet te tibi. ſed dabit inſuper ⁊ ſeipſum. Interim ſane ⁊ a voluptatibus tuis auertere. ⁊ deo dicata membra nulla tibi temeritate vſurpes. ſciens ꝙ pietati ſanctificata non abſque graui ſacrilegio in vſus vanitatis : curioſitatis : voluptatis . aut eiuſmodi ſecularis operis aſſumantur.neſcitis ait apoſtolus : ꝙ corpora veſtra templum ſunt ſpiritus ſancti.quem habetis a deo:et non eſtis veſtri. Et idem . Corpus inquit domino : non fornicationi. Sed cui:nunquid tibi: Plane ſit tibi liberꝝ ſed ſi eripe illud aut ereptum ſaltē deinceps a fornicatiōis impetu vēdicare ꝓprijs virib⁹ potes. Qđ ſi forte nō potes.imo quia

vere non potes: ſit corpus non fornicationi: ſed domino ſeruiat interim ſanctificationi: ne corruptioni denuo peius ſeruire ꝯtingat. Humanū dico ait apoſtolus ꝓpter infirmitatē carnis veſtre. Sicut exhibuiſtis membra veſtra ſeruire iniquitati ad iniquitatē. ita nunc exhibete ſeruire iuſtitie in ſanctificationem. Verū id quidē ꝓpter infirmitatē: ut ipſe quoqȝ pmiſit. Ceterum. vbi reſurrexerit in virtute qđ in infirmitate fuerit ſeminatū. nulla iam erit neceſſitas ſeruiendi vbi ⁊ ſecuritas libera: ⁊ ſecura libtas. Quidni multo magis reddat cum ſibi: quidni potius libertate donet fidelem ſeruū magnus ille pater familias: qñqdeȝ ſuper omnia bona ſua conſtituet eū. Jam tunc ḡ oculis tuis ꝯſiderabis: ſi tamen fideliť agnoueris interim eius eē: non tuos. nam ⁊ pter eā quā diximus voti vtiqȝ tam neceſſariȷ̄ rōnem quo nimirū mēbra ipſa: que tibi a peccati tyrānide vendicare oīno non poſſes ꝓprijs abrenūtians voluntatibus diuino cultui mancipaſti: nūquid vel modo tua eſſe videtur in quibus adhuc contraria lex etſi non regnat habitat tn̄: in quibus pena peccati. ſcđs quidem hoſtis tuus nō modo manet. ſed ⁊ preualet. ⁊ libere dn̄atur. Tuū ne dixeris corpus. qđ mortuū eſt ꝓpter peccatum: aut aīe eſſe: qđ animā agrauare nō ceſſat. Plane ſiqs ſuū illđ dicere cupit: non aliud ꝯuenienter dixiſſe videbiť: q̄ȝ onus ſuū. q̄ȝ carcereȝ ſuū. Alioquin quo nā modo tuos dixeris oculos: quos ſane interim vis nō vis totiens ſomn⁹ occupat. fumus turbat. exiguus puluis ſautiat: noxius humor obnubilat. dolor acerbus excruciat. vel ipſa demū nouiſſima mors excedat. At tunc plane tui erūt quādo oīa iſta non erūt: ut vere iam tuis oculis ꝯſiderare ſit: quibus nimirū ꝓ libito deinceps vtaris ad oīa tam libere q̄ȝ ſecure. Neqȝ enim auertēdi de cetero erunt oculi ne videāt vanitatē: qui puriſſimā videāt veritatē. Multo min⁹ intrabit mors p feneſtras: cū ipſa quoqȝ inimica deſtruatur. An vero times eos in tanta plenitudine luminis: vbi ſinguli iuſti tanq̄ȝ ſinguli ſoles fulgeant: aliquādo forte calligaturos? Timēdū id plane: ſi nō ipſos quoqȝ oculos ſicut cetera humani corporis membra reſurrectio glorificaret. Et retributionē peccatorum videbis. hoc plane eis graue tormentū: ⁊ magnus quidē malorū cumulus erit. Forte. n. qđcunqȝ ſolatiuȝ videretur eoȝ: quos malitioſe ipugnauerint. in tormentis ſuis vel cōſcientiā latere vel ipſos ſaltē declinare poſſe ꝯſpectus. Verūtamē et ſi illis ex hac noſtra ꝯſideratione ī menſuȝ qđdam miſerie pondus accedit. nobis que neceſſitas erit. que vtilitas. que voluptas. Quid enim modo tā irreligioſum: imo qđ tam inhumanuȝ: ⁊ execrabile videť. q̄ȝ cruore q̄ȝtūlibet iniquorū: paſcere velle oculos: ⁊ oblectari aſpectus ſupplicijs miſeroꝝ. Attamen ſicut videbit peccator. ⁊ iraſcetur: denti

bus ſuis fremet: ꝛ tabeſcet: ꝓꝛi⁹.n.
benedicti vocabuntur in regnum.
ꝙ maledicti in caminū ignis eici
antur eterni quo videlicet acrius
doleāt videntes qꝺ amiſerunt. ſic
iuſti quoqꝫ videbūt: ꝛ letabunt cō
ſiderantes qꝺ euaſerunt. In illa ꝗ
tanta ſeparatione quēadmodum
hedis agnoꝝ viſio grauiſſimi liuo
ris occaſio fit. ſic electis. e regione
cōſideratio repꝛoboꝝ imenſa que
dam materia gratiarū actionis: et
laudis. Unde.n.iuſti tam magnifi
ce gratias agerēt. niſi cum illa inex
cogitabili felicitate: qua perfruunt
ipſaꝫ quoqꝫ retributionē cernerēt
peccatoꝝ: a quibus ſola equidem
miſericoꝛdia redēptoꝛis ſeggrega
tos ſeſe fideliſſime: ꝛ deuotiſſime re
coꝛdantur. Unde vero impij tāto
animi furoꝛe tabeſcerent: niſi in re
gnū ſūme beatitudinis coꝛā ſeſe vi
diſſent alios introduci: ꝛ tūc demū
in illos ſeſe fetoꝛes: ī illos hoꝛꝛoꝛes
in illos eterni incendij cruciatus. ī
illas deniqꝫ īmoꝛtalis moꝛtis miſe
rias gemerēt eſſe dānatos? Ibi in
quit erit fletus: ꝛ ſtridoꝛ dentium
fletus quidē ob ignem: qui non ex
tinguitur. ſtridoꝛ ob uermē qui nō
moꝛitur. Plane fletus ex doloꝛe.
ſtridoꝛ dentiū ex furoꝛe. Fletū nē
pe toꝛmentoꝝ imanitas. dentium
ſtridoꝛem vehemētia ipſa tabeſcē
tis inuidie: ꝛ obſtināta malignitas
extoꝛquebit. Ita ergo retributióēꝫ
peccatoꝛum videbis ne videlicet
ignarus tanti periculi ingratus ali
quādo liberatoꝛi poſſe fieri videa
ris. non ſolum autē ſed ꝛ ſecuritas
ꝑfecta iuſtoꝛuꝫ erit viſa retributio
peccatoꝝ: quo videlicet nec huma
nam aliquādo: nec diabolicam: vl
tra vereri malitiā poſſit: qui nimiꝝ
cadentibus a latere ſuo mille ꝛ de
cem milibus a dextris ſuis nō mo
do cadere eos viderūt. ſed ꝛ cade
re in gehenaꝫ. Putas.n. timere ad
huc non poterat: ꝛ calidioꝛem cun
ctis animantibus ſerpentē habere
ſuſpectū: ꝓꝛeſertim ſeducere quōdā
in paradiſo non īmemoꝛes mulie
ris: niſi toto iaꝫ coꝛpoꝛe ſuo vltrici
bus iam traditū flāmis. ꝛ inter ſe
ꝛ eum magnū plane iam chaos fir
matū eſſe ꝓſpicerēt. Tertiū quoqꝫ
hoc nihilominus peccatoꝝ tibi cō
ſideratio ipſa preſtabit. vt ex com
paratione defoꝛmitatis eoꝛum emi
nētius: gloꝛioſiuſqꝫ reſplēdeat. Sic
nimirū ſibi inuicem collata ꝯtraria
ſue qdem vtrūqꝫ videtur ſuſcepiſ
ſe augmentū aliqꝺ qualitatis: vt
album nigro ſi ꝯferas: ꝛ hoc cādi
dius. ꝛ illud tetrius apparebit. Sꝫ
audi certius ſuper hoc teſtimoniū
ꝓphicum ſermonem. Letabitur
iuſtus cū viderit vindictā. Utqd
ita? Manus ſuas lauabit ī ſangui
nem peccatoꝛū. Plane non inqui
nabit ī ſanguie. ſed lauabit. vt vñ
ille cruentus magis inde ipſe niti
dioꝛ videat. vñ ille plus ſoꝛdet. in
de ipē pulchꝛiꝰ eluceſcat. Nullā
foꝛte ex hijs trib⁹ cauſis hūanis re
fugere vel mō inueniatur affectus
ſi non ꝓpter aliqꝺ hoꝛum ſapien
tia in eoꝛum ridebit interitu: qꝛ ta
men ſine aliqua dubitatione factu
ra eſt. nempe ipſa ꝑdicet. que mē

trii omnino nõ poteſt.qꝛ vocaui:ꝛ renuiſtis. extendi manum meã.ꝛ non fuit qui aſpiceret.ꝛ poſt pauca.Ego quoqꝫ in interitu veſtro ridebo.ꝛ ſubſanabo.cũ vobis.qđ timebatis.aduenerit.cũ irruerit repentina calamitas.ꝛ interit⁹ quaſi tempeſtas ingruerit.Quid ergo in inſipientium interitu ſapientie credimus placiturũ. niſi iuſtiſſimã ſuã diſpoſitionẽ. ꝛ irreprehenſibiliũ ordinẽ rerũ: Sane qđ ſapientie tunc placebit.ſapientib⁹ quoqꝫ neceſſe eſt qđ placeat vniuerſis. nõ tibi ergo durum videatur forte ꝙ dicit̃ oculis tuis conſiderabis: qñ ꝛ ridebis in eoꝝ interitu. nõ ꝙ velud quadam ĩmanitate crudelitatis in ipſa tibi vltiõe cõplaceat. ſed ꝙ modus ipſe pulcherrim⁹ diuine ordinationis vltra ꝙ̃ credi poſſit iuſtitie zelatores.ꝛ amatores equitatꝭ oblectet. Ubi optime oĩa ꝯſtituta ꝛ ſuũ cuiqꝫ ceſſiſſe locum. imo in ſuũ ꝙ̃qꝫ ceſſiſſe pleniuſ.ꝛ pfecti⁹ illuſtrãte veritate cognoſceſ. Quomõ oĩa ꝯſiderare ꝛ in oĩbus omniũ moderatorẽ ſignificare libebit: Pulchre oĩo petrus apoſtolus filiũ perditionis in locũ ſuum abiſſe teſtat⁹ eſt.ꝙ in aere crepuit medius aerearũ collega poteſtatũ:vtpote quẽ veri dei.ꝛ veri pariter hoĩs qui de celo veniſſet operaturus ſalutẽ in medio terre huius proditorẽ nec celum reciperet nec terra ſuſtineret. Itaqꝫ oculis tuis ꝯſiderabis.ꝛ retributionẽ peccatorũ videbis. Primo equidem ob tuã euaſionẽ.ſecũdo ob oĩmodã ſecuritatẽ. Tertio quoqꝫ ob comparationẽ. Quarto ob ipſius iuſticie perfectã emulationẽ. Erit enim iã tunc nõ miſericordie.ſed iudicij tẽpus.nec vlla oĩo credenda ẽ erga ĩpios futura illic miſeratio. vbi nulla ſperanda eſt correctio. Procul enim humane infirmitatis iſta mollicies.qua tamẽ interim charitas vtitur pro tpe ad ſalutem ampliſſimo quodã velud ex parſe ſagene ſinu ꝛ bonos.ꝛ malos colligens piſces id eſt affectus iocundos pariter ꝛ moleſtos. Uerꝫ hoc quidem in mari.nam in littore ſolos eliget bonos ſic videlicet gaudens cum gaudentibus. vt ex hoc iam cũ flentibus flere non poſſit. Alioquin qũo in nobis iudicabit̃ hic mundus:niſi huius terrene affectionis obliti:introductiqꝫ fuerimus in cellam vinariam ſm eũ:q dixit introibo in potentias domini: memorabor iuſtitie tue ſolius. nõ modo quidẽ permittit̃ ꝯſiderare perſonã pauperis. aut miſereri ei in iudicio.ſed cũ moleſtia cohercendi eiuſmodi pietatis affectus ꝛ equitatis eſt dictanda ſnĩa. Quanto magis vbi nulla animi colluctactio. Ubi nulla poterit ſubintrare molleſtia oportet ĩpleri qđ dictum eſt. Abſorti ſũt iũcti petre iudiceſ eoꝝ. Abſorti plane ĩ affectũ iuſtitie.ꝛ petre ſoliditatẽ cui iũcti ſunt imitantes. Iũcti inquit petre quã pfecto ſolã vt ſeqrent̃.cetera oĩa reliqrunt.nẽpe hoc eſt ꝙ ĩterrogã

ti petro qñdã accepturi eẽnt petra ipa rñdit. Cũ ſederit fili⁹ hois ĩ ſede maieſtatꝭ ſue: ſedebitꝭ ꝛ vos ſup ſedes duodecı̃. iudicãtes duodecĩ trib⁹ iſrael. Hec quoqȝ ꝓpheta ꝓnũtiãs ait. Dñs ad iudiciũ veniet cũ ſeniorib⁹ populi ſui. Tũc tũc putes ſenſibile: vel flexibile qppiã ue niẽdũ ĩ iudicib⁹ victis petre. Qd adheret deo apoſtolus ait vnus ſpũs ẽ: ꝛ q petre iũgiẽ vnus lapis. Ad qd ſane nõ ĩmerito ꝓpheta ſuſpirãſ. Mihi ingt adherere deo bonũ eſt. Ita ẽ abſorti ſunt vincti petre iudices eorũ. O familiaritatis grãm. o honoris culmẽ. o fiducie ꝓuilegiũ. o ꝓrogatiuã ꝑfecte ſecuratis. Quid.n. tã pauẽdũ. qd tã plenũ anxietatis. ꝛ vehemẽtiſſime ſollicitudiniſ excogitari põt. q̃ȝ iudicãdũ aſtare illi tã terrifico tribunali: ꝛ incertã adhuc ſub tã diſtricto iudice expectare ſñiam Horrẽdũ eſt ait apoſtolus incidere in man⁹ dei viuẽtis. Judicemur interim frẽs ꝛ terribilẽ illã expectationẽ ſtudeam⁹ pñti declinare iudicio. Non iudicabit deus bis in id ipm: ſane vt quorũdã peccata ſic ꝛ quorũdam ſtudia bona manifeſta ſunt ꝑcedẽtia ad iudiciũ: vt illi qdem non expectantes ſententiam proprio ſtatim pondere criminum in tartara deiciantur: iſti vero e regione paratas ſibi ſedes tota libertate ſpirit⁹ ſine vlla cunctatione cõſcendant. Felix paupertas voluntaria relinquentium omnia: ꝛ ſequentium te domine ieſu. Felix plane que tam ſecuros immo tam glorioſos faciat in illo ſingulari flagrore elementorum. in illo tremendo examine meritorum. in illo tanto diſcrimine iudiciorum. Jam vero audiamus quid ad tantas promiſſiones deuota ꝛ fidelis reſpondeat anima. ne forte aut diffidere: aut ſecus q̃ȝ oporteat fidere videatur. Quoniam tu es inquit domine ſpes mea. Quid tam ſobrie: quid tam pie potterat dici? Sed nec aliud huic verbo videtur poſſe conuenientius reſpondere: q̃ȝ ꝙ ſequitur altiſſimum poſuiſti refugium tuum. Ceterum ignoſcite nobis fratres hodie quoqȝ promiſſe etiam terminos breuitatꝭ paulo min⁹ exceſſiſſe videmur.

Quoniam tu es domine ſpes mea altiſſimũ poſuiſti refugiũ tuũ.

Sermo. viij.

Etiam fratres hodie aliquid audiamus de promiſſione patris: de expectatione filiorum: de fine huius noſtre peregrinationis: de mercede laboris: de fructu captiuitatis. Equidem dura omnino captiuitas non modo illa cõmunis quam ex ipſa conditione generis tolleramus humani. ſed hec quoqȝ qua voluntates mortificare proprias. etiam proprias perdere in hoc mundo animas feſtinantes in has tam rigide compedes diſcipline. in hunc tam grauis pnie carcerẽ dedimus noſmetipſos. Miſeranda ſeruitus plane: ſed ſi coacta. ſed ſi non ſpontanea videretur. nũc vero cum volunta

rie ſacrificetis deo. nec ingerat̃ vlla niſi per ipſam voluntatem violentia voluntati: profecto aliqd eſt in cã. Illud puto aliqd quo maius aliquid eſſe nõ põt. An vero plangẽdus videtur q̃libet magnũ q̃libet laborioſum. ꝙ propter eũ fiat? Et ſi magnitudo ipſa laboris interdum forte compaſſionem extorq̃at ſed multo magis cauſe conſideratio erigit congratulationem. Quid ꝙ bona omnia nõ modo ꝓpter eũ ↄſtat fieri: ſed per eum. Deus enim eſt. q in vobis operatur ⁊ velle. ⁊ ꝑficere. ꝓ bona voluntate. Ipſe enĩ authoꝛ ipſe remuneratoꝛ operis. ipſe remuneratio tota: vt ſummuʒ illud bonum. cuius nimirum tam perfecta eſt ſimplicitas in ſeipſo: duplex quodãmodo in nobis videatur cauſa bonoꝛum. et effectiua ſcilicet: ⁊ finalis. Bene igitur dilectiſſimi ꝙ in hĩs omnibus tam multis laboꝛibus veſtris non modo ſubſiſtitis: ſed etiaʒ ſuperatis ꝓpter eũ qui dilexit vos. An vero non ꝑ eũ? Et manifeſte. Sicut enim habundãt ꝓ chꝛiſto tribulationes noſtre apoſtolus ait. ita habũdãt conſolationes nr̃e per ipm̃. Vſitatus ſmo cõis ſermo ꝓpter deũ. ſʒ plane. vbi nõ vacue dr̃. ꝓfundiſſimus ſermo. Crebꝛo ſonat in oꝛe hoĩum. etiã a quoꝝ corde lõge eẽ pꝛobat̃. Oẽs enim ſibi ꝓpter deũ pꝛeſtari poſtulant. ꝓpter deũ flagitant ſubueniri. Facile quoq; ea ipſa petunt ꝓpter deũ: que tamẽ nõ ſunt ſʒ deũ: ⁊ id ſibi fieri quis obſecrat pꝛopter deũ: qꝺ nõ deſiderat ꝓpter deum: magis foꝛte ↄtra deũ. Ceteruʒ plane viuus: ⁊ efficax ſmo: vbi nõ per functoꝛie: nõ vſurpatoꝛie: nõ velud quodã loquẽdi vſu: vel arte perſuadendi ſʒ ex pinguedine: vt dignũ ẽ: deuotionis: ⁊ pura animi intẽtiõe ꝓcedit. Tẽpe ⁊ mũdus trãſit. ⁊ cõcupiſcẽtia eius. nec ſatis vtiliter poſita: aut ſtabilita firmit: vel cadente eo q̃ ꝓ eo facta ſunt videbũtur. Vbi enim cauſa ipſa deficiet. quomodo nõ oĩa quoq;. q̃ videbantur innixa. pariter euacuabunt̃? Propterea deniq;. ⁊ qui in carne ſeminant ſolaʒ metere habent e carne coꝛruptionẽ. qꝺ videlʒ oĩs caro fenum. ⁊ gloꝛia eius tanq̃ flos feni. ⁊ vbi fenũ arruit: floꝛeʒ quoq; nihilo minus cadere ſit neceſſe. Solus q eſt cã indeficiens. nec flos feni. ſed verbum dñi manet in eternũ. Deniq; inquit celum: ⁊ terra trãſient: verba autem mea nõ trãſient. pꝛudent̃ itaq; dilectiſſimi: ⁊ vtiliter eligitis ꝓpter verba labioꝝ eius cuſtodire vias duras: illic ſeminãtes: vbi ne minima quidem veſtri portio ſeminis valeat depire. Sane q parce ſeminat: non quidem nõ metet: ſed parce metet. Tẽpe qui metit mercedem accipit: ⁊ ſcimus quiſ pꝛomiſit. nec eum quidem: qui pꝛo nomine ſuo calicem aque frigide dederit ſitienti. mercede ꝓpꝛia cariturum. Nunquid tamen non in qua menſura mẽſus fuerit ſibi quoq; remetietur? aut in retributione equabitur ei: qui non aquam poꝛrigens: ſed ſanguinem fundens ꝓpinatum ſibi biberit calicem ſalua

Qui habitat in adiutorio altiſſimi.

toris. Non eſt hic calix aque frigi⸗
de. Sed calix inebrians ꝗ̄ preclaꝛ
rus. calix vini meri. ⁊ quidem ple⸗
nus mixto. Solus enim habuit me
rum vinum dominus meus ieſus.
qui ſolus perfecte mundus. ſemper
etiam poteſt facere mundum de ī⸗
mundo conceptum ſemine. Solus
plane habuit merū vinum: q nimi
rumꝪ ſecūdū diuinitatē ſapiētia ē
vbiqꝫ attingēs ꝓpter mūdiciā ſuā
⁊ nihil inquinatū incurrit in eā. ⁊
ſm̄ humilitatem peccatum non fe
cit. nec inuentus ē dolus in ore eiꝰ
ſolus nō debito ꝯditiōis guſtauit
mortem: ſed ſue beneplacito volun
tatis. ſane nō ob propriā vtilitatē:
bonorū enim noſtrorum nō eget. ſꝫ
nec tanꝗ̄ retribuēs nobis gratiaꝫ.
ꝓ gratia. Qui nō aliter pro amicis
mortuus eſt. niſi pro acquirendis
videlicet: vt amicos faceret ex ini⸗
micis. Cum enim inimici adhuc eſ⸗
ſemus reconciliati ſumus deo per
ſanguinem filij ſui: aut potiꝰ pro iā
amicis etſi nūdum quidem aman⸗
tibus. ſed tamen iam amatis. In
hoc enim gratia nō quaſi nos dile⸗
xerimus deum ſed quoniā ipſe ꝑor
dilexit nos. Uis noſce ꝗ̄ longe pri⸗
or. Benedictus deus. ⁊ pater domi
ni noſtri ieſu chriſti. ait apoſtolus.
qui benedixit nos in omni benedi
ctione ſpirituali in celeſtibꝰ in chri
ſto ieſu. ſicut elegit nos in ipſo ante
mūdi cōſtitutionē. Et poſt pauca.
Gratificauit nos inquit in dilecto
filio ſuo. Quomodo ergo non dile⸗
cti iam tunc in illo. nō electi ī illo?
Quomodo nō ei grati in quo gra⸗
tificati ſumꝰ? Sic ergo xp̄s ſm̄ tp̄s
quidem pro impijs mortuus ē. ſm̄
p̄deſtinationem autem pro fratri⸗
bus: ⁊ amicis. In hijs omnibus me
rum eſt vinum ipſius equideꝫ ⁊ ſo⸗
lius vti nec quiſpiam ceterorꝫ pre
ſumere audeat nō eſſe quod ſibi ꝓ
pheticum illud aptetur. vinum tuū
mixtum eſt aqua. Primo ꝙ nemo
interim mundus a ſorde: nemo glo
riari poſſit omnino caſtum ſe habe
re cor: deinde ꝙ mortis debitū ſol⸗
uant quandoqꝫ neceſſe eſt. Tertio
ꝙ ponētes pro chriſto animas. hoc
ſibi compendio vitam mereantur
eternam. ſed ⁊ ve eis ſi ipſius eru⸗
beſcerent teſtimonium. Quarto ꝙ
prerogate ſibi ⁊ tam gratis exhibi⸗
te. tante dilectioni in partem nimiſ
exiguamqꝫ rependant. Attamē ne
hoc mixtum qui ſine mixtura ē de⸗
dignatur a deo vt fiducialiter apo
ſtolus dicat implere ſe. que deſunt
paſſionum chriſti in corpore ſuo ſit
ergo licet electis pariter omnibus
vnus: idemqꝫ denarius vite reddē
dus eterne. ⁊ in ipſa tamē ſicut dif⸗
fert ſtella a ſtella in claritate. ⁊ alia
claritas ſolis. alia claritas lune. et
alia claritas ſtellarum. ſic erit ⁊ re⸗
ſurrectio mortuorꝫ. ⁊ ꝗ̄uis vna do
mus: diuerſe tamē in ea ſunt man⸗
ſiones. vt videlꝫ quātū quidē ad
eternitatem. ⁊ ſufficientiam. ⁊ qui
parum non minoretur. ⁊ qui mul⸗
tum habūdet. quantum ad eminē
tiam vero ⁊ diſcretionem meritorꝫ.
Unuſquiſqꝫ accipiat ſecundum ſu
um laborē. nequid omnino pereat
quod in chriſto ſit ſeminatuꝫ. Hec

autem dicta ſunt fratres: vt illius tam ſpecialis reſponſi ꝙ hodie nobis ꝯſiderādū eſt gratia commendet. Quoniā tu es dn̄e ſpes mea. Quicquid agendum ſit: quicquid declinandum: quicquid tollerādū. quicquid optandū. tu es domine ſpes mea. Hec vna mihi omnium promiſſionū cauſa: hec tota ratio mee expectationis. Pretendat alt meritum. ſuſtinere ſe iactet pond⁹ diei ꝛ eſtus. ieiunare bis in ſabbato dicat: poſtremo non eē ſicut ceteros hominum glorietur. mihi aūt adherere deo bonum eſt: ponere in domino deo ſpem meam. Sperent in alijs alij: forte hic in ſcientia litterarū: hic in aſtutia ſeculi. ille ī alia qualibet vanitate confidat. ꝓpter te omnia detrimētum feci. vt ſtercora arbitror: quoniam tu es domine ſpes mea. Sperat qui vult in incerto diuitiarū. ego vero ne ipſa qdē niſi abs te victui neceſſaria ſpero. nimirum fidens verbo tuo in quo abieci omnia. Querite primum regnū dei: ꝛ iuſtitiā eius: ꝛ omnia adicientur vobis. Tēpe tibi derelict⁹ eſt pauper: orphano tueris adiutor. ſi mihi premia ꝑ te optinenda ꝓmittunt ſperabo. Si inſurgant aduerſum me prelia. ſi ſeuiat mundus. ſi fremat malignus. ſi ipſa caro aduerſus ſpiritum concupiſcat: in te ego ſperabo. Fratres hec ſapere. ex fide viuere eſt. nec alius ex ſentētia dicere poteſt. quoniam tu es domine ſpes mea: niſi cui intus perſuaſum ſit a ſpiritu: vt quēadmodum monet ꝓpheta iactet cogitatū ſuū in domino. ſciēs ꝙ enutriēd⁹ ab eo ſit. Iuxta illud quoqꝫ petri apoſtoli. Omnē ſollicitudinē veſtram proiicientes in eum. q: ipſi cura ē de vobis. Utquid enīꝫ ſi hec ſapim⁹: vtquid cūctamur abicere oīo ſpes miſeras: vanas: inutiles: ſeductorias ꝛ huic vni tam ſolide: tā ꝑfecte. taꝫ beate ſpei: tota deuotiōe animi: toto feruore ſpūs inherere. Siqd illi impoſſibile. ſiquid difficile ē. quere aliud in quo ſperes. Sꝫ uerbo oīa pōt. Quid facilius dictu: Attamen ne huiuſmodi dictū intelligas volo. Si decreuerit ſaluare nos. continuo liberabimur. Si iuſtificare placuerit. vita in voluntate eius ē. Si ꝑmia eterna largiri: lꝫ ei quod vult facere. An vero iaꝫ de facilitate nō dubitas. ſed ipſa ē tibi ſuſpecta voluntas: Plane ꝛ volūtatis teſtimonia credibilia facta ſunt nimis. Maiorem hanc dilectionē nemo habet: ꝙ̄ vt animā ſuam ponat qs pro amicis ſuis. Deniqꝫ quādo in ſe ſperanti deſit illa maieſtas: que tam ſtudioſe monet in ſe ſperari: Plane non derelinquit ſperantes in ſe. Adiuuabit eos. ꝛ ſaluabit eos ꝛ eruet eos a peccatorib⁹. Quare: Quibus meritis: Audi quod ſequitur. Quia ſperauerunt in eo. Dulcis cā: attamen efficax: attamē irrefragabilis nimirum hec eſt iuſtitia. ſed que ex fide eſt non ex lege. De quacunqꝫ inquit tribulatione clamauerint ad me: exandiam eos. ecce numera tribulationes. ſecundūꝫ multitudinem earum conſolatiōes eius letificabunt animam tuam.

Qui habitat in adiutorio altiſſimi.

Dummō non ad alia cōuertaris: dūmodo clames ad eū: dūmodo in eum ſperes.nec humile aliquid: vel terrenum ponas refugium tuū. Quis ſperauit in eo:⁊ confuſus ē: Facilius eſt celum:⁊ terrā tranſire ꝙ̄ verbū ei⁹ euacuari. Altiſſimum inqt poſuiſti refugiū tuū. nō accedet illuc tēptator. nō calumniator aſcendet.nō peſſimus ille fratrū accuſator attinget. Nempe ei dicitur hic recolite pſalmi p̄mordia ei. dr: qui in ꝓtectione altiſſimi cōmorat̄ illuc refugiēs a puſillanimitate ſpiritus:⁊ tēpeſtate. Que quidem duplex ē neceſſitas fugiendi. ꝙ videlꝫ ⁊ foris pugne:⁊ intus timores. Minus enīꝫ fugere oporteret: ſi vel interior magnanimitas exteriores tumultus viriliter ſuſtineret:vel exteriori trāquillitate puſillanimitas ꝓpria foueretur. Altiſſimum ait poſuiſti refugium tuum. Sepe illuc fugiamus fratres. munitus eſt locus nullus ibi timetur hoſtis. Utinam magis ſemper ibi manere liceret.ſꝫ non eſt hoc temporis huius. quod modo refugium eſt.quandoqꝫ habitaculum erit.⁊ habitaculum ſempiternum. Interim ſane etſi pſiſtere nō cōcedit̄:frequent̄ tn̄ ē recurrendū. Nēpe ad oēm tēptationeꝫ. ad oēm tribulationē:ad oēm deniqꝫ cuiuſcūqꝫ neceſſitatē apta nob eſt vrbs refugij.ſinus matris ē expaſſuſ.parata ſunt foramina petre. patēt viſcera miſericordie dei nr̄i. Hoc refugiū q declinat. nihil mirū ſi effugere nō meret̄. Iā qdē frēs. que dicta ſunt ad expoſitionē ꝟſus huius viderent̄ poſſe ſufficere.ſi dixiſſet ꝓpheta:qm̄ in te ſperaui. ſicut in pſalmis qbuſdā inuenit̄. Ceterū qd dicit tu es dn̄e ſpes meaꝫ. forte ampli⁹ aliqd:⁊ ſublimius ſonat:ꝙ videlꝫ nō mō in eū ſperet.ſꝫ eū. Cōuenictius ſiqdeꝫ ſpes nr̄a dr̄.ꝙ ſperam⁹.ꝙ̄ in quo ſperam⁹. Sūt aūt forte nōnulli q a dn̄o obtinere corporalia:ſeu ſpūalia cōcupiſcūt. ſed ꝑfecta charitaſ ſolū ſitit qd ſummū ē:tota dſiderij vehemētia clamās. Quid enī mihi ē in celo.⁊ a te qd volui ſup terrā. De⁹ cordis mei. et ps mea de⁹ in eternū. Pulchre nobis vtrumqꝫ paucis hodie verbis. hieremie ꝓphete lectio cōmēdauit Bonus es dn̄e ſperātibus ī te.aīe querēti te. Ubi ſane ⁊ ipſaꝫ interiꝫ diſcretionē prudent̄ aduerte.ꝙ ſperantes qdeꝫ in eo pluralit̄ dixerit: ꝙ hoc videat̄ cōe multoꝝ:q̄rere vere eū ſingularit̄:ꝙ ſingularis ſit puritatis.ſingularis gratie:ſingularis perfectionis.non modo nihil ſperare.niſi ab eo.ſed nil querere niſi eū. Quod ſi bonus illis eſt.quanto magis iſti: Merito proinde querēti illum anime reſpōdet̄. altiſſimuꝫ poſuiſti refugium tuum. Neqꝫ enīꝫ ſic deum ſitiens anima.aut cum petro in terreno monte facere tabernaculum:aut cum maria deinceps eum vult tangere in terra ſed plane clamat. Fuge dilecte mi.⁊aſſimilare capree: hinnuloqꝫ ceruorum ſuper montes bethel. Audiuit enim dicentem. Si diligeretis. me gauderetis vtiqꝫ. quia vado ad patrem: quia pater maior.

me eſt. Audiuit dicentez. Noli me tangere nũdũ enim aſcendi ad patrẽ. Et celeſtis iam non ignara cõſilij: clamat cum apoſtolo. Etſi cognouimus ſm carnem xp̃m: ſz nũc iam nõ nouimus. Super montes inquit bethel. ſupra oẽm videlicet principatũ: ⁊ poteſtatẽ. ſuper angelos: ⁊ archãgelos. cherubin quoqz ⁊ ſeraphin. neqz enim alij ſunt mõtes domus dei: ꝙ ſonat bethel. plane in dextera patris: vbi iam non ſit pater maior eo in dextera altiſſimi: coaltiſſimũ apprehendere cõcupiſcens. Hec enim eſt vita eterna fratres: vt patrem cognoſcam⁹ verũ deum: ſed ⁊ quez miſit ieſum xp̃m verum nihilominus ⁊ vnum cum eo deum ſuper oĩa benedictũ in ſecula ſeculorum. Amen

Nõ accedet ad te malum ⁊ flagelluz non appropinquabit tabernaculo tuo.

Sermo nonus.

n Ec noſtra eſt. nec noua vobis: ſed nota oĩno ſnĩa in p̃cipuis qbuſcunqz pĩibus fidei noſtre. qd nõ ſit. ꝗ̄ qd ſit. ⁊ ſciri poſſe facilius: ⁊ periculoſi⁹ ignorari. Idẽ ſane etiã ſpei nõ incõuenięter tribui poſſe videt̃: lõge eniz facilius mens humana tantorum expta malorũ: qbus ſit caritura. ꝗ̄ quibus pfruitura cõprehendit. nẽpe germana fidei: ſpeiqz cognatio eſt: vt ꝙ illa futurũ credit. hec ſibi incipiat ſperare futurum. Merito proinde apoſtolus fidem ſperãdarũ ſubſtantiã rerũ eſſe diffinit. ꝙ videlicet ⁊ nõ credita nemo ſperare: nõ pluſꝗ̄ ſuper inane pingere poſſit. Dicit ergo fides. parata ſũt magna: ⁊ inexcogitabilia bona a deo fidelibus ſuis. dicit ſpes mihi illa ſeruant̃. nã tertia quidẽ charitas curro mihi ad illa. Ceteruz vt iaz memini difficile oĩno aut etiaz ĩpoſſibile eſt illoꝝ qualitatez inueſtigare bonoꝝ: niſi cui forte iuxta illud apoſtoli. que oculus nõ vidit nec auris audiuit: nec in cor hoĩs aſcẽdit: que p̃parauit deus diligẽtibus ſe: reuelauit ipſe p ſpũz ſuũ. Sane quãtũlibet pfectuſ in carne adhuc mortali degẽs: niſi eniz eẽt hic quedã: vt ita dixerim: iperfecta pfectio. nõ diceret apoſtol⁹ quotquot pfecti ſum⁹ idip̃z ſentiam⁹: idipſuz pfecto ꝙ p̃miſerat: nõ ꝗ̄ſi iaz accepim: aut iã pfectus ſim. ét paulus ipſe neceſſe eſt fateat̃: quia nũc cognoſco ex parte. ⁊ itez: videmus nunc p ſpeculũ in enigmate: tũc aũt facie ad faciez. Qd ꝰ hoĩ interim noſcit̃ capabili⁹. pia ſane ⁊ puida in culcatricẽ ãplius commendat̃. Propriũ. n. afflictoꝝ eſt: vt moleſtijs eximi ſummã reputẽt felicitatẽ: ⁊ carere miſeria pfectam beatitudinẽ arbitrẽt̃. Vñ ⁊ ppha i pſalmo. Cõuertere ingt aĩa mea in requiez tuã: qꝛ dñs benefecit tibi. Nec vlla tñ collate munera felicitatis enumerat. ſz adiungit. Quia eripuit aĩaz meã de morte: oculos meos a lacrimis: ⁊ pedes meos a lapſu. In qbus ſane verbis patenter indicat. quantaz ſibi requiem. quantaqz dñi beneficia iudicet a tribulationibus ⁊ periculis libera

ri. Cui profecto ſnīe illud quoque ꝙ de pſalmo nonageſimo hodie nobis tractandum eſt ſimile inue nit. Nō accedet ad te malū. ⁊ flagellū nō appropinquabit tabernaculo tuo. Eſt aūt verſus ipſi⁹ quātū nos capimus facilis intelligentia: ad quā forte iam aliq preuolarint. neqꝫ enim tā rudes eſtis: aut ſpūalis ſtudij tam exptes: vt non facilime inter vos: ⁊ tabernacula veſtra. ⁊ rurſuꝫ inter qđ malū: ⁊ ꝙ flagellū dicitur: diſcernatis. nam ⁊ apoſtolū audiſtis dicentē. cuꝫ iam bonū certamen certaſſet velocem fore depoſitioneꝫ tabernaculi ſui. Sed qd ego apoſtoli ꝟba memoro: Quaſi vero ignorare poſſit miles tabernaculū ſuum: aut exēplo docēdus ſit alieno: Uidem⁹ ſane nōnullos tabernacula ſua in turpiſſime captiuitatis domicilia cōmutaſſe: nec militare in hijs. ſꝫ miſeram gerere ſeruitutē. Jmo vero: qđ oīno riduculuꝫ eſt. ſic errāt aliqui: ⁊ in tantā obliuionē. ⁊ ſpiritualem freneſim deuenerunt: vt nihil ſeſe aliud putare ꝙ̄ ſuum hoc exterius tabernaculum videantur.
Quid eniꝫ aliud: ꝙ̄ nō modo dei: ſed ⁊ ſui ignorantiam habent: qui tanꝙ̄ mortui a corde omneꝫ cōſumunt operam circa carnem: ſic intendētes tabernaculo ſuo: acſi nūꝙ̄ putent eſſe caſurum: Uerumtamē cadat neceſſe eſt: atqꝫ id qdeꝫ in breui. An nō ſeipſos neſcire videntur. qui ſic dediti ſunt carni: et ſanguini. acſi omnino nihil aliud ꝙ̄ carnem ſolum eſſe ſe reputent. ſic ī vano accipiētes animas ſuas tanꝙ̄ prorſus ignorent aīas ſe habere: Si ſeparaueris precioſum a vili ait dñs: tanꝙ̄ os meum eris. Hoc eſt ſi ſolerter diſcreueris īter exteriorem. interiorēqꝫ ſubſtantiā vt nō plus tabernaculo tuo timeas a flagello. ꝙ̄ tibi ipſi a malo.
Hoc enim malū eſt. Unde dicit̄: Declina a malo: ⁊ fac bonū. Hoc malum qđ ſua quidē anima aīaꝫ priuat. qđ ſeparat inter te. ⁊ deū: vt eo regnante tanꝙ̄ corpus ſine anima. ſic ſit anima ſine deo plane mortua in ſemetipſa. inſtar vnius coꝝ. quos tanꝙ̄ ſine deo in hoc ſeculo fuiſſe apoſtolus memorabat. nec ſane dixerim. vt vel ipſaꝫ odio habeas carnem tuam. Dilige eaꝫ tanꝙ̄ tibi datam in adiutorium. ⁊ ad eterne beatitudinis conſortiuꝫ preparatam. Ceterum ſic amet anima carnem. vt non ipſa in carnem tranſiſſe putetur. dicaturqꝫ a domino. non permanebit ſpiritus meus in homine. quia caro eſt. Diligat anima carnem ſuam. ſed multo magis ſuam ipſius animam ſeruet. Amet adam euam ſuam, ſed nō ſic amet. vt plus voci eius obediat. ꝙ̄ diuine. Deniqꝫ ne ipſi quidem expedit ſic amari. vt videlicet cui interim caues a flagello pater ne correctionis theſaurizes iram eterne damnationis. Genimina viperarum ait iohannes. Quis demoſtrauit vobis fugere a ventura ira: Facite dignos fructus penitētie. Acſi euidētius loqueretur. Apprehendite diſciplinam. nequā

do iraſcatur domin⁹. ſuſtinete vir gam corripientez. ne ſentiatis mal leum conterentem. Quomodo dicunt carnales homines vobis crudelis eſt vita veſtra. non parcitis carni veſtre. Eſto: non pcimus ſemini. in quo ei magis pcere poteramus. An nō melius eſt illi renouari ꝛ multiplicari ī agro. q̄ ī horreo putrefieri: Ben cōputruerunt iumēta in ſtercore ſuo. Sic vos pcitis carni veſtre. Sumus nos crudeles interim nō parcēdo. at vos plane parcēdo crudeliores. Siquidem etiam nunc caro noſtra regeſcit in ſpe. videritis ipſi quod ignominie interim veſtra ſuſtineat. qd miſerie eā maneat in futurū. Non accedet ad te malum. ꝛ flagellum non appropinquabit tabernaculo tuo. Hic duplex ſtola. ꝛ gemina q̄dam immortalitas cōmendatur. Unde eniz niſi ex ſeparatione anime corporis mors procedit: inde eſt ꝙ mortuum corpus ex anime nominatur. Unde autez ſeparatio hec. niſi ex flagellis preſentibus ex qualibet doloris vehementia. ex ipſius corporis corruptione: ex pena peccati: Merito proīde timet: ꝛ odit flagellum caro noſtra: quo nimirum ex ipſius anime taz delectabili: honorabiliqȝ cōſortio amarum nimis diuortium patiat̄. Ceterum interim quidez donec reuocetur: velit nolit ſuſtineat illud neceſſe eſt. Expedit autem ſic tollerare: vt prorſus euadas: ꝛ flagellum deinceps nō appropinquet tabernaculo tuo. Jaz vero: vt ſupra meminim⁹: ꝛ inceſſanter conuenit meminiſſe. Uera anime vita deus eſt. ꝛ inter hec quoqȝ ſeparat malum anime quod non eſt aliud q̄ peccatuz. Eya fratres nugari libeat: occioſitatibus indulgere delectet. nimirum gemino hoc ſerpente vicino: qui duplicem nobis auferat vitam. alter corporis alter cordiſ: quid ni ſecure dormiamus: niſi ꝙ negligētia in grauiori periculo nō tam ſecuritatis eſt: q̄ deſperationis indicium. Et quidez optandū nobis ab vtroqȝ liberari: ſed cauēdum ſane interiz peccatū: q̄ pena peccati. ꝛ eo ſtudioſius a malo q̄ a flagello declinanduz: quo pernicioſius: ꝛ oīno infelicius eſt a deo animam q̄ a corpore ſeparari. Sane vbi prorſus de medio factum fuerit omne peccatum. cauſa quidē omnino ſublata: nec ipſe quoqȝ deinceps manebit effect⁹: vt quomodo iam accedere ad te malum omnino non poterit. ſic nec flagellum quidem valeat propinquare tabernaculo tuo: quod videlicet tam longe ſit ab exteriori homine quelibet pena: q̄ lōge fuerit culpa ab interiori. neqȝ enim ait. nō erit in te malum: aut flagelluz in tabernaculo tuo. ſed non accedet: non appropinquabit. Siquidem conſiderare eſt homines in quibus peccatum non modo habitat. ſed ꝛ regnat. nec iam proximum magis: aut intimum poſſe eſſe videtur: niſi forte cum ſic dominatur: vt nullo modo deinceps valeat non dominari. Eſt autem ꝛ alios inuen-

re.in quibus manet quidē adhuc peccatum:ſed iam non preualet: aut dominatur in eis:euulſuꝫ quodāmodo.nō tamen expulſum.deiectum.ſed non prorſus eiectuꝫ.Cōſtat ſane ab initio non fuiſſe ſic: ſꝫ in parentibus primis ante primaꝫ illam mandati preuaricationē nō modo non regnaſſe peccatum.ſed nec fuiſſe quidem. Attamē quodā modo iaꝫ tunc prope illis fuiſſe videtur: ꝙ tam feſtinanter intrauit. Quid vero aliud admonebat. q̄ꝫ ⁊ ipſam quoqꝫ peccati penam.etſi necdum ineſſe corporibus. iam tn̄ velut pro foribus eſſe.qui dixit. In quacūqꝫ die comederitis de ligno ſcientie boni.⁊ mali morte moriemini. Felix proinde expectatio. et beata ſpes noſtra.quorum tam lōge glorioſior futura eſt reſurrectio: q̄ꝫ fuerit prima conditio.ut nec culpa omnino.nec pena. nec malum ſcilicet nec flagellum. aut regnet. aut habitet.aut regnare.vel iā habitare aliquando poſſit in animabus.ſeu corporibus noſtris.nō accedet ad te malum.⁊ flagellūꝫ nō appropinquabit tabernaculo tuo. nempe nil tam remotum. q̄ꝫ quod adeſſe vltra non poteſt.Sed quid agimus fratres: Vereor deprehēdi.nempe horam hanc magnus ille.⁊ cōmunis abbas noſter. ⁊ veſter.non vacationi ſermonum.ſed operi manuum noſcitur aſignaſſe Puto tamen ignoſcet facile preſertim nō immemor religioſe fraudis illius.qua romanus olim. tribus annis ei in ſpecu poſito miniſtrauit. Hic ſiquidem.ut legimus. patris ſui oculis furabatur horas ⁊ quem ſibi ſurripere ad manducandum poterat. certis diebus benedicto panem ferebat. Et ego q̄dem non dubito fratres.pluribus qui inter vos ſunt habundantiorem ſpiritualium delitiarum ſuppetere copiam.ſed ꝙ vobis cōmunico non ſurripio mihi. Quinimo ⁊ ſecurus.⁊ ſuauis quicquid illud ſit ꝙ dominus donat ſummo vobiſcum.nec enim alimonia hec diſtribuendo minuitur. ſed augetur potius miniſtrando. Verumtamē ꝙ aliquotiens vobis loquimur preter conſuetudinem ordinis noſtri.non noſtra id agimus preſumptione.ſed de voluntate venerabilium fratrum.⁊ coabbatuꝫ noſtrorum.qui id nobis etiam iniugunt. ꝙ tamen ſibi quidem paſſim nolunt omnino licere. nempe aliam mihi rationem.⁊ ſingularem neceſſitatem eſſe nouerunt.nec eniꝫ modo loquerer vobis.ſi poſſem laborare vobiſcum. Illud vobis forte efficatius verbum fieret.ſed ⁊ conſcientie mee magis acceptum.Ceterum quando id mihi peccatis meis exigētibus.⁊ honeroſi huius vt ipſi ſcitis.tam multiplici infirmitate corporis.⁊ ipſa quoque temporis neceſſitate negatur vtinam dicens ⁊ non faciens in regno dei vel minimus merear inueniri.

Quoniam angelis ſuis mandauit de te vt cuſtodiant te in omnibus vijs tuis.

Sermo decimus.

Scriptum eſt. et veraciẽ ſcriptum. quia miſericordia dñi eſt ꝙ conſumpti non ſumꝰ quia non tradidit nos in manibus inimicorũ noſtrorū. Vigilat ſuper nos indefeſſus: et puigil. ille ſingularis clementie oculus nõ dormit neq; dormitat. qui cuſtodit iſrael. Id quidem neceſſe eſt. Non enim dormit neq; dormitat. qui impugnat iſrael. Et ſicut ipſe ſollicitus noſtri. et ipſi cura eſt de nobis. ſic ille ſollicitus eſt vt mactet. et perdat. et vna ei cura ne forte qui aduerſus eſt reuertatur. Nos autem aut non attẽdimus. aut minus attendimus reuerentiam. preſidentis: ꝓtegentis cuſtodiam. beneficia largiẽtis ĩgrati gre: imo tam multiplicibus gratijs. quibus nos preuenit. et ſubuenit nobis. Et nunc quidem per ſeipſum implet ſplendoribus animas noſtras. nunc per angelos viſitat. nunc per homines inſtruit nũc etiã cõſolatur. et erudit per ſcripturas. Quecũq; enim ſcripta ſunt ad noſtram doctrinam ſcripta ſunt. vt ꝑ conſolationem. et patientiam ſcripturarum ſpem habeamus. Bene ad doctrinam: que per patientiam noſcitur. Sed et patientia ꝓbationem operatur: ꝓbatio vero ſpem. Quid nos ſolis nobis non adſumꝰ. quid ſoli negligimus noſmetipſos: An ideo diſſimulandũ nobis. quia vndiq; ſubuenitur nobis. Imo vero ſtudioſius. propterea vigilandum. Neq; enim tam magna pro nobis in celo pariter. et ĩ terra ſollicitudo gereretur. ſi non magna nobis icũbere neceſſitas videretur. Non tam multiplex nobis cuſtodia. niſi ob multiplices ĩſidias poneretur. Felices proinde fratres noſtri. qui iam liberati ſunt de laqueo venantium qui de tabernaculis militantiũ ad atria quieſcentium tranſiere. malorum timore ſublato in ſpe ſingulariter conſtituti. Vni iſtorũ imo vni uerſitati dicitur. Non accedet ad te malum. et flagellum non appropinquabit tabernaculo tuo. Sane conſidera non ad hominem. qui ſecundum carnem viuit. ſed ad eum qui in carne degens ſcdm ſpiritum ambulat. hanc fieri promiſſionem. Siquidem nõ eſt diſtinguere inter illum. et tabernaculum ipſiꝰ. Confuſa in eo in omnia tanq̃ in filio babilonis. Deniq; eiuſmodi: hõ etiam caro eſt. nec in eo manet ſpiritus. Vbi autem non fuerit ſpũs bonus quando in eo deerit malum. porro vbi malum. flagellum quoq; appropinquet neceſſe eſt. Semper enim penitentia malum comittatur. Nõ accedet ad te malum. et flagellum non appropinquabit tabernaculo tuo. Magna promiſſio: ſed vnde id ſperare licet: Quomodo malum et flagellum euadam: Quomõ effugiam: Quomodo elongabo. vt nõ appropinquet mihi: Quo merito. qua ſapientia. qua virtute. Quoniam angelis ſuiſ mandauit de te: vt cuſtodiat te in omnibꝰ vijs tuiſ. In quibus omnibus vijs. Quibꝰ declinas a malo. quibus fugis a ventura ira. Multe ſunt vie: et genera multa viarum. magnum pro

fecto periculum viatori. ꝙ facile in multarum occurſu errabit in via ſua: qui viarum diſcretione caruerit. nam neqꝫ angelis mandatum: vt in omnibus vijs cuſtodiát nos. ſed in omnibus vijs noſtris. Sunt autem a quibus: nõ in quib[9] oporteat cuſtodiri. Scrutemur proinde vias noſtras fratres: ⁊ vias demonum: vias quoqꝫ beatoꝝ ſpirituūꝫ ⁊ vias domini inueſtigemus: Et quidem ſupra me eſt ꝙ incipio. ſed iuuabitis me orationibus veſtris: vt aperiat mihi theſaurũ intelligẽtie ſue: ⁊ voluntaria oris mei beneplacita faciat ſibi deus. Vie igitͬ filioꝝ adam: in neceſſitate: ⁊ cupiditate verſantur. Ab vtraqꝫ ſiquideꝫ ducimur. Ab vtraqꝫ trahimur. niſi ꝙ videmur magis vrgeri neceſſitate trahi cupiditate. Et neceſſitas quidem ſpecialiter corpori tribuenda videtur. Nec ſimplex illa eſt. ſꝫ anfractus hñs plurimos: plurimaqꝫ diſpendia. nam compendia pauca admodũ. ſi qua tamẽ. Quis hoĩuꝫ neſciat. ꝙ neceſſitas hoĩuꝫ re vera ꝙ multiplex ſit. quis ſufficiat ꝙ ſit multiplex explicare? Ipſa nos erudit experientia ipſa vexatio dat intellectum. In hijs quiſqꝫ docetur. ꝙ neceſſe habeat clamare ad dñꝫ nõ de neceſſitate: ſed de neceſſitatibus meis erue me. Nec modo ab hac via neceſſitatꝫ. ſed ab ea quoqꝫ que cupiditatis eſt. optabit educi. quiſquis nõ ſurda aure monita ſapientis exceperit. Qd. n. ille ait? A voluptatibus tuis auertere. ⁊ iteꝫ: poſt concupiſcentias tuas nõ eas. Siquidem e duobus malis longẽ melius ĩ neceſſitate gradi. ꝙ in cupiditate. Multiplex illa. Sed iſta amplius per oẽm modũ imo vltra omnẽ modũ multiplicior inuenitͬ. Res cordis eſt iſta cupiditas propterea tanto maior. quãto anima plus eſt ꝙ corpus. Deniqꝫ hec ſũt vie: que videntur hoĩbus bone. ſꝫ finem nõ habent niſi cũ demergũt in profundum inferni. Si inueniſti vias hoĩuꝫ: illud quoqꝫ conſidera ne forte de hijs dictũ ſit: contritio: ⁊ infelicitas in vijs eorum. In neceſſitate contritio. infelicitas in cupiditate. Quid enim ſi cui forte videtur in terrenarum affluentia rerum concupita felicitas arridere. Eo ipſo infelicior eſt: quo vehementius ipſaꝫ pro felicitate amplectitur infelicitatem. aut magis immergitͬ ei. ⁊ abſorbetͬ ab ea. Ve filijs hominum ab hac felicitate falſa: atqꝫ fallaci. ve qui dicit. quia diues ſum. ⁊ nullius egeo. cũ ſit pauper. ⁊ nudus: ⁊ miſer. ⁊ miſerabilis. Et neceſſitas quidem ex infirmitate carnis. cupiditas ex cordis ĩedia ⁊ obliuione ꝓcedit. Idcirco aliud mendicat anima. ꝙ oblita ſit comedere panem ſuuꝫ. propterea terrenis inhiat quod minime celeſtia meditetur. Videamus ⁊ demonũ vias. Videamus: ⁊ caueamus. Videamus: ⁊ fugiamus eas. Siquidẽ vie illoruꝫ preſumptio. et oſtinatio. Scire vultis vnde id ſciam. Conſiderate eorum principem. qualis ille eſt: tales et domeſtici eius. Conſiderate viarum ipſius principia: ſi

non manifeſte in imaniſſimā p̄ſūptionem ſtatim proſilierit dicens. Sedebo in monte teſti: in laterib⁹ aquilonis ſimilis ero altiſſimo. Q̄ꝫ temeraria. q̄ꝫqꝫ horrenda preſumptio. Nunquid nō illic ceciderunt omnes: qui operant̄ iniquitatē expulſi ſunt nec potuerūt ſtare. Propter preſumptionē ſtare nō potuerunt: propter obſtinationē: qui cecidit nō adiiciet: vt reſurgat. Et hoc nempe ſpēs vadens ex illa: ⁊ non rediens eſt. Et mira quidē preſumptio demonū: ſed non minus mira obſtinatio eſt. ꝙ ſuperbia eoꝝ ſemper aſcendit ꝓpterea nō eſt in illis eſt cōmutatio. Quia enim cōuerti noluerunt a via preſumptionis: inciderunt in viam obſtinationis. Quā peruerſo: ⁊ euerſo ſunt corde filij hoīum: quicunqꝫ ſectantur veſtigia demonū ingrediuntur demonū vias. Hec enim tota aduerſuꝫ nos ſpiritualiū colluctatio nequitiarum eſt: vt nos ſeducant: vt īducant in vias ſuas: vt deducant in eis. perducant ad deſtinatū finem qui paratus eſt eis. Fuge homo p̄ſumptionem: ne gaudeat de te inimicus tuus. Nempe in hijs maxime vitijs gaudet: in ſeipſo exptus: q̄ꝫ difficile poſſis ab hac tanta voragine reſpirare. nolo āt vos ignorare fratres. quonam modo deſcēdatur. imo cadat̄ in illas. Primus enim vt interim occurrit grad⁹ deſcenſionis huius diſſimulatio eſt ꝓprie infirmitatis. iniquitatis. inutilitatis. dum ſibi parcens: ſibi blandiens. ſibi perſuadens hō aliquid ſe eſſe: cum nihil ſit: iam ſeipſe ſeducit. Secundus gradus ignorantia ſui. Ubi enim in primo gradu inutilia ſibi texuerit perizomata folioꝝ: quid ſupereſt: niſi vt vulnera tectā nō videat. preſertim qui ad hoc ſolum texuerit ne videret: Ex hoc tādem fit: vt etiā alio reuelante: vulnera nō eſſe contēnat. ꝯuerſus in verba malitie ad excuſandas excuſatiōes in pcīs. Atqꝫ is q̄dē terti⁹ gradus eſt admodū iam vicinus: imo contiguus p̄ſumptioni. Quid enim mali actitare iam vereat̄: q preſumit ⁊ defenſare: Ceterū difficile hic herebit in tenebris: ⁊ in lubrico: preſertim cū nō deſit etiā angelus domini malus perſequēs et impellens. Itaqꝫ quartus gradus vel quarū potius precipitiū contēptus eſt: vt quēadmodū ſcriptura dicit. Impius: cū venerit in ꝓfundum maloꝝ: contēnet. Ex hoc ⁊ d̄ inceps magis: ac magis ſuper eum vrget puteus os ſuū: dum videlicꝫ eiuſmodi animā contemptus tradit impnīe īpenitētia obſtinatione firmat̄. hoc iam peccatū: qd̄ neque in h̄ ſeculo remittet̄: neqꝫ in futuro quia coꝛ eoꝝ eſt induratū. nec deū timet. nec hoīem reueret̄. Qui ſic ī omnibus vijs ſuis adheret dyabolo: manifeſte factus eſt ſpiritu⁹ vn⁹ cum eo. Et vie quidem hominum quas ſuperius demonſtrauimus. ipſe ſunt de quibus dicitur. Temptatio vos ñ apphēdat niſi humana: ⁊ quia humanum eſt peccare. Porro dyabolicas a natura hoīs alienas eſſe quis neſciat: Niſi ꝙ ī nōnullis ipſa ſibi cōſuetudo naturam induiſſe videtur: Ceterum etſi

quorũdam hominum ſit.nõ huma nũ tamen.ſed diabolicũ eſt in malum pſeuerare. Que vero ſunt ſanctoꝝ angeloꝝ vie. Profecto ille qͥ vnigenitus enarrauit dicens. Videbitis angelos aſcendentes:ꝛ deſcendentes ſuper filiũ hois. Aſcenſio igitur:ꝛ deſcẽſio vie illoꝝ. Aſcẽſio vero ꝑpter ſe.deſcenſio vel potius ꝯdeſcẽſio ꝑpter nos. Sic beati illi ſpiritus aſcendũt per ꝯtẽplationem dei:deſcendũt per compaſſionem vt cuſtodiant te in omnib⁹ vijs tuis. Aſcendunt ad vultũ ei⁹: deſcendunt ad nutuꝫ eius:quoniã angelis ſuis mãdauit de te.nec tamen vel deſcendendo glorie viſiõe fraudantur.qꝛ ſemper vident faciẽ patris. Puto ꝛ domini vias vultiſ audire. Multũ preſumere videor ſi me illas ꝑmiſero oſtenſurũ. Legi aũt de ipſo:qm̃ docebit nos vias ſuas:cui.n.alteri crederet. docuit enim vias ſuas:cũ apuit labia prophete:vt diceret. Vniuerſe vie domini miſericordia ꝛ ꝟitas. Ita ad ſingulos.ita ad omnes cõmuniter venit:in miſericordia ſcilicet:ꝛ veritate. Vbi enim multa iam fuerit de miſeratione preſumptio:ſed obliuio veritatis:non ꝯtinuo ibi de⁹. ſed neqꝫ vbi terror multus ex recordatione veritatis nulla autem de memoria miſericordie ꝯſolatio. nam neqꝫ veritatem tenet.q miſericordiam vbi vere eſt non agnoſcit.nec vera eſſe ſine veritate miſericordia põt. Itaqꝫ vbi ꝛ veritas: ꝛ miſericordia obuiauerunt ſibi ſe ſe etiam iuſtitia.ꝛ pax oſculantur.

nec ab eẽ is poteſt.cui⁹ i pace factꝰ eſt locus. Quãta audiuimus ꝛ cognouimus.nobis.ſiquidem patres noſtri annunciauerũt.ſup hac copula tam felici miſericordie.ꝛ veritatꝭ Mira tua ꝛ veritas tua ſuſceperũt me ait ꝓpheta. Et alio loco. Mira inqͭt tua ante oculos meoſ eſt.ꝛ cõplacui in veritate tua. Sed ꝛ dñs ipſe de eo. Veritas mea.ꝛ miſericordia mea cũ illo. Sed conſidera etiam manifeſtos aduentus domini.queadmodũ in eo quidem iam preſumptus eſt miſericordẽ ſaluatoreꝫ.porro in eo qui i fine promiſſus eſt veracem ſuſtineat retributorem.nam ꝛ hinc forte videbitur dictum. Quia miſericordiã. ꝛ veritatem diligit deus.gratiã ꝛ gloriam dabit domin⁹. Quãuis ꝛ in priore quoqꝫ aduentu recordatus ſit miſericordie ſue.ꝛ veritatꝭ ſue domui iſrael. ꝛ in poſteriori licet iudicaturus ſit orbem terre in equitate. ꝛ populos in veritate ſua non tamẽ futuꝝ ſit iudiciũ ſine miſericordia. niſi forte ei.q nõ fecerit mĩaꝫ. Hec ſũt eternitatꝭ itinera de qb⁹ habes apud ꝓphaꝫ. Incuruati ſũt colles mũdi ab itineribus eternitatꝭ eius. Ad manũ ẽ. Vnde id facile ꝓbare poſſiꝫ. Siqdẽ mĩa dñi ab eterno.et vſqꝫ i eternũ. Et ꝟitaſ dñi manet ĩ eternum. Ab his itineribus incuruati ſunt colles mundi. ſuperbi demones princeps mundi huius.tenebrarum harũ.qui viam veritatis ꝛ miſericordie neſcierunt. neqꝫ meminerũt ſemitarum eius. Quid illi: et veritati: qui mendax eſt:

⁊ pater eius. Deniq₃ habes manifeſte de eo ſcriptu₃. q̄m in veritate nō ſtetit. q̄ vero longe fuerit etia₃ a miſericordia īflicta nobis ab illo miſeria noſtra teſtatur. quādo ille nūq̄ miſericors fuit: qui homicida erat ab initio? Poſtremo qui ſibi neq̄ cui bonus? q̄ nequiſſim⁹ ille ſibi. qui nunq̄ ſuper ꝓpria iniquitate dolet: nunq̄ ſuper propria dā natione compungit. nimirū falſa p̄ſumptio a via veritatis extruſit. ⁊ crudelis obſtinatio viam miſericordie intercluſit. inde eni₃ nec in ſe vnq̄ aſſequi: nec a domino ꝯſequi miſericordiā pōt. In hunc igit̄ modū tumidi illi colles incuruati ſūt ab itineribus eternitatis: dū a vijs domini que qdem recte ſunt p anfractus ſuos: ⁊ diſtorta non ta₃ itinera: q̄ precipitia corruerūt. Quā vero prudentius: atq₃ vtilius, alij quidē colles ab hijs itineribus incurnati ſunt: ⁊ humiliati ſunt ad ſalutē. Non n. incuruati ab hijs tāq̄ ab eoꝝ rectitudine diſſidētes. ſed ꝙ ipſa eos incuruauerunt itinera eternitatis. An nō incuruatos ia₃ cernere eſt colles mundi. dum ſublimes: ac potētes deuota ſubiectione inclinant̄ ad dn̄₃. ⁊ veſtigia ei⁹ adorant. Nunqd non incuruātur: cū ab ipſa ſua pniacioſa celſitudine vanitatis: ⁊ crudelitatis ad humiles ſemitas ꝯuertunt̄ miſericordie ⁊ veritatis? Ad iſtā nimiꝝ domini viam. nō modo bonoꝝ ſpirituū. ſ₃ electorum, vie hoīum diriguntur. Et primus qde₃ gradus miſero homini emergenti de profundo vitiorum illa eſt miſericordia: qua miſeretur filio matris ſue miſeretur aīe ſue proinde placēs deo. Imitatur enim qui eiuſmodi eſt magnum illud magne miſerationis opus cōpunctus cū eo qui prior pro eo pūct⁹ eſt: pro eo moriens ⁊ ipſe quodā modo ꝓ ſalute ſua. nec carcens iā ſibiīpi. Hec miſeratio p̄ma excipit redeuntem ad cor: ⁊ hec intra ipſa viſcerū actitatur archana. Conuerſus ad cor puulus fiat in oculis ſuis neceſſe eſt ſicut veritas ait. Niſi conuerſi fueritis: ⁊ efficiamini ſicut puuli non intrabitis in regnū celorum. non ergo velit diſſimulare qđ nō valet neſcire quēadmodū ad nihilum ſit redactus. nō confundatur in lucē prodere veritatis qđ nō ſine miſerationis affectu viderit in oculto. Sic ingreditur hō vias miſericordie: ⁊ veritatis: vias vtique domini: vias vite ⁊ fructus viaru₃ ſalus eſt viatoris. Uias quoq₃ angeloꝝ ad eaſdem nihilominus tendere manifeſtū eſt. Cum. n. aſcēdūt ad contemplationē inquirunt veritatē: de qua ⁊ cōſiderādo ſatiantur: ⁊ ſatiando deſiderāt. Cū vero deſcendūt. faciūt nobiſcū miſericordiam ⁊ cuſtodiunt nos in omnib⁹ vijs noſtris. āminiſtratorij eni₃ ſpiritus ſunt: miſſi in miniſterium propter nos. Plane miniſtri noſtri: nō domini noſtri. Et in hoc vnigeniti formā imitant̄. qui non venit miniſtrari: ſed miniſtrare. qui ſtetit iter diſcipulos tāq̄ qui miniſtrat. Fructus angelicarū viaꝝ: ꝙ ad ipſos ſpectat ſua ipſoꝝ beatitudo. ⁊ obe

dientia charitatis. Qđ aũt ad noſ pertinet. inde quidem obtentus di uine gratie. Hinc ꝓ cuſtodia vie noſtre. Siquidẽ angelis ſuis man dauit de te. ut cuſtodiant te in om nibus vijs tuis: in oĩbus indigen tijs tuis. in oĩbus deſiderijs tuis. Alioquin facile tibi incurrere ẽ in vias mortis: vt videlicet aut de ne ceſſitate in obſtinationem: aut in p̄ ſumptionem de cupiditate ꝓrum pas. que quidẽ nõ iam hoĩum: ſed demonũ vie. In quo enim tam fa cile inueniri ſolent hoĩes obſtinati q̃̄ in eo ꝙ ad neceſſitatẽ pertinere aut ſimulant. aut arbitranť. Quic quid moneas ait ille. ego qđ poſſũ poſſuꝫ: ⁊ nõ vltra poſſuꝫ. Tu ſi hoc ſcis. aliter ſentires. Unde ꝓ in p̄ ſumptionem: niſi ex quodã impetu vehementioris deſiderij ꝓſilimus. Interim ḡ mandauit angelis ſuis deus: non quidem vt amoueant te a uijs tuis. ſed vt in eis ipſis cuſto diant: ⁊ quaſi per vias ſuas. tuas dirigant in vias ipſius. Quonam modo inquis: nẽpe vt ꝙ angelus ex ſola charitate purius agit tu ſal tem propria neceſſitate ãmonitus ꝯdeſcendas exhibere ſcilicet proxi mo miſericordiã ⁊ rurſum cũ eodẽ angelo leuans deſideria tua tota anime cupiditate aſcendere ſtude as ad ſũmã: ⁊ perpetuã virtutem. Hinc enim monemur leuare cor da cum manibus. Hinc audimus quotidie ſurſum corda. hinc quoqꝫ negligentes arguimur: ⁊ diciť nob Filij hoĩum vſqꝫquo graui corde: vt quid diligitis vanitatẽ: ⁊ queri tis mendatiũ. Exoneratũ enim cor ⁊ leue leuatur magis. vt querat: et diligat veritatẽ. nec mireris: ꝙ in vias domini ſecum nos admittere imo ⁊ immittere nõ dedigneń: qui cuſtodire dignãtur ĩ noſtris. Quã felicius tamẽ in eis ipſi ambulant q̃̄ſqꝫ ſecurius. Ceterũ ⁊ ipſi quoqꝫ longe inferius ab eo q̄ veritas ipſa ⁊ ipſa miſericordia eſt: in miſericor dia ⁊ veritate verſanť. Quã vero congrue ſuis quoqꝫ gradibꝰ: ſibiqꝫ cõpetẽtibus diſpoſuit deus. Sum ma rerũ tenet ipſe: qui ſũmus ẽ vl tra quẽ nihil: ſupra quẽ nihil. Por ro angelos ſuos non quidẽ in ſum mo poſuit. ſed in tuto. Quippe ei: q̄ in ſummo ſtat: vicinius adherẽtes ac perinde ꝯfirmatos in virtute ex alto. nã homines quidẽ. nec in ſũ mo. nec in tuto ſunt. ſed in cauto. Deniqꝫ ⁊ in ſolo ſunt ideſt in terra habentes locum imũ. ſed nõ etiaꝫ infimum. Unde ⁊ poſſibile fit. ⁊ ne ceſſe. ut caueãt ſibi. Demones aũt in pediculo huius aeris. vani ven toſiqꝫ vagantur indigni ſiquidem celos conſcendere: ad terrã tñ de ſcendere dedignãtur. Et hodie qui dem iſta ſufficiãt. Atqꝫ vtinã eiuſ dem ipſius munere ſufficientes et gratias reddere valeamus. ex quo eſt ſufficientia noſtra. nõ enim ſuf ficientes ſumus vel cogitare aliq̄d a nobis. quaſi ex nobis. niſi ipſe de derit nobis: qui dat omnibus afflu enter. ⁊ eſt ſuper omnia deus bene dictus. Amen

In manibꝰ portabũt te ne forte offendas ad lapidẽ pedẽ tuũ.

Sermo vndecimus.

SI meminiſtis heſterno ſermone vias demonum preſumptionez diximus: ⁊ obſtinationem. nec tacuimus quare id diceremus. Poſſumus tñ ſi neceſſarium iudicatis. vias eorũ. via adhuc alia inueſtigare. nã etſi oĩmodis eas occultare laborẽt. multipliciter eos prodit ſpũs ſanctus. multipliciter in ſcripturis ſanctis declarat ſemitas iniquorum. Legimus ſiquidem de eis oĩbus: qm̃ in circuitu ipĩj ambulant. Legimus de eoruz principe. circuit querens quẽ deuoret. Qð ⁊ ipſe fateri cogitur in preſentia maieſtatis: cũ ĩter filios dei aſtans: ⁊ vnde veniat regſitus: circuiui ait terrã ⁊ perambulaui eam. Dicamus. itaqȝ vias eius: circuitionẽ: ⁊ circũuentionez. Iſta enim ad nos illa vtitur in ſeipſo. Semper ille extollitur. ſed deicitur. Semper ſuperbia eius aſcẽdit. ſemp humiliatur. nunquid nõ circuitus iſte? Qui eniȝ in circuitu ambulat: proficiſcitur quidẽ: ſed ꝑficit nihil. Ve homini: qui ſequit̃ hunc circuitum: qui nunq̃ȝ a propria voluntate recedit. ſi conaris auellere paululum ſequi videbit̃ ſed in dolo. Circuitus eius aliũde reditũ parat. non ab ea penit[9] abducet̃. Satagit: vndiqȝ fugitat. heret tñ ſemp ꝓprie volũtati. Verũ tñ ſi mala eſt circuitio ꝓpria: lõge equidem peior circuitio aliena. Ea ſiquidẽ vel maxime diabolũ facit: ſȝ quõ frẽs: vt miſerũ hoĩem circũueniat ſuperbiſſimus ille deſcẽdit. Vide circuitũ ipĩj etiá in hoc ipo: Oculi eius oẽ ſublime vident. At tamẽ ima quoqȝ ipſa curioſe veſtigat. Sȝ vt magis aſcendat vt vehementius intumeſcat: ⁊ dũ cõculcauerit humilez ſibi videat̃ ipſe ſublimior: ſicut ſcriptuȝ eſt. Dũ ſuperbit ĩpius. incendit̃ paup. Quã per uerſe aſcẽdentes: ⁊ deſcẽdẽtes angelos bonos malus angelus emulat̃. Aſcendit ſtudio vanitatis. deſcẽdit liuore malignitatis. Cui mẽdax aſcenſio. crudelis deſcenſio ẽ. expers ille vt heri diximus miſericordie. ⁊ veritatis. Ceterũ ſi deſcẽdunt maligni: vt circũueniant: gratias ei: cuius mandato deſcendũt ⁊ benigni angeli: vt ſubueniãt nobis: vt cuſtodiant nos in omnibus vĩjs noſtris. Neqȝ hoc ſoluȝ in manibus inquit portabunt te: ut non offendas ad lapidem pedem tuũ. Quanta nobis fratres in hui[9] ſcripture verbis eruditio: ⁊ admonitõ ⁊ conſolatio exhibetur. Quis ĩ omnibus pſalmis tam magnifice puſillanimes conſolatur: negligentes admonet: erudit ignorantes? Unde id quoqȝ fidelibus ſuis ꝓuidẽtia voluit diuina preſtare: vt in ore ipſoꝝ verſiculi pſalmi huius. hoc maxime quadrageſimali tempore verſarentur. nec aliunde q̃ȝ ex ipſi[9] vſurpatione diaboli ſumpta videtur occaſio: vt in hoc quoqȝ nequiſſimus ille ſeruus filĩjs ſeruiat vel inuitus. Quid enim tam moleſtuȝ: ⁊ quid nobis eſſe poterat tá iocundum: q̃ȝ vt etiam malũ eius nobis cooperetur in bonuȝ. Angelis ſuis

mandauit de te: ut cuſtodiant in omnibus vijs tuis. Confiteantur domino miſericordie eius. ⁊ mirabilia eius filijs hominum. Confiteantur: ⁊ dicant inter gentes. quoniam magnificauit dominus facere cum eis. Domine quid ē homo: q: innotuiſti ei. aut quid apponis erga eum cor tuum: Apponis cor erga eum: generis ꝓ eo ſolicitudinem: curam illius habes. Deniqȝ ei mittis vnigenitū tuū: imittis ſpiritum tuū. promittis etiam vultuȝ tuum. Et nequid in celeſtibus vacet. ab opera ſolicitudinis noſtre. beatos illos ſpiritus propter nos mittis in miniſterium: cuſtodie noſtre deputas. noſtros iubes fieri pedagogos. Parū eſt enī ꝙ facis angelos tuos ſpiritus: facis ⁊ angelos paruulorum. Deniqȝ angeli eorū ſemper vident faciem patris. Illos vtiqȝ ſpirit⁹ tam felices: ⁊ tuos ad nos. ⁊ noſtros ad te angelos facis Angelis ſuis mandauit de te. Mira dignatio: ⁊ vere digna dilectio charitatis. Quis enim quibus. de quo: quid mādauit. Studioſe conſideremus fratres diligenter mandemus memorie. h tam grāde mādatum. Quis enim mandauit: Cuius ſunt angeli: cuius mādatis obtēpant: cuius obediunt voluntati. nēpe angelis ſuis mandauit de te: vt cuſtodiant te nec cūctant. quin etiā in manib⁹ tollāt te. Sūma ergo maieſtas mādauit. ⁊ angelis ſuis mādauit. Illis vtiqȝ ſublimibus tā beatis. tā ꝓxime ſibi coherētib⁹ tā familiarit adherentibus. ⁊ vere domeſticis dei. mādauit autem de te. Tu quis es. Dñe quid ē homo ꝙ memor es eius. aut filius hominum quia reputas eum: Quaſi vero nō ſit homo putredo. ⁊ filius hominis vermis. Sed quid putas mādauit de te nūquit ſcripſit. cōtra te amaritudines: nunqd vt cōtra folium qd a vento rapitur oſtēdit potētiam ſuam. ⁊ ſiccam ſtipulam perſequatur. nunquid vt tollant īpiū. ne videat gloriam dei. Mandandum iſtud eſt: non mandatum. nō recedas ab adiutorio altiſſimi in ꝓtectione dei celi cōmorare. ne de te illud quoqȝ mandetur. Quem enī ꝑterierit deus celi. non de eo illud mandabitur. ſed pro eo. Et ꝙ interim non mandatur. pro eo differt. vt ſint omnia propter electos. Deniqȝ parantibus ire ſeruis. ⁊ continuo ſuperſeminata colligere zizania. prouidus pater familias. ſinite inquit vſqȝ ad meſſem. ne forte eradicetis ſimul et triticum. Quomodo ergo tamdiu ꝯſeruabitur in terra. Hoc plane: hoc opus preſens. hoc mandatuȝ temporis huius. Itaqȝ angelis ſuis mandauit de te. vt cuſtodiant te: o triticuȝ inter zizania: o granum inter paleas. o lilium inter ſpinas. Gratias ei fratres. gratias ei. Precioſum nobis depoſitum commiſerat fructuȝ crucis ſue: precium ſanguinis ſui. non eſt contentus cuſtodia hac. tam parum tuta. tam parum vtili. tam fragili. tam inſufficienti. Super muros tuos hieruſalem conſtitui cuſtodes. nempe etiam ipſi qui viden

tur muri.aut in muro ipſo colũne. hijs cuſtodibus egent. ⁊ maxime. Angelis ſuis mandauit de te:vt cuſtodiant te in omnibus vijs tuis. Quãtã tibi debet hoc verbũ īferre reuerentiã afferre deuotionẽ:cõferre fiduciam:reuerentiã ꝓ pñtia.deuotionẽ pro beniuolentia: fiduciaꝫ ꝓ cuſtodia.Caute ambula ibi: vbi adſunt angeli:ſicut eis mandatum eſt in oĩbus vijs tuis. In quouis. diuerſorio.in quouis angulo. angelo tuo reuerentiam habe.Tunc audeas illo preſente.q̄ vidēte me nõ auderes: An preſentẽ eũ dubitas quẽ nõ vides.Quid ſi audires:qd ſi tangeres: qd ſi olfaceres: Uide quia non ſolo viſu rerum p̄ſentia comprobetur.Nõ omnia viſui ſubiacent.ne corporalia quidẽ. Quanto magis ſpiritualia ꝓcul ſunt ab oĩ ſenſu corporeo.⁊ ſpũali poti⁹ inueſtiganda: Si fidem ↄſulas:ea tibi angelicam ꝓbat preſentiam nõ deeſſe.Nec dixiſſe piget:qm̃ fides probat:quã nimirũ apoſtolus argumentũ nõ apparētũ eẽ diffinit. Adſunt igĩ.adſunt tibi. nõ modo tecũ ſed ꝓ te:adſunt:vt protegant adſunt.vt ꝓſint.quid retribues domino ꝓ oĩb⁹ que retribuit tibi: Siqdem ei ſoli honor:⁊ gloria.Quare ei ſoli.Quia ipſe mãdauit:oẽ datũ optimũ nõ niſi ab illo eẽ. Uerũtñ etſi ille mandauit ipſis quoqꝫ:q ⁊ ei ex tanta charitate obediunt.⁊ nobis ſubueniunt in tanta neceſſitate:ingratos eẽ nõ licet.Simus ergo deuoti.ſimus grati tantis cuſtodibus.redamemus eos.honorem⁹ eos quantũ debem⁹.quãtũ poſſumus.Tot⁹ tamẽ ei reddaĩ:⁊ amor ⁊ honor noſter.a quo tam ipſis: q̃ꝫ nobis eſt totũ.vnde honorare poſſumus vel amare.Unde amari honorariue meremur.Neqꝫ enĩ apoſtolus vbi ait:ſoli deo honor ⁊ gloria.ꝓphetico credendus ẽ obuiare ſmoni.qui ſibi etiã amicos dei nimis honorificatos teſtaĩ.Puto autem ſimile eẽ verbũ illud apoſtoli ei q̄ itẽ ait:nemini quicq̃ꝫ debeatiſ: niſi vt inuicẽ diligatiſ.Siquidẽ nõ hoc voluit:vt alia quelibet debita negarentur.p̄ſertim cũ idẽ ipſe dicat.Cui honor.⁊ ẽ.in hunc modũ. Ut ergo pleni⁹ ĩtelligas qd ĩ vtroqꝫ ſenſerit.qdue mõuerit.vide quẽadmodũ ĩter radios ſolis minora quelibet luminaria nõ videnĩ.Nũ qd ammota modo ſydera arbitramur.nunquid extincta.Minime qdem.ſed ampliori claritate quodã modo tecta interim apparere non poſſe.Sic ergo dilectio alia:queuiſ debita ſuperãs quaſi ſola regnare debet in nobis:vt quicquid debeĩ ceteris ſibi vendicet.⁊ ex dilectiõe omnia faciamus.Sic diuinus honor preualere:⁊ quodãmodo preiudicare vniuerſis.vt ſolus ipſe nõ modo pre omnibus.ſed in omnib⁹ honoretur.Id ipſum ſane dictum putes etiam de amore.Quid enim extra ipſum reliquid ceteris.qui totum cor.totam animam. totam virtutem domino deo in dilectiõe donauit.In ipſo itaqꝫ frẽs affectuoſe diligamus angelos eius: tanq̃ꝫ futuros aliquando coheredes no

ſtros.interim vero actores:⁊ tuto/
res a patre poſitos:⁊ ꝑpoſitos no/
bis. Nunc enim filij dei ſumus.etſi
nundum appareat. ꝙ adhuc ſub
actoribus ⁊ tutoribus pauli ſum⁹:
tanꝗ̃ nihil interiꝫ differentes a ſer
uis. Ceterum etſi tam paruuli ſu/
mus. Etſi tam magna nobis. nec
modo tam magna.ſed ⁊ tam peri/
culoſa via reſtat. quid tamen ſub
tantis cuſtodibus timeamus. Nec
ſuperari:nec ſeduci. minus autem
ſeducere poſſunt.q̃ cuſtodiunt nos
in omnibus vijs noſtris. Fideles
ſunt:prudentes ſunt.quid trepida
mus. Tantuꝫ ſequamur eos. adhe
reamus eis.⁊ in protectione dei ce
li commoremur. Uide enim ꝗ̃ ſit
tibi neceſſaria hec cuſtodia in vijs
tuis. In manibus inquit portabūt
te:ne forte offendas ad lapideꝫ pe/
dem tuum. Parum tibi videtur: ꝙ
ſit lapis offenſionis in via. Conſi/
dera que ſequuntur. Super aſpidē
⁊ baſiliſcum ambulabis.⁊ concul/
cabis leonem:⁊ draconem.ꝗ̃ neceſ
ſarius pedagogus. imo ⁊ baiulus
preſertim paruulo.inter hec gradi/
enti. In manibus inquit portabūt
te. In tuis inquit vijs cuſtodiēt te.
⁊ deducent paruulum: qua poteſt
paruulus ambulare. Ceterum non
te patientur temptari ſupra ꝗ̃ ſub
ſtinere potes.ſed in manibus tol/
lent.vt per tranſeas offendiculum.
Quam facile tranſit.qui illis por/
tatur manib⁹.ꝗ̃ ſuauiter iuxta vul
gare prouerbium natat. cuius al/
ter ſubſtinet mentum. Quotiens er
go grauiſſima cernitur vrgere tem/
ptatio.⁊ tribulatio vehemens im/
minere.voca cuſtodem tuum. du/
ctorem tuum.adiutorem tuum in
opportunitatibus: ⁊ tribulatione.
Inclama eum.⁊ dic. Domine ſal/
ua nos perimus.non dormit:neqꝫ
dormitat.etſi ad tempus quando/
qꝫ diſſimulet.ne forte periculoſius
ab illius te manibus ipſe precipi/
tes.ſi te eis ignoraueris ſuſtenta/
tum. Spirituales enim ſunt iſte ma
nus:⁊ auxilia vtiqꝫ ſpiritalia ſingu
lis electorum pro cuiuſqꝫ diſcrimi
nis modo: et obiecte difficultatis
tanꝗ̃ lapidem molis quantitatem
ab hijs qui ſibi deputati ſunt ange
lis ſpecialiter ⁊ multipliciter exhi/
bentur. Dico ego tamen aliqua ex
hijs: que communia magis arbi/
tror.et paucis qui inter vos ſunt
inexperta. Turbatur aliquis vehe
menter ſeu corporali quouis incō/
modo:ſeu tribulatione aliqua ſecu
lari.ſeu accidia ſpiritus:⁊ quadaꝫ
animi defectione langueſcens. Iaꝫ
temptari incipit.ſupra quaꝫ valeat
ſubſtinere.iaꝫ impinget.⁊ offendet
in lapidem:ſi non fuerit qui ſubue
niat. Quis vero lapis eſt iſte. Ego
illum intelligo lapidem offenſionis
⁊ petram ſcandali.in quē ſi offen/
derit quis collidetur.ſuper quē ve
ro ceciderit.conteret eum. Lapidē
vtiqꝫ angularem: electum : precio/
ſum.qui eſt dominuſ xp̄s. In hunc
lapidem offendere eſt: murmurare
aduerſus eum ſcandalizari a puſil
lanimitate ſpiritus et tempeſtate.
Itaqꝫ opus illi eſt angelica opera:
a ngelica conſolatiōe:angelicis ma

nibus:qui iam deficit. Jam prope modum offēdit in lapidem. Et vere in lapidem offendit:qui murmurat. et blaſfemat.ſeipſum collidens: non eum:in quem furibundus impingit. Arbitror ſane veluđ duab⁹ quibuſdam manibus eiuſmodi homines interduz ab angelis ſupportari:vt quodammodo non ſentientes tranſeant.quod ex tanto opere formidabant.nec parum mirentur poſtmodum tam poſteriori facultate:q̄z ſuper difficultate priori. Vultis ſcire quas intelligam duas manus. Duplicez vtiqz demonſtrationem.dum videlicet hinc quidē breuitas tribulationis:illinc vero eternitatis retributionis oſtendit̄. aut magis impingitur. vel imprimitur cordi.vt intimo affectu ſentiamus. quoniam momentaneum hoc.et leue tribulationis noſtre. ſupra modum in ſublimitate eternum pondus glorie operatur in nobis.quis vero iſtas taz bonas.per bonas nō credat fieri:cum certum ſit ꝙ econtrario male vtiqz fiant immiſſiones per angelos malos: Habetote familiares angelos fratres mei: frequentate eos ſedula cogitatione:et oratione deuota.qui ſemper vobis adſunt.ad cuſtodiaz:et ꝯſolationē.

Super aſpidem et baſiliſcuz ambulabis:et conculcabis leonem. et draconem.

Sermo.xii.

De tertio decimo verſu.

Aſſumus hunc verſum q in manibus eſt videlicet.in manibus portabunt te etc̄.non modo de preſenti conſolatione dictum accipere: ſed etiam de futura. Nempe cuſtodiunt nos in vijs noſtris angeli ſancti:ſed via finita: que eſt vita finita:in manibus tollunt. Nec deſunt nobis teſtes fideles. Proxime lectum eſt vobis de beatiſſimo patre ueſtro vere ꝑ omnia benedicto.ꝙ dum intentaz oculorum aciem in ſplendore coruſce lucis habere videretur. Vidit germani animam capuani epiſcopi in ſpera ignea.ab angelis in celuz deferri. Sed quid huiuſmodi teſtimonia requirimus. Ipſa in euangelio veritas de mendico.et vlceroſo lazaro ait.quoniam deportatus ē ab angelis in ſinu habrahe. Neqz enī in illa tam noua nobis.tanq̄z incognita regione ambulare ipſi poſſemus preſertim cum tantus ſit lapis in via. Quis lapis: Qui in lapidibus olim conſueuerat adorari qui lapides obtulit domino dicēs. Dic vt lapides iſti panes fiāt. Porro pes tuus affectio tua: pes anime:quam in manibus angeli portant:ne offendas ad lapidem pedem tuum. Quomodo enim non vehementiſſime anima turbaretur ſi ſola hinc egrederetur. ſi illas ſine ſolatio ingrederetur vias.ſi inter illos lapides ſuis pedibus graderetur. Enimvero manifeſtius audi. q̄z neceſſe habeas portari manibus alienis:nec alijs: q̄z angelicis tantum. Super aſpidem:et baſiliſcum ambulabis et conculcabis leonem

ꝛ draconem. Quid inter hec faceret pes humanus? Quid humane affectionis inter tam horribilia mõſtra conſtaret. Nempe nequitie ſpeciales ſunt. ꝛ quidem non incõgruis appellationibus deſignate. Siquidem eſt de his dictum ꝙ nequaq̄ꝫ vobis excidiſſe reor. cadunt. a latere tuo mille. ꝛ decem milia a dextris tuis. Quis vero ſcire poteſt an diuiſe ſunt inter eos opationes malitie. miniſteria iniquitatis: vt ex diuerſis offitijs: vel potius maleficijs: vocabula quoqꝫ diuerſa ſortiti nominētur? Alius quidem aſpis alius vero baſiliſcus. alius autem leo. ꝛ alius draco. ꝙ videlicet ſuo quidem inuiſibili modo varie noceāt. quaſi alius morſu. alius viſu alius rugitu: alius flatu. Legi de quodam genere demoniorum: ꝙ͛ nō eiciatur niſi in ieiunio: ꝛ oratione. Nihil potuerat verbum apoſtolice increpatiōis ad illud. Quomō nō illud aſpis erat: illa vtiqꝫ ꝺ pſalmo aſpis ſurda. ꝛ obturans aures. ne vocem. audiat incantantis. Uis nō terreri a tam terrifico monſtro? vis ſecurus poſt mortem ambulare ſuper aſpidem iſtam? Caue ne interim poſt eam ambules. Caue ne imitteris: ꝛ non erit ꝙ paueas a futuro. Enimuero vitium eſt. cui reor eiuſmodi ſpm̄ dominari. Et ſi vulꝗ ſcire ipſa eſt circuitio a qua vobis heſterno ſ̄mone monſtrauimus eē cauendū. ipſa obſtinatio ē: aduerſus quam pridie loquebamur. nec eniꝫ piget quotiens datur occaſio.

ab hac tam graui peſte premunire vos: vt eam omnimodis fugiatis ꝙ hec qdem ſit ſumma quedaꝫ religionis ſubuerſio: ꝛ vere iuxta teſtimonium legis latoris: venenum aſpidum inſatiabile. Dicitur aſpis hinc alteram aurem q̄ꝫ preſſius poteſt terre infigere: inde vero alterā caude immiſſione nihilominus obturare: ne audiat: Quid ad hec incantantis vox: quid ſermo faciant predicnatis. Orabo pro eo. humiliabo in ieiunio animam meam. baptizabor ꝓ mortuo: vberimo quodam profluuio lacrimarum: apud quem viderim nil humane incantationis quālibet ſapientiam. nil q̄tūcunqꝫ a monitionis induſtria preualere. nouerit tamen pertinax non celo ſeſe: ſed ſolo infigere caput: ꝙ ſapientia que de ſurſum eſt. non modo pudica. ſed et pacifica ſit. hec autem magis: vt ita dicam. aſpidica niſi terrena eſſe non poteſt. ſed nec adeo obſurdeſceret: niſi cauda quoqꝫ obturaret auditū. Que ē ergo cauda? Finis intētionis humane. hec ſurditas deſperata. dum hinc quidem velut terre infixus proprie quid inheret voluntati inde velut reflectens caudam finem aliquem meditatur. et infigit animo: quod deſiderat adipiſci. nolite obſecro fratres. nolite obturare aures. nolite obturare aliquando corda veſtra. Ind: eniꝫ tā mordax: ꝛ amarus ſermo inuenitur in ore hominis obſtinati. ꝙ nulla ad eum penetrare queat beniuolen-

tia monitoris. Inde aſpidiſ virus in lingue aculeo perſenerat: q ad uerſus linguam incantatoris tanto ſe ſtudio obturarit. At baſiliſc⁹ vt aiunt venenũ gerit ĩ oculo. peſſimam animal. ⁊ pre omnibus execrabile. Noſce cupis oculũ venenatum: necq̃ oculum. oculũ faſcinãtem: Inuidiam cogitato. Quid in uidere niſi malum videre eſt: Si nõ eſſet ille baſiliſc⁹. i. inuidia: nũq̃ mors intraſſet in orbẽ terrarũ. Ve miſero hoĩ qui inuidũ nõ preuidit. ſuperem⁹ hoc vitium: dũ adhuc viuim⁹: ſi poſt mortẽ volum⁹ miniſtrum tante nequitie nõ timere. Nemo alterius bonum inuido inſpiciat oculo. nempe hoc ipſum qđ iam in ſe eſt. tabe ſua illud inficere: ⁊ quodãmodo interficere eſt. Qui hominẽ odit. homicidam illũ veritas ipſa teſtatur. Quid et ille qui bonum odit in homine: nunquid non homicida poterit appellari: Adhuc viuit homo. ⁊ ille iaz reus mortis eius eſt: adhuc ardet ignis: quez dominus ieſus miſit in terrã: ⁊ qui inuidus eſt tanq̃: qui ſpiritũ extinxerit: iaz dãnatur. Ve nobis a dracone. Immanis beſtia eſt: flatu igneo quicquid attigerit necat: nõ modo beſtias terre. ſz ⁊ volucres celi. Haud alium ego hunc draconem: q̃ iracũdie ſpũm reor. Quantos etiam ſublimis: vt videbaĩ. vite flatu huius dracõis miſere ſatis aduſtos. turpiter ĩ os eius ingemimus cecidiſſe. Quam melius ſibi ipſis iraſci poterãt: ne peccarent. Nimirum affectio naturalis ira bonum eſt. ſed abutentibus bono nature grauis perditio. ⁊ miſeranda pernities. Occupemus illam fratres: in quibus expedit: ne forte ad ĩutilia: illicitaq3 prorũpat. Sic nimirum ſolet amorez amor expingere. ſolet timor depelli timore. Nolite timere eos: q corpus occidunt ait dominus. anime autẽ non habent quid faciãt. Et confeſtim. Oſtendam autez vobis: quem timeatis. Timete eum: qui poteſtatez habet corpus ⁊ animam perdere in gehẽnam. Ita dico vobis hunc timete. Ac ſi manifeſtius dicat hunc timete. ne illos timeatis. Repleat vos ſpiritus timoris domini. ⁊ alienus timor locum non habebit in vobis. Et ego dico vobis. non autẽ ego: ſed veritas: non ego. ſed dominus. Nolite iraſci eis: qui tranſitoria vobis auferũt. qui conuitia ingerunt inferunt: qui forte ſupplicia: ⁊ preter hec faciunt nihil. Oſtendam autẽ vobis: cui debetis iraſci. Iraſcimini ei: que ſola vobiſ nocere poteſt. ſola facere: vt illa omnia non proſit. Vultis ſcire que nã ſit illa: Iniquitas propria. Ita dico vobis huic iraſcimini. Nulla enim nocebit aduerſitas. ſi nulla dominetur iniquitas. Qui perfecte huic iraſcitur. ceteris non mouetur. magis ⁊ amplectitur ea. ego ĩquit in flagella paratus ſum. Sit damnum. ſit conuitium. ſit leſio corporalis. paratus ſum ⁊ non ſuz turbat⁹. quoniam dolor meus in cõſpectu meo ſemper. Quidni exteriora oĩa par

nipēdēda in huius extimatōe do/
loris. Filius inquit vteri mei perſe
quitur me. ⁊ conuitianti ſeruo indi
gnabor? Cor meuꝫ dereliquit me.
dereliquit me virtus mea. ⁊ lumen
oculorū meorum. ⁊ dāna tempora
lia plangam. aut incōmoda corpo
ralia reputabo? hinc nimirum nō
modo manſuetudo oritur. cui dra
conis flatus non noceat. ſed etiaꝫ
magnanimitas. q̄ rugitus leonis
nō terreat aduerſarius vr̄ tanquā
leo rugiens. ait petrus: Grās illi
magno leoni de tribu iuda. rugire
iſte poteſt. ferire nō poteſt. Rugiat
quantū vult. tm̄ non fugiat ouis
xpi. Quanta minatur. quanta ex
aggerat. quāta intentat? nō ſimus
beſtie. ut pſternat nos vacuus hic
rugitus. Sic enim perhibent. q ta/
lia curioſius inueſtigauerūt. ad ru
gitum leonis nullaꝫ beſtiam ſtare
poſſe. nec eam quidem. que aduer
ſus ictuꝫ eius tota animoſitate re/
pugnat. Et plerūqꝫ ſuperat ferien
tem. que nō ſuſtinet rugientē. Ue/
re beſtia. vere rationis exps. q taꝫ
puſillanimis eſt: vt ſolo timore ce/
dat. qui ſola futuri exaggeratione
laboris victus ante conflictuꝫ. nō
telo: ſed tuba proſternitur. nundūꝫ
reſtitiſtis vſqꝫ ad ſanguinē: ait ſtre
nuus ille dux: qui leonis huius no/
uerat vanum eſſe rugitum. Et ali/
us quidam. Reſiſtite ait diabolo:
⁊ fugiet a vobis.

Quoniam in me ſperauit libe/
rabo eum protegam eum quoniā
cognouit nomen meum.

Sermo decimus tertius.

a Agamus gratias factori no
ſtro. benefactori noſtro. re/
dēptori noſtro. remunera/
tori noſtro. imo potius ſpei noſtre.
Ipſe enim retributor. ipſe retribu
tio noſtra. nec aliud iam q̄ ipſum
expectamus ab ipſo. Primum q
nobis preſtitit. nos ipſi ſumus. Si
quidē ipſe fecit nos. ⁊ nō ipſi nos.
Parumne tibi videtur: q2 te fecit.
Cogita qualeꝫ te fecit. nempe etiā
ſm corpus egregiam creaturā. ſed
ſecundum animam magis: vtpote
imaginē creatoris inſignē ratiōis
participem. capacem beatitudinis
eterne. Porro ſm ambo ſimul pre
ceteris creaturis maxime admirā
daꝫ: coherentē ſibi incōprehenſibi
li. artificio. inueſtigabili ſapientia
conditoris. itaqꝫ tam magnū hoc
donum: q̄ magna res homo. Sed
q̄ gratuituꝫ putas? Planum eſt:
quia nihil ante promeruit. qui pe/
nitus nihil fuit. An poſtea ſpera/
batur gratiaꝫ retributurus autho
ri? Dixi dn̄o deus meꝰ es tu: quo
niā bonorū meorū non eges. non
ergo neceſſariaꝫ retributurus gra/
tiā ei: q ſic per oīa ſibi ſufficit. ſed
deuotas relaturus gratias ei: qui
ſic meruit: ſperabatur. Quidni gra
tias agat? Siquis oculoruꝫ lumē:
ſiquis vſum aurium: ſiquis nariū:
ſiquis manuum: ſiquis peduꝫ tibi
impeditum. aliquo modo reparaſ
ſe videtur officium: ſiquis ſopitam
quauis occaſione excitaſſꝫ in te ra
tionem: quis non alius tibi vehe
mētiſſime ſuccreſceret: ſi quando
forte beneficij huius immemoreꝫ?

aut benefactori deprehēdiſſet igratum? Enim vero dñs deus tu9 ipſa tibi inſtrumēta etiam largitus: ex nihilo fecit hec omnia? nec modo fecit. ſed ⁊ cōpegit. etiam ⁊ formauit. ac ſuo quoq3 illuſtrauit officio. Quō non is omni iure ſibi gratiaſ exigit ampliores? nam ne hoc quidem l3 maximo contētus munere: qui dedit vt eſſes. qui ante nō fueras. adiecit etiā vnde ſubſiſteres: qui ia3 eras. nec minus liberaliter hec q̄3 illud mirabiliter eſt operatus. Faciamus inquit ad imaginē ⁊ ſimilitudine3 noſtram. Quid vero poſtea? Et preſcit piſcibus maris. ⁊ beſtijs terre ⁊c̄. nam celeſtia ſeſe elementa in vſus creaſſe tuos ante docuerat. Fiēpe facta memorantē: vt eſſent inſigna: ⁊ tēpora: ⁊ annos. Cui putas? nulli vtiq3 niſi tibi. Cetere ſiquidem creature oēs aut in nullo egent hijs oibus: aut non intelligunt ea. q̄3 copioſius in ſecūdo hoc beneficio: q̄3 liberaliſſimus fuit? Quanta tibi largitus ē ad ſuſtentationē. quanta ad eruditionem. quāta ad ꝯſolationē. quāta ex hoc iam ad correptionē. quāta ad delectationem. Uerum hec duo gratis. ⁊ dupliciter gratis fecit. Quid dico dupliciter gratis? Sine merito tuo. ſine labore tuo. nempe dixit: ⁊ facta ſunt. An idcirco minus deuotus: minus obnoxius: minus grat9 es. ꝙ hec quidem ſicut pro nihilo: ſic de nihilo fecit. Peruerſi cordis eſt occaſiones ingratitudinis inueſtigare. nemo id facit. niſi qui etiam gratis eſſet ingratus. Puto enim neutrū tibi ꝓpterea minus vtile: ꝙ preſtanti minime difficile fuit. Alioquin ſi forte ꝙ ei laborioſum tibi magis cōmodum ducis. ex te tibi inditum hoc. ne te alibi illud putē q̄3 apud te didiciſſe. Si preſtares ipſe libenti9 fratri tuo abſq3 incōmodo tuo. Uerū etſi gratis p̄ſtare velles. nolles tñ. vt hanc tibi ille pretenderet ingratitudinis cauſa3. Ceterum ex hoc ia3 tertiu3 opus tue redēptionis attende. non eſt velamen excuſationis laboratum prorſus in ea. Gratis hoc quoq3 preſtitum eſt: ſ3 gratis qđ ad te pertinet. nam qđ ad illum plane nō gratis. Saluus factus es pro nihilo: nō de nihilo tñ. Quid adhuc dormiat affectio Immo vero mortua eſt. illa vero dormit. que huic beneficio non reſpondet. que ſe totā nō effundit in gratiarum actionem ⁊ vocem laudis. nam ⁊cetera duo euidentiſſime tertiū hoc cōmendat: vt in eis quoq3 vera fuiſſe dilectio comprobetur. nō ꝓpterea de facili p̄ſtanſ: ꝙ nollet aliter. ſ3 ꝙ nō aliter oporteret. Itaq3 fecit te de9 tuus: fecit ⁊ tam multa ꝓpter te. fecit ⁊ propter te ſeipſum. Uerbum. caro factū eſt. ⁊ habitauit ī nobis. Quid adhuc reſtat? Factus eſt ipſe tecū caro vna: faciet te quoq3 ſecu3 ſpiritum vnu3. nō recedant hec quatuor a corde. non ab ore. non a memoria. non ab affectione. hec cogita ſemper. in hijs iugiter delectare hijs velut quibuſdam ſtimulis vrgens ſollicita animam tuam. hijs

facibus eam inflammare curato ad reclamandum eum qui tã multipliciter ſuum tibi erga te cõmendat amorẽ. Memento ſane quod idem ait. Si diligitis me mandata mea ſeruate. Serua ergo mandata creatoris tui. benefactori tui. redemptoris tui. tui remuneratoris. Sed ſi hec quatuor. quot ſunt mandata. Omnes nouimus decẽ eſſe. itaq; per quaternarium hunc decalogum legis multiplicans veram habes quadrageſimam ſpecialem. Tamen ſta in timore. ꝛ prepara animam tuam ad temptationem. Caue ſerpentis aſtutiam. obſerua inſidias inimici. nempe quadruplici tẽptamento quadrifariã impedire conatur actionem quã exigeris gratiarum. Tẽptatus eſt in hijs omnibus chriſtus: vt veraciter ab apoſtolo ſcriberetur tẽptatus per oĩa pro ſimilitudine abſq; peccato. Erit forte: qui miretur: et dicat quartam ſeſe temptationem domini non legiſſe. Verũ vbi ego arbitror non hoc diceret. ſi legiſſe ſe meminiſſet. quoniã tẽptatio eſt vita hominis ſuper terram. hoc. n. qui meminit. non ea tantũ triplici tẽptatione tẽptatũ fuiſſe dñm arbitratur. que facta eſt in ieiunio deſerti. in pinaculo templi. in vertice mõtis. Sane in omnibus erat manifeſta temptatio. Uerum illa que ex tunc. ꝛ deinceps vſq; ad mortẽ crucis ei non defuit. etſi occultior. vehementior tñ fuit. ne hoc quoq; appoſita ſimilitudine videbit abhorrere. nam ꝛ tria illa beneficia. que iã trãſiere. euidẽtiſſima. ꝛ ĩ lucẽ poſita eſſe noſcunt. Sane ꝙ ad ſpẽ vite eterne ptinet. necdũ exhibitũ. necdũ ꝑpalatũ eſt nobis. nihil ꝑinde mirũ. ſi ſit minus aperte tẽptatio. Ubi etiã cauſa tẽptationis occulta. Ceterũ ꝛ diuturnior. ꝛ validior ipa ẽ. quo aduerſus ſpẽ noſtrã ꝗcquid hꝫ malignitatis. excererat inimic⁹. itaq; primo ꝗdẽ vt authori nature ingratos faciat ampliorẽ ingerit ſolicitudinẽ pro natura. queadmodũ ipſi etiã xp̃o eſurienti auſus eſt dicere. dic vt lapides iſti panes ſiãt: quaſi vero figmentũ noſtrũ ignoret. ipſe q finxit aut nõ curet hoĩes. qui paſcit volucres celi. Quã vero ingratus eſt ei q ꝑpter hoĩem vniuerſum cõdidit hunc mundũ. quiſq; vt ſubſtãtiã eius quã cõcupiſcit obtineat. procidẽs nõ veretur adorare malignum. hec inquit oĩa tibi dabo. ſi ꝓcidens adoraueris me. Tunc illa feciſti miſer: Quõ dabis. que ille creauit. aut quõ ab iſte ſperãda. quõ tua adoratione petenda. que ab illo cõdita in illius poſita ſunt dictione: Jam in eo ꝙ ait mitte te deorſum. caue tibi quicunque es: qui templi pinaculum conſcendiſti. Caue ſpeculator dom⁹ domini. caue qui in eccleſia chriſti locum cerneris tenere ſublimen. Quã ingratus enim. imo ꝙ̃ iniurioſus es magno illi pietatis ſacramento. ſi in illo queſtu extimes pietatem. Quam infidelis ei. qui miniſterium hoc ſanguine proprio cõſecrauit. ſi eo queras gloriam tuã.

que nihil eſt. queras que tua ſunt: non que ieſu xpi. Quã indigne reſpondes eius dignationi: qui in diſpenſatione humilitatis ſue ſublimem eſſe te fecit. celeſtia tibi ſacramẽta cõmiſit. celeſtẽ forte: ꝛ ãpliorem ꝙ celeſtibus ipſis ſpiritibꝰ tradidit poteſtatem: ſi deorſuꝫ ipſe remittas. Sapiens non que ſurſum ſunt: ſed que ſuper terrã. Sꝫ ꝛ oĩs qui de virtutũ eminẽtia ad inanis glorie ſeſe dimittit: ꝛ deicit appetitum. haud dubium quin dño virtutũ. qui tãta inter nos tollerauit vt nobis formã huius imprimeret ſcitatis pro grã ꝯtumeliã reddat. Cõſideremus diligentius fratres. ne forte illa prima temptatio ꝗ corporalis neceſſitatis occaſiõe aĩum turbat aſpidi debeat ꝯparari. hoc enim animal quodãmodo violentã morſũ nocet. obturat aurem ne vocem audiat incantantis. Quid vero agere nititur in hac parte tẽtator. niſi ut aduerſus conſolationẽ fidei. aurem cordis obſtruat. et obturet: Sed nõ proficit in eo inimicus. nõ illius precluſit auditum qui ait. nõ ĩ ſolo pane viuit homo: ſed in omni ꝟbo: qꝺ ꝓcedit de ore dei. nam in eo ꝙ ait. Hec oĩa tibi dabo. ſi procidẽs adorraueris me: inſidias ꝛ male ſuadibilẽ ſibilum aĩaduerte draconis. Ferũt illum in arena volitanteꝫ etiã aues volantes flatu attrahere venenato. ꝙ uenenatꝰ hic flatus fuit. hec oĩa tibi dabo. ſi procidẽs adoraueris me. Uerũ nõ erat iſta ꝗlibet auis: nihil potuit draconis flatus ad illã. De baſiliſco qd dicimus: Monſtruoſius ceteris. ſolo viſu hominẽ interficere perhibet̃. ni fallor vana gloria eſt. Uidete ĩquit ne iuſtitiã veſtrã faciatis coraꝫ hoibus. vt videamini ab eis. Ac ſi dicat. Canete oculos baſiliſci. Sed cui dicitur baſiliſcus nocere: Ei qui nõ viderit baſiliſcum. Alioquin ſi prior eũ videas. iaꝫ nihil tibi nocet vt aiũt magis morit̃ ipſe. Ita eſt fratres. nõ vidẽtes necat inanis gloria cecos ꝛ negligentes. qui ſe ei oſtẽtãt qui ſe exponunt. ꝛ non potius ipſi inſpiciunt. nõ attẽdunt. non diſcutiunt illam. non videtur deniqꝫ ꝙ ſit friuola. ꝙ caduca. ꝙ vana. ꝙ ſubtilis. Si quis enim intueatur.

Hoc modo moritur baſiliſcus. nec iam occidit eum gloria: ſed magis occiditur. ꝛ occidit ei quodãmodo verſa in puluerem. imo redacta in nihilum. Puto aũt nõ eſt querere qd ad inanẽ gloriã ea tẽptatio viſa ſit pertinere. vt dictũ ẽ. ſi filiꝰ dei es. mitte te deorſum. vt qd. n. hoc: niſi vt laudaretur. vt videret̃ a baſiliſco. Et uide quomodo ipſum occultauerit baſiliſcuꝫ. quaſi vt non poſſꝫ ante videri. Scriptũ ẽ inquit qñ angelis ſuis mãdauit de te ut in manibus tollãt te. Quid ſcriptũ eſt maligne. quid ſcriptũ eſt. Angelis ſuis mãdauit de te. Quid mandauit. Aĩaduertite. ꝛ videte qr ſabticuit fraudulẽtꝰ ꝙ fraudis ſue comẽta diſſolueret. quid enim mandauit. Nempe quod in pſalmo ſequitur. vt cuſtodiant te in omnibꝰ vijs tuis. Nunquid in precipitijs:

Qualis via hec de pĩnaculo tẽpli
mittere ſe deoꝛſum. Non eſt via
hec:ſed ruina.Et ſi via eſt tua.non
eſt illius.Fruſtra in temptationem
capitis intoꝛſiſti.ꝙ ſcriptum eſt ad
coꝛpoꝛis conſolationem.Huic eniꝫ
neceſſe ẽ cuſtodiri.cui timendũ ne
offendat ad lapidem pedem ſuuꝫ.
nõ eſt ꝙ cuſtodiať cui deeſt qꝺ ti-
meať.Quid vero taces ⁊ illud qꝺ
ſequiť.ſuper aſpidem ⁊ baſiliſcum
ambulabis ⁊ conculcabis leonem
⁊ draconem: Te enim hec parabo
la tangit.Monſtruoſa malignitas
monſtruoſis appellationibus con-
culcanda figuratur.Nec modo ab
ipſo capite.ſed etiaꝫ a coꝛpoꝛe vni
uerſo.Siquidem aduerſus domi-
nũ poſt trinã confuſionẽ hanc non
iã ſerpentina calliditate: ſed crude
litate vſus eſt leonina vſqꝫ ad con-
tumelias ad flagella ad alapaſ ad
moꝛtem.⁊ moꝛtem crucis.Sed ma
nifeſte etiã leonẽ te cõculcauit leo
de tribu iuda.Sic ⁊ aduerſuꝫ nos
fratres:vt in ceteris oĩbus viderit
ſe fruſtratum toto iã furoꝛe perſecu
tionem ſuſcitat.qualis non fuit ab
initio. vt vehemẽtia tribulationis
regnuꝫ celeſte ſperantibꝰ interdu-
cat.Felix anima que ⁊ ipſum leonẽ
potenti virtute conculcãs violenť
illud rapere pꝛeualebit.Ex hoc ita
qꝫ dilectiſſimi tanq̃ ſuper aſpideꝫ:
⁊ baſiliſcũ cautius . ⁊ ſolicitiꝰ am-
bulemus.Caueamus oẽm radiceꝫ
amaritudinis:vt nemo noſtrũ moꝛ
dax inueniať nemo audax vel ar-
dens:nemo inexoꝛabilis.aut rebel
lis.Nec vero deoꝛſuꝫ mittamꝰ nos
ſed tranſcendamus: ⁊ tranſiliamꝰ
letalem gloꝛie tempoꝛalis obtutuꝫ:
vt quomodo ſcriptuꝫ eſt. fruſtra ia
ciatur rete ante oculos pennatoꝝ.
Conculcemus leoneꝫ pariter.⁊ dra
conem.vt neqꝫ illius rugitus terre
at:nec iſtius flatus interficiat. Vi-
dentur hec quatuoꝛ monſtra affe-
ctiõibus eque quatuoꝛ ſingula ſin
gulis incubare.Cui ergo potiſſimũ
draco inſidiať: Exiſtimo qꝛ cupidi-
tati:ꝙ hanc nouerit eẽ radicẽ ma-
loꝛum oĩum:⁊ que maxime coꝛ ſub
uertat.Inde enim quaſi ꝯſulẽs di-
xit:hec omnia tibi dabo. Nam de
leone quidem manifeſtum eſt. ꝙ ti
bi ad timoꝛis ianuaꝫ terrificos det
rugitus.Poꝛro triſtitie fores aſpis
obſeruat:que eas maxime moꝛſibꝰ
ſuis peruias arbitretur. Unde et
ad dominum chꝛiſtum:donec iam
eſurientem cerneret.non acceſſit.
Et contra ſane caueat neceſſe eſt
letitie baſiliſcum:ꝙ eo potiſſimum
aditu venenatoſ ſoleat ingerere ra
dicis oculoꝛum. Nec vana gloꝛia
niſi ob letitie noceat vanitatẽ. Il-
lud quoqꝫ conſidera.an foꝛte vir-
tutes quatuoꝛ.Quatuoꝛ hijs ꝑicu
lis opponere valeamus.leo rugiet
quis non timebit: Siquis ille fue-
rit.foꝛtis erit.Sed fruſtrato leone:
draco abſcõdiť in arena.vt virulẽ
tis flatibus attrahat animam in-
ſufflans eiꝰ quodammodo cõcupi-
ſcentiam terrenoꝛum. Quis putas
illius pꝛeteruitabit inſidias: Ne-
mo itaqꝫ:niſi pꝛudens.At foꝛte dñ
ad iſta deſcendere canes. vrget qs
Moleſtia.⁊ ecce pꝛius aſpis adeſt

Nam opoꝛtunum ſibi tempus inueniſſe videtur. Quis non exaſperabitur ab aſpide iſta: Nempe vir temperás: ⁊ modeſtꝰ: qui ſcit habū dare: ⁊ penuriá pati. Puto ex hac occaſione. faſcinare te uolet male blandiens oculus neq̄ꝫ. Quis auertet faciem ſuá: Pꝛofecto iuſtus: q nō modo nō ipſe ſibi accipere gloriam: que dei eſt. ſed nec ab alio q̄dem recipere velit oblatam. Si tñ ſit ille iuſtus. qui iuſte qđ iuſtū eſt exequať. qui iuſtitiá ſuā nō faciat coꝛá hoibus. q̄ deniqꝫ etſi iuſtꝰ fuerit. caput. nō leuet Hec. n. virtꝰ ſpecialiter ex humilitate conſiſtit. hec intentionē purgat: hec quoqꝫ meritũ omne eo veracius ⁊ efficacius obtinet. quo iá minus arrogat ſibi.

Clamauit ad me ⁊ ego exaudiá eum cū ipſo ſum in tribulatiōe eripiam cū ⁊ gloꝛificabo eū.

Sermo. xiiij.

Clamauit ad me: ⁊ exaudiam eum. Hoc plane eſt teſtamentū pacis: hoc pietatꝭ fedus. hoc ē pactū miſericoꝛdie. ⁊ pie miſeratiōis. Spauit in me liberabo eū. nomē meū cognouit: pꝛotegá eū. Inuocauit me: ⁊ ego exaudiá. ſi dicit dignꝰ fuit. iuſtꝰ ⁊ rectꝰ innocens manibus: ⁊ mūdo coꝛde ꝓpterea liberabo: ꝓtegá. exaudiá eum. Si. n. hec: aut ſimilia diceret. qs non diffideret: Quis gloꝛiabiť caſtū ſe habere coꝛ: nunc aūt apđ te pꝛopitiatio eſt: ⁊ pꝛopter hanc legem tuam ſuſtinui te domine: dulcis lex: que meritum exauditionis in clamoꝛe conſtituit poſtulationis. Clamauit inquit ad me. ⁊ exaudiá eum. Merito nō exaudiť qui clamare diſſimulat. aut oio nō poſtulans. aut tepide poſtulans: ⁊ remiſſe. Siquidē in dei auribus đſiderium vehemēs clamoꝛ magnꝰ eregione aūt remiſſioꝛ intētio vox ſubmiſſa. Quando illa penetrabit nubes. qñ audietur in celis: nēpe vt clamandū ſibi nouerit homo inter pꝛimoꝛdia ſue oꝛationis. ipſum quē oraturus eſt patrē in celis eſſe ꝓtinus admoneť. ꝙ videlicet īpetu quodá ſpiritus illo ſibi iaculandū eſſe meminit oꝛationē. Spiritꝰ enim eſt deus: ⁊ in ſpiritu clamet neceſſe eſt quiſquis clamoꝛem ſuū ad deum deſiderat peruenire. Sicē enim in faciē hominis reſpicit tāq̄ꝫ homo. ſꝫ magis intuetur coꝛ. ſic ad coꝛdis potius vocem q̄ꝫ coꝛpoꝛis aures eius cui merito dicitur deus coꝛdis mei. Hinc eſt ꝙ moyſes foꝛis tacens intus auditur dicente domino. Quid clamas ad me. Clamauit ad me: ⁊ ego exaudiam euꝫ. non īmerito. Clamoꝛem magnum ſane magnitudo neſſitatis extoꝛſit Quid enim clamans petijt niſi cōſolationem. liberationem gloꝛificationem: Alioquin quādo ſup hijs exauditur. ſi ꝓ alijs clamat. Exaudiam eum ait. In quo exaudies domine: vel in quibus. Cum ipſo ſum in tribulatione: eripiam eum: ⁊ gloꝛificabo eum. Ad magnum illud triduum. ꝙ ꝓximе ſumus celebꝛaturi. hunc mihi terrarium arbitroꝛ referēdum. Siquidem ⁊ ipſe pꝛopter nos tribulationem: ⁊ dolo

rem inuenit: quando poſito ſibi
gaudio ſuſtinuit crucem confuſiõe
contempta. Ueruntamen que de
ipſo erant ſicut ante mortem predi
xit: finem habuerunt: ⁊ ſicut in mor
te dixit conſumata ſunt. ⁊ ex tunc
ſabbatizauit. nec dilata eſt gloria
reſurrectionis. die tertio ſummo di
luculo ſol iuſtitie de tumulo ortus
eſt nobis. Ita ergo fructus pariter
tribulationis. ⁊ veritas ereptionis
in manifeſtatione glorificationis
apparuit. nihilominus quoqꝫ ⁊ in
nobis ſimile quoddam triduum
poſſe videbitur aſſignari. Cum ip-
ſo ſum ait in tribulatione. Quan-
do hoc niſi in die tribulationis no
ſtre. in die crucis noſtre dum imple
tur qđ ipſe ait: In mundo quidē
preſſuram hēbitis. ⁊ qđ apoſtolus
ait. Omnes qui pie volunt viuere
in chriſto perſecutionem patiūtur
nam ⁊ liberatio plena: ⁊ perfecta
ante diem ſepulture eſſe non pote
rit: ꝙ maneat iugum graue ſuper
filios adam a die exitus de ventre
matris eorum vſque in diem ſepul
ture in matrem omnium. In hac
igitur die eripiam eū inquit. quā-
do iam nihil vltra: ꝙ vel corpori:
vel anime faciat mundus habebit
ſane glorificatio diem vltimū ma-
net diem reſurrectionis. quādo re-
ſurget in gloria: ꝙ in ignominia in-
terim ſeminatur. Unde ſcimus ꝙ
nobiſcū ſit in tribulatione: Ex eo
vtiqꝫ ꝙ in ipſa tribulatione ſumꝰ
nos. Quis .n. ſuſtineret: qs ſubſiſte
ret: quis perſiſteret ſine ipſo? Om-
ne gaudium exiſtimemus. cum in
tribulationes varias inciderimus
fratres mei. non modo quia per
multas tribulationes oportet nos
intrare in regnum dei: ſed quoniā
iuxta eſt dominus hijs: qui tribula
to ſunt corde. Si ambulauero in
medio vmbre mortis ait quidam.
non timebo mala: quoniam tu me
cum es. Ita ergo nobiſcum eſt om
nibus diebus vſqꝫ ad cõſumatio-
nem ſeculi. Quando autem erimꝰ
nos cum ipſo: nimirum quando
rapiemur obuiam chriſto in aera.
⁊ ſic ſemper cum domino erimus.
Quando apparebimus cum ipſo
in gloria. nempe cum chriſtus ap-
paruerit vita noſtra. Interim ſane
abſcondatur neceſſe eſt: vt prece-
dat tribulatio ereptionem: ereptio
glorificationem. Uox liberati. Con
uertere anima mea in requiem tu-
am: quia dominus benefecit tibi.
quia eripuit animam meam de
morte ⁊ cetera. Eripiam eum. et
glorificabo eum. Felix qui te inte-
rim conſolatorem ⁊ adiutorem ha
bet adiutor in oportunitatibus in
tribulatione. At ꝗ̃ felicior quem
iam eripuiſti. ⁊ exemiſti tantis ma-
lis: ꝗ̃ felicior qui iam exemptus de
laqueo venantiū. qui iam raptus
eſt ne malitia mutaret intelle-
ctum illius aut ne fictio deciperet
animam eius. Longe pre hijs om-
nibus tamen feliciſſimus ille erit:
quem aſſumpſeris ad te ipſum.
quem repleueris in bonis domus
tue: ⁊ claritati tue conformaueris

eum. Et nunc filioli clamemus in celū;⁊ miſerebitur noſtri deus noſter. Clamemus in celum quia ſub celo omnia labor:⁊ dolor:vanitas ⁊ afflictio ſpiritus. Deniq; prauū eſt cor hominis:⁊ inſcrutabile:pni ſenſus eius in malum. Non eſt in me bonū:hoc eſt in carne mea:lex peccati in ea habitat aduerſus ſpiritum concupiſcit. Poſtremo ⁊ cor meū dereliquit me. ⁊ corpus mortuum eſt propter peccatum. Sufficit aūt diei quoq; malitia ſua:⁊ eſt mundus ipſe poſitus in maligno. Quē neq; in omnibus ſeculum:q̄ nequiter aduerſus animam ſecularia deſideria militare noſcuntur. Sunt ⁊ principes mundi huius tenebrarum harum:ſpeciales nequitie aeree poteſtates: ⁊ inter eas callidior cunctis animantibus ſerpens:hec ergo ſub ſole omnia.hec omnia ſub celo. Ad q̄ hoꝝ omniū confugium facis in quo hoꝝ oīum ſperas ſolatij aliquid:aliquid auxilij inuenire? Si queras intra te:aruit cor tuum.⁊ obliuioni datū te reperieris tanq̄ mortuum a corde Si infra te corpus q̄d corrumpitur aggrauat aīam. Si circa te:etiam terrena inhabitatio ſenſum reprimit multa cogitantē. Quere ergo ſupra. S; cautus eſto ventoſa agmina tranſilire. Quia enim omne datum optimū:⁊ omne donū perfectum nō niſi deſurſum eſt:nouerunt mediū iter latrunculi obſidere Tranſi igitur:tranſi peruigiles illas nequitias:que tam indefeſſe cuſtodiunt:⁊ obſeruant nequis in illam poſſit euadere ciuitatem. Si te percuſſerit:ſi vulnerauerint.dimitte eis palliū qd in egypto olim ioſeph adultere dereliqt.dimitte ſindonem: vt cum illo euangelico iuuene profugias nudus ab eis. Nūquid non ſolum illius pallium datum eſt in manus impij.de quo eidem dominus ait. Verūtamē animā illius ſerua. Ita ergo ſurſum cor:ſurſum clamor ſurſū deſideria ſurſum conuerſatio:ſurſum intētio ⁊ omnis expectatio tua deſurſum ſit. Clama in celum vt exaudiaris: ⁊ qui in celis eſt pater mittat tibi auxilium de ſancto.⁊ de ſyon tueatur te. Mittat interim auxilium d̄ tribulatione.eripiat a tribulatione glorificet in reſurrectione. Magna ſunt hec:ſed tu magne domine promiſiſti. Ex tua promiſſiōe ſperam⁹. vnde audemus dicere:ſi corde clamamus pio:certe debes ex promiſſo. Amen.

Longitudine dierū replebo eū ⁊ oſtendam illi ſalutare meū.

Sermo.xv.

b Ene nobiſcū agitur fratres ſatis huic competit tempori verſus pſalmi. Celebraturis proxime dominicā reſurrectionem:iam nunc cuiq; noſtrū ſua ꝑmittitur.vt feſtiuū in capite ſuo factū recolāt mēbra q̄ in ſe ipſis preſtolantur aliquando faciendū. Cōgruus finis pſalmi vbi pſallenti finis promittitur tam beatus. Iocūde cōpletur dū in eo ſpondetur repletio tam iocūda. Longitudine īquit dierū replebo eū. ⁊ oſ̄dā illi

ſalutate meū. Sepius noſ ámoneo frēs ꝙ iuxta pauli ſniam ꝓmiſſionem habeat pietas vite. que nunc eſt pariter ⁊ future. Unde ⁊ idem ait. habetis nūc qdē fructū vīm in ſanctificatione. finē vero vitā eternam. Ipa eſt que h loco ꝓmittitur plenitudo. Ipa eſt longitudo dieꝝ Quid enim tā longū ꝙ̃ eternū eſt. Quid tā longū ꝙ nullo fine ꝑcidiť Bonus finis vita eterna bonꝰ finiſ qui finē nō hʒ. Et ſane cuius finis bonus eſt: ipſum etiā bonū. Amplectamur itaqʒ ſanctificationē: quoniaʒ bona eſt: qm̄ finis eius vita ſine fine. Sanctimoniā ſectemur: et pacē: ſine qua nemo videbit deuʒ. Longitudinē inquit dieꝝ replebo eum. ⁊ oſtendā illi ſalutare meum. Dextere dei eſt iſta ꝓmiſſio: munꝰ eſt dextere: quam ſibi olim porrigi ſanctus optabat. Aperi inquit manū tuarū porriges dexterā. Delectationes in dextera hac vſqʒ in finem. hanc nimiꝝ ⁊ ille ſibi porrigi optauit: ⁊ obtinuit dexterā: de qua pſalmiſta ait. Uitā petijt a te. ⁊ tribuiſti ei longitudinem dierū in ſeculū: ⁊ in ſeculū ſeculi. Manifeſtiꝰ ſapiēs deniqʒ dicit. In ſiniſtra eiꝰ diuitie ⁊ gloria: in dextera autē lōgiturnitas vite. Quis eſt homo: q vult vitā: diligit dies videre bonoſ Hec vita qua viuimꝰ. magiſ morſ eſt: ꝙ̃ vita. nec ſimpliciter vita ſed vita mortalis. Moritur hō dicimꝰ qn̄ morti certiſſime iam ꝓpinquat. Quid vero agimꝰ ex quo primum incipimus viuere: niſi morti ꝓpinquare. ⁊ incipe mori: Sed ⁊ dies ꝗ̄leſcūqʒ vite huiꝰ pauci: ⁊ mali ſūt ſicut ſanctꝰ patriarcha teſtať. Ibi viuere viuiť. vbi viuida vita eſt: et vitalis. vbi dies boni vbi interminabilis lōgitudo dieꝝ. Trās ei: q tā nō mō fortiter. ſed ⁊ ſuauiter diſponit vniuerſa. Eoꝝ nempe paucitas dieꝝ finieť breui quorū ſufficit cuiqʒ malitia ſua. Ubi aūt dierum bonitas eternitas quoqʒ nō deerit Lōgitudine replebo eū. Qd prius dixerat glorificabo eū. euidentius hoc verſiculo dclarauit. Cui tn̄ nō ſufficeret ab eo glorificari. cuiꝰ ꝑfecta ſunt opa: Nō. n. tāta imēſitas: niſi in imenſuʒ glorificare quēpiaʒ pōt. neceſſe eſt ſit magna glorificatio q̄ deſcendit a magnifica gloria voce delapſa a magnifica gloria ait petrus. Bene magnifica gloria glorificās tā magnifice in longitudine. in multitudinem: in plenitudinem charitatis. Fallax gloria: ⁊ vana eſt claritas: dies hominum breuis. Sapiens huiuſmodi non optabit. magis loquetur ex corde ei q ītuetur cor. ⁊ diem hominis non deſiderauit: tu ſcis. Ego tamen plus aliquid. ꝙ̃ non deſiderat. deſidero vt ne recipiā qdem. Scio. n. cuius vox ſit ego claritatem ab homine accipio. Quam vero miſeri: qui gloriam que ab inuicem eſt querimꝰ. ⁊ nolumus eam: que a ſolo ē deo. Sola quidem ea. ꝙ̃ ſolam negligimus. longitudinē habet ſola repletionem. Breues dies hominis. et dies eius tanꝙ̃ flos agri ſic efflorebit. Exſiccatum eſt. inquit fenum: ⁊ cecidit flos. verbum autem dn̄i

manet in eternum. Verus nimiruȝ dies: qui nõ nouit occaſum. eterna veritas vera eternitas. ac proinde vera eternaqȝ ſatietas. Alioquin quõ gloria illa replebit: que fallax. ⁊ vana eſt. Deniqȝ ⁊ inanis dr̃: vt noueris te ex ea magis exinaniri poſſe: nõ poſſe repleri. Bonuȝ ergo interiȝ magis abiectio ꝙ̃ elatio. bonum magis neceſſitas ꝙ̃ voluptas qꝛ cum vtraqȝ res citi⁹ tráſeat. altera penã hẽat. altera ſit paritura coronam. Utilis tribulatio: que ꝓbationem operatur: ducit ad gloriam: Cum ipſo ſum inquit in tribulatione: eripiam eum. ⁊ glorifica bo eum. Agamus gratias patri miſericordiarum: qui nobiſcum eſt in tribulatione: ⁊ in omni tribulatiõe noſtra nos conſolatur. Res enim vt dixi neceſſaria tribulotio: que in gloriam vertitur triſtitia: que mutatur in gaudium. Gaudium ſane longum: quod nemo tollat a nobis gaudium multiplex: gaudium plenuȝ. Res neceſſaria iſta neceſſitas. que coronam parit. Non cõtẽnamus fratres ſemen modicuȝ ẽ. magnus exinde fruct⁹ exurgit. Forte inſipidum. forte acerrimum eſt. forte granum ſinapis. Non conſideremus: que videntur. Sed que nõ videntur in eo. Que enĩ videnť tẽporalia ſunt: que autem non videnť eterna. Prelibemus primitias glorie: gloriemur in ſpe magni dei. nõ ſolum autem: ſed vt dicam expreſſius gloriemur in tribulatione: in ea ſiquidem ſpes glorie eſt. Uide ſi nõ hoc ipm̃ docere te voluit apoſtolus: cũ ſubiunxit. Qm̃ tribulatõ patientiam operať. patientia ꝓbationem. ꝓbatio vero ſpem. Manifeſte aduertere eſt in hĳs verbis cum premiſiſſet apoſtolus gloriari in ſpe. non aliud aliqd: ſȝ amplius eum addidiſſe dicendo. Nõ ſolum aũt: ſed ⁊ gloriari in tribulatiõib⁹. Non enim altera gloriatio cõmendatur. ſȝ addiť magis. vbi ſpes glorie. imo ⁊ ipſa iam tribulatiõe gloria cõtineť. ſicut ſpes fructus in ſemine. ſicut ipſe fruct⁹ in ſemine eſt. in hunc modũ etiã modo regnum dei intra vos ẽ: theſaurus ingens in fictili vaſe. in agro vili. Eſt inꝗ̃: ſed abſconditum. Felix q ibi inuenerit illud. Quis ille: Nẽpe q meſſem magis cogitauerit ꝙ̃ ſemẽteȝ. Oculus fidei inuenit hunc theſaurũ. nõ ſ̃m faciem indicans: ſȝ videť que non apparent. ſed intuẽs que nõ vident. ꝙ̃ ueracit hũc theſaurũ inuenerat: quẽ volebat inueniri ab alĳs qui dicebat. Momentaneum ħ ⁊ leue tribulationis noſtre ſupra modũ in ſublimitate eternũ põdus glorie operať in nob. nõ dixit remunerabiť. ſȝ eternum põdus glorie operať in nobis. Latet gloria fratres mei abſcondita ẽ nobis in tribulatione: in momẽtaneo hoc latet eternitas. in hoc leui pondus ſublime ⁊ ſupra modum. Interim ergo feſtinem⁹ nobis emere agruȝ iſtũ. emere theſaurũ iſtũ. q abſcõditus ẽ in agro. Oẽ gaudiũ exiſtimem⁹ cum in varias inciderimus tribulatiões. Dicam⁹ ex aĩo: dicam⁹ ex ſñia: bonũ magis ire ad domuȝ

luct⁹.q̄ȝ ad domum conuiuij. Cum ipſo ſum in tribulatione ait dominus. ⁊ ego aliud interim q̄ȝ tribulationem requiram? Mihi autem adherere deo bonum eſt. nō ſolum autem: ſȝ ⁊ ponere in domino deo. ſpeȝ meá. q? eripiá eū inqt. ⁊ glorifibo eū. cū ipo ſuȝ i tribulatōe. Emanuel nobiſcum deus. Aue gr̄a plena ait angelus ad mariá dn̄s tecū In plenitudine gr̄e nobiſcū ē: i plenitudine glorie erim⁹ cū illo: deſcēdit vt ppe ſit hijs: q tribulato ſunt corde. vt nobiſcū ſit in tribulatiōe noſtra. Erit aūt qn̄ rapiemur in nubibus obuiaȝ xp̄o in aera. ⁊ ſic ſemp cū dn̄o erim⁹. Si tn̄ curem⁹ interim eū habere nobiſcū. vt ſit comeſ vie: q patrie redditor ē futur⁹: imo q tūc patria mō ſit via. Bonū mihi tribulari: dūmō ipſe ſis mecū. q̄ȝ regnare ſine te. ſine te epulari. ſine te gloriari. Bonū mihi in tribulatiōe magis amplecti te. in camino habere te mecū. q̄ȝ eē ſine te vel in celo. Quid enī mihi ē in celo. ⁊ a te qd volui ſup terrá? Aurū pbat fornar. ⁊ uiros iuſtos tētatio tribulatiōis. Ibi cū eis es dn̄e. vbi in tuo noīe ꝯgregatꝫ melius aſtas. ſic oliȝ cum tribus pueris dignat⁹ etiam ethnico apparere. vt diceret. quia ſpēs quarti ſimilis filio dei. Quid trepidam⁹. qd cūctamur. qd refugim⁹ hūc caminum. Seuit ignis: ſȝ dn̄s nobiſcū ē in tribulatiōe. Si deus nobiſcū: qs cōtra nos? Nihilomin⁹ quoqȝ ſi ille eripit. qs ē q rapiat de manu ei⁹: qs eſt q ꝺ manu eius poſſit eruere? Poſtremo ſi ille glorificat qs ná ali⁹ inglorium faciet. Si ille glorificat quis humiliabit. Audi deniqȝ qua naȝ gloria ipſe glorificet. Longitudine inqt dierū replebo eum. Et pmo qdē in eo q dierū nomē pluraliter poſuit. nō viciſſitudinē aliquá. ſed multitudinem voluit cōmendare: Alioquin ſi viciſſitudinem ſuſpicaris. melior eſt dies vna in atrijs domini ſuper milia. Legimus ſanctos: atqȝ perfectos viros. etiam ab hijs dieb⁹ noſtris plenus migraſſe dieruȝ. nec ſane aliud q̄ȝ virtutum plenos legimus. ⁊ gratiarum. nimirū vſqȝ ad hanc plenitudinem velut de die i diem: de claritate in claritaritatem nō quidem a ſuo: ſed a domini ſpiritu transformantur. Si ergo dies gratia dicitur: vt ſupra meminim⁹ etiam dies hominis claritas: que ab homine eſt: ⁊ male videns gloriam quam ab inuicem querimus. quomodo non magis verus dies: immo ⁊ plenus meridies. vel glorie plenitudo. Poſtremo euidentius audi ſine vlla uiciſſitudīe dies multos. Erit lux lune ſicut lux ſolis ait propheta. ⁊ lux ſolis ſeptēplicit ſicut lux ſeptē dierum. Iſtis ni fallor cunctis diebus vite ſue. pſalmos ſuos cantare in domo domini. rex fidelis optabat. Erit enim deuotoſ eſſe deo ad ſingula tante. ⁊ tam multiplicis glorie munera. ⁊ in omnibus ſemp gratiaſ agere. quaſi cūctis dieb⁹ pſalmos dicere noī ei⁹. Longitudine dierum replebo euȝ. Ac ſi manifeſtius dicat: Scio quid deſideret. Scio quid ſitiat quid

ſufficiat ei. Nō enim argētū. vel aurum ſapit. non voluptas: non curioſitas. non dignitas aliqua ſecularis. Omnia detrimentum fecit. omnia aſpernatur. ⁊ arbitratur vt ſtercora. Exinaniuit ſemetipſum penitꝰ: nec ſe patit̃ occupari. qbus nouit ñ poſſe repleri. nō ignorat ad cuius imagineꝫ conditus ſit. cuius magnitudinis capax ſit nec ſuſtinet de modico creſcere: vt de maximo minuatur. Itaqꝫ longitudine dierum replebo eum. quem niſi vera lux reficere. niſi eterna replere poteſt. Siquidem nec longiturnitas illa terminū: nec claritas illa occaſum: nec ſatietas illa faſtidiuꝫ habet. Erit enim ſecuritas de eternitate: gloriatio de veritate: exultatio de ſatietate. Et oſtendam illi ſalutare meum. Nimirum ex tunc videre merebitur: quod optauit. Cuꝫ ſibi rex glorioſam exhibebit eccleſiā non habentem maculam ob ſplendorem dei: ſed neqꝫ rugam ob omnimodam plenitudinē ſui. Alioqn ad illius fulgorē luminis: ſicut non impurus ſic nec turbatus quidem animus: aut aliquo inquinatus aſſurgit. Inde eſt ꝙ nunc quoqꝫ: vt ſupra memini. ſanctimoniam ſimul ⁊ pacem ſectari precipimur: ꝙ ſine hijs nemo videat deum. Cum ergo repleueris in bonis deſiderium tuum: vt non aliud ſit quod requiras. ſerenato penitus ex ipſa plenitudine animo: videre iam poteris ſerenitatem illam: plenitudinē maieſtatis ſimilis deo factus. ꝙ videas deum ſicuti eſt. Aut forte quia plenus omni gloria in ſemetipſo etiam foris ſaluationem: quam operatus eſt deus: et plenam maieſtatē eius omnem terram vndiqꝫ circūſpiciet. ⁊ delicioſiſſimus delicioſiſſimi ſeculi habitator: ad hoc quoqꝫ referri poſſe videbitur quod adiecit. ⁊ oſtendam illi ſalutare meum. Alioquin accipiamus ſi magis placet ⁊ hoc modo vt ipſos: quos promiſerat dies: in hac oſtenſione ſalutari exponat. Longitudine inquit dierum replebo eum. Et tanq̄ quereres vnde illi dies in ciuitate: de qua legimus: quia non lucebit ſibi ſol per diem. nox enim non erit in ea. Oſtendam illi inquit ſalutare meum. vt quemadmodum ⁊ ĩ alia ſcriptura dicitur. lucerna eius ſit agnus. Oſtendam illi ſalutare meum. non iam in fide erudiam. non iam exercebo in ſpe. ſed in ſpem adimplebo. oſtendam illi ſalutare meum. oſtendam illi ieſum meum. vt ĩ eternum iam videat: in quem credidit. quem dilexit. quem ſemꝑ optauit. Oſtende nobis domine miſericordiam tuam. ⁊ ſalutare tuum da nobis. Oſtende nobis domine ſalutare: tuum. ⁊ ſufficit nobis. qui enim videt illud: videt et te. quia ipſum in te. ⁊ tu in ipſo. Hec eſt autem vita eterna. vt cognoſcamus te verum deum: ⁊ quem miſiſti ieſum chriſtum. Itaqꝫ tunc dimittes ſeruum tuum domine ſecundum verbum tuum in pace. Cum viderint oculi mei ſalutare tuum: ieſum chriſtum dominum noſtrum. qui ē ſuper omnia benedictus. Amen.

¶ Diui Bernar. abbatis in libros de conſideratione ad Eugenium pon. maxi. Prologus.

Subit animum dictare aliqd. Qd te Papa beatiſſime Eugeni. vel edificet. vel delectet. vel conſoletur. Sz neſcio quō vult ⁊ nō vult exire leta quidē. ſed lenta oīo. dū certatim illi cōtraria imparare contendūt. maieſtas atq₃ amor. Nempe vrget ille. inhibet illa. Sed interuenit tua dignatio. quā h ipſum non precipis. ſed petis. cu₃ precipe magis te deceat. Maieſtate igit̄ tam dignant̄ cedēte. Quidni cedat pudor. Quid eni₃ ſi cathedrā aſcēdiſti. nec ſi ambules ſup pēnas vētorū. ſubduceris affectui. Amor dñ₃ neſcit. agnoſcit filium. ⁊ in infulis. Per ſe ſatis ſubiect⁹ eſt. obſequit̄ ſponte. gratis obtēperat. libere reuerēt. nō ſic aliqui nō ſic. ſed aut timore ad iſta impellunt̄. aut cupiditate. Hi ſunt qui in facie benedicunt mala aūt in cordibus eoru₃. Blandiunt̄ corā. in neceſſitate deficiunt. At charitas nunq̄ excidit. Ego vt verū fatear. matris ſum liberatus officio. ſed nō depredat⁹ affectu. Olim mihi inuiſcerat⁹ es. nō mihi e medullis tam facile abſtraheris. Aſcende in celos. deſcende in abyſſos. nō recedes a me. ſequar te quocūq₃ ieriſ. Amaui pauperem ſpiritu. amabo pauperu₃ et diuitum patrē. nō enim ſi bene te noui. q₂ pater pauperū fact⁹. ideo nō pauper ſpiritu es. In te hanc mutationē factā eſſe confido. non de te: nec priori ſtatui tuo ſucceſſiſſe promotione₃. ſed acceſſiſſe. Moneo te proinde. non vt magiſter: ſed vt mater: plane vt amans. Amens magis videar: ſed ei q nō amat: ei qui vim nō ſentit amoris.

¶ De ꝯſideratiōe liber primus.

Vnde iam ḡ incipiā? libet ab occupationibus tuis: quia ī his maxime ꝯdoleo tibi. Condoleo dixerim: ſi tamē doles ⁊ tu aliter enim doleo magis dixiſſe debueram: quia nō eſt cōdolere. vbi nemo qui doleat. Itaq₃ ſi doles: condoleo. Si non: doleo tamē: ⁊ maxime; ſciens lōgius a ſalute abſiſtere mēbrū quod obſtupuit: ⁊ egrū ſeſe non ſentiente₃ periculoſius laborare. Abſit autem: vt de te id ſuſpicer. Noui quibus delitijs dulcis quietis. ede nō longe ante hac fruebare, non poteſ his diſſueuiſſe tam cito non potes ita ſubito non dolere nup ſubtractas. Plaga recēs dolore nō caret. Neq₃ enim iam occaluit vulnus: nec in tam breui verſum in inſenſibile eſt. Quāq̄ ſi nō diſſimules. nō deeſt tibi ingis materia iuſti doloris. a quotidianis dānis. Inuit⁹ ni fallor auelleris a tue rachelis amplexibus. ⁊ quotiens id pati contigerit: totiens dolor tuus renouet̄ neceſſe eſt. At quando non contingit. Quotiens vis ⁊ incaſſu₃: quotiens moues nec promoues. quotiens conaris ⁊ non datur vltra. eniteris et nō paris. temptas ⁊ ab

riperis:⁊ vbi incipis ibi deficis:et
dum adhuc ordiris ſuccidunt te.
Venerūt filij vſqʒ:ad partū ait ꝓ
pheta:⁊ vires nō hʒ parturiēs. no
ſti hoc.nemo te melius. Attrite frō
tis es ⁊ inſtar vitule efraim doct⁹
diligere triturā. Si pace tua. ſic ſe
res hñt tue. Abſit. Hec ē pars illius
q datus ſit in reprobū ſenſum. ab
his ſane cupio tibi pacē nō cū his
nihil plus mutuo tibi pace hac.mi
raris ſi vnq̄ poſſit accidere. Etiaʒ
dico tibi.ſi ſic res:vt aſſolet:p ꝯſue
tudinē in incuriā venerit. Noli ni
mis credere affectu tuo.q nunc ē.
nil tā firmū aīo:qd neglectu ⁊ tēpo
re nō obſoleſcat. Vulneri vetuſto
⁊ neglecto callus obducit.⁊ eo in
ſanabile.quo īſenſibile fit. Deniqʒ
dolor continuus ⁊ acerb⁹:diutur
nus eſſe nō patit.nā ſi nō aliunde
extundit:neceſſe eſt cedat vel ſibi.
Enimuero cito aut de remedio cō
ſolationeʒ recipiet:aut de aſſidui
tate ſtuporē. Quid nō inuertat cō
ſuetudo: Quid nō aſſiduitate du
ret. Quid nō vſui cedat. Quantis
qd p̄ amaritudine p̄us exhorrebāt
vſu ipſo male in dulce ꝯuerſum ē:
Audi iuſtū qui lamētet ſup huiuſ
modi. Que p̄us ingt tangere nole
bat anima mea: nūc pre anguſtia
cibi mei ſunt. Primū tibi īportabi
le videbit aliquid.proceſſu tempo
ris ſi aſſueſcas.iudicabis nō adeo
graue: paulo poſt ⁊ leue ſenties.
paulo poſt nec ſenties.paulo poſt
etiam delectabit. Ita paulatim in
cordis duritiā itur.⁊ ex illa ī auer
ſioneʒ. Sic grauis ⁊ continuus do
lor.citum vt dixi habiturus eſt exi
tum.aut ſanitatē profecto. aut in
ſenſibilitatem.hinc prorſus hinc ti
bi timui ſemper ⁊ timeo: ne dilato
remedio dolorē non ſuſtinens peri
culo te irreuocabiliter deſperatus
īmergas. Vereor inq̄ ne in medijſ
occupationibus : qm̄ multe ſunt.
dū fineʒ diffidis. frontem dures:⁊
ita ſenſim te ipſum quodammodo
ſenſu priues.iuſti vtiliſqʒ doloris.
Multo prudentius te illis ſubtra
has vel ad tēpus:q̄ patiare trahi
ab ipſis.⁊ duci certe paulatiʒ quo
tu nō vis. Queris quo.ad cor du
rum.nec pgas querere qd illd ſit:
ſi nō expauiſti tuū hoc eſt. Solū ē.
cor durum.:quod ſemetipſum non
exhorret.quia nec ſentit. Quid me
interrogas. Interroga pharaonē.
nemo duri cordis ſalutem vnq̄
adeptus eſt:niſi quem forte miſe
rans deus abſtulit ab eo iuxta pro
phetam cor lapideum ⁊ dedit cor
carneum. Quid ergo eſt cor duruʒ.
Ipſum quod nec cōpunctione ſcin
ditur.nec pietate mollitur.nec mo
uetur precibus.⁊ minis non cedit
flagellis duratur. Ingratuʒ ad be
neficia eſt.ad cōſilia infidum.ad iu
dicia ſeuum.inuerecundum ad tur
pia.impauidum ad pericula:inhu
manum ad humana ⁊ temerariuʒ
ad diuina preteritorʒ obliuiſcens
preſentia negligens.futura non ꝓ
uidens. Ipſum eſt cui preteritoruʒ
preter ſolas iniurias:nihil omnino
non preterit.⁊ preſentiuʒ nihil non
perit:futurorꝝ nulla niſi forte ad vl
ciſcendum proſpectio. ſeu prepara

tio eſt. Et vt in breui cuncta horribilis mali mala complectar: ipſum eſt quod nec deum timet. nec hominem reueretur. En quo te trahere habent hee occupationes maledicte. ſi tamē pergis vt cepiſti ita dare te totum illis. nil tui tibi relinquens. P rdis tempus. et ſi licet nunc alterum me tibi exhibere iethro: tu quoque in his ſtulto labore conſumeris que non ſunt niſi afflictio ſpiritus. euiſceratio mentis. exinanitio gratie. nam fructus horum quid niſi aranearum tele. Queſo te quale ē illud de mane vſque adueſperam litigare aut litigantes audire. Et vtinam ſufficeret diei malitia ſua. nō ſunt libere noctes. Vix relinquitur neceſſitati nature quod corpuſculi pauſationi ſufficiat. et rurſum adiurgia ſurgit̄. Dies diei eructat lites: et nox nocti idicat malitiam vſque adeo non eſt reſpirare in bonis. non eſt alternam capeſcere requiem: non vel rara interſeri ocia. non ambigo te quoque iſta deplorare: at fruſtra iſtud ſi non et emēdare ſtudueris. Interim tamē ſic facias ſemper hortor. nec te vnquam ad iſta duraueris quolibet vſu vel aſſiduitate. Percuſſi eos et nō doluerunt: ait deus nihil tibi et illis. Iuſti potius tibi aptare curato et affectionem et vocem. qui ait. Que eſt enim fortitudo mea vt ſuſtineam. Aut quis finis meus. patienter agam. nec fortitudo lapidum fortitudo mea: nec caro mea enea eſt. Magna virtus patientie. ſed minime hanc tibi ad iſta optauerim.

Interdum impatientem eſſe probabilius. Tu ne approbes illorum patientiam quibus paulus dicebat. libenter ſuffertis inſipientes cum ſitis ipſi ſ pientes. ni fallor hironia erat et nō laus. ſed ſuggillatio quorundam manſuetudinis. qui datis quaſi manibus pſeudo apoſtolis. a quibus et ſeducti erant: ad queque ipſorum peregrina et praua dogmata trahi ſe patientiſſime ferrent. Unde et ſubdens. ſuſtinetis enim inquit ſiquis vos in ſeruitutem redigit. non bona patientia: cum poſſis eē liber ſeruum te permittere fieri. nolo diſſimules ſeruitutem. inquam certe in dies dum neſcis redigeris. Hebetati cordis indicium eſt. propria non ſentire continuam vexationē. Vexatio dat intellectum auditui. ait quidam. verum eſt. ſed ſi nimia non fuerit. nam ſi ſit. non plane intellectum dat. ſed contemptum. Denique impius cum improfundū malorum venerit contēnit. Expergiſcere ergo. et peſſime ſeruitutis iugum iam iamque iminens. imo iam non modice pmens. non tantum caue. ſed horre. An ideo non ſeruus quia nō vni ſeruis. ſed oībus. nulla turpior ſeruitus grauiorue quam ſeruitus iudeorum quā quocūque ierint poſt ſe trahūt. et vbique dn̄os offendunt ſuos. Tu quoque dic q̄ſo. vbi vnquam ſis liber: vbi tutus: vbi tuus. Ubique ſtrepitus: vbique tumultus: vbique iugum tue ſeruitutis te premit. nec mihi reponas nūc apoſtoli vocē: quia ait. Cū eēm liber ab oībus oīum ſeruū me feci. Longe ē iſtud a

te. Nunqd hac ille ſeruitute hoi-bus inſeruiebat. in acquiſitiōe tur pis queſtus. nunqd ad eum de to to orbe ꝯfluebant ambitioſi: auari. ſimoniaci ſacrilegi. cōcubinarij. inceſtuoſi ⁊ queq3 iſtiuſmodi mon ſtruoſa gn̄a hoīum: vt ipſi⁹ apoſtolica anctoritate vel obtinerent honores eccleſiaſticos vel retinerent. Ergo ſeruū ſe fecit homo cui viue re xp̄s erat. ⁊ mori lucrū. vt plures lucrifaceret xp̄o. nō vt lucra auge ret auaritie. nō igit̄ eſt. qđ de ſoler tiſſima pauli induſtria ⁊ charitate tam libera: ꝙ liberali: ſeruili con uerſationi tue patrociniu3 ſumas. Quā tuo digni⁹ apoſtolatu. qua3 ſalubrius tue ꝯſcie. quā fructuoſi⁹ eccleſie dei. audias poti⁹ ip̄m alibi dicentē: p̄cio empti eſtis. nolite effi ci ſerui hoīum. Quid ſeruilius in digniuſq3 p̄ſertim ſummo pontifici. ꝙ nō ſolum omni die. ſed pene oī hora inſudare talibus reb⁹. et ꝓ talibus. Deniq3 qn̄ oram⁹. qn̄ docemus populos. qn̄ edificam⁹ eccleſiā. quādo meditamur ī lege dei: Et quidē quotidie ꝑſtrepunt in palatio leges. ſed iuſtiniani nō dn̄i. Juſtene etiam iſtud: Tu vide ris. na3 certe lex dn̄i imaculata cō uertens animas. He aūt nō tam leges ꝙ lites ſunt ⁊ cauillationes ſubuertentes inditium. Tu ergo paſtor ⁊ ep̄s animarum qua mente obſecro ſuſtines coram te ſemꝑ ſilere illam: garrire iſtas: Fallor. ſi non mouet tibi ſcrupulum peruer ſitas hec. Puto quide3 ⁊ interdū compellat clamare ad dominū cū propheta. Narrauerunt mihi iniq. fab. ſ. ñ. vt. l. t. J. ergo ⁊ te aude li berum profiteri. ſub mole tam gra ui. incōuenientie huius: ⁊ cui fas non ſit ceruicem ſubducere. Nam ſi potes ⁊ nō vis: multo magis ſeruus es huius ipſius tam peruerſe voluntatis tue. an non ſeruus cui dominatur iniquitas: Et maxime niſi tu forte indignius iudices. ho minem tibi quā vitium dominari. Quid intereſt volens ſeruias an inuitus: Nam ⁊ ſi coacta ſeruitus miſerabilior: ſ3 affectata miſerior eſt. Et quid vis me facere inquis: Ut tibi ab his occupationib⁹ par cas. Impoſſibile forſitan reſponde bis facilius cathedre valedicere poſſe. Recte h. ſi rūpere ⁊ non magis interrūpere iſta hortarer. Audi ergo quid redargua3. quid ſuadeam. Si qđ viuis ⁊ ſapis totum das actioni ⁊ cōſiderationi nihil: laudo te in hoc non laudo. Puto qđ ⁊ nemo qui a ſalomone audie rit q minorat̄ actu. ꝑcipiet ſapientiā. Certe nec ipſi actioni expedit: conſideratione non preueniri. Si item totus vis eſſe oīum. inſtar illius qui omnia oībus fact⁹ eſt. lau do humanitatem. ſed ſi plena ſit. Quomodo autem plena te excluſo. ⁊ tu homo es. Ergo vt integra ſit ⁊ plena humanitas: colligat et te intra ſuos ſinus qui omnes reci pit. Alioquin. quid tibi prodeſt iuxta verbum domini. ſi vniuerſos lucreris te vno perdito: Quāob rem cum omnes te habeant. eſto etia3 tu ex habentibus vn⁹. Quid

ſolus frandaris munere tui. Uſqꝫ
quo ſpũs vadens ⁊ non rediẽs?
Uſquequo non recipis te ⁊ ipſe
inter alios vice tua. Sapientibus
⁊ inſipiẽtibus debitoꝛ es: ⁊ ſoli ne
gas te tibi. Stultus ⁊ ſapiens. ſer
uus ⁊ liber. diues ⁊ pauper. vir et
femina. Senex ⁊ iuuenis. Clericꝰ
⁊ laicus. iuſtus ⁊ impius. oẽs pari
ter participant te. omnes de fonte
publico hauriunt pectoꝛe tuo. ⁊ tu
ſeoꝛſum ſitiens ſtabis. Si maledi
ctus qui partem ſuaꝫ facit deterio
reꝫ. quid ille qui ſe penitus reddit
expertem? Sane deriuentur aque
tue in plateas. homines ⁊ iumẽta
⁊ peccoꝛa bibant ex eis. quin ⁊ ca
melis pueri Abrahe potum tribu
as: ſed inter ceteros bibe tu de fon
te putei tui. Alienus inquit non bi
bat ex eo. nũquid tu alienus. Cui
non alienus ſi tibi es. Deniqꝫ qui
ſibi nequã cui bonus. Memento
pꝛoinde non dico ſemper. non di
co ſepe. ſed vel interdum reddere
te ipſum tibi. Utere tu quoque te
inter multos: aut certe pꝰ multos.
Quid indulgentius. hoc enim di
co ſecundũ indulgentiam. non ſe
cundum iuditiũ. Puto ⁊ ipſo apo
ſtolo me indulgentioꝛẽ in hac par
te. Ergo pluſꝙ opoꝛtet inquis. nõ
inſitioꝛ. Quid ſi ita opoꝛtet? nam
tu vt confido. noſtra non eris me
ticuloſa infoꝛmatione contentus.
ſed habũdabis magis. ſane ſic de
cet. te ſcilicet habundãtioꝛem quã
me audatioꝛeꝫ eſſe. Ego quoque
mihi tutius iudico. apud maieſta
tem timiditate: quã temeritate pe
riclitari. Et foꝛtaſſis. nõ ſecus mo
neri ſapientem opoꝛtuit: vt ſit qđ
ſcriptum eſt. Da occaſionem ſapiẽ
ti: ⁊ ſapiẽtioꝛ erit. Audi tñ apoſto
lum quid de huiuſmodi ſentiat. ſic
nõ eſt inter vos ſapiens ait ille. ꝙ
iudicet inter fratrem ⁊ fratreꝫ. ⁊ in
fert. Ad ignominiaꝫ vobis dico cõ
temptibilioꝛes qui ſunt in eccleſia
illos conſtituite ad iudicandum.
Itaqꝫ ſecundũ apoſtoluꝫ. indigne
tibi vſurpas tu apoſtolice offitiuꝫ
vile. gradũ cõtemptibiliuꝫ. Unde
⁊ dicebat ep̃s. ep̃m inſtruẽs. nemo
militans deo implicet ſe negotijs
ſecularibus. ego autem parco tibi.
non enim foꝛtia loquoꝛ. ſed poſſi
bilia. Putas ne ħ tempoꝛa ſuſtine
rent. ſi hominibus litigantibus ꝓ
terrena hereditate ⁊ flagitantibuſ
abſte iudicium. voce domini reſpõ
deres? o homines quis me conſti
tuit iudicem ſuper vos? In quale
tu iuditium mox venires. Quid di
cit homo ruſticanus ⁊ imperitus
ignoꝛans pꝛimatũ ſuũ inhonoꝛãs
ſummam ⁊ pꝛeexcelſam ſedem. de
trahens apoſtolice dignitati? Et
tamen non monſtrabunt puto qui
hoc dicerent. vbi aliquando quiſ
piam apoſtoloꝛum iudex ſederit
hominum. aut diuiſoꝛ terminoꝛuꝫ
aut diſtributoꝛ terrarum. Stetiſſe
deniqꝫ lego apoſtolos iudicãdos
ſediſſe iudicantes non lego. Erit il
lud: non fuit. Itane imminutoꝛ eſt
dignitatis ſeruꝰ. ſi nõ vvult eẽ ma
ioꝛ domino ſuo. aut diſcipulꝰ ſi nõ
vult eſſe maioꝛ eo qui ſe miſit. aut
filius. ſi ñ tranſgreditur terminos

quos poſuerunt patres ſui. Quis
me cōſtituit iudicem. ait dn̄s ⁊ ma
giſter: ⁊ erit iniuria ſeruo diſcipu
loq̄ʒ: niſi iudicet vniuerſos. Mihi
tn̄ nō videtur bonus eſtimator re
rū: qui idignū putat apoſtolis: ſeu
apoſtolicis viris non iudicare de
talibus. Quibus datū eſt iuditiū
in maiora. Quidni contēnant iu
dicare de terrenis poſſeſſiunculis
hominū: qui in celeſtibus ⁊ ange
los iudicabūt. Ergo in criminib⁹:
nō in poſſeſſionibus poteſtas vr̄a:
qm̄ propter illa ⁊ nō propter has
accepiſtis claues regni celorum.
Preuaricatores vtiqʒ excluſuri: nō
poſſeſſores. Ut ſciatis ait q: filius
hoīs habet poteſtatē in terra di
mittendi peccata ⁊ cetera. Quenā
tibi maior videt̄ ⁊ dignitas ⁊ po
teſtas dimittēdi peccata. an ꝑdia
diuidendi. Sed nō eſt cōparatio.
Habent h̄ infima ⁊ terrena iudi
ces ſuos: reges ⁊ principes terre.
Quid fines alienos inuaditis: qd
falcem veſtram in alienam meſſeʒ
extenditis. nō quia indigni vos: ſʒ
quia indignum vobis talibus in
ſiſtere: quippe potioribus occupa
tis. Deniqʒ niſi neceſſitas exigit:
audi qd cēſeat. nō ego ſed apoſto
lus. Si enim iudicabitur in vobis
mūdus hic: indigni eſtis qui de mi
nimis iudicetis. ſed aliud. ē incidā
ter excurrere in iſta cauſa quidem
vrgente: aliud vltro incūbere iſtis
tanq̄ʒ magnis digniſqʒ tali taliūqʒ
intentione reb⁹. Itaqʒ hec ⁊ in nu
mera talia dicereʒ. ſi fortia dicerēt
ſi recta, ſi ſincera. Nūc āt qm̄ dies
mali ſunt ſufficit iteriʒ admonituʒ
eē ñ totū te, nec ſemꝑ dare actiōi:
ſʒ ꝯſideratiōi aliqd tui ⁊ cordis ⁊
tpis ſeq̄ſtrare. Hoc aūt dico neceſ
ſitatē intuēs: nō eq̄tatē. q̄q̄ nō ſit
preter equū neceſſitati cedere. Nā
ſi liceret qd̄ deceret: abſolute ꝑ oīa
⁊ in oībus ꝑferēdā ⁊ vel ſolaʒ vel
maxime fouendā eā q̄ ad oia va
let. i. pietatē. prorſus irrefragabilis
ratio monſtrat. qd ſit pietas q̄ris?
Uacare ꝯſiderationi. dicas forſitā
me in hoc diſſentire ab illo. q pie
tatē diffiniuit cultū dei. ñ ē ita. Si
bn̄ ꝯſideras. illius ſenſum meis ex
ꝑſſi verbis. licet ex parte. Quid. n.
tā ꝑtinens ad cultū dei: q̄ʒ qd̄ ipe
hortat̄ in pſalmo. vacate ⁊ videte
.q. ſ. e. deus. Qd̄ quidē in partib⁹
ꝯſiderationis precipuū eſt. Quid
deniqʒ tā ad omnia valēs: q̄ʒ que
ipſius quoqʒ actiōis partes beni
gna q̄dā preſumptiōe ſuas facit. ꝑ
agendo quodāmodo ⁊ preordinā
do que agenda ſunt: neceſſario ſa
ne: ne forte que preuiſa ⁊ premedi
tata poterant eſſe ꝑficua. precipi
tata magis periculo fiant. Quod
tibimet ſi recordaris. in ipſis actio
nib⁹ cauſaꝝ: ⁊ in magnis q̄buſqʒ
negotijs magnarūue ꝯſilijs reruʒ
frequēter accidiſſe nō ābigo. ⁊ pri
mū q̄dē ipʒ fontē ſuū. i. mentē de q̄
orit̄. purificat ꝯſideratio. Deinde
regit affect⁹. dirigit actus. corrigit
exceſſus. cōponit mores: vitā hone
ſtat ⁊ ordinat. Poſtremo diuinaꝝ
parit ⁊ humanarū rerū ſciam cō
fert. Hec ē que ꝯfuſa diſſ[illegible]minat:
hiantia cogit: ſparſa colligit: ſecre

ta rimatꝛ:vera veſtigat:veriſimilia examinat:ficta ꝛ fucata explorat. hec eſt que agẽda preordinat: recogitat acta.vt nihil in mente reſideat:aut incorreptũ:aut correptione egens. Hec ẽ que in ꝓſperis aduerſa ꝑſentit. in aduerſis quaſi nõ ſentit.quoꝝ alteꝝ fortitudinis alteꝝ prudẽtie eſt. Ibi etiã aduertere tibi eſt ſuauiſſimũ quendã cõcentũ cõplexũq3 virtutũ atq3 alterã pẽdere ex altera.ficut hoc loco vides fortitudinis matrẽ eſſe prudẽtiã: nec fortitudinẽ:ſed temeritatẽ eſſet quẽlibet auſu3 que3 non parturiuit prudẽtia. Hec ite3 eſt. q̃ inter voluptates ꝛ neceſſitates media q̃ſi quedã arbiter ſedens. vtrinq3 certis limitibꝰ determinat fines.iſtis aſſignãs ꝛ ꝑbens qđ ſat eſt.illis qđ nimis eſt demens: ꝛ ſic ex alterutro tertiã formãs virtutẽ. q̄ꝫ dicunt temperãtiã.nẽpe intẽperantẽ ipſa ꝯderatio cenſet.ta3 eu3 q neceſſarijs ꝑtinaciꝰ demit:q̄ꝫ q indulget ſupfluis.nõ ergo ẽ tẽperantia in ſolis reſecãdis ſupfluis: ẽ et in admittendis neceſſarijs. huius ſnie apoſtolus nõ fautor tm̃.ſ3 auctor eẽ videꝛ:q curã carnis noſtre docet nõ ꝑfici in deſiderio. Dicẽs ſiquidẽ curã carnis nõ ꝑfici.ſuperflua cohibet:addens in deſiderio. neceſſaria nõ excludit. Vñ mihi videꝛ nõ oĩno abſurde diffinire temperantiã:q hanc nec ꝑcidere neceſſitatẽ:nec excidere dicat iuxta illđ philoſophi:neqđ nimis. Iã de iuſtitia qua vna.ex.iiij.ẽ nõne ꝯſtat ꝯſideratione mẽtẽ preueniri: vt ſe formet in ea: Se enim neceſſe ẽ prius cogitet.vt ex ſe normã ducat iuſtitie nec factura vtiq3 alteri qđ ſibi fieri nolit.nec qđ ſibi velit fieri negatura. In his nempe duobus liquet integrũ eſſe.iuſtitie ſtatum. Sed nec ipſa ſolitaria eſt.Intuere ꝛ enim nũc mecum etiã huius pulchram cõnexionem ꝛ coherentia3 cũ tẽperantia:ꝛ item ambaru3 cũ duabus ſuperioribus.i. prudentia ꝛ fortitudine.nam cũ iuſtitie dicatur portio qđ ſibi nõ vult fieri qs. alij nõ facere. Porro ꝑfectõ:quod ait dñs quecũq3 vultis vt faciant vobis hoĩes:ꝛ vos facite illis.neutrũ horu3 erit.niſi ipſa volũtas de qua tota duciꝰ forma.ſic ordinata fuerit:vt nec velit aliquid ſupfluũ nec neceſſarium quid ſuperſtitioſe nolit.qđ quidẽ tẽperantie eſt. Deniq3 ꝛ ipſi iuſtitie vt iuſta ſit:tẽperantia modũ imponit.noli nimiu3 eſſe iuſtus ait ſapiens: oſtendens per hoc minime approbandã eſſe iuſtitiam:que temperãtie moderamine non frenetur. Quid quod et ipſa ſapientia.hoc temperantie frenum non reſpuit.dicente paulo ſecundum ſapientiam a deo ſibi datam non plus ſapere q̄ꝫ oportet ſapere: ſed ſapere ad ſobrietatem. Sed ꝛ econuerſo quod temperantie neceſſaria iuſtitia ſit oſtendit dominus: arguens in euangelio illorũ tẽperantia3 qui abſtinebant: vt viderentur hominibus ieiunantes. Erat in cibo temperantia: ſed non iuſtitia in animo:quia nõ deo placere:ſed hoĩbus intendebant.

Quomodo rurſum vel iſta vel illa ſine fortitudine.cum conſtet forti/tudinis eſſe nō mediocris.cohibe/re velle ⁊ nolle ſuū inter anguſtias parū ⁊ nimis .vt ſit contenta volū tas modo illo medio.nudo.puro. ſolo cōſtante ſibi equali vndiqꝫ ſui vtpote ex omni parte pariter circū ciſo. quem ſoluꝫ conſtat eſſe virtu tis. Dicito mihi q̄ſo ſi potes. cui nam potiſſimū triū harū virtutum meditulliū hoc danduꝫ cēſeas: qđ ita cūctis contermінū eſt.vt videa tur eſſe proprium ſingularum.An ipſum virtus eſt ⁊ nihil aliud: Sꝫ ſic virtus nō eſſet multiplex.ſꝫ eēnt omnes vna. An potius quia ſine eo virtus non eſt.omniū quodam/modo intima vis vna eſt ⁊ medul/la virtutū.in qua ſic vniuntur vt perinde vna videantur omnes.p̄/ſertim qđ nō illud participādo cō municant.ſed totū a ſingulis atqꝫ ītegrū poſſidetur. Uerbi cā.Quid tam iuſtitie q̄ꝫ.modus alioquin ſi quid extra modum relinquit non plane.cuiqꝫ tribuit qđ ſuū eſt.qđ tamen ſuuꝫ ipſius eſt facere. Quid tam rurſum temperantie que non aliunde profecto.temperantia eſt. niſi quod nil īmoderatum admit/tit. Sed puto fatebere etiam non minus eſſe fortitudinis . cum vel maxime ipſa ſit que ab irruentib⁹ vitijs ⁊ quaſi hinc inde ſuffocare conantibus.purum illud potenter eruit ⁊ vēdicat in quoddā ſtabile fundamentum boni.ſedēqꝫ virtu/tis. Ergo modum iſtum tenere iu/ſtitia.ē tēperantia eſt. fortitudo ē.

Sed vide ne in hoc differant: vt iu ſtitie quidē in affectu res ſit.a for/titudine autem efficatia eius. Por ro poſſeſſio ei⁹ atqꝫ vſus.apud tē/perātiam. Reſtat iam vt doceam⁹ ab hac cōmunione prudentiā non excludi. Nōne ipſa ē q̄ modū diu animi neglectu poſt habitum.⁊ vi tiorum inuidia quaſi in abditis re cluſum.⁊ coopertuꝫ. quadā vetu/ſtatis calligine.p̄or repit. ⁊ aduer/tit. ꝓpterea dico tibi a paucis ad uertitur.quia paucorū prudētia ē. Itaqꝫ iuſtitia querit prudentia in uenit.vendicat fortitudo.temperā tia poſſidet.non mihi hoc loco pro poſitum eſt de virtutibus diſputa/re ſed hec dixerim hortans ad va/candū cōſiderationi: cuius benefi cio.hec ⁊ ſimilia aduertuntur. Cui tam pio tanqꝫ vtili ocio nullam in uita operam dare.nonne vitam p̄/dere eſt. Quid tamē. Si te philoſo phie huic totuꝫ repēte deuoueris. predeceſſores tui non ita conſueue runt: eris moleſtus q̄ꝫ pluribus. quaſi qui a patrum veſtigijs ſu/bito deuiaueris. Nempe id vide/beris agere. in ſuggillationem illo rum. Sed ⁊ notabere vulgari pro/uerbio.qui hoc facit quod nullus mirantur omnes: veluti qui cupiaſ admirationi fore. nec potes eoruꝫ omnia ſimul ⁊ ſubito vel errata cor rigere. vel exceſſus redigere in mo dum. Erit cum acceperis tempus vt ſecundum ſapientiam tibi a deo datam. paulatiꝫ ⁊ oportune id ſtu deas. Interim ſane malo alterius: vtere in bonum quod potes. Quā

q̃ ſi de bonis. ⁊ nõ de nouis ſuma mus exempla: non defuere romani pontifices. qui ſibi otia inter maxima negotia inuenirent. Obſidio vrbi ⁊ barbaricus enſis ciuiũ ceruicibus īminebat. nunq̃d tñ iſtud terruit beatum papã Gregorium quo minus ſapientiam ſcriberet in otio: Eo nempe tēpore q̄d ex eius prefatiōe liquet: obſcuriſſimã ⁊ extremã partem ezechielis tã diligēter quam eleganter expoſuit. Sed eſto. Alius inoleuit mos. dies alij ſunt. ⁊ alij hominũ mores ⁊ tempa periculoſa: nõ inſtant iã: ſed extãt. Fraus ⁊ circũuentio ⁊ violentia inualuere ſuper terrã. Calũniatores multi defenſor rarus. Ubiq̃ potentiores pauperiores opprimunt: nõ poſſumus deeſſe oppreſſis. non negare iniuriam patientibus iudiciũ niſi agitenť cauſe audianť partes: inter partes iudicare quis poteſt. Agitentur cauſe: ſed ſicut oportet. nam is modus qui frequentať execrabilis plane: ⁊ qui nõ dico eccleſiam. ſed nec forũ deceret. Miror naq̃ queadmodũ religioſe aures tue audire ſuſtinent huiuſmodi diſputatiões aduacatorũ. ⁊ pugnas verborũ: q̃ magis ad ſubuerſionē. q̃ adinuentionē pficiũt veritatis. Corrige prauũ morem. ⁊ pcide linguas vaniloq̃s: ⁊ labia doloſa claude. hi ſunt qui docuerũt linguas ſuas loqui mendatiũ. diſerti aduerſus iuſtitiã. eruditi p falſitate. Sapiētes ſunt vt faciãt malũ: eloquētes vt impugnēt verũ. Hi ſunt qui inſtruũt a quib[9] fuerãt inſtruendi. aſtruunt nõ compta ſ; ſua: ſtruunt de pprio calũnias innocētie. deſtruunt ſimplicitatem veritatis. obſtruunt iudicij vias. nihil itaq̃ abſq̃ labore maniſeſtã facit veritatē: vt breuis ⁊ pura narratio. Ergo illas q̃s ad te neceſſe erit intrare cauſas neq̃ eni neceſſe erit oĩs diligenter velim. ſ; breuiter decidē aſſueſcas. fruſtratoriaſq̃ ⁊ venatorias precidere dilatiões fac q̄d legis q̄ ppē te ſcriptum eſt. Cauſa vidue intret ad te cauſa paupis. ⁊ ei[9] qui non hȝ q̄d det. Alijs alias multas poteris cõmittere terminãdas: q̃ plures nec dignas audientia iudicare Quid enim opus ē admittere illos quoꝝ peccata maniſeſta ſunt pcedentia ad iudiciũ. Tanta ē impudētia nõnulloꝝ vt cũ mãiſeſte ambitiõis prurigine ſcateat tota facies cauſe eoꝝ. nõ erubeſcãt audiētiam flagitare: publicãtes ſemetipos ad multorum ꝯſciētias: in quo vel ſue ſolius ſatis poterãt ꝯfundi iuditio. nõ fuit qui retõderet attritas frontes. ⁊ ideo plures facti ſunt. ⁊ magis induruerunt. Sȝ ⁊ neſcio quomodo vitioſus conſcientias vitioſorum non refugit: ⁊ vbi omnes ſordent. vnius fetor. minime ſentitur. Quis enim vnq̃ verbi cã auarum auarus. immundũ immundus luxurioſum luxurioſus erubuit. Plena eſt ambitioſis eccleſia: non eſt iam quod exhorreat in ſtudijs ⁊ mollitiõibus ambitionis. nõ pluſq̃ ſpelunca latronis in ſpolijs viatorum. Si chriſti diſcipulus es. igneſcat zelus tuus. exurgat auctoritas aduer

us impudentiam. Hanc ꝛ generalem peſtem. Intuere magiſtrum ſic facientē: ꝛ audi dicentē. Qui mihi miniſtrat: me ſequatur. Non parat aures vt audiat: ſed flagellū quo feriat. Uerba nec facit nec recipit nec enī ſedet iudicans: ſed inſeqͥt puniens. Cām tamē non tacet: qḋ videlicet domū orationis negotiationis feciſſent. Ergo ꝛ tu fac ſimiliter. Erubeſcant vultū tuū iſtiuſmodi negotiatores ſi fieri poteſt ſi nō timeat. Et tu flagellū tenes. Timeant nūmularij nec fidant in nūmiſ ſed diffidant: abſcondant es ſuum a te ſcientes effundere. ꝙ̄ accipere paratiorē. Hoc ſtudioſe ꝛ conſtanter agendo multos lucrifacies turpiū ſectatatores lucroꝝ honeſtioribus officijs vendicādo: multos ne vel audiāt huiuſmodi a temptare ſeruabis. Adice illud qḋ nō paruū ꝓficiet: ꝛ ad ferias q̄s tibi ſuadeo. Ita nempe nō pauca tibi momenta tempū redimes. adq; vacandum conſiderationi: q̄dam vt dixi negocia nec audiēdo: quedā alijs committendo: que tua digna putaueriſ audientia. fideli quodā ꝛ accomō ipſi cauſe compēdio terminando.

De qua ꝯſideratione his addere aliqua cogito: ſed ſub alteri⁹ ſane principio libri atq; hic ſit finis iſtius: ne dupliciter te oneret minus ſuauis oratio: ſi ꝛ longa fuerit.

¶ De conſideratione. Liber ſcḋs.

m Emor ꝓmiſſi mei. quo ecce iam aliquādiu teneor apud te vir optīe papa Eugeni: volo ipſo abſoluere me vel ſero. Puderet dilationis: ſi mihi conſcius forem incurie: aut contemptus. non ita eſt. Sed incidimus vt ipſe noſti tēpus graue. Quod ꝛ ipſi pene viuendi vſui videbatur indicere ceſſationē: nedū ſtudijs. Cū dn̄s ſcilicet ꝓuocatus peccatis noſtris. ante tēpus quodāmodo viſus ſit iudicaſſe orbem terre: in equitate quidē: ſed miſericordie ſue oblitus. Nō pepercit populo ſuo: non ſuo noī. nōne dicunt in gentibus vbi eſt deus eorū. nec mirū. Eccleſie filij ꝛ qui xp̄iano cēſent nomine ꝓſtrati ſunt in deſerto aut interfecti gladio. aut fame conſumpti. Effuſa eſt contentio ſuper principes: ꝛ dn̄s errare fecit eos in inuio ꝛ nō in via. Contritio ꝛ infelicitas in vijs eorum. Pauor ꝛ meror: ꝛ confuſio: in penetrabilib⁹ regum ipſorum. ꝙ̄ cōfuſi pedes euāgelizantiū pacem ānuntiantiū bona. Diximus pax ꝛ nō eſt pax: promiſimus bona ꝛ ecce turbatio. q̄ſi vero temeritate in ope iſto aut leuitate vſi ſimus. Cucurrim⁹ plane nō quaſi in incertū. ſed te iubente: īmo per te duce. Quare ergo ieiunauimus ꝛ non aſpexit: humiliauimus animas noſtraſ ꝛ neſciuit: nā in his omnibus nō eſt auerſus furor eius: ſed adhuc manus eius extenta. ꝙ̄ patienter interim adhuc audit voces ſacrilegas: ꝛ egyptios blaſphemātes: quia callide eduxit eos vt occideret in deſerto. Et quidem iudicia dn̄i vera. Quis neſci

at? At iudicium hoc abiſſus tanta? vt videar mihi nō immerito ꝓnunciare beatum qui non fuerit ſcādalizatus in eo. tamen humana temeritas audet rephēdere. qđ minime ↄprehēdere valet. Recordemur ſupernorum iudiciorum que a ſeculo ſunt: ſi forte ſit conſolatio. nam quidam ita dixit. Memor fui iudiciorum tuorū a ſeculo domine. ⁊ cōſū. Rem. dico ignotam nemini: ⁊ nūc nemini notā. nēpe ſic ſe habēt mortalium corda: qđ ſcimus cum neceſſe non eſt: in neceſſitate neſcimus. Moyſes educturus populū de terra egypti meliorē illis pollicitus eſt terram. nam quomodo ipm aliter ſequeretur populus ſolā ſapiens terram? Eduxit: eductos tamen in terram quā promiſerat nō introduxit. nec eſt qđ ducis temeritati imputari queat: triſtis ⁊ inopinatus euētus. Omnia faciebat domino imperante: domino cooperāte: ⁊ opus confirmante: ſequentibꝰ ſignis. Sȝ populus ille inquis dure ceruicis fuit ſemper contentioſe agens contra dominuȝ ⁊ moyſen ſeruum eius. Bene illi increduli et rebelles. Hi auteȝ quid? Ipſos interroga. Quid me dicere opus eſt qđ fatentur ipſi? Dico ego vnum Quid poterant proficere: qui ſemper reuertebantur cum ambularēt Quando ⁊ iſti per totam viam nō redierunt corde in egyptum? Qđ ſi illi ceciderunt ⁊ perierunt ꝓpter iniquitatem ſuam. Miramur iſtos eadē faciētes. eadem paſſos? Sed nūquid illoꝝ caſus aduerſus promiſſa dei. Ergo nec iſtorum. neque enim aliquando promiſſiones dei: iuſtitie dei preiudicāt. Et audi aliud. Peccauit beniamin. accinguntur relique tribus adultionem nec ſine nutu dei. Deſignauit denique ipſe ducem preliaturis. Itaqȝ preliantur freti ⁊ manu validiori: ⁊ cā potiori: ⁊ qđ his maius eſt: fauore diuino. At qȝ terribilis deus in conſiliis: ſup filios hominum. Terga dedere ſceleratis vltores ſceleris: ⁊ paucioribus plures. Sed recurrūt ad dominum: ⁊ dominus ad eos. Aſcendite inquit. Aſcendunt denuo: denuoqȝ fuſi ⁊ confuſi ſunt. Ita deo primum quidem fauente ſecundo ⁊ iubente: iuſti iuſtum certamen ineunt ⁊ ſuccumbunt. Sed quo inferiores certamine eo fide ſuperiores inuenti ſunt. Quid putas de me facerent iſti: ſi meo hortatu iterato aſcenderent iterato ſuccumberent? Quando me audirent monentem. tertio repetere iter repetere: opus in quo ſemel ⁊ iam ſecundo fruſtrati forent. Et tamen iſraelite vnam ⁊ alteram non reputantes fruſtrationē: tertio parēt ⁊ ſupereant. Sed dicunt forſitan iſti. Vñ ſcimꝰ qđ a dño ſmo egreſſus ſit? Que ſigna tu facis: vt credamus tibi. non eſt qđ ad iſta ipſe reſpondeam. parcendum eſt verecundie mee. Reſponde tu pro me ⁊ pro te ipſo ſecundum ea que audiſti ⁊ vidiſti: aut certe ſecundum qđ tibi inſpirauerit deus. Sȝ forte

miraris me proſequi iſta. qui aliud
ꝓpoſueram. Facio non oblitus ꝓ
poſiti: ſed qđ a propoſito non iu
dicem aliena. Nempe de conſide
ratione vt memini ſermo mihi ad
tuam dignationem. Et ſane magna
iſta res. ⁊ egens conſideratione nõ
minima. Qđ ſi res magnas a ma
gnis conſiderari oportet: cui eque
vt tibi id ſtudij competit: qui pa
rem ſuper terram non habes. Sed
tu ſcđm ſapientiã ⁊ poteſtatem da
tam tibi deſuper facies de hoc. nõ
eſt mee humilitatis dictare tibi ſic
vel ſic fieri quicq̃. Sufficit intimaſ
ſe oportere aliquid fieri vnde ⁊ ec
cleſia cõſoletur ⁊ obſtruatur os lo
quentium iniqua. Hec pauca vice
apologie dicta ſint: vt ipſa qualia
cunqʒ habeat ꝯſcientia tua ex me
vnde habeat me excuſatum ⁊ te pa
riter. Et ſi nõ apđ eos qui facta ex
euentibus eſtimant. certe apud te
ipſum. Perfecta ⁊ abſoluta cuiqʒ
excuſatio: teſtimonium conſcientie
ſue. Mihi pro minimo eſt vt ab il
lis iudicer. Qui dicunt bonum ma
lum: ⁊ malum bonum: ponentes lu
cem tenebras: ⁊ tenebras lucẽ. Et
ſi neceſſe ſit vnum fieri e duobus
malo in nos murmur hominum q̃
in deum eſſe. Bonum mihi ſi digne
tur me vti pro clipeo. Libens exci
pio in me detrahentium linguas ⁊
venenata ſpicula blaſphemorum: vt
non ad ipſum perueniant. Non re
cuſo inglorius fieri: vt non irrua
tur in dei gloriam. Quis mihi det
gloriari in voce illa. qm̃ pp te ſu
ſtinui obprobrium. operuit cõ. fa.

meam. Gloria mihi eſt. conſortem
fieri chriſti. cuiꝰ illa vox eſt obpro
bria exprobrãtiũ. tibi ceciderũt ſup
me. nunc iam recurrat ſtilus ad ſu
am materiam: ⁊ ĩ ea que propoſue
ramus ſuo tramite gradiatur oro.
Et primo quidem: ipſam conſidera
tionem. quid dicam conſidera: nõ
enim id per omnia qđ contempla
tionẽ intelligi volo: qđ hec ad rerum
certitudinem. illa ad inquiſitionem
magis ſe habeat. Iuxta quẽ ſenſũ
poteſt contemplatio quidem diffi
niri verus certuſqʒ intuitus animi
de quacunqʒ re: ſeu apprehẽſio ve
ri non dubia: Conſideratio autem
intenſa ad inueſtigandum cogita
tio. vel intẽſio animi veſtigantis ve
rum. q̃q̃ ſoleant ambe pro inuicẽ
indifferenter vſurpari. Iam qđ ad
conſiderationis attinet fructũ qua
tuor vt occurunt tibi conſideran
da reor: te que ſub te: que circa
te que ſupra te ſunt. A te tua con
ſideratio inchoet ne fruſtra exten
daris ĩ alia te neglecto. Quid tibi
prodeſt ſi vniuerſum mũdũ lucre
ris. te vnũ perdens. ⁊ ſi ſapiens ſis
deeſt tibi ſapientia ſi tibi non fue
ris. Quantũ vero: Vt quidem ſen
ſerim ego totum. noueris licet oia
miſteria noueris lata terre alta ce
li. ꝓfunda maris: ſi te neſcieris. eris
ſimilis edificanti ſine fundamẽto rui
nam nõ ſtructuram faciens. Quic
qđ extruxeris extra te erit iſtar cõ
geſti pulueris ventis obnoxiũ. non
ergo ſapiens: qui ſibi nõ eſt. Sapi
ens ſibi ſapiens erit: ⁊ bibet de fon
te putei ſui primꝰ ipſe. A te ꝓinde

Incipiat tua conſideratio: non ſolū autē ſꝫ τ in te finiat̃. Quocūqꝫ euagetur ad te reuocaueris eā cū ſalutis fructu. Tu primus tibi tu vltimus. Sume exemplū de ſūmo omnium patre verbum ſuū τ emitēte τ retinente. Verbū tuum: conſideratio tua que ſi procedit: non recedat: ſic progrediat̃: vt non egrediatur. Sic exeat: vt nō deſerat. In aqſitiōe ſalutis: nemo tibi germanior vnico matris tue. Contra ſalutem propriam: cogites nihil. Minus dixi contra: preterdixiſſe debueram. Quicquid ſe cōſiderationi offerat qđ nō quoquo modo ad tuā ipſi⁹ ſalutem pertineat: reſpuendum. Et hec cui conſideratio in tria quedā diuidit̃: ſi cōſideres quid: quis. aut qualis ſis. Quid in natura: quis in perſona: qualis in moribus. Quid verbi gratia. hō. Quis: papa vel ſūm⁹ potifex. Qualis τ benign⁹. māſuetus. vel quicquid tale. Quāq̄ꝫ primū illud philoſophicum ſit magis quā apoſtolicū veſtigare. Attñ eſt in diffinitione hominis. queꝫ dicūt animal rationale τ mortale: qđ diligentius intueri ſi libet licet. nō eſt qđ tue in eo aut profeſſioni obuiet aut dignitati. eſt vero qđ ſaluti afferre queat. nam conſideranti duo hec ſimul rōnale mortaleqꝫ is tibi exinde occurrit fructus: vt et mortale qđ ī te eſt rōnale humiliet τ rurſum rōnale mortale conſortet qđ neutrū neglectui erit hoī circūſpecto. Si qua adhuc preſens conſideranda requirit locus. tractabūtur infra: τ forte vtilius ex patrum collatione. nunc quis ſis: τ de quo ſis factus: aduertendū. Quāquaꝫ qđ dixi de quo id mihi pretereundum putē. tue potius relinquēduꝫ agnitioni. Illud dico indignū tibi citra pfectū agere de tanta aſſumpto perfectione. Quidni erubſcas minimus inueniri in magnis: q te recordaris magnū in minimis extitiſſe. non es oblitus prime profeſſionis. nō excidit menti que ſubducta eſt manui: ſed ne affectui qdeꝫ ipaꝫ ad ſingula tua īperia. iudicia inſtituta hēre pre oculis: nō erit inutile. Hec te conſideratio: facit honoris ɔtēptorē in honore etiā ipo. Atqꝫ id magnum. nō recedat a pectore: clippeus eſt tibi vel a ſagitta illa. homo cū in honore eſſet. non ītellexit. loquere ergo tibi. Abiect⁹ erā in domo dei mei. Quale ē hoc de paupe τ abiectō leuari ſup gentes τ regna: Quiſ ego aut que domus pr̄is mei: vt ſedeā excelſis ſublimior: Sane q dixit mihi. Amice aſcēde ſupius: amicū fore fidit. Si minus inueniat: nō expedit qdem. Qui eleuauit: τ deicere pōt. Sera q̄rela. qm̄ eleuans alliſiſti me. nō ē qđ blandiat̃ celſitudo. ſollicitudo maior. illa diſcrimē: ītēdit hec amicū ꝓbat. Huic accingamur. ſi nolum⁹ cū rubore nouiſſimū locū tenere. Factū ſupiorē diſſimulare neq̄m⁹: ſꝫ enī ad qd oīmodis attendēdū: nō. n. ad dn̄andū opinor. nā et ꝓpheta cū ſimilit̃ leuaret̃ audiuit. Ut euellas τ dſtruas τ diſpdas: τ diſſipes: τ edifices τ plātes. Quid hoꝝ faſtū ſonat. Ruſticaui magiſ

ſudoris ſcemate quodā. labor ſpālis expſſus ē. Et nos igr̄ vt multū ſentiam⁹ de nob̄ ipoſitū ſenſerim⁹ miniſteriū. nō dñiū datū. Nō ſuꝫ ego maior ꝓpha. ⁊ ſi forte par poteſtate: ſꝫ meritoꝝ non eſt cōpatio. Hec loq̄re tibi ⁊ doce te ipſꝫ. q alios doces. Puta te velut vnū aliqueꝫ de ꝓphis. An nō ſatis ad te? Et nimiuꝫ. Sꝫ grā dei es id qđ es. qd? Eſto qđ ꝓpha. Nūqd pluſq̄ propha. Si ſapis eris ɔtētus eſt ſura: q̄m tibi mēſus eſt deus. Nā qđ āpli⁹ ē: a malo ē. Diſce exēplo prophico pſidere. nō tā ad ipitanduꝫ: q̄ ad factitandū: qđ tēpus req̄rit. Diſce ſarculo tibi op⁹ eſſe nō ſceptro: vt op⁹ facias ꝓphe. Et qdeꝫ ille nō regnatur⁹ aſcēdit: ſꝫ extirpatur⁹. Putaſne ⁊ tu inuenias aliqd claborādum in agro dñi tui? ⁊ plurimū. Nō plane totū emūdarī q vere ꝓphe. aliqd filijs ſuis apoſtolis qđ agerēt reliquerūt. aliqd ipſi parētes tui tibi. Sꝫ nec tu ad oē ſufficies. Aliqd ꝑfecto tuo relictur⁹ es ſucceſſori: ⁊ ille alijs. ⁊ alij alijs vſqꝫ in finē. Circa vndecimā deniqꝫ horā operarij otij arguunt ⁊ mittunt in vineā. Anteceſſores tui apoſtoli audierūt: q2 meſſis qdem multa: operarij vo pauci. Patnaꝫ tibi vēdicato hēditatē. Nā ſi fili⁹ ⁊ heres. vt ꝓbes heredem. euigila ad curā. ⁊ nō otio torpeas. ne ⁊ tibi dicat. qd h̄ ſtas tota die ocioſus Multomin⁹ inueniri oportet. aut delitijs reſolutū. aut reſupinū pōpis. nil hoꝝ tibi tabule teſtatoris aſſignāt. ſꝫ qd? Si illaꝝ tenore cōtētus ſis. curā poti⁹ hēditab ⁊ operā: q̄ gloriā ⁊ diuitias. Blanditur cathedra. Specula ē. Jnde dniqꝫ ſupintēdis: ſonans tibi epi noie. ñ dñiuꝫ: ſꝫ offitiū. Quidni leteris in eminēti. vñ ꝓſpectes oīa. qd ſpeculator. ſup oīa ɔſtitutueris? Enivero ꝓſpectus iſte ꝓcinctuꝫ parit non ocium. Qñ libet gloriari: vbi otiari nō licet? nec loc⁹ ē otio. vbi ſedula vrget ſolicitudo oīuꝫ eccleſiaꝝ. nā qd tibi aliud dimiſit ſcūs apoſtol⁹. qđ habeo inqt: h̄ tibi do. Quid illud. vnū ſcio. nō eſt auruꝫ neqꝫ argētū. cū ipſe dicat. argētuꝫ ⁊ auꝝ nō eſt mihi. Si hēe ɔtingat: vtere nō ꝑ libitu. ſꝫ ꝑ tpe. Sic eris vtēs illis. q̄ſi nō vtēs. Jpa qdē qđ ad animi bonuꝫ ſpectat. nec bona ſūt nec mala. Uſus tñ hoꝝ bon⁹: abuſio mala: ſolicitudo peior. q̄ſt⁹ turpior. Eſto vt alia q̄cūqꝫ ratiōe hec tibi vēdices: ſꝫ nō apoſtolico iure. nec eniꝫ tibi ille dare? qđ non habuit. Quod habuit hoc dđit. ſolicitudinē vt diri ſup eccleſias: nūqd dñationē? Audi ipm. nō dñantes ait i clero: ſꝫ forma facti gregis. Et ne dictū ſola hūilitate putes. nō etiā veritate: vox dñi eſt in euāgelio. Reges gentiū dñant eoꝝ: ⁊ q poteſtatē h̄nt ſup eos bñfici vocant. Et iſert. Uos āt ñ ſic. Planū ē: apoſtolis iterdī dñat⁹. J. g̊ tu ⁊ tibi vſurpar aude aut dñs apoſtolatū: aut apoſtolic⁹ dñatū. Plane ab alterutro ꝓhiberis. ſi vtrūqꝫ ſimilit hēe voles. pdes vtrūqꝫ. Alioqn nō te exceptū illoꝝ nūero putes: de qb⁹ q̄rit de⁹ ſic. Jpi regna

nerũt ⁊ nõ ex me: principes extite-
rũt. ⁊ nõ cognoui eos. iã ſi regnare
ſine deo iuuat. hẽs gloriã. ſ; ñ apd
deũ: At ſi iterdictũ tenem⁹. audia
mus edictũ. Qui maior eſt veſtrũ.
ait fiat ſicut iunior. ⁊ q pceſſor eſt:
ſicut q miſtrat. Forma apoſtolica
hec ẽ: dñatio interdicit. indicitur
miniſtratio. Que ⁊ cõmẽdat ipſi⁹
exẽplo legiſlatoris. q fecit⁹ adiũ
git. Ego aũt in medio vrm ſu; tã-
q̃ q miſtrat. Qui ſe iã titulo hoc
inglorĩu putet: quo ſe ꝑor dñs glo
rie ꝑſigniuit. Merito paul⁹ gloria
tur in eo dicẽs. Miniſtri xpi ſũt ⁊
ego. Et addit. Ut min⁹ ſapiẽs di-
co: plus ego. In laborib⁹ plurimis
in carceribus habũdãtius: in pla-
gis ſupra modũ: in mortib⁹ frequẽ
ter. O pclarũ miniſteriũ. Quo nõ
id glorioſi⁹ pncipatu: Si gloriari
oportet. formatibi ſcõꝝ ꝑfigit. apo
ſtoloꝝ ꝓponit gloria. Parua ne ti
bi illa videt: Quis mihi tribuat ſi
milẽ fieri in gloria ſcõꝝ. Clamat ꝓ
pha. Mihi aũt nimis ho. ſunt. a. t.
de⁹. ni. ꝯfor: ẽ pn. eoꝝ. Clamat apo
ſtol⁹. Mihi ãt abſit gloriari niſi in
. c. d. n. i. xpi. hoc glorieris opto ſẽp
optio gñe glorie. qđ apoſtoli: qđ ꝓ
phe delegere ſibi: reliq̃re tibi agno
ſce hẽditatẽ tuã ĩ xpi cruce: ĩ labo-
rib⁹ plurimis. Felix q dicer potuit
plus oĩb⁹ laboraui. Gloria ẽ ſ; nil
in ea inane. nil molle. nil reſupinũ.
Si labor terret. merces iuitet. vn⁹
qſq;. n. ſcđ; ſuũ laborẽ. mercedẽ ac
cipiet. Et ſi ille plus oibus labora
uit. nõ tñ totũ elaborauit. Et ad-
huc loc⁹ ẽ. Exi in agrũ dñi tui: et
conſidera quantis adhuc de vete-
ri maledicto ſilueſcat ſpinis ac tri-
bulis. Exi inquã in mundum. ager
eſt enim mundus: iſq; creditus ti-
bi. Exi in illum non tanq̃ dñs. ſed
tanq̃ villicus videre ⁊ procurare
vnde exigendus es rõnem. Exi di-
xerim quibuſdã tue paſſibus inten
te ſolicitudinis. ⁊ ſolicite intentio-
nis. neq; enim ipſi qui iuſſi ſunt ire
in orbẽ: vniuerſum orbem circu-
ierunt preſentia corporis: ſed men
tis prouidentia. Et tu leua oculos
quoſdam tue conſiderationis ⁊ vi
de regiones ſi nõ ſunt magis ſicce
ad ignem q̃ albe ad meſſem. Quã
multe quas putaueras fruges dili
genter inſpecte vepres potius ap-
parebunt. Imo nec vepres quidẽ
annoſe. ⁊ veternoſe arbores ſunt.
Sed non ꝑfecto fructifere: niſi for-
te glandiũ aut ſiliquarũ quas por
ci manducant. Quouſq; occupãt
terrã: nõne ſi exis ⁊ cernis iſta. pu-
debit otioſam iacere ſecurim pu-
debit ſine cã falcẽ apoſtolicã acce-
piſſe. in hũc quondã agrũ yſac pãt-
archa exierat cũ primo rebecca oc-
currit ei ⁊ vt ſcriptũ h; exierat ad
meditãdũ. ille ad meditãdũ: tu ad
extirpãdũ egrediaris necce ẽ. Tibi
iã pceſſiſſe meditatio d; tps: facien
di ꝑ mãib⁹. ſi nũc heſitat ĩcipiaſ. id
qdẽ ſero. Añ iuxta ꝯſiliũ ſaluatoris
ſediſſe obueraſ. añ eſtiaſſe op⁹ meti
ri vireſ: põderaſſe ſapiaꝫ merita cõ
paſſe. ſũpt⁹ cõputaſſe ꝟtutũ. age ꝗ
puta tps putatiõis adeẽ ſi tñ medi
tatõis ꝑiuit. ſi cor mouiſti. mouẽda
iã lingua mouẽda ẽ ⁊ man⁹. Accin

gere gladio tuo: gladio spūs: qd ē ꝟ
bū dei. Glorifica manū ꝛ brachiū
dextrū in faciendo vindictā in na-
tionibus. Increpatiões in populis
in alligando .re.e.in.cō.et.nobi..ī.
.m.ferreis. Si hec facis: honorificas
ministeriū tuū. ꝛ ministrū te. Non
mediocris iste principat⁹. Exturba
re est hoc malas bestias a terminis
tuis. quo greges tui securi ī pascua
educant. Domabis lupos: sed oui-
bus nō dominaberis. Pascendas
vtiqꝫ nō premendas suscepisti. Si
bene ꝯsiderasti qui sis: hec te opor
tere facere nō ignoras. Porro sciē
ti ꝛ ñ facienti: peccatū est tibi. Nō
es oblitus vbi legeris. Seru⁹ sciēs
volūtatē dñi sui. ꝛ nō faciēs digna
plagis vapulabit multis. Sic ꝓphe
te: sic apostoli factitabant. Fortes
fuere in bello: nō molles in sericis.
Si filius es apostolorū ꝛ ꝓphetarū
ꝛ tu fac similiter. Uendica tibi no-
bile genus similibus moribus: qd
non aliunde nobile ꝙ̄ morū inge-
nuitate ꝛ fidei fortitudine fuit. per
hanc vicerunt regna: operati sunt
iustitiā: adepti sunt repromissiōes.
chirographū prīc tue heredita-
tis. qd tibi enoluim⁹: vbi inspitias
portionē substantie que te contin-
git. Induere fortitudinē. ꝛ heredi-
tasti. Posside fidē. posside pietatē
posside sapiētiam. sed sapiētia san-
ctorum ipsa est timor dñi. ꝛ habes
qd tuū ē. habes sine defraudatiōe
integrū pñū fundū. pretiosissimus
fundus virtus est. Bon⁹ fund⁹ hu
militas: ī quo oē edificiū ꝯstructū
spūale crescit in tēplū scm̄ in dño.

Per hāc: nōnulli possedere etiam
portas inimicorū. Que enī virtutū
eque pōt demonū debellare super
biā: tyramnidem hoīū. Ceterū cū
omni indifferent persone hec fit: q̄
dam turris fortitudinis a facie ini-
mici: nescio quo pacto tamen vis
eius maior in maiorib⁹ ꝛ in claro
ribus clarior comprobatur: Nulla
splēdidior gemma in omni ꝑcipue
ornatu summi pontificis. Quo. n.
celsior ceteris: eo humilitate appa-
ret illustrior ꝛ seipso. Arguar forsi-
tan. qd non satis primis explicitis
partibus in scdas nescio quomō
stilus excurrerit describere inchoās
qualē te oporteat eē: cū necdū qs
sis pleni⁹ expressisset Credo erube
scēs ī summo positū apice vidēi ho
minē nudū: festinauit induere insi-
gnibus suis. Absqꝫ his nēpe: eo de
formior quo illustrior parēs. Nun-
qd pōt abscōdi ciuitatis supra mō
tē posito desolatio aut latere fum⁹
lucerne extincte super candelabrū:
Simia in tecto: rex fatuus in solio
sedens. Et nūc audi canticū meū:
ꝛ quidē minus suaue: sed salutare.
monstruosa res. gradus summus ꝛ
anim⁹ infim⁹. sedes prima. ꝛ vita
ima: lingua magniloq̄. ꝛ man⁹ ocio
sa: sermo mult⁹ ꝛ fruct⁹ null⁹. vult⁹
grauis ꝛ act⁹ leuis: ingēs auctori-
tas. ꝛ nutās stabilitas. Admoui spe
culū sed⁹. se in eo vult⁹ agnoscat.
tu tuū gaude dissimilē inueniri. in-
spice tū ꝛ tu. nc forte ꝛ si fit vñ me-
rito placeas tibi. etiā ī quo debeas
displicere nō desit. Uolo glorieris
testimonio ꝯscientie: sꝫ nō min⁹ vt

eodē ipſo humilieris. Rara vox: ni-
hil mihi cōſcius ſū. Cautior in bo-
nis ambulas: ſi ⁊ mala nō lateant.
Quāobrē vt dixi noueris te. vt int̄
anguſtias q̄ ſi deſunt fruaris ꝯſcie
bono. Magis autē vt ſcias quid
deſit tibi. Naȝ cui nō deſit. Omnia
illi deſunt. qui nil ſibi deeē putat.
Quid ſi ſummus pontifex ſis. Nū-
quid quia ſūmus pontifex. iō ſum-
mus. Infimū noris eē ſi ſummum
putas. Qui ſumm⁹: cui addi ſi poſ
ſit. Grauit̄ erras: ſi te ipſum exiſti-
mes. Abſit: nō tu te illis es. qui di-
gnitates. virtutes putant. tibi ante
expta virtus q̄ꝫ dignitas fuit. An-
guſtis relinquito illā ſententiā alijſ
qȝ qui diuiſ coli honorib⁹ nō timue
runt. verbi gr̄a nabucodonoſcor.
alexādro. antiocho. herodi. Tu vo
ro ꝯſiderā nō conſummatione ſum
mum te dici. ſed cōparatione. Nec
me putes comparationē dicere me
ritorum: ſed miniſtroꝝ. Sic te exi
ſtimet homo vt miniſtrū xp̄i ⁊ qđ
abſqȝ p̄iudicio ſanctitatꝭ cuiuſpiaȝ
dixerim ſummum plane īter mini-
ſtros. Aliaſ niti te ad ſūmū veli: nō
putare ſūmuȝ. aut velle putari aſi
q̄ꝫ ſis. Nā quō ꝓficis. ſi iā ſufficis
tibi. Nō ſit ꝓinde tibi. aut pigꝝ ve
ſtigare qđ deſit aut fateri qđ deſit
verecūdū. Loquere ⁊ tu voce ante
ceſſoris tui: nō qđ iaȝ acceperiȝ aut
iā perfectus ſim. Et rurſuȝ. Ego me
nō arbitror cōprehēdiſſe. Hec ſciē
tia ſanctorum: hec lōge ab illa que
inflat. hanc q apponit: apponit et
dolorē. Sed dolorē hunc nemo vn
q̄ꝫ ſapiens ſubterfugit. Eſt quippe
medicinalis doloꝝ: p quē ſtupor ſi
le lectalis animi duri ⁊ impeniten-
tis excludit̄. Et ideo ſapiēs qui di-
cere potuit. Et dolor meus in cōſpe
ctu meo ſemp. nūc iā repetēde reli
quie. ſi q̄ ſunt loci. a quo paulo an-
te diuertim⁹. Age īdagem⁹ ad hunc
diligētius quis ſis q̄ꝫ geras videlȝ
p tēpore ꝑſonā in eccleſia dei. qs
es: Sacerdos magnus. Sūm⁹ pon
tifex. Tu p̄nceps ep̄orum. tu heres
apoſtoloꝝ. tu p̄matu abel. gubnatu
noe. p̄riarchatu abraā. ordine mel-
chiſedech dignitate. aarō. auctori-
tate moyſeſ. iudicatu ſamuhel. pote
ſtate petr⁹. vnctiōe xp̄s. Tu es cui
claues tradite: cui oueſ credite ſūt.
Sunt qdeȝ ⁊ alij celi ianitores. et
gregū paſtores: ſed tu tanto glorio
ſius. quāto ⁊ differēti⁹ vtrūqȝ p̄ ce
teris nomē hereditaſti. Habent illi
ſibi aſſignatos greges. ſinguli ſin-
gulos tibi vniuerſi crediti. vni vn⁹.
Nec mō ouiū ſȝ ⁊ paſtoꝝ. tu vnus
omniuȝ paſtor. Vn̄ id ꝓbē queris
ex v̄bo dn̄i. cui enī nō dico ep̄oruȝ:
ſȝ etiā apoſtoloꝝ ſic abſolute ⁊ indi
ſcrete tote ꝯmiſſe ſunt oues. Si me
amas petre. paſce oues meas. q̄s:
Illius vel illius populos ciuitatiſ:
aut regionis. aut certe regni. Oues
meas inqt. Cui nō planum nō deſi
gnaſſe aliq̄s. ſ. aſſignaſſe oīs. Nihil
excipit̄: vbi diſtinguit̄ nihil. ⁊ forte
p̄ſentes ceteri cōdiſcipuli erāt. cum
cōmittēs vni vnitatē oībus cōmē-
daret. in uno grege ⁊ vno paſtore.
ſecūduȝ illud. Vna ē colūba mea.
formoſa mea. ꝑfecta mea. Vbi vni-
tas: ibi ꝑfecto. Reliq numeri perfe

ctionē nō habēt:ſed diuiſionē rece
dētes ab vnitate. Inde ē qđ alij ſin
guli ſingulas ſortiti ſūt plebes:ſciē
tes ſacramētū. Deniq; iacobꝰ qui
videbat colūna eccleſie vna cōten
tus eſt hieroſolima. petro vniuerſi
tatē cedens. Pulchre vero ibi poſi
tus eſt ſuſcitare ſemen defuncti fra
tris: vbi occiſus ē ille. Nā dictus ē
frater dñi. Porro cedente dñi frē.
qs ſe alter ingerat petri p̄rogatiue.
Ergo iuxta canones tuos alij ī par
tē ſolicitudinis. tu in plenitudine;
poteſtatis vocatus es. Aliorꝫ pote
ſtas certis arctatur limitibus. tua
extendit̄ ⁊ in ipſos qui poteſtatē
ſup alios acceperūt. Nōne ſi cā ex
titerit tu ep̄o celū claudere tu ip̄m
ab ep̄atu deponere. etiā ⁊ tradere
ſathane potes? Stat ergo incōcuſ
ſum priuilegiū tuū tibi. tā in datis
clauibus q̄ꝫ in ouibus cōmēdatis.
Accipe aliud qđ nihilominꝰ p̄roga
tiuā ꝯfirmat tibi. Diſcipuli nauiga
bāt: ⁊ dñs apparebat in littore. qđ
q; iocundius erat in corpore redi
uiuo. Sciēs petrus quia dñs eſt: in
mare ſe miſit: ⁊ ſic venit ad ipſum.
alijs nauigio puenientibꝰ. Quid
iſtud? Nempe ſignū ſingularis pō
tificij petri. p qđ nō nauem vnā. vt
ceteri quiq; ſuā: ſed ſeculū ipſu; ſu
ſceperit gubernandū. Mare enim
ſeculū eſt. naues eccleſie. Inde eſt
qđ altera vice inſtar dñi gradiens
ſup aquas: vnicū ſe xp̄i vicariū de
ſignauit: qui nō vni populo ſ; cun
ctis preeē deberet. Si qdē aq̄ mul
te: populi multi. Ita cū qſq; cetero
rū habeat ſuā: tibi vna cōmiſſa eſt
grādiſſima nauis: facta ex omnibꝰ
ipſa vniuerſalis eccleſia toto orbe
diffuſa. En quis es? S; noli obliui
ſci etiā quid. Nā ⁊ ego nō ſum ob
litus id me p̄miſiſſe repetiturū in
oportunitate. Quā oportune cum
eo q es etiā qđ añ eras ꝯſideras.
Quid dico eras. ⁊ nūc es. Quid de
ſinas ītueri: qđ nō deſiſti eē. Vna
ſane ꝯſideratio: qd fueris ⁊ qd ſis:
nā quis ſis factus: altera: nō opor
tet vt iſta extundat illā: ī ſcrutinio
tui: Es enī; vt dixi adhuc qđ eras.
⁊ nō minus hoc es: q̄ꝫ qđ factꝰ es
p̄mo: forte ⁊ magis. Deniq; illud
natus es: mutuatus hoc: nō in hoc
mutatꝰ. nō reiectū illud: ſed iſtud
adiectū: Tractemus vtrūq; ſimul.
nā vt p̄fatū me memini. collate ex
inuicem ambe res vtiliores ſiēt. Di
xi ſupra conſiderāti qd ſis. naturā
occurrere. q̄ es homo. nā homo na
tus es. Porro pcunctāti qs perſo
ne reſpondebitur nomē qđ eſt ep̄s
qđ qdē factus nō natus es. Quid
tibi horū videt̄ ad purum eē tui ⁊
ad te p̄ncipalius ptinere: qđ factꝰ
an qđ natus. nōne qđ natus? Hoc
ergo ꝯſulo conſideres maxime. qđ
maxime es. hoīe; videlcet qđ ⁊ na
tus es. nec modo qd natus ſ; ⁊ q̄
lis natus oportet attendas: ſi non
vis tue ꝯſiderationis fructu ⁊ vti
litate fraudari. Tolle p̄inde nunc
hereditaria hec pizomata ab ini
tio maledicta. Dirūpe velamē fo
liorum celantiū ignominiā: nō pla
gā curantiū. Dele fucū fugacis ho
noris huiꝰ. ⁊ male colorate nitorē
glorie vt nude nudū cōſideres. qr

nudus egreſſus es de vtero matriſ tue.nũqd infulatus.nunqd micás gẽmis.aut floꝛidus ſericis:aut coronatus pennis aut ſuffarcinatus metalliſ. Si cũcta hec veluti nubeſ q̃ſdaꝫ matutinales velocit̃ tranſeũtes.ꝛ cito ptranſituras diſſipes et ex ſuffleſ a facie ꝯſideratõis tue:occurret tibi hõ nud⁹.ꝛ paup et miſ ꝛ miſabilis. hõ doléſ qꝺ hõ ſit.erubeſcẽs qꝺ nud⁹ ſit.ploꝛás qꝺ nat⁹ ſit.murmurás qꝺ ſit. Hõ natus ad laboꝛẽ.nõ ad honoꝛẽ. hõ natus ꝺ muliere.ꝛ ob hoc cũ reatu:bꝛeui viuens tpe.ideoqꝫ cũ metu.repletus mulꝧ miſerijs.qꝛ ꝛ ppea cũ flatu ꝛ vere multis quia coꝛpoꝛiſ ꝛ anime ſimul. Quid enĩ calamitate vacat: naſcẽti in peccato.fragili coꝛpoꝛe ꝛ mente ſterili. Vere ergo repletus: cui infirmitas coꝛpoꝛis ꝛ fatuitas coꝛdis cumulatur. traduce ſoꝛdis moꝛtiſ addictione. Salubꝛis copula. Et cogitans te ſummũ pontificem attendas pariter uiliſſimuꝫ cinerẽ nõ fuiſſe.ſed eſſe. Imiteť cogitatio naturaꝫ.imiteť ꝛ qꝺ dignius eſt auctoꝛem nature.ſumma imaqꝫ conſotians.nõne natura in pſona hoĩs uili limo vite ſpiraclum colligauit:nõne auctoꝛ nature in ſui pſona verbũ limũqꝫ cõtẽperauit.ita tibi ſume foꝛmã.tam de nr̃e ꝯcretione oꝛiginis q̃ꝫ de ſacramento redẽptionis:vt altus ſedens:nõ alta ſapiẽs ſis:ſꝫ humilia de te ſentienſ. humilibuſqꝫ ꝯſentiẽs. Pꝛoinde ſi conſideras quátus es:cogita etiaꝫ q̃lis.ꝛ maxime.hec te ſane ꝯſideratio tenet in te.nec a te auolare ſinic

nec ambulare ĩ magnis:neqꝫ in mirabilibus ſup te. In te cõſiſti.nõ infra deici.nõ attolli ſupꝛa.nõ euadere in longius:nõ extendi in latius. Tene mediũ.ſi non vis pdere modũ. Locus medius tut⁹ ẽ. Mediũ ſedes modi.ꝛ mod⁹ virtus. Omnẽ extra modũ habitationẽ. ſapiens. exiliũ reputat. ppterea nõ ẽ illi habitare in longo.qꝺ vltra modũ ſit ſꝫ nec lato qdẽ qꝺ extra ſit. poꝛꝛo nec in alto vel imo.qꝺ alteꝝ ſupꝛa alteꝝ ĩfra ſit.deniqꝫ ꝛ lõgitudo exterminiũ hẽre ſolet.ꝛ dilatatio ſciſſurá.ꝛ altitudo ruiná. ꝛ pfundum abſoꝛtionem. Dico hec planius.ne me putes ea loqui que apoſtolus cõpꝛehendere hoꝛtatur cũ oĩbus ſcĩs.lõgitudinẽ.latitudinẽ.ſublimitatẽ ꝛ pfundũ.qꝺ alteri⁹ erit.ꝛ diſputationis ꝛ tẽpoꝛis.nũc autẽ lõgũ dico.cũ ſibi homo longioꝛẽ pꝛomittit vitá. Latũ cũ ĩ ſupfluas animus diſtendiť curas. Altũ cũ de ſe plus p̃ſumit:pꝛofundum cũ ſe plus deicit. Qui ergo longa ſibi metitur tempoꝛa:nonne vere ingrediť iter exterminij.tranſiens vite terminos pꝛoductioꝛi ſolicitudine: Inde eſt qꝺ hoĩes in p̃ſenti a ſeſe exules p obliuionẽ in alia per inanem ſolicitudinem migrant ſecula:nõ pꝛofutura ĩmo nec futura. Similiter animus diſtinctus in multa. multis laceretur curis neceſſe eſt. Nẽpe immoderata extenſio extenuationẽ.ꝛ extenuatio nimia ſciſionẽ facit. Id vero alta p̃ſumptio.qd niſi ruinoſa pcipitatio ẽ: Legiſti náqꝫ añ ruiná exaltať coꝛ.quid e regiõe nimie

puſillanimitatiſ deiectio.nõ deſperata quedá abſoꝛtio eſt. In hanc fortis nõ deicietur. Prudens:longioꝛis vite nõ abducetur incerto. Modeſtus moderabiť curas tēperabit a ſupfluis.non deerit neceſſarijs. Poꝛro iuſtus altioꝛa ſe nõ preſumet:ſed loquať cũ iuſto. Si iuſt⁹ fuero:nõ leuabo caput. Tu ergo in hac ꝯſideratione tui caute ambules.ꝛ tota equitate verſeris: vt nec plus vero tibi tribuas: nec plus iuſto parcas. Poꝛro plus vero tribuis: nõ modo arrogádo tibi qꝺ nõ hēs bonũ ſꝫ ꝛ qꝺ habes aſcribendo. Uigilanter diſcerne:q̃lis ex te:ꝛ qualis ſis munere dei:ꝛ nõ ſit in ſpiritu tuo dolus. Erit autē vbi fideliter partiens tua tibi:ꝛ que ſunt dei deo.ſine fraude reſignes. Ex te mala.bona a dño eſſe. pſuaſum tibi nõ ambigo. Sane inter ꝯſiderandum qualis ſis:ꝛ qualis fueris:ad memoꝛiá reuocádũ. Cõferenda poſterioꝛa pꝛioꝛibus. Profeceriſne in virtute in ſapiētia.in intellectu.in ſuauitate moꝝ: an ab his foꝛte qꝺ abſit defeceris Patientioꝛ ſis:an impatientioꝛ ſolito. iracũdioꝛ. lenioꝛue:inſolētioꝛ an hũilioꝛ.affabilioꝛ.an auſterioꝛ. exoꝛabilioꝛ.an difficilioꝛ. puſillioꝛ aīo an magnanimioꝛ.ſeuer⁹ magiſ an pluſculũ diſſolutꝰ: timoꝛatioꝛ. an foꝛte fidentioꝛ q̃ opoꝛtet. Quã latus tibi patet campus:in hoc genere ꝯſiderádi. Memoꝛo ego pauca.veluti quedá ſeminaria pferēs nõ tñ ipſe ſerens. ſed dans ſemen ſerenti. Opoꝛtet. innoteſcat tibi ꝫelus tu⁹:clemētia tua.diſcretio quoqꝫ moderatrix earũdē virtutuꝫ.q̃lis videlꝫ in donandis iniurijs. q̃lis ſis in vlciſcēdis:q̃ in vtroqꝫ ꝓuidus modi.loci tēpoꝛis obſeruatoꝛ. Pꝛoꝛſus ꝯſideranda tria hec in vſu virtutũ harũ.ne nõ ſint virtutes.ſi pꝛeter hec reperiantˀ. Nēpe eiuſmodi nõ natura virtutes.ſꝫ vſus facit. Nam ex ſe indifferētes eſſe noſcunť. Tuũ eſt aut abutēdo ꝛ ꝯfundēdo facere vitia. aut bene oꝛdinateqꝫ vtēdo virtutes. Solēt diſcretionis oculo calligāte alterurũ ſibi ꝑripere loca.terminos occupare. Poꝛro calligĩs due ſunt cauſe:ira ꝛ mollioꝛ affect⁹. Is iudiciũ cēſurá eneruat.illa ꝑcipitat. Quõ enim ab altero nõ ꝑiclitetˀ. aut pietaſ demētie.aut ꝫeli ꝛ̃ctitudo. Turbatuſ pꝛe ira oculus.clementer nil intueť. ſuffuſus ſiura quadá ꝛ muliebꝛi mollitie animi rectũ non videt. Nõ eris ĩnocēs:ſi aut punias eũ cui foꝛte parcendũ eēt:aut parcas ei q fuerat puniēdus.in tribulationibus quoqꝫ qualē te inueneris.nolo diſſimules. Si conſtanteꝫ in tuis ꝯdolentē in alienis gaude Recti cordis ħ. E regione ꝑuerſiſſimi.ſi cũ in ꝓpꝛijs depꝛehendaris foꝛtaſſe ĩpatiens.minime in alieniſ tñ cõpatiens ſentiaris. Quid in ꝓſperis.nihil ne eſt.qꝺ ꝯſideratione ſolicitet? Eſt vtiqꝫ. ſi diligenť attēdas.q̃ rarus ſemꝑ extiterit. q non vel modice in ꝓſperitate aīuꝫ relaxauerit.a ſui cuſtodia ꝛ diſciplina Quádo hoc incautis non fuit ad diſciplina qꝺ ignis ad cerá.qꝺ ſo

lis radius ad niuē vel glaties. Sā ctus dauid. ſapiens ſalomon fuit. ſ3 blādientib⁹ nimis ſcōis reb⁹ alt̄ ex parte. alter ex toto ōſipuit. Ma gnus q incidēs in aduerſa nō exci dit. vel parū a ſapiētia. nec minor. cui p̄ſens felicitas ſi arriſit. nō irri ſit. Quā𝑞̄ facilius inueneris. q ſa pientiā retinuerūt ↄ̄ria ſibi fortūa 𝑞̄ qui ꝓpitia nō ꝑdiderunt. Pre ferēdus ille ꝛ magnus eſt. cui īter ꝓſpera ſaltē riſus indecētior. aut ſermo inſolētior. aut īmoderatior cura veſtis vel corpis nō irrepſit. Et ſi recte ſapiens hortat̄ ſapīam ſcribi in otio. cauēdū ꝛ ī otio otiū eſt. Fugiēda proīde otioſitas. ma ter nugarū. nouerca virtutu3. Int̄ ſeculareſ. nuge. nuge ſunt. in ore ſa cerdotis blaſphemie. Interdu3 t̄ n ſi incidāt ferēde fortaſſis. referēde nun𝑞̄. Magis interueniēdū cau te ꝛ prudēter nugacitati. prorūpē dū ſanc ī ſeriū q̄d. qꝺ nō mō vtili ter. ſ3 libēter audiāt ꝛ ſupſedeant ocioſis. Cōſecraſti os tuum euāge lio. talib⁹ iā apire illicitū. aſſueſce re ſacrilegiū ē. Labia ſacerdotꝭ ait cuſtodiūt ſciam. ꝛ legē requirunt de ore ei⁹. nō nugas ꝓfecto. vel fa bulas. Verbū ſcurile qꝺ faceti vr banitie noīe colorāt. nō ſufficit pe grinari ab ore. ꝓcul ꝛ ab aure rele gandū. fede ad cachīnos moueris fedius moues. Porro detrahē an detrahentē audire. q̄d hoꝝ dāna bilius ſit nō facile dixeri3. De aua ritia non eſt qꝺ tuū fatigem intui tū. cū pecuniā tan𝑞̄ paleā dicaris habere. Nō prorſus. non eſt qꝺ ꝓ illa timeat̄ a iuditꝭs tuiſ. S3 ē qꝺ nō minus ſepe. nec noxie mīn⁹ in ſidiari iudicantibus ſolet. de quo maxime q̄d in tua ↄſciētia māeat latere te nolim. Quid illud ſit que ris. acceptio pſonarū. nō parui te reū peccati exiſtimes. ſi facies pec catorꝫ ſumis. ꝛ nō potius cās iudi cas meritorū. Eſt ite3 vitiū. cuius ſi te immune3 ſentis īter oēs quos noui ex hꝭs q cathedraſ aſcendūt ſedebis me iudice ſolitarius. quia veraciter ſingulariterq3 leuaſti te ſupra te iuxta ꝓphā. Facilitas cre dulitatis hec eſt. cuius calidiſſime vulpecule magnoꝝ neminē compi ſatis cauiſſe verſutias. Inde eis ipſis ꝓ nihilo ire multe. īde innocē tiū frequens addictio. inde p̄iudi tia in abſentes. Gratulor autē tibi nec. n. aſſentationis apꝺ te vereor incurrere notā. gratulor inquā p̄ſi dere te uſq3 adhuc abſq3 hoꝝ om niū querela multa. an ꝛ ſine culpa tu videriſ. Iā ad ea que ſub te ſūt ↄſideratio intendēda. At alterius p̄ncipꝭ hoc ſiquidem tuis occupa tionib⁹. ſmo breuior cōpetētior ē.

¶ De ↄſideratione liber tertius.

Inis ſuperioris libri. Huic p̄ncipiū ponit. Itaq3 iuxta ꝓmiſſu3 illius. ↄſiderāda que ſub te ſunt. Que nam ſint illa. nō ē. qꝺ a me q̄rendū pu tes. optime Eugeni. recti⁹ fortaſſe q̄ nō ſint queras. Orbe exeundum ei q forte volet explorare que non ad tuā ꝑtinēt curā. Parentes tui deſtinati ſunt nō aliq̄s regiones.

ſʒ ip̄m debellaturi oꝛbē. Ite in oꝛ/
bē vniuerſuʒ dictū ē illis. Ipſi ꝓ
vendētes tunicas.emere gladios
ignitū eloquiū. ⁊ ſpūm vehemētē:
arma potētia deo. Quo nō puene
rūt victoꝛes incliti:filij excuſſoꝛuʒ.
Quo nō ſagitte potētiū acute: cū
carbonib⁹ deſolatoꝛijs. Et qdē in
oēm terrā exiuit.ſ.e.⁊.in.f.o.t.u.eo
rū. Penetrabāt ⁊ incēdebant ver
ba illa incēſa igni:quē dñs miſit ī
terrā. Occūbebāt ſtrenuiſſimi⁹ bel
latoꝛes:ſʒ nō ſuccūbebāt. triūpha
bāt ⁊ moꝛtui.nimis ꝯfoꝛtatus eſt
ꝑncipatus eoꝝ.ꝯſtituti ſunt pꝛinci
pes ſup oēm terrā. Eis tu ſucceſſi/
ſti in hereditatē.ita tu heres:⁊ oꝛ/
bis hereditas. At q̄tenus hec poꝛ
tio te ꝯtigerit.aut ꝯtingit illos:id
ſobꝛia ꝯſideratione penſandū. nō
.n.p oēʒ reoꝛ modū:ſʒ ſane quodā
tenus. Ut mihi videt̄ diſpēſatio ti
bi ſup illū credita eſt. nō data poſ
ſeſſio. Si pgis vſurpare ⁊ hanc cō
tradicit tibi qd dicit. Me⁹ ē oꝛbiſ
terraꝝ ⁊ plenitudo ei⁹.nō tu ille:d̄
quo ꝓpha. Et erit oīs terra poſſeſ
ſio ei⁹. Xp̄s hic ē:q poſſeſſionē ſibi
vēdicat.⁊ iure creationis ⁊ merito
redēptionis.⁊ dono pr̄is. Cui eniʒ
alteri dc̄m ē. Poſtula a me ⁊ dabo
tibi gētes h̄ditatē tuā. ⁊ poſſeſſio
nē tuā.terminos terre. Poſſeſſio/
nē ⁊ dñiuʒ cede huic. tu curā illi⁹
habe. Pars tua hec:vltra ne extē
das manū tuā. Quid inq̄s.nō ne/
gas pꝛeeſſe:⁊ dñari vetas: Plane
ſic.quaſi nō bene pꝛeſit. qui pꝛeeſt
in ſolicitudine.nunqd non et villa
villico.⁊ paruus dñs ſubiectus ē
pedagogo:nec tñ ville.ille: nec iſ
ſui dñi dñs eſt.ita ⁊ tu pꝛeſis.vt ꝓ
pideas.vt ꝯſulas:vt ꝓcures.vt ſer
ues. Pꝛeſis vt ꝓſis. Pꝛeſis vt fide
lis ſeruus ⁊ pꝛudēs. quē cōſtituit
dñs ſup familiā ſuam. Ad q̄t. Ut
des illis eſcā in tēpoꝛe:hoc eſt vt di
ſpenſes nō impes. Hoc fac.⁊ dña/
ri ne affectes hoīuʒ hō:vt nō dñe/
tur tui oīs iniuſtitia.at ſatis ſup/
qʒ id intimatū ſupꝛa:cū q̄s ſis di/
ſputaret̄. Addo tñ ⁊ hoc.nā nullū
tibi venenū.nullū gladiū plus foꝛ
mido q̄ libidinē dñandi. Certe vt
multū tibi tribuas.ſi multū dece/
ptus nō es.nil te exiſtimaſ plus ac
cepiſſe a magis apoſtoliſ. Recoꝛda
re nūc vocis illi⁹. ſapientib⁹ ⁊ in/
ſipiētib⁹ debitoꝛ ſum. Et ſi nō ide
bitā tibi cenſes. Hoc quoqʒ ſimul
memēto.debitoꝛis moleſtū nomē
ſeruienti potius q̄ dñanti ꝯgruer̄.
Suus in euāgelio audit. Quātuʒ
dbes dño meo. Ergo ſi te agnoſciſ
ſapientib⁹ ⁊ inſipientibus nō dña
toꝛē:ſed debitoꝛem curandū ſum
opere tibi.⁊ tota vigilantia ꝯſide/
randū.quō ⁊ qui nō ſapiunt ſapi/
ant.⁊ qui ſapiunt nō deſipiant ⁊ q
deſipuere reſipiſcant. At nullū ge/
nus inſipientie. infidelitate vt ſit
loquar inſipienti⁹. Ergo ⁊ infideli
bus dbitoꝛ es iudeis Grecis ⁊ gē
tibus.intereſt ꝓinde tua dare ope
raʒ quā poſſis:vt increduli ꝯuertā
tur ad fideʒ: cōuerſi nō auertant̄.
auerſi reuertant̄. Poꝛro peruerſi
oꝛdinent̄ ad rectitudinem. ſubuer
ſi ad veritatē reuocent̄. Subuerſo
res īuictis rōnib⁹ ꝯuincant̄ vt vel

emendent ipſi ſi fieri poteſt: vel ſi nō. perdāt auctoritatē facultatēq; alios ſubuertēdi. nō omnino ⁊ ab hoc īſipiētiū gener peſſimo tibi diſſimulandū. Dico aūt hereticos ſciſmaticoſq;. nam hi ſunt ſubuerſi ⁊ ſubuerſores: canes ad ocſionem: vulpes ad fraudē. erūt inq; huiuſmodi maxime tuo ſtudio aut corrigendi ne peant. aut ne pimant cohercendi. eſto de iudeis. excuſat tēpus te. hñt terminū ſuū: q pueniri nō potuit. Plenitudinē gentium pire oportet. Sz de ipſis gentibus qd reſpōdes? imo qd tua cſideratio. reſpondet tibi pcunctanti ſic. Quid viſū eſt prib[9] ponere metā euāgelio. vbū ſuſpēdē fidei. donec infidelitas durat. Qua rōne putamus ſubſtitit velociter currens ſermo. Quis pmus inhibuit hunc ſalutarē curſum. et illis cauſa forte: q neſcimus. aut neceſſitas potuit obſtitiſſe. nobis q diſſimulandi ratio eſt. Qua fiducia. qua cſcientia xpm nō vel offerim[9] eis: q nō hñt. An veritatē dei in iniuſtitia decinemus. et qdē qñq; pueniat gentiū plenitudo neceſſe eſt. expectamus vt in eas. incidat fides. Cui caſu credere ptigit. Quō credent ſine pdicante: Petrus ad corneliū. philippus ad eunuchū miſſi ſunt. et ſi exēplū recenti[9] querimus. auguſtin[9] a beato Gregorio deſtinatus ē formā fidei tradere anglis. Et de his tu ita tecū. Ego addo ⁊ de ptinatia grecoꝝ. qui nobiſcū ſunt: et nobiſcū nō ſunt iūcti fide. pace diuiſi. Quāq; ⁊ in fide ipſa claudicauerint a ſemitis rectis. Et item de hereſi que clam pene vbiq; ſerpit. apud aliquos ſcenit palā. nā paruulos eccleſie paſſim ⁊ publice deglutire feſtinat. Queris vbi ſit hoc. Veſtri qui terrā auſtri tā ſepe viſitant. ecce hi ſciūt. ⁊ poſſunt dicere tibi. Eunt ⁊ redeunt per mediū illorum. aut tranſeunt ſecus. ⁊ quid adhuc eſt illis egerint. necdum audiuimus. Et forſitan audiuiſſem[9]. niſi pre auro hiſpanie ſalus populi viluiſſet. Tuum eſt ⁊ plage huic remedium prouidere. Sed eſt inſipientia. que ipſā quoq; iam propemodum. ſtultam fecit ſapientiam fidei. Quo modo ⁊ ipſam catholicam pene totam hoc virus infecit. nam dum ⁊ in ipſa quiq; que noſtra ſunt querimus. fit vt inuicem inuidentes. inuicem prouocantes exerceamur ad odia. animemur ad iniurias. armemur ad lites. cauillemus ad dolos. feramur ad detractiones. prorumpamus ad maledicta opprimamur a fortiorib[9]. opprimamus infirmiores. q digne ⁊ laudabiliter occupatur meditatio cordis tui aduerſus tam peſtilens inſipientie genus. quod corpus ipm xpi. que eſt multitudo credentium occupaſſe conſideras. O ambitio ambientiū crux quo modo oēs torquēs oībus places. nil acerbius cruciat. nil moleſtius inquietat. nil tamē apud miſeros mortales celebrius negotijs eius. An nō limina apoſtoloꝝ pl[9] iā ābi-

tio q̃ deuotio terit. An nõ vocibꝰ
eius veſtruꝫ tota die reſultat pala
tium. An nõ queſtibꝰ eius tota le
gū canonūq; diſciplina inſudat.
An nõ ſpolijs eius oĩs italica in-
hiat inexplebili auiditate rapaci-
tas. Quid ita tua ipſiꝰ ſpiritualia
ſtudia non ſaltē intercidit ſed ab
ſcidit? Quotiēs ſancta ac fecunda
tua abortiri otia fecit inquietuꝫ: ⁊
inquietās malū. Aliud eſt qđ ab
oppreſſis appellat̃ ad te. Aliud au
tē qđ ambitio in eccleſia per te re-
gnare mollit̃. Nec deeſſe illis. nec
huic aliquatenꝰ aſſentire oportet.
Quā vero inique fouet̃ illa ſpnun
tur illi. Utriſq; tū debitor es: illis
vt erigas: iſtis vt reprimas. ⁊ qm̃
incidit de appellationibus. proſeq
aliquatenꝰ nõ erit abre. Magno
in his ⁊ pio opus intuitu eſt: ne
qđ magna fuit neceſſitate ꝓuiſuꝫ.
male vtēdo reddat̃ inutile. Mihi
videt̃ ⁊ in multā poſſe eas deueni
re perniciē. ſi nõ ſummo modera-
mine actitent̃. Appellatur de toto
mundo ad te: id quidē in teſtimo-
niū ſingularis primatus tui. At tu
ſi ſapis. nõ primatu gaudebis: ſed
fructu. Apoſtolis dictū eſt. In hoc
nolite gaudere: qđ ſpũs ſubiiciunt̃
vobis. Appellat̃ ad te vt dixi: ⁊ vti
nā tā fructuoſe q̃ neceſſarie. Uti-
nā cū oppreſſuſ clamat. ſentiat op
p̄ſſor: ⁊ nõ ſupbiat ĩpius vnde ĩ
cendit̃ pauper. Quid tā decoꝝ vt
ad inuocationē tui noĩs oppreſſi
effugiāt: verſuti non refugiant. qđ
e regione tā peruerſuꝫ. tā recti alie
nū: vt letet̃ qui malū fecit. ⁊ qui tu

lit. inaniter fatiget̃? Inhumaniſſi-
me nõ moueris erga hoĩem cui il-
late iniurie cumulauere dolorē: et
labor itineris ⁊ dāna expenſaꝝ. ſꝫ
nihilominus ignauiſſime in illum
nõ moueris qui huic tot calamita
tū partim auctor. partiꝫ extitit cā.
Euigila homo dei: cū hec ꝯtingūt
moueat̃ miſeratio: moueat̃ ⁊ indi-
gnatio tua. Alterā leſo. alteram le
dēti debes. Conſolet̃ ille dānoꝝ
reſarcitu ſuoꝝ ſatiſfactione iniu-
riarū ſine calūniat̃. Cū iſto ita aga
tur vt peniteat feciſſe: quod nõ ti-
muit facere. ⁊ non de penis innocē
tis rideat. Arbitror idem debere
pati illum qui ſine cā forte apella-
uit. Formulā hanc iuſtitie prefigit
tibi ⁊ diuine incõmutabilis ratio
equitatis: ⁊ ni fallor ipſa appellati-
onum lex: vt illicite vſurpata appel
latio nec profit appellanti nec ap-
pellato obſit. Ut quid enim fruſtra
fatigatus ſit homo. q̃ plenum iu-
ſtitie vt ſeſe potius leſerit: qui vo-
luit proximū. Appellaſſe iniq; ini-
quū eſt iniq; ⁊ impune. Iniquarū
appellationū fomes. Iniqua autē
omnis appellatio: ad quam iuſti-
tie inopia nõ coegit. Appellare nõ
vt graues: ſed ſi graueris licet. Ap
pellandum a ſententia. ante ſentē-
tiam improbe omnino niſi ob ma-
nifeſtum grauamen preſumitur ap
pellatio. Qui igitur non grauatus
appellat. liquet quia aut grauare
intendit. aut tempus redimere. nõ
eſt autem ſuffugiuꝫ appellatio: ſꝫ re
fugium. Quantos nouimus appel
laſſe pulſatos: quo interim liceret

qđ nunq̄ licet? Nonnulli etiā quo
ad uixerunt licuiſſe appellationis
ſuffragio nefaria ſcim⁹: verbi grā
inceſtū adulteriū. Quale eſt hoc
turpitudini patrocinari: qđ vel ma
xime formidari a turpibus oporte
bat. Quouſque murmur vniuerſe
terre. aut diſſimulas. aut nō aduer
tis? Quouſq; dormitas. quouſq;
nō euigilat ꝯſideratio tua ad tan
tā appellationū confuſionē. atque
abuſionē? Preter ius ꝛ fas: preter
morē ꝛ ordinē fiunt. Nō locus. nō
modus. nō tēpus. nō cauſa diſcer
nit: aut pſona. Preſumūt leuiter
paſſim. plerūq; ꝛ nequiter. Volen
tes malignari nōne his potiſſimū
terreri ſolebant. nūc terrori ipſi ex
his magis fiūt. atq; id boniſ. Anti
dotū verſu; in venenū: ſi mutatio
dextere excelſi hec. Appellant bo
ni a malis: vt nō faciāt bona: ꝛ ſu
perſedent a voce tonitrui tui for
midantes. Deniq; appellant epi.
ne illicita audeant matrimonia ſol
uere. vel prohibere. Appellant. ne
rapinas. ne furta. ne ſacrilegia. ꝛ q̄
eiuſmodi ſunt punire vlaten⁹ vel
cohibere preſumāt. Appellant. ne
indignas ꝛ infames perſonas a ſa
cris officijs bñficijſue repellere ſeu
amouere queant. Qđ tu inuenis
remediū morbo huic. ne qđ reper
tū ad remediu; fuit. reperiatur ad
mortem? Zelatus eſt dominus do
mū orationis factam ſpeluncam
latronū. Tu eius miniſter diſſimu
las. miſerorū refugium datum ar
ma iniquitati? Videas preripi paſ
ſim partes oppreſſorū. ꝛ prorūpe
re ad appellandū non tam grauā
tos q̄ grauare volētes. Quid hoc
miniſterij? Tuū eſt ꝯſiderare. non
meū cōmentari iſtud. Et cur ingꝫ
male appellati nō veniunt oſtēſu
ri ſuā innocentiā. malitiā cōuictu
ri? Dico qđ dicere ad hoc ſolent.
Nolumus vexari fruſtra. incuria
eſſe qui procliuius faueant appel
lantibus. foueāt appellatiōes. Ceſ
ſuris rome domi cedere ſatius. Fa
teor me nō omnino decredere his.
Quē das mihi in tā crebris appel
lationibus que hodie ſunt. Qui ꝑ
expēſis itineris vel nūmū reſtitue
rit illi quē forte appellarit. Miru;
vero ſi ita oēs ꝛ appellantes iuſti
ꝛ appellati rei veſtro examine in
uenti ſunt. Diligite ingt iuſtitiam
qui iudicatis terrā. Parū eſt iuſti
tiā tenere: niſi ꝛ diligaſ. Qui timēt
tenent. qui diligunt zelant. Ama
tor iuſtitie inquirit iuſtitiam: ꝛ pro
ſequitur eam. Porro omnes inin
ſtitiam pſequit. nihil tibi ꝛ illis: q
appellationes venationes putāt.
Pudet eloq̄j qđ apud echnicos
iā vertit in parabolā: duos moni
mus ceruos pingues. Ut mitius
loquar. plus facetie q̄ iuſtitie hic.
Tu ſi amas iuſtitiam: appellatio
nes nō affectas. ſed ſuſtines. Uerū
tamē qd emolumēti affert eccleſijſ
dei. tua vnius hoīs iuſtitia: vbi ſen
tentia preualet aliter affectorum?
At iſtud loci illius erit. cu; cepint
verſari. que circa te ſunt. Nūc ve
ro non te exiſtimes ocioſe vacare
conſiderationi huic: qua appella
tiones ad legitimum ſi fieri poteſt

renoces vſum. Et ſi hinc mea q̃ra-tur vel potius curetur ſentẽtia: di-co appellationes. vt nõ contẽnan-das ſic nec vſurpandas omnino. Porro hoꝝ quid inſolentius cen-ſeam haud facile dixerim. Niſi qꝺ vſurpatio quandã videt̃ inducere ꝯtempt⁹ neceſſitatẽ: ac per hoc for-te acrius inſectanda que amplius nocet. aut non vere nocentior ẽ ma-la in ſe in partu peior. nõne ipſa eſt que ipſuꝫ ius quoqꝫ nature. aut ex-tenuat. aut extermmat. naꝫ ſepe re-bus etiã precioſiſſimis precij g̃ram nõ modo demit: ſed adimit. Quid ſacramentis acceptius: Uſurpata tñ ab indignis. idignene tractata: minime acceptant̃. Magis habẽt dãnationẽ: qꝛ debitã venerationẽ nõ habent. Fateor grande ꝛ gene-rale mũdo bonũ eſſe appellatiões. idqꝫ tam neceſſariũ q̃ꝫ ſolẽ ipſum mortalibus. Reuera quidã ſol iuſti-tie eſt ꝓdens ac redarguẽs opera tenebrarũ. Prorſus fouende ꝛ ma-nutenende ſunt: ſed quas extorſit neceſſitas nõ caliditas adinuenit. Uſurpatorie ſunt huiuſmodi oẽs: nõ ſubuenientes in neceſſitate. ſed opitulantes iniquitati. Quidni ve-niant in contẽptuꝫ: Quanti vt ta-libus quoqꝫ defferrent: etiã de pro-prio ceſſere iure ne longo ꝛ caſſo itinere fatigarent̃: Plureſ tam̃ ſua amittere nõ ferentes appellatões minus oportunas. ꝛ celſa noĩa im-portuni⁹ ꝯtempſerũt. Dico aliqd qꝺ ad rem pertinet exempli cauſa. Quidaꝫ ſibi publice deſpõſauerat vxoreꝫ. Adeſt dies celebris nuptia-ruꝫ. Parata omnia inuitati multi. Et ecce homo concupiſcens vxorẽ proximi ſui in vocem appellationiſ inopinate prorumpit. affirmans ſi-bi traditam prius: ſuam potius eẽ debere. Stupet ſponſus herẽt om-nes: ſacerdos nõ audet progredi: fruſtratur omnis apparat⁹ ille. De-ſcendit quiſqꝫ in domũ ſuam. ſuaꝫ cenam manducatur⁹: ſponſa a mẽ-ſa ꝛ thalamo ſponſi ſuſpendit̃ quo-uſqꝫ roma redituꝫ eſt. Pariſius cõ-tigit hoc nobili galliarum ciuitate ſede regia. Rurſum in ciuitate ea-dem quidam ſibi deſponſata vxore diem conſtituit nuptiarum. Inte-rim emergit calũnia dicentibus q-buſdam non debere coniungi. Ad iudiciuꝫ eccleſie cauſa delata ẽ. Sꝫ non expectata ſententia. Appella-tuꝫ ẽ ſine cauſa ſine grauamĩe ſolo fruſtatorie dilationis intuitu. At il-le ſine perdere que pararat. ſiue di-lecte tamdiu fruſtrari cõſortio no-lens. nihilominus qꝺ propoſuerat contẽpta ſiue diſſimulata appllati-one peregit. Quid illud qꝺ in anti-ſiodoris eccleſia nuper a quodam adoleſcentulo preſumptum eſt. nẽ-pe defuncto ſancto epiſcopo volen-tibus clericis aliuꝫ vt moris eſt eli-gere ſibi: interuenit ille appellans: ꝛ vetans ne fieret quouſqꝫ iſſet. et rediſſet ab vrbe. Cui tamen appel-lationi nec ipſe detulit. nam cuꝫ vi-deret ſe contẽni: tanq̃ꝫ qui irratio-nabiliter appellaſſet a ſcitis quos potuit ſibi tertia die poſt factaꝫ ab alijs electionẽ fecit ſuã. Cum itaqꝫ ex his ꝛ in numeris talib⁹ liqueat

non eſt cōtēptu gigni vſurpationē. ſed ex vſurpatione conteptum videris tu qd ſibi velit. qḋ zelus veſter aſſidue pene vindicat illū. iſtā diſſimulat. Uis perfectius coherce re contēptū: cura in ipſo vtero peſſime matris preſocari germē necꝫ qḋ ita fiet. ſi vſurpatio digna aiaduerſione mulctetur. Tolle vſurpationem ⁊ contemptus excuſationē non habet. Porro inexcuſabilitas auſum explodet. nō ſit ꝓinde vſurpator ⁊ ꝯtēptor nullus erit: vel admodum rarus. Bene facis tu qḋ appellationū negato ſuffragio imo ſuffugio. multa remittas negotia ad cognoſcentes. vel qui noſcere citius poſſunt. Ubi enim certior ac facilior notio ibi deciſio tutior expeditiorqꝫ eſſe poteſt. ꝙ plenum gratie: qḋ multoꝝ quoqꝫ per hoc ⁊ laboribus parcis ⁊ ſumptibus. At qb⁹ ſi credas id tibi omnimodis attendendum. Poterā multa de eodem addere his: ſed memor propoſiti mei contentus interim occaſionem dediſſe. ad alia trāſeo: ⁊ ꝑmū qḋ occurrit minime tranſeundum reor. Prees ⁊ ſingulariter. Ad qd Eget tibi dico conſideratione. nunqd vt de ſubdiṫ creſcas: nequaꝙ ſed vt ipſi de te. Principem te cōſtituerunt. ſed ſibi non tibi. Alioqn quo pacto te reputas ſuperiorem his a quibus beneficiū mēdicas: Audi dominum. Qui poteſtatem habent ſup eos benifici vocātur. At iſtud de his qui foris ſūt. Quid ad nos: Tu mendaciter dixeris. ſi non tam beneficus eſſe ꝙ beneficiis preeſſe intendas. Parui deiectiqꝫ animi eſt de ſubditis non profectum querere ſubditorum. ſed queſtum proprium. In ſummo preſertim omniū. nihil turpius. Quā pulchre magiſter gentium parētes filiis. non filios debere cenſuit theſaurizare parētib⁹. non mediocris glorie vox illa identidem ipſius. non requiro datum. ſed fructum. At iam tranſeamus ⁊ hinc: ne qs moram in his meam auaritie in te notam interpretetur. Quāꝙ longe a te ſit in libro ſecundo teſtatus ſum: ſciens quanta ⁊ in quanta tua neceſſitate reſpueris. Ad te proinde ſcripſerim iſta. non ꝓpter te. Nempe qḋ tibi ſcribitur: ſoli ꝓdeſſe non decet. Hic locus auaritiam carpit. a quo vitio immunis ſatis tua opinio eſt. an ⁊ opus tu videris. Uidimus tamē vt oblata a pauperibus taceam: que tangere non adquieſcis. germanicos detumuiſſe ſaccos: ſed pretio nō maſſa. Argentum reputatum eſt ſeniꝫ: ſummariꝫ non leuiati ſarcinis: oniſti nihilominus repatriant vel inuiti: noua res. Quādo hactenus aurum roma refudit: Et nunc romanorum conſilio id inchoatum non credimus. Duo venerunt. ambo locupletes: ⁊ ambo rei. Siquidem vnus Manguntinus: Colonienſis alter: alteri grā gratis reddita eſt. Alter indignus credo cui gratia redderet audiuit. Cum quali veſte intraſti: cū tali egredieris:

O vocem magnificam: vocē pror‑ſus apoſtolice libertatis. Quid mi‑nus ab illa hec habuit pecunia tua tecum ſit in perditionem: Niſi qđ in illa plus zeli: in iſta plus mode‑ſtie ſonuit. Quid ille de tranſmari‑nis partibus pene a finibus terre. terra ꝛ mari currens pro epatu ſuis ꝛ alienis facultatibus rurſus emendo. Jam enim emerat prius. Tulit multa: ſed retulit nō omnia tamē. Incidit miſer in manꝰ alias. Accipere ꝙ̄ dare potentiores. Be‑nefeciſti tuas in utroqꝫ ſeruans in‑noxias: nec imponere ſcilicet am‑bitioſo. nec ſupponere iniquo mā‑mone acquieſcens. Nō ſic a paupe‑re epo continuiſti: dans qđ daret: ne immunificus notaretur. accepit clam qđ palam dedit. Sic de tuo ſacculo ꝯſultū eſt. verecundie viri. Sic quoqꝫ curie morē gerens tuo beneficio inuidiā declinauit eorūꝫ qui diligunt munera. nō potes ab‑ſcondere: ꝛ factum nouimus ꝛ pſo‑nam. Audire grauat: Et ego eo li‑bentius predico: quo tu id moleſti‑us audis. Si tibi ſic expedit: ꝛ mi‑hi ſic: tam nō oportet xp̄i gloriā me ſilere: ꝙ̄ nec te querere tuam. Et ſi pergis murmurare adhuc reſpon‑debitur tibi ex euangelio. Quāto eis precipiebat: tanto plus p̄dica‑bant dicentes. Bene oīa fecit. Au‑di aliud: ſi tamen aliud. Ad idem enim fortaſſis: pertinere quis dicat Tua conſideratio viderit hoc. Mi‑hi videtur nō longe a vero diſſen‑tire: qui id forte inter auaritie ſpe‑cies locandum putauerit. Ego ve‑ro illius: aut ſpēm eſſe aut ſpēꝫ ha‑bere non negauerim. Sane interē tue perfectionis ꝛ malas res ꝛ ma‑las pariter ſpēs deuitare. In alte‑ro conſcientie: in altero fame conſu‑lis. Puta tibi non licere ꝛ ſi alijs fortaſſe liceat: qcqd male fuerit co‑loratū. Deniqꝫ interroga maiores tuos ꝛ dicent tibi. Ab omni ſpecie mala abſtinete vos. Sane miniſter domini dn̄m imitetur: qꝛ ipſe ait. Qui mihi miniſtrat me ſequať. Et habes de illo. Dn̄s regnauit deco‑rem induit: induit dn̄s fortitudinē Tu quoqꝫ eſto fortis in fide: deco‑rus in gloria: ꝛ probaſti te imitato‑reꝫ dei. Fortitudo tua fiducia fide‑lis ꝯſcientie: decor tuus ſplendor bone opinionis. Ita queſo indue‑re fortitudinē: ꝛenim gaudiuꝫ dn̄i fortitudo tua. Porro ſpē tua ꝛ pul‑chritudine tua. nihilominus tanꝙ̄ propria ſimilitudine delectať. In‑duere veſtimentis glorie tue: veſti‑re duplicibus quibus domeſticos ſuos fortis illa mulier induere con‑ſueuit. non ſit in cōſcientia nutans infirmitas modice fidei nō ſit in fa‑ma nenus male ſpeciei: ꝛ veſtiri duplicibus. ꝛ gaudebit ſponſus ſu‑per ſponſaꝫ animā tuā: ꝛ gaudebit ſuper te deus tuus. Miraris quor‑ſum hec ignarus vſqꝫ adhuc. quid dicere velim. non te tollo diutius. Murmur loquor ꝛ querimoniam eccleſiarū. Truncari ſe clamitant ac demēbrari. Uel nulle vel pauce admodū ſunt que plagā iſtaꝫ aut nō doleant aut non timeant. Que‑ris quā: Subtrahūť abbates epis

epī.archiepīs.archiepī patriarchiſ ſiue primatibus. Bona ne ſpecies hec? Mirum ſi excuſari queat vel opus. Sic factitādo probatis vos habere plenitudinē poteſtatis.ſed iuſtitie forte nō ita. Facitis hoc q2 poteſtis.ſed vtrū ⁊ debeatis q̄ſtio eſt. Honoꝝ ac dignitatū gradus et ordines quibuſq3 ſuos ſeruare. poſiti eſtis nō inuidere. vt quidā noſtroꝝ ait. Cui honorem honorem. Spiritualis homo ille qui oīa diiudicat.vt ipſe a nemine diiudicetur omne opus ſuum trina quadā ꝯſideratione preueniet. Primū quidez an liceat;deinde an deceat.poſtremo an expediat.nā ⁊ſi conſtet in xp̄iana vtiq3 philoſophia nō decere niſi qđ licet.non expedire niſi qđ decet ⁊ licet nō continuo tamē omne qđ licet.decere aut expedire ꝯſequens erit. Age aptemus ſi poſſumus tria ipſa operi huic.At quō non indecens tibi voluntate ꝓ lege vti:⁊ quia nō eſt ad quē appelleris.poteſtatem exercere negligere rōnem? Tu ne maior dn̄o tuo. qui ait nō veni facere voluntatez meā.q̄ꝙ̄ non minus deiecti q̄3 clari animi eſt.veluti rōnis expte3.nō pro rōne.ſed ꝓ libitu agere nec iudicio agi.ſed appetitu.Quid tā beſtiale? Et ſi indignū cuiuis vtenti rōne viuere vt pecus. quis in te rectore oīum tantā ꝯtumeliā nature honoris iniuriam ferat? Sic degenerando qđ abſit generale opprobrium feciſti propriū tibi. Homo cū in honore eſſet non intellexit cōparatus eſt iumentis inſipientibꝰ ⁊ ſimilis factus eſt illis. Quid item tam indignū tibi q̄3 vt totū tenēs: nō ſis contētus toto:niſi minutias quaſdā atq3 exiguas portiones ipſius tibi credite vniuerſitatis.tāq̄3 nō ſint tue ſatagas neſcio. quomodo adhuc facere tuas? Ubi etiam meminiſſe te volo parabole nathā de hoīe.qui centum oues habens vnā que erat pauperis concupiuit Huc quoq3 veniat factū imo facinus regis achab:qui rerum ſūmaz tenebat.⁊ vnam vineā affectauit. Auertat deus a te qđ ille audiuit occidiſti ⁊ poſſediſti.nolo autē pretendas mihi fructū emancipatiōis ipſius nullus eſt enim.niſi qđ inde epī inſolētiores:monachi etiā diſſolutiores fiunt. Quid qđ etiam pauperiores. Inſpice diligentius taliū vbiq3 libertinoꝝ ⁊ facultates ⁊ vitas:ſi non pudenda admodū ⁊ tenuitas in his:⁊ in illis ſecularitas inuenit̄. Matris nouie libertatis gemina ſoboleſ hec. Quidni peccet licentius vagū:⁊ malū liberū vulgus:cū nō ſit qui arguat? Quidni licentius quoq3 ſpolietur ac depredetur inermis religio.cū nō ſit qui defendat? Quo enim refugiū illis? nūquid ad epōs dolentes iniuriā. Ridentibus ꝓfecto aſpiciunt oculis:ſiue que faciūt mala ſiue que patiunt̄. Que demū vtilitas ī ſanguine iſto. Uereor ne illa q̄3 in propha cōminatus eſt deus:ille ingēſ in iniquitate ſua morietur:ſanguinem autem eius de manu tua requiram. Si enim ⁊ extollitur qui ſubtrahitur:⁊ cui ſubtrahitur vrit̄ qui

ſubtrahit quomodo innocẽs? Pa
rum eſt: inuoluim⁹ igneʒ. Audi ap
tius. Si is qui murmurat ſm aīaʒ
mortu⁹ eſt: qui inſtigat quomodo
viuit? Quomodo nō reus mortis
amborū ⁊ ſuc pariter: qui gladiuʒ
dedit vnde ābo morerent? Hoc ē
quod dixerā occidiſti ⁊ poſſediſti.
Adde quod qui audiūt ſcandali
zantur. indignant̄ detrahūt ⁊ blaſ
phemāt: hoc ē vulnerātur ad mor
tem. Nō bona eſt arbor faciēs fru
ctus tales. inſollētias. diſſolutiōes
dilapidationes. ſimultates. ſcāda
la. odia: quodq; magis dolendum
inter eccleſias: inimicicias graues
ppeteſq; diſcordias. Uides quam
verus ſit ſermo ille: oīa mihi licēt:
ſed nō oīa expediunt? Quid ſi for
te nec licet? Ignoſce mihi: nō faci
le adducor licituʒ cōſentire qđ tot
illicita parturit. Tūc deniq; tibi li
citum cenſeas ſuis eccleſias muti
lare mēbris ꝯfundere ordinē? per
turbare terminos quos poſuerūt
patres tui. Si iuſticie eſt: ius cuiq;
ſuare ſuuʒ: auferre cuiq; ſua iuſto
quomō poterit cōuenire? Erras: ſi
vt ſummā ita ⁊ ſolam inſtitutaʒ a
deo veſtram apoſtolicā poteſtateʒ
exiſtimas. Si hoc ſentis: diſſentis
ab eo qui ait. Non ē poteſtas niſi
a deo. Proinde quod ſequit̄. q po
teſtati reſiſtit: dei ordinationi reſi
ſtit: ⁊ ſi principaliter ꝓ te facit: nō
tñ ſingulariter. Deniq; idē ait: oīs
anima poteſtatib⁹ ſublimioribus
ſubdita ſit. Nō ait ſublimiori: tan
quam in vno. ſed ſublimiorib⁹ tā
quaʒ in multis. Nō ergo tua ſola
poteſtas a dño: ſunt ⁊ mediocres:
ſunt ⁊ inferiores. Et quomō quos
deus cōiunxit nō nō ſunt ſeparan
di: ſic nec quos ſubiūxit ꝯparādi.
Monſtruʒ facis: ſi manui ſubmo
uens digitū facis pendere de capi
te ſuperiorē manui brachio colla
teralem. Tale eſt ſi in xp̄i corpore
mēbra alit locas q̄ʒ diſpoſuit ipſe.
Niſi tu putas aliuʒ eſſe qui poſuit
in eccleſia quoſdā quideʒ apoſto
los. quoſdam aūt ꝓphetas. alios
vero euāgeliſtas. alios doctores ⁊
paſtores. Ad conſummationē ſcō
rum. in opus miniſterij in edifica
tionem corporis xp̄i. Atq; hoc cor
pus quod tibi ipſe paulus ſuo ve
re apoſtolico figurās eloquio ⁊ ca
piti conuenietiſſime aptans totuʒ
ex eo compactū ꝓhibet ⁊ ꝯnexum
per oēm iuncturā ſubminiſtratio
nis ſm operationē in mēſurā vni
uſcuiuſq; mēbri: augmentū corpo
ris faciēs in edificationē ſui in ca
ritate. Nec vilem reputes formam
hanc quia in terra eſt: exēplar ha
bet e celo. Neq; enī filius pōt face
re quicquā niſi que viderit patreʒ
facientē: preſertim cū ei ſub moyſi
nomine dictuʒ ſit. Uide oīa facias
ſm exēplar quod tibi in mōte mō
ſtratuʒ eſt: viderat hoc q dicebat.
Uidi ciuitatē ſcām hieruſalē no
uam deſcendentē de celo a deo pa
ratam. Ego eniʒ ꝓpter ſimilitudi
nem dictum reor: qđ ſicut illic ſera
phin ⁊ cherubin ac ceteri qq; vſq;
ad angelos ⁊ archāgelos: ordinā
tur ſub vno capite deo: ita h quo
q; ſub vno ſummo pōtifice prima

tes vel patriarche.archiepi.epiſco
pi.preſbyteri vel abbates. ⁊ reliq
in hunc modū. Non eſt paruipen
dendū quod ⁊ deum habet auto
rem:⁊ de celo ducit originem. Qd
ſi dicat eps:nolo eſſe ſub archiepo
aut abbas.nolo obedire epo : hoc
de celo nō eſt. Niſi tu forte angelo
rum quépiam dicentē audiſti. no
lo ſub archangelis eſſe:aut ex alio
quolibet inferiorū ordinū aliquē
nō ferentem ſubeſſe cuiq̄ niſi deo.
Quid inquis:phibes diſpēſare:
non:ſed diſſipare. Non ſū tam ru
dis vt ignorē poſitos vos diſpēſa
tores:ſed in edificationē nō in de
ſtructionē. Deniq̄ queritur inter
diſpenſatores vt fidelis quis inue
niatur. Vbi neceſſitas vrget.excu
ſabilis diſpēſatio eſt. Vbi vtilitas
puocat: diſpēſatio laudabilis eſt.
Vtilitas dico cōmunis nō ppria.
Nam cum nihil horū eſt nō plane
fidelis diſpēſatio: ſed crudelis diſ
ſipatio ē. Nō nulla tn̄ monaſteria
ſita in diuerſis epatibus quod ſpe
ciali⁹ ptinuerint:ab ipa ſui funda
tione ad ſedem apoſtolicā pro vo
luntate fundatorū quis neſciat:
Sed aliud eſt quod largitur deuo
tio:aliud qd mollit ambitio impa
ciēs ſubiectiōis.⁊ hec dicta d his.
Supeſt vt generaliter ſup vniuer
ſum eccleſie ſtatum vigilet cōſide
ratio tua:ſi plebes clericci:ſi clerici
ſacerdotibus: ſi ſacerdotes deo in
ea qua' oportet hūilitate ſubiecti
fiunt ſi in monaſterijs ⁊ religioſis
locis:ſeruet ordo : vigilet diſcipli
na:ſi ſup praua opera ⁊ dogmata
cenſura eccclesiaſtica vigeat:ſi flo
reant vinee honeſtate:⁊ ſanctimo
nia ſacerdotū:ſi flores fructus par
turiant obediētia fideliū populo
rum.ſi demū veſtra ipſorū apoſto
lica mādata ⁊ inſtituta ea qua di
gnum eſt ſollicitudine obſeruētur.
ne quid in agro dn̄i tui:aut negle
ctu incultū:aut fraude ſurreptum
inueniat'. Poſſe inueniri ne dubi
tes. Mihi in promptu ē.vt multa
⁊ innumera pretermittā q̄ paſſim
neglecta iacent. nōnulla etiam ex
his que plantauit dextera tua cō
uulſa mōſtrare. Nōne os tuum in
Remenſi cōcilio ſubiecta capitula
pmulgauit: Quis ea tenet: Quis
tenuit: Falleris:ſi teneri putas. Si
nō putas:ipſe peccaſti:aut ſtatuēs
que non tenerent: aut quod nō te
nentur diſſimulans'. Precipimus
aiſti vt tam epi q̄ clerici neq̄ in ſu
pfluitate ſeu in honeſta varietate
colorum:aut fiſſura veſtiū: neq̄ in
tonſura intuentiū quorū forma ⁊
exemplū eſſe debēt. offendāt aſpe
ctum:ſed potius ita in ſuis actib⁹
errata condēnent ⁊ amorē innocē
tie cōuerſatione demōſtrent. ſicut
dignitas exigit clericorū ordinis.
Quod ſi moniti ab epiſcopis ſuis
infra quadraginta dies nō obtem
perauerint:eccleſiaſticis beneficijs
eorundem pontificum auctorita
te priuentur. Epiſcopi vero ſi pre
fixam penam : irrogare neglexe
rint: quia inferiorū culpe ad nul
los magis referende ſunt: quā ad

deſides.negligentesqꝫ rectores:tã diu ab officio pontificali abſtineãt donec penã a nobis cõſtitutã clericis ſibi ſubiectis imponant. Illud ẽt duximus adnectendũ: vt nullus ĩ archidiaconũ. vel decanũ.niſi diaconus ⁊ p̃ſbyter ordinet̃.Archidiaconi vero decani ⁊ ꝓpoſiti q infra ordines p̃nominatos ſunt.ſi inobedientes ordinari cõtepſerint.honore ſuſcepto p̃uentur.prohibem⁹ autẽ ne adoleſcentibus.vel infra ſacros ordines.cõſtitutis:ſꝫ qui prudentia ⁊ vite merito clareſcunt predicti concedant̃ honores. Verba tua hec tu ſanxiſti.qd effectui mancipatum: Adhuc adoleſcẽtes. Adhuc qui infra ſacros ordines ſunt in eccleſia ꝓmouent̃.Quod ad primũ capitulũ pertinet.luxus veſtiũ interdict⁹.ſed nõ reſtrictus. pena dictata:ſed minime ſecuta eſt. Iaꝫ quartus annus eſt:ex quo datum mandatũ audiuim⁹:⁊ neminẽ adhuc clericoꝝ priuatũ bñficio.neminẽ epoꝝ ſuſpẽſuꝫ ab officio luxim⁹ at luctu amariſſimo dignuꝫ. qd ſecutum eſt. Quid hoc: Impunitas incurie ſoboles:inſolẽtie mater.radix impudentie trangreſionum nutrix.Et beatus ſi omni ſatagas cura malorum omniũ p̃mã parenteꝫ cauere incuriã.Sed ad hoc tu operã dabis.Et nũc leua oculos tuos ⁊ vide:ſi nõ eque vt p̃us. pellicula diſcolor ſacrũ ordinem decolorat. ſi nõ eque vt prius fiſſura enormis pene inguina nudat.Solent dicere.Nũ de veſtibus cura eſt deo: ⁊ non magis de moribus. At forma hec veſtium.deformitatis mentium ⁊ morum indicium eſt. Quid ſibi vult quod clerici aliud cẽ.aliud videri volunt: Id quidem minus caſtum minuſqꝫ ſincerum. Nempe habitu milites:q̃ſtu clericos: actu neutrum exhibẽt. Nam neqꝫ:vt milites pugnant.neqꝫ vt clerici. euangeliꝫant. Cuius ordinis ſunt: Cum vtriuſqꝫ eẽ cupiũt: vtrũqꝫ deſerũt vtrũqꝫ confundũt. Unuſquiſqꝫ inquit in ſuo ordine reſurget. Iſti in quo: An qui ſine ordine peccauerũt:ſine ordine peribũt. Aut ſi ſumme ſapiens deus veraciter credit̃ a ſummo vſqꝫ deorſum nihil inordinatum relinquere:credo ordinãdos vbi nullus ordo:ſed ſempiternus horror inhabitet. O miſerandam ſponſaꝫ talibus creditam paranimphis:qui aſſignata cultui eius proprio retinere queſtui nõ verentur. Non amici profecto ſponſi. ſed emuli ſunt. Et de his ſatis que ſub te ſunt etſi non ad materie copiam que eſt multa nimis:certe ad id quod ꝓpoſui ego. Viſenda iam que circa te ſunt. ſed ad ea oſtium nobis quartus liber aperiet.

¶ De cõſideratiõe liber. quart⁹.

s I mihi plenius innotuiſſet amantiſſime eugeni priora qualit̃ acceptaris:ſcdꝫ hoc vel fidentius in reliquuꝫ proceſſiſſem vel cautius. aut certe ſubſtitiſſeꝫ omnino.nũc vero quia ob locorũ diſtantiã.id minime datur.nõ mireris ſi prodit exilior ſermo anceps:verecũde fateor ad me

diũ veniẽs. Primis itaqꝫ confide
ratiõis partibus libris ꝑorib⁹ per
tractatis in manibus ẽ de his ad/
dere q̃ circa te ſunt. Et ipſa quidẽꝫ
ſub te ſed quo propiora eo inpor/
tuniora tibi. nempe corã poſita in
curiam nõ admittunt. nõ diſſimula
tionẽ non oblinionẽ. Vehemẽtius
vrgent. turbulentius irruunt. verẽ/
dũ ne obruant. Circa eiuſmodi q̃ꝫ
ſobria ꝛ intenta ꝯſideratione op⁹
ſit: ꝓprio te experimẽto edoctũ ſat
non ambigo. Alioquin ſi nõ cauta
oportunaqꝫ interueniat conſidera
tio: occupatio cõtinuabitꝛ. ꝛ vexa/
tionis non erit modus. ꝛ ſolicitu/
dinis nõ erit finis. nõ tẽpus vacuũ
nõ liberũ corꝑus laboris ꝛ minus
vtilitatis. Dico auteꝫ inſtantia illa
tua quotidiana: ab vrbe a curia. a
domeſtica eccleſia tua. hec inq̃ꝫ cir
ca te ſunt clerus ꝛ populus tu⁹ cui
ſpecialiter epiſcoparis: ac per hoc
ſpecialis cure teneris debitor. Hi
quoqꝫ q tibi quotidie aſſiſtunt ſe/
niores populi. orbis iudices ꝛ qui
item de dono ꝛ menſa tua ſunt ca/
pellani. cubicularij: miniſtri quiqꝫ
diuerſis dputati officijs in obſequꝫ
tui. hi te familiarius viſitant. freq̃n
tius pulſant moleſtius ſollicitant.
hi ſunt qui non verentꝛ ſuſcitare di
lectam. ꝛ ante q̃ ipſa velit. Et ꝑmo
quidem clerũ illũ ordinatiſſimum
eẽ decet ex quo precipue in omneꝫ
eccleſiam cleri forma proceſſit. De
inde omne qd ꝑperã agitꝛ te ꝑſente
id tibi turpius. Interẽ glorie ſan/
ctitatis tue vt quos ꝑoculis hẽs:
ita ordinati. ita ſint informati. qua
tenus totius honeſtatis ꝛ ordinis
ipſi ſpeculum. ipſi ſint forma. Inue
niantꝛ ꝑceteris oportet expediti ad
officia. idonei ad ſacramẽta ad ple
bes erudiẽdas ſolicitl: circũſpecti
ad ſeſe cuſtodiendos in omni caſti
tate. Quid de populo loquar: Po
pulus romanus eſt nec breui⁹ po/
tui. nec expreſſius tã totũ apire de
tuis parochianis qd ſentio. Quid
tã notũ ſeculis: q̃ ꝓteruia ꝛ ceruj/
coſitas romanorũꝫ: Gens inſueta
paci. tumultui aſſueta. Gens inimi
cis ꝛ intractabilis vſqꝫ adhuc ſub
di neſcia niſi cũ nõ valet reſiſtere.
En plaga: tibi incũbit cura hec. diſ
ſimulare non licet. Rides me forſi/
tan: fore incurabilẽ per ſuaſus. No
li diffidere. curã exigeris: non cura
tionem. Deniqꝫ audiſti. curã illius
habe. ꝛ non cura vel ſana illũ. Ve/
rũ dixit quidã. nõ ẽ in medico ſem
per releuetꝛ vt eger. At meli⁹ ꝓpo/
no de tuis tibi. Paulus loquitur.
plus oĩbus laboraui. nõ ait. plus
omnibus ꝓfui. aut plus oĩbus fru/
ctificaui: verbũ inſolẽs religioſiſſi/
me vitans. Alias autẽ nouerat hõ
quẽ docuit deus. q2 vn⁹ qſqꝫ ſcd̃m
ſuũ laborem accipiet. nõ ſcd̃m pro
uentũ. Et ob hoc in laboribus po/
tius q̃ in ꝓfectibus gloriãdũ puta
uit. ſicut alibi quoqꝫ habes ipm̃ di
centẽ in laborib⁹ plurimis. ita q̃ſo
fac tu qd tuũ eſt. nã deus qd ſuũ ẽ
ſatis abſqꝫ tua ſolicitudine ꝛ anxie
tate curabit. Planta riga. fer curã.
ꝛ tuas explicuiſti partes. Sane in
crementũ vbi voluerit. dabit deus
nõ tu. Vbi forte noluerit. tibi depit

nihil. dicēte ſcriptura Reddet de⁹ mercedem laboꝝ ſanctoꝝ ſuoꝝ. Securus labor: quem nullus valet euacuare defectus. Et hoc dixeriꝫ abſqꝫ ꝑiudicio diuine potētie ꝛ bonitatis. Scio induratū cor populi huius. ſed potēs eſt deus de lapidibus iſtis ſuſcitare filios habrahe. Quis ſcit ſi reuertat ꝛ ignoſcat. cōuertat ꝛ ſanet eos? Sꝫ nō ē ꝓpoſiti mei dictare deo. qd facere debeat: tibi vtinā poſſim que oportet ꝛ ꝓut oportet ſuadere. aūt locus dubius. ꝛ ſcrupuloſa incidit diſputatio. Nam vbi adoriar dicere quod ſentio: video ſatis qd iminet. Clamabitur inſuetū: nā iuſtū negari nō poterit. Ego vero ne inſuetū quidē aſſenſerim. Nēpe aſſuetū fuiſſe ſcio ac ꝑ hoc ī diſſuetū potuiſſe vēire. ſꝫ nō redire in inſuetū. An vero aſſuetum quis neget: qꝺ cōſtat nō mō aliqñ factū: ſꝫ aliqñ factitatū. quid illud ſit dicā: ꝛ nō ꝓderit. Cur: qa nō placebit ſatrapis: plus maieſtati q̄ȝ veritati fauentibus. Fuerunt añ tc q ſe totos ouibus paſcendis exponerent: paſtoris opere ꝛ noie gloriātes: nil ſibi reputantes indignū. niſi qꝺ ſaluti ouium obuiare putaret nō q̄rētes q̄ ſua ſunt: ſꝫ impendētes. Impendere curā: impēdere ſubſtātiā: impēdere ꝛ ſeipſos. Vñ vnus illoꝝ. Et ego ait. ſupimpendar ꝓ animabus veſtris. Et tā q̄ȝ dicerēt: nō venimus miniſtrari: ſed miniſtrare. Ponebant quotiēs oportuiſſet ſine ſumptu euāgeliuꝫ. Vn⁹ erat de ſubditꝭ q̄ſtus. vna pōpa vnaqꝫ voluptas. ſi q̄uo eos poſſent parare dn̄o plebē ꝑfectaꝫ. Id omnimodis ſatagebant. etiā ī multa cōtritione cordis ꝛ corporis: in labore ꝛ erūna. ī fame ꝛ ſiti. ī frigore ꝛ nuditate. Vbi nunc ꝯſuetudo hec? Subijt diſſimilis valꝺ: longe ī aliud mutata ſunt ſtudia: ꝛ vtinaꝫ nō in peius. Cura tn̄ ꝛ anxietas ꝛ emulatio ꝛ ſolicitudo fateor ꝑſeuerant. Tranſlata hec nō immutata. Teſtimoniū vobis ꝑhibeo: qꝺ nec ſubſtātie parcitis. nō magis q̄ȝ añ Diuerſa aūt hec locatio: diſſimilitudineꝫ facit. Magna abuſio: pauci ad os legis latoris: ad manus oēs reſpiciunt. nō īmerito tn̄. Omne papale negotiū ille agunt. Quē dabis mihi de. tota maxima vrbe q te in papā recepit p̄cio ſeu ſpe p̄cij nō interueniēte? Et tūc potiſſimuꝫ volunt dn̄ari. cū ꝓfeſſi fuerint ſeruitutē. fideles ſe ſpondent vt oportuni⁹ fidentib⁹ noceant. Ex hoc nō erit ꝯſiliū tibi a quo ſe arcēdos putent: nō ſecretū quo ſe nō ingerāt. Siſtante ꝑforibus quoq̄ȝ illoꝝ morā vel modicā fecerit oſtiarius. ego tunc ꝓ illo eē nolo: ꝛ nūc experire paucis: nouerim ne ꝛ ego aliquatenus mores gētis. Añ oīa ſapiētes ſunt vt faciant mala: bonū aūt facere neſciunt. hi inuiſi terre ꝛ celo vtriqꝫ iniecere man⁹: impij in deū: temerarij in ſcā: ſeditioſi in inuicē: emuli in vicinos. inhumani in extraneos. quos neminem amantes

amat nemo?ꝛ cũ timeri affectãt ab oĩbus:omnis timeant neceſſe ẽ. hi ſunt qui ſubeẽ nõ ſuſtinent. preeſſe nõ norunt. ſupioribus infideles in ferioribus importabiles. hi inuerecundi ad petendũ. ad negãdũ fron toſi. hi importuni vt accipiãt. inge ti donec accipiant: ingrati vbi acceperint. Docuerũt linguã ſuã grãdia loqui. cũ opent exigua. largiſſimi pmiſſores: ꝛ parciſſimi exhibitores. Blandiſſimi adulatores ꝛ mordaciſſimi detractores. Simpliciſſimi diſſimulatores: ꝛ maligniſſimi pditores. Excurrimus vſq3 huc: plenius te atq3 expreſſius admonẽdũ putãtes. hoꝝ q̃ circa te ſunt ĩ hac parte iam ad ordinẽ recurramus. Quale ẽ quod de ſpolijs eccleſiaꝝ emunt q dicũt tibi euge euge? pauperũ vita in plateis diuitũ ſeminatur. Argentũ micat in luto. accurritur vndiq3 tollit illud ſi. paupior. ſ3 fortior. aut q forte citius pcucurrit. A te tñ mos iſte. vel potius mors iſta nõ cepit. in te vtinã definat. S3 reliq̃ pſequamur. inter hec tu paſtor pcedis deaurat⁹: tã multa circũdat⁹ varietate. Oues qd capiãt ſi auderẽ dicere. demonũ magis q̃ ouiũ paſcua hec. Scilicet ſic factitabat petrus: ſic paulus ludebat: Uides omnẽ eccleſiaſticũ ʒelũ feruere ſola p dignitate tuẽda. honori totum datur. ſanctitati nihil. aut parum. Si cã requirẽte paulo ſum miſſius agere. ac ſotialius te habere ceptaueris. abſit inquiunt: non decet. tempori non congruit. maieſtati non pucnit. quã geras perſonam attendito. De placito dei vltima mentio eſt pro iactura ſalutis nulla cunctatio. Niſi quod ſublime eſt. hoc ſalutare dicamus. ꝛ qđ gloriam redolet. id iuſtum. Ita omne humile probro ducitur inter palatinos. vt facilius qui eſſe. q̃ͣ qui apparere humilis velit inuenias. Timor dñi ſimplicitas reputatur. ne dicam fatuitas: Uirum circumſpectum ꝛ amicum proprie conſciẽtie: calumniantur hipocritaȝ. Porro amatorem quietiſ ꝛ ſibi interdũ vacantem inutilem dicunt. Quid ergo tu? Euigilas ne adhuc ad iſtos. qui circundederunt te laq̃is mortis? Que'o ſuſtine pauliſper. et ſupporta me. Imo da veniam non tam temere q̃ͣ timide hec loquẽti. Emulor te emulatione bona ꝛ vtinam q̃ͣ vehementi tam vtili. Scio vbi habitas increduli ꝛ ſubuerſores ſunt tecum. Lupi non oues ſunt. talium tamen tu paſtor. Utilis conſideratio. qua forte inuene ris quomodo ſi fieri poſſit: conuertas eos ne ipſi ſubuertant te. Quid diffidimus poſſe reuerti in oues: equibus verti in lupoſ potuerunt. Hic hic non parco tibi: vt parcat deus. Paſtoreȝ te populo huic certe aut nega aut exhibe. Non negabis: ne cuius ſedem tenes. te neget heredem. Petrus hic eſt. qui neſcitur proceſſiſſe aliquando vel gemmis ornatus vel ſeri-

tis.nō tectus auro.nō vectꝰ equo
albo.nec ſtipatus milite:nec circū
ſtrepētibus ſeptꝰ miniſtris. Abſqȝ
his tū.credidit ſatis poſſe īpleri:ſa
lutare mādatū.ſi amas me paſce
oues meas. In his ſucceſſiſti. non
petro.ſed conſtantino. Conſulo to
leranda pro tēpore.nō affectanda
pro debito. Ad ea te potius inui
to:quorū te ſcio debitorē.⁊ ſi pur
puratus.⁊ ſi deauratus incedens
nō eſt tamē qđ horreas operā cu
rāue paſtoralē.paſtoris heres.nō
eſt qđ erubeſcas euangeliū.q̄q̄ ſi
volens euangelizes iter apoſtolos
qđē etiā gloria eſt tibi. Euāgeliza
re:paſcere eſt. Fac opus euāgeliſte
⁊ paſtoris opus īpleſti. Dracones
inqs me mones paſcere:⁊ ſcorpio
nes:nō oues. Propterea inq̄ ma
gis aggredere eos:ſȝ ꝟbo n̄ ferro.
Quid tu denuo vſurpare gladiū
tēptes quē ſemel iuſſus es ponere
in vaginā.quē tū qui tuum negat
nō ſatis mihi videt̄ attendere ꝟ
bū dn̄i dicētis ſic. Conuerte gladiū
tuū in vaginaȝ. Tuus ergo ⁊ ipe:
tuo forſitan nutu: etſi non tua ma
nu euaginandus. Alioquin ſi nul
lomodo ad te pertineret ⁊ is.dicē
tibꝰ apoſtolis.ecce gladij duo hic.
nō reſpondiſſet dn̄s.ſatis eſt. ſȝ ni
mis eſt. Uterqȝ ergo eccleſie ⁊ ſpū
lis ſilicet gladiꝰ ⁊ materialis. ſȝ is
qđē ꝓ eccleſia.ille ꝟo ⁊ ab eccleſia
exercēdus.ille ſacerdotꝭ:is militis
manu:ſȝ ſane ad nutū ſacerdotis:
⁊ iuſſuȝ īperatoris. Et đ hoc alias.
Nūc vero arripe illuȝ: qui tibi ad
feriendum creditus eſt. ⁊ vulnera
ad ſalutem.ſi nō oēs.ſi nō vel mul
tos.cert e quos poſſis.nō ſuȝ inqs
melior q̄ patres mei. Quē illoruȝ
domus exaſperans.nō dico.audi
uit.ſed nō irriſit. Ideo tu īſiſte ma
gis.ſi forte audiant ⁊ quieſcant.in
ſiſte ⁊ reſiſtentibus. dicendo hec.
forte nimis dicar.nunc noſtra illa
vox.inſta oportune īportune.hūc:
ſi audes:nimium appellato. Pro
phete precipit̄.clama ne ceſſes.ad
quos niſi ad ſceleratos ⁊ peccato
res. Annuntia inquit populo meo
ſcelera eorum: ⁊ domui iacob pec
cata eoꝝ. Prudēter aduerte.⁊ ſce
leratos ꝓhiberi ⁊ populū dn̄i. Pu
ta de iis idē. Etſi ſcelerati etſi ini
qui.vide ne audias.qđ vni ex his
meis n̄ feciſti.nec mihi feciſti. Fate
or populū iſtū extitiſſe vſqȝ adhuc
dura fronte:⁊ indomito corde.ſed
vtrū etiā indomabili.neſcio vnde
liquido ſcire poſſis. Pōt fore: qđ
necdū fuit. Si diffidis tu:ſȝ apud
deū nō erit īpoſſibile omne verbū
ſi dura frōte ſunt.durato ⁊ tu ecō
tra tuam.nil taȝ durū.quod durio
ri nō cedat. Dn̄s ad ꝓphetā. De
di frontem tuā duriorem frontibꝰ
eoꝝ. Unum ē qđ te abſoluit.ſi egi
ſti cū populo illo:vt poſſis dicere.
Popule meꝰ qđ tibi debui facere
⁊ nō feci.ſi ſic feciſti nec profeciſti.
eſt demum qđ facias ⁊ qđ dicas.
Exi de vr caldeoꝝ:⁊ dicito quia
oportet me ⁊ alijs ciuitatibꝰ euan
gelizare. Puto nec penitebit exilij
orbe pro vrbe cōmutato. Uenia
mus ad collaterales ⁊ coadiuto
res. Hi ſeduli tibi hij intimi ſunt.

Quāobrez ſi boni ſunt tibi potiſſi-mum ſunt: ſi mali eque plus tibi. ne te dixeris ſanum dolentem late ra. ħ eſt ne te dixeris bonum maliſ innitentē. Aut ſi bonus ſis. bōitas tui ſolius quē fructum afferre po-teſt. Sicut in ſupiore libro dixiſſe me memini. Quid inq̄ʒ emolumen ti affert eccleſijs dei. tua vnius ho minis iuſtitia ſi ſentētia preualet aliter affectoꝝ. Sed nec tuta tibi tua bonitas obſeſſa malis. nō ma gis q̄ʒ ſanitas vicino ſerpēte. nō eſt quo te ſubducas malo inteſti-no. ⁊ eregione bonū domeſticum. eo amplius quo ſepius iuuat. Sʒ ſiue leuent. ſiue grauent. cui recti⁹ imputandum. q̄ʒ tibi. qui taleſ aut elegiſti aut admiſiſti: nō de oībus dico. nam ſunt quos nō elegiſti. ſʒ ipſi te. At poteſtatem nō ħabēt. ni ſi q̄ʒ tu eis. aut tribueris. aut pmi-ſeris. Ad idem ergo reuertimur. Tibi imputa qcquid patieris ab eo. qui ſine te poteſt facere nihil. His exceptis. de cetero nō incon-ſiderate vt videſ eligēdi quiqʒ ſeu colligēdi ſunt in op⁹ miniſterij hu-ius. Tuū eſt vndecūqʒ uocare ⁊ a ſciſcere tibi. exemplo moyſi. ſenes nō iuuenes. ſed ſenes nō tam eta-te. q̄ʒ morib⁹. quoſ tu noſti. quia ſe nes populi ſunt. An non eligendi. de toto orbe. orbē iudicaturi: Sa ne huic negotio. nō ſe ingerat ro-gans. Conſilio. nō prece agēduʒ ē. Sunt que neceſſario a nobiſ rogā tium. aut extorquet importunitas aut neceſſitas meretur. At iſtud in his que noſtra ſunt. Ubi aūt nō li cet qđ volo facere. quis loc⁹ rogā ti: niſi forte qui me rogat. ħ rogo. vt qđ vult hoc liceat mihi. ⁊ non magis vt velim. Alius ꝑ alio. ali⁹ forte ⁊ pro ſe rogat. Pro quo roga ris. ſit ſuſpectus. Qui ipſe rogat ꝑ ſe. iā iudicatus eſt. nec interē ꝑ ſe an ꝑ aliū qs roget. Clericuʒ curiā frequentantē q nō ſit de curia. ad idē noris pertinere ambientiū ge-nus. Adulantē ⁊ ad palatium cu-iuſqʒ loquentē vnū de rogantib⁹ puta. etiā ſi nihil rogauerit. Scor-pioni nō eſt in facie qđ formides. ſed pungit a cauda. Si ad talium blanditias. cor tuū ut aſſolet mol-liri ſenſeris. memineris ſcriptum. Oīs homo primū bonū vinū po-nit. cū autē inebriati fuerint. tunc id qđ deterius eſt. Pari pondere eſtimaueris eius humilitatē qui ti met. ⁊ eius qui ſperat. Uiri callidi ⁊ doloſi ꝓpriū eſſe ſolet. tunc p̄ten dere humilitatē. cū aliqđ obtinere voluerit. De qualib⁹ dicit ſcriptu ra. Eſt q ſe humiliat nequiter. ⁊ in teriora eius plena ſunt dolo. De vobis ipſis ſumme ſentētie huius euidēs ac familiare exēplū. Quā-tos quos ſupplices admiſiſtiſ. poſt modū ſuſtinuiſtis graues. inſolen-tes. ꝯtumaces. rebelles. Qđ quidē interius malū tegūt principia. po-ſteriora produūt. Uerboſulū adole ſcentē. ⁊ ſtudentē eloquētie cū ſa-pientie ſit inanis. nō aliud q̄ʒ iuſti-tie hoſtē reputes. Pro huiuſmodi falſis fratribus. dicit tibi magiſter Manus cito nemini īpoſueris. Ex cluſo itaqʒ vniuerſo ħ peſtilēti gn̄e

hoīuȝ: cure tibi maxime ſit ītrodu
cere tales quos poſtmodū ītrodu
xiſſe nō peniteat. Turpe ē tibi ſepi
us retractare qđ feceris: ⁊ iuditiū
tuū frequēter piclitari non decet.
Diligēter ꝓinde oē qđ faciēdum
erit tracta apđ te: ⁊ cū hijs q te di
ligūt. Tracta aūt añ factū q̄ꝛ poſt
factū ſera retractatio ē. Sapiētis
ꝯſiliū ē: oīa fac cū ꝯſilio. ⁊ pꝰ factū
nō penitebis. Et h tibi ꝑſuade qui
admittēdi ſunt difficile ī curia poſ
ſe ꝓbari. ⁊ iō ſi fieri pōt viros ꝓba
tos opoꝛtere deligi nō pꝛobādos.
nos in mōaſterijs oēs r̄cipimꝰ. ſpe
melioꝛādi. At curia bonos faciliꝰ
recipe: q̄ȝ facere ꝯſueuit. Qđ ſi plu
res in ea defeciſſe bonos: q̄ȝ maloſ
ꝓfeciſſe ꝓbauimꝰ: q̄rēdi ſane qbꝰ
nec defectꝰ timeat̄. nec ꝑfectꝰ opte
tur: vtpote iā ꝑfectis. Itaqȝ nō vo
lētes. neqȝ currentes aſſumito: ſed
cūctātes: ſȝ renuētes. Etiā coge il
los ⁊ cōpelle intrare. In talibꝰ vt
opinoꝛ regeſcet ſpūs tuꝰ: q nō ſūt
atrite frōtis: ſȝ verecūdi. ſȝ timoꝛa
ti. ꝑter dn̄m timeāt nihil. nihil ſpe
rēt niſi adeo. Qui aduētantiū: nō
manꝰ attēdāt. ſȝ neceſſitates. Qui
ſtent virilit̄ ꝓ afflictis ⁊ iudicēt in
equitate ꝓ manſuētis terre. Qui
ſint cōpoſiti ad mores: pꝛobati ad
ſanctimoniā parati ad obediētiaȝ
māſueti ad patiētiā: ſubiecti ad di
ſciplinā. rigidi ad cēſuraȝ. catholi
ci ad fidē. fideles ad diſpēſationē.
ꝯcoꝛdes ad pacē. ꝯfoꝛmes ad vni
tatē. Qui ſunt in iuditio recti. ī cō
ſilio ꝓuidi: in iubēdo diſcreti. ī di
ſponēdo induſtrij. in agendo ſtre
nui. in loquēdo modeſti. in aduer
ſitate ſecuri. in ꝓſperitate deuoti.
in zelo ſobrij. in miſericoꝛdia nō re
miſſi. in otio nō otioſi. in hoſpitio
nō diſſoluti: in cōuiuio nō effuſi. in
cura rei familiaris non anxij. alie
ne nō cupidi. ſue nō ꝓdigi. vbiqȝ
⁊ in oībus circūſpecti. Qui legatō
ne ꝓ xp̄o fungi quotiēs opus erit.
nec iuſſi renuant. nec nō iuſſi affe
ctēt. Qui qđ verecunde excuſant.
obſtinatius nō recuſent. Qui miſſi
poſt auꝝ nō eant. ſȝ xp̄m ſequant̄
q queſtū legationē nō extimēt.
nec requirāt datū. ſed fructū. Qui
regibꝰ iohāneȝ exhibeant. egyptijſ
moyſen. foꝛnicātibus finees. heliā
idolatris. heliſeuȝ auaris. petrum
mētientibꝰ. paulum blaſphemāti
bus negotiantibus xp̄ȝ. q vulgos
nō ſpernant. ſed doceant. diuites
nō palpent. ſed terreant. pauperes
nō grauent. ſed foueant. minas ꝑn
cipū nō paueant. ſed ꝯtēnāt. Qui
nō cum turba intrent. nec cum ira
exeant: qui eccleſias non ſpolient.
ſed emendent. Qui marſupia non
exhauriant. ſed coꝛda reficiant. et
crimina coꝛrigant. Fame ꝓuideāt
ſue. nec inuideant aliene. Qui oꝛā
di ſtudiū gerant ⁊ vſum hēant: ac
de omni re oꝛationi plus fidāt. q̄ȝ
ſue induſtrie vel laboꝛi. Quoꝝ in
greſſus pacificus. modeſtus exituſ
ſit. Quoꝝ ſermo edificatio. quoꝝ
vita iuſtitia. quoꝝ pꝛeſentia grata
quoꝝ memoꝛia in benedictione.
Qui ſe amabiles pꝛebeant. n̄ ver
bo. ſȝ ope. reuerendos exhibeant.
ſed actu nō faſtu. qui humiles cuȝ

humilibus: ⁊ cum innocentib⁹ innocentes: duros dure redarguant malignantes cohereceant. reddant retributionem ſuperbis. qui nō de dote vidue ⁊ patrimonio crucifixi ſe vel ſuos ditare feſtinent. gratis dantes q̄ gratis acceperunt. gratiſ facientes iudiciū iniuriam patiētibus. vindictā in nationibus. īcrepationes in populis. Qui de tuo deniq̄ ſpiritu illorū inſtar ſeptuaginta moyſi accepiſſe cernant̄. per quem ſiue abſentes. ſiue preſentes cōtēdāt placere tibi. placere deo Qui ad te redeant fatigati q̄dem. ſed nō ſuffarcinati. Simul ⁊ gloriantes nō quod curioſa ſeu precioſa queq̄ terrarū attulerūt ſed q̄ reliquerint pacem regnis. legē barbaris. quietē monaſterijs. eccleſijs ordinē. clericis diſciplinā. deo populum acceptabilem. ſectatorē bonorū operū. Dignum reor ad me dium venire factum dulcis memorie. Martini noſtri. noſti h̄: ſed an memineris ignoro. Is cardinalis preſbyter functus aliquando legatione in datia tam pauper remeauit. vt pene expenſis ⁊ equis deficientibus vix perueniret florentiā. Ibi eps̄ loci donauit ei equū quo piſas vſq̄ vbi eram⁹ tunc peruectus eſt. Poſt triduum credo ſecutus eps̄. erat enim illi cauſa cū aduerſario. ⁊ agendi aderat dies. cepit requirere ſuffragia amicorum. Cūq̄ per ſingulos ſolicitaret̄ ventum eſt ad martinum. fiducia erat maior in illo qui nō poſſet inmemor eſſe recētis beneficij. Cū martinus. Decepiſti me inquit. neſciebā tibi imminere negotiū. Tolle equū tuū. ecce in ſtabulo eſt. ⁊ hora eadem reſignauit illi. Quid dicis mi Eugeni. nōne alteriuſ ſeculi res eſt rediſſe legatū de terra auri ſine auro. tranſiſſe per terram argenti. ⁊ argentū neſciſſe. donū inſuper q̄ poterat eſſe ſuſpectū illico reieciſſe: Sed o mihi locum ſuauē. vbi incidit occaſio memorādi ⁊ nominandi ſuauiſſimi odoris virum. epiſcopū loquor Gaufridum carnotenſem. qui legationē in partibus equitanie proprijs ſumptibus ſtrenue adminiſtrauit.. idque ānos plures. Rem loquor quā vidi ipſe. Erā cum eo in terra illa. cū a quodā preſbytero preſentat⁹ illi eſt piſcis quē vulgo vocant ſturgionem. Percunctatus legatus quanti venerit. nō accipio inquit niſi receperis preciū. ⁊ reſignauit ſolidos quinq̄ īuito ⁊ verecūdo: Item cum eſſemus in quodam oppido. domina illius oppidi optulit ei pro deuotione cum manutergio duas vel tres parapſides pulchras. ligneas tamē. Quas aliquandiu intuens. homo ſcrupuloſe conſcientie laudauit eas. ſed nō acquieuit accipere. Quando argēteas recepiſſet: qui ligneas refutauit: non fuerunt qui poſſent legato dicere. ditauimus abraham. ipſe vero cum ſamuele libere cōcionabat̄ ad oēs. Loquimini de me coram dn̄o. ⁊ corā xp̄o eius: vtrū bouem cuiuſq̄ tulerim an aſinum ſi quempiam calumpniatus ſum

ſi oppreſſi aliquē: ſi de manu cuiuſ q̄ munus accepi: ⁊ contennam il lud hodie vobiſq̄ reſtituā. O ſi ta lium daretur virorū copia quales pſtrinximus nūc. Quid te felici⁹? quid illo iocūdius ſeculo? Nōne ſecūda ab eternitate illorū tibi tē porum beatitudo videret: cum te quaqua verſum pcedens ſtipatū videres tam inclito agmine beato rum? Si te noni heres: ⁊ altū tra hens ſuſpiriū tecum loqueris. Pu tas fore poſſe qd dicitur. Putas h ſum⁹ quouſq̄ hec fiāt? Quis det viuere: vt videre cōtingat? O ſi vi derem in vita mea eccleſiā dei tali bus innixaʒ colūnis. O ſi dn̄i mei ſponſam cernereʒ tante cōmiſſam fidei: tante creditā puritati. Quid me beatius. quid me ſecurius: cuʒ eiuſmodi circa me vite mee ⁊ cu ſtodes ſpectarem ſimul ⁊ teſtes? Quibus oīa mea ſecreta ſecure cō mitterem: cōmunicarē cōſilia: qui bus me totum refunderē tanq̄ al teri mihi. Qui ſi velleʒ aliquaten⁹ deuiare nō ſinerent: frenarēt preci pitem: dormitantē ſuſcitarēt. Quo rum me reuerētia ⁊ libertas extol lentem reprimeret: excedentē corri geret. Quorum me cōſtantia ⁊ for titudo nutātem firmaret: erigeret diffidentē. Quoruʒ me fides ⁊ ſan ctitas ad q̄q̄ ſancta. ad queq̄ ho neſta. ad queq̄ pudica. ad queq̄ amabilia ⁊ bone fame puocarēt. Et nūc reduc oculos mi Eugeni. ad euʒ qui nūc ē curie ſiue eccleſie ſtatum: ⁊ ſtudia prelatorū eorum preſertim qui ſunt in circuitu tuo. Sed de his hacten⁹ ego. Palpa ui nō fodi parietem. Tibi licet fō dere ⁊ videre: vtpote pphete filio. Mihi progredi nō eſt fas. Unum dico qd in facie eſt. Ridicule mini ſtri veſtri: veſtris ſe cōpreſbyteris anteferre conātur. Non hoc ratio habet: nō antiquitas habuit. non cōſentit auctoritas. Et ſi de ſua cō ſuetudine calūnia ſtruitur. melius profecto illa q̄ ſummus ordo con temnitur. Friuoluʒ tn̄ ſatis. vnum maxime obtinere voluit id. Nos ſumus inquiunt q in omni celebri tate dn̄o pape cōiunctiores aſſiſti mus ſedēti ppiores aſſidemus: p̄ cedenteʒ poſteriores procedimus. Hoc totum nō dignitatis priuile gium ſʒ ſedulitatis debitū eſt. dia coni nomē ſolēni ipſa adminiſtra tione interp̄tans. deniq̄ preſbyte ris ordinata cōfeſſione ambiētib⁹ maieſtateʒ. vos ad pedes ſedetis. Propiores aſſiſtitis. vt hēat para tiores. In euāgelijs legimus quia facta eſt cōtentio inter diſcipulos. quis eorum videretur eſſe maior. Beatus eēs ſi ſic circa te cetera te nerentur. Tedet iam curie excū dum palatio. domi expectant nos. Hij nō modo circa. ſed quodāmo do intra te ſunt. Non ē ſupuacua cōſideratio qua intēdis diſponere domui tue. puidere his q in ſinu tuo ⁊ in gremio tuo ſūt. Ego dico ⁊ neceſſaria. pauluʒ audi. Si quis domui ſue p̄eſſe neſcit. quomodo eccleſie dei diligētiā habebit? Itē ſi qs ſuorū ⁊ maxime domeſticorū curam nō habet. fidē negauit ⁊ eſt

infideli deterior. Et hec dicens: nõ te moneo ſummis occupatũ intẽdere infimis: ⁊ quaſi minutuȝ fieri in minimis ĩpendere qd maximis debes. Quid te intrices vñ te eripuit deus: Hec inquit oĩa adiciẽtur vobis. Uerũtamen ⁊ hec opoꝛtet facere ⁊ illa nõ omittere. At illa ꝑ te agens: ꝑ te etiam opoꝛtet ꝓuideas: qui ꝓ te de his ꝓuideant. Nam ſi vnus e ſeruis ꝑ ſe nõ ſufficit ſimul ⁊ cuſtodie iumentoꝛuȝ ⁊ cure mẽſarũ tu ꝑ te quomõ intendere valeas ⁊ tue domui: ⁊ dñi pariter de qua ſcriptũ eſt. O iſrael ꝙ̃ magna eſt domus dñi: Uacuũ pꝛoꝛſus a ſollicitudine reruȝ minorum ⁊ vilium: opoꝛtet eſſe animũ: tam magnis ⁊ tam multis intentum rebus. opoꝛtet liberũ quẽ nulla ſibi vendicet violenta occupatio: opoꝛtet ingenuuȝ quem nulla deoꝛſum trahat indigna affectio. Opoꝛtet rectũ: quẽ nulla ſeoꝛſum auertat ſiniſtra intentio. Opoꝛtet cautũ: quẽ nulla ſubeat furtiua ſuſpicio. Opoꝛtet vigilem: quẽ nulla a ſeſe abducat ꝑegrina ⁊ curioſa cogitatio. Opoꝛtet firmũ: quẽ nulla ꝯcutiat repẽtina turbatio. Opȝ inuictũ: quẽ nulla fatiget vel cõtinua tribulatio. Opoꝛtet amplum quẽ nulla coarctet rei tempoꝛalis amiſſio. His te non dubites: ⁊ bonis priuandũ: ⁊ feriẽdum malis: ſi animũ diuidẽs: ⁊ dei rebus ⁊ tuis pariter regulis volueris ĩꝑtiri. Pꝛocurãdus quẽ implices qui ꝓ te molat. Pꝛo te dico non tecum. Quedam ꝑ temet facies; quedam ꝑ te ⁊ alios ſimul. quedam ꝑ alios ⁊ abſq̃ te. Quis ſapiẽs ⁊ intelliget hoc: Non eſt qd inter iſta dormitet ꝯſideratio tua. Ego ꝓ̃o agẽda dom[9] tue ſub eo genere qd nouiſſimum poſui locãda cenſuerim. Per aliuȝ vt diri illa facies. At is ſi fidelis nõ fuerit: fraudabit. Si non fuerit pꝛudens: fraudabiẽ. Querẽdus ꝓinde fidelis ⁊ pꝛudens: quẽ conſtituas ſupꝛa familiã tuaȝ. Ad huc inutilis eſt: ſi tertiũ deeſt. Queris qd hoc: Auctoꝛitas. Quid enĩ ꝓdeſt ei velle ⁊ ſcire queq̃ diſponere ꝓut neceſſe eſt: ſi quod ſcit ⁊ vult nõ poteſt: Danda ergo facultas agendi pꝛo libitu. Si in pꝛeiudicium rõnis putas hoc fieri: memento fidelem: qui agere nihilominus ꝓ ratione volet. Attẽde prudenteȝ: qui agere nichilominus ꝓ rõne ſciet. Sed fidelis ſolerſq̃ voluntas tunc pꝛoderit: cũ ei affatim ſuppetet: vnde tota facilitate mancipetur effectui: cunctis ſine cũtatione parentibus. Subdendi igiẽ omnes. Nullum patiaẽ contradictoꝛem. Nemo q dicat. Cur feciſti ſic: Poteſtatẽ hãc excludere ⁊ admittere quos voluerit: mutare miniſtros: trãſferre miſteria ad quos ⁊ quãdo voluerit. Ita timoꝛi ſit oĩbus vt ſit ⁊ vtilitati. Pꝛeſit oĩbus vt omnibus pꝛoſit. ⁊ de omnibus. Clandeſtinas ⁊ ſuſurratas delationes nõ recipias aduerſus eum. magis detractiões cẽſueris. ⁊ hãc velim generalẽ tibi conſtituas regulam. vt omnẽ qui palaȝ veretur dicere; quod in aure locutus eſt;

ſuſpectum habeas. Quod ſi te iu-
dicante dicendum coram. ille re-
nuerit delatorem iudices non ac-
cuſatorem. Itaq; vnus omnibus
facienda iniungat. et vni omnes re
ſpondeant. Tu illi habeas fidem.
vacans tibi et eccleſie dei. Si quo
minus aut fidelis inueniatur aut
prudens. fideli potius committen
dum. Sane e duobus tutius hic.
Quamq̃ ſi idoneum nō reperitur
et ſi minus fideles ſuſtinere potius
cōſulo. q̃ te immergere laberinto
huic. Memento ſaluatorē iudam
economū habuiſſe. Quid epō tur-
pius. q̃ incūbere ſupellectili et ſub
ſtantiole ſue ſcrutari omnia. ſiſcita
ri de ſingulis: morderi ſuſpitiōib9:
moueri ad q̃ppdita vel neglecta:
Ad verecūdiam dico. quorūdam
eiuſmodi ſcrutātium quottidie om
nem ſubſtantiā ſuam. numerantiū
ſingula. de minutis et quadrātib9
exigentiū rōnem. Non ita ille egy
ptius. qui Ioſeph oībus traditis
ignorabat quid hēt in domo ſua.
Erubeſcat xpianus. xpiano ſua nō
credens. Homo ſine fide. fidem tn̄
habuit ſeruo. ſup omnia bona ſua
conſtituēs eum. et hic erat alienige
na. Mira res. Satis ſupq; epī ad
manū habēt quibus animas cre-
dant et cui ſuas cōmittant faculta-
culas nō inueniūt. Optimi videlz
eſtimatores rerum. qui magnā de
minimis. paruam aut nullā de ma
ximis curaz gerant. Sed vt liqdo
datur intelligi. pacientius ferimus
xpi iacturā q̃ noſtrā. Quottidia-
nas expenſas quottidiano recipro
camus ſcrutinio et continua dn̄icī
gregis detrimēta neſcim9. De pre
cio eſcarū et numero panū cum mi
niſtris quottidiana diſcuſſio eſt. ra
ra admodū cum preſbyteris cele-
bratur collatio de peccatis popu-
loꝝ. Cadit aſina et eſt q ſubleuet
eā. perit ala. et nemo qui reputet.
Nec mirū. cum nec noſtros quidē
aſſiduos ſentiamus defect9. nōne
ad ſingulas ſupputatōes iſtas ira
ſcimur. vrimur. anxiamur. Quam
tollerabilius rerum q̃ mentiū ſu-
ſtineremus iacturā. Quare inquit
nō magis fraudē patimini? Que-
ſo tu qui alios doces: doce te ipm
ſi tn̄ iam nō docuiſti pluris te ha-
bere q̃ tua. Tranſitoria iſta q̄ ſta-
re tibi nullo pacto queūt: fac vt a
te tranſeāt nō pte. Riuus qua flu
it cauat terram: ſic diſcurſus tēpo-
ralium conſcientiā rodit. Si poteſt
torrens in agros excurrere ſine le-
ſione ſatorū: et tu te iſta ſine vulne
re mentis poſſe tractare cōſidito.
Omnimodis cōſulo ſtudeas auer
tere a te cōcurſum horum. Multa
neſcias: plura diſſimules: nōnulla
obliuiſcaris. Sunt tamē q̄ ignora-
re te nolim: mores quoq; et ſtudia.
Non oportet vbi vicia dom9 tue
vltimus ſcias: quod quāplurimis
nouimus cōtigiſſe. Quapropter vt
dixi alius alia diſpēſet: de diſcipli-
na tu pvide. Illud nemini credas
ſi inſolentior coram te vel ſermo ſo

nuerit:vel habit⁹ apparuerit. Manus tua ſup eiuſmodi:tu vlciſcere iniuriam tuam. Impunitas auſuʒ parit:auſus exceſſum. Domuʒ epiſcopi decet ſãctitudo:decet modeſtia:decet honeſtas:horuʒ diſciplina cuſtos. Sacerdotis domeſtici. aut ceteris honeſtiores: aut fabula omnib⁹ ſunt. In vultu. in habitu. in inceſſu illoruʒ q circa te ſunt: nihil reſidere impudicuʒ: nil indecens patiaris. Diſcant a te coepiſcopi tui comatulos, pueros ⁊ cõptos adoleſcẽtes ſecuʒ nõ habere. Certe inter mitratos diſcurrere calamiſtros non decet. Et merito qd ſapiens ammonet filie tibi ſunt:noli facieʒ tuam hylarẽ ad eas oſtẽdere:nec auſteritatẽ tamẽ ſuadeo tibi:ſʒ grauitatẽ. Illa infirmiores fugat:hec reprimit leuiores. Illa ſi aſſit odibilẽ:hec ſi deſit contẽptibilem reddit: in omnib⁹ tamen modus melior. Ego nec ſeueri⁹ velim nec diſſolutius. Quid hac mediocritate gratius:vt nõ de ſeueritate ſis oneri:nec de familiaritate contemptui. In palatio papam: domi te patrẽfamilias exhibe. Ament te domeſtici tui:ſi nõ: facito vt timeant. Utilis ſemper cuſtodia oris:q̃ tamẽ affabilitatis gratiã nõ excludat. Ergo vbiqʒ frenãda lingua p̄ceps:maxime autẽ in conuiuio. Ille conueniẽtior habitus ſitu actu q̄dem ſeuerus ſis:vultu ſeren⁹: verbo ſerus. Capellani ⁊ qui tecuʒ iugiter diuinis interſunt officijs: nõ ſint ſine condigno honore. Tuum eſt tales tibi puidere q digni ſunt. Seruiatur eis ab omnibus tanq̃ tibi. Neceſſaria de manu tua accipiant. His contẽti ſicut que tu puideris illis: tu vide ne egeãt. Super hoc quẽ forte ab aduentantibus petere deprehẽdes: iudica gieʒitani. Id de hoſtiarijs: id de ceteris officialibus decernẽdum. Uerum hoc ex habundanti. nam formam iſtam iam olim a te poſitã: recordamur. Quid tuo dignius apoſtolatu? Quid ſalubri⁹ ad cõſcientiam: honeſtius ad famam: vtilius ad exemplũ? Optimus canon: qui proijcit auariciam ex calũnia: hoc eſt non a conſcientia tantum.

Libet iam ⁊ hunc claudere librum: ſed in calce aliqua veliʒ vel ante dicta quaſi epilogando repetere: vel addere pretermiſſa. Conſideres ante omnia ſanctam romanam eccleſiaʒ: cui deo auctore pre es eccleſiarũ matrem eſſe nõ dominam: te vero non dominum epiſcoporum: ſed vnum ex ipſis. Porro fratrem diligẽtium deum: ⁊ participem timentiũ euʒ. De cetero oportere te eſſe conſidera formam iuſticie. ſanctimonie ſpeculum. pietatis exemplar. aſſertoreʒ veritatis: fidei defenſorem. doctorẽ gentium. chriſtianorum ducem. amicum ſponſi. ſponſe paranimphum: cleri ordinatorem. paſtorem plebium. magiſtrum inſipientium: refugium oppreſſorum: pauperuʒ aduocatum:

miſeroꝝ ſpem: tutorem pupilloꝝ: iudicem viduarum: oculũ cecorũ linguam mutoꝝ: baculũ ſenũ: vltorem ſcelerum: malorũ metũ: bonorum gloriã virgã potentiũ. malleum tirannorũ: regum patrem: legum moderatorẽ: canonũ diſpẽſatorem: ſal terre: orbis lumen: ſacerdotem altiſſimi: vicarium xpi xpm dñi. Poſtremo deum pharaonis. Intellige que dico. Dabit tibi dominus intellectũ: vbi malitie iũcta potentia eſt aliquid tibi ſupra hominẽ preſumendum. Vultus tuus ſuper facientes mala. Timeat ſpiritum ire tue. qui hominẽ nõ veret gladium nõ formidat. Timeat orationem: qui ãmonitionẽ contẽpſit. Cui iraſceris tu: deũ ſibi iratũ non hominẽ putet. Qui te nõ audierit. Auditurũ deum ⁊ ꝯtra ſe paueat. Qđ reliquũ eſt: de his qui ſupra te ſunt incũbit. iam diſputatio. Quã vno libro deo adiuuãte ſoluere ſpero: ⁊ me pariter abſoluere ꝓmiſſione mea.

¶ De conſideratione liber. v.

Libri ſuperiores ⁊ſi de cõſideratione inſcribãtur plurimũ tamen habent actionis admixtũ: dum res aliquas nõ cõſiderãdas tm̃: ſꝫ agẽdas docẽt vel monent. At qui in manibus mõ eſt ſola in ꝯſideratione verſabit̃. Que enim ſupra ſunt. id quidem inſtat. actu nõ indigẽt: ſed inſpectu. Non eſt qđ in eis actites: q̃ vno mõ ſemper ſunt ⁊ in eternũ. Porro aliq̃ ⁊ ab eterno. Et hoc veliꝫ ſolerter adnertas vir ſagaciſſime Eugeni: q̃a totiens peregrinat̃ ꝯſideratio tua: quotiens ab illis rebus ad iſta deflectitur: inferiora ⁊ viſibilia: ſiue intuenda ad notitiã ſiue appetenda ad vſum: ſiue ꝓ officio diſponenda vel actitanda. Si tamen ita verſat̃ in his vt per h̄ illa requirat: haud ꝓcul exulat. Sic conſiderare: repatriare eſt. Sublimior iſte preſentiũ ac dignior vſus rerũ cũ iuxta ſapiẽtiam pauli: inuiſibilia dei p ea q̃ facta ſunt intellecta conſpitiunt̃. Sane hac ſcala ciues non egent: ſed exules. Qđ vidit ipſe hui⁹ ſn̄ie auctor: q cũ diceret inuiſibilia p viſibilia ꝯſpici ſignant̃ addidit a creatura mũdi. Et vere qd opus ſcale tenenti iam ſoliũ. Creatura celi illa ẽ preſto habens per qđ potius iſta l tueatur. Videt verbũ: ⁊ in v̓bo facta per verbũ: nec opus habet ex his que facta ſunt factoris notitiã mendicare. neqꝫ eniꝫ vt vel ipa nouerit. ad ipſa deſcendit: q ne ibi illa videt vbi longe melius ſũt q̃ꝫ in ſe ipſis. Unde nec medium requirit ad ea corporis ſenſum. ſenſus ipſa ſibi: ſeipſa ſentiens. Optimũ vidẽdi genus. ſi nullius egueris: ad omne qđ noſce libuerit te contentus. Alioquin iuuari aliunde. obnoxiũ fieri eſt minuſqꝫ a perfecto iſtud et minus liberũ. Quid qđ ⁊ inferioribus eges. nõne prepoſterũ h̄ ⁊ idignum. Plane ſuperioꝝ quedaꝫ iniuria eſt: inferioꝝ operã deſiderare aqua iniuria nemo hominũ perfecte vindicabit̃: niſi cũ quiſqꝫ euaſerit in libertatẽ filioꝝ dei. nẽpe erũt

homines docibiles dei ⁊ nulla interueniēte creatura ſolo beati deo. Repatriaſſe erit hoc: exiſſe de patria corporum in regionē ſpirituū. Ipſa eſt deus noſter maximus ſpūs maxima manſio ſpirituū beatorum ⁊ ne quid hic ſibi vſurpet carnis ſenſus. ſeu imaginatio: veritas eſt. ſapientia eſt. virtus. eternitas. ſūmū bonum. Unde interim abſumus: ⁊ vbi ſumus vallis ē. ⁊ vallis lachrimarū. In qua ſenſualitas regnat: ⁊ conſideratio exulat. In qua libere quidē ⁊ poteſtatiue ſe exerit ſenſus corporeus ſed intricatus caligat oculus ſpūalis. Quid igit̄ mirum. ſi ope indigene aduena indiget: Et felix ſedem tempus viator q ciuiū beneficiū ſine quo tranſire non poteſt in obſequiū conuertere potuit vtens nō fruens. vrgens nō petēs: exactor nō ſupplex. Magnus ille q vſum ſenſuū quaſdā veluti ciuiū opes expendere ſatagit: diſpenſando in ſuā ⁊ multorū ſalutem. nec ille minor: qui hunc ſibi gradum ad illa inuiſibilia philoſophando conſtituit: niſi qđ hoc dulcius. illud vtilius. h felicius. illud fortius eſſe cōſtat. At oīum maximus: qui ſpreto ipſo vſu rerū ⁊ ſenſuū quantū qdē humane fragilitati fas eſt: nō aſcenſoriis gradibus ſed inopinatis exceſſibus auolare interdum ꝯtēplādo ad illa ſublimia ꝯſueuit. Ad h vltimū genus illos ptinere reor exceſſus pauli. Exceſſus non aſcenſus. nā raptum potius fuiſſe q̄ aſcēdiſſe ipſe ſe perhibet. Inde eſt qđ dicebat. Siue mente excedimus deo.

Porro h tria ita contingunt. cum conſideratio ⁊ ſi in loco peregrinationis ſue virtutis ſtudio ⁊ adiutorio gratie facta ſuperior ſenſualitatem aut premit ne inſoleſcat. aut cogit ne euagetur. aut fugit ne inquinet. In primo potentior: in ſecūdo liberior. in tertio purior. Puritatꝭ ſi quidē ⁊ alacritatis pariter alis fit ille volatus. Uis tibi has conſiderationis ſpecies propriis diſtingui nominibus: Dicamus ſi placet p̄mā diſpēſatiuā. ſcđ̄ā eſtimatiuā. tertiā ſpeculatiuā. Horum noīum ratiōes: diffinitiōes declarabūt. Diſpēſatiua eſt ꝯſideratio ſenſibus ſenſibilibuſq̄ rebus ordinate ⁊ ſocialiter vtēs ad promerēdū deū. Eſtimatiua eſt ꝯſideratio prudēter ac diligēter queq̄ ſcrutās ⁊ pōderās ad neſtigandū deū. Speculatiua ē ꝯſideratio ſe in ſe colligens. ⁊ quantū diuinitus adiuuat̄ rebus hūanis eximens ad cōtēplandū deū. Puto vigilant̄ aduertis aliarum hanc eſſe fructū. ceteras ſi nō referant̄ ad iſtā. qđ dicūt̄ videri poſſe ſed nō eſſe. Et prior quidē abſque intuitu huius multa ſerit. ⁊ nihil metit. Sequēs vero niſi ad iſtam ſe dirigat. vadit. ſed nō euadit. Ergo qđ prima optat. ſcđa odorat. tertia guſtat. Ad quē tñ guſtū perducunt ⁊ cetere. ⁊ ſi tardius. niſi qđ prima laborioſius. ſecūda quietius peruenitur. Dixiſti inqs ſatis qua aſcendat̄. etiā quo dicere habes. Falleris ſi id ſperas. ineffabile eſt. Tu me exiſtimas loqui qđ oculus nō vidit. nec auris audiuit ⁊ in cor

hoīs nō aſcendit: nobis inquit re uelauit deus p ſpūm ſuū. Ergo q̄ ſupra ſunt. nō verbo docent̄. ſ; ſpiritu reuelant̄. Verū qd ſermo nō explicat. ꝯſideratio querat. oratio expetat. mereatur vita. puritas aſſequatur. Sane eoꝝ ām̄onitus q̄ ſupra ſunt. nō te exiſtimes mitti a me :; ſuſpicere ſolē. lunam. ſtellas. nō ipſum firmamentū. nō aquas que ſup celos ſunt. iſta ſiquidē oīa ⁊ ſi ſupra loco: ꝓcio ī fra ſunt. ⁊ dignitate nature. Sunt enim corpora. Tui portio ſpūs eſt: quo ſupiꝰ quippiā̄ fruſtra queris: qd non ſit ſpūs. Porro ſpūs eſt deus. ſunt ⁊ angeli ſancti. ⁊ hi ſupra te. S; deꝰ natura. angeli gratia ſuperiores ſunt. Unum ſiquidem tui ⁊ angeli optimum ratio eſt. Deus vero non ſui aliquid optimum habet. vnū optimū totꝰ. is ⁊ q cū; eo ſūt beati ſpūs. tribꝰ modis veluti vījs totidē noſtra ſunt ꝯſideratione veſtigādi. opinione. fide. ⁊ intellectu. Quoꝝ intellectꝰ rōni innitit̄. fides auctoritati: opinio ſola veri ſimilitudine ſe tuet̄. Hñt illa duo certā veritatē: ſ; fides clauſam ⁊ inuolutā. intelligētia nudā ⁊ manifeſta;. Ceterū opinio certi nil hñs: verū ꝑ veriſimilia querit potius. q̄ꝫ apprehēdit. Quinimo cauēda ꝯfuſio. ne aut incertū opinionis fides figat. aut qd firmū fixumq; eſt fidei opinio reuocet in queſtionem. Et hoc ſciendū q: opinio ſi h; aſſertione; temeraria eſt. fides ſi h; heſitationē infirma eſt. Itē intellectus ſi ſignata fidei tēptet irrūpere. reputatur effractor. ſcrutator maieſtatis. Multi ſuā opinionē intellectū putauerūt: ⁊ errauerunt. Et quidem opinio pōt putari ītellectꝰ. intellectꝰ opinio nō ꝑt. Uñ hoc accidit: Profecto q: h̄ falli ⁊ fallere poteſt ille nō pōt. Aut ſi falli potuit: intellectꝰ nō fuit. ſed opinio. Verꝰ nēpe intellectus certā h; non mō veritatē. ſed notitiā veritatis. Poſſumus ſingula h̄ ita diffinire. Fides eſt volūtaria q̄da; ⁊ certa prelibatio necdū ꝑpalate verita꜠. Intellectus eſt rei cuiuſcūq; inuiſibilis certa ⁊ manifeſta notitia. Opinio eſt quaſi ꝓ vero hīe aliqd. qd falſu; eſſe neſcias. Ergo vbi dixi fides ambiguū nō h;. aut ſi h;. fides nō eſt. ſed opinio. Quid igit̄ diſtat ab intellectu: nēpe qd ⁊ ſi nō h; īcertū nan magis q̄ꝫ intellectus. h; tñ inuolutū. qd nō intellectꝰ. Deniq; qd intellexiſti non eſt de eo qd vltra q̄ras: aut ſi ē. nō intellexiſti. nil aūt malumus ſcire. q̄ꝫ que fideˢ ia; ſcimus. nil ſuperit ad beatitudinē cum que iā certa ſunt. nobis erunt eq̄ ⁊ nuda. His ita expeditis. age iā dirigat̄ conſideratio in ea; que ſurſu; ē ieruſalē mater nr̄a: ac to꜠ tribꝰ memoratis vījs caute ⁊ vigilanter inueſtigemꝰ inueſtigabilia q̄tenꝰ tñ l; vel magis. q̄tenus nob̄ donabit̄. Et primo quidē ſpūs eē illic potētes glorioſos. beatos. diſtinctos in pſonas diſpoſitos ī dignitates. ab initio ſtantes in ordine ſuo. Perfectos ī genere ſuo. corpore ethereos. īmortalitate perpetuos. īpaſſibiles. nō creatos: ſed fa

ctos.id eſt gratia nõ natura: men/
te puros affectu benignos.religio
ne pios.caſtimonia integros.vna/
nimitate ĩdiuiduos.pace ſecuros.
a deo conditos.dei laudibuſ ꝛ ob
ſequijs deditos. Hec oĩa legendo
cõperimus.fide tenem⁹. Quanꝗ̃
de corporib⁹ hoꝝ nõ mõ vñ ſint:
ſed an aliquatenus ſint.heret ſen/
tẽtia aliquoꝝ. Unde ſi quis inter
opinabilia magis id ponendũ cen
ſuerit:nõ ꝯtendo. Porro itellectu
ꝑditos.nõ fide nõ opinione.ſed in
tellectu capim⁹:qꝛ nõ poſſunt hu/
ius exptes ꝛ dei ſimul participes
eſſe. Sũt ꝛ noĩa quedã nota nobiſ
ſimiliter ex auditu.per que harum
beatitudinũ etiã que non liquido
mortaliũ ꝑcepit auditus. officia.
merita.gradus.ordines. nec cũqꝫ
a nobis coniici ꝛ diſcerni queunt.
Sꝫ enĩꝫ qḋ ex auditu nõ ẽ.iam nõ
ex fide:nã fides ex auditu. Itaque
opinãdo iſta dixerimus. Ad quid
enĩꝫ celeſtiũ noĩa innotuerũt. ſi ne
opinari quidẽ ſalua fide aliqd li/
cet de reb⁹ quaꝝ noĩa ſunt. ¶ An
geli archãgeli.virtutes.poteſtates
ꝑncipatus.dñationes.throni.che/
rubin.ꝛ ſeraphin.ħ nomina. Que
ſignificata eorũ? nulla ne inter il/
los ſpũs qui ſimpliciter angeli. et
eos qui archãgeli nuncupanť di/
ſtantia. Quid ergo ſibi vult grada
lis diſtinctio hec? Putemus ãge/
los dici.niſi tu cõueniẽtius aliqd
conſideraſti.q ſinguli ſingulis ho/
minibus dati credunť:miſſi in mi/
niſterium ſecũdũ pauli doctrinaꝫ
ꝓpter eos qui hereditatẽ capiunt
ſalutis. De quib⁹ ſaluator. Ange/
li eoꝝ ſemper vidẽt faciem patris.
Putemus his preeſſe archãgelos
qui ꝑſcꝫ myſterioꝝ diuinoꝝ nõ ni
ſi ob ꝑcipuas ꝛ maximas cauſas
mittunť. E quib⁹ magnus ille ar/
changelus. Gabriel miſſus legitur
ad mariã:ob cauſam vtiqꝫ q̃ ma/
ior eſſe nõ potuit. Putemus ſuper
iſtos virtutes eſſe quoꝝ nutu vel
opere ſignia ꝛ prodigia in elemen
tis ſiue ex elementis facta appa/
rent.ad cõmotionẽ mortaliũ. In/
de eſt fortaſſis quod cũ in euange
lijs legas.erũt ſigna in ſole ꝛ luna
ꝛ ſtellis paulo poſt habes.nam vir
tutes celorum mouebũtur. Hi ni/
mirum ſpiritus per quos ſigna et
virtutes fiunt. Putemus poteſta/
tes ſuperiores iſtis. Quarum vir/
tute poteſtas tenebrarum compri/
mitur ꝛ cohercetur malignitas ae
ris huius:ne quantum vult noce/
at.ne malignari niſi vt proſit. poſ/
ſit. Putem⁹ principatus his quo/
que prelatos:quorum moderami/
ne ꝛ ſapientia.omnis in terris ꝑn/
cipatus conſtituitur. regitur. limi/
tatur.tranſſertur.mutilatur. muta
tur. Putem⁹ dominationes a deo
cunctis ſupereminere prefatis or/
dinibus:vt reſpectu horum.ceteri
videantur omnes adminiſtratoꝝ
ſpiritus: et ad iſtos tanquam
ad dominos referri regumna
principatuũ. tu amina poteſtatũ.
operationes virtutuꝫ.reuelatiões
archangelorum. curam et proui/

dentiā angelorū. Putemus thronos alto etiā ab his euolaſſe receſſu: qui ex eo quod ſedent throni dicunt̄ et ex eo ſedent. qd ſedet in eis deus. neqȝ enī ſedere in eis qui nō ſedent poſſet. Queris qd illaȝ ſentiā ſeſſionem: ſummā tranqllitatē. placidiſſimam ſerenitatē: pacem q̄ exſupat omnē intellectū. Talis ē qui ſedet in thronis dn̄s ſabaoth: iudicans omnia cū tranquillitate: placidiſſimus: ſereniſſimus. pacatiſſimus. Et tales ſibi conſtituit thronos ſimillimos ſibi. Putem⁹ cherubin ex ipſo ſapientie fonte. ore altiſſimi haurie͂tes et refunde͂tes fluē ta ſcienti: vniuerſis ciuibus ſuis. Et vide ne hec ſit. que propheta loquebat̄: fluminis impetus letificat̄ ciuitatē dei. Putem⁹ ſeraphin ſp̄s totos diuino igne ſucenſos: ſuccēdere vniuerſa. vt ſinguli ciues. ſingule ſint lucerne ardentes et lucentes: arde͂tes charitate. lucentes cognitiōe. O Eugeni. q̄ȝ bonū ē nos hic eē. q̄ȝ foret melius. ſi qn̄ tn̄ toti ſequamur quo ex parte p̄ceſſimus. precedim⁹ animo: et ne ipſo quidē toto. ſed parte: et parte modica nimis. Affectus iacent mole corporea pregrauati. et luto: herentibus deſiderijs. ſola interim arida et tenuis conſideratio p̄uolat. Et tamē ex tantillo qd iaȝ dat̄. libet exclamare. dn̄e dilexi decorem dom⁹ tue. et. l. h. g. t. Quid ſi totam ſe colligat anima: et reductis affectibus e cunctis locis. quibus captiui tenētur. timendo q̄ non oportet. amando q̄ non decet. dolendo vane. gaudendo vanius cuȝ his ineat tota libertate volatuȝ. pulſet in impetu ſpiritus. et in pinguedine gratie illabatur. nonne cū ceperit circuire lucidas manſiones. et ſinū illum etiam abrahe curioſius perſcrutari: et ſub altari quodcūqȝ illud eſt martyrum reuiſere aīas. in prima ſtola ſcd̄am patientiſſime expectāteſ multo magis tunc inſtabit. loquēs cum propheta. Unam petij a domino hāc requiram. u. i. h. i. d. d. o. diebus vite mee. Quidni ibi videat̄ cor dei: quidni ibi probetur que ſit voluntas dei bona: et beneplacens et perfecta. Bona in ſe: placens in affectibus. bene placens fruentibus: perfecta perfectis: et nihil vltra querentibus. patent viſcera miſericordie: patent cogitationes patis. diuitie ſalutis: miſteria bone voluntatis. benignitatis archana que clauſa mortalibus etiam ipſis electis ſuſpecta ſunt. Id quidem ſalubriter ne deſinant timere. dum needum digne amare idonei inueniuntur. Cernere eſt in his qui ſeraphin appellant̄ quomodo amet qui vnde amet nō habȝ. ſed ē et qui nihil horum que fecerit odit. quos ſaluandoſ fecit: quomodo foueat. quomodo proueat. quomodo amplexetur quomodo delicta electe iuuentutis et paleas ignorantiarū eius ignis ille conſumens. ipſam ſibi purgatiſſimam et ſuo amore digniſſimā reddat. Cernere eſt in cherubin: q plenitudo ſcientie dicitur. deū ſcie͂tiarū dominum eſſe: qui ſolus ſolam neſciat ignorantiam qui totus ſit

lux ⁊ tenebre in eo nō ſint ulle: tot⁹ ſit oculus ⁊ qui minime aliqñ falli tur. q2 minime claudit̄ q extra ſe ñ querat lumē cui admoueat̄ vt vi deat ipſe qui uidet. ipe vnde videt Cernere eſt in thronis q̄ȝ nō ſuſpe ctus omni innocētie iudex ſedeat in his qui circūuenire nolit. circū ueniri nō poſſit: qppe ſit amās ⁊ ſic videns. Nec vacat ſeſſio: tranquil litatis inſigne eſt. De vultu tali iu ditium meū ꝓdeat opto: cui inſit amor. error abſit: abſit ⁊ pturba tio. Cernere eſt in dñationib⁹ quā te ſit dñs maieſtatis cui⁹ nulli im perium cōſtat: ⁊ imperio vniuerſi tas atqȝ eternitas termini ſūt. Cer nere eſt in p̄ncipatibus p̄ncipiū: ex quo omnia: ⁊ quomodo ꝙ cardine oſtiū. ſit ab ipſo regi vniuerſitateȝ. Cernere eſt in ꝑpoteſtatibus q̄ȝ po teſtatiue idē princeps quos regit ꝓtegit. Cōtrarias poteſtates arcēſ ⁊ ꝓpulſans. Cernere eſt in virtuti bus vnā vbiqȝ equaliter p̄ſto eſſe ꝟtutē. p quā omnia viuificā. effica cē. inuiſibilē. immobilēqȝ: oīa tam mouētē vtiliter. tenētē fortit̄. Que cuȝ in minus vſitata effecta apud mortales eruperit. miracula ſiue ꝓ digia vocant. Cernere poſtremo ēt mirari eſt angelis ⁊ archāgelis ve ritatē atqȝ experientiā vocis illi⁹: q̄ȝ ipſi cura ē. De vobis: q taliū nos ⁊ tantoꝝ nō deſinit iocūdare viſita tionib⁹. īſtruere reuelatiōib⁹ ſugge ſtionib⁹ cōmonere. ſedulitate ſola tiari. Hec oīa ꝯtulit illiſ ſpiritibus ipſe q cōdidit illos vn⁹ atqȝ idē ſūm⁹ ſpūs: diuidēs ſingulis ꝓut vo luit. hec opat̄ i illis: hec dedit opa ri ⁊ illis. ſȝ alit̄. Ardēt ſeraphin: ſed igne dei: vel poti⁹ igne deo. Qd̄ p̄ cipuū ē in eis amant. ſȝ nō quātuȝ deus. nec qūo. lucēt cherubī ⁊ ſciē tia eminēt: ſȝ pticipio ꝟitatis: ac p hoc nō vt ꝟitas nec quātū. Sedēt throni: ſȝ inſidētis būficio iudicāt ⁊ ipſi cū tranqllitate: ſȝ nō ad men ſurā modūue pacis. pacātis: pacis q̄ exſupat oēm ſenſuȝ. Dñant̄ dñā tiōes: ſed ſub dño dñant̄. ſȝ ſeruiūt parit̄ Quid hoc ad ſūmū ſempiter nū ſingulareqȝ dñiū: Preſunt p̄n cipat⁹ ⁊ regūt. ſȝ regunt̄ ⁊ ipſi: ita vt regere iā nō norint. ſi regi deſie rint. Precellit in poteſtatib⁹ forti tudo: ſȝ cui debet̄ qd̄ fortes ſunt. ⁊ alter ē fortis ⁊ plus. Nec tā fortis: q̄ȝ ipſa fortitudo ē. Virtutes ꝓ ſuo miniſterio ſatagunt excitare corda torpētia hoīuȝ exhibitione ſignorū virt⁹ vero in eis manēs ipſa facit opa. Faciūt ⁊ ille: ſȝ ī cōpatiōe ei⁹ nō faciūt. Deniqȝ tm̄ ineſt. vt q̄ſi ſingularit̄ ꝓpha dicat ad euȝ. Tu es de⁹ q facis mirabilia. Et itē de eo. Qui facit mirabilia magna ſo lus. adſunt angeli ⁊ archāgeli. ſed ille germanior nob: q nō mō adeſt ſȝ inē. qd̄ ſi dicas poſſe ineē. ⁊ ange lū ñ inficior: Memini ſcriptū ⁊ an gelus q loq̄bat̄ in me. At q differē tia ⁊ i hoc. Inē angel⁹ ſuggerens bona: ñ īgerēs. Idē hortās ad bo nū: nō bonū creās. De⁹ ſic inē: vt afficiat. vt īfundat. vel poti⁹ vt īfun dat̄ ⁊ pticipet̄. ita vt vnū pinde cū nro ſpm̄ eē dicere qs nō timuerit. ⁊ ſi nō vnā pſonā vnāue ſubſtātiā:

Hēs enīʒ. Qui adheret deo: vnꝰ
ſpūs ē. Angelus ergo cū anima. de
us in anima. Ille vt cōtubernalis
anime ineſt: deus vt vita. Itaqʒ ſi
cut anima videt in oculis audit in
auribus. odorat in naribꝰ in fauci
bꝰ guſtat: tāgit in toto reliquo cor
pore: ſic deꝰ diuerſa in diuerſis ſpi
ritibus operatur: verbi grā in aliis
amātem ſe exhibens in aliis agno
ſcentē. in aliis alia facientē: ſic vni
cuiqʒ daē manifeſtatio ſpūs ad vti
litatē. Quis eſt iſte tāʒ cōmunis in
vocibus: tā longe in rebꝰ: Quomō
quē noſtris loquimur verbis. ī ſua
reconditꝰ maieſtate noſtros penitꝰ
⁊ aſpectus effugit: ⁊ affectꝰ. Audi
ipm qui loquaē hominibus. Sicut
exaltanē celi a terra: ſic exaltate ſūt
vie mee a viis vr̄is ⁊ cogitationes
mee a cogitationibꝰ vr̄is Dicimur
amare: ⁊ deus: dicimur noſſe: ⁊ deꝰ
⁊ multa in hūc modū. Sʒ d̄s amat
vt charitaſ: nouit vt v̄itas: ſedet vt
equitas: dn̄atur vt maieſtas: regit
vt p̄ncipiū: tueē vt ſalus: opaē vt
virtus. reuelat vt lux. affectat vt
pietas. Que oīa faciūt angeli. faci
mꝰ ⁊ nos: ſʒ lōge inferiori mō. non
vtiqʒ bono qd̄ ſumꝰ: ſʒ qd̄ partici
pamꝰ. nō iam trāſi ſpūs iſtos: ſi for
te cū ſpōſa dicere poſſis ⁊ tu. Pau
lulū cū ptrāſiſſem eos. inueni quēʒ
diligit aīa mea. Quis ē. nō ſane oc
currit meliꝰ ꝙ q ē. Hec ipe de ſe vo
luit r̄ndere: hoc docuit. dicēte moy
ſe ad populū ipo qdē iniūgēte q ē
miſit me ad vos. Merito qdē. Nil
cōpetentius eternitati q̄ d̄s eſt. Si
bonū. ſi magnū ſi beatū. ſi ſapientē

vel qcqd tale de eo dixeris. in hoc
v̄bo inſtauraē qd̄ ē: ē. Nēpe hoc ē
ei eē: qd̄ hec oīa eē ⁊ ſi centū talia
addas: nō receſſiſti ab eſſe. Si ea di
xeris: nihil addidiſti. Si nō dixeris:
nihil minuiſti. Si vidiſti hoc tā ſin
gulare. tā ſummū eē. nōne in cōpa
tiōe huiꝰ qcqd hoc nō ē. iudicaſ po
tius nō eē ꝙ eē. Quid itē d̄s. Sine
quo nihil ē. Tā nihil eē ſine ipſo. ꝙ
nec ipe ſine ſe pōt. ipſe ſibi: ipſe oī
bus ē. Ac p hoc quodāmō ſolꝰ ē ip
ſe: q ſuū ipiꝰ ē ⁊ omniū eē. Quid ē
d̄s: Principiū. Et hoc ipſe de ſe rn̄
ſuʒ dedit. Multa in rebꝰ dicunē p̄n
cipia: ſʒ reſpectu poſteriorꝫ. Alioqn
ſi ad aliqd p̄cedēs reſpicias: ipʒ po
tius p̄ncipiuʒ dabis. Quāobrē ſi q̄
ras verū ſimplexqʒ principiū: inueni
as oportet qd̄ p̄ncipiū nō habuit.
Ex quo vniuerſuʒ cepit: ipm pfecto
minime cepit. nā ſi cepit: aliūde ce
perit neceſſe ē. A ſe. n. cepit nihil. ni
ſi forte qs putauerit qd̄ nō erat da
re ſibi potuiſſe vt eē īciperet. aut fuiſ
ſe aliqd añꝙ eēt. Qd̄ vtrūꝙ qr rō
nō ꝯſentit: ꝯſtat nihil ſibimet exti
tiſſe p̄ncipiū. Qd̄ v̄o aliud principi
um hūit: p̄mū nō fuit. Uerū ḡ p̄nci
piū nūꝙ cepit. ſʒ totū ab ipſo ce
pit. Quid ē d̄s. cui ſecula nec acceſ
ſerūt: nec deceſſerunt: nec coeterna
ſunt tn̄. Quid ē d̄s. Ex quo oīa per
quē oīa: i quo oīa. Ex quo oīa crea
bilit: n̄ ſeminalit p quē oīa. ne ali
uʒ auctorē atqʒ aliū opificeē arbi
treris. In quo oīa. nō q̄ſi in loco: ſʒ
q̄ſi in v̄tute. Ex quo oīa. tāꝙ vno
p̄ncipio auctore omniū. p quē oīa:
ne alterū inducaē p̄ncipiū artifex.

Jn quo oīa:ne tertiū p̄mū īducat̄
loc⁹.ex quo oīa non de quo:qꝛ nō
ē materia ds.Efficiēſ cā ē nō mate
rialis.fruſtra philoſophi materiā q̄
rūt.n̄ eguit materia ds. nō officinā
q̄ſiuit.non artificē;ipſe p ſe;in ſe oīa
fecit. Vn̄ de nihilo.naꝫ ſi ex aliquo
fecit illud n̄ fecit.Ac p hoc nec oīa
Abſit vt de ſua incorrupta incorru
ptibilibuſqꝫ ſba tam multa fecerit
ꝛ ſi bona corruptibilia tn̄. Queris
ſi in ipſo oīa:ipſe vbi. Nihil minus
inuenio.quiſ capiat locus.Queris
vbi nō ſit.nec hoc quidem dixeriꝫ.
Quis ſine deo locus.Incomprehē
ſibilis eſt deus:ſed non parum ap
prehendiſti.Si hoc tibi de eo com
ptuꝫ eſt quod nuſq̄ ſit qui nō clau
dit̄ loco:ꝛ nuſq̄ tamen nō ſit q nō
excludit̄ loco.Suo aūt ſublimi at
qꝫ incōprehenſibili mō ſicut oīa in
ipſo.ſic ipſe in oībus ē. Deniqꝫ ſic
ait euāgeliſta:in mūdo erat. Alias
vero vbi erat anteq̄ mūdus fieret
ibi eſt:nō ē qd q̄ras vltra.vbi erat
p̄ter ipm̄ nihil erat.Ergo in ſeipſo
erat.Quid ē ds.quo nihil meli⁹ co
gitari pōt.Si approbas:n̄ oportet
aſſentiaris eē aliquid quo deus ſit
ꝛ qd ds n̄ ſit.Hoc.n.ſine dubio me
lius.quō nō melius deo.Si de⁹ nō
ē qd dat deo vt ſit.At meli⁹ illā di
uinitatē q̄ dicunt deū eē n̄ aliud q̄
deū eē fatemur.nō ē in deo niſi ds.
quid inquiunt.negas deūꝫ habere
diuinitatē:non.Sꝫ qd hꝫ.hoc ē.ne
gas diuinitatē deū eē:nō:ſꝫ n̄ aliā
q̄ ipſe que ipſe ē.Aut ſi tu aliam in
ueniſti.Adiuuet me trinitas ds:ad
uerſus illā tota me contumacia eri
go.quaternitas orbē diſterminat:n̄
ſignat deitatē.Deus trinitas ē ds
triū ſingula pſonarū.Si quartā di
uinitatē adicere placet.interiꝫ ego
hāc q̄ deus nō ē pſuaſi mihi mini
me adorādaꝫ.Puto qd ꝛ tu nem
pe dn̄ꝫ deū tuū adorabis:ꝛ illi ſoli
ſeruies.Glorioſa vero diuinitas q̄
ſibi honorem nō audeat arrogare
diuinū.At melius quartū hoc om
nino reſpuimus q̄ ſine honore reci
pimus.Multa dicunt̄ eē in deo:ꝛ
quidem ſane catholiceqꝫ ſꝫ multa
vnū.Alioqn ſi diuerſa putem⁹ nō
q̄ternitateꝫ habem⁹ ſꝫ centenitatē.
Verbi cā.Dicimus magnū.bonū.
iuſtū.ꝛ innumera talia.ſed niſi oīa
vnum in deo ꝛ cuꝫ deo conſideres
habebis multiplicē deū.Mihi ve
ro nō deeſt qd cogitē meli⁹ eiuſmo
di deo tuo.queris quid.Mera ſim
plicitas.Vero iudicio natura ſim
plex multiplici an̄fert. Scio qd ad
hec rn̄dere ſolent.nō multa inqunt
ſed vnam tantum diuinitatem que
omnia illa ſunt.deo vt ſit conferre
aſſerimus. Aſſeritis ergo. etſi non
multiplicem.duplicem deum:ꝛ nō
ad merum ſimplex perueniſtis. ne
qꝫ ad id:quo melius cogitari non
poteſt.Tam non eſt ſimplex quod
vel vni fuerit obnoxium forme. q̄
nec virgo vel vni cognita viro.Se
curus loquor:ne is qdē qui vel du
plex ē erit meus. Deū.n.meliorem.
Eſto qd hūc numeroſo et multipli
ci an̄ponam.ſed plane p̄e ſimplici
ſperno.Me⁹ deus ipſe catholice ē.
Tā non hꝫ hoc ꝛ illud:q̄ nō hec ꝛ
illa.Eſt qui eſt:non que eſt.Puus

ſimplex.integer.pfectus. ↄſtans ſi-
bi nihil de tempoꝛibꝰ. nihil de lo-
cis.nihil de rebus.trahēs in ſe.ni-
hil ex ſe deponēs in eis.nō habēs
qđ ad numeꝝ diuidat:nō que col
ligat ad vnū. Unū quippe eſt. ſed
nō vnicū.nō partibꝰ ↄſtat:vt coꝛ-
pus.nō affectibꝰ diſtat vt anima.
nō foꝛmis ſubſtat.vbi nomē qđ fa
ctū eſt. Sed neqꝫ foꝛme vt iſtis vi-
ſum ē. Magna laus videlicet deo.
vt ſe ab infoꝛmitate vendicet. foꝛ-
ma vna eſſe ↄtentuꝫ. ħ eſt dicere.
Cetera pluribꝰ: deum nō niſi vni
debere qđ ē. Quid: Cuiꝰ bñficio
ſunt q̄ ſunt. ipſe pꝛo ſuo eſſe alteri
bñficio ĩclinabit: Laus iſta vt vul
go dicit̃.blaſphemiā valet. An nō
pluris ē nullo indigere q̄ꝫ vno: ha
be reuerētiam deo.vt qđ pluris ē
illi tribuas. Si coꝛ tuum vſqꝫ huc
aſcendere potuit.deum tuuꝫ infra
quō collocabis. Ipe ſibi foꝛma. ip
ſe ſibi eſſentia eſt. In ħ interiꝫ gra
du ſuſpitio illum.ꝛ ſi aliter potioꝛ
appareret.illū potius darē. nūqđ
verendum ne cogitatio tranſuolet
illū. Quantūcūqꝫ in altū pꝛoficiet
vltra eſt.infra qđ hō cogitare poſ
ſit.altiſſimū querere ridiculuꝫ eſt.
ſtatuere ĩpium eſt. Ultra nō circa
querēdus eſt. Aſcēde adhuc ſi po
tes ad coꝛ altius.ꝛ exaltabit̃ deꝰ.
nō eſt foꝛmatus deus.foꝛma ē .nō
eſt affectus deus.affectio eſt. nō ē
compoſitus deus. merum ſimplex
eſt. Et vt liquido noueris qđ ſim
plex dicam.id quod vnum. Tam
ſimplex deus: q̄ꝫ vnus eſt. Eſt autē
vnus.ꝛ quomodo aliud nihil ſi di
ci poſſit vniſſimus ē. Unus eſt ſol
qđ nō ſit alter.vna luna.qđ eque
altera non ſit. Atqꝫ id qdeꝫ deus.
ſed plus. Quid plus. Unꝰ eſt eniꝫ
ſibi. Et hoc vis tibi declarari: ideꝫ
eſt ſemp: ꝛ vno mō. Nō ſic vnꝰ ſol:
nō ſic luna.clamat vterqꝫ nō eſſe
ſe vnū ſibi. Ille motibꝰ illa ꝛ deſe
ctibꝰ ſuis. Deus āt nō modo vnꝰ
ſibi.ꝛ in ſe vnus ē.nihil in ſe: niſi
ſe hꝫ.nō ex tēpoꝛe alteratione hꝫ:
nō in ſubſtātia alteritatē. Hinc đ
eo boetius. Hoc vere vnū.in quo
nullus ē numerꝰ:nullū in eo aliđ
ꝑter id qđ ē.neqꝫ enim ſubiectum
fieri pōt foꝛma enĩ ē. Cōpara huic
vni oē qđ vnū dici pōt.ꝛ vnū non
erit. Trinitas ē tñ deus.qđ ergo:
Deſtruimꝰ qđ dictū eſt de vnita-
te qꝛ inducimꝰ trinitatē.nō:ſꝫ ſta-
tuimus vnitatē. Dicimꝰ patrē.di-
cimus filiū.dicimꝰ ſpūm ſcūm. nō
tñ tres deos.ſed vnum. Quid ſibi
vult iſte vt ſic loquar abſqꝫ nume
ro numerꝰ. Si tria.quō nō nume-
rus: ſi vnū vbi numerꝰ: ſꝫ habeo
quis qđ numerē: ꝛ qđ non nume-
rē. Subſtantia vna ē: pſone tres
ſunt. Quid mirū: qđ vel obſcuruꝫ
in hoc.nihil ſi pſone ſeoꝛſum a ſub
ſtātia cogitent̃.nūc vero cū tres il
le perſone illa ſubſtantia ſint:ꝛ illa
vna ſubſtātia tres ille perſone: qs
numerū neget.nā vere tres ſunt.
Quiſ numeret tū: nā vere vnū ſūt
aut ſi tu facile explicatu id putas
dicēdo tres: dicito: Quid nūeraſti:
naturas.vna eſt.eſſentias.vna eſt.
Subſtantias.vna eſt. Deitates.
vna eſt.non hic.ſed pſonas nume-

ro inquis. Que nõ ſint illa vna natura. illa vna eſſentia. illa una ſubſtãtia. illa vna diuinitas. Catholicus es. minime h dabis. Perſonarũ ꝓprietates. nõ aliud ꝙ pſonas ipſaſqȝ nõ aliud ꝙ vnũ deũ. vnaȝ diuinã ſubſtantiã. vnã diuinã naturã. vnã diuinã ⁊ ſummã maieſtatẽ catholica ꝯfitet. numera ḡ ſi potes. aut ſine ſubſtãtia pſonas. que ipſa ſunt. aut ſine pſonis ꝓprietates que ipſe ſunt. Aut ſi diuidere qs conet vel pſonas a ſubſtantia. vel ꝓprietates a pſoniſ. neſcio quo mõ trinitatis ſe ꝓfiteri cultorẽ poſſit. qui in tantã rez numeroſitatẽ exceſſerit. Dicam⁹ itaqȝ tres. ſȝ nõ ad p̃iuditiũ vnitatiſ. Dicam⁹ unũ ſed nõ ad ꝯfuſionẽ trinitatis. neqȝ enim noĩa vacua ſunt. neqȝ abſqȝ ſignificãtia caſſe voces ſabellian⁹ hoc. Querit qs quõ h qd catholice eſſe dicimus poſſit eſſe. Sufficiat ei tenere. ſic eſſe. Atqȝ h nõ rõni pſpicuũ. nec tñ opinioĩ ambiguũ. ſed fidei perſuaſuȝ. Sacramentuȝ h magnũ eſt. ⁊ quidẽ venerãdum nõ ſcrutãdũ. quõ pluralitas ĩ vnitate. ⁊ hac vnitate. aut ipſa in pluralitate. Scrutari h temeritas eſt. credere pietas eſt. noſſe vita. ⁊ vita eterna eſt. vnde ſi ope p̃cium cẽſes o Eugeni pcurrat. nũc ꝯſideratio multa vna. quo eminẽtia huius ſingularis vni⁹ ſiat euidẽtioꝛ. Eſt vnitas que collectiua põt dici. cũ uerbi cã multi lapides faciũt aceruũ vnum. Et eſt vnitas ꝯſtitutiua. cũ multa mẽbꝛa vnũ coꝛpus vel multe partes unũ quodcunqȝ totum ꝯſtituunt. Eſt ⁊ ꝯiugatiua qua ſit ubi duo iã nõ duo ſint. ſed una caro. Et eſt natiua q̃ anima ⁊ caro un⁹ naſcit hõ. Eſt unitas poteſtatiua. qua homo uirtutis non inſtabilis nõ diſſimilis ſed un⁹ ſibimet ſemp nitit inueniri. Eſt ꝯſentanea. cũ p charitatẽ multoꝝ hominũ eſt coꝛ unũ ⁊ aĩa una. Eſt et uotiua. cũ aĩa uotis oĩbus adherens deo vnus ſpũs eſt. Eſt ⁊ dignatiua vnitas: qua limus noſter a dei verbo in vnã aſſumptus ẽ pſonã. Verũ h omnia quid ad illd ſummũ. atqȝ ut ita dicã vnice vnũ vbi vnitatẽ conſubſtantialitas facit: Huicvni qd vis illoꝝ ſi aſſimiles erit quoquomõ vnũ. ſi compares nullo. Igit inter oĩa que recte vnũ dicunt. arcẽ tenet vnitas trinitatis. q̃ tres perſone vna ſubſtãtia ſunt. Secũdo loco illa p̃cellit qua econuerſo tres ſubſtantie vna in chriſto pſona ſunt. Poꝛro hec ⁊ quecunqȝ alia dici vna poſſunt: ſumme illius vnitatis imitatione non cõparatione vna appellari vera ſobꝛiaqȝ pꝛobat conſideratio. nec abducimur ab hac vnitatis ꝓfeſſione aſſertione triũ. cum in hac trinitate non recipiamus multiplicitatem ſicut nec ſolicitudinem in vnitate. quãobꝛem cũ dico unum. non me trinitatis turbat numer⁹: qui eſſentiã nõ multiplicat. nõ variat. nec patit. Rurſuȝ cũ dico tria non me arguit intuitus vnitatis. q̃ illa quecũqȝ tria. ſeu illos tres. nec in confuſionẽ cogit. nec in ſingularitatẽ redigit. Idem me ſentire fa-

teoꝛ ⁊ de illa vnitate: cui ſecundū ab iſta inter cetera vna honoꝛem dedi. Dico in chꝛiſto verbum aīaꝫ ⁊ carnē ſine confuſione eſſentiaruꝫ vnam eſſe perſonā: ⁊ item abſqꝫ ꝑiuditio perſonalis vnitatis in ſua numeroſitate manere. nec negauerim hanc ad illud quoqꝫ genꝰ vnitatis pertinere. qua anima ⁊ caro: vnus eſt homo. Decuit quippe familiariꝰ ſimiliuſqꝫ cū hominis ꝯuenire conſtitutione: qđ pꝛo homine ꝯſtitutū eſt ſacramentū. Decuit et cum ſūma que in deo eſt ⁊ deus ē vnitate congruere: vt qūo ibi tres perſone vna eſſentia: ita hic conuenientiſſima quadā ꝯtrarietate treſ eſſentie ſint vna perſona. Uides ne pulchꝛe inter vtranqꝫ vnitatē hāc collocari in eo vtiqꝫ qui ꝯſtitutus eſt mediatoꝛ dei hominiſqꝫ homo: xp̄s ieſus. Pulcherima inq̄ꝫ conuenientia: vt ſalutare ſacramentū cōgrua quadā ſimilitudine ambobꝰ reſpondeat: ⁊ ſaluanti videlicet et ſaluato. Ita h̄ vnitas duarū conſiſtens mediā vnitatū. alteri ſuccumbere. alteri p̄eminere cognoſcitur. quantū ſuperioꝛe inferioꝛ. tantū inferioꝛe ſupioꝛ. Tantā deniqꝫ tanq̄ꝫ expꝛeſſam vnionis vim in ſe p̄fert ea perſona: in qua deus ⁊ hō vnus eſt chꝛiſtus: vt ſi duo illa de ſe inuicem pꝛedices nō erraueris: deū videlicet hominē: ⁊ hominē deuꝫ. vere catholiceqꝫ ꝓnuntians. Nō autem ſimiliter vel carnem de anima vel animā de carne niſi abſurdiſſime pꝛedicas ⁊ ſi ſimiliter anima et caro vnus ſit homo. nec mirū ſi nō eque potēs anima ſit ſua illa vitali ⁊ ſi valida intentōe cōnectere atqꝫ ſuis affectibus aſtringere ſibi carnem: vt ſi diuinitas hominē illuꝫ q̄ pꝛedeſtinatus eſt filius dei in ꝟtute. Longa cathena ⁊ foꝛtis ad ſtringendū diuina p̄deſtinatio. ab eterno eſt enim. Quid longius eternitate. Quid diuinitate potentiꝰ. Inde eſt qđ nec moꝛte incidente vllatenus intercidi. hec vnitas potuit: ⁊ ſi carne ⁊ anima ab inuiceꝫ ſeparatis. Et foꝛtaſſis hoc ſenſit ille qui ſe indignum ꝓfeſſus eſt ſoluere coꝛrigiā calciamenti huiꝰ. Sed ⁊ illa tria ſata de euāgelio mixta ⁊ fermētata in panē vnū. Siqs ad h̄ tria dixerit ꝑtinere: nō incōgrue id mihi facer̄ videbit̄. q̄ꝫ bene ea mulier fermentauit: vt nec diuiſione qdeꝫ facta carnis ⁊ aīe ą carne vel aīa verbū diuideret̄. Māſit ⁊ in ſeparatione inſepabilis vnitas. nec enī que ex ꝑte ꝯtigit ſeparatio potuit vnitati p̄ſcribere: ꝑmanēti in totis tribꝰ ſiue ꝯiūctis ſiue diſiūctis duobus nihilominꝰ ꝑſeuerauit ī tribꝰ vnitas ꝑſonalis. Eque vnꝰ chꝛiſtꝰ vnaqꝫ ꝑſona. ꝟbū aīa. ⁊ caro etiaꝫ moꝛtuo hoīe perdurauit. In vtero ꝟginis vt ſentio ego cōmixtio h̄ et fermētatio facta ē: ⁊ ipſa mulier q̄ miſcuit ⁊ fermētauit. nā fermētū nō īmerito foꝛtaſſe dixerim fidē marie. Plane beata q̄ credidit: qm̄ ꝑfecta ſūt ī ea q̄ dicta ſunt ei a dn̄o. Perfecta aūt nō eēnt: ſi quominꝰ iuxta ꝟbū dn̄i eſſet fermētatū totū: ⁊ perpetuo fermētatū: duas nobis tā in moꝛte q̄ꝫ ī uita: pariter vnū atqꝫ i-

tegrū mediatorē dei ꝛ hoīum cum ſua deitate hoīez ieſum xp̄z. Aduertere ē in hoc ámirabili ſacramēto: iuxta numeꝝ ſcātoꝝ mire ꝛ dcētiſſime diſtinctiōis grad⁹. Nouū antiquū eternū. nouū. aīaz. q̄ de nihilo tūc creata credit̄. cū īfuſa. Antiquū carnē q̄ a p̄mo vſq3 hoīuz. id ē ex adā traducta cognoſcit̄. Eternum ꝟbū: qđ ab eterno pře coeternū illi gentiū indubitata ꝟitate aſſeritur. Et in his triplex ſi diligēter aduertas. diuine potētie genus qđ factū ſit đ nihilo aliqđ de vetuſto nouū eternū beatūq3 de dānato ꝛ mortuo. Quid hoc ad noſtrā ſalutem? Multū p ocīn moduz. Primū q̄dem qđ peccato redacti in nichili p hoc quodāmodo iterato creati ſumus vt ſimus initiū aliqđ creature eius. Deiñ qđ ex vetuſta ſuitutē in libertatē filioꝝ dei tranſlati i nouitate ſpūs ambulam⁹. Poſtremo qđ de poteſtate tenebraꝝ vocati. ad regnū claritatis eterne in quo iā ꝛ ꝯſidere nos fecit in xp̄o. Alieni ſunt a nobis. q xp̄i a nobis carnē alienare conant̄: nouā creatam in virgine ꝛ nō de virgine ſūptā impie aſſerentes. Pulchre propheticus ſpūs longe ante occurrit huic ſniē. immo blaſphemie impiorū. Egrediet̄ inquiens virga de radice ieſſe: ꝛ flos de radice eius aſcēdet. Dixiſſe poterat. ꝛ flos de ꝟga. ſed maluit de radice: vt vnde ꝟgā inde florē duxiſſe originē demōſtraret. Inde igi ſūpta caro vū orta ꝟgo nec noua i ꝟgine q̄ pđūt ex radice. Forte ſubſtōachariſ. ſi adhuc pergimus querere quid eſt de⁹: cū q2 totiens iā queſitū eſt tū q2 diffidis inuētū iri. Dico tibi pater Eugeni. ſolus ē deus q fruſtra nunq̄ʒ queri pōt nec cū inueniri non pōt. Doceat te de hoc experimētū tuū aut ſi nō: experto credito nō mihi. ſed ſancto qui ait. Bonus es domine ſperātibus in te aīe querenti te. Quid ergo ē deus? Qđ ad vniuerſum ſpectat: finis. Qđ ad electionē ſalus. Qđ ad ſe: ipe nouit. Quid ē deus? Voluntas oipotēs. Beniuolentiſſima virtus lumē eternum. incōmutabilis rō. ſūma beatitudo: creans mentes ad ſe participandū viuificans ad ſentiendum. afficiēs ad appetēdū. Dilatās ad capiēdū iuſtificās ad ꝓmerēdū. accēdēſ ad ʒelū fecundās ad fructū. dirigens equitatē. formās ad beniuolentiā. moderans ad ſapientiā. roborans ad virtutē. viſitans ad conſolationem. illuminans ad cognitionē. ꝑpetuās ad imortalitatē. implēs ad felicitatē. circūdans ad ſecuritatē. Quid eſt deus? nō minus pena ꝑuerſoꝝ: q̄ʒ humiliū gloria. Eſt. n. rō nabilis q̄dā eq̄tatis directio incōuertibilis atq3 ideclinabilis. q̄ppe attingēs vbiq3: cui illiſa oīs prauitas ꝯturbet̄ neceſſe eſt. Quidni in hanc omne tumidū vel diſtortū impingat ꝛ conq̄ſſet̄. Ue vniuerſo qđ obuiū forte offēderit cedere neſcia rectitudo. nā ꝛ fortitudo ē: Quid i qs volūtatib⁹ tā ꝯtrariū ꝛ aduerſum q̄ʒ ſemp conari impingere. ſemper ꝛ fruſtra: Ue oppoſitis voluntatibus: ſolam ſue profecto ad-

uerſiõis referẽtib⁹ penã. Quid tã penale. ꝙ ſemp velle qꝺ nũꝙ erit ⁊ ſemp nolle qꝺ nũꝙ nõ erit. quid tã dãnatum: ꝙ voluntas addicta huic neceſſitati volẽdi nolẽdiqꝫ vt ad neutrũ iam ſicut niſi pũerſe ita niſi miſere moueat̃. In eternũ non obtinebit qꝺ vult. ⁊ qꝺ nõ vult in eternũ nihilominus ſuſtinebit. Digne omnino: vt qui ad nihil afficit̃ vnꝙ qꝺ deceat. ad nihil vnꝙ qꝺ libeat euadat. Quis hoc facit. Rectus dñs de⁹ noſter. q ⁊ cũ pũerſo pũertitur: nũꝙ recto prauoqꝫ ꝯueniet. Hec eniꝫ ſibi inuicem aduerſant̃. ⁊ ſi nõ inuicẽ ledãt. Leſio alteri⁹ ẽ. abſit vt dei. Durũ tibi ẽ inquit: ꝯtra ſtimulũ calcitrare. hoc ẽ nõ ſtimulo durũ: ſꝫ calcitranti. Eſt ⁊ turpiſſ pena de⁹. Lux ẽ enim. Et qd tam inuiſum obſcenis flagitioſiſqꝫ mẽtibus: pfecto omnis q male agit odit lucem. Sed dico. Nunquid nõ poterũt declinare: Minime omnino. lucet vbiqꝫ etſi nõ oĩbus. Deniqꝫ in tenebris lucet: ⁊ tenebre eam nõ cõphẽderũt. Videt tenebras lux. cui hoc eſt videre qꝺ lucere. ſed non viciſſim a tenebris ipſa vĩ. q: tenebre eã nõ cõprehenderũt. Et vident̃ ergo vt cõfundãtur. ⁊ nõ vident ne conſolent̃. Nec mõ a luce: ⁊ in luce vident̃. A quo vel a quibus. Ab omni vidente: vt ꝓ multitudine intuentiũ ſit ꝯfuſio multa. At nullus ꝺ tãta numeroſitate ſpectãtiũ. moleſtior oculuſ ſuo ꝯcuiuſqꝫ. Nõ eſt aſpectus ſiue in celo ſiue in terra: quẽ tenebroſa conſciẽtia ſuffugere magis velit. min⁹ poſſit. Non latẽt tenebre. vel ſeipſas. Se vident: que aliud non vidẽt. opa tenebraꝝ ſequũt̃ illaſ. nec ẽ quo ſe abſcõdat ab illis. ne in tenebris qdẽ. Hic ẽ ꝟmis q nõ moritur: memoria preteritorum. Semel iniectus vel potius innatus ꝑ peccatum. heſit firmiter nequaꝙ deinceps auellendus. Nec ceſſat rodere conſcientiã. eaꝗ paſtus eſca vtiꝗ incõſumptibili ꝑpetuat vitam. Horreo vermeꝫ mordacẽ. ⁊ mortem viuacem. Horreo incidere in manus mortis viuẽtis. ⁊ vite moriẽtis. Hec eſt ſcꝺa mors q̃ nunꝙ poccidit. ſed ſemper occidit. Quiſ det illis ſemel mori. ⁊ nõ moriant̃ in eternũ: Qui dicunt mõtibus cadite ſup nos. ⁊ collibus operite nos. quid niſi mortem mortis beneficio aut finire aut euadere volũt: Deniꝗ inuocabũt mortẽ ait ⁊ nõ veniet. Intuere id clarius. Cõſtat immortalẽ animã eẽ. nec aliqñ abſꝗ ſua memoria viuere. ne non aĩam aliquãdo eſſe cõtingat. Itaqꝫ durante anima. durat ⁊ mẽoria. Sed qualis: Feda flagitiĳs. horrida facinorib⁹: vanitate tumida: cõtẽptu hiſpida ⁊ neglecta. que ꝑora trãſierũt ⁊ ñ trãſierũt. Trãſierũt a manu. ſꝫ ñ a mente. Qꝺ factũ ẽ: factũ nõ eẽ non poteſt. Proinde ⁊ ſi facere in tẽpore fuit. ſꝫ feciſſe in ſempiternum manet. non tranſit cũ tẽpore. qꝺ tempora trãſit. In eternũ ergo neceſſe eſt cruciet: qꝺ ꝑperã te egiſſe in eternum memineris. Experiri erit hoc veritatem vocis illius. arguã te ⁊ ſtatuã ꝯtra faciem tuam.

Dominus locut⁹ eſt cui oē aduerſum ⁊ ſibi aduerſari neceſſe ē: vbi ſit ſera querela. O cuſtos hominū quare poſuiſti me contrariū tibi: ⁊ fact⁹ ſū mihimet ipſi grauis: Ita eſt o Eugeni: nō pōt deo eſſe ꝯtrarium quid. ⁊ ſibimet cohęrere: ſed ꝙ arguet a deo: arguet ⁊ a ſeipſo. Non eſt ſane iam tūc qđ aut veritatem diſſimulet ratio: aut ratiōis intuitū anima declinet auulſa mēbris corpis ⁊ in ſeſe collecta. Quo enim valeat ſopitis concluſiſq; in morte ſenſib⁹. p quos vtiq; curioſius exire ⁊ a ſe ire ſolebat in eam. que pterit mundi iſtius figurā. Uides turpibus nihil deeſſe ad cōfuſionē cum producent̄ ſpectaculū fieri. deo. angelis. hoībus ſibiꝗpſis. O quam male mali omnes locati ſunt. vtiq; oppoſiti torrēti huic directe equitates: ⁊ huic lumini propalate veritatis expoſiti. Nōne ħ eſt perpetuo tundi: perpetuoq; cōfundi: Duplici ꝯtritiōe ait ille. cōtere eos domine de⁹ noſter. Quid eſt deus: Longitudo. latitudo. ſublimitas. ⁊ profundū. Quid ingꝭ: Tenem⁹ te quaternitatiſꝗ abhominatus es profeſſorem. Minime abhominatus ſum ⁊ abhominor. Uiſus ſum ꝯtuliſſe plura. ſed vnū eſt. Unus deus ſignatus eſt ꝑ captu noſtro. nō pro ſuo ſtatu. Diuiſus eſt hic nō ille. Uoces diuerſe. ſemite multe. ſed vnū per eas ſignificatur vnus querit̄. Non diuiſiones ſubſtantie in quaternario iſto expreſſe ſunt. nō dimēſiones quales in corporibus intuemur. nō diſtinctio pſonalis. qualē in trinitate adoramus non numerus ꝓprietatum qualē perſonis ipſis ineſſe fatemur. ⁊ ſi non aliud a perſonis. Alioquin hoc ſingulū horū video qđ quattuor ſimul. hec quattuor ipſa quod ſingulū eſt. Nobis autē quia nō poſſumus. cū deo ſimplicitate contēdere. dum ꝯtendimus apprehendere vnū occurrit veluti quadruplicatū. Facit hoc ſpeculum ⁊ enigma. p quod ſolum interim videre datur. Cum autē videbimus facie ad faciem. videbimus ſicuti eſt. Nec enim iam tunc fragilis acies mentis noſtre quantūlibet vehemēter intēdens. aliquatenus reſiliet diſſilietue in ſuam pluralitem. Colliget ſe magis adunabit cōformabitq; vnitati illius. vel potius vnitati illi: vt vna vni facies reſpondeat faciei. Nempe ſimiles ei erimus. quia videbimus eū ſicuti eſt. Beata viſio ad quā merito ſuſpirabat qui ait. Exquiſiuit te facies mea: faciem tuam dn̄e requiram. Et qꝛ adhuc in querēdo res eſt: interim aſcendamus quadrigā iſtā vtpote infirmi ⁊ imbecilles indigentes tali vehiculo: ſi forte vel ſic apprehendamus in quo apprehenſi ſumus. ideſt huiuſipſi⁹ vehiculi rationē. Nam hoc monitū habemus ab ipo auriga: ⁊ primo currus huius exhibitore: vt ſtudeam⁹ comprehēdere cum omnibus ſanctis. que ſit lōgitudo. latitudo. ſublimitas. ⁊ profundum. Comprehēdere dixit nō cognoſcere: nō vt curioſitate contēti ſcientie: tota cura

N

fructui inhiemus. Nõ in cognitiõe
eſt fructus : ſed in compꝛehẽſione.
Alioquin: ſcienti bonũ ⁊ nõ faciẽti
vt ait quidã peccatũ eſt ei. Et ipſe
paulus alio loco. Sic currite inqt:
vt compꝛehẽdatis. Quid ſit cõpꝛe
hendere inferiꝯ declarabo. Quid
igit̃ eſt deus: lõgitudo inꝙ: Quid
ipſã: eternitas. Hec tam longa vt
nõ habeat terminũ: nõ magis loci
ꝙ̃ tempoꝛis. Eſt ⁊ latitudo. Et ipã
quid: Charitas. Quibus ⁊ iſta ter
minis anguſtetur in deo: qui nihil
odit hoꝛum que fecerit: Deniq̃ ſo
lem ſuũ oꝛiri facit ſup̱ bonos ⁊ ma
los: ⁊ pluit ſuper iuſtos ⁊ iniuſtos.
Ergo ⁊ inimicos includit ſinꝯ ille.
Ne hoc quoq̃ cõtentus euadit in
infinitũ. Omnẽ nõ modo affectio-
nem: ſed ⁊ cognitionẽ excedit: adi-
ciẽte apoſtolo ⁊ dicẽte. Scire etiã
ſuper eminentẽ ſcientie caritatem
chꝛiſti. Quid plus dicam: Eterna
eſt: niſi qđ h̃ plus foꝛſitan eſt: quia
eternitas eſt. Uides tantã eſſe lati
tudinem quãtam ⁊ longitudinez:
Utinam ſic videas non tantã eſſe
ſed ipſam id eſſe vnã quod alterã:
nõ minus vnam ꝙ̃ duas: nec plus
duas ꝙ̃ vnaz. Deus eternitas eſt.
deus charitas eſt. lõgitudo ſine ꝓ
tenſione: latitudo ſine diſtenſione.
In vtroq̃ pariter locales quidem
excedit tempoꝛaleſq̃ anguſtias: ſʒ
libertate nature nõ enoꝛmitate ſb̃
ſtantie. Tali modo immenſus eſt
qui omnia fecit immẽſura ⁊ ꝙ̃uis
immẽſus. hic tñ modus ⁊ ipſiꝯ im
menſitatis. Quid itẽ deus: ſublimi
tas ⁊ pꝛofundum. In altero ſupꝛa
omnia an altero intra oĩa. Liquet
in deitate nunꝙ̃ claudicare equa-
litatem : ſtare eam vndiq̃ firmiter
cõſtare immobiliter ſibi. Sublime.
potẽtiam. pꝛofundum. ſapientiam
eius cõſidera. Ex equo ⁊ iſta reſpõ
dent ſibi: duz ⁊ ſublimitas inaccin
gibilis ⁊ pꝛ̃funditas eque inſcruta
bilis cognoſcat̃: paulo admirãte ⁊
exclamante. O altitudo diuitiarũ
ſapientie ⁊ ſcientie dei: quã inſcru-
tabilia ſunt iudicia eius: ⁊ inueſti-
gabiles vie illius. Libet ⁊ nos ex-
clamare cum paulo. Hoꝛũ vtcũqʒ
intuẽtes in deo ⁊ cum deo ſimpli-
ciſſimam vnitatẽ. O ſapientia po-
tens: attingẽs vbiqʒ foꝛtiter. O po
tentia ſapiens: diſponens oĩa ſua-
uiter. Res vna: effectus multiplex
operationeſqʒ diuerſe. Et illa vna
res eſt: longitudo ꝓpter eternitatẽ
latitudo pꝛopter caritatẽ: ſublimi-
tas pꝛopter maieſtatez. pꝛ̃funditas
pꝛopter ſapientiã. Nouimus hoc:
Nũ ideo ⁊ arbitramur nos cõpꝛe
hendiſſe: Non ea diſputatio com
pꝛehendit ſed ſanctitas: ſi quomõ
tamẽ compꝛehẽdi poteſt: qđ incõ-
pꝛehenſibile eſt. At niſi poſſet non
dixiſſet apoſtolus. vt compꝛehẽda
mus cum omnibus ſanctis. Sãcti
igitur compꝛehẽdũt. Queris quo
modo: Si ſanctus es: compꝛehẽdi
ſti ⁊ noſti. Si nõ: eſto: ⁊ tuo experi-
mento ſcies. Sanctuz facit affectio
ſcã: ⁊ ipſa gemina. Timoꝛ dñi ſan-
ctus : ⁊ ſanctus amoꝛ. His pꝛ̃fecte
affecta aĩa: veluti quibuſdam duo
bus bꝛachijs ſuis : compꝛehendit.
amplectit̃. ſtringit. tenet ⁊ ait. Te-

nuſ eū nec dimittā. Et timoꝛ qdeʒ ſublimi ꝛ ꝓfundo: amoꝛ lato lon goqꝫ reſpondet. Quid tam timendum ꝙ poteſtas cui nō potes reſiſtere: ꝙ ſapientia cui abſcondi nō potes: Poterat minꝰ timeri deus alterutro carens. nunc autē pfecte opoꝛtet timeas illū cui nec oculus deeſt omnia vidēs: nec manus potens omnia. Quid item tam amabile ꝙ amoꝛ ipſe quo amas ꝛ quo amaris: Amabilioꝛē tamē iuncta eternitas facit: q̄ dum non excidit foraſ mittit ſuſpicionē. Ama igiṫ ꝑſeuerāter ꝛ longanimiter: ꝛ habes longitudinē: dilata amoꝛem tuum vſqꝫ ad inimicos ꝛ latitudineʒ tenes. Eſto etiā in omni ſolicitudine timoꝛatus: ꝛ ſublime pꝛofundūqꝫ appꝛehendiſti. Aut ſi mauis quattuoꝛ eq̄ tuis: diuinis q̄ttuoꝛ reſpondere: facis hoc ſi ſtupes. ſi paues. ſi ferues. ſi ſuſtines. Stupēda plane ſublimitas maieſtatꝭ: pauēda abyſſus iudicioꝛū: feruoꝛem exigit charitas: eternitas perſeuerantiā ſuſtinendi. Quis ſtupet: niſi qui contēplatur gloꝛiā dei: Quis pauet. niſi qui ſcrutatur pꝛofundū ſapientie: Quis feruet: niſi qui meditaṫ caritateʒ dei: Quis ſuſtinet ꝛ pſeuerat in amoꝛe: niſi qui emulatur eternitatem caritatis: Nempe eternitatꝭ quandā imaginē pſeuerantia pꝛefert. Deniqꝫ ſola eſt: cui eternitas redditur. vel potius que eternitati hominem reddit: dicēte dn̄o. Qui pſeuerauerit vſqꝫ in finem hic ſaluus erit. Et nunc aduerte in quattuoꝛ iſtis: cōtemplationis ſpecies q̄ttuoꝛ. Pꝛima ꝛ maxia ꝯtēplatio ē: admiratio maieſtatꝭ. Hec reqrit cōpurgatū: vt a vicijs liberū atqꝫ exoneratū peccatꝭ: facile ad ſupna leuet: iterdū quoqꝫ vel ꝑ aliquas moꝛulas ſtupoꝛe ꝛ extaſi ſuſpēſuꝫ teneatꝰ admirātē. Scd̄a aūt neceſſaria ē huic. Eſt. n. intuens iudicia dei. Quo ſane pauido aſpectu duꝫ vehemētius ꝯcutit intuēteʒ: fugat vicia fundat virtutes. initiat ad ſapiētiā. humilitatē ſeruat. Virtutuꝫ ſiquidem bonū quoddam ac ſtabile fundamētum humilitas. Nēpe ſiꝰ nutet illa: virtutū aggregatio nō niſi ruina eſt. Tertia cōtemplatio occupatur vel potius ociaṫ circa memoꝛiā beneficioꝝ: ꝛ ne dimittat ingratuꝫ. ſollicitat memoꝛantē. ad amoꝛem benefactoꝛis. De talibus dicit ꝓpheta: loqnēs ad dominū. Memoꝛiā habūdantie ſuauitatis tue eructabūt. Quarta q̄ retro ſūt obliuiſcēs: in ſola regeſcit expectatione pꝛomiſſoꝛū. Que cū ſit meditatio eternitatis. ſiquidē q̄ pꝛomittuntur eterna ſunt: longanimitatē alit: ꝛ pſeuerantie dat vigoꝛē. Puto iam facile eſt: quatuoꝛ noſtra hꝰ quatuoꝛ illis apoſtoli ſignare: duꝫ longitudinē ꝯpꝛehēdit meditatio pꝛomiſſoꝛū. latitudinē recoꝛdatio beneficioꝝ. ſublimitatē cōtēplatio maieſtatis. pꝛofundū inſpectio iudicioꝛū. Querēdus adhuc fuerat: q nec ſatis adhuc inuētus eſt: nec queri nimis pōt. At oꝛādo foꝛte ꝙ diſputādo dignius queriṫ: ꝛ inuenitur facilius. Pꝛoinde is ſit finis libꝛi. ſed nō finis querendi.

¶ Hic ſermo in eo exemplari
vnde ẽ excerptus intitulatur ſmo
de charitate: ſed verius in multis
aliĩs exẽplaribus libello de diligen
do deũ annectitur: vt vnus ſit dũ-
taxat ideq́ȝ tractatus.

Emini me dudum ad
ſanctos fratres cartu-
m ſienſes ſcripſiſſe epiſto-
lam ac de his ipſis ĩ ea
gradibꝰ inter cetera diſ
ſeruiſſe: forte autẽ alia ibi: ⁊ ſi non
aliena de caritate locutus ſum: et
ob hoc quedam illorũ huic quoqȝ
ſermoni ſubiũgere nõ inutile dico;
preſertim cum facilius ad manum
habeam tranſcribere iá dictata q̃
noua iterũ dictare. Illa inq̃ vera
⁊ ſincera eſt caritas. ⁊ omnino de
corde puro ⁊ conſcientia bona ⁊ fi
de non ficta. fatenda eſt procedere
qua ꝓximi bonum: eque vt noſtrũ
diligimus. Naȝ qui magis aut cer
te ſolum diligit ſuũ conuincitur nõ
caſte diligere bonum qđ vtiqȝ pro
pter ſe diligit non ꝓpter ipſum. Et
hic talis non poteſt obedire ꝓphe
interim qui ait. Confitemini domi-
no quoniá bonus. Confitetur qdẽ
quia fortaſſe bonũs eſt ſibi: nõ aũt
quoniá bonus eſt in ſe. Quapropt
nouerit in ſe dirigi illud ab eodem
propheta obprobrium. Confitebit
tibi cum bene feceris ei. Eſt qui cõ
fitetur domino quoniam potẽs eſt
⁊ eſt qui confitetur quoniá ſibi bo
nus eſt: ⁊ item qui confitetur quo-
niam ſimpliciter bonus eſt. Primꝰ
ſeruus eſt: ⁊ timet ſibi. Secundus
mercenarius ⁊ cupit ſibi. Tertius
filius ⁊ defert patri. Itaqȝ ⁊ qui ti-
met: ⁊ q cupit vterqȝ pro ſe agũt.
Sola que in filio eſt caritas non q̃
rit que ſua ſunt. Quãobrem puta
de illa dictum. Lex domini imacu-
lata conuertens animas: ꝙ ſola vȝ
ſit que ab amore ſui ⁊ mundi auer
tere poſſit animũ ⁊ in deum dirige
re. nec timor quippe: nec amor pri-
uatus conuertũt animã. Mutant
interdum vultum vel actũ: affectũ
nunq̃. Facit quidem nonnunq̃ et
ſeruus opus dei: ſed quia non ſpõ-
te in ſua adhuc duritia permanere
cognoſcitur. Facit ⁊ mercenarius:
ſed quia non gratis propria trahi
cupiditate conuincitur. Porro vbi
ꝓprietas ibi ſingularitas. Ubi au
tem ſingularitas ibi angelus. Ubi
angulus ibi ſine dubio ſordes ſiue
rubigo. Sit ita ſeruo ſua lex timor
ipſe quo conſtringit̃. Sit ſua merce
nario cupiditas qua ⁊ ipẽ arctatur
quãdo tentatur abſtractus ⁊ ille-
ctus. Sȝ harȝ nulla aut ſine macu-
la eſt aut animas conuertere põt.
Cahritas vero ꝯuertit animas q̃s
facit ⁊ volũtarias. Porro in eo eã
dixerim imaculatã: q nil ſibi đ ſuo
retinere ꝯſueuit. Cũ nẽpe de ꝓpo
nihil eſt: totũ profecto qđ habȝ dei
eſt. Qđ aũt dei eſt: imundũ eſſe nõ
põt. Lex ergo dei imaculata chari
tas eſt que nõ qđ ſibi vtile eſt q̃rit:
ſed qđ multis. Lex aũt dñi dicitur
ſiue ꝙ ipſe ex ea viuat ſiue ꝙ eam
nullus: niſi eius dono poſſideat.
Nec abſurdum videatur qđ dixi:
⁊ deum viuere ex lege: cũ non alia
q̃ charitate dixerim. Quid vero in

ſūma ⁊ beata trinitate:ſūmaꝫ ⁊ ineffabilem illam conſeruat vnitateꝫ niſi charitas: Lex eſt ergo:⁊ lex domini:charitas:que trinitatē in vnitate quodāmodo cohibꝫ ⁊ colligat in vinculo pacis.nemo tamen me extimet charitātē hic accipere qualitateꝫ vel aliqđ accidens. Alioqñ in deo dicerem ꝙ abſit eſſe aliquid qđ nō eſt:ſed ſubſtantiā illam diuinam.ꝙ vtiqꝫ nec nouum:nec inſolitum ē dicente iohāne. Deus charitas eſt. Dicitͬ ergo recte charitas ⁊ deus ⁊ dei donū. Itaqꝫ charitas dat charitatē ſuſtantiuam accidentalem. Ubi dantē ſignificat:nomen ſubſtantie eſt. Ubi donū:qualitatꝭ. Hec eſt lex eterna creatrix ⁊ gubernatrix vniuerſitatis. Siquidem in pondere ⁊ menſura ⁊ numero ꝑ eā facta ſūt vniuerſa:⁊ nihil ſine lege relinquitur:cū ipſa quoqꝫ lex oīuꝫ ſine lege nō ſit:nō tamen alia ꝗ̄ ſe ipſa:qua ⁊ ſeipſam ⁊ ſi nō creauit regit tamen. Ceteꝝ ſeruus ⁊ mercenarius habēt legem:nō a domino: ſed quā ipſi ſibi fecerunt.ille deum non amādo:iſte plus aliud amando. Habent inꝗ̄ legem nō dñi:ſed ſuam illam tñ que domini eſt ſubiecta.Et quidem ſuā ſibi quiqꝫ legeꝫ facere potuerūt:nō tamen eam incōmutabili eterne legis ordini ſubducere potuerūt. Tūc aūt dixerim quēqꝫ ſibi feciſſe ſuā legem.quādo cōi ⁊ eterne legi ꝓpriā ꝑtulit volūtatē:⁊ pūerſe vtiqꝫ volens ſuū imitari creatorem vt ſicut ipſe ſibi lex ſuiqꝫ iuris eſt. ita is quoqꝫ ſeipſuꝫ regeret:⁊ legē ſibi ſuā faceret volūtatem. Graue vtiqꝫ ⁊ importabile iugū ſup oēs filios adam. Heu inclinās ⁊ incuruans ceruices nr̄as adeo vt vita noſtra inferno appropinquauerit. Infelix ego homo.qs me liberabit de corpore mortis huius: Quo vtiqꝫ ꝑmor:⁊ pene opprimor ita, vt niſi qꝛ dominꝰ adiuuit me paulominus habitaſſet in inferno aīa mea. Sub hoc onere grauatus gemebat qui dicebat. Quare me poſuiſti ꝯriū tibi:⁊ factꝰ ſū me metipſi grauis: Ubi dixit factꝰ ſūꝫ memetipſi grauis oñdit ꝙ lex ipſe ſibi eſſet.nec alius hoc ꝗ̄ ſibi ipe feciſſet. Quod aūt loquēs deo premiſit poſuiſti me ꝯtrariū tibi:dei ſe tñ nō effugiſſe legem indicauit. Hoc quippe ad eternā iuſtāqꝫ dei legeꝫ ꝑtinuit:vt q a deo noluit ſuauiter regi penaliter a ſeipſo regerēt:qqꝫ ſponte iugū ſuaue ⁊ onus leue charitatis abiecit ꝓprie volūtatis onꝰ importabile ſuſtineret inuitus. Miro itaqꝫ ⁊ iuſto mō eterna lex fugitiuū ſuū:⁊ poſuit ſibi ꝯtrariū ⁊ retinuit ſubiectuꝫ dū.vꝫ.nec iuſtitie ꝑ meritis euaſit legē.nec tñ cū deo ī ſua luce in ſua reqe ī ſua gloria remāſit ſubiectꝰ ꝑtāti:⁊ ſubmotꝰ felicitati. Dñe deus meꝰ.cur nō tollis peccatū meū:⁊ q̄re nō auferes iniqtatē meā vt abiecta graui ſarcina ꝓprie volūtatis ſub leui onere charitatꝭ reſpirē.nec iā ſuili timore coercear.nec mercenaria cupiditate illiciar:ſꝫ agar ſpū tuo:ſpū libertatꝭ quo agūt filij tui q teſtimoniū reddat ſpiritui meo:ꝙ ⁊ ego ſim vnus ex filijs dū eadē mihi fuerit:que et

tibi: ⁊ ſicut tu es ita ⁊ ipſe ſim ī hoc
mundo. Hi ſiquidē q̄ hoc faciūt qđ
ait apoſtolus. Memini quēquā de
beatis niſi vt inuicē diligatis ꝓcul
dubio ſicut deus eſt: ⁊ ipi ſūt ī hoc
mūdo nec ſerui aut mercenarij ſūt
ſed filij. Itaqꝫ nec filij ſūt ſine lege
niſi forte aliqs aliter ſētiat pp hoc
qđ ſcriptū eſt iuſtis nō eſt lex poſi-
ta. Sꝫ ſciēdū ꝙ alia ē lex ꝓmulga-
ta a ſpū ſeruitutis in timore alia a
ſpū libertatꝫ data in ſuauitate. nec
ſub illa coguntꝛ eē filij: nec ſine iſta
eſſe patiuntꝛ. Vis audire qꝛ iuſtis
nō eſt lex poſita: nec accepiſtis ait
ſpm̄ ſeruitutis iterū in timore. Vis
audire ꝙ tn̄ ſine lege charitatꝫ non
ſint. Sed accepiſtis inqt ſpm̄ ado-
ptionis filiorꝫ. Deniqꝫ audi iuſtuꝫ
vtrūqꝫ đ ſe fatētē: ꝙ nō ſit ſub lege.
nec tn̄ ſine lege fact⁹ ſuꝫ inq̄ꝫ his q
ſub lege erāt quaſi ſub lege eēm cū
ipſe nō eſſem ſub lege his q ſine le-
ge erāt tāq̄ꝫ ſine lege eſſem. cū ſine
lege dei nō eſſem ſed in lege eſſem
xp̄i. Unde apte nō dr̄: iuſti nō hn̄t
legē: aut iuſti ſunt ſine lege: ſꝫ iuſtis
nō eſt lex poſita: hoc eſt nō tanq̄ꝫ i-
nuitis poſita. ſed volūtarijs eo libe-
raliter data. quo ſuauiter inſpirata.
Uñ ⁊ pulchre dn̄s. Tollite ait iu-
gum meū ſup vos. Ac ſi diceret. nō
impono inuitis. ſꝫ vos tollite ſup
vos ſi vos vultis. Alioquin non re
quiē ſꝫ laborē inuenietꝫ aīab⁹ vr̄is.
Bona itaqꝫ lex caritas ⁊ ſuauis: q̄
nō ſoluꝫ leuitꝛ ſuauiterqꝫ portatꝛ. ſꝫ ⁊
ſuorꝫ mercenariorꝫ leges portabi-
les ac leues reddit q̄s vtiqꝫ nō de
ſtruit. ſꝫ facit vt īpleantꝛ. Dicēte do
mino: nō veni legē ſoluere: ſꝫ adim-
plere. Illā tēperat iſtā ordinat vtrā-
qꝫ leuigat. nūq̄ꝫ erit charitas ſine ti
more. ſed caſto. nūq̄ꝫ ſine cupidita
te ſed ordinata. Implet ḡ charitas
legē ſerui cū infundit deuotionē im
plet ⁊ mercenarij cū ordinat cupi-
ditatē. Porro timori ꝑmixta deuo
tio: ipm̄ nō annullat ſed caſtificat:
pena tm̄ tollitꝛ: ſine qua eſſe nō po-
tuit dū fuit ſeruilis ⁊ timor manet in
ſeculum ſeculi caſtus ⁊ filialis. nam
ꝙ legitꝛ perfecta charitas foras mit
tit timorē pena intelligēda eſt que
ſeruili vt diximus nūq̄ꝫ deeſt timori.
illo ſcilicet gn̄e locutiōis quo ſepe
cā ponitꝛ ꝓ effectu. Deniqꝫ cupidi
tas tūc recte a ſupueniēte charita
te ordinatꝛ cū mala quidē penitus
reſpuuntꝛ: bonis vero meliora p̄fe-
runtꝛ. nec bona niſi ꝓpter meliora
appetūtur. Qđ cū plene ꝑ dei grāꝫ
aſſecutū fuerit diligenter corpus ⁊
vniuerſa corporis bona tm̄ pp aīaꝫ:
aīa pp deū: deus aūt pp ſeipſum.
Uerūtn̄ qꝛ carnales ſum⁹ ⁊ đ car
nis concupiſcentia naſcimur neceſ-
ſe eſt vt cupiditas nr̄a vel amor nr̄
a carne īcipiat: q̄ ſi recto ordine di
rigitꝛ: q̄buſdaꝫ ſuis gradibus duce
grā ꝑficiens ſpū tandē ꝯſumabitꝛ:
qꝛ nō prius qđ ſpūale. ſed qđ aīale
deinde qđ ſpūale. Et ṗus neceſſe ē
vt portemus imaginē terreſtris: de
inde celeſtis. In p̄mis ergo diligit
ſeipſuꝫ hō ꝓpter ſe. Caro quippe ē
⁊ nil valet ſapere preter ſe. Cūque
ſe videt ꝑ ſe ñ poſſe ſubſiſtere: deuꝫ
quaſi ſibi neceſſariū incipit ꝑ fideꝫ
inquirere ⁊ diligere. Diligit itaqꝫ ī

ſecundo gradu deum. ſed ꝑpter ſe nõ ꝑpter ipſum. At vero cũ ipſum ceperit occaſionẽ ꝑprie neceſſitatꝭ colere ⁊ frequẽtare: cantãdo legen do: orãdo obediẽdo: quadã huiuſcemodi familiaritate paulatim ſen ſimq; deus ĩnoteſcit ꝯſequenter et indulceſcit: ⁊ ſic guſtãdo ꝙ̃ ſuauis eſt dñs tranſit ad tertiũ gradũ: vt diligat deũ nõ iã ꝑpter ſe ſed ꝑpt ipſum. Sane in hoc gradu diu ſtatur: ⁊ neſcio ſi a quo quã hominũ quartus in hac vita ꝑfecte apphẽditur vt ſe ſcilicet diligat homo tm̃ ꝑpter deũ. Aſſerant hoc ſi qui expti ſunt mihi fateor impoſſibile videtur. Erit aũt ꝓculdubio cũ ĩtroductus fuerit ſeruus bonus ⁊ fidelis in gaudiũ domini ſui: ⁊ ĩebriat⁹ ab vbertate domus dei: quaſi.n. miro quodãmõ oblitus ſui: ⁊ a ſe penit⁹ velut deficiẽs tot⁹ ꝑget in deũ: ⁊ dĩnceps adherẽs ei vn⁹ cũ eo ſpiritus erit. Arbitror hoc ſenſiſſe ꝓphetaꝫ cũ diceret. Introibo ĩ potẽtias dñi: dñe memorabor iuſtitie tue ſoli⁹. Sciebat ꝑfecto cuꝫ introiret in ſpũales potentias dñi erutũ ſe ab vniuerſis carnis infirmitatibus: vt iã nil de carne haberet cogitare. ſꝫ tot⁹ in ſpũ memorareť iuſtitie dñi ſolius. Tunc pro certo ſingula chriſti mẽbra dicere poterunt de ſe qd̾ paulus aiebat de capite. Et ſi cognouimus ſecundũ carnẽ xp̃m. ſed nunc iam nõ nouimus. nemo ibi ſe cognoſcet ſecundum carnem. quia caro ⁊ ſanguis regnũ dei nõ poſſidebunt. non ꝙ carnis illic ſubſtantia futura nõ ſit. ſꝫ ꝙ carnalis omnis neceſſitudo ſit de futura carn̄ꝭ q; amor amore ſpiritus abſorbendus ⁊ infirme que nũc ſunt humane affectiones: in diuinas quaſdaꝫ habeant cõmutari. Tunc de ſagena charitatis que nunc tracta per hoc mare magnum ⁊ ſpatioſuꝫ manibus ⁊ ex omni genere piſciũ congregare non deſinit cum perducta ad litus fuerit: malos foras mittet: bonos ſolũmodo retinebit. Siquidem in hac vita. ex omni genere piſcium intra ſinum latitudinis charitatis rete concludit. vbi ſe pro tẽpore omnibus conformans. omnium in ſe ſiue aduerſa ſiue proſpera trahitiens. ac ſua quodãmodo faciens. non ſolum gaudere cum gaudentibus. ſed ⁊ flere cum flentibus cõſueuit. Sed cum ꝑuenerit ad litus velut malos piſces omne qd̾ triſte patitur foras mittens. ſola que placere ⁊ iocunda eſſe poterunt retinebit. Nunꝗ̃ enim tunc verbi gratia paulus aut infirmabitur cũ infirmis. aut vreť cũ ſcandalizatis. vbi ſcãdala ⁊ infirmitas ꝓcul erunt: Aut certe lugebit eos q non agent penitentiam. vbi certuꝫ eſt. nec peccantem fore. nec penitentem. Abſit autem. vt vel eos q igni bus eternis cuꝫ diabolo ⁊ angelis eius deputãdi ſũt plãgat ⁊ defleat in illa ciuitate quã fluminis ĩpet⁹ letificat. cuius ⁊ diligit dñs portas ſup oĩa tabernacula iacob. ꝙ videlicet in tabernaculis. ⁊ ſi qñ gaudetur de victoria: laboratur tñ impugna. ⁊ plerũq; periclitatur in vita. In illa autem patria nulla pror

ſus admittitur aduerſitas ſine triſtitia queadmodum ⁊ de illa canitur. Sicut letantium omnium habitatio in te. Et rurſum. Letitia ſempiterna erit eis. Deniqꝫ quomodo nonne recordabitur. vbi memorabitur iuſtitie dei ſolius? Proinde vbi iam non erit miſerie locus aut nonne tempus: nullus profecto eſſe poterit miſerationis affectus.

¶ Diui Bernardi abbatis homelia ſuper quibuſdaꝫ verbis dñi videlicet. Simile eſt regnum celorum homini negotiatori querenti bonas margaritas.

r Eges terre ⁊ omnes populi pncipes ⁊ omnes iudices terre iuuenes ⁊ virgines. Senes cũ iunioribus audite ſupplico vbũ domini dicẽtis. Simile eſt regnum celorum homini querẽti bonas margaritas. Inuenta autẽ vna precioſa margarita: abijt ⁊ vendidit omnia que habuit ⁊ emit eam. Sed que eſt iſta queſo frẽs mei cariſſimi hec tam precioſa margarita: pro qua vniuerſa dare debemus: ideſt noſmetipſos? quia totum deo dedit: qui ſeipſum obtulit vt poſſimus eam habere. Nonne hec eſt religio? Sancta pura ⁊ immaculata in qua homo viuit purius cadit rarius: ſurgit velocius: incedit cautiꝰ: irrorat̃ frequẽtius: quieſcit ſecuriꝰ: morit̃ fidutiꝰ purgatur citius: premiatur copioſius. O religio glorioſa ⁊ mirabilis que mens cogitare: quis intellectꝰ plene cognoſcere? que lingua humana te poterit ſufficiẽter ⁊ digne extollere? Hec eſt enim fratres mei que miſerante deo peccata remittit: ⁊ reſerat paradiſum. Que cõtritum ſanat hominem: ⁊ triſtem exhilarat: vitam de interitu reuocat: ſtatum reſtaurat: honorẽ reuocat: fidutiam reformat: vireſqꝫ ⁊ gratiã abũdantiorem refundit. O religio virtutibus ornata. O margarita refulgida: quid noui de te referam? Omnia. n. ligata tu ſoluis: oĩa. ſoluta tu reſeras: Oĩa aduerſa tu mitigas: omnia deſperata tu animas. O religio rutilãtior auro: ſole ſplẽdidior. Si vere ſeruatur nõ vincit peccatũ: nec detractio ſuperat: nec deſperatio debet: vſqꝫ in finem deo dãte vt brauium apprehẽdat: perſeuerat. Hec eſt que reſpuit auaritiaꝫ: horret luxuriam: fugit furoreꝫ. firmat amorem: calcat ſuperbiam: linguam continet: componit mores odit malitiam: excludit nequitiam cogitqꝫ homineꝫ dei amore omnia libenter ſufferre. O religio gratiſſima ⁊ toto corde perquirenda. Nõne per te ceci vident: claudi ambulant: leproſi mundantur: pauperes euangelizantur? O religio pacifica a ſtrepitu maligni ſeculi elongata et pro chriſto a ſeculo mortua. vbi ſpiritus ſanctus ſuper humilem venit ⁊ quietum: ſuper deuotum chriſti deſcendit. O religio habitaculũ dei ⁊ angelorum eius: hic permanſionem faciunt conſerui ſui. O religio vita beata vita angeloruꝫ. De ore proprio ſpiritus ſanctus dicit. Optimam parteꝫ elegit ſibi maria

que non auferetur ab ea. O beatiſ
ſima vita ſolitaria vita contempla
tiua. Qn̄ in ſolitudine ꝯtemplabat̄
virgo maria tunc veniſti: ⁊ incar-
naſti in ea. O deus meus o bone ie
ſu quid plura referram: Vere clau
ſtrum fratres mei vere religio eſt
paradiſus. O religio valle diſcipli-
ne munita: in qua eſt precioſa ꝑ vir
tutū fecūda fertilitas. Glorioſa res
eſt hominis vnius moris habitare
in domo. Bonuꝫ eſt ⁊ iocūdum ha
bitare frēs in vnum. Videas illum
peccata flenteꝫ: aliū in dei laudib⁹
exultantem. hunc hominibus mini
ſtrantē: aliū alios erudientem. hūc
oranteꝫ. illū legentē: hūc miſerantē
illum: alium peccata punienteꝫ hūc
charitate fragrantē. alium humili-
tate pollentē: hunc in proſperis hu
milem: illum in aduerſis ſublimeꝫ:
hunc in actiua laborantē illū in cō
tēplatiua quieſcētē. Et poteris dice
re caſtra dei ſunt hec. Quā terribi-
bilis ē locus iſte. Vere nō ē hic ali-
ud niſi domus dei et porta celi. o
porta preclariſſima per quā in ſan-
ctam ciuitatem intratur. per quam
regnū celoꝝ rapit̄. ⁊ poſſidetur. o
religio ꝑnobiliſſima: tu caſtitas re-
ligioſorum: tu corda clericorum: tu
theſaurus ſuper aurum. o ſolitudo
beata. o hereme mors vitiorum: vi
ta virtutum. te lex et prophete mi-
rantur: ⁊ quicunq̄ ad perfectioneꝫ
venerunt: per te in paradiſuꝫ intro
ierunt. o beata vita ſolitaria ⁊ cōtē
platiua: quid vltra de te loquar: ip
ſe dei filius ſaluator ⁊ magiſter no-
ſter exemplum dedit nobis fugiēs
in deſertum. ⁊ manſit in ſolitudīe
vbi ſunt roſe charitatis que ſemꝑ
flameſcunt. que ſemper in ſancto
odore viuunt. Vbi mira perfectio
mortificatorum ⁊ gratiarum actio.
.ſ. cōſiderare que ⁊ quāta ſint que
nobis promittantur in celis ⁊ vile
ſcere faciunt omnia que habentur
in terris ⁊ dicere. Quid prodeſt ho
mini ſi mundum lucretur: ſe autem
perdit. o ſolitudo negotiorum cele-
ſtium apotecha. In te tranſitoria
⁊ terrena mutant̄ in celeſtia ⁊ eter
na. Hoc per breue purgatoriuꝫ ope
ratur eternum ⁊ celeſte conuiuiuꝫ
⁊ paſcue ſempiternene. Deniq̄ in
te lachryme mutantur in riſum. ⁊
gaudium pariūt ſempiternum. Ex
poſſeſſione quippe terrena que ver
mibus mortalibus relaxat̄: ad eter
ne hereditatis patrimonium ꝑue-
nit̄. o religio ſpiritualis exercit⁹: lu-
cta: mirabilis: officina in te fidelis
anima creatoris ſui in ſe reſtaurat
imaginē: ac ad ſue reddit imaginis
puritatem. Tu fornax. vbi vaſa ſu-
perni regis formantur. vbi peccata
ſoluuntur: ⁊ cum angelis in diuinis
laudibus inſudātur: poſſeſſio que
terre vere viuentium cōparatur. o
ſancta vita. balneum animarum:
mors peccatorum. ⁊ animaruꝫ pur
gatorium ſordidarum Tu mentiū
ſecreta purificas. Tu conſentiaruꝫ
ſqualorem diluis atq̄ ad angelice
munditie puritatem peruenire fa-
cis animas. tu ſcala iacob que ani-
mas perducis ad paradiſum. Tu
via regia paradiſi que homines ꝑ
ducit ad patriam. Tu ſtadium cō

certantium: luctatorumqȝ bñ currentiuȝ: pducis ad altas coronas. O religio ſepultura dominice paſſionis de te hieremias propheta dicit. Bonum preſtolari cum ſilentio ſalutare dei. Stabit ſolitarius ⁊ tacebit in heremo: quia in quieſcendo ⁊ tacēdo fit homo prudens. de his quedam ſunt vnde dicitur. O homo fuge: religionem elige ⁊ ſaluaberis. Surge qui dormiſ in ſeculo ⁊ exurge a mortuis. dimitteqȝ mortuos ſepelire mortuos ſuos. o vita mirabilis ſpirituale habitaculum que de ſuperbis humiles faciſ de guloſis ſobrios: de crudelibus pios ⁊ ſanctos: de iracundis miteſ de luxurioſis pudicos: de inobedientibus obedientes: ⁊ de odioſis facis in fraterna dilectione feruentes. Tu loquacibus lingue frenum imponis: tu īmundis caſtitatꝭ dulcis amoris xp̄i adhibes cingulum: tu ieiuniorum ac vigiliarum es nutrix: tu vagos ligas cathenis tu patiētie cuſtos: tu puriſſime ſimplicitatis es magiſtra. Qui te fugiunt luce dei priuati ſunt. Qui diligunt te ſtringunt: ⁊ guſtant ꝙ̄ ſuauis eſt dñs ⁊ dulcis. Tu ducis ad eterna gaudia que oculus non vidit nec auris audiuit: nec in cor hominis aſcendit. ⁊ lingua dicere non poteſt que tu paraſti domine diligentibus te. Ingredimini igitur fratres mei dilectiſſimi ex quo vocat vos magni conſilij angelus: ⁊ non tardate: quia precium magnum: ⁊ non paruum eſt in mora in ſanctam chriſti religionem ⁊ illuminabit vos filius dei per condignam ſatiſfactionem. Qui cum patre ⁊ ſpiritu ſancto viuit ⁊ regnat per omnia ſecula ſeculorū. Amen.

¶ Diui Bernardi. abbatis epiſtola ad quendam: Quid a nobis requirat deus inſinuans.

t [Ua] me pia ⁊ crebra infeſtatio angit vt tuis petitiōibus annuā que doctrinam vite agende de poſcūt. ſeu quid expediat viatori. vȝ quid diligenter corde cogitari: quid apti⁹ promi quid honeſtius in actioneȝ deduci poſſit. Hec alta res eſt. valde communis. Inquirentes habet multos. peruenientes paucos. exequenteſqȝ multo pauciores. Sȝ vt ad condemnationem aut ad miſericordiam tuā. ⁊ ceterorum legentium prout videor ſentire depromā: nec tue petitioni: nec mee intētioni pro voto ſufficiens. Cor noſtrum nihil dignius proficere pōt. ꝙ̄ vt ei ſe reſtituat a quo factum ē ⁊ hoc a nobis dominus expetit dicens. fili da mihi cor tuum. Tunc ſiquidem cor hominum deo datur quando omnis cogitatio terminatur in eum. girat ⁊ circumflectitur: ſuper eum. ⁊ nihil vult poſſidere penitus preter eum. Sicqȝ colligato ſibi animo eum diligit: vt ſine ipſo amarus ſit omnis amor. Nec aliud dixerim cor domino dare: ꝙ̄ ipſum captiuare in omne obſequium eius: ⁊ ita voluntati eius ex to

to ſupponere:ꝰvt nihil aliud velit:
ꝙ qđ nouerit velle. Itaq; cor do/
mino datum: ipſum in omnibus:ꝛ
de omnibus adorabit: ꝛ gratias.
aget.etiam ſi multa noſtris ſenſibꝰ
moleſta videantur. Nihil turba/
tionis ex rerum nouitate ſuſcipiet.
Tentatus a domino per tribula
tiones ꝛ aſperas qualitates non
mouebitur. Aporiatus.i.iops gau
debit. Quicquid illatum fuerit.eti
am ſi habeat aſperum ſenſum. ve/
lut impellenſ ad ſuperna ſuſcipiet.
Qui cor ſuum dedit deo: cantabit
melodice ꝛ dicet cu; propheta da/
uid.paratum cor meum deus pa/
ratum cor meum:cantabo ꝛ pſal/
lam in gloria mea. Eſt ſiquidē glo
ria prima:ꝛ ſecunda.ꝑma virtutis
ſecūda.beatitudinis. Una in via
alia in patria. Proinde omnibus
qui cor ſuu; deo tradiderūt. factū
eſt in argumentum.ꝛ ſignu; quod
cantant ꝛ in virtutum gloria pſal/
lunt in tribulationibus: in p̄ſſuris
in anguſtijs: in fame:ꝛ ſiti. in nudi
tate.ꝛ deiectione:in maledictis:in
conuitijs.ꝛ deriſionibus:in flagel/
lis:ac etia; morte intentata:in cor
dibus plus exultant. Non reacci/
piunt ampliꝰ poteſtatē qđ i eo do
mino tradiderunt. nullum ſacrile/
gij crimen reperitur deterius.ꝙ in
voluntate ſemel oblata deo reacci
pere poteſtatem.non debēt ſibi vi
uere. qui cor ſuum deo dicarunt.
ſed ei qui pro omnibus animam
ſuam poſuit.nihil dignius cogita
ri poteſt.ꝙ cor ad eum referre. q

vt viueres mori voluit. nam ꝛ iu/
ſtus cor ſuum tradidit ad vigilan
dum diluculo ad dominum qui
fecit illum. Uigilatio cordis iuſta
et cogitatio eius iuſta eſt vt medi
tetur aſſidue.quid accepit in boniſ
nature.quid in bonis gratie. quid
in dei filio pro nobis humanato:
paſſo mortuo.et ſepulto. Quid in
promiſſiōe.a quo malo ereptus ē:
quid retribuit domino pro omni/
bus que retribuit ei. quid dilig/
mus.quid timemus.quid agimus
quo pergimꝰ impulſu nature. quo
ex libera volūtate quo ducatu gra
tie nobis date eſt etiam triplex di/
rectio cordis noſtri. ſecundum ſen
tentiam ſcripturarum. ¶ Prima
eſt ad deum tota cōuerſio.ſicut ex
quirit a populo ſuo dominus per
prophetam dicentem. Conuertimi
ni ad me in toto corde veſtro.
Ille ſiquidem ad deum in toto
corde conuertitur. qui ab omni
malitia rerum corruptibilium ex
toto corde primo auertitur. Non
poteſt quiſpiam ad deum toto cor
de cōuerti.niſi ab omni mūdo fue
rit ante auerſus. Equidem impli/
camenta terrena nō ſinūt hoīem
ad deum plena mēte cōuerti. Con/
uerſio totalis ad deum cordis nr̄i
eſt alienatio a ſeculo ꝛ a ſeipſo ꝛ ī
deo fieri ꝑ virtutem. ꝛ in ipſo quie
ſcere ꝑ inuiſibilem ꝛ remotam ani
mi pacē. Ad deum toto corde con
uerſus delectat̄ in ipſo.quid vltra
delectabile poſſit aſpicere nō inq/
rit. Extimat inemēdabile dānum:

ſi ad horam ab eo deflexerit inuiſi bilem interiorē viſum ⁊ deflectens in alio apoſtaſiam operatus eſt. Secunda eſt tota cōfeſſio vt pſalmus declarat dicēs. Confitebor tibi domine in toto corde meo. Hec porro confeſſio: inexceptuate deprimit miſeriam que peccando cōtrahitur. ⁊ nihil ſibi nouit niſi omnia mala tribuere. Deo aūt refert omnem laudem: gratiā: ⁊ benedictionez. ⁊ omnia bona ei tribuit a quo cuncta procedunt. Qui hanc confeſſionez nouit inferre vileſcēs ſibi vnde in ſeipſo exultet non reperit: ſed vnde gemat atq; triſtetur: quoniam reus eſt mortis. Soluz exultat in eo: a quo id qḋ habet accepit: nec in ſeipſo ſ; in deo gloriaṫ. Idem ⁊ indiuiſus factus eſt in pſperis ⁊ aduerſis. quē nec proſpera extollunt nec aduerſa frangūt. Nec alteratur mēs ei⁹: qui in toto corde deo cōfitetur: quin dominuz in omni tēpore benedicat: ⁊ a motu cordis excecatus. extra etiaz cōmunia hominibus. vita. moribus. lingua chriſtū dominū confitetur: abhorrēs q̄ abhorruit: amplectēs que ipſe amplecti dignatus eſt. Tertia ē directio cordis noſtri cōſumata dilectio: vt deū ex toto corde diligamus. Non erit ipſa cōſumata dilectio: ſi corda hoīum quadam dubietate tanguntur. Cur in hac vita tam expreſſe mādabatur ſi in via velut in patria nō impleṫ: Sed optimū eſt altitudinē cōſiderare virtutū: que q̄uis ſub pcepto aut cōſilio ſepe tradanṫ illaruz tū apicem nemo cōtingere potuit: niſi q deus ⁊ homo inter hoīes naſci. conuerſari. ⁊ mori voluit. Semper virtus ſupra facultatē quorūcūq; ſanctorū in apprehēſibilis manſit. Ad quā ſem p poſſet eſſe aſcenſus: quouſq; in patriā veniret. Ac ſic p hoc hanc cordis directionez quaſi totali dilectiōe ex toto habere nō poſſumus quā tū ptinus faciam⁹ declinātes oē vitiuz: etiam in oēm perfectionē intēdere nō valentes. Saluator ait. Qui habet mādata mea ⁊ ſeruat ea: hic eſt qui me diligit. Amator dei inimicus eſt mūdi qm̄ amicus mūdi: inimicus ē dei. Inimicus ex corde de inimico nulla gaudia ſuſcipit: niſi cū euz videt oppreſſum: aut cū potentior factuſ in exiliū tradere aut interficere potuit. Hic typus quo federe cū ſeculo quis aſtringaṫ oſtēdit. Amator dei ex corde pfecto non ſapit alta: ſed ꝯſentit humilibus ⁊ occupat⁹ in ipſo ad iudicia hominū non vacabit. Non meditabitur praua de rectis: nō cōtēdet: nō inuidebit ijs qui humana proſpeirtate potiuntur. Ad aptitudinez noſtri oris eſt proferenda purgatio: vt nihil impertinens ex eo proferaṫ ⁊ moderatio in his habeatur: que dicere neceſſitas ipſa cōpellit quoniā p ſapientiam dicitur. Qui moderaṫ labia ſua prudentiſſimus eſt. Et nihil in eo aptius q̄ proprie accuſationes orationes. laudes. bn̄dictiones ad omniū creatorez: ⁊ ſermo humilis ⁊ verecūdus exhortatiu⁹ ad proximum promaṫ. Non in cōtentione

aut diſceptatione verborum. non in preſumptione. ſed in omni manſuetudine animi ⁊ ſuauitate lingue. Tutius tamen eſt audire quam dicere. erudiri quam erudire. Latet interdum blandus demon in proferendo ſermones. ex quibus ſolet ſepe fama deteſtanda. ⁊ vanitatis aura captari. ⁊ ſpiritus ſanctus nos terret. quoniam vir lingoſus non dirigetur in terra. Si aliquis preter neceſſitatem ⁊ apertam vtilitatem etiam in bonis auditores alloquitur ſemper digitus prudentie ſit ſuper os ſuum. ne verba indiſciplinata eructet. Et cum dauid in hac virtute ſocietur. qui dicebat. Dixi cuſtodiam vias. vt non relinquam in lingua mea poſui ori meo cuſtodiam. cum conſiſteret peccator aduerſum me. Honeſte autem hominum actiones non aliter. quam ab honeſto corde. adiuuante diuina gratia lege chriſti diſtante procedunt. vt eſt omnium ſenſuum ſincera cuſtodia ne quid per eos improbum ad animam illabatur. Et mores compoſiti. ne notabiles fiant ex ſingularitate viuendi. tales ſint quales decet ſeruum chriſti. ſuperna non terrena captare volentem. Non conuerſatio importuna. ſed rara pro neceſſitate propria vel communi. Non oneroſa non ſignata hypocritalibus notis. omnem duplicitatem. ⁊ obliquitatem excludens ſubiecta proxima in omnibus. preterquam in initio. Delecta te in te ipſo. ne te in aliquo magni pendas humilis ⁊ ſuauis ſub pondere paupertatis a qua expugnari quotidie proprie ſeruorum eſt chriſti Capta ex laboribus ⁊ ſudoribus vitam tuam. Ubi autem non eſt infirmitas ⁊ impoſſibilitas denegat ne erubeſcas humilem queſtum facere. Nam ex queſtu in humilitate ſubuenitur indigentie deprimenti. ⁊ ſuperna merita conquiruntur. ⁊ formatio fit ad ſanctos. Sepe abluaris ſalutaribus ſacramentis ⁊ iis atque diuinis verbis tuam animam refocilla. Talis ſtudeas viuere qualis affectas in extremo iudicio inueniri. Non tibi plura ſcribi. In iis paucis exerce animam tuam. Curioſa. ⁊ non expedientia tibi. nec a me. nec ab aliis amplius queras. Quod tibi noui vtile ſcripſi. ⁊ ſi aliud a me petiſti: ⁊ vtiliter denegaui. nolens in magnis. ſed in paruis ⁊ paucis inuoluere animam tuam. Tuos natos vt potes in deo nutrias. ⁊ ora pro me. Patientia tibi expediens ſemper tecum. Amen.

¶ Diui Bernardi abbatis epiſtola ad Gulielmum abbatem Cluniacenſem.

(q) Uod me huiuſmodi operi operam dare iubes: per quod tollendum ſit ſcandalum de regno dei libenter accipio: ſed quomodo id velis fieri necdum ſatis elucet mihi. nam illam tuam dulciſſimam epiſtolam legens: ac relegens ſepius repetita placebat intellexi quidem te velle vt illis qui de nobis. tanquam de tra-

ctoribus Cluniacēſis ordinis con queruntur ſatiſfaciam: quatenus ſciatur non eſſe verum quod male hucuſq; de nobis putarāt: vel pu tari uoluerunt. At ſi poſt hanc ſa tiſfactionem rurſuſ victus eorum: ac veſtitus ſuperfluitatez: ⁊ cetera que iniungis ⁊ quemamodū in iungis carpere uoluero. ⁊ mihi vi debor cōtrarius. ⁊ quomodo ſine ſcandalo facere queā non video: niſi forte. ⁊ ordinez quidem lauda bilem: ⁊ ordinis reprehenſores re prehenſibiles doceam. ⁊ nihilomi nus tamen ipſius ſuperflua repre hendam. Si hoc modo vis aut for te aliter magis expediri vides mā da apertius. et vt valeam quod vis eo modo quo vis ora inſtanti us. Scito tamen non modico me huiuſmodi ſcriptitationibus ferri detrimento: quia multum hinc de uotionis ſubtrahitur dum ſtudi um orationis intermittitur. pre ſertim cum nec vſus ſuppetat di ctādi nec otium.

¶ Diui Ber. abbatis ad Gulielmum abbatem Cluni. Apologia.

Venerabili patri. G. frater Bernardus fra trum qui in claraual le ſunt inutilis ſeru⁹ ſalutem in domino.

Vſq; modo ſi qua me ſcriptitare inſiſtis: aut inuituſ aut nullaten⁹ acquieequi: non quia negligerē qđ iubebar. ſed ne preſumerem quod neſciebam. nunc vero noua vrgen te cauſa: priſtna fugatur verecun dia. ⁊ vel perite. vel imperite dolo ri meo ſatiſfacere cogor. fiduciam dante ipſa neceſſitate. Quomodo nāq; ſilenter audire poſſuz veſtrā huiuſcemodi de voƀ querimoniā: qua ſcilicet miſerimi hoīum in pā nis: ⁊ ſemicincijs de cauernis: vt ait ille: dicimur iudicare munduz: quodq; inter cetera intolerabili⁹ eſt: etiam glorioſiſſimo ordini vr̄o derogare. ſanctis qui in eo lauda biliter viuūt īpudēter detrahere: ⁊ de vmbra nr̄e ignobilitatis mun di luminaribus inſultare: Itane ſub veſtimentis ouium nō quidez lupi rapaces. ſ; pulices mordaceſ: imo tince demolientes bonorū vi taz. quia palam non audemus. in occulto corrodimus. nec ſaltē cla morem inuectionis: ſed ſuſurrium detractionis emittimus: Si hoc ita eſt. vt qđ ſine cauſa mortifica mur tota die: eſtimati ſumus ſicut oues occiſionis. Si ita inquā pha riſaica iactātia ceteros homines: ⁊ qđ ſupbius eſt. nobis meliores deſpicimus. qđ nobis prodeſt tan ta in noſtro victu pcitas: ⁊ aſperi tas ī ueſtitu: notabilis illa vilitas. ac diuerſitas in ope manuuz. quo tidiana deſudatio in ieiunijs. ⁊ in vigilijs iugis exercitatio. totius de niq; vite noſtre ſingularis q̄dam. atq; auſterior cōuerſatio. niſi forte omnia opera noſtra facimus. vt vi deamur ab hominibuſ: Sed dicit xp̄s. Amen dico vobis receperunt mercedem ſuam. nōne ſi in hac vi ta tm̄ in chriſto ſperātes ſum⁹. mi ſerabiliores ſumus omnibus ho minibus: An vero non in hac vi

ta tm̄ in chriſto ſperam⁹.ſi de chri
ſti ſeruitio tēporalem tantum glo/
riam querimus. Miſer ego homū
tio:qui tanto labore.ꝛ īduſtria ſtu
deo non eſſe.vel potius non vide/
ri ſicut ceteri hoīuꝫ. minus tamen
accepturus.īmo grauius crucian/
dus.ꝙ quilibet hominuꝫ Siccine
nō inueniebatur nobis via:vt ita
dicam:vtcunqꝫ tollerabilior ad in
fernum:Si ita neceſſe erat. vt illo
deſcenderemus.cur ſaltem illam.
quā multi incedunt viam.ſ. lataꝫ.
que ducit ad mortē. nō eligimus.
quatenus vel de gaudio.ꝛ non de
luctu ad luctū tranſiremus:O ꝙ
felicius eſt illis.quorū nō eſt reſpe
ctus morti eorum.ꝛ firmamentum
in plaga eorū.qui in labore hoīuꝫ
nō ſunt.ꝛ cuꝫ hominibus non fla/
gellantur.q ꝛ ſi peccatores.ac pro
gaudijs tēporalib⁹ perpetuis cru/
ciatibus addicti.ſaltē habundan/
tes in ſeculo obtinuerunt diuitias.
Ve portantibus crucē nō ſicut ſal
uator ſuā.ſed ſicut ille cyrene⁹ alie
nam. Ve cytharedis cytharizanti/
bus.nō vt illi de apocalypſi.in cy/
tharis ſuis.ſed vere vt hypocrite
in alienis.ve ſemel.ꝛ ve iterꝫ pau/
perib⁹ ſupbis.ve inꝙ ſemel. ꝛ ve
iterū portantibus crucē xp̄i.ꝛ non
ſequentibus xp̄m.qui nimirū eius
paſſionib⁹ participāt. humilitateꝫ
ſectari negligūt. Duplici ꝯtritiōe
ꝯterunť.qui huiuſmodi ſunt.q̄ſi ꝛ
hic pro tpali gloria tēporaliter ſe
affligūt.ꝛ in futuro ꝑ interna ſup
bia ad eterna ſupplicia ptrahunť.
laborāt cū xp̄o.ſꝫ cū xp̄o nō ꝛgnāt
Sequūť xp̄ꝫ in pauptate ſua. ſꝫ in
gloria nō ꝯſequūť. De torrēte in
via bibūt. ſꝫ nō exaltabūt capita ī
ꝑria.lugēt nūc.ſꝫ tūc nō ꝯſolabūť
ꝛ merito.qd.n.facit ſupbia ſub pā
nis hūilitatis ieſu.nūqd nō habꝫ.
quo ſe palliet hūana malitia .niſi
vn̄ inuoluta ē infantia ſaluatoris.
Et quō ītra p̄ſepiū dn̄i ſimulatrix
arrogantia ſe coartāt. ac ꝑ vagiti
b⁹ īnocētie malū imbi detractiōis
īmurmurat.An nō illi ſupbiſſimi
de.p̄s.quoꝝ ꝑdūt ex adipe iniqui
tas eorū multo tuti⁹ opati ſūt ini
qtate.ꝛ īpietate ſua.ꝙ nos latem⁹
ſub ſcitate aliena.qs.n.magis īpi
us.an ꝑfitēs īpietatem. an mētiē
tes ſcītatē.nōne is q ēt mēdatiuꝫ
addēs geminat īpietatē. Et qd di
cā. Vereor ne forte ꝛ ego ſuſpect⁹
hēar.nō qdē vobis pī.nō vob.cui
vtiqꝫ notū me noui. quātū in hac
caligine hō hoī innoteſcere pōt. ꝛ
ſpecialit de hac re.ſcio vos nō igͣ/
rare.qd ſentiam.Sed ꝑpter illos.
qui me nec ita vt vos cognouerūt
nec ſicut vob hinc loq ſoleo.loquē
tē audierūt.ſcribo vobis.qd ꝛ fre/
quenter audiſtis. vt qm̄ ego ꝑ ſin
gulos ire.ꝛ ſingulis ſatiſfacere nō
queo:ex me habeatis vnde quod
de me certiſſime ſcitis:eis pro me
veriſſime perſuadeatis. Neqꝫ eniꝫ
timeo omnium oculis ſcribere.qc/
quid de hac re vobis in aure locu
tus ſum. Quis vnꝙ me aduerſus
ordinem illum vel coram audiuit
diſputantem.vel clam ſuſurrantē?
Quē vnꝙ de ordine illo niſi cum
gaudio vidi:niſi cuꝫ honore ſuſce/

pi: niſi cum reuerentia allocutus:
niſi cū humilitate adoratus ſuꝫ:
Dixi: ⁊ dico Modus quidē vite
eſt ſanctus: honeſtus: caſtitate de-
corus: diſcretione precipuus: a pa-
tribus inſtitutus. a ſpiritu ſancto
preordinatus aīabus ſaluandis
non mediocriter idoneus. Ego ne
vel dāno. vel deſpitio. queꝫ ſic pre
dico: Memini me aliquādo in ali
quibus eiuſdem ordinis monaſte
rijs hoſpitio ſuſceptum fuiſſe. Red
dat dominus ſeruis ſuis humani-
tatem: quā infirmanti mihi vltra
etiam ꝙ neceſſe fuit: exhibuerūt ⁊
honorem: quo me plus quoqꝫ ꝙ
dignus fui dignati ſunt. Ipoꝝ me
cōmendaui oratiōib⁹. interfui col
lationibus ſepe de ſcripturis: ⁊ ſa-
lute animarū habui ſermonem cū
multis ⁊ publicū in capitulis. ⁊ ꝑ-
uatum in cameris. Quē vnꝙ vel
clam vel palam. aut ab illo ordine
diſſuadere. aut ad noſtrū vt veni-
ret perſuadere tētaui: An non po
tius multos cupiētes venire repſ-
ſi. venientes. ⁊ pulſantes repuli:
An non fratrem nicolaū. ad ſcūm
nicolaū. ⁊ vobis duos de veſtris
vobis teſte remiſi: Sed a duobus
quibuſdam eiuſdeꝫ ordinis abba-
tibus remiſi. quoꝝ ne noīa ꝑdam
ipſe eos optīe noſtis ⁊ nihilomin⁹
ꝙ amica mihi familiaritate iun-
gantur ſcitis. nunqd nō tamen ad
aliū ordinē. qđ ⁊ vos nō latuit: mi
grare deſiderantib⁹. iam iāꝙ deli
berātib⁹ noſtrū eis diſſuaſoriū cō
ſiliū obuiauit. ac ne ſuas deſererēt
cathedras effecit: Cur igit̄ ordinē
dānare puto: vel dico. cui amico
meos deſeruire ſuadeo. cui ſuos ad
nos veniētes monachos reddo. ā
quo ⁊ mihi orationes taꝫ ſollicite
requiro. tam deuote ſuſcipio: An
forte qꝛ iuxta aliū ordinē ꝯuerſari
uideor: propterea ſuſpect⁹ hinc ha
beor: Sꝫ eadē rōne ⁊ vos veſtro
derogatis qcunqꝫ aliter viuitis er
go ⁊ ꝯtinentes. ⁊ ꝯiuges inuiceꝫ ſe
dānare putent. ꝙ ſuis quiqꝫ legi-
bus in eccleſia ꝯuerſent. Monachi
quoqꝫ ac regulares clerici ſibi in-
uicē derogare dicant: qꝛ ꝑprijs ab
inuicē obſeruantijs ſeparant. Sꝫ
⁊ noe: ⁊ danieleꝫ. ⁊ iob in vno ſe re
gno pati non poſſe ſuſpicemur. ad
qđ vtiqꝫ nō eos vno tramite iuſti
tie cognouimus ꝑueniſſe Mariā
deniqꝫ ⁊ martā neceſſe ſit aut vtrā
qꝫ: aut alterā ſaluatori diſplicere.
cui nimiꝝ tā diſſimili ſtudio deuo
tionis ꝯtendūt ambe placere. Et
hac ratiōe in tota eccleſia. q̄ vtiqꝫ
tā plurib⁹. tāqꝫ variat̄ diſſimilib⁹
ordinibus. vtpote regina. q̄ in. pſ.
legit̄ circūamicta varietatib⁹. nul-
la par nulla prorſus concordia eē
putabit̄. Que etenim ſecura qes:
quis tutus in ea ſtatus inuenieт̄.
ſi vnus qbus homo vnū quēlibet
ordinē eligens alios aliter viuen-
tes aut ipſe aſpernetur. aut ſe ab
ipſis ſperni ſuſpicetur preſertiꝫ cū
tenere īpoſſibile ſit. vel vnū hoīem
oēs ordines. vel vnum ordinē oēs
hoīes: nō ſim tam hebes: vt non
agnoſcā tunicam ioſeph. nō illius
qui liberauit egyptum. ſed qui ſal-
uauit mundū: ⁊ hoc nō a fame cor

poris. ſed a morte ſimul aīe ⁊ cor/
poris. Notiſſima quippe eſt q̄ po/
lymita.i.pulcherrima varietate di
ſtincta. ſed ⁊ ſanguine apparet in/
tincta nō quidē hedi. qui pctm̄ ſi/
gnificat.ſed agni q̄ deſignat inno/
centiā.hoc eſt ſuo ipſius nō alieno
ipſe eſt profecto agnus māſuetiſſi/
mus.qui coram nō quidē tondēte
ſed occidente ſe obmutuit.q̄ pctm̄
nō fecit.ſꝫ abſtulit peccata mūdi.
Miſerunt aūt q̄ dicerēt ad iacob.
Hanc inuenim⁹.vide vtrū tunica
filij tui ſit an nō. Uide ⁊ tu domīe
vtruꝫ hec ſit tunica dilecti filij tui.
Recognoſce oīpotens pater eam
quā feciſti xp̄o filio tuo polymitā.
dando quidem quoſdā apoſtolos
quoſdā antē ꝓphetas. alios vero
euangeliſtas.alios paſtores ⁊ do/
ctores. ⁊ cetera que in eius ornatu
mirifico decēter appoſuiſti ad cō/
ſumationē vtiqꝫ ſanctorū occurrē
tium in virū perfectū in menſuraꝫ
etatis plenitudinis xp̄i. Dignare
etiā deus p̄cioſiſſimi purpurā ſan/
guinis quo aſperſa eſt: recognoſce
re: ⁊ in purpura p̄claruꝫ inſigne ac
victorioſiſſimū indiciuꝫ obediētie.
Quare ergo inquit rubrū eſt veſti
mentū tuuꝫ? Torcular ait calcaui
ſolus: ⁊ de gentib⁹ nō eſt vir mecū
Itaqꝫ q̄nquideꝫ fact⁹ eſt obediēs
patri vſqꝫ ad torcular crucis: qd̄
vtiqꝫ ſolus calcauit: ſolū q̄ppe bra
chium ſuū auxiliatū eſt ei: iuxta il/
lud in alio loco ſingularit̄ ſum ego
donec tranſeam. Jam ergo exalta
eum deus: ⁊ da ei nomē qd̄ eſt ſup
omne nomen: vt in noīe ieſu oē ge
nu flectat̄ celeſtiū terreſtriū ⁊ īfer/
norum. Aſcēdat in altū: captiuam
ducat captiuitatem: ⁊ donet dona
hoībus. Que dona? Relinquat vi
delꝫ ſponſe ſue eccleſie pignus he/
reditatis: ipſam tunicā ſuā tunicā
ſcꝫ polymitā: eandēqꝫ inconſutilē:
⁊ deſup cōtextā p̄ totū. Sed poly/
mitam ob multorū ordinū q̄ in ea
ſunt multimodā diſtinctionē: incō
ſutilem vero ꝓpter indiſſolubilis ca
ritatis īdiuiduā vnitatē. Quis me
inquit ſepabit a charitate xp̄i? Au
di quomō polymitā. Diuiſiōes ait
gratiarū ſunt: idem aūt ſp̄us. ⁊ di/
uiſiones operationū ſunt: idem ve
ro dn̄s Deinde diuerſis enumerā
tis chariſmatib⁹: tanq̄ varijs tunī
ce colorib⁹: q̄bus conſtet eam eſſe
polymitā vt oſtēdat etiam incōſu/
tilem: ⁊ deſup contextā p̄ totū ad/
iungit. Hec antē opatur vn⁹: atqꝫ
idem ſp̄us: diuidens ſingulis ꝓut
vult. Charitas q̄ppe diffuſa eſt in
cordib⁹ nr̄is p̄ ſpm̄ ſcm̄ q̄ datus ē
nobis. Non ergo diuidat̄: ſed totā
⁊ integraꝫ hereditario iure ſortiat̄
eccleſia: q̄ ⁊ de illa ſcriptū eſt. Aſti
tit regina a dextris tuis in veſtitu
deaurato circundata varietate.
Itaqꝫ diuerſi diuerſa accipientes
dona. alius quidē ſic. ali⁹ vero ſic.
ſiue Clunacēſes: ſiue Ciſterciēſes.
ſiue clerici regulares: ſiue etiā laici
fideles. oīs deniqꝫ ordo. oīs ligua.
oīs ſexus. oīs etas. oīs cōditio, in
oī loco. p̄ oē tp̄s. a p̄mo hoīe vſqꝫ
ad nouiſſimū. Naꝫ pp̄ hec talaris
dicta ē qd̄ ad finem vſqꝫ ptingat.
Talaris dicitur tunica dn̄i. talarē

accipe eccleſiá:in qua qſq₃ fideliū: ſi vſq₃ in finē fideliter vixerit:dicē te ꝓpheta.nō ſe abſcōdet a calo re eius nimirum cōgruens ei.cui ⁊ facta eſt. qui ꝓhibente videl₃ alia ſcriptura ⁊ ipſe attingit a fine vſq₃ ad finē fortiter.⁊ diſponit oia ſua uiter.Omnes ergo ꝯcurramus pa riter in vnā tunicā.⁊ ex oībus con ſtet vna.Ex oībus inq̃₃ vna.Nam ſi ex pluribus ⁊ diuerſis.vna eſt tñ columba mea.formoſa mea.pfecta mea.alioquin nec ego ſolus.nec tu ſine me.nec ille ſine vtroq₃.ſ₃ ſimul oēs ſumus illa vna.ſi tñ ſolliciti ſu mus ſuare vnitatē in vinculo pa cis.Non inquā tantū ordo noſter aut ſolus noſter.ad illā ptinet vnā ſ₃ noſter ſimul ⁊ veſter. niſi forte ꝙ abſit inuicē vidētes.inuicē prouo cantes.inuicē mordeam⁹. ⁊ ab in nicem cōſumemur. ⁊ ſic non poſſit nos apoſtolus vni illi viro cui de ſpōdit virginē caſtā exhibere xp̄o. Verūtamen vna illa dicit in canti cis.Ordinate in me charitatē₃. vt ⁊ſi vna in charitate.diuiſa tñ ſit in ordinatione. Quid ergo Ciſterciē ſis ſu₃ damno igitur Cluniacēſes: Abſit.ſed diligo:ſed predico.ſ₃ ma gnifico.Cur ergo inquis ordinem illum non tenes.ſi ſic laudas: Au di ꝓpter hoc ꝙ apoſtol⁹ ait vnuſ quiſq₃ in ea vocatione: qua voca tus ē.permaneat.Quod ſi queris cur ⁊ a principio non elegeri₃.ſi ta lem ſciebam.reſpondeo:ptopter id ꝙ rurſus ait apoſtolus.Omnia li cent.ſed non omnia expediunt.nō ꝙ.C.ordo ſanctus.⁊ iuſtus non ſit.

ſed quia ego carnalis eram venū datus ſub peccato ⁊ talem animę mee langorem ſentiebam : cui for tior eſſet potio neceſſaria.Et diuer ſis morbis diuerſa cōueniunt me dicamenta.⁊ fortioribus fortiora. Fac duos homines febribus āxia ri:quartanis vnum.alterum tertia nis cōmēdet āt q quartanis labo rat tertiano aquā pura₃. ⁊ frigida queq₃ ſumenda.cum tamē ab his ipſe abſtineat.vinūq₃.⁊ cetera cali da vtpote ſibi congruentia ſumat: Quis rogo hinc eū recte reprēdat ſi diceret ille.cur tu aquam nō bi bis.quā ita laudas: An non recte reſponderet.⁊ tibi eam fideliter tri buo. ⁊ mihi ſalubriter ſubtraho: Deniq₃ requirat etiā a me cur cū oēs ordines laudē oēs nō teneo. Lando enī oēs.⁊ diligo vbicunq₃ pie ⁊ iuſte viuūt in eccleſia. Vnu₃ ope teneo:ceteros caritate.Faciet aūt charitas:fidentē loquor:vt ne illoꝝ qdē fructu frauder.quoꝝ iſti tuta nō ſequor.Plus aliqd dicā. Tu tibi caute age.Pōt nāq₃ fieri q̄ tu fruſtra laboraueris.Ut autē ego fruſtra diligā bonū:qd opera ris:fieri omnino nō pōt. O quāta fiducia charitatis.alius opaṫ non amās.⁊ ali⁹ amat nihil opans.ille qdē ſuū op⁹ pdit:illi⁹ ꝟo charitas nūq̃ excidit.Et qd mīꝝ: ſi in hoc exilio:pegrināte adhuc eccleſia. q̄ dā huiuſcemodi ſit pluraliſ:vt ita dixerimus vnitas.vna q̄q₃ plurali tas:cū in illa quoq₃ pt̄ia qñ iā ipa regnabit.nihilomin⁹ forte talis ali q̄ diſpar quodāmō eq̄litaſ futa ſit.

Inde.⁊.n. ſcriptū ē.in domo pr̄is
mei mãſiões multe ſūt.ſic itaq3 illic
multe mãſiões i vna domo.ita hic
multi ordines ſunt i. eccleſia vna.⁊
quō hic diuiſiões gr̄aꝝ ſunt:idē āt
ſpūs.ita ibi diſtinctiões qdez glo
riarū:ſ3 vna dom⁹. Porro vnitas
tā hic.q̄3 ibi vna ꝯſiſtit in vna cha
ritate.diuerſitas aūt hic qdē in or
dinū.vel opationū multifaria diui
ſione.illic vero in quadā meritorū
notiſſima:ſ3 ordinatiſſima diſtictio
ne. Intelligēs deniq3 eccleſia. hāc
ſuā quodāmō diſcordē cōcordiā3:
cōcordēue diſcordiā. deduxit me i
quit ſup ſemitas iuſtitie pp nomē
ſuū Ponēs qppe ſemitas plurali
ter.⁊ iuſtitie ſingularit̄. nec diuerſi
tatē p̄termiſit opationū.nec vnita
tē opantiū. Preuidēs quoq3 ⁊ il
lā in celeſtib⁹ diſcretā vnitatē fu
turā3 deuotiſſime leta decãtat pla
tee tue hieruſalē ſternet̄ auro mō
do.⁊ p oēs vicos tuos Alleluia cā
tabit̄. Audiēs.n.plateas. ⁊ vicos.
coronas.⁊ glorias diuerſas intelli
git̄. In auro quo vno metallo. illa
ciuitas ornata deſcribit̄.⁊ vno alle
luia.qd cãtãdū phibet̄ diſſimiliū
ſpecieꝝ ſimilem pulchritudinem.⁊
multaꝝ mētiū vnā3 deuotionē3 at
tende. Nō igit̄ vna tm̄ ſemita ince
dit̄.q2 nec vna ē māſio.quo tēdit̄.
Viderit aūt qſq3 q̄cūq3 icedat.ne
pro diuerſitate ſemitarum ab vna
iuſtitia recedat.quoniam ad quā
libet manſionum ſua quiſq3 ſemi
ta peruenit ab vna domo patris
exors non erit. Verumtamen.vt
ſtella ab ſtella differt in claritate.
ſic erit:ait:⁊ reſurrectio mortuorū.
Nam etſi fulgebunt iuſti ſicut ſol
in regno patris eorum aliȷ̄ tamen
aliȷ̄s amplius pro diuerſitate meri
torum. Que ſane merita.ſciendum
non ſic in hoc ſeculo.vt in illo faci
le ab homine poſſe diſcerni. quip
pe cum hic tantum opera videan
tur.illic etiā3 corda nihil impediat
intueri. Siquidem radiante vbiq3
ſole iuſtitie.tunc manifeſta erūt ab
ſcondita cordium. Etiam ſicut nō
eſt nunc.qui ſe abſcondat a calorē
eius.ita tunc non erit.qui ſe ocul
tet a ſplendore eius. Et de operib⁹
quidem ſepe incerta.⁊ ob hoc peri
culoſa ſententia fertur.cum multo
tiens minus iuſtitie habeant. qui
magis operantur. ¶ Unde nunc
mihi conueniendi ſunt quidam de
ordine noſtro.q ꝯtra illā ſniā3 noli
te añ tempus iudicare.quo ad vſq3
veniat dominus.qui ⁊ illuminabit
abſcondita tenebrarum. ⁊ manife
ſtabit conſilia cordium. aliȷ̄s ordi
nibus derogare dicuntur. ⁊ ſuam
iuſtitiam ſolam volentes conſtitue
re iuſtitie dei nō ſunt ſubiecti.quos
ꝑfecto.ſi q tñ huiuſcemōi ſunt.nec
nr̄i.nec cuiuſpiā eſſe ordinis veri⁹
dixerim. Quippe q etſi ordinate vi
uentes.ſupbe tamē loquētes ciues
ſe faciūt babilonis.i.ꝯfuſionis.imo
filios tenebraꝝ.ipſiuſq3 gehēne.vbi
nullus ordo. ſed ſempiternus hor
ror inhabitat. Vobis ergo inquā3
fratres.qui etiā pōt auditā illā dn̄i
de phariſeo.⁊ publicano pabolā.d
vſa iuſtitia p̄ſumētes ceteros aſp
namini. dicitis.vt dicit̄. ſolos vos

hominū eſſe iuſtos: aut oibus ſanctiores ſolos vos monachoꝝ regulariter viuere ceteros vero regule poti⁹ exiſtere trāgreſſores. Primo quid ad vos de alienis ſeruis: ſuo dn̄o ſtant: aut cadūt. Quis vos cōſtuit iudices ſup eos. Deinde ſi ita vt dicit̄ de ordine veſtro p̄ſumitis: q̄lis ordo eſt: vt anteq̄ꝫ de ſuo q̄ſq̄ꝫ trabē eijciat. in fratrū oculis tā curioſe feſtucas perquiratis: Qui in regula gloriamini cur ꝯtra regulā detrahitis: cur contra euangelium ante tp̄s: ꝛ contra apoſtolū alienoſ ſeruos iudicatis: An regula nō cōcordat euangelio: vel apoſtolo: Alioqn̄ regula iam nō eſt regula q: nō recta. Audite: ꝛ diſcite ordinem: qui contra ordinem aliīs ordinibus derogatis. Hypocrita inq̄t eīce primum trabē de oculo tuo: ꝛ ſic videbis eīcere feſtucā de oculo fratris tui. Queris quā trabē: An nō grādis: ꝛ groſſa trabs eſt ſuper bia: qua te putas eſſe aliquid cum nihil ſis: Inſaniſſime tibi tanq̄ꝫ ſan⁹ exultas ꝛ aliīs vaniſſime trabē portās de feſtucis inſultas. Grās inquis ago tibi deus q: nō ſum ſic ceteri holum iniuſti: raptores: adulteri ſequere ergo: ꝛ dic: detractores Neq̄ꝫ. n. minima eſt hec feſtuca int̄ ceteras. Quare cū tā diligent̄ aliaſ enūtics iſtā taces: Si ꝑ nulla: vel minima habes audi apoſtolū neq̄ꝫ maledici ait regnū dei poſſidebūt. Audi ꝛ dn̄ū in p̄s. cōminantē. Arguā te inquit: ꝛ ſtatuā ꝯtra faciem tuā. Qd̄ q: detractori loquat̄: certum eſt. ex p̄cedentibus. Et quidē iuſte ad ſe retorquendus: ꝛ ſe compellendus eſt intueri: qd̄ auertens faciē ſuā a ſe aliena potius mala: q̄ꝫ ſua ſolet curioſius pſcrutari. At inquiunt qn̄o regulā tenēt: qui pelliceis induunt̄: ſani carnib⁹ ſeu carnium pinguedine veſcunt̄: tria vel quatuor pulmenta vna die: qd̄ regula prohibet admittūt: opus manuū: qd̄ iubet: nō faciunt: multa deniq̄ꝫ pro libitu ſuo: vel mutant: vel augent: vel minuūt. Recte nō poſſunt h̄ negari. Sed attendite in regulam cui vtiq̄ꝫ nō diſſonat inſtitutio ſancti Benedicti regnū dei īq̄t intra vos eſt: hoc eſt nō exterius in veſtimentis aut alimētis corporis ſed in virtutibus interioris hominis. Unde apoſtolus regnū dei nō eſt eſca: ꝛ potus: ſed iuſtitia: ꝛ pax: ꝛ gaudiū in ſpiritu ſancto. Et rurſus. regnum dei nō eſt in ſermone: ſed in virtute. De corpalibus itaq̄ꝫ obſeruātiīs fratribus calūniā ſtruitis: ꝛ que maiora ſunt regule: ſpiritualia. ſ. inſtituta relinquitis: camellum glutientes. culicem liquatis. Magna abuſio. Maxima cura ē: vt corpus regulariter induatur: et contra regulam ſuis veſtibus anima nuda deſeratur. Cum tanto ſtudio tunica ꝛ cucula corpori procuretur: quatenus cui deerunt monachus non putetur: cur ſimiliter ſpiritui pietas: ꝛ humilitas: que profecto ſpiritualia indumenta ſunt: nō prouidentur: Tunicati: ꝛ elati abhorremus pellicias: tanq̄ꝫ non melior ſit pellibus inuoluta humilitaſ q̄ꝫ tunicata ſupbia: preſertim cū ꝛ

de⁹ tunicas pelliceas primis hoībus fecerit. Et iohānes in heremo zona pellicea lumbos accinxerit: et ipſe tunicarum inſtitutor: in ſolitudine non tunicis. ſed pellibus ſe ſe induerit. Repleti deinde ventrem faba: mentem ſuperbia: cibos damnamus ſaginatos. quaſi non meli⁹ ſit exiguo ſanguine ad vſum veſci. ꝙ̄ ventoſo legumine vſqȝ ad ructū exaturari. ꝛ precipue cum eſau. non de carne. ſed de lente ſit reprehenſus. ꝛ de ligno adam non de carne dānatus. Et ionatas ex guſtu mellis non carnis morti adiudicatus. E contra vero helias inoric⁹ carnes comederit. Abraā gratiſſime carnibus angelos pauerit. ꝛ de ipſis ſua fieri ſacrificia deus preceperit. Sed ꝛ ſatius eſt modico vino vti ꝓpter infirmitatem. ꝙ̄ multa aqua ingurgitari per auiditatem. quia ꝛ paulus timotheo modico vtendum cōſuluit. Et dominus ipe bibit. ita vt vini potator appellatus ſit. apoſtoliſqȝ bibendum dedit inſuper ꝛ ex eo ſacramenta ſui ſanguis condidit. cum econtrario aquam ad nuptias bibi nō paſſus ſit. ꝛ ad aquaſ contraditionis populi murmur teribiliter caſtigauerit dauid quoqȝ aquam. quam deſiderauerat. potare timuerit viriqȝ illi gedeonis. qui pre auiditate toto corpore proſtrato de flumine biberūt. digni ad p̄lium ire non fuerint. Jam vero de labore manuum quid gloriamini. cum martha laborans increpata. et Maria quieſcens laudata ſit. et paulus aperte dicat labor corporis ad modicum valet. pietas autem ad omnia? Optimus labor de quo propheta dicebat laboraui in gemitu meo. Et de quo alibi. Memor fui dei. ꝛ delectatus ſum. et exercitatus ſum ac ne corporale intelligas exercitium. ꝛ defecit inquit. ſpiritus meus. Ubi autem non corpus. ſed ſpiritus fatigatur. ſpiritualis proculdubio labor intelligitur. Quid ergo inquis? Siccine illa ſpiritualia perſuades. vt etiaȝ que ex regula habemus corporalia damnes. Nequaꝙ̄. ſed illa oportet agere. etſi iſta omitti neceſſe eſt aut illa. iſta potius omittenda ſunt. ꝙ̄ illa. Quanto enim ſpiritus corpore melior eſt. tanto ſpiritualis. ꝙ̄ corporalis exercitatio fructuoſior. Tu ergo cum de horum obſeruatione elatus aliis eadem non obſeruantibus derogas. nōne te magis trāſgreſſorem regule indicas. cuius licet minima tenes. quedam meliora deuitas. De quibus paulus. Emulamini ait cariſmata meliora. Detrahendo quippe fratribus. in quo temetipſuȝ extollis. perdis humilitatem. in quo alios deprimis charitatem que ſunt proculdubio cariſmata meliora. Tu tuum corpus multis. ꝛ nimiis laboribus atteris. ac regularibus aſperitatibus mortificas membra tua. que ſunt ſuper terram bene facis. Sed quid ſi ille. quem non laborantem diiudicas. modicum quidem habeat de hac. que ad modicum eſt vtilis

corporali vz exercitatione.ampliuſ autem.ꝙ tu de illa.que ad omnia valet ideſt pietate. Quis queſo veſtrum regulam tenet. An non qui melior.melius. Quis vero melior. hũilior aut fatigatior. An non is.q a domino didicit mitis eſſe.ꝛ humilis corde:qui ꝛ cum maria optimã partem elegit.que nõ auferetur ab ea. Qꝺ ſi regulaz ab omnibus.qui eam profeſſi ſunt. ſicut ad litteram tenendam cenſes:vt nullam omnino diſpenſationem admitti patiaris.audacter dico:nec tu eam. nec ille tenetis.nam etſi ille quantum quidez pertinet ad obſeruationes corporeas in pluribus offendit.impoſſibile eſt tamen te quoqz vel in vno non tranſgredi. Scis autem quia:qui in vno offendit: omnium eſt reus. Si vero concedis aliqua poſſe mutari diſpenſatorie procul dubio.ꝛ tu illam tenes.ꝛ ille. ꝙꝙ diſſimiliter. Nam tu quidem diſtrictiuſ.at ille fortaſſe diſcretius.neqz hoc dico:quia hec exteriora negligenda ſint.aut quiſe in illis nõ exercuerit.mox ideo ſpũalis efficiatꝛ. cum potius ſpiritualia ꝙꝙ meliora.niſi per iſta.aut vix.aut nullatenus vel acquirantur. vel obtineatur. Sicut ſcriptum eſt.non prius qꝺ ſpirituale.ſed qꝺ animale.deinde qꝺ ſpirituale. Sic nec iacob niſi prius cognita lya deſideratos rachelis amplexus meruit optinere. Unde rurſus in pſalmo. Sumite pſalmum ꝛ date tympanum:ꝙ eſt dicere ſumite ſpiritualia:ſed prius date corporalia. Optimus autem ille:qui diſcrete:ꝛ congrue hec:ꝛ illa operatur. Jam vero epiſtola:vt epiſtola remaneat: finienda erat: quandoquidem ꝛ noſtros de quibus pater conqueſtus eſtis:ꝙ ordini veſtro detraherent ſatis:quantum potui:ſtilo corripui:ꝛ me quoqz ab huiuſmodi falſa ſuſpitõe purgaui:vt debui. Sed qm̃ dum noſtris minime parco:nõnullis de veſtris nimium:in quibus non decet: videor aſſentire. Pauca que ꝛ vobis diſplicere cognoui ꝛ omnibus bonis vitanda eſſe non dubito:neceſſarium reor ſubiungere:que qdem etſi fieri videntur in ordine: abſit tamen:vt ſint de ordine.nullus quippe ordo quidpiam recipit inordinatum:qꝺ vero inordinatũ eſt:ordo non eſt. Unde non aduerſum ordinem:ſed pro ordine diſputare putandus ero:ſi non ordinem in hominibus:ſed hominũ vitia reprendo. Et quidem diligentib[9] ordinem in hac re moleſtum me fore non timeo:quinimo gratum ꝓcul dubio accepturi ſunt:ſi perſeqmur qꝺ ꝛ ipſi oderunt. Si quibus vero diſplicuerit:ipſi ſe manifeſtant:qa ordinem non diligunt: cuius vtiqz corruptionem ideſt vitia damnari nolunt. Jpſis itaqz illud Gregorianum reſpondeo. Melius eſt:vt ſcãdalum oriatꝛ:ꝙ veritas relinquatꝛ. Dicitꝛ de veraciter creditꝛ ſanctos pr̃es illaz vitã inſtituiſſe:ꝛ vt in ea plures ſaluarentꝛ:vſqz ad infirmos regule tempaſſe rigorẽ:nõ regulaz deſtruxiſſe. Abſit aũt:vt credã tantas coſ.quãtas video ĩ pleriſqz mo

naſterijs vanitates: ac ſuperfluitates pcipiſſe: vel pceſſiſſe. Miror et enim vñ inter monachos tāta intēperantia in cōmeſſationibus. ⁊ potatōib⁹: ī veſtimētiſ: ⁊ lectiſternijs: ⁊ eqtaturiſ: ⁊ pſtruēdis edificijs inoleſcē potuit: q̄ten⁹ vbi hec ſtudioſi⁹ voluptuoſi⁹: atq; effuſius fiunt: ibi ordo meli⁹ teneri dicaẜ. ibi maior putetur religio. Ecce enim parcitas putaẜ auaritia: ſobrietas auſteritas crediẜ ſilētiū triſtitia reputatur. Ecōtra remiſſio diſcretō dicitur: effuſio liberalitas: loquacitas affabilitas: cachinatio iocunditas molities veſtimētoꝝ: ⁊ equoꝝ faſt⁹ honeſtas lectoꝝ ſuperfluus cultus mūditia. Cūq; hec alterutrū impēdimus charitaſ appellaẜ. Iſta charitas deſtruit charitatē: hec diſcretio diſcretionem confundit. Talis miſericordia crudelitate plena eſt: qua. ſ. ita corpori ſeruiẜ. vt anima iuguletur. Que enim charitas eſt carnē diligere: ⁊ ſpiritu; negligere: Quene diſcretio totū dare corpori ⁊ anime nihil: Qualis vero miſericordia ancillā reficere: ⁊ dñam interficere: Nemo ꝑ huiuſmodi miſericordia ſperet ſe conſequi miſericordiā: q̄ miſericordibus ꝓmittitur in euangelio veritatis ore dicētis. Beati miſericordes: qm̄ ipſi miſericordiā pſequenẜ. ſed certiſſime potius penaʒ expectet quā tali: vt ita dicā impio miſericordi ſanctus iob magis ꝓphetizādo: q̄ affectando imprecaẜ. non ſit inquiens in recordatione. ſed pteraẜ quaſi lignuʒ infructuoſum. Digne plane retributionis cauſam mox ſubinfert ſatis idoneā dicens. Pauit. n. ſterilem: ⁊ que nō parit. ⁊ vidue nō benefecit. Inordinata profecto. atq; irrationalis miſericordia. eſt ſterilis. ⁊ infructuoſe carnis. que iuxta domini verbum nō ꝓdeſt qc̄q̄. ⁊ ſm apoſtolum regnū dei nō poſſidebit. ad implēdis inuigilare deſiderijs. ⁊ d' anime cura ſapientis ſaluberrimū nō currare pſiliū admonētis. atq; dicētis. Miſerere aīe tue placens. deo. Bona mīa miſeri aīe tue. nec potes nō mereri mīaʒ. q̄ ſit. vt placeas. deo. Alias aūt nō ē mīa: ſicut iā dixi. ſ; crudelitas. nō eſt charitaſ ſ; iniq̄tas. nō diſcretio. ſ; pfuſio. ſterilē. q̄ nō parit. paſcere. i. īutilis carnis pcupiſcētijſ inſuire ⁊ vidue nil boni facere aīe. v;. excollēdis ꝟtutibus nullā opā dare. Que vtiq; l; ſpōſo interim ſit viduata celeſti ſenſus tñ de ſpū ſcō pcipe. ⁊ parere ſi deſinit īmortales. q videl; incorruptibilis. celeſtiq; hereditatiſ valeāt eſſe capaces. ſ; ſi piū hēant ſtudioſumq; cultorē ſub hac tñ abuſione iā fere vbiq; ſic ꝑ ordine teneñẜ. fere iā ita ab oībus ſine q̄rela. atque irreprehēſibiliter obſeruanẜ. quiſq̄ diſſimiliter. Nōnulli q̄ppe his omnib⁹ tāq̄ nō vtētes vtunẜ. ⁊ iō aut cū nulla offenſa. aut cū minia. Aliquāti q̄ppe hec agūt ex ſimplicitate. alīq̄ti ex charitate ex neceſſitate alīq̄ti. quidā nāq; ſimpliciẜ iſta tenent. qm̄ ſic eis pcipiẜ. parati aliter agere. ſi aliter pciperet. Quidā aūt ne differenter viuant ab eis. cum quibus habitāt ſectātes in his nō

ſuam libidinē: ſed alioꝝ pacē. Alij vero quia reſiſtere nō valēt multitudini ꝯtra dicentiū: q hec vtiqꝫ tanq̄ꝫ ꝓ ordine libera voce defendūt: ꝛ quotiens iſti aliqua: prout ratio dictat: reſtringere: vel mutare incipiunt. illi mox tota auctoritate reſiſtunt Quis in princio: cuꝫ ordo: cepit monaſticus: ad tātam crederet monachos inhertiā deuenire: O quātum diſtamus ab his: qui in dieb⁹. Antonij extitere monachi. Siquidem illi: cū ſe inuiceꝫ ꝑ tempus ex charitate reuiſcerent tanta ab inuicē auiditate panem animarū ꝑcipiebant: vt corporis cibuꝫ penit⁹ obliti. diē plerūqꝫ totū ieiunis ventribus: ſed nō mētibus tranſigerent. Et hic erat rect⁹ ordo: qñ digniori ꝑti ꝑ̇us inſeruiebatur. Hec ſumma diſcretio quuꝫ amplius ſumebat. que maior erat: hec deniqꝫ vera charitas vbi anime quaruꝫ charitate xp̄s mortuus eſt: tanta ſolicitudine refocillabantur. nobis auteꝫ cōuenientibus in vnū: vt verbis apoſtoli vtar: iā nō eſt dñicam cenā māducare: paneꝫ ꝗppe celeſtē nemo q q̄rat nemo q tribuat. Nihil de ſcripturis: nihil de ſalute agiť animaꝝ: ſꝫ nuge: ꝛ riſus. ꝛ verba proferunť in vētū. Inter prādēdū quātum fauces dapibus: tātū aures paſcuntur rumoribus: q̄bus totus intēt⁹ moduꝫ neſcias in edendo. Interim aūt fercula ferculis apponunť: ꝛ pro ſolis carnib⁹: a q̄bus abſtineť: grandia paſciū corpora duplicanť. Cumqꝫ priorib⁹ fueris ſatiatus: ſi ſecūdos attigeris: videberis tibi necdū guſtaſſe piſces. Tanta ꝗppe accurratiōe: ꝛ arte coquorū cūcta apparātur: quaten⁹ quatuor: aut quinqꝫ ferculis deuoratis: prima nō impediāt nouiſſima nec ſcietas minuat appetitū Palatum ꝗppe dum nouellis ſeduciť condimentis: paulatim diſſueſcere cogita: ꝛ ad ſuccos extraneos veluti adhuc ieiunum auide renouať in deſideria. venter q̄deꝫ duꝫ neſcit onerať: ſꝫ varietas tollit faſtidiū. Quia eniꝫ puras: vt eas natura creauit: epulas faſtidimus dū alie alijſ multifarie permiſcenť: ꝛ ſpretis naturalib⁹ quos ds̄ indidit rebus: q̄buſdā adulterinis gula ꝓuocať ſaporib⁹: tranſiť nimirū meta neceſſitatis: ſꝫ necdū delectatio ſuperať. Quis. n. dicere ſuffić quot mōis: vt cetera taceā: ſola oua ꝟſanť ꝛ veranť: q̄nto ſtudio euertunť: ſbuertunť: liq̄nť: duranť: diminuunť: ꝛ nūc q̄deꝫ frixa: nunc aſſa nūc farſa: nūc mirtim: nūc ſigillatiꝫ apponunť. Ut q̄d aūt hec oīa: niſi vt ſoli faſtidio ꝯſulať: Ipſa deinde qualitas rerū talis deforis apparere curať: vt nō min⁹ aſpect⁹: q̄ꝫ guſtus delecteť. Et cū iaꝫ ſtomacus crebris ructibus repletū ſe indicet: necdum tñ curioſitas ſatiať. Sed dū oculi coloribus: palatum ſaporibus illiciuntur: infelix ſtomachus cui nec colores lucent: nec ſapores demulcēt: dū omnia ſuſcipere cogitur: oppſſus magis obruiť: q̄ꝫ reficitur. Jam vero de aque potu quid dicā. qñ ne vllo quidē pacto vinū aquatum ad

mittit: Qēs nimirū ex quo mona
chi ſum⁹:infirmos ſtomachos hē-
m⁹.ꝛ tā neceſſariū apoſtoli de vtē
do vino ꝯſiliū:merito nō negligi
mus.modico tñ qd ille premiſit ne
ſcio cur ꝑtermiſſo. Et vtinam vel
ſolo: cū etiā purū ē:cōtēti eſſem⁹.
pudet dicere:ſꝫ magis pudeat acti
tari:ꝛ ſi pudet audiri:non pudeat
emendari. Videas vno in prādio
ter:vel quater ſemp plenū calicem
reportari:quatenus diuerſis vinis
magis odoratis.q̄ȝ potatis:nec taȝ
hauſtis.q̄ȝ attactis.ſagaci ꝓbatio
ne.ꝛ celeri cognitiōe:vnum tādem
e pluribus:qd fortius ſit eligatur.
Quale eſt illud.aūt quod nōnulla
monaſteria ex more obſeruare di-
cuntur.in magnis vꝫ.feſtis vina de
libata melle pigmentorū reſperſa
pulueribus in ꝯuentu bibere. Nū
quid ꝛ hoc fieri dicemus ꝑpter in
firmitateȝ ſtomachi: Ego vero ad
nihil aliud valere video:niſi vt vel
amplius bibatur.vel delectabili⁹.
Sed cū vene fuerit vino ingurgi-
tate.toto ī capite palpitātes: ſic ſur
gēti a mēſa qd aliud libet niſi dor
mire: Si āt ad vigilias ſurgere idi
geſtū cogis.nō cātum.ſed planctū
potius extorquebis. Cum vero ad
lectum deuenero. requiſitus inco-
modum plango.non crapule pec-
catum.ſed quod manducare non
queo. Ridiculum vero ſi tamen ve
rum eſt.quod relatum eſt mihi a
pluribus:qui hec ſe pro certo ſcire
dicebant.reticendum eſſe nō arbi-
tror. Aiunt enim incolumes.ac va
lidos iuuenes conuentum ſolere

deſerere. in domo infirmorum ſe:
qui non ſunt infirmi:collocare. car
niuꝫ eſu.qui vix egrotis dumtaxat
ꝛ omnio debilibus ex regule diſcre
tione pro virium reparatione con-
ceditur.non quidem corporis infir
mitatis ruinas reficere pro incom-
modo:ſed carnis luxuriantis curā
perficere in deſiderio. Rogo que
eſt hec ſecuritas inter frēdentium
vndiqꝫ hoſtium fulgurātes aſtas:
ꝛ circumuolantia ſpicula. tanq̄ȝ fi-
nito iaȝ bello ꝛ triumphato aduer
ſario proiicere arma.ꝛ aut prādijs
incubare longioribus. aut nudum
molli volutari in lectulo: Quid
hoc ignauie eſt o boni milites ſo-
cijs in ſanguine ꝛ cede verſantib⁹
vos autem cibos diligitis delica-
tos.aut ſōnos capitis matutinos:
Alijs inq̄ȝ nocte.ꝛ die cura peruigi
li feſtinantibus redimere tempus.
quoniam dies mali ſunt.vos autē
econtrario ꝛ lōgas noctes dormi-
tando conſumitis.ꝛ dies fabulan-
do ducitis ocioſos. An dicitis pax
ꝛ non eſt pax: Cur non verecūda-
mini ad exprobrationem apoſtoli
ce indignationis: Nundum enim
ait reſtitiſtis vſqꝫ ad ſanguinē.imo
iam ad eiuſdeȝ terribilis valde cō
minationis tonitruum expergeſci-
mini. Cum dixerint inquit pax ꝛ ſe
curitas.tunc repentinus eis ſuper
ueniet interitus.ſicut dolor in vte
ro habentis ꝛ non effugient. Deli
cata nimis medicina eſt pauis alli
gari q̄ȝ vulnerari. membrum non
percuſſum plangere. ꝛ necdum ſu-
ſcepto ictu admouere manum. Fo

uere vnguento vbi non dolet. em plauſtrum adhibere vbi ceſura nō eſt. Ad diſcernendum deinde inter.ſanos.⁊ male habentes baculos in manibus portare iubentur egrotantes. plane neceſſarios. vt quam pallor in vultu.macieſq̨ nō indicat.baculus ſuſtentans mētiatur inualitudinem. Ridendas an lugendas dixerim huiuſmodi ineptias? Sic macarius iuſſit? Sic baſilius docuit? Sic antonius inſtituit. Sic patres in egypto cōuerſati ſunt. Sic vniq̨ ſancti odo.maiol⁹.odilo.hugo.quos ſui vtiq̨ ordinis principes:⁊ preceptores habere gloriatur aut tenuerunt aut teneri conſueuerūt. Sed hi omnes ſi ſancti.imo q̄r ſancti fuerunt ſancto apoſtolo non diſſenſerunt. qui nimirum ita loquitur. Habentes victum ⁊ veſtitum his contenti ſimus.nobis autem eſt pro victu ſacietas.nec veſtitum appetimus.ſ; ornatum. Queritur ad induendū non quod vtilius. ſed quod ſubtilius inuenitur.non quod repellat frigus.ſed quod ſuperbire compellat.non deniq̨ iuxta regulam q̇d vilius comparari poteſt.ſed quod venuſtius.imo vanius oſtentari.

Heu me miſerū qualemcūq̨ monachū.cur adhuc viuo videre ad id deueniſſe ordinem noſtrum. ordinē.ſ.qui primus fuit in eccleſia imo a quo cepit eccleſia. quo nullus in terra ſimilior angelicis ordinibus.nullus vicinior ei.que in celis eſt hieruſalē mater noſtra ſiue ob decorē caſtitatis.ſiue propter charitatis ardorem. cuius apoſtoli inſtitutores. cuius hi. quos paulus tam ſepe ſanctos appellat. inchoatores extiterunt. Et quidē inter illos.cum nihil quod ſuum eēt quiſpiam retinuiſſet. diuidebatur. vt ſcriptum eſt:ſingulis prout cuiq̨ opus erat.non igitur quod quiſq̨ puerliter geſtire poterat. Sane vbi tantum quod opus erat accipiebat̄:ibi nihil proculdubio ocioſum admittebatur. Quāto magis nihil curioſum. quanto magis nihil ſuperbum. Quod inquit opus erat hoc eſt quantum ad indumēta.quod ⁊ nuditatem tegeret.⁊ frigus repelleret. Putaſne ibi cuiq̄ galabranum:aut ciubrinum querebatur ad induendum.cuiq̄ ducentorum ſolidorum mula parabatur ad equitandum? Putaſne inquā cuiuſpiam ibi lectuli opertorium cattinum:aut diſcolor barricanus operiebat:vbi ſingulis diuidebatur tantum: prout cuiq̨ opus erat? Non illic arbitror valde curatum eſſe de precio:de colore: de cultu veſtimentorum. vbi tam indefeſſum inerat ſtudium in concordia morum animorum coherētia: profectuq̨ virtutum. Multitudini inquit credentium erat cor vnū ⁊ anima vna. Ubi nunc illud vnanimitatis exercitium.fuſi ſum⁹ exteri⁹ ⁊ de regno dei:quod intra nos eſt:relictis veris:ac perēnibus bonis foris querimus vanam conſolationē. de vanitatibus: ⁊ inſanijs falſis ac iam religionis antique nō ſolum virtutem amiſimus: ſed nec

ſpē̄m retinemus. Ecce. n. ipſe habitus noſter: qđ ⁊ dolens dico: q humilitatis eſſe ſolebat inſigne: a monachis noſtri temporis inſignum geſtatur ſuperbie. Uix iaꝫ ĩ noſtris prouincijs inuenimus. quo veſtiri dignemur. Miles ⁊ monachus ex eodem pāno partiunt̄ ſibi cucullā ⁊ clamidem. Quiuis de ſeculo q̄ntumlibet honoratus: etiam ſi rex: etiā ſi imperator ille fuerit. non tamen horrebit noſtra indumenta ſi ſuo ſibi modo preparata fuerint: ⁊ aptata. Ceterū in habitu inquis nō eſt religio: ſꝫ in corde. Bene. At tu quādo cucullaꝫ empturus luſtras vrbes: fora circuis: ꝑcurris nundinas. domos ſcrutaris negotiatorꝫ: cūctam euertis ſingulorū ſuppellectilem. ingentes explicas cumulos pannorū: attrectas digitis: admoues oculis: ſolis opponis radio: qcquid groſſum: qcquid palidum occurrerit reſpuis. Siqd aūt ſui puritate: ac nitore placuerit: illud mox quantolibet precio ſatagis tibi retinere. Rogo te ex corde facis hoc: an ſimpliciter. Cum deniqꝫ ꝯtra regulā: non qđ vilius occurrerit: ſed ſtudioſiſſime queris: qđ: q2 rarius inuenit̄: ꝑcioſius emit̄. Ignorans facis hoc: an ex induſtria. Ex cordis theſauro ſine dubio ꝓcedit qcqd foris apparet vitiorum. Uanū cor vanitatis notā ingerit corpori ⁊ exterior ſuperfluitas ĩterioris vanitatis indicium eſt. Mollia indumēta aĩ molitiē indicāt. Nō tāto curaret̄ corporis cult⁹: niſi ꝑus neglecta fuiſſet mēs inculta virtutib⁹

Miror autem: cuꝫ regula dicat ad magiſtrum reſpicere quicquid a diſcipulis delinquitur: ⁊ dominus per prophetam ſanguinem in peccato morientium de manu paſtoruꝫ requirenduꝫ eſſe minetur: quomō abbates noſtri patiūtur fieri talia: niſi forte ſi audeā dicere: nemo fident̄ reprehēdit: in quo ſe eē̄ irreꝑhēſibilē nō cōfidit. Siquideꝫ humanitatis eſt oīum: in quo ſibi quiſqꝫ indulget alijs non vehemēter iraſci. Dicā: dicā: ꝑſumptuoſus dicar: ſed veruꝫ dicā. Quō lux mōdi obtenebrata ē: qūo ſal terre ĩfatuatū eſt: quoꝝ nobis vita via vite dbuit eē. exemplū in ſuis actibus oſtēdūt ſupbie: ceci facti ſunt duceſ cecoꝝ. Qđ. n. vt cetera taceamus ſpecimē humilitatis ē cū tanta pōpa: ⁊ eqtatu incedere. tantis hoīum crinitorū ſtipari obſequijs: q̄tenus duob⁹ epīs. vnius abbatꝭ multitudo ſufficiat. Mētior ſi non vidi abbatē ſexaginta equos: ⁊ eo amplius in ſuo ducere comitatu. Dicas: ſi videas eos trāſeūtes. nō pr̄es eſſe monaſterioruꝫ: ſed dn̄os caſtelorꝫ: nō rectores aĩaꝝ: ſed ꝑncipes ꝓuinciaꝝ. Cū deinde geſtari iubent̄ mapule ſcyphi bacini. cādellabra. ⁊ mātice ſuffarſinate. nō ſtramētis. ſꝫ ornamētis lectoꝝ. Uix deniqꝫ q̄tuor leugis. a ſua quiſpiā domo r̄cedit. niſi cū tota ſupelectile ſua. tāq̄ ſi ſit itur⁹ ad exercitū. vel tranſiturus per deſertum. vbi non valeant inueniri neceſſaria. An non poſſet eodem vaſculo. ⁊ aqua manibus vergi. et vinum bibi:

An nõ poſſet ardens lucere lucer-
na. niſi in tuo: qđ portas: candela
bro. ⁊ hoc aureo. vel argenteo?
An nõ poſſet dormiri: niſi ſup va-
riũ stratũ. aut ſub ſiluestri coopto
rio. An nõ vnuſ aliqs miniſter poſ
ſet ⁊ iumentũ ligare. ⁊ ad menſam
ſeruire: ⁊ lectulũ preparare. Nunc
ergo tãte multitudini gartionum.
ac iumẽtoꝝ. cur vel ad ſolatiũ ma
li nobiſcũ nõ ferimꝰ neceſſaria: q̃-
tenus hoſpites nõ grauemus. Sꝫ
hec parũ ſunt veniam ad maiora.
ſꝫ ideo viſa minora. quia vſitatio-
ra. Omitto oratorioꝝ ĩmenſas al-
titudines. ĩmoderatas lõgitudĩes
ſuperuacuas latitudines: ſumptuo
ſas depollitiões: curioſas depictio
nes. que dũ orãtiũ in ſe retorquẽt
aſpectũ. ĩpediunt ⁊ affectũ. ⁊ inde
quodãmodo repreſentant ãtiquũ
ritũ iudeoruꝫ. Sꝫ eſto fiant. hec ad
honorem dei. Illud aũt interrogo
monachus monachos qđ in gen-
tilibus gentilis arguebat. Dicite
ait ille pontifices in tẽplo qd facit
aurum. Ego aũt dico dicite paupe
res. Nõ enim attendo verſum. ſꝫ
ſenſuꝫ. Dicite inquã paupes. ſi tñ
pauperes in ſancto qd facit auꝝ.
Et quidẽ alia cauſa eſt epiſcopo-
rũ. alia monachorum. Scimꝰ nãqꝫ
ꝙ illi ſapiẽtibus ⁊ inſipiẽtibus de
bitores cum ſint: carnalis populi
deuotionem. qꝛ ſpũalibus nõ poſ-
ſunt. corporalibus excitant orna-
mentis. Nos vero qui iam de po-
pulo exiuimus. qui mundi precio-
ſa: ac ſpecioſa pro chriſto reliqui-
mus. qui omnia pulchre lucentia:
canore mulcentia. ſuaue olentia.
dulce ſapientia. tactu placẽtia. cũ-
cta deniqꝫ oblectamẽta corporea
arbitrati ſumus vt ſtercora: vt chri
ſtum lucrifaciamus. quorũ queſo
in his deuotionẽ excitare intendi-
mus. Quẽ inquã ex his fructuꝫ re
quirimus. ſtultorũ admirationeꝫ:
an ſimpliciũ oblectationẽ. An quo
niã cõmixti ſumus ĩter gentes for-
te didicimus opa eoꝝ. ⁊ ſeruimus
adhuc ſculptilibus eoꝝ: ⁊ vt aper
te loquar. An hoc tantuꝫ facit aua
ritia. quod eſt idolorum ſeruitus.
⁊ non requirimus fructum. ſed da
tum. Si queris quomodo miro in-
quã modo. Tali quadã arte ſpar-
gitur es: vt multiplicetur. Expendi
tur: vt augeatur. ⁊ effuſio copiam
parit. Ipſo quippe viſu ſumptuo-
ſarũ. ſed mirandarũ vanitatum ac
cenduntᷣ homines magis ad offe-
rendũ. q̃ ad adorandũ. Sic opes
opibus hauriuntᷣ. ſic pecunia pecu
niaꝫ trahit. quia neſcio quo pacto
vbi amplius diuitiarũ cernitᷣ. ibi
offertur libentius. Auro tectis reli
quĩs ſignantur oculi. ⁊ loculi ape
riuntur. Oſtenditur pulcherrima
forma ſancti. vel ſancte alicuius. ⁊
eo creditᷣ ſanctior. quia coloratior.
Currunt homines ad oſculandũ.
inuitantᷣ ad donandũ. ⁊ magis mi
rantᷣ pulchra. q̃ venerantᷣ ſancta.
Ponuntᷣ in eccleſia dehinc nõ co-
rone. ſed rote circũſepte lãpadibꝰ
ſed nõ minus fulgentes inſertis la
pidibus. Cernimus ⁊ pro cãdella-
bris arbores quaſdã erectas mul-
to eris põdere. miro artificis opere

fabricatas.nec magis corruſcātes ſuppoſitis lucernis.q̄ ſuis gemis. Quid putas in his oīb⁹ queritur penitētiū cōpūctio.an intuētiū ad miratio.o vanitas vanitatū.ſʒ nō vanior q̄ inſanior.Fulget eccleſia in parietib⁹.ⁱ in paupibus eget. Suos lapides induit auro.ⁱ ſuos filios nudos deſerit.De ſūptibus egenoꝝ ſuit oculis diuitū.īueniūt curioſi:quo dlectenť.ⁱ nō īueniūt miſeri.quo ſuſtētenť. Ut qd ſalteʒ ſanctoꝝ imagines nō veneremur. quib⁹ vtiqʒ ipm qd pedib⁹ ꝯcul cať.ſcatet pauimentū. ſanctoꝝ facies calcibus tundiť tranſeuntiū. etſi nō ſacris imaginibus.cur non peiť pulchris coloribus.Cur decoras.qd mox fedandum eſt.Cur depingis qd neceſſe eſt cōculcari.qd ibi valēt venuſte forme. vbi pulue re maculanť aſſiduo. Deniqʒ qd hoc ad paupes.ad monachos. ad ſpūales viros.niſi forte.ⁱ hic aduerſum memoratum poete verſiculū ꝓpheticus ille reſpōdeať: Dñe dilexi decorē domus tue:ⁱ locū habitationis glorie tue.Aſſentio patiamur ⁱ hec fieri in eccleſia:qꝛ noxia ſunt auaris.ⁱ vanis. nō tñ ſimplicibus ⁱ deuotis.Ceterū in clauſtris corā legentibus fratribus.qd facit illa ridicula mōſtruoſitas.mira quedā deformis formoſitas. ac formoſa deformitas.Quid ibi immunde ſimie.qd feri leones.Quid mōſtruoſi centauri. qd ſemi homines.qd maculoſe tigrides.qd milites pugnātes. qd venatores tubicinantes.Uideas ſub vno capite multa corpa.ⁱ rurſus in vno corpore capita multa. Cerniť in quadrupede cauda ſerpētis.illinc īſpice caput quadrupedis. Ibi beſtia prefert equū.caprā trahens retro dimidiā.hic cornutū animal equū geſtat poſterius.Tā multa deniqʒ tāqʒ mira diuerſarū formaꝝ vbiqʒ varietas apparet:vt magis legere libeat in marmoribus q̄ in codicibus.totūqʒ diē occupare ſingula iſta mirādo.q̄ in lege dei meditādo. Pro deo ſi nō pudet ineptiaꝝ cur vel nō piget expenſaꝝ.Multa qdem ⁱ alia ſuggerebat addēda materia.ſʒ auellit me ⁱ propria ſatis anxia occupatio. ⁱ tua frater Ogere nimiſ feſtina diſceſſio.q.vʒ. nec morari diutius acquieſcis.nec abire tñ abſqʒ recēti opuſculo.Facio itaqʒ ꝙ vis.ⁱ te dimito ⁱ ſmonē breuio.preſertim qꝛ vtiliora ſūt pauca in pace.q̄ multa cū ſcandalo.Et vtinā hec pauca ſcripſeriʒ ſine ſcandalo enīuero vitia carpēs ſcio me offendere vitioſos. pōt tñ fieri volente deo aliquibus. quos me timeo exaſperaſſe.potius placiturū eſſe.ſed ſi deſināt eſſe vitioſi. ſi.vʒ.ⁱ diſtrictiores deſināt eſſe detractores.ⁱ remiſſiores amputent ſupfluitates.Si ſic qſqʒ bonum teneat.ꝙ tenet.vt aliū aliud tenētē nō iudicet.Si qs cepit iaʒ eſſe bonus.non inuideat melioribus. ⁱ q ſibi videť agere melius.bonū non ſpernat alterius.Si qui diſtrictiuſ viuere poſſunt.eos qui nō poſſunt nec aſpernenť nec emulenť. ⁱ qui nō poſſunt.eos q poſſunt ſic mirē

tur.vt temere nō imitēť. Sicut.n.
nō.lz.his:qui maius aliquid forte
vouerūt ad id qđ minus eſt deſcē
dere:ne apoſtatenť.non omnibus
expedit de bonis minorib⁹ ad ma
iora tranſire. ne precipitenť. Scio
quippe nōnullos de aliis ⁊ cōgre
gationibus. ⁊ inſtitutionib⁹ ad no
ſtrum ordinem puolaſſe. pulſaſſe.
intraſſe. Qui hoc qdem agendo ⁊
ſuis ſcandala reliquirūt. ⁊ nobis
nihil omnino attulerunt. dū quan
tum illos ſua temeraria diſceſſiōe.
tm̄ nos turbarunt ſua miſera con
uerſatione. Et qm̄ ſuperbe ſpreue
runt qđ tenebāt. ⁊ tenere preſum
pſerunt.quod non valebāt. digno
deus exitu eorꝫ tandem patefecit
ignauiam.q? ⁊ īpudenter deſerue
runt:qđ impudenter arripuerant:
⁊ turpiter redierunt ad id:qđ leui
ter deſeruerant. Cū enim clauſtra
noſtra ſui potius ordinis īpatien
tia.ꝙ deſiderio noſtri expetierint:
oſtendunt quod ſunt: dum a vo
bis ad nos:a nobis ad vos inſta
bili leuitate peruolantes: ⁊ nobis:
⁊ vobis:⁊ omnibus bonis ſcanda
la faciunt.Quanꝙ ergo nōnullos
eorū nouerimus: qui fortiter deo
auctore ceperunt: ⁊ ipſo protecto
re fortius perſeuerant ſecurius eſt
tamen:vt perſeueremus in bono:
quod cepimus.ꝙ ꝙ incipiamus:
vbi non perſeueremus:⁊ hoc pari
ter omnes ſtudeamus:qđ ſm apo
ſtoli conſilium omnia noſtra ī cha
ritate fiant. Hec eſt noſtra de no
ſtro.⁊ veſtro ordine ſententia.hec
noſtris.hec non de vobis. ſed vo
bis me ſolere dicere nullus meli
us mihi teſtis erit.ꝙ vos . etſi qs
me nouit ſicut vos. Que in veſtris
laudabilia ſunt laudo. ⁊ predico:
ſi qua reprehendēda ſunt:vt emē
dentur:vobis.⁊ aliis amicis meis
ſuadere ſoleo.hec nō eſt detractio
ſed attractio. Quod vt vobiſ a vo
bis ſemper fiat omnino precor: et
ſupplico. Uale.

¶ Diui Bernardi abbatis epi
ſtola ad Robertum nepotem ſuuꝫ
qui de ordine ciſtercienſi ad Clu
niacenſem tranſierat.

Satis ⁊ pluſꝙ ſatis ſu
ſtinui dilectiſſime fili
Roberte. ſi forte dei
pietas ⁊ tuam per ſe:
⁊ meam per te animā
dignaretur inuiſere:tibi ſcilicet in
ſpirando ſalutarem compunctio
nem.mihiqꝫ de tua ſalute leticiaꝫ.
Sed quoniam vſqꝫ adhuc fruſtra
tuꝫ me cerno ab expectatiōe mea.
iam non valeo tegere dolorē meū:
anxietatem reprimere. diſſimulare
triſtitiam.vnde ⁊ contra iuris or
dinem cogor reuocare leſus eum:
qui me leſit:ſpretus requirere con
temptorem.iniuriaꝫ paſſus iniuria
tori ſatiſfacere : rogare denique a
quo rogari debueraꝫ.Dolor quip
pe nimius non deliberat:non vere
cundatur.non conſulit rationem.
non metuit dignitatis damnuꝫ.le
gi non obtemperat iudicio non ac
quieſcit:moduꝫ ignorat. ⁊ ordinē

Id omnimodo:⁊ ſolummodo ſata-
gente animo.quo vel careat:quod
ſe dolet habere:vel habeat: quo ſe
dolet carere. At inqs nec leſi quē-
piam:nec ſpreui:ſed ſpretus poti-
us ego.ac multifarie leſus tantum
fugi malefactorem meum. Cui in-
iuriam feci.ſi iniurias fugi:an non
expedit cedere perſecutori: ꝙ reſi-
ſtere? Fugere ferientem. ꝙ ferire.
Recte:aſſentio. Non:vt contende
rem.cepi hec. ſed vt contentionē
dirimerem. fugere perſecutionem
non eſt culpa fugientis: ſed perſe-
quentis. Non contradico. omitto
quod factum eſt:non requiro cur:
vel quomodo factum eſt. culpas
non diſſentio.non retracto cauſas
nō recordor iniurias. Solent enī
hec magis inſtigare.ꝙ mitigare di
ſcordias. Solum.quod magis eſt
mihi cordi:loquor. Me miſerum:
ꝗ te careo.ꝗ te non video. ꝗ ſine
te viuo:pro te mori mihi viuere ē:
ſine quo viuere mori. Non igitur
quero.cur abieris. ſed quod iam
non.redieris queror. Non cauſas
diſceſſionis. ſed moras cauſor re-
greſſionis. Ueni tantū.⁊ pax erit.
Reuertere.⁊ ſatiſfactum eſt. Redi
inꝙ̄.redi.⁊ letus cantabo. mortu-
us fuerat.⁊ reuixit.perierat.⁊ inuē
tus eſt. Fuerit certe mee culpe ꝗ
diſceſſiſti. delicato quippe adole-
ſcenti auſterus extiteram. ⁊ tene-
rum durus nimis inhumane tra-
ctaui. Hinc enim ⁊ preſens quon
dam aduerſum me.quantum me-
mini.murmurare ſolebas. hinc et
nunc.ſicut audiui.etiā abſenti de-
rogare non ceſſas. Non tibi imp̄u
tetur.poſſem forſitan excuſare.⁊ di
cere quia ſic laſciui pueritie mot⁹
cohercēdi erant. ac rudibus ānis
debebantur aſpera illa diſcipline
diſtrictioris initia. Scriptura at-
teſtante. que ait. Percute filium
tuum virga.et liberabis animam
eius a morte.⁊ rurſum. Quos enī
diligit deus corripit. flagellat au-
tem omnem filium.quem recipit ⁊
illud vtiliora ſunt verbera amici.
ꝙ oſcula inimici. Sed fuerit.vt di-
xi.mee culpe.ꝗ diſceſſiſti.ne. dum
de reatus perpetratione contendi
tur.emendatio retardetur. At ve-
ro hoc vel proculdubio incipiet
eſſe tue.ſi non parcas penitenti.in
dulgeas confitenti.quia potui qui
dem aliquando in aliquibus fuiſ-
ſe erga te indiſcretus.ſed non cer-
te maliuolus. Qđ ſi ⁊ in futuro
hanc ipſam indiſcretionem meam
ſuſpectam habes.noueris me iam
non eſſe.quia nec te puto fore. qui
fuiſti. Mutatus mutatum inue-
nies.⁊ quem ante metuebas ma-
giſtrum comitem amplectere ſecu-
rus. Itaqꝫ ſiue mea culpa receſſe-
ris.vt tu putas. ⁊ ego non excuſo
ſiue tua.vt multi putant.⁊ ego nō
accuſo. ſiue mea ſimul. et tua.ꝗ
ego magis puto. ex hoc.ſi iā redi-
re renueris. ſolus profecto inexcu-
ſabilis eris. Uis ab omni culpa
liber eſſe? Reuertere. Si tuā agno
ſcis. ignoſco. Ignoſce et tu mi-
hi. vbi meam agnoſco. Alioquin

aut tibi minus indulges: qui tuaȝ culpā ⁊ agnoſcis ⁊ diſſimulas. aut mihi nimis imiſericors es: cui nec ſatiſfacientī ignoſcendū putas. Iaȝ ſi redire recuſas: aliaȝ quere occaſionem. vnde falſo blandiaris con ſciētie tue: qr nō erit vltra qd formidare debeas de rigore diſtrictionis mee. Neqȝ enī formidandū ē: ꝙ future ſim pſenti formidoloſus: cui adhuc abſenti iam toto ſuȝ corpore pſtratus: totis aſtrict⁹ viſceribus. Humilitatē exhibeo. charitateȝ pmitto ⁊ tu times: intrepid⁹ veni. quo te vocat hūilitas. pertrahit charitas ſecur⁹ accede talib⁹ preuētus obſidibus. fugiſti ſeuuȝ: reuertere ad māſuetū. Reuocet te mea lenitas. cui⁹ ſeueritas effugauit. Vide fili ꝙ̄ te cupiam duci nō ſpū ſeruitutis iterū in timore. ſȝ ſpiritu adoptionis filiorū in quo clamare ⁊ tu nō cōfundaris abba pater. Cauſam vtiqȝ tāti doloris mei nō minis apud te ſed blandimētis precibus nō terroribus ago. Alius forſitan aliter tentaret. ⁊ vere quis alius nō magis diſcuteret reatum. ⁊ incuteret metū. nō apponeret notum. ⁊ pponeret iudiciū. nō argueret inobediētie. non indignaretur apoſtaſie. ꝙ de tunicis ad pelliciaſ de oleribus ad pelicias. ꝙ deniqȝ ad diuitias de pauptate trāſieris: Sed ego noui aīum tuū. q facili⁹ poſſit amore flecti ꝙ̄ timore cōpelli. Deniqȝ quid neceſſe eſt bis pungere nō recalcitrantē: Valde timidum magis exterrere per ſe ſatis erubeſcentē amplius confundere: Cui ſua ratio magiſter: cui propria conſciētia virga. ⁊ ingenita verecūdia lex diſcipline eſt: ꝙ ſi cui mirū videt. quomodo puer verecūdus. ſimplex. timoratus. auſus fuerit cōtra voluntatē fratruȝ. magiſtri imperiū. regulare decretū ſuū deſerere ⁊ votum. ⁊ locum miret etiam ꝙ ⁊ dauid ſanctitati ſurreptuȝ ſit ꝙ ſapiētie ſalomoni illuſum. ꝙ ſanſonis fortitudini obuiatū. q ꝓthoplauſt dolo captū expulit de pria felicitatis. Quid mirū ſi tenero ſurripuit adoleſcenti in loco horroris ⁊ vaſte ſolitudinis. Huc accedit. ꝙ nec ſicut illos babilonicos ſenes ſpecies decepit eum. nec ſicut giezi pecunie amor. nec honoris ambitio. ſicut Iulianū apoſtatā. ſed fefellit illū ſanctitatis. ſeduxit religio prodidit auctoritas ſeniorū. Queris quomō: Primo quideȝ miſſus eſt magnus quidam prior ab ipſo principe priorū foras quidē apparens in veſtimētis ouiū. intrinſec⁹ autem lupus rapax deceptiſqȝ cuſtodibus exiſtimātibus quidē ouē eſſe: ve ue admiſſus eſt ſolus ad ſolam lupus ad ouiculam. Nec refugit ouicula lupum. quē etiam ipſa putabat ouē. Quid plura: Allicit. attrahit. blandit. ⁊ noui euangelij predicator cōmendat crapulā. parſimoniā dānat. voluntariaȝ pauptateȝ miſeriā dicit. ieiunia. vigilias ſilentiū manuūqȝ laborē vocat inſania ecōtra ocioſitateȝ contēplationeȝ nūcupat. edacitatē. loquacitatem. curioſitatē. cunctam deniqȝ intemperātiam nolat diſcretionē.

Quando inquit delectabitur deꝰ
cruciatibus veſtris: vbi p̄cipit ſcri
ptura quēpiā ſeſe īterficere: Qua-
lis vero religio eſt fodere terrā: ſil-
uam excidere: ſtercora cōportare:
Nunqd non ſentētia veritatis eſt
miſericordiā volo: ⁊ nō ſacrificiū:
⁊ nolo mortē pctōris: ſed vt magis
conuertat̄ ⁊ viuat: ⁊ beati miſeri-
cordes qm̄ ipſi miſericordiā conſe
quētur: Utqd vero deus cibos
creauit: ſi non liceat manducare:
Utqd nobis corpora dedit: ſi non
liceat ſuſtētare: Deniqȝ q ſibi ne-
q̄: cui bonus: Quis vnq̄ ſane ſa-
piens carnē ſuā odio habuit: Ta
libꝰ tandē allegationibꝰ male cre
dulus puer circūuentus ſeducit̄:
ſeductorē ſequit̄. Cluniacū ducit̄.
tōdet̄. raditur. lauat̄. exuitur ruſti
canis. vetuſtis. ſordidis. induit̄ pre
cioſis. nouis ac nitidis. ⁊ ita in cō-
uentu ſuſcipit̄. Sȝ cū quali putas
honore: cū quo triūpho: cū quan
ta reuerētia: defertur ei ſup coeta-
neos ſuos: ⁊ tanq̄ victor rediēs a
pugna: ſic laudat̄ peccator in deſi
derijs anime ſue. Suſtollit̄ in altū
ſtatu non mediocri collocat̄: ita vt
multis ſeniouibꝰ prelatus ſit ado-
leſcēs. fouet. blandit̄. cōgratulatur
ei vniuerſa fraternitas: exultāt om
nes tanq̄ victores capta p̄da: qn̄
diuidunt̄ ſpolia. O ieſu bone: quā
multa facta ſunt ꝑ vnius animule
ꝑditione. Cuius ad hec quantūli-
bet robuſtū pectus non emolleſce-
ret: cuius interior quantūuis ſpiri
talis oculus nō turbaret̄: cui inter
talia ad ſuā liceat recurrere ꝯſciē-
tiam: Quis deniqȝ in tanta pōpa:
vel veritatē valeat agnoſcere vel
obtinere humilitatē: Mittitur in-
terea pro eo Romā: apoſtolica cō-
pellitur auctoritas. ⁊ vt papa non
neget aſenſum. ſuggerit̄ ei infantē
olim a parētibus oblatū fuiſſe mo
naſterio. Non fuit q refelleret. nec
enim cōtradictor eſt expectatꝰ iu-
dicatū eſt de parte. abiudicatū ab
ſentibus: iuſtificati ſunt. q iniuriaȝ
fecerūt. exciderūt a cauſa. qui paſſi
ſunt abſqȝ ſatiſfactione abſoluitur
reus. firmat̄ priuilegio crudeli: ni-
mium clemēs ſentētia abſolutiōis
quo reportato ſua firmaretur flu-
ctuanti male ſuaſi ſtabilitas. ſecu-
ritas dubitāti. Et hic tenor littera
rum. hec iudicij ſumma. hec totius
cauſe diffinitio vt teneāt qui tule-
runt: ſileant q amiſerūt. Inter hec
antē pereat aīa pro qua xp̄s mor-
tuus eſt. ⁊ hoc qꝛ Cluniacēſes vo-
lunt. Fit ꝓfeſſio ſup profeſſionem.
qd vouet̄. nō ſoluet̄. ꝓponit̄ ei qd
nō tenebit̄. ⁊ cū primū pactū irri-
tum factū ſit: in ſcd̄o geminat̄ p̄ua
ricatio. ⁊ fit ſupra modum peccās
pctm̄. Ueniet. veniet q male iudi-
cata reiudicabit. illicite iurata cō-
futabit. q faciet iudiciū iniuriā pa
tientibus. qui iudicabit in iuſticia
pauperes. ⁊ arguet ī eqtate ꝓ mā-
ſuetis terre. Ueniet pro certo: q ꝑ
ꝓphetā minat̄ in pſalmo. Quādo
accepero tēpus: ego iuſticias iudi-
cabo. qd faciet de iniuſtis iudicijs
q ipſas quoqȝ iuſticias iudicabit:
Ueniet inquā. veniet dies iudicij.
vbi plus pura corda valebunt. &

P

aſtuta verba: ⁊ ↄſcia bona: ꝙ mar ſupia plena: qñquidem iudex ille nec falletur verbis: nec flectetur donis. Tuũ dñe ieſu tribunal appello: tibi cõmitto cauſam meam. Dñe deus ſabaoth: qui iudicas iuſte: ⁊ probas renes: ⁊ corda: cuius oculi ſicut fallere nolunt: ita falli nõ poſſunt: tu vides: ꝗ tua: vides: qui querunt ⁊ ſua. Tu noſti qbus ei viſceribus in cũctis tentationibus ſuis ſemp affuerim quantis ꝓ eo gemitibus aures tue pietatis pulſauerim: qualiter ad queqꝫ illius ſcandala. ꝑturbationes: moleſtias ego vrebar. torquebar. affligebar. ⁊ nũc timeo ne fruſtra. Puto eniꝫ quantũ exptus ſum adoleſcẽtis per ſe ſatis feruẽtis: ⁊ inſolentis: nec corpori talia expedire fomenta: nec illa glorie tentamenta: itaqꝫ arbiter meus dñe ieſu de vultu tuo iudicium meũ prodeat: oculi tui videant equitates. Uideant: ⁊ iudicẽt. quid potius ſtare debuerit. an votũ patris de filio: an filij de ſeipſo preſertim cum filius maius aliquid deuouerit. Uideat ⁊ famulus tuus legiſlator nõ Bñdictus: qd regularius fuerit: vtrũ: qd factũ eſt de infantulo neſciẽte ipſo: an ipſe per ſe poſtmodũ ſciẽs ⁊ prudẽs fecit. cũ iã haberet: vt ꝺ ſeipſo loqueretur: Quãꝙ dubiuꝫ nõ ſit: illum promiſſuꝫ fuiſſe: nõ donatũ. Hec. n. petitio: quã regula ꝑcipit: ꝓ eo facta fuit a parẽtibus: nec manus illius cũ ipſa petitiõe ĩuoluta in palla altaris: vt ſic offeretur corã teſtibus. Oſtendiť deinde terra: que cũ illo: ⁊ ꝓ illo dr̃ data fuiſſe ſed ſi cũ terra eũ receperunt cur non ⁊ cum terra retinuerunt: an forte requirebant magis datũ: ꝙ fructum: ⁊ pluris eſtimata ẽ terra: ꝙ anima: Alioquin oblat⁹ monaſterio: quid querebat in ſeculo: Nutriendus deo cur expoſit⁹ erat diabolo. Ouis xp̃i cur patere inuẽta eſt morſibus lupi. de ſeculo qppe non de cluniaco te teſte Roberte veniſti ciſterciũ. Queſiſti: petiſti pulſaſti: ſed tui adhuc teneritudine: licet iuit⁹ dilatus es per biennium. Quo tẽpore patienter expleto: ⁊ abſqꝫ calũnia tuis demũ ꝑcibus: multiſqꝫ: ſi meminiſti: lachrimis diu expectatã impetraſti miſericordiã: ⁊ quẽ ſatis deſideraueras: ĩgreſſuꝫ obtinuiſti. Poſt hec ꝑ annũ iuxta regulã ĩ oĩ patiẽtia ꝓbat⁹ pſeuerãter: ⁊ ſine querela ↄuerſatus poſt annũ ſpõte ꝓfeſſus: tũc primũ ſeculari veſte reiecta religionis habitũ ſuſcepiſti. O inſenſate puer: qs te faſcinauit ñ ſoluere vota tua: q̃ diſtinxerũt labia tua. An nõ vel ex ore tuo iuſtificaberis: vel ex ore tuo condemnaberis. Quid de parẽtis voto ſollicitus es negligens tui: cũ ex ore tuo: nõ illius habeas ↄdemnari. tuoꝝ: nõ illius vota labioꝝ exigendus ſis: ⁊ qd tibi fruſtra quiſpiã blandiť de abſolutione apoſtolica. cuius cõſciam diuina ligatã tenet ſnĩa. Nemo ingt mittẽs manũ ſuã ad aratrũ: ⁊ reſpiciens retro aptus eſt regno dĩ. Nunqd ⁊ hoc pſuadebunt. nõ eẽ retro aſpicere: qui dicunt tibi euge

euge: filiole ſi te lactauerint pecca
tores.ne acqeſcas eis:noli credere
omni ſpiritui. Sint tibi multi neceſ
ſarij:vnus aũt ſit tibi ꝯſiliarius de
mille. Tolle occaſiões: reſpue blá
dimẽta:adulatiõibus claude au
res:tu te interoga de te:quia tu te
meli⁹ noſti. ꝙ ali⁹.attẽde cor tuũ
diſcute intẽtõeꝫ ꝯſule ꝑitatẽ tua ti
bi ꝯſcĩa rñdeat:cur abieris: cur or
dinẽ tuũ:cur frẽs:cur locũ:cur me:
q ⁊ tibi carne ꝓpinqu⁹ ⁊ propin
quor ſpũ ſũ:deſerueris. Si vt arcti⁹
vt rectius.vt pfecti⁹ viueres.ſecu
rus eſto:q: nõ retro aſpexiſti.ſed ⁊
gloriare cũ apoſtolo dicẽs. Que re
tro oblit⁹.⁊ ad ea:q̃ ante ſũt exten
t⁹ ſequor ad palmã glorie. Si aliaſ
noli altũ ſape:ſꝫ time:qm̃:vt cũ ve
nia tui dixeri:qcqd ãpli⁹ indulges
tibi iuictu:veſtituq3 ſupfluo:ĩ ver
bis ocioſis:ĩ vagatione licẽtioſa:⁊
curioſa. ꝙ.vꝫ.ꝓmiſiſti:ꝙ apd nos
tenuiſti.hoc pculdubio retro reſpi
cere ẽ.ꝑuaricari ẽ apoſtatare eſt:⁊
hec dico fili:nõ vt te cõfundá:ſꝫ vt
tanꝙ filiũ cariſſimũ moneã:q: etſi
multos hẽas in xp̃o pedagogos:ſꝫ
non multos patres. Nam:ſi digna
ris:⁊ verbo:⁊ exemplo meo in reli
gione ego te genui:nutrivi deinde
lacte: qđ ſolum adhuc paruul⁹
capere poteras daturus ⁊ panẽ:ſi
expectares.vt grandeſceres:ſꝫ heu
ꝙ ꝓpere.⁊ intẽpeſtiue ablactatus
es:⁊ vereor ne totum:qđ foueram
blãdimentis:roborauerã exhorta
tionibus.orationibus ſolidauerã:
tã iãq3 euaneſcat.deficiat.⁊ pereat.
⁊ lugeã miſer nõ tam caſſi laboris

damnum. ꝙ dãnate ſobolis miſe
rabileꝫ caſum. Placetne tibi. qđ
alius nunc glorieẽ de te. qui nihil
vtiq3 laborauit in te: Simile mihi
ꝯtigit:qđ ⁊ illi meretrici apud So
lomonẽ:cui.vꝫ. paruulus ſuu⁹ ab
ea:que ſuũ a ſe oppreſſuꝫ extinxe
rat:furtim ſublatus eſt. Tu quoqꝫ
de ſinu mihi: ⁊ vtero abſciſſus es
ablatum gemo: repeto violenter
euulſuꝫ nõ poſſum obliuiſci viſce
ra mea.quorꝫ nimirũ parte detra
cta nõ modica.nõ põt niſi torque
ri pars reliqua. Uerumtamẽ quo
tuo cõmodo: qua tui neceſſitate
hoc nobis molliti ſunt amici nr̃i.
quorꝫ manus ſanguine plene ſũt:
quorꝫ aĩam meaꝫ pertranſiuit gla
dius.quorꝫ dẽtes arma.⁊ ſagitte:
⁊ lingua eorꝫ gladius acut⁹: Naꝫ
vtiqꝫ mihi:ſi in aliquo vnꝙ eos of
fenderã:qđ vtiq3 ꝯſcius mihi non
ſum:plenã prorſus repẽderẽ vicẽ.
Mirũ vero.ſi non plus talione re
cepi.ſi.vꝫ.tale aliqd in eos deliqſ
ſe potui.quale ab eis nũc ptuli:nã
vt verum fatear:nõ os de oſſibus
meis.vel carnẽ de carne.ſed tule
runt mihi gaudiũ cordis mei. fru
ctũ ſpũs mei.coronãq3 ſpei mee.et:
vt mihi ſentire videor. aĩe mee di
midiũ. Et qui hec: Forte miſerti
ſunt tui.⁊ ecce cecũ ducẽti ĩdignã
tes.ne pires poſt me. in ſuũ te trã
ſtulẽ ducatũ. O moleſta charitas.
O dura neceſſitudo tm̃ tuã dilexe
re ſalutẽ.vt in meã ĩpingerent. Ni
ſi me pẽpto tu ſaluari ſi poteras:
Et vtinã ipſi te abſq3 me ſaluent.
vtinã.etſi ego moriar.vel tu viuaſ.

Sed quid. Salus ergo magis in cultu veſtiū:⁊ ciboꝝ eſt opulentia q̄ in ſobrio victu:veſtituqʒ moderato? Si pellicie molles:⁊ callide:ſi pāni ſubtiles:⁊ p̄cioſi:ſi longe manice:⁊ ampliū caputiū:ſi optorium ſilueſtre:⁊ molle ſtramentū ſanctuʒ faciūt:qd moror ⁊ ego:ꝙ te nō ſequor? Sed hec infirmantiū ſunt fomenta:nō arma pugnantiū:ecce.n. qui mollibus veſtiūtur:in domibus regū ſunt.vinū:⁊ ſimila:mulſum:⁊ pinguia corpori militāt nō ſpūi.fricturis nō anima ſaginat̄ ſed caro. Multi in egypto fratres multo tēpore deo ſine piſcibus ſeruierunt. Piper cinamomum:ſaluia:⁊ mille huiuſmodi ſalſamentoꝝ ſpēs palatū qdē delectāt:ſed libidinē accēdunt:⁊ tu mihi cū his ſecuritatem pones:tu cū huiuſmodi tutā diceſ adoleſcentiā? Prudenter:ſobrieqʒ cōuerſanti ſatis eſt ad oē condimētū ſal cū fame:qua ſola nō expectata neceſſe eſt alias:atqʒ alias ꝺ neſcio quibus ſuccis extraneis cōfici ꝑmixtiones:que neqʒ palatū reparent:gulā prouocent:excitent appetitum. Sed quid faciet inquis:qui aliud nō poteſt? Bene ſcio q̄ delicatus es.⁊ ꝙ his aſſuetus mō duriora nō poſſis. Sed quid ſi potes facere:vt poſſis? Queris quō? Surge:precingere:tolle otiū exerce vires:moue brachia:cōploſas explica manus:exercitare in aliquo : et ſtatim ſenties ſola te appetere:que famē tollant:nō que fauces demulceāt:reddet quippe ſapores reb⁹ exercitiuʒ: quos tulit inertia. Multa que reſpuis otioſus.poſt laborē ſumes cū deſiderio. Siquidē otiuʒ parit faſtidiū:exercitiū famē:fameſ aūt miro modo dulcia reddit.que faſtidium reddit inſipida. Olus:faba:pultes:paniſqʒ cibari⁹ cū aqua quieſcenti quidē faſtidio ſunt. ſed exercitato magne videntur delitie. Jam forte tunicis diſſuetus exhorreſcis nimiū eas tā ꝑꝑ hiemis frigus:q̄ propter eſtatis ardoreʒ. Sʒ nūquid legiſti:qui timet pruinam: irruet ſuper eū nix? Vigilias timeſ ⁊ ieiunia manuūqʒ laborē? Sed h̄ leuia ſunt flāmas meditāti eternaſ Recordatio deinde tenebraꝝ exterioꝝ facit nō horrere ſolitudinem. Si futurā cogitas de verbis otioſiſ diſcuſſionē:nō valde diſplicebit ſilentium fletus eternus. ⁊ ſtridor ille dentiū ante cordis oculos reductus pares tibi reddet mattā ⁊ culcitrā. Deniqʒ ſi totum de nocte.qꝺ regula p̄cipit bene ad pſalmos vigilaueris.nimis durus erit lectus in quo quiete nō dormias. Si tantum in die quantū ꝓfeſſus es.manibus laboraueris.durus erit tibi cibus.quē libenter non comedas. Surge miles xp̄i.ſurge.excutere de puluere.reuertere ad preliuʒ.unde fugiſti fortius poſt fugā p̄liaturus. glorioſius triumphaturus. Habet qdē xp̄s multos milites. q fortiſſime ceperunt.ſteterūt.vicerūt.paucos autē.qui de fuga conuerſi rurſus ſe periculo ingeſſerint.qꝺ declinauerant.rurſus fugarint hoſtes.

quos fugiebant.⁊ quia omne rarũ preciosum gaudeo te de illis posse esse qui quanto rariores tanto apparebunt gloriosiores.alias autem si multũ timidus es.cur vel times vbi nõ est timor.nõ autem times. vbi magis timendum est.An quia fugisti ex acie.putas te man⁹ hostium euasisse:libẽtius te insequitur hostis fugientem.ꝙ̃ sustineat repugnantem ⁊ audatius insistit a tergo.ꝙ̃ resistat in faciẽ secur⁹ nunc ꝑiecꝫ armis capis matutinos sõnos cum xp̃s hora illa resurrexit.⁊ ignoras ꝙ exarmatus et tu timidior.et hostib⁹ minus timidus sis.Armatoꝝ multitudo circundauerũt domũ.⁊ tu dormis.iam ascẽdũt aggerem.iã dissipant sepẽ.iaꝫ irruunt ꝑ posticũ.Tutius ne est ergo tibi.vt te inueniãt solum.ꝙ̃ cum.aliĩs.nudum in lectulo.ꝙ̃ armatũ in cãpo expergiscere.sũme arma.⁊ fuge ad cõmilitones tuos.quos fugiẽs deserueras.ut qui te ab eis disiunxerat.ipse te denuo timor iungat. qd armoꝝ refugis pondus.⁊ asperitatem delicate miles.Aduersarius ĩstans.⁊ circũuolãtia spicula faciẽt clipeum nõ esse oneri loricã nõ sentiri.vel galeã.Et quidẽ subito procedẽti de vmbra ad solem. de otio ad laborẽ graue cernit̃ omne.qđ ĩcipit. sed postꝙ̃ ab his dissuescere: ⁊ ad illa se paulisper assuescere ceperit.vsus tollit difficultatẽ.inuenit qꝫ facile esse.qđ ⁊ impossibile ante putauit.Solent etiã fortissimi milites audita buccina ante cõgressuꝫ trepidare.At vbi ad preliũ ventuꝫ fuerit.spes victorie.⁊ timor ne vincantur reddit intrepidos.Quid vero tu trepidas.quẽ fratrum vnanimitas armatoꝝ circũueniẽt.cui angeli assistent a latere.quẽ dux belli xp̃s ꝓdibit suos animans ad victoriam:⁊ dicẽs. Confidite: ecce ego vici mundũ. Si xp̃s pro nobis.qs contra nos:securus ergo potes pugnare vbi securus es de victoria. O vere tuta cum christo. ⁊ ꝓ christo pugna.in qua nec vulneratus. nec prostratus.nec conculcat⁹.nec milies:si fieri põt: occisus fraudaberis a victoria.tantum ne fugias Sola causa.qua perdere possis victoriam.fuga est fugiendo potes illam amittere.moriendo nõ potes: ⁊ beatus . si pugnando moriaris. quia mortuus mox coronaberis. Ve autem tibi:si declinando pugnam:perdis.⁊ victoriam simul:et coronam. Quod ipse auertat a te fili dilectissime.qui ĩ iudicio de his meis litteris maiorem habet inferre damnationem:si nullam ex eis ĩ te reperit emendationem.

¶ Diui bernardi abbatis epistola de gubernatione familie.

g Ratioso ⁊ felici militi .D. Raymondo castri ambrosiĩ : Bernardus in senium deductus salutem. Doceri petis a nobis de cura ⁊ modo rei familiaris vtilius gubernande:

⁊ qualiter patreſfamilias debeant ſe habere. Ad qd tibi ſic reſpondemus. Quod licet omnium rerum mundanaruꝫ ſtatus ⁊ exitus negociorum ſub fortuna laborent. non tamen hoc timore viuendi eſt regula omittenda. Audi ergo ⁊ attende qd ſi in domo tua ſumptus et redditus ſunt equales Caſus īopinatus poterit deſtruere ſtatuꝫ eiꝰ. Status hominis negligentis domus eſt ruinoſa. Quid eſt negligētia gubernantis domum? ignis validus in domo accenſus. Diſcute diligenter eorum diligentiam ⁊ ꝓpoſitum qui tua adminiſtrant. Labenti enim nondum lapſo facultatibus: minus verecundie eſt abſtinere ꝙ̄ cadat. Sepiꝰ reuidere que tua ſunt ⁊ quomodo ſint magna ꝓuidētia eſt. Cogita de cibo ⁊ potū animalium tuorum. Nam eſuriūt ⁊ nō petunt. nuptie ſumptuoſe dānum ſine honore conferunt. Sumptus pro militia honorabilis eſt. Sumptus pro iuuando amicos rationabilis eſt. ſumptus pro iuuando prodigos perditus eſt. Familiā groſſo cibo non dilicato nutrias. Qui guloſus effectus eſt. vix aliter quam morte mores mutabit Guloſitas vilis ⁊ negligentis hominis putredo eſt. Guloſitas ſolliciti ⁊ diligentis hominis ſolacium eſt. Diebus paſcalibus abundanter non tamen delicate paſce familiaꝫ. Fac gulam litigare cum burſa. et caue cuius aduocatus exiſtas. Si autem inter gulaꝫ ⁊ burſam index exiſtas ſepiꝰ ſed non ſemper per burſam ſententiam. feras. Naꝫ gula affectionibus probat ⁊ ſic teſtibus non iuratis Burſa euidenter probat iam arca ⁊ cellario euacuatis vel breui tempore vacuandis. Tunc male iudicas contra gulam quando auaritia ligat burſam. Nunquam recte inter gulaꝫ ⁊ burſam auaricia iudicabit. Quid eſt auaricia? ſui homicida. Quid eſt auaricia? paupertatis timor: ſemper in paupertate viuēs. Recte viuit auarus in ſe non perdens diuitias ſed alijs reſeruando. Melius eſt enim alijs reſeruare ꝙ̄ in ſe perdere. Si blado abundas non diligas careſtiam: quia diligēs careſtiam cupit eſſe pauperum homicida Vende bladum cum ſatis valet: non quando per pauperē emi non poteſt. Vicinis minori precio vende etiam inimicis. Nō ſemper gladio ſed ſepe ſeruicio vincitur inimicus. Superbia contra vicinum balneum eſt expectans tonitrum cum ſagitta. Habes inimicum queras tuum oculum pro tui cuſtodia. Si habes inimicum conuerſationem non habeas cum ignotis. Semper cogita quod inimicꝰ ſagax cogitat inimici vias. Debilitas inimici nō eſt loco pacis ſed tregua ad tempꝰ Si te ſecuras nō cogitare inimicuꝫ tuum que tu cogitas periculo te exponis. De feminis tuis ſuſpectꝰ qd agant ignorantiam non ſententiaꝫ queras. Poſtꝙ̄ ſcineris crimē vxoris tue a nullo medico curaberis. Dolorem de mala vxore tunc mitigabis quando audies de vxoribuſ

aliens. Cor nobile ⁊ altum non inquirit de operibus mulierum. Malam vxorem potius risu quã baculo caſtigabis. Femina ſenex ⁊ meretrix oẽs diuicias annullabit. Femina ſenex ⁊ meretrix ſi lex permitteret viua ſepelienda eſſet. De veſtibus. Nota ꝙ veſtis ſumptuoſa: ꝓbatio eſt pauci ſenſus. Veſtis nimis apparens cito vicinis tedium parit. Stude bonitate placere nõ veſte. Mulieris petitio habẽtis veſtes ⁊ veſtes querentis non indicat firmitatem. De amicis: tene qꝺ maior eſt amicus qui ſua tribuit ꝙ̃ qui ſeipſum offert. de verbis ẽ magna copia amicorum. Amicum nõ reputes qui te preſentẽ laudat. Si conſulis amico non queras placere ei ſed rationi. Dicas in conſulendo ſic mihi videtur: non preciſe ſic agendum eſt. quoniam facilius de malo exitu conſilij redargutio ſeqtur: ꝙ̃ de bono laus. Audiui quod ioculatores te viſitant. Attende q̃ ſequuntur. Homo impendens ioculatori cito vxorez habebit cuius nomẽ erit paupertas. Sed qs erit huius vxoris filius: deriſio. Placet tibi verbum ioculatoris: finge te non audire ſed aliud cogitare: ridens ⁊ gaudens de verbis ioculatoris iam pignus ſibi dedit. Ioculatores improperãtes digni ſũt ſuſpendio. Quid eſt ioculator: mala improperans: animal homicidium ſecum portans. Ioculatoris inſtrumenta deo non placent. Audi de famulis. Famulum alti ⁊ elati cordis repelle vt futurum inimicũ

Famulum tuis moribus blandientem repelle. Famulo ⁊ vicino te preſentem laudantibus reſiſtas: aliter cogitant te decepiſſe. Famulum ſe de facili verecundantem dilige vt filium. Si vis edificare domum inducat te neceſſitas non voluntas. Cupiditas edificandi edificando non tollitur. Nimia ⁊ inordinata edificandi cupiditas parit cito ⁊ expectat edificiorum venationem. turris completa ⁊ arca vacuata faciunt valde ſed tarde hominem prudentem. Vis aliquando vendere: Caue cum vendere volueris ne partem hereditatis vendas. Non vendas potentiori ſed potius minori precio des minori. Totum autem vende plus offerenti. Melius eſt grauem pati famem quam patrimonij venditionem. Sed melius eſt partem vendere quam ſe vſuris ſubicere. Quid eſt vſura: Venenum patrimonij. Quid eſt vſura legalis latro predicens quod intendit. nihil emas in conſortem potentioris paruum cõſortem patienter ſubſtineas. ne tibi fortiorem ſociet. Queſiuiſti de vſu vini. Qui ĩ diuerſitate ⁊ abundantia vini ſobrius eſt: ille eſt terrenus deus. Ebrietas nihil recte facit niſi cum in lutum cadit. Sentis vinum: fuge conſortium. Sentis vinum quare ſomnum antequam colloquium. Qui ſe ebriũ verbis excuſat ebrietatem ſuam aperte accuſat. Male ſedet in iuuene vina cognoſcere: Fuge medicum ſcientia plenum et exer

citio non probatum. Fuge medicum ebrium. Caue tibi a medico volente in te experiri qualiter alios de ſimili morbo curabit. Catulos valde paruos: dimitte clericis ⁊ reginis. Canes cuſtodes vtiles ſunt: Canes ad venandū plus cōſtant quam conferant. Habes filios diſpenſatores tuorum bonoꝝ nō inſtituas: Sed dices ſi aduerſetur fortuna quid prodeſt viuendi doctrina? Audi qd de hoc videriſ ſtultos omittētes cōtingētia: ⁊ tandem ſe excuſantes ſub fortuna. euenit aliquando fortuna. Sed ſeruans doctrinā raro accuſabit fortunam. Raro. n. diligentiam cū infortunio ſociabis ſed rarius a pigritia infortunium ſeparabis. Expecta piger ſibi ſubueniri a deo q in mūdo iſto vigilare precepit. Tu ergo vigila ⁊ leuitatem expendēdi cū grauitate lucrādi compēſa. Appropinquat ſenectus: conſulo ꝙ deo potius quam tuo filio te committas. Diſponis legata. cōſulo: ꝙ primo ſeruitoribus quā ſacerdotibus ſolui mandes. Diligentibus ꝑſonam tuam nō cōmittas animā tuā. cōmitte animam tuā diligētibus animā ſuā. Diſponte de rebꝰ ante morbum. Sepe quis efficitur infirmitatis ſeruus. ⁊ ſeruus teſtari non pōt. liber ergo teſteris ante quā ſeruus efficiaris. Sufficiat tibi ꝙ de te dictū ē. De filijs audi Mortuo patre filij querūt diuiſionē. Si nobiles ſunt melior eſt ſepe eorū per mundū diſperſio ꝙ̄ hereditatis diuiſio. Nā ſepe eſt grauis eorū diſſolutio: huiuſmodi hereditatis diuiſio. Si laboratores ſunt faciāt ꝙ volūt. Si mercatores ſūt tutior eſt eorum diuiſio quā communione vniꝰ infortuniū alijs imputetur. Mater vero forte remaritari querit: ſtulte agit. ſꝫ vt ſua peccata deploret vtinā ipſa ſenex accipiat iuuenē. Nam nō ipſam ſed ſua queſiuit: quibus habitis bibet cum eo doloris calicem quem optauit ad quem eam perducant merita ſua damnabilis ſenectutis.

¶ Meditatio d̄uotiſſima ſup Salue regina: que diuo Bernardo attribuitur.

a

d ſalutādū virginē primo debeo eius magnitudinem conſiderare. Nec enim circa ſuum filium amplius potuit eleuari: ꝙ̄ vt mater domini vocaretur. Admirans ergo magnificentiam matris noſtre deuote et reuerenter dicito. Salue regina. Sub tuo regimine domina volo d̄ cetero militare: me totaliter dominationi tue committo. vt plenarie regas. nihil mee inſipientie dimittens de mei regimine. Quicquid enī mihi dimiſeris noueris miſerrime deſtruendum. Sed cum plenus ſim miſeria a vertice vſqꝫ ad pedū plantas ⁊ putrefactus. fetorem grauem ⁊ horrorē quomodo dignaberis regere tā nobilis creatura? Quis tu es regina miſericordie. Et qui ſunt miſericordie ſubditi niſi miſeri? Multum es ſolicita de miſeris: hos in tuos filios

adoptaſti.hos regē dñā voluiſti.⁊
iō regina miſicordie vocaris. Nos
ergo miſeri tecum de cetero conſo
lemur. tecum amodo domina ha
bitemus.te mentis viſceribus am
plectamur.q: tu es vita. Vita ve
re que mortē ſuperbie humilis vi
ciſti ⁊ nobis vitam gratie impetra
ſti. O certe vita amabilis.vita de
ſiderabilis vita delectabilis. o vi
ta que nutris tuos celeſtibus ali
mentis. Qui enim vult te habere
ſe affligat. delitias reſpuat:delica
ta queq; cōtēnat.⁊ qui ampl⁹ mor
tificatus fuerit te amplius poſſide
bit dulcedo. Vere dulcedo.q̄ ama
ritudinē peccati īpetrando expel
lis.que nobis gratie dulcorē acq̄
ris:que ad ſuauitatem patrie cele
ſtis contemplantes introducis. O
dulcis domina cui⁹ ſola memoria
affectum dulcorat.cuius magnitu
dinis meditatio mentem eleuat.
cuius pulchritudo oculū interio
rem exhilarat.cuius amenitatis ī
menſitas cor meditātis inebriat.
O domina que rapis corda homi
num dulcore.non ne cor meū do
mina rapuiſti: Ubi queſo poſuiſti
illud.vt ipſum valeam inuenire:
O raptrix cordium quando mihi
reſtitues cor meum. Quare ſic cor
da ſimplicium rapis. Quare vio
lentiā facis amicis. Nunquid ip
ſum ſemper vis tenere. Cū illud
poſtulo mihi arrides.⁊ ſtatim tua
dulcedine conſopitus quieſco. Cū
in me reuerſus iterum illud poſtu
lo me cōpleraris dulciſſima. ⁊ ſta
tiȝ inebrior tui amore tunc cor me
um non diſcerno a tuo nec aliud
ſcio petere niſi tuum. Sed ex quo
eſt cor meū tuo dulcore ſic inebria
tum guberna illud cum tuo. ⁊ in
ſanguine agni cōſerua. ⁊ in latere
filij colloca: tunc aſſequar qd intē
do:⁊ poſſidebo quod ſpero.q: tu
es ſpes noſtra. Sperent ergo in te
qui nouerunt nomen tuū. quoniā
non dereliquiſti querētes te domi
na. Certe qui ſpant in te mutabūt
fortitudinem aſſument pennas vt
aquile:volabunt ⁊ non deficient.
Quis non ſperabit in te.que etiā
adiuuas deſperatos. Non du
bito q̄ ſi ad te venerimus habebi
mus quod volem⁹. In te ergo ſpe
ret qui deſperat. qui deficit ad te
currat. Salue. Quis ergo de cete
ro nos a tui ſalutatione poterit ꝓ
hibere ex quo ſic es vita: dulcedo
⁊ ſpes noſtra ſalue. Quis ergo ex
quo regina es noſtra.a tua reuerē
tia nos poterit ſeparare vel impe
dire: Primo es dñā ſalutāda vt ꝑ
te gratia impeteref. Scdo vt ꝑ te
ad gloriā veniaf ad te. Ad te ve
re:q: tu ſola deum genuiſti.tu ſola
interemiſti vniuerſam hereticam
prauitatē. Ad te certe q̄ leuas nos
a fecibus peccatoꝝ:que nos cōſo
laris incunabulis vagiētes.lactas
puulos eſuriētes. Clamam⁹ qua
re non clamaremus dñā. q vulne
ra ſuſtinem⁹ plagas ſentim⁹ q ini
micis vndiq; circūdamur. Clama
mus anguſtiati miſerijs infinitis
oppreſſi. Clamamus cordis an
rietate.ſtomachi vacuitate: dolo
ris acerbitate aut forte erga te.

amoris immēſitate. Quare.n. ob/ dormis dn̄a: Surge adiuua nos. Clamamus etiā vt noſtrā maniſe ſtemus neceſſitatē q2 clamare ne/ ceſſitas nos cōpellit.quid nos am plius afligis. Si multū tardaue/ ris vocē amittā clamando.⁊ ad te amplius vociferare nequibo. Heu mihi tunc qd faciā cum nec exau/ dire me poteris nec audire. Cito: cito dn̄a ſubuenias clamāti:ne in manibus deficiā inimici. curre fe/ ſtina dn̄a.⁊ tuū iniquiſſimū. ⁊ infi deliſſimum ſeruum ad te clamātē parcēdo adiuua.⁊ eripe de manu ⁊ periculis tui hoſtis. Si aliud te allicere domina nō deberet:niſi q2 tuus hoſtis audet nos tuos ſuos inuadere fraudolenter:deberes ad nos ꝙcitius feſtinare. curre ⁊ libe/ ra nos domina propter eorum ſu/ perbiam reprimendam. Curre: ne dicant vbi eſt eoꝝ domina:de cu/ ius clementia cōfidebant. ne mire ris domina ſi clamamus:q2 ſum⁹ a te nimium elongati. In regione lō ginqua diſſipauimus partē noſtrā ⁊ ideo ad te clamam⁹ exules. Exu les a patria exules a viſione diui/ na ⁊ vtinā nō exules a gratia. exu les a conſolatione materna. O aīa cur non es potius a corpore ſepa/ rata.ꝙ a tua domina exul facta. Heu mihi.cur ſum in tam longum exiliū relegatus. O dn̄a dū hic ſu mus exules ꝯſtituas nos.ne h̄ tāꝗ ī pr̄ia ꝯfidētes te ⁊ tuū filiū quere re deſiſtamus.ſic tn̄ ꝯſtituas exules in corpe vt ſemp tecū ſimus ciues in mēte. Filij eue ꝓe filij eue ſupbi preſumptuoſi.ābitioſi:auari:guloſi ⁊ carnales inobediētes:⁊ breuit in oīb⁹ ipam euā ſequētes: ꝓni ſum⁹ ad malū difficiles ꝓo ad bonū ⁊ ſi ꝯtingat aliquē filiū bonoꝝ operuꝫ generare cū quodā cordis dolore ⁊ triſtitia pturimus:ſꝫ malū cū leti tia ppetram⁹.nec nob ſufficiūt ma la nr̄a ſꝫ ſicut ipa eua ita ⁊ nos alios inclinam⁹ ad malū:⁊ ēt ſicut ipa.ita ⁊ nos in defectibus excuſam⁹:aut ſaltē ſi poſſum⁹ in alios extorque/ mus Plus.n.placet nobis in mul to ſudore ⁊ labore vilia acqrere:ꝙ dominū glorie deguſtare.⁊ ipſum leuiſſime imo dulciſſime poſſidere. Niſi eniꝫ nos domina adiuuaſſes. fortaſſis taꝫ in inferni ꝓfundiſſima veniſſemus nec eſt quod nos vale at excuſare qui nō te ſed euā in oī bus imitemur ac per hoc Ad te ſu ſpiramus. Suſpiramus aūt de taꝫ bone matris abſentia venire ad te dn̄a cupientes. Suſpiramus ad te videre filiū tuū affectātes. Nimi⁹ ergo amor quo erga te ſumus ine/ briati intrinſecus.cogit nos ad te domina ſuſpirare. Omnibus es amabilis:omnibus affabilis omni bus delectabilis ſedes ſapiētie:flu uius clemētie:radius deitatis.nec eſt qui ſe abſcondat a calore tuo. Quis ergo ad te dn̄a non ſuſpira bit. Amore ſuſpiramus:ēt ⁊ dolo/ re. Undiqꝫ nos anguſtie premūt. Quomodo ergo ad te nō ſuſpire/ mus:ſolatiū miſeroꝝ refugium ex/ pulſoꝝ:liberatio captiuoꝝ:regina bellatoꝝ:dn̄a vniuerſoꝝ ēt inimi coꝝ:nec eſt q tue voluntati valeat

obuiare. Sic afflicti: ſic miſeri ad te ſuſpiramus. Gemētes ⁊ flentes in hac lachꝛimaꝝ valle. Heu ꝺn̄a: nō vides ꝙ totalit̄ ſumus amaritudine pleni. Intus ſumus gementes exterius flētes: in loco lachꝛimoſo iacētes: onerati peccatis gemimus aggrauati moleſtijs flem⁹ habūdātes miſerijs ī valle lachꝛimaꝝ ſumus tuū: ſubſidiū poſtulātes. Quid amplius ꝺicā nec ſufficio nec ſcio oīa ꝺeteſtabilia huius vallis enarrare. Eya ergo aduocata noſtra. O laudabilis clemētia ſaluatoꝛis. q ſic afflictis tā nobile ſubſidium ꝺignatus eſt elargiri. et iō nō eſt timēdum qn miſerearis miſeris: ad illā partē inclinās ſententiā quam ꝺefendis vt nobis exhibeas gloꝛiam quam crearis. nō ergo reſtat ꝺn̄a: niſi vt illos miſericoꝛdes oculos ad nos conuertas. Eya ergo aduocata noſtra illoſ tuos miſericoꝛdes oculos ad nos cōuerte. nō ꝺubitamus ꝺomina ꝙ ſi noſtras aſpexeris miſerias ⁊ non poterit tua miſeratio ſuum retardare effectum. Mirabiles necnon ⁊ amabiles illi tuoꝝ radij oculoꝝ qb⁹ nos allicis ad amoꝛē. ⁊ ad plenā ꝺucis ſalutē ne venenatos oculos baſiliſci timeam⁹. O eue oculi venenati. Cur nō offertis vos oculis ꝩginiſ. ſi vult̄ ꝑfectā recipe medicinā. nā ſuoꝝ claritas oculoꝝ tenebꝛas expellit: effugat cateruas ꝺmonū: purgat vitia mētiū: coꝛda ꝯgellata accendit ⁊ ꝺemū ad celeſtia trahit: O ꝙ̄ beati o ꝺn̄a quos tui viderint oculi Hos ergo oculos ad nos ꝺn̄a ꝯuerte. Et ieſuꝫ bn̄dictū fructū vētris tui nob poſt hoc exiliū oſ̄nde O Vēter mirabilis. q potuit capere ſaluatoꝛē o venter laudabilis q meruit recipe redemptoꝛē. o vent̄ ꝺeſiderabilis q emanauit ꝺſideriū mētiū: grāꝝ fluuiū gloꝛie ꝑmium. o vēter amabilis ⁊ ꝺulcedo aīe. o eleuatio mētium. inebꝛiatio coꝛdiū ſanitas peccatoꝝ. Fruct⁹ tuus ꝺn̄a. Hic certe ē fructus beatus a pꝛincipio ſui oꝛtus. Hic eſt ieſus ꝺei viui fili⁹ Hic eſt ſaluatoꝛ noſter ꝺn̄s ꝺeus. Hūc ieſuꝫ bn̄dictū fructum vētris tui nobis poſt hoc exilium oſtende. vt videndo ipſum habeamus. ipſum videndo beatitudine repleamur. o clemens. o Pia. o ꝺulcis Maria. o clemens indigentibus. pia exoꝛantibus. ꝺulcis ꝺiligētibus. o clemēs penitentibus: pia pꝛoficientibus. ꝺulcis contemplantibus. o clemēs liberando pia largiendo ꝺulcis te ꝺonando. o clemens cōſolādo pia blandiendo ꝺulcis oſculando. Clemens es ſubiectis pia iaꝫ coꝛrect̄. ꝺulcis pꝛedilectis. Amen.

¶ Diui Bernardi abbatis oꝛatio ꝺiuina ⁊ ꝺeuotiſſima quam fecit quando imago ſaluatoꝛis ſolutis bꝛachijs ꝺe cruce amplexata eſt eum.

Salue mundi ſalutare
ſalue ſalue ieſu chare
cruci tue me aptare
vellem vere tu ſis quare
pꝛeſta mihi copiam
Ac ſis pꝛeſens ſic accedo

imo te preſentem credo
o quam nudum hic te cerno
ecce tibi me proſterno
ſis facilis aduentam.
Clauos pedum plagas duras
z tam graues impreſſuras
circũplector cum affectu
tuo pauens in aſpectu
tuorum memor vulnerum
Grates tante charitati
nos agamus vulnerati
o amator peccatorum
reparator confractorum
o dulcis pater pauperum
Quicquid eſt in me confractum
diſſipatum aut diſtractum
dulcis ieſu totum ſana
tu reſtaura: tu complana
tuo medicamine.
Te in tua cruce quero
prout queo corde mero
me ſaluabis hic vt ſpero
ſalua me z ſaluus ero
in tuo lauans ſanguine.
Plagas tuas rubicundas
z fixuras tam profundas
cordi meo fac inſcribi
vt configar totus vbi
te modis amans omnibus.
Quiſquis huc ad te acceſſit
z hos pedes corde preſſit
eger: ſanus hinc abſceſſit
hinc relinquens quicquid geſſit
dans oſculum vulneribus.
Coram cruce procũbentem
hoſq; pedes complectentem
ieſu chriſte non me ſpernas
ſed de cruce tua cernas
compaſſionis gratia.
In hac cruce ſtans directe
vide me o mi dilecte
totum te ad me conuerte
eſto ſanus dic aperte
dimitto tibi omnia.

Oratio ad genua.

Salue ſalue rex ſanctorum
ſpes votiua peccatorum
in hoc ligno tanq̃ reus
pendens verus homo deus
caducis nutans genibus.
O quã pauper o quã nudus.
qualis es in cruce ludus.
diuerſorum locus factus
ſponte tamen non coactus
attritus mẽbris omnibus.
Sanguis tuus abundanter
fuſus fluit inceſſanter
totus lotus in cruore
ſtans imotus in dolore
precinctus vili tegmine
O maieſtas infinita
o egeſtas inaudita
quis pro tanta charitate
queret te in veritate
dans ſanguinem pro ſanguine?
Quid ſum tibi reſponſurus
actu nullus: corde durus
quid rependam amotori
qui pro me elegit mori
ne dupla morte morerer.
Amor tuus amor fortis
quem non vincunt iura mortis
o quam pia me ſub cura
tua fones impeſſura
ne morſu mortis vulnerer
Ecce tuo pre amore
te complector cum rubore
me coapto diligenter
tu ſis tamen euidenter
ſed ſuffer z diſſimula

Hoc ꝙ ago te nõ grauet
ſed me ſanet ⁊ me lauet
inquinatum ⁊ egrotum
ſanguis fluens hic per totum
ne ſuperſit macula.
In hac cruce te cruentum
⁊ diſtentum ⁊ contemptum
vt requiram me impele
⁊ hic imple meum velle
Facturus quod deſidero
vt te queram mente pura
ſit hec mea prima cura
Nec eſt labor nec grauabor
ſed ſanabor ⁊ mundabor
cum te complexus fuero

Oratio ad manus.

Salue ſalue ieſu bone
fatigatus in agone
qui per lignum es diſtractus
⁊ ad lignum es compactus
Expanſis ſanctis manibus
Manus ſancte vos aucte
roſis nouis adimplete
hos adramos dure iuncte
Et crudeli ferro puncte
tot guttis decurrentibus
Ecce fluit circumquaqʒ
manu tua de vtraqʒ
Sanguis tuus copioſe
rubicundus inſtar roſe
magne ſalutis pretium.
Manus clauis perforatas
⁊ cruore purpuratas
corde premo pre amore
ſitibundo bibens ore
cruoris ſtillicidium.
O quam large te exponis
promptus malis atqʒ bonis
trahis pigros. pios uocas
⁊ in tuis vlnis locas
Paratus gratis omnibus.
Ecce tibi me preſento
vulnerato cruentato
ſemper egris miſereris
De me ergo ne graueris
qui preſto es amantibus.
In hac cruce ſic extenſus
in te meos trahe ſenſus
Meum poſſe velle ſcire
cruci tue fac ſeruire
te meis apta brachijs.
In tam alta charitate
Trahe me in veritate
propter crucem tuam almam
trahe me ad crucis palmam
dans finem meis vitijs.
Manus ſancte vos complector
⁊ gemendo condelector
grates ago plagis duris
clauis ſputis: guttis: puris
Do lachrimas cum oſculis.
In cruore tuo lotum
me commendo tibi totum
tue ſancte manus iſte
Me defendant ieſu chriſte
in extremis periculis.

Oratio ad latus.

Salue ſalue ſumme bonus
ad parcendum nimis pronus
membra tua macilenta
quam acerbe ſunt diſtenta
in ramo crucis torrida.
Salue latus ſaluatoris
in quo latet mel dulcoris
in quo patet vis amoris
de quo ſcatet fons cruoris
Qui corda lauat ſordida.
Ecce tibi appropinquo
nec te ieſu derelinquo
verecunda licet fronte

Tamen veni ad te ſponte
ſcrutari tua vulnera
Salue mitis apertura
de qua venit vena pura
porta patens ⁊ profunda
ſuper roſam rubicunda
medela ſalutifera.
Odor tuus ſuper vinum
virus pellens ſerpentinum
potus tuus fructus vite
qui ſititis huc venite
te dulce vulnus aperi.
Plaga rubens aperire
fac cor meum te ſentire
ſine me in te tranſire
vellem totus introire
pulſanti pande pauperi
Ore meo te contingo
in te meum cor intingo
te ardenter ad me ſtringo
⁊ ardenti corde lingo
me totum in te traijce
O quam dulcis ſapor iſte
qui te guſtat ieſu chriſte
tuo victus a dulcore
mori poſſet pre amore
te vnum amans vnice.
In hac foſſa me reconde
infer meum cor profunde
vbi iacens incaleſcat
⁊ in pace requieſcat
ne prorſus quicq̃ timeat.
Hora mortis meus flatus
intret ieſu tuum latus
hic expirans in te vadat
ne hunc leo trux inuadat
ſed apud te permaneat.

Oratio ad pectus

Salue ſalus mea deus.
ieſu dulcis amor meus
ſalue pectus reuerendum
cum tremore contingendum
amoris domicilium.
Aue thronus trinitatis
arca late charitatis
firmamentum infirmitatis
pax ⁊ pauſa fatigatis
humilium triclinium.

Oratio ad cor

Summi regis cor aueto
te ſaluto corde leto
te complecti me delectat
⁊ hoc meum cor affectat
vt ad te loquar toleres
Quo amore vincebaris
quo dolore torquebaris
cum te totum exhaurires
vt te nobis impartires
vt nos a morte tolleres:
O mors illa quam amara
quam immitis quam auara
que per cellam introiuit
in quam mundi vita viuit
te mordens cor dulciſſimum
Propter mortem quam tuliſti
cum pro me tu defeciſti
cordis mei. cor dilectum
totum in te fer affectum
hoc eſt quod cupit plurimum
Per medullam cordis mei
peccatoris atqꝫ rei
amor tuus tranſferatur
nec a te iam deſeratur
quicunqꝫ te complectitur
Dilatare aperire
tanquam roſa fragrans mire
cordi meo te coniunge
vnge illud ⁊ compunge
qui amat te qui patitur:
Quid nam agat neſcit vere

UPB

nec ſe valet cohibere
nulluꝫ modum dat amori
multa morte vellet mori
amore quiſquis vincitur.
Uite vas tibi proclamo
te dulci corde ſemper amo
ad cor meum inclinare
vt ſe poſſit applicare
deuoto tibi pectore.
Tuo viuat in amore
ne dormitet in torpore
ad te oret ad te ploret
te odoret te honoret
te fouens omni tepore.
Roſa cordis aperire
tuus odor fragrat mire
te dignare dilatare
fac ad te cor anhelare
vt que tibi ſit vicinum
infer tuum infra ſinum
vt vix ſeipſum capiat
Hic repauſet hic moretur
ecce iam poſt te mouetur
te ardenter vult ſentire
noli noli contraire
debes ei conſentire
vt bene de te ſentiat.

Orõ ad totũ corpus

Salue ieſu reuerende
in feruore requirende
maieſtatem hic attende
accedentem me accende
precordiali gratia
Salue cuius dulcis vultus
immutatus ⁊ in cultus
immutauit ſuum florem
totus verſus in pallorem
quem celi tremit curia
Omnis rigor atqꝫ vigor
hinc abſceſſit non admiror
mors apparet in aſpectu
totus pedes in defectu
attritus egra macie
Sic affectus ſic deſpectus
propter me ſic interfectus
peccatori ſic indigno
cum amoris interſigno
appare datus hodie
In hac tua paſſione
me agnoſce paſtor bone
cuius ſumpſi mel ex ore
hauſtum lactis cum dulcore
pre omnibus delicijs
Non me reum aſperneris
nec indignum dedigneris
morte tibi iam vicina
caput tuum huic reclina
in meis pauſa brachijs.
Tue ſancte paſſionij
me gauderem interponi
in hac cruce totus mori
preſta crucis amatori
ſub tua cruce moriar.
Morti tue tam amare
grates ago ieſu chare
qui es preſens pie deus
fac que petit tuus reus
vt abſqꝫ te non finiar
Cum me mori eſt neceſſe
noli mihi tunc deeſſe
in horrenda mortis hora
veni veni abſqꝫ mora
tuere me ⁊ libera.
Cum me iubes emigrare
ieſu bone tunc appare
o amator complectende
temetipſum tunc oſtende
in cruce ſaluti fera

¶ Diui Bernardi abbatis hymnus deuotiſſimus. quem ad cõmunionem inſtituit decantari.

O ieſus dulcis memoria
dans vera cordis gaudia
ſed ſuper mel ⁊ omnia
eius dulcis preſentia
Nil canitur ſuauius
auditur nil iocundius
nil cogitatur dulcius
ꝙ ieſus dei filius
Ieſu ſpes penitentibus
ꝙ pius es petentibus
ꝙ bonus te querentibus
ſed quid inuenientibus?
Ieſu dulcedo cordium
fons viuus: lumen mentium
excedis omne gaudium
et omne deſiderium
Nec lingua valet dicere
nec littera exprimere
expertus poteſt noſcere
quid ſit ieſum diligere
Ieſum queram in lectulo
clauſo cordis cubiculo
priuatim ⁊ in publico
queram amore ſedulo
Cum Maria diluculo
ieſum queram in tumulo
clamore cordis querulo
mente queram non oculo
Tumbam perfundam fletibus
locum replens gemitibus
ieſu prouoluar pedibus
ſtrictis herens amplexibus
Ieſu rex admirabilis
et triumphator nobilis
dulcedo ineffabilis
totus deſiderabilis
Mane nobiſcum domine
et nos illuſtrata lumine
pulſa mentis caligine
mondum reple dulcedine
Quando cor noſtrum viſitas
tum lucet ei veritas
mondi vileſcit vanitas
et intus feruet charitas
Amor ieſu dulciſſimus
et vere ſuauiſſimus
plus milies gratiſſimus
ꝙ dicere ſufficimus
Hoc probat eius paſſio
hoc ſanguinis effuſio
per quam nobis redemptio
datur ⁊ dei viſio
Ieſum omnes cognoſcite
amorem eius poſcite
ieſum ardenter querite
querendo inardeſcite
Sic amantem diligite
amoris vicem reddite
in hunc odorem currite
⁊ vota votis reddite
Ieſu auctor clementie
totius ſpes leticie
dulcoris fons ⁊ gratie
vere cordis letitie
Ieſu mi bone ſentiam
tui dulcoris copiam
da mihi per preſentiam
tuam videre gloriam
Cum digne loqui nequeam
de te tamen non ſileam
amor facit vt audeam
cum ſolum de te gaudeam
Tua ieſu dilectio
grata mentis refectio
replet ſine faſtidio
dans famem deſiderio

Qui te guſtant eſuriunt
qui bibunt adhuc ſitiunt
deſiderare neſciunt
niſi ieſum quem diligunt
Quem tuus amoꝛ ebꝛiat
nouit quid ieſus ſapiat
ꝙ̃ felix eſt quem ſatiat
non eſt vltra ꝙ cupiat
Jeſu decus angelicum
in aure dulce canticum
in oꝛe mel mirificum
in coꝛde nectar celicum
Deſiderate milies
ieſu mi quando venies
me letum quando facies
me de te quando ſaties
Amoꝛ tuus continuus
mihi langoꝛ aſſiduus
mihi ieſu mellifluus
fructus vite perpetuus
Jeſu ſumma benignitas
mira coꝛdis iocunditas
incompꝛehenſa bonitas
tua me ſtringit charitas
Bonum mihi diligere
ieſum non vltra querere
mihi pꝛoꝛſus deficere
vt illi queam viuere
O ieſu mi dulciſſime
ſpes ſuſpirantis anime
te querunt pie lachꝛyme
⁊ clamoꝛ mentis intime
Quocunq; loco fuero
meum ieſum deſidero
ꝙ̃ letus cum inuenero
ꝙ̃ felix cum tenuero
Tunc amplexus: tunc oſcula
qui vincunt mellis pocula
tunc felix chꝛiſti copula
ſed in his parua moꝛula
Jam ꝙ queſiui video
ꝙ concupiui teneo
amoꝛe ieſu langueo
⁊ coꝛde totus ardeo
Jeſus cum ſic diligitur
hic amoꝛ non extinguitur
non tepeſcit nec moꝛitur
plus creſcit ⁊ accenditur
Hic amoꝛ ardet dulciter
dulceſcit mirabiliter
ſapit delectabiliter
delectat ⁊ feliciter
Hic amoꝛ miſſus celitus
heret mihi medullitus
mentem intendit penitus
hoc delectatur ſpiritus
O beatum incendium
o ardens deſiderium
o dulce refrigerium
amare dei filium
Jeſu flos matris virginis
amoꝛ noſtre dulcedinis
tibi laus honoꝛ numinis
regnum beatitudinis
Jeſus ſole ſerenioꝛ
⁊ balſamo ſuauioꝛ
omni dulcoꝛe dulcioꝛ
pꝛe cunctis amabilioꝛ
Cuius guſtus ſic afficit
cuius doloꝛ ſic reficit
in quem mens mea deficit
ſolus amanti ſufficit
Tu mentis delectatio
amoꝛis conſumatio
tu mea gloꝛiatio
ieſu mundi ſaluatio
Sequar quocunq; ieris
mihi tolli non poteris
cum meum coꝛ abſtuleris
ieſu laus noſtri generis

Hymnus deuotiſſimus

Dilecte mi reuertere
conſoꝛs paterne dextere
hoſtem viciſti proſpere
iam celi regno fruere
Celi ciues accurrite
poꝛtas veſtras attollite
triumphatoꝛi dicite
ſalue ieſu rex inclite
Rex virtutum: rex glorie
rex inſignis victoꝛie
ieſu largitoꝛ gratie
honoꝛ celeſtis curie
Tu vere lumen patrie
tu fons miſericoꝛdie
pelle nubẽ triſtitie
nobis dans lucem gloꝛie
Te celi choꝛus pꝛedicat
⁊ tuas laudes replicat
ieſus oꝛbem letificat
⁊ nos deo pacificat
Jeſus in pace imperat
que omnem ſenſum ſuperat
hunc mens mea deſiderat
⁊ illo frui pꝛoperat
Jeſus ad patrem redijt
celeſte regnum ſubijt
coꝛ meum a me tranſijt
poſt ieſum ſimul abijt
Jam pꝛoſequamur laudibus
ieſum hymnis ⁊ pꝛecibus
vt nos donet celeſtibus
cum ipſo frui ſedibus
Amen

Ad lectorem

Habes lector candidiſſime in preſenti volumine Deuotiſſima
Diui Bernar. opuſcula e diuerſis bibliotecis ſtudioſiſſime col
lecta: que quanto ſint cuiq; vſui: ⁊ emolumento futura: pijs
ac deuotis mentibus enarrare ſuperuacuum eſt: indeuotis vero: ⁊ cu-
rioſis dũtaxat nugis intendentibus facile perſuaſum iri non credide-
rim. Sed de his nihil ad nos. Proponuntur enim hec omnibus: nulli
vero ingeruntur. Hoc tm̃ dixiſſe ſufficiat. Quã Quintilianus de Cice-
rone ſententiam protulit: eam a nobis verius: ꝯpetentiuſq; de Bernar
do referri. Ut ille valde in deuotione profeciſſe noſcatur: cui Ber. val
de placuerit. Sed hec hactenus. Ego: cum id omnino efficere inſtituiſ-
ſem: vt oĩa ſimul Diui Ber. opuſcula ĩ hac vrbe nr̃a iprimerent: nõ de
ſtiti equidem pro virili mea hincinde: que poteram oĩ cura aduehere:
vt cõmuni chriſtiane religionis ſaluti conſulerem: multa tamen ſuper-
eſſe arbitror: que non ſolum habita: ſed nec agnita quidem ſint mihi. Li
bellum vero de laude noue militie idcirco preſcriptis non adiunxi: ꝙ
eius exemplar omnino habere nõ potui. Hec autem opuſcula vſq; ad
expoſitionem fere ſuper Miſſus eſt: ita digeſſimus: vt idem pene ſerue
tur ordo in legendis: quem a conuerſione ad ſummum vſq; perfectio-
nis gradum quẽlibet obſeruare conueniat. Abinde autẽ citra euan-
gelicas expoſitiones in ſuo quãlibet ordine ſubdidimus. Demũ librũ
de conſideratione ad Eugenium pon. maxi. in operis calce ſtatuimus:
quia tardiuſcule illius affuit nobis ⁊ exemplar. Que tamen ſcriptorũ
diſpoſitio: ſi cuiꝗ minus cõpetens viſa fuerit: exiguitati noſtre obſecra
mus ignoſci: Qđ ſi forte aliqua. vt inerunt. errata litteram. vz. pro litte
ra: ſyllabam pro ſyllaba: raro autẽ dictionem pro dictione repereris: nõ
mihi ſolum: qui ea nõ niſi humano: ⁊ hebeti oculo tranſcurrere potui:
verum etiam feſtinis: vt ſunt ſemper ⁊ minus oculatis impreſſoribus ve
niam dabis. Uale lector humaniſſime: ⁊ cum dulciſſimas tibi. ⁊ frequẽ-
tes illas: vt aſſolet: lachrymas ex intimis viſceribus Bernardus eliciet:
mei quoq; peccatoris non ſis immemor.

Caſtigata ſunt hec opera Diui Bernardi Abbatis Clareuallẽſis p ve
nerabilẽ Monachũ dñm. P. de Brixia. Impreſſaq; p Angelum ⁊ Ja
cobũ de Britãnicis fratres in alma Ciuitate Brixie ad laudẽ omnipo
tentis dei nec nõ ⁊ matris eius virginis marie. Quinetiã ⁊ Diui Ber-
nardi. die. xviij. Martij. M.cccclxxxxiiij.

DB-1670 - MRTX

me 1922.
104 - 982
LWX4